Samling

af de for

Universitetets Legater

gjældende Bestemmelser.

Udgivet af Konsistorium for Kjøbenhavns Universitet.

Kjøbenhavn.

Gyldendalske Boghandel.

Trykt hos J. H. Schultz.

1890.

Siden afdøde Gehejmeraad, Dr. jur. A. W. Scheel i 1844 i et Universitetsprogram offentliggjorde sin Afhandling „Om Kjøbenhavns Universitets Collegier og Stipendier for de Studerende ved dette Universitet", har Universitetet modtaget mange, tildels store Legater, ligesom der ogsaa er sket ikke faa Forandringer med de ældre Legater. Oplysningerne herom maa søges i de efter 1844 udkomne Kildeskrifter, vedrørende Universitetet: Selmers Aarbøger til 1848, Lindes Meddelelser fra 1849—63 samt Universitetets Aarbøger fra 1864—1888. Da disse Skrifter imidlertid kun ere tilgjængelige for Faa, er det efterhaanden blevet mere og mere nødvendigt, først og fremmest af Hensyn til Bestyrerne af Legaterne, men dernæst ogsaa for de Studerende, at søge at tilvejebringe en ny Samling, der ogsaa medtog de efter 1844 tilkomne Legater. Derhos maatte det anses som meget ønskeligt, da Fundatserne og Gavebrevene, vedrørende disse Legater, dels findes spredte i en Masse forskjellige Kildeskrifter, som ere endnu mindre tilgjængelige end de ovennævnte — Hofmans Fundatser, Badens Universitets-Journaler, Engelstofts Annaler, Selmers akademiske Tidender — dels slet ikke ere trykte, at samle alle disse og overhovedet alle de Legaterne normerende Bestemmelser, saavelsom saadanne Skrivelser, Erklæringer, Decisioner m. m., der bidrage til at belyse Legaternes administrative Forhold. I Forbindelse hermed var det da naturligt ogsaa at medtage de Legater, som sigte til andre Øjemed end Studiernes Fremme, naar de dog ere henlagte under Universitetets Bestyrelse.

Den foreliggende Samling omfatter altsaa alle de under Universitetets Bestyrelse staaende Legater. Den meddeler først de fælles Regler for alle Legaterne tilligemed, hvad der gjælder for Kommunitetet og Regensen samt Kollegierne, med Aftryk af de hertil hørende Bestemmelser. I det Væsentlige er denne Del en Gjengivelse af den tilsvarende Afdeling i „Retsregler for Universitetet" med mindre For-

andringer. Dernæst følge de af Private stiftede Legater i alfabetisk Orden. For hvert Legat meddeles dels en indledende Text, indeholdende i sammentrængt Form de vigtigste Momenter af de det vedrørende Hovedbestemmelser, dels Aftryk af de Legatet normerende Bestemmelser. Textdelen, der indledes med Angivelse af Kilderne til Legatets Historie, er affattet væsentlig i Overensstemmelse med det af Scheel angivne Spor. Bestemmelserne ere aftrykte efter de originale Aktstykker, forsaavidt disse haves; i Mangel af disse efter Afskrifter i Eforiprotokollerne; i enkelte Tilfælde har man maattet ty til trykte Kilder. Samtlige Fundatser, Gavebreve og Testamenter ere meddelte med de respektive Forfatteres Skrivemaade. Kilderne ere for hver enkelt Bestemmelse angivne. Forsaavidt der ved de ældre Aktstykker er angivet et Nr. i Universitetets Arkiv, sigter dette til det gamle i Universitetsbibliothekets Bygning opbevarede Universitetsarkiv.

Som en særlig Afdeling følger endelig en Oversigt over Legater, der have en af Universitetet uafhængig Bestyrelse. En lignende Oversigt er vel tidligere forsøgt meddelt i Selmers Aarbøger, jfr. saaledes Aarb. f. 1845 S. 150; men det ligger i Sagens Natur, at denne som et første Forsøg ingenlunde kunde være udtømmende. Først lidt efter lidt, ved at benytte det engang givne Grundlag, vil det kunne lykkes at naa Fuldstændighed paa dette Omraade. Heller ikke den her meddelte Oversigt tør kaldes fuldstændig, men den har dog kunnet meddele Oplysning om flere Legater end de af Selmer nævnte. Den er fremgaaet af en Henvendelse til forskjellige Autoriteter og private Legatbestyrelser her i Landet, en Henvendelse, der med stor Redebonhed og Imødekommen er blevet besvaret.

Sluttelig skal jeg bemærke, at det foreliggende Arbejde af Konsistorium er blevet overdraget dets tidligere Fuldmægtig, nuværende Bogholder i Universitetskvæsturen Alfr. Holck, i Forbindelse med og under Tilsyn af Undertegnede. Afskrifterne af de i Universitetets Arkiv opbevarede ældre Fundatser, Gavebreve m. m. før Aarhundredets Begyndelse ere tagne af cand. mag. Chr. S. Blinkenberg og cand mag. D. Andersen, hvilken sidste har varetaget det vanskelige Korrekturarbejde med disse literære Fortids-Mindesmærker.

Kjøbenhavn, d. 8. April 1890.

GOOS,
Professor, Dr. juris.

Indholdsfortegnelse.

Side.

Indledning .... 1—2.

Første Afdeling.

De under Universitetets Styrelse henlagte Legater.

I. Fælles Regler for alle Legaterne, særlig Studielegaterne. .... 3—11.
II. Kommunitetet og Regensen.
1. Kommunitetet.
Indledning .... 11.
a. Understøttelser til Studerende.
α. Det ordinære Kommunitetsstipendium .... 12—18.
β. Extraordinære Understøttelser til islandske Lægestuderende ved Universitetet .... 18.
γ. Understøttelser til Alumner ved det grønlandske Seminarium .. 18.
δ. Extraordinære Understøttelser (Gratialer) til Studerende .... 19.
ε. Understøttelser, der bortgives af Ministeriet til Studerende .... 19.
ζ. Understøttelser til Kandidater .... 19—20.
η. Rejseunderstøttelser i videnskabeligt Øjemed .... 20.
ϑ. Understøttelser for unge Videnskabsmænd .... 20.
ι. Understøttelser til syge Regensalumners Kur og Pleje .... 21.
κ. Middelbare Understøttelser ved Selskabet Philadelphia .... 21.
λ. Rentefrie Laan til Studerende .... 21.
b. Understøttelser for Ikke-Studerende.
α. Understøttelser til polytekniske Examinander .... 22.
β. Understøttelser til Kandidater fra den islandske Lægeskole.... 22—23.
γ. Understøttelser for Personer, der først i en fremrykket Alder have bestemt sig for Studeringer .... 23.
δ. Understøttelser til Alumner ved den gejstlige Dannelsesanstalt paa Island .... 23.
2. Regensen .... 24—25.
III. Kollegierne.
Indledning .... 26.
a. Valkendorfs Kollegium .... 27—28.
b. Collegium Mediceum .... 28—30.
c. Elers' Kollegium .... 30—32.
Bilag til 1ste Afdeling .... 33—127.

IV. De af Private stiftede Legater:

	Side.
Albertis Legat	128—129.
Alberts', S. M., Madam, Legat	129.
Alsingers, Peter Petersen, Stipendium	130.
Anonymi stipendium	131.
Arna-Magnæanske Stiftelse	132—144.
Aschlunds Legat	144—145.
Bangs, J. O., Legat	145—147.
Bangs, O., Jubilæumslegat	147—148.
Bartholins, Barth., Legat	148.
Bartholins, Caspar, —	148—149.
Bartholins, Erasmus, — (Bartholin-Finckes Legat	150—151.
Bartholins, Fru, —	151—152.
Bartholins, Rømer-, —	152—154.
Berggreens, A. P., —	154—155.
Bings Legater	155—164.
Bircherods Legater	164—185.
Bochenhofers Legat	185.
Borchs Legater	185—188.
Brochmands, Jesper, Stipendium	189—191.
Brochmands, R. E., Professor, Legat (Brochmand-Mule-Fuirens Legater)	191—193.
Brochmands, Biskop, Enkes Legat til Studenter (Brochmand-Mule-Fuirens Legater)	193—196.
Sammes Legat til Professorenker	196—197.
Brøchners Legat	197—199.
Buchwalds —	199—202.
Bülows —	203—204.
Carstensens Rejsestipendium	205—206.
Christian den Syvendes Legat	206—207.
Clausens, H. N., Boglegat	207—209.
Cosmianum legatum	209—211.
Dalgaards Legat	211—212.
Decollatæ virginis Stipendium	212—213.
Domus regiæ stipendium	213—220.
Eibeschütz's Legat	220—224.
Eichels —	224—231.
Elers' Rejsestipendium	231—233.
Elerts Legat	233—236.
Engelstofts Boglegat	236—241.
Eskildsens Legat	241—242.
Estrups Legat	242—244.
Fabricius' Legat	244—245.
Finckes, A. — (Bartholin Finckes Legat)	245—247.
Fincks, Th. Legat	247—253.
Foss' — —	253—274.
Friis' Th., Legat	274—277.
Fuirens, D., Legat (Brochmand-Mule-Fuirens Legater og Th. Fuirens Legat)	278—279.
Fuirens H., (H. Fuirens Legat, Th. Fuirens Legat samt Brochmand-Mule-Fuirens Legater)	279—282.
Fuirens Th., Legat	282—286.
Gedes Legat	287—289.
Gluds —	290—291.
Griis' —	291—298.
Groths —	298—300.
Grønbechs Legat	301—303.
Gundelach-Møllers Legat	303—304.
Gyldendal-Deichmanns Legat	304—305.
Hallings, Jfr., Legat	305—306.
Hammerichs —	306—307.
Hansens, H. C., —	307—308.
Hassagers Kollegium	308—311.
v. Havens Legat	311—312.
Hermansens —	312—317.
Hobolts —	317—318.
Holbergs —	318—321.
Holms —	321—323.
Holms Gave	323—324.
Holsts, Jens, Legat	324—325.
Hopners —	325—333.
Hurtigkarls Legater	333—340.
Høms Legat	340—341.
Ingestrup-Lunds Legat	341—345.
Jostsøns —	345—346.
Juliane Maries, Dronning, Legat	346—347.
Julianum stipendium	347—349.
Juridisk-praktiske Selskabs Legat	349—350.
Kratzensteins Legat	351—354.
Kølpins —	354—356.
Lassons Rejsestipendium	356—364.
— Legat til en Student fra Randers Skole	364—368.
Laubs Legat	368—371.
Lausens —	371—373.
Lautrup-Buchwalds Legat	373—379.
Levins, Frøken, —	379—381.
Liliendahls —	381—419.
Longberigs Legat	420—422.
Lunds —	423—424.
Lundholms —	424—426.
Luxdorphs —	426.
Madvigs Legat	426—428.
Mallings —	428—429.

	Side.
Masio-Rostgardianum stipendium	430—431.
Medeanske Legat	431—433.
Melchiors —	433—434.
Meyers —	434—440.
Moltkes, Greve, Universitetslegater	440—451.
Mules Legat (Brochmand-Mule-Fuirens Legater)	451—454.
Müllers, H. F., Legat	454—455.
— , O. F., —	456—457.
Nannestads Gave	457—458.
Neves Legat	458—459.
Nolds —	459—460.
Nyerup, R., Gravsteds Kapital	460—461.
Obelitz's Legat	461—462.
Petersens, Frøken, Legat	462—463.
Professorernes Enkekasse	463—471.
Rahbeks Mindestøttes Kapital	471—472.
Rahlffs Legat	472—474.
Riisbrighs —	474—475.
Ronges —	475—476.
Rosborgs —	476—480.
Rosencrones Kollegium	480—483.
Rosenkrantz's Rejsestipendium	484—490.
Rostgaards Legat	490—504.
Rottbølls Gave	504.
Rovsings, Estrid, Legat	504—505.
— , Marie, —	506—508.
Scheels, A. W., Stiftelse	508—515.
— , A. W., Legat	515—516.
Schiønnings Boglegat	516—519.
Schmidts, L. H., Legat	519—520.
Schous Legat til Collegium Mediceum	520—521.
Schous Legat til Universitetsbibliotheket	521—524.
Schou-Beckmanns Legat	524—528.
Schultz's Legat	528—529.
Skeels —	530—536.
Skrikes —	536—538.
Skulesens —	538—540.
Smiths, J. L., Legat	540—552.
Smiths Legat til Valkendorfs Kollegium	552—553.
Stampes Legat til Valkendorfs Kollegium	553—554.
Stampes Legat for Studenter	554—557.
— Rejsestipendium	557—570.
Starcks Legat	570—571.
Steenbucks Legat	571—572.
Steenstrups —	573—575.
Suhrs —	575—578.
Thotts —	578—582.
Thottske Katalogers Stipendium	583—584.
Tonboes Enkes Legat	584.
Trellunds —	585—586.
Uldalls —	586—587.
Wads, O. S., —	587—589.
Wads, Etatsraadinde, Legat	590—591.
Vedel-Simonsens —	591—592.
Wilkens' —	592—595.
Windings —	595—596.
Winstrup-Resens Rejsestipendium	596—600.
Wissings Legat	600—607.
Kronologisk Fortegnelse over de stiftede Donationer	608—611.
Anvendelsen af Renterne af de i Virksomhed værende Legater	611—640.

Anden Afdeling.

Legater og Fonds, der have Forbindelse med Universitetet uden at være henlagte under dettes Styrelse.

1. Oplagspengene fra de lærde Skoler .... 641—646.
2. Hjemfaldne Oplagspenges Fond .... 646.
3. De lærde Skolers Stipendieoverskudsfonds .... 646—647.
4. Grev Moltkes Legat for Studerende .... 647—652.
5. Bogunderstøttelser, der tilstaaes af Justitsministeriet .... 652.

Tredie Afdeling.

Oversigt over Studielegater, der ere uden Forbindelse med Universitetet. 653—677.

Tillæg.

Tagea Rovsings Legat .... 678—679.

Forklaring over de brugte Forkortelser.

Aarb. = Aarbog.
Acta cons. = Acta consistorii.
Adg. = Anordning.
Akad. = akademisk.
Anm. = Anmærkning.
Bekj. = Bekjendtgjørelse.
Beskr. = Beskrivelse.
Best. } = Bestemmelse.
Bestem. }
Betænkn. = Betænkning.
Canc. = Cancelli.
Cirk. = Cirkulære.
Concl. cons. = Conclusum consistorii.
Decis. = Decision.
Eforiprot. = Eforiprotokol.
Efterr. = Efterretninger.
Erklær. = Erklæring.
Fak. = Fakultet.
Finansl. = Finanslov.
Finanslovf. = Finanslovforslag.
Forestill. = Forestilling.
Frd. = Forordning.
Fund. = Fundats
Generalfors. Beslutn. = Generalforsamlings Beslutning.
Grl. = Grundlov.
i. f. = in fine.
Instr. = Instrux.
Journ. = Journal.
Jur. = Juridisk.
Justm. Skr. = Justitsministeriets Skrivelse.
Kanc. = Kancelli.
Kgl. = Kongelig.
Koll. = Kollegium.
Koll. og Stip. = Kollegier og Stipendier.
Konf. = Konfirmation.
Konf. = konfirmeret.
Kons. = Konsistorium.
Kskr. = Kancelli-Skrivelse.
Kundgj. = Kundgjørelse.
L. = Lov.
Lovsaml. = Lovsamling.
Lovtid. = Lovtidende.
Medd. = Meddelelser.
Mmbr. = Membrum.
Mus. = Museum.
Patr. Skr. = Patronens Skrivelse.
Pl. = Plakat.
Prokansl. = Prokansler.
Prom. = Promemoria.
Præm. = Præmisser.
Regl. = Reglement.
Regl. = reglementarisk.
Resol. = Resolution.
Reskr. = Reskript.
Rets- og statsv. = Rets- og statsvidenskabelig.
Saml. } = Samling.
Sml. }
Skolev. = Skolevæsen.
Skr. = Skrivelse.
Smh. = sammenholdt.
Stip. best. } = Stipendiebestyrelsen.
Stip. bestyr. }
Theol. = Theologisk.
Tid. = Tidende.
UDir. Skr. = Universitetsdirektionens Skrivelse.
UM. = Undervisningsministeriet.
UMskr. } = Undervisningsministeriets Skrivelse.
Underv. Min. Skr. }
Univ. = Universitetet.
Univ.- og Skole-Direkt.-Skr. = Universitets- og Skoledirektionens Skrivelse.
Vedtag. = Vedtagelse.
Zool. = Zoologisk.

Rettelser og Tilføjelser.

Side 9 Ad. § 14 tilføjes: Kons. Skr. af 27 Febr. 1847.
- 18 Lin. 1 f. n.: Finantsl. læs Finansl.
- 24 — 16 f. o.: Finantsl. læs Finansl.
- 69. Efter Frd. 9 Jan. 1824 sættes: (Univ. Arkiv, Aftryk i Kvart.)
- 86. Efter Punkter af 1 Maj 1846 tilføjes: Kons. Skr. af 27 Febr. 1847 til samtlige Legateforer, hvorved fastsættes, for at tilvejebringe Overensstemmelse i Anvendelsen af Universitetsfundatsens Forskrift om offentlig Bekjendtgjørelse af *betydelige* Stipendia (Fund. Kap. VI § 2 Nr. 10), at ethvert Stipendium, der aarlig beløber sig til 15 Rdl. eller derover, skal opslaaes vakant i Universitetsvestibulen. (Univ. Arkiv).
- 95. Efter Kundgj. 18 Sept. 1850 sættes: (Univ. Arkiv).
- 103 Lin. 2. Ved Underv. Min Skr. af 22 Juli 1863 er der til Nr. 1 føjet det Tillæg, at det under særegne Omstændigheder skal være tilladt at tildele en enkelt Stipendiat to Portioner af Understøttelsen eller et Stipendium paa 200 Rdl.
- 104 Efter Underv. Min. Skr. 17 Jan. 1866 sættes: (Univ. Arkiv).
- 128 — 17 f. o. tilføjes: af hvis Rente aarlig kan uddeles 77 Kr. 50 Ø.
- 141 — 27 f o. tilføjes efter Universitetets Arkiv: Nr. 66.
- 149 — 1 f. n. tilføjes efter Universitetets Arkiv: Nr. 41.
- 150. Under Overskriften til Erasmus Bartholins Legat sættes: (Bartholin-Finckes Legat).
- 155. Efter Fundatsen for Berggreens Legat sættes: (Kvæsturens Arkiv).
- 158 Lin. 28 f. o. tilføjes efter Universitetsarkivet: Nr 43 a.
- 161 — 6 f. o. tilføjes efter Universitetets Arkiv: Nr. 43 a
- 168 — 23 f. o. tilføjes efter Universitetets Arkiv: Nr. 43 b.
- 185. Ad. Bochenhofers Legat: Ifølge P. M. Stolpes Dagspressen i Danmark 2. Bind S. 229 har Bochenhofers Enke d. 14 Decbr 1716 legeret 1000 Rdl. til Professores consistoriales istedetfor Værgepenge. Konsistorium var nemlig Værge for hendes „ulydige Søn".
- 189 Lin. 8 f. o.: 1841 læs 1641.
- 208 — 1 f. o.: Fakulte læs Fakultet.
- 209 — 7 f. o.: Istedetfor (Afskrift i Kvæsturens Arkiv) sættes nu (Kvæsturens Arkiv), da Kvæsturen fra Familien har modtaget den originale Fundats.
- 215 — 1 f. o.: 24 Ø. læs 23 Ø.

Side 242 Lin. 12—13 f. n.: Mærk nu Kons Skr. 9 Novbr. 1889, der er aftrykt S. 340.
- 243 — 15 f. o. tilføjes: af hvis Rente der aarlig uddeles 2 Portioner à 60 Kr.
- 327 — 10 f. o.: 47 O. læs 46 Ø.
- 334 — 2 f. n.: ejser læs Rejser.
- 335 — 14 f. o.: Facultetet læs Fakultetet.
- 352 — 6 f. n.: Capitai læs Capital.
- 426 — 10 f. n. udgaaer: den af Konsistorium udfærdigede.
- 428 — Som Bilag Nr. 2 til Madvigs Legat tilføjes: kgl. Resol. 25 Novbr. 1887, der er aftrykt under Eichels Legat.
- 491 — 15 f. o. 60 Kr. 74 Ø. læs 69 Kr. 74 Ø.
- 592 — 4 f. n.: Under Overskriften Wilkens' Legat sættes Univ. Aarb. f. 1882 -83 S. 234—235.

Ad Side 480—81: Rosencrones Kollegium.

Ved Opgjørelses-Akt af 20 April 1820 Art. 5 fastsættes, at „det Khavnske Universitets eventuelle Ret til det Londemann-Rosenkronske Legat af Jordegods i Norge herved cederes“ til Universitetet i Christiania.

Indledning.

Under „det akademiske Legat- og Stipendievæsen" maa nærmest henføres alle de Legater, der ere henlagte under Universitetets umiddelbare Styrelse. I Regelen uddeles disse Legater ogsaa af Universitetet; men der forekommer dog i den Henseende ikke faa afvigende Ordninger. Sædvanlig har det akademiske Legat- og Stipendievæsen i den anførte Betydning det Øjemed at tjene til Understøttelse for Studerende. Men der gives foruden saadanne Studielegater en Del, hvis Formaal er at yde Bidrag til Universitetets videnskabelige Instituter, og atter andre, der kun fjærnere eller slet ikke vedkomme Universitetets Formaal. En samlet Fremstilling af det akademiske Legat- og Stipendievæsen maa medtage alle under Universitetets Styrelse staaende Legater uden Hensyn til de berørte Forskjelligheder i Henseende til Uddelingsretten og Formaalet.

Udenfor Universitetets Styrelse gives der et stort Antal Understøttelser, som tjene til Fremme af Universitetets Øjemed, særlig de akademiske Studier, og som det derfor har Interesse for Universitetet at være kjendt med.

Fuldstændig have disse Legater kunnet medtages i nærværende Fremstilling, forsaavidt de ere satte i en eller anden særlig Forbindelse med Universitetet. Men ogsaa med Hensyn til de Legater af denne Art, med hvilke dette ikke er Tilfældet, har det været Bestræbelsen i det Følgende at give en Oversigt, hvis Fuldstændighed det dog ikke har været muligt at sikre.

I Overensstemmelse med det Antydede deles den følgende Fremstilling i tre Afdelinger, af hvilke den første omhandler de egentlige Universitetslegater (ɔ: de under Universitetets Styrelse henlagte Legater), den anden og den tredje de Legater, der fremme Universitetets Øjemed uden at være henlagte under Universitetets Styrelse.

Under første Afdeling meddeles først en Række for alle Legaterne eller dog for Studielegaterne fælles Regler, systematisk ordnede. Derefter følger som andet Afsnit Reglerne for Kommunitetet og Regensen, som tredje Afsnit Reglerne for Kollegierne, og som fjerde Afsnit Reglerne for alle de andre Universitetslegater, hvert Legat taget for sig. Som Bilag ved de forskjellige Afsnit eller Legater ere alle vedkommende Bestemmelser trykte.

I den anden Afdeling fremstilles Reglerne om de Legater, der ere satte i én eller anden særlig Forbindelse med Universitetet uden dog at være underlagte dettes Styrelse, med de vedkommende Bestemmelser trykte som Bilag.

Endelig meddeles i den tredje Afdeling en Oversigt over de kjendte Studielegater, der ere uden formel Forbindelse med Universitetet.

Første Afdeling.

De under Universitetets Styrelse henlagte Legater.

I. Fælles Regler for alle Legaterne, særlig Studielegaterne.

§ 1.

Berettigede til at nyde godt af Universitetets Stipendier og Beneficier ere i Almindelighed de ved Universitetet immatrikulerede Studerende, naar de opfylde de foreskrevne Betingelser i Henseende til Flid, Duelighed, Skikkelighed og Trang, alt overensstemmende med de nærmere Regler i de efterfølgende Paragrafer. En duelig Student, som for en Tid har forladt Universitetet for at søge en anden Livsstilling, kan, naar han vender tilbage til Universitetet, gjøre Brug af sin tidligere Adgang til Stipendier, saafremt han dertil fremdeles er værdig og trængende.

Forandringer af de i Universitetets Fundats indeholdte Bestemmelser om Adgang til Stipendier ere ikke nødvendig afhængige af Lov. Grundlovens § 27 er derfor ej til Hinder for Dispensation.

Fund. 7. Maj 1788 II § 2 og VI § 2, Forestill. f. kgl. Resol. 28. Marts 1862 (Lindes Medd. f. 1857—63 S. 592).

Resol. 30. Marts 1852 jfr. Kons. Skr. 28. Febr. 1852, Resol. 5. Febr. 1863, Resol. 28. Jan. 1876.

§ 2.

De ved Universitetet immatrikulerede mandlige Studenter have, under Forudsætning af de i de følgende Paragrafer angivne Betingelser, i Almindelighed Adgang til at nyde Understøttelse uden andre særegne Betingelser, naar deres Immatrikulation beror paa Afgangsexamen, bestaaet ved en af Kongerigets Skoler. Indfødsret kræves af disse Studenter til Nydelsen af Kommunitetsstipendiet og hvor det ellers

særlig er fastsat. De Studenter, der indskrives i Kraft af den Adkomst, som tidligere Immatrikulation ved andre Universiteter giver, have kun Adgang til Stipendier under samme Betingelser, som gjælde for deres Adgang til at indstille sig til afsluttende Prøver ved Universitetet, og naar de derhos have Indfødsret.

De kvindelige Studenter ved Universitetet have ikke Adgang til de før Adg. af 25de Juni 1875 stiftede akademiske Beneficier og Understøttelser, hvorimod der med Hensyn til de senere stiftede gjælder det samme for dem som for mandlige Studerende.

Kandidater, der have aflagt afsluttende Prøver ved Universitetet, ere at henregne til Studerende, saa længe de i Følge deres Forhold ikke maa antages at have sluttet deres videnskabelige Studium, og ere derfor under denne Forudsætning kun udelukkede fra at erholde eller beholde Stipendier, hvor dette følger af særlige Bestemmelser.

Fund. 7. Maj. 1788 II § 2, Bekj. 20. Decbr. 1833 § 4.
Adg. 25. Juni 1875 § 4.
Fund. 1788 VI § 2 Nr. 9, Kons. Skr. 18. Decbr. 1866 jfr. Jur. Fak. Skr. 7. Decbr. 1866.

§ 3.

Den, som vil nyde Stipendier ved Universitetet, maa i Almindelighed godtgjøre sin Flid ved at oplyse, at han flittig hører Forelæsninger ved Universitetet, hvorimod det, efter at den filosofiske Prøve nu kun fordres aflagt, førend Vedkommende indstiller sig til den afsluttende Prøve, ikke kan kræves, at Fliden oplyses ved, at denne Examen er bestaaet til en bestemt foreskrevet Tid, medmindre det følger af særlige fundatsmæssige Bestemmelser. Fritagelse for denne almindelige Maade at oplyse Fliden paa, kan af den Myndighed, der disponerer over Legatet, gives, naar særegne undskyldende Omstændigheder foreligge. For Kandidater, som i Henhold til forrige Paragrafs 3de Stykke kunne beholde eller erholde Universitetets Stipendier, er det tilstrækkeligt, at de tidligere paa anførte Maade have godtgjort deres Flid, naar der haves Oplysning om, at de fortsætte deres Studeringer, om de end ikke længere høre Forelæsninger ved Universitetet. Flidsattesterne udfærdiges efter et af Konsistorium fastsat Skema.

De Myndigheder, der afgjøre Spørgsmaal om Fliden, tage Bestemmelse, om denne kan bevises ved en Attest af en Privatdocent.

Fund. 7. Maj 1788 I § 11, VI § 2 Nr. 1, 7 og 9, Concl. cons. 17. Marts 1847.
Kons. Skr. 3. Febr. 1841.

§ 4.

Studentens Duelighed eller Evne til de højere Studier godtgjøres ved Udfaldet af de ved Universitetet aflagte Prøver. Hvad der i denne Henseende kræves, beror nærmest paa de enkelte Fundatser, men hvor

disse tie, eller det iøvrigt kan forenes med dem, paa følgende almindelige Regler:

a) Ingen kan nyde noget Universitetsstipendium, som ved Embedsexamen har faaet Karakteren Non contemnendus.

b) Med Hensyn til de saakaldte mindre Stipendier gjælder ingen anden Fordring, forsaavidt angaar Udfaldet af Examen ved Universitetet. Til de mindre Stipendier henregnes de, som nydes i kortere Tid end 5 Aar og i det højeste udgjøre 100 Kr. aarlig. Et Stipendium, der ikke udgjør over 100 Kr., men for hvis Nydelsestid ingen særlig Bestemmelse er fastsat, eller som det udtrykkelig er tilladt at beholde i 5 Aar eller længere, behandles efter Reglerne om et mindre Stipendium, forsaavidt det tildeles paa kortere Tid end 5 Aar.

c) Af større Stipendier, hvortil henregnes ethvert, som tilstaas paa 5 Aar eller overstiger 100 Kr. aarlig, gjælder for Kommunitetsstipendiet den Regel, at forsaavidt Ansøgeren har underkastet sig den filosofiske Prøve, maa han ved denne have erholdt mindst Karakteren g. Med Hensyn til andre Stipendier, for hvilke der ikke ved Fundatserne er gjort særlige Undtagelser, kræves det, at Ansøgeren, hvis han har underkastet sig den filosofiske Prøve, for denne har erholdt Karakteren mg. Er det paagjældende Stipendium tillagt ham, førend han har underkastet sig den filosofiske Prøve, og han derefter underkaster sig den med ringere Udfald end her nævnt, mister han dog ikke Stipendiet, hvis han ved en ny Prøve, aflagt inden 1 Aar fra den Tid, Stipendiet blev ham tillagt, opnaar den krævede Karakter.

d) Til Rejsestipendier og andre for Kandidater bestemte Stipendier, hvis aarlige Fordel er 200 Kr. eller derover, kræves yderligere, forsaavidt ikke andet særlig er bestemt, at Vedkommende have vel fuldendt deres Studier ved Universitetet og ved den sidste Examen erholdt Laudabilis, hvormed en bestaaet Magisterkonferens nu maa stilles lige, samt gjort sig saaledes bekjendte, at der kan være særdeles god Formodning om deres videre Fremgang i Videnskaben til Fædrelandets Gavn og Ære.

Fuldstændig Examen ved den polytekniske Læreanstalt er sat i Klasse med Embedsexamen ved Universitetet, saaledes at Studenter, der ere polytekniske Kandidater med Laudabilis, have samme Adgang til Universitetets Rejsestipendier og andre herhen hørende større Stipendier som Kandidater i Universitetets Embedsexamina, dog, hvis de ikke have taget filosofisk Examen, mod at underkaste sig denne mindst med Karakteren mg.

Ansøgere, der ikke have opnaaet Laudabilis ved en Embeds-

examen, kunne ved kongelig Resolution erholde Dispensation fra denne Betingelse.

e) I Klasse med de under litr. c. nævnte Stipendier i Henseende til Betydning af Examenskarakter staar:

1) Fribolig paa Borchs*) Kollegium, uden Hensyn til Tiden, for hvilken den bortgives,

2) Fribolig paa Valkendorfs eller Elers' Kollegium, naar den tildeles paa 5 Aar, og

3) Fribolig, naar den tildeles den, som allerede har haft Bolig paa Regensen eller et Kollegium, paa et andet Kollegium i saa lang Tid, at han derved i det Hele faar Bolig i 5 Aar.

For Fribolig paa Elers' Kollegium, naar den tildeles paa kortere Tid end 5 Aar, uden at det under Nr. 3 angivne Tilfælde foreligger, samt for Fribolig paa Regensen, der ikke kan tildeles paa 5 Aar, kræves i Følge de særegne Bestemmelser om disse Beneficier, at Karakteren for bestaaet filosofisk Prøve er mindst g.

For Fribolig paa Valkendorfs Kollegium, naar den ikke gives paa 5 Aar, uden at det under Nr. 3 angivne Tilfælde foreligger, er ingen særlig Fordring stillet med Hensyn til Udfaldet af den filosofiske Prøve.

Fund. 7. Maj 1788 VI § 2 Nr. 7 jfr. Nr. 4 og 5.
Fund. 1788 VI § 2 Nr. 5, Kanc. Prom. 31 Marts 1783.
Fund. 1788 VI § 2 Nr. 5.
Fund. 1788 VI § 2 Nr. 9 jfr. V § 4, Frd. 9. Jan. 1824 § 2, Pl. 10. Aug. 1848, Resol 20. Sept. 1844, Resol. 28. Jan. 1876, Resol. 12. Aug. 1842, Resol. 8. Jan. 1841.
Fund. 1788 VI § 2 Nr. 4 og 5, Regl. 11. Febr. 1848 § 3 Nr. 2, Fund. f. Elers' Koll. 29. Novbr. 1691 I § 4.

§ 5.

Adgang til Stipendier have de Studerende kun, naar de opføre sig skikkelig og vise et gudeligt og anstændigt Forhold. De, der der gjøre sig skyldige i Uorden, Uartighed og Opsætsighed mod deres Foresatte, kunne udelukkes fra Stipendier.

Fund. 7. Maj 1788 II § 7 og VI § 2 Nr. 1 og 7, Concl. cons. 28. Febr. 1835, Regl. 11. Febr. 1848 § 5.

§ 6.

De til Understøttelse for de Studerende bestemte Stipendier maa kun bortgives til dem, som ere trængende dertil, jfr. dog nedenfor om dem, der ere privilegerede til at nyde Kommunitetsstipendiet og Regensbeneficiet. Trangens Beskaffenhed maa bedømmes efter det særlige Øjemed, hvori Stipendiet er tilstaaet. Den bliver derfor især forskjellig at bedømme ved Stipendier, der skulle sætte Studerende i

*) Navnet skrives ogsaa Bork efter Landsbyen, hvor Kollegiets Stifter fødtes, eller Borck.

Stand til at udrede Omkostningerne ved Opholdet ved Universitetet og de med Studeringerne forbundne Udgifter, i Modsætning til saadanne Stipendier, saasom Rejsestipendierne og det Smithske Stipendium for Kandidater og Viderekomne, der have en videre gaaende videnskabelig Uddannelse til Øjemed. Den ogsaa for de sidstnævnte gjældende Grænse udtrykkes i Universitetsfundatsen ved, at Stipendiaten ikke maa have Betjening eller Plads og Indkomster andetsteds, hvorved han er forsørget. Denne Grænse medfører ikke, at den er udelukket fra saadanne Stipendier, som har kongelig Udnævnelse til Betjening eller Plads, men kun, at Stipendiet ikke kan nydes, naar Vedkommende efter den Forsørgelse, han ved Pladsen har opnaaet, ikke længere kan siges at trænge til det.

Fund. 7. Maj 1788 VI § 2 Nr. 5 og 10, Regl. 11. Febr. 1848 § 3 Nr. 3, Jur. Fak. Erklær. 7. Decbr. 1866, jfr. Kons Skr. 18. Decbr. 1866.

§ 7.

Til Oplysning om Trangen til akademisk Understøttelse, derunder ikke indbefattet Stipendier for Kandidater og Viderekomne, skal der vedlægges Ansøgningen et Testimonium paupertatis, affattet efter et ved kongelig Resolution fastsat Skema. Testimoniet, der udfærdiges paa en Blanket, er kun gjældende for 1 Aar; for at kunne tages i Betragtning skal det være forsynet med Øvrighedens Paategning, at Intet er den bekjendt, der kan svække Paalideligheden af de Oplysninger, som deri af Vedkommende ere indførte. Denne Paategning bliver at meddele af Øvrigheden paa det Sted, hvor Testimoniets Udsteder bor, i Kjøbstæderne af Magistraten eller Byfogden, og paa Landet af Herredsfogden eller Birkedommeren. De, der ere privilegerede til at nyde Kommunitetsstipendiet, behøve ingen Trangsbeviser at fremlægge ved Ansøgningen om dette.

Bekj. 24. Jan. 1835, Kons. Skr. 16. Decbr. 1874, UMskr. 26. Novbr. 1869.

§ 8.

Blandt flere Ansøgere, som opfylde Betingelserne for Kvalifikation, bliver den værdigste og mest trængende at vælge, forsaavidt ikke særlige Fundatser give Ansøgere af bestemte Familier, Skoler o. s. v. Fortrin. Til dette Øjemed skal Vakance i Regelen offentlig bekjendtgjøres, ordentligvis ved Opslag paa Universitetsbygningen. Undtagelse herfra finder kun Sted med Hensyn til ubetydelige Stipendier, som ere knyttede til en bestemt Kreds, saasom Alumnerne paa et Kollegium. Yderligere Bekjendtgjørelse, f. Ex. ved Opslag paa Kollegierne eller Bekjendtgjørelse i Blade, finder Sted, hvor Legatets særegne Øjemed opfordrer dertil.

Fund. 7. Maj 1788 VI § 2 Nr. 10, Regl. 11. Febr. 1848 § 8.

§ 9.

Med Hensyn til Trosbekjendelse gjælder ingen almindelig Betingelse for Stipendiers Nydelse, men kun, hvor det udtrykkelig er fastsat i de særlige Fundatser. Hvor Fundatsen kræver en theologisk Examen af Stipendiaten, maa Ansøgeren være af den evangelisk-lutherske Trosbekjendelse, selv om Stipendiet iøvrigt ikke er bestemt for Theologer alene. Den Prøve for en theologisk Professor, som i saa Fald er foreskrevet, for at undersøge, om Ansøgeren har grundig Kundskab i Religion og Kristendom, er ude af Brug.

Fund. 7. Maj 1788 VI § 2 Nr. 6, UDir. Skr. 7. Novbr. 1840.

§ 10.

Et Stipendium ophører, naar de særegne Regler for dets Nydelse medføre det, dernæst ogsaa, naar nogen af de almindelige Betingelser for at nyde det bortfalder, altsaa naar Stipendiaten viser Uflid, naar han ved en senere bestaaet Examen ikke opnaar den nødvendige Karakter, naar han viser slet Opførsel, naar hans Trang ophører og naar han ophører med at studere. Den sidste Ophørsgrund indtræder, naar han ganske forlader Universitetsstaden, medmindre Stipendiet er et Rejsestipendium. Udenfor de almindelige Universitetsferier maa Stipendiaten iøvrigt kun rejse bort med Tilladelse. For Uflid, upassende Opførsel og Bortrejse udenfor Ferierne kan et Stipendium ogsaa fratages for en Tid eller indeholdes for en Tid.

Tilvejebringelse af Bevis for, at Betingelserne vedblivende ere tilstede, kan paalægges Stipendiaterne og er undertiden foreskrevet som Regel.

Tilbagebetaling af et nydt Stipendium, naar de fastsatte Vilkaar for Nydelsen ej opfyldes, finder kun Sted, hvor det særlig er fastsat ved Fundatserne, at Stipendiaten skal forpligte sig hertil ved et Revers.

Fund. 7. Maj 1788 VI § 2 Nr. 1, 2, 5, 6 og 7.
Regl. 11. Febr. 1848 § 5.
Fund. 1788 VI § 2 Nr. 8, UDir. Skr. 30. Juli 1842, Kons. Skr. 12. Marts 1881.

§ 11.

Konsistorium har Overbestyrelsen af Stipendierne, saavel i økonomisk Henseende som iøvrigt. Det bortgiver Stipendierne, forsaavidt ingen afvigende Bestemmelse hjemles ved de særlige Fundatser.

Kundgj. 18. Sept. 1850 § 3 a jfr. Fund. 7. Maj 1788 I § 19, Regl. 11. Febr. 1848 § 14. Fund. 1788 VI § 2 Nr. 10.

§ 12.

Under Konsistorium bestyres Stipendierne og Kollegierne, bortset fra den økonomiske Forvaltning, i Almindelighed af en Eforus,

Kommunitetets Stipendievæsen dog af et Kollegium (Bestyrelseskomiteen for Kommunitetets Stipendievæsen).

Regl. 11. Febr. 1848 § 13.

§ 13.

Eforus vælges regelmæssig af Konsistorium, der dertil kan udnævne Professorer ogsaa udenfor Konsistorium. Efter nogle Fundatser er Eforiet bundet til et bestemt Professorat eller visse Universitetsstillinger. Enkelte Legater berettige Eforus til at udnævne sin Eftermand. Om Valget af Kommunitetets Stipendiebestyrelse se det Følgende.

Fund. 7. Maj 1788 II §§ 5–7, VI § 2 Nr. 10. Reskr. 28. Marts 1804 § 4, Kundgj. 18. Septbr. 1850 § 4 d, Regl. 11. Febr. 1848 § 13, Concl. cons. 29. Septbr. 1824, Concl. cons. 24. Jan. 1795.

§ 14.

Eforus gjør Opslag om Vakancer, modtager Ansøgninger, forelægger disse for Konsistorium med Indstilling, og har Tilsynet med Legatnyderne.

§ 15.

Forsaavidt Eforus ikke foretrækker at afgjøre Udbetalinger af Legater ved Anvisninger, har han skriftlig før hver Termin at underrette Universitetskvæsturen om, hvor meget han i Terminen vil behøve af de Renter, som forfalde af Legatkapitalen, til dermed at bestride de faste Udgifter, som i det næste Halvaar fundatsmæssig blive at udrede, hvilket Beløb derefter i Terminen udbetales mod hans Kvittering.

Forsaavidt disse Udgifter i Henseende til deres Bestemmelse ere af forskjellig Art, blive de i Anmeldelsen særskilt at anføre med deres almindelige Benævnelser, med Angivelse af den Sum, som fordres af hver Slags især.

Til de Udgifter, som, uden at være faste, efterhaanden blive at udrede, har han blot at forlange saa meget udbetalt ad Gangen, som han maa antages at ville behøve til de nærmest forestaaende Udgifter, hvilket ligeledes, dels i Terminen, dels i Løbet af Halvaaret, bliver, saavidt Legatets forfaldne Renter tilstrække, mod Kvittering at udbetale til Eforus efter hans skriftlige Forlangende, i hvilket Pengenes Bestemmelse angives.

Den Rentebeholdning, som ikke i Overensstemmelse med foranførte forlanges udbetalt, bliver indestaaende i Kvæsturen og gjøres frugtbringende, saafremt og forsaavidt den ikke skulde behøves til forestaaende Udgifter i det næste Halvaar.

Af de i Kvæsturen hævede Beløb bestrider Eforus samtlige Udbetalinger, være sig til Legatnyderne eller andre Øjemed.

Reskr. 28. Marts 1804 § 3, Regl. 26. Septbr. 1806 § 33, UDir. Skr. 1. Oktbr. 1825 §§ 1—4, Resol. 2. Dec. 1836 § 4.

§ 16.

Eforus fører Legatprotokollen, i hvilken Fundatsen indføres, aflægger i denne aarligt Regnskab, som følger Kalenderaaret. Regnskabet indsendes inden Udgangen af Februar Maaned gjennem Konsistorium til første Revisionsdepartement. Antegnelser til Regnskaberne besvares af Eforus; med Revisors Vedtegning forelægges Regnskabet derefter for Konsistorium, der indsender Regnskabet til Revisionsdepartementet til Decision. Efter Decisionen tilbagesendes Regnskabsprotokollen med Kvittering til Konsistorium, der atter tilstiller Eforus den. Alle Protokoller for Regnskaber, ved hvilke intet findes at udsætte, erholde strax Departementets Paategning om Kvittance og tilstilles af dette Konsistorium for at tilbageleveres vedkommende Eforer, saafremt Konsistorium ikke maatte have noget at bemærke, i hvilket Tilfælde Protokollerne tilbagesendes Departementet med Bemærkningerne.

Reskr. 28. Marts 1804 § 1, Resol. 2. Decbr. 1836 § 6, Bekj. 20. Aug. 1870 jfr. Bekj. 30. Juni 1860, UDir. Skr. 1. Oktbr. 1825 § 5, Kons. Skr. 21. Decbr. 1877, Kons. Skr. 18. Febr. 1871, Kons. Cirk. 12. Jan. 1850.

§ 17.

Legaternes Formue bestyres i Universitetskvæsturen, hvorfor erlægges et Administrationsgebyr til Universitetets Kasse af $^1/_{32}$ af det aarlige Renteudbytte. De Legaterne tilhørende Aktiver holdes særskilte fra Universitetets egen Formue.

Resol. 2. Decbr. 1836 §§ 1 og 3, Resol. 3. Septbr. 1852 jfr. UMskr. 21. Juni 1880.

§ 18.

Bortgivelse af ledige Legatportioner sker, naar Vakance finder Sted, regelmæssig i de sædvanlige Terminer. Ansøgningerne skrives paa Skemata, der ere fastsatte af Konsistorium. For Rejsestipendier er det særlig bestemt, at der inden hvert Aars 1ste Maj skal træffes Bestemmelse med Hensyn til de Rejsestipendier, som Konsistorium har at bortgive, og som ellers i Følge Fundatserne skulde uddeles i Juni Termin, og at Indstilling fra Konsistorium om Fordeling af Kommunitetets Rejsestipendier inden samme Tidspunkt skal forelægges Ministeriet til Approbation. Som Følge heraf skulle alle Ansøgninger om de nævnte Rejseunderstøttelser være indgivne til Konsistorium inden hvert Aars 1ste Marts. For Kommunitets- og Regensstipendiet samt for andre Stipendier, der før Bekj. 13de Maj 1850 bortgaves For-

aar og Efteraar, er det bestemt, at de, efter den da indførte Inddeling af det akademiske Aar, bortgives i den første Maaned af de akademiske Halvaar, saaledes at Stipendiet regnes fra Begyndelsen af ethvert af disse.

I en alfabetisk ordnet, efter et anordnet Skema indrettet Protokol indføres alle Udnævnelser saavel til Kommunitets- og Regensbeneficierne som til Universitetets øvrige Stipendier — dog med Undtagelse af Sygelegater, extraordinære Gratialer og Legater under 20 Kr. — med Angivelse af Udnævnelsernes Datum. Denne Protokol føres af en af Pedellerne. Bogstipendierne indføres i en særlig Protokol, der ligeledes føres af en af Pedellerne.

Legatportionerne hæves til det Tidspunkt eller inden Udløbet af det Tidsrum, der er fastsat herfor. I modsat Fald bortfalder Stipendiatens Ret til Legatbeløbet efter de ved Concl. cons. 21. Marts 1888 givne Regler.

UMskr. 9. Juli 1866, Kons. Bekj. 15. Oktbr. 1866, Bekj. 13. Maj 1850 § 7, Kons. Cirk. 11. April 1883.
Concl. cons. 17. Marts 1847, Kons. Skr. 8. Decbr. 1880.
Concl. cons. 21. Marts 1888.

II. Kommunitetet og Regensen.

1. Kommunitetet.

§ 19.

Af det af Kong Frederik den Anden ved Fundats af 25de Juli 1569 stiftede Kommunitet uddeles nu følgende Understøttelser, nemlig α) det ordinære Kommunitetsstipendium, β) extraordinære Understøttelser for islandske Lægestuderende, hvis Kommunitetsstipendier ere ophørte, γ) Understøttelser til Alumner ved det grønlandske Seminarium, δ) extraordinære Understøttelser til Studerende, ε) Understøttelser til Kandidater, ζ) Understøttelser, der bortgives af Ministeriet til Studerende, η) Rejseunderstøttelser i videnskabeligt Øjemed, ϑ) Understøttelser for unge Videnskabsmænd, ι) Understøttelser til syge Regensalumners Kur og Pleje, κ) middelbare Understøttelser ved Selskabet Philadelphia, og λ) rentefrie Laan til Studerende.

Udenfor de egentlige Universitetsstuderendes Kreds ydes der af Kommunitetet Understøttelser til polytekniske Examinander, som ikke ere Studenter, til Lægekandidater fra den islandske Lægeskole, til Personer, der først i en fremrykket Alder have bestemt sig for Studeringer, og til Alumner ved den gejstlige Dannelsesanstalt paa Island.

Fund. 25. Juli 1569.

a. Understøttelser til Studerende.

α. *Det ordinære Kommunitetsstipendium.*

§ 20.

Portionen af det ordinære Kommunitetsstipendium udgjør 384 Kr. aarlig.

De faste Portioners Antal er 130, hvortil komme 30 midlertidige Portioner, hvorhos der ved Kirke- og Undervisningsministeriets Budget for 1889—90 yderligere er bevilget 25 Portioner, hvilke imidlertid bortfalde ved Vakance. I de faste Pladser ere indbefattede samtlige privilegerede Stipendiepladser, dog saaledes, at naar Antallet af privilegerede Stipendiater nogen Sinde paa en Gang overstiger 20, formindskes Antallet af de ordinære uprivilegerede Stipendiater kun med 20, saa at det ikke bliver ringere end 110, hvorimod der til at udrede Portionerne til overtallige privilegerede Stipendiater bliver at bevilge det fornødne overskydende Beløb. Af det samme Beløb, der bevilges hertil, kan der ogsaa af Ministeriet bevilges Understøttelser indtil samme Størrelse som de ordinære Stipendier til islandske Studerende — der ikke kunne gjøre Krav paa at behandles som privilegerede Kommunitetsalumner — forsaavidt der maatte være særlig Anledning til saadan Understøttelse.

Regl. 11. Febr. 1848 §§ 1 og 2, Resol. 23. Febr. 1853, Finansl. f. 1875—76 (Univ. Aarb. f. 1871—73 S. 124 ff. og f. 1873—75 S. 151), Finansl. f. 1881—82, Finansl. f. 1876—77, Budget f. 1889—90, UMskr. 13. April 1889.

§ 21.

Adgang til at søge det ordinære Kommunitetsstipendium har enhver Studerende, der efter at have underkastet sig Afgangsexamen ved de lærde Skoler eller Tillægsexamen ved Universitetet eller Præliminærexamen efter Bekj. af 20de December 1833 er immatrikuleret som akademisk Borger ved Universitetet under følgende Betingelser:

1) at han har Indfødsret;
2) at han har studeret 1 Aar ved Universitetet, hvorimod det ikke er fornødent, hverken til at erholde eller beholde Stipendiet, at Ansøgeren skal have taget filosofisk Prøve. Under særdeles anbefalende Omstændigheder er det tilladt at uddele Stipendier til Studerende i deres første akademiske Aar, eller endog strax efter deres Inskription, under Forudsætning af, at de ved Afgangsexamen have opnaaet bedste Karakter, eller hvad der ved de andre Adgangsexamina dermed staar i Klasse;
3) at han, forsaavidt han søger Stipendiet efter at have studeret ved Universitetet, efter de Regler, der af Stipendiebestyrelsen nærmere vedtages og bestemmes, behørig godtgjør at have anvendt sin Tid paa en rosværdig Maade til sine Studeringers Fremme.

De herom vedtagne Regler gaa ud paa, at den akademiske Flid skal bevisliggjøres ved at fremlægge enten Attest for at have bivaanet Forelæsninger eller Øvelser 6 Timer ugentlig, eller 2 Attester for Forelæsninger eller Øvelser, hvorhos i det mindste 1 Attest skal være fra en i vedkommende Fag ansat Universitetslærer, medens den anden kan være fra en Privatdocent. Hvor dette ikke præsteres, enten paa Grund af, at de Forelæsninger og Øvelser, der holdes, allerede ere hørte og benyttede, eller formedelst Sygdom eller andre antagelige Grunde, skal dette oplyses ved skriftlig Forklaring. Forsaavidt akademiske Examina ere bestaaede, blive Karakterbeviser for disse at fremlægge;

4) at han tilvejebringer antagelige Trangsattester, affattede i den foreskrevne Form, altsaa Testimonium paupertatis, jfr. ovenfor § 7.

En Kandidat, der begynder et nyt Embedsstudium, er ikke udelukket fra at søge Stipendiet, men er paa den anden Side ikke berettiget til at fortsætte Nydelsen af Stipendiet, naar Embedsexamen og Paabegyndelsen af det nye Studium falder før Udløbet af Stipendietiden.

Det Moltkeske og det Smithske Stipendium kunne ikke forbindes med det ordinære Kommunitetsstipendium.

Regl. 11. Febr. 1848 § 3.
Regl. 11. Febr. 1848 § 3 Nr. 1.
Regl. 11. Febr. 1848 § 3 Nr. 2, jfr. Lindes Medd. f. 1849—56 S. 816—47.
Regl. 11. Febr. 1848 § 3 Nr. 2 jfr. Akad. Brug og Kons. Skr. 3. Febr. 1841.
Regl. 11. Febr. 1848 § 3 Nr. 3 jfr. Stip. bestyr. Skr. 5. April 1848 (Univ. Aarb. f. 1864—71 I. S. 602 ff.).
Kons. Skr. 28. Marts 1868, Kons. Skr. 14. Febr. 1873.
Kons. Skr. 4. Oktbr. 1856 jfr. Fund. for J. L. Smiths Legat 24. Sept. 1852 Nr. 5.

§ 22.

Privilegerede til at nyde Kommunitetsstipendiet ere følgende Studerende uden Hensyn til Trang:

1) islandske Studerende, hvilke, naar de ankomme til Universitetet umiddelbart efter, at de i Reykjavik Skole have underkastet sig og mindst med anden Karekter bestaaet den der saavel for Skolens egne Disciple som for Privatdimissi foreskrevne Afgangsexamen, have, uden Hensyn til, hvilket Embedsstudium de vælge, Ret til strax efter deres Inskription at nyde Kommunitetet (og Regens), og det hvad enten de ere Sønner af indfødte Islændere, eller af andre paa Island bosatte danske Undersaatter, hvilke vedblive at have Ophold paa Island eller der ved Døden ere afgaaede. Er de privat dimitterede, maa de ikke tidligere være blevne udviste af Reykjavik Skole. Saafremt Sønner af Islændere maatte blive nedsendte til Danmark for her i en lærd Skole at modtage Forberedelse til Universitetet, skal dem fremdeles være forundt

Ret til strax efter Inskriptionen som akademiske Borgere at nyde Kommunitetet (og Regens), dog kun under den Betingelse, at de ved Afgangsexamen have opnaaet første Karakter;

2) alle færøiske eller grønlandske Studerende, hvad enten de ere Sønner af kongelige Embedsmænd eller andre danske Undersaatter paa Færøerne eller i Grønland, skulle, saavel naar de ere dimitterede til Universitetet umiddelbart fra disse Lande, som naar de ere nedsendte til Danmark for her i en lærd Skole at modtage Undervisning, og i dette Tilfælde til Afgangsexamen have opnaaet bedste Karakter, være berettigede til strax efter deres Immatrikulation at nyde Kommunitetet (og Regens), under Forudsætning af, at deres Forældre vedblive at have Ophold i hine Lande eller der ved Døden ere afgaaede;

3) tvende af de Studerende, som aarlig hidkomme til Universitetet fra Frederiksborg lærde Skole, skulle fremdeles under Forudsætning af, at de ved Afgangsexamen have opnaaet første Karakter, ligeledes være berettigede til strax at nyde Kommunitet (og Regens).

Regl. 11. Febr. 1848 § 4 jfr. UMskr. 4. Novbr. 1868, UMskr. 26. Novbr. 1869, Resol. 11. Decbr. 1885.

§ 23.

De privilegerede Kommunitetsalumner kunne først gjøre deres Adkomst gjældende til den første almindelige Udnævnelse, efter at de ere komne til Universitetet.

Med Hensyn til de islandske Studenters Privilegium i Følge Regl. 11. Febr. 1848 § 4 Nr. 1 mbr. 1 er det paalagt Rektoren ved Reykjavik lærde Skole hvert Aar at underrette de Studerende, som have bestaaet Afgangsexamen, om, at det dem tillagte Privilegium efter den vedkommende Bestemmelses Udtryk er afhængigt af, at de Studerende ankomme til Universitetet umiddelbart efter, at de mindst med anden Karakter have bestaaet Afgangsexamen ved Skolen, samt at Uddelingen af de fra 1ste September ledige Pladser foregaar i Slutningen af September Maaned, saa at de Studerende, som ville sikre sig, at deres Andragender om at nyde Stipendiet fra 1ste September komme med i Betragtning, maa indfinde sig ved Universitetet og immatrikuleres der inden den 15de September samt strax gjøre Meddelelse herom til Provsten paa Regensen, jfr. iøvrigt forrige Paragraf.

Regl. 11. Febr. 1848 §§ 6—8, Stip.bestyr. Skr. 29. Jan. 1852 (Lindes Medd. f 1849—56 S. 853).
Stip.bestyr. Skr. 7. April 1875 (Aarb. f. 1875—76 S. 71 ff), UMskr. 24. Juli 1875.

§ 24.

Stipendiet bortgives ordentligvis for 3 Aar, undtagelsesvis paa 4 Aar, og kan gives paa 2 Aar til ældre Studerende. Forlængelse paa

$^1/_2$ Aar kan gives af Konsistorium, jfr. nedenfor. Den, der har erholdt Stipendiet, kan vedblive at nyde det i den bestemte Tid, forsaavidt han ikke ved at forlade eller forsømme sine Universitetsstudier eller ved usædelig Vandel dertil gjør sig uværdig og hans Trang til Stipendiet ikke forinden skulde ophøre. Herom ere Stipendiaterne pligtige 1 Gang hvert Aar at tilvejebringe Vidnesbyrd paa den Maade og i den Form, som Stipendiebestyrelsen nærmere foreskriver. I Henseende til Trangen iagttages det samme, som oven for i § 21 er bemærket. Med Hensyn til Godtgjørelse af Flid ere særlige Regler fastsatte af Stipendiebestyrelsen. Oplyses Fliden ikke paa foreskreven Maade, mistes Stipendiet første Gang for en Maaned, anden Gang for stedse. Bevis for at have bestaaet lægevidenskabelig Forberedelses Examen eller første Del af lægevidenskabelig Embedsexamen eller en afsluttende Embedsexamen fritager for Fremlæggelse af andet Bevis for akademisk Flid.

Stipendiet kan af Konsistorium fratages saavel en privilegeret som en ordinær Stipendiat, naar han dertil har vist sig uværdig, eller naar hans Trang dertil maatte ophøre.

Ingen kan oppebære Stipendiet længere end til 1ste Marts eller 1ste September, som følger nærmest efter, at han har bestaaet Embedsexamen eller anden afsluttende Prøve. De, som underkaste sig Magisterkonferens, kunne ikke nyde Kommunitetet (og Regens) længere end til Udgangen af den Maaned, som følger efter den, i hvilken de have afsluttet Konferensen, eller, hvis de underkaste sig den i Juni Maaned, indtil Udgangen af August.

Den, der indkaldes til militær Tjeneste, kan ikke nyde Stipendiet længere end til den først paafølgende almindelige Udnævnelsestid, men har Adgang til paany at erholde det for den tilbagestaaende Tid ved indtrædende Vakance. Dog er Konsistorium bemyndiget til, efter Indstilling af Stipendiebestyrelsen, at bevilge, at Alumnerne beholde Stipendierne, naar de, uagtet de ere tagne til Krigstjeneste, kunne fortsætte deres Studeringer, saaledes at de opfylde de lovbestemte Betingelser. For Alumner, der aftjene deres Værnepligt som Reserveofficerer, Læger eller Intendanturbetjente, kunne Stipendierne, skjønt de vel beholde dem til første almindelige Udnævnelsestid, dog, naar Beløbet overstiger 64 Kr., oplægges og først udbetales dem, naar de igjen fra militær Tjeneste vende tilbage til Universitetet, hvorimod saadant Oplæg ikke finder Sted for de Alumner, der paa Grund af bestaaet Embedsexamen fratræde Stipendierne ved næste Vakance.

Tilladelse til midlertidig udenfor Universitetsferierne at forlade Kjøbenhavn, meddeles af Stipendiebestyrelsen. Islandske Studerende tilstaaes der kun under aldeles særegne Forhold Tilladelse til at rejse

hjem i de 2 første Aar af deres Stipendietid og selv da kun under den Betingelse, at Stipendiet ikke bliver udbetalt Vedkommende, saalænge Rejsetilladelsen varer, men først, naar han inden dennes Udløb vender tilbage til Universitetet. Undlader han dette, er det midlertidig tilbageholdte Stipendium forbrudt, og kan uddeles til en anden Studerende.

Regl. 11. Febr. 1848 § 5 jfr. Resol. 18. Juni 1870, Bekj. 13 Maj 1850 § 7, Regler 7. Okt. 1885, Stip bestyr. Skr. 5. Apr. 1848 (Aarb. f. 1864—71 I S. 602 ff.), Lindes Medd. f. 1849—56 S. 846—47.

Regl. 11. Febr. 1848 § 14.

Regl. 11. Febr. 1848 § 5, Bekj. 13. Maj 1850 § 7, Kons. Skr. 17. Jan. 1852, Resol. 22. Maj. 1860, Kons. Skr. 28 Marts 1868, Resol. 30. April 1869. Vedtægt.

UMskr. 8. Decbr. 1849, UMskr. 25. April 1851, UMskr. 27. Juni 1851, UMskr. 22. Marts 1864.

Stip.bestyr. Skr. 31. Decbr. 1875 (Univ. Aarb. f. 1875—76 S. 78 ff.)

§ 25.

Stipendiet uddeles 2 Gange om Aaret, nemlig i September og Marts, saaledes at det regnes fra Begyndelsen af disse Maaneder. Udbetalingen foretages af Regensprovsten ved Udgangen af hver Maaned. Naar lovlig Afgang finder Sted i den sidste Del af en Maaned, udbetales Stipendiet for hele Maaneden.

Regl. 11. Febr. 1848 § 6, Bekj. 13. Maj 1850 § 7, Resol. 22. Maj 1860, Lindes Medd. f. 1849—56 S. 847.

§ 26.

Den, der vil søge om Stipendiet eller formener som privilegeret dertil at have Adkomst, skal indgive sit skriftlige Andragende derom til Regensprovsten, ledsaget af de Vidnesbyrd og Bevisligheder, som af Bestyrelsen ere eller blive foreskrevne for at give Vished om, hvorvidt de bestemte Betingelser for at opnaa Beneficiet ere tilstede. Samtlige disse Andragender blive inden den af Bestyrelsen dertil fastsatte Tid at indlevere til Regensprovsten, som paaagter, at alle foreskrevne Oplysninger og Vidnesbyrd ere meddelte eller vedlagte, eller i manglende Fald derom paaminder de Paagjældende.

Om Ansøgernes Flid, Forhold og Fremgang tilvejebringer Regensprovsten dernæst Fakulteternes Erklæringer. Ansøgningerne med Fakulteternes Erklæringer og de Bemærkninger, hvortil han finder Anledning, indsender han til Stipendiebestyrelsen.

Regl. 11. Febr. 1848 § 7, Lindes Medd. f. 1849—56 S. 846, Stip.bestyr. Skr. 5. Apr. 1848 (Aarb. f. 1864—71 I S. 602 ff.), Kons. Skr. 9. Okt. 1886.

§ 27.

De hver Gang ledige Pladser besættes først med de Privilegerede, som have meldt sig og behørig godtgjort deres Adkomst. Iøvrigt bestemmer blandt samtlige Ansøgere Evne og Flid samt sædeligt For-

hold og Trang Valget. Til Iagttagelse af Lighed mellem Fakulteterne er det Vedtægt, at de vakante uprivilegerede Pladser fordeles mellem dem i samme Forhold, som der under hvert Fakultet er Ansøgere med 1ste Karakter, fraregnet mulige Ansøgere fra den sidst afholdte Afgangsexamen.

Regl. 11. Febr. 1848 § 8 og Vedtægt.

§ 28.

Uddelingen af Kommunitetets ordinære Stipendier sker ved en staaende Bestyrelseskomite, bestaaende af 3 Professores consistoriales (Bestyrelseskomiteen for Kommunitetets Stipendievæsen). Medlemmerne vælges af Konsistorium paa 5 Aar, saaledes at 1 skal være af det theologiske, 1 af det rets- og statsvidenskabelige Fakultet, medens den 3dje vælges frit uden Hensyn til Fakultetet. Medlemmerne kunne gjenvælges.

Foruden at uddele Stipendier, har Stipendiebestyrelsen, der i Almindelighed varetager de Kommunitetets og Regensens Stipendievæsen vedkommende Anliggender, at føre Tilsyn med Stipendiaterne og især omhyggelig at vaage over, at ingen vedbliver at nyde Stipendiet, som dertil maatte vise sig uværdig. Det tilkommer den derfor ogsaa at indeholde et Kommunitetsstipendium indtil videre og at standse dets Udbetaling, forsaavidt det er bundet til visse Betingelser, som ikke opfyldes.

Regl. 11. Febr. 1848 § 13, Resol. 13. Novbr. 1876.

§ 29.

Konsistorium, der har den overordnede Bestyrelse af Kommunitetets og Regensens Stipendievæsen, og til hvilket derfor Bestyrelseskomiteen har at henvende sig med alle Indberetninger, Forestillinger og Andragender, som vedkomme Stipendievæsenet, har, hvad det ordinære Stipendievæsen angaar, Myndighed til at forlænge den for Stipendiets Nydelse fastsatte Tid (saavel i de Tilfælde, hvor Stipendietiden udløber, som naar Paagjældende har taget Embedsexamen), naar særdeles Omstændigheder derfor maatte tale, hvorved efter vedtægtsmæssige Regler ikke let anden Grund end Sygdom kommer i Betragtning, samt at fratage saavel en privilegeret som en ordinær Stipendiat det ham forundte Stipendium, naar han dertil har vist sig uværdig, eller naar hans Trang dertil maatte ophøre. Iøvrigt maa Spørgsmaal angaaende Sager, som gaa ud paa andre Forandringer i eller Afvigelser fra de i Reglementet af 11. Febr. 1848 om det ordinære Kommunitetsstipendium indeholdte Forskrifter indstilles til Ministeriets Afgjørelse.

Regl. 11. Febr. 1848 § 14, jfr. Resol. 18. Juni 1870, Stip.bestyr. Skr. 5. Jan. 1852 (Univ. Aarb. f. 1864—71 I S. 604) jfr. Kons. Skr. 17. Jan. 1852.

§ 30.

Af Universitetets og Kommunitetets samlede Lønningssum lønnes hvert af Medlemmerne af Stipendiebestyrelsen med et Beløb af 200 Kr. Til Skriveri ved Stipendiebestyrelsen er der tillagt dem et Beløb af 100 Kr. af samme Sum, af hvilken endvidere lønnes et Bud.

Regl. 11. Febr. 1848 § 13, L. 25. Marts 1871 § 8, Finansl. f. 1881—82.

β. *Extraordinære Understøttelser til islandske Lægestuderende ved Universitetet.*

§ 31.

Til islandske studiosi medicinæ et chirurgiæ, hvis Kommunitetsbeneficium er ophørt, kan der gives indtil 4 extraordinære Stipendieportioner paa 400 Kr.

Adgangen til disse betinges af, at de Paagjældende i deres Regenstid ved Flid og god Opførsel have gjort sig værdige dertil. De bevilges af Stipendiebestyrelsen, efter indhentet Erklæring af det lægevidenskabelige Fakultet og Regensprovsten, for 1 Aar; dog kan Konsistorium under særegne Omstændigheder, efter Indstilling fra Stipendiebestyrelsen, bevilge Forlængelse af Stipendiet endnu for 1 Aar. Udbetalingen sker maanedsvis og iværksættes af Regensprovsten. Stipendiet bortfalder efter fuldendt Embedsexamen og kan fortabes efter de for Kommunitetets Stipendium gjældende Regler.

Konsistorium er bemyndiget til af det samlede bevilgede Beløb undtagelsesvis at tilstaa enkelte af de ommeldte Studerende Understøttelsesportioner paa 500—600 Kr., naar der dertil efter Omstændighederne findes særlig Anledning, og der til en saadan Forhøjelse, formedelst Mangel paa Ansøgere til Understøttelserne, haves Midler til Raadighed af det bevilgede Beløb.

UMskr. 2. Oktbr. 1860, jfr. UMskr. 17. Jan. 1866 og Finanslovene.

γ. *Understøttelser til Alumner ved det grønlandske Seminarium.*

§ 32.

Til 4 ved det grønlandske Seminarium antagne Alumner bevilges der extraordinært 4 Stipendier af Størrelse som det ordinære Kommunitetsstipendium (med Regens, forsaavidt Stipendierne ikke tildeles Alumner i Grønland).

Regl. 11. Febr. 1848 § 15 jfr. Reskr. 8. Marts 1737, Reskr. 8. Novbr. 1737, Reskr. 9. Oktbr. 1771, Reskr. 7. Juli 1773, Fund. 25. Juni 1777 § 21 b og d, Stip.bestyr. Skr. 5. April 1848 (Aarb. f. 1864—71 I S. 602 ff.), jfr. Finansloven f. 1865—66, UMskr. 22. Febr. 1883, Finantsl. f. 1884—85.

δ. *Extraordinære Understøttelser (Gratialer) til Studerende.*

§ 33.

Til extraordinære Understøttelser for trængende saa vel Kommunitets-Alumner som andre Studerende bevilges et Beløb, der af Stipendiebestyrelsen fordeles i Summer fra 20—60 Kr., naar der i Aarets Løb paa Grund af særegne Omstændigheder maatte være Anledning hertil.

Af den bevilgede Sum, nu ialt 4000 Kr., er indtil 1000 Kr. af Ministeriet midlertidig bestemt til Alumner paa Valkendorfs Kollegium.

Regl. 11. Febr. 1848 § 11, Finanslovene f. 1856—57, 1866—67 og 1881—82.

ε. *Understøttelser, der bortgives af Ministeriet til Studerende.*

§ 34.

Under Kommunitetets Udgiftspost 2 „Andre Understøttelser" bevilges til Studerende paa de aarlige Finanslove forskjellige Understøttelser, som bortgives af Ministeriet. Hertil høre Understøttelserne under Udgiftspost 2 b., c. og d.

Understøttelsen under Udgiftspost 2 b. er bestemt dels for Studerende — derunder Kvinder — som ikke have Adgang til de egentlige Universitetsstipendier, dels for saadanne akademiske Borgere i de første Universitetsaar, som have nydt eller kunde have nydt Understøttelse af Konto a. (for saadanne, der først i en fremrykket Alder have bestemt sig for Studeringer, og som ved en Forberedelses- eller Fagexamen have givet sikkert Haab om god Fremgang).

Bevillingen under Udgiftspost 2 c. er bestemt til mindre Understøttelser for fattige Studenter, navnlig fra de private Skoler, i de første akademiske Aar.

Bevillingen under Udgiftspost 2 d. er bestemt til Anskaffelse af Bøger og andre for Universitetsstudiet nødvendige Apparater for trængende Studerende. Efter de af Ministeriet fastsatte Regler uddeles Understøttelserne af dette, efter Indstilling fra Konsistorium og Fakulteterne, i Portioner paa indtil 50 Kr.; Understøttelserne maa ikke tildeles samme Studerende mere end højst 2 Gange. Nærmere Regler for Uddelingen af Bøgerne saavelsom for Regnskabsaflæggelsen ere fastsatte af Ministeriet.

Finansl. f. 1881—82 og følgende Finanslove, UMskr. 4. Apr. 1881, UMskr. 2. Juni 1881, UMskr. 28. Juni 1882, Kons. Skr. 5. Juli 1883, UMskr. 12. Sept. 1883, UMskr. 31. Okt. 1884, Kons. Skr. 7 Marts 1885.

ζ. *Understøttelser til Kandidater.*

§ 35.

Til saadanne Kandidater, der have givet fortrinligt Haab om Fremgang i Videnskaberne, naar de tillige findes trængende, bevilges

extraordinære Understøttelser paa 200 Kr., hver Gang for 1 Aar. Det dertil bevilgede Beløb udgjør aarlig 1000 Kr. Disse Understøttelser bevilges af Konsistorium, som forinden indhenter Fakulteternes Erklæringer.

Regl. 11. Febr. 1848 §§ 12, 14, Resol. 2. Febr. 1849.

γ. Rejseunderstøttelser i videnskabeligt Øjemed.

§ 36.

Rejseunderstøttelser i videnskabeligt Øjemed til yngre Videnskabsmænd bevilges af et aarligt Beløb paa 6000 Kr. af Ministeriet efter Konsistoriums Indstilling. Samtlige Ansøgninger tilstilles Ministeriet. Naar Valget mellem Ansøgerne har været tvivlsomt, og der derom har rejst sig Meningsulighed af nogen Betydning i Konsistorium, tilføjes en nærmere Begrundelse af det fremsatte Forslag. Udbetalingen af de bevilgede Understøttelser sker først, naar de Paagjældende have gjort Anmeldelse om, at de staa i Begreb med at tiltræde Rejsen. Portionernes Størrelse bestemmes i hvert enkelt Tilfælde. Førend Konsistorium afgiver Indstillingen, indhentes Fakulteternes Erklæringer. Det er paalagt at afgive Indstillingen inden 1ste Maj hvert Aar, se foran § 18.

Fast ansatte Universitetslærere ere udelukkede. Understøttelsen kan forbindes med andre Rejsestipendier og kan gives flere Gange.

UMskr. 26. Juli 1853 jfr. de aarlige Finanslove, UMskr. 9. Juli 1866. UMskr. 31. Marts 1873.

ϑ. Understøttelser for unge Videnskabsmænd.

§ 37.

Paa Finansloven bevilges aarlig 5 Stipendieportioner à 1000 Kr. til Understøttelse for unge Videnskabsmænd. Portionerne bortgives af Konsistorium. Berettigede til Nydelsen ere yngre, studerende Videnskabsmænd, som have bevist deres Dygtighed ved at tage Doktorgraden eller opnaa Guldmedaille for Besvarelsen af Universitetets Prisspørgsmaal eller ved andre lignende Arbejder. Under iøvrigt lige Betingelser ere Studerende, som i det paagjældende Tidsrum holde private Forelæsninger og Øvelser, fortrinsberettigede. Disse Stipendieportioner kunne ikke nydes sammen med J. L. Smiths Legat for Viderekomne. De bortgives i hvert Aars September Maaned for et Aar ad Gangen; dog kan Fornyelse finde Sted, dersom Nyderen ved fortsatte videnskabelige Arbejder har gjort sig værdig dertil, men ikke oftere end to Gange.

De aarlige Finanslove, Regl. Best. 18. Maj 1887.

ι. *Understøttelser til syge Regensalumners Kur og Pleje.*

§ 38.

Til syge Regensalumners Kur og Pleje, saavel paa Hospitaler som udenfor de egentlige Hospitaler, anvendes et Beløb, som er anslaaet til 600 Kr. aarlig. Udbetalingen sker i Henhold til Regensprovstens Attestation.

Regl. 11. Febr. 1848 §§ 10 og 13, Resol. 8. Juli 1874, Finanslov 1881—82 og Stip.bestyr. Skr. 5. April 1848 (Univ. Aarb. f. 1864—71 I S. 602 ff).

κ. *Middelbare Understøttelser ved Selskabet Philadelphia.*

§ 39.

Til Selskabet Philadelphia, hvis Formaal er at understøtte trængende Studerende til Fuldendelsen af deres Studier, ydes aarlig af Kommunitetet en Understøttelse af 2000 Kr.

Lindes Medd. f. 1857—63 S. 588—89, Finanslovene f. 1863—64 og 1870—71.

λ. *Rentefrie Laan til Studerende.*

§ 40.

Stipendiebestyrelsen er bemyndiget til at bevilge Studerende, som dertil findes kvalificerede, rentefrie Laan, ikke over 200 Kr., til deres Studeringers Fortsættelse, paa kortere eller længere Tid, mod saadan Sikkerhed, som Kvæsturen, af hvem de stipulerede Afdrag ville være at modtage eller indkræve, maatte finde antagelig. Det maa i slige Tilfælde i Almindelighed anses tilstrækkeligt, at der for Laanet stilles antagelig Selvskyldnerkaution. En stræng Iagttagelse af Lovgivningens almindelige Forskrifter om Gjæld, der gjøres af Umyndige, kan undlades i de Tilfælde, hvor saadant vilde medføre uforholdsmæssig Bekostning eller Vidtløftighed. Disse Laan behandles som andre Udlaan af Stiftelsens Midler, saaledes at naar Tab i et enkelt Tilfælde er opstaaet for Stiftelsen af et saadant Udlaan, er sammes Beløb blevet afskrevet paa den til Understøttelse for Studerende normerede Sum. I et i den seneste Tid forekommet Tilfælde er et saadant Tab imidlertid dækket af Kommunitetets extraordinære Udgiftskonto.

Det samlede Beløb af, hvad der ialt ved slige Udlaan paa engang udestaaer af Stiftelsens Midler, maa ikke overstige 2000 Kr.

UDir. Skr. 16. Juli 1844, UMskr. 2. Novbr. 1849, UMskr. 9. April 1889.

b. Understøttelser for Ikke-Studerende.

α. *Understøttelser til polytekniske Examinander.*

§ 41.

Til polytekniske Examinander, der ikke ere Studenter ved Kjøbenhavns Universitet, men som med fortrinlig Flid og Dygtighed arbejde paa deres videnskabelige Uddannelse, bevilges der af Kommunitetets Midler en aarlig Sum af 3000 Kr., der uddeles i 10 Portioner à 300 Kr. Den Del af Beløbet, hvorfor der ikke maatte være Anvendelse til dette Øjemed, tjener til Forøgelse af det til Gratialer paa Kommunitetets Budget bevilgede Beløb. Under særegne Omstændigheder er det tilladt at tildele en enkelt Stipendiat 2 Portioner.

UMskr. 22. Juli 1863 §§ 1, 2 og 6 jfr. de aarlige Finanslove.

§ 42.

Ansøgningerne om disse Stipendier indgives til Læreanstaltens Bestyrelse. Efter Bortgivelsen giver Bestyrelsen Konsistorium Underretning om, hvor mange Stipendier der ere uddelte og, hvem de ere tillagte, ligesom den meddeler Konsistorium, naar et tildelt Beløb af en eller anden Grund ikke kommer til Udbetaling.

Stipendierne bortgives for et Aar ad Gangen og udbetales med $^1/_{12}$ maanedlig. Den Stipendiat, som ved fortsat Flid har gjort sig værdig dertil, kan efter derom indgiven Ansøgning vente Fornyelse for et paafølgende Aar. Ordentligvis kan ingen oppebære Stipendiet i mere end 2 Aar.

UMskr. 10. Marts 1884 jfr. UMskr. 22. Juli 1863.

β. *Understøttelser til Kandidater fra den islandske Lægeskole.*

§ 43.

Af det samme Beløb, hvoraf det ovenfor i § 31 omtalte Beløb til islandske Studerende udredes, bevilges ogsaa Understøttelser for Lægekandidater fra den islandske Lægeskole til deres Ophold paa den herværende Fødselsstiftelse for at gjennemgaa et klinisk Kursus samt for i nogen Tid at besøge de herværende Hospitaler og Apotheker.

Finansl. 1873—74, Anm. til Finanslovf. f. 1877—78, UMskr. 19. Jan. 1876, Bekj. 31. Oktbr. 1871, Budgettet f. 1888—89.

§ 44.

For disse Understøttelser gjælde følgende nærmere Regler:

1) Understøttelsen udbetales Stipendiaten af Kommunitetets Kasse direkte, ved maanedlige Bidrag til deres Underholdning fra den

Dag, de godtgjøre at have begyndt paa den Uddannelse her i Staden, til hvilken Understøttelsen ydes.

2) Understøttelsen ydes til Deltagelse i et klinisk Kursus paa Fødselsstiftelsen samt for at frekventere de herværende Hospitaler og Apotheker, ligegyldigt, hvilke af disse Steder der først frekventeres.

3) Størrelsen af den maanedlige Understøttelse fastsættes til 50 Kr., der udbetales den 1ste i hver Maaned forud, og anvises for 1 Maaned ad Gangen.

4) Understøttelsen tilstaaes, forsaavidt den hertil bevilgede Sums Størrelse og oprindelige Bestemmelse tillader det, regelmæssig af Konsistorium for en Tid af indtil 8 Maaneder; i Følge Indstilling fra Eforus kan der dog under samme Forbehold tilstaaes Forlængelse.

5) Konsistorium vælger en Eforus, der paaser, at Kandidaterne benytte Opholdet paa den ved Understøttelsen forudsatte Maade og iøvrigt staaer disse bi med Raad og Vejledning, rekvirerer den tilstaaede maanedlige Understøttelse anvist Vedkommende til Udbetaling paa Universitetskvæsturen, efter at have forvisset sig om, at de vedblivende opfylde Forudsætningerne, samt indstiller til Konsistorium om Forlængelse i enkelte Tilfælde af Understøttelsen udover de regelmæssige 8 Maaneder, efter at have søgt Oplysning, om Kontoen tillader dette.

UMskr. 19. Jan. 1876.

γ. *Understøttelser for Personer, der først i en fremrykket Alder have bestemt sig for Studeringer.*

§ 45.

Under Kommunitetets Udgiftspost 2 a. bevilges paa de aarlige Finanslove Understøttelser for Saadanne, der først i en fremrykket Alder have bestemt sig for Studeringer, og som ved en Forberedelses- eller Fagexamen har givet sikkert Haab om god Fremgang. Understøttelsen bortgives af Ministeriet.

De aarlige Finanslove.

δ. *Understøttelser til Alumner ved den gejstlige Dannelsesanstalt paa Island.*

§ 46.

Til 3 Alumner ved den gejstlige Dannelsesanstalt paa Island bevilges aarlig Understøttelser à 200 Kr.

Jfr. de aarlige Finanslove.

2. Regensen.

§ 47.

Regensen er en med Kommunitetet forbundet Stiftelse med Friboliger for Studerende. Stiftelsen rummer Bolig for 100 Alumner, dels som Boliger paa 2 Værelser, bestemte til fælles Bolig for 2 Alumner, dels som Eneværelser. Foruden Fribolig yder Regensbeneficiet Brændsel, beregnet for hver Kakkelovn til 1½ Favn Brænde aarlig, samt Regensstipendiet, 96 Kr. aarlig. Alumnerne have tillige Adgang til at benytte de fælles Indretninger, saasom Læseindretningen, Badekammeret o. s. v. Forskjellige privat stiftede Legater ere knyttede til Regensen, saaledes at Legatportionerne tilfalde Regensalumner. Se herom nærmere nedenfor under Afdeling IV. Forsaavidt nogle af disse Legater ere bestemte for Beboerne af bestemte Værelser paa Regensen, er dette senere forandret, saaledes at de nu uddeles til Regensalumner overhovedet.

Regl. 11. Febr. 1848 § 9, UMskr. 5. Apr. 1872 jfr. Finantsl. 1873—74 og 1875—76 samt Ministeriets Budget for 1886—87, Kons. Skr. 11. Marts 1876.

§ 48.

Regensbeneficiet skal ordentligvis være forbundet med Kommunitetsstipendiet, saa at Kommunitetsalumnerne enten erholde Regensen i Forbindelse med Kommunitetsstipendiet, naar dette tildeles dem, eller, forsaavidt dette af Mangel paa Plads ikke kan ske, senere dertil oprykke, efterhaanden som Pladser paa Regensen blive ledige, og de beholde da Regensen kun, saalænge de nyde Kommunitetet. Af de til at nyde Regensbeneficiet privilegerede Studerende kunne hvert nyt Aar kun 5 erholde Bolig in natura og det dermed forbundne Regensstipendium. De privilegerede Ansøgere, som ved denne Bestemmelse maatte udelukkes fra at erholde Regensbeneficiet, nyde, saalænge Hindringen varer, en maanedlig Huslejegodtgjørelse af 18 Kr. i Maanederne Okt.—Maj inklusive og 14 Kr. fra Juni—Sept. Eventuelt bestemmes det af Stipendiebestyrelsen, hvilke 5 privilegerede Ansøgere Bolig in natura og det dermed forbundne Regenstipendium skal tildeles. Foruden dem, der som privilegerede til det ordinære Kommunitetsstipendium efter foranførte Bestemmelse ogsaa ere privilegerede til Regensbeneficiet, ere endvidere 4 Regenspladser forbeholdte grønlandske Alumner, naar saadanne findes. Pladser paa Regensen, som ere ledige af Mangel paa Ansøgere blandt Kommunitetsalumnerne, er Stipendiebestyrelsen bemyndiget til for en Tid af ½ Aar at bortgive til andre Studerende under Forudsætning iøvrigt af, at disse efter Regl. 11 Febr. 1848 dertil ere kvalificerede (extraordinære Regensalumner).

Ved Siden af den Grænse for Regensbeneficiet, som følger af dets Forbindelse med Kommunitetsstipendiet eller af den nys givne Regel, medfører Universitetsfundatsens almindelige Regel om 5 Aar som den længste Tid for Bolig paa Universitetets Kollegier, at tidligere Plads paa et andet Kollegium kan begrunde Ophøret af Regensbeneficiet før Kommunitetsstipendiets Ophør. Dog kan der, naar Forholdene tilraade det, gives Dispensation heraf af Ministeriet. Regensbeneficiet kan ikke nydes af den, som ved den militære Stilling er hindret i at bo paa Regensen.

Regl. 11. Febr. 1848 § 9, Stip.best. Skr. 5. Apr. 1848 (Aarb. f. 1864—71 I S. 602 ff.), Resol. 18. Juni 1870, Resol. 11. Dec. 1885 og de aarlige Finanslove.
Kons. Skr. 5. Juni 1852, UDir. Skr. 3. Marts 1832, Resol. 14. Septbr. 1833, Resol. 4. Jan. 1834, UMskr. 27. Juni 1851.

§ 49.

Med Hensyn til Adgang til Regensbeneficiet saa vel for privilegerede som for de øvrige Studerende, Betingelserne, hvorunder det kan erholdes, og Maaden, hvorpaa det søges, gjælde de samme Regler, som ere fastsatte for Kommunitetsstipendiet.

Nærmere Regler om Alumnernes Forhold og Pligter (Bortrejse fra Regensen, Indflytning og Omflytning, den daglige Orden, Forholdet til Portneren, Sammenkaldelsen af Møder m. m.) ere fastsatte af Stipendiebestyrelsen.

Regl. 11. Febr. 1848 § 9 St. 2.
Forholdsregler af 8. Septbr. 1880 jfr. UMskr. 20. Okt. 1883.

§ 50.

Paa Regensen findes et Læselokale med Konversationsstue. Til dette er henlagt den fornødne Brændselsforsyning af Kommunitetet. Til Læselokalets Forsyning med Bøger og Tidsskrifter bidrager Kommunitetet 1000 Kr. aarlig.

For den daglige Orden i Læsestuen og for Udlaan af Bøger ere de nærmere Regler fastsatte af Stipendiebestyrelsen.

Resol. 1. Jan. 1839, Finanslovene f. 1860—61 og 1876—77, UDir. Skr. 26. Novbr. 1831, Bestemmelser af 14. Okt. 1881.

§ 51.

Det paahviler en af Konsistorium ansat Læge ved Regensen, der tillige fungerer ved Kollegierne, at tilse dem af Alumnerne og Betjentene, hvis Sygdoms Beskaffenhed ikke er af den Natur, at de bør indlægges paa Hospitalet. Han lønnes med 600 Kr. aarlig af Kommunitetet. Hans Pligter ere fastsatte ved en af Konsistorium udfærdiget Instrux. Om syge Regensalumners Kur og Pleje saavel paa Hospitaler som udenfor de egentlige Hospitaler, se foran § 38.

Resol. 9. Juli 1831, Resol. 18. Apr. 1848, L. 25. Marts 1871 § 9, Instr. 18. Jan. 1845.

III. Kollegierne.

§ 52.

Foruden Regensen er der ved Universitetet 3 andre, ved private Donationer grundede Stiftelser med Friboliger for Studerende, nemlig Valkendorfs Kollegium, Borchs Kollegium eller Collegium Mediceum og Elers' Kollegium. Hertil vil med Tiden komme Hassagers Kollegium, se nedenfor under Afdeling IV. Hvert af disse Kollegier udgjør en selvstændig Stiftelse, hvis Formue forvaltes paa samme Maade som Legaternes Formue. Dog er Kommunitetet gjentagne Gange, i Følge særegne Bevillinger, kommet dem til Hjælp, særlig ved større Byggeforetagender. Tillige er den af Kommunitetet vederlagte Læge ved Regensen Læge for disse Kollegiers Alumner og Betjente.

Den længste Tid, hvori Bolig paa noget af disse Kollegier kan nydes, er den almindelige af 5 Aar, medmindre af særlige Grunde Dispensation erholdes. Ogsaa ved Overflytning fra et Kollegium til et andet skal denne Grænse iagttages. Den med Hensyn til Stipendier gjældende Regel, jfr. foran § 6, at Ingen, der har Betjening eller Plads og Indkomster andetsteds, maa nyde et Stipendium, gjælder ogsaa for Kollegier; saasnart en Alumnus bliver forsørget andetsteds, maa han forlade Kollegiet.

Konsistorium varetager Kollegiernes Bestyrelse. For hvert af Kollegierne vælger det en Eforus blandt Professorerne til den umiddelbare Bestyrelse og Tilsyn. Paa hvert af Kollegierne er det nærmeste Tilsyn med den almindelige Orden og Bygningerne overdraget en af Alumnerne som inspector collegii. Indenfor de af de gjældende Forskrifter og Styrelsen satte Grænser ordne iøvrigt Alumnerne de rent indre Anliggender ved Beslutninger, tagne paa Generalforsamlinger af Alumnerne.

Tilladelse til at være fraværende fra Kollegiet meddeles for kortere Tid af Eforus, for længere Tid af Konsistorium.

Ingen Alumnus maa have Nogen, der ikke er Alumnus, boende hos sig. Undtagelse herfra er alene gjort med Hensyn til Brødre, der ere Studenter, og kun ifølge Kontubernalens Samtykke.

Valg af Bolig sker efter Anciennetet, dog, forsaavidt der er forskjellige Klasser af Boliger, kun indenfor hver Klasse. Ere to udnævnte paa samme Dag, er den ældst, hvis Plads først har været opslaaet.

Fund. 16 Juli 1595, Fund. 29. Juli 1689, Fund. 29. Novbr. 1691, Resol. 18. Apr. 1848.

Fund. 7. Maj 1788 VI § 2 Nr. 4 og 5 jfr. UMskr. 19. Apr. 1851 og Kons. Skr. 23. Maj 1868, UDir. Skr. 3. Marts 1832, Resol. 14. Septbr. 1833, Resol. 4. Jan. 1834, Kons. Skr. 15. Febr. 1888.

Kollegiernes Fundatser og Vedtægt.

Kons. Skr. 3. Nov. 1881, Kons. Skr. 18. Dec. 1884.

Kons. Skr. 28. Aug. 1872, Kons. Skr. 28. Marts 1878, Skr. fra Eforus for Elers' Kollegium 19. Marts 1868.

Resol. af Eforus for Elers' Kollegium 12. Septbr. 1797 § 3, akad. Vedtægt.

a. Valkendorfs Kollegium.

§ 53.

Paa det af Rigshovmester Christoffer Valkendorf ved Gavebrev af 16de Juli 1595 stiftede Kollegium findes Boliger (Eneværelser) for 21 Studenter. Foruden Fribolig nyde Alumnerne visse fælles Fordele, saasom Haven, Læsestuen, samt et Pengestipendium (48 Kr. aarlig) og Adgang til visse, for Kollegiets Alumner bestemte Legater. Af Ministeriet er indtil 1000 Kr. aarlig af Kommunitetets Konto for extraordinære Understøttelser til Studerende midlertidig bestemt til Alumnerne, jfr. foran § 33. Til Oplæg skal Eforus aarlig indbetale Renten af den i Kollegiets Fundats bestemte Fremvæxtkapital 4590 Kr. Denne Indbetaling er dog foreløbig standset saa længe, indtil det Laan, der er optaget til Kollegiets Ombygning, er afbetalt og Kollegiets Kapital derved restitueret.

Den Professorernes Distributs samt Eforus tilfaldende Andel af Renten af Kollegiets Kapital er foreløbig frafaldet, og 200 Kr. lægges aarlig til Kollegiets Hovedkapital, indtil Kollegiets Gjæld er tilbagebetalt, eller indtil Konsistorium paa ny tager Kollegiets finansielle Stilling under Overvejelse.

Fund. 16. Juli 1595, Concl. cons. 13 Juli 1844, UMskr. 30. Septbr. 1863, UMskr. 21. Apr. 1866, Kons. Skr. 16. Juli 1844, Kons. Skr. 27. Jan. 1866. Kons. Skr. 20. Apr. 1866, Kons. Skr. 22. Apr. 1871.

§ 54.

Adgang til at erholde Plads paa Kollegiet have fattige, skikkelige og flittige Studenter i Almindelighed. Dog iagttages det, at der saavidt muligt ved Pladsernes Besættelse tages ligeligt Hensyn til alle Hovedstudier, i Forhold til de Studerendes Antal i hvert af disse, og at Pladserne hellere tilstaaes yngre, dertil kvalificerede Studerende end ældre, der ere nærved Embedsexamen.

Pladserne bortgives af Konsistorium efter Indstilling af Eforus.

Skr. fra Eforus af 18. Jan. 1839 og akad. Sædvane.

§ 55.

For utilbørlig Opførsel eller Uflid i deres Studeringer skulle Alumnerne miste Pengestipendiet eller efter Omstændighederne udvises af Kollegiet. Tilladelse til at rejse bort kan meddeles af Konsistorium for en Tid af indtil 12 Uger. Længere Fraværelse medfører Pladsens Fortabelse. Under samme Straf er det Alumnerne forbudt at holde nogen Børneskole, Drik, Gjæstebud eller noget saadant Samkvem paa deres Kammer. Ligeledes skal den udvises, som udebliver af sit Kammer om Natten, naar Paamindelse af Eforus har været frugtesløs.

Regler 24. Marts 1599, Punkter 1. Maj 1846.

§ 56.

Inspektor vælges af Alumnerne under Efori Approbation. For de hermed forbundne Forretninger er der ved Fundatsen tillagt ham et Tillægsstipendium af ½ Portion; men som Levning fra den Praxis, at den ældste Alumnus altid var Inspektor, har det været Brug, at denne oppebærer Tillægsstipendiet, selv om en anden vælges til Inspektor, hvorved dog dennes Ret til at gjøre sit Krav gjældende ikke er ophævet. Paa Grund af Kollegiets slette økonomiske Forfatning har dette Tillægsstipendium imidlertid ikke i længere Tid været udbetalt. Inspektors Pligter ere nærmere bestemte ved en af Eforus fastsat Instrux.

Fund. 16. Juli 1595, Regler 24. Marts 1599, UMskr. 12. Oktbr. 1848, Concl. cons. 13. Juli 1844.

§ 57.

Kollegiets Kapital udgjorde den 31. Dec. 1888 49200 Kr.; af Legaternes Overskudsfond ydes et aarligt Tilskud af 150 Kr. til dets Læsestue. Om de til Kollegiet knyttede Legater: Obelitz', Riisbrighs, Smiths, Stampes, Eskildsens og Albertis Legater se nedenfor under Afdeling IV.

Kons. Skr. 8. Marts 1883.

b. Collegium Mediceum.

§ 58.

Paa det af Assessor i Højesteret samt Professor i Medicin og Filologi Oluf Borch ved Fundats af 29de Juli 1689 stiftede Collegium Mediceum findes Boliger (hver indeholdende 2 Værelser) for 16 Studerende. Foruden Fribolig nyde Alumnerne visse fælles Fordele, saasom Haven, Læsestuen, det store Auditorium, samt et Pengestipendium og Adgang til nogle, for Kollegiets Alumner bestemte Legater. Stipendiet udgjør for Tiden 80 Kr. aarlig; heri fradrages 24 Kr. aarlig, som af Eforus udbetales til Portneren. Fra gammel Tid have Universitetspedellerne Ret til at modtage af hver Alumnus ved Distributsen 2 Mark 2 Sk. og Portneren 3 Mark af hver Portion (nu henholdsvis 11 Kr. 32 Ø. aarlig til hver af Pedellerne og 32 Kr. aarlig til Portneren). Indtil videre udredes disse Beløb af Kollegiets Kasse uden Afkortning i Stipendiaternes Portioner.

Under Kollegiets Kapital er indbefattet en Tilvæxtkapital, der udgjør 10625 Kr. Renten af denne indbetales hver Termin til Kollegiets Bikonto i Legathovedbogen. Hvert 10de Aar forenes Bikontoen med Hovedkapitalen. I Mellemtiden tilfalder dens Rente Professorernes Distributs, der desuden oppebærer Renten af 2125 Kr. (med 82 Kr. 34 Ø. aarlig). Eforus nyder et Vederlag af 41 Kr. 16 Ø. aarlig.

Fund. 29. Juli 1689, Resol. 14. Juli 1850, Concl. cons. 29. Juni 1836.

§ 59.

Adgang til at erholde Plads paa Kollegiet have fattige, gudfrygtige og lærde Studenter. Af disse skulle 10 være Theologer, 1 Kemiker, 1 Botaniker, 1 Mathematiker og 3 Filologer. Dog er det ikke herved nogen forment at lægge sig efter andre Studier efter Tilbøjelighed. Som Følge heraf have theologiske Kandidater, som agte at studere Retsvidenskaben, været anerkjendte for berettigede til Adgang til Kollegiet. Til Filologien henregnes et Studium, som udelukkende eller i alt Fald for en væsentlig Del er rettet paa Sprogene og i Særdeleshed de gamle Sprog i Forbindelse med den dertil hørende klassiske Literatur. Yderligere Betingelse for Adgangen er Indfødsret og at Vedkommende, hvis han har underkastet sig filosofisk Prøve, ikke har under mg, jfr. foran § 4. Til 2 Alumnuspladser have Studenter fra Ribe Skole fortrinlig Adgang, saafremt de nogenledes dygtige dertil befindes, og selv om de iøvrigt maatte staae tilbage for andre Ansøgere. Disse Pladser kunne ikke tildeles andre Ripensere end dem, der lægge sig efter et af de i Fundatsens § 5 nævnte Studier. Iøvrigt skal Konsistorium vælge den dygtigste af dem, som Eforus indstiller. Herved iagttages det med Hensyn til den fortrinlige Karakter, som Universitetsfundatsen tillægger Bolig paa Borchs Kollegium, og Boligens Beskaffenhed, at Kandidater eller Viderekomne, som fortsætte deres Studier, have Fortrin fremfor dem, der endnu ikke have aflagt afsluttende Prøve, og blandt Kandidater atter de, der have opnaaet 1ste Karakter, fremfor dem, der have opnaaet 2den Karakter. I Overensstemmelse hermed forstaaes Trangsbetingelsen paa den friere Maade, der gjælder for Rejsestipendier og andre Stipendier for Viderekomne, jfr. foran § 6.

Fund. 29. Juli 1689, Jur. Fak. Betænkn. 9. Septbr. 1841, Kons. Skr. 16. Decbr. 1874, Concl. cons. 7. Jan. 1829.

§ 60.

Beneficiet fortabes af den, der viser sig uskikkelig. Det er i saa Henseende bestemt, at den Paagjældende efter 2 Paamindelser af Eforus bliver at udvise af Kollegiet, med Konsistoriums Villie og Videnskab. Eforus har Tilsyn med Alumnernes Flid og paaser særlig med Hensyn til Bortrejse fra Byen uden for Ferietiderne, at den ikke overstiger 3 à 4 Uger om Aaret, medmindre uafvendelig Nødvendighed maatte indtræde. Tilladelse til at være længere Tid borte maa gives af Konsistorium. Den Fraværende nyder i sin Fraværelse ikke Pengestipendiet. Det er Alumnerne forbudt at holde Børneskole i deres Kammer, at holde Drik, Gjæstebud eller noget saadant Samkvem med Dobbel og at blive ude om Natten.

Artikler 29. Juli 1689.

§ 61.

Inspektor vælges af Alumnerne, med Approbation af Eforus, for 1 Aar ad Gangen, dog at Gjenvalg kan finde Sted, hvilket nu ifølge Brug er stiltiende. Vælges kan kun den, der har været Alumnus i 1 Aar. Inspektor oppebærer pro inspectoratu 1/2 Stipendium som Tillæg.

Kons. Skr. 9. Decbr. 1848.

§ 62.

Kollegiets Kapital udgjorde den 31. Dec. 1888 81 324 Kr. 77 Ø. Om de til Kollegiet knyttede Borchs og Schous Legater se nedenfor under Afdeling IV.

c. Elers' Kollegium.

§ 63.

Paa det af Assessor i Højesteret og Kammerkollegiet, Etatsraad Jørgen Elers stiftede Kollegium findes Boliger for 23 Studerende, der bekjende sig til den kristelige Religion. Boligerne henføres til 3 Klasser: 15 Alumnuspladser, 4 Kontubernalpladser og 4 Enepladser, hvis Ihændehavere erlægge 5 Kr. maanedlig til Kollegiets Kasse. I samme Kasse indflyder ogsaa det tidligere med Alumnuspladserne forbundne Stipendium, hvorimod Kollegiet til Gjengjæld udreder hele Lønningen til Portneren og Karlen, og bestrider Udgifterne til Haven og den med Kollegiet forbundne Læsestue. Alumner, der studere Rets- eller Statsvidenskab, have Adgang til det med Kollegiet forbundne Uldalske Stipendium. Professorernes Distributs af Elers' Kollegium er, indtil Kollegiet har opnaaet en bedre økonomisk Forfatning, Halvdelen af dens fundatsmæssige Størrelse eller 53 Kr. 52 Ø. aarlig. Eforus oppebærer aarlig Renten af 1487 Kr. 50 Ø. med 55 Kr. 78 Ø. aarlig. Til hver af Universitetspedellerne yder Kollegiet aarlig 8 Kr.

Fund. 29. Novbr. 1691, Concl. cons. 11. Juli 1810 jfr. Fund. 7. Maj 1788 VI § 2 Nr. 6, Resol. 12 Juni 1837, UDir. Skr. 14. Novbr. 1837, Kons. Skr. 23. Novbr. 1883, Kons. Skr. 13. April 1844.

§ 64.

Af Alumnerne skulle 7 være Theologer, 2 Medicinere, 2 studere Historie, Stats- eller Retsvidenskab, 2 Mathematik, 2 klassisk Filologi. De øvrige 8 Pladser bortgives uden Hensyn til Ansøgernes Studiefag. Forsaavidt Fundatsen nærmere bestemmer den Gren af Faget, Vedkommende skal dyrke, er dette sat ud af Brug ved Afskaffelsen af de Alumnerne tidligere paalagte Disputationer. Naar der blandt Ansøgerne om en Eneplads paa Kollegiet findes Kandidater, der agte at fortsætte deres Studier efter endt Embedsexamen og iøvrigt have de

udfordrede Egenskaber, skulle disse have Fortrin. Til at udnævnes kræves, at Vedkommende er født i Riget af danske Forældre og er bekjendt for gudfrygtigt og skikkeligt Levned. Kun Studerende af Folkekirken kunne udnævnes. Til de theologiske Pladser kræves som Regel, at Vedkommende har bestaaet den theologiske Embedsexamen med 1ste eller 2den Karakter; har imidlertid ingen saadan Kandidat meldt sig, kan Pladsen bortgives til en studiosus theologiæ. For Studerende af Stifterens og hans Hustrus Familie gjælde dog kun, naar Fagfordringerne ere opfyldte, de almindelige Betingelser efter Universitetsfundatsen. Ere disse Betingelser opfyldte, have de Fortrin fremfor alle andre Studerende, dog med Hensyn til Enepladserne med den Begrænsning, som følger af, at Kandidater foretrækkes for andre Ansøgere. Hvis Studerende af begge Familier ønske Plads paa Kollegiet, have de skiftevis Fortrin.

Fund. 29. Novbr. 1691, Resol. 15. Febr. 1856, Kons. Skr. 3. Juli 1841, Selmers Aarb. f. 1838 S. 114 og f. 1846 S. 64, Resol. 8. Juli 1878 § 1, Kons. Skr. 23. Novbr. 1883, Efori Skr. 4. Marts 1873 jfr. Skr. 26. Novbr. 1854.

§ 65.

Med Hensyn til de 15 Alumnuspladser have Stifteren og hans Hustrus Paarørende, som ere udi publike Bestillinger eller hæderlig Stand, være sig Mænd eller Kvinder, der bo i Riget, Ret til at nominere for Konsistorium, som derefter udnævner. Om Betydningen af Konsistoriums Udnævnelsesret ligeoverfor de Paarørendes Nominationsret har der af Familien og Konsistorium været gjort modsatte Opfattelser gjældende, der dog i lange Tider ikke have ført til nogen Konflikt.

De Paarørendes Ret udøves skiftevis af den fornemste og ældste i hver Familie. Retten kan udøves, uagtet Paagjældende har Ophold udenlands i kongelig Tjeneste, ved Befuldmægtiget, men kan ikke overdrages til nogen Anden for det Tidsrum, i hvilket han er fraværende. Krav paa at udøve Retten gjøres gjældende hos Konsistorium, med Forbehold af de ved den almindelige Lovgivning hjemlede Retsmidler.

Af Kontubernalpladserne og Enepladserne er Halvdelen undergivet de samme Regler for Retten til Udnævnelse som Alumnuspladserne; til den anden Halvdel udnævner Konsistorium alene.

Fund. 29. Novbr. 1691, Patr. Skr. 19. Aug. 1769, Jur. Fak. Betænkn. 16. Novbr. 1838, Kskr. 13. Aug. 1839, Kons. Skr. 23. Novbr. 1883, Kons. Skr. 25. Juni 1886.
Fund. 29. Novbr. 1691, Concl. cons. 11. Jan. 1826, Pl. 12. Juli 1843.
Selmers Aarb. f. 1838, S. 114.

§ 66.

For den længste Tid, i hvilken Plads paa Kollegiet kan nydes, gjælder den almindelige Femaarsgrænse. Foruden den Dispensation,

som kan gives til at erholde Plads udover 5 Aar, er det ved Fundatsen bestemt, at Medicinere, der udøve Praxis hos Fattige, kunne nyde Beneficiet udover den ordinære Tid.

Fund. 29. Novbr. 1691, Resol. 8. Juli 1878 §§ 2 og 3, Artikler 22. Decbr. 1751 § 2, Kons. Skr. 17. Jan. 1852, Kons. Skr. 28. Febr. 1857.

§ 67.

Den, der nyder Beneficiet, skal bo paa selve Kollegiet. Dog kan det tillades de medicinske Studerende at opholde sig paa Frederiks Hospital eller Fødselsstiftelsen for at gjøre Fremgang i deres Videnskab, saalænge de ikke der nyde nogen Løn. Tilladelse til udenfor Ferierne at rejse bort kræver Tilladelse af Rektor eller Eforus for en Tid af 3 eller 4 Uger, for en længere Tid af Konsistorium. Gjøre Alumnerne ikke tilbørlig Fremgang i deres Studier eller iagttage de ikke sædeligt Forhold, skulle de udvises af Kollegiet.

Ingen af Alumnerne maa holde nogen Børneskole i sit Kammer, ej heller holde nogen Drik, Gjæstebud eller noget saadant Samkvem med Dobbel, være sig med Kort, Brætspil eller anden Usømmelighed.

Fund. 29. Novbr. 1691, Reskr. 3. Febr. 1792, Artikler 22. Decbr. 1751 §§ 1, 3, 4 og 19.

§ 68.

Inspektor vælges, med Approbation af Eforus, af samtlige Kollegiets Beboere, men kan kun vælges blandt de egentlige Alumner, som have ½ Aar tilbage af deres Stipendietid fra den Tid, Funktionen skal tiltrædes. Foruden Inspektor vælges 2 Suppleanter, ligeledes med Approbation af Eforus. Inspektor nyder et Tillæg til Stipendiet.

Artikler 22. Decbr. 1751 § 11, Bestem. 30. Apr. 1855, Decis. 2. Aug. 1848.

§ 69.

Kollegiets Kapital udgjorde den 31. Dec. 1888 64 091 Kr. 08 Ø. Af Legaternes Overskudsfond ydes et aarligt Tilskud paa 180 Kr.

Kons. Skr. 23. Novbr. 1883.

Bilag til 1ste Afdeling.

1569. Julij 25.

Frederik den andens Fundats for Kommunitetsstipendiet.

Wij Frederich thennd Anden med Guds naade, Danmarckis, Norgis, Wennds och Gotthis Koning, Hertug wdj Slesuig, Holsten, Stormarn och Dyttmerschen, Greffue wdj Oldenborg och Delmenhorst, Giøre alle witterligtt. Att effther som Koning Christiern thennd Første, milde och hoglofflige Ehukommelse haffuer funderitt Och stifftitt thette Vniversitet her wdj wor kiøbsted Kiøpnehaffn, och thett begaffuitt mett statlige Priuilegier och friiheder, Och siiden ther effther paa thett att for[ne] Vniuersitet motte bliffue saa møggitt thes bedre wed macht holdett, och mett gode lerde *Professoribus* och lesemestere forsørgitt, som kunde rettsindelig[n] lere och vptucthe Studenterne och Vnge personer wdj thennd hellige schrifft och andre bogelige konster, haffuer wor kiere herrefader, Salig och hoglofflige Ehukomelse, formeritt for[ne] lessemesters aarlige pension, och ther till lagd och giffuit Jordegotz och renthe, huor aff the kunde haffue theris nottorfftige ophold, Tha effterthij wij icke aldeniste aldelis ere tilsindz, att wed machtt holde, hues aff hogmelthe wor herre fader, och framfarne Koninger wdj there riige Christelig[n] och well er stifftitt och funderitt, men fast mere thett att forbedre och formere, Och wij forfare, att her vdj riigitt schulle were fattige personer, som fliittelig[n] haffue begyntt theris *studia*, och om huilche er gott hob, att the mett thiiden kunde vere nyttige att bruge wdj Religionenn, och wdj andre maade Riigitt till thienniste och beste, Och the dog icke ere formuenthe, men aff armod saa vndertrycte, att the theris begynthe Studia icke kunde forføllige och fuldende, Och paa thett vdj framtiiden icke schulle bliffue brøst for lerdemend, som kunde were Religionenn och riigitt tienlige, Haffue wij Gud Aldmechtigste till loff och ære och wore riiger till nytte, gaffnn och biistand, thett saa Endelig[n] besluttet och berammitt, Att wij och wore efftherkomere Koninger altiid her effther wille och skulle wnderholde itt hundrede studenter her hoes Vniuersitetitt, Och till samme theris wnderholdinge lagdt och giffuitt thette effther[ne] wortt och Kronens gotzs, først her wdj wortt land Sielannd, wdj Wolburg herritt, vdj Hyllinge sogenn, i Kindløse bye vj garde, Paa thennd første boer Jenns Persenn, skylder aarligen till landgilde ij. pund rug, ij. pund biug xiiij. ß eruitz peñiche, Paa thennd Anden boer Lauritz Jude, paa thennd tredie boer Rasmus matzenn skyller huer thenom liige saa møggitt, paa thennd fierde boer Morthen Jenßenn, skyller j. pund rug, j. pund biug, ix. ß eruitz peñiche, thennd fempte, Per Nilßen iboer, skylder j. pund v. sk[r] rug, j. pd

Julij 25. vj. skr biug, xiiȷ̄. ß. eruitz peñche, thennd siette Matz brun iboer, skylder iȷ̄. pd rug, iȷ̄. pund biug, xviij. ß eruitz peñche, iij. ter haffre grij. Wdj Nyrup en gard, peder smid iboer, giffuer j. pund rug, j. pund biug, ij. ter haffre grij. Vdj Ryde sogenn Egbye iiij. garde. Paa thennd første boer matz knudßenn, giffuer aarligu iiȷ̄. pund rug, iiȷ̄. pund biug, xviij. ß peñche; paa thennd Anden boer Nils perßen, Giffuer ij. pund v. skr rug, ij. pund vj. skr biug, iȷ̄. m℔. peñche. Paa thennd tredie boer Eiler michelßenn, giffuer j. pd v. skpr rug, j. pund. vj. skr biug, xij. ß peñche. Paa thennd fierde boer lauritz perßen, giffuer ij. pund rug, ij. pund biug, iiij. tr haffre grij. Wdj tholstrup en gard Anders Jenßen iboer, giffuer ȷ̄. tne smør, ix. ß penñche. Wdj mierløsherritt j Soderup sogenn j Ebberup en gard, Hosten [sic!] Knudßen iboer, Giffuer ȷ̄. tne smør. Vdj tingerup ij. garde, paa thend første boer Lauritz hem̃ingßenn, giffuer ij. pund biug, ix. ß peñche, paa thennd anden boer nils Jørgenßen, giffuer j. pd. biug, ix. ß peñche. Wdj Eskilstrup sogenn j Borup j. gardt, matz hanßenn iboer, skylder ȷ̄. tne smør. Wdj Tersløse sogenn j Kartzholtt ij. garde, paa thend første boer Anders mogenßens hustrue, skylder ȷ̄. pund v. skr rug, j. pd vj. skpr biug, ij. tr haffre grij, ȷ̄. boelsuin, ȷ̄. gaas, ij. høns, ȷ̄. ske haffre, thennd Anden nils matzen iboer, skyller liige saa møggit. Vdj Wallindstrup en gard, peder Jenßenn iboer, skyller iȷ̄. pund rug, iȷ̄. pd biug, ix. ß peñche. Wdj Synderstad sogenn och bye vij. gaarde, paa thennd første boer Lauritz Jude skyller Aarligu ȷ̄. pund rug, ȷ̄. pund biug, j. tne giengierdtz haffre, j. tne grij haffre, ix. ß eruitz peñche. Paa thend Anden och tredie boer Lauritz brun, Morten perßen, Giffuer huer theñom liige saa møggitt, paa thennd fierde boer Jens Ibssen, giffuer j. pd rug, j. pund biug, j. tne giengierdz haffre, ij. tner grij haffre, ij. m℔. viȷ̄. ß penñche. Thennd fempte Lauritz knudßenn ibor, skyller iiȷ̄. pd rug, iiȷ̄. pd biug, j. tne giengierdz haffre, v. ter grij haffre, ij. m℔. iiij. ß penñche. thennd siette, lauritz Rytther iboer, skyller xv. skpr rug, xviij. skr biug, j. tne giengierdz haffre, j. tne grij haffre, ix. ß. penñche. Paa thennd siffuende boer Peder Jenßen, giffuer j. pund rug, j. pd biug, j. tne giengierdz haffre, ij. tner grij haffre, xviij. ß penñche. Wdj Herlustrup en gard, Jep gadde iboer, skyller j. pund rug, ij. pund biug, j. fg smør, j. lam, j. gaas, iiij. høns, iiij. tr haffre grij. Wdj Thutzeherritt j Løserup en gard, kirstine Oluffs iboer, skyller xv. skr rug, xviij. skr biug. iȷ̄. tne haffre grij. Vdj tudtze sogenn j Allerup en gard, Oluff lauritzen iboer, skyller j. pund rug, j. pund biug ij. tr haffre, xviij. ß peññche. Wdj Gislinge sogen och bye iij. garde, paa thennd første boer Pouell Nielßen, giffuer j. pd rug, ij. pund biug, ij. tr giengierdz haffre, iij. tner grij haffre, xxvij. ß penñche, paa thennd Anden och tredie boer Jens seuerinßen og Jens tyggeßenn, skyller huer theñom j. pund rug, j. pd biug, j. tne giengierdz haffre, ij. tr grij haffre, xviij. ß peññche. Vdj Kundbye sogenn och bye iiij. gaarde, paa thennd første bor Lauritz Erichßen, giffr j. pund rug, j. pund biug, j. tne giengierdz haffre, j. tne grij haffre, xviij. ß penñche, thend Anden Jørgen Jenßenn iboer, skyller liige saa møggitt, thennd tredie Jørgen seuerinßen iboer, skylder j. pund v. skr rug, j. pund vj. skr biug, j. tne giengierdtz haffre, j. tne haffre grij, j. m℔. viȷ̄. ß. penñche. Thennd fierde Jep Jenßen iboer, skyller xv. skpr rug, xviij. skr biug, j. tne giengierdtz haffre, j. tne grij haffre, xiij. ß peññche. Vdj Thors-

lunde ij. garde, thennd første Oluff boeßen iboer, skyller Aarligen ij. pund Julij 25.
rug, ij. pund biug, j. tne giengierdz haffre, ij. tr grij haffre, xxvij. ß pennche, thennd Anden, knud hanßenn iboer, skylder j. pund rug, j. pd. biug, xviij. ß pennche. Wdj Suininge sogenn och bye xv. garde, paa thennd første boer Nils Ibßenn, giffuer j. pund rug, j. pd biug, j. tne giengierdz haffre, ij. tr grij haffre, xviij. ß pennche. Paa thennd Anden boer Peder Jenßen, thend tredie trogels hanßen, thend fierde Saxe lauritzenn, thennd fempte Oluff hanßen, thennd siette Oluff saxßenn, thennd siffuinde Jens bosenn, thend ottende matz Anderßen, skyller huer thenom liige saa møggitt, thennd niende Jens persen iboer, skyller xv. skr rug, xviij. skr biug, j. tne giengierdz haffre, ij. tne grij haffre, xiiij. ß pennche, thennd thiende Jørgen Clemitßenn iboer, giffuer j. pund v. skr rug, j. pd vj. skr biug, ij. tr giengierdz haffre, iij. tne grij haffre, j. m℔. vij. ß pennche. Thennd Eluffte och tolthe, matz Jenßen och seuerin hanßen iboer, skylder huer thenom ij. pund rug, ij. pd biug, j. tne giengierdtz haffre, iij. tr grij haffre, xxvij. ß pennche, thennd trettinde och fiortinde, Lauritz lauritzen och Anders oluffßen iboer, skylder huer thenom ij. pund rug, ij. pd biug, j. tne giengierdz haffre, iiij. tr grij haffre, ij. m℔. iiij. ß pennche. Thennd femtende, Lauritz perßenn iboer, Giffuer j. pund rug, j. pd biug, j. tne giengierdz haffre, j. tne grij haffre, ix. ß pennche. Forne mend giffue aarligen huer thenom j. leß wie riis. Arnacke, en øde gordtzs Jord, skylder vdj ij. sambfelde aar j. pd biug, j. tne haffre grij, Och vdj thett tredie aar icke wdenn j. pd biug och j. tne haffre. Vdj Hirmbeck en gard Jens degen iboer, Giffuer ij. pund rug, ij. pund biug, iij. tner haffre grij, xvij. ß pennche. Juderup fem garde, thend første Jens seuerinßenn iboer, giffuer j. fg smør, j. tne grij haffre, vj. ß pennche, thennd Anden hans Jenßens iboer, skyller j. tne Smør, ij. tr grij haffre, thennd tredie, fierde, Per pouelßen, Jens hemingßenn iboer, skyller huer thenom liige saa møggitt, thennd fempte Oluff Jenßen iboer, skyller j. tne smør, ij. tr haffre grij, j. m℔. pennche. Thaarenuedt en gard, Suend pouelßenn iboer, skyller j. tne smør, ij. tr haffre grij. Skamstrup sogenn och bye ij. gaarde, Oluff smid och Jens Nilßenn iboer skylder huer thenom j. fg smør, j. tne giengierdz haffre, ij. m℔. grij penche, iij. ß eruitz pennche. Vdj Artzherritt Orbye sogen och bye en gard, Pouell seuerinßen iboer, Giffuer j. pund rug, iij. pd biug, iiij. tr haffre grij, iiij. ß grott penche. Wdj Sualerup thuo gaarde, thennd første Christiern Anderßen iboer, giffuer j. pd rug, ij. pund biug, iij. tner grij haffre, xvij. ß pennche, thennd Anden laß Ibßenn iboer, Giffuer j. pd rug, j. pd biug, ij. tner grij haffre, xviij. ß penuche. Vdj Biere iiij. garde. Paa thennd første boer Peder lauritzen, giffr ij. pund rug, ij. pund biug, iiij. tr haffre grij, ij. m℔. iiij. ß pennche, thennd anden Christiern Jude paaboer, giffuer j. pd rug, ij. pd vj. skr biug, iij. tne grij haffre, xxiij. ß pennche, thend tredie och fierde, Oluff Jenßen och Oluff lauritzen paaboe, skyller huer thenom j. pund rug, j. pd biug, ij. tner grij haffre, xviij. ß pennche. Wdj Løffueherritt helsinge sogen j Dalbye ij. gaarde, thennd første Oluff Ibßenn iboer, skylder ij. pund biug, ij. tr giesterij haffre, xviij. ß pennche, thennd Anden Lauritz nilßenn iboer, skylder j. pund rug, j. pd biug, ij. tr grij haffre, xviij. ß pennche. Wdj Windehelsinge iiij. gaarde. Paa thennd første boer Anders Christenßen, Giffuer j. pd rugh, ij. pd biug, iij. tner haffre grij, xxiij. ß pennche. Paa

Julij 25. thennd Anden boer Jens allßenn, giffuer liige saa møggitt, paa thennd tredie boer knud hanßenn, Giffuer ij. pd biug, xviij. ß pennche. Aff enn øde Jord iij. t^er haffre, thennd fierde Anders samsing iboer, giffuer ij. pund biug, ij. t^r haffre g^rij, xviij. ß pennche. Giørleff sogenn och bye ij. garde, thennd første Suend Jensen iboer, giffuer ij. pund biug, ij. t^r g^rij haffre, xviij. ß pennche, thennd Anden Anders Jenßen iboer, Giffuer j. pd rug, iij. pund biug, iiij. t^r g^rij haffre, xxiij. ß pennche. Vdj Ryge iiij. gaarde, paa thennd første boer Christoffer lauritzen, giffuer j. pund rug, ij. pd biug, iij. t^r g^rij haffre, xxiij. ß pennche. Paa thennd Anden boer Nils lauritzen, Giffuer j. pund rug, j. pd biug, ij. t^r g^rij haffre, vj. ß j. alb. pennche. Paa thennd tredie och fierde boer Jenns schredder och Oluff Tosteßenn, giffuer huer thenom j. pd rug, j. pd biug, ij. t^ne haffre g^rij, vj. ß j. alb. pennche, Wdj Finderup sogenn, Hynngh, v. garde, thennd første Jep nilßen iboer, Giffuer ij. pd rug, ij. pund biug, iiij. t^r g^rij haffre, j. bolegalt, j. faar, j. gaas, iiij. høns, xiiij. ß pennche. Thennd anden Jep ollßenn ibor, Giffuer j. pund rug, ij. pd biug, iij. t^r g^rij haffre, xxvij. ß pennche, thennd tredie hans hemingßen iboer, giffuer ij. pd rug, ij. pund biug, iiij. t^e g^rij haffre, ij. mℓ. vij. ß pennche. Thennd fierde Lauritz hanßenn iboer, skyller j. pund rug, j. pund biug, ij. t^ne g^rij haffre, xviij. ß pennche, thennd fempte Niels hemingßen iboer, Giffuer ij. pd biug, ij. t^r haffre g^rij, xviij. ß pennche, Och holde for^ne v. mend alle j. foedernødt. Vdj Giesleff sogen och bye ij. garde. Paa thennd første boer Oluff Jenßen, giffuer ij. pd rug, ij. pd biug, iij. t^r g^rij haffre, xxvij. ß pennche, thennd Anden Nils hanßen iboer, skylder j. pund rug, j. pd biug, j. t^ne g^rij haffre, ix. ß pennche. Wdj Dryslebierg sogenn och bye v. garde. Paa thennd første boer Peder Christenßen, giffuer ij. pund rug, ij. pd biug, j. t^ne giengierdz haffre, iij. t^r g^rij haffre xxvij. ß pennche. Paa thennd Anden boer Suend hanßen, giffuer liige saa møggitt. Paa thennd tredie boer Hans Anderßen, giffuer j. pd rug, j. pd biug, j. t^ne g^rij haffre, j. t^ne giengierdz haffre, xviij. ß pennche. Paa thennd fierde boer Jørgen hanßen, giffuer ij. pd rug, ij. pd biug, j. t^ne giengierdz haffre, ij. t^r g^rij haffre, xviij. ß pennche. Thennd fempte Nils seuerinßen iboer, Giffuer liige saa møggitt. Wdj Haffrebierg sogenn vdj Krenckerup vj. garde, Niels lauritzen, Peder bock, lauritz ollßen, Jens bock, Anders bock, Jesper hemingßen iboer, Giffuer huer thenom j. pund rug, ij. pund biug, ij. t^r g^rij haffre, iij. t^ne landg^de haffre, ij. mℓ. pennche.. Wdj thiørnelund xxj. gaarde. Paa thennd første boer Jens pouelßen, giffuer iij. pund rug, iij. pund biug, ij. t^r haffre, thennd Anden laß Jenßen iboer, giffuer liige saa møggitt, thennd tredie, thend 4. thennd 5. thennd 6. thend 7. thennd 8. thennd 9. thennd 10. thend 11. thennd 12. thennd 13. thennd 14. thenn 15. thend 16. boer lauritz perßen, Peder lauritzen, seuerin Feyler, Oluff full, Jørgen perßen, Jep kaare, peder hanßen, laß boeßenn, lauritz Anderßenn, Lauritz Jonsenn, seuerin Jude, hans Kaare, vnge Oluff hanßenn, Oluff pederßenn, Giffuer huer thenom j. pund rug, j. pund biug, j. lam, j. gaas, ij. høns, xviij. ß pennche, For^ne Peder hanßenn aff enn Øde Jord ij. t^r haffre, For^ne Seuerin Jude aff en øde Jordt j. pund biug, For^ne Vnge Oluff hanßen aff en øde Jord ij. t^r haffre. Thennd xvij. Oluff lauritzen paaboer, giffuer ij. pd biug. thennd xviij. Oluff Jenßen iboer, giffuer ij. t^r haffre, thennd xix, Oluff lauritzen iboer, giffuer ij. pd biug,

thennd xx. Matz lauritzen iboer, giffuer j. pund biug. Thennd xxj. Seuerin Julij 25.
Jenßen iboer, giffuer j. pd. Item giffuis aff all byenn xx. sk^{r} haffre. Vdj Slaugelse herritt Thierby en gard, Mats ollßen iboer, skyller j. pund rug, j. pund biug, xviij. ß pen̄che. Wdj Flackebierg herritt Egisleff magle x. gaarde. Thennd første Jens matzen iboer, giffuer j. pd rug, ij. pd biug, iij. haffre g^{rij}, xviij ß pen̄che, thend Anden Jens hanßen iboer, giffuer j. pd rug, ij. pund biug, iij. t^{r} haffre g^{rij}, j. lam, j. gaas, ij. høns, xxvij. ß pen̄che, thennd tredie Jens tußen iboer, giffuer ij. pd biug, ij. t^{r} haffre g^{rij}, xvij ß pen̄che. Thend fierde hen̄ing nilßen iboer, giffuer ɉ. pd rug, j. pund biug, ij. t^{r} g^{rij} haffre, xxv. ß pen̄che, thend fempte Rasmus seuerinszē iboer, giffuer iiiɉ. pund biug, iij. t^{r} g^{rij} haffre, xj. ß pen̄che Thennd vj. Peder nilßen iboer, giffuer ɉ. pund rug, j. pund biug, ij. t^{r} g^{rij} haffre, xxv. ß pen̄che. thennd vij. Nils hanßen iboer, giffuer j. pund rug, ij. pund biug, iij. t^{r} g^{rij}. haffre, iɉ. mk. pen̄che. Thennd viij. Jens hanßen iboer, giffuer ij. pd rug, iɉ. t^{ne} haffre g^{rij}, vj. ß pen̄che. Paa thennd ix. och x. boer Suend hanßenn och Jørgen Fønbo, Giffuer huer then̄om iij. pd biug, iij. t^{r} haffre g^{rij}, xj. ß pen̄che. Vdj Gimlinge sogen och bye vj. garde. Paa thennd første boer laß Jude, giffuer xv. sk^{r} rugh, j. pd iij. sk^{r} biug, ij. t^{r} haffre landg^{de}, iij. t^{r} g^{rij} haffre, thennd Anden Nils Marquordßen iboer, giffuer lige saa møggitt. Paa thennd iij. iiij. v. och vj. boer Boe Ibßen, Jørgen marquordßen, Mogens perßen och henrich lauritzen, giffuer huer then̄om j. pd v. sk^{r} rug, iɉ. pd biug, ij. t^{r} haffre landgilde, iij. t^{r} g^{rij} haffre, j. lam, j. gaas, ij. høns, ix. ß pennche. Wdj Ham̄ersherritt, wdj wirødt en gard, Nils pouelßen iboer, giffuer j. mk. pen̄che. Vdj wortt lannd Falster j. Synderherritt j Ederstrup sogen j Tostrup syndre iij. garde, peder skytthe, henrich skytthe, hen̄ing graa paaboer, giffuer huer then̄om iiɉ. pund biug, iiɉ. mk. g^{rij} pen̄che, iiij. ß grott Eruitz pen̄che. Wdj Siuffs tofft sogenn och bye en gard, Peder skytte paaboer, Giffuer j. pund biug, j. mk. g^{rij}, iiij. ß grott Eruitz pen̄che. Vdj Nørreherritt j Lumleff sogenn och bye ij. garde, Matz Nilßenn hans Oluffßenn paaboer, Giffuer huer then̄om iɉ. pund biug, iɉ. mk. g^{rij}, xviij. ß Eruitz pen̄che. Wdj Østrekipping sogen och bye en gard, Rasmus Claußen iboer, giffuer ij. pund biug, ij. mk. g^{rij}, xviij. ß Eruitz pen̄che. Wdj westrekipping ij. garde, Anders perßen, Lauritz griis paaboer, Giffuer huer then̄om till landg^{de} iɉ. pund biug, iɉ. mk. g^{rij}, xviij. ß eruitz pen̄che. Wdj Alsleff sogenn j Alsleff Nørre en gard, Jens boeßenn iboer, giffuer iiij. pd biug, iij. mk. g^{rij}, iiij. ß grott pen̄che. Vdj Egleff en gard, Anders boeßen iboer, giffuer ij. pund biug, ij. mk. g^{rij}, iiij. ß grott pen̄che. Vdj Biørnstrup en gard, Oluff hug iboer, giffuer iij. pd biug, iij. mk. g^{rij}, iiij. ß grott Eruitz pen̄che. Vdj Maglebrynd en gard, hans nilßen iboer, giffuer j. pund biug, j. mk. g^{rij}, ix. ß eruitz pen̄che. Wdj skierne en gard, hans bonde iboer, giffuer aarlig^{n} till landgilde j. pund biug j. mk. g^{rij}, xviij. ß pen̄che. Sam̄eledjs wor och kronens partt aff thiinden, aff theße Effther^{ne} Sogner, Som er her vdj wortt lannd Sieland Først vdj Ringsted herritt Frersleff sogenn, Thestrup sogenn, haredstedt sogenn, Sctj Hans sogen, Jøstrup sogen, førsleff sogen, Ørsleff sogenn, Hasleff sogen, Snesleff sogen, Nørdrup sogen, Farindeløs sogen, Wettersleff sogen, Høm sogen, Querckeby sogen, tersleff sogenn, Wollsøesogenn, Ringsted torp. Wdj Stensherritt Helstede sogenn, høgerup sogen,

Julij 25. frøsleff sogen, Lille Heddinge, Warpeleff sogenn, Strøbye sogenn, Haffneleff sogenn, Smerup sogenn, Holthu sogen. Vdj Ramsøe herritt i Høiiolsie [sic!] sogenn, Dalby sogen, Dastrup sogenn, Ørsted sogen, kimersleff sogenn Wdj Alstadherritt Siersted sogenn, Feneslef sogen, Flenstrup sogenn, Gøsting sogenn. Wdj Horsherritt Krogstrup sogen, kindby sogen, Sielsøsogen, Fersleff sogenn. Wdj Mierløseherritt Soderup sogenn, Eskildstrup sogenn, Vggersløs sogenn, Stensmagle, Thersleff sogenn, Nydløse sogenn, Vndløse sogenn, Syndersted sogenn, Nørre Jerløse sogenn, Søstrup sogenn, Quamløse sogen, Asmindrup sogenn, Bøtterup sogen, Grandløse sogenn, Aagerup sogen. Wdj Borseherritt Egispurg østre sogen, Meren sogenn, Wdbye sogen, Effuerdrup sogen, Beldring sogenn, Allersleff sogenn. Vdj thybiergherritt Glomsø sogenn, Egede westre sogen, Sandbye sogen, Bauelse sogen, Skielbye sogen, Wrangstrup sogen, Thybierg sogen, Risleff sogenn, Nesbye sogenn, Tiufflse sogen, Femsmarck sogen, Auerse soge̅. Vdj Faxieherritt Dalby sogenn, Thureby sogen, Kalrise sogenn, Røolte sogen, Spiellerup sogenn, Faxie sogenn, kongsted sogen. Wdj waldburg herritt Souerup sogen, Gieffinge sogenn, Serckeløse sogenn. Vdj Tutzeherritt Skamstrup sogenn, Mørckäffue sogen, Jyderup, Hiembecksogen, Sueninge sogen, Tutze sogen. Wdj Flackebierg herritt Hyllestedt sogenn. Wdj Skipping herritt Sersleff sogen, Fyllisleff sogen, Hørre sogenn.

Huilcke forne gaarde, Gotze och thiender mett all theris renthe oc rette tilliggelse, Agger, Enng, skouff, Marck, Fiskewand, Feegang, wott och thiufft, Aldelis nichz vndertagitt, som ther nu tilligger, och aff Arrildz tiid tilliggitt haffuer mett rette, Skulle stedtze och altiid her effther, till Ewig tiid, wdenn all egienkaldelse, kiøb eller forueslinge, som j nogen maade skee kand, aff oss, wore Effterko̅mer ko̅ninger wdj Danmarck eller nogen anden, were och bliffue till forne hundrede personers hielp och vnderholdinge, Friitt och wbehinderitt j alle maade, Vnnder thennd Almechtigste Guds Ewige heffn och straff, Och schall thz mett forne hundrede personers vnderholdinge saa holdjs, som effther følger:

For thz første skall samme personers Antall wdj Helliggeisthus her sa̅mestedtz bespiisis och opholdis till saa lenge, Att itt bedre och bequemliger sted vdj framtiiden med iit skickeligtt hus, ther till kand bera̅mis och tilfliis, som the bedre och mageligere kunde were och bliffue wnderholditt. Och skall ther nu strax tilskickis och forordineris en god beskeden och forstandig mand, som thenne gantz handell mett frij och fuldko̅men myndighedt kand forestaa, som schal oppebere all thennd renthe, wisse och wuisse, som er lagdt till forne hundrede studenters vnderholdinge, huilchen schall tilholdjs alle aar, thennd Ottende dag nest effther Philippj och Jacobj att giøre gott och Clartt Regenschaff for all indtegtt, wdgifftt och wdspisninge, Och schall samme forstandere mett en Erlig besoldinge forsørgis och affleggis aff sa̅me gotz och thiender, Och schall ingen, thz were sig i huo som helst thett er eller were kand, fordriste sig till att befatte sig mett nogitt aff forne gotzis och thienders friihedt, rettighedt, renthe eller vpbørsell, wdenn aldeniste thennd som bliffuer uodwald och forordineritt till forstander for sa̅me gotz, en effther anden, Men schall were frij som Adelens egitt arffuegotz. Tisligte skall och borditt for sa̅me personer saa forsørgis, Att theris vnderholding och forspisning

Julij 25.

maa bliffue thenom tollelig, Och for thz første skall ther were gott vpsiun paa øll och brødt, Att thz saa bryggis och bagis, att thz er rentt, gott och wstraffeligtt. Ther nest schall och till huer middag fire retter och till affthen thre retter forspiisis och anrettis, Fisk och kiødt, huer effter sin seedwanlig tiid och dag, Och skall huer søndag och andre høytiidlige dage giffuis en steg till fierde rett. Wij wille thz och Endeligⁿ besluttet haffue, Att ingen person effther thenne dag skall Anammis och indschriffuis *in matriculam Vniuersitatis*, mett mindre end hand haffuer hans *præceptoris testimonium* att wiise, fran huilchen schole hand komindjs worder, och haffuer sin *Grammaticam* saa studeritt, Att hand er *Congruus* och skickelig till att høre the lectier, som her vdj Vniuersitetitt pleye att lesis. Naar the ere saa indschreffne, skall dog ingen anamis eller tilstedis till thette bord och Underholding, Vden hand itt aar eller wed thz pas flitteligⁿ haffuer øffuitt och exerceritt sig *in alijs artibus dicendj*, med mindre end ther er sligtt besynderligtt hob om hanom, att hand er sliig hielp aldelis werdt. Ther skall och stedtze och alle tiid tilskickes en lerdt och welforfremitt person, som kand were thend offuerste och besynderligst eblantt thz gantsche antall, huilchen ene schall haffue macht mett sine medbrødre att handle och paaminde, om hues theris leylighed kand findjs, Och mett forstanderen paa alle theris wegne, om hues theris øll och mad kand were anliggendjs att wdrette, paa thz att aldtingist thes bedre kand were till wilge och wenschaff wdj alle maade. Sameledjs schulle *professores facultatis theologicæ*, mett *facultatis artium Decano* thitt och offthe och endeligⁿ en gang huert fierding aar, paa thesse efftherⁿᵉ dage, som er Oensdagen nest effther *trinitatis*, *natiuitatis mariæ*, *luciæ*, *Gregorij* indgaa vdj samme studenters Conuent och forsamblinge och ther om theris wnderholdinge och andett flitteligⁿ forfare, och hues brøst vdj nogen maade findjs kand, thennd hielpe att nedlegge och affskaffe. Ther skall och ingen till samme bordt och vnderholdinge tilstedjs, Vden thz skeer mett thend gantsche *facultatis theologiæ* Raad och samtycke, Och huem som saa *admitteris* och tilstedjs, hand nyde same vnderholdinge wdj fem aar och icke lengre, wden thz skeer mett ydermere beuillinge och samtycke. Och effterthij wij besynderligⁿ for thennd orsagis skyldt haffue stifftitt och funderitt forⁿᵉ hundrede studenters wnderholdinge, att guds ord och thz hellige *Euangelij ministerium* kand forfremis wdj thesse lande, wille wij och att forⁿᵉ personer, som thenne Almisse nyde och bruge wille, dagligⁿ forwden andre theris studia høre thenom som lese och *explicere* thennd hellige schrifftt her vdj Vniuersitetett. Huo ther vdj findjs forsømelig eller moduillig, effther første och anden paamindelse, hand skall fraa saadane bord och wnderholdinge foruisis och aldelis wdløckis. Her hoes schulle alle Superintendenterne her vdj riigitt were fortenchte, Att the effther thenne dag ingen aname, induie eller ordinere till preste embede mett mindre end the nogen aar tilfornn flitteligen och well her vdj Vniuersitetett haffue studeritt och siiden skillies her frann mett *Rectoris testimonio*, eller och ther som the haffue studeritt wden landtz, att the dog tilfornn *examineris* aff *Professoribus facultatis theologicæ* her vdj Vniuersitetitt, och aff thenom fange windisbyrdt, saa the vdj alle artickler, vdj Religionen, komer offuer ens mett Guds ordz thiennere vdj thette Riige. Sameledjs paa thz altingist skickeligⁿ och well kunde bliffue wed macht holdet,

Julij 25. mett forne studenters wnderholdinge, haffue wij thett saa besluttet och for Gott anseett, att hoffmesteren och Cantzleren, the som nu ere och her effther kom̄indjs worder, mett *Conservatoribus scolæ*, och *facultate theologica* her vdj Vniuersitetitt, skulle haffue god acht och besynderlig indseende mett, att thene gantsche wnderholdinge rett och tilbørlign administreris, Och ther som nogett besuerligtt forefalder, skulle the thz indføre och tilkiende giffue for oss och wore Efftherkom̄er Koninger vdj Danmarck och alltingist till thz beste forhielpe, som the wille anttsware for Gud. The skulle och aarlign ottende dagen nest effther *s̄ctorum Philippj* och *Jacobj ap̄lorum* dag høre forne gotzis och thienders regenschaff, Och ther som nogen aff thenom mett nogen merckelig forfald eller bestillinge saa bliffue forhindrede, att the till bestimpte tiid icke kunde were ther hoes tilstede, Tha schulle the andre (dog att the icke tilsam̄en ere mindre end thre) fremfare och sam̄e regenschaff aldelis absoluere och beslutte. Och hues tha offuerbliffuer, ther mett schulle the som ere mest fattige eblant forne hundrede studenter behielpe [sic!] till klede, bøgger och anden nottorfftt, och att ther fore j liige maade giøris Regenschaff. For thz siiste, paa thz att riigitt jo her effther maa haffue gode lerde och forfarne mende bode *in Theologia* och *in medicinis*, och m̄ad icke skall haffue behoff then̄om fran andre steder att lade hente eller forschriffue, Tha haffue wij och wdj thenne fundatzs giordt thennd euig skick och forordninge att Abbederne, Priorne eller forstandere wdj Soer, Anduordschouff och Ringsted Clostere skulle aarligen her effther och huert aar till Paasche till gode rede offuerantuorde thennd som er forstandere for forne hundrede studenters wnderholdinge fire hundrede enckinde wforfalskede daler, som till Lubke och Hamborg gienge och gieffue ere, Soer ij. c Andwordschouff ij. c och Ringstedt j. c daler, Huilche forne iiij. c daler skulle forwendjs till fire danske studenters wnderholdinge wden landz, Och schulle thre aff sam̄e personer studere vdj thennd hellige skrifft, och thend fierde *in medicinis*, och huer aff then̄om aarlign giffuis itt hundrede daler, Och skall ingen tilstedis att nyde eller bekomme sam̄e wnderholdinge, mett mindre end hand tilforn er *promotus Magister artium*, och thett gantz Vniuersitett kender han̄om duelig och bequem, till att bliffue en *doctor in theologia* ellr̄ *medicinis* och vdj framtiden att kunde mett ere, frucht och gaffn were en *Professor* her vdj Vniuersitetitt ellr en Superintendent her vdj riigitt, Och for alle hande orsagers skyld skulle the thre personer som studere *in theologia* anam̄e gradum *Doctoratus* her vdj Vniuersitetitt och icke andenstedtz. Skall och forne forstandere aarlign till forne bestimpte tiid giøre Hoffmesteren, Cantzleren, *Conseruatoribus Vniuersitatis* och *professoribus facultatis theologicæ*, Regenschaff for forne fire hundrede daler, saa the icke vnder nogitt skin j andre maade forwendjs till nogen anden brug, Vdenn till forne fire duelige och bequem̄e personers wnderholdinge wden landz aldenniste. Thenne forne Fundatzs vdj alle sine ord, puncter och artickler, som thennd vdj alle maade wduiser och indholder, Beplichte wij Frederich thennd Anden, Danmarckis, Norgis, Wendjs och Gotthis Kon̄ing, Oss wed wor Christelig tro och kongelig loffue wdj alle maade fast och wbrødelign att holde, Bedendjs og formanindjs alle wore efftherkom̄ere Koninger wdj Danmarck, Att the forne Fundats vdj liige maade wed macht holde, icke giørindjs her vdj forhindringe eller forwandlinge vdj nogre maade. Ey heller tilstedendjs

nogen anden nogitt ther wdinden att forandre, Saa framth the icke ther mett wille emod thenom opuecke Gudz euige heffn och wrede, Forbiudindjs wore fogitther, Embitzmend, och alle andre, her emod paa for^{ne} hundrede studenters wnderholdinge, effter som for^{uit} staar att hindre eller j nogre maade forfang att giøre, Vnnder wor hylliste och naade. Till ydermere windisbyrd haffue wij ladett henge wort Signet neden for thette wort obne breff, Med vore Elsk^{e} Danmarcks Riigis Raadtz indsegle, som er oss Elsk^{e} Peder Oxe till Gislefeld wor hoffmester, Johan Friis till Hesselager wor Cantzler, Frantz Brochenhus till Brangstrup Marsch vdj vort Riige Danmarck, her Magnus Guldenstierne till Stiernholm, her Peder skram till Vrup Riddere, Byrge trolde till Lilløe, Oluff Munck till tuis, her Jørgen løcke till Offuergard Ridder, Holger Rosenkrantz till Boluer, Stadtholder vdj wort land Nørre Juttland, Peder Bilde till Suanholm, Erich Rosenkrantz till Walsøe, Otte Brade til knudstrup, Jørgen Rosenkrantz till Rosenholm, Erich Rudt till Fulesang, Biørn Kaas till Starupgard, Biørn Anderßen till Stenolt, Och Axell Wrne till Søgard Riigens Cantzler. Giffuitt paa wort slott Kiøpnehaffn thend xxv. dag Julij Aar Mdlx. Paa thett Niende. Julij. 25

Friderich.

[Efter Original paa Pergament i Universitetets Arkiv; Pergamentet er gjennemtrukket med Silkesnore, forseglede med Kongens og de i Aktstykkets Slutning nævnte Herrers Segl. Paa Pergamentets Bagside har en Skriver udfor hvert Par Silkesnore tilføjet vedkommende Adelsmands Navn. I Tidens Løb ere flere af Seglene blevne haardt medtagne, nogle endog helt forsvundne].

1595.

Fundatzen paa det hus udi Kiøbenhaffn, som Christoffer Valckendorff haffuer funderit till Studenters Wohninger. Julij 16.

Jeg Chrisstoffer Valckenndorff till Glorup Kiendis mett thette mitt Obne Breff, Att ieg Gud almechtigsste till ere, Och fattige Personner, som Ville legge Vind paa thennom, lerre och forbedre thennom i Boggelig Kunster, haffuer ieg Vndt och giffuitt; Och Nu med thette mitt Obne Breff, Vnder och giffuer, ett mitt huss och gaardt med gaardtzrum og hauffuerum, som liggendis er her i Kiøbenhaffuen i Sanctj Pederstrede, som ieg till thes behoff, till fattige Personners Woninger Och Boliger, kiøbtt och byggitt haffuer, Och ther till med haffuer ieg giffuitt til for^{ne} mitt huss, till att holde thed Ved heffdt och magt, och till samme Personners opholdt och Beste, som ther Vdij kunde komme att Boe, Sex thusinde ett hunderitt Ricksdaller, som sckulle Vdsettis, och altid bliffue bestaaendis paa Rente for^{ne} studenter och hus tilbeste, Huor paa ieg haffuer Anttuordett fraa mig Bode Nøigactige gield breffue till adskillige tider och terminer att Betalle, Och Naar samme Peninge Vorder epter haanden till tid och terminner, som Breffuenne formelder, Betallit, Thaa sckall saa holdis med for^{ne} sex thusin ett hunder daller, som her epter følger.

For thed første, aff thend rentte, som the fire thusinde daller kunde Rente om Aaritt, Naar the epter breffuens liudelse Vorder betallitt, som beløber thov hunder daller, Ther aff sckulle the høglerde haffue for theris Vmage Aarligenn treduffue daller Och the andre ett hunder halffierdesindtztiuffue daller, att sckifftis emellom the studenter, som i samme huss boendis ere, Och till att holde Husitt och gaardenn Ved heffde och Nødtørfftige Bygning med.

Julij 16. The andre thu tusind daller sckall altid bliffue stille staaendis paa Rentte, Och Renten ther aff, som er ett hunder daller om Aaritt, sckall altid holdis tilstede, ind till saa lenge, att samme Renntte kand och beløbe sig ett tusind daller, som er huer thiende Aar, saa sckall samme ett tusind daller Vdsettis paa Rennte till the fire tusin daller, som forsckreffuit staaer, Och thend rente, som thaa kand falle ther aff, Ther aff sckall først the høglerdes Peninge, som thennom nu er tillagt, forbedres och formeris, huer tiende Aar femb daller, Och thend anden rentte att komme husitt Och studenternne Aarligen tilbeste.

Menn huis thend smaa Rennte kand beløbe sig aff the thov tusind dallers rennte i the Nie Aar epter huer andre, Thend smaa rennte mue the høglerde och beholde, thennom sielffuer tilbeste.

Och sckall thed altid saa holdis tid epter tid med samme tu tusind daller, att the schulle staa stille med theris Rentte, Indtill saa lenge, att renten beløber ett tusind daller, saa sckal thend rente, som er ett tusind daller, Wdsettis paa Rente igienn, the høglerde, studenterne och husit tilbeste, effter som forsckreffuitt staar.

Och haffuer ieg giordt thenne forordtning, med the høglerdes pening att forbedre epter som forsckreffuit staar, Paa thed att the skulle Vere tess flittigere paa the fattige studenters beste, Saa er en thienner och sin løn Verdt.

Og schulle the tu tusind daller, som er lige som en moder till thenne Rente, som sckall formere hoffuitstollen, epter som forberørdt er, Stedtze oc altidt Vrygeligen bliffue staaendis Paa rente Aar epter Aar, Vforkrenckitt oc Vformindskitt i alle maade, Och haffuer ieg giordt thenne forordning om tese tu tusind daller, som sckall altid staa stille paa Rente, for thenne Arsage sckyld, Att efftertij att alle Vare, ehues thed Vere kannd, alle Aar opstigis och bliffuer dyrer, saa ville ieg ocsaa, att tese fattige studenters indkompst, saa vell som the høglerdis peninge Oc husens Notorfft, Ilige maade tidt effter tid, kunde thennom formeris och forbedres, epter som forsckreffuitt staar.

Och paa thed att thenne min gode Villie oc mening kand tesbedre stedtze oc altid holdis och Veed magt bliffue, Thaa haffuer ieg tallett oc handlitt med hederlig oc høglerde mennd, Rectore och Professoribus Vdij thenne høge skolle och Vniuersitett her i kiøbenhaffun, att the høffuer loffuitt att ville tage samme gield breffue till thennom, oc till tid och terminner lade indkreffue samme peninge, oc thennom Aarligen att Vdsette paa Rennte, Och huis samme pening igien kunde rente, Aar epter Aar, Thend rente skulle the igien Vd delle och Vdgiffne till thennom sielff oc till the samme studenter, som i samme mitt studenterhus boenndis ere, i slige maade, som forberørt er.

Sckulle oc altid i samme studenterhuss Vere oc bliffue Sexten Personner, to personner i huert Kammer, Thennom som Ville Varre theris bog oc studering oc Ville komme ihueff, huor for the ere beuilgede att boe i samme huss.

Oc huilcken personner, som kommer i samme hus att boe och skicker thennom effter som forskreffuitt staar, The mue haffue theris huss oc faa tese peninge i femb sambfelde Aar och icke lenger, Menn ther som nogenn

aff thennom, en eller flere, Ville Vere forsømmeligenn och icke Vare theris bog och studering, som thennom burde att giøre som tugtige personner, Thennom skulle the høglerde haffue fuldmagt adt vduise och foruise aff samme hus, Och icke ieg eller mine arffuinger haffue nogenn magt her emod att sige i noger maade. Menn ieg vill her om venligenn haffue forbemelte høglerde ombeditt oc fuldkommeligen fuldmagt giffuitt, att the flitteligen her vdij ville haffue ett Christeligen indseinde, som the ville Andtsuare for gud, saa att ther icke tilsteder (!) Essellitt att tage foritt fraa Lammitt. Julij 16.

Och skall altidt enn aff samme sexten Personner, som tugtige och thienlig er, forordtnis till at haffue dagelig till siuenn, Naar hand er tilstede, til samme studenter, som i for[ne] huss boendis ere, att ingenn aff thennom fører ett Vsckickeligt eller lettferdigt leffnitt med drick och slaugsmaall eller i andre maade.

Och att døren vd til gaaden bliffuer tillugt om afftenen till rette tidt, effter som profesores thed epter tidtzens leillighed befaller.

Och skall thend personne, som her till betroes, haffue sin woning i thed kammer, som er østen ved gaade døren, oc Naar thenne personne kunde vndertiden drage sitt erinde aff byenn, thaa skall en aff the andre studenter saa lenge i hans sted igiem(!) forordtnis, Saa att inthed bliffuer forsømmitt.

Thersom nogen aff the personner findis att sette thennom modtuillig op emod hannom med ord eller gierning, Thaa skall hand giffue thed profesorenne tilkiende, och huilckens brøsst, som i saa maade findis, skulle the straxs, Vden Vndskylding, foruise aff husitt.

Oc vill ieg, at huis peninge, som for[ne] studenter om Aaritt kunde tilkomme, att samme peninge sckulle Vddellis till thennom till tuende tider om Aaritt, som er till Paaske oc till Sanctj Mickels dag, Dog skall thette her hos med samme peninge att Vddellis saa holdis, Att fraa Paasken oc till Sanctj Mickels dag, som er om sommeren, Thaa skall thennom giffuis thennd tredie paardt, Menn fraa Sanctj Mickels dag och till Paasken, som er om Vinteren, thaa skall thennom giffuis the tho partter, Thi the haffue thaa mest behoff til kleder, Ild, Ved oc liuss.

Oc thaa skulle samme peninge dellis och skifftis i halff søttende paartter, saa att thend personne, som skall haffue til siuen till the andre studenter i husitt hos sig, hand skall haffue halffanden gang saa møgitt, som en aff the andre personner for sin Vmaghe.

Huis Rente som kand falde om Aaritt aff thed enne hunder daller, som forskreffuit staar, Ther forre skall Aarligenn kiøbis bøger till att forbedre for[ne] studenters liberij med Vdij husit, thennom och theris epterkommere tilbeste. Oc skall Clarligen optegnis huertt Aar, Ved naffn oc datto, huis Bøger som kiøbis, oc naar ieg eller mine arffuinger thed en gang om Aaritt begierer, Thaa att anttuorde os ther paa en optegnelse.

Oc skulle samme peninge icke høgre vdsettis paa Rente, end aff huert hunder daller femb daller till Rente om Aaritt, paa thed att samme peninge kunde tessbedre vdsettis paa Rennte hos gott vist folck, som till rette tid oc termin kund[e] vdgiffue theris rente, saa att the fattige studenter icke ther

Julij 16. offuer skulle lide nogen skaade oc forsømmilse, huilckett the dannemend vell sielff vijdere betencker, epter som thennom ligger magt oppaa.

Menn ther som saa skede, att the høglerde i till kommendis tid her emod giorde oc vdsatte samme pening høgre paa rennte, ennd femb daller aff hunderitt, Thaa skulle the hussarmes forstandere her i kiøbenhaffn haffue fuldmagt, med thette mitt obne breff, att indførdre samme rentte till thennom paa the hussarmes vegne, huis thend høgre end femb daller aff hundert kunde beløbe sigh.

Naar ther bliffuer nogitt kammer ledigt, ett eller flere, att nogen personne ther aff bort kommer, Thaa vill ieg haffue mig oc mine arffuinger paa Sckioldsiden, som boendis er paa Glorup, frij oc Vbehindritt fore, att Vnde og tilstede, huilcken personne oss Løster att Vnde samme kammer oc Vnderholding igienn, Dog icke till andre, end till the som Ville forbedre thennom i theris bog oc føre ett gott Leffnitt.

Ther som att ther kunde komme illebrandt paa samme huss, oc giorde skaade, thed gud forbiude, Thaa skulle samme huss igienn byggis oc forbedris oc Ved magt holdis aff forne rente peninge, oc medeler tid att korte samme husis bygning oc forbedring aff alle studenternis indkompst oc rente, Indtill thed vorder igienn fuldferdigt Byggitt med kammer och ald Verelse, hussraadt oc andet, som thed nu er, oc inthed formindske aff hoffuit stollen enthen till husens bygning eller anden Vdgifft i noger maade, Icke helder aff the tw tusind dallers renntte, som skall altid staa stille till fremb Wext, epter som for er rørdt.

Sckulle icke helder mine arffuinger eller nogen anden, ehuem thed vere kunde, haffue nogen magt thenne minn gode Villie oc gaffue breff att formindske eller forandre forne studennter och hus till skaade i noger maade, Enthenn formedelst giestlig eller Werdtzlig rett, hielp eller Bistand i noger maader, vnder gudtz Vrede heffn oc straff.

Oc forbemelte, hederlig oc høglerde mend Rectore och profesoribus, som nu ere, oc her epter kommendis vorder, skulle oc ilige maade paa forne studenters oc husens vegne haffue ett Christelige och flittelige indseinde her vdij, att aldtingeste holdis forne studenter med theris indkompst oc rente Vden skaade, Saa att theris indkompst, rente eller herlighed, Icke for theris forsømmilse eller gode beførdring formindskis thennom fore, menn att thend formeris oc forbedres thennom fore i alle Vilkor, epter som forskreffuit staar, Och her hos haffue flittige tilsiuen till Personnernis Leffnitt oc till theris Lerdombs forbedrelse, som the ville Andtsuare for gud, oc vere bekienndt for mig eller mine arffuinger, som billigt oc rett er, Epter theris breffs Liudelse, the mig her paa giffuitt haffuer, Wijdere formelder.

Thill ydermere Vindnisbiurdt haffuer ieg hengt mitt indsegell her neden fore oc med egen haand Vnnderskreffuitt, Oc haffuer ieg Venligen ombedett Erlig oc Velbiurdige Mend, Jørgen Rossenkrandtz till Rosenholm, Manderup Paassbierig till hagissholm, Min Naadigste herre Prindtz oc Vduolde konings hoffmester, Som ere danmarckis regerendis Raadt, Oc Arrildt huitfeldt till Ottherssbierig, danmarckis rigis Cantzeller, med mig at besegle, Som giortt

oc skreffuitt er Vdij Kiøbenhaffn, Thend XVI dag Julij, Aar epter Christij fødtzell MDLXXXXV. Julij 16.

Christoffer Valckendorff
egen handt.

(Efter den ene af 2 Originaler paa Pergament i Universitetsarkivet, med 4 vedhængende Segl.)

1599.

Statuter (Regler) angaaende god Ordning og Skik, som med Legato Walkendorfiano og dets Alumnis skulle holdes. Martii 24.

Skulle Rector oc samme Professores . . . . . forspøre, huad Lectiones huer hører, og see deris Bøger, oc der som behoff giøres, befalle huad Lectioēs, huer skal høre, Oc at hand dennom saa hører, adt hand kand giøre rede derfore nar hand tilsiges, eller straffis effter Professorum deris sigelsse, paa sin Part aff Pengene, naar de Vddeelis, Men findis nogen adt verre saa wskickelig i sit Leffnit, eller saa forsømmelig i sin Leerdom, Adt mand icke synderlige Haab kand haffue om hannem, eller icke will were disse Statuter vndergiffuen, da skulle de mz menige Professorum sambtycke forwiisse aff Husset, Oc da en Anden effter Fundatzens liudelsse tilskickis at nyde det beneficio, om huilckenn bedre Haab kand werre. IIII. Om nogen foraarsages aff sit Kammer at forreise, da skal hand aff Rectore oc for^ne Professoribus begere forloff, Oc i det senniste indenn Tolff Vger indstille sig i sit Kammer til sin Studering, Oc da med sig føre god beuiss om sin loulige Vndskyldnig̅, at hand saa lang tid haffuer werrit borte, oc midlertid at haffue skicket sig Christeligen oc wel. Men dersom nogen fordrister sig til lenger at vdebliffue, end forschreffuit staaer, skal hand der med haffue forbrødt sit Kammer, Oc den Portion aff Pengene, som hannom midler tid kunde tilfalde. I lige maade skal ingē holde nogen Børne Schole vdi sit Kammer ey heller holde nogen Drick, Gestebud eller nogen saadanne Samquem v̅der for^ne straff. Dersom oc nogen fordrister sig til at bliffue vde aff sit Kammer om Nattetide oc effter en oc anden Paamindelse icke wil rette sig, skal hand were vnder samme straff.

(Efter Originalen paa Pergament i Universitetsarkivet.)

1689.

Collegii Medicei Fundatio. Jeg Oluff Borck, Kongelige Majestæts Cantzelie-Raad, Assessor udi Højeste Ret og *Professor* paa det Kongelige Kiøbenhavns *Universitæt,* betragtendis den Allernaadigste Guds store og mange Velgierninger imod Mig, skenker og giver af et Gudelig Forsæt, med fri Villie og velberaad Hue, Gud alene til Ære, mit Fæderneland til Tieniste, det Kongelige *Universitæt* i Kiøbenhavn og den derpaa studerende Ungdom til Gavn og Nytte, af de Midler, som den grundgode Gud min Flid og Arbejd hid til Dags Med velsignet haver, dette efterfølgende, som efterskrevne efter min Død have at nyde. Julii 29.

I. I Jesu velsignede Navn forærer Jeg til sexten fattige, Gudfrygtige og Lærde *Studiosos* den grundmurede *Residence* i Store Canike-Stræde beliggende, hvoraf jeg Grunden efter hans Kongel. Ma^st allernaadigste Tilladelse

Julii 29. af *Rectore* og *Professoribus* for To Tusinde Rigs-Daler mig tilforhandlet haver, og siden af egne Midler derpaa ladet bygge, saaledis som den nu forrefindis med Gaard, Have, fersk Springvand i Gaarden, item næst hos opbygte liden Vaaning, Jordfri Grund og alt andet tilhørende. Hvilken *Residence* med tilliggende Vaaning herefter skal hede COLLEGIUM MEDICEUM, saasom Jeg af sær Betænkende ej vil, at det efter mit Navn skal kaldis. Og som denne Bygning saaledis er indrettet, at derudi findes otte dobbelte Kammerer, saa skal i hvert af disse otte *Logementer* tvende *Studiosi* have deris Værelse, og udi den liden Vaaning næst hos en skikkelig, fattig Mand, som Jeg nu selv til Stædets Opvartning forordner, og efter min Død af *Dn. Professoribus Consistorialibus* og *Collegii Ephoro* kand beskikkis, nyder sin Boelig, saa længe hand den Opvartning og Tieniste i *Collegio*, som hand tilforordnis, forsvarligen forretter. Den ene Kielder under *Collegio* skal brugis til *Alumnorum* Brændeved, den anden til anden *usum honestum,* saavel og Loftet, efter *Ephori* Godfindende, dog til *Collegii* Beste.

II. Dernæst forærer jeg i samme Jesu Navn til fornævnde sexten *Studiosos* Sexten Tusinde Rigs-Daler, hvilken Summa skal udestaa og udsættis hos visse Folk paa Rente, imod god og nøjagtig Forsikkring, saaledis som Børnepenge efter Loven udsættis bør, til Sex *pro Centum* aarligen, saafremt Tiderne ikke skulde foraarsage, at mand maatte nøjis med fem *pro Centum;* Dog *Capitalen* ikke til nogen af *Professoribus* at udlaanis. Og skal den fulde Rente, saa vit den sig beløber, aarligen uddelis til forskrevne Sexten *Studiosos* udi tvende *Terminer,* nemlig ungefehr til d. 11. *Junii* og den 11. *Decembris,* saaledis at en hver bekommer lige meget; Dog at den *Studiosus,* som skal have *Inspection* med de andres Skikkelighed og Flittighed, og skal have sin Værelse i det næste Kammer ved Porten, og paa den højre Haand, naar mand gaar ind i *Residencen,* nyder en tredie Deel mere end nogen af de andre. Og formodis derhos tienistskyldigst, at *honoratiss. Dn. Collegæ* lade disse *Alumnos*, om de det *meritere*, derforuden nyde Kosten i *Communitate Regia,* naar deris Stæd, efter Sædvane, derinde kand falde, paa det de dette *Stipendium* til gode Bøggers Indkiøb og anden Nødvendighed dis friere kand bruge.

III. Nok forærer Jeg dem i ligemaade Femb Tusinde Rigs-Daler, som stædse skal staa til Fremvæxt, at Capitalen hver tiende Aar med Fremvexten kand formeris, som i *Fundatione Collegii Walchendorffiani* anordnet er. Og skal ellers i dette *Collegio Medicéo* med alting forholdis, saasom in *Collegio Walchendorffiano,* saa vit i denne min *Fundation* ikke anderledis forordnet befindis.

IV. Til dette *Collegii Medicéi* og hosliggende liden Vaanings Vedligeholdelse *legerer* Jeg derforuden Eet Tusinde Rigs-Daler, som paa overskrevne Maade skal staa paa Rente, og Renten deraf til Husenis nødvendig *Reparation* og nyttig tarvelig *Embellering* anvendis. Men saa meget som af Renten fra overskrevne *Reparation* overskyder aarligen, skal i et Skrin, som altid staar paa *Consistorio* (med to Lose for, een for *Rectore,* een for *Ephoro Stipendii)* tillige med *Obligationerne* og andre Breve, dette *Stipendium* vedkommende, nedsættis og forvaris, indtil Summerne blive 100 eller i det højeste to Hundrede Rigs-Daler, og da paa overskrevne Maade til Fremvext udsættis paa Rente, som dog alt sammen, naar fornøden giøris, skal anvendis til Byg-

ningens, Gaardens og Havens *Reparation* og Vedligeholdelse. Men skulde det hende sig, formedelst eet eller andet ulykkelig Tilfald, det Gud naadeligen afvende, at der kunde komme saa stor Brøstfældighed paa dette *Collegii Medicéi* Bygning, at dette Eet Tusinde Rigs-Dalers Rente og deris Fremvæxt til *Reparation* ikke skulde kunde forslaa, da maa dertil tagis, hvis fornøden kand giøris, af Renterne af den Capital paa de Femb Tusinde Rigs-Daler, som ellers altid skal staa til Fremvext, Capitalerne dog i alle Maade urørte. Julii 29.

V. Fremdelis *legeris* til samme *Collegium* al mit *Bibliothec*, baade af trykte Bøgger og *Manuscriptis*, efter den *Catalogum*, som Jeg selv derpaa forfattet haver, Item det sølv *Crucifix* med en beqvem *Foutral*, som staar i min Stue, og efter min Død skal sættes *in Auditorio Collegii*, og hver Søndag og Helligdag til Morgen- og Aften-Bøn aaben holdis, hvortil Nøglen bliver hos *Inspectorem*, saa længe *Ephorus* seer, at det er tienlig. *Inspector* maa og ej oplukke for *Crucifixet* ved nogen anden, men i egen *Person*. Did indgivis og alle mine *Vasa Chemica*, *Instrumenter* og *Material*er, som i tvende smaa dertil forfærdigte *Logementer* skal indsættis og Stæderne beqvæmmis til *Operationes Chemicas*, eftersom min Villie er, at iblant *Alumnos* een sig det *Studium* noget alvorlig antager, een *Studium Botanico-Medicum*, een *Mathematicum* og trende *Philologicum*, for at giøre sig beqvemme til at betiene *Rectoratus* og andre Bestillinger i Skolerne. Og disse sex bør, foruden deris *Exercitia Collegii ordinaria*, een gang hvert Aar i det ringeste udvise nogen *Specimen Diligentiæ* til den af *Dn. Professoribus*, som samme *Studium profiterer*. De andre Ti *Alumni* blive ved *Studium Theologicum*, dog ingen af alle at forbydis, at de jo i andre lovlige *Studiis* efter egen *Inclination* sig ogsaa maa *exercere*.

VI. Og paa det mit lidet *Bibliothec*, som did indgivis, kand aarligen med ny og tienlige Bøgger forøgis, da *legeris* dertil Femb Hundrede Rigs-Daler, Renten deraf ved *Ephorum* (som nu først bliver *Hr. Justits-Assessor Paulus Vindingius* efter egen gode Løfte), til samme Brug at anvendis, og over samme Bøgger en rigtig *Catalogus* at holdis. Og maa ingen Bøgger enten af de trykte eller *Manuscriptis* uden *Collegium* udlaanis, men hvo dem bruge vil, læse i dem paa *Bibliothe*ket, hvor de ere satte, og vel med dennem omgaais. Særdelis skal *Inspector Collegii*, under *Ephori Direction*, have god Inseende, at *Manuscripta* ikke blive *mutilerede, maculerede* eller i andre Maader forverrede, hvorfore de ej have en hver *promiscue* Adgang til dem at forunde, og skal fordi *Ephorus* alene have Nøglen til *Manuscripta*.

VII. Til dette *Beneficium* indskrivis ingen, som jo allerede er *Studiosus* og *Danus* eller *Norvegus* fød, derforuden og haver holt sig vel *in Examine Philosophico;* hvorfore mine Højærede *Collegæ* vilde af *Examinis Philosophici Protocoll* slutte og udvælge, hvo til samme *Stipendium* best fortiener at *admitteris*. Men er det halvandet Aar eller mere efter *Examen*, at deris Stæd derinde kand falde, da bør de igien af *Ephoro* paa *Examinis Philosophici* Maade overhøris, førend de maa *admitteris;* Ti have de siden forverret sig, da giøre de sig selv dermed til dette *Beneficium* uværdige. I dette *Collegio* maa *Alumni* forblive og nyde *Stipendio* (saa fremt de ej imidlertid til nogen Bestilling befodris) i fem Aar og ej længer (formedelst hvad og hvis enten *Recommendation* eller og *Dispensation* det kunde begæris), saafremt de sig

Julii 29. skikkelig og tilbørlig forholde. Men hvis de det ikke giøre, da bør den Uskikkelige, efter første og anden Paamindelse, af *Ephoro*, dog med *Dn. Consistorialium* Villie og Videnskab, uden al Undskylding strax udlukkis. *Rector Magnificus* med *Dn. Profess. Consistorialibus* udvælger de dygtigste Personer til dette *Collegium* af dem, som *Ephorus Stipendii* dennem velbetænkt *præsenterer*.

VIII. Det tilstædis og, at der altid maa være tvende *Alumni in Collegio*, som have *deponeret* fra Riber-Skole, saafremt de nogenledis dertil dygtige befindis. Og om de end ej udi førsten vare saa fuldkomne i Lærdom, som de andre, maa det dem dog forundis, saa fremt de for Gudsfrygt og Skikkelighed ere berømmelige.

IX. *Alumni* maa ej have den Frihed at rejse tit og længe af Byen, og ej over tre eller fire Uger udi alt om Aaret, uden nogen uforbigængelig Nødvendighed kunde indfalde. Og imidlertid at nogen borte er, hvad Aarsag der og til findis, nyder hand intet af *Beneficio*, men hans *Contingent* for den Tid, hand ude bliver, hannem aftrekkis, og til anden Stædens Nytte efter efter *Ephori* Betænkning anvendis.

X. Med *Exercitiis disputatoriis*, *Declamationibus* og *precibus solennibus* (paa hvilke og *Ephorus* undertiden vilde lade sig finde), samt *Stipendii* Uddeling, og *Profess. Consistorialium visitatione* i *Collegio* til overskrevne *Terminer*, forholdes det, som med *Alumnis in Collegio Walchendorffiano;* Dog at *Ephorus* haver Indseende dermed, at de med Flid udfærdige deris *Exercitia*, og intet *valde protritum*, eller af anden laant og sammenflikket fremføre. Ønskede og vel, at det *Ephoro* maatte behage, selv at give dem et *Thema* til *Declamationerne*, som kunde skærpe deris *Judicium*, saasom: *Qvid opportune potuerit dicere Eva á serpente jam decepta? Qvid Sophonisba, misso sibi á Masinissâ veneno? Qvid Hannibal, amisso in Alpibus oculo? Qvid filius prodigus in gratiam á patre receptus?*

XI. Udi *Collegii* Have maa ingen komme, uden *Inspector* er selv hos, ej heller flere tillige, end *Inspector* for got befinder. Og maa *Ephorus* og *Inspector* alene have hver en Nøgle dertil. *Collegii* Gaard og Fortog til Gaden samt Portegangen holdis rene af Betienten, som beboer den liden Vaaning; og skal hand over alt feje een Gang om Ugen i det ringeste, og paa Gaden, naar fornøden giøris, item holde Gulvene rene. Hand skal og i lige maade have Indseende med Vandet, som springer af Posten, saa vel som det, som kommer af Rendene, at det haver sit fri Løb om Vinteren saa vel som om Sommeren. I ligemaade have god Opsigt med Tagene, Rendene og Bygningen over alt, og om nogen Brøstfældighed paakommer, give *Ephoro* det betimelig tilkiende, til hvilken Ende hannem Nøglen til det øverste Loft og anden Tagvindue betrois. Saa skal hand og Morgen og Aften oplukke og ilukke *Collegii* Vindueskræer paa den Tid, som *Ephorus* det ordinerer. For hvilken hans Umage saa vel som hans Hustruis (som Sengene paa Kammerne paa en beqvem Tid skal rede, saa og Gulvene og Trappen, i det ringeste to gange om Ugen feje, item Vinduerne over alt to gange om Aaret toe, og Haven een gang hver Maanet om Sommeren luge og reengiøre) hand med hende nyder den liden hosbyggede Vaaning til fri Værelse foruden nogen Betaling, som og for hannem af *Collegii* Bygnings Penge skal holdis ved lige,

og derforuden til hver *Termin*, som *Distributionen* skeer til *Alumnos*, nyde af hver Person en halv Rigsdaler. Her foruden *legerer* jeg og herhos til hans Løn To Hundrede Rigs-Daler, hvoraf hand aarlig Renten maa nyde. Det skal og være hans Hustrue tilladt at toe og reenholde *Alumnorum* Linklæder for den Priis, som deris Lige her i Staden det paa billigste Maade kand betinge; Og maa hun dertil bruge den Skorsteen i det lidet Huus, hvor Indgangen er i Haven, dog at hun Platzen altid reen og rydelig holder, saa vit mueligt. Hvis anden Tieneste af denne Betiente eller hans Hustrue kunde begæris, enten med Ærinde at forrette eller andet, det betaler en hver, som de derom kand forenis. Julii 29.

XII. Til *Dn. Profess. Consistoriales legeris* for deris Omhue at sætte *Collegii* Midler vel og betænkelig ud paa Rente, saa og for at høre *Stipendii* Regnskab aarlig *S: Olai* Dag eller Dagen derefter *in Consistorio*, item for at have god Opsigt, at alting gaar med *Alumnis* skikkelig og vel til, Eet Tusinde Rigs-Daler, hvoraf Renten Aarligen til *Consistoriales æqvaliter* skal uddelis. Og skal de derforuden nyde Smaa-Renterne af de til Fremvext *destinerede* Femb Tusinde Rigs-Daler, indtil hver tiende Aar, paa den Maade, som det med *Legati Walchendorffiani* Fremvexter forholdis. Og skal *Ephorus hujus Stipendii* (som altid bliver een af *Consistorialibus)* nyde sin *Contingent* af begge disse Poster lige ved de andre. Og derforuden *legerer* jeg til hannem Femb Hundrede Rigs-Daler, hvoraf hand alene aarligen nyder Renten, dog i de Aaringer, som alle *Collegii* Midler ej staar udsatte for sex *pro Centum*, om det er mueligt, eller i det ringeste fem *pro Centum*, nyde hverken *Dni. Consistoriales* eller *Ephorus* noget af dette *Legato*, i Henseende at det kunde synis dem samtlige ikke nok for Capitalerne at have *vigileret;* Dog maa *Ephorus* i slig Fald nyde de Tredive Rigs-Daler, men intet af Renternis *Minutiis*.

XIII. *Secretarius Academiæ* vilde strax efter min Død med tvende af *Dn. Consistorialibus*, navnlig *Hr. Justits*-Raad *Willom Worm* og *Hr. Justits-Assessor Povl Vinding* gaa udi Sterbboen, og udi mine Arvingers Overværelse, saa mange da her i Byen tilstæde ere, den forsegle, og siden, naar Tid er, at Boen efter Loven skal aabnis, udvælge, efter *Magnif. Rectoris* og *Dn. Consistorialium* Betænkende, af de bedste og sikkerste *Obligationer* saa mange, som kand svare til den Capital, som til dette mit *Legatum deputeret* er, de forfaldne Renters *Summa* til *Datum* der i beregnet. Hvilke *Obligationer* kand siden aarligen (naar andre *Legatorum Obligationer* paa *Consistorio*, efter Sædvane, igiennemsees) forandris efter Tidernis Beskaffenhed, og saa vel i Agt tagis, at ingen af Capitalerne formedelst nogen Forsømmelsis skyld blive uvisse. Og saasom Hans Kongel. *Majestæt* allernaadigst haver givet mig Tilladelse over mine Midler frit at *disponere* og i saa Maade dette mit *Testamente* og sidste Villie, angaaende dette *Collegii Medicéi Fundation* med deraf *dependerende*, *confirmeret*, og derforuden den af mig opbygde *Residence* oc Grund frigiort, lige ved andre *Academiets*, Skolers og Kirkers *Residencer;* Saa ombedis *Magnif. Academiæ Rector* og samtlige *Professores Consistoriales*, som nu ere eller herefter kommendis vorde, derover at vilde holde og tilsee, at dette velmente *Beneficium* (hvis *Leges* og *Statuta*, saa vit *Alumnorum Disciplin* angaar, efter Tidernis Beskaffenhed noget nærmere kand eftertænkis og af

Julii 29. dennem forbedris), saaledis maa anvendis, nydis og af dennem i Agt tagis, som de for Guds Retfærdighed og Høje Øvrighed i sin Tid agte at forsvare. At dette saaledis er min sidste Villie, dette *Collegii Medicéi Fundation* angaaende, bekræfter jeg med min egen Haand og sædvanlig undertrykte Signete. Og venligen ombedis *Hr. Justits*-Raad *Willom Worm* og *Hr. Justits-Assessor Povl Vinding*, som jeg hermed nævner til *Executores* af dette mit *Testamente*, efter min Død at skal være, dette med mig til Vitterlighed at underskrive og forsegle.

Kiøbenhavn den 29. Julii Anno 1689.

W. Worm. P. Vinding. Oluff Borck.
m. m.

(Efter Originalen paa Pergament i Universitetsarkivet.)

Postscriptum til O. Borcks Testamente.

Oluf Lund skal intet nyde for sin store ulydighed imod mig, men de 500 Rdl., hannem var deputerit, skal høre til *Collegium*, bode at holde Postvandet oc Hafven ved lige, saa oc til Lius *in Auditorio* oc Lampen; Blifver noget aarligen ofver, tilhører det de fattige.

(Efter Originalen paa Papir i Universitetsarkivet.)

Julii 29. **Articler**, hvor Efter Alumni Collegii Medicéi sig skal rette och forholde.

I. *Alumni Collegii Medicéi* skulde lefve Gudfrygteligen, Erligen, kydske, fredsommeligen, ædrueligen; Oc saa fremt nogen befindis u-skickelig, oc hand efter første oc anden Paamindelse af *Ephoro* icke bædrer sig, da skal hand med *Professorum Consistorialium* Villie oc Sambtycke uden ald Undskyldning af *Collegio* strax udluckis. II. Det tillades dennem efter Fundatzen at forblive i *Collegio* (saa frembt de ej imidlertid til nogen Bestilling befordres) i femb Aar, oc ej lengere, formedelst hvad oc hvis enten *Recommendation* eller *Dispensation* det kunde begiæris. III. *Alumni* maa ej have Friheed at rejse tit oc længe af Byen oc ej over 3 eller 4 uger udj alt om Aarit, med mindre nogen u-forbigiengelig Nødvendighed kunde indfalde. Mens imidlertid de ere borte, i hvad Aarsage der oc tilfindis, da maa de intet niude af dette *Beneficio*, mens een hvers *Contingent* for dend Tid han udebliver, skal hannem aftreckis oc til *Collegii* Nytte efter *Ephori* Betenckning anvendis. IV. Naar nogen foraarsagis af sit kammer at forrejse, da skal hand af *Rectore*, *Ephoro Stipendii* oc *Præceptore privato* begiere forlof, oc sig inden dend forelagde Tid indefinde. V. *Inspector*, som skal hafve *Inspection* med de andres Skickelighed oc Fligtighed, skal have sin Værelse i det neste Kammer ved Porten paa dend høyre Haand, naar mand gaar ind i *Residencen*, oc niude een tredie Deel meere, end nogen af de andre. XII. *Inspector*, som af *Ephoro* med *Dn. Professorum Consistorialium* Sambtycke indsettis. skal have *Inspectionen*, saalenge hand er i *Collegio*, uden hand det med sin u-Skickelighed oc forsømmelse til forn forbryder, eller findis efterladen i sin *Function*. XXI. Ingen af *Alumnis* maa holde nogen Børne Skole i sit Kammer, ej heller holde nogen Drick, Giestebud, eller nogen saadan Sambqvem med Dobbel, være sig med kort, Bret Spil eller anden u-Sømmelighed. Ej heller maa nogen Qvindes Person tilstædis paa nogen af Kammerne at indgaae, videre end Betienterens Hustrue,

eller hvem hand i hendes Sted dertil beskicker, som Sengene skal rede oc Kammerne reen holde. Julii 29.

(Efter Originalen foran i Kollegiets første Regnskabsbog.)

Fundatio Collegii Elersiani. 1691.

I Jesu Velsignede Naffn!

Jeg *Jørgen Elers* Kongl. Mayts till Danmarck og Norge *Estats- Justitz-Cancellie-* og *Cammer-*Raad, samt *Assessor* udj Høyeste Rett, betænckendis de mange og store Velgierninger, Jeg hafuer annammet af Gud, og derhos min ydmygste pligt, huoraf Jeg er skyldig at tiene og ære den Allerhøjeste af all min æffne og formue, Effter den tilladelsse, som min Allernaadigste Konge og Herre Mig giffuit haffuer, ofuer Mine Midler selff, som Jeg lyster, at *disponere*, som hands Kongl. Mayts Breff *dateret* d. 18. May 1689 videre formelder; Sckiæncher og opoffrer af et gudeligt forsætt, frie villie og velberaad hu, Gud til ære, mit fæderneland til tieniste, det Kongl. *Universitet* i Kiøbenhaffn og den *studerende* Ungdom til hielp, nytte og forbedring, saavelsom og fattige nødlidende Mennisker til nogen undsættning, effterfølgende af mine Midler, som Gud mig naadelig i Arff effter mine Sal. Forældre forlænet hafuer; huormed Jeg i sin tiid, som i mit *Testamente* formældiss, effter min og min kiære Hustruis dødelige affgang, vill haffue forholdet som følger: Novbr. 29.

I. forærer Jeg i Jesu Naffn til Sechsten *Studiosos* paa *Universitetet* Sechsten Tusinde Rixdaler, huilcken *Summa* skal udsættis hos visse folck paa Rentte imod god og nøyagtig forsichring, saaledis som Børnepenge effter Loven udsættis bør, til 6 *pro Centum* aarlig, saafremt tiderne iche skulde foraarsage, at mand maatte nøyis med 5 *pro Centum;* dog at *Capitalen* iche till nogen af *Professoribus* at maae udlaaniss. Og skall den fulde Rentte aarligen uddelis til forn[te] Sechsten *Studiosos* udj tvende *Terminis,* nemlig til XI. *Junij* og XI. *Decembris,* saaledis at en huer bekommer ligemeget; dog at en af de bem[te] *Studiosis,* som skal være den besynderligste og hafue Indseende med de andre, niuder $^1/_3$ deel meere end nogen aff de andre. Formoder derhoss, at *Plur. Veneranda Facultas Theologica* lader dennem aff disse *Alumnis,* som dett *meriterer,* niude Kaasten *in Communitate Regia,* saamange iche tilforn har niudt samme Kaast i den *ordinarie* tiid, paa dett at de disbedre kunde *subsistere* og anvende dette *Stipendium* til gode Bøgers Indkiøb og anden nødvendighed.

2. Nock forærer Jeg iligemaade til denne samme brug fire Tusinde Rixdaler, som skal staae till fremvext saaledis, at naar aff den aarlige Rentte først saameget fradragiss, som till dette *Collegij* huusis og bygnings nødvendige *Reparation* huer aar kand behøfuis, skal siden, huiss til ofuers blifuer, udsættiss paa Rentte. Og naar da Rentterne tillige med Rentis Rentterne kunde beløbe sig till en ny *Capital*, huis Rentte kand aarligen være nock till en ny *Stipendiarium* lige med en huer af de forige at underholde, skal *Rector* og *Professores Consistoriales* med en ny *Stipendiario* forøge dette *Collegium,* indtill ey fleere derudj kand hafue rum. I huilcket fald Rentterne af for[te] fire Tusinde Rixdaler skal saalenge staae til fremvext, indtill deraf kand fremvoxe saa stor en *Capital,* som kunde behøffuis til *Collegij* bygning med nogle fleere værelsser

Novbr. 29. for *Alumnis* at forøge. Og naar dett er skeed, kan fremvexten af bem^te *Capital* i efterfølgende aar igien anvendiss til fleere *Alumnorum* underholding, som sagt er.

3. Og paa dett denne min vellmeente gafue kunde disbedre frugte til Guds Kirckis opbyggelsse og mit fædernelands gafn og nytte, vil Jeg, at af disse *Alumnis* de Aatte skulde med fliid legge sig effter *Theologiam*, dog saaledis: at To af dennem *ex professo* tracterer *controversias Theologicas* eller *Theologiam polemicam*, saasom den hidindtill i voris Kirche hafuer været drefuen siden *Reformationen.* Tree Andre skulde *ex professo* beflitte sig paa at forstaae *Historiam et Antiquitates Ecclesiasticas*, saavelsom *Doctrinam Patrum Ecclesiæ.* Nock andre Tree iligemaade at *perfectionere* sig in *Philologia Sacra*, til at kunde blifue gode *Interpretes S^æ Scripturæ.* Aff de andre Aatte *Alumnis* vill Jeg at Tuende skulle være *Medicinæ practicæ Studiosi*, og om nogen af disse kunde giøre saa god *progress* i samme *Studio*, at de af *Amplissima Facultate Medica* kunde kiændis dygtige til at *exercere praxin Medicam* hoss fattige folck, skal dett være dennem tilladt at blifue i dette *Collegio* og niude dets *Beneficio* ofuer den *ordinarie* tiid, ja saalenge det dennem lyster, og de sig forsuarligen forholder effter den maade, som alle *Alumnis* i dette *Collegio* foreskrifvis. Saa vil Jeg og at Tuende andre skulle være *Historiarum, Politices et Juris Publici Studiosi*, En *mathematum superiorum*, og En *mathematum Inferiorum;* noch Tuende andre at legge sig med fliid effter *Philologiam Latinam*, saa at de kunde anseeis dygtige frem for andre at betiene *Rectorum* eller *Collegarum* bestillinger i de fornemmeste Scholer her udj Rigerne. Og paa dett disbedre kand eragtis, om disse ofuenbem^te *Alumni*, en huer i sit antagne *Studio*, saaledis fremmis, som tilbørligt og mueligt er, vil Jeg formode og ønske, at de af *Dnis. Professoribus*, som ofuenbem^te Videnschaber paa *Universitetet profiterer*, lader sig være anliggende, iche allene at raadføre og *manuducere* bem^te *Alumnos*, men endog at fordre *specimina* af dennem, *publica* eller *privata*, ligesom lejlighed gifuis og dennem got siunis. Og huis i saamaader skulde befindis, at nogen af disse *Alumnis* iche kand eller vill giøre den *profect*, som billigen af dennem bør forventis, da skal *Dnus. Ephorus* (som skal være en aff *Professoribus Consistorialibus*) med samtlige de andre *Consistorialium* samtycke hafue magt saadanne at udviisse fra dette *Beneficio*, og andre, om huilche kand hafuis bedre forhaabning, i deris stæd igien dertill at antage.

4. Til dette *Beneficium* maae ingen annammis aff dennem, som *Theologia* skulle *tractere*, uden de, som *in Examine Theologico* haffue *meriteret laudabilem* eller *haud illaudabilem attestationem;* men af de andre ingen uden de, som *in Examine Philosophico* hafue erholdet lige saadan *censuram* og derforuden siden *in Examine Theologico* hafue beviist sig iche at være ukyndige *in principiis Religionis Orthodoxæ.* Thi, som dett iche skall være *Alumnis Theologiæ* formenet, at de jo i andre lovlige *Studiis* tillige sig maae *exercere*, saa skall dett og være meent om de andre *Studiorum Alumnis*, at de maa *exercere* sig *in Theologicis*, særdeliss paa Prædichestolen, paa det, om de iche i fremtiden befordriss i det, de fornemlig har *studeret*, de dog kunde befindis dygtige til Prædiche-Embedet, derudj at tiene Gud og finde deris Brød. Ofuer alt vil Jeg, at ingen hertil antagis uden de, som ere fødde her i Rigerne af Dansche

eller Norsche Forældre, og ere bekendte, iche allene af ofuenbem[te] *profect,* Novbr. 29.
men endog af gudfrygtighed og skickelighed i Liff og Lefnet. Og maae de, som til dette *Beneficium* antagis, niude det udj femb aar og ey længre, (formedelst huad og huiss *Recommendation* eller *Dispensation* derudj begiæriss kunde) saafremt de imidlertiid forholde sig saaledis, som denne min Fundatz udkræfuer. *Magnificus Dnus. Rector* med *Dnis. Consistorialibus* udvælger de dygtigste Personer dertill af dennem, som *Ephorus* velbetænckt *præsenterer;* dog at, om nogen af min eller min Hustruis *Familier* dertill sig angifuer, da de frem for alle andre dertill at antagiss, endschiønt de iche endda ere aff den *maturitet* og *profect*, som tilforn mældiss: alleniste, at de i gudsfrygt, ædruelighed og skickelighed befindis, som tilforne sagt er.

5. Med *Exercitiis, Disputatoriis, Declamatoriis* og *precibus solennibus,* (paa huilche og *Ephorus* undertiden vilde lade sig finde) samt *Stipendij* uddeling og *Professorum Consistorialium visitatione* i *collegio* till forn[te] *Terminer* forholdis dett paa samme maade, som *in collegiis Walkendorphiano* og *Mediceo.* Og maae ingen hafue den friehed at *logere* andensteds uden for *Collegium* eller at holde nogen børneschole inden *Collegium* og dog niude dette *Stipendium.* Ey heller maae nogen af *Stipendiariis* reisse tiit og længe aff Byen, og ey ofuer 3 eller 4 Uger ialt om aaret, uden nogen uforbigiængelig fornødenhed kunde indfalde. Men schulde nogen ofuer et fierding aar udeblifue, da hannem $^1/_4$ deel af dett aarlige hannem tilhørende *Beneficio* at afftræckis.

6. Til *Dnos. Consistoriales legerer* Jeg tretten hundrede Rixdaler, huoraf Rentten aarligen til dennem *æqvaliter* skal uddeliss til en Kiændelsse for deris omhue at udsætte *Collegij* midler vell og betænchelig, som sagt er, paa Rentte, saa og for at høre *Stipendij* Regnskab aarlig *S. Georgij* dag eller næste dagen dereffter paa *Consistorio*: item for at hafue omsorg, at alting med denne min *Fundatz* ordentlig og vell effterkommiss. Iligemaade skal *Ephorus hujus stipendij* (som altid skal være en aff *Dnis. Consistorialibus*, og af dennem udvælgis huer fembte aar *alternatim* en aff *Theologis* og en aff de andre *Professoribus)* for denne hands umag i at haffue flittig opsigt med *Alumnis* i *Collegio* og at giøre aarlig Regnschab for dette *Stipendio* niude den aarlige Rentte af Siuf hundrede Rixdaler, som Jeg til hannem *legerer*, og derforuden sin *contingent* lige med de andre *consistorialibus* af ofuenbem[te] Tretten hundrede Rixdaler effter den maade, som sagt er.

7. Till et Collegium for bem[te] Sechsten *Alumnis* og dets første Indrettelsse *destinerer* og *legerer* Jeg Aatte Tusinde Rixdaler, huoraff *Dni. Consistoriales* (saasnart den tiid er kommen, at denne *Fundatz* skall sættis i Verck, og Lejlighed dertill gifuis) ville kiøbe en aff de *Residentiis Professorum* eller andre store gaarde, som *in vicinia Universitatis et Templorum Ejusdem* ere beliggendes og haffue nogen beqvemmelig gaardsrum og Haugerum saavelsom grundmuret bygning, huor de bem[te] *Alumnorum* værelsser magelig og vell kunde indrettiss. Og, huis den forefindende bygning iche dertil kunde være nock, at da *Dni. Consistoriales*, effter den fornemste Bygmesters Raad og forslaug, ville lade derhoss saamegen ny bygning forfærdige, som med den forige bygning skickeligst kunde *accordere*, saa at der blifuer i dett ringeste 8te doppelte Kammerser, (paa en huer af huilcke 2 *Alumni* kunde tilsammen *logere)* foruden et skickeligt *Oratorium*, og en *commodum locum* til et *Biblio-*

Novbr. 29. *thec*, saavelsom huis andett till *Alumnorum* og *Collegij* nødvendige brug behøffuis. Huilchet formodis med beste *ménage* og, saaviit mueligt er, ziirligen forfærdigis. Til huilchen bygnings og de derudj behøffvende Kammersers første Indrettelsse med borde, stole og Sængestæder, dersom ofuenbem^te^ *Capital* iche skulde forslaae, da skal *Dni. Consistoriales* hafue magt, den gandsche *Capitals* Rentte at indeholde udj 1, 2 eller fleere aar, indtill den kand beløbe sig saa høјt, at deraf magelig kand bekostis, huis fornøden er, baade til *Residentzens* første kiøb og dernæst til den ny bygning og dett gandske *Collegij* Indrettelsse, som meldet er. Og skal kiælderne under husene brugis til *Alumnorum* brændeveed at forvaris udj, og til anden *Collegij* nødvendighed. Men haugen at brugis til en smuk Urtehauge, huortill Indgangen skal være fra *Collegio*, og nøglerne at forvaris aff *Inspectore Alumno*, som skal under *Ephori Direction* hafue Indseende dermed, at den holdis i fred og god hæffd paa samtlige *Alumnorum* bekostning. Skal og i *Collegio* nogle *a parte* værelsser, huor føyeligst schee kand, indrettis til en Portener, som schal luche i och op afften og morgen, holde gaarden og gaden paa *Collegij* fortoug reene og bestille alt andett, som *Collegij Medicei* Portener er anbefalet. Huorfor hand aarlig niuder en Rixdaler aff huer Alumno, og derforuden Renten aff Toe hundrede Rixdaler, som Jeg dertill *legerer*. Dette mit *Collegium*, naar dett saaledis indrettet vorder, kand, om saa siunes, kaldiss *Collegium Elersianum*.

II. Till *Trinitatis* kirche, huor Jeg hafuer kiøbt og bekostet mit Leyerstæd, forærer Jeg i Iesu Naffn Et Tusinde Rixdaler, at kirchens bygning af den aarlige Rente kand hafue hielp til sin nødvendige *reparation* og *conservation*. Huorimod Jeg vil hafue mig forbeholden, at, naar mine Forældris, mit, min hustruis og Børns Liig udj samme voris graff ere nedsatte, den da iche nogen tiid dereffter skal obnis til andre Liigs nedsættelsse, og at den imidlertid altid af bem^te^ *Capitals* Rentte vedligeholdis.

III. Iligemaade *funderer* Jeg til Vor Frue Schole i Kiøbenhaffn Femb hundrede Rixdaler, af huis aarlige Rentte brød skal gifuis huer afften til fattige Scholebørn, som flitteligen tage deris bog vare i Scholen. Bemeldte Rentte skal, saasnart den indkommer, lefveris til *Rectorem Scholæ* her sammesteds, at denne min *fundatz* kand effterkommiss: huoroffuer forbem^te^ *Collegij Ephorus* med *reliquis Dnis. Consistorialibus* for Guds skyld ville hafue Indseende, at saadan min gafue iche i Scholen til nogen anden brug henvendis, end som sagt er.

IV. Nock gifuer Jeg til de fattigis Hospital udj Wartow her i Kiøbenhaffn fembten hundrede Rixdaler, at aff den aarlige Rentte Tree Senge til fattige og nødlidende mennisker underholdis med huis dennem ugentlig til Ophold gifuis, effter den maade, som med de andre Senge i bem^te^ Wartow er forordnet. Og skal Forstanderen oppebære Rentten huer aar hoss det kongl. *Universitet*, som *Capitalen* paa Rentte udsætter, og derfor skal hafue magt at fordre Regnschab, naar behoff giøris, af forstanderen, paa det dissbedre kand vidis, om denne min Allmisse derudj Hospitalet saa rettelig vedligeholdis, som dett sig bør. Til samme 3 Senge og fattigis Ophold udj Hospitalet skall fattige Lemmer antagis, som hafuer været ærlige og uberygtede, huilche og dertil skal *nominercs* aff min og min hustruis *Familier*,

saalenge nogen af enten tilbage er, men siden af dett kongl. *Universitet.* Jeg vil og, at om nogen aff mine Egne eller min hustruis paarørende skulde, dett Gud forbiude, trænge til denne min Almisse, de da frem for andre skulde dertill befordris. Novbr. 29.

V. Endelig til en *Studiosi* Udenlands Reysse gifuer Jeg Tree Tusinde Rixdaler, som skulde sættis paa Rente, og Renten til hannem aarligen lefueris til hands Studeringers fortsættelsse og hands ophold paa fremmede *Universiteter* og Stæder, huor berømmelige og lærde mænd findis, og best lejlighed gifuis til at forfremmiss i dett *Studio,* hand sig paataget hafuer. Thi det skal staa en huer, som dette *Stipendium* niuder, friit for at *studere,* huad hannem lyster: allene at hand er fød af gode, ærlige forældre, særdelis af dennem, som kunde hafue vel forskyldt af *publico,* og frem for alle andre dem, som ere aff min eller min hustruis *familier.* Og skal samme *Studiosus* hafue et got Rygte for sin Gudfrygtighed, ærlighed, kydschhed, ædruelighed, tarfvelighed og flittighed, naar hand til dette *Stipendium* annammis. Saa schall hand og da allerede befindis af en saadan *profect,* huoraf mand vell kand formode, at hand i fremtiden kand vorde dygtig at tiene Gud og sit Fæderneland i nogen bestilling, som af *literatis* bør betieniss: dog at, huad denne post med lærdommen angaar, vil Jeg, at saameget mueligt med min og min hustruis paarørende *dispenseris.* Saa schal og min og min Hustruis paarørende, saalenge nogen er till, hafue Rett til dette *Stipendium* at *nominere* og for *Dnis. Consistorialibus* at *præsentere* en dygtig Person, som skal *reversere* sig til velbem^te *Dnos. Consistoriales,* at huis hand befindis dette *Stipendium* at missbruge og iche til sine *Studeringers* fortsættelsse paa fremmede Stæder at anvende med saa god fliid og til den ende, denne min *Fundatz* udkræfuer, hand da skal være pligtig uden nogen forevending at legge tilbage igien alle de penge, hand af dette *stipendio* hafuer annammet. Hand skal ellers niude dette *Stipendium* i fire aar. Men hvis saa skeede, at han iche reissde paa fremmede Stæder, som sagt er, uden trej aar, (huilchen tiid hand i det ringeste skal opholde sig udenlands), da maae hand endda niude det for det fierde aar her hiemme, saafremt hand icke inden dets forløb effter hands hiemkomst blifuer til nogen bestilling befordret.

Og som min Villie er, at saalenge nogen af min eller min hustruis paarørende er till, de da skal hafue rettighed at *nominere* til alle ofuenbem^te mine *Stipendia* og gafuer de Personer, som dennem tiid effter anden niude skulle, dog at dermed forholdis i alle maader effter dett, som om en huer gafue og *stipendio* sagt er: saa vil Jeg hafue det forstaaet om saadanne udj min og min hustruis *Familier*, som ere udj *publique* bestillinger eller nogen hæderlig stand, være sig Mandfolck eller Qvindfolck, som her udj Kongens Riger og Lande bosatte ere. Og for all u-enighed herom imellom begge *Familier* at forekomme, vil Jeg, at den fornemste og ældste i en huer *Familie* skal med forn^te *nominations*-Rettigheder *alternere.* Iligemaade, om nogen, som er af bem^te *Familier* skulle behøfue nogen aff ofvenbem^te *Beneficiis,* da, effterdj de altid skulle være nærmist dertill frem for andre effter den maade, som sagt er, vil Jeg, at der og hermed skal *alterneris* imellom min og min hustruis *Familier,* saa at, om nogen af min *Familie* noget *Beneficio* niudt hafuer, skal

Novbr.29. næst derefter en af min hustruis *Familie* dertill annammiss, og saalediss at forholdis, saatiit dygtige *competenter* af begge *Familier* til et Beneficium at niude *concurrerer*. Men, naar enten af *Familierne* er udgaaen, da skal den ofuerblefne *Familie*, saalenge den er till, hafue *nominationis* Rettighed allene.

VI. Jeg forærer endnu til fattige Siuge og Sengeliggende her i Staden femb Tusinde Rixdaler, huoraff Renten aarligen skal *distribueris* aff *Ephoro Collegij* til trej *Terminer*, iblant huilche den ene *Termin* kand rammis paa den dag om aaret, da den allmægtige Gud mig herfra verden bortkalder. Og skal det stande *Dnis. Consistorialibus* friit for at *determinere*, til huormange og huor meget til en huer skal uddelis udj alle 3 *Terminer*: dog at ingen denne Almisse niuder, uden de hafue et got Rygte, og at en huers nødtørfftighed paa beste maader i agt tagis.

Alle ofuerskrefne mine *Fundatzer*, gafuer og foræringer beløbe sig til den *Summa* 41200 Rixdaler, huilche *Rector Universitatis Hafniensis* og samtlige *Professores Consistoriales* vilde paa den tiid, som i mit *Testamente* beskickis, effter min og min k. hustruis dødelige afgang, under deris hænder annamme og best mueligen sørge for *Capitalerne*, at ingen af dennem formedelst forsømmelssis skyld blifuer uvisse, *item* at bem^te^ mine gafuer og *Fundatzer* i alle maader vel effterkommis, som de for Guds Retfærdige dom, høy Øffrighed og min og min hustruis Paarørende i sin tiid agter at forsuare. Men skulde velbem^te^ *Rector* og *Professores* finde sig med alle disse *Capitaler* at forestaae formeget bebyrdet, da kand det staae i deris eget behag, om de den *Capital* til vor frue Schole, *item* den til Wartows hospital samt den til fattige Siuge og Sengeliggende *destineret*, vilde ofuerlefuere till dennem, som *inspectionen* derofuer er betroed her i Staden, og derpaa annammer deris *Revers*, at de forsuarligen og effter min *intention* i samme *Fundatzer* dermed ville omgaais; derhos Jeg dog formoder, at velbem^te^ *Rector* og *Professores* ville for Guds skyld hafue Indseende med, at og disse Fundatzer iche i nogen maader forryckiss.

Till *Executores* ofuer denne min sidste villie, alle ofuenschrefne gafuer og *Fundatzer* angaaendis, hafuer Jeg selff begiæret og *nomineret* mine højtærede k. Svogre, veledle og velbyrdige *Povel Vinding Assessor* i den højeste Rett, *Cancellie* og *Constistorial Collegiis* samt *Professor* paa det Kongl. *Universitet*, veledle og velærværdige *Doctor Hans Wandall Ss^tæ^ Theologiæ Professor P.* og *Assessor* i *Consistoriall Collegio*, som Jeg iche tuifler, at de jo skal bære all muelig omsorg og nidkiærhed, for at disse mine velmeente *Fundatzer* effterkommis og fuldkommelig i verck stillis. Og, huis inden den tiid nogen af ermeldte mine k. Svogre, som godvilligen sig hafue paataget at være mine *Mandatarij* effter min og min hustruis død, schulde ved døden afgaae eller anderledis ved svaghed forhindris, da hand tillige med den andens Raad og og Samtycke en i sin stæd dertil at *nominere* og formaae, som hand kiænder og meener beqvem og tienlig dertill at skulle være, paa dett at intet af alt dette, som er min sidste villie, schal blifue forglemt og effterladt. Til Vitterlighed og ydermere bekræfftelse hafuer Jeg alt dette, som forskrefuet staar, med egen haand underskreffuet og mit vaanlige Zignet hosstrygtt; og effter min venlige begiering, haffuer næstbem^te^ tvende gode Mænd, som mine højt-

ærede k. Svogre, dette tillige med mig underskrefuet og forseiglet. Actum Novbr. 29.
Kiøbenhaffn d. 29. November 1691.

Jørgen Elers (L. S.)

P. Vinding. (L. S.) Hans Wandall. (L. S.)

[Efter Originalen paa Papir i Universitetsarkivet.]

1737.

Rescript til Kjøbenhavns Universitet ang. Kloster og Regents samt smaae Stipendia til de Grønlandske Seminarister. Martii 8.

Universitetet har i Følge Rescr. 1 Febr. 1737 indsendt Forestilling, med 2 Fortegnelser, den første paa hvormange Alumni der findes i Communitetet og Regentsen, hvis Tid til 1738 Aars Udgang exspirerer, hvoraf er fornummen, at til samme Aars Udgang kan ventes 21 Pladser ledige paa Communitetet, og 18 Pladser paa Regentsen; den Anden paa de til fattige Studentere aarlig uddelende smaae Stipendia, i alt 14, fra 27 Rdlr. til 4 Rdlr., hvilke alle ere destinerede og givne, hver til sit Brug, og visse Familier at uddele, eller til visse Skolers Disciple at nyde, og hvorved Universitetet indberetter, at Professorerne ingen Frihed have at disponere over disse Stipendia anderledes end Fundatserne tilholde. Thi befales,

At de Studiosi, som nu nyde Kost paa Communitetet og Kammer paa Regentsen, og af Collegio de Cursu Evangelii Promovendo til Grønlandske Seminarister maatte antages, skal saalænge beholde samme Beneficia, som de i det Grønlandske Seminario til Missionens Tjeneste i Grønland præpareres; og, om ei saa mange, som til Missionen behøves, af de nuværende Alumnis paa Communitetet og i Regentsen skulde findes dertil villige og beqvemme, at da imod 1738 Aars Udgang i det seneste, og ligesom imidlertid Pladserne vacant vorde, saa mange Grønlandske Seminarister, bemeldte Collegium nødig eragter, og i det mindste 4., sammesteds skal til Kost og Kammer antages, og paa Regentsen blive under en Inspection for sig selv, samt dermed saalænge continueres, som det Grønlandske Seminarium vedbliver; saa og at de af Universitetet foreslagne smaae Stipendia Brochmanni, Justinum, og decollatæ virginis, hvorover det eragter at kunne disponere, bemeldte Seminarister frem for Andre tillægges, om de ere saaledes skikkede, som Fundatserne medføre, hvoraf Universitetet haver at meddele bemeldte Collegio rigtige Copier til dets Efterretning.

(Fogtmanns Reskr. Saml.)

Rescript til det Theologiske Fakultet, og Notits til Missionscollegium, ang. at de 4, efter allern. Foranstaltning, som Seminarister ved den Grønlandske Mission antagne Studiosi maa (ligesaa vel som de anordnede Catecheter ved St. Nicolai og Holmens Kirker saa og Præceptores adjuncti paa Vaisenhuset) fra de sædvanlige Exercitiis paa Klosteret være befriede. (Efter deres Ansøgning, at forskaanes for disse Exercitier og de aarlige Disputatser, som de blev tilholdt at freqventere, men hvilket vilde mærkelig hindre dem i den Progres, de ellers kunde gjøre i det Grønlandske Sprog, hvorudi de af Præsten H. Egede informeres, og som, til Gavns at lære, skal udfordre al den dem forelagde Tid; og saasom ovenmeldte Exercitia vel ei just Alle kan tjene dem til det egentlige Øjemærke, hvortil de ere antagne, og de, til Samme at opnaae, kunne behøve al deres Tid.) Novbr. 8.

(Fogtmanns Reskr. Saml.)

1751.

Artikler, hvorefter Alumni Collegii Elersiani sig skal rette og forholde, efter Consistorii Slutning: Decbr. 22.

I. Alumni Collegii Elersiani skulle leve gudfrygteligen, erligen, kydsk,

Decbr.22. fredsommeligen; og saafremt Nogen befindes uskikkelig, og Han efter første og anden Paamindelse af Ephoro ikke bedrer sig, da skal han med Professorum Consistorialium Villie og Samtykke uden all Undskyldning af Collegio strax udelukkes. II. Det tillades Dennem efter Fundatzen at forblive i Collegio (saafremt de ey imidlertid til nogen Bestilling befordres) i fem Aar og ey længere, formedelst hvad og hvis enten Recommandation eller Dispensation det kunde begieres. III. Alumni maa ey have Frihed at reyse tit og længe af Byen, og ey over 3 eller 4 Uger udi alt om Aaret, med mindre nogen uforbigiengelig Nødvendighed kunde indfalde: men skulde Nogen over et Fjerdingaar udeblive, da Hannem 1/4 Deel af det aarligen hannem tilhørende Beneficio at aftrekkes. IV. Naar Nogen foraarsages af sit Kammer at forreyse, da skal han give Inspectori det først tilkiende, og af Rectore, Ephoro Stipendii og Præceptore Privato begiere Forlov og sig inden den forelagde Tiid indfinde. V. Inspector, som skal have Inspection med de Andres Skikkelighed og Flittighed, skal have sin Værelse i det Kammer, som er i den nederste Gang og nyde een tredie Deel meere end Nogen af de Andre. XI. Inspector, som af Ephoro med Dn. Professorum consistorialium Samtykke indsettes, skal have Inspectionen, saa længe Han er i Collegio, uden Han det med sin Uskikkelighed og Forsømmelse tilforn forbryder, eller findes efterladen i sin Function. XIX. Ingen af Alumnis maae holde nogen Børne-Skole i sit Kammer, ey heller holde nogen Drik, Giestebud eller nogen saadan Samqvem med Dobbel, være sig med Kort, Bretspild eller anden Usømmelighed.

(Koll. Arkiv.)

1769.

Aug. 19. **Patroni** Skrivelse til Consistorio om dets Difference med Hr. Conference Raad Løwenørn om Elersens Collegio, nemlig at, med mindre Conference Raaden finder for got Sagen mod Lands Lov og Ret udføre, saa haver hand, i Følge Collegii Fundatz at foreslaae trende Personer, og at, naar hand ikkun nævner een, bliver de tvende andre af Ephoro tillagte for at præsenteres consistorialibus.

(Kons. Kopibog.)

1771.

Oct 9. **Rescript** til Kjøbenhavns Universitet ang. at de Grønlandske Seminarister maae herefter nyde 8 Mark ugentligen af Communitetet (saasom de af de ugentlige 4 Mk. ikke kunde have deres nødvendige Udkomme.)

(Fogtmanns Reskr. Saml.)

1773.

Julii 7. **Rescript** til Kjøbenhavns Universitet ang. at nogle af de fra Klosteret de Grønlandske Seminarister tillagde Penge maae udbetales til Missions-Collegium.

Under den 19. Oktobr. 1771 er tilkjendegivet, at de ved den Grønlandske Mission her værende Seminarister for Fremtiiden, i Steden for 4 Mk., maatte nyde 8 Mk. ugentlig af Communitetet. Missions-Collegium har forestillet, at, som Erfarenhed har lært, at de til Grønland oversendte Missionairer, i hvor længe og vel de end her have freqventeret Seminarium, dog behøve at være et Par Aar der i Landet, inden de kan gjøre retskaffen Tjeneste og Nytte, saa har Collegium, efter nøie Overlæg, funden fornøden ikke aleene udi indeværende Aar at oversende 2 Seminarister til Grønland, for i Tiiden at afløse de Missionairer, som snarest staae for Touren at komme hjem, men endog besluttet for Fremtiiden ikke at lade

nogen Missionair gaae derfra, uden at sende ham Aaret forud sin Successor, paa det han des bedre kan vænnes til Landet og Dialecten, og lære at kjende sin Menighed, hvilket ikke er lidet magtpaaliggende, især paa de Colonier, der ere omringede med Hernhutter; i hvilken Anledning her for Eftertiiden just ikke, saaledes som forhen, behøves bestandig 4 Seminarister, men ikkun 2 à 3, siden det i de seenere Tiider er 'bleven Missionairerne paalagt at blive 10 Aar i Landet, og en Candidat, som med Fliid har freqventeret Seminarium her i 2 à 3 Aar, gjerne kan gaae over til Landet, for der at profitere af en Missionairs daglige Omgang et Aar eller meere, men at det efter denne nye Indretning, vil blive Missions-Cassen umueligt at bestride saa mange Lønninger, allerhelst da 2 af de ældste og bedste Missionairer ere i Aar beskikkede til Visitatores eller Vice-Provster i Landet. — Siden det ikke kan være andre Studerende til nogen Afgang, saalænge der ikke betales meere end de 8 Mk. ugentlig, som eengang ere tillagde 4 Seminarister, og Pengene ei heller kan ansees at anvendes til nogen fremmed Brug, naar de udbetales enten til Seminarister eller Missionairer, som i Forvejen oversendes for at gjøres desmere duelige til deres Forretning, bevilges: Julii 7.

Saamange af de fra Communitetet til hver af de 4 Grønlandske Seminarister henlagde Penge 8 Mk. ugentlig, som ikke af de ved Seminarium fornødne Candidater her ugentlig oppebæres, maae aarlig af Missions-Collegio imodtages, og bestandig anvendes til Hjelp til at bestride de herefter oversendende Missionairers Løn i de første Aar, imedens de af deres Formænd videre dannes til at forestaae Embedet.

(Fogtmanns Reskr. Sml.)

1777.

Fundation for de 2de ved Kjøbenhavns Universitet værende Kgl. Stiftelser, Kommunitetet og Regentsen. Juni 25.

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

§ 21. — — — — **b.** De, som oplæres til at tiene ved Missionen i Finmarken og Nordlandene i Trondhjems Stift og i Grønland, skal ligeledes til disse Stipendia være berettigede, naar Missions-Collegium, som udnævner dem, det begierer; hvorved dog mærkes, at disse ikke maae være flere paa eengang end 7, nemlig: 4 af den Grønlandske og 3 af den Finmarkske Mission, da de 4 første nyde hver en dobbelt og de 3 sidste hver en enkelt Portion ugentlig, hvilke Penge, for saa vidt de ikke oppebæres af de her værende Seminarister, udbetales til Missions-Collegium, da de 3 Finmarkske Seminarister tillige af Legato Steenbuchiano ad pauperes Nidrosienses, saavelsom af andre smaae Legatis academicis, nyde saa meget, at hver aarlig kan have 70 Rdlr., Communitetet iberegnet; og skulde Communitetet og Regentsen af Collegio de cursu Evangelii promovendo begieres til nogen eller nogle af de Ostindiske Seminarister, naar de ere her tilstede, maa det heller ikke nægtes. — — — — **d.** 5 Præceptores adjuncti paa Vaisenhuset, samt 2de Studentere, som bruges ved astronomiske Observationer paa Rundetaarn, saavelsom (indtil anderledes besluttes) 6 Landmaalere, hvoraf 3de gives en dobbelt Portion, skal og nyde disse Stipendia, naar det af Vedkommende forlanges.

(Schous Forordn.)

1783.

Canc. Prom. til Kjøbenhavns Universitet, ang. at ingen uden Candidati Philologiæ maae stædes Adgang til de academiske Stipendia Majora. Martii 31. Cabinets-Befaling af 28. Martii.

Det har ved Forordn. af 11te Maj 1775 været Kongens tydelige tilkjendegivende Øiemed at ville: a. forsikre Sig og Staten om duelige Skole-Lærere, uden hvilke det er umueligt at vente opdragen en duelig Ungdom; b. forvisse Sig og Staten om, at, hvad Videnskab end en Student siden henvender sig til, han dog altid havde forud den philologiske Grundvold, uden hvilken ingen Mand er eller kan være lærd. Til saadan Ende er da i bemeldte Forordnings 16 Art. udtrykkelig befalet, at ingen uden Candidati Philologiæ maae stædes Adgang til de academiske Stipendia Majora, hvortil Collegier, Reise-Stipendia, og alle andre Stipendia, som overstige 50 Rd., maae og skal høre.

Martii 31. Denne Befaling maae under ingen Forevending sættes til Side, med mindre man derfor vil paadrage sig et betydeligt Ansvar. De, som paa Borchens og Eilersens Collegier skal have de allerede i Fundatserne nævnte og indrettede philologiske Pladser, skal nødvendigen til Examen philologicum have faaet bedste Characteer, og medbringe fra Professoribus philologiæ Beviis for, at de have Duelighed til at blive Skole-Lærere, hvilket Ephori for disse Collegier nøie have at paasee; ligesom og Ephori Stipendiorum majorum stedse maae have denne hele Befaling for Øinene. End videre befales, at Consistorium til Kongen indsender en Liste over alle de Personer, som siden 1ste Jan. 1778 have faaet Collegier, Reise-Stipendier og Stipendia academica majora; og skal Professores Lingvæ Hebrææ, Græcæ, Latinæ et Historiarum derpaa tegne, hvad Characteer de in Exam. Philologico have havt.

(Fogtmanns Reskr. Saml.)

1788.

May 7. **Nye Fundation og Anordning** for Kiøbenhavns Universitet.

I. Kapitel. § 11. Som da Vores Hensigt og Villie er, at alle Videnskaber og nyttige Kundskaber ved Vores Universitet med behørig Fliid skal læres, saa ville Vi og, at samtlige Studerende med bestandig Fliid og Opmærksomhed bivaane de Forelæsninger, der holdes, ligesom enhvers Studium det kan udfordre; og skal dette af Vedkommende nøye paasees.

Hvis nogen Student, som opholder sig ved Kiøbenhavns Universitet, ikke kan beviise, at han ordentlig og stadig haver hørt *Collegia* i de Videnskaber, han efter sin Bestemmelse skal dyrke, da bør han ikke stedes til nogen Examen, langt mindre antages til at nyde Academiske *Beneficia*; men derimod skal de have fuldkommen Friehed at høre *Collegia*, hvor de vil, enten hos en *Professor ordinarius* eller *extraordinarius*, *Magister legens* eller *Adjunctus*, hvilket aldeeles ikke maae være dem til Hinder ved nogen Examen, eller i andre Tilfælde. Skulde det Tilfælde indtreffe, at nogen formedelst yderlig Fattigdom var nødt til at forlade Universitetet, førend han der ganske havde endt sine Studeringer, da skal han være pligtig til for Universitetets Procantzler at fremlægge et paalideligt *Testimonium paupertatis*; og hvis der ingen Grund eller Mulighed er, at tilvende ham nogen Understøttelse af *Stipendiis*, skal Procantzleren enten selv, eller ved andre vedkommende Professores meddeele ham en Anviisning til at fortsætte sine Studeringer, hvilken Anviisning han nøye haver at følge, og siden, naar han melder sig til Examen, saadant behørig at beviise.

§ 19. Alle formeldte *Professores ordinarii* (Biskoppen af Sielland alleene undtagen, som dertil ikke haver Leylighed) beholde fremdeeles Sæde og Stemme i *Consistorio*, foruden de, som for nærværende Tiid deri overordentlig have Plads, hvilket dog siden ophører. Den yngste af *Professoribus Philosophiæ*, som nyder ordentlig Løn ved Universitetet, er *Consistorii Secretarius*, og haver at iagttage, hvad dette Embede medfører, saavel ved Protocollens ordentlige Holdelse, som Expeditionerne og andet derhen hørende; men, som det allereede forhen er anordnet, og til at forekomme al ufornøden Vidtløftighed i de Sager, der vedkomme *Consistorio* at afhandle, er meest tienligt, at alle Ting ved en ordentlig Deliberation i en Samling afgiøres; saa ville Vi, at til *Consistorii* ordentlige Samling skal ansættes en vis Tiid, som kan være i det mindste hver 3die Onsdag om For-

May 7.

middagen, eller og oftere, ligesom det maatte være fornødent, hvilket Procantzleren efter Overlæg og Aftale med Vedkommende, eengang for alle haver at fastsætte, da alle kunde indrette deres Leylighed derefter, i denne Samling at indfinde sig, hvor da alle Sager, om hvilke der er at deliberere, skal afgiøres *in concessu*, efterat de forud ere vel oplyste, og fornøden Betænkning af alle Vedkommende derover indhentet; og, paa det at altiid et tilstrækkeligt Antal af Medlemmer, uden alt for megen Hinder for Professorernes andre Embeds-Forretninger og lærde Arbeyder, kan samles; saa ville Vi, at *Decani* i alle Faculteter, i det Aar, de have denne Bestilling, skal være forbundne til at indfinde sig i *Consistorio*, og, hvis nogen af disse maatte faae lovligt Forfald, bør de formaae een af deres Colleger at møde i deres Sted, saa at Rector, Procantzler og samtlige *Decani* herefter skal udgiøre den bestandige *Senatus Academicus* ved Kiøbenhavns Universitet; dog skal det ikke alleene være de andre *Professoribus ordinariis* uformeent at komme, naar de ville, og tage Deel i Voteringen; men de bør ogsaa indfinde sig, saa ofte Sagens Beskaffenhed kan udfordre deres Raad og Meening, især de tvende *Inspectores Qvæsturæ* ved de forekommende oeconomiske Sager.

Til den Ende skal de Sager, til hvilkes Afgiørelse samtlige *Professorum* Meeninger udfordres, tillige med de derom indhentede Oplysninger, forud omsendes til alles Eftersyn, men ingen maae opholde dem længere hos sig, end een Dag i det høyeste, da Deliberationen i Almindelighed ikke meere skal skee skriftlig, men mundtlig ved ordentlig Votering i Forsamlingen, hvor *Secretarius* fører Protocollen. Disse Sager, hvorom alle have at deliberere, ere:

Først, de Erklæringer, der fordres af hele *Consistorio*, naar samme ikke ere det Theologiske, eller andre Faculteter alleene vedkommende, da det i saa Fald kan være nok, at Erklæringen fremlægges *in consessu Consistorii* til Beslutning.

For det andet, alle oeconomiske Sager, samt hvad der kunde forekomme om hele Universitetets Beste, Professorernes Rettigheder og andet derhen hørende.

For det tredie, de Ting, der herefter skal høre til den Academiske Jurisdiction, naar de ere af den Natur, at de bør anbringes for hele *Consistorio*. Endelig

For det fierde, de Academiske *Beneficia*, som bortgives af hele *Consistorio*, samt Præste-Kald eller andre Betieninger, der besættes af Universitetet, naar samtlige Professores have Rettighed dertil at give deres Stemmer;

Dog, ifald nogen Professor, enten af Alderdom og Svaghed, eller af anden Aarsag, i Almindelighed ganske frietager sig fra Deliberation og Forsamling i *Consistorio*, bør han heller ikke i nogen enkelt Sag anmasse sig noget Votum, og blive da Sagerne ham heller ikke tilsendte, undtagen hvor noget kunde forekomme, som var ham selv vedkommende, da i saa Fald hans Erklæring fordres.

Om disse Ting kan da i Forsamlingen voteres, og skeer Beslutningen altid efter de fleste Vota; men hvor disse ere *paria*, haver Procantzleren tvende Vota, hvilket i alle Tilfælde bør gielde.

Saa skal og Procantzleren in *Collegio Consistoriali* være den, som paaseer enhver Sags beste Behandling, at der voteres ordentligt, samt at al ufornøden

May 7. Vidtløftighed og al Striid derved forebygges: ligesom han og i alle Sager samler Vota, og derefter forfatter Beslutningen, som af Rector dicteres til Protocollen.

Men ingen Deliberation eller Beslutning i *Consistorio* bør gielde imod Fundationer og Vores egne allernaadigste Love og Forordninger, hvormed Procantzleren skal have nøye Indseende, samt referere til *Patronum Universitatis*, hvor nogen Beslutning kunde medføre Betænkelighed, hvilken da udsættes saa længe, indtil *Patroni* Meening og Samtykke er indhentet.

Ogsaa beholde Universitetet og samtlige Faculteter den Rettighed, som de hidtil have havt, at lade deres Patenter, Diplomata og Breve forsegle med rødt Vox, og dertil at bruge enten større eller mindre Segl, ligesom det kan være passende, og, dersom derved noget kan være at forandre, maae derpaa Vores allernaadigste Approbation indhentes.

Hvad ellers videre til *Consistorii* bedre Indretning kunde findes tienligt, forbeholde Vi Os, efter allerunderdanigst Forestilling fra *Patrono Universitatis*, nærmere at bestemme, og derover til bemeldte Collegium igjennem Vores Danske Cancellie at lade udfærdige en nye Instruction, hvorefter det allerunderdanigst haver at rette sig.

I øvrigt skal saavel i *Consistorio*, som i det Facultet, hvor Procantzler er, med Votering, Beslutning og Underskrift, forholdes saaledes, som det i Procantzlerens Instruction allereede af Os er anordnet og fastsat.

II. Capitel. § 2. Alle de, der komme fra de offentlige Skoler i Danmark og Norge til Vores Universitet i Kiøbenhavn, og alle, der ved samme ønske at nyde *Beneficia*, skal underkaste sig den sædvanlige *Examen Artium*, førend de af Rector inscriberes. De, som ikke komme fra benævnte Skoler, eller ikke vil søge *Beneficia*, kan, om de ville, uden Examen ogsaa uden *Tentamen* hos *Decanus Facultatis Philosophicæ* af Rector inscriberes; dog skal de alligevel først melde sig hos *Decanus* og foreviise Beretning og troeværdigt Vidnesbyrd om, at de ved behørig privat Information ere forbereedte til Academiet, paa hvilket Vidnesbyrd, som indføres kortelig i *Decani* Protocol, de da kan inscriberes; Saa skal de og være pligtige til, naar de siden vil stille sig til nogen Embeds Examen, førend de dertil maae antages, af vedkommende Professores at lade sig prøve i de Sprog og Forbereedelses Kundskaber, som til enhvers Hoved-Studium rettelig eragtes nødvendige. Hvis nogen for Uskikkelighed er udelukt fra nogen offentlig Skole, hvilket, ligesom hidindtil haver været anordnet, af Skolens Rector strax skal indberettes til Universitetet, bør han ingenlunde antages blandt de Studerendes Tal. Ogsaa skal alle de, der selv have forladt nogen offentlig Skole, paa samme Maade foreviise deres *Testimonia vitæ*, hvorved det behørige paaagtes, som hidindtil, paa det at Skolernes billige Anseelse og Nytte ikke herunder skulde lide. Procantzleren kan til visse Tiider, og naar han det fornøden eragter, lade sig foreviise Protocollerne, for at være underrettet om, hvilke enten *publice* eller *privatim* ere inscriberede ved Universitetet.

Ved Inscriptionen gives enhver *Studiosus Leges*, hvori de Studerendes Pligter kort ere anførte; og hvis i samme, efter denne Vores allernaadigste Anordnings Indhold, er noget at rette eller forandre, kan saadant med *Patroni* Samtykke indrettes.

§ 5. *Studiosi* ved Universitetet, der endnu ikke ere fuldmyndige og raadige over deres Midler, maae ikke have uindskrænket Tilladelse at giøre Gield, saa meget dennem lyster; og paa det at den, saavel for dem selv, som og deres Forældre og Paarørende deraf flydende Skade, desto bedre kan afvendes, ville Vi, at den Gield, som Studenterne paadrage sig, skal være: May 7.

I. Privilegeret, hvorunder bør regnes, hvad en Student skylder for Føde, Huusleye, Senge-Klæder og andre nødvendige Meubler, med videre, hvilke Ting kan crediteres en *Studiosus*, eftersom imellem ham og Creditor betinget er, enten for 3 eller 6 Maaneder, men at Fordringen angives i det seeneste et Fjerding Aar over den bestemte Tid; Videre *Honoraria* for *Collegiis*, hvilke, som før er meldt, *prænumerando* skal betales af dem, der formaae det, i det seeneste en Maaned efter den Tiid, at Forelæsningerne have begyndt; ligesaa nødvendige Klæder og Bøger, for hvilke en Student, naar Sælgeren meener at kunne betroe ham det, maae gives 3 Maaneders Credit, dog at Summen ikke overstiger Ti Rigsdaler.

2. Ikke privilegeret, hvorhen hører, naar en Student for de ovenmeldte Ting enten gives længere Tiid at betale, eller og crediteres for en større Summa, end oven for er fastsat, hvilket ikke maae skee, uden at dertil haves hans Forældres eller Formynders, og hans Foresattes skriftlige Samtykke, da i vidrig Fald Fordringen ikke skal gielde.

3. Gandske utilladelig Gield, hvorhen hører alle Ting, der regnes til *Luxus*, Forlystelser, samt Penge-Laan paa Pant eller anden Maade.

For at lette denne Anordnings Opfyldelse, skal enhver Students Privat-Præceptor have, det meeste mueligt, umiddelbar Tilsyn med hans Forhold og Oeconomie; naar ellers en Student nyder Academiske *Beneficia*, have i forekommende Tilfælde hans Foresatte og vedkommende *Ephori*, og i alt Fald det heele Consistorium at skiønne, om det Crediterede deraf kan udreedes, eller og om mere, end det forhen fastsatte, ham med Sikkerhed kan betroes.

§ 6. Forinden nogen retmæssig Gields Fordring, en Student angaaende, eller inden saadan Sag, som af Retten bør paakiendes, bliver indstevnt, skal saadant meldes Procantzleren, for, om han kunde, at see Sagen i Mindelighed afgiort; hvilket og iagttages, naar Indførsel og Execution skulde skee, især naar Studenten ligger paa et af *Collegiis*. Og have *Præceptores privati* og vedkommende *Ephori* i hvert saadant Tilfælde at give Procantzleren den fornødne Oplysning, naar han begierer samme. Hvad ellers en Student ved saadan Leylighed kan have forseet sig udi, skal han desuden ved Universitetet, efter Befindende, behørig ansees for.

§ 7. Om nogen *Studiosus* skulde giøre sig skyldig i Uorden, Uartighed og Opsætsighed imod sine Foresatte, skal han, efter Befindende og behørig Oplysning, irettesættes enten *privatim* eller *publice*, eller ham dicteres smaae Penge-Mulcter, som ved igientagen Forseelse forhøyes, eller han og udelukkes fra *Stipendiis*, og naar dette ikke kunde hielpe, da *relegeres* enten *ad tempus* eller *in perpetuum*. Mulcterne, der ikke overstige 10 Rdlr., skal *Ephori Stipendiorum*, med Procantzlerens Samtykke, i andre Tilfælde han *conjunctim* med Rector dictere; men naar de stige høyere, skal de for *Alumnis Communitatis* og *Collegii Regii* af det heele Theologiske Facultet, og for alle andre af *Consistorio* paakiendes; hvor disse Mulcter ikke af *Stipendiis* kan indeholdes,

May 7. skal Stadens Under-Foged, efter Rectors og Procantzlerens Reqvisition, inddrive samme, imod den anordnede Executions Gebyhr; og haver Procantzleren med Vedkommende at overlægge, hvortil saadanne Mulcter best og anstændigst kunde anvendes.

Naar formedelst meget grove Forseelser *Relegation* skal tilkiendes, bliver Sagen først at forhøre for *Consistorio*, og naar *Relegation* er besluttet, skal den opslaaes, som Brug været haver; og maae en *Relegatus ab Academia* ingenlunde stedes til Examen, eller paa anden Maade giøre sig Haab om Befordring, saalænge hans *Relegation* varer. I øvrigt skal i alle disse Kiendelser, der egentlig ikke kan ansees som Domme, Sagen derved forblive, uden at derover anden Proces eller Appel er tilladt.

V. Capitel. § 4. Naar nogen Candidat, foruden dem, der ved den her oven for anordnede Examen for Skole-Lærerne dertil have forhvervet sig Rettighed, attraae *Magisterium* eller *Doctoratum Philosophiæ*, skal han i sit derom indgivende *Petitum* angive den Hoved-Videnskab, som han i Særdeleshed haver dyrkct, det være sig Philosophie, eller Mathematik, eller Historie, eller Latinsk og Græsk, eller og Orientalsk Sprogkyndighed og Litteratur; I hvilken Hoved-Videnskab og de til sammes *Erudition* henhørende Kundskaber han ved den brugelige Magister-Conferentz fornemmelig skal prøves. Dog maae ingen blive *Magister Artium & Philosophiæ Doctor*, med mindre han viiser god Kundskab i Philosophien, samt *in Latinis* og *Græcis*, hvad og ellers hans besynderlige Hoved-*Studium* kan være. Dagen til denne Conference tilmeldes Procantzleren i rette Tiid, ligesom ved alle *Examina* er befalet, og skal til samme det heele Philosophiske Facultet paa een Gang være forsamlet, og alle give deres Stemmer, efter det, de ved denne Prøvelse have hørt, om de end ikke alle selv have examineret. I øvrigt holdes denne Conference paa samme Maade, som alle Embeds *Examina*. De som blive antagne til at erholde denne Værdighed, have at udarbeyde og *in Cathedra inferiori* at forsvare en *Dissertation*, som forud indsendes til Facultetet, og i sammes Navn paategnes, hvorimod det hidindtil brugelige *Specimen ex tempore* kan bortfalde.

VI. Capitel. § 1. Som Vort Universitet i Kiøbenhavn er forsynet med anseelige *Legatis* og *Stipendiis*, saa have Vi herved alvorlig villet have igientaget den af Vores Høysalige Forfædre og af Os Selv givne Befaling, at alle disse Stiftelser anvendes til deres rette Hensigt, og i Overeensstemmelse med de derom oprettede Fundationer, til Gavn og sand Nytte for al Slags Kundskab og Lærdom; Og befale Vi i Særdeleshed Vores Procantzler herover at vaage, at denne Vor allernaadigste Villie i alle Henseender bliver efterkommet.

§ 2. Da Vor Hensigt er, at de *Stipendia*, som egentlig ere bestemte til Understøttelse for de Studerende, ikke bortgives til andre, end dem, som tillige ere værdige og trængende; saa have Vi allernaadigst besluttet at giøre følgende Reglement, som herved til bestandig Efterlevelse fastsættes om alle *Stipendia*, som under Universitetets Forvaltning ere henlagte:

1) Overhovedet maae ingen nyde de saa kaldte Oplags-Penge fra Skolen, eller noget *Stipendium* ved Universitetet, uden det er vist, at han med stadig

Fliid bivaaner Forelæsninger, samt i al anden Maade viiser sig flittig og skikkelig i sin Opførsel, hvilket nøye skal paasees af alle Vedkommende. May 7.

2) For at skaffe de fattige Studentere, som viise Lyst og Duelighed til at erhverve sig Kundskab og Lærdom, i rette Tiid den Understøttelse, hvortil de trænge, skal det være tilladt, at en Student, som i den offentlige *Examen Artium* haver faaet i det mindste *Haud illaudabilem*, og siden ved tilstrækkelige Beviiser kan gotgiøre, at han i det første halve Aar flittig haver hørt *Professorum Collegia*, ogsaa at han er trængende, og ikke haver Oplags-Penge fra Skolen, da erholder en Plads paa Communitetet, ligesom dertil kan være Leylighed; Dog under den udtrykkelige Betingelse, at en saadan ved næste *Examen Philosophicum* forhverver sig i det mindste *Haud illaudabilem*, da han ellers igien mister denne Velgierning, og en anden i hans Sted antages.

3) Paa det at denne Foranstaltning med Tiiden desto vissere kan blive iværksat, ville Vi, at fra nu af alle *Studiosi*, der begiere Plads paa Communitetet og Regentzen, skal melde sig hos Procantzleren, og for ham fremlægge de behørige Beviiser, at de ere *qvalificerede* til at nyde disse *Beneficia;* Ligesom og Provsten skal tilmelde Procantzleren de leedige Pladser, saasnart de ere *vacante*, hvor han da tillige i sin Tour kan foreslaae de ham bekiendte trængende og duelige *Subjecta*, hvorefter Procantzleren omsender den heele Fortegnelse til det Theologiske Facultet, at deri enhver kan give sin Stemme til Pladsernes Besættelse, da alleene samtlige *Professores Theologiæ Ordinarii*, Biskoppen i Sielland undtagen, fremdeles skal beholde *Jus denominandi*, men Provsten i sin Tour skal have alleene *Jus proponendi*, og bør han ingenlunde antage nogen til Communitetet og Regentzen, eller tilvende en *Studiosus* noget af sammes Fordeele, førend ham Facultetets *Denomination* og Beslutning af Procantzleren er bleven tilmeldet. I øvrigt skal det ved Udmeldelsen paaagtes, at den ommeldte tidligere Understøttelse, saasnart mueligt, kan komme i Stand.

4) Ingen maae foruden Communitetet ogsaa erholde Regentzen, eller *Walkendorphs*, eller *Elersens Collegium*, med mindre han i den philosophiske Examen haver erholdt *Haud illaudabilem* baade for de philosophiske Videnskaber og Sprogene; Og ingen maae udnævnes eller antages til Regentzen, uden han allereede er *Alumnus Communitatis*, hvorefter alle Vedkommende have at rette sig.

I øvrigt skal den Regel, at enhver kun maae nyde Plads paa et af *Collegiis*, herefter ogsaa gielde for Regentzen, saa at, om nogen *Studiosus* søger og erholder Plads paa Regentzen, hvis Fordeele nu omtrent ere lige store med dem paa *Walkendorphs* eller *Elersens Collegio*, skal han dermed lade sig nøye, og ikke siden paa et af de andre *Collegiis* antages over den Tiid, som i det følgende *No.* allernaadigst bestemmes.

5) Til at nyde Communitetet og Regentzen, eller et andet *Collegium* eller *Stipendium*, hvor Fundatzen tillader det, i 5 Aar, skal udfordres, at en i den Philosophiske Examen, saavel *in Philosophicis*, som for Sprogene, er kiendt *Laudabilis;* men til *Borkens Collegium*, eller et af de større *Stipendiis*, der overstiger 50 Rdlr., maae slet ingen antages, uden at have erholdet samme beste Characteer i den philosophiske Examen; Og hvor *private* Stiftelser til-

May 7. stede nogen *Studiosus* forud Adgang til samme, da skal han dog derefter, i det længste inden eet Aars Forløb, paa samme Maade dertil viise sig værdig, da han ellers ikke maae beholde dem; men en anden meere værdig i hans Sted antages.

I øvrigt skal 5 Aar være den længste Tiid, at nogen kan have Plads paa *Collegiis*, saa at, om han allereede paa nogen Tiid haver været paa Regentzen, og for sin udviiste Duelighed fortiener Plads paa et bedre *Collegio*, kortes ham i de 5 Aar saa meget, som han allereede haver nydt Plads paa Regentzen; Dog undtages herfra de *Studiosi Medicinæ*, som have Plads paa *Elersens Collegio*, og efter Fundationen have Ret til at forblive der noget længere; Dog maae de i saa Fald ikke tillige have Betiening eller Plads og Indkomster andensteds, hvilket over alt ikke i noget Tilfælde maae tillades, men, saasnart en andensteds bliver forsørget, bør han forlade Pladsen i de Academiske *Stipendiis*, paa det at der igien kan blive Leylighed for dem, der meere behøve saadan Understøttelse.

6) Til de philologiske Pladser paa *Collegiis* antages ingen, uden han er vel bekiendt for udmærket Kundskab og Færdighed i de samme Sprog, til hvis *Studium* saadanne Pladser ere henlagte, og deri haver faaet *Laudabilem* ved den philosophiske Examen, hvorom han bør fremlægge Vedkommendes Attest; Ogsaa, hvor Pladserne til en anden Videnskab i Særdeleshed ere henlagte, bør den, som dertil antages, allereede være bekiendt for besynderlig Fliid og Fremgang derudi. Derimod eftergives den i visse Stiftelser for *Jurister* og *Medici* fastsatte *Examen Theologicum*, hvilken i nu værende Tiid er gandske anderledes indrettet, end før haver været, og derfor ikke med Billighed kan paalægges dem, der aldrig vil attraae geistlige Embeder; men, for dog at opfylde Stifternes Hensigt i denne Post, skal disse *Studiosi Juris* eller *Medicinæ*, naar de søge Plads i et saadant *Stipendio*, lade sig *privatim* af en *Theologo* prøve, om de have grundig Kundskab i Religionen og Christendommen, og derom fremlægge hans Vidnesbyrd.

7) Saalænge en *Studiosus* nyder *Beneficia*, bør han ved Universitetet flittig dyrke sine *Studia*, ved at høre Forelæsninger, og aflægge de befalede Prøver og *Specimina*, samt altiid viise et gudeligt og anstændigt Forhold; Ligesom og samtlige *Alumni Stipendiorum* i den Tiid, de nyde samme, skal være forpligtede til vel at fortsette og ende deres Hoved-*Studium* ved Academiet, og beviise det i de dertil anordnede Embeds *Examina*. Dersom nogen, som nyder *Stipendia* og *Collegia*, staaer sig maadelig i en af disse *Examina*, og kun erholder *Non contemnendum*, bør han ingenlunde længere beholde de ham forundte *Beneficia*.

8) Hvor Fundationerne fastsætte en *Revers*, hvorved *Stipendiarii* forpligtes til at tilbagebetale, hvad de have nydt, hvis de ikke opfylde de med *Stipendiis* forbundne Forskrifter, da skal dette nøye paaagtes i Overensstemmelse med det, som her oven for er fastsat om *Stipendiariorum* Pligter.

9) Til at nyde Reyse-*Stipendia* eller nogen af andre større *Beneficiis*, hvis aarlige Fordeel er 100 Rdlr. og derover, maae aldeles ingen antages, med mindre han, foruden de for alle *Stipendia majora* ovenanførte *Reqvisita*, ogsaa haver vel fuldendt sin *Cursum* ved Academiet, og i den sidste Examen erholdet *Laudabilem*, samt giort sig saaledes bekiendt, at der kan være sær-

deles god Formodning om hans viidere Fremgang i Videnskaberne til Fædrenelandets Gavn og Ære. May 7.

10) Paa det at der kan haves desto større Vished om alle disse Velgierningers rette Anvendelse, skal hver *Vacance* i et *Collegium* eller andre betydelige *Stipendiis* offentlig opslaaes, for at alle, der have de foreskrevne Egenskaber, dertil kan melde sig, hvilke alle skal forestilles af vedkommende *Ephorus*, eller af Familien, hvor denne haver *jus nominandi & proponendi*, og af samtlige *Competentere* udvælges de meest duelige og meest trængende, uden al anden Betragtning. Og hvor en *privat* Stiftelse udtrykkelig giver en eller anden alleene *jus denominandi* til Academiske *Stipendia*, bør han dog ikke øve det uden efter disse Forskrifter, da det aldeles ikke er at formode, at nogen Gave er bestemt til at befordre Efterladenhed og Forsømmelse i Studeringerne, eller og anden Uskikkelighed. Derfor skal det hver Gang af Vedkommende tilmeldes Procantzleren, hvo der er udnævnt, og paa hvilke Grunde det er skeet; Og ingen *Denomination* bør gielde, som strider imod Fundationerne og de her fastsatte Regler. Overalt haver Procantzleren efter sit Embeds Pligt at paasee, at dette Reglement i alle Maader nøye bliver efterlevet.

Hvad ellers Øvelserne og Indretningerne ved Communitetet og Regentzen er angaaende, da forbeholde Vi Os nærmere at anordne, hvad Forbedring ved samme endnu, siden Vores sidste allernaadigste Fundation, kunde finde Sted, da det i øvrigt nøye skal paasees, at alle Vedkommende, *Præpositus Communitatis* og *Decani*, saavel som *Oeconomus* og øvrige Betiente efterkomme de dem paalagte Pligter.

(Univ. Arkiv, den trykte Udgave i Kvart.)

1792.

Rescript (til Kiøbenhavns Universitet), hvorved Samme bemyndiges til, i Tilfælde af, at nogen af de Studiosis medicinæ practicæ, som ere Alumni paa Eilersens Collegio, ville og kunne finde Leylighed til, for at giøre Fremgang i deres Videnskab, at ligge paa Friderichs Hospital eller Accouchementhuuset, da at tillade saadant, saalænge de ikke derfor nyde Løn af Hospitalet. Febr. 3.

(Efter Universitetets Forslag, saasom det efter Fundatsen for bemeldte Collegium er tilladt dem af Alumnis, som med det medicinske Facultets Samtykke udøve Praxin, at beholde dette Collegium, saalænge de ville, og skikke sig tilbørligen efter Fundatsen; men denne iblandt andet fordrer, at Alumni skulle ligge paa Collegio, hvoraf da følger, at disse, medens de have dette Stipendium, ikke kunne betiene sig af den paa Friderichs-Hospital værende Leylighed til Fremgang i deres Videnskab.)

(Univ. Arkiv.)

1795.

Conclusum consistorii (Reglement for Regnskabernes Aflæggelse): Art. 8 ..... Tillige paasees, at ikke formange, især betydelige Ephorier administreres af den samme Professor, saavel for Legaternes Sikkerheds Skyld som for den ligelige Deeling af Lucrum imellem Consistoriales. Jan. 24.

(Univ. Arkiv.)

1797.

Resol. af Ephorus for Elers' Kollegium, at de ældre Alumner kunne, efter deres Alder paa Kollegiet, vælge Kamre. Sept. 12.

(Kollegiets Arkiv.)

Marts 28. **Reskript** til Kjøbenhavns Universitet, ang. de samme underlagte Legaters Regnskabsvæsen.

Kongen har ladet Sig forelægge den til Universitetets Patronat fra Rektor og Professorer indsendte Beretning om de til deres Omsorg betroede Legaters Bestyrere og disses derfor aflagte Regnskaber; og, ligesom Hs. Majestæt i Fundatsen af 7de Maj 1788 har befalet, at Professorerne, saa lidt som muligt, skulle være bebyrdede med økonomiske Forretninger, Pengesager og Regnskaber, saa vil Allerhøjstsamme og herved paany tilkjendegive denne Sin Villie, og at Patronatet skal fordre bestemte Forslag, om og paa hvad Maade de enkelte Professorer enten strax eller i Fremtiden kunne befries for Kirke-Eforierne, for Tilsynet med særskilte akademiske Bygninger, og for at føre Regnskab over samtlige dertil hørende Udgifter, ved hvilke Forslag dog skal tages Hensyn til, at den akademiske Fond ikke paalægges trykkende Byrder, og at Universitetet ikke mister nogen af de samme forundte Herligheder og Fordele. Disse Forslag skulle i sin Tid forelægges Hs. Majestæt til allernaadigst Bedømmelse og Resolution. Endvidere fastsættes i Henseende til Legaternes Regnskabsvæsen følgende Bestemmelser som Regler for Fremtiden:

§ 1. Hver Eforus skal sidst i Juni Maaned hvert Aar aflevere sine Eforiregnskaber for det afvigte Aar til Konsistorium, som strax skal besørge disse Regnskabers Revision. Med denne Revision og Notaternes Decision forholdes som hidtil; dog bør samtlige Regnskaber være reviderede og deciderede inden Aarets Udgang, og herom gjøres aarlig Indberetning til Patronatet, hvilken Indberetning skal indrettes efter samme Skema, som den før meldte, og hver Gang forelægges Hans Majestæt til allerhøjst eget Gjennemsyn. § 2. Hvad de smaa Legater angaaer, over hvilke intet egentligt Regnskab føres, da bør samtlige Eforer til samme Tid forelægge den nye Rektor deres Kvitteringsbøger. Til Bevis, at denne Befaling er efterkommet, og at Legatets Renter ere blevne uddelte i Overensstemmelse med Legatets Fundats, skal Rektor tegne i hver Kvitteringsbog sit Vidi med Underskrift og Datum. § 3. Ingen Eforus maa indesidde med større Kassebeholdning, end han nødvendig behøver til de i Halvaaret fra den ene Termin til den anden løbende Udgifter. Den øvrige Beholdning afleveres strax i Kvæsturen, hvor den bliver staaende til Eforens Disposition, i Overensstemmelse med Legatets Fundats. § 4. Samtlige Eforier med Undtagelse af dem, der ere bundne til et vist Professorat eller til Rektoratet, eller hvis Fundatser berettige Eforus til at vedblive Eforiet efter Godtbefindende og at vælge sin Eftermand, skal herefter skifte hvert 5te Aar, mellem Konsistoriums Assessorer; dog kan den samme Eforus vælges anden og flere Gange.

(Univ. Arkiv.)

1806.

Sept. 26. **Kgl. Resol.,** hvorved bifaldes Consistorii Forslag til et nyt **Reglement** for Universitetets Regnskabs- og Kassevæsen.

§ 33. Det staaer enhver af nuværende Consistoriales frit for at vælge, hvad enten han vil, som hidtil, modtage Renterne af de Summer, som til hans Eforier henhøre, fra Hovedkassen til egen Bevaring under den sukcessive Udbetaling, følgelig og paa hans eget Ansvar, eller han vil lade Pengene staae i Kassen, og derpaa anvise Eforiets løbende Udgifter. I sidste Tilfælde aabner Eforiet Konto i Hovedbogen, hvorpaa tilskrives de Renter, som det tilfalde, og fraskrives de Udgifter, som for Eforiet forefalde, og hvis Summer af Eforen paa Kassen anvises. Eforens Anvisninger paa Kassen antages da indtil den Sum, Eforiet der har indestaaende; og naar med disse Anvisninger, hvilke saa meget muligt maatte inddeles til Uges- eller Maaneds- eller Kvar-

tals-Udbetalinger, følge de i Tilfælde fornødne Oplysninger, og Vedkommende kvittere ved Kassen, behøves til Revisionen intet særskilt Eforiregnskab. For tilkommende Consistoriales, som overtage Eforier, gjælder den sidstmeldte Orden som Regel. Sept. 26.

(Univ. Arkiv og Engelstofts Annaler f. 1806 II S. 109—10.)

1810.

Conclusum consistorii om, at de, som udnævnes til Alumner paa Elers' Kollegium, skulle bekjende sig til den kristelige Religion. Juli 11.

I Anledning af et opstaaet Spørgsmaal, om Student Salomonsen, der var Jøde, kunde udnævnes til Alumnus paa Elers' Kollegium, resolverede Konsistorium:

Da § 4 i Fundatsen for Elers' Kollegium fordrer af dem, som udnævnes til dette Kollegium, at de skulle have underkastet sig examen theologicum, og da der, uagtet denne Forpligtelse er hævet ved Univ. Fund. 7. Maj 1788 VI § 2 Nr. 6, ved samme Fundats i dets Sted er anordnet, at studiosi juris eller medicinæ, som ansøge om saadanne stipendia, skulle lade sig prøve, om de have grundig Kundskab i Religionen og Kristendommen, dristede Konsistorium sig ikke, da disse Bestemmelser klarligen synes at forudsætte, at alumni collegii Elersiani skulle bekjende sig til den kristelige Religion, til at udnævne Student Salomonsen til den ledige Plads, medmindre han dertil erholdt allerhøjeste Dispensation.

(Acta cons.)

1824.

Forordning ang. de akademiske Grader og Værdigheder ved Kjøbenhavns Universitet og de med samme forbundne Rettigheder.*) Jan. 9.

§ 2. Adgang til Licentiatgraden i det theologiske, juridiske og medicinske Fakultet staar aaben for dem, der have erholdt bedste Karakter i vedkommende Fakultets Embedsexamen ved Universitetet i Kjøbenhavn, eller have opnaaet saadan Karakter i Hertugdømmerne ved at underkaste sig Examen paa den der befalede Maade. Adgang til Magistergraden have umiddelbart: a. De, som have erholdt bedste Karakter i nogen af ovennævnte Examina; b. De, som med bedste Karakter have absolveret den for overordnede Lærere ved de lærde Skoler ved Frd. 24. Oktbr. 1818 anordnede Embedsexamen; c. De, som i sin Tid hæderlig ere dimitterede fra det forhenværende pædagogiske Seminarium. Men saafremt Nogen, uden at være i noget af ovennævnte Tilfælde, attraaer Magistergraden, bør han, for at opnaae Adgang til samme, underkaste sig en Magisterkonferens i Overensstemmelse med Univ. Fund. 7de Maj 1788 Kap. V § 4.

Conclusum consistorii, ved hvilket Reskr. 28. Marts 1804 § 4 om Eforiernes Skiften hvert 5te Aar indskærpes. Sept. 29.

(Acta cons.)

1825.

Univ. og Skole-Direkt. Skr. til Konsistorium ang. Udbetalingen af Renter af de under vedkommende Eforer værende Legater og Fonds. Okt. 1.

Det var upaatvivlelig Øjemedet af den ved Reskr. 28. Marts 1804

*) Selmers akad. Tid. f. 1833 S. 1—14.

Okt. 1. § 3 og Reglm. 26. Septbr. 1806 § 33 bestemte Regel, ikke alene at give Sikkerhed for Legatrenterne, naar Naadsensaarene, i hvilke denne Sikkerhed før havdes, efterhaanden ophørte, men og at lette en Byrde for Legaternes Eforer derved, at de, istedetfor at modtage, for en Tid paa eget Ansvar at opbevare, og derefter at udtælle Legatrenterne, kunde afgjøre alt dette ved blotte Anvisninger paa Hovedkassen, hvilke for Vedkommende vare det samme som Penge, og hvilke i alt Fald, til end ydermere Lettelse, kunde trykkes saaledes, som de bruges af private Mænd, der indsætte Summer, som de ikke selv ville gjemme, paa Folio i Banken for derpaa at anvise, og man tvivler ikke om, at naar denne Regel var i sin Tid efter Bogstaven blevet indført og siden fulgt, maaske med nogen Modifikation i Henseende til visse Legater, som have smaa sukcessive Udbetalinger, hvilke Modifikationer lettelig havde kunnet ordnes, da vilde man have erfaret, at den baade var iværksættelig og svarede til Øiemedet. Ogsaa vilde man, ved saaledes at drage Legatrenternes Udbetalinger ind under Hovedbogen, til hvis Førelse ikke ubetydelig Hjælp er givet, have gjort det muligt, lettelig at overskue ogsaa den Gren af Kvæsturens Udgifter.

Nu at andrage Hs. Maj. Kongen om aldeles Ophævelse af den i sin Tid med Overlæg bestemte Orden, finder Direktionen ikke noksom Grund til. Vanskelig kunde man og undgaae at berøre den i saa lang Tid uopfyldte kongelige Befaling. Men da Konsistorium ikke anser den hidtil de facto fastsatte Maade at være Eforerne til Byrde, og det formener, at Øjemedet i Henseende til Sikkerheden kan opnaaes ved de af samme foreslaaede Bestemmelser, saa vil Direktionen, i Forventning af kongelig Approbation, Intet have imod, at indtil videre, til fremdeles Prøve, i Anledning af Konsistoriums Forslag i Skrivelse af 4. Juli d. A., følgende Orden antages, dog enhver ny tiltrædende Eforus forbeholdt at følge den i Reskr. 28. Marts 1804 § 3 og Reglm. 26. Septbr. 1806 § 33 angivne, hvis han hellere vil vælge samme: 1) at enhver Eforus skriftlig, før enhver 11te Juni og 11te December Termin, har at underrette Universitetets Kasserer- og Bogholderkontor om, hvormeget han i Terminen vil behøve af de Renter, som forfalde af Kapitaler i Universitetskvæsturen, der tilhøre de under hans Efori værende Legater eller Fonds, til dermed at bestride de faste Udgifter, som i det næste Halvaar fundationsmæssig blive at udrede, hvilket Beløb derefter i Terminen bliver at indbetale til Eforus mod hans Kvittering; 2) at disse Udgifter, forsaavidt de i Henseende til deres Bestemmelse ere af forskjellig Slags, blive i Anmeldelsen til Kontoret særskilt at anføre med disses almindelige Benævnelser, og med Angivelse af den Sum, der udfordres til ethvert Slags i Særdeleshed; 3) at enhver Eforus til de Udgifter, som, uden at være faste, efterhaanden blive at udrede, blot forlanger udbetalt saameget ad Gangen, som han maatte antage at behøve til de nærmest forestaaende Udgifter, hvilket ligeledes, dels i Terminen, dels i Løbet af Halvaaret, bliver, saavidt Legatets eller Fondens forfaldne Renter tilstrække, mod Kvittering at udbetale til Eforus efter hans skriftlige Forlangende, i hvilket Pengenes Bestemmelse angives: 4) at den Rentebeholdning, som ikke, i Overensstemmelse med det Foranførte, forlanges udbetalt, bliver indestaaende i Kvæsturen, og, saafremt og forsaavidt den ikke skulde behøves til forestaaende Udgifter i det næste Halvaar, gjøres frugt-

bringende; 5) at de aarlige Eforiregnskaber for Aaret 1826 og fremdeles gaa fra 1ste Januar til 31te December, hvorefter de befalede skematiske Indberetninger desangaaende blive at indsende til Direktionen inden Udgangen af ethvert kommende Aars Februar Maaned. For det Tidsrum fra 1ste Juli til 31te December d. A. vil saaledes særskilt Eforiregnskab blive at aflægge, hvilket Direktionen vil forvente indsendt i Begyndelsen af næste Aar. Dette meddeles tjenstligst de Herrer Rektor og Professorer til behagelig Underretning og fornøden Iagttagelse. Okt. 1.

(Kons. Kopibog.)

1826.

Conclusum consistorii om Udøvelsen af den ved Fundatsen for Elers' Kollegium visse Familiemedlemmer tillagte Ret til at denominere Alumner. Jan. 11.

Da Admiral Løvenørn i Skrivelse til Konsistorium havde forespurgt, om den Rettighed, han udøvede, til at belægge Pladser paa Elers' Kollegium, kunde nægtes, efter hans Død, hans Søn, skjønt denne maaske var fraværende ved Dødsfaldet, eller i alt Fald hans Datter, Grevinde Knuth besluttede Konsistorium at svare,

at den Ret, som for nærværende Tid tilkommer Admiralen, efter hans Død vil tilfalde hans Søn, dersom Ingen i Familien findes, som er nærmere berettiget, uden at hans Ophold udenlands i kgl. Tjeneste heri kan være til Hinder, da Fundatsens Mening egentlig gaaer ud paa, at den berettigede skal være dansk Undersaat i egentlig Betydning. Konsistorium finder intet til Hinder for, at Kammerjunker Løvenørn i det omtalte Tilfælde udøver sin Ret ved en dertil passende Befuldmægtiget, men maa derimod være af den Formening, at han ikke kan overdrage sin Ret til nogen anden for det Tidsrum, i hvilket han er fraværende, endelig, at det er utvivlsomt, at Grevinde Knuth som Datter af Admiralen ogsaa har Adgang til den omhandlede Ret, men at hendes Broder efter sin Hjemkomst kunde fordre den tilbage, synes uantageligt, da han ved ikke at melde sig, maatte anses at have opgivet den eller ikke at have villet gjøre den gjældende mod hende.

(Acta cons.)

1829.

Conclusum consistorii, at de Pladser paa Borchs Kollegium, som skulle tildeles Ripenser, ikke kunne tildeles andre end dem, der lægge sig efter et af de i Fundatsens § 5 nævnte Studier, da ellers Anordningen i bemeldte § ikke blev efterkommet. Jan. 7.

(Acta cons.)

1831.

Kgl. Resol., hvorved bifaldes, at det theologiske Fakultet ved Kjøbenhavns Universitet bemyndiges til at antage en Læge for de af Regensens Alumner, hvis Sygdomstilfælde ikke ere af den Beskaffenhed, at de bør indlægges paa Hospitalet, samt at en saadan af bemeldte Fakultet antagen Læge maa tilstaaes et Honorar af 100 Rbd. Sølv aarlig af Kommunitetets Kasse. Juli 9.

(Theol. Fak. Kopibog.)

Univ. og Skole-Direkt. Skr. til det theologiske Fakultet, hvori Direktionen, da den med det theologiske Fakultet finder, at den Læseanstalt, som en Del af Regensens Alumner have anholdt om Tilladelse til at maatte oprette, vil kunne blive til Nytte for de deri deltagende Studerende, efter Fakultetets Forslag bevilger: at den af tre Værelser bestaaende Beboelses- Nov. 26.

Nov. 26. lejlighed Nr. 4 i 2den Gang i Regensen maa indrømmes til Lokale for denne Læseanstalt; at den fornødne Indretning af dette Lokale, navnlig Borttagelsen af et Skillerum mellem de to Værelser, maa ske for Kommunitetets Regning; at ligeledes af Stiftelsens Kasse maa anvendes et Beløb af indtil 142 Rbdlr. Sedler til Anskaffelse af de i et medfulgt Overslag ommeldte Inventarier, mod at de forblive Stiftelsens Ejendom; samt endelig, at det til Beboelseslejligheden hidtil henlagte Brændedeputat maa forøges til det dobbelte eller til 3 Favne aarlig. Fakultetet anmodes derhos om at tage den af vedkommende Studerende affattede Plan for Læseanstalten under nærmere Overvejelse og i Forening med Regensprovsten paase den hensigtsmæssige Udførelse af den endelig udfærdigende Plan, af hvilken Direktionen ønsker at modtage Afskrift. *)

(Theol. Fak. Kopibog.)

1832.

Marts 3. **Univ. og Skole-Direkt. Skr.** til Konsistorium ang. at det bør forblive ved Regelen i Fund. 7. Maj 1788 Kap. VI § 2 Nr. 5.

Ved Skrivelse af 14de f. M. har Konsistorium indsendt et Forslag fra Professor Sibbern, som Efor for Collegium Mediceum, der gaaer ud paa, at den i Univ. Fund. 7. Maj 1788 Kap. VI § 2 Nr. 5 foreskrevne, men i en Række af Aar ikke overholdte, Bestemmelse om, at den Tid, i hvilken en Studerende har nydt Plads paa Regensen, skal, naar han derefter maatte erholde Bolig paa et af Kollegierne, afkortes ham i den Tid, han efter disses Fundatser ellers vilde være berettiget til at nyde saadan Bolig, maatte igjen sættes i Kraft; men Konsistorium har derhos fundet det passende at andrage paa en Forandring i bemeldte Bestemmelse, saaledes at det maatte tillades de Studerende, som have haft Regensen i 3 Aar, ligefuldt at nyde Plads paa de øvrige Kollegier i 3 Aar, og at Konsistorium maatte være bemyndiget til at forlænge den sidstnævnte Tid indtil 5 Aar for enkelte særdeles duelige Kandidater.

Da det imidlertid, naar tilbørligt Hensyn tages til det store Antal af trængende Studerende, til hvis Understøttelse Universitetet og dermed i Forbindelse staaende Fonds ikke ere tilstrækkelige, ikke synes tilraadeligt at søge udvirket en allerhøjeste Bestemmelse, ifølge hvilken Studerende, der have opnaaet akademisk Beneficium, skulde vedblive at nyde dette i længere Tid, end Fundatsen foreskriver, og saaledes ogsaa vedblive i længere Tid at optage Pladsen for andre dertil ikke mindre kvalificerede, maa Direktionen anse det for rigtigst, at det forbliver ved Universitets-Fundatsens Forskrift, med hvis Overholdelse man saaledes maa have D'Herrer Rektor og Professorer anmodede om at have nøje Indseende. Dog finder Direktionen med Hensyn til de Studerende, der allerede nu have Plads paa noget af Kollegierne, det billigt, at der ikke strax sker nogen Forandring i den hidtil fulgte Fremgangsmaade; kun at Alt er bragt i behørig Orden til Udgangen af Aaret 1833.

(Univ.. Arkiv.)

1833.

Sept. 14. **Kgl. Resol.**, hvorved, i Betragtning af de særdeles Omstændigheder, allernaadigst tillades, at cand. philos. N. N., uagtet Bestemmelsen i Univ. Fund. 7. Maj 1788 VI § 2 Nr. 5, maa nyde Plads paa Borchs Kollegium i 5 Aar, herunder dog indbefattet den Tid, i hvilken han allerede har været Alumnus, eller indtil han i Løbet af disse 5 Aar maatte erholde nogen Ansættelse. **)

(Univ. Arkiv.)

---

*) Selmers akad. Tid. f. 1834 S. 188—89.

**) Den Paagjældende havde i 3 Aar nydt Regensbeneficiet og derefter i 5 Aar haft Bolig paa Valkendorfs Kollegium, og havde nu Plads paa Borchs Kollegium.

Bekj. fra Univ. og Skole Direkt. (Resol. 22. Novbr.) ang. nærmere Bestemmelser i Henseende til Præliminærexamen for de Studerende, som uden at underkaste sig Examen artium og Examen philosophicum ved Kjøbenhavns Universitet, agte ved dette Universitet at indstille sig til Embedsexamen.*) Dec. 20.

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

4. De Studerende, som have bestaaet i den saaledes anordnede Præliminærexamen, skulle, forsaavidt de ere fødte i de kgl. Stater, eller udenfor disse i saadanne Forhold, at dem ifølge Lovgivningen tilkomme Indfødtes Rettigheder, have Adgang til at erholde akademiske Beneficier, og den dem tilkjendte Hovedkarakter i denne Henseende skal agtes lige med den tilsvarende Hovedkarakter ved Examen philosophicum.

(Univ. Arkiv, Aftryk i Kvart.)

1834.

Kgl. Resol., hvorved det tillades Kandidat i Lovkyndighed og Mekaniken E. B. Jerichau, uanset Bestemmelsen i Univ. Fund. 7. Maj 1788 VI § 2 Nr. 5 at nyde Plads paa Elers' Kollegium i 5 Aar, herunder dog indbefattet den Tid, i hvilken han allerede har været Alumnus paa dette Kollegium.**) Jan. 4.

(Univ. Arkiv.)

1835.

Bekj. fra Univ. og Skole Direkt. ang. hvorledes de Testimonia paupertatis, som de Studerende ved Ansøgninger om akademiske Beneficier have at fremlægge, skulle være indrettede.***) Jan. 24.

Kongen har bestemt: at enhver Studerende ved Kjøbenhavns Universitet, som herefter ansøger om akademiske Beneficier, bør til Oplysning om sin Trang til saadan Understøttelse vedlægge sin Ansøgning et Testimonium paupertatis, affattet efter hosfølgende Skema. Et saadant Testimonium, der kun er gjældende for et Aar, skal, for at kunne tages i Betragtning, være forsynet med Øvrighedens Paategning, at Intet er den bekjendt, der kan svække Paalideligheden af de Oplysninger, som deri af Vedkommende ere indførte. Denne Paategning bliver at meddele af Øvrigheden paa det Sted, hvor Testimoniets Udsteder boer, i Kjøbstæderne af Magistraten eller Byfogden, og paa Landet af Herredsfogden eller Birkedommeren.

(Univ. Arkiv, Aftryk i Kvart.)

*) Selmers akad. Tid. f. 1833 S. 396—403.
**) Selmer akad. Tid. f. 1834. S. 204.
***) Selmers akad. Tid. f. 1835. S. 112—15.

Jan. 24.

Skema til *Testimonium paupertatis* til Brug for Studerende ved Kjøbenhavns Universitet.

Studentens fulde Navn.	Naar og hvorfra han er dimitteret.	Faderens Navn og Stilling, eller, om han er død, i hvad Stilling han har været, og i hvilken Stilling Moderen, om hun lever, nu befinder sig.	Angivelse af Forældrenes uforsørgede Børns Antal, saavelsom af de Sønner, der enten opholde sig ved Universitetet paa samme Tid, eller ere satte i lærde Skoler.	Faderens (eller Moderens) faste eller sædvanlige Indkomster i sin Stilling.	Om Faderen (eller Moderen) er i Besiddelse af Formue, og i saa Fald, hvor megen.	Om Studenten selv er i Besiddelse af nogen særskilt Formue, Arvepart eller deslige.	Om han har nogen enten privat eller offentlig Understøttelse, være sig akademisk eller af anden Art.	Anmærkninger.	Af Studenten selv tilføjes, hvad der foruden de i de foregaaende Rubriker anførte Oplysninger, navnlig med Hensyn til hans egen Stilling, endnu maatte være at bemærke.

Rigtigheden af ovenstaaende Angivelser bevidnes af
den 18

At der Intet er mig bekjendt, som strider mod Rigtigheden af Ovenanførte, bevidnes af
den

Stedets Øvrighed.

Samtlige Angivelser maa være saa nøjagtige som muligt, og deres Rigtighed bliver naturligvis at attestere af en Anden end Ansøgeren. Testimonet er kun gyldigt for et Aar.

Concl. cons., i Anledning af en Strid mellem tvende Alumner paa Elers' Kollegium, at Stud. med. & chir. X. i Henhold til Univ. Fund. 7. Maj 1788 II § 7 bør forlade Kollegiet inden d. 8. Marts næstkommende, hvorhos det paalægges Eforus at formane stud. polyt Y. til sindig Opførsel. Febr. 28

(Acta cons.)

1836.

Concl. cons., at de 2 ℔ 2 ß, som Pedellerne fra gammel Tid have Ret til at modtage af hver Alumnus paa Borchs Kollegium ved hver Distributs, og de 3 ℔, som Portneren erholder af hver Portion, indtil videre maa udredes af Kollegiets Indtægter uden Afkortning i Stipendiariernes Portioner. Juni 29.

(Acta cons.)

Kgl. Resol., hvorved Hs. Majestæt, i Henseende til den økonomiske Bestyrelse og Regnskabsvæsenet ved Kjøbenhavns Universitet, allernaadigst fastsætter følgende: 1) Ved Universitetet skal ansættes en Kvæstor med Gage af 1000 Rbd. Denne Embedsmand skal, foruden at bestyre Bureauchefs Forretningerne ved Universitetskontoret, paa eget An- og Tilsvar afgjøre alle de Regnskabsvæsenet vedkommende løbende Sager, ligesom han og i Almindelighed skal overtage Bestyrelsen af samtlige Universitetets økonomiske Anliggender, hvilke hidtil have været besørgede af Inspectores qvæsturæ. Forsaavidt Kvæstor ikke ifølge den Instrux, som, efterat have været Os forelagt til allernaadigst Approbation, vorder ham meddelt, er bemyndiget til selv at afgjøre de forekommende Sager, skal han forelægge samme for Konsistorium, som med sin Betænkning sender dem til Vor Direktion for Universitetet og de lærde Skoler til Afgjørelse eller for at vorde allerunderdanigst indstillede til Vor egen allerhøjeste Resolution. Til denne Post har Vor Direktion at bringe i allerunderdanigst Forslag en Mand udenfor Universitetet. — — — 3) Ligesom Vi allernaadigst ville have bestemt, at den akademiske Fonds Midler skulle holdes aldeles adskilte fra de Aktiver, som tilhøre Legaterne og særskilte Fonds, saaledes ville Vi ogsaa, at der af Direktionen skal gives samtlige Aktiver Prohibitiv-Paategning om at tilhøre enten den akademiske Fond eller de vedkommende Legater og de særskilte Fonds, til hvilke de udlægges, forsaavidt ikke de af Aktiverne, som dertil ere egnede, indskrives i de ifølge Vor allerhøjeste Resolution af 3die April 1835 aabnede Indskrivningsprotokoller. 4) Eforerne for de forskjellige Legater skulle i hver Termin saasnart muligt og senest inden hver Terminmaaneds Udløb opgive til Kvæstor, hvormeget af den til samme Termin forfaldne Rente af de til deres Bestyrelse anbetroede Legater skal oplægges til Kapitalens Fremvæxt, og skal det i saa Fald paaligge Kvæstor at foranstalte det til Oplæggelse Bestemte gjort rentebærende efter de Regler, som af Direktionen herom blive fastsatte. — — — 6) Inden hvert Aars første Marts skulle samtlige Eforiregnskaber for afvigte Regnskabsaar indsendes til Konsistorium, som, efterat have ladet dem revidere af den ansatte Revisor, indsender dem, forsynede med dets Betænkning, til Direktionens Decision. Og skal Konsistorium inden Marts Maaneds Udgang i hvert Aar til Direktionen indberette, om alle Eforiregnskaber fra forrige Aar ere indkomne. Samtlige Universitetets øvrige Regnskaber skulle ligeledes inden 1ste Marts efter Regnskabsaarets Udløb tilstilles Kvæstor, og, efterat Dec. 2.

Dec. 2. være reviderede af den ansatte Revisor og forsynede med Kvæstors Bemærkninger, indleveres til Konsistorium, som med sin Betænkning indsender dem til Direktionens endelige Decision.

(Univ. Arkiv.)

1837.

Juni 12. **Kgl. Resol.**, hvorved bifaldes, at den øverste Etage i Elers' Kollegiums Bygning maa, efter den Kongen forelagte Plan, indrettes til Boliger for 8 Alumner, og Bygningen gives nogle Forbedringer, samt hertil anvendes et Beløb ialt af indtil 2500 Rbdr. Sølv, hvoraf Kommunitetet tilskyder 500 Rbdr. og forstrækker de øvrige 2000 Rbdr. som et rentefrit Laan, der af Kollegiet bliver at afbetale i 10 paa hinanden følgende Aar, første Gang i Aaret 1838 med et Afdrag af 200 Rbdr. aarlig.*)

(Univ. Arkiv.)

Nov. 14 **Univ. og Skole-Direkt. Skr.**, at det, da Professorerne i Aaret 1820 indtil videre have renunceret paa Distributs af Valkendorfs Kollegium og, hvad Elers' Kollegium angaaer, med Hensyn til Bestemmelserne i kgl. Resol. 12. Juni 1837, anses for rettest, at der fremtidig og indtil begge Kollegierne have opnaaet en bedre økonomisk Forfatning, forholdes som hidtil, saaledes at der Intet udredes af Valkendorfs Kollegium og af Elers' Kollegium kun det Halve af den fundatsmæssige Distributs.**)

(Kons. Kopibog.)

1838.

Nov. 16. **Betænkning,** efter Konsistoriums Begjæring afgivet af det juridiske Fakultet om, hvorvidt den Ret strækker sig, som tilkommer Stifterens Familie, til at besætte Pladserne paa Elers' Kollegium.

I denne Betænkning minder Fakultetet om den af Kancelliet efter Konsistoriums Forestilling af 26. Nov. 1768 og Konf. Løwenørns Erklæring af 9. Juli 1769 under 19. Aug. 1769 afgivne Resolution, ved hvilken det blev paalagt Konsistorium at tilkjendegive Konf. Løwenørn, „at han ifølge Fundationen har at foreslaae 3 Personer, og at, naar han kun nævner een, blive de Tvende andre af Eforo tillagte for at præsenteres Consistorialibus, med mindre han skulde finde for godt, Sagen ved Lands Lov og Ret at udføre". Endvidere, at Prokansler Janson, ifølge Badens Journal 2. Aarg. S. 155—157, i en vidtløftig Deduktion til Generaladjudant og Major Løwenørn paa Universitetets Vegne skal have erklæret, at Universitetet „ventede af ham, at han herefter kun proponerede 3 Candidater, hvoraf Consistorium forbeholdt sig at nominere den ene; efterlod han dette og foreslog ikkun een, holdt Consistorium sig beføjet at sætte 2de andre Fundatsdygtige med paa Listen". Denne Deduktion har vel ikke kunnet findes i Konsistoriums Arkiv, derimod vel en Skrivelse af 29. Marts 1788 fra Konsistorium til Generaladjudant Løwenørn, og som netop gaaer ud paa det Samme som Jansons Deduktion. Efter den Tid er Familien vedblevet at foreslaae 3 Kandidater til hver ledig Plads; dog ere ofte kun 1 eller 2 indstillede, men da ikke sjælden med Tilkjendegivelse, at ikke flere har

*) Selmers Aarb. f 1837 S. 108—9.
**) Selmers Aarb. f. 1837 S. 106—7.

søgt den ledige Plads. Fakultetet udtaler derefter: „Det er saaledes af dem, hvem Universitetets Bestyrelse har været overdraget, forlængst afgjort, paa hvad Maade Familien har at udøve sin Nominationsret, og ved denne Afgjørelse, som Fakultetet anser grundet i Fundatsens Indhold, bør det uden Tvivl have sit Forblivende, dog at det naturligvis, saaledes som i Resol. af 19. Aug. 1769 antaget, staaer Familien frit for, saafremt den formener, at dens Ret gaaer videre, end der fra Universitetets Side indrømmes, at paatale samme ved Domstolene". Denne Fortolkning sammenholder Fakultetet nærmere med Udtrykkene i Kollegiets Fundats. Nov. 16.

(Univ. Arkiv.)

1839.

Kgl. Resol., at der af Kommunitetets Kasse maa anvendes et aarligt Beløb af indtil 500 Rdl. til Vedligeholdelsen af den paa Regensen bestaaende Læseforening for Stiftelsens Alumner uden Bekostning for disse, dog saaledes, at samme sættes under nærmere Bestyrelse og Tilsyn af det theologiske Fakultet.*) Jan. 1.

(Selmers Aarb. f. 1839 S. 83—84.)

Skrivelse fra Eforus for Valkendorfs Kollegium til Konsistorium, at det i Overensstemmelse med Fundatsens Ord og Aand har været antaget, at i Regelen Ingen forundes dette Stipendium, uden at han ved Siden af Trang har erholdt bedste Karakter ved Examen artium og philosophicum, idetmindste ved den sidste, at det har været antaget, at Stipendiet hellere tilstaaes yngre dertil kvalificerede Studerende end ældre, der ere nær ved at naa Embedsexamen, samt at alle Hovedstudier: Theologi, Juriprudens, Medicin, Filologi og Polyteknik, bør nyde lige Opmærksomhed som saadanne, og ved Besættelsen af Pladserne Hensyn tages til en vis proportioneret Fordeling. **) Jan. 18.

(Acta cons.)

Kanc. Skr. til Direktionen for Universitetet og de lærde Skoler ang. Forstaaelsen af Fundatsen for Elers' Kollegium med Hensyn til Udnævnelsen af Alumner paa samme. Aug. 13.

Den kgl. Direktion for Universitetet og de lærde Skoler har i behagelig Skrivelse af 18de Maj sidstleden andraget, at Konsistorium, da der er opstaaet Spørgsmaal om, hvorledes 8 nye indrettede Alumnepladser paa Elers' Kollegium skulle besættes, har indstillet, at der med Hensyn til den forskjellige Praxis, der ifølge den Maade, hvorpaa bemeldte Kollegiums Fundats er blevet forstaaet, har fundet Sted i Henseende til Besættelsesmaaden af de ordinære Pladser, maatte erhverves en afgjørende Bestemmelse for, hvilken Fremgangsmaade derved i Fremtiden vil være at følge. Til den Ende har Konsistorium indhentet det juridiske Fakultets Betænkning om, hvorledes Fundatsen for de Elers'ske Legater i den nævnte Henseende bør forstaaes, og efter i denne Anledning tillige at have indhentet Erklæring fra den Elers'ske Familiens nuværende Repræsentanter, Kammerherre, Amtmand, Grev Knuth og Etatsraad, Professor Ørsted, indstillet, at det maatte tilkjendegives bemeldte Repræsentanter, at naar fra Familiens Side til hver ledig Plads ikke foreslaaes idetmindste 3 Ansøgende, vil Kollegiets Eforus have at indstille det manglende Antal, mellem hvilke 3 Konsistorium da vælger den, som samme anser for den værdigste. Denne Konsistoriums Mening understøttes af det juridiske Fakultets Betænkning, hvori der bl. a antages, at Bestemmelsen i Fundatsens 1ste Afdeling § 4, der tillægger Konsistorium Ret til at udvælge til Kollegiepladserne de dygtigste Personer af dem, som Eforus velbetænkt præsenterer, forenes med den i Fundatsens 5te Afdeling indeholdte Forskrift, i hvis Følge Fundators eller Hustrus Paarørende, saalænge nogen af dem er til, skal nominere til alle ovenmeldte Stipendier og Gaver de Personer, som skulle nyde dem, derved, at Ordet »nominere« paa dette Sted anses ligelydende med at foreslaae eller præsentere. Familiens Repræsentanter finde derimod denne Forklaring aldeles vilkaarlig og antage, at de to Bestemmelser bør forenes saaledes, at den førstnævnte indeholder den almindelige Regel for

*) Selmers Aarb. f. 1839 S. 81—84.
**) Selmers Aarb. f. 1839 S. 199.

Aug. 13. det Tilfælde, at enten Familien er uddød eller intet af dens Medlemmer er i Besiddelse af de Egenskaber, der udfordres til at denominere, medens derimod i 5te Afdeling gives en speciel Bestemmelse, der skal gjælde, saalænge Nogen af Fundators Familie med de til Nominationsretten bestemte Kvaliteter er til. Ved i denne Anledning at udbede sig Kancelliets Betænkning angaaende den rette Forstaaelse af den Elers'ske Fundats har Direktionen i den ommeldte Skrivelse anført, at der blandt sammes Medlemmer har været Meningsulighed, idet Professor juris N. N. henholder sig til den af det juridiske Fakultet udviklede Forklaring af Fundatsens Bestemmelser, hvorimod Direktionens andre Medlemmer finde de til Styrke for Fundators Families Paastand fremsatte Grunde at være de overvejende, saameget mere, som Slutningen af 5te Afdeling, hvor Familiens Nominationsret omhandles, udtrykkelig viser, at Fundator har paatænkt det Tilfælde, at Familien uddør, hvorhos de i 1ste Afdelings § 4 brugte Udtryk snarere synes at passe paa det Tilfælde, at Familiens Deltagelse i Valget er ophørt, end til det, at Familien først skulde nominere.

I Gjensvar herpaa skulde Kancelliet tjenstligst ytre, at der under Diskussionen over det forhandlede Spørgsmaal ogsaa har vist sig ulige Meninger mellem dette Kollegiums Medlemmer, idet Pluraliteten af samme antager, at omend Ordet „nominere“ ved andre Lejligheder, som af det juridiske Fakultet bemærket, kunde tages i en mindre omfattende Betydning, saaledes at det maatte anses ensbetydende med at proponere, maa det dog in casu fornemmelig komme an paa, hvad Fundator derved har tænkt sig, ligesom Formodningen maa være for, at han paa de forskjellige Steder i sin Disposition, hvor bemeldte Ord forekommer, har villet have det forstaaet paa en og samme Maade. Da det nu i 5te Afsnits Begyndelse, hvor der handles om Familiens Ret til at nominere og for Konsistorium at præsentere en dygtig Person til Erholdelse af Rejsestipendiet, samt i Dispositionens Slutning, hvor det overlades den efterlevende Exekutor eventualiter at nominere en anden i den forud afgangnes Sted, er aldeles utvivlsomt, at Testator har brugt det omhandlede Ord som identisk med at udnævne, skjønnes ikke rettere, end at det bør forklares paa samme Maade i den Passus i 5te Afdeling, hvor der handles om Familiens Ret til at nominere til alle ovennævnte Stipendier og Gaver. Denne Rettighed synes derfor ikke at kunne frakjendes Familien, uden at tilsidesætte Fundators i Slutningen af 5te Afdeling bestemt udtalte Villie, og kan formentlig vel bestaae med den Konsistorium i 1ste Afdelings § 4 tillagte Valgret, naar den her givne Forskrift antages at være den, der skal gjælde til evig Tid og derfor efter god logisk Orden nævnes først, medens Familiens Nominationsret kun er, hvad der quasi per modum exceptionis skal gjælde, saalænge Personer af Familien, der besidde de af Fundator bestemte Kvaliteter, ere til, og nævnes derfor, som sket er, meget rigtig sidst. At tillægge Familien Forslagsret, synes derfor ligesaalidt at kunne bestaae med Fundatsen, som om man vilde tillægge Konsistorium Nominationsret, eller anse Familien berettiget til den Præsentationsret, der i Fundatsen — casu existente — med tydelige Ord tillægges Eforus. Fundators Mening med de heromhandlede Bestemmelser synes saaledes at have været den: a) at Familien tilkommer Nominationsret, hvorved iagttages, at, om den ikke herved følger de af Fundator foreskrevne Betingelser, kan Konsistorium, ifølge 1ste Afdelings § 3 in fine, udvise den Nominerede, og Familien maa da nominere en bedre Kvalificeret; b) naar Nominationsretten ophører, begynder Efori Præsentationsret og Konsistoriums Valgret.

Kollegiets Minoritet maa derimod i det Hele tiltræde, hvad det juridiske Fakultet i sammes med de øvrige Bilag herhos tilbagefølgende Betænkning har ytret om Fortolkningen af Fundatsen. At Ordet: „nominere“ paa nogle

Steder i Fundatsen ej kan forstaaes uden med Hensyn til et vist Individ, kan formentlig ikke godtgjøre, at det ogsaa paa andre Steder, hvor der ingen Nødvendighed er i at tage Ordet i denne Betydning, skal forstaaes paa samme Maade, og at Ordet i den Passus af 5te Afdeling, hvor Familiens Ret til at nominere til alle oven bemeldte Stipendier og Gaver omtales, sigter til mere end *et* Individ, bestyrkes ved den i de paafølgende Ord: „dog at dermed forholdes i alle Maader efter det, som om enhver Gave eller Stipendio sagt er“, indeholdte Henvisning til Bestemmelserne i det Foregaaende, navnlig om den i første Afdeling Konsistorium tillagte Valgret, der ikke kunde udøves, naar alene *en* var nomineret. Vel er herimod blevet ytret, at der med de anførte Ord: „dog at dermed forholdes etc.“ alene kan være ment, at de i Testamentet indeholdte Regler for de Konkurrerendes Kvalifikation maa iagttages, hvad enten Udnævnelsen sker af Familien eller efter Efori Forslag af Konsistorium; men da det hedder, at der i *alle* Maader skal forholdes efter det, som om *enhver* Gave eller Stipendio er sagt, kan denne indskrænkede Betydning næppe antages. Naar det fremdeles er blevet ytret, at Testator kjendelig har villet hegne om sin Families Ret, og at denne i den omspurgte Henseende kun faaer ringe Betydenhed, naar den blot bestaaer i en Ret til at foreslaae, da bemærkes herimod, at Konsistorium, om samme end er berettiget til at forbigaae den af Familien først Indstillede, dog rimeligvis i de fleste Tilfælde vil vælge denne, naar ikke særegne Grunde tale derimod, og at Familiens Ret saaledes ikke bliver uden Betydning. Det synes heller ikke usandsynligt, at Fundator har troet at finde en større Garanti for et rigtigt Valg, naar det overlodes Konsistorium, end naar et enkelt Medlem af Familien kunde besætte Pladserne, da den fornødne Skjønsomhed vel til enhver Tid kan forudsættes hos Konsistorium, men ikke saaledes hos en enkelt Person af Familien, om han endog var i en publik Bestilling. Aug. 13.

Ved at meddele Forestaaende skulde Kancelliet endnu tilføje, at Sagen, saafremt Vedkommende ikke i Mindelighed kunne forenes angaaende det her omhandlede Spørgsmaals Afgjørelse, formentlig vil være at henvise til Domstolene. *)

(Algr. Ussings Reskr. Sml og Univ. Arkiv.)

1840.

Univ. og Skole-Direkt. Skr. til det theologiske Fakultet, hvori Direktionen erklærer sig enig med Fakultetet i, at Studenter af den mosaiske Trosbekjendelse bør, naar de iøvrigt dertil findes kvalificerede, anses berettigede til Adgang til Regensen ligesaavel som til Kommunitetsstipendiet. **) Nov. 7.

(Algr. Ussings Reskr. Sml.)

1841.

Kgl. Resol., hvorved bestemmes:

1) At polytekniske Kandidater, som have taget den filologisk-filosofiske Examen ved Universitetet, maa anses lige i alle akademiske Rettigheder med Kandidater i de egentlige Embedsfag, forsaavidt saadanne Rettigheder ikke maatte være forbeholdte dem, der have underkastet sig en vis bestemt Embeds- Jan. 8.

*) Herom har Universitetsdirektionen under 7. Sept. 1839 meddelt Konsistorium fornøden Underretning.

**) Selmers Aarb. f. 1840 S. 54—55.

Jan. 8. examen; 2) at polytekniske Kandidater, som ikke have taget den filologisk-filosofiske Examen, men alene Examen Artium, kunne erhverve en saadan Lighed i Rettigheder ved at underkaste sig en Tillægsexamen i Filosofi, Astronomi og de filologiske og historiske Discipliner, som høre til den filologisk-filosofiske Examen, samt, forsaavidt de ere Kandidater i Mekanik, tillige i Naturhistorie, dog saaledes, at de, som allerede have bestaaet den ene af den filosofiske Examens Prøver, ikke paany examineres i de dertil hørende Fag; 3) at denne Tillægsexamen bliver at afholde til samme Tid som de til den filologisk-filosofiske Examen hørende Prøver, og at med Examensgebyret bliver at forholde paa samme Maade som ved den særskilte Prøve i Mathematik eller Hebraisk, der i visse Tilfælde afholdes med enkelte Studerende. *)

(Univ. Arkiv.)

Febr. 3. **Kons. Skr.** til det theologiske Fakultet, om den akademiske Flid kan oplyses ved Attester for at have hørt Privatdocenters Forelæsninger. **)

Det theologiske Fakultet henledede i Skrivelse af 14 Decbr. 1840 Konsistoriums Opmærksomhed paa, om den Forpligtelse, der paahviler Kommunitetets Alumner, halvaarlig at godtgjøre deres akademiske Flid med Attester for hørte Forelæsninger, kunde anses fyldestgjort, om endog de fremlagte Attester ikke gjaldt akademiske Læreres Forelæsninger, men alene saadanne, som vare holdte af Privatdocenter. Konsistorium nedsatte i denne Anledning en Komite, bestaaende af 5 Professorer, der under 5 Jan. 1841 afgav sin Betænkning. Komiteen erklærede sig enig med, hvad det theologiske Fakultet havde udtalt, baade deri, at det ligger i Universitetets Interesse at opmuntre Privatdocenternes Virksomhed, og at saavel dette Hensyn som videnskabelig Liberalitet leder til at tillægge deres Flidsattester en vis Vægt, og deri, at paa den anden Side Privatdocentens hele Stilling forbyder, aldeles ubetinget at indrømme slige Attester Kraft til alene fuldstændig at godtgjøre Opfyldelsen af den Forpligtelse, der paahviler de Studerende, da der savnes Garanti for, at de Forelæsninger, der holdes af Privatdocenter holde sig paa det frie, sammenhængende, afrundede, og til en ordnet og fuldstændig Cyklus sigtende videnskabelige Foredrags Standpunkt, og regelmæssig slutte sig til den hele akademiske Undervisning. Forsaavidt nu angaaer Attester for hørte Forelæsninger som Betingelse for at nyde akademiske Stipendier, ville Regler for Vurderingen af Privatdocenternes Attester hverken lettelig savnes eller kunne nogenlunde bestemt opstilles, naar Spørgsmaalet er om Udnævnelsen selv til at nyde et Stipendium. Her have nemlig de, der bortgive Stipendiet, baade den Forpligtelse og den Ret at prøve alle Omstændigheder og paaberaabte Anbefalinger og Vidnesbyrd efter bedste Skjøn og ved Sammenligning mellem Ansøgerne med Hensyn til alle Kvalifikationer, og det vil saaledes ikke komme an paa en i Almindelighed et vist Slags Attester tillagt Gyldighed. Derimod opstaaer Spørgsmaalet om Gyldigheden af Privatdocenternes Attester nødvendig, hvor der som Betingelse for fortsat Nydelse af et Stipendium er fastsat, at der til visse Tider skal fremlægges idetmindste et vist Antal Attester for besøgte Forelæsninger, saaledes som navnlig er Tilfældet ved Kommunitetsstipendiet. Her forekommer det Komiteen, at der indrømmes en billig Frihed og sættes en nødvendig og passende Grænse, hvis det bestemmes:

at i de Tilfælde, i hvilke der, i Medhold af Anordningerne, forlanges idetmindste to Attester for hørte Forelæsninger af Stipendiarii, forstaaes dette saaledes, at den ene Attest *maa* lyde paa en til Vedkommendes Fag hørende Forelæsning af idetmindste tre Timer om Ugen af en ansat Universitetslærer eller paa en Øvelse hos en saadan, den anden derimod *kan* lyde paa en Forelæsning hos en Privatdocent, men som da maa være en strængt videnskabelig, til den Studerendes Fag hørende Forelæsning, der gaaer gjennem et fuldt Semester med 3 Timer ugentlig og er annonceret i Forelæsningskatalogen. Indtegningen til slige Forelæsninger maa, forsaavidt de ere private, være sket hos Kvæstor.

At de Studerende for at admitteres til Embedsexamen skulle fremlægge Attester for akademisk Flid og navnlig for hørte Forelæsninger, er i lang Tid ikke overholdt, om det nogensinde regelmæssig og i bestemt Form er blevet paaset. Foruden de øvrige Betænkeligheder, der gjøre sig gjældende mod en saadan Kontrols Indførelse nu, maatte der fastsættes andre Regler, f. Ex. om Forelæsningernes Antal og Gjenstande, førend der kunde bestemmes Noget om, hvilke Docenters Attester herved vare gyldige. Komiteen tror derfor, at der ikke nu er Anledning til at gaa ind paa Spørgsmaalet om Privatdocenternes Attesters Gyldighed i denne Henseende.

---

*) Selmers Aarb. f. 1841 S. 25—27.
**) Selmers Aarb. f 1841 S. 64—67.

Ved at tilstille det theologiske Fakultet en Afskrift af denne Betænkning har Konsistorium udtalt, at det vel i det Hele finder de deri angivne Regler hensigtsmæssige, men at det iøvrigt maa overlade til Fakultetet i den omhandlede Henseende selv at afgjøre Sagen i hvert enkelt mødende Tilfælde. Febr. 3.

(Univ. Arkiv.)

Kons. Skr. til Eforus for Elers' Kollegium om, at en Studerende af den mosaiske Trosbekjendelse ikke kan erholde Plads som Alumnus paa Kollegiet.*) Juli 3.

Eforus havde ved at fremsende den ene af Familierepræsentanternes Denomination af en Studerende af mosaisk Tro til en ledig værende Alumnusplads, med Hensyn til, at Kollegiets Fundats, endskjønt dens Ord kun fordre en vis historisk Kundskab til principia religionis orthodoxæ, dog forudsætter Alumner af den kristelige Religion og evangelisk-lutherske Konfession, henstillet til Konsistorium, om der, saafremt man ikke ansaa sig beføjet til at følge den liberalere Anvendelse af Fundatsens Bestemmelse, maatte findes Anledning til at andrage paa en dertil sigtende Modifikation af Fundatsen i Videnskabens og Universitetets Interesse. I denne Anledning har Konsistorium tilkjendegivet Eforus,

at det anser det rettest, at Denominator gjøres opmærksom paa den citerede Bestemmelse af Fundatsen for Elers' Kollegium, hvorefter det, naar dermed sammenholdes Univ. Fund. 7 Maj 1788 Kap. VI § 2 Nr. 6, maa antages, at en Studerende af den mosaiske Trosbekjendelse ikke kan erholde Plads som Alumnus paa Kollegiet.

(Univ. Arkiv.)

Betænkning af det juridiske Fakultet, afgivet efter Konsistoriums Begjæring om Betydningen af Udtrykket „Studium philologicum" i Fundatsen for Collegium Mediceum. Sept. 9.

Da cand. juris Schiern havde ansøgt om en ledig filologisk Plads paa Borchs Kollegium, idet han oplyste, at han ikke agtede at benytte den juridiske Examen, men at gjøre Historien til sit Hovedstudium, anmodede Konsistorium det juridiske Fakultet om herover nærmere at udtale sig.

I Betænkning af 28 Aug. 1841**) antager Fakultetets Flertal, at „Studium philologicum betegner efter den almindelige Sprogbrug hos os eller idetmindste efter den, som forekommer i de Universitets- og Skolevæsenet vedkommende Anordninger og andre Bestemmelser, et Studium, som udelukkende eller i alt Fald for en væsentlig Del er rettet umiddelbart paa Sprogene og i Særdeleshed de gamle Sprog i Forbindelse med den dertil hørende klassiske Literatur."

(Univ. Arkiv.).

1842.

Univ. og Skole-Direkt. Skr. til Konsistorium — foranlediget ved, at Revisor havde henledet Direktionens Opmærksomhed paa den med Oppebærelsen af det Vinstrup-Resenske Rejsestipendium forbundne Forpligtelse for Stipendiarierne til, i Tilfælde af, at de nogen Sinde skulde forlade det theologiske Studium og paa anden Maade søge Befordring, da at refundere det Oppebaarne — hvori bifaldes den af Konsistorium udtalte Mening, at rigtig Fortolkning af Fundatsen medfører, at intet Embede, som staaer i Forbindelse med Kirken, Universitetet eller Skolen, kan blive at henføre til de i Fundatsen af 1685 nævnte verdslige Bestillinger, samt at den i denne om- Juli 30.

---

*) Selmers Aarb. for 1841 S. 54.

**) Datoen for Fakultetets Erklæring er anført efter Datoen for Mindretallets (Prof. F. C. Bornemanns) Separatvotum, d. 9 Septbr.

Juli 30. handlede Revers i Fremtiden affattes i de fundatsmæssige Udtryk, uden at disse tilføjes nogen nærmere Forklaring*).

(Univ. Arkiv.)

Aug. 12. **Kgl. Resol.**, hvorved der meddeles en cand. polyt., der hverken til anden eller sidste Examen havde Laudabilis, og en cand. philos. Tilladelse til, uanset Bestemmelsen i Univ. Fund. 7. Maj 1788 Kap. VI. § 2 Nr. 9, at ansøge om det Thottske Rejsestipendium**).

(Univ. Arkiv.)

1843.

Juli 12. **Plakat** ang. den Indkaldelse, der i visse Tilfælde skal finde Sted af dem, der maatte være berettigede til ledige Legatportioner eller Pladser i Stiftelser m. v.

Da det ikke ved nogen almindelig Bestemmelse findes foreskrevet, paa hvilken Maade Personer, der, paa Grund af Familie- eller andre Rettigheder, maatte anse sig fortrinsvis berettigede til at nyde Godt af en Stiftelse eller et Legat, ved indtræffende Vakance i samme, bør indkaldes til at melde sig, eller hvorledes det bliver at forholde, naar den, der allerede nyder Understøttelse af en Stiftelse eller et Legat, lader længere Tid hengaae uden at oppebære den ham tillagte Understøttelse, samt da der ligeledes savnes almindelige Regler for den Fremgangsmaade, der skal iagttages, naar Rettigheden til at disponere over en Stiftelse eller et Legat tilkommer Private, og der enten i Patronatet indtræffer Vakance, uden at det vides, hvem Rettigheden i den Fratraadtes Sted tilfalder, eller vedkommende Berettigede ikke ved forefaldende Vakance i Stiftelsen eller Legatet melder sig for at udøve sin Ret, saa har Kongen for at bortrydde de Hindringer for slige Indretningers velgjørende Virksomhed, som heraf kunne opstaae, fundet for godt at ordne denne Gjenstand ved en Anordning, og efter at have fra begge Forsamlinger af de danske Provindsialstænder indhentet Betænkning over Udkastet til en saadan Anordning, byder og befaler Kongen derfor som følger:

1) Naar det ved indtræffende Vakance af en Plads i en Stiftelse eller en Portion af et Legat, hvortil der er indrømmet visse Personer, paa Grund af Familie- eller andre Rettigheder, et Fortrin, ikke vides, hvem den fortrinsberettigede Person er, eller hvor denne opholder sig, saa bliver han 3 Gange efter hinanden med 12 Ugers Varsel at indkalde i den „Berlingske politiske og Avertissements-Tidende“ og derhos, hvis Stiftelsen eller Legatet har hjemme i Kjøbenhavn eller andetsteds i Sjællands Stift, i „Kjøbenhavns Adressecontoirs Efterretninger“, men ellers i den vedkommende Stiftstidende. Den, som efter slig Indkaldelse ikke melder sig med behørig Legitimation, har derved tabt sin Ret til den ledige Plads i Stiftelsen eller Portion af Legatet. 2) Naar den, som allerede nyder Understøttelse af en Stiftelse eller et Legat, lader et Aar hengaae, uden at oppebære den ham tillagte Understøttelse, bliver han ligeledes paa foranførte Maade at indkalde, og, naar han da ikke melder sig, bliver hans Portion at uddele til Andre, i Overensstemmelse med Fundationerne for Stiftelsen eller Legatet. 3) Lige Indkaldelse vil og finde Sted, naar Rettighed til at disponere over en Stiftelse eller et Legat, paa Grund af Familie- eller andre Rettigheder, tilkommer Private, og der i dette Patronat er indtruffet Vakance, uden at det nøjagtig vides, hvem Rettigheden i den Fratraadtes Sted tilfalder, og Patronatet vil da forblive hos den, der af de Anmeldte findes nærmest berettiget, uden Hensyn til, at der senere maatte fremstaae Nogen, som er nærmere berettiget. 4) Saafremt det

---

*) Selmers Aarb. f. 1842 S. 80—83 jfr. Univ. Aarb. f. 1880—81 S. 1151—52.
**) Selmers Aarb. f. 1842 S. 57.

til den Tid, Vakance indtræffer i en Stiftelse eller et Legat, ikke vides, hvor den Dispositionsberettigede er, eller hvor denne opholder sig, saa vil en lignende Indkaldelse som foranført blive at udstede, i hvilken Henseende det bliver at iagttage, at i sidst nævnte Tilfælde den Dispositionsberettigede navnlig betegnes i Indkaldelsen, der tillige bør indeholde en almindelig Opfordring til de øvrige Berettigede om at melde sig. Naar da Vedkommende ikke inden Varslets Udløb melder sig, maa den Autoritet, hvorunder Stiftelsen eller Legatet hører, bortgive den ledige Plads eller Legatportion til den, som efter de gjældende Regler dertil findes mest kvalificeret. 5) Naar vedkommende Berettigede ikke efter en i Henhold til § 4 udstedt Indkaldelse har meldt sig til at udøve Dispositionsretten, vil der to Gange, ved indtræffende nye Vakancer i Stiftelsen eller Legatet, atter, under Paaberaabelse af den eller de tidligere stedfundne Indvarslinger, være at udstede en lige Indkaldelse; men derefter vil ingen ny Indkaldelse ved senere Vakancer være fornøden, hvorimod det da maa være den Vedkommendes Sag uden Opfordring at melde sig, hvis han nogen Sinde vil gjøre sin Ret gjældende. 6) Foranførte Regler ere dog uanvendelige, hvor en anden Fremgangsmaade er hjemlet ved Fundationerne for vedkommende Stiftelser eller Legater eller ved andre gjældende Bestemmelser. 7) Saafremt der i Anledning af Rettigheden til at disponere over eller nyde Godt af en Stiftelse eller et Legat skulde forekomme saadanne Tilfælde, paa hvilke de i denne Anordning givne almindelige Regler ikke kunne anvendes, og hvorfor der heller ikke haves saadanne særegne Regler, som omhandlet i § 6, eller naar Vedkommende ikke kunne blive enige om, hvem Dispositionsretten tilkommer, eller hvo der skal nyde Godt af en Plads i en Stiftelse eller en Legatportion, skal det af Kongens Regeringskollegier, hvorunder Stiftelsen eller Legatet sorterer, være bemyndiget til at afgjøre Spørgsmaalet i Analogi af de i det Foregaaende indeholdte Bestemmelser, medmindre det efter sin Beskaffenhed bør indstilles til Kongens egen Resolution, eller de Vedkommende maatte ønske Spørgsmaalet afgjort ved Domstolene og det efter sin Natur dertil egner sig. Juli 12.

(Univ. Arkiv., Aftryk i Kvart.)

Kgl. Resol. *), hvorved allernaadigst bifaldes: Decbr. 15.

1) Administrationen af samtlige Kommunitetet tilhørende Midler og Ejendomme skal, i Lighed med, hvad der tidligere er sket med Universitetsmidlernes Administration, fra 1ste Januar 1844 at regne henlægges under Kvæsturen. — — — 5) Med Hensyn til Kommunitetsmidlerne, der iøvrigt blive at bestyre efter samme Regler som Universitetsmidlerne, ville Vi allernaadigst have Konsistorium givet det samme Tilsagn, som med Hensyn til Universitetsmidlerne indeholdes i allerhøjeste Resolution af 22de December 1837, „at der ingen Sinde, uden at Consistorii Betænkning er blevet indhentet, skal blive foretaget nogen Forandring med Substansen af Kommunitetets Formue“.

*) Selmers Aarb. f. 1843 S. 12—24.

April 13. **Kons. Skr.** til Eforus for Elers' Kollegium, hvorved meddeles, at Konsistorium har vedtaget, at det med Kollegiet forbundne Uldallske Stipendium udbetales med 11 Rdl. 24 Sk. aarlig som Renten à $3^3/_4$ pCt. af 300 Rdl. at der til Professorernes Distributs fra indeværende Aars Begyndelse og indtil videre betales 25 Rdl. 86 Sk., som udgjør det Halve af Renten af den Professorerne tillagte Kapital 1381 Rdl. 24 Sk., og at til Eforus, ligeledes fra indeværende Aars Begyndelse, udbetales Renten af den for ham bestemte Kapital 743 Rdl. 72 Sk. med 27 Rdl. $85^1/_2$ Sk.*).

(Univ. Arkiv.)

Juli 13. **Concl. cons.** ang. Valkendorfs Kollegiums økonomiske Forfatning**):

A. Med Hensyn til den samlede, paa Kollegiets Navn staaende Kapital af 20,695 Rdl. 75 Sk., eller, efter Fradrag af de 200 Rdl., der, som nedenfor anført ville være at udlægge til det Stampeske Legat, 20,495 Rdl. 75 Sk.: at den nærværende Renteindtægt af Stiftelsens Kapitaler, 766 Rdl. 86 Sk., bliver at fordele saaledes:

1.	Stipendium til 16 Alumner à 24 Rdl. og $^1/_2$ Stipendieportion 12 Rdl. som Tillæg til Inspektor	396 Rdl.	„ Sk.
2.	aarligt Oplæg, $3^3/_4$ pCt. af 2,295 Rdl.	86 —	6 —
3.	til Professorerne	70 —	79 —
	hvoraf 37 Rdl. 48 Sk. tillægges Eforus, og til Distributsen indbetales 33 Rdl. 31 Sk.		
4.	til Bygningsudgifter Resten	214 —	1 —
		766 Rdl.	86 Sk.

dog at den heraf følgende Nedsættelse af Stipendiet, som for Tiden udgjør 28 Rdl. for hver Alumnus, kun skal ske sukcessive som nye Alumner indkomme, og vil som Følge heraf Indtægten til Professorerne mulig først efterhaanden kunne indvindes, hvorimod Oplæget af de 86 Rdl. 6 Sk., der blive at indbetale i Kvæsturen, hvor en egen Bikonto vil blive oprettet for samme, formentlig allerede i dette Aar kan begynde.

B. Med Hensyn til de med Kollegiet forbundne særegne Legater:

at 200 Rdl. af Kollegiets Kapital udlægges til det Stampeske Legat, hvorfor dannes en særegen Konto i Kvæsturens Legatprotokol;

at Renten af dette Legat til Kollegiets Inspektor for Fremtiden bliver at udbetale med 7 Rdl. 48 Sk. aarlig, af Obelitz's til den ældste Alumnus med 3 Rdl. 60 Sk., af Riisbrighs til de to næst efter Inspektor ældste Alumner med 12 Rdl. 6 Sk., og af Smiths til en Mediciner med 3 Rdl. 30 Sk. i Stedet for, som hidtil i en Del Aar, med resp. 5 Rdl., 5 Rdl., 14 Rdl. og 2 Rdl.;

at Regnskabet for disse Legater vel fremdeles kan forbindes med Stiftelsens Regnskab, men at dog Renten for hvert enkelt Legat særlig optages under Indtægten, og under Udgiften anføres, hvorledes de ere udbetalte.

Herom er der under 16. Juli meddelt Eforus fornøden Underretning.

(Univ. Arkiv.)

---

*) Selmers Aarb. f. 1844 S. 64—66.
**) Selmers Aarb. f. 1844 S. 66—70.

Kons. Skr. til Kvæstor, at Eforus aarlig i Kvæsturen skal indbetale Renten af den i Kollegiets Fundats bestemte Fremvæxtkapital 2,295 Rdl., som tilfalder Professorernes Distributs, hvorimod Kapitalen, naar den er opvoxet til 1,000 Rdl., udgaar af Bikontoen og forenes med Hovedkapitalen*). Juli 16.

(Univ. Arkiv.)

Univ. og Skole-Direkt. Skr. til Konsistorium, hvorved Direktionen bifalder, at det overlades Stipendiebestyrelsen efter Omstændighederne at bevilge Studerende, som dertil findes kvalificerede, rentefrie Laan til deres Studeringers Fortsættelse paa kortere eller længere Tid, mod saadan Sikkerhed, som Kvæsturen, af hvem de stipulerede Afdrag ville være at modtage eller indkræve m. v., maatte finde antagelig, at det i slige Tilfælde i Almindelighed maa anses tilstrækkeligt, at der for Laanet stilles antagelig Selvskyldnerkaution, og at en stræng Iagttagelse af Lovgivningens almindelige Forskrifter om Gjæld, der gjøres af Umyndige, kan undlades i de Tilfælde, hvor Saadant vilde medføre uforholdsmæssig Bekostning eller Vidtløftighed, samt endelig, at med Hensyn til Udredelsen af slige Laan disse behandles som andre Udlaan af Stiftelsens Midler, saaledes at først naar Tab i et enkelt Tilfælde skulde opstaae for Stiftelsen af et saadant Udlaan, sammes Beløb afskrives paa den til Understøttelse for Studerende normerede Sum**). Juli 16.

(Univ. Arkiv.)

Kgl. Resol., hvorved det tillades cand. phil., Mag. art. P. M. Stilling, uanset Bestemmelsen i Univ. Fund. 7. Maj 1788 Kap. VI. § 2 N. 9, at ansøge om saadanne af Universitetets Rejsestipendier, som ere bestemte for Videnskabsfag, i hvilke ingen Embedsexamen er anordnet. Sept. 20.

(Univ. Arkiv.)

1845.

Instrux for den ved Regensen ansatte Læge, udfærdiget af Konsistorium***). Jan. 18.

1. Det paaligger Regenslægen at yde de Studerende, der som Alumner eller Gratister have Bolig paa Regensen, saa og Underbetjenten og Portneren med disses Familier og Tyende, Raad og Hjælp, saa ofte de i Sygdomstilfælde enten personlig henvende sig til ham, eller forlange hans Besøg paa Regensen. 2. Han har at bekjendtgjøre for Stiftelsens Alumner en vis Tid, paa hvilken han daglig sikkert er at træffe i sin Bolig. 3. Han iagttager nøje, at enhver af Alumnerne, for hvem det enten maatte være ønskeligt for hans egen Skyld, eller nødvendigt med Hensyn til Smitte for Stiftelsen, i Tide bliver indlagt paa Hospitalet. Han udsteder i saadant Tilfælde derom en Attest, som afleveres til Underbetjenten, der da af Provsten ved Attestens Forevisning modtager den fornødne Rekvisition og Kaution til Hospitalet. 4. I Tilfælde af Fraværelse eller Sygdom har han at overdrage sine Forretninger med Hensyn til Regensen til en paalidelig Mand, hvilket han dog

---

*) Univ. Aarb. f. 1864—71 I. S. 578 jfr. Selmers Aarb. f. 1844 S. 69—70.
**) Selmers Aarb. f. 1844 S. 61—62.
***) Datoen er i Selmers Aarb. f. 1845 S. 39 fejlagtig anført som 3. Jan.

Jan. 18. forud bør anmelde for Provsten, for at denne, naar han dertil finder Anledning, kan gjøre videre Indberetning eller Indstilling til Bestyrelsen.

Saa længe Lægen iagttager ovenstaaende Forskrifter, samt i det Hele opfylder de ham paaliggende Pligter med Duelighed og Troskab, oppebærer han i Følge kgl. Resol. af 9de Juli 1831 en aarlig Gage af 100 Rdl. r. S., skriver Eet hundrede Rigsbankdaler rede Sølv, som udbetales kvartaliter i Universitetskvæsturen; ligesom han ogsaa, i Tilfælde at Konsistorium skulde finde Anledning til at give ham Afsked — hvortil man forbeholder sig Ret uden noget Søgsmaal, — skal beholde sin Gage indtil Udløbet af det Kvartal, i hvilket Opsigelsen finder Sted.

(Univ. Arkiv.)

1846.

Maj 1. **Punkter,** til Efterretning for tiltrædende Alumner paa Valkendorfs Kollegium (fastsatte af Eforus):

3. En Gang om Aaret afleverer han en Afhandling eller Udarbejdelse til Eforus, medmindre han paa anden Maade godtgjør sin akademiske Flid for denne. 5. Ingen Alumnus kan rejse fra Byen for at blive længere borte end 3 Dage, uden at have indhentet Efori Samtykke, medmindre det er i Ferierne.

(Kollegiets Arkiv.)

1847.

Marts 17. **Concl. cons.,** hvorved fastsættes, dels at Attesterne for akademisk Flid herefter skulle meddeles paa et anordnet Skema, hvilket af enhver Student bliver at forelægge de Professorer, af hvilke han begjærer Attest, og som kan erholdes gratis udleveret hos den i Kommunitetsbygningen boende Pedel, dels at der indrettes en alfabetisk ordnet Protokol, i hvilken alle Udnævnelser, saavel til Kommunitets- og Regensbeneficierne som til Universitetets øvrige Stipendier, dog med Undtagelse af Sygelegater, extraordinære Gratialer og Legater under 10 Rdl. om Aaret, blive at indføre, med Angivelse af Udnævnelsens Datum, hvilken Protokol, overensstemmende med nedenstaaende Skema, bliver at føre af en af Pedellerne, der saavel i hver Juni og December Termin som ved hvert Kvartals Slutning, og for Kommunitetets og Regensens Vedkommende paa de Tider, da disse bortgives, har at indhente de fornødne Oplysninger om Af- og Tilgangen hos de forskjellige Eforer og andre Vedkommende, ligesom han, hver Gang Nogen, der nyder et Stipendium, ved en Examen faaer Non contemnendus til Hovedkarakter, derom har at meddele vedkommende Eforus Underretning*).

Skemaet for Flidsattesten er følgende:

Semester.	Forelæsninger og Øvelser.	ugentlige Timer.	Bemærkning.	Docentens Navn.

Skemaet for Stipendieprotokollen:

Stipendiarii.	Stipendier.	Beløb.	Varighed.	Udnævnt.	Bemærkninger.

(Univ. Arkiv.)

*) Selmers Aarb. f. 1847 S. 77.

Reglement for Kommunitetsstipendiet og Regensbeneficiet ved Kjøbenhavns Universitet*). Febr. 11

Efterat det har været Kongen foredraget, hvorledes de ved Regl. 30. Juli 1818 fastsatte Bestemmelser angaaende Uddelingen af de til Understøttelse for trængende og værdige Studerende ved Kjøbenhavns Universitet bestemte Kommunitets- og Regensbeneficier i flere Henseender behøve Forandringer, for efter de senere indtraadte Forhold paa en virksommere og mere tidssvarende Maade at fyldestgjøre det velgjørende Øjemed, hvori disse Beneficier ere oprettede og doterede, og efterat Kongen har ladet sig de dertil sigtende Forslag foredrage, vil Han have Regl. 30. Juli 1818 ophævet, og derimod herved have approberet følgende Reglement for bemeldte Stipendier. § 1. Den ved Regl. 30. Juli 1818 bestemte Inddeling af Kommunitetsstipendiet i 3 forskjellige Grader bortfalder, og skal fra 1. Januar 1848 at regne Kommunitetsstipendiet for samtlige Alumner, saavel de privilegerede som de ordinære, være lige stort, nemlig 8 Rbdlr. maanedlig; dog at denne Bestemmelse ingen Indflydelse har paa dem, som allerede ere i Besiddelse af Stipendier til et højere Beløb. § 2. Antallet af Stipendieportioner, eller af de enkelte Understøttelser af Kommunitetet, fastsættes til 120, heri indbefattede samtlige privilegerede Stipendiepladser, dog saaledes at, dersom Antallet af de i § 4 nævnte privilegerede Stipendiater nogen Sinde skulde paa engang overstige 20, skal der gives Adgang til saa mange flere ordinære Stipendieportioner, som der ere flere end 20 privilegerede Stipendiater, saa at Antallet af de ordinære Kommunitetsstipendier, som kunne søges, ingen Sinde bliver mindre end 100. Overgangen fra det nuværende Antal af 130 Portioner til det saaledes fastsatte Antal af 120 skal ske saaledes, at ved hver af de tvende Uddelinger i Aaret 1848 skulle 5 Pladser inddrages § 3. Adgangen til at søge det ordinære Kommunitetsstipendium har enhver Studerende, der, efterat have underkastet sig enten den nu bestaaende Examen Artium ved Universitetet, eller den fuldstændige Afgangsexamen ved de udvidede lærde Skoler, eller den ved kgl. Resol. 20. Novbr. 1833 (Bekj. 20. Decbr.) anordnede Præliminærexamen for Studerende fra fremmede Universiteter, er inskriberet som akademisk Borger ved Kjøbenhavns Universitet, under følgende Betingelser: 1) at han i Følge Lovgivningen har Indfødtes Ret; 2) at han har studeret et Aar ved Universitetet og til de fastsatte Tider underkastet sig den hidtil bestaaende anden Examens tvende Prøver, forsaavidt Forpligtelsen til at underkaste sig denne Examen endnu for ham er gjældende, og forudsat, at han ved disse Examiners Udfald, samt forøvrigt efter de Regler, som nærmere af Stipendiebestyrelsen vedtages og bestemmes, behørig godtgjør at have anvendt sin Tid paa en rosværdig Maade til sine Studeringers Fremme. Dog skal Stipendiet ogsaa kunne tildeles den, der senere end lovbefalet har underkastet sig anden Examen, naar det godtgjøres, at Saadant har haft sin Grund i Sygdom eller andet for gyldigt erkjendt Forfald. Under særdeles anbefalende Omstændigheder skal det være tilladt at uddele Stipendiet til Studerende i deres første akademiske Aar, eller endog strax efter deres Inskription, under Forudsætning af, at de ved Examen Artium eller Afgangsexamen eller ved den ovennævnte Præliminær-

*) Lindes Medd. f. 1849—56 S. 829—38.

Febr. 11. examen have opnaaet bedste Karakter; 3) at han tilvejebringer antagelige Trangsattester, der fremdeles bør være affattede i den foreskrevne Form. § 4. Privilegerede til at nyde Kommunitetsstipendiet ere følgende Studerende: 1) alle islandske Studerende, hvilke, naar de ankomme til Universitetet umiddelbart efter at have i Reykjavik Skole underkastet sig og bestaaet den der saavel for Skolens egne Disciple som for Privatdimissi foreskrevne Afgangsexamen, have, uden Hensyn, til hvilket Embedsstudium de vælge, Ret til strax efter deres Inskription at nyde baade Kommunitet og Regens, og det hvad enten de ere Sønner af indfødte Islændere, eller af andre paa Island bosatte danske Undersaatter, hvilke vedblive at have Ophold paa Island eller der ved Døden ere afgaaede. Saafremt Sønner af Islændere maatte blive nedsendte til Danmark for her i en lærd Skole at modtage Forberedelse til Universitetet, skal dem fremdeles være forundt Ret til strax efter Inskriptionen som akademiske Borgere at nyde Kommunitet og Regens, dog kun under den Betingelse, at de ved Examen Artium eller Afgangsexamen have opnaaet *Laudabilis* eller første Karakter; 2) alle færøiske eller grønlandske Studerende, hvad enten de ere Sønner af kongelige Embedsmænd eller andre danske Undersaatter paa Færøerne eller i Grønland, skulle, saavel naar de ere dimitterede til Universitetet umiddelbart fra disse Lande, som naar de ere nedsendte til Danmark for her i en lærd Skole at modtage Undervisning, og i dette Tilfælde til Examen Artium eller Afgangsexamen have opnaaet bedste Karakter, være berettigede til strax efter deres Immatrikulation at nyde Kommunitet og Regens, under Forudsætning af, at deres Forældre vedblive at have Ophold i hine Lande eller der ved Døden ere afgaaede; 3) tvende af de Studerende, som aarlig hidkomme til Universitetet fra Frederiksborg lærde Skole, skulle fremdeles, under Forudsætning af, at de ved Examen Artium eller Afgangsexamen have opnaaet *Laudabilis* eller første Karakter, ligeledes være berettigede til strax at nyde Kommunitet og Regens. § 5. Enhver, som har erholdt Kommunitetsstipendiet, kan vedblive at nyde det i fire Aar, forsaavidt han ikke, ved at forlade eller forsømme sine Universitetsstudier eller ved usædelig Vandel, dertil gjør sig uværdig, og hans Trang til Stipendiet ikke forinden skulde ophøre, om hvilket alt Stipendiaterne ere pligtige engang hvert Aar at tilvejebringe Vidnesbyrd paa den Maade og i den Form, som Bestyrelsen nærmere foreskriver. Ligesaa skulle og de Stipendiater, der ere pligtige til at underkaste sig den nuværende anden Examen, strax miste Stipendiet, naar de inden den foreskrevne Tid af respektive et halvt Aar og et Aar enten aldeles ikke have underkastet sig anden Examens filologiske og filosofiske Prøve, eller for disse Prøver ikke erholde idetmindste Hovedkarakteren *Haud illaudabilis.* De her bestemte fire Aar regnes for dem, der ere pligtige til at underkaste sig anden Examen, fra den Tid, denne paa foreskrevne Maade er absolveret, men for alle andre fra den Tid, Stipendiet blev meddelt; dog saaledes, at Ingen kan oppebære Stipendiet længere end til den 1. Maj eller 1. Novbr., som følger nærmest efter at han har absolveret Embedsexamen. § 6. Stipendiet tildeles tvende Gange hvert Aar, saa at det bevilgede Stipendium kan tage sin Begyndelse enten 1. Novbr. eller 1. Maj, hvorimod Udbetalingen af de bevilgede Stipendier foretages af Regensprovsten paa samme Maade som hidtil ved Udgangen

af hver Maaned. § 7. Enhver, der vil ansøge om Kommunitetsstipendiet, eller der formener som privilegeret dertil at have Adkomst, har derom til Regensprovsten at indlevere sit skriftlige Andragende, ledsaget af de Vidnesbyrd og Bevisligheder, som af Bestyrelsen ere eller blive foreskrevne for at give Vished om, hvorvidt de bestemte Betingelser for at opnaae Beneficiet ere tilstede. Samtlige disse Andragender maa inden den af Bestyrelsen dertil bestemte Tid være indleverede til Regensprovsten, som paaagter, at alle foreskrevne Oplysninger og Vidnesbyrd ere meddelte og vedlagte, eller i manglende Fald derom paaminder de Paagjældende, og derefter med de Bemærkninger, hvortil han finder Anledning, indsender dem til den i § 13 nævnte Bestyrelseskomite. § 8. De hver Gang ledige Pladser besættes først med de Privilegerede, som maatte have meldt sig og behørig godtgjort deres Adkomst, og iøvrigt maa blandt samtlige Ansøgere Evner og Flid, sædeligt Forhold og Trang bestemme Valget. § 9. Det Beneficium af fri Bolig paa Regensen og det dermed forbundne Regensstipendium, hvilket fra 1. Jan. 1848 forhøjes fra dets nu bestemte Beløb af 10 Rbmark til 2 Rbdlr. om Maaneden, skal stedse være forbundet med Kommunitetsstipendiet, saaat Kommunitetsalumnerne enten erholde Regensen i Forbindelse med Kommunitetsstipendiet, naar dette tildeles dem, eller, forsaavidt dette af Mangel paa Plads ikke kan ske, senere dertil oprykke, efterhaanden som Pladser paa Regensen blive ledige, og beholde da Regensen ikkun saalænge de nyde Kommunitetet. Iøvrigt blive med Hensyn til Adgangen til Regensbeneficiet, saavel for de privilegerede som for de øvrige studerende, Betingelserne, hvorunder det kan beholdes, og Maaden, hvorpaa det søges, de samme Regler at iagttage, som for Kommunitetsstipendiet i det Foregaaende ere fastsatte. § 10. Af Kommunitetets Kasse maa anvendes et Beløb af indtil 200 Rbdlr. aarlig til syge Regensalumners Kur og Pleje paa Hospitalet. Og skal den hidtil stedfundne Indeholdelse af Kommunitetsstipendiet for saadanne syge Alumner falde bort. § 11. Den i Regl. 30. Juli 1818 § 12 meddelte Tilladelse til hvert Halvaar at uddele Gratialer af 20 Rbdlr. til saadanne Studerende, som ved den sædvanlige Uddeling have maattet forbigaaes, forandres derhen, at det skal være tilladt, af Kommunitetets Kasse at uddele saadanne extraordinære Understøttelser fra 10 til 30 Rbdlr., som der i Aarets Løb paa Grund af særegne Omstændigheder maatte være Anledning til at bevilge trængende saavel Kommunitetsalumner som andre Studerende; dog at det hele Beløb, som hertil anvendes, ingensinde maa overstige 500 Rbdlr. om Aaret. § 12. Af Kommunitetets Midler normeres fremdeles et Beløb af 500 Rbdlr. aarlig, hvoraf kunne bevilges extraordinære Understøttelser paa 100 Rbdlr., hver Gang for et Aar, til saadanne Kandidater, der have givet fortrinligt Haab om videre Fremgang i Videnskaberne, naar de tillige findes trængende. § 13. Den umiddelbare Bestyrelse af Kommunitetets og Regensens Stipendievæsen udøves af en permanent Bestyrelseskomite af 3 Professores consistoriales, af hvilke to skulle være af det theologiske, og en af det juridiske Fakultet. Medlemmerne udnævnes ved Valg af Konsistorium paa 5 Aar, efter hvis Udløb de atter kunne gjenvælges; dog at de to theologiske Professorer, som forhen have været Medlemmer af Kommunitetsbestyrelsen, saalænge denne var hos det theologiske Fakultet, vedblive som Medlemmer

Febr. 11.

Febr. 11. af Bestyrelseskomiteen for deres Embedstid, saafremt de ønske det. Bestyrelseskomiteen har i Almindelighed at varetage de Kommunitetets og Regensens Stipendievæsen vedkommende Anliggender, samt at føre Tilsyn med Stipendiaterne, og navnlig omhyggelig at vaage over, at ingen vedbliver at nyde Stipendiet, som dertil maatte vise sig uværdig. Det tilkommer den saaledes: at bevilge Kommunitets- og Regensstipendiet i Overensstemmelse med de i det Foregaaende foreskrevne Regler; at indeholde et Kommunitetsstipendium indtil videre og at standse dets Udbetaling, forsaavidt det er bundet til visse Betingelser, som ikke opfyldes; at bevilge de i §§ 10 og 11 bestemte extraordinære Understøttelser. Hvert af Komiteens Medlemmer tillægges en aarlig Godtgjørelse af 100 Rbdlr., ligesom der tilstaaes Komiteen 50 Rbdlr. om Aaret til at lønne et Bud, saa og Komiteen i Forening med Regensprovsten 30 Rbdlr. aarlig til at besørge det ved Stipendiebestyrelsen forekommende Skriveri, alt af Kommunitetets Kasse. § 14. Den overordnede Bestyrelse af Kommunitets- og Regens-Stipendievæsenet udøves af Konsistorium, til hvilket saaledes Bestyrelseskomiteen har at henvende sig med alle Indberetninger, Forestillinger og Andragender, som vedkomme Stipendievæsenet, for at disse ved Konsistoriums Beslutninger kunne finde deres endelige Afgjørelse, forsaavidt de ikke maatte være at indstille til Direktionen for Universitetet, hvilket navnlig bør finde Sted i alle Anliggender, som gaae ud paa Forandringer i eller Afvigelser fra de i dette Reglement indeholdte Forskrifter. Konsistorium tilkommer det: at bevilge de Studerende den i § 3 omhandlede Dispensation fra Forpligtelsen til inden en vis bestemt Tid at underkaste sig anden Examen som Betingelse for at opnaae Stipendiet: at forlænge den for Stipendiets Nydelse lovbestemte længste Tid af 4 Aar endnu et halvt Aar, naar særdeles Omstændigheder derfor maatte tale; at fratage saa vel en privilegeret som ordinær Stipendiat det ham forundte Stipendium, naar han dertil har vist sig uværdig, eller naar hans Trang dertil maatte ophøre; at bevilge de i § 12 for Kandidater bestemte særdeles Understøttelser. § 15. De aarlige Bidrag til Lønninger, som hidtil af Kommunitetets Kasse ere udbetalte til gejstlige Embedsmænd ved Trinitatis Kirke, ligesom ogsaa de aarlige Understøttelser, der ere tillagte fire Alumner ved det grønlandske Seminarium, vedblive at udredes udenfor de egentlige Stipendier aldeles efter de samme Regler som hidtil.

(Univ. Arkiv, Aftryk i Kvart).

April 18. **Kgl. Resol.**, hvorved bifaldes, at det overdrages den for Regensen ansatte Læge tillige at yde Alumnerne og Betjentene ved Valkendorfs, Borchs og Elers' Kollegium samme Lægetilsyn som hin Stiftelse, mod at det ham som Læge ved denne tillagte Honorar af 100 Rdl. forhøjes med et lige Beløb til 200 Rdl., der ligeledes bliver at udrede af Kommunitetets Kasse af samme Konto som det oprindelige Honorar*).

(Univ. Arkiv.)

Aug. 2. **Decision** til Eforiregnskabet for Elers' Kollegium for 1847, hvorved

*) Er i Ussings Reskr. Sml. fejlagtig citeret under 10. April.

det paalægges ved de fremtidige Regnskaber at fremlægge en Afskrift af Regnskabet for Fiscus. Aug. 2.

(Eforiprot.)

Plakat (Resol. 29. Juli) ang. en forandret Indretning af den ved Univ. Fund. 7. Maj 1788 Kap. V. § 4 anordnede Magisterkonferens. Aug. 10.

Kongen har bestemt som følger: De, som agte at disputere for Magistergraden i det filosofiske Fakultet, og som ikke i Henhold til Frd. 9. Jan. 1824 dertil have erhvervet sig Adgang ved at have taget en Embedsexamen med bedste Karakter, have i Overensstemmelse med Univ. Fund. 7. Maj 1788 Kap. V. § 4 at underkaste sig en Konferens, der bliver at afholde efter følgende Regler: 1) Konferensen bestaaer i en skriftlig og en mundtlig Prøve i det Fag, hvilket Kandidaten, der agter at erhverve Graden, angiver som sit Hovedstudium, og som maa bestaae i en hel under Fakultetet hørende Videnskabsgren i dens Sammenhæng og Hoveddele, saaledes dog at en mere speciel Retning særlig kan fremhæves; 2) det filosofiske Fakultet har i ethvert forekommende Tilfælde at afgjøre, hvorvidt det af Kandidaten Opgivne er tilstrækkeligt til at fyldestgjøre de saaledes foreskrevne Fordringer, ligesom det bliver bemeldte Fakultet, der ved sine nærmest vedkommende og af samme dertil kommitterede Professorer har at forestaae Afholdelsen af denne Prøve; 3) ved den skriftlige Prøve skal forelægges Kandidaten en Opgave til Besvarelse hjemme i en Tid af 4 à 6 Uger og med Tilladelse til dertil at benytte ethvert literært Hjælpemiddel, og tre Opgaver til Besvarelse ved selve Prøven, over hvilke foran omtalte Professorer have at meddele Fakultetet deres Dom; 4) den mundtlige Prøve skal, efter Kandidatens eget Valg, bestaae enten i Afholdelsen af tre offentlige Forelæsninger over forelagte Opgaver, den ene med 8 Dages, den anden med 2 Dages og den tredie med 6 Timers Forberedelse, eller i en mundtlig offentlig Examen i alle Hoveddele af det af Kandidaten opgivne Videnskabsfag.

(Univ. Arkiv, Aftryk i Kvart.)

Underv. Min. Skr. til Konsistorium om Nydelsen af tvende Inspektor paa Valkendorfs Kollegium tillagte Stipendier. Okt. 12.

Ved Revisionen af Regnskabet for Valkendorfs Kollegium for Aaret 1847 blev der rejst Spørgsmaal om, hvilken af Kollegiets Alumner der skulde nyde det ved Kollegiets Fundats af 16 Juli 1595 bestemte Tillægsstipendium af en halv Portion og det ved Geheimeraadinde Stampes Fundats af 7. Aug. 1790 skjænkede Legats Renter, hvilke to Emolumenter fundatsmæssig vare tillagte Kollegiets Inspektor. Om Spørgsmaalet var der Meningsforskjel mellem Legatets Eforus og Revisor, idet Revisor gik ud fra, at de ovenmeldte Emolumenter fundatsmæssig burde tilfalde den Alumnus, der i Regnskabet betegnedes som Inspektor, hvorimod Eforus forklarede, at efter gammel Praxis havde den ældste Alumnus stedse været Inspektor, men at Alumnerne havde ønsket og i længere Tid plejet at overdrage Inspektorforretningerne til en af deres Midte, som de selv vælge under Efori Aprobation, og som uden nogen Løn paatager sig Arbejdet, hvorimod den ældste Alumnus beholder Emolumenterne.

I denne Anledning har Ministeriet tilkjendegivet Konsistorium, at det hverken i Sagens Natur eller i det af Eforus Anførte finder tilstrækkelig Anledning til at indgaae med en allerunderdanigst Forestilling om Forandring Fundatsernes Bestemmelser, forsaavidt disse gaae ud paa, at de ommeldte Emolumenter skulle tilfalde den af Alumnerne, der vælges til at udføre

Okt. 12. Inspektorforretningerne, hvorimod der fra Ministeriets Side Intet haves at erindre mod, at disse Emolumenter ogsaa for Fremtiden, saaledes som det er forklaret nu at finde Sted, tillægges den ældste Alumnus i de Tilfælde, hvor en anden end han vælges til Inspektor og denne selv giver Afkald paa dem.

(Univ. Arkiv.)

Okt. 14. **Underv. Min. Skr.** til Konsistorium om, at det har tilkjendegivet Revisor, Justitsraad Bang, at det paa samme Maade, som tidligere ved Instruxen for Universitetets Revisor var foreskrevet, *) vil være at iagttage, at Vedtegningerne til de besvarede Antegnelser til Universitetets Efori- og Kuratelregnskaber blive af Revisor at tilstille Konsistorium, førend de afgives til Decision. **)

(Univ. Arkiv.)

Dec. 9. **Kons. Skr.** til Eforus for Borchs Kollegium, at Konsistorium Intet har fundet at erindre mod, at der indrømmes Alumnerne Ret til at vælge Inspektor, samt at det har vedtaget, at Inspektor vælges for et Aar ad Gangen, dog at Gjenvalg kan finde Sted, at ingen kan vælges, førend han har været et Aar Alumnus, og at Valget forelægges Kollegiets Eforus til Approbation. ***)

(Univ. Arkiv.)

1849.

Febr. 2. **Kgl. Resol.**, hvorved der tilstaaes cand. philos. J. Lange en extraordinær Understøttelse af 100 Rdl. af Kommunitetets Kasse. †)

I Anledning af et til Konsistorium af cand. philos. J. Lange indgivet Andragende om en Portion af det ved Regl. 11. Febr. 1848 § 12 til extraordinære Understøttelser til Kandidater henlagte Beløb af 500 Rdl., tilskrev Konsistorium Ministeriet, at det maatte anse Ansøgeren fuldkommen værdig til at forundes en Portion, og at han havde langt større Kvalifikationer, end der i Almindelighed kunde fordres hertil. Konsistorium androg derfor om Tilladelse til at tildele Ansøgeren det omhandlede Stipendium, uagtet han ikke var Kandidat, og i Forbindelse hermed om, at der maatte tillægges det en almindelig Bemyndigelse til, under særdeles Omstændigheder, ved Anvendelsen af Regl. § 12 at eftergive den Fordring, at den Paagjældende skal være Kandidat. Ministeriet fandt det imidlertid betænkeligt, saavel i det foreliggende Tilfælde som i Almindelighed, at indrømme en saa væsentlig Afvigelse fra den i det emanerede nye Reglement for Kommunitetsstipendiet indeholdte Forskrift, og indskrænkede sig derfor til allerunderdanigst at indstille, at der, i Lighed med, hvad der oftere under tilsvarende Omstændigheder var sket, blev forundt Ansøgeren en Understøttelse af den i Kommunitetets Budget for 1848 til extraordinære Udgifter forbeholdte Sum.

I Overensstemmelse hermed blev der ved kgl. Resol. af 2. Febr. allernaadigst bevilget cand. philos. J. Lange en extraordinær Understøttelse af 100 Rdl. af Kommunitetets Kasse, hvilken Resolution under 10de næst efter blev Konsistorium meddelt, med Tilføjende, at Ministeriet havde fundet Betænkelighed ved at udvirke Konsistorium den, som ommeldt, attraaede almindelige Bemyndigelse.

(Univ. Arkiv.)

Nov. 2. **Underv. Min. Skr.** til Konsistorium, hvori Samme tilskrives, at Ministeriet, efterat have modtaget de af Konsistorium fremsendte, af Kvæstor meddelte yderligere Oplysninger angaaende de rentefrie Laan, der, i Henhold til Universitetsdirektionens Skrivelse af 16de Juni 1844, ere af Kommunitetets Midler

---

*) Instr. 12. Maj 1838 i Algr. Ussings Reskr. Sml. og Selmers Aarb f. 1838 S. 157—59.
**) Lindes Medd. f. 1849—56 S. 990—91.
***) Lindes Medd. f. 1849—56 S. 820.
†) Lindes Medd. f. 1849—56 S. 849.

tilstaaede Studerende ved Kjøbenhavns Universitet, efter Omstændighederne vil lade det have sit Forblivende ved den saaledes givne Bestemmelse, men dog i Henseende til Udstrækningen af den derved de Studerende indrømmede Begunstigelse med den Indskrænkning, at hvert enkelt Laans Størrelse ingensinde maa overskride 100 Rbd., og at det samlede Beløb af, hvad der ialt ved deslige Udlaan maa paa engang udestaae af Stiftelsens Midler i intet Aar maa overstige 1000 Rbd. Ministeriet har derhos tilføjet, at det med Konsistorium er enigt i at anse det rigtigst, at Bemyndigelsen til at bevilge de ommeldte Udlaan ligesom hidtil beror hos Komitebestyrelsen for Kommunitetets Stipendievæsen. Nov. 2.

(Univ. Arkiv.)

Underv. Min. Skr. til Konsistorium, hvorved det fastsættes som Regel, saavel for de Studerende, der i November s. A. have erholdt Kommunitetsstipendiet og Regensbeneficiet, som for de Studerende, hvem disse Beneficier i Fremtiden blive tillagte, at de, naar de blive ansatte til Tjeneste ved Hæren eller Flaaden, ikke maa forblive i Besiddelse af disse Stipendier længere end til den først paafølgende almindelige Udnævnelsestid, dog saaledes, at der gives dem Udsigt til ved den første Vakance som indtræder, efterat de ere vendte tilbage til Universitetet, at komme i fortrinlig Betragtning blandt Ansøgerne om Stipendiet, hvilket da kan tillægges dem for den tilbagestaaende Del af Stipendietidens 4 Aar. *) Dec. 8.

(Univ. Arkiv.)

1850.

Kons. Cirk. til samtlige Legateforer om Regnskabsrevisionen. Jan. 12.

Chefen for Kirke- og Undervisningsministeriets Revisionskontor havde, med Hensyn til, at det ved Revisionen af de enkelte Universitetet vedkommende Efori- og Kuratelregnskaber vilde være nødvendigt at anstille en Konference med de i Kvæsturen beroende Legathovedregnskaber, hvilke indtil videre revideres i selve Kvæsturens Kontorlokaler, anmodet Konsistorium om at ville foranstalte, at Eforerne lode deres til Revision bestemte Regnskaber for 1849 og for Fremtiden bringe til det ham i Kvæsturen anviste Kontorlokale, for at han der kunde revidere dem, og havde derhos ytret det Ønske, at der, hvor flere Regnskaber samtidig sendtes fra en Eforus, maatte med dem følge en underskreven aaben Fortegnelse. Efter fuldført Revision vilde Regnskaberne blive remitterede til de respektive Regnskabsførere, og forsaavidt der da var gjort nogen Udsættelse, som foranledigede Regnskabsførerens Besvarelse, maatte Protokollen sammesteds tilbagesendes, for at Revisor kunde tilføje sin eventuelle Vedtegning.

Da Konsistorium ikke finder Noget at erindre mod, hvad saaledes er andraget, skulde man tjenstligst anmode Hr. (Tit.) om indtil videre at lade de Regnskaber, som af Dem aflægges for Aaret 1849 og følgende Aar, aflevere i det angivne Kontorlokale i Kvæsturen, saavel til Revision som siden i fornødent Fald til Vedtegning, og at De vil lade en saadan Fortegnelse, som den attraaede, medfølge; men iøvrigt har Konsistorium fundet det rigtigst, at saavel de Regnskaber, der have været Gjenstand for Besvarelse af Revisionsudsættelser og Revisors Vedtegning, som de, hvori ingen Udsættelse er gjort eller Besvarelse er anset for unødvendig, ligesom hidtil af Revisor remitteres Regnskabsføreren, som derefter uopholdelig maa tilstille Konsistorium dem, for at de kunne blive sendte til Decision.

(Univ. Arkiv.)

*) Lindes Medd. f. 1849—56 S. 850—51.

Maj 13. **Bekj.** fra Underv. Min. (Resol. 6. Maj) ang. en forandret Inddeling af det akademiske Aar ved Kjøbenhavns Universitet. *)

§ 7. De akademiske Stipendier, der hidtil ere bortgivne om Foraaret og Efteraaret, navnlig Kommunitets- og Regensstipendiet, bortgives fra den Tid, da den nye Inddeling af det akademiske Aar indtræder, i den første Maaned af ethvert af de halvaarlige Kursus, saaledes at Stipendiet regnes fra Begyndelsen af ethvert af disse. Overgangen hertil sker saaledes, at de Vakancer, der i Foraaret eller Efteraaret 1852 og fremdeles opstaae ved Udtrædelse af Alumner, der ere berettigede til Stipendiet indtil den Tid, først besættes ved næste Halvaars Begyndelse, hvorimod det Beløb, der paa denne Maade bespares af Kommunitets- og Regensstipendiet, anvendes til extraordinær Understøttelse for Studerende. For at paaskynde Overgangen, forpligtes de Studerende, der, efterat disse Bestemmelser ere givne, udnævnes til at nyde de nævnte Stipendier, til at fratræde Stipendiet ved den Begyndelse af et Semester, der gaaer nærmest forud for det Foraar eller Efteraar, til hvilket de ellers vilde beholde Stipendiet (altsaa omtrent 3 Maaneder tidligere).

(Univ. Arkiv, Aftryk i Kvart.)

Juli 14. **Kgl. Resol.**, hvorved bifaldes, at det Borchske Legats Stipendieportioner til Alumnerne paa Borchs Kollegium maa, efterhaanden som de nuværende Stipendiepladser blive ledige, nedsættes fra 60 Rdl. til 40 Rdl. aarlig for hver af de 15 Alumner og fra 80 Rdl. til 54 Rdl. aarlig for den Alumnus, der tillige er Inspektor, samt at der af Kommunitetets Kasse maa, til en Hovedreparation ved Kollegiebygningen og til nogle andre ønskelige Forbedringer, forundes Kollegiet et rentefrit Laan af 1900 Rdl., der først bliver at afdrage paa den Tid, Kollegiets Kapitalformue er voxet saa meget, at Renterne af samme, foruden at bære de nedsatte Stipendieportioner og alle de øvrige aarlige nødvendige Udgifter, deriblandt ogsaa til Bygningens ordinære Reparationer, kunne afgive den særlige ved Fundatsen foreskrevne Tilvæxtkapital, af hvis Renter da aarlig vil være at anvende til Laanets Afbetaling et Beløb, hvis Størrelse til den Tid maatte nærmere bestemmes. **)

(Univ. Arkiv.)

Juli 20. **Underv. Min. Skr.** til Konsistorium, ved hvilken den kgl. Resol. 14de s. M. meddeles, med følgende nærmere Bestemmelser: 1. at der af Konsistorium bliver at drage Omsorg for, at den med det Borchske Kollegium forbundne, af Etatsraad Schou under 30te April 1824 skjænkede Legatkapital, oprindelig stor 1000 Rdl., der hidtil har været indbefattet under Kollegiets Hovedkapital, afsondres fra denne med det Beløb, hvortil samme ved de fundatsmæssige Oplæg, dog uden Beregning af Rentes Rente, antages at være voxet, og at der til denne Hensigt bliver tilbagebetalt Legatet dels den tidligere i Kvæsturen indbetalte rentebærende Kapital af 100 Rdl., dels den øvrige af Kollegiet til Legatet skyldige Sum, der i den af de juridiske Consistoriales under 11te November 1849 afgivne Betænkning er anslaaet til at

*) Lindes Medd. f. 1849—56 S. 1—17.
**) Lindes Medd. f. 1849—56 S. 814—18.

udgjøre ved Udgangen af Aaret 1849 omtrentlig 176 Rdl.; 2. at derefter det i Fundatsen for det Borchske Legat foreskrevne Oplæg af Renterne af Stiftelsens Tilvæxtkapital 5000 Rdl. Kroner eller 5312 Rdl. 48 Sk. Kour. bliver at iværksætte snarest muligt; 3. at derimod indtil videre den Professorernes Distributs efter Fundatsen tilkommende Rente af 1000 Rdl. Kroner eller 1062 Rdl. 48 Sk. Kour. bliver at udbetale som hidtil med kun 21 Rdl. 24 Sk. og den Eforus tilkommende Rente af 500 Rdl. Kroner eller 531 Rdl. 24 Sk. Kour. med 3¾ pCt. aarlig eller 19 Rdl. 88 Sk., ligeledes indtil videre. Derhos bifalder Ministeriet, at de ovenomtalte nødvendige Reparationsarbejder ved Kollegiets Bygning blive foretagne efter de affattede Overslag. Sluttelig tilføjes, at det ikke findes hensigtsmæssigt, efter Efori Forslag, at lade anstille en fornyet Undersøgelse angaaende den i Aaret 1834 og paafølgende Aar foretagne og ved kgl. Resol. 30. April 1837 approberede Opgjørelse af det Borchske Legat.*) Juli 20.

(Univ. Arkiv.)

Kundgj. fra Konsistorium ang. Oprettelsen af et mathematisk-naturvidenskabeligt Fakultet samt om den akademiske Lærerforsamling og Konsistoriums fremtidige Stilling.**) Sept. 18.

— — — 3) a. Konsistorium, hvis Stilling og Forretningskreds bliver den samme som hidtil, med Undtagelse af den Forandring, som Indførelsen af den akademiske Lærerforsamling kan medføre med Hensyn til Afgivelsen af Erklæringer og Meningsytringer, skal herefter bestaae af 16 Medlemmer, af hvilke 11, to af det theologiske Fakultet, to af det rets- og statsvidenskabelige, to af det medicinske, tre af det filosofiske, to af det mathematisk-naturvidenskabelige, indtræde efter Anciennetet i hvert Fakultet uden særlig kongelig Udnævnelse, men de 5 øvrige ifølge Valg. — — — d. Legateforier, Kirkeværgeposter og deslige Forretninger kunne efter Overdragelse af Konsistorium ogsaa varetages af Professorer, der ikke ere Medlemmer af Konsistorium.

1851.

Underv. Min. Skr. til Konsistorium om nærmere Forklaring af kgl. Resol. 14de Juli 1850.***) Febr. 22.

I behagelig Skrivelse af 8de d. M. har Konsistorium, foranlediget ved, at der er opstaaet forskjellige Meninger om Forstaaelsen af Tiden til Tilbagebetalingen af det Borchs Kollegium ved kgl. Resol. 14de Juli f. A. bevilgede Laan af 1900 Rdl. af Kommunitetets Kasse, udbedt sig meddelt en Forklaring af Resolutionen i den omhandlede Henseende.

I Gjensvar herpaa skulde Ministeriet ikke undlade herved tjenstlig at bemærke, at ved Affattelsen af bemeldte Resolution er Ordet „afgive" blevet henført til Renterne istedetfor til selve Kapitalen, medens der om Renterne burde have været brugt Udtrykket „repræsentere". Resolutionens Mening er nemlig, at Laanet skal henstaae rente- og afdragsfrit, indtil Kollegiets Kapital og de derpaa hvilende Byrder ere bragte i et saadant Forhold, at Renterne af Kapitalen, foruden at dække de aarlige Udgifter, saaledes som de nu ere regulerede og (forsaavidt de ikke ere aldeles faste) lade sig med Rimelighed kalkulere, give et Overskud lig Renten af 5312½ Rdl., hvilket Overskud saa-

*) Lindes Medd. f. 1849—56 S. 814—18.
**) Lindes Medd. f. 1849—56 S. 19—49.
***) Lindes Medd. f. 1849—56 S. 818—819.

Febr. 22. ledes viser den tilsvarende Kapitals Tilstedeværelse som Inkrementkapital, til hvilken Tid det da vil være nærmere at bestemme, hvor stor en Del af denne Rente af Tilvæxtkapitalen der skal anvendes til Laanets Afbetaling. Det beror iøvrigt paa en mindre nøjagtig Beregning, naar i Resolutionen hint Forhold er betegnet som et saadant, der først vil indtræde ved en Forøgelse af Kollegiets hele nuværende Kapital, idet Forholdet allerede ved den fuldstændige Gjennemførelse af Nedsættelsen af Stipendierne, naar de andre Udgifter blive paa det nuværende Standpunkt, vil være tilvejebragt.

(Univ. Arkiv.)

April 19. **Underv. Min. Skr.** til Konsistorium, hvorved bevilges Stud med. N. N. — paa Grund af de ganske særdeles Forhold, hvorunder han havde været stillet, da han dels ved Uheld, dels ved frivillig Deltagelse i to Aars Felttog som Underlæge havde tabt en stor Del af den Tid, hvori de akademiske Beneficier havde været ham tillagte — Tilladelse til at forblive endnu i et Aar som Alumnus paa Valkendorfs Kollegium, uagtet han paa dette Kollegium og paa Regensen tilsammen har nydt fri Bolig i 5 Aar. *)

(Univ. Arkiv.)

April 25. **Underv. Min. Skr.** til Konsistorium om, hvorvidt de før November 1849 udnævnte Kommunitetsalumner, naar de ansættes til Garnisonstjeneste eller anden Tjeneste ved Hæren eller Flaaden, efter Krigens Ophør fremdeles bør vedblive at oppebære Stipendierne. **)

I Skrivelse af 5te s. M. havde Konsistorium, foranlediget ved, at det af Bestyrelseskomiteen for Kommunitetets Stipendievæsen var sat under Spørgsmaal, hvorvidt de før Novbr. 1849 udnævnte Kommunitetsalumner, naar de ansættes til Garnisonstjeneste eller anden Tjeneste ved Hæren eller Flaaden, nu da Krigen var endt, fremdeles burde vedblive at oppebære Stipendierne, ytret, at det vel maatte tilraade, at Stipendiet oplagdes for dem for den tilbagestaaende Del af den Tid, hvori det var tillagt dem, for at udbetales til de Vedkommende, naar de vendte tilbage til Universitetet, men at Komiteen dog syntes at burde bemyndiges til, hvor Omstændighederne i det enkelte Tilfælde talte derfor, at lade den Paagjældende vedblive at hæve Stipendiet som sædvanlig.

I Anledning heraf har Ministeriet tilskrevet Konsistorium, at efterat Krigen nu er endt, forekommer det Ministeriet at være betænkeligt for en Tid, da den militære Tjeneste vil forhindre dem fra paa den Maade at fremme deres Studeringer, som det er Stipendiernes Hensigt at understøtte, at bevilge de anførte Studerende samme fortsatte Nydelse som under Krigen af det dem tilstaaede Stipendium, hvorimod Ministeriet Intet vil have imod, at det, der allerede er oplagt for dem, udbetales dem, naar de vende tilbage til Universitetet, ligesom Ministeriet, forsaavidt der i ganske særdeles Tilfælde maatte findes at være Anledning til at tilstede nogen af de heromhandlede Studerende at oppebære Stipendiet som sædvanlig, skjønt han staaer i den militære Tjeneste, derom vil forvente i det enkelte Tilfælde at modtage speciel Indstilling fra Bestyrelseskomiteen gjennem Konsistorium, for derefter at afgjøre, hvorvidt nogen Undtagelse efter Omstændighederne kan bevilges.

(Univ. Arkiv.)

---

*) Lindes Medd. f. 1849—56 S. 813.
**) Lindes Medd. f. 1849—56 S. 851.

Underv. Min. Skr. til Konsistorium om den rette Forstaaelse af Ministeriets Skrivelse af 25. April 1851. *) Juni 27.

I Skrivelse af 14de Maj havde Bestyrelseskomiteen for Kommunitetets Stipendievæsen begjæret sig meddelt nærmere Forholdsregel med Hensyn til den rette Forstaaelse af Ministeriets Skrivelse af 25. April s. A., om det nemlig er Skrivelsens Mening, enten at de omhandlede Stipendiater skulle miste Stipendiet, og kun det, der efter de hidtil gjældende Regler allerede er oplagt for dem, udbetales dem, naar de vende tilbage til Universitetet, eller at de ikke skulle miste Stipendiet, men dette kun oplægges for at udbetales dem under den anførte Forudsætning. Med Skrivelse af 26de Maj forelagde Konsistorium Sagen for Ministeriet, der derefter tilskrev Konsistorium saaledes:

Det rejste Spørgsmaal gjælder, efter hvad der foreligger, kun de Kommunitets- og Regensalumner, der allerede vare i Besiddelse af Beneficierne, da Loven af 12. Febr. 1849 om almindelig Værnepligt udkom, og først nu og før Stipendietidens Udløb ere indkaldte eller ville blive indkaldte til militær Tjeneste, men for hvilke paa den anden Side den i Ministeriets Skrivelse af 8. Dec. 1849 indeholdte Regel ikke er udtrykkelig givet, eftersom denne alene angaaer Alumner fra eller senere end Nov. 1849. Ministeriet skjønner ikke rettere, end at der ogsaa med Hensyn til disse omspurgte Alumner bør forholdes overensstemmende med hin under 8. Dec. 1849 givne almindelige Regel, eller altsaa saaledes, at de kun forblive i Besiddelse af Stipendiet til den næste ordinære Denominationstid, efterat de ere tagne til Tjeneste, med Udsigt til ved den første Vakance, som indtræder, efterat de ere vendte tilbage til Universitetet, at erholde Beneficiet for den endnu tilbagestaaende Del af deres Stipendietid, dog herfra undtagne de Alumner, der, uagtet de ere tagne til Tjeneste, kunne fortsætte deres Studeringer saaledes, at de opfylde de lovbefalede Betingelser for Stipendiets Nydelse, hvilke Ministeriet vil have Konsistorium bemyndiget til, efter Indstilling fra Bestyrelseskomiteen for Kommunitetets Stipendievæsen, i saa Fald at lade beholde Kommunitetsstipendiet, hvorimod Regensstipendiet i intet Tilfælde vil kunne oppebæres af Nogen, der ved den militære Stilling er hindret fra at bo paa Regensen.

(Univ. Arkiv.)

1852.

Kons. Skr. til Bestyrelseskomiteen for Kommunitetets Stipendievæsen, hvori udtales, at den tilfældige Omstændighed, at en Embedsexamen maa fortsættes ind i Februar Maaned, ikke kan give dem, der komme op i denne Maaned, Adgang til at beholde Stipendiet til den 23. August, hvorimod samtlige Kommunitets- og Regensalumner, som blive Kandidater ved Januar Maaneds Embedsexamen, fratræde Stipendiet d. 1. Febr., om endog Examen først tilendebringes i Februar Maaned. **) Jan. 17.

(Univ. Arkiv.)

Kons. Skr. til Eforus for Elers' Kollegium, at de stipendieløse Pladser paa Kollegiet kunne beholdes i 5 Aar, uanset, at de dertil Udnævnte tidligere maatte have været Alumner paa noget af de andre akademiske Kollegier, og at Tiden, hvori en af disse Pladser har været benyttet, ej heller medfører Afkortning i det Tidsrum, hvori en senere opnaaet Alumnusplads skal kunne beholdes. Jan. 17.

(Univ. Arkiv.)

---

*) Lindes Medd. f. 1849—56 S. 851—52.
**) Univ. Aarb. f. 1864—71 I S. 604—6.

Febr. 28. **Kons. Skr.** til Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet om Dispensation fra Univ. Fund. 7. Maj 1788 Kap. VI § 2 Nr. 5.*)

Da der i Begyndelsen af Aaret 1852 til Ministeriet var indkommet Ansøgning fra en forhenværende, med Ventepenge entlediget Adjunkt ved de lærde Skoler om at bevilges Dispensation fra Bestemmelserne i Univ. Fund. 7. Maj 1788 Kap VI § 2 Nr. 5, efter hvilken »ingen, der har Betjening eller Plads og Indkomster andensteds,« kan erholde Universitetets Beneficier eller Stipendier, begjærede Ministeriet Oplysning af Konsistorium, om Dispensationer fra hin Bestemmelse have været bevilgede, førend Grl. 5. Juni 1849 udkom, hvorom Intet havde været at finde i Ministeriets Arkiv.

Konsistorium svarede, at der vel ikke i Konsistoriums Arkiv er fundet nogen Sag, hvorunder der er indrømmet Dispensation netop fra den Del af Universitetsfundatsen, hvorfra den ommeldte forhenværende Adjunkt søger Fritagelse. Men heri kan Konsistorium ikke se nogen Hindring for slige Dispensationers Meddelelse. For det Første er det nemlig ikke Konsistorium klart, at Forandringer af de i Universitetsfundatsen indeholdte Bestemmelser om Adgang til Stipendier nødvendig ere afhængige af Lov, ihvorvel det er indlysende, at det kan være hensigtsmæssigt at give visse Bestemmelser Lovs Fasthed. Men er hin Nødvendighed ikke klar, saa at kgl. Anordninger kunne gives om denne Gjenstand, saa vil Grl. § 32 ikke være til Hinder for Dispensationer af den omhandlede Art. Og selv om Ministeriet end maatte antage, at hin Gjenstand ubetinget henhører under Lovgivningsomraadet, antager Konsistorium, at Bestemmelserne om Adgang til Stipendia majora maa betragtes som en Helhed, saa at det til at hjemle Dispensationer fra disse Bestemmelser maa være tilstrækkeligt at paavise, at de overhovedet ere betragtede som dispensable, hvilket jo er aldeles vitterligt. Det behøver ikke at oplyses for Ministeriet, at det under de nuværende Forhold er af ikke ringe praktisk Vigtighed for Stipendiernes heldige Benyttelse, at den omhandlede Bestemmelse i Fundatsen ikke ubetinget betragtes som ufravigelig.**)

(Univ. Arkiv.)

Marts 30. **Kgl. Resol.**, hvorved der bevilges Adjunkt paa Ventepenge C. F. Christens Tilladelse til, uanset Bestemmelsen i Univ. Fund. 7. Maj 1788 Kap. VI § 2 Nr. 5, at ansøge om Universitetets Rejsestipendier.***)

(Univ. Arkiv.)

Juni 5. **Kons. Skr.** til Bestyrelseskomiteen for Kommunitetets Stipendievæsen, hvori udtales — i Anledning af, at Bestyrelseskomiteen havde forelagt Konsistorium det Spørgsmaal, om den i Univ. Fund. 7. Maj 1788 Kap. VI § 2 Nr. 4 og 5 grundede Regel, at 5 Aar skal være den længste Tid, hvori Nogen kan have Plads paa Universitetets Kollegier, derunder indbefattet Regensen, endnu er anvendelig paa dem, som efter at have haft et andet Kollegium blive Regensalumner, uden Hensyn til, om Kommunitetsstipendiet fremdeles kan nydes — at Konsistorium efter den gjældende Lovgivning †) ikke kan antage, at Forskriften i Universitetsfundatsen er bortfaldet for det omtalte Tilfælde, hvorimod Konsistorium i de enkelte mødende Tilfælde af denne Art

*) Lindes Medd. f. 1849—56 S. 804—5.
**) Denne Opfattelse er tiltraadt af Ministeriet ved at udvirke Ansøgeren den begjærede Dispensation, se kgl. Resol. 30. Marts 1852.
***) Jfr. Kons. Skr. 28. Febr. 1852 foran. Lindes Medd. f. 1849—56 S. 811.
†) UDir. Skr. 3. Marts 1832.

er villigt til at anbefale Ansøgninger om Dispensation, hvor Forholdene tilraade det. *) Juni 5.

(Univ. Arkiv.)

Kgl. Resol., hvorved bifaldes, at den ved Reskr. 2. Okt. 1801 med 1/8 pCt. paabudne og ved kgl. Resol. 28. Okt. 1825 til 1/4 pCt. forhøjede Afgift til Kjøbenhavns Universitets Kasserer- og Bogholder-Kontor af alle i Universitetskvæsturen indestaaende Midler, undtagen Børnepenge, maa, under Forudsætning af den fornødne Bevilling ved Finansloven for næste Finansaar dertil meddeles, fra 1. April 1853 nedsættes til 1/32 af disse Midlers Renter og Udbytte, dog saaledes, at nærmere Bestemmelse forbeholdes, om denne Nedsættelse skal finde Anvendelse paa det af afdøde Politiretsassessor Johannes Lem Smith, ifølge Testament af 29. Aug. 1848, til Fordel for Studerende stiftede Legat, for hvis Vedkommende Forslag om Vederlaget, der for dets Bestyrelse skal erlægges til Universitetet, bliver at optage under det Udkast til en Fundats for Legatet, der allerunderdanigst bliver i sin Tid at forelægge til allerhøjeste Konfirmation. **) Sept. 3.

(Univ. Arkiv.)

Fundats for J. L. Smiths Legat er aftrykt under fjerde Afdeling. Sept. 24.

1853.

Kgl. Resol., hvorved bifaldes, at det ved Regl. 11. Febr. 1848 for Kommunitetsstipendiet og Regensbeneficiet ved Kjøbenhavns Universitet § 2 fastsatte Antal af 120 Portioner af Kommunitetsstipendiet maa, under Forudsætning af, at de dertil fornødne Midler bevilges ved de paagjældende Finanslove, forøges med 10 Portioner, dog at disse 10 nye Stipendiepladser ikke strax paa engang besættes, men fordeles paa flere Terminer, saaledes at de 4 besættes fra 23. Aug. 1853, de 3 fra 1. Febr. 1854 og de 3 sidste fra 23. Aug. s. A. ***) Febr. 23.

(Univ. Arkiv.)

Underv. Min. Skr. til Konsistorium, i hvilken Ministeriet udtaler, at Indstillingen til Ministeriet om Rejsestipendier af Kommunitetets Midler maa ledsages af samtlige for det paagjældende Finansaar til Konsistorium indkomne Ansøgninger. Naar Valget mellem Ansøgerne har været tvivlsomt, og der derom har rejst sig Meningsulighed af nogen Betydning i Konsistorium, tilføjes en nærmere Begrundelse af det fremsatte Forslag. Med Hensyn til Udbetalingen af Understøttelserne har Ministeriet gjort opmærksom paa, at det vil være forsigtigst, at denne først sker, naar de Paagjældende have gjort en nærmere Anmeldelse om, at de staae i Begreb med at tiltræde deres forehavende Rejser, men iøvrigt overladt det til Konsistorium selv herom at tage den fornødne Bestemmelse. †) Juli 26.

(Univ. Arkiv.)

---

*) Lindes Medd. f. 1849—56 S. 848—49.
**) Lindes Medd. f. 1849—56 S. 916—23.
***) Lindes Medd. f. 1849—56 S. 838—44.
†) Lindes Medd. f. 1849—56 S. 871—73. Under 7. Sept. næstefter besluttede Konsistorium, at den af Ministeriet antydede Fremgangsmaade skal være til Iagttagelse for Fremtiden.

Nov. 26. **Skrivelse** fra Eforus for Elers' Kollegium, Prof. Clausen, til Kollegiets Inspektor, at det er Efori Ønske, at Inspektor flytter ind paa Værelserne Nr. 2, hvorved bliver at iagttage, at ingen Kontubernal indlægges paa disse Værelser, saalænge nogen Plads andetsteds paa Kollegiet er ledig.

(Kollegiets Arkiv.)

1855.

April 30. **Bestemmelser** om Inspektorvalg paa Elers' Kollegium (approberede af Eforus):

§ 1. Inspektor vælges af Alumnerne og udnævnte Beboere af de paa anden Sal indrettede 8 Friboliger. — — — § 2. Inspektor vælges blandt Alumnerne. Der kan kun modtages Stemmer for dem blandt disse, som fra Dagen for den nye Inspektors begyndende Funktionstid have mindst et halvt Aar tilbage af deres Alumnustid. § 3. — — — Ved Valget stemmes desuden paa 2 Suppleanter.

(Kollegiets Arkiv.)

Okt. 27. **Kons. Skr.** til Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet om Borchs Kollegiums økonomiske Forhold.*)

Ifølge kgl. Resol. 14. Juli 1850, kommuniceret ved Min. Skr. af 20. s. M., blev der af Kommunitetets Kasse udbetalt et rentefrit Laan paa 1900 Rdlr til Collegium Mediceum. hvilket Laan efter den nævnte Resolution — saaledes som samme nærmere er forklaret ved Min. Skr. 22. Febr. 1851 — skal henstaae rente- og afdragsfrit, indtil Kollegiets Kapital og de derpaa hvilende Byrder ere bragte i et saadant Forhold, at Renterne af Kapitalen, foruden at dække de aarlige Udgifter, saaledes som de nu ere regulerede og (forsaavidt de ikke ere aldeles faste) lade sig med Rimelighed kalkulere, give et Overskud lig Renten af den fundatsmæssige Tilvæxtkapital 5312½ Rdlr, til hvilken Tid det da nærmere skal bestemmes, hvor stor en Del af denne Rente af Tilvæxtkapitalen der bliver at anvende til Laanets Afbetaling. Foranlediget ved det vedlagte Andragende fra Kvæsturens Bogholder har Universitetets Kvæstor i ligeledes medfølgende Skrivelse af 22. August d. A. henledet Konsistoriums Opmærksomhed paa, at der, som af Bogholderen oplyst, siden Begyndelsen af Aaret 1851 af Kollegiets Eforus hvert Aar er indbetalt et Overskud, som er større end Tilvæxtkapitalens Renter, og at den foreskrevne Nedsættelse af Stipendieportionerne nu fuldstændig er gjennemført, samt derhos i Henhold hertil foreslaaet følgende nærmere Bestemmelser, dels om ovennævnte Gjælds Afbetaling, dels om Gjennemførelsen af Fundatsens Bestemmelser angaaende Anvendelsen af Kollegiets Midler: a. at af de for Borchs Kollegium fra 1. Januar 1851 til 11. Juni 1855 opsamlede 1254 Rdlr 88 ß strax overføres 913 Rdlr 7 ß til en særlig Konto for Tilvæxtkapitalens Renter, hvorimod de øvrige 341 Rdlr 81 ß behandles som en af Kollegiet opsamlet Reservekapital, der er indbetalt til midlertidig Forrentning, men forøvrigt bliver til Efori Disposition til forefaldende extraordinære Udgifter; b. at Eforus for Fremtiden i hver Termin særskilt indbetaler Renten af Tilvæxtkapitalen 5312 Rdlr 48 ß til fundatsmæssig Anvendelse, hvorimod det øvrige aarlige Overskud indbetales til midlertidig Forrentning paa samme Maade som ovennævnte 341 Rdlr 81 ß; c. at Oplaget af Tilvæxtkapitalens Renter regnes at træde i Kraft fra den 1. Januar 1851, saaledes at den ved Fundatsen bestemte Overførsel hvert 10de Aar til Hovedkapitalen første Gang foretages ved 1860 Aars Udgang, men at Overførselen til Distributsens Konto af de midlertidig opsamlede Renter dog kun regnes fra den 11. Juni d. A. og altsaa sker første Gang i 11. December Termin d. A. med de for det da forløbne Halvaar indvundne Renter; d. at der, naar ovennævnte 913 Rdlr 7 ß ere overførte til Kontoen for Tilvæxtkapitalens Renter, strax derfra udbetales 450 Rdlr i Afdrag paa det fra Kommunitetet modtagne rentefrie Laan 1900 Rdlr, og Resten af dette Laan herefter afbetales med 100 Rdlr aarlig eller 50 Rdlr hver Termin, som udredes af de Renter, som Eforus for Fremtiden indbetaler af Tilvæxtkapitalen; og e. at der for Fremtiden i hver Termin af Eforus indbetales til Professorernes Distributs Renter af hele den dertil, ifølge Fundatsen, bestemte Kapital 1000 Rdlr Kroner (1062½ Rdlr Courant).

Efterat Kollegiets Eforus, hvis Betænkning over Sagen man har modtaget, har erklæret sig aldeles enig i de nævnte af Kvæstor gjorte Indstillinger, har Konsistorium besluttet, at samme, forsaavidt de have Hensyn til den fundatsmæssige Anvendelse af Stiftelsens Midler, for Fremtiden skulle

*) Lindes Medd. f. 1849—56 S. 814—820.

tages til Følge, og idet man herved tjenstlig underretter Ministeriet herom, skal man tillige ærbødigst tillade sig at andrage paa, at den Del af Tilvæxtkapitalens Renter, der efter Resol. af 1850 skal anvendes til Afbetaling af Gjælden til Kommunitetet, overensstemmende med Kvæstors Forslag under Litr. d. fastsættes til 100 Rdlr. aarlig eller 50 Rdlr. i hver Termin, fra Begyndelsen af Aaret 1851 at regne. Okt. 27.

(Univ. Arkiv.)

1856.

Kgl. Resol., hvorved bestemmes, at § 4 i Fundats af 29. Novbr. 1691 for Elers' Kollegium, hvorefter de theologiske Alumnuspladser paa samme udelukkende ere forbeholdte dem, som in examine theologico have meriteret Laudabilem eller Haud illaudabilem attestationem, forandres derhen, at disse Pladser ogsaa kunne bortgives til theologiske Studenter, der endnu ikke have underkastet sig Embedsexamen. Febr 15.

(Univ. Arkiv.)

Kons. Skr. til Bestyrelseskomiteen for Kommunitetets Stipendievæsen, at Konsistorium har vedtaget som almindelig Regel, at Ingen for Fremtiden skal kunne nyde Kommunitetsstipendiet og Regensbeneficiet ved Siden af det Moltkeske Legat, saa at Kumulation af Stipendierne og Legatet kun under ganske særegne Omstændigheder og efter Indstilling fra Bestyrelseskomiteen vil kunne bevilges for en kortere Tid. *) Okt. 4.

(Univ. Arkiv.)

1857.

Kons. Skr. til Eforus for Elers' Kollegium om Grænsen for den Tid, i hvilken Plads paa Kollegiet kan nydes. **) Febr. 28.

Da Eforus havde opkastet det Spørgsmaal, om den Tid, i hvilken en stipendieløs Plads paa Elers' Kollegium har været nydt, bør komme i Betragtning ved Bestemmelsen af den Tid, for hvilken en Alumnusplads paa Kollegiet kan tilstaaes, og omvendt, om den Tid, i hvilken Nogen har haft en Alumnusplads, bestemmer, om og hvor længe en stipendieløs Plads kan tilstaaes ham, tilskrev Konsistorium Kollegiets Patroner, Gehejmekonferensraaderne Ørsted og Bardenfleth, at ligesom Konsistorium forlængst havde gjort gjældende, at Bestemmelsen i Univ. Fund. 7. Maj 1788 Kap. VI § 2 Nr. 5 jfr. Nr. 4 ikke er til Hinder for, at den Tid, i hvilken en stipendieløs Plads paa Elers' Kollegium er nydt, holdes ude af Beregningen af de 5 Aar, som efter den citerede § er den længste Tid, i hvilken Nogen kan have Plads paa Universitetets Kollegier, saaledes forekom der ogsaa Konsistorium at være tilstrækkelig Grund til at anvende Fundatsen for Elers' Kollegium § 4 saaledes, at Femaarsgrænsen beregnes særskilt for hver af de 2 Beneficier, de stipendieløse Pladser og Alumnatet, med den Virkning, at Tiden, i hvilken Nogen nyder disse forskjellige Beneficier, ikke lægges sammen, at altsaa den, der har haft stipendieløs Plads i fulde 5 Aar, desuagtet i 5 Aar kan nyde Alumnatet og omvendt. I denne Henseende udbad Konsistorium sig Patronernes Ytringer, om de med Konsistorium maatte være enige i, at dette Forslag for Fremtiden følges som almindelig Regel. Da Patronerne derefter havde meddelt, at de, med Hensyn til Forholdet mellem begge ovennævnte Fundationer fandt det rettest, at den af den førstnævnte Fundation vedtagne Fortolkning ogsaa anvendtes paa den sidstnævnte,

har Konsistorium tilskrevet Eforus i Overensstemmelse hermed.

(Univ. Arkiv.)

1860.

Kgl. Resol., hvorved bifaldes, at de ved Regl. 11. Febr. 1848 om Kommunitetsstipendiet og Regensbeneficiet ved Kjøbenhavns Universitet §§ 6 og 9, sammenholdt med Bekj. 13. Maj 1850 om en forandret Indretning af Maj 22.

*) Lindes Medd. f. 1849—56 S. 818.
**) Lindes Medd. f. 1857—63 S. 580—81.

Maj 22. det akademiske Aar § 7 givne Regler for Tiden for Uddelingen af fornævnte Stipendier og Beneficier maa forandres derhen, at begge Stipendier for Fremtiden regnes fra 1. Sept. og 1. Marts og bortgives i disse Maaneder, saaledes at Overgangen hertil sker paa den Maade, at Stipendietiden for de nuværende Alumner forlænges for dem, som skulle fratræde den 22. Aug. d. A., med 9 Dage, og for dem, som skulle fratræde den 31. Jan. 1861, med en Maaned*).

(Univ Arkiv.)

Juni 30. **Bekj.** ang. Oprettelsen af et Revisionsdepartement for Kongerigets Ministerier.

§ 3. — — — — derimod vil indtil videre — — — — Revisionskontoret under Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet forblive at bestaae som hidtil uden at henlægges under det nye Revisionsdepartement.

(Algr. Ussings Lovsaml.)

Okt. 2. **Underv. Min. Skr.** til Konsistorium, hvorved bifaldes følgende Regler for Anvendelsen af det under Kommunitetets Udgiftspost 1 bevilgede Beløb 800 Rdl. til Understøttelse for islandske Studerende, som ved Kjøbenhavns Universitet forberede sig til den lægevidenskabelige Examen for derefter at modtage Lægeembeder i Island.**)

a. Beløbet anvendes til 4 extraordinære Stipendieportioner for islandske studiosi med. & chir., hvis Kommunitets- og Regensbeneficier ere ophørte; b. Adgangen til disse extraordinære Stipendieportioner betinges af, at de Paagjældende i deres Regenstid ved Flid og god Opførsel have gjort sig værdige dertil; c. de bevilges af Stipendiebestyrelsen, efter indhentet Erklæring fra det lægevidenskabelige Fakultet og Regensprovsten, for 1 Aar, dog at Konsistorium under særegne Omstændigheder, efter Indstilling af Stipendiebestyrelsen, kan bevilge Forlængelse endnu for et Aar: d. Udbetalingen sker maanedsvis og iværksættes af Regensprovsten; e. Stipendiet bortfalder efter fuldendt Embedsexamen og kan fortabes efter de for Kommunitetsstipendiet gjældende Regler. Ministeriet har endvidere bemyndiget Konsistorium til af det bevilgede samlede Beløb undtagelsesvis at tilstaae enkelte af de ommeldte Studerende Understøttelsesportioner af 250 Rdl. indtil 300 Rdl., naar dertil efter Omstændighederne findes særlig Anledning og der til en saadan Forhøjelse, formedelst Mangel paa Ansøgere til Understøttelsen, haves Midler til Raadighed af det bevilgede Beløb.

(Univ. Arkiv.)

1863.

Febr. 5. **Kgl. Resol.,** hvorved det tillades, at Kancellist under Ministeriet for Hertugdømmet Slesvig J. N. A. Madvig uanset Bestemmelsen i Univ. Fund. 7. Maj 1788 Kap. VI § 2 Nr. 5 at ansøge om Universitetets Rejsestipendier.***)

(Univ. Arkiv.)

Juli 22. **Underv. Min. Skr.** til Konsistorium, hvorved bifaldes følgende Regler for Uddelingen af Kommunitetets Stipendier til polytekniske Examinander: †)

*) Lindes Medd. f. 1857—63 S. 584—85.
**) Lindes Medd. f. 1857—63 S. 586—87.
***) Lindes Medd. f. 1857—63 S. 578.
†) Lindes Medd. f. 1857—63 S. 587—88.

1. Af det bevilgede Beløb oprettes 4 Stipendier, hvert paa 100 Rd. aarlig. 2. Adgang til disse Stipendier have polytekniske Examinander, der ikke ere Studenter ved Kjøbenhavns Universitet, og som give Haab om at blive en Vinding for Videnskaben. 3. Inden Udgangen af hvert Aars Juni Maaned bekjendtgjøres det ved Opslag paa den polytekniske Læreanstalt, at Ansøgninger om disse Stipendier for et Aar kunne indgives til Læreanstaltens Bestyrelse inden August Maaneds Udgang. 4. I Løbet af September Maaned bortgiver Læreanstaltens Bestyrelse disse Stipendier, forsaavidt der findes kvalificerede Ansøgere, og giver herefter Konsistorium Underretning om, hvormange Stipendier der ere uddelte og hvem de ere tillagte, ligesom den meddeler Konsistorium, naar et tildelt Beløb af en eller anden Grund ikke kommer til Udbetaling. 5. Stipendierne bortgives for et Aar ad Gangen, og udbetales med Halvdelen i Oktober Maaned og Halvdelen i Marts Maaned det følgende Aar. Den Stipendiat, som ved fortsat Flid har gjort sig værdig dertil, kan efter derom indgiven Ansøgning vente Fornyelse for et paafølgende Aar. Ordentligvis kan Ingen oppebære Stipendiet i mere end 2 Aar. 6. Det Beløb, som ikke bortgives paa den her angivne Maade, tjener til Forøgelse af det til Gratialer paa Kommunitetets Budget bevilgede Beløb. Juli 22.

(Univ. Arkiv.)

Underv. Min. Skr. til Konsistorium, hvori udtales, at Ministeriet paa Kommunitetets Budget for 1864—65 vil optage en Sum af indtil 15 000 Rd. til en ny Bygning for Valkendorfs Kollegium, saaledes at kun 5000 Rd. benyttes, saafremt det ved det fornødne Eftersyn af Bygningens Tømmer- og Murværk maatte vise sig, at dette er i en saadan Tilstand, at en Ombygning er unødvendig. I Betragtning af den nære Forbindelse, i hvilken Kollegiets og Kommunitetets Øjemed staae, finder Ministeriet det rigtigst, at den fornødne Sum definitivt tilstaaes af Kommunitetets Midler, og at hvad der mulig i Tiden maatte tilfalde Kollegiet enten ved Legater eller ved Salg af Grund, anvendes til Oprettelse af Stipendier for de idetmindste foreløbig stipendieløse Pladser, som maatte blive indrettede ved en eventuel Ombygning. Ministeriet anmoder derfor Konsistorium om at foranledige, at der udarbejdes og tilstilles det de fornødne specificerede Tegninger med Overslag, hvorhos det begjærer en Opgivelse af de med Alumnernes midlertidige Ophold udenfor Kollegiet under Bygningsarbejdets Udførelse forbundne Udgifter.*) Sept. 30.

(Univ. Arkiv.)

1864.

Underv. Min. Skr. til Konsistorium om, hvorvidt de Studerende som nyde Kommunitetsstipendiet og Regensbeneficiet, kunne forblive i Besiddelse af disse Stipendier, naar de ansættes til Tjeneste ved Hæren eller Flaaden.**) Marts 22.

I Skrivelse af 29. Febr. androg Konsistorium, efter Forslag af Bestyrelseskomiteen for Kommunitetets Stipendievæsen, paa, at den ved Ministeriets Skrivelse af 8. Dec. 1849 givne almindelige Regel for de Studerende, som nyde Kommunitetsstipendiet og Regensbeneficiet, at de, naar de ansættes til Tjeneste ved Hæren eller Flaaden, ikke maa forblive i Besiddelse af disse Stipendier længer end til den først paafølgende Vakance, maa under de nærværende Krigsforhold bringes til Anvendelse for de Alumner, der aftjene deres Værnepligt som Reserve-

*) Univ. Aarb. f. 1864—71 I S. 561 ff.
**) Univ. Aarb. f. 1864—71 I S. 599—601.

Marts 22. officerer, Læger eller Intendanturbetjente, saaledes at Stipendierne, skjønt de vel beholde disse til første almindelige Udnævnelsestid, dog, naar Beløbet overstiger 24 Rdl., oplægges for dem og først udbetales dem, naar de igjen fra militær Tjeneste vende tilbage til Universitetet.

I denne Anledning har Ministeriet bifaldet, at der forholdes som foreslaaet, og saaledes, at Stipendiebestyrelsen, hvor særegne Omstændigheder maatte tale derfor, skal være bemyndiget til, selv udenfor det før ommeldte særlige Tilfælde, at udbetale et oplagt Beløb.

(Univ. Arkiv.)

1866.

Jan. 17. **Underv. Min. Skr.** til Konsistorium om de de islandske Lægestuderende tilstaaede extraordinære Understøttelser af Kommunitetet. *)

Stud. med. T. A. Johnsen, der havde nydt Kommunitets- og Regensstipendiet i 4 Aar, og som i Aaret 1864 havde oppebaaret 200 Rd. af den Sum, der er bevilget til Understøttelse for islandske Studerende, som ved Kjøbenhavns Universitet forberede sig til den lægevidenskabelige Examen for derefter at modtage Lægeembeder paa Island, ansøgte i Sept. 1865 om endnu i et Aar at maatte forundes en Portion af sidstnævnte Sum. Da Stipendiebestyrelsen ved at tilstille Konsistorium dette Andragende havde udtalt, at der ikke af Ansøgeren var paavist saadanne »særegne Omstændigheder«, som ifølge Ministeriets Skrivelse af 2. Oktbr. 1860 skulle være tilstede, for at en Forlængelse af Stipendiet kan bevilges, nægtede Konsistorium denne. Stud. Johnsen indgav da et Andragende til Ministeriet om at forhjælpes til en Understøttelse til Fortsættelse af sine Studier, i hvilken Anledning Ministeriet begjærede nærmere Oplysninger af Konsistorium.

I Skrivelse af 23. Decbr. 1865 meddelte Konsistorium — efter at have udtalt, at det forudsatte, at Ministeriet var enigt med det i, at det ikke kunde paahvile det, hver Gang en Studerende gjennem Ministeriet maatte ville forlange det, at opgive bestemte Grunde, hvorfor det ved Uddelingen af de akademiske Stipendier og Understøttelser, hvis Bortgivelse er Konsistorium betroet, i hvert enkelt Tilfælde havde foretrukket den ene for den anden eller undladt at tage nogen i Betragtning — de begjærede Oplysninger. Naar Ministeriets Skrivelse af 2. Oktbr. 1860 bestemte, at de her omhandlede Stipendielodder »bevilges af Stipendiebestyrelsen, efter indhentet Erklæring fra det medicinske Fakultet og fra Regensprovsten for et Aar, dog at Konsistorium under særegne Omstændigheder kan bevilge Prolongation af Stipendiet endnu for et Aar«, var hermed aldeles bestemt tilkjendegivet, at Prolongation ikke kunde erholdes, blot fordi den Vedkommende overhovedet maatte være kvalificeret til fra Begyndelsen af at nyde Stipendiet, men at der hertil maatte udfordres særegne Omstændigheder, navnlig saadanne, som havde forhindret ham i at benytte Tiden til sine Studeringer f. Ex. Sygdom eller desl. Dersom dette ikke fastholdtes, vilde man med Nødvendighed blive drevet ind paa den Praxis som Regel at bevilge Prolongation til Enhver, der havde nydt Stipendiet i 1 Aar; men at dette vilde være aldeles stridende mod Ministeriets ovennævnte Skrivelse, var aabenbart. Konsistorium gik derpaa nærmere ind paa de Forhold og Grunde, der havde bevæget det til at afslaa Andragendet.

Herefter har Ministeriet tilskrevet Konsistorium at det vil have sit Forblivende ved den stedfundne Afgjørelse.

Jan. 27. **Kons. Skr.** til Kvæstor om, at Konsistorium efter de meddelte Oplysninger anser det for nødvendigt, at den ved dets Skrivelse af 16. Juli 1844 foreskrevne aarlige Indbetaling af de til Oplæg bestemte Renter af den i Fundatsen for Valkendorfs Kollegium omhandlede Fremvæxtkapital standser saalænge, indtil det Laan, der er optaget til Kollegiets Ombygning, er afbetalt og Kollegiets Kapital derved restitueret. Konsistorium fastsætter derhos, at den nuværende Beholdning af 861 Rdl. 18 Sk. af Fremvæxtkapitalen vil være at henlægge til Hovedkontoen. **)

(Univ. Arkiv.)

Marts 7. **Kons. Skr.** til Kvæstor, hvorved der meddeles Kaptejn og Brændevinsbrænder Scholdborg Tilladelse til i et Pakhus, som han agter at opføre op

*) Univ. Aarb. f. 1864—71 I S. 608—9.
**) Univ. Aarb. f. 1864—71 I S. 578—79.

mod Valkendorfs Kollegiums Grund, at anbringe indtil 3 Vinduer, af den under Sagen ommeldte Beskaffenhed, ud mod Kollegiets Have paa hvert Loft, dog med Undtagelse af Stueetagen, dog saaledes, at Tilladelsen kun er gjældende, saalænge den paagjældende Bygning alene anvendes til Pakhus for Korn og lignende lugtfrie og mindre brændbare Varer, og der ikke i den hele ham tilhørende Ejendom indrettes nogen Dampfabrik. Konsistorium har derhos anmodet Kvæstor om, saasnart Kapt. Scholdborg har bestemt sig til at opføre det ommeldte Pakhus, at foranstalte den fornødne Deklaration om Betingelserne for Anbringelsen af de omhandlede Vinduer udstedt og tinglæst til Indførelse paa Scholdborgs Ejendoms Folium i Skjøde- og Panteprotokollen. *) Marts 7.

(Univ. Arkiv.)

Kons. Skr. til Eforus for Valkendorfs Kollegium om, at den Professorernes Distributs samt Eforus tilfaldende Andel af Renten af Kollegiets Kapital frafaldes, indtil Kollegiets Gjæld til J. L. Smiths Legat er tilbagebetalt, eller Konsistorium paany tager Kollegiets finansielle Status under Overvejelse. **) April 20.

(Univ. Arkiv.)

Underv. Min. Skr. til Konsistorium, hvorved efter Omstændighederne bifaldes, at et af Alumnusværelserne paa Valkendorfs Kollegium i Stueetagen lægges til Portnerens Lejlighed, der saaledes kommer til at bestaae af 2 Værelser, Kjøkken og Pigekammer, og at som Følge heraf Alumnernes Antal fastsættes til 21 i Stedet for til 22. ***) April 21.

(Univ. Arkiv.)

Underv. Min. Skr. til Konsistorium, hvorved Samme anmodes om at træffe Foranstaltning til, at for Fremtiden de Ansøgninger, der indkomme til Universitetet om Rejsestipendier af Kommunitetets Midler, afgjøres saa betimelig, at Fordelingen inden hvert Aars 1ste Maj kan forelægges Ministeriet til Approbation, hvorhos Ministeriet har bifaldet, at der ligeledes inden hvert Aars 1ste Maj træffes Bestemmelse med Hensyn til andre Rejsestipendier, som Konsistorium har at bortgive, og som ellers ifølge Fundatserne skulle uddeles i Juni Termin. †) Juli 9.

(Univ. Arkiv.)

Bekj. fra Konsistorium om Indgivelse af Ansøgninger om Rejseunderstøttelse. Okt. 15.

Da det er bestemt ††), at Konsistoriums Indstilling angaaende Ansøgningerne om Rejseunderstøttelser af den Sum, som ved de aarlige Finanslove bevilges hertil af Kommunitetets Midler, skal forelægges Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet inden hvert Aars 1ste Maj, bekjendtgjøres herved, at alle Ansøgninger om Rejseunderstøttelser af ovennævnte Sum maa være indgivne til Konsistorium inden hvert Aars 1. Marts. Det Samme vil ogsaa

*) Univ. Aarb. f. 1864—71 I S. 579.
**) Univ. Aarb. f. 1864—71 I S. 577 Note.
***) Univ. Aarb. f. 1864—71 I S. 577—78.
†) Herom har Konsistorium tilskrevet de forskjellige Eforer, ogsaa forsaavidt Rejsestipendierne bortgives af Fakulteterne. Se iøvrigt Kons. Bekj. 15. Okt. 1866. Univ. Aarb. f. 1864—71 I S. 549—51.
††) Jfr. UMskr. 9. Juli 1866.

Okt. 15 for Fremtiden blive at iagttage med Hensyn til Ansøgninger om de Rejsestipendier, som bortgives af Konsistorium, vedkommende Fakulteter, eller Eforer, forsaavidt de ellers efter hidtil gjældende Regler skulde uddeles i Juni Termin. Med Hensyn til det Nærmere angaaende Tiden for disse Ansøgningers Indgivelse vil der, hver Gang et Rejsestipendium bliver ledigt, ske Opslag paa sædvanlig Maade i Universitetets Forsal.

(Univ. Arkiv.)

Dec. 7. **Det juridiske Fakultets Erklæring** om Fortolkningen af Univ. Fund. 7. Maj 1788 Kap. VI. § 2 Nr. 5 in fine*).

I meget æret Skrivelse af 13. Oktbr. d. A. har Konsistorium forlangt Fakultetets Betænkning angaaende den rette Forstaaelse af Bestemmelsen i Univ. Fund. 7. Maj 1788 Kap. VI. § 2 Nr. 5 in fine og navnlig angaaende det Spørgsmaal, om enhver med Indtægt forbunden offentlig Ansættelse udelukker fra at kunne erholde Universitetsstipendier, samt om Universitetsfundatsens ovenmeldte Forskrift paa samme Maade kommer til Anvendelse ved samtlige Universitetsstipendier m. v.

Saavidt Fakultetet bekjendt, har det idetmindste siden 1852 været antaget, at Enhver, der havde kgl. Ansættelse, var udelukket fra at kunne søge noget Universitetsstipendium, medmindre han først erhvervede Dispensation fra Bestemmelsen i Univ. Fund. 7. Maj 1788 Kap. VI § 2 Nr. 5 in fine. Vidnesbyrd om denne Anskuelse ere de mange Dispensationer, som siden 1852 ere ansøgte og meddelte, og hvorom der indeholdes Oplysning i Lindes Medd. f. 1849—56 S. 810—11, til hvilke iøvrigt flere endnu kunne føjes fra de senere Aar. Denne Praxis, af hvilken vi ikke have kunnet finde Spor i en tidligere Periode, kan efter vor Formening ikke paa nogen Maade bringes i Samklang med Universitetsfundatsens Indhold. Den ofte omtalte Tilkjendegivelse udtaler sig paa følgende Maade: „I øvrigt skal 5 Aar være den længste Tiid, at nogen kan have Plads paa *Collegiis*, saa at, om han allereede paa nogen Tiid haver været paa Regentzen, og for sin udviiste Duelighed fortiener Plads paa et bedre *Collegio*, kortes ham i de 5 Aar saa meget, som han allereede haver nydt Plads paa Regentzen; Dog undtages herfra de *Studiosi Medicinæ*, som have Plads paa *Elersens Collegio*, og efter Fundationen have Ret til at forblive der noget længere. Dog maae de i saa Fald ikke tillige have Betiening eller Plads og Indkomster andetsteds, hvilket over alt ikke i noget Tilfælde maae tillades; men saasnart en andensteds bliver forsørget, bør han forlade Pladsen i de Academiske *Stipendiis*, paa det at der igien kan blive Leylighed for dem, der meere behøve saadan Understøttelse." Det forekommer os, at en uhildet Betragtning af denne Passus vil give som dens Indhold den med Forholdets Natur aldeles overensstemmende Regel, at „Betiening eller Plads og Indkomster" medføre Ophøret af de Stipendier, til hvilke den Vedkommende efter den Forsørgelse, han derved har opnaaet, ikke længere kan siges at have nogen Trang, men heller ikke andet og mere. I den Del af Stedet, som indeholder Lovgrunden, nemlig det sidste Membrum, er netop dette sagt med klare og tydelige Ord, og der er Intet i det Foregaaende, som gjør det nødvendigt at give Regelen et videre Omfang. Ordene:

*) Univ. Aarb f. 1864—71 I. S. 546—49.

„Dog maae de i saa Fald ikke tillige have Betiening eller Plads og Indkomster andetsteds“ have jo Hensyn til de umiddelbart foran nævnte Studiosi medicinæ, der have Ret til at blive paa Elers' Kollegium ud over den sædvanlige i det Foregaaende omtalte Tid af 5 Aar. Denne Bestemmelse gaaer paa ingen Maade videre end den oven angivne Lovgrund, men er netop i fuld Overensstemmelse med den; thi efter den Bestemmelse, Elers' Kollegium har, hvilken jo iøvrigt er den samme som den, de allerfleste akademiske Beneficier have, vil det med Føje kunne siges, at der ikke er nogen Trang til dette Beneficium (Elers' Kollegium) hos den, der andetsteds har Betjening eller Plads og Indkomster, naar disse Indtægtskilder ere af en saadan Betydning, at deri paa nogen Maade kan siges at ligge en Forsørgelse. Naar det Udtalte almindeliggjøres med Hensyn til alle Stipendier derved, at der i Universitetsfundatsen tilføjes: „hvilket overalt ikke i noget Tilfælde maae tillades etc.“, kan der naturligvis ikke tillægges denne Bestemmelse større Omfang, end det forudskikkede specielle Tilfælde har. Det ældre Reglement for Kommunitetsstipendiet og Regensbeneficiet af 30. Juli 1818 § 5 in fine bruger vel Udtryk, der, hvis det blot har været Hensigten at indskærpe Regelen i Univ. Fund. Kap. VI. § 2 Nr. 5, maa erkjendes at være mindre heldige, idet Ansættelse i „offentlig Tjeneste“ nævnes; men dette kan saa meget mindre komme i Betragtning, som Regl. 11. Febr. 1848, der har afløst hint ældre, i sin § 5 igjen udtaler den naturlige Regel, at Stipendiet falder bort, naar Vedkommendes Trang ophører, hvorfor der foreskrives Indsendelse af Bevis for Trang engang om Aaret. Bestemmelsen kommer efter denne Fortolkning ikke, saaledes som efter den hidtil fulgte Opfattelse, til at indeholde en, iøvrigt i mange Tilfælde unaturlig, formel Udelukkelsesgrund, der i sidstnævnte Henseende vilde virke paa samme Maade, som en ringere Karakter end Laudabilis til Embedsexamen udelukker fra alle Stipendia majora efter Fundatsens Kap. VI. § 2 Nr. 9, men den bliver kun en aldeles naturlig Anvendelse af og Supplement til den Regel, som indeholdes i Begyndelsen af Kap. VI § 2, nemlig at Stipendier ikke maa bortgives til Andre end dem, som ere trængende til dem. Efter den hidtil fulgte Fortolkning maa det aabenbart synes meget besynderligt, at den her nævnte formelle Udelukkelsesgrund aldeles ikke udtales ved Betingelserne for Stipendiernes *Bortgivelse*, men kun med Hensyn til Spørgsmaalet om, hvorvidt Vedkommende kan *beholde* et Stipendium, og at Bestemmelsen overhovedet kun træder frem som Noget, der ligesom lejlighedsvis er faldet Lovgiveren ind. Dette er derimod ganske forklarligt efter vor Fortolkning; det, som i Følge den er indeholdt i Bestemmelsen, var der aabenbart ingen Anledning til særlig at fremhæve med Hensyn til Bortgivelsen af akademiske Stipendier, thi det samme var alt tilstrækkeligt udtalt i Begyndelsen af § 2, jfr. ogsaa Nr. 2; men det maatte ligge nær at udtale, at Trangens senere Ophør maatte medføre Tilbagetræden fra Stipendiet, og denne Udtalelse har da ret naturlig faaet sin Plads, hvor der blev omtalt et Tilfælde, i hvilket Stipendiaterne i usædvanlig lang Tid kunde beholde Stipendiet. Usandsynligheden af, at Universitetsfundatsen har villet udtale nogen saadan formel Udelukkelsesgrund, som den hidtil fulgte Opfattelse antager, forøges ogsaa, naar henses til, at den ældre Univ. Fund. 31. Marts 1732 ikke indeholder nogen saadan.

Dec. 7.

Dec. 7. Muligvis vil man mod vor Fortolkning indvende, at den fører til en Ufuldstændighed i Universitetslovgivningen, idet man ved samme kommer til at savne en Bestemmelse, ved hvis Hjælp man kan udelukke Folk enten i Embedsstillinger eller borgerlige Stillinger, der optage disses hele Tid eller dog den væsentligste Del af samme, fra at søge akademiske Stipendier. Men hertil behøves ikke nogen udtrykkelig Udtalelse i Universitetsfundatsen. Det følger ligefrem af de akademiske Stipendiers Væsen og Bestemmelse, at de kun kunne bortgives til Personer, der ere at henregne til Studerende i dette Ords vidtløftigere Betydning, men ingensinde til dem, der i Følge deres Forhold maa antages at have sluttet deres videnskabelige Studium, om de end endnu interessere sig for og følge med Videnskaben. Betingelserne for Stipendienydelsen i denne Retning kunne umuligt afgjøres ved udvortes formelle Kriterier, ligesaa lidt som Betingelserne i Henseende til Værdighed og Trang; men de maa ligesom de sidstnævnte Betingelser i hvert enkelt Tilfælde vurderes af Konsistorium, under tilbørligt Hensyn til samtlige foreliggende Omstændigheder. Derhos maa gjøres opmærksom paa, at Universitetsfundatsens her omhandlede Bestemmelse ikke heller efter den hidtil fulgte Fortolkning afgiver nogen i saa Henseende tilstrækkelig Regel. Selv om man opgiver den aldeles vilkaarlige Indskrænkning af Bestemmelsen, hvorefter der skulde lægges Vægt paa kgl. Ansættelse, vilde man dog ifølge samme kun kunne udelukke dem, der indtraadte i den offentlige Tjeneste eller modtoge lønnede eller dog indtægtbringende Ansættelser; men der vilde ligefuldt i Universitetsfundatsen mangle en Udtalelse om Udelukkelsen af alle dem, der paa anden Maade vare udtraadte af al Forbindelse med Universitetet, f. Ex. derved, at de gik over til en eller anden borgerlig Næring, eller endog uden det levede af deres Formue, beskæftigede sig med at bestyre deres Ejendomme o. s. v. Men netop naar Universitetsfundatsens her omhandlede Bestemmelse skal antages at indeholde en formel Udelukkelsesgrund, fremtræder det som besynderligt og misligt, at den ikke er udtømmende, hvorimod der efter vor Fortolkning ikke bliver noget Hul i Stipendiebestemmelserne, men disse frigjøres for en Regel, som i mange Tilfælde er trykkende og besværlig.

Ifølge vor Opfattelse af Universitetsfundatsens Bud indeholder denne altsaa i den omspurgte Retning ingen anden Indskrænkning for Konsistorium i Uddelingen af Stipendier, end at disse ikke maa gives til dem, som ikke dertil ere trængende. I Afgjørelsen af, om den Plads eller Indkomst, som en Studerende har, afgiver en saadan Forsørgelse, at han ikke kan anses for trængende til et vist Stipendium, maa der nødvendigvis tages Hensyn til Stipendiets Natur og Bestemmelse. De allerfleste akademiske Stipendier have væsentlig kun til Hensigt at sætte de Studerende i Stand til at afholde de med selve Studeringerne til Embedsexamen og med Opholdet ved Universitetet forbundne Udgifter. Med Hensyn til disse er det klart, at en Indtægt af 3 à 400 Rdl. om Aaret eller maaske endog noget mindre, hvad enten den hidrører fra en offentlig Stilling eller er rent privat, vil bevirke, at Paagjældende ikke kan anses for trængende til den akademiske Understøttelse, og at han, dersom han har faaet en saadan, maa vige Pladsen for Andre, der trænge mere. Men Forholdet turde være noget anderledes ved visse andre

Stipendier, navnlig Rejsestipendierne og det Smithske Stipendium for Viderekomne. Med Hensyn til disse synes det klart, at selv om Nogen har opnaaet Indkomster andetsteds fra, maaske endog gjennem kgl. Udnævnelse, vil han ingenlunde altid kunne siges ikke at trænge til Stipendiet. Ved Rejsestipendier er det aldeles indlysende, at slige Indkomster ingenlunde altid bevirke, at den Vedkommende, saaledes som Univ. Fund. 31. Marts 1732 § 77 udtrykker sig, har „egne Midler til at rejse“ (saa meget mere som han i Regelen maa renuncere paa sin Lønning, saalænge Rejsen varer), og ved det Smithske Stipendium maa det efter dettes hele Hensigt siges, at en Indtægt andetsteds fra, selv om den vilde udelukke f. Ex. fra Kommunitetsstipendiet, ikke ubetinget kan være til Hinder for at erholde denne akademiske Understøttelse, som er beregnet paa at sætte Paagjældende i Stand til at hellige sig til Studeringerne uden at nødes til for meget at søge Bierhverv, men som iøvrigt ved de Kvalifikationer, den fordrer, forudsætter, at den Vedkommende befinder sig paa et saadant Udviklingstrin og i en saadan Alder, at han netop i Regelen vil have Indkomst andetsteds fra*). Dec. 7.

(Univ. Arkiv.)

Kons. Skr. til Ministeriet om Forstaaelsen af Univ. Fund. 7. Maj 1788 Kap. VI § 2 Nr. 5 i. f.**). Dec. 18.

Da der ved Uddeling af Stipendier oftere i Konsistorium havde vist sig en ikke ringe Meningsforskjel angaaende Forstaaelsen og Anvendelsen af den herved i Betragtning kommende Bestemmelse i Univ. Fund. 7. Maj 1788 Kap. VI. § 2 Nr. 5 i. f., anmodede Konsistorium det juridiske Fakultet om at meddele samme sin Betænkning angaaende den nævnte Bestemmelses rette Forstaaelse og Anvendelse, og navnlig begjærede det Fakultetets Ytringer angaaende det Spørgsmaal, om enhver med Indtægt forbunden offentlig Ansættelse udelukker fra at kunne erholde Universitetsstipendier, samt i bekræftende Fald, om denne Regel paa samme Maade kommer til Anvendelse ved samtlige Universitetsstipendier. Ved til Ministeriet at indsende en Gjenpart af den af Fakultetet derefter afgivne Erklæring, udtalte Konsistorium, at det aldeles tiltræder, hvad der af det juridiske Fakultet er ytret, og at det for Fremtiden ved Stipendiers Borgivelse vil følge den af Fakultetet opstillede Fortolkning af Univ. Fund. 7. Maj 1788 Kap. VI. § 2 Nr. 5.

(Univ. Arkiv).

1868.

Skrivelse fra Eforus for Elers' Kollegium til Kollegiets Inspektor: Ingen Beboer af Kollegiet maa tage Nogen til Huse hos sig. Undtagelse fra denne Regel kræver særlig Bevilling af Eforus, og denne kan kun ventes meddelt, naar den, som ønskes midlertidig indtaget paa Kollegiet, er Student og Broder til den, fra hvem Ønsket udgaaer, ligesom der i saadant Tilfælde vil blive forlangt udtrykkelig Indvilgelse fra Kontubernalens Side***). Marts 19.

(Kollegiets Arkiv).

---

*) Jfr. Kons. Skr. 18. Dec. 1866 nedenfor, der tiltræder Fakultetets Anskuelse.
**) Univ. Aarb. f. 1864—71 I. S. 546—49.
***) Univ. Aarb. f. 1864—71 I. S. 586.

Marts 28. **Kons. Skr.** til Bestyrelseskomiteen for Kommunitetets Stipendievæsen, i hvilken Konsistorium tiltræder Komiteens og Regensprovstens Anskuelse, at cand. jur. Shaw ikke kan anses berettiget til at vedblive at nyde Kommunitetsstipendiet, efterat han har absolveret juridisk Embedsexamen, fordi han derefter ved Universitetet vil studere Statsvidenskaberne og underkaste sig statsvidenskabelig Examen, hvorimod Konsistorium paa Grund af de foreliggende, aldeles særegne Omstændigheder indrømmer ham en Forlængelse af Stipendietiden paa ½ Aar*).

(Univ. Arkiv.)

Maj 23. **Kons. Skr.** til Eforus for Borchs Kollegium — i Anledning af et Andragende om, at Alumnus paa Kollegiet, cand. theol. N. N., der i Febr. s. A. var blevet udnævnt til Kateket hos en Præst i Kjøbenhavn, men hvis hele Løn var ca. 150 Rdl., maatte faa Stipendiet fuldt udbetalt til medio Maj, til hvilken Tid han skulde forlade Kollegiet, hvorfor Eforus havde paaberaabt Univ. Fund. 7. Maj 1788 Kap. VI. § 2 Nr. 5, („men saa snart en andensteds bliver forsørget"), — hvori udtales, at der Intet findes at erindre mod den ansøgte Udbetaling**).

(Univ. Arkiv.)

Nov. 4. **Underv. Min. Skr.** til Konsistorium, i hvilken Ministeriet tiltræder den af Konsistorium udviklede Anskuelse, at Regl. 11. Febr. 1848 § 4 Nr. 1 er saaledes at forstaae, at det de islandske Studerende tilstaaede Privilegium til at nyde Kommunitetsstipendiet og Regensbeneficiet er betinget af, at disse indfinde sig ved Universitetet umiddelbart efter, at de have bestaaet Afgangsexamen, ligesom det er enigt i, at der ikke er Anledning til at søge denne Bestemmelse ændret***).

(Univ. Arkiv.)

1869.

April 30. **Kgl. Resol.**, hvorved bifaldes, at de ved Regl. 11. Febr. 1848, jfr. kgl. Resol. 22. Maj 1860, givne Regler for Nydelsen af Kommunitets- og Regensstipendierne for Fremtiden nærmere begrænses saaledes, at candidati magisterii ikke kunne nyde disse Stipendier længer end til Udgangen af den Maaned, som følger efter den, i hvilken de have afsluttet deres Magisterkonferens †).

(Univ. Arkiv.)

Nov. 26. **Underv. Min. Skr.** til Konsistorium, hvori — i Anledning af, at Konsistorium havde forespurgt, om det i Regl. 11. Febr. 1848 § 4 forskjellige Klasser af Studerende tillagte Privilegium er betinget af, at antagelige Trangsbeviser fremlægges samt, for det Tilfælde, at dette besvaredes benægtende, indstillet, at heri maatte blive foretaget en Forandring — udtales, at Regl.

*) Univ. Aarb. f. 1864—71 I. S. 596—99.
**) Univ. Aarb. f. 1864—71 I. S. 585.
***) Univ. Aarb. f. 1864—71 I. S. 609—15.
†) Univ. Aarb. f. 1864—71 I. S. 595—96.

11. Febr. 1848 § 4 efter en udtrykkelig allerh. Tilkjendegivelse, som derom indeholdes i den kgl. Resolution af samme Dato, hvorved Reglementet blev approberet, alene er at forstaae saaledes, at Privilegiets Nydelse ikke er betinget af Trangsbeviser, og at Ministeriet maa finde det betænkeligt at udvirke en Forandring i Forholdet, saaledes som dette ved Reglementet er bestemt*). Nov. 26.

(Univ. Arkiv.)

1870.

Kgl. Resol., hvorved bifaldes, 1. at Antallet af de ordinære Kommunitetsstipendier i 4 Aar forhøjes med 10, med den i Regl. 11. Febr. 1848 § 2 ommeldte Udvidelsesret, hvis de Privilegeredes Antal skulde overstige 20, og saaledes, at disse midlertidige Pladser efter 4 Aars Forløb inddrages med 1 i hver af de 10 paafølgende Vakancer; 2. at Stipendiebestyrelsen bemyndiges til at uddele Kommunitetsstipendiet for 3 Aar som Ordinarium eller for 4 Aar undtagelsesvis samt til, ligeledes undtagelsesvis, hvor særlige Omstændigheder tale derfor, at bortgive Stipendiet for 2 Aar til ældre Studerende; 3. at den Konsistorium i Regl. 11. Febr 1848 § 14 givne Bemyndigelse til at forlænge Stipendiet for ½ Aar ogsaa kommer til Anvendelse paa de kortvarigere Stipendier, samt 4) at Stipendiebestyrelsen bemyndiges til at bortgive de Regenspladser, som ikke maatte blive ansøgte af Kommunitetsalumner, for ½ Aar til andre Studerende, under Forudsætning af, at disse iøvrigt i Henhold til Bestemmelserne i Regl. 11. Febr. 1848 dertil ere kvalificerede**). Juni 18.

(Univ. Arkiv.)

Bekj. fra Konseilspræsidiet om, at det ved kgl. Resol. af 17. ds. er bifaldet, at den under Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet hørende Revision henlægges til Revisionsdepartementet for Kongeriget. Aug. 20.

(Algr. Ussings Lovsaml.)

1871.

Kons. Skr. til Revisionsdepartementet for Kongeriget om, at Konsistorium efter Forslag af nævnte Departement har vedtaget, at den hidtil fulgte Forretningsgang for de Eforiregnskaber, der hvert Aar afgives til Revision fra vedkommende Universitetsprofessorer, forandres saaledes, at kun i Tilfælde af, at der ved Regnskaberne findes Revisionsudsættelser, skal Regnskabet med Antegnelser, som hidtil, sendes direkte fra Revisor tilbage til vedkommende Eforus, som da tilbagesender det med paategnet Besvarelse til Revisor, hvis tilførte Vedtegning derefter gjennem Eforus forelægges Konsistorium, for at der af dette kan gjøres Indstilling til Decision. Alle Protokoller derimod for de Regnskaber, ved hvilke Intet findes at udsætte, erholde strax Departementets Paategning om Kvittance, og tilstilles af dette med specificerende Skrivelser Konsistorium for at tilbageleveres vedkommende Eforer, saafremt Konsistorium ikke maatte have Noget at bemærke, i hvilket Tilfælde vedkommende Protokoller tilbagesendes Departementet med Bemærkningerne.***) Febr. 18.

(Univ. Arkiv.)

*) Univ. Aarb. f. 1864—71 I S. 607—8.
**) Univ. Aarb. f. 1864—71 I S. 586—94.
***) Univ. Aarb. f. 1864—71 I. S. 558.

Marts 25. **Lov** om Lønninger for adskillige under Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet hørende Embeds- og Bestillingsmænd.*)

§ 8. Til Ministeriets Raadighed stilles en samlet Sum af 25 250 Rdl. for dermed at lønne samtlige øvrige ved Universitetet og Kommunitetet ansatte Bestillingsmænd og Betjente samt til Medhjælp ved de med begge Stiftelser forbundne særlige Instituter og Samlinger, Universitetsbiblioteket undtaget. — — — § 9. Som Honorar fastsættes en samlet Sum af 2 300 Rdl. til Inspectores quæsturæ, Referendarius consistorii, Lærerne ved Pastoralseminariet samt Lægen ved Regensen og Kollegierne — — —

(Lovtid.)

April 22. **Kons. Skr.** til Eforus for Valkendorfs Kollegium, hvorved bifaldes, at de Professorernes Distributs tilkommende Smaarenter eller Renterne af de Summer, som aarlig skulle opsamles og, naar de ere opvoxede til 1 000 Rdl., lægges til Kollegiets Hovedkapital, frafaldes, indtil Kollegiets Gjæld er tilbagebetalt, eller indtil Konsistorium paany tager Kollegiets finansielle Stilling under Overvejelse.**)

(Univ. Arkiv.)

Okt. 31. **Bekj.** (Resol. 21. Okt.) angaaende de i Island examinerede Lægekandidaters Undervisning i Fødselsvidenskaben.

Kongen har (paa Justitsministeriets Forestilling) resolveret: 1) at de i Island uddannede Lægekandidater herefter ikke kunne erholde Ansættelse som Distriktslæger sammesteds, medmindre de forinden have gjennemgaaet et klinisk Kursus ved den kongelige Fødselsstiftelse i Kjøbenhavn, og godtgjøre dette ved en af Overakkouchøren udfærdiget Attest; 2) at den samme Fordring, saavidt muligt, stilles til de islandske Lægekandidater, hvem det i Henhold til allerhøjeste Resolution af 10. Maj 1867 (jfr. Justitsm. Bekj. af 31. s. M.) Nr. 1 overdrages at udføre Distriktslægeforretninger mod det sammesteds omhandlede Tilskud af den islandske Medicinalfond; 3) at der maa tilstaaes enhver i Island uddannet Lægekandidat, der afgaaer til Kjøbenhavn for at gjennemgaae det nævnte Kursus, en Understøttelse paa 300 Rdl., som udredes af den islandske Medicinalfond, forsaavidt Udgiften ikke paa anden Maade kan afholdes, og 4) at denne Understøttelse maa udbetales vedkommende Lægekandidat med Halvdelen ved hans Afrejse fra Island og med Halvdelen i Kjøbenhavn, saasnart han har produceret den ovennævnte Attest.

(Lovtid.)

1872.

April 5. **Underv. Min. Skr.** til Konsistorium, hvorved bevilges, at der for Kommunitetets Regning anbringes Kakkelovne i 7 eller 8 under Sagen nærmere betegnede Lejligheder paa Regensen, saaledes at den dertil beregnede Udgift af indtil 200 Rdl., afholdes af den til aarlige Vedligeholdelsesarbejder under Kommunitetet bevilgede Sum, enten for Finansaaret 1871—72 eller for 1872—73. Ministeriet erklærer sig beredt til paa Kommunitetets Budget for 1873—74 at optage Forslag om en Forøgelse af Fribrænde til Regensen til

*) Univ. Aarb. f. 1864—71 I. S. 119—81.
**) Univ. Aarb. f. 1864—71 I. S. 577 Note.

Opvarmning af disse og af det alt indrettede nye Eneværelse med ialt 12 eller 13½ Favne Brænde, og tilstaaer derhos det samme Kvantum Brænde for 1872—73 paa forventet Tillægsbevilling, dog saaledes at Alumnerne, hvis Bevillingen ikke maatte blive givet, skulle refundere det til Anskaffelsen heraf medgaaede Beløb.*) April 5.

(Univ. Arkiv.)

Kons. Skr. til Eforus for Borchs Kollegium, hvorved et Andragende fra en Alumnus om at have en Student boende hos sig afslaaes. Aug. 28.

(Univ. Arkiv.)

1873.

Kons. Skr. til cand. theol. N. N. — der havde besluttet sig til at studere Retsvidenskaben og i den Anledning forespurgt, om han vilde kunne komme i Betragtning ved Uddelingen af Kommunitetsstipendiet — om, at der Intet vil være til Hinder for, at han kan fremstille sig som Ansøger, men at der ved Uddelingen af Stipendiet i sin Tid nøjere vil blive at forhandle i Stipendiebestyrelsen om hans Forhold til de Medsøgende.**) Febr. 14.

(Univ. Arkiv.)

Skrivelse fra Eforus for Elers' Kollegium til Inspector Collegii, hvori udtales, at det vel hidtil har været vedtaget at gjøre Udvej for Inspektors Eneplads ved at lade en af de ikke-theologiske Alumnuspladser staae ledig ved indtrædende Vakance, men at det dog utvivlsomt er det Naturlige at lade den 16. (ubesatte) Alumnusplads til enhver Tid falde blandt de theologiske Alumner, saa at der altsaa fremtidig vil findes 7 Alumner af Theologer paa Kollegiet. Eforus har tilføjet, at denne Forandring bliver at indføre i Inspektors Protokol som Regel for Fremtiden. Marts 4.

(Kollegiets Arkiv.)

Underv. Min. Skr. til Konsistorium, hvorved — i Anledning af det af extraordinær Docent ved Universitetet, Dr. phil. Zeuthen indgivne Andragende om Tilladelse til at søge Rejseunderstøttelse af Kommunitetets Midler — meddeles, at Ministeriet har tilkjendegivet ham, at det ikke ser sig i Stand til at meddele ham den ansøgte Tilladelse.***) Marts 31.

(Univ. Arkiv.)

1874.

Kgl. Resol., hvorved bifaldes, at den i Regl. for Kommunitetsstipendiet og Regensbeneficiet af 11. Febr. 1848 § 10 indeholdte Bestemmelse om Anvendelsen af et Beløb af indtil 200 Rdl. aarlig til syge Regensalumners Kur og Pleje paa Hospitalet for Fremtiden forandres derhen, at Beløbet ogsaa kan benyttes i samme Øjemed udenfor de egentlige Hospitaler.†) Juli 8.

(Univ. Arkiv.)

---

*) Univ. Aarb. f. 1871—73 S. 127—28.

**) Univ. Aarb f. 1871—73 S. 129—30.

***) I sin over Andragendet afgivne Erklæring havde Konsistorium udtalt, at den Grundsætning stedse havde været fulgt, at Stillingen som fast ansat Universitetslærer udelukkede fra at komme i Betragtning ved Uddelingen af de omspurgte Rejseunderstøttelser. Univ. Aarb. f. 1871—73 S. 130.

†) Univ. Aarb. f. 1873—75 S. 151—52.

Dec. 16. **Kons. Skr.** til Kvæstor, hvorved forskjellige Afgifter til Universitetet, som oppebæres ved Pedellerne, efter den nye Møntfod fastsættes saaledes:

— — — 4. For en Blanket til Testimonium paupertatis erlægges 5 Ø. *)

(Univ. Arkiv.)

Dec. 16. **Kons. Skr.** til Eforus for Borchs Kollegium, hvorved, i Anledning af en Forespørgsel fra en Alumnus paa Kollegiet, om en Ansættelse som ordineret Kateket i Kjøbenhavn vilde hindre ham i fremdeles at nyde den ham tillagte Fribolig paa Kollegiet, tilkjendegives, at en saadan Ansættelse ikke i og for sig vil medføre Ophøret af Friboligen. **)

(Univ. Arkiv.)

1875.

Juni 25. **Anordning** ang. Kvinders Adgang til at erhverve akademisk Borgerret ved Kjøbenhavns Universitet. ***)

— — — § 4. Ved Erhvervelsen af akademisk Borgerret opnaae kvindelige Studerende ikke nogen Adgang til de hidtilværende akademiske Beneficier og Understøttelser.

(Univ. Arkiv.)

Juli 24. **Underv. Min. Skr.** til Konsistorium, hvorved bifaldes at der ikke foretages nogen Forandring i de i Reglementet for Kommunitetet af 11. Febr. 1848 § 4, 1 indeholdte Bestemmelser om det de islandske Studerende tillagte Privilegium til at nyde Kommunitet og Regens, hvorimod der i Anmærkningerne til Finanslovforslaget for Finansaaret 1876—77 ved Kommunitetets Udgiftspost 1. b. 1. ved Kontoen: „Stipendier for det Tilfælde, at Antallet af de privilegerede Alumner overstiger 20 (Regl. 11. Febr. 1848 § 2) 800 Kr." efter Parenthesen tilføjes: „og til Stipendier til islandske Studerende udenfor de i Regl. 11. Febr. 1848 § 4, 1 nævnte Tilfælde, hvor der maatte findes at være særlig Anledning til saadan Understøttelse. †)

(Univ. Arkiv.)

1876.

Jan. 19. **Underv. Min. Skr.** til Konsistorium, hvorved bifaldes: ††)

1. at Understøttelser til de i Island uddannede Lægekandidater af Kommunitetets Midler (Udgiftspost 1. e. for 1875—76) for Fremtiden udbetales disse af sammes Kasse direkte, ved maanedlige Bidrag til deres Underholdning fra den Dag, de godtgjøre at have begyndt paa den Uddannelse her i Staden,

---

*) Univ. Aarb. f. 1873—75 S. 370.
**) Univ. Aarb. f. 1873—75 S. 147.
***) Univ. Aarb. f. 1873—75 S. 3—19.
†) Univ. Aarb. f. 1875—76 S. 70—77. Det tredje Indstillingspunkt fra Stipendiebestyrelsen og Konsistorium gik ud paa, at det paalægges Rektoren ved Reykjavik lærde Skole hvert Aar at underrette de Studerende, som have bestaaet Afgangsexamen, om, at det de islandske Studerende ved Regl. 11. Febr. 1848 § 4, 1 første Punktum tillagte Privilegium til at nyde Kommunitet og Regens efter den anførte Bestemmelses egne Udtryk er afhængigt af, at de Studerende ankomme til Universitetet umiddelbart efter at have bestaaet Afgangsexamen ved Skolen, samt at Uddelingen af de fra 1. Sept. ledige Kommunitets- og Regenspladser foregaaer i Slutningen af Sept. Maaned, saa at de Studerende, som ville sikre sig, at deres Andragende om at nyde Stipendierne fra 1. Sept. kommer i Betragtning, maa indfinde sig ved Universitetet og immatrikuleres inden den 15. Sept. samt strax gjøre Meddelelse herom til Provsten paa Regensen.
††) Univ. Aarb. f. 1875—76 S. 80—83.

til hvilken Understøttelsen ydes; 2. at Understøttelsen ydes til Deltagelse i et klinisk Kursus paa Fødselsstiftelsen samt for at frekventere de herværende Hospitaler og Apotheker, ligegyldig hvilke af disse Steder der først frekventeres; 3. at Størrelsen af den maanedlige Understøttelse fastsættes til 50 Kr., der udbetales den 1ste i hver Maaned forud, og anvises for 1 Maaned ad Gangen; 4. at Understøttelsen, forsaavidt den hertil bevilgede Sums Størrelse og oprindelige Bestemmelse tillader det, regelmæssig tilstaaes af Konsistorium for en Tid af indtil 8 Maaneder, men at der ifølge Indstilling af Eforus under samme Forbehold kan bevilges Forlængelse; 5. at Konsistorium vælger en Eforus, der paaser, at Kandidaterne benytte Opholdet paa den ved Understøttelsen forudsatte Maade, og iøvrigt staaer disse bi med Raad og Vejledning, rekvirerer den tilstaaede maanedlige Understøttelse anvist Vedkommende til Udbetaling paa Universitetskvæsturen, efter at have forvisset sig om, at de vedblivende opfylde Forudsætningerne, samt indstiller til Konsistorium om Forlængelse i enkelte Tilfælde af Understøttelse udover de regelmæssige 8 Maaneder, efterat have søgt Oplysning om Kontoen tillader det. Jan. 19.

(Univ. Arkiv.)

Kgl. Resol., hvorved bifaldes, at forhenværende Adjunkt ved Haderslev lærde Skole C. C. H. Grønlund maa ansøge om Universitetets Rejsestipendier, uanset Bestemmelserne i Univ. Fund. 7. Maj 1788 Kap. VI § 2 Nr. 5 i. f. og Nr. 9. *) Jan. 28.

(Univ. Arkiv.)

Kons. Skr. til 1ste Revisionsdepartement — i Anledning af, at der var gjort en Revisionsudsættelse om, at Bangs Legat for theologiske Regensalumner ikke var tildelt de i Fundatsen nævnte Alumner, der „logere i Regentzen i den fjerde Gang, anden Dør paa høire Haand, oven paa eller i anden Etage“, men theologiske Studenter overhovedet paa Regensen — hvori udtales, at Univ. Dir. Skr. 9. Marts 1839 med Hensyn til de Regensstipendier, hvis Fundatser henlægge dem til visse Kamre paa Regensen, har bifaldet, at Stipendierne bortgives, uanset at Stipendiaterne bebo andre end de i Fundatserne nævnte Værelser. Hvad Formen for Udnævnelsen angaaer anser Konsistorium ikke den hidtil fulgte Fremgangsmaade, hvorefter ingen Denominationsskrivelse fra det theologiske Fakultet bruges, for uforenelig med Testamentet, og har derfor ved Skrivelse til Legatets Eforus godkjendt den. **) Marts 11.

(Univ. Arkiv.)

Kgl. Resol., hvorved bifaldes, at den i Reglement for Kommunitetsstipendiet og Regensbeneficiet 11. Febr. 1848 § 13 indeholdte Regel om Sammensætningen af Bestyrelseskomiteen for Kommunitetets- og Regensens Stipendievæsen forandres derhen, at denne Komite for Fremtiden skal bestaae af en Professor af det theologiske Fakultet, en af det rets- og statsvidenskabelige Fakultet og en Professor, der vælges frit, uden Hensyn til Fakultetet, samt at Bestemmelsen i kgl. Resol. 15. Sept. 1829, der udelukker Professorerne i det theologiske Fakultet fra at søge Posten som Regensprovst, ophæves, Nov. 13.

*) Univ. Aarb. f. 1875—76 S. 69.
**) Univ. Aarb. f. 1875—76 S. 67.

Nov. 13. saa at der tillægges disse samme Adgang til Regensprovstiet som de andre Universitetslærere. *)

(Univ. Arkiv.)

1877.

Sept. 17. **Kons. Skr.** til Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet om, at det paahviler Kjøbenhavns Magistrat at meddele Attestation paa Testimonia paupertatis. **)

Foranlediget ved en til Magistraten fra en Studerende indgivet Begjæring om dens Attestation paa et Testimonium paupertatis, tilskrev Magistraten Ministeriet, at den antog, at en Attest som den ommeldte kun vilde blive fordret af Øvrighederne udenfor Kjøbenhavn. Hvis derfor Ministeriet delte denne Anskuelse, haabede Magistraten, at dens Attestation i slige Tilfælde ikke vilde blive fordret. Ministeriet begjærede i denne Anledning en Erklæring af Konsistorium, der udtalte,

at det ved Bekj. 24. Jan. 1835 i Henhold til kgl. Resol. 2. s. M er anordnet, at enhver Studerende ved Kjøbenhavns Universitet, som ansøger om akademiske Beneficier, bør til Oplysning om sin Trang til saadan Understøttelse vedlægge sin Ansøgning et Testimonium paupertatis, affattet efter et ved samme Anordning foreskrevet Skema. For at et saadant Testimonium kan tages i Betragtning, skal det være forsynet med Øvrighedens Paategning om, at Intet er den bekjendt, der kan svække Paalideligheden af de Oplysninger, som deri af Vedkommende ere indførte, og denne Paategning bliver at meddele af Øvrigheden paa det Sted, hvor Testimoniets Udsteder boer, i Kjøbstæderne af Magistraten eller Byfogden, og paa Landet af Herredsfogden eller Birkedommeren. Efter de almindelige Udtryk i denne Bekjendtgjørelse kan der ikke være Tvivl om, at den gjælder ogsaa for Kjøbenhavn, og den er ogsaa her altid blevet efterfulgt, saaledes at Attestationen idetmindste i en lang Aarrække, er meddelt af Skattekontoret under Kjøbenhavns Magistrat.***)

(Univ. Arkiv.)

Dec. 21. **Kons. Skr.** til Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet, i Anledning af en Forespørgsel fra samme, hvori svares, at det ved de i de senere Aar stiftede Legater stadig er blevet paalagt de udnævnte Eforer i Eforiprotokollen at indføre en Afskrift af den paagjældende Fundats.

(Univ. Arkiv.)

1878.

Marts 28. **Kons. Skr.** til Eforus for Borchs Kollegium, hvorved det tillades Alumnus N. N. at tage en Student, som ej er hans Broder, til sig som Kontubernal.

(Univ. Arkiv.)

Juli 8. **Kgl. Resol.**, hvorved bifaldes følgende Tillægsbestemmelser til Fundatsen for Elers' Kollegium af 29. Nov. 1691:

§ 1. Naar der blandt Ansøgerne om en stipendieløs Eneplads paa Elers'

*) Univ. Aarb. f. 1876—77 S. 112—14.
**) Univ. Aarb. f. 1877—78 S. 361.
***) Herved er Sagen blevet staaende.

Kollegium findes Kandidater, der agte at fortsætte deres Studier efter endt Embedsexamen, og iøvrigt have de udfordrede Egenskaber, skulle disse have Fortrin. Med den heraf følgende Begrænsning vedbliver den Fortrinsret, der er tillagt Ansøgere af Stifterens og hans Hustrus Slægt, at gjælde som forhen. § 2. Regelen i Univ. Fund. 7. Maj 1788 VI Nr. 4 og 5, jfr. Fundats for Elers' Kollegium § 4, angaaende den længste Tid, i hvilken Plads paa Kollegierne kan nydes, skal ogsaa finde Anvendelse paa de stipendieløse Ene- eller Kontubernalpladser paa Elers' Kollegium § 3. Med Hensyn til dem, der nu nyde Bolig paa Kollegiet, bliver der at forholde efter de hidtil gjældende Regler, saavel i Henseende til Adgangen (§ 1) som til Tidsgrænsen. (§ 2) *). Juli 8.

(Univ. Arkiv.)

1880.

Underv. Min. Skr. til Konsistorium, — i Anledning af en Indstilling om, at Afgiften til Kvæsturen for J. L. Smiths Legat maa søges nedsat fra $^1/_{16}$ til $^1/_{32}$ af Nettoindtægten — hvori meddeles, at Ministeriet, der finder, at der er Anledning til at tage Indstillingen til Følge, har anmodet Kvæstor om ved Affattelsen af Universitetets Budgetforslag for 1881—82 at ville iagttage det Fornødne med Hensyn til den heraf resulterende Nedgang i Universitetets Indtægtspost 8. **) Juni 21.

(Univ. Arkiv.)

Forholdsregler for Regensens Alumner, vedtagne af Kommunitetets Stipendiebestyrelse. Sept. 8.

Regensens Alumner henvises med Hensyn til deres Forhold og Pligter i Almindelighed til „Reglement for Kommunitetsstipendiet og Regensbeneficiet af 11. Febr. 1848", til de Opslag, der til bestemte Tider ske om Distributserne, om Ind- og Udflytning, om den aarlige Indlevering af Flidsattester og Testimonia paupertatis o. s. v., samt til den Underretning, som Alumnerne til enhver Tid kunne indhente hos Regensens nærmeste Foresatte. Men ved Siden af denne almindelige Anvisning gives med Hensyn til Regensens saavel lokale som øvrige særegne Forhold følgende nærmere Bestemmelser til Vejledning og Efterlevelse af Alumnerne. § 1. Nydelsen af Regensbeneficiet med de dertil hørende Emolumenter er betinget ved det personlige Ophold paa Regensen. I de akademiske Ferier og i de Examenstider, i hvilke samtlige Forelæsninger ophøre, kunne Alumnerne dog tage Ophold andetsteds, naar de blot anmelde deres Bortrejse og Hjemkomst til Provsten. Til enhver anden Tid maa derimod de, som ville opholde sig andetsteds længere end 3 Dage, dertil have Tilladelse af Stipendiebestyrelsen; og de have da betids forud at indlevere skriftlig motiveret Begjæring derom til Regensprovsten. Forlanges saadan Tilladelse paa Grund af Sygdom, maa Ansøgningen ledsages med paalidelig Lægeattest, hvilken i Regelen maa være udstedt af Regenslægen. Alumnerne i det grønlandske Missionsseminarium maa, forsaavidt de tillige ere Regensalumner, forevise Provsten skriftlig Tilladelse fra Missions-

*) Univ. Aarb. f. 1877—78 S. 362—63.
**) Univ. Aarb. f. 1880—81 S. 1286—88.

Sept. 8. kollegiet, naar de foretage Rejser eller paa længere Tid end nogle Dage tage Ophold andetsteds. — — — § 3. Alumnerne maa ikke tilstede nogen Uvedkommende Natteophold paa Regensen og skulle, hver for sit Vedkommende, drage Omsorg for, at Enhver, der ikke hører til Regensens Beboere, forlader den inden Kl. 12. — — — § 6. Omflytning paa Regensen og Forandring af Kontubernal sker hvert Halvaar paa den Tid, der gaaer nærmest forud for nye Alumners Indflytning. Værelsernes Fordeling sker ved Provsten, hvem de Alumner, der ønske andre Værelser eller at flytte sammen med andre Kontubernaler, underrette derom paa den Maade, som forud er tilkjendegivet ved Opslag. Ved Værelsernes Fordeling tages ikke blot Hensyn til Konkurrenternes Anciennetet som Regensalumner, i hvilken Henseende de, der ere udnævnte paa 2 eller 3 Aar, betragtes som udnævnte paa 3 eller 4, men der tages tillige Hensyn til andre, af vedkommende Alumner oplyste Omstændigheder, der ere af den Art, at de bør komme i Betragtning, saaledes særlig til Nærheden af Embedsexamen eller sammes sidste Del. Extraordinære Alumner, som have haft Bolig paa Regensen i to fulde Halvaar, kunne deltage i Konkurrencen. Hvor alle Forhold ere lige, sker Afgjørelsen ved indbyrdes Overenskomst eller ved Lodtrækning. De med tre Værelser indrettede Boliger søges som Enepladser, saa at Konkurrenternes Adkomst prøves hver for sig. Naar flere lige Kvalificerede melde sig til samme Eneplads i en Bolig, hvor der allerede forud er en Alumnus, konfererer Provsten med denne, inden Valget afgjøres. Naar en Alumnus søger Forlængelse af sin Stipendietid, kan han ikke konkurrere om Enepladser, saalænge hans Ansøgning ikke er afgjort. Naar i Halvaarets Løb Enepladser eller to samlede Værelser blive ledige, opslaaes de paa sædvanlig Maade. Andre ledige Pladser tildeles dem, som de Paagjældende ønske til Kontubernaler. — — — § 8. — — — Ligeledes kunne Alumnerne med Provstens Tilladelse benytte Læseindretningens Lokale til festlige Sammenkomster ogsaa med Damer. — — — § 13. Læseindretningen benyttes i Overensstemmelse med de derom foreskrevne Regler. I Anliggender, den vedkommende, henvender man sig til Regensens Viceinspektor. § 14. Det staaer Regensens Alumner frit at sammenkalde Møder i Læseforeningens Konversationsstue for indbyrdes at forhandle Regensanliggender. Sammenkaldelsen af saadanne Møder sker nogle Dage forud ved Opslag i bemeldte Lokale. Opslaget, der maa være underskrevet af to eller flere Alumner og angive Forhandlingernes Gjenstand, maa forud forevises Provsten og ligesom ethvert andet Opslag sammesteds paategnes af Regensens Viceinspektor. De i saadanne Møder tagne Beslutninger, ligesom ogsaa Valgene af Karleinspektører o. s. v., indberettes skriftligt til Provsten. Det er en Selvfølge, at Alumnerne drage Omsorg for, at der ved saadanne Møder Intet foranlediges, der maatte være stridende mod Regensens Love og Vedtægter. — — —

(Stipendiebestyr. Arkiv.)

Dec. 8. Concl. cons. om, at der indrettes en Protokol, der indeholder detaillerede Oplysninger om Uddelingen af alle de under Universitetet og Kommunitetet sorterende Boglegater. *)

*) Univ. Aarb. f. 1880—81 S. 1152.

Kons. Skr. til Eforus for det Winstrup-Resenske Rejsestipendium om Tilbagebetaling af en tidligere oppebaaren Lod.*) Marts 12.

Under 16. Febr. 1881 tilskrev Eforus, Prof. Hermansen, Konsistorium, at Revisionen havde gjort Fordring paa, at Reversen om Tilbagebetaling, hvis Stipendiaten senere kommer i verdslig Stilling, skulde gjøres gjældende mod en tidligere Stipendiat, mod hvem dette ikke syntes at være sket. Eforus bemærkede, at den nævnte Fordring i de 2 første Fundatser ikke var opstillet; der forlangtes kun, at Stipendiaten skulde udvise Flid o. s. v. samt studere ved de Universiteter, hvor den lutherske Kirkes Konfession gjaldt, og efter sin Hjemkomst virke for den lutherske Lære. Først ved den tredje Fundats af den yngre Resen var Fordringen om Tilbagebetaling ved Indtrædelse i verdslig Stilling tilføjet. Protokollen viste imidlertid ikke, at denne Forpligtelse bestemt var overtaget af Stipendiaterne før fra 1736—1746; men fra 1750 til 1800 fandtes den indskærpet og overholdt, idet der bemærkedes, at den bortkomne Fundats, der i Fortiden mulig kunde være overtraadt, nu var fundet og sat i Kraft. Kun enkelte Gange var Forpligtelsen ikke tilføjet Protokollen; saaledes 1780, 1790 og 1792; ogsaa i indeværende Aarhundrede fandtes der Uddelinger, ved hvilke intet Revers omtaltes, 1801, 1812, 1816, 1828—42, 1857; men siden nævntes stedse Revers. Man turde vel næppe paastaae, at intet Revers var udstedt i de Aar, for hvilke det ikke nævntes i Regnskabsbogen; det var kun ikke til at paavise. At Stipendiet var blevet tilbagebetalt, fandtes en Gang, hvor Rejsen ikke kom i Stand, og en Gang, hvor Stipendiaten havde brugt Stipendiet til Studier i Holland, i hvilket Land den lutherske Kirkes Konfession ikke gjaldt, og hvor altsaa Opholdet stred mod Fundatsen; men til en Tilbagebetaling paa Grund af senere Overgang i verdslig Stand fandtes intet Spor i Protokollen. Der fandtes heller ikke Nogen, til hvem en slig Fordring kunde være blevet stillet, uden maaske den Mand, som Revisor havde fremdraget, Etatsraad, Prof. Dr. Müller, der havde nydt dette Legat i Aarene 1836, 1837 og 1838. Eforus bemærkede yderligere, at Fordringen vel maatte anses forældet, og at Etatsraad Müller som Direktør for det kgl. Møntkabinet maatte betragtes som den, der ikke var gaaet i verdslig Stilling, ifølge den Indskrænkning, som Udtrykket »verdslig Stilling«, syntes at have faaet ved Universitets Direktionens Skrivelse af 30. Juli 1842, jfr. Selmers Aarb. S. 83. Herefter tilskrev Konsistorium Eforus:

Den af Revisor fremsatte Fordring paa Stipendiets Tilbagebetaling fra en Stipendiat, der har nydt det i Aarene 1836, 1837 og 1838 kan ikke gives Medhold, allerede af den Grund, at Kravet herpaa er forældet.

(Univ. Arkiv.)

Underv. Min. Skr. til Konsistorium, hvorved det, ved at tilstille Samme de indkomne Ansøgninger om Understøttelse af det til Anskaffelse af Bøger og andre for Universitetsstudiet nødvendige Apparater for trængende Studerende paa Kommunitetets Budget bevilgede Beløb, paalægges Konsistorium at give Fakulteterne Lejlighed til at udtale sig om Ansøgningerne og selv ytre sig om Understøttelsernes Fordeling mellem de forskjellige Fakulteter. Ministeriet tilføjer, at Understøttelsesportionerne ikke bør sættes højere end til 50 Kr., samt at Ingen maa nyde Understøttelse mere end højst 2 Gange.**) April 4.

(Univ. Arkiv)

Underv. Min. Skr. til Konsistorium, hvormed fremsendes en Fortegnelse over de Understøttelser, der ere bevilgede trængende Studerende af Kommunitetets Udgiftspost 2 d. for indeværende Finansaar til Anskaffelse af Bøger og andre for Universitetsstudiet nødvendige Apparater, idet Ministeriet anmoder Konsistorium om at foranstalte den saaledes stedfundne Fordeling bekjendtgjort paa hensigtsmæssig Maade, f. Ex. ved Opslag i Universitetsvestibulen. Det tilføjes, at de paagjældende Understøttelser ere anviste til Udbetaling paa Universitetskvæsturen i samlede Beløb mod Kvitteringer af Dekanerne for de vedkommende Fakulteter, idet Ministeriet har anset det for rigtigst, at Anskaffelsen og Uddelingen af Bøgerne foregaaer gjennem Dekanerne. Juni 2.

*) Univ. Aarb. f. 1880—81 S. 1151—52.
**) Univ. Aarb. f. 1880—81 S. 1166.

Juni 2. Ministeriet er enigt i, at der, førend Uddelingerne finde Sted, bør søges tilvejebragt betryggende Garanti for, at Understøttelserne anvendes til det Øjemed, hvortil de ere bevilgede. Denne Garanti formenes paa den efter Omstændighederne heldigste Maade at ville kunne naaes ved, at Bøgerne indleveres til Stempling paa Universitetet. Det til Stemplingen fornødne Stempel vil kunne bekostes anskaffet af Kommunitetets Konto for extraordinære Udgifter. Det fremhæves udtrykkelig, at Understøttelserne ere bevilgede til Anskaffelse af saadanne Bøger, der ere nødvendige til Brug ved de afsluttende Examina, hvorimod Understøttelser til Anskaffelse af Bøger til Brug ved de kun forberedende Examina eller til Anskaffelse af rent videnskabelige Værker ikke ville kunne erholdes. Endelig tilføjes, at Ministeriet for Fremtiden vil indskærpe, at Ansøgningerne indeholde alle fornødne Oplysninger og bilægges med de nødvendige Attester, ligesom det forbeholder sig at tage Spørgsmaalet om Maximumsgrænsen for den enkelte Portion under nærmere Overvejelse*).

(Univ. Arkiv.)

Okt 14. **Bestemmelser** for den daglige Orden i Regensens Læseindretning og for Udlaanet af Bøger fra samme, fastsatte af Bestyrelseskomiteen for Kommunitetets Stipendievæsen. 1. Regensens Læsestue, hvortil baade Kommunitets- og Regensalumner have Adgang, aabnes i Maanederne Maj til September inkl. Kl. 8, i de øvrige Maaneder Kl. 9 om Morgenen. Den lukkes hele Aaret Kl. 11 Aften. 2. Det i Læsestuen værende videnskabelige Apparat saavelsom de paa samme fremlagte Tidsskrifter og Dagblade maa kun benyttes sammesteds. Dog kunne fra medio Mai til medio August inkl. Dagbladene læses i Gaarden, saafremt Vejret tillader det, til Kl. 12 Middag og om Aftenen til Kl. 8. Naar Viceinspektor finder det tjenligt, udlaanes de anskaffede saavel Tidsskrifter som andre Bøger kun fra Bibliotheket. Udlaanet, hvortil kun Regensens Alumner samt de Kommunitetsalumner, der have Bolig paa de 3 Kollegier, have Ret, sker efter følgende Regler: a) Naar en Bog udlaanes umiddelbart efter Anskaffelsen, kan Laanet kun gives paa 4 Dage. Afleveres Bogen ikke til den fastsatte Tid, afkræves den Laantageren ved Læsestuens Bud, og han betaler 10 Øre i Mulkt. b) Af underholdende Bøger der ere indlemmede i Bibliotheket, kan der til en og samme Alumnus kun udlaanes 2 Bind ad Gangen, og kun til den Udlaansdag, der falder 14 Dage efter, at han har faaet Bøgerne til Laans. Afleveres de ikke til den fastsatte Tid, afkræves de Laantageren aldeles i Overensstemmelse med det under a. fastsatte. Har ingen Anden imidlertid ønsket at laane det paagjældende Værk, kan Laanet forlænges paa 7 Dage. c) Videnskabelige Bøger eller Dele af videnskabelige Værker kunne udlaanes i et saadant Omfang, som Viceinspektor maatte finde passende. Laanet gives i det Højeste paa 6 Uger, og Laan fornyes paa 3 Uger. Forøvrigt forholdes der hermed i et og alt som med de under a. og b. omtalte Laan. d) For hver Gang en Bog afkræves en Laantager, ifalder han en Bøde af 10 Øre. Er en Bog afkrævet 3 Gange forholdes som under litr. b. anført. Bøgerne indkræves med idetmindste en

*) Univ. Aarb. f. 1880—81 S. 1166—68.

Dags Mellemrum. e) Bøgerne leveres tilbage i samme Stand, hvori Laantageren har modtaget dem. Beskadigelse af en Bog erstattes efter Viceinspektors og 2 tilkaldte Alumners Skjøn. f) Bliver en udlaant Bog borte, er Laantageren forpligtet til at erstatte Læseindretningen det deraf flydende Tab. g) De i disse Bestemmelser omtalte Mulkter, saavelsom den under litr. e. og f. omtalte Erstatning kan sikres Læseindretningen ved Tilbageholdelse af Vedkommendes Stipendium, jfr. Viceinspektors Instrux. h) Udlaanstiden er indtil videre Søndag Kl. 12—1 og Tirsdag og Fredag Kl. 10—11 Form. Okt. 14.

(Stipendiebestyrelsens Arkiv.)

Kons. Skr. til Eforus for Borchs Kollegium, hvorved der meddeles en Alumnus Tilladelse til i videnskabeligt Øjemed at være fraværende fra Kollegiet i 2 Maaneder*). Novbr. 3.

(Univ. Arkiv.)

1882.

Underv. Min. Skr. til Konsistorium, hvorved fastsættes følgende Regler for Regnskabsaflæggelsen for de af Kommunitetets Udgiftskonto 2 d. til Anskaffelse af Bøger og andre for Universitetsstudiet nødvendige Apparater for trængende Studerende bevilgede Understøttelser**): Juni 28.

1) at der for hvert Fakultet indrettes en af Universitetets Rektor autoriseret Protokol, som udviser dels de for de enkelte Bøger eller Apparater udbetalte Pengebeløb, dels Fordelingen af de saaledes erhvervede Bøger eller Apparater mellem de Studerende, hvilke Protokollers nærmere Indretning det iøvrigt overlades Konsistorium at bestemme; 2) at disse Protokoller efter Rektoratets Udløb blive at tilstille 1ste Revisionsdepartement til Revision, medens samtidig hermed fuldstændige, af Dekanerne bekræftede Udskrifter af Protokollerne tilstilles Kvæsturen til Optagelse i Kommunitetets Hovedregnskab, samt 3) at Udgiften til Anskaffelsen af de anførte Protokoller afholdes af Kommunitetets Udgiftspost 10 „extraordinære Udgifter“.

(Univ. Arkiv.)

1883.

Underv. Min. Skr. til Konsistorium, hvorved meddeles, at Kvæstor er anmodet om at udbetale cand. theol. Lütken, der forbereder sig til at afgaae som Missionær til Grønland i forestaaende Foraar, fra 1. Oktbr. 1882 og til Finansaarets Udgang en af de til grønlandske Alumner normerede Kommunitetsstipendier à 208 Kr. aarlig, foruden 20 Kr. maanedlig for Afsavn af Bolig paa Regensen, hvorhos tilføjes, at der paa Forslaget til Finansloven for 1884—85 vil blive optaget 4 Kommunitetsstipendier à 384 Kr. til grønlandske Alumner i Stedet for, som hidtil, 2 à 384 Kr. og 2 à 208 Kr.***) Febr. 22.

(Univ. Arkiv).

---

*) Univ. Aarb. f. 1881—82 S. 185.
**) Univ. Aarb. f. 1881—82 S. 316—17.
***) Da dette ikke under Finanslovens Behandling er blevet udstemt eller forandret, er dermed Hjemmelen til den fremtidige Disposition paa denne Maade givet. Univ. Aarb. f. 1882—83 S. 121—26.

Marts 8. **Kons. Skr.** til Eforus for Valkendorfs Kollegium, hvorved bevilges, at der af Legaternes Overskudsfond ydes Kollegiet et aarligt Tilskud af 150 Kr. til Hjælp til Udgifterne ved dets Læsestue*).

(Univ. Arkiv.)

April 11. **Kons. Cirk.** hvorved meddeles, at Ansøgninger om ledige Legater fremtidig ville være at affatte paa Skemata, der erholdes udleverede hos Universitetets Portner mod en Betaling af 5 Ø. pr. Stk., og at der intet Hensyn vil blive taget til Ansøgninger, der ere affattede paa anden Maade. I Opslag om ledige Lodder maa Opmærksomheden særlig henledes herpaa**).

(Univ. Arkiv.)

Juli 5. **Kons. Skr.** til samtlige Fakulteter — foranlediget ved en Revisionsantegnelse til Kommunitetets Hovedregnskab for 1881—82 — hvorved disse anmodes om nøje at iagttage, at enhver Forandring, som maatte anses nødvendig i den af Ministeriet fastsatte Fordeling mellem de enkelte Fakulteter af den ved Finansloven paa Kommunitetets Budget bevilgede Sum til Anskaffelse af Bøger og andre for Universitetsstudiet nødvendige Apparater, gjennem Konsistorium maa søges approberet af Ministeriet***).

(Univ. Arkiv.)

Sept. 12. **Underv. Min. Skr.** til Konsistorium, hvorved bifaldes, at Andragender om Forandring i den af Ministeriet fastsatte Fordeling mellem de enkelte Fakulteter af den ved Finansloven paa Kommunitetets Budget bevilgede Sum til Anskaffelse af Bøger og andre for Universitetsstudiet nødvendige Apparater afgjøres af Konsistorium, efter Forhandling med de paagjældende Fakulteter†).

(Univ. Arkiv.)

Okt. 20. **Underv. Min. Skr.** til Konsistorium, hvorved Ministeriet udtaler, at det ikke finder Noget at erindre mod, at følgende, af Konsistorium og Stipendiebestyrelsen vedtagne Tillæg til „Forholdsregler for Regensens Alumner“ ††) approberes, nemlig: „Ligeledes kunne Regensalumnerne med Provstens Tilladelse holde Sammenkomster paa Læsestuen til Foredrag og Diskussion af videnskabelige og almeninteressante Æmner. Adgangen til slige Møder staaer ogsaa aaben for Kommunitetsalumner og forhenværende Regensalumner, der have forladt Regensen i Løbet af de sidste 3 Aar. Ønskes det, at Andre skulle være tilstede, det være sig som Tilhørere eller Foredragsholdere, maa Stipendiebestyrelsens Samtykke dertil indhentes“ †††).

(Univ. Arkiv.)

---

*) Univ. Aarb. f. 1882—83 S. 120.
**) Univ. Aarb. f. 1882—83 S. 120.
***) Univ. Aarb. f. 1882—83 S. 128.
†) Univ. Aarb. f. 1882—83 S. 128.
††) Jfr. Forholdsregler af 8. Sept. 1880.
†††) Univ. Aarb. f. 1883—84 S. 68—72

Kons. Skr. til Eforus for Elers' Kollegium, hvorved bifaldes, at fra 1. Decbr. d. A. Alumnernes Stipendium inddrages med Undtagelse af det den ældste juridiske Alumnus tillagte Uldallske Legat, at fra s. D. de stipendieløse Kontubernalpladser stilles under lige Vilkaar med Alumnuspladserne, dog at det Uldallske Legat som hidtil tilfalder en Alumnus, hvorimod Indehaverne af de stipendieløse Enepladser maanedlig erlægge 5 Kr. til Kollegiets Kasse, at Kollegiets Portner lønnes af Kollegiets Kasse med 450 Kr. halvaarlig, foruden 10 Kr. halvaarlig til Redskab, hvilke Beløb udbetales ham ved hvert Halvaars Slutning af Eforus, at Kollegiets Karl lønnes af Kollegiets Kasse med 31 Kr. maanedlig, hvilket Beløb ved hver Maaneds Slutning udbetales ham af Kollegiets Inspektor, at der til Kollegiets Læsestue ligeledes af Kollegiets Kasse ved Begyndelsen af hvert Fjerdingaar udbetales af Eforus 60 Kr., at der aflægges særligt Regnskab for Decbr. Maaned d. A. og at de følgende Regnskaber som sædvanlig slutte sig til Kalenderaaret, samt at der af Legaternes Overskudsfond aarlig ydes Kollegiets Kasse et Tilskud af 180 Kr.*) Nov. 23.

(Univ. Arkiv.)

1884.

Underv. Min. Skr. til Konsistorium om, at Ministeriet, efter Indstilling fra Bestyrelsen for den polytekniske Læreanstalt, har bifaldet, at de Stipendieportioner (nu 10 à 300 Kr.), der aarlig bevilges af Kommunitetets Midler, til Understøttelse for polytekniske Examinander, der ikke ere Studenter, fremtidig, efter forudgaaende Bekjendtgjørelse derom, bortgives af Bestyrelsen lige i Begyndelsen af Finansaaret og udbetales med 25 Kr. maanedlig i Løbet af Finansaaret**). Marts 10.

(Univ. Arkiv.)

Underv. Min. Skr. til Konsistorium, hvorved bifaldes, at det ved fremtidige Opslag om Kommunitetets Bogunderstøttelser bestemmes, at de bevilgede Understøttelser bortfalde ved Forandring af Studium, samt at Bøgerne, forsaavidt de ere anskaffede, i samme Tilfælde blive at tilbagelevere***). Okt. 31.

(Univ. Arkiv.)

Kons. Skr. til Eforus for Elers' Kollegium, hvorved det tillades Alumnus paa Kollegiet, stud. med. & chir. N. N., i Dec. s. A. og Jan. 1885 at bo paa Kjøbenhavns Amts Sygehus som Kandidat†). Dec. 18.

(Univ. Arkiv.)

1885.

Kons. Skr., hvorved — i Anledning af et af 10 Boghandlere indgivet Andragende om, at det maatte blive overdraget dem i Fællesskab at levere de Bøger, der anskaffes til Studerende af det paa Kommunitetets Budget bevilgede Beløb — meddeles disse, at Konsistorium af flere Grunde Marts 7.

*) Univ. Aarb. f. 1883-84 S. 68.
**) Univ. Aarb. f. 1883—84 S. 221—22.
***) Univ. Aarb. f. 1884—85 S. 116.
†) Univ. Aarb. f. 1884—85 S. 117.

Marts 7. ikke ser sig i Stand til at gaae ind paa Andragendet, men derimod saavidt muligt vil drage Omsorg for, at der gives de Studerende Tilladelse til at kjøbe Bøger for det bevilgede Beløb hos hvilken Boghandler, de selv ønske*).
(Univ. Arkiv.)

Okt. 7. **Regler** angaaende det Bevis for akademisk Flid, som det paahviler Kommunitetsalumnerne at fremlægge, vedtagne af Kommunitetets Stipendiebestyrelse**).

1. Akademisk Flid skal af Kommunitetsalumnerne godtgjøres efter hvert Halvaars Slutning, altsaa i Jannar og Juni Maaneder. 2. Der fordres Attest for at have hørt Forelæsninger eller deltaget i Examinatorier eller Øvelser i den Paagjældendes Studiefag mindst 6 Timer ugentlig, hos en eller flere Universitetslærere. Deltagelse i ugentlige Skriveøvelser regnes for 3 Timer. Den, der fremlægger Attest for Volontørtjeneste paa Hospitaler, maa desforuden oplyse mindst 3 Timers ugentlige Forelæsninger eller Øvelser. Attest fra en Manuduktør kan ikke træde i Stedet for de ovenfor nævnte Bevisligheder. 3. Bevis for at have bestaaet lægevidenskabelig Forberedelses Examen eller første Del af lægevidenskabelig Embedsexamen eller en afsluttende Embedsexamen med tilfredsstillende Udfald fritager for Fremlæggelse af andet Bevis for akademisk Flid i det forudgaaende Halvaar. 4. Naar Vedkommende paa Grund af, at de Forelæsninger eller Øvelser, der holdes, allerede ere hørte eller benyttede, eller formedelst Sygdom eller anden antagelig Grund ikke kan fremlægge de fordrede Beviser for akademisk Flid, maa dette oplyses ved skriftlig Forklaring og bilagte Beviser, der indleveres paa samme Tid som Attesterne skulde indleveres. 5. Privilegerede Alumner, der i det første Studieaar høre filosofiske Forelæsninger, skulle tillige fremlægge Attest for at have hørt Forelæsninger, hørende til deres Fagstudium. 6. Den, der ikke paa foreskreven Maade er istand til at oplyse sin akademiske Flid, mister Stipendiet, første Gang for 1 Maaned, anden Gang for stedse.
(Univ. Arkiv.)

Okt. 16. **Underv. Min. Skr.** til Konsistorium, hvorved bifaldes, at der maa tildeles Student fra Island N. Runolfsson, der er dimitteret som Privatist fra Mariboes Skole, og derfor ikke opfylder de i Regl. 11. Febr. 1848 § 4 Nr. 1 foreskrevne Betingelser for som privilegeret at nyde Kommunitetsstipendiet, en extraordinær Understøttelse af samme Størrelse som det nævnte Stipendium, saaledes at Udgiften afholdes af Kommunitetets Udgiftspost 1. b. 1.***).
(Univ. Arkiv.)

Dec. 11. **Kgl. Resol.** hvorved meddeles Stadfæstelse paa følgende tvende Tillæg til Reglement for Kommunitetsstipendiet og Regensbeneficiet af 11. Febr. 1848†).

---

*) Univ. Aarb. f. 1884–85 S. 116–17.
**) Univ. Aarb. f. 1885–86 S. 97–98.
***) Univ. Aarb. f. 1885–86 S. 97.
†) Univ. Aarb. f. 1885–86 S. 93–96.

1. Det ved Regl. 11. Febr. 1848 § 4 Nr. 1, 1ste Punkt, de islandske Studenter tillagte Privilegium til at nyde Kommunitetsstipendiet og Regensbeneficiet skal, foruden af de i den nævnte Bestemmelse angivne Betingelser, endvidere være betinget af, at de Paagjældende mindst have opnaaet 2den Karakter ved Afgangsexamen til Universitetet, og, forsaavidt de ere privat dimitterede, af, at de ikke tidligere ere blevne udviste af Reykjavik Skole. Dec. 11.
2. Af de til at nyde Regensbeneficiet privilegerede Studerende kunne hvert nyt Aar kun 5 erholde Bolig in natura og det dermed forbundne Regensstipendium. De privilegerede Ansøgere, der ved denne Bestemmelse maatte udelukkes fra at erholde Regensbeneficiet, nyde en maanedlig Huslejegodtgjørelse, der i de 8 Maaneder fra Oktober til Maj inkl. udgjør 18 Kr. og i de 4 Maaneder fra Juni til September 14 Kr. Hvis det, efterat der er givet de privilegerede Ansøgere Valget mellem Bolig in natura og den nævnte Huslejegodtgjørelse, maatte vise sig nødvendigt, bestemmes det af Bestyrelseskomiteen for Stipendievæsenet, hvilke 5 privilegerede Ansøgere Bolig in natura og det dermed forbundne Regensstipendium skal tildeles.

(Kvæsturens Arkiv).

1886.

Kons. Skr. til Overlæge Ørsted om Bortgivelsen af en Familieplads paa Elers' Kollegium*). Juni 25.

Da Konsistorium i Anledning af Bortgivelsen af en Alumnusplads paa Elers' Kollegium for en Theolog fra Kollegiets Eforus havde modtaget en Skrivelse fra Overlæge Ørsted, der havde Bortgivelsesretten, hvori denne blandt 13 Ansøgere havde bestemt sig for en Student, som i 1882 havde taget Afgangsexamen med 3die Karakter, meddelte Konsistorium Overlæge Ørsted,

at det vel har udnævnt den af ham indstillede Ansøger, men at det i denne Anledning ikke kan undlade at tage et Forbehold i Henseende til Konsistoriums Ret til ikke at udnævne ukvalificerede Ansøgere.

(Univ. Arkiv.)

Kons. Skr. til det theologiske Fakultet om Fakulteternes Pligt til at udtale sig om de Ansøgninger om Kommunitetsstipendiet, som tilstilles dem fra Regensprovsten. Okt. 9.

Efter at Regensprovsten paa sædvanlig Maade havde tilsendt det theologiske Fakultet Fortegnelse over Ansøgerne om Kommunitetsstipendiet og Regensbeneficiet med Anmodning om til Benyttelse ved Stipendiernes Uddeling at erholde meddelt Fakultetets Ytringer om, paa hvilke af disse Ansøgere det efter særligt Kjendskab til deres Flid, Fremgang og sædelige Opførsel maatte finde Anledning til at henlede Opmærksomheden, har Fakultetet under 16. Septbr. d. A. fremsendt et Forslag fra Professor, Dr. theol. H. Scharling med Bemærkning om, at Fakultetet beklager, at det atter paa Grund af manglende Oplysninger fra hans Side, ikke ser sig i Stand til at udtale sig om Ansøgerne. I den Anledning har Konsistorium fra Stipendiebestyrelsen modtaget den i Afskrift vedlagte Skrivelse**), med hvis Indhold Konsistorium maa

---

*) Univ. Aarb. f. 1885—86 S. 93.

**) I denne Skrivelse hedder det: „Idet Stipendiebestyrelsen erindrer om, at det efter Regl. 11. Febr. 1848 udelukkende tilkommer og paahviler den at tage Bestemmelse om Uddelingen, og at det nævnte Reglement ikke paalægger den at indhente Fakul-

Okt. 9. erklære sig enig, da det efter Regl. 11. Febr. 1848 § 13 er Stipendiebestyrelsen, som bortgiver Pladserne, uden at der er tillagt Fakulteterne, som end ikke nævnes i Reglementet, nogen Forslags- eller Indstillingsret, hvorfor der kun kan tilkomme dem den Medvirkning ved Besættelsen, som Stipendiebestyrelsen anser ønskelig for Hvervets behørige Udførelse, og som det staaer i Fakultetets Magt at yde.

(Univ. Arkiv.)

1887.

Maj 18. **Reglementariske Bestemmelser** for Bortgivelsen af de paa Finansloven bevilgede 5 Stipendieportioner à 1000 Kr. til Understøttelse for unge Videnskabsmænd, vedtagne af Konsistorium.

§ 1. Portionerne bortgives af Konsistorium, efterat dette har indhentet de vedkommende Fakulteters Erklæringer over Ansøgningerne. Ingen kan udnævnes til at nyde flere end en Portion. § 2. Berettigede til Nydelsen deraf ere yngre studerende Videnskabsmænd, som have bevist deres Dygtighed ved at tage Doktorgraden eller opnaae Guldmedaille for Besvarelsen af Universitetets Prisspørgsmaal eller ved andre lignende Arbejder. Under iøvrigt lige Betingelser skulle Studerende, som i det paagjældende Tidsrum holde private Forelæsninger og Øvelser ved Universitetet, være fortrinsberettigede til Nydelsen. Disse Stipendieportioner kunne ikke nydes sammen med J. L. Smiths Stipendium for Viderekomne. § 3. Stipendieportionerne bortgives, efter forudgaaende offentligt Opslag, i hvert Aars September Maaned for et Aar ad Gangen. Dog kan Fornyelse finde Sted, dersom Nyderen ved fortsatte viden-

---

teternes Erklæringer, hvilke det end ikke omtaler, skal man bemærke, at Meningen med disse Erklæringer, som Stipendiebestyrelsen har ønsket, ikke er og aldrig har været, at der fra Fakulteternes Side skulde gjøres Forslag til Uddelingen, byggede paa det samme Indbegreb af Hensyn, som tages i Betragtning af Stipendiebestyrelsen, men alene at fuldstændiggjøre Stipendiebestyrelsens Kjendskab til Ansøgerne ved Oplysning om saadanne Data, med Hensyn til hvilke der kunde gaaes ud fra som almindelig Regel, at Fakulteterne idetmindste ofte havde fyldigere Kjendskab, end Ansøgningerne gave, og end Medlemmerne af Stipendiebestyrelsen vare i Besiddelse af, nemlig Ansøgernes »Flid, Fremgang og sædelige Opførsel«, jfr. Lindes Meddelelser 1849—56 S. 846 (»Flid, Forhold og Fremgang«). Fra sin Side meddeler Stipendiebestyrelsen derfor Fakulteteterne Oplysning om de Data i denne Henseende, som Ansøgningerne indeholde, og udbeder sig disse supplerede efter Fakultetets »særlige Kjendskab«. Særlig skal man bemærke, at Oplysninger om vedkommende Ansøgers Trang aldrig har været indbefattet blandt dem, om hvilke man søgte Fakultetets Erklæring. Disse Oplysninger foreligge i Regelen saa fuldstændig, som det kan ønskes, i Ansøgerens Testimonium paupertatis og i de Bemærkninger, Ansøgeren iøvrigt føler sig opfordret til at gjøre om dette Punkt, og ikke vil forsømme at gjøre, naar han tror at kunne oplyse Noget, der har Vægt. Heller ikke er der Grund til at forudsætte, at Fakulteterne som saadanne skulde kunne oplyse noget Nyt herom. Da Fakultetet saaledes ikke skal udøve en Forslagsret paa samme Grundlag som Stipendiebestyrelsen sin Udnævnelsesret, og da Stipendiebestyrelsen ikke har følt Savn ved ikke at modtage Fakulteternes Erklæringer om Trangsmomentet, have de Meddelelser om Ansøgerne, der tilstilledes Fakulteterne, heller aldrig medtaget Noget herom, og Stipendiebestyrelsen kan ikke erkjende, at Fakulteterne behøve nogen yderligere Oplysning fra den eller dens enkelte Medlemmers Side for at kunne give de Oplysninger, hvorom de bedes.

Stipendiebestyrelsen kan ikke tro andet end, at der fra det theologiske Fakultets Side maa foreligge en Misforstaaelse med Hensyn til Forholdet, og da den føler, at den ikkun mindre fyldestgjørende kan udføre sin Opgave, naar den ikke understøttes af Fakulteternes Kjendskab til Ansøgernes »Flid, Fremgang og sædelige Forhold«, udbeder man sig Konsistoriums Bistand til at faa hine mulige Misforstaaelser hævede, for at man ikke paany skal komme i den ubehagelige Situation, at maatte træffe sit Valg blandt de theologiske Ansøgere uden saa udtømmende Oplysninger som kunne og derfor bør foreligge Stipendiebestyrelsen.

(Univ. Arkiv.)

skabelige Arbejder har gjort sig værdig dertil, men ikke oftere end to Gange. Stipendieportionerne oppebæres med Halvdelen hver 1. Oktober og 1. Marts. § 4. Referendarius consistorii har de en Efor paahvilende Pligter i Henseende til disse Stipendieportioner. Maj 18.

(Univ. Arkiv.)

1888.

Kons. Skr. til Eforus for Borchs Kollegium, hvorved bifaldes, at cand. mag. Sodemann, der ifølge Konsistoriums Udnævnelse af 8. Okt. 1884 havde Plads paa Kollegiet, men af Eforus havde faaet Tilladelse til midlertidig at opgive Pladsen for at fungere som Lærer ved Randers lærde Skole, uden ny Udnævnelse indtræder i sin tidligere Plads for den resterende Tid fra 1. Sept. 1887. Febr. 15.

(Eforiprot.)

Concl. cons. om Hævning af Legatbeløb. Marts 21.

Naar en Studerende, hvem et Legat er tildelt af Universitetet, forsømmer at foretage de for at hæve eller komme til Nydelse af forfaldne Legatbeløb fornødne Skridt til det Tidspunkt eller inden Udløbet af det Tidsrum, der ved Opslag, særlig Meddelelse eller paa anden behørig Maade er fastsat herfor, bortfalder hans Ret til Legatbeløbet, medmindre Forsømmelsen er undskyldelig. Sker der inden 6 Uger efter det for Legatet gjældende Regnskabsaars Udløb Henvendelse til Eforus angaaende Udbetaling af et i Regnskabsaaret uhævet Beløb, og finder Eforus, at Forsømmelsen kan undskyldes, er han berettiget til at lade Beløbet komme den Studerende tilgode. Sker der ikke nogen Henvendelse til Eforus inden det nævnte Tidspunkt, eller finder Eforus Betænkelighed ved et godkjende den paaberaabte Undskyldning, indstilles Spørgsmaalet om Legatbeløbets definitive Fortabelse til Konsistoriums Afgjørelse (ved Kommunitetet: Stipendiebestyrelsen). Retten til at erholde forfaldne, men uhævede Legatbeløb bortfalder ubetinget, naar Henvendelse om Udbetaling ikke finder Sted, førend den Paagjældendes Forhold til Universitetet er ophørt.

(Univ. Arkiv.)

1889.

Underv. Min. Skr. til Kvæstor, hvorved bifaldes, at der i Kommunitetets Regnskab for afvigte Finansaar fra Udgiftspost 10, extraordinære Udgifter, overføres et Beløb af 200 Kr. til Kontoen for rentefrie Udlaan til Studerende, til Dækning af et i Oktober 1882 daværende stud. juris, nuværende cand. juris H. C. Pedersen ydet rentefrit Laan, der nu har vist sig uerholdeligt. April 9.

(Kvæsturens Arkiv.)

Underv. Min. Skr. til Kvæstor, hvorved meddeles Kommunitetets Budget for 1889—90, idet bl. a. bemærkes, at Udgiftspost 1 er forhøjet med et Beløb af 9600 Kr., der kan uddeles i 25 nye Portioner af Kommunitetetsstipendiet, hvilke dog falde bort ved indtrædende Vakance. Den tidligere Bestemmelse om, at 30 midlertidig oprettede Stipendiepladser skulde sukcessive inddrages ved Vakance, første Gang den 1. September 1889, bliver foreløbig ikke at bringe til Anvendelse. April 13.

(Kvæsturens Arkiv.)

IV. De af Private stiftede Legater.

Albertis Legat.

Overretsprokurator Christian Carl Alberti skjænkede den 18. April 1889 til Minde om den 18de April 1839, da han som Alumnus paa Valkendorfs Kollegium tog juridisk Embedsexamen, bemeldte Kollegium en Kapital af 2000 Kr. i en Østifternes Kreditforenings Obligation. Ifølge den af Konsistorium den 3. Maj udfærdigede Fundats, der den 14. s. M. forsynedes med kgl. Konfirmation, bortgives Legatets Rente af Eforus for Valkendorfs Kollegium hvert Aars 18. April til en juridisk Student paa bemeldte Kollegium, til Anskaffelse af juridiske Bøger. Forsaavidt der en 18. April ikke er nogen juridisk Student paa Kollegiet, indbetales Renten som Depositum i Universitetskvæsturen, saaledes at Legatet til den næste 18. April kan uddeles med 2 Portioner. Eforus indfører i Legatprotokollen, hvilke Bøger der ere indkjøbte for Legatet samt forsyner disse med Legatets Stempel. Om Udnævnelsen af Stipendiaterne giver Eforus Konsistorium Underretning.

Legatkapitalen udgjør .... 2000 Kr.

Bilag. Nr. 1. **Skrivelse** af 18. April 1889 fra Overretsprokurator Alberti til Eforus for Valkendorfs Kollegium, Professor Holm.

Til Minde om d. 18. April 1839, da jeg som Alumnus paa Valkendorfs Collegium tog juridisk Embedsexamen, har jeg besluttet at stifte et Legat for Valkendorfs Collegium saaledes, at Eforus hvert Aar d. 18. April uddeler et Aars Rente af hosfølgende Obligation af Grundeiernes Creditforening i de danske Østifter 5. Serie Ltr. A. Nr. 11 023 à 4 % aarlig Rente med vedhængende Coupons fra 11. Decbr. 1888, lydende paa 2000 Kroner, til en juridisk Student, som er Alumnus paa Valkendorfs Collegium, til Anskaffelse af juridiske Bøger. Skulde det Tilfælde indtræffe, at der en 18. April ikke er nogen juridisk Student paa Collegiet, saa kan Stipendiet oplægges og selvfølgelig uddeles dobbelt den paafølgende 18. April. Forøvrigt overlades Reglerne for Uddelingen til Efori Bestemmelse.

(Univ. Arkiv.)

Nr. 2. **Fundats** af 3. Maj 1889, konf. 14. s. M., for Overretsprokurator C. Albertis Legat for en juridisk Student paa Valkendorfs Kollegium til Indkjøb af Bøger.

Rektor og Professorer ved Kjøbenhavns Universitet Gjøre vitterligt: at Overretsprokurator C. Alberti har ved Skrivelse af 18. April 1889 til Eforus for Valkendorfs Kollegium „til Minde om den 18. April 1839, da han som Alumnus paa Valkendorfs Kollegium tog juridisk Embedsexamen, besluttet at stifte et Legat for Valkendorfs Kollegium“ bestaaende af en af Grundejernes Kreditforening i de danske Østifter udstedt 4 % Obligation, lydende paa 2000 Kr.

For Anvendelsen og Bestyrelsen af denne Kapital har Konsistorium, overensstemmende med Giverens Bestemmelse, forfattet følgende Fundats.

§ 1. Legatets Formue forvaltes i Universitetskvæsturen efter de samme Regler som Universitetets øvrige Legatmidler.

§ 2. Legatets Renter hæves hver December Termin af Eforus for Valkendorfs Kollegium, der tillige i denne Egenskab er Eforus for Legatet, og bortgives af ham med et helt Aars Rente til hvert Aars 18. April til en juridisk Student paa Valkendorfs Kollegium til Anskaffelse af juridiske Bøger. Eforus indfører i en dertil indrettet Protokol, hvilke Bøger der ere indkjøbte for Legatet, samt forsyner Bøgerne med et Stempel om, at de ere erhvervede ved Legatets Hjælp. Tillige giver Eforus Konsistorium Meddelelse om, hvem Legatet er tildelt.

§ 3. Skulde det Tilfælde indtræffe, at der en 18. April ikke er nogen juridisk Student paa Kollegiet, bliver Renten at indbetale som Depositum i Universitetskvæsturen, saaledes at Legatet til den næste 18. April kan uddeles med 2 Portioner.

§ 4. Tillæg til og Forandringer i denne Fundats kunne efter Konsistoriums Indstilling — og saalænge Overretsprokurator C. Alberti lever — med hans Samtykke, ske med Regjeringens Stadfæstelse.

(Kvæsturens Arkiv.)

Madam S. M. Alberts' Legat.

Lindes Medd. f. 1849—56 S. 1087.

Ved Testament af 20. Novbr. 1846 oprettede Sidse Margrethe Alberts, født Jacobsen, Enke efter Assistent i Nationalbanken Claes Bruhn Alberts, et Legat paa 100 Rdl., af hvis Renter Udgifterne ved Vedligeholdelsen af Legatstifterindens Gravsted paa Frue Kirkes Assistenskirkegaard i Kjøbenhavn afholdes, indtil Gravstedet den 8. Septbr. 1894 hjemfalder. Naar dette Tidspunkt indtræder, tilfalder Kapitalen Universitetet og „anvendes i Overeensstemmelse med de Forskrifter, som Bestyrelsen af Stiftelsen maatte finde hensigtsmæssige.“

Legatets Kapital udgjorde den 1. Jan. 1889............ 200 Kr.

Extrakt af Testament, oprettet 20. Nov. 1846 af Sidse Margrethe Alberts, født Jacobsen, Enke efter Assistent i Nationalbanken Claes Bruhn Alberts*). *Bilag.*

Litra a. Kjøbenhavns Universitet som Patron for Vor Frue Kirke, paa hvis Assistents Kirkegaard min afgangne Mands og mit Familiegravsted findes, udbetales uden Afkortning af Arveafgifter 100 Rd. r. S., skriver Eet Hundrede Rigsbankdl. rede Sølv, imod at denne Stiftelse indtil 8.Sept. 1894, til hvilken Tid Fornyelsen af Gravstedet er betalt, vedligeholder bemeldte Gravsted i det Hele. Efter bemeldte Tidsrums Forløb skal Kapitalen tilfalde Stiftelsen, og anvendes i Overeensstemmelse med de Forskrifter, som Bestyrelsen af Stiftelsen maatte finde hensigtsmæssige.

(Extrakt-Afskrift af Testament i Univ. Arkiv.)

*) Lindes Medd. f. 1849—56 S. 1037.

Peter Petersen Alsingers Stipendium.

Ved Testament af 16. Juli 1854 fastsatte Pastor emeritus Christian Frederik Ludvig Petersen af Roskilde, at der efter hans Død skulde indsættes en Kapital af 1500 Rdl. i Roskilde Kjøbstads Overformynderi til Rentenydelse for en i Testamentet navngiven Person. Naar denne er afgaaet ved Døden, bliver Kapitalen, der nu indestaaer i det almindelige Overformynderi, at udbetale til Kjøbenhavns Universitet, „som Fond for et halvaarligt Stipendium paa 30 Rdl. til en retskaffen, opvakt og fattig Student, helst af Bondestand og om muligt af min salig afdøde Faders, Peter Petersens Slægt, om hvem det er godtgjort, at han driver sine Studier non invita Minerva". Stipendiet skal efter Testators Fader, Slotsgartner Peter Petersen til Frederiksberg, bære Navn af „Peter Petersen Alsingers Stipendium". Dennes Slægtninge have under lige Vilkaar Fortrin.

Stipendiet er endnu ikke traadt i Virksomhed.

Bilag. **Testament,** oprettet d. 16. Juli 1854 af Pastor emeritus Christian Frederik Ludvig Petersen af Roskilde.

Naar jeg ved Døden afgaaer, da skal Ida Sophie Kjær, en Datter af afdøde Skolelærer i Marslev i Fyen, Kjær, og efterlevende Enke, som Vederlag for den Omsorg og Iver, hun i de Aar, hun har tilbragt i mit Huus, har udviist for min Person og istedetfor Løn nyde Renten 4 procent af 1,500 Rdlr., Eet Tusinde, Fem Hundrede Rigsdaler Rigsmønt, fra den 11. Juni eller 11. December Termiin, som gaaer nærmest foran min Dødsdag, og skal hun nyde denne Rente, saalænge hun lever. I denne Anledning bliver en 4 procents rentebærende Kongelig Obligation, stor 1,500 Rdlr. (Tusinde og Femhundrede Rigsdaler), som jeg haaber da skal findes i mit Bo, og i andet Fald flere, der tilsammen udgjøre Eet Tusinde, Fem Hundrede Rigsdaler at indsætte under Roskilde Kjøbstads Overformynderi, hvorfra Renten af dette Legat bliver hende mod Qvittering udbetalt. Skulde Ida Sophie Kjær imod Forventning ved Døden afgaae før mig, indtræder den nedenfor angivne Anvendelse af denne Capital strax efter min Død; men overlever hun mig, hvilket efter Naturens Orden er det antageligste, beholder hun, som meldt, dette Rentenydelseslegat, saalænge hun lever, givt eller ugivt.

Naar Ida Sophie Kjær engang døer, tidligere eller sildigere, bliver efter min Død de før omtalte 1,500 Rdlr. i Kongelige Obligationer, hvad enten af Roskilde Kjøbstads Overformynderi eller af mit Bo strax med behørig Paategning at udlevere til Universitetet i Kjøbenhavn som Fond for et halvaarligt Stipendium paa 30 Rdlr. til en retskaffen, opvakt og fattig Student, helst af Bondestand og om muligt af min salig afdøde Faders, Peter Petersens Slægt, om hvem det er godtgjort, at han driver sine Studier non invita Minerva. Stipendiet skal efter min ærværdige salig Fader, Slotsgartner Peter Petersen til Frederiksberg, bære Navn af „Peter Petersen Alsingers Stipendium". Og saa ofte og saalænge nogen af hans Slægt skulde som oven berørt befinde sig ved Universitetet, da bør der, under forresten lige Omstændigheder tages Hensyn hertil, og saadan meddeles Fortrinsret. Og saaledes skal denne Capital med Anvendelse sættes under Bestyrelse af samtlige Universitetets Consistoriales, og derunder for bestandig forblive.

(Afskrift i Kvæsturens Arkiv.)

Stipendium Anonymi.

(J. B. Bluhmes og J. F. Reuss' Legat.)

Hofmans Fund. I S. 207, Jansons Beskriv. S. 25, Badens Univ. Journal 1793 S. 19, Nyerups Efterr. S. 26, Engelstofts Annaler f. 1809 II S. 70—71 og f. 1812 S. 22—23, Scheels Kollegier og Stipendier S. 35.

Ved Fundats af 11. April 1745 stiftede første Hofprædikant og General-Kirkeinspektor Johannes Bartholomæus Bluhme samt Professor og Dr. theol. Jeremias Friderich Reuss et Legat paa 300 Rdl., som de Tid efter anden havde samlet af de af Kong Christian VI. for fattige Studenter bestemte og Fundatorernes Administration betroede Penge. Legatet, der i Jansons Beskrivelse S. 25 er anført under Stifternes Navne, er senere almindelig benævnet Stipendium Anonymi. Den aarlige Rente 21 Kr. 12 Øre deles i 2 lige Dele mellem 2 theologiske Studenter, som ere Regensalumner. Legatet, der nydes i 3 Aar, antages efter Fundatsen at skulle bortgives af Universitetets Rektor i Forbindelse med det theologiske Fakultet. Det bortgives imidlertid nu af Eforus.

Legatets Kapital udgjorde den 1. Jan. 1889...... 545 Kr. 02 Ø.

Fundats. *Bilag.*

I dend Høye og Hellige Treenige Guds Navn og til hans Ære, have vi undertegnede: Jeg *Johannes Bartholomæus Bluhme* Deris Kongelige May^ts Förste Hof Prædikant og *General* Kirke-*Inspector*, og Jeg *Jeremias Friderich Reuss S. S. Theolog. Doctor et Professor publ. Ord.* samt Kongelig May^ts Tydske Hof-Prædikant, henlagt og *legeret*, som vi og hermed henlegge og *legere* til ævig Tiid, en *Capital* stoer 300 Rd^r *courant*, hvilke Trende Hundrede Rixdahler vi Tiid efter anden have samlet og ophævet af de af Deris May^ts vores Allernaadigste Konge, Kong *Christian* dend Siette, til fattige *Studentere* udgivne, og vores *administration* Allernaadigst anbetroede Penge; og hermed overgive til Deris *Magnificence Rector Universitatis* og de Velædle, Höjærværdige og Höyædle *Professores in facultate Theologica*, dennem, som nu ved det Kongelige *Universitæt* i *Kiøbenhavn* ere og herefter komme, med ydmyg og indstændig Begiering at De samme Trende Hundrede Rixdahler *courant* for Guds og Deris Embedis Skyld ville antage og besørge paa Rente udsatte ligesom andre til samme Brug beskikkede Penge, og de deraf aarlig til 11te *Junij* og 11te *December* indkommende Renter til samme Tiid til de Tvende *Alumnos Collegii Regii* uddeele, som beboer de tvende Kamre i dend saa kaldede 6te *Inspections* 2^den *Etage* paa venstre Haand, naar man kommer op ad Trappen: Hvilke Tvende *Alumni* altid skal være af de fattigste, Gudfrygtigste og skikkeligste *Theologiæ Studiosis*, og beholde samme *Beneficium* som deeles liige imellem dem, saafremt de sig skikkeligen forholde, i 3de Aar. Og da dette *Beneficium* ikkun er ringe, saa ville vi ikke forpligte dem som nyde det til at levere noget vist *Specimen;* men alleene dertil, at de anvende det til det de desuden ere pligtige; nemlig til deris ydermere Forfremmelse saa vel i en sand, alvorlig og uskrømtet Christendoms Øvelse; som og i saadane Videnskaber, der kand forhielpe dem til at naae det foresatte Maal, som er Guds Ære, og de Siæles Frelse og Førelse til dend Herre *Jesum*, som dem i Fremtiiden maatte blive anbetroede.

Kiøbenhavn d. 11te *Aprilis* 1745.

Paa egne og *D. Reusses* Vegne

Johannes Bartholomæus Bluhme

(L. S.)

(Originalen i Universitetes Arkiv Nr. 236.)

Den Arna-Magnæanske Stiftelse.

Hofmans Fund. X, første Appendix S. 2—11 og I S. 212—15, 275—76, Jansons Beskriv. S. 18, Badens Univ. Journal 1796 S. 6—15, Engelstofts Annaler f. 1812 S. 23—24, Scheels Kollegier og Stipendier S. 101—2, Lindes Medd. 1849—56 S. 777 ff., Univ. Aarb. f. 1882—83 S. 83 ff.

Professor i Historie og Oldsager Arnas Magnussen med Hustru Mette Magnussen havde ved Testament af 6. Jan. 1730 bestemt, at hans Haandskrifter, Bøger og efterladte Midler skulde, efter Fradrag af nogle mindre betydelige Legater, tilfalde Universitetet, som af Renterne skulde udbetale et Stipendium til 2 islandske Studenter, og iøvrigt anvende Renterne i Overensstemmelse med den Fundation, som maatte blive forfattet af Professorerne Thomas Bartholin og Hans Gram. Hver af disse havde efterladt sig et Udkast til Fundatsen, men først efter deres Død udkom der under 18. Jan. 1760 en Fundats, der dels var grundet paa deres Udkast, dels paa de efter dem tiltraadte Bestyreres, J. C. Kalls og B. Møllmanns, Betænkning.

I Følge Reskr. 24. Sept. 1772 samt de kgl. Resolutioner 9. Juni 1850, 8. Maj og 7. Dec. 1883 styres Stiftelsen af en bestandig Kommission, der bestaaer af 5 Medlemmer, nemlig 2 Eforer, der vælges af Konsistorium eller det akademiske Raad, der maatte træde i Stedet for Konsistorium, blandt Universitetets Lærere, saaledes at, saalænge Konsistorium beholder dets nuværende Form, idetmindste den ene af disse bør være Consistorialis, 2 andre Medlemmer, der efter Forslag af Konsistorium beskikkes af Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet, med frit Valg mellem Universitetets Lærere og Andre, der maatte være villige til at overtage en saadan Kaldelse, samt endelig af Universitetsbibliothekaren, saaledes at denne i Medfør af sin Embedsstilling har Sæde i Kommissionen. Eforerne nyde hver et aarligt Vederlag af 50 Kr.

Den umiddelbare Bestyrelse af Stiftelsen, derunder ogsaa indbefattet de Konsistorium efter Fundatsens §§ 15, 21 og 26 tillagte Forretninger, tilligemed Bestemmelsen om den hensigtsmæssigste Udførelse af Arbejderne, overtages udelukkende af Kommissionen. Naar denne i noget Tilfælde nærer Tvivl om et Foretagendes Forhold til Stiftelsens Fundats og af denne Grund finder en særlig Bemyndigelse fornøden, har den at henvende sig til Ministeriet og samtidig dermed at underrette Konsistorium derom, for at give dette Lejlighed til at ytre sig. Konsistorium fører et almindeligt Tilsyn med Stiftelsens Virksomhed, i hvilken Henseende det paahviler Kommissionen aarlig inden den 1. Marts til Konsistorium at indsende en Beretning in duplo om Stiftelsen i det sidst forløbne Aar, af hvilken Konsistorium indsender det ene Exemplar til Ministeriet.

Stiftelsen ejer: a. en kontant Kapital; b. islandske og andre

haandskrevne, for den største Del utrykte Bøger, samt c. trykte Bøger. Dens Hovedøjemed er „at oplyse, forbedre og til Trykken at befordre lade alt, hvad der angaaer de Nordiske, nemlig Danmarkes, Norges og underliggende Landes *Historier*, Sprog og *Antiqvitæter*, hvorunder de ældre Tiider i Norden, deres *Geographie*, Love, Skikke og Sædvaner, Levemaade, Konster og Videnskaber, Mynte-Væsen, *Monumenter* og alt andet deslige skal forstaaes“ (Fund. § 1). „Naar intet meere iblant *b. Arnæ Magnæi* Samling findes, som er tienligt til at komme for lyset, da udvælge *Ephori* i dets sted andre gamle *Manuscripta* eller gode Skrifter, saafremt de ellers angaaer de Nordiske *Antiqvitæter*, *Historie* eller Sprog“ (Fund. § 20). Arbejdet hermed udføres, under Opsyn af Eforerne, af tvende Stipendiarier. Disse — der skulle være „indfødte Iislandske *Studiosi*“, grundig have lagt sig efter deres Fædrelands Sprog og nogenledes være bevandrede i dets Historie og Antikviteter (Fund. § 9) — antages af Kommissionen og entlediges ligeledes af denne, naar dette sker efter deres egen Begjæring, hvorimod det forbeholdes Konsistorium at fratage dem Stipendiet, naar dette i noget Tilfælde mod deres Ønske skulde gjøres nødvendigt. „De beholde dette *Stipendium*, saalænge de opføre sig u-paaklagelig, og arbeide ved dette Verk, og maae ingen, som i sine Unge og Friske dage haver paa lang tiid viist særdeles flittighed, og giort betydelig Tieniste ved dette arbejde, derfra paa sin Alderdom forskydes, saalænge hand endnu vil, og kand giøre nogen slags hielp dermed, skiønt den formedelst Kræffternes Aftagelse, ei maatte befindes saa tilstrækkelig som tilforn“ (Fund. § 12). Tilsidesætte de deres Pligter eller gjøre sig skyldige i „uordentlig og lastværdig Levemaade“, tildeler Eforus dem en Advarsel. Nytter denne ikke, kan Konsistorium fratage dem Stipendiet for en Tid, eller aldeles udelukke dem fra samme. Den 1ste Stipendiarius oppebærer aarlig 600 Kr., den 2den 400 Kr. Deres Pligter ere nærmere bestemte i Fundatsen. Forsaavidt Afskrivning ved Andre end Stipendiarierne findes fornøden, besørges denne mod særskilt Betaling. Til Honorar for Redaktionsarbejde ved de af Kommissionen udgivne Skrifter og til Godtgjørelse for Sekretærforretninger ved Kommissionen udbetales aarlig af Universitetets Midler et Beløb af 600 Kr., hvilket Beløb tidligere anvendtes til at lønne en Sekretær. Af dette Beløb anvendes nu til Sekretærforretningernes Udførelse 200 Kr. aarlig.

Haandskriftsamlingen opbevares paa Universitetsbibliotheket i særlige Skabe. Tilsynet med dem førtes efter Fundatsen af Underbibliothekaren (famulus bibliothecæ) mod et Vederlag af 40 Kr. aarlig, der nu tages til Indtægt paa Universitetets Budget (Indtægtspost 5) som et Bidrag til dennes Lønning. Efterat der imidlertid ved Finansloven (under Undervisningsministeriets Budget III) er bevilget et Beløb

af 2400 Kr. aarlig til dermed at lønne en Bibliothekar ved Samlingen, er det virksomme Tilsyn med denne gaaet over paa Bibliothekaren. Dennes Forhold til Universitetsbibliothekaren er nærmere bestemt ved Min. Skr. 9. Maj 1883. Med Hensyn til de ham i Forhold til Samlingen paahvilende Pligter henvises til Kommissionens Skrivelse af 7. Nov. 1882, der er trykt i Univ. Aarb. for 1882—83 S. 84—87. En Medhjælper ved Bibliotheket lønnes med 60 Kr. aarlig.

Den Del af Beholdningen, for hvilken der ikke haves direkte Anvendelse, bliver inden Regnskabets Afslutning at indbetale i Kvæsturen som et Depositum.

Legatets Kapital udgjorde den 1. Jan. 1889......... 65 300 Kr. foruden en midlertidig frugtbargjort Kapital paa 800 Kr.

Bilag. Nr. 1. Testament.

Effter allernaadigst given *Facultas testandi* af 29. *Jan.* 1709 haver Hr. *Assessor Arnas Magnussen* og hands frue *Mette Magnussen* oprettet og effterladt sig følgende *Testamente.*

Nr. 2. F. 4 Een Rigsdaler
1730.

Kiendes vi underskrevne, nemlig jeg *Arnas Magnussen,* og jeg *Mette Magnussen,* og hermed vitterligt giør, at, som hands Kongl. Maj^t allernaadigst haver forundt os *Facultatem testandi*, vi da Tiid efter anden har været betænkte paa at forklare, hvorledes det med vores Gods og Midler efter vores Død skulde forholdes; Men som vi af Tidernes forandring noksom haver lærdt, hvor nødvendigt det er, at vi effter nærværende Tiids Tilstand betimeligen sørger for hverandres bestandige *Conservation* her i Verden, saa meget mueligt være kand, Saa have vi hermed aldeeles tilintetgiort alle de *testamentariske Dispositioner* og *Codiciller,* med hvad Navn de end nævnes kand, som af os for denne Dag kand være skrevne og gjorte, hvilke alle skal være som uskrevne og uefterretlige i alle Maader; hvorimod vi nu begge med velberaad hue og sund fornufft i Guds Navn haver *resolveret,* at med vores efterladende Gods og Midler skal forholdes saaledes som følger:

1. Saasnart Een af os ved Døden afgaaer, ombedes *Secretarius Universitatis* at giøre en rigtig fortegnelse over ald boets Indgield og Udgield.

2. Hvad som bliver tilovers fra Gielden, begravelsens og andre nødvendige Omkostninger, enten det er udi reede Penge eller udi *Obligationer,* leveres straxem af *Secretario Universitatis* til de høy- og velædle Herrer *Rector* og *Assessores Collegii Consistorialis,* som vi haver den faste Tilliid til, at De i Henseende til det Gavn og Nytte, som *Publico* derved i Fremtiden næst Guds Hielp kan tilvoxe, haver den Godhed, at besørge samme Midlers og *Capitalers Conservation,* og at levere de aarlige Renter deraf, naar de indkommer, til dend af os længstlevende, saasom vi hermed forbinder os til, ei nogen Skilling af Capitalen at vil optage, men at ville nøyes med Renterne, hvoraf vi med god Forsynlighed meget vel kand leve.

3. Dersom det skulde behage den gode Gud, først at bortkalde mig *Arnas Magnussen,* saa bør det, som enten af dend mig allernaadigst tillagde *Gage* eller og af mit *Anno gratiæ* ved *Universitætet* indkommer leveres paa Consistorio og legges til *Capitalen.*

4. I samme Tilfælde skal alle mine bøger og Papiirer, baade de trykte og de skrevne, alle tilhøre *Universitætet.* Men ifald jeg min Hustroe skulde overleve, beholder jeg selv mine bøger og Papiirer urørte, saa længe jeg lever, under min Gevalt og *Disposition.* Effter min Død skal de tilhøre Universitætet.

5. Naar den længstlevende af os ved Døden er afgangen, og dens

begravelses-omkostninger, samt andre nødvendige Udgiffter af dend effterladte boe ere betalte, skal *Hans Didrichsen Wichmann*, som jeg for min gode Sl. Mands Skyld antager mig, nyde, foruden det af mig forhen bekomne, endnu i alt 100 rdlr. siger Eet hundrede Rigsdaler. Men hvad mine, *Arnas Magnussens,* arvinger angaaer, da skal ingen af dem have noget effter os at *prætendere*, udentagen min Broder-Daatter *Astride Magnus* Daatter i Island, som skal effter min Død aleene nyde og beholde alt hvis jeg der i landet rørende og urørende er eiende og haver tilgode; hvorom dend ærlige Mand og min gode Ven *Ormer Dadessen* paa Island have dend beste Kundskab, og som vel ei heller formedelst det imellem os værende Venskab skal vegre sig ved at hielpe bemeldte min Broder-Daatter, hvori hand kand. Derfore ogsaa alle de Papiirer og *Documenter*, som min tilstaaende Gield udi Island kand være vedkommende, af *Secretario Universitatis* optegnes, og til min Broder-Daatter bortsendes, som derom med *Msr. Ormer Dadessen confererer.* Men skulde jeg overleve min Hustrue, saa tager jeg selv alle de Papiirer og *Documenter* til mig, og selv besørger at faae dend Gield inddreven, uden at *Secretarius Universitatis* eller *Consistorium* sig dermed i nogen Maade befatter, der samme tilstaaende Gield ei i nogen Maade under vores øvrige Midler skal henregnes.

6. Naar Een af os ved Døden afgaar, skal vores Tieneste-Folk enhver af dem nyde en sømmelig Klædning. Men naar vi begge ved Døden ere afgangne, skal de af vores effterladte Midler nyde for deres troe Tieneste, enhver af dem som følger; nemlig *Maren Joens* Daatter Eet hundrede rigsdaler, *Johan Adolph Fuchs* Et halv hundrede rigsdaler, *Thomas Baggesen* tredive rigsdaler, og *Anne Christens*-daatter tyve rigsdaler.

7. Og som vi udi dend anden Punct har meldet, at dend længstlevende aleene skal lade sig nøye med Renten af vores fælles effterladende Midler, saa skal samme Midler efter dend længstlevendes dødelige Afgang, *subtractis subtrahendis,* anvendes til Een eller Tu Studentere fra Island, hvis Indrettelse aldeeles overlades til *Justits*-R. *Thomas Bartholin*, og *Assessor Hans Gramm,* som best om vores Villie herudinden ere *informerede,* og best veed, hvorledes jeg *Arnas Magnussen* helst ynsker at dermed til Fædrelandets og *Publici* Nytte motte blive forholdet. Og skal den *Fundats,* som de tvende gode Mænd over dette *Legato* indretter, staae lige saa fast, og være af samme Krafft og Gyldighed, som om det Ord til andet her var indført, og af os begge var underskrevet.

8. For dette *Legatum* effter begge vores Død at *administrere* skal dend eller de, som dertil af *Consistorio* bliver *denominerede,* og derfore skal aflægge aarlig Regnskab, som udi *Cassa*-Bogen, effter *Capitalernes Revision*, bliver indført, nyde aarlig Et halvhundrede rigsdaler. Ellers forholdes med indbemeldte *Legati administration,* som med de øvrige *Legatis* under *Rectoris* og *Professorum* forvaltning.

9. Denne vores sidste Villie skal af os holdes ubrødelig, og maae ikke paa nogen af Siderne rygges. Dog tillades hermed *Justits*-R. *Bartholin* og *Assessor Gramm,* som vi med deres egen Samtykke *instituerer* hermed til *Exsequutores* af dette vores *Testamente*, at de, enten naar Een af os, eller og vi begge ere ved Døden afgangne, maae have fuldkommen Magt og Myndighed at giøre dend Forandring udi dette *Testamente*, som de i deres Samvittighed effter tidernes Beskaffenhed finder tienlig og raadelig. Og hvad de i saa Maader slutter og handler, derfor skal de og deres Arvinger tillige med *Consistorio* være og blive Kraves- og angerløs i alle optænkelige Maader.

10. Naar dette *Testamente* af os begge er underskrevet og forseglet, annammer *Justits*-R. *Bartholin* det i sin Forvaring.

Til Bekræfftelse under vore Hænder og Signeter; og have vi tienestvenligen ombedet velædle og velbyrdige Hr. Kanzellie-R. *Lohmann* samt høyagtbare og velfornemme *Sr Hans Becker,* dette med os til Vitterlighed at ville underskrive og forsegle. Kiøbenhavn d. 6. *Januar* 1730.

Arnas Magnussen. (L. S.) *Mette Magnussen.*

Dette *Testamentes* Indhold, Ord til andet, som det heri findes indført, haver saavel Hr. *Assessor Magnussen*, som hands Frue, for os tilstaaet at

være deres Villie, og haver de det begge i vores Paasyn underskrevet, men er ikke af Fruen forseglet, efterdi hun forklarer, at hendes Signet blev borte i Branden. Dette vi effter begge deres begiering med vores hænders Underskrifft og Signeter bekræffter. *Dat.* Kiøbenhavn *ut supra.*

E Lohmann *Hans Becker (L. S.)*

Dette ovenstaaende at være en rigtig Gienpart af *Assessor Arnas Magnussens* og hands Frues *Testamente,* effter *Originalen, testerer*

Th. Bartholin *H. Gramm.*

Fremlagt udi Sterfboen, og *originalen* foreviist og paategned og tilbagelevered til Hr. *Justits*-R. *Bartholin,* Khfn. d. 7. *Januar* 1730.

Test.
C. Thestrup
Univers. Secretarius.

(Eforiprotokollen, Pag 237—38.)

Nr. 2. Fundation af 18. Januar 1760.

Vii Friderich den Femte, af Guds Naade Konge til Danmark og Norge, De Venders og Gothers, Hertug udi Slesvig, Holsten, Stormarn og Dytmersken, Greve udi Oldenborg og Delmenhorst: Gjøre Alle Vitterligt, At, som Os allerunderdanigst er bleven foredraget, hvorleedes afgangne *Arnas Magnussen,* fordum *Assessor* i *Consistorio,* og *Professor Publicus Ordinarius* Historiarum et Antiquitatum ved Vort Kongelige *Universitæt,* i Vores Kongelige *Residentz* Stad *Kiøbenhaun,* tilliigemed sin Hustrue, *Mette Magnussen,* i Kraft af det Dennem Allernaadigst forundte *Facultas Testandi,* have ved det af Dennem d: 6te *Januarii* 1730 oprettede *Testamente,* iblant andet andet anordnet, at Deres fælles Midler, effter den lænstlevendes Død, *subtractô subtrahendô* skulle anvendes til een eller Toe *Studentere* fra Iisland, hvis indrettelse aldeles overlodes til daværende *Justitz* Raad og *Professor Philosophiæ* ved bemelte Vores *Universitæt Thomas Bartholin,* samt *Assessor* og *Professor Græcæ Lingvæ* sammesteds *Hans Gram,* som de, der best vidste, hvorleedes afgangne *Arnas Magnussen* helst ønskede, at dermed til Fædrenelandets og *Publici* Nøtte maatte blive forholdet, hvorfor og den *Fundatz,* som de Tvende gode Mænd over dette *Legato* indrettede, skulle være af samme Kraft, som om den af bemelte afgangne *Arnas Magnussen* og Hustrue var underskrevet; Men som det, effter begge *Testatorum* dødelig Afgang, var befundet, at den *Matricul* eller Jordebog, hvilken Vores Hr: Får-Fader af Salig og Højlovlig Ihukommelse, allernaadigst hafde befalet bemelte *Arnas Magnussen* tilliigemed afgangne Laugmand *Poul Jonssen Widalin,* over heele *Iisland* at forfatte, ikke endnu var bragt i i den stand, at den af Vores Rente Cammer kunde imodtages, og den behørige Afregning, i henseende til de afgangne *Arnas Magnussen,* under samme Forretning, allernaadigst bevilligede *Diæt*-Penge, tilliige bringes i Rigtighed. Saa skal dette fornemmelig have været aarsag til, at forbemelte afgangne *Etats*-Raader *Thomas Bartholin* og *Hans Gram,* ikke i deres levende Live have kundet bringe den Dennem ved forberørte *Testamente* anfortroede *Fundatzes* Indrettelse til Fuldkommenhed; Men at De alleene, hver for sig, have efterladt et egenhændigt Udkast til samme, hvilke begge dog ey alleene i de fleeste og vigtigste Poster ere overeensstemmende, men endog tydeligen forklare, hvorleedes de, effter da værende Omstændigheder, have formeent, at der med dette *Legato* kunde forholdes, naar det først var afgiort, hvor stor *Capital* de dertil *Legerede* Midler egentlig sig maatte beløbe. — Og, som Vi da tilliige have ladet Os Allerunderdanigst forestille, saa vel at den, Jordebogen over Iisland, betreffende Post, er giennem Vores Rente Cammer aldeeles bragt i Rigtighed, saa at Vi ingen viidere Fordring desangaaende til afgangne *Arnas Magnussens* Sterfboe have, som og, at baade Midlerne ved Guds forsyn, og de saavel forhen, som nuværende *Curatorum* troe og vindskibelige Huusholdning anseelig skal være formeerede, saavelsom ogsaa med det arbeide, hvortil samme skal anvendes, tilliige være givet god fremgang: Thi have Vi, til ydermeer at forfremme forbemelte *Testatorum* saa Priiselige Øyemærke, af

de tvende foranførte Udkaster ladet uddrage, og, effter de nu værende *Curatorum*, Os Elskelige *Johan Christian Kall*, Vores *Justitz*-Raad og *Professor Hebrææ Linguæ*, og *Bernhard Møllmann*, Vores *Justitz* Raad og *Professor Antiqvitatum Patriæ* ved forbemeldte Vores *Universitæt* i Vores Kongelige *Residentz* Stad *Kiøbenhaun*, samt Vores *Historiographus* og *Bibliothecarius*, deres tilliige herover indhentede allerunderdanigste Betænkning, ladet forfatte en saadan *Fundatz* over meeromrørte afgangne *Arnas Magnussens Legato*, som ei alleene med de forommelte Udkaster i alle ting er overeensstemmende, men endog med fleere Poster, i henseende til *Legati* Tilvæxt, og Tidernes omstændigheder forøget, hvilken Vi hermed i alle sine ord, *Puncter* og *Clausuler* allernaadigst ville have *confirmeret* og Stadfæstet, saaog hermed *confirmere* og Stadfæste, lydende ord til andet som følger:

1. *Legatum beati Arnæ Magnæi*, som bestaar udi de af den Salig Mand dertil skiænkede — 1: Reede Midler, hvilke for nærværende Tiid beløbe sig til *Capital Tretten Tusinde, Trei Hundrede, Halvtrediesinds Tyve*, og *Sex Rixdaler*, *Een Mark*, *Sex Skilling*: 2) Iislandske og andre Haandskrevne, og, for den største Deel, utrykte Bøger, efter den derover for sig selv forfattede *Catalogus*, og 3) trykte Bøger, hvilke udi *Catalogo* over *Universitætets Bibliotheque*, hver paa sit behørige Sted, ere anførte, skal til ævig tiid være bestemmet og henlagt til at oplyse, forbedre og til Trykken at befordre lade alt, hvad der angaaer de Nordiske, nemlig Danmarkes, Norges, og Underliggende Landes *Historier*, Sprog og *Antiqvitæter*, hvorunder de ældre Tiider i Norden, deres *Geographie*, Love, Skikke og Sædvaner, Levemaade, Konster og Videnskaber, Mynte-Væsen, *Monumenter*, og alt andet deslige skal forstaaes. Og skal derudi visse *Stipendiarii* og Haand-Skrivere, under opsigt og bestyrelse af 2de *Ephoris* bestandig arbeide paa den maade, som herefter nærmere foreskrives.

2. *Legati Capital* skal altid staae udsatt paa Rente iblant de andre *Universitætets* Midler, og med dens forvaltning i saa fald forholdes paa samme maade, som med disses.

3. Til aarlig Belønning for *Stipendiarii* anvendes Renterne af den *Summa* 6000 Rixdr, saaleedes, at den ældste *Stipendiarius Jon Olufssen* nyder aarlig Renten af 3000 rd og de 2de andre, Nemlig: *Eggert Olufssen*, og *Biarne Poulssen*, hver Renten af 1500 *rdlr* men, naar nogen af nu værende *Stipendiariis*, enten ved døden afgaaer, eller i andre maader forfremmes, da fastsættes *Stipendiariorum* Tall dereffter til 2de, hvoraf den ældste nyder aarlig Rente af 3600 Rdr, og den anden af 2400 Rdr.

4. Ved dette Legatum skal effterdags være et *incrementum* af 2000 rd, hvis Rente aarlig legges til *Capital* |: Ligesom med *incrementis* ved *Walchendorfs* og *Borchens Collegier* forholdes; Og, hvergang de ere opstegne til den *Capital* 1000 rd, da adskilles bemelte *Capital* fra *incremento*, for til sit visse Brug at anvendes. Renterne af det første *Eet Tusinde* Rixdaler anvendes til en Haand-Skrivers aarlige Belønning. De af det næste *Tusinde* Rixdaler, deeles aarlig imellem de tvende *Stipendiarios*, saa at den ældste faar Trende Femte Parter, og den anden Tvende Femte Parter. — De af det *Tredie Tusinde* Rixdaler tillægges endnu en Haand-Skriver: De af det *Fierde* og følgende *Tusinde* Rixdaler bruges igien til *Stipendiariorum* løns forbedring, indtil den ældste kan faa 300 rd:, og den anden 200 rd aarlig, da det icke maae stiige høyere, ligesom og Haand-Skrivernes Tall ikke maae overgaae tvende eller deres Løn 50 Rdr for hver aarlig. —

5. Af den øvrige *Capitals* 5356 Rdr 1 ℔ 6 *ß*, dens Renter, nyde de 2de *Ephori* hver aarlig 25 Rdr. Saa betales og til nu værende *Famulo Bibliothecæ* for hans opsigt med *Manuscripterne*, hvert Nyeaar 40 rd:, og til hans *Successor* 20rd. Alle de øvrige Renter af denne sidste *Capital* anvendes til bøggernes Trykning, de dertil udfordrende Kaaber- eller Træ-Pladers udstikning, og hvad andre bekostninger til saadan oplag kand udfordres. Til samme brug skal og Renterne af de *Capitaler* anvendes, hvilke *incrementum* føder af sig, effter at *Stipendiarii* og Haand Skriverne, effter den foregaaende 4de Postes tilhold, først ere forsynede.

6. *Manuscripterne* overleveres *Famulo Bibliothecæ* effter den derover forfattede *catalogus*, samt hvad *Pergaments* og andre Enkelte Breve og *Documenter* tilliige forefindes, effter en *à parte* Fortegnelse, og forvares begge Deele paa *Universitætets Bibliotheque* udi visse Skabe for sig selv, til hvilke *Famulus Bibliothecæ* alleene skal have Nøglen og ellers ingen anden.

7. *Famulus Bibliothecæ* skal have disse *Manuscripta* og *Documenter* under opsigt og ansvar, og ikke tilstæde *Stipendiariis*, mindre nogen fremmed at udlaane eller tage hiem med sig noget *Original* Skrift eller *Document*, med mindre een af *Ephororum* Skriftlige Tilladelse ham derfor leveres, hvilken dog ei uden vigtige aarsager, samt ald muelig tagen Sikkerhed, og ikkun til en vis bestemt Tiid, inden hvilken det udlaante ufeilbar skal tilbageleveres, maae udgives, og, saasnart den bestemte tid er forløben, og det udlaante ei endnu leveret tilbage, da skal *Famulus Bibliothecæ* strax kræve det igien, og, i behøvende fald, derudinden søge vedkommende *Ephori assistence*, eller siden selv staae til ansvar, for hvad som maatte blive borte.

8. Derimod bør *Famulus*, naar det af hannem forlanges, være tilstæde at aabne for *Stipendiariis*, endog paa de tiider, naar *Bibliotheqvet* ellers pleyer at være tillukt, paa det at Dennem ingen hinder eller ophold i Deres arbeide, formedelst hans Fraværelse, skal foraarsages, dog at sligt ikke paastaaes uden Nødvendighed, og paa alt for ubeleilige tiider, men at den eene i saa fald, saavidt muelіgt, rette sig efter den andens leilighed.

9. *Stipendiarii* skulle vælges af *Ephoris*, naar de ved foregaaende *Tentamen* dertil have befundet Dennem dygtige, dog maae ingen andre dertil antages, end indfødte Iislandske *Studiosi*, og de iblant dennem have Fortrin dertil frem for andre, som fra deres ungdom af grundig have lagt sig effter deres Fædrenelands Sprog, og nogenleedes ere bevandrede i dets Historie og *Antiquitæter*.

10. Deres Bestilling skal fornemmelig være nøye at *conferere* de gamle *codices* med hverandre, paa det at den eene af den anden kand *suppleres* og rettes: at forfærdige gode og rigtige oversættelser af de utrykte Skrifter, saaleedes at De, uden at blive mørke og uforstaaelige, nærme sig, saavidt mueligt, til *Textens* ord og Meening, at udarbejde tydelige *Conspectus* over *Manuscripterne*, af hvilke saavel Deres ælde og troeværdighed kand erfares, som hvad Sammenhæng den deri afhandlede *Materie*, naar den er *Historisk*, og dertil føye de *Cronologisk* og *Genealogisk Tabeller*, andre anmærkninger og Glossarier over de ældste og sielden forekommende ord *ad illustrationem manuscriptorum Magnæorum promovendam* maatte tienligt eragtes. Ikke mindre skulle de Nøye effterforske, hvad der i *Manuscripterne* maatte findes at være taget eller oversatt af Fremmede *Scriptoribus Coævis*, for deraf at erfare, om, og hvorvidt disse kunde forbedres af hine. Ligeleedes bør de søge at samle, bringe i *Orden* og oplyse *b: Arnæ Magnæi* og andre lærde Mænds her og der adspredte optegnelser og anmærkninger, samt endelig ved Bøgernes Trykning have et vaaget øye med *Correcturen* og i andre Maader, dog at alt dette skeer effter foregaaende enten anviisning af *Ephoris*, eller Forespørgsel hos dennem og deres Raadførelse.

11. De maae aldeeles ikke paa egen haand lade noget komme for lyset udi disse *Materier*, men alting skal først af *Ephoris* være efftterseet, *censureret* og *approberet*, førend det til Trykken maae befordres.

12. De beholde dette *Stipendium*, saalænge de opføre sig u-paaklagelig, og arbeide ved dette Verk, og maae ingen, som i sine Unge og Friske dage haver paa lang tiid viist særdeles flittighed, og giort betydelig Tieneste ved dette arbejde, derfra paa sin Alderdom forskydes, saalænge hand endnu vil, og kand giøre nogen slags hielp dermed, skiønt den, formedelst Kræffternes Aftagelse, ei maatte befindes saa tilstrækkelig, som tilforn.

13. Skulle de Selv godvilligen forlange fra *Stipendio* at entleediges, eller og, imedens de oppebære samme, ved døden afgaae, da udbetales 3de Maaneders *Stipendium* over tiden til Reise Penge for dem, som tage afskeed, og til de afdødes Begravelse.

14. Alt hvad de for sig selv kunde have udarbeydet ved hielp af *Legati* utrykte Sager, tilhører *Legatum* alleene, og bør af de fratrædende afleveres til *Ephoris*, med mindre disse, imod deres beviis, betror dennem det, indtil det er bragt i fuldkommen Stand; Men af de bortdødes Sterfboer skal saadant uden Vegring eller Vederlaug strax til *Ephoris* udleveres, enten Dødsfaldet er skeet, imedens de vare *Stipendiarii*, eller effter den tiid.

15. Skulle de befindes i kiendelig Eegensindighed og ulydighed, eller med virkelig utroeskab at omgaaes *Legati* Sager, saa at alt sligt befrygteligt maatte blive dets øyemerke til hinder og Skade; Eller og, saafremt de til nogen u-ordentlig og lastværdig Levemaade skulle henfalde, da, naar de ikke adlyde de advarseler og paamindelser, som *Ephori* dennem give, og derefter viise kiendelig Bedring, skal *consistorium* magt have, uden Lovmaal og Dom, effter Sagens og Forseelsens Beskaffenhed, enten paa kort eller lang tiid at tage *Stipendium* fra dem, eller og dennem derfra aldeeles at udelukke.

10. Haand Skriverne, som ogsaa bør være Iislandske *Studentere*, skulle fornemmelig bruges til at af*copiere* de *originale Manuscripter*, og derfore være vel øvede i at læse den gamle Skrift, og dens *Ligaturer*; De maae ikke skrive nogen *Copie* ud effter en anden *Copie*, med mindre denne er skrevet enten med *b: Arnæ Magnæi* egen eller med en anden lærd og tilforladelig Mands Haand, eller ogsaa nøye *confereret*, at den, efter *Ephororum* paateigning, kand ansees som en *Original*. Og skal der fornemmelig sees derhen, at der af hvert *Original Manuscript* haves tvende tilforladelige Afskrifter, det eene som *Stipendiarii* undertiden kand have hos sig til brug, og det andet til at staae paa *Bibliotheqvet* hos *Originalen*, og at bruges i sin tiid til at trykke effter.

Naar saadan forraad af *Copier* er erhvervet, kunde de siden afskrive hvis *Manuscripter*, Fædrelandets *Historie* og *Antiqvitæter* angaaende, der enten med allernaadigst bevilling af det Kongelige, eller formedelst andres Velvillighed af *privates Bibliothequer* kunde udsøges, hvilke afskrifter altid iblant *Manuscripta Magnæana* hensættes. Endelig, naar intet meere af det Slags arbeide er forhaanden, kand de effter *Ephororum* anviisning, giøre nyttige *Excerpta* af *Scriptoribus Antiquis, medii Ævi, et novis*, som høre til den Nordiske *Historie* og *Antiquitæter*, eller gode Anviisninger og *indices* over de Fremmede *Scribentere*, i hvilke noget desangaaende forefindes.

17. Til den offentlige Bekiendtgiørelse ved Trykken udvælges først de troeværdigste, beste og Nyttigste Skrifter, og dernæst de, som ere af ringere Værdie: men hvad som maatte befindes at være til største deelen *Fabel*agtig, effter mange gamle *Scribenteres* Maade, og saaledes ei til synderlig Nytte, deraf alleene uddrages, hvis i Almindelighed kunde tiene til at oplyse de gamle *Leges, Mores, Ritus et Consvetudines etc:* som da udi anmærkninger til andre Skrifter kand anbringes.

18. Omendskjønt *Ephori* ingenlunde ere forbundne til, Selv herudi at arbeide, saa dog, i fald nogen af dem godvilligen paatager sig et eller andet af disse Skrifter at udgive, forstaaer det sig selv, at sligt, hvorved Stiftelsen vinder saameget større anseelse, fremfor noget andet i Trykken bør udkomme.

19. Alt hvad, som udgives i Trykken af *b: Arnæ Magnæi* Skrifter, eller af hans effterladte *Bibliotheque*, maa stedse bære en Erindring af hans Navn, og saavel paa *Titulen*, som i Fortalen med Taknemmelighed ihukommes: Og maae det altid nøye i agt tages, at der ved ethvert Skrifts *Edition* giøres tydelig forskiæl imellem, hvad der er *b: Magnæi* eget, eller andre lærde Mænds, og hvad der er *Stipendiariorum* arbeide.

20. Naar intet meere iblant *b: Arnæ Magnæi* Samling findes, som er tienligt til at komme for lyset, da udvælge *Ephori* i dets sted andre gamle *Manuscripta* eller gode Skrifter, saafremt de ellers angaaer de Nordiske *Antiqvitæter, Historie* eller Sprog; i hvilket fald der sættes paa *Titul*-Bladet: *Editum Sumptibus è Legato b: Arnæ Magnæi factis.* Men ingen Skrifter udi andre *Facultæter*, eller om andre *Materier*, end forhen mældet er, maae af dette *Legato* til trykken bekostes.

21. De bøger, som saaledes af *Legato* optrygges, skulle alle trykkes paa godt hvid Papiir, samt med nye, reene og Ziirlige *Typis.* Ethvert *Exemplar* maa hæfftes, førend det sælges, paa det at *Publicum* kand viide sig sikker for *defecter.* Priisen ansættes saa taalelig, som skee kand, da det er nok, naar *Legatum* omtrent bliver skadesløs. Alt hvad der ellers paa saadanne oplag vindes, det legges til den *Capital,* som til Omkostningerne paa Trykningen er bestemmet; Saasnart en Bog af *Legati* Oplag fra Trykken er bleven færdig, skal *Ephori* være bemyndigede og forpligtede, dog med *Consistorii* Samtykke, til at handle med visse Boghandlere, eller andre dertil beqvemme Persohner, til hvilke Ephori kunde aflevere Exemplarerne for samme paa *Legati* Regning at udsælge, imod at nyde visse *pro Cento* i *provision* af hvad de sælge, hvorover de hvert *quartal* skulle indgive en *Extract,* og hver 11 *Junii,* og 11 *Decembris* levere til *Ephoros,* hvad Penge de bortsolgte *Exemplarer* beløbe sig til, at samme da strax ved første leilighed paa Rente kunde vorde udsatte.

Saa skal der og stikkes en vis *Vignette* til de Bøgger, som fra *Legato* udkomme, hvilken skal trykkes paa den anden Side af *Titulbladet,* og *Ephororum* egenhændige Navne derunder tegnes, hvorfore og *Titul*arket altid skal være Skriv-Papier.

22. Skulde det især i Begyndelsen holdes fornødent, noget Oplag enten *per viam Subscriptionis,* eller ved *accord* med en Boghandler at bestride, kand der, for saa vidt, ikke være noget derimod at erindre; Dog hvad det sidste Tilfælde angaaer, da, som ingen Boghandler er at fortænke, at hand fornemmelig seer paa sin egen fordeel, hvori hans leve brød bestaaer, saa maae derimod intet sluttes derom med nogen, med mindre hand forpligter sig til at giøre oplaget paa samme maade, som om Stiftelsen det Selv hafde besørget, paa det at Stifteren ikke skal berøves den udvortes anseelse, hvilken saavel *Legati* Værdighed, som *Materiernes* Vigtighed med Rette udkræver. Fornemmelig maae intet trykkes uden Riget eller andensteds, end der, hvor *Stipendiarii* kunde være tilstede, og selv besørge *Correcturen.*

23. Af alt hvad der oplegges, gives Stiftsbefalingsmanden, Amtmanden og begge Biskopperne over *Island,* samt de 2de *Ephoris* og *Stipendiariis,* hver sit *Exemplar* for intet. Saa kand der og paa liige maade *propter affinitatem* sendes *Exemplarer* til visse *Universitæter* og lærde *Corpora* i *Sverrig,* Tydskland og *Engelland,* naar de findes *disponerede* til at giøre Giengield i liige Tilfælde, saavidt deres *Historier* og *Antiquitæter* angaaer, paa det at et saadant *Commercium* kand tiene til saa megen meere oplysning paa alle Sider.

24. De nuværende *Ephoris* bliver det forbeholden at nævne og beskikke dem, som De ville have til *Successores* i deres sted effter deres afgang, og dette deres Vall Skriftlig at effterlade under deres Haand udi en forseiglet *Couvert,* som indlegges i *Rectoris* Kiste i *Consistorio,* og ikke maae aabnes, uden af dem Selv, saalænge de forblive in *Ephoria;* Siden naar een er afgangen, aabnes Seddelen, og da sees, hvem den Afgaaende haver Nævnt til ham at *succedere;* Det samme overlades til enhver efterkommende *Ephoro* at giøre, hvis de skulle finde det behageligt og tienligt.

25. *Ephori* skulle annamme og igien udtælle de aarlige Renter, og i almindelighed forestaae *Legati* gandske *Administration,* for hvilket de aflegge Vedbørlig Regnskab til *Consistorium* hvert aar, paa den første *Consistorii* Dag effter *Michelsdag.*

26. Ved samme tiider skulle de efftersee *Legati Manuscripter,* Breve og *Documenter* (Men de trykte Bøger ikkun hvert tredie aar, og, naar det da falder beleiligst) samt tillige imellem sig selv og med *Consistorio* overlegge, hvad der først kand befordres til trykken, samt paa hvad maade sligt best kand skee.

Og maae dermed endelig paasees, at der, om ikke hvert, saa dog i det mindste hver andet aar, noget kommer fra Pressen, da enten store Verker i visse *Tomer* kunde afdeeles, og aar effter andet udkomme, eller og, imedens

disse ere i arbeide, mindre Skriffter paa nogle Ark, som Mand lettest kunde komme afsted med, udgives. Hvad i saa fald bliver besluttet at skal *publiceres*, og, naar det kand ventes, giøres offentlig bekiendt inden aarets udgang.

27. I øvrigt har *Ephori* at bruge og udviise saadan Troeskab, Omhyggelighed og Forsorg, at denne *Fundation* i alle sine *Articler* og *Puncter* nøje og flitteligen bliver effterlevet, og intet enten af *Capitalerne,* eller Bøgernes, især de skrevnes, *Collection,* ved deres skyld og Forseelse, forkommer eller formindskes, men alting til den *destinerede* brug anvendes, som de for Gud, Os, Fædrenelandet og det Kongelige *Universitæts Patroner* og Forsvar, ville være ansvarlige. Skulle imod Forhaabning anderledes af *Ephoris* paa deres egen Haand, og ved deres egen skyld blive handlet, da staaer det ei alleene enhver, som kand giøre det beviisligt, frit for, derover at klage, og Forseelsen paa behørige Steder at angive og bekiendtgiøre, men endogsaa især den Verslige og Geistlige Øvrighed i Iisland, deres Besværinger og *Desideria* at anmælde til *Universitætet,* som derpaa haver at raade Bod og ved alle Middel at tilholde *Ephoros Fundationen* upaaklageligen at effterleve, og Skaden, om nogen maatte befindes, ved deres skyld at være skeet, *ex proprio* at *restituere:* — Hvoreffter alle og enhver Vedkommende sig allerunderdanigst have at rette, og stedse derhen see, at denne *Fundation* udi alle sine *poster* og *Puncter* saaledes som foreskrevet er, nøye vorder iagttaget og efterlevet. Givet paa Vort Slot *Christiansborg* udi Vores Kongelig *Residentz* Stad *Kiøbenhaun* den 18de *Januarii Anno* 1760.

Under vor Kongelig Haand og Signet

Friderich R.

(L. S.)

Holstein.

(Originalen paa Papir med paatrykt Segl i Universitetets Arkiv.)

Nr. 3. **Rescr. 24. Sept. 1772** til Conferentsraad B. W. Luxdorph, Conferentsraad P. F. Suhm, Etatsraad J. Langebeck og Professor John Erichsen om Bestyrelsen af den Arnamagnæanske Haandskriftsamling.*)

Som Os allerunderdanigst er bleven foredraget, at Arnas Magnusen, fordum Professor i de nordiske Oldsager, som havde anskaffet sig en meget anseelig Samling af de siældneste og ældste Pergaments Haandskrifter i det islandske eller gamle danske Sprog, skal have skiænket sin hele Formue, omtrent 10,000 Rdlr., til det Brug, at disse Skrifter efterhaanden skulle komme for Lyset, og visse islandske Studentere aarlig lønnes, for at arbeide derpaa; og Vi tillige med Mishag have erfaret, at, uagtet den for denne Stiftelse giorte og den 18de Januarii 1760 stadfæstede Fundats, dog intet deraf endnu ved Trykken er bekiendtgiort; Saa, paa det at denne Stiftelse ei, ved Tidens Længde, aldeles skal blive forglemt, er hermed Vores allernaadigste Villie og Befaling, at I rette Eders Leilighed efter, tilligemed Stiftelsens Ephoris, strax at sammentræde, for, saavel nøie at eftersee Stiftelsens nærværende Tilstand, som i en samlet og bestandig Commission at overlægge og med det forderligste at iværksætte de Midler, hvorved Stiftelsen, i Følge Fundatsen, kan komme i en bestandig Drift og Gang; saa at der ei allene idelig og flittig arbeides derpaa, at de største og betydeligste Værker bekomme den behørige Form og Skikkelse, til at kunne fremstilles for Lyset, men endog sees derhen, at der, om mueligt, saavel i Aar, som siden aarlig, tillige et eller andet grundigt Skrift til Trykken befordres. Og endelig haver Commissionen at besørge saavel denne til Dem ergangne Befaling, som herefter Deres Fremgang og Foranstaltning, hvorover Vi ved hvert Aars Udgang forventer en udførlig Beretning, den lærde Verden bekiendtgiort.

(Eforiprot.)

---

*) Badens Univ. Journal f. 1796 S. 13—14.

Nr. 4. **Kgl. Resol. 9. Juni 1850,** hvorved approberes følgende Forandringer og nærmere Bestemmelser med Hensyn til Organisationen af den Arnamagnæanske Stiftelses Bestyrelse og de for dens Virksomhed gjældende Regler*), nemlig: 1. Den ved Reskr. 24. Sept. 1772 anordnede bestandige Kommission for Stiftelsens Bestyrelse skal herefter bestaae af 5 Medlemmer, nemlig 2 Eforer og 3 andre Medlemmer. 2. De 2de Eforer vælges af Konsistorium ved Kjøbenhavns Universitet eller det akademiske Raad, der maatte træde i Stedet for Konsistorium, blandt Universitetets Lærere, saaledes at, saalænge Konsistorium beholder dets nuværende Form, idetmindste den ene af dem bør være Consistorialis. 3. De øvrige 3 Medlemmer af Kommissionen beskikkes, efter Forslag af Konsistorium, af Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet, med frit Valg mellem Universitetets Lærere og Andre, der maatte være villige til at modtage en saadan Kaldelse. 4. Nedsættelsen af Medlemmernes nuværende Antal efter disse Bestemmelser iværksættes først ved indtræffende Afgang blandt Kommissionens øjeblikkelige Medlemmer, saaledes at en fratrædende Efors Plads vel strax bliver at besætte, men at derimod foruden Eforerne ikke noget nyt Medlem indtræder i Kommissionen, saalænge denne i det Hele tæller 5 Medlemmer. 5. Den umiddelbare Bestyrelse af Stiftelsen, derunder ogsaa indbefattet de Konsistorium efter Fundatsens §§ 15, 21 og 26 tillagte Forretninger, tilligemed Bestemmelsen om den hensigtsmæssigste Udførelse af Arbejderne overdrages det udelukkende Kommissionen at varetage, dog at denne, naar den i noget Tilfælde nærer Tvivl om et Foretagendes Forhold til Stiftelsens Fundats og af denne Grund finder en særlig Bemyndigelse fornøden, derom har at henvende sig til bemeldte Ministerium, og samtidig dermed at underrette Konsistorium derom for at give dette Lejlighed til at ytre sig. 6. Konsistorium har at føre et almindeligt Tilsyn med Stiftelsens Virksomhed, i hvilken Henseende det gjøres Kommissionen til Pligt aarlig inden 1ste Marts til Konsistorium at indsende en Beretning in duplo om Stiftelsen i det sidst forløbne Aar, af hvilken Konsistorium indsender det ene Exemplar til samme Ministerium. 7. Sekretærposten ved Kommissionen inddrages, naar den nuværende Sekretær fratræder Posten, hvorefter det Bidrag af Finanserne, som nu tilskydes til Sekretærens Løn, bliver, under Forudsætning af, at det efter Postens Ophør vedblivende kan tilflyde Stiftelsen, at anvende til Honorar for Redaktionsarbejde ved Udgivelsen af de af Kommissionen til Trykken befordrede Skrifter og til speciel Godtgjørelse for saadanne Arbejder, som Sekretæren hidtil har udført, forsaavidt disse ikke kunne enten erholdes besørgede ved Stiftelsens Stipendiarier eller overtages af Kommissionens egne Medlemmer. 8. De 2de Stipendiarier ved Stiftelsen blive fremtidig at antage af Kommissionen og ligeledes at entledige af denne, naar dette sker efter deres egen Begiæring, hvorimod det forbeholdes Konsistorium at fratage dem Stipendiet, naar dette i noget Tilfælde mod deres Ønske skulde gjøres nødvendigt. Den i Fundatsens § 4 for Stipendiarierne bestemte faste Løn af 300 Rdlr. aarlig for den 1ste og 200 Rdlr. for den 2den indtræder fra 1ste Januar 1851 at regne. 9 De 2de Haandskrivere, som fundatsmæssig skulle være ved Stiftelsen, bortfalde, saaledes at Afskrivning, naar denne ved andre end Stipendiarierne findes fornøden, besørges mod særskilt Betaling.

(Univ. Arkiv.)

Nr. 5. **Decision** af 26. Sept. 1857 til Regnskabet for det Arnamagnæanske Legat for Aaret 1856, at det bliver til fremtidig Iagttagelse, at den fulde Rente for nærværende Legat hæves og føres til Indtægt i Regnskabet, og at derimod den Del af Beholdningen, for hvilken ikke haves direkte Anvendelse, inden Regnskabets Afslutning indbetales i Kvæsturen som et Depositum og derefter føres til Udgift i Regnskabet.

(Eforiprot.)

---

*) Lindes Medd. f. 1849—56 S. 777—797.

Nr. 6. **Decision** af 3. Marts 1880 til Regnskabet for det Arnamagnæanske Legat for 1879, i Følge hvilken Afregninger gives udtrykkelig Paategning af Legatkommissionen om at være i det Hele og i Enkelthederne befundne nøjagtige.

(Eforiprot.)

Nr. 7. **Decision** af 29. Juni 1882 til Regnskabet for det Arnamagnæanske Legat for 1881, i Følge hvilken kvitterede Regninger for Avertissementer for Fremtiden skulle medfølge Regnskabet.

(Eforiprot.)

Nr. 8. **Kons. Skr.** 11. Febr. 1881 til Kommissionen for den Arnamagnæanske Stiftelse om Udredelsen af Godtgjørelsen til Famulus bibliothecæ*).

Ved Fundatsens §§ 6–8 er det bestemt, at Famulus bibliothecæ ɔ: Underbibliothekaren alene skal have Opsyn med Stiftelsens Bibliothek og være ansvarlig derfor. Underbibliothekaren modtager herfor en aarlig Godtgjørelse af 40 Kr. Tidligere hævede han dette Honorar hos Stiftelsens Efor; men i Henhold til Min. Skr. 16. og 29. Marts 1858, jfr. Anm. til Finanslovforsl. f. 1859—60 S. 36, blev Summen fra Aaret 1859 indbetalt til Universitetets Kasse paa Kontoen „Renter af nogle Legater", saa at Underbibliothekaren modtog sin samlede Lønning under Et. Den nuværende Underbibliothekar Hannover var ved sin Udnævnelse ikke blevet underrettet om, at det særlig tilkom ham at være Samlingens Bibliothekar, eftersom den daværende Underbibliothekar, Prof. Thorsen, der var Medlem af Kommissionen, selv plejede at varetage alle herhen hørende Sager, hvilke Forretninger efter dennes Afgang foreløbig overtoges af hans Eftermand S. Birket Smith. Da Sidstnævnte efter sin Udnævnelse til Universitetsbibliothekar traadte tilbage fra denne Virksomhed, skulde altsaa Underbibliothekar Hannover overtage Forretningerne. Kommissionen ansaa det imidlertid for mindre billigt at forlange af denne, at han skulde udføre Forretninger, om hvilke han havde erklæret, at han meget nødig vilde paatage sig dem, dels paa Grund af det Ansvar, der vilde paahvile ham, dels fordi han ikke ansaa sig for tilstrækkelig sagkyndig. Den var ogsaa tilbøjelig til midlertidig at overdrage Tilsynet med Samlingen til en Anden af Bibliothekets Personale; men den mente dog, at det næppe vilde kunne forsvares, selv om Stiftelsen raadede over større Midler, end den gjorde, at lønne en Bibliothekar for at udføre det fornødne Arbejde og én anden for Intet at gjøre. Kommissionen vilde derfor ikke gaae ind paa en saadan Ordning, medmindre Stiftelsen fritoges for, som hidtil, at udrede 40 Kr. aarlig til Underbibliothekarens Lønning, og denne Udgift overtoges af Universitetet. I sin Svarskrivelse udtalte Konsistorium imidlertid,

at da der hertil vilde udkræves en Bevilling paa Finansloven, hvis Erhvervelse formentlig vilde være forbundet med Vanskelighed, ser det sig ikke i Stand til at anbefale en saadan Ordning til Ministeriet.

(Univ. Arkiv.)

Nr. 9. **Kgl. Resol.** 8. Maj 1883, hvorved bifaldes, at den ved Reskr. 24. Sept. 1772 anordnede bestandige Kommission for den Arnamagnæanske Stiftelses Bestyrelse herefter, foruden af de ved Resol. 9. Juni 1850 Post 1, 2 og 3 fastsatte 5 Medlemmer, endvidere skal bestaae af Universitetsbibliothekaren, saaledes at denne i Medfør af sin Embedsstilling har Sæde i Kommissionen**).

(Univ. Arkiv.).

Nr. 10. **Underv. Min. Skr.** 9. Maj 1883, hvorved kgl. Resol. af 9. s. M. meddeles, hvorhos Ministeriet tilføjer, at det har bemyndiget Kommissionen for den Arnamagnæanske Stiftelse til at antage Dr. phil P. E. K. Kaalund som Bibliothekar ved den Arnamagnæanske Samling med et aarligt Honorar af 2400 Kr., dog saaledes, at han ikke uden Ministeriets Samtykke kan afskediges fra denne Stilling. Hvad angaaer Embedsforholdet mellem Universitetsbibliothekaren og Bibliothekaren ved den Arnamagnæanske Samling bifalder Ministeriet, at dette overensstemmende med Konsistoriums

*) Univ. Aarb. f. 1880—81 S. 1148—49.
**) Univ. Aarb. f. 1882—83 S. 87—89.

Forslag ordnes saaledes, at Bibliothekaren ved den Arnamagnæanske Samling skal i Alt, hvad der vedrører dels hans ydre Færden paa Universitetsbibliothekets Omraade, dels hans Forhold til det bibliotheksøgende Publikum, som ønsker at benytte Haandskrifter af denne Samling, være Bibliothekets almindelige Orden og de Bestemmelser, Universitetsbibliothekaren særlig maatte fastsætte for ham, underkastet, ligesom han i Alt, hvad der angaaer det bibliotheksmæssige Tilsyn med den Arnamagnæanske Samling, skal være Universitetsbibliothekarens Overtilsyn og Myndighed undergivet*).

(Univ. Arkiv.)

Nr. 11. Kgl. Resol. 7. Dec. 1883, hvorved bifaldes, at den ved Reskr. 24. Sept. 1772 anordnede bestandige Kommission for den Arnamagnænske Stiftelses Bestyrelse, der i Henhold til kgl. Resol. 9. Juni 1850 og 8. Maj 1883 bestaaer af 6 Medlemmer, herefter kun kommer til at bestaae af 5 Medlemmer, nemlig 2 Eforer, der vælges af Konsistorium, eller det akademiske Raad, der maatte træde i Stedet for Konsistorium, blandt Universitetets Lærere, saaledes at, saalænge Konsistorium beholder dets nuværende Form, idetmindste den ene af dem bør være Consistorialis, og 2 andre Medlemmer, der, efter Forslag af Konsistorium, beskikkes af Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet, med frit Valg mellem Universitetets Lærere og Andre, der maatte være villige til at overtage en saadan Kaldelse, samt endelig af Universitetsbibliothekaren, saaledes at denne sidste i Medfør af sin Embedsstilling har Sæde i Kommissionen**).

(Univ. Arkiv.)

Aschlunds Legat.

Univ. Aarb. f. 1871—73 S. 118.

Fru Dagmar Aschlund, født Ammundsen, har til Minde om sin afdøde Mand, Adjunkt ved Haderslev lærde Skole John Aschlund, oprettet et Legat paa 1,100 Rdl., hvis Renter 42 Kr. 62 Ø. aarlig i Følge Fund. 6. Nov. 1872, konf. d. 29. s. M. skulle tilfalde en theologisk Student i hans første Universitetsaar. Slægtninge af Stifterinden og hendes Mand have, under lige Vilkaar med andre Studerende, Fortrinet. Bortgivelsen sker ved det theologiske Fakultet, der ligeledes vælger Legatets Eforus blandt sine egne Medlemmer. Legatkapitalen udgjorde d. 1. Jan. 1889 .... 2200 Kr.

Bilag. Fundats af 6. Novbr. 1872, konf. 29. s. M., for Adjunkt John Aschlunds Legat for en theologisk Studerende ved Kjøbenhavns Universitet.

Vi Rektor og Professorer ved Kjøbenhavns Universitet gjøre vitterligt: Fru Dagmar Aschlund, født Ammundsen, har til Minde om sin afdøde Mand, Adjunkt ved Haderslev lærde Skole, John Aschlund, skjænket Universitetet en Kapital af 1,100 Rdl. R. M. i kongelige fire Procent Rente bærende Obligationer, nemlig litr. K Nr. 12175 paa 1,000 Rdl., udstedt d. 11. Marts 1865, og litr. N Nr. 1481 paa 100 Rdl., udstedt d. 26. Juli 1860, begge med tilhørende Rentekupons fra 11. Dec. 1872, hvis Renter, der forfalde til Udbetaling hvert Aars 11. Juni og 11. Dec., skulle tilfalde en theologisk Student ved Kjøbenhavns Universitet i hans første Universitetsaar. I Overensstemmelse

*) Univ. Aarb. f. 1882—83 S. 87—89.
**) Univ. Aarb. f. 1882—83 S. 89—90.

med Giverindens Ønske og de af hende angivne nærmere Vilkaar har Konsistorium forfattet følgende Fundats:

1. Legatet bestyres som en for sig bestaaende, selvstændig Formue, men foriøvrigt paa samme Maade, som Kjøbenhavns Universitets øvrige Legatmidler. Legatets Eforus vælges af det theologiske Fakultet, blandt dette Fakultets Medlemmer.

2. Understøttelse af Legatet kan søges af theologiske Studerende ved Kjøbenhavns Universitet i deres første Universitetsaar, naar de, foruden at være trængende til Understøttelse, have vist sig værdige til samme ved god Opførsel, Flid og Duelighed.

3. Renten af Legatkapitalen bortgives af det theologiske Fakultet til den Studerende, som efter det foran anførte maa anses for mest kvalificeret til at erholde samme; dog have Slægtninge af Adjunkt John Aschlund og hans Hustru Dagmar, født Ammundsen, som opfylde de under 2 angivne Betingelser, Fortrinet. Understøttelsen udbetales halvaarsvis, første Gang for 11. Decbr. 1872.

4. Under Forbehold af Regeringens Stadfæstelse og saalænge Giverinden lever, med hendes Samtykke, kan Konsistorium vedtage Tillæg og Ændringer i denne Fundats.

(Kvæsturens Arkiv.)

J. O. Bangs Legat.

Jansons Beskr. S. 25, Badens Univ. Journal f. 1793 S. 19, Nyerups Efterr. S. 26—27, Engelstofts Annaler f. 1809 II S. 82 og f. 1812 S. 24, Scheels Koll. og Stip. S. 35.

Professor, Dr. theol. Johan Otto Bang fastsatte ved Testament af 3. Okt. 1763, der er forsynet med kgl. Konfirmation af 21. Dec. 1764, at der af hans efterladte Midler skulde oprettes et Stipendium for 2 theologiske Studenter, der „logere i Regenzen". Ved Skiftets Slutning udlagdes Legatet med 434 Rdl. foruden 3 Gjældsbeviser, lydende paa ialt 35 Rdl. De aarlige Renter, der bortgives af det theologiske Fakultet i 2 lige Dele, udgjøre 30 Kr. 54 Ø. Der er i Testamentet Intet bestemt om, i hvor lang Tid Stipendiet kan nydes, men det bortgives sædvanlig paa 3 Aar.

Legatkapitalen udgjorde d. 1. Jan. 1889 .... 788 Kr. 16 Ø.

Nr. 1. Extrakt af afg. *Doctor* og *Professor Theologiæ Johan Otto Bangs* den 3die *October* 1763 oprettede og med kongelig allernaadigst *Confirmation* forsynede *Testamente* saavidt det angaar det i bemelte *Testamente* ommelte lidet *Stipendium* til 2de *Studiosos Theologiæ*. „Skulde der af mit „lidet efterladenskab, efter at min Gield er betalt, og de meldte 200 rd. til „min Søsterdatters Døttre ere tagne, blive noget tilovers, hvoraf et lidet *Sti-„pendium* kunde oprettes, saa saae jeg gierne, at deraf blev oprettet et *Sti-„pendium* til 2de *Studentere*, som skulde *logere* i Regenzen i den fierde Gang, „anden Dør paa høire Haand oven paa eller i anden *Etage*, hvor min ærlige og trofaste gamle Ven, Hans Høiædle Høiærværdighed Hr. Hoff-Prædiker *Quist* og jeg i nogle Aar haver været *Contubernaler* og levet i største Eenighed og Kierlighed som Brødre sammen. Ingen maa nyde dette *Stipendium* uden *Theologiæ Studiosi*, besynderligen de, som i Kraft af Troen til *Jesum Christum* ere ret gudfrygtige, hvilke vel ere faa og rare, men der findes dog dem, som jeg haaber at *Domini Ephori* ere saa god at giøre sig Umage for at udsøge, thi *Studenterne* pleier at see anderleedes ud, naar de søge et *Stipendium*, end de giøre, naar de først have faaet. Hvad *Ephoriam* angaar, da haaber jeg og *Bilag.*

beder underdanigst, at det Høiædle Høiærværdige *theologiske Facultet* paatager den liden *Curam*. *Extractens* Rigtighed bevidner

C. Horrebow.

(Eforiprot.)

Nr. 2. *Pro Memoria*

Da Skiftet efter afgangne *Doctor* og *Professor Theologiæ Johan Otto Bang* nu endelig efter lang Ophold, tildeels for min da værende Fuldmægtiges Urigtighed, men fornemmelig formedelst de af Salig *Doctor Bang* indgangne *Cautioner*, er til ende bragt, og der efter at Boets Gield og et *Legatum* af 200 rd. til hans Søsters Datters 2de Døttre er udbetalt, endda bliver i Behold 434 rd. samt hvad der for 3de smaa gields beviiser lydende i alt paa 35 rd. og udgivne af *H. Wang, Christian Carl Stolpenberg* og *Jacob Hundt*, der hidindtil ey har været at opspørge, maatte indkomme; hvilken beholdning i følge Sal. *Doctor Bangs Testamente*, der allernaadigst af hans Kongel. *Majtt.* er *Confirmeret* den 21. *Dec.* 1764. hvoraf herved følger en *Extract*, skal anvendes til et *Stipendium* for 2de *Studentere*, saa har jeg ikke skuldet undlade dette herved tienstligst at tilmelde, men endog at udbeede, at bemelte *Summa* = 434 rd. maatte vorde imodtagne og efter *Testators* Villie anvendt. *Kiøbenhavn* den 17de *Mart.* 1776. *Christian Horrebow.*

(Eforiprot.)

Nr. 3. *Pro Memoria.*

Paa deres Højærværdigheders *P. M.* af 21de *Augus* til min Svigerinde Frue *Etats*Raadinde *Horrebow*, hvorved begiæres en *verificeret* Udskrift af Sal. *Doctor* og *Professor Bangs Testamente* saavidt et derudi af ham oprettet *Legatum* angaaer, skulde jeg paa hendes Vegne og efter hendes begiæring herved have den Ære til Giensvar at melde: At hun i Anledning af dette *P. M.* har efterseet de til bemelte Sal *Doctor Bangs* Skifte henhørende Papiirer, og deriblant fundet medfølgende *Pro Memoriam* af Sal. *Etats*Raad *Horrebow* som Skifteforvalter i Sal. *Doctor Bangs* Stervboe, den 17. *Mart.* 1776 underskreven, og det derudi paaberaabte *Extract* af *Testamentet*, ligeledes af ham Selv *verificeret*. — Uden Tvivl har han først haft i Sinde at tilstille det *Theologiske Facultet* disse 2de *Documenter* tilligemed *Legati Capital* 434 Rdlr. men har siden betænkt sig og leveret Pengene til *Quæstor*, Hans *Excellence* Hr. Geheime Raad *de Stampe*, som derfor har *quiteret* paa Skiftebrevet over Sal. *Doctor Bangs* Sterfboe. — Dette *Promem.* viidner da, at *Legato* ikke er tilfalden viidere end de meldte 434 rd., undtagen hvad som maatte indkomme for 3de smaa Gieldsbeviiser i alt paa 35 rd. og udgivne af *H. Wang, Chr. Carl Stolpenberg* og *Jacob Hundt.* — Af disse Gields beviiser er vel neppe noget at vente til Indkomst for *Legato*, men imidlertid sendes de dog hermed, at de kan forblive ved det *Theologiske Facultet* som skal forestaae dette *Legatum*, hvorimod jeg skulde bede, at Frue *Horrebow* maatte meddeeles et Beviis for at de af hende ere afleverede. Khvn. den 24 *Aprilis* 1777.

B. G. v. Obelitz.

Til det *Theologiske Facultet.*

(Eforiprot.)

Nr. 4. **Kons. Skr.** af 11. Marts 1876 til 1ste Revisionsdepartement — i Anledning af, at der var gjort en Revisionsudsættelse om, at Bangs Legat for theologiske Regensalumner ikke var tildelt de i Fundatsen nævnte Alumner, der „logere i Regenzen i den fjerde Gang, anden Dør paa høire Haand, oven paa eller i anden Etage“, men theologiske Studenter overhovedet paa Regensen — hvori udtales, at Univ. Dir. Skr. 9. Marts 1839 med Hensyn til de Regensstipendier, hvis Fundatser henlægge dem til visse Kamre paa Regensen, har bifaldet, at Stipendierne bortgives, uanset at Stipendiaterne bebo andre end de i Fundatserne nævnte Værelser. Hvad Formen for Ud-

nævnelsen angaaer, anser Konsistorium ikke den hidtil fulgte Fremgangsmaade, hvorefter ingen Denominationsskrivelse fra det theologiske Fakultet bruges, for uforenelig med Testamentet og har derfor ved Skrivelse til Legatets Eforus godkjendt den.*)

(Univ. Arkiv.)

O. Bangs Jubilæmslegat.

Univ. Aarb. f. 1873—75 S. 141—142.

Til Minde om Gehejmekonferensraad, Doctor og Professor medicinæ Oluf Lundt Bangs 60aarige Virken som Universitetslærer blev af den danske Lægestand sammenskudt en Sum af 3223 Kr. 12 Ø., hvis nærmere Anvendelse overlodes til Modtageren. Denne skjænkede Kapitalen til Universitetet til Oprettelse af et Legat under Navn af „O. Bangs Jubilæumslegat". Ifølge Fund. 30. Marts 1875, konf. 17. April s. A., skulle Legatets Renter 131 Kr. 74 Ø. tildeles en trængende medicinsk Student, som efter Legatets sidste Bortgivelse har taget første Del af den lægevidenskabelige Examen med bedste Karakter. Under lige Forhold have Stifterens Slægtninge i nedstigende Linie Fortrinet. Understøttelsen kan kun nydes i et Aar og udbetales med det hele Beløb strax efter Bortgivelsen, som finder Sted efter Afslutningen af hvert Aars Sommerexamen. Det lægevidenskabelige Fakultet bortgiver Understøttelserne; en af og blandt dette Fakultets Medlemmer valgt Eforus varetager Legatets Tarv.

Legatkapitalen udgjorde den 1. Jan. 1889............ 3400 Kr. foruden en kontant Beholdning af 65 Kr. 87 Ø.

Fundats for O. Bangs Jubilæumslegat af 30. Marts 1875, konf. d. 17. April s. A. *Bilag.*

Vi Rektor og Professorer ved Kjøbenhavns Universitet gjøre vitterligt: Gehejmekonferentsraad, Doctor og Professor medicinæ Oluf Lundt Bang har modtaget en Sum, stor 3223 Kroner 12 Øre, omsat i kongelige Obligationer til 3400 Kroner og kontant 30 Kroner, der er sammenskudt af den danske Lægestand til et Legat, som skal bevare Mindet om hans 60aarige Virken som Universitetslærer. Da den nærmere Anvendelse af Summen er overladt til Modtageren, har denne tilstillet Universitetet den nævnte Kapital, bestaaende af 4 kongelige 4% Obligationer, nemlig litr. B. Nr. 373 paa 2000 Kroner, litr. C. Nr. 198 paa 1000 Kroner, litr. F. Nr. 443 paa 200 Kroner og litr. F. Nr. 445 paa 200 Kroner samt et kontant Beløb af 30 Kroner, med den Bestemmelse, at deraf skal oprettes et Legat under Universitetets Bestyrelse under Navn af „O. Bangs Jubilæums-Legat" til Bedste for trængende medicinske Studenter, som have taget første Del af den lægevidenskabelige Examen med bedste Karakter. I Overensstemmelse med Giverens Ønske og de af ham angivne nærmere Vilkaar har Konsistorium forfattet følgende Fundats:

1. Legatet bestyres som en for sig bestaaende, selvstændig Formue, men for øvrigt paa samme Maade som Kjøbenhavns Universitets øvrige Legatmidler. Eforus vælges af det lægevidenskabelige Fakultet blandt dette Fakultets Medlemmer.

*) Univ. Aarb. f. 1875—76 S. 67.

2. Understøttelse af Legatet kan søges af trængende, medicinske Studenter, som ved en af de efter Legatets sidste Bortgivelse afholdte Examina have taget første Del af den lægevidenskabelige Examen med første Karakter. Ved den første Bortgivelse i indeværende Aars Sommer kan Legatet søges af trængende, medicinske Studenter, der ved den forestaaende Sommerexamen bestaa den nævnte Prøve med første Karakter.

3. Det lægevidenskabelige Fakultet bortgiver Understøttelsen af Legatet til den Student, som findes værdigst blandt de efter foranstaaende Regel berettigede Ansøgere. Under lige Forhold have Stifterens, Gehejmekonferentsraad Dr. med. O. L. Bangs Slægtninge i nedstigende Linie Fortrinet.

4. Efter hvert Aars Juni Termin, naar den om Sommeren afholdte første Del af den medicinske Embedsexamen er afsluttet, bortgives Understøttelse af Legatet med det Beløb, som den aarlige Rente, efter Fradrag af Administrationsgebyret til Universitetets Kasse, udgjør, første Gang i indeværende Aar med det Beløb, som de indtil Juni Termin d. A. paaløbne Renter i Forbindelse med Legatets kontante Beholdning af 30 Kroner efter fornævnte Fradrag udgjør. Understøttelsen kan kun nydes i *et* Aar, og udbetales med det hele Beløb strax efter Bortgivelsen.

5. Under Forbehold af Regeringens Stadfæstelse, og saa længe Giveren lever med hans Samtykke, kan Konsistorium vedtage Tillæg til og Ændringer i denne Fundats.

(Kvæsturens Arkiv.)

Barth. Bartholins Legat til Professorernes Husleje.

Engelstofts Annaler f. 1813 S. 296.

Dette Legat er rimeligvis stiftet af Professor ved Kjøbenhavns Universitet Bertel Bartholin, der var en Søn af Caspar Bartholin, den nedenfor nævnte Legatstifter. B. Bartholin døde i Aaret 1690, se Stamtavlen over den Bartholinske Familie i Hofmans Fund. I S. 162. Naar Legatet er stiftet og med hvilken Kapital, vides ikke. Legatets aarlige Rente 148 Kr. 74 Ø. udbetales til Universitetet og tages til Indtægt paa dettes Indtægtspost 5 til Dækning af de af Universitetets Kasse bevilgede Huslejeportioner for Professorerne.

Legatkapitalen udgjorde den 1. Jan. 1889 ...... 3838 Kr. 71 Ø.

Caspar Bartholins Legat.

Hofmans Fund. I S. 165—67, Jansons Beskr. S. 24, Engelstofts Annaler f. 1813 S. 293.

Ved Fundats af 23 Aug. 1629 stiftede Anne Bartholin, født Fincke, overensstemmende med sin afdøde Mands, Professor i Medicin og siden i Theologi ved Kjøbenhavns Universitet Caspar Bartholins (Bertelsens) Villie, et Legat paa 200 Rdl. Sp. til Universitetet. Efter Fundatsen anvendes Halvdelen af den aarlige Rente til „fattige Scholens Personer her i Kiøbenhaffn“. Denne Del indbetales til Metropolitanskolen med 8 Kr. 25 Ø. og tages til Indtægt for Skolens Stipendiefond. Den anden Halvdel er bestemt for „fattige Husarme her i Byen“. Stifterindens Slægt skal efter Fundatsen i Forbindelse med Rektor og

og det theologiske Fakultet udnævne dem, der skulle oppebære saadan Understøttelse; findes Ingen af Slægten, tilfalder Udnævnelsesretten Rektor og det theologiske Fakultet. For Tiden udnævner den theologiske Professor, der er Legatets Efor.

Legatets Kapital udgjorde den 1. Jan. 1889 ..... 426 Kr. 12 Ø.

Fundatsen for Caspar Bartholins Legat. *Bilag.*

Rector och *Professores* Vdj Kiøbenhaffns *Universitet*, Kiendis och her med witterligt giör for Os och wore Effterkommere i *Universitetet*, at efftersom denn Hederlige och Gudfryctige Quinde Anne Salige Doctor Caspers sin Salige Husbondis woris Kiere *Collegæ* denn Hederlige och Höiglerde Mands D. Casper Bertelsens, *Philosophiæ, Medicinæ,* och *Theologiæ Doctoris* willie att effterkomme haffuer ladet tellie till Os Thry Hundrede gode *Specie* daller, da haffue wi effter hendis willie och samptöche giort der paa Saadan en forordning, som her effter iche som ett bart Gield Breff; Men som en stedzvarendis *Fundaz* holdis schall:

Først, At effter som det Ene Hundrede daller er strax bleffuen leueret till Hederlige och Höiglerde Mand, vor Kiere *Collegam* D. Claus Plumb, nu Kircheverger till wor Frue Kirche her sammesteds, huorpaa hand och haffuer Vdgiffuet sin *Quitanz,* som *Copien* der aff med hans egen hand schreffuen och Vnderschreffuen her med fölger: Da schall Kirchen till beste den Aarlige Rente der aff, som er Sex *Specie* daller Aarligen Anuendis till voxlius paa den store Stage som staar i Choret wed den Salige Mands hans Grauff, som er Jeffnsies med D. *Capitanej* Steen paa den höyre side, naar mand wender sig i Øster: Och den Salige Mand med sin kiere Hustroe, Börn och Arffuinge der imod niude deris frie Lejersted sammestedz, med Muur Vnder Jorden, som dend nu forfattet er, och et *Monument* paa weggen, huorsomhelst det beleyligt Kirchen till beprydelse, uden nogen forhindring schee kand; Och det uden nogen wiidere udgifft derfore till Kirchen i nogen maade, Aldelis aff Kirchewergerne, som nu er, eller kommendis worder, wbehindret. Ellers naar nogen aff Arffuingerne, som ere Vden *Universitetet,* och iche ere i deris och *Professorum familiis* hendöer, da at giffue, naar Graffuen obnes, derfore en Kiendelse till Kirchen, nemlig Otte *Specie* daller.

For det Andet, schall de Andre Thoe Hundrede *Specie* daller, det förste mueligt er, Vdsettis aff Os paa Rente till wisse och wederhefftige folch saaledis, som wi wille det Ansuare for Gud i Himmelen och haffue en god Samwittighed, och da schall de Sex *Specie* daller Rente aff det Andet Hundrede Anuendis Aarlige paa fattige Scholens Personer her i Kiöbenhaffn; Och de Andre Sex *Specie* daller, Rente aff det Tredie Hundrede Vdj lige maade Vdgiffuis till fattige Husarme her i Byen. Dog saaledis, att den fromme Dannequinde, saa lenge hun leffuer Aarligen dem aff Os bekommer, derfore till forsch[ne] Brug att Raade. Och siden effter hendis dødelig Affgang aff *Rectore* och *Facultate Theologicâ* med den Eldste hendis Arffuing, som er i *Universitetet,* eller om ingen i *Universitetet* er, da med den Eldste, som *ex literato ordine* her i Byen uden *Universitetet,* eller och Aff *Rectore* och *Facultate Theologicâ* Allene om ingen saadan Arffuing, som forsch[t] staar findis her i Byen boesiddendis, i lige maade till samme Gudelig Brug at henwendis, Ahnsehendis de got folches welmeente *Intention,* som Gud till Æhre, och Andre Gudfryctige Mennischer till Exempell scheed er. Thill ydermehre foruaring ere tuende ens liudendis *Exemplaria* heraff forfattet, det ene at bliffue i *Universitetis* giemme, och det Andet hoes Anne S. D. Caspers eller hendis Arffuinger att forwaris. Till witterlighedt haffue wi hengt *Universitatis Secret* her neden for, och Jeg Anne S. D. Caspers hengt min Salige Mands Signet her neden wnder och med Egen Haandt Vnderschtt. *Actum* Kiöbenhaffn den 23 *Augusti* Aar effter Christi Naaderige födzell M. DC. XXIX.

Anne Salig dochtter Caspers

Egen hand.

(Original paa Pergament i Universitetets Arkiv, med to vedhængende Segl.)

Erasmus Bartholins Legat.

Hofmans Fund. I S. 169 og 282, Badens Univ. Journal f. 1793 S. 18, Nyerups Efterr. S. 27—30, Engelstofts Annaler f. 1809 II S. 82, f. 1812 S. 24—25, f. 1813 S. 296 Note *), Scheels Koll. og Stip. S. 36.

Professor i Medicin og Mathematik Erasmus Bartholin skjænkede ved Testament af 5. Dec. 1696, der stadfæstedes af Kongen den 8. Nov. 1698, til Universitetet en Kapital af 3000 Rdl. til Anvendelse paa følgende Maade:

1. 1200 Rdl., hvis Rente skal bruges „til hielp at holde en Urte Gaards-Mand for in Horto Botanico, samt at kiøbe fremmet frøe og Planter". Den aarlige Rente 93 Kr. indbetales nu til Universitetet og tages til Indtægt paa den botaniske Haves Konto (Udgiftspost 3 b).

2. 300 Rdl., hvoraf Renten bruges „til Ild og Lys for Kammere paa Regentzen". Den aarlige Rente, der udgjør 23 Kr. 25 Ø., uddeles i Henhold til Kons. Skr. 20. Marts 1879 paa sammes Vegne af Eforus til en Regensalumnus.

3. 1000 Rdl. „for at completere sin Salig Moders Anna Finkes Legatum, hvoraf dend største Deel var undergaaet". Renten heraf skal aarlig uddeles til „fattige Huus Arme i Kiøbenhafn, der skamme sig ved at gaae om og tigge samt fattige Sengeliggende sammesteds, der fordi de ere Vanføre, Gamle og Svage, ei kand fortiene deres Føde". Den aarlige Rente, der udgjør 77 Kr. 50 Ø., uddeles i Henhold til Kons. Skr. 11. Febr. 1876 paa sammes Vegne af Eforus.

4. 500 Rdl., „hvoraf Een Professor eller Een anden god og Væderheftig Mand, som forvalter de legerede Capitaler skal nyde Renten". Eforus oppebærer nu den aarlige Rente af 781 Kr. 71 Ø. med 30 Kr. 27 Ø.

Dette Legat er forenet med Anne Finckes Legat (Bartholin-Finckes Legat). De forenede Legaters samlede Kapital udgjorde den 1. Jan. 1889.... .... 6448 Kr. 37 Ø.

Bilag. Nr. 1. **Extrakt-Afskrift af Testamentet.** Sl. Hhrr. *Estats* Raad *Erasmus Bartholinus* hafver ved *Testamente*, dateret 5te Decembr. A° 1696 Allernaadigst *Confirmeret* d. 8 Nov^br 1698 gifvet

Først 1200 Rixdaler, hvoraf dend Aarlig Rente skal bruges til hielp at holde en Urte Gaards-Mand for *in Horto Botanico*, samt at kiøbe fremmet frøe og Planter. For det Andet 300 Rdlr. hvoraf Renten bruges til Ild og Lys for Kammere paa *Regentzen*. For det Tredie 1000 Rdlr. for at *completere* sin Salig Moders *Anna Finkes*, *Legatum*, hvoraf dend største Deel var undergaaet. Samme 1000 Rdlr^s Renter skal Aarligen uddeeles til fattige Huus Arme i Kiøbenhafn, der skamme sig ved at gaae om og tigge samt fattige Sengeliggende sammesteds, der fordi de ere Vanføre, Gamle og Svage, ei kand fortiene deres Føde. For det Fjerde 500 Rdlr., hvoraf Een *Professor* eller Een anden god og Væderheftig Mand, som forvalter de *legerede Capitaler* skal nyde Renten.

(Kvæsturens Samling af Fundatser Fol. 13 Nr. 23.)

---

*) Erasmus Bartholins Legater ere her sammensmeltede med Anne Finckes Legater under Rasmus Bartholins Navn.

Nr. 2. **Univ. og Skole-Direkt. Skr.** af 9. Decbr. 1837 til Konsistorium om Fordelingen af de af R. Bartholin og A. Fincke stiftede Legater.*)

Efter Indstilling fra Kvæstor, Prof. Bang, og Bogholder, Sekretær Swensen har Direktionen bifaldet, at bemeldte Legater, hvis oprindelige Størrelse var 3333 Rdl. 32 Sk., men som efter Opgjørelsen beløbe sig til 3212 Rdl. 54 Sk., fordeles til sammes forskjellige Underafdelinger saaledes, at de øvrige af disse — til botanisk Have, Regensalumner, Husarme og andre Fattige — udlægges med samme Beløb, som de oprindelig have udgjort, men at den Afdeling, som kommer Eforus tilgode, afkortes den hele Forskjel mellem det samlede Legats oprindelige og nuværende Størrelse, saaledes at samme i Stedet for 500 Rdl. herefter kun vil udgjøre 379 Rdl. 22 Sk., hvilken Formindskelse af Efori Andel, da Afdelingen til den botaniske Have bliver at afsondre fra det øvrige Efori og at henlægge som et særskilt Legat under Kvæsturens Bestyrelse, ikke skjønnes at kunne medføre nogen Ubillighed, eftersom Efori Andel da vil staae endog i et større Forhold til de under hans Cura forblivende Afdelinger af Legatet end, hvad der oprindelig var Eforus tillagt, stod til det hele Legat. Legatets Underafdelinger blive da saaledes at beregne: til den botaniske Have 1200 Rdl., til Studerende paa Regensen 300 Rdl., til Husarme 1000 Rdl., til andre Fattige 333 Rdl. 32 Sk., til Eforus 379 Rdl. 22 Sk., tilsammen 3212 Rdl. 54 Sk.**)

(Univ. Arkiv.)

Nr. 3. **Univ. og Skole-Direkt. Skr.** til Konsistorium af 20. Febr. 1838, hvorved bl. a. bifaldes, at den Bestemmelse i Univ. og Skole-Direkt. Skr. 9. Dec. 1837, hvorefter Afdelingen til den botaniske Have af de af R. Bartholin og A. Fincke stiftede Legater udgaaer af Forbindelse med Eforatet og henlægges under Kvæsturens umiddelbare Bestyrelse, maa bortfalde.

(Univ. Arkiv.)

Nr. 4. **Kons. Skr.** af 11. Febr. 1876 til Eforus for Bartholin-Finckes Legat, Prof. Goos, hvorved denne bemyndiges til selv at uddele de Understøttelser, som ere bestemte til en Professorenke***) samt til Husarme og andre Fattige.†)

(Univ. Arkiv.).

Nr. 5. **Kons. Skr.** af 20. Marts 1879 til Eforus for Bartholin-Finckes Legat, hvorved denne bemyndiges til, som hidtil, at uddele Understøttelsen af bemeldte Legats Afdeling for Regensianere, saaledes at denne, som hidtil, nydes af *en* Regensianer, der beholder den, saalænge han har Regensbeneficiet.††)

(Univ. Arkiv.)

Fru Bartholins Legat til Universitetsbiblioteket.

Hofmans Fund. I S. 279, Jansons Beskr. S. 34, Engelstofts Annaler f. 1812 S. 25, Nyerups Annaler S. 341.

Ved Testament af 12. Okt. 1762 skjænkede Etatsraad Thomas Bartholins Enke, Else Magdalene Bartholin, som tidligere havde været gift med Ole Rømer, 500 Rdl. til Universitetsbiblioteket

*) Selmers Aarb. f. 1838 S. 117.

**) Efter Opgjørelsen til 31. Dec. 1835, hvortil Universitets Direktionens Skrivelse refererer sig, udgjorde disse Legaters samlede Kapital vel 3212 Rdl. 54 Sk., men efter Opgjørelsen til 31. Dec. 1836, som under 20. April 1837 forsynedes med kgl. Stadfæstelse, var den blevet forøget til 3224 Rdl. 18 Sk., hvorefter den Afdeling, som kommer Eforus tilgode (i hvilken Forskjellen mellem det samlede Legats oprindelige og nuværende Størrelse er afkortet) udgjorde 390 Rdl 82 Sk.

***) Se herom nærmere under Ane Finckes Legat.

†) Univ. Aarb. f. 1875–76 S. 68.

††) Univ. Aarb. f 1878—79 S. 653.

„til gode Bøgers Indkiøb". Renten af denne Kapital indbetales til Universitetet og godskrives under dettes Udgiftspost 3 a Universitetsbibliotheket med 50 Kr. 54 Ø. aarlig.

Legatets Kapital udgjorde den 1. Jan. 1889....... 1304 Kr. 43 Ø.

Bilag. Nr. 1. Udskrift af Frue Etats Raad Inde Bartholins Testamente af 12te Octobr. 1762.

Par: 15. Til *Universitetets Bibliotheqve* giver Jeg den *Summa* 500 rdl skriver Fem Hundrede Rixdaler, som skal legges til *Bibliotheqvets Capital*, saa at Renten der af anvendes til gode Bøgers Indkiøb. Hvorimod Jeg begierer, at *Rector* og *Professores* ville til een ævig Erindring laade paa det Skab, hvorudi *Manuscripterne* staaer, sætte een *Latinsk inscription* i saadan Meening, at deri forvares *Manuscripta Bartholiniana ex antiqvaria*, som til *Bibliothecam academicam* ere givne og forærede.

(Kons. Kopibog 1759—67 pag. 470—71 Nr. 256).

Nr. 2. Skrivelse af 16. Juli 1763 fra Konferensraad Bartholin Eichel til Rektor og Professorer, hvorved Fru Bartholins Testamente meddeles, se under Rømer-Bartholins Legat.

Rømer-Bartholins Legat.

(Legatum Roemerianum et Bartholinianum.)

Jansons Beskr. S. 35, Engelstofts Annaler f. 1812 S. 26, Scheels Koll. og Stip. S. 60—61.

Ved Testament af 12. Okt. 1762 skjænkede Etatsraad Thomas Bartholins Enke, Else Magdalene Bartholin, som tidligere havde været gift med Ole Rømer, 1500 Rdl. til Universitetet under Navn af Legatum Roemerianum & Bartholinianum „til Det Astronomiske Studii Nytte". Halvdelen af Renten skal anvendes „til Astronomiske Instrumenter at bekoste", den anden halve Del tildeles „de Studentere, som til Astronomiam et observationes coelestes paa Taarnet flittigen anvende deres Tid, saalænge som de ikke nyde noget andet Stipendium (Communitetet undtagen) ved det Kongelige Universitet". Da den til Stipendier bestemte Del er voxet ved oplagte Renter, i Tilfælde, hvor ingen kvalificerede Ansøgere havde meldt sig, kan der nu aarlig hertil uddeles 120 Kr. 54 Ø. Medens denne Del af Renten udbetales direkte til Eforus, som herfor aflægger Eforiregnskab, optages den for Observatoriet bestemte Del paa dettes Budget under Universitetets Regnskab (Udgiftspost 3 f) med 75 Kr. 18 Ø., jfr. Univ. Dir. Skr. 9. Maj 1840.

Legatets samlede Kapital hvoraf der til Stipendier kan anvendes Renten af 3110 Kr. 79 Ø., til Observatoriet Renten af 1940 Kr. 21 Ø., udgjorde den 1. Jan. 1889.......................... 5051 Kr.

Bilag. Nr. 1. Hr. *Conferentz* Raad *Bartholin Eichels* Skrivelse til *Rect.* og *Prof. dat.* 16de *Julii* 1763 hvor i hand melder at afg. Frue *Etats* Raad Inde *Tho-*

mas Bartholins ved *Testamente* har skienket til *Univ. Bibliotheque* 500 rd. og til det *Astronomiske Studii* Nytte 1500 rd. og lyder saaledes:

Høyædle og Velbaarne
Høyædle og Høyærværdige
samt
Høyædle, Velædle og Velbyrdige Herrer!

Da nu afg. Frue *Etats* Raad Inde Salig *Thomas Bartholins* ved *Testamente* af 12 *Octobr* 1762 ibland andet har skienket til *Universitetets Bibliotheque* 500 rd. og ligeledes den *Summa* af 1500 rd. til Det *Astronomiske Studii* Nytte, saaledes, og paa den Maade som indsluttede af mig *verificerede Copier* af *Testamentet* udviiser for saavidt samme Poster betreffer, saa har ieg ey villet ermangle sligt de høystærede Herrer herved at tilmelde, Ligesom og, at da ieg er indsadt som *Executor* af hendes *Testamente*, og Deelingen *conform* hendes sidste Villie til forestaaende 11te *Junii* 1764 formodentlig kand blive giort, Pengene da til den Tid hos mig imod vedbørlig Qvittering kand blive imodtagne.

Dernest ieg stedse lever
Høyædle og Velbaarne
Høyædle og Høyærværdige
Høyædle, Velædle og Velbyrdige Herrers
allerskyldigste og ergivne
Tienner
Bartholin Eichel.

Kiøbenhafn
d. 16de *Julii* 1763.

Nr. 2. Udskrift af Frue *Etats* Raad Inde *Bartholins Testamente* af 12te *October* 1762.

Par: 16. Giver Jeg den *Summa* 1500 rdl. skriver Et Tuusinde Fem Hundrede Rixdaler til Det Kongel. *Universitet,* for at udsættes paa Rente iblandt andre *Universitetets Capitaler* (hvilke skal føre Navn af *Legatum Roemerianum & Bartholinianum*) hvis aarlige Rente skal være til Det *Astronomiske Studii* Nytte; Og indstiller Jeg til *Rectores**) og *Professorum* beste Overlæg, om de icke finde for got at de deraf faldende Renter i de første Aaringer tvende eller fleere Aar vorder oplagde og samlede til at kiøbe den store *Historiam coelestem Britannicam*, saa og den i *Nürnberg projecterte Hommaniske Globum* eller Welt Kugel, saa fremt den kommer i Stand.

Og naar samme var anskaffet, da skal i den efterkommende Tid halfdeelen af de bem[te] Femten Hundrede Rixdalers Rente fremdeeles være til *Astronomiske Instrumenter* at bekoste, og den anden halve Deel til de *Studentere* som til *Astronomiam et observationes coelestes* paa Taarned flittigen anvende deres Tid, saalænge som de ikke nyde noget andet *Stipendium* (*Communitetet* undtagen) ved Det Kongelige *Universitet.*

Conform med *Originalen*
Testerer
Bartholin Eichel.

(Kons. Kopibog 1759—1767 Pag. 469—81 Nr. 255—56.)

Nr. 3. **Univ. og Skole-Direkt. Skr.** til Konsistorium af 9. Maj 1840, hvorved fastsættes, at den halve Rente af det det astronomiske Taarn tillagte Legatum Roemerianum et Bartholinianum for Fremtiden udbetales umiddelbart til Professor astronomiæ, som har at anvende samme overensstemmende med Testamentet af 12. Okt. 1762, og for denne Anvendelse har at aflægge Eforiregnskab, og at derimod kun den anden halve Del af Renten vil være at optage mellem Taarnets almindelige Indtægter.**)

(Univ. Arkiv.)

---

*) Skal sagtens være: »Rectoris«.
**) Selmers Aarb. for 1840 S. 40.

Nr. 4. **Decision** af 12. April 1842 til det af Eforus for Aaret 1840 aflagte Regnskab, hvorved fastsættes, at i Overensstemmelse med Univ. Dir. Skr. 9. Maj 1840 Halvdelen af den *aarlige* Rente bliver at oppebære af Professor astronomiæ, som har at anvende samme overensstemmende med Testamentet af 12. Okt. 1762 og derfor at aflægge Eforiregnskab, hvorimod den anden Halvdel af fornævnte *aarlige* Rente vil være at optage mellem Taarnets almindelige Indtægter.

(Eforiprot.)

Nr. 5. **Kons. Skr.** af 27. Dec. 1843 til Eforus for Rømer-Bartholins Legat, hvorved udtales, at Konsistorium anser det for rettest, naar ingen til Legatet Kvalificeret findes, at Eforus hæver Renterne og indbetaler dem i Kvæsturen til Oplægning for den Del af Kapitalen, der er bestemt for Studerende*).

(Univ. Arkiv.)

A. P. Berggreens Legat.

(A. P. Berggreens Legat til Musikere, der have virket for Kirke- og Folkesangen.)

Univ. Aarb. f. 1876—77 S. 110—111.

En ved Sammenskud af Mænd og Kvinder tilvejebragt Sum af 2800 Kr. blev i Sommeren 1876 overleveret Professor A. P. Berggreen som Grundlag for et Legat, der skulde bære hans Navn. Ved Fundats af 25. Nov. 1876, konf. 18. Dec. s. A., oprettedes da et Legat under Navn af „A. P. Berggreens Legat til Musikere, der have virket for Kirke- og Folkesangen“, der staaer under en særlig Bestyrelse af to musikkyndige Medlemmer samt en Professor ved Kjøbenhavns Universitet, helst af det rets- og statsvidenskabelige Fakultet. Ved Afgang supplerer Bestyrelsen sig selv ved at vælge et Medlem overensstemmende med foranstaaende Regel for Sammensætningen. Efter Bekjendtgjørelse i Berlingske Tidende bortgiver Bestyrelsen Understøttelserne — enten hele det disponible Rentebeløb eller, hvis Omstændighederne maatte opfordre dertil, dette delt — til Musikere, der have virket for Kirke- og Folkesangen i Danmark, enten ved Udgivelsen af Arbejder eller paa anden Maade. Bortgivelsen sker for et Aar, men kan paany ske til den samme Person. Om Legatets Virksomhed og Formuestilstand gjør Bestyrelsen aarlig Indberetning til Konsistorium.

Legatkapitalen udgjorde den 1. Jan. 1889....... 2904 Kr. 10 Ø.

Bilag. **Fundats** af 25. Novbr. 1876, konf. 18. Decbr. s. A.

I afvigte Sommer blev der i Aarhus overleveret mig en af mange Mænd og Kvinder sammenskudt Sum af 2800 Kr. som Grundlag for et Legat, der skulde bære mit Navn, og hvis nærmere Bestemmelse det tillidsfuldt blev mig overladt at træffe.

Intet kan ligge nærmere for mig og intet vistnok bedre stemme med Givernes Tanker end, at denne Hædersgave anvendes til Fremme af den Sag,

---

*) Selmers Aarb. f. 1843 S. 67.

der altid har ligget og stedse ligger mig saa meget paa Hjærte, nemlig Kirke- og Folkesangen i Danmark. Jeg har derfor bestemt mig til at anvende den til Oprettelsen af et Legat til bedste for Musikere, der have virket for denne Sag, enten ved Udgivelsen af Arbejder eller paa anden Maade. Det har derhos været mit Ønske at sikre dette Legats Virksomhed ved at stille det under Tilsyn af Konsistorium ved Kjøbenhavns Universitet, med hvilken Stiftelse jeg har haft saa mange Berøringer, samt ved Kapitalens Forvaltning under Universitetskvæsturen, og dette mit Ønske har mødt velvillig Imødekommen fra Universitetsmyndighedernes Side.

I Henhold til den mig givne Bemyndigelse opretter jeg da følgende Fundats:

1. Under Navn af „A. P. Berggreens Legat til Musikere, der have virket for Kirke- og Folkesangen" oprettes et Legat, hvis Kapital for Tiden udgjør 2800 Kr. i Statsobligationer, indskrevne i Statsgjældens Bøger under Legatets Navn. Kapitalen forvaltes af Universitetskvæsturen som en for sig bestaaende, selvstændig Formue, under sædvanlige Vilkaar med Hensyn til Administrationsudgifterne.
2. Legatets Bestyrelse bestaar af to musikkyndige Medlemmer samt en Professor ved Kjøbenhavns Universitet, helst af det rets- og statsvidenskabelige Fakultet. Legatets første Bestyrelse dannes af Legatstifteren, Professor A. P. Berggreen, Professor J. P. E. Hartmann samt Professor ved Kjøbenhavns Universitet C. Goos. Ved Afgang supplerer Bestyrelsen sig selv ved at vælge et Medlem overensstemmende med foranstaaende Regel for Sammensætningen.
3. Legatet er bestemt for Musikere, der have virket for Kirke- og Folkesangen i Danmark, enten ved Udgivelsen af Arbejder eller paa anden Maade.
4. Understøttelserne af Legatet bortgives af Bestyrelsen. Legatet gives enten med hele Rentebeløbet, efter Fradrag af Udgifterne ved Bestyrelsen, til en enkelt Musiker, eller deles, hvis Omstændighederne maatte opfordre dertil og navnlig, hvis Renten i Fremtiden maatte voxe til en større Sum derved, at Kapitalen forøgedes ved senere indkommende Bidrag, mellem flere Musikere efter Bestyrelsens nærmere Bestemmelse. Det nydes i et Aar, men kan paa ny bortgives til den samme Person.
5. Om ledige Portioner af Legatet sker Bekjendtgjørelse i Berlingske Tidende. Ansøgninger, ledsagede af fornødne Oplysninger, indkaldes med 4 Ugers Varsel.
6. Bestyrelsen gjør aarlig Indberetning til Konsistorium ved Kjøbenhavns Universitet om Legatets Virksomhed og Formuetilstand. Regnskab indsendes af Bestyrelsen i hvert Aars Februar Maaned til Revision i Revisionsdepartementet.
7. Skulde Tillæg til eller Forandringer i denne Fundats anses for ønskelige, gjør Bestyrelsen Forslag herom til Konsistorium, som eventuelt indstiller dem til Regeringens Stadfæstelse.

Kjøbenhavn den 25. November 1876.

A. P. Berggreen.

Bings Legater.

Hofmans Fund. I S. 228—34, Jansons Beskr. S. 17, Badens Univ. Journal f. 1793 S. 18, Nyerups Efterr. S. 30, Engelstofts Annaler f. 1809 II S. 82, f. 1812 I S. 27, Scheels Koll. og Stip. S. 61—63.

Etatsraad, Dr. med. Jens Bing oprettede, i Henhold til en ham den 22. Juni 1742 meddelt facultas testandi, under 11. Maj 1749 et Testament, nærmere bestemt ved Kodicil af 8. Juni 1751, hvorved han traf Dispositioner med Hensyn til Anvendelsen af en Kapital paa

36,900 Rdl., og anmodede Konsistorium om at drage Omsorg for, at de af ham nævnte fundatsmæssige Bestemmelser bleve overholdte.

Af den nævnte Kapital blev 1000 Rdl. skjænket til Frue Kirkes fattige Skole, 900 Rdl. til Holmens Kirkes fattige Skole og 1000 Rdl. til Vaisenhuset i Throndhjem, hvilke Beløb ere udbetalte til de vedkommende Stiftelser. Tilbage blev altsaa en Kapital paa 34,000 Rdl., som gik ind under Universitetets Bestyrelse. Denne anvendes paa følgende Maade:

a. Renten af 4000 Rdl. tildeles 10 „nødlidende Huus-Arme, som ere skikkelige og gudfrygtige“ med 32 Kr. aarlig til hver. Uddelingen foregaaer ved Eforus.

b. Renten af 4000 Rdl. tildeles „Fattige, gudfrygtige og skikkelige Studentere“ paa Regensen med 20 Rdl. aarlig til hver. Denne Afdeling er ved Concl. cons. 13. Jan. 1768 forøget med 3000 Rdl., som er tilfaldet Universitetet, efterat nogle ved Testamentet indsatte Legatnydere ere afgaaede ved Døden, jfr. nedenfor. Af den samlede Kapital udredes ifølge Kons. Skr. 17. Juli 1841 14 Stipendieportioner, af hvilke 10 Portioner udelukkende forbeholdes Regensalumner. Disse sidste, der af Eforus foreslaaes „til Consistorii Approbation“, udgjøre 40 Kr. om Aaret og nydes saalænge Vedkommende boer paa Regensen, de øvrige, der ere forhøjede til 60 Kr. aarlig, nydes i 3 Aar.

c. 4000 Rdl. vare bestemte til Kjøb af 6 Senge i Vartou; Resten af Kapitalen skulde blive staaende paa Rente, for at der i Fremtiden kunde oprettes flere Senge. For Tiden findes der 6 Senge, paa hvilke indlægges „fattige, elendige og med Brek beladne Mennesker“. Eforus foreslaaer 3, blandt hvilke Konsistorium vælger. De paa disse indlagte Personer erholde hver ugentlig 65 Ø.

d. Renten af 2000 Rdl. er bestemt for „fattige, syge Studentere“. Denne Afdeling er ved Concl. cons. 13. Jan. 1768 forøget med 3000 Rdl., som er tilfaldet Universitetet, efterat nogle ved Testamentet indsatte Legatnydere ere afgaaede ved Døden, jfr. nedenfor. Der kan saaledes aarlig uddeles indtil 200 Rdl. af denne Afdeling, hvortil endnu kan komme Overskudet af Legatets Regnskab i dets Helhed, jfr. nedenfor. Af denne Afdeling udredes Udgifterne til den Medicin, som Alumnerne paa Borchs, Elers' og Valkendorfs Kollegier bruge, jfr. Selmers Aarb. f. 1841 S. 58.

e. Renten af 2000 Rdl. (= 160 Kr.) er bestemt for Professorernes Distributs som et Vederlag „for at have Møie med Capitalens Udsætning paa Rente, og drage al Omsorg med den Troskab, som de til alle andre Publiqve Fonds stedse have udviist, og udviser“.

f. Renterne af forskjellige Kapitaler, til et samlet Beløb af 18 000 Rdl., vare tillagte forskjellige i Testamentet navngivne Personer og deres Børn for en vis Tid. Efter denne Tids Udløb skulde Renten

af den halve Del af Kapitalen, altsaa 9000 Rdl., forbeholdes „fattige af mine Brødre Børns Descendenter til nødvendig Brug indtil 4de Leed inclusive“, medens den anden Halvdel tillægges „Universitetets fattige Enker, Studentere Syge og Sengeliggende“. Med Hensyn til denne sidste Halvdel, der forlængst er tilfaldet Universitetet, er det ved Concl. cons. 13. Jan. 1768 fastsat, at den skal deles lige mellem trængende Studenter (ovenfor litr. b.), syge Studenter (ovenfor litr. d.) og Professorenker. For disse sidste haves saaledes aarlig til Uddeling Renten af 3000 Rdl., der ifølge Kons. Skr. 17. Juli 1841 deles lige mellem 3 fattige Enker med 80 Kr. til hver. Hertil er ved Kons. Skr. 6. Sept. 1856 kommet en fjerde Portion paa 80 Kr., der ved Kons. Skr. 14. Jan. 1881 er forøget til 160 Kr. aarlig. Samtlige Portioner bortgives af Konsistorium, efter Indstilling af Eforus. Den Halvdel, hvis Renter tilfalde Testators Brødrebørns Descendenter, er nu ved Oplæg voxet til 25500 Kr.

Naar disse Slægtninges Ret til denne Rente ophører, skal den blive ved Universitetet og anvendes „til gudelig Brug“. Ifølge Univ. Dir. Skr. 14. Nov. 1837 skal Kapitalen da henlægges til Sygelegatet.

Eforus nyder aarlig af Legatets almindelige Midler et Vederlag af 50 Rdl. Han vælger selv sin Efterfølger. Afgiften til Universitetskvæsturen for Administrationen af Legatet udredes af Legatets Kapital i Almindelighed uden at falde nogen af de enkelte Afdelinger til Last. Hvad der, efterat de fundatsmæssige Udgifter ere afholdte, maatte blive tilovers, anvendes til Bedste for syge Studenter. Anvendes det ikke hertil, opføres det som Beholdning for Legatet som Helhed. Den Del af Beholdningen, for hvilken der ikke haves direkte Anvendelse, bliver inden Regnskabets Afslutning at indbetale i Kvæsturen som et Depositum.

Legatets samlede Kapital udgjorde den 1. Jan. 1889 83 900 Kr. Af dennes Renter udredes aarlig:

1. Forlods Administrationsgebyr til Universitetet.
2. Understøttelser til Husarme, 10 Lodder à 32 Kr.
3. Stipendier til 10 Regensalumner à 40 Kr.
4. Stipendier til 4 Studerende i Almindelighed à 60 Kr.
5. Understøttelser til de paa Legatets Senge i Vartou indlagte 6 Personer à 65 Ø. ugentlig.
6. Professorernes Distributs 160 Kr.
7. Understøttelser til Professorenker, 3 à 80 Kr. og 1 paa 160 Kr.
8. Understøttelser til Slægtninge 1020 Kr.
9. Understøttelser til syge Studenter 400 Kr. (Kons. Skr. 17. Juli 1841) + 96 Kr. (Kons. Skr. 6. Sept. 1856) + Resten af Legatets Renteindtægt, efterat de fundatsmæssige Udgifter ere afholdte.
10. Til Eforus aarlig 100 Kr.

Bilag. Nr. 1. *Justits* Raad *Jens Bing,* Bevilling paa *Testamente* at giøre.

Hirschholms Slot den 22. *Juni A°* 1742

Vii Christian den siette af Guds Naade, Konge til Danmark og Norge, de Venders og Gothers, Hertug udi Slesvig, Holsten, Stormarn og Dytmersken, Greve udi Oldenborg og Delmenhorst, giøre alle vitterligt, at Vi, efter Os Elskelig *Jens Bing,* vores *Justits* og *Cancellie* Raad, hans herom allerunderdanigst giorte ansøgning og begiering, allernaadigst have bevilget og tilladt, saaog hermed bevilge og tillade, at hand over hans Midler og Formue, ved *Testamente, Codicil* eller anden deslige Forskrivelses maade, hvorved hans sidste Villie klarligen og tydeligen sees og vides kand, saaledes maa *disponere* og derom slig Anordning giøre, som hand selv lyster og got synes; Og skal saadan hans sidste Villie og Anordning, som hand i saa maader, i hans levendes live giørendes vorder, efter hans Død, saafremt hand sig ingen Livs Arvinger skulle efterlade, af hans andre Arvinger og samtlige Vedkommende saa uryggeligen og saa fuldkommen holdes, ligesom den her, ord fra ord, kunde have været indført, og af Os udi alle dens ord, *clausuler* og *puncter, confirmeret* og stadfæstet; Hvorfore Vi herudinden vil have hannem *dispenseret* fra alt hvis i Loven og Kongelige i saa maader allernaadigst udgangne Forordninger kunde findes herimod at stride; Dog siette og tiende Penge, samt ald anden Os tilkommende Arvefalds Rettighed i alle maader uforkrænket; forbydendes alle og enhver, herimod, eftersom foreskrevet staar, at hindre, eller udi nogen maade forfang at giøre, under Vor Hyldest og Naade.

Givet paa *Hirschholms* Slot den 22. *Junii Anno* 1742.

Under vor Kongelig Haand og Signet.

Christian R.

(L. S.)

J. L. v. Holstein.

(Original paa Papir i Universitetsarkivet med paatrykt Segl.)

Nr. 2. *Testamente.*

Jeg underskrevne Kongel. Maj^{ts} *Etatz*-Raad og *Medicus practicus* her i Staden, giør vitterligt, at efterdi det haver behaget den Almægtigste Gud, Livets og Dødens Herre, udi nogle Aars Tiid efter hinanden at hjemsøge mig med Sygdom, og udaf faderlig Mildhed og Forsorg, efter sin uendelige Viisdoms Raad, at give mig, foruden den indvortes Oplysning af sit hellige Ord, endog jevnlige udvortes Advarsler om min Afskeed fra dette Jordiske (for hvilke og alle mig beviiste store Naader hans Allerhelligste Navn være lovet og priset) saa haver jeg og dermed fundet mig paamindet om den Christelige Omhue, saavidt dette Timelige er angaaende, at beskikke mit Huus i Tide, og ved en skriftlig forfattet *Disposition* at bekiendtgiøre, hvad jeg alt længe tilforn har havt i Tanker, og hos mig selv besluttet, hvorledes med de af den Naadige Gud mig forundte Midler skulde forholdes, naar det skulde behage den almægtige Gud at kalde mig af denne Verden, efter den mig Allernaadigst givne Bevilling paa at giøre Testamente

1. Naar mit Boe og Efterladenskab er giort i Penge, og Midlerne, efterat Gielden er betalt, bliver reede, da at *reducere* dem til *Croner.*

2. Til *Universitetet* gives 2000 Rdlr. *Croner,* siger to tusinde Rigsdaler hvoraf *Professores* nyder Aarligen Renten til *Distributz,* for at have Møye med *Capitalernes* Udsætning paa Rente, og drage ald Omsorg med den Troskab, som de til alle andre *Publiques* Fonds stedse have udviist, og udviise.

3. Boets Midler deeles udi tvende lige Deele; den halve Deel for mine Brødre Børn, og deres Børn, saaledes at *Capitalen* bliver ved *Universitetet,* hvortil dens Renter efter forløben Tiid bliver til gudelig Brug anvent.

4. *Capitaine Bechs* Enke, *Clara Bing,* nyder aarlig 4000 Rd^{rs} siger fire tusinde Rigsdalers Rente, og efter hendes Død Børnene udi 10 Aar. Siden falder de til *Universitetet.*

5. *Doct. Jens Bing* kan og være tilfreds med det, han nydt haver, men hans Søn *Jens Bing,* Renten af 3000 Rdlr. siger trei tusinde Rigsdaler, dog ikke førend han er 15ten Aar, og imidlertid legges det til Renten, og siden efter 10. Aar *Capitalen* at være henfalden til *Universitetet.*

6. *Magr.* *Just Bing* kan og være tilfreds med det han nydt haver; hans Børn om han skulde faae 3000 Rdr. siger trei tusinde Rigsdalers Rente efter hans Død og imidlertid legges Renten til Renten, og Capitalen efter 10 Aars Forløb at falde til *Universitetet.*

7. Hr. *Dreyer*, Sogne-Præst til *Hassel*, hvis Huustroe, er min Broder Datter, nyder Renten af 2000 Rdr. siger to tusinde Rigsdaler, og deres Børn udi 10. Aar efter Forældrenes Død og siden til *Universitetet* henfalden.

8. Fogden *Ursins* Enke nyder aarligen 3000 Rdrs. siger trei tusinde Rigsdalers Rente og efter hendes Død Børnene udi 10. Aar, og siden til *Universitetet* henfalder.

9. *Wilhelmina Elena Bing*, saa længe hun lever ugift at nyde Renten af 2000 Rdr. siger to tusinde Rigsdaler. Men skulde hun gifte sig, da ikke: og Renten at opligge til Børnene, om hun skulde faae Børn, og da efter Forældrenes Død nyde Renten udi 10 Aar, og siden at falde til *Universitetet.*

10. Til vor Frues Kirkes fattige Skole giver jeg i *Jesu* Navn 1000 Rdr. siger eet tusinde Rigsdaler.

11. Til Holmens Kirkes fattige Skole, som tilforn haver nydt 100 Rdr. gives 900 Rdr. siger Nie hundrede Rigsdaler.

12. Til Waysenhuuset udi Tronhiem 1000 Rdr. siger eet tusinde Rigsdaler.

13. Til nødlidende Huusarme, som ere skikkelige og gudfrytige, 4000 Rdr. siger fiire tusinde Rigsdaler at nyde af Renten 16 Rdr. siger sexten Rigsdaler aarlig til Huusleye enhver.

14. Fattige, gudfrygtige og skikkelige Studentere 4000 Rdr. enhver at nyde af Renten aarligen 20 Rdlr., som bliver fastsatt ved visse Kammere paa Regenzen udi 5 Aar.

15. Til min Huusholderske *Karen Jens* Datter *Mørk* for hendes lange troe Tieneste og Gudfrygtighed gives strax 200 Rdr. siger to hundrede Rigsdaler og siden aarlig Renten til 11. *Junii* og 11. *Decembris* af 4000 Rdr. siger fiire tusinde Rigsdaler hvilke 4000 Rdr. skulle efter hendes Død gives *Wartov* til 6 Senge og Resten af *Capitalen* at blive paa Rente staaende til fleere Senges Oprettelse i Fremtiiden. Og til at indlegge paa Sengene fattige, elendige og med Bræk beladne Mennesker, heholder *Rector* og *Professores* ved *Universitetet Jus*, og *Ephorus* for dette *Legatum* 3de Personer at *proponere*, hvoraf een vælges.

16. De, som have tient mig troeligen nyde fremfor andre Sted udi *Wartov.*

17. Til fattige syge Studentere 2000 Rdr. siger to tusinde Rigsdaler.

18. *Ephorus* foreslaaer *Candidatos Stipendii* til *Consistorii Approbation*, og det i Henseende om noget paa *Candidatorum* Levnets Opførsel og Skikkelighed kunde siges, der kunde være andre iblant *Professores* kundbart. Thi hvor saadant fandtes, bør saadan en *Candidatus* ey antages, ligesom og enhver, der faldt til Liderlighed, ikke efter given Paamindelse rettede sig, straxen og uden Modsigelse bør udelukkes.

19. *Ephorus* udtæller Pengene til *Stipendiarios* halvparten til 11 *Junii* og halvparten til 11 *December*, naar Renterne ere indkomne. Og lader han sig i en egen indrættet Bog, udi hvilken denne min sidste Villie og *Testamente* foran skal findes rigtigen af*copieret*, og skal af hver *Stipendiario* qvitteret og Regnskabet udi samme Bog indført, hvert Aar *in Septembri* fremlegges og afhøres *in Consistorio.*

20. Hr. *Professor* og *Doctor Anchersen* udvælges af mig at være *Ephorus*, og han igien efter sig at udvælge *Successorem*, og saaledes den eene efter den anden. Og skal derfor *Ephorus* for sin Møye og Umage nyde aarlig 50 Rdr. siger halvtresindstyve Rigsdaler. Skulde nogen imod ald Forhaabning øve nogen Mishandling, da *Consistorium* at udvælge *Ephorum*, og siden *Ephorus* sin *Successorem.*

21. Naar Renterne af min halve Boes Midler for mine Brødre Børn og Børns efter foreskrevne Aars Forløb ere henfaldne til *Universitetet*, da vil jeg, at den halve Kapitals Rente bliver forbeholdet fattige af mine Brødrebørns *Descendenter* til nødvendig Brug indtil 4de Leed *inclusive;* den anden halve Deel til *Universitetets* fattige Enker, Studentere, Syge og Sengeliggende.

22. Jeg beder da allertienstligst og fastlig haaber og formoder at de

høistærede Herrer *Rector* og *Professores* antager den *Fundation* til ubrødelig Holdelse for dem, og deres Efterkommere, udi alle og en hver dens Artikler og Puncter, den mindste med den største, saaledes som de for Gud i Himmelen, for Deres Kongelige Mayestæt, og for deres egen Ære og Embede med en god Samvittighed ville ansvare. Dette er saaledes mit gandske *Testamente* og sidste Villie paa denne Tiid forfattet.

Kiøbenhavn d. 11 Maii 1749. *J. Bing.*
(L. S.)

Det, som af mig til mine Brødre-Børn og Børns Underholdning er givet, maa ei med nogen Giæld eller Last besværes, men reent og frit udgives.

Boets Midler maae alletider saaledes holdes ved lige, at den halve Deel gaaer til mine Brødre Børns og Børns Deel og den anden halve Deel til de Fattige.

Hr. Professor *Munthe* kan beboe mit Huus uden mindste Leye og Afgift i 4 Aar, saa at al *Reparation* gaaer af Boets Midler, og Huusholdersken *Karen Jens* Datter *Mørck* udi samme Tiid at beholde sine Værelser, og alt hvad derudi findes at høre hende til og er hendes eget Tilhørende.

J. Bing.

(Eforiprot.)

Nr. 3. **Kodicil.**

1. Jeg vil hermed endnu bekræfte at *Doctor Jens Bing*, og *Mag[st] Just Bing* Provst paa *Samsøe* ere Deris Obligationer eftergivne, og derfore icke at betale dem til stervboet.

2. *Wilhelmine Elena* nyder tilligemed hændes andre Syskende 3000 sige [sic!] Trei Tusinde Rixdalers Rente og efter hændes død Børnene udi 10 Aar og siden til *Universitetet* henfalder.

3. *Karen Jensdatter Mørch* nyder endnu til En Pige aarligen 50 dr. siger Halftredsindstive Rixdaler til en sort Klædning 60 Rdr. siger Tredsindstive Rixdaler og som jeg er forsickred om hændes troskab og Redelighed i at levere alting fra sig efter hændes Samvittighed og derfore for videre at være frie og utiltalt.

4. *Christiana* nyder aarlig 10 Rdr. siger Tie Rixdaler aarligen saalænge hun er ugift, men skulle hun blive gift efter Huusholdersken *Karen Jensdatters* Samtycke og gott findende; da at nyde til Brude-Gave 150 Rdr. siger Et Hundrede og halftredsindstive Rixdaler. Dersom hun skulle giøre sig uværdig til at nyde dette, da haver allene *Karen Jensdatter* at raade over at give det, til hvem, som hun holder det værdig.

5. Kocke-Pigen, Tieneren, Kudsken og Gaardskarlen som er nydlig ankomne udi min tieneste nyder deris Løn og ugentlig Kostpenge 1 Rdr. til faredagen med *Liberiet* og hvad her haves, desforuden Tieneren 50 Rdr., Kudsken og Gaardskarlen 30 Rdr. og Kockepigen 30 Rdr.

6. Førend nogen deeling skeer maa mit heele efterladenskab være fuldkom̄en bragt til Ende, saa at gielden og hvad som strax skal udbetales er afbetalt og Boets *Summa* Ren beholden.

7. Til min begravelse som jeg beder at maa skee ganske Tarvelig, maatte der kiøbes et sted udi wor frue Kircke for at nedgraves udi begravelse under Jorden saa det bliver vel skiult med Jord.

8. og som jeg har været Een *Alumnus* udi *Collegio Borrichiano*, da at anmode *Alumnos* at bære Liiget til sit sted, og derfore at nyde en fuldkom̄en Kiendelse derfore og *Regentianerne*, som det med rette tilkom̄er at nyde 50 Rdr. siger Halftredsindstive Rixdaler.

9. Min sidste villie har jeg saa vidt forandret, og hermed forandrer at at Hr. *Professor Anchersen* og Hr. *Professor Munthe* skal forvalte Sterfboet og bringe det til Endskab, og derfore at nyde en søm̄elig og *raisonable* Kiendelse til vederlag for Deres møye og umage, som *Consistorium* er saa god efter billighed at afsige.

10. Dernæst forandrer jeg og dette i min forrige villie at Hr. *Professor Munthe* skal tillige med Hr. *Professor Anchersen* skal [sic!] føre *Ephorien*, og derfore hver at nyde 30 Rdr. siger Tredeve Rixdaler aarligen, og efter ham at

være *Ephorus* og Hr. *Professor Munthe* igien at udnæfne *Successorer* og her efter at forblive ved min forrige villie.

Dette uryggeligen at holdes og efterleves beder jeg allerkierligst.

Kjøbenhafn d. 8. *Junij* 1751.

J. Bing.

[Originalen paa Papir i Universitetets Arkiv.]

Nr. 4. Concl. cons. 13. Jan. 1768.

Angaaende den *Qvæstion*, hvorledes disse Renter, som Jomfrue *Thyrholm* efter *Testamentet* i 10 Aar har nydt indtil 11te *Decembr.* 1765, herefter fra denne *dato* af skal anvendes, og uddeeles havde *Hr. Dr. Rosenstand Goiske* udi sit *Voto* formeent, at disse Renter efter *Testamentets* Hensigt ikke skulle uddeeles til nogen endnu paa nærværende Tiid, men lægges til *Capitalen*, indtil alle øvrige i *Testamentet* nævnte *Legata* efter de bestemte Aars forløb vare henfaldne til *Universitetet.* Af denne Meening var og *Hr. Justits* Raad *Kall*, som paa egne og *Dr. Rosenstands* Vegne begierede, at samme maatte tilføris *protocollen.* Men efter *pluraliteten* i *Circulari* blev *resolveret*, at disse Penge strax skulle uddeeles, neml. Renten af de 1500 Rdr. deeles saaledes, at Renten af 500 Rdr. tilkom̄er *Universitetets* fattige Enker og for nærværende Tiid bleve dertil udnævnede frue *Wøldike*, og frue *Justits* Raadinde *Munthe* til liige deeling imellem sig at nyde dem, Renten af 500 Rdr. der efter *Testamentet* tilfalder fattige Studentere, gives efter *Dom. Ephori proposition* til en Student paa *Regentsen* for at forøge *Stipendiariorum Bingianorum* Tall, og endelig Renten af de øvrige 500 Rdr. til Universitetets syge og Sengeliggende.

(Acta Consistorii 1748–72 pag. 513—14. Nr. 7. B.)

Nr. 5. Acta Consistorii 12. Octbr. 1812 Nr. 126. pag. 620.

Den kongelige Direction for Universiteterne og de lærde Skoler samtykker i Skrivelse af 3. Oct. d. A., at i Overensstemmelse med det af Ephoro Legati Bingiani giorte Forslag, som tilbagesendes, de ugentlige Portioner af 48 ß til dem der ligge paa de Bingske Senge i Wartou, maae forøges med 24 à 32 ß. om Ugen. Skrivelsen er foreviist Ephoro.

Nr. 6. Univ. og Skole-Dir.Skr. af 14. Nov. 1837 til Konsistorium, hvorved bifaldes, at Bings og Liliendahls Legater, forsaavidt de henhøre til Professorernes Distributs, suppleres til deres oprindelige Størrelse, resp. 2000 Rdl. og 4000 Rdl. Sølv, saasnart saadant kan ske. Direktionen skjønner derhos ikke, at Noget kan være til Hinder for, at efter Efori Forslag det Bingske Familielegat, der er forbeholdt Fattige af Fundators Brødrebørns Descendenter indtil 4de Led inkl., men derefter tilfalder Universitetet og skal anvendes til gudelig Brug, naar det ophører som saadant, henlægges til den Afdeling af det samlede Bingske Legat, der som Sygelegat er bestemt for fattige, syge Studenter*).

(Univ. Arkiv.)

Nr. 7. Kons. Skr. af 17. Juli 1841 til Eforus for Bings Legat, hvorved bifaldes: at Familielegatets Størrelse for Tiden ansættes til en rentebærende Kapital af 11800 Rdl. Sølv og en Beholdning af 818 Rdl. 39 Sk.; at til Professorernes Distributs udbetales aarlig 80 Rdl. Sølv; at for Studenter bestemmes 14 Stipendieportioner, hver til 20 Rdl. Sølv aarlig, af hvilke 10 Portioner udelukkende forbeholdes Regensalumner; at for syge Studenter bestemmes 200 Rdl. Sølv aarlig; at til Universitetets fattige Enker udbetales aarlig 120 Rdl. Sølv, der deles lige mellem tre Enker, at til Husarme udredes aarlig 160 Rdl., der deles lige mellem 10 saadanne Fattige; at de paa de Bingske Pladser i Vartou indlagte Lemmer erholde af Legatet

*) Selmers Aarb. f. 1838 S. 115—116.

udbetalt hver en ugentlig Understøttelse af 24 Sk., men at derimod den lige Understøttelse, som nu for Tiden er tillagt et 7de Vartouslem, bortfalder, naar den Person, som nyder den, afgaaer; at Honoraret for Eforus udbetales med 50 Rdl. Sølv aarlig, og at 1/4 Procent Afgiften til Universitetskontoret udredes forlods af Legatkapitalens Renter, uden at falde nogen af fornævnte Afdelinger til Byrde*).

(Univ. Arkiv.)

Nr. 8. **Kons. Skr.** 17. Juli 1841 til Eforus for Bings Legat om Udnævnelsen af Stipendiaterne.

I Skrivelse af 4. Juni 1841 begjærede Eforus Konsistoriums Bestemmelse for, hvilken Regel der i Fremtiden skulde følges i Henseende til Udnævnelsen af Stipendiarier til Bings Legat, med Hensyn til, at Stipendiarierne ere fra Legatets ældste Tider udnævnte af Eforus, uden at Udnævnelsen er blevet bekræftet af Konsistorium, og at Konsistorium under 17. Marts 1824 har resolveret, at der i Henseende til Udnævnelsen skal forholdes som hidtil. I denne Anledning har Konsistorium tilskrevet Eforus,

at der i den omspurgte Henseende vil være at forholde overensstemmende med Legatets Fundats, saaledes at Eforus foreslaaer candidatos stipendii til Consistorii Approbation.

(Univ. Arkiv.)

Nr. 9. **Kons. Skr.** af 9. Dec. 1843 til Eforus for Bings Legat, hvorved bifaldes, at Familielegatet ved Hjælp af et indkommet Tilgodehavende og et Rentetilskud af 27 Rdl. 57 Sk. maa suppleres saaledes, at dets rentebærende Kapital for Fremtiden bliver 12600 Rdl. og den aarlige Rente, der tilfalder Familien, altsaa 504 Rdl.**)

(Univ. Arkiv.)

Nr. 10. **Kons. Skr.** 4. Dec. 1847 til Eforus for Bings Legat, hvorved bifaldes, at de ved Kons. Skr. 14. Juli 1841 oprettede 4 almindelige Stipendieportioner i Almindelighed kun blive at tildele for 3 Aar***).

(Univ. Arkiv.)

Nr. 11. **Kons. Skr.** af 5. April 1851 til Eforus for Bings Legat, hvorved meddeles, at Legatet til Universitetets fattige Enker bliver at bortgive af Konsistorium, efter Indstilling fra Eforus, hvilken Indstilling dog ikke bliver at gjøre, førend det i et tidligere Møde i Konsistorium har været anmeldt, at Legatet er blevet ledigt.

(Univ. Arkiv.)

Nr. 12. **Kons. Skr** 5. Juni 1852 til Eforus for Bings Legat, hvorved bifaldes, at der til Understøttelse for 4 Personer i Nordlandene aarlig af Familielegatet udbetales under Et 40 Rdl. og at Provst N. Jønsberg i Skjersted anmodes om at modtage og kvittere for disse Penge samt at anvende dem paa bedste Maade til Hjælp for de Paagjældende, saaledes som det efter deres Trang og øvrige Omstændigheder til enhver Tid synes rettest.

(Univ. Arkiv.)

Nr. 13. **Decision** af 23. Sept. 1854 til Eforiregnskabet for 1853—54 om Uddelingen af Understøttelser til nødlidende Husarme.

Efterat Revisionen i en Antegnelsespost til det nævnte Regnskab havde forespurgt, om Udnævnelsen af Husarme var overladt til Eforus selv, svarede denne under 15. Aug. 1854, at Uddelingen af den i Testamentets § 13 ommeldte Hjælp til nødlidende Husarme, efter hvad Testamentet, sammenholdt med dets enkelte Bestemmelser, vistnok ogsaa forudsatte,

---

*) Selmers Aarb. f. 1841 S. 54—60.
**) Selmers Aarb. f. 1843 S. 66—67.
***) Selmers Aarb. f. 1847 S. 97.

stedse havde været overladt til Eforus, uden at Konsistorium dermed havde befattet sig, og der var derfor hidtil aldrig blevet fremlagt ved Regnskaberne nogen Udnævnelse af disse Personer eller nogen saadan af Revisionen forlangt. Han bemærkede derhos, at der ej heller ved Eforus skete nogen egentlig *Udnævnelse* til at nyde Understøttelsen; men Forholdet maatte rettelig betragtes som en hver enkelt Gang besluttet *Uddeling* til dem, der da erholdt den. Vel var det ved dette, som ved Universitetets andre lignende Understøttelseslegater, sædvanligt og uden Tvivl ogsaa hensigtsmæssigst, at de, der engang havde erholdt Understøttelsen, fremdeles erholdt den i den følgende Tid, saalænge der ikke fremkom nogen særegen Grund til at nægte dem samme; men de havde dog ingen Retsfordring derpaa, hvilket i flere Henseender var af praktisk Vigtighed, t. Ex. med Hensyn til Pl. 12. Juli 1843 § 2.

Ved den derefter afsagte Decision fastsattes det, at Udsættelsen kan bortfalde efter det Oplyste.

(Eforiprot.)

Nr. 14. **Kons. Skr.** 6. Sept. 1856 til Eforus for Bings Legat, hvorved bifaldes, at det aarlige Overskud af Legatets Renteindtægt, som er fremkommet ved, at en i sin Tid udestaaende Fordring efterhaanden er blevet indbetalt, og hvilket Overskud nu udgjør omtrent 128 Rdl. aarlig, maa for Fremtiden anvendes saaledes:

1. at der oprettes en ny 4de Portion paa 40 Rdl. for en Professorenke fra Juni Termin d. A. at regne,
2. at Legatets 4 Stipendieportioner for „Studerende i Almindelighed“ forhøjes fra 20 til 30 Rdl. aarlig fra Dec. Termin d. A. at regne, og
3. at Resten af bemeldte Overskud tilfalder Legatets Afdeling for syge Studerende.

(Univ. Arkiv.)

Nr. 15. **Decision** af 16. Sept. 1857 til Eforiregnskabet for 1856—57 om Indbetaling i Kvæsturen af overflødige Beholdninger.

Med Hensyn til, at den fulde Rente af Legatet var beregnet til Indtægt i Regnskabet med 1600 Rdl. 36 Sk., uagtet der af Eforus i Kvæsturen kun var hævet 1400 Rdl. 18 Sk., begjærede Revisionen i Fremtiden iagttaget, at den fulde Rente hævedes og førtes til Indtægt i Regnskabet, og at derimod den Del af Beholdningen, for hvilken ikke havdes direkte Anvendelse, inden Regnskabets Afslutning indbetaltes i Kvæsturen som et Depositum og derefter førtes til Udgift i Regnskabet.

Decisionen lyder paa: Bliver til Iagttagelse i Fremtiden.

(Eforiprot.)

Nr. 16. **Kons. Skr.** 27. Febr. 1880 til Eforus for Bings Legat, hvorved fastsættes som Regel for Affattelsen af Legatets Regnskab, at det Overskud af Legatets Indtægter, som maatte blive tilbage, efter at andre fundatsmæssige Udgifter ere afholdte, kan anvendes til Bedste for syge Studerende, og at det Beløb, der af bemeldte Overskud ikke maatte anvendes til dette Øjemed i Aarets Løb, opføres som Beholdning for Legatet som Helhed, hvoraf følger, at et særligt Regnskab for Sygelegatet bliver overflødigt*).

(Univ. Arkiv.)

Nr. 17. **Kons. Skr.** af 12. Novbr. 1880 til Kjøbenhavns Magistrat om Ugepengene til de paa de Bingske Legatsenge i Vartou indlagte Lemmer.

Med Skrivelse af 15. f. M. har den ærede Magistrat, foranlediget ved en Henstilling fra Inspektøren ved Vartou Hospital, anbefalet, at det Tillæg til Ugepengene, der af det Bingske Legats Midler ydes de paa Etatsraad Bings Senge i bemeldte Hospital indlagte Lemmer, og som for Tiden udgjør 50 Øre ugentlig, maatte blive forhøjet til 65 Ø. ugentlig, hvorved de nævnte Lemmer vilde blive ligestillede med de fleste andre, som nyde godt af de Hospitalet tillagte Legater.

I Anledning heraf har Konsistorium, efter derom indhentet Erklæring fra Legatets Eforus, vedtaget, at der fra 1. d. M. at regne tilstaaes de paa

*) Univ. Aarb. f. 1879—80 S. 917.

Legatets Senge i Vartou Hospital indlagte Lemmer den ommeldte Forhøjelse af deres Ugepenge fra 50 Øre til 65 Øre.

(Univ. Arkiv.)

Nr. 18. Kons. Skr. 14. Jan. 1881 til Eforus for Bings Legat, hvorved bifaldes, at den ene af de for Enker efter Universitetslærere bestemte Portioner fra 11. Dec. Termin s. A. at regne forhøjes med 40 Kr. halvaarlig.

(Univ. Arkiv.)

Nr. 19. Kons. Skr. 11. Jan. 1884 til Eforus for Bings Legat, hvorved bifaldes, at de Understøttelser, der af Familielegatet hidtil have været udredede med et samlet Beløb af 80 Kr., fremtidig udredes med 88 Kr.

(Univ. Arkiv.)

Nr. 20. Decision af 16. Maj 1885 til Eforiregnskabet for 1884 i Anledning af Udsættelse af Revisionen med Hensyn til 1) at der for de Familieunderstøttelser, der ere bestemte for „Trængende i Nordlandene“ vel fremlægges Kvittering fra Præsten i Bodø, der til Fordeling modtager Beløbet, men ikke fra alle de Understøttede, saa lidt som Leveattest for alle disse, og 2) manglende Leveattest og Attest om at leve i ugift Stand for de understøttede Professorenker: ad 1. Passerer; ad 2. Attest om, at Vedkommende lever i ugift Stand, maa fremtidig vedlægges eller paategnes Kvitteringerne.

(Eforiprot.)

Bircherods Legater.

Hofmans Fund. IX S 18—26 jfr. I S. 196—97 og IX S. 14—18, Jansons Beskr. S. 19—20, Engelstofts Annaler f. 1812 S. 27, Scheels Koll. og Stip. S. 63—67.

Ved et af Professor i Filosofi ved Kjøbenhavns Universitet Johannes Jensen Bircherod og Hustru Ellen Marie Lemvig den 19. Aug. 1718 oprettet og den 3. Jan. 1721 af Kongen stadfæstet Testament stiftedes 5 Legater, for hvilke Stifterens Enke i Forbindelse med hans Broder Justits- og Kommerceraad Christian Carl Bircherod under 11. Juni og 11. Decbr. 1728 har forfattet 5 Fundatser, efterat hun under 8. Oktbr. s. A. havde udvirket en kongelig Befaling, ifølge hvilken Universitetet skulde overtage Bestyrelsen af alle Legaterne.

De 5 Legaters Kapitaler bestyres under Et; af deres Renter skal ifølge Konsistoriums Skrivelser af 26. Febr. 1841 og 19. Febr. 1870 aarlig udbetales:

1.	Til to Studerende	50 Rdl.	„ Sk.
2.	- - to af Familien	50 —	„ —
3.	— Trinitatis Kirkeskole	15 —	„ —
4.	— Frue Kirkes Skole	25 —	„ —
5.	— Fattige i Trinitatis Menighed	41 —	65 —
6.	— Eforus	14 —	„ —
7. a)	— en syg Student	7 —	48 —
b)	— - do. do.	5 —	„ —,

saaledes at det Overskud, der bliver tilbage efter den nævnte „For-

deling af de aarlige Renter, fordeles paa samtlige Stipendier efter disses forskjellige Størrelse".

1. Det førstnævnte Stipendium skal ifølge den paagjældende Fundats (Bilag Nr. 2 nedenfor) uddeles af „den ældste af de *Bircheroder*", der kan meddele Inskriptionssedler *), som skulle paategnes af Rector Universitatis, hvorefter den Indskrevne skal indføres i Eforiprotokollen. Han nyder da Stipendiet „efter det *Senium*, som hans *Inscription* med *Rectoris Magnifici* paategnelse medfører". Ere ingen af de saaledes Indskrevne „tilstæde paa *Academiet*, naar dette *Stipendium* bliver ledigt, og ey heller efter fire ugers advarsel paa *Clostered*, den ældste berettigede dertil indfinder sig, udvælger samtlige *Assessores Consistoriales* ved fleeste *Vota* de Personer dertil, som de eragte mest skickelige og hielp behøvende". Stipendiet skal uddeles i to lige Lodder til 2 Studerende som skulle „være i Liv og levnet skickelige, gudfrygtige og af et got rygte, saa og flittige i deres *Studeringer*, hvilket de ved *Stipendii* Annammelse med gode *Attester* fra deres *privatis Præceptoribus* hvert Aar bør beviise, og om de ey tilforn har *sustinered* deres *Examina Philosophicum* og *Theologicum*, da tilholdes saadant at *præstere*, imedens de dette *Stipendium* oppebære". Bemærkningen om Examen theologicum kan sikkert ikke medføre, at kun Theologer kunne erholde Stipendiet; den er formentlig kun foranlediget ved, at paa Fundatsens Tid som Regel alle Studenter toge denne Examen; og forsaavidt det ved private Stiftelser er paalagt Studenter at tage den nævnte Examen, er denne Forpligtelse for Juristers og Medicineres Vedkommende eftergivet dem ved Univ. Fund. 7. Maj 1788.

Stifterens, Professor Bircherods „Nærmeste Slægt de *Bircheroder* af fæderne Nafn" ere fortrinsberettigede til Stipendiet; dernæst „de andre Nærmeste af hans Slægt, som haver eller haver hafft en *Bircherod* til Moder". Ere ingen af disse ved Akademiet, foretrækkes hans første Kones Karen Margrete Hansdaatter Hemmers „Søstre Børn og deres Afkom", dernæst hans anden Kones, Ellen Marie Lemvigs, nærmeste Slægt af samme Linie. Ere heller ingen af disse Familier ved Academiet, tilkommer Stipendiet „andre paa *Academiet* sig opholdende *Bircheroder* af nafn", som ere af Stifterens „*Familie*, paarørende og nærmeste afkom", og hvis ingen saadanne findes, „andre gudfrygtige og skickelige *Studentere*". Jfr. hermed den efter Fundats Nr. 1 meddelte Slægtskabsfortegnelse og Kons. Skr. 13. Dec. 1873. Af denne sidste Bestemmelse vil det ses, at Konsistorium har statueret, at da Legatprotokollen blandt de til Legatet Fortrinsberettigede opfører

*) Denne Ret, der ikke vides at være udøvet i meget lang Tid, havde vistnok sin Oprindelse fra Brug ved andre Legater. Der vilde næppe blive Tale om paany at benytte den.

saavel Fættere med Afkom af Stifteren, Professor Bircherod, som Fættere med Afkom af hans anden Hustru, E. M. Lemvig, og da Fundatsen bruger Udtryk, der ikke udelukke, at disse Personer kunne være indbefattede under Fortrinsretten, tør en snævrere Fortolkning ikke (som tidligere) fastholdes.

Stipendiet nydes i 4 Aar, dog at det, naar den, der oppebærer det, dør eller forlader Universitetet inden Udløbet af de 4 Aar, kan gives til „en *Bircherod* af nafn" i to Aar, selv om han alt har nydt det tidligere i 4 Aar, jfr. Fundatsens Post 4. Ligeledes kan Konsistorium, ifølge en under 21. Decbr. 1877 allerh. konfirmeret Tillægsbestemmelse til Fundatsen, forlænge Nydelsen af Legatet paa en Tid af indtil 2 Aar for Personer, der have Fortrinsret, naar ingen fortrinsberettiget og kvalificeret Person, der ikke tidligere har haft Legatet, søger Lodden. Den, der har Stipendiet, skal, som foran nævnt, opholde sig ved Universitetet, og han maa ikke rejse bort uden Efori Tilladelse, der kun kan gives for 6 Maaneder. Bliver den Paagjældende længere borte end af Eforus tilladt, gives Stipendiet til en Anden.

2. Stipendiet til Fordel for Familien skal ifølge den vedkommende Fundats (Bilag Nr. 3 nedenfor) uddeles i 2 eller 3 Portioner til Testators Forældres, Professor Theologiæ ved Kjøbenhavns Universitet, Dr. Jens Bircherods og dennes Hustru Else Nielsdatter Munchs Slægt og Afkom (se den efter Fundatsen følgende Slægtsfortegnelse), og skulle de „udnæfnede Personer altiid findes nødtørftige, udi den sande *Evangeliske* Lærdom oplærte og i Liv og Levnet u-straffelige". Den ældste Bircherod udnævner og i Mangel af Forslag fra ham skulle „*Legati Administratores* have Magt at paakiende, hvem de fattigste og skickeligste ere af Velbemelte Sal. *Doctor Jens Bircherods* Slægt, baade af Mand og Qvinde Kiøn, som enten *studerer* eller udi andre Maader sig udi Hans Kongl. Mayts Riger og Lande opholde". Naar der ikke længere findes Slægtninge af Testators nævnte Forældre, skal Stipendiet tilfalde „Tvende fattige *studiosos Theologiæ*" efter Udnævnelse af Konsistorium. De nyde Stipendiet i 4 Aar. Med Hensyn til Retten til i saa Fald at erholde Stipendiet bestemmer Fundatsen, „at om nogle af de *studiosos*, som betienne *Catechisationen* og ungdommens underviissning til vor Frue eller Trinitatis Kircker dette *Stipendium* Vilde søge, og om sin Dyd og Lærdom gode Vidnesbyrd foreviise, skal samme der til frem for andre *Studentere* andtages".

3. Med Hensyn til Stipendierne til Trinitatis Kirkeskole, til Frue Kirkes Skole og til Fattige i Trinitatis Menighed (jfr. Fundatserne Bilag Nr. 4, 5 og 6 nedenfor) bemærkes, at de to første skulle udbetales til det regnskabsførende Medlem af Kuratelet for Kirkeskolerne, jfr. Skr. af 23. Decbr. 1859 fra Direktionen for Borger- og Almueskolevæsenet,

og det sidste til Sognepræsten ved Trinitatis Kirke. Ifølge Kons. Skr. 27. Febr. 1841 skal Eforus ikke affordre de Paagjældende Regnskab for Anvendelsen af de udbetalte Penge, man blot gjøre dem bekjendt med Fundatsens Bestemmelser om Anvendelsen. Stipendiet til Trinitatis Kirkeskole anvendes til Klædningsstykker til 6 Drenge, som Sognepræsten selv udnævner, Stipendiet til Frue Kirkes Skole til Understøttelse for 6 fattige Drenge og Piger. Af Stipendiet til Fattige i Trinitatis Kirkes Menighed anvendes 72 Kr. til 6 Fattige, som Sognepræsten og Procurator templi udnævne, 11 Kr. 35 Ø uddeles af Sognepræsten efter eget Skjøn.

4. Af de tvende Stipendier til en syg Student er det første hjemlet ved den fornævnte Fundats for Legatet for 2 Studenter (Bilag Nr. 2), der bestemmer, at Stipendiet uddeles af Konsistorium „til en fattig syg *Studenter*"; det andet ved Fundatsen for Legatet for Familien (Bilag Nr. 3), der bestemmer, at Stipendiet af Konsistorium skal anvendes „til en fattig Sengeliggende *Studenter* paa *Academiet*".

5. Vederlaget til Eforus omtales i Fundatserne Nr. 1 (5 Rdl.), Nr. 2 (5 Rdl.) og Nr. 5 (4 Rdl.).

Legatets samlede Kapital udgjorde den 1. Jan. 1889 13 121 Kr. 91 Ø. Af dennes Renter uddeles nu følgende Understøttelser:

1.	2 Studenter à 61 Kr. 26 Ø.	122 Kr.	52 Ø.
2.	2 Stipendiater af Familien à 61 Kr. 26 Ø.	122 —	52 —
3.	Trinitatis Kirkeskole } de forenede }	36 —	75 —
4.	Frue Kirkeskole } Kirkeskoler }	61 —	25 —
5.	Trinitatis Kirkes Fattige	100 —	48 —
6.	Understøttelse til en syg Student	18 —	38 —
	— — — —	12 —	25 —
	hvorhos der tilfalder		
7.	Eforus	34 —	33 —

Nr. 1. Kong Frederik den Fjerdes Befaling til Rector og Professores om at overtage de Bircherodske Legater. *Bilag.*

Friderich Den Fierde af Guds Naade Konge til Danmark og Norge, de Venders og Gothers, Hertug udi Slesvig, Holsten, Stormarn og Dytmersken, Greve udi Oldenborg og Delmenhorst.

Vor Gunst tilforn. Eftersom Os Elskelig Frue *Ellen Marie Lemvig*, som nu er i Egteskab med Os Elskelig *Johannes Lorentzen*, *Assessor* i *Consistorio* og *Directeur* over Vores Bogtrykkerie, og Os Elskelig *Christian Carl Bircheroed*, Vores *Justitz* og *Commerce* Raad, for Os allerunderdanigst haver andraget, hvorledes efter det imellem hende og hendes forige ved Døden afgangne Mand *Johannes Bircheroed* forige *Assessor* i *Consistorio* og *Professor* ved *Universitetet* i bemelte Kiøbenhavn sluttede og af Os allernaadigst *confirmerede Testamente* skulle for uden den afdødes Arvingers tillagte Arve Kiendelse, om den efterlevende indlod sig i andet Egteskab, udredes — 3000 Rigsdaler *Croner* til adskillige smaa *Legata*, Men som bemelte hendes afgangne Mand *Johannes Bircherod* formedelst dødens overjlelse ikke hâr kundet efterlade sine særdeles *Fundatzer* paa hver *Capital*, hvor denne *Sum* skulle til, har hun, da hun *resol-*

verede at indlade sig i Egteskab igien, søgt, med gotfindende af fornevnte hendes afgangne Mands ældste og nermeste Arving, fornevnte *Justitz* Raad *Bircherod* i følge hendes afgangne Mands efterlatte egenhendige skrifter, at indrette samme *Legata* af forskregne 3000 Rigsdalers *Capital* saaledes, nemlig 1 = 600[de] Rigsdaler *Croner* til tvende fattige Studerende Personər her ved *Accademiet*, at nyde i tiden Renten af. 2[det] = 700 Rigsdaler *Croner* for de *Bircherodеrs Familie* der var til og behøvede Hielp, 3[die] = 500 Rigsdaler til Sex Fattige ved *Trinitatis* Kirke og 4 og 5[te] = 300 Rigsdaler *Croner* og: 500 Rigsdaler *Croner* til *Trinitatis* og Vor Frue Kirkers Fattige Skoler, hvilke fem *Capitaler* afgangne *Professor Johannes Bircherod* skal have attraaet og besluttet at skulle overleveres til *Accademiet* og af samtlig *Professorer* iblant andre *Accademiets Capitaler administreres* til *Conservation* og beste for vedkommende. Thi er efter fornevnte Frue *Ellen Marie Lemvig* og *Justitz*-Raad *Christian Bircherod* deres herom allerunderdanigst giorte ansøgning og begiering, hermed Vores allernaadigste villie og befaling, at J disse forberørte fem *Legata* alle med deres *Fundatzer* og medfølgende indrettede Bøger imodtager og derfore qviterer, samt efter *Fundatzernes* tihold (sic!) samme u-paaklagelig *administrerer*, Dermed skeer vor villie, Befalendes Eder Gud. Skrevet paa Vort Slot Kiøbenhavn den 8de *Octobris Anno* 1728.

Under vor Kongelig Haand og Segl.

Friderich R.

C. Møinichen.

(Originalen paa Papir i Universitetets Arkiv.)

Nr. 2. *Bircherods Legat for to Studenter.*

Som min gode Sal: Mand *Johannes Jensen Bircherod*, fordum *Assessor* udi *Consistorial Collegio* og *Professor Philosophiæ* ved det Kongel: *Universitet i* Kiöbenhafn, og Jeg *Ellen Marie Lemvig* ved et imellem os 1718 oprettede, og af Hans Kongel: Maj[t] allernaadigst 1721 *confirmerede Testamente*, har slutted, at om den længstlevende af os indgik nyt Ægteskab, skulle Tre Tusinde Rigsdaler *Capital* udi gode danske *Croner* til adskillige *Legata*, som til *Studerende* Personer, min Velbemelte Sal: Mands *Familie* og anden christelig Brug, ved nyt Ægteskabs tiltrædelsse gives; saa haver Jeg ved overveielse med den Sal: Mands efterladte Broder, Velædle og Velbaarne *Christian Carl Bircherod* til *Fraudegaard*, Kongel: Maj[ts] *Justitz* og *Commerce* Raad, fundet for godt, nu ieg er trædet til andet Ægteskab med Velædle og Velbyrdige *Johannes Lorentzen, Assessor* udi *Consistorial Collegio*, at af denne ermelte *Capital* = 3000 Rdr: *Croner* blev i følge af den Sal: Mands Villie, oprettet et *Legatum Bircherodianum* paa Sex Hundrede Rigsdaler, siger = 600 Rdr: *Capital* udi *Croner* |: foruden andre = 700 Rdr:, som nu udreedes til *Familie Legatum*, der og i sin tiid henfalder til tvende andre *Studerendes* nytte; med = 500 Rdr: til sex fattige ved *Trinitatis* Kirke at nyde frugten af; *item* = 300 Rdr: til tvende fattige Skole Børn ved *Trinitatis* Kirckes fattige Skole; samt = 500 Rdr: til Vor Frue Kirckes fattige Skole, og Resten til Helliggeistes *Hospital* :| til *Studerende* Personer, som opholde sig udi et upaaklageligt lif og lefnet til deres *Studerings* forfremmelse ved Kiøbenhafns *Universitet*, at nyde frugten af. Saa er derfor denne *Fundation* af mig *Ellen Marie Lemvig*, og Velbemelte min Sal: Mands Broder, som den Nærmeste af de *Bircheroder*, saaledes sluttet, at *Capitalen* tilligemed eet Aars Rente forfalden til 11te *Junii* 1728 : at der ikke svares Rente for dette halve Aar til 11te *Decembr:*, dertil er aarsagen, at de gode Herrer *Professores* vilde ikke tage imod dette *Legatum* til forbemelte 11te *Junii*, førend Hans Maj[t] ved sit allernaadigste Brev til *Consistorium* af *dato* 8de *Octobr:* 1728 befalede det, hvorfor disse = 600 Rdr: har dette halve aar staaet frugtesløs hos mig *Ellen Marie Lemvig*: skal indleveres til det Kongel: *Consistorium* her udi Kiøbenhafn, og dermed forholdes saaledes:

1. Skal disse = 600 Rdr: *Croner* med sin medfølgende Rente = 30 Rdr: *Croner*, imod 5 *pro Cento* paa got forsvarlig *prioritered* Pant, saaledes som de andre *Universitetets* Midler, udsættes til *Conservation*, og det først, naar

dertil kan findes Leylighed, paa fremvext, saalænge indtil *Capitalen* med den forfaldne Rente og Rentes Rente opnaar den *Summa* af = 1250 Rdr:, hvoraf *Ephorus Stipendii* til 11te *Junii* 1729 og siden aarlig til hver 11te *Junii* nyder for sin omhu og umage = 3 Rdr. Naar *Capitalen* med Rente og Rentes Rente er opløbet til bemelte *Summa* = 1250 Rdr: *Croner*, skal *Ephorus* aarlig til hver Ste *Hans* dag af Renten uddeele til tvende skickelige og fattige *Studiosos*, hver af dem = 12 Rdr: 3ß: *item* til hver *Martini* = 12 Rdr: 3ß, som giør i alt aarlig = 50 Rdr, som enhver *Studiosus* maa nyde udi fire aar tillige: saa tager og *Ephorus* selv paa den tiid aarligen for sin omhu og umage = 5 Rdr:. Den øfrige Rente uddeeler *Professores Consistoriales* efter egen Behag til en fattig syg *Studenter*. De tvende *Studentere*, som de indbemelte = 50 Rdr: *Croner* til hver Ste Hans dag og *Mortens* dag skal nyde, udnæfnes dertil af den ældste af de *Bircheroder:* og saasnart nogen er dertil af *Patrono Stipendii* bleven *inscriberet*, skal samme meddeelte *Inscriptions* Seddel straxen paaskrives af *Rector Universitatis*, paa det hand udi denne medfølgende *Ephori* Bog kand blive indskrevet, og nyde *Stipendium* efter det *Senium*, som hans *Inscription* med *Rectoris Magnifici* paategnelse medfører. Skulle ingen af dem, som i saa maade dertil ere *inscriberede*, være tilstæde paa *Academiet*, naar dette *Stipendium* bliver leedigt, og ey heller efter fire ugers advarsel paa *Clostered*, den ældste berettigede dertil indfinde sig, udvælger samtlige *Assessores Consistoriales* ved fleeste *Vota* de Personer dertil, som de eragte mest skickelige og hielp behøvende, udi følge af den næst efter følgende 3die Postes tilhold.

2. De *Studiosi*, som til dette *Stipendium* at nyde antages, skal være i liv og levnet skickelige, gudfrygtige og af et got rygte, saa og flittige i deres *Studeringer*, hvilket de ved *Stipendii* anammelsse med gode *Attester* fra deres *privatis Præceptoribus* hvert Aar bør beviise, og om de ey tilforn har *sustinered* deres *Examina Philosophicum* og *Theologicum*, da tilholdes saadant at *præstere*, imedens de dette *Stipendium* oppebære. Har nogen af dem stæd udi et eller andet *Collegio*, da bør hand imod *Stipendii* anammelsse foreviise *Ephoro* hans aarlige tryckte og *ventilerede Exercitium*, hvis ikke da eet skrifftlig *Specimen* paa sin flittighed, fremlægge, om *Ephorus* saadant æsker.

3. Min Sal: Mands Nærmeste Slægt de *Bircheroder* af fæderne Nafn skal have første Ræt og Rættighed til dette *Stipendium*, dernæst *præferreres* de andre Nærmeste af hans Slægt, som haver eller haver hafft en *Bircherod* til Moder: og naar ingen af disse min Sal: Mands Nærmeste Slægt ved *Academiet* er, da min Sal: Mands første Kones *Karen Margrete Hans*daatter *Hemmers* Søstre Børn og deres Afkom; dernæst min Nærmeste Slegt de *Lemviger* af samme *Linie*. Og skulle ingen af de forbemelte Vores *Familier* ved *Distributionen* være ved *Academiet*, da tilkommer andre paa *Academiet* sig opholdende *Bircheroder* af nafn, som beviise sig at være af min Sal: Mands *Familie*, Paarørende og nærmeste afkom. Effterat ingen af foromrørte *Familier* findes ved *Academiet* at fremme sine *Studeringer*, som har erhverved sig *Inscription* fra den ældste af de *Bircheroder*, som udi dette *Legati* Bog skal indtegnes, falder *Distributzen* til dem af andre gudfrygtige og skickelige *Studentere*, som opholde sig ved *Academiet*, og have erhverved sig ældst *Inscription*, som melt er. Og skulle ingen være indskreven, udvælge samtlige *Assessores Consistoriales* ved fleeste *Vota* de Personer, som de eragte mest skickelige og hielp behøvende.

4. Skulle den, som er antaget til *Distributzens* nydelse, i værende fire aar døe, da nyde hand dog det fulde *Legatum*, om hand enten døer eller *quiterer Academiet* imellem Ste *Hans* dag og *Mortens* dag, og skeede det saa, at hand døde strax effter 11te *Junii*, inden *Distributzen* skeede, og hans slette tilstand fordrede det, kand dog dette Aars 11te *Junii* Rente komme til hans Begravelses fornødenhed, men afgaar nogen fra *Academiet*, som til *Distributz* er antaget udi fire aar, nyde de ey meere end som det Aar, der er falden Rente, fra 11te *Junii* at regne, men en anden antages. Og melte sig da an en *Bircherod* af nafn igien, om hand endskiønt hafde forhen nydt fire Aars *Distributz*, og hand ved sin nærværelsse paa *Academiet* hafde forhverved sig samtlige

Herrer *Professorer* deres yndest, og nu effter fleeste *rota* udbad sig dette *Legatum* længere, da hand fremfor andre igien at nyde tvende Aar *Distributz* og ey længere.

5. De *Studiosi*, som nyde dette *Stipendium*, skulle opholde sig ved *Academiet*, og skulle nogen af dem ville reyse fra stædet, da skal hand samme sin reyse for *Ephoro Stipendii* angive, og af hannem erholde tilladelse i det høyeste paa sex Maaneder. Bliver hand længere ude end hannem er tilladt, da gives *Stipendium* en anden, som ved *Academiet* tager sine *Studeringer* vare.

6. Ved dette *Legatum* følger en Bog, hvorudi denne *Fundation*, samt *Obligationerne*, hvor pengene staar paa Rente, skal indføres, og de som nyde dette *Stipendium* aarlig skal indskrive deres Qvittering: Og skal samme Bog altiid være i forvaring paa *Consistorio* udi det Skriin, som følger med disse min Sal: Mands *Donationer*, uden naar Ephorus ved Begge anordnede tiider tager den til sig sig, for rigtighed desbedre at fremme hiemme ved sig selv.

Funderis og fastsættes i saa maade hermed dette *Legatum Bircherodianum*, samt tienligst og venligst de gode Herrer, *Rector Magnificus* og samtlig *Professores Consistoriales* ombedes, denne *Fundation* imod deres gunstige *Reversal* at imodtage og fuldbyrde; og til den Ende Jeg *Ellen Marie Lemvig* tilligemed min velermelte Sal: Mands efterlevende Broder, som den ældste *Bircherod* af hans Slægt, samme til Bekræfftelse og stadfæstelse haver underskrevet og forseglet. Kiøbenhafn aar Eet Tusinde, syv Hundrede, tyve og otte: den ellefte *Decembris*.

Ellen Marie	*Christian Carl*
Lafverensen.	*Bircherod.*
(L. S.)	(L. S.)

Rector Magnificus med samtlige Herrer *Professores* til efterretning gives *Testators* og hans hafde Hustruers Familier herved bekiendt; som efter *Fundatzen* tilkommer Lod og Deel udi dette *Beneficium* for deres afkom.

Testator har haft 2de Brødre, som har efterladt sig Børn.

Den 1te afgangne Sal: *Mag: Jens Bircherod* fordum Biskop udi *Christiansands* Stift, har efterladt sig 3 Sønner og 1 Daatter.

1. Afgangne *Mag. Jens Bircherod*, fordum Sognepræst til *Tikiøb* Meenighed i Siælland, effterladt sig Een Søn, nafnlig

Søren Jensen Bircherod.

2. *Søren Bircherod, Premier Lieutenant* ved Søe *Etaten.*

3. *Mag: Hans Bircherod*, Sognepræst til *Faaberg* og lille *Hammer* udi *Christianiæ* Stift i Norge.

4. *Else Bolette Bircherod* forhen gifft med Sal: Borgemester *Stud* i *Christiansand* har efterladt sig Een Søn

Jens Stud.

Samme Daatter nu gifft igien med *Commerce* Raad *Brinck*, og har 3 Sønner

1. *Lars Brinck*
2. *Anders Brinck*
3. *Ludvig Brinck.*

Den 2^den afgangne Sal: *Mag: Friderich Bircherod*, fordum Sognepræst til *Bircherods* Meenighed i Siælland har efterladt sig 2de Sønner og 2de Døttre.

1. *Mag: Mathias Friderichsen Bircherod*, Sognepræst til *Hoyelse* Meenighed udi Siælland har Een Søn:

Jens Bircherod.

2. *Jens Friderichsen Bircherod.*

3. *Else Bircherod* nu gift med *Mag: Rudolf Bager*, Sognepræst til *Hellested* Meenighed udi Siælland har ingen Sønner.

4. *Dorothea Bircherod* er ugifft.

Efter disse *Bircheroders* afkom tilfalder *Testators* første Sal: Frues *Karen Margrete Hemmers* Søskende deres Afkom Rættighed til dette *Beneficium*.

For det 2^det 1. *Maren Hofman* gifft med *Mag: Clemen Povelsen* Sognepræst til *Linde* Sogn udi Jylland har ingen Børn.

2. *Margrete Hofman* 2de gange gifft og har ingen Børn hafft.

3. *Mette Marie Hofman* været gifft først med *Mag: Peder Anchersen,* fordum Sognepræst til *Carlbye* Sogn udi Jylland, har ingen Sønner.

Nu gifft med Hr. *Kield Bøg* i *Carlbye* og har ingen Sønner.

For det 3^die *Testators* nu sidste Frue *Ellen Marie Lemvig* har 3 Brødre og 2 Søstre

1. *Wilhelm Lemvig, Commandeur Capitain.*
2. *Diderich Lemvig, Secreterer* i *Politie* og *Commerce Collegio.*
3. *Peter Lemvig.*
4. *Else Marie Lemvig* gift med *Commandeur Capitain Friderich Hoppe,* og har Een Søn: *Peter Hoppe.*
5. *Margrete Lemvig.*

For det 4de *Testators* Fættere *Bircheroder* af nafn, der har efterladt sig Børn.

1. *Mag: Thomas Broderus Bircherod, Professor* ved det Kongel. *Gymnasium* udi *Ottense* og *Rector Scholæ* sammestæds, har en Søn,
   Jacob Bircherod, Landsdommer udi Fyhn.

2. Hr. *Christian Broderus Bircherod,* Provst for Vends Herret og Sognepræst til Serslef Meenighed udi Fyhn, har 2 Sønner og 2 Døttre:
   1. *Hans Bang Bircherod.*
   2. *Jacob Bircherod.*
   3. *Sille Bircherod* er gifft med Hr. *Anders Holm,* Sognepræst til *Wirsløf* Meenighed udi Fyhn.
   4. *Maria Elisabeth Bircherod.*

3. Sal: Hr. *Jens Pedersen Bircherod,* fordum Sognepræst til Værløse Meenighed udi Siælland har efterladt sig een Daatter
   Else Bircherod, der udi Ægteskab med forermelte *Mag: Rudolf Bager* har efterladt sig Een Søn:
   Peder Bager.

4. Hr. *Anders Bircherod,* Sognepræst i Norge, er ugift.

For det 5te *Testators* sidste Frues *Fættere Lemviger* af Nafn:

1. Afgangne Sal: *Mag: Christen Lemvig,* fordum Kongel: May^ts *Confessionarius* har efterladt sig 3 Sønner
   1. *Albrecht Lemvig*
   2. *Søren Lemvig*
   3. *Friderich Lemvig.*
2. Afgangne Sal: *Mag: Hans Lemvig,* fordum Sognepræst til *Ørsted* Meenighed i Siælland har efterladt sig Een Søn:
   Hans Lemvig.
3. Mag: *Eric Christian Lemvig,* Sognepræst til *Ringsted* Meenighed udi Siælland, har ingen Sønner.
4. Hr. *Caspar Lemvig,* Sognepræst til *Haarløf* Meenighed i Siælland, har Een Søn:
   Peter Johannes Lemvig.

(Protokollen for »Legatum familiæ Bircherodianum, som i Tiiden henfalder til 2de Studentere«.)

Nr. 3. Legatum familiæ Bircherodianum som udi Tiiden henfalde til 2de Studentere.

Som min gode Salig Mand *Johannes Jensen Bircherod,* fordum *Assessor* udi *Consistorio* og *Professor Philosophiæ* ved det Kongl: *Universitet* i Kiöbenhafn, med mig *Ellen Marie Lemvig* udi voris Ægteskab har besluttet et *Testament* 1718, som allernaadigst er *Confirmered* 1721, at hvo som længst levede af os, og vilde begive sig udi ny ægteskab, skulle udlevere een *Capital* Tre Tusinde Rigsdaler *Croner* paa den afdødis vegne, som til *Studerende* Personer, til dens *Familie* og Christelig Brug at stiftes Fundatzer paa; hvor udaf = 700 Rdr: siger Siuf Hundrede Rixdaler *Croner* er *destinered* et *Legatum* for min Sal: Mands *Familie,* som til det Kongl: *Consistorii* forsorg skal overleveres, i *fundament,* at samme *Legati* frugt i tiiden ved de *Bircheroders Families* afgang skulle henfalde til Tvende fattige *Studiosos* efter *Professorum Consistorialium*

ved fleeste *Votis* deris gotfindende. Saa haver Jeg *Ellen Marie Lemvig* med min Sal: Mands efterladte Broder Velædle og Velbaarne *Christian Carl Bircherod* til *Fraudegaard*, Kongl: May^ts *Justitz* og *Commerce* Raad, overvejet og besluttet, at dette *Legatum* |: efterdi Jeg har begivet mig udi ægteskab igien med Velædle og Velbyrdige *Johannes Lavrentzen*, *Assessor* udi *Consistorial Collegio* :| skulle denne 11te *Decembris* tilligemed et fuld aars Rente og denne *Fundatzion* |: foruden Sex Hundrede Rigsdaler *Croner* til et *Legatum Bircherodianum* for tvende fattige *Studentere* paa *Academiet* at nyde frugten af, og 500 Rixdlr. til sex fattige til *Trinitatis* Kirke, samt = 300 *rdl* til *Trinitatis* Sogns fattige Skole, *Item* 500 Rd^r til vor Frue Kirkes fattige *Schole*, og Resten til Helliggeistes Hospital: leveris *Rectori Magnifico* med samtlig Herrer *Professoribus consistorialibus*, for at besørges af dem, paa Rente at udsættis for 5 *pro Cento* aarlig Rente fra 11te *December* 1728 af, imod forsvarlig got *prioriteret* Pant iblandt andre *Academietz Capitaler* til *Conservation* at forsynes udi bestandighed, at staa paa Rente til et uryggeligt *Familie Legatum* dem til gode, som ere af Velbemelte min Sal: Mands Forældres Sal: *Doctor Jens Bircherods*, fordum *Professor Theologiæ* herved *Universitetet* og *Else Niels* daatter *Munchis* Slægt og afkom, og efter at ingen af dem er til, da tvende fattige *Studentere*, som opholder sig ved *Academiet*, hvilke *Rector Magnificus* med samtlig *Professorum* de fleeste *Votis* selv udnæfner, til at nyde udi fire aar tillige Renten deraf, hvorfor ieg hermed denne *Fundatz* nu overleverer til *Rectori Magnifico* med samtlige *Professoribus Capitalen* med eet Aars forfaldne Rente til 11te *Junij* 1728 |: at der icke svares Rente for dette halve aar til 11 *December*, der til er aarsagen, at de gode Herrer *Professores* icke vilde tage imod dette *Legatum* til forbemelte 11te *Junij* förend Hans May^t ved sit allernaadigste Brev til *Consistorium* af *dato* 8de October 1728 befalede det, hvorfor disse = 700 Rixdl^r har dette halve aar staaet frugtisløs hos mig *Ellen Marie Lemvig* :| udi gode Danske *Croner* = 700 Rixdl^r *Capital* og 35rd et Aars Rente, til at videre indsætte paa Rente denne 11te *December* 1728 til *Conservation* iblandt andre *Universitetets* Midler i Bestandighed, som med dens Rente skal forholdis saaledis.

1. At af dend *Capital* = 350 Rixdl^r dens aarlig Rente, som er 17 Rixdl^r 3ꞩ tillægges nu den Sal: Mands Broders Børn, *Jens Friderichsen Bircherod* = 12rd, oh hans Søster *Dorthea Bircherod* = 5 Rixdl^r 3ꞩ til deris nytte aarlig udi første tyve aar at nyde og annamme imod Qvittering til hver aars *Michaeli* Tiider, udi den ved dette *Legatum* følgende Bog, af den, som samtlig Herrer *Professores* beskicker til *Ephorus* herfor, ifald de leve.

Men skulle de i værende tyve aar enten een eller begge ved døden afgaae, da træde i den første afdødis stæd den ældste af Velærværdige *Magister Ditlef Møller*, Sogne Præst til *Bircherods* Meenighed, hans Daatter, *Sille Margrete Møller*, som een *Bircherod* at tage Deel, dog saaledis at den födde *Bircherod* af Slægt faar to deele, og *Sille Margrete Møller* den tredie deel. Mens döde begge disse Tvende ermelte *Bircheroder*, da som een *Bircherod* nyder *Sille Margrete Møller* den halve Rente, som er Otte Rixdlr. 4ꞩ 8ß, og en anden af Nafned det andet halve af de, som udi denne medfølgende *Familie Legati* Bog af Velbemelte min Sal: Mands Broder er indretted og indtegnet, hvo af dem som leve og bringe med sig den ældste af de *Bircheroder* hans *Attest*.

2. Dend öfrige *Summa* af dette *Legatum*, som er 350rd *Croner* dens Rente med Rentis Rente at opvoxe udi disse tyve aar til dette *Familie Legati* forøgelse, som da ved *Professorum Consistorialium* deres Kierlige omhue med Guds Hiælp haabes, at naar den *Summa* af samme = 350 Rixdalers *Capital* med dens Rente og Rentis Rente een *Complet Capital* paa 850rd *Croner* foruden den liden belønning, som *Ephoro Legati* hermed aarlig tillægges = 3 ^rd, som tagis 11te *Junij* 1729 de første Tre Rixdaler, hvorved 1748 dette *Familie Legatum* ved Guds Naade kand komme til fuldkommenhed, at naar i alt med de 350 Rixdlr. *Capital*, som af *Familien* imidlertid træckes frugten af den *Summa* = 1200 Rixdlr. *Croner* hvilcken *Summa* den ældste af de *Bircheroder* tilligemed de Herrer, *Professorum* deres hielp og Kierlig Omhu skal hensee,

at dette *Legatum* naar sit Maal med til den *Summa* Eet Tusinde, To Hundrede Rixdaler samled *Capital;* hvor af da Eet Tusinde Rixdaler *Capitalens* Rente udi bestandighed til hvert aars ermelte *Michaeli* tiider til ævig tiid henfalder aarlig til de Nærmeste af min Sal: Mands Slægt, som forhen er melt, særdelis *Mag: Friderich Bircherods* efterladte Børn og deres Hustruer i Enckestand, dernest de *Bircheroder* af Linien Mandkiøn og Qvindekiøn, at deeles aarlig til Toe eller Tre, ligesom den ældste af de *Bircheroder* agter fornøden til, og meddeler til *Ephorus Attest* om, dog saaledis at *Jens Friderichsen Bircherod* i sin lifs tiid da nyder, om hand det behøver, den halve Deel af alle Renterne, og dend anden halve deel at deeles til Een eller Toe andre af disse den Sal: Mands andre nærmeste Slægt.

3. Skulle Vilkaarne og tilstanden i Fremtiden |: det Gud forbyde :| vorde saa slette, at enten Jeg *Ellen Marie Lemvig* til min egen Persons nødtørftighed, eller den Sal. Mands efterlevende Søster *Christiana Charlotta Bircherod* skulle behøve denne Rente, da bør bemelte *Magister Friderich Bircherods,* Børn eller andre dermed være fornøyede. End skulle ermelte *Mag: Friderich Bircherods* Børn deres Leylighed i tiiden blive Bædre, saa de kunde undvære denne Rente, og nogle af den Sal: Mands Brødere Børns-Børn vorde trængende, da i saa fald Een eller To af de mest behøvende at nyde denne de fattigste *Bircheroders* Rente, og den ældste af de *Bircheroder* alleene samme udnæfnelse at giöre, saaledes at de mest trængende og skickeligste af de *Bircheroders Familie* nyde det. Og skal de udnæfnede Personer altiid findes nødtørftige, udi den sande *Evangeliske* Lærdom oplærte og i Liv og Levnet u-straffelige; og i mangel af saadan giörende forslag skal *Legati Administratores* have Magt at paakiende, hvem de fattigste og skickeligste ere af Velbemelte Sal: *Doct*r *Jens Bircherods* Slægt baade af Mand og Qvinde Kiøn, som enten *studerer* eller udi andre maader sig udi Hans Kongl: Mayts Riger og Lande opholde, og til dennem efter egne gode Skiønsomhed Renterne at anordne aarlig imod Qvittering i den herved følgende Bog.

4. Og som dette *Familie Legatum* i saa Maader ved en Kierlig omhu af de Herrer *Professoribus* for deres afdøde *Collega* min gode Sal: Mand, kand hielpes til *Conservation* og fremvext med Guds biistand til den *Capital* = 1200 Rixdlr, hvoraf omsider, som melt er, 1000 Rixdlr Rente bliver Frugten af til Familiens nytte, 100 Rixdlr til *Ephorus* for u-mage og omsorg og det Tolfte Hundrede Rixdalers Rente aarlig efter *Professorum Consistorialium* deris gode behag at anvende til en fattig Sengeliggende *Studenter* paa *Academiet* at nyde til *Distributz,* da alt saaledis at staa fast til ævig tiid, Og naar da ingen af min gode Sal: Mands Slægt til er, hvercken paa Mands eller Qvinde Linie af begge Kiön af Velermelte Sal: *Doctor Jens Bircherods* afkom, da dísse de fattige *Bircheroders Legatum*, som ved fremvext i saa maader har naaet = 1000 Rixdlr. dens aarlig Rente at henfalde til Tvende fattige *studiosos Theologie,* som haver deris *Attestation* fra *Facultate Theologica*, hvilcke *Rector* og *Professores* ved det Kongl: *Universitet* i Kiöbenhafn sig efter min Velermelte Sal: Mands indstendige begiering ville fremdeelis *administrere*, saa at de udnæfnede og beskickede Personer samme nyder til hver *Michaeli* tiider aarlig udi fire Aar tillige og ey lengere, som er da for hver Person fem og tyve Rixdaler aarlig udi *Croner* om de udi Lærdom og Lefnet til sin *Privati Præceptoris* og *Ephori* behag findes u-straffelige.

Hvorved dette föyes, at om nogle af de *studiosos*, som betienne *Catechisationen* og ungdommens underviissning til vor Frue eller *Trinitatis* Kircker : hvis forstandere min gode Sal: Mand har været : dette *Stipendium* Vilde søge, og om sin dyd og Lærdom gode Vidnesbyrd foreviise skal samme der til frem for andre *Studentere* andtagis.

Udi saa maader *funderis* og fastsettis hermed dette *Bircherodianum Legatum,* samt tienligst og venligst de gode Herrer *Rector Magnificus* og samtlige *Professores Consistoriales* ombedis, den *Fundatz* og *Capital* imod deris gunstige *Reversale* at imodtage og fuldbyrde, som til dend ende af mig *Ellen Marie Lemvig* tilligemed min Velermelte Sal: Mands efterlevende Broder, som den

ældste *Bircherod* af hans Slægt, til bekræftelse og Stadfæstelse er underskrevet og forseglet.

Kiöbenhafn Aar Eet Tusinde, syv Hundrede, tyve og otte, dend ellefte *Decembris*

Ellen Marie *Lavrensen.* (L. S.)

C. C. Bircherod. (L. S.)

Widere gives Herved

Rector Magnificus med Samtlig Herrer *Professores* oplyssning, hvilcke som Nærmeste for dem ellers deris afkom, kand holde sig Iblandt det tall at nyde Lod og dehl Udi disse Renter efter tiidernis Leilighed og deris vilkaar, følge *Testators* villie.

Som ere

1. *Testators* Frue *Ellen Marie Lemvig*

Og

2. *Testators* Søster *Christiana Charlotte Bircherod*

Hvilcke begge har *Reservered* den Ret og Rettighed til denne *Distributz* efter den 3die Postis tilhold.

3. Widere efter *Fundatzens* første Postis formeldning *Præfererer Jens Friderichsen Bircherod* og hands Søster *Dorthea Bircherod* Item *Sille Margrette Moller* som en *Bircherod*, Altsaaledis som samme første Post udi *Fundatzen* tilholder:

Dernæst Widere er af Sal: *Doctor Jens Bircherod* og *Else Niels Daatter Munckis* Slægt og afkom nu Levendis, Saaledis

Testators Sødskende Eller Deris afkom Ere

1. Hands første Broder afgangne Sal: *Magister Jens Bircherod* fordum Biskop udi *Christiansands* Stift hands efterlatte Børn og Børne-Børn.
   1. Hands afdøde Søn Sal: *Magister Jens Bircherod* fordum Sogne Præst i *Thikiøb* udi Sælland har efterlat sig, Børn,
   2. *Söfren Bircherod Premier Leiutenant* ved Söe *Etaten* nu u-gift.
   3. *Mag: Hans Bircherod* Sogne Præst til *Faaberg* Sogn udi Norge nu u-gift.
   4. *Else Bolette Bircherod* har Børn med hendis forige Mand Sal: Borgemester *Stud* udi *Christiansand*, Og nu gift igien med Hr. *Commerce* Raad *Bring* sammesteds og har Børn ved ham.
2. *Testators* Anden Broder, Som var afgangne Sal: *Friderich Bircherod* fordum Sogne Præst til Birckerödtz Meenighed udi Sælland

   Har efterlat sig 2de Sønner og
   = 2de Döttere.
   1. *Mag: Mathias Bircherod* Sogne Præst til Höyelse Meenighed udi Sælland er gift og har Børn.
   2. *Jens Friderichsen Bircherod* nu u-gift, Som er ham *Fundatzens* første Post taler om.
   3. *Else Bircherod* er gift med *Mag: Rudolf Bagger* Sognepræst til Hellested Meenighed udi Sælland har Børn.
   4. *Dorthea Bircherod* nu u-gift er hende som *Fundatzens* første Post ligeleedis melder om.
3. *Testators* 3die Broder er mig *Christian Charl Bircherod* gift men ingen levende Børn.
4. Testators Eeniste Søster er *Christiana Charlotte Bircherod* som forhen er melt om.

Disse andførdte kand efter *Fundatzens* tillhold fortrøste sig for dem eller deris Afkom udi Nødsfald at blive deelagtige udi Renterne førend samme Rente kand i tiiden henfalde til Tvende *Studentere* der sig ved *Academiet* efter *Fundatzens* Indhold opholder, Det Jeg har anført til efterretteligheed udi denne Bog, som *Testators* Nærmeste Slægt og Eeniste Broder

Christian Charl Bircherod.

(Protokollen for „Legatum familiæ Bircherodianum, som i Tiiden henfalder til 2de Studentere".)

Nr. 4. Sl. *Professor Bircherods Legatum* 300 Rdl. til *Trinitatis* Kirkes fattige Skolle.

Nr. 22. *F. 4^{tus}* Een Rigsdaler Nr. 1881.

1728.

Som min gode Sal. Mand *Johannes Jenssøn Bircherod*, fordum *Assessor* udi *Consistorial-Collegio* og *Professor Philosophiæ* ved det Kongl. *Universitet* i *Kiøbenhavn* og jeg *Ellen Marie Lemvig* ved et imellem os 1718 oprettед og af Hans Kongl. May^{t} 1721 allernaadigst *confirmered Testament* har besluttet, at om den længst levende af os indgik nyt Ægteskab, skulle *Tre Tusinde Rixdaller Capital* udi gode Danske *Croner* |: til adskillige *Legata*, som til *studerende* Personer, min velbem^{te} Sal. Mands *Familie* og anden Christelig Brug :| ved nyt Ægteskabs Tiltrædelse udleveres; saa haver jeg ved Overveyelse med den Sl. Mands efterladte Broder Velædle og Velbaarne *Christian Carl Bircherod* til *Fraudegaard*, Kongl. May^{ts} *Justitz-* og *Commerce*-Raad, fundet for godt |: nu jeg er trædet til andet Ægteskab med Velædle og Velbyrdige *Johannes Lorentzøn, Assessor* udi *Consistorial-Collegio* :| at af denne erm^{te} *Capital* 3000 Rd^{r} *Croner* blev til *Trinitatis* Kirkes fattige Skoele givet *Tre Hundrede Rixdaler Croner* til ævig Tiid at tages Rente af, og den Rente, som er 15 Rd^{r}, aarl. at komme fattige Skoelebørn til gode, som oplæres udi den sande og reene *Lutterske Religion*; Hvilken *Capital* 300 Rd^{r} og et Aars Rente til 11. *Junii* 1728 forfalden |: at der ikke svares Rente for det halve Aar til 11. *Decembr.* dertil er Aarsagen, at de gode *Professores* vilde ikke tage imod dette *Legatum* til forbem^{te} 11. *Junii*, førend Hans May^{t} ved sit allernaadigste Brev af *dato* 8. *Octobr.* 1728 befalede det, hvorfore disse 300 Rd^{r} har dette halve Aar staaet frugtesløs hos Mig *Ellen Marie Lemvig* :| som nu tilkommende *Juel* skal *distribueres* til vedkommende saaledes, som herefter meldes, Hermed leveres til *Trinitatis* Kirkes allernaadigst beskikkede Hrr. *Patroner, Rector Magnificus* og Hrr. *Professores* ved *Universitetet*, ved deres kiærlige Omhu at sættes paa Rente fra denne 11. *Decbr.* 1728 til ævigvarende *Conservation* med en Christelig Omsorg for de Fattiges Beste, og med dens aarl. Rente, som er *Femten Rigsdaler* at forholdes saaledes: De *Tretten Rigsdaler* deraf kommer til tvende fattige, skikkelige og hielpeløse Drengebørn, som oplæres i Guds Ord og den sande *Lutterske Religion*, ved *Trinitatis* Kirkes fattige Skoele, og erhverver sig for deres Flittighed, Kiærlighed fra Sognepræsten med deres Lærere, hvilke skal niude hver 6 Rd^{r} 3 ℳ til deres Klæder saaledes:

Til en Kiortel, et par Buxer og en *Camisol* 5 al. Klæde, Alnen til 3 ℳ 8 ß er	2 rd.	5 ℳ	8
Til Underfoer, Traad og Skrædderløn med Knapper	1 -	1 -	8
Til et par Skoe	„ -	3 -	„
Et par Strymper	„ -	2 -	„
En Hat og et par Handsker	„ -	2 -	8
Til tvende Skiorter og tvende Klude	1 -	„ -	8

Hvilket udgiør tilsammen *Sex Rigsdaler Tre Mark*, som enhver af dem skal niude aarl. udi Klæder giorte til hver *Juel*, alt udi fuld Skik.

De tvende fattige Drengebørn, som dette Beneficium skal niude, skal være under 14 Aar gamle, og de som jeg *Ellen Marie Lemvig* og den ældste af de *Bircheroder* aarl. give Anviisning om til deres Lærere inden hver Aars *Mortens* Dag, og efter min Død den ældste af de *Bircheroder* alleene, dog ingen at niude det længere end tvende Aar tillige, og i Mangel at de ey blive udnæfnede, som melt er, da Sognepræsten selv at udnæfne, hvilke han anseer nødtørftigst. Og som dette de tvende fattige Skoledrenge af *Trinitatis* Kirkes fattige Skoele, deres ringe Tillæg skeer udi en Christelig *Intention*, saavel og at de øvrige tvende Rigsdaler af *Capitalens* aarlige Renter, hvilke Sognepræsten der sammesteds, enten nu værende eller kommende vorder, Magt haver at deele til Fiire andre fattige og skikkelige Skoeledrenge, som ved *Visitatz* findes flittigst og lærvilligst, at kiøbe sig hver et par Skoe for, lettelig bliver *distribueret*; Saa forsikkrer man sig til de gode Hrr. *Professores*, som nu ere eller kommendes vorder, deres gode Omhu og Christelige Omsorg, at see dette udi ævig Tiid uryggelig efterlevet og besørget, saaledes som de

for Gud og Christen Øvrighed vil bekiendt være. Hvilket tiennesteligst og venligst ombedes, at de denne *Fundation* og *Capital* 300 Rd^r^ med eet Aars Rente, imod deres gode *Reversal*, vilde imodtage og fuldbyrde. Til hvilke[n] Ende tillige med mig velbem^te^ min Gode Sl. Mands Broder til Bekræftelse og Stadfæstelse samme underskriver og forseigler. *Kiøbenhavn* Aar 1728 den 11te *Decembris.*

Ellen Marie Lafverensen. (L. S.) — *Christian Charl.* (L. S.)

(Regnskabsbogen for Legata Bircherodiana.)

Nr. 5. **Fundatz** paa Sal. *Professor Bircherods legerede* 500 Rd^r^ til Vor Frue Kirkes 6 fattige Skole-*discipler.*

Nr. 22. F 4^tus^. Een Rigsdaler. Nr. 675.
1728.

Som Min Gode Sl. Mand *Johannes Jenssøn Bircherod* fordum *Assessor* udi *Consistorial-Collegio* og *Professor Philosophiæ* ved det Kongl. *Universitet* i Kiøbenhavn, og jeg *Ellen Marie Lemvig* ved et imellem os 1718 og af Hans Kongl. May^t^ 1721 allernaadigst *confirmered Testamente* har slutted, at om den længst levende af os indgik nyt Ægteskab, skulle *Trei Tusinde Rigsdaller Capital* udi gode Danske *Croner* til den afdødes *Familie* og anden Christelig Brug, ved nyt Ægteskabs Tiltrædelse udleveres; saa haver jeg ved Overveyelse med den Sl. Mands efterladte Broder, Velædle og Velbaarne *Christian Carl Bircherod* til *Fraudegaard* Kongl. May^ts^ *Justitz-* og *Commerce-*Raad, fundet for got |: nu jeg er trædet til andet Ægteskab med Velædle og Velbyrdige *Johannes Lorentzøn Assessor* udi *Consistorial-Collegio* :| at af denne erm^te^ *Capital* 3000 Rd^r^ *Croner*, blef til Vor Frue Kirkes fattige Skole givet til den Sl. Mands og hans Sl. Kierestes, *Karen Margrette de Hemmers*, Efterminde *Capital Fem Hundrede Rigsdaler Croner*, til ævig Tiid at tages Rente af, og dessen Rente, som er *Fem og Tiuge Rigsdaler* aarlig ved Skolens allernaadigst beskikkede *Patron*, Sognepræsten for Vor Frue Meenighed, som nu er eller kommendes vorder, at komme Sex fattige hielpeløse Børn, tree af hver Kiøn, til Hielp at opholde sig ved; Hvorfore ovenm^te^ *Capital* 500 Rd^r^ og et Aars Rente til 11te *Junii* 1728 forfalden 25 Rd^r^ *Croner*, som er den Rente at Uddeelingen strax tages af, at kiøbe Brød for, hermed leveres til Velædle, Velbyrdige og Velærværdige *Magister Mortten Reenberg*, som nuværende Sognepræst for Vor Frue Meenighed, der ombedes ved sin kierlige Omhu *Capitalen* Fem Hundrede, siger 500 Rd^r^ *Croner*, med Kirkens allernaadigste beskikkede Hrr. *Patroners* Samtykke og Gotfindende, at sættes paa Rente fra nu kommende 11. *Junii* 1728 af, for *Fem procento*, imod got forsvarligt *prioriteret* Pandt, til ævigvarende *Conservation* med en Christelig Omsorg for de Fattiges Beste, og med dens aarl. Rente at forholdes saaledes: Disse Sex hielpeløse fattige Børn nyder dagl. fra denne 11te *Junii* Dags *dato* af, og i Stedsvarenhed, Brød for *Een Skilling* Danske, som er for 7 ß ugentl. til hver, og den øvrige liden *Sum* af denne Rente, som er *Toe Rixdaler*, *Een Mark* og *Otte Skilling*, til de Sex Høytids Aftener, nemlig: Jule, Nye-Aar, hell. 3 Konger, Paaske, Pintzedag, og Christi Himmelfart, hver Aften Sex Skilling udi Penge at gives dem. Hvilke fattige Børn Skolens Patron udnævner af hielpeløse og lærvilligste Børn, som dagl. søger Skoelen, og oplæres udi den sande *Lutterske Religion* udi Vor Frue Fattiges Danske Skoele, der erhver sig Kierlighed fra Sognepræsten og deres Lærere, med deres Lærvillighed. Derved jeg *Ellen Marie Lemvig* og jeg *Christian Carl Bircherod* forbeholder for Mig *Lemvig* og de *Bircheroder*, at forunde selv slige Børn denne Tillæg, som kunde søge os derom, at *recommendere* til Provstens Bevilgning. Den faldende *Cron-Lagie* af denne liden Rente aarl. *disponerer* Sognepræsten Selv over til de lærvilligste Børn ved *Visitatz* udi Kirken at give en ringe Almisse af til de fattigste og lærvilligste, ligeledes af begge Kiøn, efter egen Behag. Denne de 6 fattige Skoelebørns, Trei af hver Kiøn, ved Vor Frue Kirkes Fattiges Skoele, deres ringe Tillæg skeer udi en Christelig kierlig *Intention* for de Fattige, saa forsikkrer man sig til Sognepræstens, som nu er eller tikommende vorder, deres gode og Christelige Omhue

og Forsorg, at see dette udi ævig Bestandighed urygelig efterlevet og besørget, saaledes som de for Gud og Christen Øvrighed vil bekjendt være, med tienligst og venligst Begiering, at denne *Fundatz* og Capital 500 Rd^r^ med et heelt Aars Rente, imod Hr. Prousts gode og gunstige *Reversal* imodtages og fuldbyrdes, hvilken jeg *Ellen Marie Lemvig* tilligemed velbemelte min gode Sal. Mands Broder, ifølge min Sl. Mands Villie har forfattet og bekræftet med underskrefne Hænder og Zegenetter. *Kiøbenhavn den Ellefte Junii, Aar Et Tusinde Siuf Hundrede Aatte og Tiufve.*

Ellen Maria Lemvig Lafverensen.
(L. S.)

C. C. Bircherod.
(L. S.)

(Regnskabsbogen for Legata Bircherodiana.)

Nr. 6. **Fundatz** paa Sl. *Assessor* og *Professor Bircherods Legatum* 500 Rd[r] *Croner* til 6 Fattige ved *Trinitatis* Kirke, deraf kun 250 Rd[r] leveret til *Universitetet*, de øvrige 250 Rd[r] til *Convent*huuset den 16. Junii 1723.
N. 22 F 4tus Een Rixdaler. *N.* 1879.
1728.

Som min Gode Sal. Mand *Johannes Jenssøn Bircherod*, fordum Assessor udi *Consistorial-Collegio* og *Professor Philosophiæ* ved det Kongl. *Universitet* i *Kiøbenhavn* med mig *Ellen Marie Lemvig* udi vores Ægteskab har sluttet et *Testamente* 1718, som ved allernaadigst *Confirmation* 1721 er bleven bekræftet, at, naar den længst levende til nyt Ægteskab sig *resolverede*, skulle udleveres *Capital* 3000 Rd[r] i gode Danske *Croner* til adskillige *Legata*, som til *studerende* Personer, min velbem[te] Sal. Mands *Familie* og anden Christelig Brug at stiftes Fundatzer paa efter min Sal. Mands Villie, hvoraf 500 Rd[r] *Capital Croner* til 6 Fattiges Beste Renten udi *Trinitatis* Kirke skulle nyde, og deraf den halve *Capital* 250 Rd[r] strax efter velbem[te] Min Gode Sal. Mands Død, skulle udgives Renten til Sex Fattige udi *Trinitatis* Kirke, efter min og den ældste af de *Bircheroder* hans inden hvert Aars 20. *Decembris* Udnævnelse til Sognepræsten for samme Meenighed, der Nytaars Dag efter fuldendte Høymæsse Tieneste hver fattig skulle give *Toe Rixdaler*, og de øvrige *Tre Mark* Sognepræsten selv at *disponere* over til *Distributz*. Denne *Capital* 250 Rd[r] *Croner* med et halv Aars Rente er d. 16 *Junii A*[o] 1723 til de Hrr. *Committerede* for *Convent*huuset imod deres Quittering leveret, da jeg ikke kunde formaa *Consistorium* til at tage imod dem, og befindes det nu, at det Pant, som velbem[te] *Committerede* hafde for denne paa Rente udsatte *Capital*, er i den ulykkelige Ildebrand, som skeede udi *October* Maaned dette Aar, bleven opbrændt; Men hvad den anden halve Deel af denne *Capital* 500 Rd[r] *Croner* angaar, som er 250 rd[r], der iblant den fulde *Summa* 3000 Rd[r], som *Testament* lyder paa, skulle udreedes, naar den længst levende indlod sig i et nyt Ægteskab |: hvilket jeg efter Guds Forsiun har sluttet med Velædle og Velbyrdige *Johannes Laverentsøn Assessor* udi *Consistorial-Collegio* :| saa var det min Sl. Mands Villie, at Sex fattige af *Trinitatis* Meenighed ligeledes skulle nyde Frugten deraf, og staae iblant andre Kirkens Midler paa Rente under *Rectoris Magnifici* og samtlige *Professorum Consistorialium* deres *Administration*; Hvorfor jeg tilligemed denne *Fundation* hermed fra mig leverer disse 250 Rd[r] *Croner*, med et Aars Rente, forfalden til 11. *Junii* 1728, |: at der ikke svares Rente for dette halve Aar til 11. *Decembr.* dertil er Aarsagen, at de gode Hrr. *Professores* ikke vilde tage imod dette *Legatum* til forbem[te] 11te *Junii* førend Hans May[t] ved sit allernaadigste Brev til *Consistorium* af *dato* 8de *Octobr.* 1728 befalede det, hvorfor disse 250 Rd[r] har dette halve Aar staaet frugtesløs hos Mig :| til det Kongl. *Universitets Professorum* Omhu at sættes paa Rente til ævig varende *Conservation* de Fattige til gode, og som den første halve Deel, neml. de 250-Rd[r] *Croner*, som til de *Committerede* er leveret, er bortfalden og bleven ruineret, saa forholdes med denne *Capital* 250 Rd[r], som hermed bliver leveret, saaledes som følger:

1. Skal denne *Capital* 250 Rd[r] *Croner* tilligemed dens medfølgende Rente udsættes paa Rente imod god Forsikring til Fremvext Aar efter Aar,

indtil *Capitalen*, med Rente og Rentes Rente, har opnaaet den *Summa* 500 Rd^r *Croner*. Naar *Capitalen* nu er bleven 500 Rd^r, da uddeeles Renten af den halve *Capital* 250 Rd^r aarl. til 6 Fattige af *Trinitatis* Meenighed, saa at hver af dem nyder *Toe Rixdaler Croner*, og de øvrige Trei Mark uddeeler Sogne-Præsten efter Behag til hvem han vil. Denne *Distributz* skeer af Sognepræsten for *Trinitatis* Meenighed, paa hvert Nytaars Dag efter fuldendte Høymæsse. Den anden halve Deel af disse 500 Rd^r, som ligeledes er 250 Rd^r, skal ydermeere sættes paa Rente til Fremvext, indtil den med Rente og Rentes Rente opnaaer den *Summa* 650 Rd^r, da ingen meere Fremvext at søges, men denne *Capital* 650 Rd^r at samles med den anden paa 250 Rd^r, hvilke giør tilsammen 900 Rd^r *Croner*, hvoraf Renten er aarl. 45 Rd^r, Af denne Rente nyder de samme Sex Fattige, om hvilke tilforn er meldet, hver af dem aarl. *Sex Rixdaler Croner*, som er for de 6 Fattige 36 Rd^r; af hvilke Fattige jeg inden d. 20. *Decembr.* aarl. skal til Sognepræsten udnævne Trende, de andre Trende udnævnes af den ældste af de *Bircheroder*, men efter min Død, da den ældste af de *Bircheroder* alleene at udnævne dem til samme Tiid; Skulle enten jeg eller den ældste af de *Bircheroder* ey inden den 20. *Decembr.* underrette Sognepræsten til *Trinitatis* Kirke om de Fattige, som samme alleeneste bør nyde, da skal den af *Professorerne*, som er *Procurator Templi*, og Sognepræsten til *Trinitatis* Kirke selv have Magt og Ret til at udnævne de Fattige dertil, og i det øvrige forholde sig med *Distributzen* saaledes som skrevet er. Naar Capitalen er opløbet til 900 Rd^r, kan af den øvrige Rente, som er 9 Rd^r, følge fra *Ephoro* aarl. til Sognepræstens egen *Disposition* 2 Rd^r, til andre Fattige at uddeele efter Behag. Den øvrige Rente, som er 7 Rd^r *Croner*, deraf ca 4 Rd^r tillægges *Ephorus* for hans kiærlige Omhu med dessen *Administration*, og de 3 Rd^r tilkommer *Procuratori Templi* for *Trinitatis* Kirke for Indseende med den Sal. Mands og Forfædres eeneste Begravelse-Sted der sammesteds.

2. De Fattige, som efter foregaaende Post skal aarl. nyde Uddeelingen, skal være fattige Mænd og Qvinder, som leve et Christeligt og skikkeligt Lefnet, søge *Trinitatis* Kirke flittig paa en af Sognepræsten anordnet Plads sammesteds ved Guds Tienestes Forretning; og som for Svaghed, Alderdom eller anden Uhæld ere geraaden i Armod, og ey kan erhverve deres Brød, eller ogsaa umyndige Drenge og Piger under 12 Aar, som Forældrene ere frafaldne, som bedes alle Vedkommende vilde hensee af Christen Kiærlighed, at ikke andre nyde det.

Udi saa Maade *funderes* og fastsættes hermed denne de Fattiges tillagde Hielp fra min velbem^te Sal. Mand, Som venligst og tienestligst ombedes alle Vedkommende, særdeeles *Rector Magnificus* og samtl. Hrr. *Professores Consistoriales* denne *Fundation* og *Capital* imod deres gunstige *Reversal* at imodtage og fuldbyrde, og til den Ende jeg samme til Bekræftelse og Stadfæstelse haver underskrevet og forseglet. *Kiøbenhavn* Aar 1728, den 11te *Decembris*.

Ellen Marie Laverenssen.
(L. S.)

(Regnskabsbogen for Legata Bircherodiana.)

Nr. 7. **Efori** (Prof. C. E. Scharlings) **Skrivelse** til Konsistorium af 14. Jan 1841 om de Bircherodske Legater *).

Ved at sammenholde Regnskabsbogen for det Bircherodske Legat med Fundatserne for de enkelte Legater, hvoraf hint bestaaer, har jeg fundet, at i nogle Punkter turde Fordelingen af de aarlige Renter være at bringe i nøjere Overensstemmelse med Fundatserne, end Tilfældet har været i de senere Aar, hvorfor jeg tillader mig at meddele Konsistorium Følgende:

Det under Universitetet efter kongelig Befaling af 8. Oktober 1728 indtagne *Bircherodske Legat* bestaaer egentlig, efter den derom givne Oplysning i „Regnskabsbog over Legata Bircherodiana" p. 11 sammenlignet med Fundatsen,

*) Selmers Aarb. f. 1841 S. 60—62.

hvoraf Kopier findes dels i denne Regnskabsbog, dels i tvende Kvitteringsbøger for to af Legaterne, *af 5 Legater.*

Nr. 1.

Kapital	1250 Kr.
5 p. Ct. Rente	$62^1/_2$ Rdlr.

Tvende Stud.	50 Rdl.
Eforus	5 —
En syg Student	$7^1/_2$ —
	$62^1/_2$ Rdl.

Et Legat for *trende værdige og trængende Studerende* (først af Testators Familie, siden ogsaa til Andre). Den ældste af den Bircherodske Familie udnævner Stipendiarierne, som indskrives og nyde det, efter det Senium, som Inskriptionen medfører. Skulde Ingen være indskrevet, udvælge *samtlige* Assessores Consistorii ved fleste vota de Personer, som de eragte mest skikkelige og Hjælp behøvende.

„Naar Capitalen (oprindelig 600 Kroner) med Rente og Rentes Rente er opløbet til bemeldte Summa = 1250 Rdlr. Croner“ — hedder det i Fundatsen af 11. December 1728 § 1 „skal Ephorus aarlig til hver St. Hansdag af Renten uddeele til *tvende* skickelige og fattige Studiosis, hver af dem 12 Rdlr 3 ℔, item til hver Martini = 12 Rdl 3 ℔, som giør i alt aarlig = 50 Rdlr, som enhver Studiosus maa nyde udi *fire* aar tillige: saa tager og *Ephorus* selv paa den tiid aarligen for sin omhu og umage 5 Rdlr. Den øfrige Rente uddeeler Professores Consistoriales efter egen Behag til en fattig *syg* Studenter.“

Nr. 2.

Kapital 1200 Rdlr. Kroner.	
5 p. Ct. Rente 60 Rdlr.	
Til Stipendier	50 Rdl.
— Eforus	5 —
— en sengeliggende Student	5 —
	60 Rdl.

Et Legat for to eller tre Personer af den Bircherodske Familie (som i Tiden henfalder til tvende Studenter). Den ældste Bircherod udnævner. Naar Kapitalen — se Fund. 11. Decbr. 1728 §§ 2 og 4 — har opnaaet den Størrelse 1200 Rdlr, da skal Renten af 1000 Rdlr komme *Familien* tilgode, Renten af 100 Rdlr *Eforus*, og Renten af 100 Rdlr aarlig efter Professorum Consistorialium gode Behag *en fattig sengeliggende Studenter.*

Nr. 3.

Kapital	500 Rdlr.
5 p. Ct. Rente	25 —
6 fattige Drenge og Piger	25 Rdlr.

Et Legat paa 500 Rdl. til 6 fattige Disciple ved Frue Kirkes danske Skole. Ifølge Fundatsen 11. Juni 1728 skal Renten af ovenmeldte 500 Rdlr, beregnet til 25 Rdlr, anvendes til at kjøbe Brød (7 ß ugentlig for hver) til 3 fattige Drenge og 3 fattige Piger ved ovennævnte Skole, og hvad der bliver tilovers af denne Rente, beregnet til 2 Rdlr 1 ℔ og 8 ß, skal anvendes til Pengegaver à 6 ß paa forskjellige Højtidsaftener til de samme Børn. Uddelingen er overladt til vedkommende Sognepræsts Forsorg.

Nr. 4.

Kapital	300 Rdl.
5 p. Ct. Rente	15 —
To fattige Drenge	13 Rdl.
Fire do. do.	2 —
	15 Rdl.

Et Legat paa 300 Rdl. til Trinitatis Kirkes Fattigskole. Ifølge Fundats 11. Decbr. 1728 skal af de 15 Rdlr aarlige Renter 13 Rdlr anvendes til at kjøbe Klæder for til *tvende* fattige Drenge ved hin Skole, under 14 Aar gamle, saa at hver af dem i to Aar faaer aarlig 6 Rdlr 3 ℔. De 2 Rdlr., som blive tilbage, skal Sognepræsten „have Magt til“ at uddele til *fire andre* flittige og skikkelige Skoledrenge. Til Legatet selv udnævner den ældste Bircherod, i andet Tilfælde Sognepræsten.

Nr. 5. *Et Legat til 6 Fattige ved Trinitatis Kirke.*

Kapital	900	Rdlr.
5 p. Ct. Rente	45	—
6 Fattige	36	Rdlr.
Sognepræsten til andre Fattige	2	—
Eforus	4	—
Procur. templi.	3	—
	45	Rdlr.

Ifølge Fund. 11. Decbr. 1728, skulle, naar Kapitalen er opløbet til 900 Rdlr. Kroner, 6 fattige Mænd og Kvinder eller ogsaa forældreløse Drenge og Piger under 12 Aar ved ovennævnte Menighed paa Nytaarsdag efter Højmesse fra Sognepræsten modtage hver 6 Rdlr. Den ældste Bircherod udnævner, i andet Tilfælde skal den af Professorerne, som er Procurator templi, og Sognepræsten til Trinitatis Kirke have Magt og Ret til at udnævne de Fattige.

Af de øvrige 9 Rdlr. som blive tilbage af de 45 Rdlr Rente, skulle 2 Rdlr. overlades til Sognepræstens egen Disposition at uddele til Fattige; 4 Rdlr tillægges Eforus for hans Administration og 3 Rdlr til Procurator templi for Trinitatis Kirke, for at have Indseende med sal. Bircherods og Forfædres eneste Begravelsessted der sammesteds.

For de sidstforløbne Aar er Regnskabet ført saaledes af Konferensraad Bornemann (hvilket ogsaa er fulgt af mig for Decbr. Termin 1840):

1838.

Indtægt

Beholdning	132	Rdlr.	35	ß
Rente for Juni og Dec..	232	—	66	-
	365	Rdlr.	5	ß

Udgift

Indbetalt i Kvæsturen	150	Rdlr.
1) Til tvende Trængende af Familien	50	—
2) Til Tvende Studerende af Familien	50	—
3) Til Trinitatis Sogns Fattigskole og Fattige.......	36	—
4) Til Frue Sogns Fattigskole	24	—
5) Til de sædv. Trængende.	16	—
6) Til Eforus	18	—
7) Til syge Studerende	20	—
	364	Rdlr.

Beholdning 1 Rdlr. 5 ß.

1839.

Indtægt

Beholdning	1	Rdlr.	5 ß
Rente af Kapital 6505 Rdl.	243	—	90 -
	244	Rdlr.	95 ß

Udgift

1) Til tvende Trængende af Familien	50	Rdlr.
2) Til tvende Studerende af Familien	50	—
3) Til Trinitatis Sogns Fattigskole og Fattige........	36	—
4) Til Frue Sogns Fattigskole	24	—
5) Til de sædv. Trængende.	16	—
6) Til Eforus	18	—
7) Til syge Studerende.....	24	—
	218	Rdlr.

Beholdning 26 Rdlr. 95 ß.

Legatet har desuden en Beholdning i Kvæsturen af 29 Rdlr. 18 ß.

1840 Juni Termin.

Indtægt

Efori Beholdning... ..	26	Rdlr.	95 ß
Rente	121	—	93 -
	148	Rdlr.	92 ß

Udgift

1) Til Trængende af Familien	25	Rdlr.
2) Til tvende Studerende af Familien	25	—
3) Til Trinitatis Sogns Fattigskole og Fattige........	18	—
4) Til Frue Sogns Fattigskole	betales først til Decbr.	
5) Til de sædv. Trængende.	8	Rdlr.
6) Til Eforus	9	—
7) Til syge Studerende.....	8	—
	93	Rdlr.

Legatet har altsaa tilgode hos Konferensraad Bornemann 55 Rdlr. 92 ß.

Ved disse Poster er at bemærke, at Nr. 5 formodentlig er opstaaet ved den Bestemmelse (se under Legatet Nr. 5), at Sognepræsten og den Professor, der er Procurator templi for Trinitatis Kirke, skulle udnævne de Fattige; i tidligere Dage har Eforus, naar han tillige var Procurator templi, sandsynligvis truffet den Aftale med Sognepræsten, at Enhver af dem udnævnte og uddelte til Halvdelen af de Fattige; thi ved at lægge de 16 Rdl under 5te Post til de 36 Rdlr under 3die Post udkommer 52 Rdlr, som paa 1 Rdlr nær udgjør, hvad der efter Fundatsen skulde gives til Trinitatis Fattige og Fattigskole.

Jeg har fra Konferensraad Bornemanns Bo modtaget en Fortegnelse for Aarene 1838 og 39 over 5 Fattige, der have modtaget halvaarlig 8 Rdlr i Portioner af 2 Rdlr og 1 Rdlr. Efter min Formening bør Trinitatis Kirkes Fattigskole og Fattige idetmindste tilkomme 53 Rdlr. Da det vil være forbundet med megen Vanskelighed og Vidtløftighed, dersom de Fattige skulle hæve og kvittere for Pengene hos Eforus, forekommer det mig rigtigst, at Eforus udbetaler hele Summen til Sognepræsten, der tilligemed Procurator templi har at udnævne de Fattige.

Til Frue Sogns Skole bør ikke 24 Rdlr., men idetmindste 25 Rdl anvises af Legatets Renter. Jeg tillader mig at forespørge, om det paaligger Eforus at affordre Bevisligheder af vedkommende Kirkers Sognepræster for Anvendelsen af de til dem udbetalte Renter. Da de, der skulde nyde godt af disse, ere umyndige Børn og gamle Folk, som i Almindelighed ikke kunne skrive, vil det vel være vanskeligt at gjøre Andet, end hvad hidtil formodentlig er sket, nemlig fortro sig til vedkommende Gejstliges Redelighed og samvittighedsfulde Omsorg for Pengenes Uddeling.

Til Eforus er beregnet 18 Rdlr. Formodentlig hidrører dette fra den Tid, da Eforus for Legatet tillige var Procurator templi, og da den Grund, hvorfor 3 Rdlr ifølge Fundatsen ere bestemte til Sidstnævnte, maaske er bortfaldet, fordi hint Begravelsessted (se under Legatet Nr. 5) ikke mere existerer — hvorom jeg forgjæves har søgt Oplysning — har Eforus tillagt sig den. Imidlertid tilkommer Eforus ifølge Fundatsen kun 14 Rdlr, Procurator templi 3 Rdlr.

Til syge Studerende er anvendt Summer af forskjellig Størrelse. Efter Fundatsen til Legatet Nr. 1 bør omtrent 8 Rdlr tilfalde en syg Student, og ifølge Fund. til Legatet Nr. 2 5 Rdlr. til en anden, som er sengeliggende.

Ifølge det Anførte vil, efter min Formening, Renten af de Bircherodske Legater blive at fordele i større Overensstemmelse med Fundatsen paa følgende Maade:

1) To Studerende .... 50 Rdlr.

At overføre... 50 Rdlr.

	Overført...	50 Rdlr.
2)	To af Familien..................	50 —
3)	Trinitatis Fattigskole og Fattige....	53 —
4)	Frue Sogns Fattigskole	25 —
5)	Eforus.....................	14 —
6)	Procurator templi................	3 —
7)	Syge Studerende................	13 —
		208 Rdlr.

Efter denne Fordeling ville Stipendiarierne erholde den samme Sum, som er angivet i Fundatserne; men da denne dog i Virkeligheden er ringere end den i disse tilsigtede, formener jeg, at det Overskud, som efter hin Fordeling bliver tilbage, (omtrent til Beløb af 30 til 40 Rdlr. Kapitalen er nu 6505 Rdlr foruden en Beholdning af 29 Rdlr 18 ß i Kvæsturen, og 55 Rdlr 92 ß som Legatet har tilgode i Konferensraad Bornemanns Bo) bør fordeles paa alle Stipendierne i Forhold til disses forskjellige Størrelse.

Legatet for de tvende Studerende er ved December Termin 1840 blevet vakant. Jeg tillader mig at forespørge, om Nogen dertil skulde være indskrevet, og om der overhovedet er Nogen af den Bircherodske Familie tilbage, som kan gjøre Fordring paa de Rettigheder, hvilke i Fundatserne ere tillagte den ældste Bircherod.

(Eforiprot.)

Nr. 8. Kons. Skr. af 27. Febr. 1841 til Eforus, Professor C. E. Scharling om Fordelingen af de Bircherodske Legater m. m.*)

Konsistorium bifalder, at der i Henseende til den fremtidige Fordeling af bemeldte Legater forholdes paa den af Dem foreslaaede Maade**), dog saaledes — at af de af Dem under Nr. 3 til Trinitatis Fattigskole og Fattige anførte 53 Rdlr blive 15 Rdl at udrede til Trinitatis Kirkes Fattigskole, og overensstemmende med Fundatsen af 11. December 1728 at anvende til Klædningsstykker til 6 Drenge, som Sognepræsten udnævner; 36 Rdlr at anvende til 6 Fattige af Trinitatis Menighed, som Sognepræsten og Procurator templi udnævne, og til hvem Præsten uddeler denne Hjælp, og 2 Rdlr at udbetale til Sognepræsten ved bemeldte Menighed, for efter hans egen Disposition at uddeles til Fattige, og at der til syge Studerende ikke bliver at anvende, som af Dem under Nr. 7 opgivet, 13 Rdlr, men 12½ Rdlr i to Portioner til 7½ Rdlr og 5 Rdlr. Fremdeles bifalder Konsistorium, at der ikke affordres vedkommende Kirkers Sognepræster nogen særlige Bevisligheder for Anvendelsen af de til dem udbetalte Renter, hvorimod de af Eforus bør gjøres bekjendt med Fundatsens Bestemmelse i Henseende til Anvendelsen. Endelig bifaldes, at det Overskud, der bliver tilbage efter den foreslaaede Fordeling af de aarlige Renter, fordeles paa samtlige Stipendier efter disses forskjellige Størrelse.

Ved at melde Dem dette, og ved derhos at tilføje, at Procurator templi, der beholder de ham tillagte 3 Rdlr, mundtlig i Konsistorium er anmodet om at søge Oplysning om det Bircherodske Begravelsessted, som det efter Lega-

*) Selmers Aarb. f. 1841 S. 60—62.
**) Jfr. foran Bilag Nr. 7.

tarens Fundats paaligger ham at have Indseende med, undlader man ikke at tilkjendegive Dem i Anledning af Deres derom gjorte Forespørgsel, at, efter hvad Universitetets Rektor har oplyst, findes Ingen at være indskrevet til at nyde Legatet for de tvende Studerende, og at det ikke vides, hvorvidt der er Nogen af den Bircherodske Familie tilbage, som kan gjøre Fordring paa de Rettigheder, der i Fundatserne ere tillagte den ældste Bircherod.

Til Slutning anmodes De om behagelig at ville indføre Deres Indstilling og Konsistoriums Resolution i vedkommende Legatprotokol.

(Eforiprot.)

Nr. 9. **Skrivelse** af 13. Marts 1841 fra Procurator templi for Trinitatis Kirke, Prof. Hohlenberg, til Eforus for Bircherods Legat om Dr. Bircherods Begravelse.

Doktor Bircherods Begravelse findes i Trinitatis Kirke i den brede Gang under Mandsstolene Nr. 1. Den blev kjøbt i Aar 1680; den 27. Septbr. 1686 nedsattes der Dr. Jens Bircherod, den 19. Septbr. 1704 Kapt. Bircherods Frue, den 17. Januar 1721 Assessor Bircherod. Begravelsen blev efterset 1773, og befandtes der da 3 sammenfaldne Kister og 2 hele Kister samt Rum til endnu 4 Kister. Men senere er denne Begravelse overladt til Arvebegravelse til evig Tid for forhenværende Borger og Herbergerer Johan Lassen Sieffert, der døde 1790 den 23. Decbr., og over hvem et Epitafium findes anbragt paa den hosstaaende Pille. Da Kirken for nogle Aar siden blev repareret, blev denne Begravelse ved et Tilfælde aabnet, og optoges der da af samme en Plade, som har ligget paa den nysnævnte Siefferts nu sammenfaldne Kiste. Foruden denne saaes endnu en anden Kiste at staae der; hvis, vides nok ikke. De Bircherodske Kister ere formodentlig forsvundne; om Vedligeholdelse af denne Begravelse eller Tilsyn med den kan der ifølge Sagens Natur ikke være Tale.

(Eforiprot.)

Nr. 10. **Skrivelse** af 23. Dec. 1859 fra Direktionen for Borger- og Almueskolevæsenet til Ephorus.

Foranlediget af Deres Forespørgsel i behagelig Skrivelse af 13. d. M. om, til hvem De efter den Forandring, der er foregaaet med de tidligere Kirkeskoler, har at udbetale det Frue Kirkes Fattigskole tillagte Beløb af 30 rdl. 60 ß. aarlig af de Bircherodske Legater, skulde man tjenstligst anmode Dem om behagelig at udbetale samme til det regnskabsførende Medlem af Kuratelet for de nye Kirkeskoler, Hr. Grosserer og Tømmerhandler Maag, til hvem fremtidig de saavel denne Kirkeskole som Trinitatis Kirkeskole af bemeldte Legater tillagte Beløb ville være at udbetale.

(Eforiprot.)

Nr. 11. **Kons. Skr.** af 19. Febr. 1870 til Eforus.

I Anledning af, at Patronatet for Trinitatis Kirke fra Universitetet gik over til Kjøbenhavns Magistrat, forespurgte Eforus, hvorledes der skulde forholdes med de 3 rdl. 65 Sk., som i Følge de Bircherodske Legaters Fundats hidtil vare blevne udbetalte til den Professor, der var Procurator templi, da nu dette Værgemaal var bortfaldet. Konsistorium tilskrev herefter Eforus, at dette Beløb skal tillægges den Sum, der af bemeldte Legat udbetales til Sognepræsten for Trinitatis Kirke for at uddeles mellem Fattige.

(Univ. Arkiv.)

Nr. 12. **Kons. Skr.** af 13. Dec. 1873 til Eforus for Bircherods Legat, hvori udtales, at da Legatprotokollen blandt de til Legatet Fortrinsberettigede opfører saavel Fættere med Afkom af Stifteren, Prof. Bircherod, som Fættere med Afkom af hans anden Hustru E. M. Lemvig, og da Fundatsen bruger Udtryk, der ikke udelukke, at disse Personer kunne være indbefattede under Fortrinsretten, er det betænkeligt at fastholde den i Kons. Skriv. af 7. Nov.

1857 til Eforus udtalte snævrere Fortolkning, ifølge hvilken Fortrinsretten kun kunde tilkomme de Lemviger, der ere Afkom af Stifterens anden Hustru, Ellen Marie Lemvigs Søskende*).

(Univ. Arkiv.)

Nr. 13. **Skrivelse** af 24. Aug. 1876 fra Referendarius, Prof. Goos, til Konsistorium om, hvilke Slægtninge af Prof. Bircherod der ere berettigede til at nyde det af denne stiftede Legat**).

Legatet er efter Fundatsen bestemt for Testators, Prof. Johannes Jensen Bircherods Forældres Slægt og Afkom. Forældrene vare Prof., Dr. Jens Jensen Bircherod og Else Nielsdatter Munk. Med Hensyn til en af Testators Søskende, Magister Frederik Bircherod, hvis Linie har nogle Fortrin, hedder det, at hans efterladte Børn og deres Hustruer i Enkestand skulle være berettigede. Dette er i alt Fald den eneste Udvidelse af de Berettigede Kreds udenfor Testators Forældres Descendens. Det ligger ganske udenfor Testamentet, at fjærnere Beslægtede af Testator, f. Ex. hans Farsøskendes Afkom, eller hans Hustru Helena Marie Lemvigs Slægt, skulle have nogen Ret til Legatet. Naar der ingen Berettiget af Familien er, skal Legatet anvendes til Understøttelse for to fattige Studenter.

(Univ. Arkiv.)

Nr 14. **Kgl. Konfirmation** af 21. Dec. 1877 paa en Tillægsbestemmelse til den af Prof. phil. ved Universitetet i Kjøbenhavn Johannes Jensen Bircherods Enke Ellen Marie, født Lemvig, d. 11. Dec. 1728 oprettede Fundats for et Legat til 2 Studerende, af følgende Indhold***):

Consistorium ved Kjøbenhavns Universitet bemyndiges til at forlænge Nydelsen af Legatet paa en Tid af indtil 2 Aar for Personer, der have Fortrinsret, naar ingen fortrinsberettiget og qvalificeret Person, der ikke tidligere har havt Legatet, søger om Lodden.

(Kvæsturens Arkiv.)

Bochenhofers Legat.

Hofmans Fund. I S. 207, Jansons Beskr. S. 24, Engelstofts Annaler f. 1812 S. 28.

Stifteren af dette Legat skal ifølge Jansons Beskrivelse over Kjøbenhavns Universitets Midler og Indkomster S. 24 samt Engelstofts Annaler f. 1812 S. 28 have været Universitetsbogtrykker i det 17. Aarhundrede. Kapitalen, der oprindelig var 1000 Rdl. i Kroner, er testamenteret Professorerne, at Renterne deraf skulde deles mellem dem. Renterne, 82 Kr. 34 Ø. aarlig, tilfalde nu „Professorernes Distributs“, ɔ: deles mellem samtlige Medlemmer af Konsistorium. Fundats haves ikke.

Kapitalen udgjorde d. 1. Jan. 1889.................. 2125 Kr.

Borchs Legater.

(Appendix Collegii Borrichiani.)

Hofmans Fund. I S. 86—87, Scheels Koll. og Stip. S. 67.

Ved Testament af 4. Okt. 1689 fastsatte Stifteren af Collegium Mediceum, Assessor i Højesteret samt Professor i Medicin og Filologi

*) Univ. Aarb. f. 1881—82 S. 184.
**) Univ. Aarb. f. 1876—77 S. 111—12.
***) Univ. Aarb. f. 1877—78 S. 359—61.

Oluf Borch, at der til Universitetet skulde henlægges en Kapital af 1600 Rdl., hvis Renter skulde have en tredobbelt Bestemmelse. Denne er efter Testamentet samt den af Konsistorium i Januar 1691 forfattede Fundats Følgende.

Renten af 600 Rdl. tildeles af Biskoppen over Ribe Stift og Rektor for Ribe Kathedralskole „tvende skickelige oc Lærde personer af Riber Skole paa Sl. Mag. Longomontani manere". De nyde Understøttelsen „i 2 Aar, saa lenge de ere i Skolen, og sig skickeligen oc Gudfrygteligen forholder", samt i 1 Aar, naar de ere komne til Universitetet. Af Renten erholder hver Stipendiat aarlig 24 Kr. 70 Ø.

Renten af 500 Rdl. uddeles af Kollegiets Eforus til „Sengeliggende, Syge Studentere Extra Collegium Mediceum". Hvad der ikke af Renten bruges hertil, kan enten „effter Consistorii betenckende — — — uddeelis af Collegii Medicei Ephoro til fattige skikkelige Studiosos herpaa Universitetet", eller og „giemmes af Ephoro indtil et andet Aar". Af Renten kan aarlig uddeles 41 Kr. 16 Ø.

Renten af 500 Rdl. er bestemt for 6 „Huus Arme her i Byen, af Geistlig og Verdslig Stand — — — som haver god Rygte for Guds Frygt, skickelighed og Ærlighed". Halvdelen af disse erholde 3/5, Halvdelen 2/5 af Renten. Af Renten kan aarlig af Kollegiets Eforus uddeles 41 Kr. 16 Ø.

Alle disse 3 Kapitaler, der ere sammensmeltede med Kollegiets Formue, ere henlagte under Kollegiets Efors Bestyrelse.

Bilag. Nr. 1. **Udskrifft** af Sl. *D:* Ole *Borchis Testament* 4de *Post.*

Og som endda en god *rest* blifver tilofvers da forærer Jeg deraf til Sl. *Justitz* Raad *Willom Worms* daatter Jomfrue *Susanna Malene Worm* til en Kierlig Amindelse Sex hundrede Rdl: Nock til tvende skickelige oc Lærde *personer* af *Riber* Skole paa Sl. *Mag: Longomontani manere* Sex hundrede Rdl: hvoraf de Renten i 2 Aar i Skolen oc et aar paa *Academiet* maa nyde, Hvorpaa vil forferdiges en *Fundatz,* som blifver altid *in Consistorio,* og pengene af *Consistorio* tellis, og gifves *Dn. Episcopi Ripensi* og *Rectore scholæ Ripensis* en *vidimerede Copie* af, og de *Dispenserer* Renten i Skolen, men *Rector Magnificus* med *Dn. Consistorialibus* paa *Academiet, Item* foræris til Sengeliggende Syge *Studentere Extra Collegium Medicium* Femb hundrede Rdl: Renten deraf at nyde, Hvorpaa og af *Dn. Consistorialibus* vil forferdiges et *Instrument.* Endelig foræris til Huus Arme her i Byen af Geistlig og Verdslig Stand Femb hundrede Rdlr: Renten deraf iligemaade at nyde, Hvorpaa og Vil forferdiges et *Instrument,* oc kand alle disse *Legata* indsluttes i en *Fundatz* og *dependere* i alting af *Consistorio* uden det *Legatum* paa de Ti Tusinde Rdlr. og det til Jomfrue *Susanne Malene Worm,* hvilche begge af Sterfboen strax *extraderis,* tillige med det som paa min Begrafvelse og *Epitaphio* anvendes. De andre *Legata* lefveris alle strax effter min Begrafvelse til *Magnif. Academiæ Rectorem* og *Dn. Consistorialib.* oc af dennem forfattis i et *Instrumente* oc Christeligen *Dispenseris.*

Nr. 2. **Fundatz** paa een deel Sl. *D.* Oluf *Borchis Legata.*

Rector og *Professores* paa det Kongl: *Universitet* i Kiøbenhafn, kiendes og her med vitterligt giør, at efftersom voris Kiere *Collega* Sl. *D.* Oluf *Borch,*

Kongl: May[ts] *Cancelie* Raad og *Assessor* udi Høyeste Ret samt *Collegio Consistoriali* og *Medicinæ, Chemiæ et Philologiæ Professor Regius,* hafuer, foruden *Legatum Collegii Medicei,* gifuet til tvende *personer* af *Riber Scholæ* Sex hundrede Rdlr. til Sengeliggende Syge *Studentere Extra Collegium Mediceum* fem hundrede Rdl. oc til Huus Arme her i Byen af Geistlig oc Verdslig stand fem hundrede Rdr. som giør tilsammen Sexten hundrede, hvilcke *Capitaler* vi til os haffuer annammet; Da hafver vi effter den Sl. Mands Villie og Begiering indsluttet samme *Legata* i effterfølgende *Fundatz* som paa *Consistorio* altid skal forblifve.

1. Skal hereffter af de 600 Rdl. som den Sl. Mand hafver gifved til Riber *Scholæ* tvende skickelige *personer* af bemeldte Skole nyde Renten i 2 Aar, saa lenge de ere i Skolen, og sig skickeligen oc Gudfrygteligen forholder. Hvilcken Rente hans Velerværdighed Biskopen af *Ribe* og *Rector Scholæ* sammesteds hafver at *disponere* ofver i de Aar de samme Rente udi Skolen nyder, oc lade annamme for *Ephorum Collegii Medicei,* og naar bemelte *personer* kommer til *Universitetet* oc deris Lærdom og skickelighed der fremviiser, da skal de nyde, foruden de 2. Aars Rente som de hafver i Skolen oppebaaret, endnu et Aars Rente af bemelte 600 Rdlr: herpaa *Universitetet,* som af *Ephoro Collegii Medicei* skal uddeelis til deris Studeringers fortsettelse.

2. Af de 500 Rdlr: skal Sengeliggende Syge *Studentere extra Collegium Mediceum* herpaa *Academiet* nyde Renten effter deris Svaghed og tilstand, og bør deris *privatus præceptor* at *testere* om deris skickelig forhold, samt om deris Svaghed og slette tilstand, hvorpaa *Ephorus Collegii Medicei* effter samme *Attest* og med *Consistorii* bevilgning hafver at uddeele til de vedkommende, som hand agter at svare oc hvis noget aarlig af bemelte Rente blifver tilofvers, da det effter *Consistorii* betenckning enten at uddeelis af *Collegii Medicei Ephoro* til fattige skikkelige *Studiosos* herpaa *Universitetet,* eller og samme *Summa* at giemmes af Ephoro indtil et andet aar.

3. Af de 500 Rdlr: som den Sl. Mand hafver gifvet af [sic!] Huus arme her i Byen, af Geistlig og Verdslig stand, skal Renten af *Ephoro Collegii Medicei* aarligen til *St. Olai* Dag saaledes uddeelis, at 6 Fattige Huus arme som haver god Rygte for Guds Frygt, skickelighed og Ærlighed, nyder de 3. af dennem 6 Rdlr: og de 3. — 4 Rdlr: oc hvis *Consistorium* self nogen dertil ville nefne da dennem frit at stande. *Hafniæ d: Januarij Anno* 1691.

(Konsistoriums Kopibog 1687—1712. fol. 116—118.)

Nr. 3. **Univ. og Skole-Dir. Skr.** 19. Okt. 1844 til Konsistorium om Uddelingen af Borchs Legat*).

Efterat Konsistorium var blevet opmærksom paa, at Renterne af Borchs Legat for 2 skikkelige og lærde Personer af Ribe Skole bleve beregnede til Indtægt for Skolens Stipendiefond og med dennes øvrige Indtægter uddelte til værdige og trængende Disciple, udtalte det i Skrivelse af 29. Aug. 1844 til Universitetsdirektionen, at det maatte anse det for rigtigst, da det saaledes ikke kunde iagttages, at de, som i 2 Aar havde nydt Legatet i Skolen, oppebar det i det tredie Aar ved Universitetet, at Legatets Rente afsondredes fra Stipendiefondens Revenuer. Det burde ved den særlige Udnævnelse til dette Legat iagttages, at det kun bortgaves til saadanne Disciple, som efter 2 Aars Forløb kunde dimitteres til Universitetet, hvor Renten for det tredje Aar da, i Stedet for, som hidtil, at blive indbetalt til Direktionen, vilde blive distribueret til Stipendiaterne selv af Eforus. Konsistorium anmodede derfor Direktionen om at ville foranstalte, at den fornødne Meddelelse gjordes til Universitetet om de Disciple, som, efter i Skolen at have nydt Stipendiet i 2 Aar, derefter dimitteredes til Universitetet. I Skrivelse af 19. Okt. tilmeldte Direktionen Konsistorium,

at den ikke vil nægte sit Samtykke til, at det Borchske Legat for „to skikkelige og lærde Personer af Ribe Skole“ for Eftertiden gives en med Fundatsens Bogstav mere overensstemmende Anvendelse end den, der hidtil er blevet samme til Del, uagtet den hidtil brugte Fremgangsmaade har medført den Fordel, at det var lettere at paase, at kun aldeles værdige kom til at nyde det, hvilket nu vil blive vanskeligere, naar Stipendiarii skulle udnævnes for 3 Aar i Stedet for, som hidtil, for 1 Aar. Man har saaledes efter Kon-

*) Selmers Aarb. f. 1842 S. 72—73.

sistoriums Ønske truffet Foranstaltning til, at der efter Indstilling fra Rektor for Ribe Kathedralskole vil blive udnævnt hvert tredje Aar, første Gang i indeværende Efteraar, 2 Disciple, bestemte til Dimission om 2 Aar, til at nyde dette Legat, som bliver aldeles afsondret fra Skolens Stipendiefond, i 2 Aar i Skolen og 1 Aar ved Universitetet.

(Univ. Arkiv.)

Nr. 4. **Kons. Skr.** 19. Nov. 1845 til Eforus for Borchs Legat (Appendix Collegii Medicei) — i Anledning af en Forespørgsel fra denne, om to i 1844 udnævnte Stipendiarier, som da forudsattes at ville blive dimitterede fra Ribe Skole i 1846, men som dimitteredes i 1845, og saaledes kun havde haft Stipendiet i et Aar ved Skolen, nu kunde nyde det i 2 Aar ved Universitetet — hvori udtales, at det antages at være den fundatsmæssige Fremgangsmaade, at Legatet kun udbetales her ved Universitetet for et Aar, hvad enten det i Skolen er oppebaaret i 2 Aar eller paa Grund af uforudsete Omstændigheder kun i 1 Aar*).

(Univ. Arkiv.)

Nr. 5. **Underv. Min. Skr.** 7. Dec. 1869 til Rektor for Ribe Kathedralskole — i Anledning af en Forespørgsel fra denne, om en Discipel i Skolen, som i 2 Aar havde haft en Portion af Borchs Legat, men ved Sygdom blev forhindret i at underkaste sig Afgangsexamen og derfor forblev i Skolen endnu et Aar, skulde nyde Legatet tredie og sidste Gang i Skolen, eller først, naar han kom til Universitetet — hvori udtales, at Legatportionen bliver at oplægge for den paagjældende Discipel og i sin Tid, naar han fra Skolen dimitteres til Universitetet, dertil at indsende for at udbetales ham i hans første Universitetsaar**).

(Univ. Arkiv.)

Nr. 6. **Underv. Min. Skr.** af 24. Febr. 1874 til Rektor for Ribe Kathedralskole om Uddelingen af Borchs Legat***).

Da der ved Legatets Uddeling i 1874 kun fandtes en Discipel i Skolens 5te Klasse, forespurgte Rektor, om den anden Portion kunde tildeles en Discipel i 4de Klasse. I en efter Ministeriets Foranledning afgivet Erklæring af 7. Febr. s. A. udtalte Legatets Eforus, Professor Nellemann, at det i Fundatsen ikke var udtrykkelig sagt, at de 2 Stipendiater skulde nyde Legatet i de 2 sidste Aar, de vare i Skolen. Om dette end var det naturligste, kunde der altsaa ikke være Noget mod Fundatsen stridende i, at en Discipel i 4de Klasse udnævntes, naar det ikke var muligt at bortgive Legatet til nogen Discipel, som kun havde 2 Aar tilbage i Skolen. Han udtalte derhos Ønske om, at Skolens Rektor vilde meddele Eforus, hvilke Stipendiater der dimitteredes hvert enkelt Aar fra Skolen samt paalægge disse at henvende sig til Eforus, naar de kom til Kjøbenhavn. Da Konsistorium tiltraadte Efori Anskuelse, tilskrev Ministeriet Skolens Rektor,

at der Intet findes at være til Hinder for, at Legatet tildeles en Discipel i 4de Klasse, saaledes at han nyder det tillige i det første Aar i 5te Klasse, medens han oppebærer det sidste Gang ved Universitetet. I Forbindelse hermed anmodes Rektor om fremtidig at iagttage, at der gives Legatets Eforus aarlig Underretning om, hvilke af Skolens Disciple der nyde Legatet, samt at det paalægges disse at henvende sig til Eforus, naar de som akademiske Borgere komme til Kjøbenhavn.

(Ministeriets Arkiv).

Nr. 7. **Kons. Skr.** 11. Febr. 1876 til Eforus for Borchs Legat, hvorved der meddeles denne Bemyndigelse til selv at foretage Uddelingen af de til Legatet hørende Understøttelser, dels til Fattige og Husarme, dels til syge Studenter extra Collegium Mediceum†).

(Univ. Arkiv.)

---

*) Selmers Aarb. f. 1845 S. 54—55.
**) Univ. Aarb. f. 1864—71 I. S. 553—54.
***) Univ. Aarb. f. 1873—75 S. 146—47.
†) Univ. Aarb. f. 1875—76 S. 68.

Jesper Brochmands Stipendium,

med Tilvæxt (Incrementum Legati Brochmandiani).

Hofmans Fund. IX. S. 61—63 jfr. I. S. 170—74, Jansons Beskr. S. 16, Engelstofts Annaler 1812 S. 29, Hofmans Fund. IX. S. 63—64 jfr. I. S. 173—74, Scheels Koll. og Stip. S. 67—68.

Professor i Theologien ved Kjøbenhavns Universitet, Biskop over Sjællands Stift, Dr. Jesper Rasmusen Brochmand skjænkede ved Gavebrev af 6. Febr. 1841 „den Reene, Rette och Vforfalschede Lutersche religion thill gudelig befordring“ 2000 Rdl. Sp., hvis Renter ere bestemte for en studiosus theologiæ, „som ehr kommen aff Ehrlige forældre och ehr udj Liff och Leffnitt schichelig och derhos ehr saa Vidt forfremmet udj Philosophiâ, at hand kand kiendis dygtig thill att Vehre Philosophiæ Magister, och sig saaledis in Ling. Latinâ et Græcâ och initiis Lingvæ sanctæ forstaar, at hand thiener thill Vdj Schole thieniste gaffnlig at brugis och derforuden haffuer aff facultate Theologicâ sin attestation, och haffuer di gaffuer paa prædichestolen, at hand kand betiene udj sin Thiidt den Christelig Kirche Vdj ded hellige prædiche Embede“. Stifterens og hans Hustrus Sille Tønnisdatters Paarørende have under lige Vilkaar Fortrinsret til Legatet. Stipendiaten kan nyde Stipendiet i 4 Aar, til Studier saavel ved Kjøbenhavns Universitet som ved fremmede Universiteter; dog maa han sig ikke „forføye paa andre steder Vden Landz, end huor den Rene og Sande Luthersche religion alene læres och handtheffuis“. Findes det, at han „siden sig paa anded studii genus begaff eller ochsaa befantis att bliffue entten udj leffnitt Vschichelig eller in studiis Vflittig“, mister han strax Stipendiet Dette bortgives af Biskoppen over Sjællands Stift, i Forbindelse med det theologiske Fakultet. En af de theologiske Professorer er Legatets Efor.

Med dette Legat er forenet en af Professor Hans Stenbuch ved Gavebrev af 7. Juli 1713 skjænket Kapital paa 508 Rdl. 4 ℔ 8 ß. i Kroner, som denne, der havde nydt Brochmands Legat, men mod Fundatsens Indhold havde opholdt sig i Italien og Holland, fandt sig foranlediget til at tilbagebetale. Ved det nævnte Gavebrev har han bestemt, at den, som faaer Brochmands Legat, tillige skal have Renten af denne Gave, der benævnes Incrementum Legati Brochmandiani.

Den samlede Kapital udgjorde d. 1. Jan. 1889 5184 Kr. 62 Ø. Den aarlige Rente, der uddeles som Stipendium, udgjør 200 Kr. 90 Ø.

Nr. 1. **Fundatsen** for Brochmands Legat. *Bilag.*

Wdi Jesu Naffn.

Jesper Brochmand Doctor och Professor Theologiæ Wdi Kiøbenhaffns Universitet och Biscop Offuer Sielands Stifft, Kiendis och Hermed Witterligtt Giør For Alle, Att Jeg med min Kiere Hustruis, Sillie Thønissdaatt[rs], Willie och Samtyche, Gud den Allerhøyeste thill ære, och den Reene, Rette och

Vforfalschede Lutersche *religion* thill gudelig befordring, haffuer *funderit* och *perpetuerit*, och hermed *funderer* och *perpetuerer*, Tho Thussinde enchende, Vforfalschede, gode Sølff daler, som idelig och altid schulle Udstaa paa Rentte, och Renten der aff, nembligh Hundred och Thiuffue lige gode Sølff daler, altid at Vddelis aarligen till en *Studiossum Theologiæ*: och ded paa efflterfølgende maade och maneer.

Først, schulle forbemᵗᵗᵉ 2000 daler *in specie*, Vdsættis aff *Magnifico Academiæ Rectore* och *universitate Hafniensi*, till Vederhefftige Adelsfolch paa Rente, och derpaa thagis Nøyachtig Breff, foruaring och forløssning, en Adels Mand for huer Thusind, och ded saaledis, som *Rector* och *Professores* ded selff achter at suare: och Renten der aff altid at Vdgiffuis thill Paasche, och at angaa till Paasche 1641: Och herpaa at giøris en seer Bog Vdj huilchen baade denne *Fundatz*, saa ochsaa gieldbreffuen paa bemᵗᵗᵉ 2000 daler *in specie* schulle indschriffuis, saa Vell som hvo *stipendium* faar, och der Vdj anteignis naar Rente thill sam̄e *stipendiarium* offuerleffueris. Och schall denne bog altid findis *in scrinio facultatis Theologicæ*, Och Vere hos den, som ded Aar ehr *inspector Communitatis Regiæ*, och Renten till samme *Theologum* leffueris, och aff han̄em *qvitteris*.

For ded Andet, schall bemᵗᵗᵉ 120 *specie* dalers *stipendium* iche Vdgiffuis thill nogen anden end thill den, som ehr kommen aff Ehrlige forældre och ehr udj Liff och Leffnitt schichelig och derhos ehr saa Vidt forfremmet udj *Philosophiâ*, at hand kand kiendis dygtig thill att Vehre *Philosophiæ Magister*, och sig saaledis *in Ling. Latinâ et Græcâ* och *initiis Lingvæ sanctæ* forstaar, at hand thiener thill Vdj Schole thieniste gaffnlig at brugis och derforuden haffuer aff *facultate Theologicâ* sin *attestation*, och haffuer di gaffuer paa prædichestolen, at hand kand betiene udj sin Thiidt den Christelig Kirche Vdj ded hellige prædiche Embede.

For ded Thredie: Huo till dette *stipendium* bliffuer antaged, hand maa ded nyde, entten hand hehr hiemme paa Voris eged *Academie* forbliffuer, eller ochsaa hand drager Vd aff Landed paa fremmede *Academier*: dog iche sig at forføye paa andre steder Vden Landz, end huor den Rene och Sande Luthersche *religion* alene læres och handtheffuis. Och schall ingen dette *stipendium* lengere nyde och Beholde end fire Aar. Men huis saa scheede, at nogen, som Vaar tilforn *Studiosus Theologiæ* och siden sig paa anded *studii genus* begaff eller ochsaa befantis at bliffue entten udj leffnitt Vschichelig eller *in studiis* Vflittig, da bemᵗᵗᵉ *stipendium* strax att miste.

For dett fierde: Saa lenge ieg selff leffuer, da mig selff att forunde *stipendium* en dychtig person, huosomhelst ieg selff Vill, och ded uden nogenn andens beuilling och samtyche: Siden effter min dødelig Affgang, da Biscopen Vdj Sielland med *facultate Theologicâ* her udj *Universitetit* at Vnde den forbemᵗᵗᵉ *stipendium*, som di effter forberørdte leilighed der till kiender dygtigst.

For ded fembte: huis nogen, mig eller min hustru paarørende, dette *stipendium* Vorder begierendis, som der till ehr dychtig, da den ded uden modsigelse for nogen anden at Beuilgis.

For ded siette och sidste, huis saa scheede, som ieg iche Vill formode, at bemᵗᵗᵉ *capital* och der aff kommende Rentte thill nogen anden brug bleff anduendt, da Bispen her Vdj Kiøbenhaffn med di fattigis forstandere att haffue fuldmacht derpaa at thale, och bemᵗᵗᵉ penge at indkreffue och thill di fattigis æuige fremtærff paa Rentte at Vdsætte och thill dj allerelendigste her udj Byen Renten at Vddelis effter Bispens och Sognepræsternis Kiendelse, formanendis alle och en huer, att dj her udj ingen forandring giøre Vnder Gudz æuige Vrede, Heffn och Straff.

Will derhos Venligen haffue ombeded *Magnificum Academiæ Rectorem* och *Professores* mine kiere *Collegas*, att dj paa deris egne och deris efftërkommeris Vegne, Ville denne *fundatz* fuldbyrde och her paa mig *universitatis reversal* giffue: Betenchende at saadant scheer Gud thill ære och hans hellige ord thill forfremmelse. Thill Vitterlighed och bekrefftning haffr ieg och min

hustru med egne hender Vnderschreffuitt och forsegled. Kiøbenhaffn 6 *Februarii* 1641.

Jesper Brochmand D.
Selandiæ Episcopus.
Egen haandt.

Silli thønnis dother
egen hand.

(Original paa Pergament i Universitetets Arkiv Nr. 44, med to vedhængende Segl.)

Nr. 2. **Incrementum Brochmandianum,** (vide Tom. I. af Fundationerne, pag. 173).

Saasom jeg Underskrevne efter Fundatzens Formelding, lydende i den 5 §. saaledes: Hvis nogen mig eller min Hustrue paarørte dette Stipendium vorder begiærendes, som dertil er dygtig, da den det uden Modsigelse for nogen anden at bevilges, har nydt og oppebaaret Aar 1689, 1690, 1691, 1692, aarlig til hver 11. Junii (thi paa de Tider gik 6 pro Cento Rente) 127 Rdlr. 1 Mrk. 3 Skill. Croner, og jeg siden er kommen i Erfaring, nu jeg selv, som den næste af Hæredibus, der er in Societate Academica, har bemelte Fundatzes Gienpart og Universitetets Reversal derpaa in Originali udi Hænde, at samme Fundatz i den 3 §. klarligen forbyder Stipendiarium at forføye sig paa andre Steder udenlands, end hvor den reene og sande Lutherske Religion alleene læres og handthæves, da jeg dog opholdt mig noget udi Italien og derefter i Holland, imedens jeg nød meerbemelte Stipendium, jeg desforuden var, ved Guds Naade, med de Midler efter mine gode Sal. Forældre begavet, at jeg icke til dets Opbørsel var trængende, samme naadige Gud har ey heller siden den Tid ladet sin faderlig Forsorg for mig udeblive, men meget kiendeligen ladet tilsyne, saa legger jeg hermed fra mig og refunderer den fulde Summa som jeg udi indbemelte 4 Aar har nydt, beløbende sig 508 Rdlr. 4 Mrk. 12 Sk. Croner, hvilke Fem Hundrede og Otte Rixdaler Fire Mark og Tolv Skilling jeg tienstlig beder, at Theologus prim. som pro tempore er Ephorus Legatorum Theologicorum, og som herefter vorder, ville ubesværget tillegge den Sal. Mands D. Jesper Brochmands Capital paa 2000 Rdlr. Specie, saa at med samme 508 Rdlr. 4 Mrk. 12 Skill. maatte forholdes som Fundatzen tilholder, og Stipendiarius efterdags, som nyder Stipendium Brochmandianum, tillige nyde Rente af indbemeldte 508 Rdlr. 4 Mrk. 12 Skilling, efterdi de hermed incorporeres i B. Episcopi Brochmanni Legato; Hvilken Rente Fem og Tyve Rixdaler Croner oppebæres første Gang til førstkommende 11. Junii 1714, og siden aarligen hver 11. Junii tilligemed 108 Rdlr. Rente af Capital 2000 Rdlr., som giør tilsammen 133 Rdlr. Croner. Iligemaade ombedes, at denne Capital paa 508 Rdlr. 4 Mrk. 12 Skill. stedse maatte à parte opføres under den Titul: Incrementum Legati Brochmandiani.

Kiøbenhavn, den 7. Julii 1713.

H. Steenbuk.

(Hofmans Fund. IX. S. 63–64.)

Professor R. E. Brochmands Legat.

(Brochmand-Mule-Fuirens Legater).

Hofmans Fund. I. S. 261, Jansons Beskr. S. 31, Engelstofts Annaler f. 1812 S. 30—31, f. 1813 S. 297 og 299—300.

Efterat Professor ved Kjøbenhavns Universitet, Biskop over Sjællands Stift, Dr. Jesper Rasmusen Brochmand i levende Live havde skjænket sin Bogsamling til Universitetsbiblioteket, stiftede efter hans Død hans Brodersøn, Professor eloqventiæ ved Universitetet Rasmus Enevoldsen Brochmand ved Fundats af 12. April 1654 et Legat paa 500 Rdl. Sp., hvis Renter skulde tilfalde Vicebibliothekaren ved Universitetsbiblioteket som Vederlag for hans Tilsyn

med denne Bogsamling. Fundatsen indeholdt derhos den Bestemmelse, at forsaavidt Bogsamlingen i Tiden ved ulykkelig Hændelse skulde forgaae, skulde Renterne af Konsistorium tildeles „En af Professorum efterladte Enker, Som Gudfrygtig og vidtørftig var, og fleest børn havde“. Da Biskop Brochmands Bogsamling brændte i Aaret 1728, kommer nu det sidste Alternativ til Anvendelse. Findes der ikke nogen Enke, som fyldestgjør Fundatsens Fordringer, oplægges Renten indtil en saadan melder sig, i hvilket Fald hun da nyder Renten af den forøgede Kapital. De aarlige Renter udgjøre 40 Kr. 38 Ø.

Dette Legat er forenet med nogle andre Legater under Navn af „Brochmand-Mule-Fuirens Legater“, jfr. herom nærmere Redegjørelsen under Mules Legat.

Bilag. Copie af *Legato Brochmanniano* nu til *Viduas,* tilforn til *Vice-Bibliothecarium.*

Eftersom min H. Kiære og nu salige Farbroder *D. Jesper Rasmusen Brochmand,* fordum *S. S. Theolog: Professor* paa Kiøbenhavns *Universitet* og Biskop over Sællands Stift, haver nogle aar forleden, Gud allermægtigste alleene til ære, og den *Studerende* ungdom paa dette *academi* til des bedre befordring og anleedning udi deres *Studeringer Legeret* og skenket fra Sig og Sine arvinger til Kiøbenhavns *universitet* til ævindelig brug og Eie imeden Verden staaer, sit gandske *Bibliothecam,* saasom det efter Hands dødelig afgang forfundet og annammet er: og nu befindes ey noget *Vice-Bibliothecario* tilgiort at være for hvis møde og umage, hand med samme *Bibliothekes* tilsiun stedse haver, er ei heller at paatvile at hvis Gud allermægtigste velbemelte min Kiære og Salige Farbroder havde noget længere livs frist forundt, Hand ioe da sligt selv havde giord: Da paa det sligt Hans Gudeligt og gode forsæt, som han da viselig i høyere maader havde indførd, i nogen maade kunde vorde fuldkommet, haver Jeg *Rasmus Enevoldsen Brochmand, Professor Eloqventiæ* paa Kiøbenhavns *universitet* af fri og velberaad Hu, sampt min H. Kiære Hustrues Bodel Madtzdaatters villie og videnskab, den samme gud til ære for alle Ting, givet og skenket, og hermed bortgiver og skienker u-igienkaldelig fra Os og Vore Arvinger Fem Hundrede Rixdaler *in Specie Capital;* med slige Vilkaar at forskrevne 500 Rdr. *Capital* med samtlig *Magnifici Rectoris* og *Professorum* samtøkke til vise og vederheftige folk paa aarlig Rente udsættes, i sikkreste og forvarligste maader, Som være kand: Saa at af hver Hundrede Rixdaler *in Specie* Sex lige saadanne u-feilbarlig og aarlig til Rente bekommes: Hvilke og *Vice-Bibliothecario Academiæ* nu værende *M. Petro Nicolai Mehrnero,* saavelsom hans Efterkommere *præcise* hver Juule aften herefter aarligen til goede reede erlægges skal: i meden og ald den stund, samme *Vice-Bibliothecarius* med Velbemelte min Kiære og Salige Farbroders *Bibliotech,* slig flid og opsiun haver, som det sig bør, saa at hverken bøgerne formindskes, eller forsætligeu af nogen skamfæris, hvilket paa andre stæder skeet er, og saaledes i allemaade, at ikke *Regiæ et Academiæ Bibliothecæ Præfectus,* aarsag kand have anlangende forskrevne *Brochmannianam Bibliothecam,* over *Vice-Bibliothecarii* modvillighed, uflittighed eller u-troskab, sig skielligen at besværge. Hvis sig og, det dog ved Guds Naadige beskiermelse ei formoedes, at forskrevne *Bibliotheca Brochmanniana,* saasom dog intet er sikkert i denne Verden, enten ved ildsvaade, eller anden mislykkelig Hendelse, *academiet* saa aldeles og gandske frakom, at intet, der noget kunde have at betyde, deraf blev frelsed: og *Vice-Bibliothecarius* derfor med samme *Bibliothekes* tilsiun ey ydermeere besværing og møde havde: Da ville Vi ei hellere tilstede, at bemelte *Vice-Bibliothecarius,* viidere end til Juule-aften i samme aar, slig skade var skeed, bemelte *Salario* nyder, meden da skal det være *Magnifico Rectori* og *Professoribus,* som nu ere, eller herefter kommendes vorder, dog med min Hustrues minde og samtøkke, saa-

fremt hun ellers paa de tiider er levende, og saa nær i nærværelsen, En af *Professorum* efterladte Enker, Som Gudfrygtig og vedtørftig var, og fleest børn havde, forskrevne Rente aarligen at forunde, og u-feilbar hver Juule-aften at lade tilstille. Hvis og ved Guds Velsignelse ey nogen af *Professorum* Enker var saa vedtørftig, at kunde samme almisse med goed Samvittighed oppeberge: at da den aarlig Rente til *Capitalens* forbedring aarligen igien paa Rente udsættes, indtil saalænge at nogen af *Professorum* Enker bleve saa vedtørftige, at de fornødelig denne ringe Guds almisse kunde behøve: Thi da skal saadan Enke til første Juuleaften, efterat sligt i sandhed befunden er, og siden fremdeeles imedens hun sig gudfrygtelig og tarvelig forholder, nyde ei aleene aarligen, den aarlige forskrevne Rente af de 500 Rixdaler *Capital*, meden og hvis ydermeere Renten kand være, udaf den Rente med hvilken *Capitalen* forhøyed er, imeden ei nogen af *Professorum* Enker her *in academia* var saa fattig og hielpeløs, som forskrevne Almisse burde at nyde. Thi vil ieg have *Rectorem Mfcum D: Thomam Bangium S. S. Theolog: Professorem Celeberrimum*, saavelsom og alle de andre Hæderlige og Høylærde *Dominos Professores* paa Kiøbenhavns *academie*, mine Høyærede og Kiære *Collegas*, Kierlig og tienstvillig ombeddet og formaned, desligeste og Deres Efterkommere *Rectorem* og *Professores* paa Kiøbenhafns *academi* til verdsens Ende, at de denne min Enfoldige og velmeente *Fundatz* vilde have i agt, saa at hverken *Capitalen* eller Renten tabes, forfalder eller formindskes, eller til anden brug henvendes, end Min og Min Hustrues begiering og Villie herudi er, og saasom De det agter for den alvidende Gud paa hans retfærdige Doms dag, saavelsom her i Verden for den Christelige Øvrighed ansvare og være bekiendt. For hvilken Deres store omhyggelighed Gud Dennem og ævindelig vil belønne. *Actum Kiøbenhafn* d. 12te *Aprilis Anno* 1654.

Rasmus Enevoldsen Brochmand.

(Protokollen for Legat Brochm. ad viduas)

Biskop Brochmands Enkes Legat til Studenter.

(Brochmand-Mule-Fuirens Legater).

Hofmans Fund. I. S. 260, Jansons Beskr. S. 21, Badens Univ. Journal f. 1793 S. 34, Engelstofts Annaler f. 1812 S. 30, f. 1813 S. 297.

Efterat Professor ved Kjøbenhavns Universitet, Biskop over Sjællands Stift Dr. Jesper Rasmusen Brochmand i levende Live havde skjænket sin Bogsamling til Universitetsbiblioteket, stiftede efter hans Død hans Enke, Sille Tønnisdatter ved Gavebrev af 6. Maj 1654 et Legat paa 500 Rdl. Sp., hvis Renter skulde tilfalde Vicebibliothekaren ved Universitetsbiblioteket som Vederlag for hans Tilsyn med denne Bogsamling. Gavebrevet indeholdt derhos den Bestemmelse, at forsaavidt Bogsamlingen i Tiden ved ulykkelig Hændelse maatte forgaae, skulde Renterne af Konsistorium deles lige mellem „tre skikkelige, flittige, ædruelige, vedtørftige og ret fattige Studentere". Da Biskop Brochmands Bogsamling brændte i Aaret 1728, kommer nu det sidste Alternativ til Anvendelse, dog saaledes, at Legatet borgives af Eforus paa Konsistoriums Vegne, jfr. Kons. Skr. 30. Juni 1849. I Følge Reskr. 8. Marts 1737 have de af det grønlandske Missionskollegium antagne Seminarister, der ere Regensalumner, Forret. Universitetets Rektor skulde efter Fundatsen være Efor for Stipendiet. I lang Tid har det imidlertid været Brug, at

Eforus udnævnes af Konsistorium. De aarlige Renter udgjøre 40 Kr. 38 Ø.; der tilfalder altsaa hver Stipendiat 13 Kr. 46 Ø.

Dette Legat er forenet med nogle andre Legater under Navn at „Brochmand-Mule-Fuirens Legater“.

Nr. 1. Copie af *Legato Brochmanniano* nu til *Studiosos*, som tilforn var tillagt *Vice-Bibliothecarius*.

Efftersom min H. Kiære og nu Salig Mand *D. Jesper Rasmusen Brochmand*, fordum *S. S. Theologiæ Professor* paa Kiøbenhavns Universitet og Biskop over Sællands Stift, haver nogle aar forleden, Gud allermægtigste alleene til ære, og den *Studerende* ungdom paa dette *academi* til des bedre befordring og anleedning udi deres *Studeringer* med min Villie og samtøkke *Legeret* og Skenket fra sig og Vore Arvinger til Kiøbenhavns *universitet* til ævindelig brug og Eie imeden verden staaer, sit gandske *Bibliothecam*, saasom det efter hans dødelig afgang forefundet og annammet er, Og nu befindes ei noget *Vice-Bibliothecario* tilgiort at være, for hvis møde og umag hand med samme Bibliothekes tilsiun stedse haver, er ei heller at paatvile, at hvis Gud allermægtigste min H. Kiære og nu Salige Mand havde noget længer livsfrist forundt, hand io da sligt selv havde giort: Da paa det sligt hands goede og gudeligt forsæt, som hand da viseligen havde udført, i nogen maade kunde vorde fuldkommet, haver ieg *Sille Tønnis* daatter, Sal. *D. Jesper Brochmands* Efterleverske af fri og velberaad Hu den samme Gud til ære for alting, Skienket uigienkaldelig fra mig og mine Arvinger Fem Hundrede Rixdaler *in Specie Capital* med slige Vilkaar, at forskrevne 500 Rixdaler *Capital* med samtlig *magnifici Rectoris* og *Professorum* samtøkke til vise og vederhæftige folk paa aarlig Rente udsættes i sikkreste og forvarligste maader, som være kand: Saa at af hver Hundrede Rixdaler *in specie*, Sex ligesaadanne ufeilbarlig og aarlig til Rente bekommes: Hvilke og *Vice-Bibliothecario academiæ* nuværende *M: Petro Nicolaj Mehrnero*, saavelsom hands Effterkommere *præcise* hver Juuleaften herefter aarligen til goede reede erlægges skal, imeden og ald den stund samme *Vice Bibliothecarius* med min H. Kiære og nu Sal. Mands *Bibliotheke* sig flid og opsyn haver som det sig bør, saa at hverken bøggerne formindskes eller forsætligen af nogen skamfæris, hvilket paa andre steder skeed er, og saaledes i alle maader at ikke *Regiæ et academicæ Bibliothecæ Præfectus*, som nu er eller herefter kommendis vorder aarsag kan have, anlangende forskrevne *Brochmannianam Bibliothecam*, over *Vice-Bibliothecarii* modvillighed, uflittighed eller utroeskab sig skielligen at besverge. Hvis sig og, det dog ved Guds Naadige beskiermelse ei formoedes, at forskrevne *Bibliotheca Brochmanniana*, saa som dog intet er sikkert i denne Verden, enten ved ildsvaade eller anden mislykkelig hændelse *academict* saa aldeeles og gandske frakom, at intet der noget kunde have at betyde der af blev frelset: og *Vice-Bibliothecarius* derfor med samme *Bibliothekes* tilsiun ey ydermeere besværing og møde havde, da vil Jeg ey heller tilstede at, bemelte *vice Bibliothecarius*, viidere end til Juule-aften i samme aar slig skade var skeed, bemelte *Salario* nyder. Meden da skal det være *Mfco Dno Rectori* og *Dn. Professoribus* som nu ere eller herefter kommendis vorder, frit fore, at forunde tre skikkelige, flittige, ædruelige, vedtørftige og ret fattige *Studentere* samme min velmeente gave og aarlige Rente, at hver af samme Personer ufeilbarligen hver aar til Juule aften skal gives af *Magnifico Rectori* Ti Rixdaler, dog med saadan vilkore, at samme Personer skal tilforn have en *Professoris* som er Deris Skoelemester, goede og berømmelige vidnisbyrd, at de frem for andre for armod, skikkelighed og flittighed ere saadan almisse værd, hvilket de *Magnifico Rectori* skal overlevere, og siden 10 Rdlr. annamme; og skal samme *Eleemosinarii* med egen Haand i en sær bog samme gaves aarlige annammelse indskrive og *Magnificum Rectorem* i saa maade qvitere. Hvilken bog enhver *Rector* sin Efterkommer leverer. Thi vil ieg have *Rectorem Magnificum D. Thomam Bangium S. S. Theologiæ Professorem* saavel som og alle de andre hæderlige og høylærde *Professores* paa Kiøbenhavns *academie*

tienstvilligen ombedet og formanet Desligeste og Deres Efterkommere *Rector* og *Professores* ved Kiøbenhavns *academi* til verdens Ende, at de denne min velmeente og eenfoldige *Fundatz* vilde have i agt, saa at hverken *Capital* eller Renten tabes, forfalder eller formindskes, eller til anden brug henvendes, men denne min fulde villie og begiering, som den nu forfatted er, efterkommes, saasom De det agter for den alviidende Gud paa Hans Retfærdige Doms dag, saavel som her i Verden for den Christelige Øvrighed at ansvare, og være bekiend. For hvilken Deris store omhyggelighed Gud dennem ævindelig vil belønne og haver Jeg venligen ombedet, Hæderlig og Høylærde Mænd, *Rectorem Magnif. D. Thomas Bang*, og D. *Hans Swaning* med mig at underskrive. *Actum Kiøbenhaun* d. 6te *may* 1654.

Sillis Jesper Brochmands — *Th. Bang.* Egen Haand. — *Hans Hansen Sw.* Egen hand.

(Protokollen for Legat. Brochm. ad studiosos.)

Nr. 2. **Udskrift** af *Consistorii Actis* d. 25. *Julj* 1731 *p.* 311. § 13.

Saasom mand i anleedning af det ved § 5 aflagde *Bibliothecæ academicæ* Regnskab er kommen udi erfaring at de 50 Rdr. som af de Sal. *Brochmander* vare *Legerede* aarlig til *Vice Bibliothecarium* ei længere til den brug skulde henvendes, dersom *Bibliotheca Brochmandiana* skulde blive afbrudt, men af samme 50 rdl. fra Juule aften i det aar naar saadan ulykkelig ildebrand maatte paakomme skulle uddeeles halvdeelen til en fattig og Nødtørftig *Professor* Enke, og den anden halve deel til 3 fattige *Studiosos*; Saa blev *resolvered* at de 2½ aars Renter, som nu er i behold fra Juule-aften 1728 til d. 11te Junij 1731, og som til een Nødtørftig *Professor* Enke skal uddeeles beløbende sig til 62 rdl. 3 ℔ *Specie* maatte gives til afgangne *Professor Niels Fosses* Enke-Frue, som er bekiendt at være i dend tilstand, at hun efter *Fundatzen* med en goed samvittighed samme *Legatam* kand oppebære, saa blev og bevilget at hun foruden det *Legatum, viduæ Brochmandianæ,* som hun allereede haver; fremdeeles maa nyde aarlig de 25 rixdaler som *vice Bibliothecarius* hidtil har havt af *Legato Erasmi Envaldi Brochmanni*, saa længe hun dertil efter *Fundatzen* kand ansees at være berettiget. Blev og ligeledes bevilget, at de 1½ aars Rente som fra Juuleaften 1728 til d. 11te Junij 1731[ve] ere udj behold af samme *Legatis*, og som til fattige *Studiosos* skal uddeeles beløbende sig til 37 Rdlr. 3 ℔ *in specie,* maatte nu gives til *Hans Dinæsen Morsin Falenkamp*, og *Eylert*; saa og at det til denne nu sidste den 11te Junii indkomne 25 rdr. *Specie* maatte gives til *Jens Jacobsen Hegelund, N. Theodori ortleb* og *Gotfredum Christophori*, som udj en *aparte* dertil indrettet bog for samme *Legato* skal *qvitere.* blev og *resolvered* at *Proto Bibliothecarius* vedbliver at giøre aarlig Regenskab for dise *Legatis* som herefter skal *distribueres* til en fattig *Professor* Enke og til fattige *Studiosus* [sic!].

saaledes rigtig *Testerer*

C. Thestrup
univ. Reg. p. t. Secr.

(Protokollen for Legat. Brochm. ad studiosos.)

Nr. 3. **Reskr.** af 8. Marts 1737 findes aftrykt som Bilag til Afdeling I.—III.

Nr. 4. **Kons. Skr.** af 28. Juni 1843 om Tallet paa Stipendiaterne af Brochmands Legat ad studiosos*).

I Skrivelse til Konsistorium udtalte Eforus, at den Del af dette Legat, som er bestemt for Studerende, ifølge Fundatsen for samme skal forundes tre skikkelige og fattige Studenter. Denne Bestemmelse blev overholdt, indtil i Aaret 1818 den daværende Eforus indskrænkede Uddelingen til to, paa Grund af Summens Ubetydelighed; men fra 1835 af havde den senere udnævnte Eforus i Overensstemmelse med Fundatsen atter uddelt det til tre, der

*) Selmers Aarb. f. 1843 S. 65—66.

nu hver i hver af Aarets 2 Terminer erholde 3 Rdl. 24²/₃ Sk Men dette Legat var tillige et af dem, som i Følge Reskr. 8. Marts 1737 ere tillagte Alumnerne af det grønlandske Seminarium. Disses Antal var for Tiden kun to, og det Spørgsmaal opstod derfor, om den tredje Tredjedel ogsaa skulde tillægges dem, saa at de hver fik den halve Del af Renten, eller om den i Henhold til Fundatsen skulde gives til en anden Student. Da det ikke var usandsynligt. at de grønlandske Seminaristers Tal for Fremtiden vilde blive ringere, end det hidtil almindeligvis havde været, og maaske endog undertiden kun indskrænkes til en — vel endog det Tilfælde kunde indtræffe, at der til en enkelt Termin slet ingen var — udbad Eforus sig en Bestemmelse om, hvorledes der i saa Fald skulde forholdes ved Uddelingen af det ommeldte Legats Renter. Herpaa svarede Konsistorium,

at da Reskr. 8. Marts 1737 kun tillægger Alumnerne af det grønlandske Seminarium Adgang til bemelte Legater „fremfor andre, om de ere saaledes skikkede, som Fundatserne medføre", er det formentlig klart, at Legatet maa tildeles saa mange Studerende, som Fundatsen bestemmer, uden Hensyn til Antallet af de til enhver Tid værende grønlandske Seminarister.

(Univ. Arkiv.)

Nr. 5. Kons. Skr. af 30. Juni 1849 til Eforus for Brochmands Legat for 3 skikkelige, flittige, ædruelige, nødtørftige og ret fattige Studenter, hvorved denne bemyndiges til, paa Grund af Legatets Ubetydelighed, paa Konsistoriums Vegne at bortgive samme.

(Univ. Arkiv.)

Biskop Brochmands Enkes Legat til Professorenker.

Hofmans Fund. I S. 174—75, Jansons Beskr. S. 24, Badens Univ. Journ. f. 1793 S. 121, Engelstofts Annaler f. 1812 S. 29—30.

Biskop Jesper Rasmusen Brochmands Enke, Sille Tønnisdatter, stiftede ved Fundats af 17. Juli 1652 et Legat paa 1000 Rdl. Sp., hvis Renter aarlig skulle deles lige mellem „Tre Professorum fattige Erlige Encker". Disse udnævnes af Konsistorium. Portionerne uddeles med 26 Kr. 92 Ø. til hver.

Legatets Kapital udgjorde d. 1. Jan. 1889..... . 2084 Kr. 02 Ø.

Bilag. Nr. 1. *Sille & Jesper Brochmands legatum* til fattige *Professorum* Enker paa 1000 Rd. 1652.

Kiendis Jeg Sille Tønnis Daatter salig Doctor Jesper Brochmands Effterleffuerske i Kiøbenhaffn og her med for alle Vitterlig Giør, at effterdi Gud Allermegtigste aff sin milde Miskundhed sin Vellsignellse og Gode Gaffuer mig haffuer meddeelt, och Jeg icke Veed, Huorlenge Gud uill Mig liffued forleene, efftersom Døden er Vis, men Timen for Menneskelig Øjene och forstannd V-vis. Da haffuer Jeg Nu vdi min Vellmact, dennd Himmelske Gud till ære och Tackksigellse og *Tre Professorum fattige Erlige Encker* her vdi Kiøbenhaffnn till nogen Trøst och Vnndsætning, med fulldkommenn fri Villye og Vellberaad Hu, skencked och giffuett, och nu her med schencker och giffuer dennomb *It Tusinde Goede vforfalskede Oc fuldvictige Enckende Rix Daller* och dennomb nu strax till *Rectorem* och meenige *Professores* her j dette Konngelige *Academie* vdi hende leffuered, som de haffuer loffued hoss Goede, Visse och Vederhefftige folckk paa Rennte at vdsette, och Aarligen till dennd 11 *Decembris*, Sex ligesaadanne Daller aff huer hundred till Rennte att Oppeberge, ennd och derfor att Tage Goede, Visse, Tro och Vederhefftige forloffuere, saa att huerkenn Hoffuitstoelenn eller Renntenn vdi deris, eller deris Effterkommeris Tjder, icke udj nogenn maader schall forringis eller Omkommis, saa lennge Verdenn staar. Och huert Aar till *Thomæ Apostoli* Afftenn, som indfallder dennd 20. *Decembris* till forne *Tre* dette *Academies Professorum* fattige Enncker vddeele, saa att huer aff dennom bekomme *tiuffue Goede*,

Enckende Rixdaller. Dog Vill Jeg her med haffue mig forbehollded, saa lennge jeg leffuer sellff att Raade for, huem Jeg dennem uill unde och Vdschiffte Till. Men naar Jeg ved Dødenn affgaar, daa schall ded først tilkomme *Rector* och *Professorerne* her vdj *Academiet* dennomb att forunde till huilcke *Tre* forschreffnne *Professorum* Enncker, som de eractter att verre Nødtørfftigste, och med en goed Samvittighed icke anded veed, de io ere Erlige och Vberøctede.

Huorfor Jeg och her med kierligen Ombeder och Troligenn formaner, *Rectores* och *Professores*, som nu er, eller till Verdsenns Ende her i Kiøbenhaffnns *Academie* kommendis vorder, att de ville denne min Christelig Begiering med fliid och Troschab effterkomme, som de for dennd Allvidennde Gud, paa Guds Retferdige Dombs Dag, och her Vdj Verdenn for dennd Christene Øffrighed Vill ansuare och verre bekienndtt, eller staar till Rette, om noged her aff som forbemelt er, bliffuer de *Tre* fattige Enncker forkorted eller formindsched. Och huis saa scheede, som Jeg icke uill formoede, att for[ne] 1000 Rix Dallers *Capital*, och der aff Inndkommende Rente till nogen Annden Brug bleff Annvendt, daa Bispenn her Vdj Kiøbenhaffn med de fattigis forstannder at haffue fulldmactt derpaa att Talle, och bemellte pennge att Inndkreffue, och till de fattigis ævige fremtarff paa Renntte att vdsette, och till de allerælendigste her vdj Byenn att vddelis effter Bispenns och Sognepræsternnis Kienndellse formanendes alle och en Huer, att de her vdj ingen forandrinng giøre, under Guds ævige Vrede, heffn och straff. Vill her hoes Vennligenn haffue Ombeded *Magnificum Academiæ Rectorem* och Professores, att de paa deris egne och Effterkommeris Veigne, Ville denne *fundats* fuldbyrde, och Mig her paa *Universitatis Reversal* giffue, betennckendis, att saadannt scheer Gud till ære, och *Professorum* fattige Enncker till Goede och fremtarff. Till Vinedisbiurd haffuer Jeg min egen hannd her vnderschreffued, och min Salig Hosbonndis Signete her Vndertrøctt, och vennligenn Ombeded ærverdige, Hæderlige och Højlærde Mannd, *Doctor* Mand Doctor [sic!] Olluff Wormb *Professor Medicinæ* der sammestæts med Mig till Vitterlighed ad besegle och Vnderschriffue. *Actum Kiøbenhaffn* dend XVII *Julij*, *Anno* MDCLII *Sillis Dr. Jesper Brochmannds H. Hans Hansen Resen. Dr.* Egen Hand. *Oluff Worm. D. M. P.*

(Originalen paa Pergament med 3 vedhængende Segl i Universitetets Arkiv Nr. 45.)

Nr. 2. **Kons. Skr.** af 5. Marts 1836 til Eforus for Brochmands Legat, hvorved bifaldes, at Legatum Brochmannianum ad viduas herefter kun oppebæres engang aarlig, nemlig i 11. Dec. Termin for begge Aarets Terminer, og denne Rente for begge halvaarlige Terminer da, efter Fundatsen, d. 20. Dec. hvert Aar uddeles til de vedkommende Enker.

(Kons. Kopibog.)

Hans Brøchners Legat.

Univ. Aarb. f. 1882—83 S. 117—19.

Fhv. Sognepræst for Everdrup Menighed Lauritz Christian Brøchner fastsatte ved Testament af 30. Marts 1874, at der til Minde om hans i 1843 afdøde Broder, cand. theol. Hans Brøchner, som i mange Aar var en meget søgt theologisk Manuduktør, af hans Midler skulde anvendes 8000 Rdl. til Oprettelsen af et Legat for theologiske Studerende foruden 500 Rdl., af hvis Renter Administrations Omkostningerne ved Legatet kunde afholdes. Efter Testators Død den 22. April 1882 udlagdes Legatet med ialt 17 000 Kr. foruden Renter af 16 000 Kr. fra Dødsdagen til den 11. Decbr. s. A. Ifølge den af

Konsistorium forfattede Fundats af 14. Juli 1883, konf. den 25. s. M., bestyres Legatet af det theologiske Fakultet, dog saaledes, at Midlernes Forvaltning sker ved Universitetskvæsturen. Af Renterne af den ovenfor nævnte Kapital 1000 Kr. udredes Administrationsgebyr til Universitetet; Resten tilfalder den af det theologiske Fakultet valgte Eforus.

Af Legatets Renter uddeles aarlig af det theologiske Fakultet 8 Portioner, hver paa 80 Kr. Medføre Kapitaltab eller Rentens Nedsættelse, at den aarlige Rente ikke vil være tilstrækkelig hertil, blive Portionerne forsaavidt at indskrænke og det derefter mulig Overskydende at oplægge, indtil Kapitalen atter naaer den Størrelse, at den kan afgive 8 Portioner paa 80 Kr. hver. Udgjør Renten mere end 640 Kr., blive de 8 Portioner at forstørre, dog saaledes, at hver Portion ansættes til fulde Kroner, saa at det mulig Overskydende lægges til Kapitalen.

Understøttelserne tildeles trængende og værdige theologiske Studerende, der til den filosofiske Prøve idetmindste have erholdt Karakteren Godt, og vedblive at opholde sig ved Universitetet. Studerende af Testators Familie ɔ: Descendenter af Testators Farfader, afdøde Provst og Konsistorialraad Brøchner, Sognepræst for Spendrup og Gassum Menigheder, have under iøvrigt lige Forhold Fortrinet. Legatet nydes i 3 paa hinanden følgende Aar, uden Hensyn til, om Stipendiaten i dette Tidsrum underkaster sig Embedsexamen, da han desuagtet vedbliver at nyde Legatet, indtil de 3 Aar ere forløbne.

Legatets Kapital udgjorde den 1. Jan. 1889 ... 17 075 Kr. 34 Ø.

Bilag. **Fundats** af 14. Juli 1883, konf. 25. s. M. for Hans Brøchners Legat.

Ved Testamente af 30. Marts 1874 har forhenværende Sognepræst for Everdrup Menighed Lauritz Christian Brøchner til Minde om sin afdøde Broder cand. theol. Hans Brøchner fastsat, at der dels af en ham tilhørende Kapital paa 12000 Rdl., der er prioriteret i en Konsul, Kjøbmand Bertel Bruun tilhørende Ejendom i Assens og forrentes med 4 % p. a., skal anvendes 8000 Rdlr. til Oprettelsen af et Legat for theologiske studerende ved Kjøbenhavns Universitet under Bestyrelse af det theologiske Fakultet, dels af hans øvrige efterladte Midler skal udbetales det theologiske Fakultet 500 Rdl., af hvis Renter Administrations Omkostninger ved Legatet kunne afholdes. Det er derhos fastsat, at Renten af fornænte Prioritetskapital paa 12000 Rdl., af hvilken de øvrige 4000 Rdl. ere fordelte mellem 7 Legatarer eller deres Arvinger, strax ved Testators Død skal tilfalde Legatet og de indsatte Legatarer, hvorimod selve Kapitalen i Følge Paategning paa Obligationen skal henstaa uopsagt hos Debitor i 10 Aar efter Testators Død. Under 22 April 1882 afgik Testator ved Døden, og ved Skifteopgjørelsen udlagdes der til det nævnte Legat 16000 Kr. foruden Renter fra Dødsdagen til 11 December s. A. 408 Kr. 89 Ø. samt til Fonden til Udredelse af Administrations Omkostninger ved Legatet 1000 Kr.

I Overensstemmelse med de ved Testamentet givne Bestemmelser har Konsistorium forfattet følgende Fundats.

1. Legatet, der benævnes „Hans Brøchners Legat“, bestaar af en Andel paa 16000 Kr. i en af Konsul, Kjøbmand Bertel Bruun i Assens under 15

Januar 1849 udstedt Panteobligation paa 24000 Kr. samt — efter Fradrag af Forsendelsesomkostninger — et kontant Beløb af 408 Kr. 09 Ø. Det bestyres af det theologiske Fakultet, dog saaledes, at Midlernes Forvaltning sker ved Universitetskvæsturen. Legatet behandles som en for sig bestaaende selvstændig Formue, men for øvrigt efter de samme Regler som Universitetets øvrige Legatmidler. Til Afholdelse af Administrations Udgifterne er henlagt en Kapital paa 1000 Kr. kontant, af hvis Renter udredes det sædvanlige Administrationsgebyr til Universitetet. Resten tilfalder den af det theologiske Fakultet valgte Eforus.

2. Af Legatets Renter uddeles aarlig af det theologiske Fakultet otte Portioner hver paa 80 Kr. med Halvdelen i Juni og December Termin. Skulde Kapitaltab, der ikke kan falde Legatarerne til Last, eller Rentens Nedsættelse medføre, at den aarlige Rente ikke vil være tilstrækkelig hertil, blive Portionernes Tal for saa vidt at indskrænke og det derefter mulig overskydende at oplægge, indtil Kapitalen atter naar den Størrelse, at den kan afgive 8 Portioner paa 80 Kr. hver, idet en Portions Størrelse ikke maa være under 80 Kr. Skulde omvendt Renten paa Grund af Kapitalens fordelagtigere Frugtbargjørelse eller anden Aarsag udgjøre mere end 640 Kr., blive de 8 Portioner at forstørre, dog saaledes, at hver Portion ansættes til fulde Kroner, saa at det mulig overskydende lægges til Kapitalen.

3. Understøttelse af Legatet kan søges af theologiske studerende, der til den filosofiske Prøve i det mindste have erholdt Karakteren godt, for saa vidt de ere trængende og værdige til Legatet og vedblive at opholde sig ved Kjøbenhavns Universitet. Studerende af Testators Familie ɔ: Descendenterne af Testators Farfader, afdøde Provst og Konsistorialraad Brøchner, Sognepræst for Spentrup og Gassum Menigheder, have, for saa vidt de opfylde disse Betingelser, fortrinsvis Adgang til at nyde godt af Legatet.

4. Legatet nydes i tre paa hinanden følgende Aar uden Hensyn til, om Stipendiaten i dette Tidsrum underkaster sig Embedsexamen, da han desuagtet vedbliver at nyde Legatet, indtil de tre Aar ere forløbne.

5. Under Forbehold af Regeringens Stadfæstelse kan Konsistorium vedtage Tillæg til og Ændringer i denne Fundats.

(Kvæsturens Arkiv.)

Buchwalds Legat.

Jansons Beskr. S. 21—22, Engelstofts Annaler f. 1812 S. 57—63 og 179—80, Selmers akad. Tid. f. 1836—40 S. 37—38, Scheels Koll. og Stip S. 69—70.

Etatsraad, Prof. med. Balthazar Johan von Buchwald oprettede ved Testament af 17. Jan. 1763 et Legat paa 4000 Rdl. for medicinske Studenter. Da Testator ikke selv havde udarbeidet nogen Fundats, overdrog han dette paa sin Sygeseng til Arkiater C. Jensenius. Under 3. Juni 1785 forfattede denne i Forbindelse med Proff. Kratzenstein og Rottbøll en Fundats, der den 23. Septbr. s. A. blev stadfæstet af Kongen.

Legatet er bestemt for medicinske Studerende, dansk eller norsk fødte, der have taget den filosofiske Examen samt „i (det) mindste i eet Aar have lagt sig efter Medicinen og gjort Fremgang i de theoretiske Deele“. Fattigdom kommer kun i Betragtning „under lige Vilkaar af

Duelighed og udviist Flittighed, som aleene maa bestemme Valget". Legatet kan forbindes med andre akademiske Beneficier, dog ikke flere end 2; det kan „under lige Censura med de øvrige Competentere" tildeles medicinske Kandidater paa Frederiks Hospital. Medens den ene halve Del af Legatets aarlige Renter for 3 Aar tildeles en medicinsk Studerende, der opfylder de nys angivne Betingelser — ved Kons. Skr. 25. Maj 1844 er Størrelsen af Portionen fastsat til 150 Kr. aarlig ɔ: 3¾ p. Ct. af Halvdelen af den oprindelige Kapital — kan den anden Halvdel enten anvendes paa samme Maade eller oplægges, indtil derved er opsamlet 1200 Kr. „for at kunne gives som et Præmium diligentiæ for en haabefuld Candidat til et Reyse-Stipendium for 2 Aar, saa at han aarlig nyder 300 Rdl., under Forpligtelse at opholde sig det sidste Aar ved det Academie, som Ephori opgive ham, hvor den beste Adgang findes til practiske Nosocomier". De, som nyde godt af Legatet paa Rejser eller her ved Universitetet, skulle i Legatprotokollen underskrive en Revers, hvorved de forpligte sig til at „vedblive den cliniske Medicin enten som Udøvere eller som Lærere. Og ifald de i det mindste inden 10 Aar indgaa i nogen anden Vej eller Levebrød, da at tilbagebetale alt hvad de have oppebaaret af denne Kilde." Hvad der saaledes tilbagebetales, kan da enten henlægges til Legatets Hovedstol eller forbeholdes som et Tilskud for Rejsestipendiet.

De 2 ældste Medlemmer af det lægevidenskabelige Fakultet samt Universitetets Rektor ere Legatets Eforer og uddele som saadanne Legatportionerne, ligesom de tage Bestemmelse om Renternes Uddeling som Rejsestipendium.

Legatets Kapital udgjorde den 1. Jan. 1889 .... 16 850 Kr., hvoraf ifølge Kons. Skr. 25. Maj 1844 4000 Kr. udgjør den Del af Stipendiet, hvis Renter tilfalde en medicinsk Studerende, medens Resten 12 850 Kr. ere at anse som Kapital for Rejsestipendiet.

Bilag. Nr. 1. Confirmation paa Fundatsen for det Buchwaldske Legat.

Vi Christian den Syvende, af Guds Naade Konge til Danmark og Norge, de Venders og Gothers, Hertug udi Slesvig, Holsten, Stormarn, Dytmarsken og Oldenborg; giöre alle vitterligt: at, eftersom hos Os allerunderdanigst er bleven ansøgt og begiert Vores allernaadigste *Confirmation* paa efterskrevne *Fundation* over et af afgangne *Etatz*-Raad *Balthazar Johan von Buchwald* skienket *Legatum* til *Studiosos Medicinæ* ved Kiöbenhavns *Universitet*, lydende Ord efter andet saaledes: *Fundatz* over Legatum Buchwaldianum for Studiosis Medicinæ ved det Kiöbenhavnske *Universitet.* § 1. I den hellige Trefoldigheds Navn giöres herved bekiendt til almindelig Efterretning, at nu sal: Hr: *Balthazar Johan von Buchwald, Professor Medicinæ* her ved *Universitetet, Decanus Collegii* og *Facultatis Medicæ*, Medlem i Videnskabernes Selskab, samt *Etatz*-Raad *etc*: af en höypriselig Gavmildhed har i livende Live med Istemmelse og Samtykke af hans da levende Höyædle og Velbaarne Frue *Johanna Dorothea Holst* skienket og *legeret* til Hielp og Opmuntring for *Studiosis Medicinæ* 4000 Rigsdaler, skriver Fire Tusinde Rigsdaler ved *Testamente* af 17de *Januarii* 1763 efter forhen erholdet allernaadigst *Facultas testandi* af 24de *Sep-*

tember 1762, da *Testamentets* 3die Articul, som denne Sag aleene vedkommer, udtrykkes med efterstaaende originale Ord: „I Henseende til den ommeldt „anden Post, saavelsom og til det Lövte, jeg har giort min naadigste Gud og „Skaber, hvis store Forsyn og Barmhiertighed jeg aldrig nok kan prise, ere „vi blevne enige om, at af hele Boets *Massa* efter vores dødelige Afgang maae „tages 4000 Rdlr., skriver Fire Tusinde Rigsdaler, som skal tiene fattige og „skikkelige Studiosis Medicinæ her ved Universitetet deels til Underholdning, „deels og efter Befindende til et Reyse-*Stipendium*, hvorimod de mig *Etatz*-„Raad *Buchwalds* Paarørende ingen videre Paastand om Arv i denne vores „fælles Boe i nogen Maade maa foretage sig. Dog skal det være den længst-„levende tilladt at skienke efter sin Død 2 à 3 Aars Renter af ovenmeldte „*Capital* til en eller anden af sine Domestiker, men ey lengere end i 3 Aar, „da dette *legatum* skal henhøre under *Rector magnificus* og de 2de *Seniorum* „*facultatis medicæ Ephorie* og curam, hvorom herefter en *Fundation* skal for-„fattes." § 2. Saasom nu den höyberömte *testator* ikke selv, førend han blev anfaldet af en langvarig og tilsidst dødelig Svaghed, havde efterladt sin yderligere Villie om dette *legati* Indretning ved en ordentlig *Fundatz*; men paa hans Syge-Seng af en særdeles Tillid overdraget til mig *Archiator Carl Jensenius* at forfatte og videre i Pennen at udføre en ordentlig *Fundation* over dette *legatum* med hosföyede mundtlige *Declaration*, at hans Hensigt fornemmelig gik der ud til, at dette *legati* Renter skulde tillægges vel skikkede og haabefulde *Candidater*, baade til Hjælp her ved *Academiet* under deres Studeringer, som og til Understøttelse paa Udenlands-Reyser, og anmodede mig i Overeensstemmelse af dette *principio* at opsætte en *Fundation* i den Form, som jeg eragtede beqvemmest til den nyttigste Anvendelse af dette *legato*. § 3. Efterat Frue *Etatz*-Raadinde Buchwaldt siden ved en salig Død er bortkaldet, og efterat hun havde i Kraft af *Testamentet disponeret* over 3 Aars Renter efter sin Død og *legati Capital* 1782 er udbetalt i *qvæstura Academica*, for der med andre *Universitetets* Midler og *Capitaler* at blive *administreret* og besørget paa mueligst beste Maade, saa have de tvende Herrer *seniores facultatis medicæ*, som de der ere efter *Testamentet* tilligemed *Rectore magnifico* indsatte til *Ephori* og *Curatores* over *legatum* og dets Uddelelse i Eftertiden, trædet tilsammen med mig, da vi ere blevne foreenede om følgende *Articler* og Bestemmelser til denne Fundatzes nærmere Forfatning. § 4. De som maae antages til at nyde Frugterne af dette *legato*, maae være danske eller norske fødte, have ordentlig studeret og aflagt den saakaldte *Examen philosophicum*, paa det man kan være saa meget vissere paa, at de kan giöre en god Fremgang i *Studio medico*, naar de ere bevandrede i andre Videnskaber. Dernæst maae de og i mindste i eet Aar have lagt sig efter *Medicinen* og giort Fremgang i de *theoretiske* Deele, saa at heraf følger, at ingen forud maa indskrives til dette *Stipendium* eller derpaa erholde noget Lövte. Fattigdom maa vel efter *Testamentets* Ord komme under Betragtning; men dog efter det som den sal: Stiftere yderligere har udladet sig med paa sin Syge-Seng, maa det være under lige Vilkaar af Duelighed og udviist Flittighed, som aleene maa bestemme Valget. Af denne Aarsag blive de ey udelukte, som kan have andre *Academiske Stipendia*, dog ey flere end tvende, være sig af *Collegier*, *legatis*, eller *beneficio mensæ Regiæ*. Ligeledes maae og de beskikkede *Candidati medicinæ* ved *Friderichs* Hospital, som de der kan have megen Forhaabning for sig til at blive gode *Clinici* i Tiden, komme med paa Valget, dog uden *Præference*, men under lige *Censura* med de övrige *Competentere*. § 5. De gangbare aarlige Renter af dette *legato*, naar Valget er skeet af Ephoris, bliver til lige Andeel tillagde 2de Candidater, som for den Tid forbindes til at opholde sig her ved Academiet og beholde de det i 3 paafølgende Aar, men ey længere, at andre velartende *subjecta* ogsaa derved kan fremhielpes; dog overlades det til Ephoris efter Grund og Anledning af Subjecter og Omstændigheder aleene at tildeele de halve Renter i 3 Aar til een *Candidat* og lade de andre halve Renter henstaae og opvoxe til 600 Rdlr., for at kunne gives som et *Præmium diligentiæ* for en haabefuld *Candidat* til et Reyse-*Stipendium* for 2 Aar, saa at han aarlig nyder 300 Rdlr, under Forpligtelse at opholde sig det sidste Aar ved det Academie,

som Ephori opgiver ham, hvor den beste Adgang findes til *practiske Nosocomier;* og som alt nogle Renter ere oplagte siden *Capitalens* Udbetaling, saa eragter man det som en Pligt til Stifterens værdige Ihukommelse at giöre strax en Begyndelse med at udsætte et Reyse-*Stipendium*, ved at lade de alt oplagte Renter, samt de halve aarlige opvoxe til 600 Rdlr., for at udsættes til et Reyse-*Stipendium* paa 2 Aar, saasnart Udgivten kan oversees og bestrides; End videre foretages det første Valg til 11te December 1785 af een *Candidat,* som fra den Tid af oppebærer *legati* halve Renter her ved *Academiet* i et *triennio.* I saadan *Progression* fremfares uforrykket for heele Eftertiden, hvad enten Ephori maatte finde for tienligt at uddeele *legati* Renter til tvende i 3 Aar her ved *Academiet,* eller de halve Renter aleene til een her paa Stedet og lade de andre halve Renter henstaa til Fremvæxt for et Reyse-*Stipendium;* men saavel de, som have nydt got af dette *legato* paa Reyser eller her ved *Academiet*, maae indskrive deres skrivtlige Revers i den Bog, som bør holdes af Ephoris over dette *legatum* og hvorudi *stipendiarii* give deres Qvittering for det oppebaarne, at de efter den ædelmodige Stifteres Hensigt med at biedrage til, at Fædrelandet kunde forsynes med duelige Læger, vil vedblive den *cliniske Medicin* enten som Udøvere eller som Lærere. Og ifald de i mindste inden 10 Aar indgaa i nogen anden Vey eller Levebröd, da at tilbagebetale alt hvad de have oppebaaret af denne Kilde, hvilket da kan henlægges til legati Hoved-Stoel, eller forbeholdes som et Tilskud for Reyse-*Stipendium,* saaledes som det forhen er bestemt. § 6. Man slutter da denne i Korthed forfattede *Fundation* under Forventning af nærmere Höy-Kongelig *Confirmation* med det inderlige Ønske, at det i Tidernes vedblivende Følge maa geraade den höyfortjente Stiftere til et varigt Efterminde, Fædrelandet til Gavn, Videnskaberne til Forfremmelse og haabefulde *Candidater* til Fremtarv og Opmuntring. Kiøbenhavn den 3[die] Junii 1785.

Kratzenstein. *Rottböll.* *C. Jensenius.*

Da ville Vi forskrevne *Fundation* udi alle dens Ord, *Clausuler* og *Puncter,* saaledes som samme heroven indført findes, allernaadigst have *confirmeret* og stadfæstet, saa og hermed *confirmere* og stadfæste; Forbydende alle og enhver herimod, eftersom forskrevet staaer, at hindre eller i nogen Maade Forfang at giöre, under Vor Hyldest og Naade. Givet paa Vort Slot *Christiansborg* udi Vores Kongelige Residents Stad Kiöbenhavn den 23de September 1785.

Under Vort Signet.
L. S.

Efter Hans Kongelige Mayestets allernaadigste Befaling.

Luxdorph. P. Aagaard.

(Originalen i Universitetets Arkiv Nr. 46.)

Nr. 2. **Kons. Skr.** af 25. Maj 1844 til Eforus for Buchwalds Legat hvorved bifaldes, at dette Stipendiums Kapital, der for Tiden udgjør 7757 Rdl. 89½ Sk., bestemmes til en fast Kapital af 7700 Rdl., saaledes at 2000 Rdl. udgjør den Del af Stipendiet, hvoraf Renten 3¾ % skal gives til en medicinsk Studerende, som aarlig faaer 75 Rdl., og Resten 5700 Rdl. udgjør Rejsestipendiet, hvis Renter indtil videre ville være at oplægge hvert tredje Aar, for at derefter i hvert af de 2 følgende Aar 300 Rdl. kunne udbetales som Rejsestipendium. Og vil det overskydende Kapitalbeløb 57 Rdl. 89½ Sk. være at opføre som en Rejsestipendiet tilhørende Rentebeholdning. Det tilføjes derhos, at Konsistorium, da Rejsestipendiet ved Fundationen er bestemt til 600 Rdl. for 2 Aar, ikke kan samtykke i, at et større Beløb udbetales *).

(Univ. Arkiv.)

---

*) Selmers Aarb. f. 1844 S. 71.

Bülows Legat.

Ved Gavebreve af 30. Maj 1812, konf. 6. Okt. s. A., og 18. Juni 1813, konf. 9. Jan. 1824, oprettede Gehejmekonferensraad Bülow til Sanderumgaard et Legat paa 4000 Rdl. til det botaniske Studiums Fremme ved Kjøbenhavns Universitet. Kapitalen indestaaer i Sanderumgaard i Fyen, hvis Ejer eller Besidder udbetaler Renterne i 2 Terminer, efter den til enhver Tid gjældende Rentefod, dog ikke mindre end 4 %, til Universitetets Kvæstur (ikke, som tidligere, Professoren i Botanik). Professor botanices skal efter Gavebrevene og kgl. Resol. 21. Sept. 1838 anvende Renten saaledes, at ¾ („120 Rdlr.") henlægges til at lønne „en Tegnemester i botanisk Blomstertegning og efter botaniske Grundsætninger", hvorimod der af den øvrige ¼ („40 Rdlr.") skal udredes Udgifter først til Tegnematerialiers Anskaffelse til Brug for dem, som nyde Undervisning, dernæst til Lokalets Opvarmning, og hvad derefter bliver tilovers tilflyder den botaniske Haves Bibliothek. Efterat den i Gavebrevet som Tegnemester nævnte Mand er afgaaet ved Døden, er det overladt Professor botanices at træffe „billig Accord" med en anden om Tegneundervisningen. „Danske, Norske og Holstenere skulle allene være berettigede til at tage Deel i Undervisningen." Professor botanices er Legatets Eforus.

Legatets Kapital udgjorde den 1. Jan. 1889..... 8854 Kr. 25 Ø., hvoraf 8000 Kr. indestaae i Sanderumgaard, Resten i Legaternes fælles Masse.

Nr. 1. **Gavebrev** af 30. Maj 1812, konf. 6. Okt. s. A. *Bilag.*

For at bidrage til det botaniske Studiums Fremme, især for saavidt Fædrenelandets Planter angaaer, samt for at give den for min Bekostning begyndte Indretning, hvorved Studerende som høre botaniske Forelæsninger med Hensigt at erhverve sig grundige Kundskaber deri, eller som giøre Botanik til deres Hovedstudium, Varighed, har jeg besluttet at skiænke en Capital af 4000 Rdlr. skriver fire Tusind Rigsdaler D. C., som stedse skal blive staaende uopsagt som første Prioritet i min ejende Hovedgaard, Sanderumgaard kaldet, beliggende i Fyen.

De nærmere Bestemmelser ere:

1) Renterne af fornævnte Capital skal enhver Sanderumgaards Ejer eller Besidder, udbetale i tvende Terminer, efter den paa den Tid gieldende Rentefod — dog ikke mindre end 4 p. c. — til Professoren i Botaniken ved Kiøbenhavns Universitet.
2) Sidstnævnte skal anvende Renten, som for Tiden udgiør 160 Rdlr. til deraf at lønne en Tegnemester i botanisk Blomstertegning, og efter botaniske Grundsætninger, med 120 Rdlr., og til at anskaffe for de øvrige 40 Rdlr. Tegne-Materialier til Brug for dem som nyde Undervisning.
3) Hr. Bayer, der hidtil med saa megen Held har givet Undervisning, skal være den første Underviser og det saa længe Alder og Svaghed ikke hindrer ham fra at besørge den. Ved hans Afgang besørger Professoren i Botaniken en anden duelig Tegnemester efterat han med ham har truffet en billig Accord om Betaling derfor.
4) Danske, Norske og Holstenere skulde allene være berettigede til at tage Deel i Undervisningen.
5) Professoren i Botaniken, som jeg haaber med Fornøjelse vil besørge Ud-

førelsen af denne min Villie, maatte aarlig aflægge offentlig Regnskab for, at Renten er anvendt paa den af mig bestemte Maade.
Sanderumgaard 30. Mai 1812.

Bülow.

(Kvæsturens Arkiv.)

Nr. 2. **Gavebrev** af 18. Juni 1813, konf. 9. Jan. 1824.

For end mere at virke til det botaniske Studiums Fremme, har jeg funden for godt at forandre den i indbemeldte Gavebrev nævnte Sum 4000 Rdlr. d. C. til 4000 Rbdr. S. V., skriver Fire Tusind Rigsbankdaler Sølv-Værdie, paa hvilken yderligere Bestemmelse det overlades til vedkommende at erhverve kongelig allernaadigst Resolution.
Kjøbenhavn den 18. Juni 1813.

Bülow.
(L. S.)

(Kvæsturens Arkiv.)

Nr. 3. **Kgl. Resol.** af 21. Sept. 1838, hvorved det under 6. Okt. 1812 konfirmerede Gavebrev for det Bülowske Legat til det botaniske Studiums Fremme ved Kjøbenhavns Universitet, forsaavidt deri bestemmes, at en Fjerdedel af Legatets aarlige Renter skal anvendes til Anskaffelse af Tegnematerialier ved Undervisningen i botanisk Blomstertegning, nærmere modificeres derhen, at denne Afdeling af Legatet skal i Fremtiden anvendes først til Tegnematerialiers Anskaffelse, dernæst til Lokalets Opvarmning, og hvad derefter bliver tilovers tilflyder den botaniske Haves Bibliothek, hvorimod Legatets i de foregaaende Aar opsparede Overskud bliver at oplægge til Legatkapitalens Forøgelse *).

(Univ. Arkiv).

Nr. 4. **Underv. Min. Skr.** af 29. Febr. 1876 til Konsistorium om Eforiet for Bülows Legat *).

Efterat Prof. Didrichsen var blevet udnævnt til Prof. botanices, opstod der Spørgsmaal om, hvorvidt Eforiet for Bülows Legat burde overdrages til ham. Den fungerende Eforus, Etatsraad Steenstrup, gjorde gjældende, at Eforiet nærmest var blevet betragtet som hørende sammen med den Del af de ældre botaniske Professorers botaniske Virksomheder, der vedkom Bestyrelsen af den botaniske Have og Udgivelsen af Flora Danica, hvorfor ogsaa Konsistorium efter Prof. Liebmanns Død havde ment, at Eforiet egentlig burde have været overdraget til Docent Lange, den konstituerede Direktør for Haven, hvis ikke den Omstændighed havde været til Hinder herfor, at han hverken var Medlem af Konsistorium eller noget af Fakulteterne (Kundgj. 18. Sept. 1850 § 4 d). Etatsraad Steenstrup blev derfor valgt til at fungere som Efor, og heri skete ingen Forandring ved Prof. Ørsteds Ansættelse som Professor botanices, eftersom han ikke tillige blev Direktør for Haven. Konsistorium fandt Etatsraad Steenstrups Antagelse, at Gavebrevet, naar det nævnte Professor botanices, havde hans Egenskab af Direktør for Haven for Øje, yderligere bekræftet ved den Omstændighed, at Gavebrevet aldrig syntes at være blevet meddelt Universitetet, hvis Arkiv Intet indeholdt om det, hvorimod den botaniske Haves Arkiv indeholdt Oplysninger om, at det kgl. danske Kancelli havde meddelt Direktionen Underretning om Gavebrevets Oprettelse og senere om dets Konfirmation. Iøvrigt fandt Konsistorium det naturligere i og for sig, at den midlertidige Forvaltning af Legatet overdroges Professor botanices i Stedet for nogen af de andre naturhistoriske Professorer. Herefter tilskrev Ministeriet Konsistorium,

at det ikke kan anerkjende de af den fungerende Eforus anførte Grunde for Legatets Forbindelse med Bestyrelsen af den botaniske Have og Sandsynligheden af, at Gavebrevet, naar det nævner Professor botanices, har hans Egenskab af Direktør for Haven for Øje, saalidt som Ministeriet finder, at den Omstændighed, at Gavebrevet aldrig synes at være meddelt Universitetet, men derimod Direktionen for den botaniske Have, kan komme i Betragtning ligeoverfor Gavebrevets udtrykkelige Bestemmelse om, at Renterne af Legatet skulle udbetales til Professoren i Botanik. Ministeriet er derfor enigt med Konsistorium i at anse det for rigtigst, at Forvaltningen af Legatets Efori overdrages til Professor botanices.

(Univ. Arkiv.)

*) Selmers Aarb. f. 1838 S. 130.
**) Univ. Aarb. f. 1875—76 S. 66—67.

Carstensens Rejsestipendium.
(Det Carstenske Legat.)

Koll. Tid. f. 1820 S. 534—35, Algreen Ussings Reskr. Saml. under 13. Juni 1820, Engelstofts Annaler f. 1823 S. 296—97, Scheels Koll. og Stip. S. 71.

Medikus ved Sorø Akademi, Dr. med. Knud Nicolay Carstensen og Hustru Mette Margrethe Carstensen, født Strætt, have ved Testament af 28. April 1820, konf. den 13. Juni s. A., indsat „det kongelige Universitet i Kjøbenhavn og i Særdeleshed det medicinske Fakultet ved samme“ til Universalarving, saaledes at, hvad der blev tilovers, efterat visse Legater vare udbetalte, skulde danne „det Carstenske Legat“ som et Rejsestipendium for en Mediciner. Renten oplægges aarlig, indtil den kan blive tilstrækkelig til et Rejsestipendium eller benyttes i Forbindelse med andre Rejsestipendier. Stipendiet gives til den, „som har taget Doctor Graden i Medicinen ved Kjøbenhavns Universitet eller har disputeret pro licentia ved samme eller i det mindste med bedste Karakter har overstaaet examen theoretico-practicum rigorosum ved det kjøbenhavnske medicinske Fakultet og tillige underkastet sig alle andre foreløbende og for virkelige Studentere befalede Examina saasom artium o. s. v.“ Stipendiet, som nydes i 3 Aar, bortgives af det medicinske Fakultet.

Legatets Kapital indbetaltes i Aaret 1824 til Universitetet med 7251 Rdl. 5 Sk., hvoraf dog et Legat paa 500 Rdl. skulde udredes. Den udgjorde den 1. Jan. 1889 .... 14 342 Kr. 72 Ø.

En Del af Kapitalen bestaaer af Aktier i det almindelige Brandforsikringskompagni for Varer og Effekter, hvis Udbytte er vexlende, hvorfor ogsaa Rejsestipendiets Størrelse bliver forskjellig.

Testament af 28. April 1820. *Bilag.*

Da vi underskrevne Ægtefolk, jeg Knud Nicolay Carstensen, Medicinæ Doctor og Medikus ved Sorø Akademi, og jeg Mette Margrethe Carstensen, født Strætt, ikke har, eller, efter vores Alder kan vente Livsarvinger, saa have vi begge med fri Villie og sund Overlæg besluttet at indsætte, ligesom vi i Forventning af kongelig allernaadigst Approbation gjensidig indsætte den Længstlevende af os, til at være uindskrænket Ejer uden Deling af vort hele Bo, være sig i rede eller staaende Penge, Effekter eller faste Ejendomme, intet i nogen Maade undtagen. Skulde den Længstlevende uden at have paa ny indladt sig i Ægteskab ved Døden afgaa, saa, da begges Arvinger ikke paa nogen Maade ere trængende, ere vi begge blevne enige udi, at med vort fælles Bo, 1000 Rdl. siger Eet Tusinde Rigsbankdaler Sølv undtagne, hvorover den Længstlevende af os forbeholder sig fri Disposition, skal forholdes som følger:

Vi indsætte det kongelige Universitet i Kjøbenhavn og i Særdeleshed det medicinske Fakultet ved samme til vores Universal Arving af alt vores Efterladenskab, være sig rørlige eller urørlige Ejendomme intet i nogen Maade undtagen, imod at betale de nu strax specificerede Legata til Partial Arvingerne og de forhen omtalte 1000 Rbdlr Sølv, der er overladt til den Længstlevendes Disposition.

Naar alt er bragt i Rigtighed, skal den Kapital, som Universitetet bliver

Ejer af, under Navn af det Carstenske Legat sættes paa Renter iblandt Universitetets øvrige Midler og dets Renter enten aarlig oplægges til at blive tilstrækkelig til et Rejsestipendium for en Mediciner, eller for at kompletere det Finkiske eller andre Stipendia, om der gives nogle at det kunde være tilstrækkelig til med Nytte at kunde rejses paa. Dette Rejsestipendium maa ikke nydes mere end i 3 Aar, skriver tre Aar, af en og den samme Person. Endvidere fastsætte vi, at den alene kan anses værdig til at oppebære dette Carstenske Rejsestipendium som har taget Doctor Graden i Medicinen ved Kjøbenhavns Universitet eller har disputeret pro licentia ved samme, eller i det mindste med bedste Karakter har overstaaet examen theoretico practicum rigorosum ved det kjøbenhavnske medicinske Fakultet og tillige underkastet sig alle andre foreløbende og for virkelige Studentere befalede Examina, saasom artium o. s. v.

De Legata, som Universal Arvingen Universitetet foruden de for omtalte Eet Tusinde Rigsbankdaler Sølv som den Længstlevende af os har forbeholdt sig fri Disposition over, har at udbetale ere følgende:

. . . .

Skulde den Længstlevende slet ikke eller kuns for en Del have disponeret over de 1000 Rbdr Sølv, der ere overladte til dens frie Disposition, skal den hele Sum eller den Del, hvorover den Afdøde ikke har efterladt sig nogen Disposition, tilfalde for meldte Carstenske Rejse-Legat. Ligeledes skal ifald min Kousine Madame Glahn, salig Oberstlieutenant Boys ene gifte og fire ugifte Døttre, begge Frøken Jakhelm, Hr. Oberstlieutenant Weitzmann og hans Frue, Pigen Caroline Dorthea Harms, Uhrmager Hoppe og de i 8de Post benævnte, saasom Væver Carl Harms, Politibetjent Jocum Parpsts Kone, Tømmermand Niels Sick og Murmester Bierring ved Døden ere afgaaede forinden den Længstlevende af os er død, da tilfalde alle bemeldte Legata til foranførte Rejse-Stipendium.

Denne vores sidste Villie, som med sund Fornuft og velberaad Hu er besluttet og indgaaet, stadfæste vi med Hænders Underskrift og hostrykte Signeter ligesom vi og have formaaet Højærværdige Hr. Doctor Magnus Sommer Ridder af Dannebrogen, Sognepræst til Sorø Menighed og S. T. Hr. Konsul Johannes Whitte med os til Vitterlighed at underskrive og forsegle.

Sorø den 28 April 1820.

K. N. Carstensen. (L. S.) M. M. Carstensen, født Strætt. (L. S.)

(Eforiprot.)

Christian den Syvendes Legat.

Jansons Beskr. S. 35, Engelstofts Annaler f. 1812 S. 387 og f. 1813 S. 87—88.

Ved Reskript til Rektor og Professorer af 3. Febr. 1769 skjænkede Kong Christian VII. „af de for Character-Bestallinger udi Vores Danske Cancellie betalte Penge“ 2500 Rdl., „hvoraf den aarlige Rente allene skal anvendes til Academiets botaniske Haves Istandsættelse og bestandige Dyrkelse ved Studiigaarden“.

Kapitalen udgjorde den 1. Jan. 1889.......... 10080 Kr. 02 Ø.

Renten, 390 Kr. 60 Ø. aarlig, godskrives den botaniske Haves Konto paa Universitetets Budget.

Bilag. Reskr. af 3. Febr. 1769 til Rector og Professores.

Christian den Syvende, af Guds Naade etc. Vor synderlig Bevaagenhed tilforn. Da vi af de for Character-Bestallinger udi Vores Danske Cancellie

betalte Penge allernaadigst have skiænket To Tusinde Fem Hundrede Rigsdaler, hvoraf den aarlige Rente allene skal anvendes til Academiets botaniske Haves Istandsættelse og bestandige Dyrkelse ved Studiigaarden i Vores Kongelige Residentsstad Kiøbenhavn; Saa er hermed Vores allernaadigste Villie og Befaling, at I hos Vores Etatsraad og Cancellie-Forvalter i bemeldte Vores Danske Cancellie Os Elskelig Andreas Graah lader disse 2500 Rd. imod Qvittering imodtage, og derefter besørger samme tilligemed den berørte Have forhen allerede tilhørende Capital paa Rente udsatte, og Renten deraf aarligen leveret Os Elskelig Professor Christian Friis Rotbøll samt til hans Efterkommere, Professores i Botaniken, som have Opsigt over bemeldte Have, hvorfor han og de aarligen til Eder bør aflægge Rede og Regnskab, at samme til Havens Nytte og vedbørlige Istandholdelse ere anvendte. Dermed skeer Vor Villie. Befalendes Eder Gud.

Christiansborg den 3. Febr. 1769.

Christian.

Til
Rector og Professores ved Kiøbenhavns Universitet.

(Engelstofts Annaler 1813 S. 87—88.)

H. N. Clausens Boglegat.

Univ. Aarb. f. 1871—73 S. 116—17.

Professor og Dr. theol. Henrik Nicolai Clausen modtog i Anledning af sit 50aarige Embedsjubilæum en ved Sammenskud af c. 900 Mænd og Kvinder tilvejebragt Sum af 5620 Rd. til Oprettelsen af et Legat under hans Navn. Ifølge Fundats af 16. Okt. 1871, konf. den 30. s. M. skulle Renterne af Legatet, der benævnes „H. N. Clausens Boglegat", deles i et Antal af 4 større (à 100 Kr.) og 3 mindre (à 50 Kr.) Lodder; det overskydende Beløb oplægges til Forrentning, indtil deraf kan dannes en fjerde Lod paa 50 Kr. og i Fremtiden lignende Lodder af det større eller det mindre Beløb efter Forholdenes Beskaffenhed. Beløbene anvendes til Anskaffelse af theologiske Bøger, de større Portioner for begyndende Studerende (til det exegetiske og kirkehistoriske Studium), de mindre for noget videre komne Studerende (til Studiet af den systematiske Theologi. Samtlige Bøger leveres indbundne og forsynede med Legatets Stempelmærke. Legatet kan søges af enhver uformuende, theologisk Studerende, som „giver Haab om Drift og Evner til at ville fortsætte sit Studium ved Universitetet med Interesse og Alvor". Slægtninge af Stifteren og hans Hustru have under lige Vilkaar Fortrinet. De større Portioner ere bestemte for Studerende, som, i Regelen efterat have bestaaet den filosofiske Prøve, befinde sig ved Slutningen af det første Halvaar af de egentlige theologiske Kursus; de mindre Portioner for dem, som i henved to Aar have studeret Theologi ved Universitetet. Boguddelingen sker i hvert Aars Januar Maaned. Ved Modtagelsen underskrive Stipendiaterne en Erklæring, ved hvilken de forpligte sig til, ifald de for-

andre Studium, at tilbagelevere Bøgerne. Det theologiske Fakultet bestyrer Legatet gjennem en Eforus i Fakultetets Midte. Eforus træffer Valget af hensigtssvarende Bøger, samt tillige, efter Raadslagning med Embedsbrødrene, af Stipendiaterne.

Legatets Kapital udgjorde den 1. Jan. 1889 850 Kr. foruden 600 £ i russisk-engelske 5 % Statsobligationer.

Bilag. Fundats for H. N. Clausens Boglegat af 16. Okt. 1871. konf. 30. s. M.

I Anledning af mit Embedsjubilæum som halvhundredaarig Universitetslærer den 3. April 1871, er der ved 27 høiagtede Mænd overleveret mig et Beløb af 5620 rd., tilveiebragt efter deres Indbydelse ved Sammenskud af omtrent 900 Medborgere og Medborgerinder af forskjellige Stænder, med Bestemmelse at tjene til Oprettelse af et Legat, som skulde bære mit Navn, og hvis Anvendelse blev overladt til mig.

Ingen Anvendelse af denne Hædersgave kan ligge Universitets-Jubilaren nærmere, end ved samme at søge et Bidrag til at fremme et alvorligt og selvstændigt Studium iblandt de Studerende, hvis Uddannelse til Arbeide i Kirkens og Fædrelandets Tjeneste har været Formaal for min lange Embedsvirksomhed. Jeg tør ogsaa haabe, at en Anvendelse i dette Øiemed — hvorom jeg tidligere har meddelt mig til enhver af de ærede Herrer Indbydere — vil finde Billigelse hos Fleertallet af Giverne.

I Henhold til den givne Bemyndigelse bestemmer jeg da som følger:

§ 1. Af den fornævnte Kapital 5620 rd. med senere tilkommet Rentebeløb — som omsættes i offenlige Statspapirer, for Tiden i dansk-engelske 5 % Obligationer, og overgives Universitetsqvæsturen til Forvaltning — oprettes et Legat under Navn „H. N. Clausens Boglegat".

§ 2. Det aarlige Rentebeløb deles i et Antal af 4 større og 3 mindre Lodder: hine paa 50 rd., disse paa 25 rd. Det overskydende Beløb, saavelsom mulig forefaldende Overskud ved den aarlige Renteanvendelse, oplægges til Forrentning, indtil deraf kan dannes en fjerde Lod paa 25 rd., og i Fremtiden lignende Lodder af det større eller det mindre Beløb efter Forholdenes Beskaffenhed.

§ 3. For hvert af de større Beløb anskaffes et Antal Bøger, beregnede paa at afgive Hjælpemiddel til det exegetiske og kirkehistoriske Studium for begyndende Dyrkere af den teologiske Videnskab, for hvert af de mindre nogle trykte Hjælpemidler som Grundlag for noget videre komne Studerende ved Studiet af den systematiske Teologi (Troslære, Sædelære, Symbolik). Samtlige Bøger leveres indbundne og forsynede med Legatets Stempelmærke.

§ 4. Legatet kan nydes af enhver uformuende, teologisk Studerende, som giver Haab om Drift og Evne til at ville fortsætte sit Studium ved Universitetet med Interesse og Alvor. Forsaavidt som der iblandt de Ansøgende findes Nogen af min eller min Hustrues Slægt, om hvem det Anførte tør antages at gjælde, er det mit Ønske, at han maa nyde godt af Legatet.

§ 5. Den aarlige Rente hæves i hvert Aars December Termin, og Bogfordelingen skeer i hvert Aars Januar Maaned. Begjæringerne om Legatet afgives, efter forudgaaet Opslag, i hvert Aars December Maaned: om de exegetiske og kirkehistoriske Bøger af Studenter, som — i Regelen efter at have bestaaet den filosofiske Prøve — befinde sig ved Slutningen af det første Halvaar af det egenlige teologiske Kursus — om Bøger, henhørende til den systematiske Teologi, af Studenter, som i henved to Aar have studeret Teologi ved Universitetet.

§ 6. Legatets Bestyrelse efter Stifterens Afgang tør forudsættes at ville bestandig blive overtaget af det teologiske Fakultet, og af samme overdraget til en Eforus i Facultetets Midte. Der tilkommer Eforus Ret til at træffe Valget af hensigtssvarende Bøger efter Litteraturens skiftende Vilkaar til enhver

Tid, som og Valget af hvert Aars Stipendiater, det sidste efter Beraadslagning med Embedsbrødrene.

§ 7. I hvert Aars Februar Maaned indsendes Regnskab angaaende Anvendelsen til Revision.

Kjøbenhavn den 16. Oktober 1871.

Dr. H. N. Clausen.

(Afskrift i Kvæsturens Arkiv.)

Legatum Cosmianum.

Hofmans Fund. IV S. 189—90 jfr. I S. 186, Jansons Beskr. S. 25—26, Badens Univ. Journal f. 1793 S. 122, Engelstofts Annaler f. 1812 S. 180—81, Scheels Koll. og Stip. S. 72.

Stud. theol. Cosmus Rudolph Mortensön bestemte paa sit Dødsleje, at der af hans efterladte Midler skulde oprettes et Legat paa 300 Sletdaler for en „skikkelig og nødtørfftig" Student. Efterat han den 13. Juli 1712 var afgaaet ved Døden, forfattede hans Moder C. J. Bornemann og hans Stedfader Biskop Frants Thestrup under 11. Juli 1715 en Fundats. Ifølge denne nyder den, der udnævnes til at oppebære Legatet, dette i 3 Aar fra den Tid, han bliver Student, indtil han i sit „triennio pensa Academica efter Leges og Statuta vel har absolverit". Udbetalingen, som tidligere foregik d. 11. Juli, sker nu i de sædvanlige Terminer, jfr. Min. Skr. 28. Aug. 1848. Efter Fundatsen tilkommer der Stifterens „nærmeste Venner", hvorved er forstaaet Slægtninge, en Ret til at „forestille" til dette Stipendium. Denne Ret er imidlertid ikke udøvet siden 1812; den sidste Repræsentant for Familien, med hvem der derom har været forhandlet, Gehejmekonferensraad Bornemann, gav for sit Vedkommende Afkald derpaa for sin Livstid, jfr. Kons. Skr. 10. Okt. 1846. Dennes Søn, Højesteretsassessor, Kammerherre Bornemann har imidlertid i et enkelt Tilfælde (1870) om ikke foreslaaet, saa dog anbefalet en Ansøger. Stipendiaten udnævnes nu af Konsistorium.

Kapitalen udgjorde den 1. Jan. 1889............ 385 Kr. 79 Ø., hvoraf der aarlig udbetales en Portion paa 14 Kr. 96 Ø.

Nr. 1. Fundats. *Bilag.*

I det Velsignede Jesu Nafn!

Saasom Velædle nu Sal: *Cosmus Rudolph Mortensøn* I Sin Svaghed, som Sluttedis med en Salig død i *Aalborg* d. 13 Julij 1712 hafuer begiert og forlanget, at af Hans efterlatte Midler til saadane tvende Skikkelige og Nødtorfftige *Subjecta*, som Hans Kiere Forældre i deris lifs tiid, og efter deris død Hans Nærmeste venner Kunde forestille, maatte *Legeris* 400 Sldr i *Croner*, nemblig til En *Studiosum* ved Kiøbenhafns *Universitet* de 300 Sldr: som hand og Efterkommere maatte nyde Rendten af i *Kiøbenhafn* til huer 11te *Julij* i 3 aar fra det første de der anlanger *Civitatem Academicam*, og indtil de i deris *triennio pensa Academica* efter *Leges* og *Statuta* vel *absolverit*, og af andre, som iligemaade og tilfælde af vedkommende Venner forestillis, blifue afløste: Og til et andet fattig Barn, som af Aalborgs fattigis *Cassa* eller deris Huus I Schole-Gaden *deponerer*, og til Sckickelighed og Gudfrygtigheds undervissning *inclinerer*, at man et got haab om hannem kand fatte, de over-

blefne 100 Sldr, som hand og beskickede Efterkommere maatte nyde dend aarlig Rendte af i Aalborg til huer 1ste *Maij* saalenge de der henhører, og indtil de derfra forfremmede af andre, som iligemaade og tilfælde af vedkommende Nærmeste Venner forestillis, blifue afløste: Saa hafue vii underschrefne denne Voris Kiere nu Salige Søns siste villie icke Alleniste Samtyckt og Stadfæst, som vi og hermed Samtycker og Stadfæster, men endog til dend virckelig *execution* overlefverer hermed paa samme *Conditioner* til *Nobilissimum et Amplissimum Rectorem Magnificum Academiæ Hauniensis* de der henhørende 300 Sldr *Croner*, ligesom vi til de Fattigis *Inspectører* i Aalborg hafuer forhen d. 4de *Maij* 1713 lefverit de dertil *Legerede* 100 Sldr, Som de til Samptlig *Magistratens* forsiun befordre, I den faste forhaabning at vedkommende *Directører* og *Inspectører*, som nu ere, eller herefter kommendis vorder, med den Sedvanlig Nidkierhed, som deris Christelig Omsorg for *Publico* tilsiger, ogsaa antage sig paa samme *Conditioner* ovenmelte *Legata Cosmiana* saaledis til vedkommendis Nytte at forvalte, og paa Sicker Rendte udsætte, at saadane 2de efter *Testatoris* villie *conditionerede* og forestillede *Subjecta* til de forhen *Denominerede* Tiider og Stæder, og Siden continuerlig Een efter anden nyder Retteligen det dennem i saamaader *Legeret deputat*, saalenge de sig i midler tiid Skickeligen og vel efter vedkommendis *attestata* forholder. Huorfore vi og til dend nu Værende saavelsom *Posteritetens* ævig minde og efterrettning paa alle sider hafuer forfattet 2de hermed lige-lydendis *Instrumenter*, det Eene hos *Magnificum Rectorem* ved det Kongl: *Universitet* i Kiøbenhafn at forblifue, det andet i Stiftskisten i *Aalborg* at nedleggis, huoraf huer ogsaa hermed sit *Exemplar* tilstilles, og de fattigis *Inspectører* i *Aalborg* og *Magistraten ibidem*, hver en *Vidimerit copie* med tienstlig begiering, at En huer for sig imod ovenmelte *Capitalers* og *Instrumenters Extradition* vilde til voris Befrielse for videre Ansvar af samme *Legatis* os for de I ovenmelte henseende annammede og imodtagne *Capitaler* og *Instrumenter* paa hver *Exemplar* qvittere og forsichre; Huorimod vi dette voris Sal: Søns vel *intentionerede* forsæt og *Fundatz* med Egen hænder og hostrygte Signeter til ydermere Stadfæstelse hafuer underskrefvet og forsæglet. *Aalborg* d. 11. *Julij* 1715.

F. Thestrup — C. J. Bornemann
L. S. — L. S.

(Originalen i Univ Arkiv Nr. 47.)

Nr. 2. **Kons. Skr.** af 10. Okt. 1846 til Eforus for Legatum Cosmianum om Familiens Forslags- eller Udnævnelsesret.*)

I Skrivelse til Konsistorium havde Eforus begjæret dettes Afgjørelse af: 1. om Fundators Families Betænkning skal indhentes angaaende, hvorvidt den maatte have renunceret paa den samme ved Fundatsen tillagte Ret til at forestille de Studenter, der skulle nyde Legatet, hvilken Ret ikke er udøvet af Familien i de sidste 34 Aar, samt 2. om den Familien tilkommende Ret er en Forslags- eller en Udnævnelsesret. I denne Anledning svarede Konsistorium:

Ad 1, at Samme herom har korresponderet med Gehejmekonferensraad Bornemann, der har ytret, at han paa Grund af Legatets Ubetydelighed stiltiende har overladt vedkommende Eforer selv at vælge de værdigste Kandidater, ligesom han og fremdeles for sin Livstid renuncerer paa Forslagsret i saa Henseende; ad 2, at Konsistorium ikke finder Anledning til at afgjøre dette Spørgsmaal, førend der fra Familiens Side maatte fremkomme Paastand om Udnævnelsesret.

(Univ. Arkiv.)

Nr. 3. **Underv. Min. Skr.** af 28. Aug. 1848 til Konsistorium, hvorved bestemmes, at Rentebeløbene for det Fuirenske, Longomontanske, Cosmianske og Medeanske Legat udbetales i de samme Terminer, hvori de af Eforus hæves i Kvæsturen, nemlig hvert Aars 11. Juni og 11. Dec. Termin, og at

*) Selmers Aarb. f. 1846 S. 62–64.

som Følge deraf de fra forrige Aars Dec. Termin i Behold værende Renter blive at udbetale i Forbindelse med Renterne for i Aar.

(Univ. Arkiv.)

Dalgaards Legat.

Hofmans Fund. IX S. 67—68 jfr. I S. 184—85, Jansons Beskr. S. 26, Badens Univ. Journal f. 1793 S. 122, Engelstofts Annaler f. 1812 S. 181, Scheels Koll. og Stip. S. 37.

Klokker ved Budolphi Kirke i Aalborg Niels Dalgaard har ved Gavebrev af 12. Nov. 1687 skjænket 100 Sletdaler i Kroner til et Legat for en Student ved Universitetet, hvilken Gave han i Aaret 1710, da Kapitalen ved oplagte Renter var steget til lidt over 200 Sletdaler i Kroner, forøgede med 98½ Sletdaler i Kroner, saa at Kapitalen kom til at udgjøre 300 Sletdaler i Kroner. Renten er bestemt for „en Gudfrygtig og Skikkelig Studiosus her paa Academiet“, enten af Thisted, Aalborg eller Herlufsholm. Ifølge Stifterens Fundats af 29. Jan. 1710*) skal dette Legat, der bortgives af Konsistorium, og hvis aarlige Rente udgjør 22 Kr. 22 Ø., henlægges til et Kammer paa Regensen. Kapitalen var den 1. Jan. 1889 .... 573 Kr. 37 Ø.

Nr. 1. *Legatum Dalgardi* 1687.

Kiendis Jeg underskrevne *Niels Dalgaard* og her med vitterlig giør, at, saasom Gud allermægtigste underligen haver opholdt mig, givet mig Brød at æde og klæder at slide og endnu lagt denne Velsignelse til at beskikke mig mod ald forhaabning et ærligt Støkke Brød udj *Aalborg,* Hvorfore Herrens Nafn være lovet! da haver Jeg nu hermed overleverit til *Magnificum Academiæ Rectorem* paa *Kiøbenhafns Universitet* Penge Et *Hundrede Slette daler* udj *Çroner,* ombedendis nuværende *Magnific. Academiæ Reçtorem* og *Nobiliss. Dn. Professores* Sampt deris Effterkommere, at de ubesvergit denne liden *Summa* tillige med andre *Universitets Legatis* ville forvalte, og hos vederhæfftige folk paa Rente udsætte, Saasom Jeg nu samme 100 Sldr. giver og *legerer* til *Publicum* saaledis, at den aarlig Rente, som til hver 11. *Junii* betalis, bliver anvendt til en *studerende* Person her paa *Academiet,* som er Gudfrygtig og Skikkelig, hvor over Jeg selv min livs tiid maa *disponere* og frem for andre nyde, om Jeg Skulde trænge, men ellers effter min død at staa under *Magnifici Dn. Rectoris* og *Nobiliss. Dn. Professorum disposition,* og samme Rente aarlig at nyde en Gudfrygtig og Skikkelig *Studiosus* her paa *Academiet,* enten af *Tisted* i *Tye,* som er min fødebye, eller af *Aalborg,* hvorfra Jeg har *deponeret,* eller og af *Herlofsholm,* som mig udj min langvarig Svaghed paa Ni Maaneders tiid haver af synderlig Guds forsorg forsiunet; Hvorfore Jeg er ydmygeligen begjerendis at *Magnificus Rector* med *Nobiliss. Dn. Professoribus* ville dette mit Ringe *Legatum* saaledis *dirigere,* at der-med paa forskreffne Maade u-ryggelig bliver forholdet, og samme *Capital* og Rente ikke nogen tiid til anden brug anvendt. *Datum Kiøbenhafn* d. 12. *Novembr. A°* 1687. *Bilag.*

Niels Dalgaard.

(Originalen i Univ. Arkiv Nr. 48.)

Nr. 2. *Universitetetz revers* given til *Niels Dalgaard,* angaaende eet *Legat:* hand har givet til Skikelige *Studiosis.*

---

*) Fundatsen haves ikke, derimod Universitetets Revers af 27. Marts 1710 paa nævnte Fundats.

Rector og Professores ved det Kongl: *Universitet i Kiøbenhafn* giøre vitterligt, at som Hæderlig og vellærde *Niels Dalgaard* Kloker og Kirke *Prior* ved *Butolphs* Meenighed i *Aalborg Anno* 1687 dend 12 *Nov.* til et *Legatum* til *Rectorem Magnificum*, og *Dn. Professores* ved det Kongl: *Universitet i Kjøbenhavn* har leveret hundrede Slettedlr. *Croner* med Begiering, at *Magnificus Academiæ Rector*, og *Nobilissimi Dn: Professores*, for dem og deris efterkommere ubesværget denne liden *Summa* med andre *Universitetz Legatis* ville forvalte og hos vederhæftige folk paa Rente udsete, og forschrevne hundrede Sletedaler siden af dend jndsamlede Rente er opløben til dend *Summa* to hundrede og een Sdlr. og to ℔, til hvilken *Summa* hand nu har lagt 98½ Sdlr. siger otte og halffemtesindstyve og een half Sdlr. *Croner*, saa den heele *Capital* nu er trehundrede Sletedlr. *Croner*, siger 300 Sldr. *Croner*, hvilke hand efter sin *Fundatz* af dend 29 *Januarii Anno* 1710 har givet og *legeret* til *Publicum*, saaledis, at dend aarlig Rente, som til dend 11 *Junii* betalis, bliver lagt til et *Cammer* i *Regentzen*, at en *Studiosus*, som er gudfryctig, skikelig, og omhygelig for sine *Studeringer*, deraf aarlig nyder Renten, som er femten Sletedlr., hvorover hand selv sin livs tiid *disponerer*, og frem for andre nyder om hand skulle trenge, men ellers efter hans død at staae under *Magnifici Rectoris*, og *Nobilissimi Professorum Disposition*, og at samme Rente aarligen nyder een gudfrøchtig og skikelig *Studiosus* paa *Academiet* entten af *Thisted* i *Thye*, som er hans føde bye, eller af *Aalborg*, hvorfra hand har *Deponeret*, eller og af Herlufsholm, som ham i sin langvarig svaghed af synderlig guds forsorrig har forsiunet, med begiering til *Magnificum Rectorem* og *Dn: Professores*, at de dette hans *Legatum* saaledis ville *diregere*, at dermed paa forschrevne maade uryggeligen bliver forholdet, og at samme *Capital* og Rente ikke nogentiid til anden brug bliver anvendt.

Thj *reverserer* hermed *Rector Magnificus* og samptlige *Professores* ved det Kongl: *Universitet* i *Kiøbenhafn* sig for dem og deris efterkommere forermelte Hæderlige og vellærde *Niels Dalgaards* forskrevne *Fundatzis* af den 29. *Januarii* 1710 jndhold, at efterleve paa dend maade som hand i foromrørte sin *Fundatz* det haver begiert, saa som til det Kongl: *Universitet* forskrefne tre Hundrede Sdlr. af velermelte *Niels Dalgaard* er bleven leverede. Dessen til bekræftelse under *Rectoris Magnifici Sigillo*, og *Coll. Consistorialis Secretarii* haand, *Kiøbenhafn* dend 27 *Martii* 1710.

Joh. Bircherod
Coll. Consist. Secretar.

(Konsistoriums Kopibog 1687—1712 Fol. 484—85.)

Nr. 3. **Decision** af 4. Aug. 1851, hvorved — i Anledning af, at der ved Revisionen af Dalgaards Legats Regnskab var gjort den Udsættelse, at Udnævnelsen af Stipendiater til dette saavelsom til andre Regenslegater efter Udtrykket i Regl. 11. Febr. 1848 § 13 „Bestyrelsen af Kommunitetets og *Regensens* Stipendie*væsen*" maatte antages at være gaaet over til denne — fastsættes, at da denne Fortolkning af Regl. 11. Febr. 1848 ikke vil kunne gives Medhold, vil Udsættelsen kunne bortfalde.

(Eforiprot.)

Stipendium decollatæ virginis.

Hofmans Fund. I. S. 141—42, Jansons Beskr. S. 25, Nyerups Efterr. S. 39—41, Engelstofts Annaler f. 1809 II S. 85—86 og f. 1812 S. 182, Scheels Koll. og Stip. S. 125.

For dette Legat, der blev stiftet i Aaret 1624 (eller 1623) med en Kapital af 500 Rdl. Sp. til Understøttelse for „fattige præ ceteris studentere", haves ingen Fundats. Derimod er der i Eforiprotokollen med Thomas Finckes Haand indført følgende Notits:

A⁰ 1624*)
haffuer Erl. oc Velb. mand Otte Scheel ladet Mag. D. Rectori D. D. Brochmanno levere, schulde være legatum nobilis virginis supplicio affectæ, deraf fattige præ ceteris studentere schulde haffue renten att nyde: oc bleffue saa udsatte til E. V. oc strenge riddere H. Anders Sinclar paa aarlige rente 500 dl. sp.

Paa en under ovenstaaende Notits med en Naal fasthæftet Seddel findes følgende Bemærkning:

Anno 1603 d. 28 Junii decollatur Nobilis Matrona Birgitta Rosenkranz adulterii et veneficii convicta.

Det synes imidlertid ikke naturligt, at Legatet har sin Oprindelse fra Birgitta Rosenkranz, da hun ikke var „virgo", men Enke. Iøvrigt stemmer Notitsen med de faktiske Forhold. Dommen over B. Rosenkranz er trykt i „Kongens Retterthingsdomme 1595—1604" udg. af V. A. Secher. pag. 443.

Derimod synes det snarere at være Christence Axelsdatter Kruchow af den adelige Slægt Kruchow, en Datter af Axel Nielsen Kruchow (som ogsaa anført af Scheel), der har været sigtet til, hvilket baade fremgaaer af Thomas Finckes Bemærkning og den i Nye Danske Magazin I, 379—91 aftrykte Dom. Christence Kruchow blev indstævnet for Troldom af Otte Scheel, som det siges i Begyndelsen af Dommen, og Th. Fincke nævner ogsaa Otte Scheel som den, der efter Jomfruens Henrettelse har udsat hendes Efterladenskaber paa Rente; desuden passe de angivne Aar meget godt, da Dommen over hende er dateret 9. Juni 1621.

Ifølge Reskr. 8. Marts 1737 have de af Missionskollegiet antagne grønlandske Seminarister, der have Plads paa Regensen, Forret til Stipendiet.

Kapitalen udgjorde den 1. Jan. 1889 .... 965 Kr. 08 Ø.
Af Renten uddeles aarlig 2 Stipendier à 18 Kr. 70 Ø.

Reskr. 7. Marts 1737 findes aftrykt som Bilag under Afdeling I-III. *Bilag.*

Stipendium domus regiæ.

Badens Univ. Journal f. 1793 S. 18, Nyerups Efterr. S. 24—26, Engelstofts Annaler f. 1809 II. S. 81 og 207—24, f. 1812 S. 182—83, Scheels Koll. og Stip. S. 33—35.

Dette Legat er stiftet ved Hjælp af Kommunitetets Midler i Anledning af Dronning Caroline Mathildes Indtog i Kjøbenhavn efter hendes Formæling med Kong Christian VII. Anledningen til Legatets

*) Senere tilføjet: Err (?) 1623.

Stiftelse var følgende. Det theologiske Fakultet, som da havde Bestyrelsen af Kommunitetet, agtede, for at vise sin „allerunderdanigste Devotion“, til Indtoget at lade opføre en Æreport ved Kommunitetsbygningen paa Nørregade, hvilken Æreport det var Hensigten at lade illuminere. Da imidlertid et efter Fakultetets Begjæring af Prof. Wiedewelt udarbejdet Overslag viste, at Bekostningen herved vilde udgjøre over 1200 Rdl., fandt man det rigtigere, om Kommunitetet „i Stedet for at bekoste en Dekoration, der dog er efter faa Dage forglemt“ med en lignende Sum, til Minde om den nævnte betydningsfulde Begivenhed, stiftede et Legat for Regensalumner. Da dette vandt Universitetspatronens, Gehejmeraad O. Thotts Bifald, udarbejdede Fakultetet under 8. Okt. 1766 et Udkast til en Fundats, der d. 8. Nov. s. A. forsynedes med allerhøjeste Stadfæstelse. Dette Legat, der benævnedes „Stipendium Carolino-Mechtildianum“, undergik imidlertid faa Aar efter, i 1777, en Forandring, idet en Kabinetsordre af 15. Marts 1777 forandrede dets Navn til „Stipendium domus regiæ“, samt „forøgede og forbedrede“ det med i alt 1000 Rdl., hvoraf 400 Rdl. strax anvendtes til Indkjøb af Bøger til Kommunitetsbibliotheket*). For dette Stipendium blev af Kongen under 23. April 1777 givet en ny Fundats. Af de aarlige Renter tilfalde $^2/_3$ til lige Deling 2 „duelige, skikkelige og fattige Studiosis Theologiæ, som i Examine Philosophico have i det mindste erholdet haud illaudabilem, og om hvilke, i Henseende til deres ingenia, Lærdom, forhold og flid haves særdeles god forhaabning“. De udnævnes for 3 Aar, dog saaledes, at det forudsættes, at de inden 2 Aars Forløb tage theologisk Embedsexamen; sker dette ikke og Fakultetet ikke „agter dem lovligen undskyldte“, kan det fratage dem Stipendiet. Den i Fundatsen indeholdte Bestemmelse om, at Stipendiaterne, forsaavidt de efter Udløbet af de 3 Aar tillige tage Examen philologicum, kunne beholde Stipendiet endnu i 2 Aar, lider nu en Begrænsning ved Regl. 11. Febr. 1848 § 5 i Forbindelse med § 14. Eforus er „Professor Theologiæ primarius, saalænge det er hans Leylighed at have den curam, ellers Professor Theologiæ Secundus“. Bortgivelsen finder Sted ved det theologiske Fakultet efter Efori Forslag. Dersom en Stipendiat er „forsømmelig i at studere eller uskikkelig“, kan Fakultetet fratage ham Stipendiet. Hver Stipendiat oppebærer aarlig 42 Kr. 24 (23) Ø.

$^1/_3$ af Renten var bestemt til Indkjøb af Bøger til Kommunitetsbibliotheket. Efterat dette imidlertid ved kgl. Resol. 28. Aug. 1852 er blevet indlemmet i Universitetsbibliotheket, tilfalder Renten 42 Kr.

**) Om de nærmere Omstændigheder ved Legatets Stiftelse er Engelstofts Annaler f. 1809 II. S. 207—24.

24 Ø. aarlig dette, idet det tages til Indtægt paa Universitetets Budget under Bibliothekets Konto (Udgiftspost 3 a). Beløbet anvendes i Forbindelse med nogle andre ved den nævnte kgl. Resolution Universitetsbibliotheket tillagte Beløb til at anskaffe Doubletter eller Tripletter af saadanne Værker, der hyppig søges til Laans af de Studerende ved Universitetet og den polytekniske Læreanstalt, og af Universitetslærerne anbefales til Brug derved.

Legatets Kapital udgjorde d. 1. Jan. 1889....... 3269 Kr. 58 Ø.

Nr. 1. **Fundats** af 8. Nov. 1766 for Stipendium Carolino-Mechtildianum. *Bilag.*

Vi Christian den Syvende, af Guds Naade Konge til Danmark og Norge, de Venders og Gothers, Hertug udi Slesvig, Holsteen, Stormarn og Ditmarsken, Greve udi Oldenborg og Delmenhorst, Gjør alle vitterligt, at eftersom Os Elskelige Professorerne udi det Theologiske Facultet ved Universitetet i Vores Kongelige Residentsstad Kjøbenhavn hos os allerunderdanigst have anholdet om Vores allernaadigste Approbation og Stadfæstelse paa efterfølgende Fundation og Stiftelse til et Stipendium, som Communitetet i Regentsen haver stiftet for 2 Studentere med 1200 Rigsdalers Capital, for deraf til Hjelp til deres Studeringers Fortsættelse ved Academiet at nyde den aarlige Rente, og skal kaldes efter Vores højstelskelige kjære Gemal, Hendes Majestæts Dronningens Navn, *Stipendium Carolino-Mechtildianum*, hvilken Fundation, efter det dertil af fornævnte *Professoribus* indleverede allerunderdanigste Forslag, lyder Ord efter andet saaledes: Da det i Anledning af en vor underdanige Forestilling til Deres Excellence Universitetets Patron, Højædle og Velbaarne Hr. Otto Tott, Geheimeraad udi Cancelliet, Ridder p. p. af 19. August allernaadigst har behaget Hans Kongelige Majestæt, istedet for at oprette en Æreport paa Nørregade til Hans Majestæts høie Formælings og vor tilkommende allernaadigste Dronnings Indtogsdag, saaledes som det ved Hans Majestæts Frue Moders, Højsalig Dronning Lovises, og ved Hendes Majestæts Dronning Julianæ Mariæ Indtoge har været foranstaltet, ved en Capital af 1200 Rigsdaler funderer et Stipendium for 2 Alumnis i Regentsen, og at samme Stipendium bliver kaldet *Stipendium Carolino-Mechtildianum*, hvilket os i en naadig Skrivelse af 30. August er tilmeldet, samt at vi havde efter bedste Overlæg at forfatte en Fundatz, som kunde allerunderdanigst forestilles Hans Majestæt til nærmere allernaadigst Approbation og derefter være i Forvaring ved Communitetet; have vi efter bedste os muelige Overlæg paa Hans Kongelige Majestæts allernaadigste Approbation forfattet efterfølgende Fundation:

1. Som vi allerede først i September have tillagt Communitetets Oeconomo Hr. Cancelliraad Christian Detlev Nissen Ordre at levere Capitalen til Universitetets Rentemester Hr. Etatsraad de Stampe, samt ved en Skrivelse anmodet hannem at modtage dem til at udsættes paa Rente, som andre Universitets *Legatorum* Capitaler, vi og have Anledning til at holde det for sikkert, at de virkelig til næstkommende 11. December vorder udsatte i et af Consistorio antageligt eragtet Pant; saa forbliver bemeldte 1200 Rigsdaler fra den Tid, Hr. Etatsraad de Stampe som Universitetets Rentemester dem modtager og for dem qvitterer, stedse under samme Forvaltning som andre Universitetets og Communitetets Capitaler ere under efter den Kongelige allernaadigste nye forbedrede Universitets Fundatzes 85 Articul, og al tilbørlig Omsorg haves af samtlige Vedkommende for Capitalens stedsevarende Conservation.

2. Dette Stipendium skal stedse kaldes *Stipendium Carolino-Mechtildianum.* Til samme, nemlig de af Capitalen faldende Renter, at nyde i Regentsen, hvor de lige med andre Alumnis have Logement, Hjelp til Brænde med videre, antages tvende duelige skikkelige og fattige *Studiosi Theologiæ*,

som i *Examine Philosophico* have i det mindste erholdt *Haud Illaudabilem*, og om hvilke ihenseende til deres *ingenia*, Lærdom, Forhold og Flid haves særdeles god Forhaabning. De første Stipendiarii logere til videre i Regentsen, hvor Plads falder; men naar ledigt bliver i den første Inspections anden Etage paa venstre Haand næst Trappen, indflytter der først den ene (naar ei tillige for begge falder ledigt) og siden den anden, hvorefter de 2de Kamre stedse beboes af *Stipendiariis Carolino-Mechtildianis*.

3. Paa det samme desbedre kuñne forsætte deres Studeringer, skulle de tillige være *Alumni Communitatis Regiæ*, og om de ei allerede have Sted i Communitetet, og da for dem ej strax var Vacance, da antages de dog der, saasnart den falder, og det uden andre Privilegeredes Fornærmelse kan skee. De første antages inden næste 11. December, og altsaa førend de nye Islændere og *Færøenses* vorder inscriberede ved Universitetet af Rectore, at ei de nye Stipendiarii og de ældre Privilegerede skulle strax være hinanden i Veien og til Hinder.

4. De skulle være forpligtede til ikke allene at rette sig efter hvad den Kongelige Universitetsfundatz saavelsom *Leges Communitatis et Collegii Regii* befale Alumnis, men og, som bedre benificerede end de fleeste andre, med særdeles Flid stræbe efter, mueligst at forfremmes i Gudfrygtighed og theologisk Lærdom, samt med Tiden at opnaa al den muelig Dygtighed til Kirke- eller Skoleembeder, som de kunne vorde forfremmede til vel og nytteligen at betjene, Gud til Ære og Tilhørerne til Opbyggelse.

5. Hver af dem nyder i 3 Aar Halvdelen af de faldende Renter, som er 27 Rigsdaler for hver om Aaret, saalænge Renterne ere $4^1/_2$ p Cto. og bleven meer eller mindre, ligesom samtlige Universitetets Stipendiariorum Renter stige eller falde. Stipendium annamme de hos Ephorum i 2de Terminer, i Junio og Decembri, og qvittere i den dertil indrettede Bog, i hvilken Fundatzen indføres; og som til næste 11. Juni ikkun falder $^1/_2$ Aars Rente nemlig fra 11. December a. c., saa tillægger Communitetet 11. December 1767 et halvt Aars Rente 27 Rigsdaler, hvilken Udgivt det ikkun haver den ene Gang og ej oftere, da Distributzerne siden skeer af de hver 11. Junio indkommende Renter. De skulle inden 2 Aars Forløb sustinere Examen Theologicum, saaledes at de i det mindste fortjene og erholde *Haud Illaudabilem*. Skeer det ikke og Facultetet ei agter dem lovligen undskyldte, da indeholdes Stipendium hos Ephorum, og gives dem, om de dog inden et halvt Aar derefter præstere det meldte. Have de endda ikke præsteret det, og ei befindes noksom lovligen undskyldte. miste de det Indeholdte og deres Sted i Communitetet, Regentsen og Stipendia, hvilket alt de Succederende nyde.

6. Ephorus Stipendii bliver i Fremtiden *Professor Theologiæ Primarius*, saalænge det er hans Lejlighed at have den *curam*. eller *Professor Theologiæ Secundus*. Dog bliver nu *Theologus Qvartus*, som ingen anden Ephorie haver, dette Stipendii Ephorus.

7. Ephorus foreslaaer nu og siden, naar Vacance falder i Stipendio, for Facultetet saamange, som han efter god Betænkning mener sig rettigen at kunne proponere, af hvilke Stipendiarii ved alle eller de fleste Stemmer udvælges, da hver voterer paa den eller dem, som han agter at være de tjenligste, og bedst Haab at haves om.

8. Dersom nogen Stipendiarius befindes enten at være forsømmelig i at studere eller uskikkelig, og Ephorus skjønner, at det behøver for Facultetet at anmeldes, da anmelder han det, og haver da Facultetet, efter befundne Omstændigheder, at paaminde, eller mulctere, eller end aldeles at udelukke ham fra de Beneficiis, han har gjort sig uværdig til.

9. Om og enten *Præpositus Communitatis* eller *Theologus Inspector* i saa Maade have noget angaaende disse *Stipendiarios* at forestille for Facultetet eller at iagttage, saavidt de ere Alumni i Communitetet og Regentsen; da forholdes i saa Fald som og i andre Tilfælde med dem som med andre *Alumnis Regiis*.

10. Naar denne Fundats af Hans Kongl. Majestæts allernaadigst er vorden approberet, fremlægges den i Consistorio, efterat den i Facultetets

Copiebog, Regentsens Bog og *Stipendiariorum* Qvitteringsbog er indført, og indføres den da i Consistorii Brev-Copiebog, hvorefter Originalen forbliver i *Facultatis Theologicæ* Forvaring.

Den Allerhøieste lade stedse sin rige Velsignelse og Varetægt paa det besynderligste være over Hans Kongelige Majestæt og over vor tilkommende allernaadigste Dronning og deres Afkom til Verdens Ende, til disse Rigers og Landes saavelsom Guds Kirkes Bedste, Flor og Velstand! Han give og Naade og Lykke til, at dette *Stipendium Carolino-Mechtildianum* maa stedse vorde viseligen og vel anvendt, og at det maa hjelpe til, saameget som det kan, at ret duelige, fortræffelige og retsindige Mænd maae i Fremtiden muligst befordre Kirkens og Statens Gavn og Velfærd.

Kjøbenhavn den 8de October Anno 1766.

P. Holm. P. R. Goiske. J. H. Cramer.

Da ville Vi indbemeldte Fundation udi alle dens Ord, Clausuler og Punkter, saasom samme heroven indført findes, allernaadigst have confirmeret og stadfæstet, saaog hermed confirmere og stadfæste. Forbydendes Alle og Enhver, herimod, eftersom foreskrevet staaer, at hindre eller udi nogen Maade Forfang at gjøre, under vor Hyldest og Naade.

Givet paa Vort Slot Christiansborg, udi Vores Kongelige Residentsstad Kjøbenhavn den 8de November Anno 1766.

Under Vor Kongelige Haand og Signet.

Christian.

(L. S.)

O. Thott.

(Engeltofts Annaler f. 1809 II. S. 213—20).

Nr. 2. Den Kongelige Fundatz af 23. April 1777 for *Stipendium Domus Regiæ.*

Vi Christian den Syvende af Guds Naade Konge til Dannemark og Norge; De Venders og Gothers Hertug udi Slesvig, Holsten, Stormarn og Ditmersken, Greve udi Oldenborg, og Delmenhorst, giøre alle vitterligt, at eftersom os elskelige *Professorer* i det *Theologiske Facultet* ved *Universitetet* i vores Kongelig *Residentz* Stad *Kiøbenhavn* hos os i Aaret 1766 allerunderdanigst anholdte, om Vores allernaadigste *Approbation* og Stadfæstelse paa en *Fundation* og Stiftelse til et *Stipendium*, som *Communitetet*, vore høysalige forfædres egen og gamle Stiftelse, i Regentzen haver oprettet for 2de Studentere, med 1200 rd. *Capital*, for deraf til Hielp til deres Studeringers fortsættelse ved *Academiet* at nyde de aarlige Renter, og vi efter vores Landsfaderlige Tænkemaade ikke kunde andet end biefalde, at en saadan *Capital*, som ellers efter foregaaende Tiders Brug skulde have været anvendt til en offentlig Høytidelighed den 8te *Novemb.* 1766, blev langt ædlere bestemt til en studerende Ungdoms Beste. Saa ikke allene *confirmerede* Vi samme Aar den 8te *Nov:* den til os fra det theologiske *Facultet* indsendte *Fundation*, men af besynderlig Behag i denne Handling har foreenet Vores og vores Kongelige Huuses goddædige Hensigter, med vore fædres, og ladet disse vores elskelige *Professorer* i oftbemeldte *Facultet* den 15. *Mart:* sidstafvigte tilstille 1000 rdr, hvoraf vi Selv have skiænket 300 rd:, hendes Majestæt Dronningen, Vores kiære frue Moder 300 rd., hans Kongelige Høyhed Vores kiære Søn, Kronprindsen 200 rd.; og hans Kongelige Høyhed, Arveprindsen, Vores kiære Hr: Broder 200 rd: hvilke Et tusinde Rixdaler Vi ville skulle foreenes med det forrige *Stipendium* af 1200 rd: og herefter under et Navn kaldes *Stipendium Domus Regiæ*, da vi under samme *Dato* tilkjendegave *Facultetet* ved en allernaadigst *Cabinets Ordre*, hvorledes Vi ville, at der med dette *Stipendio Domus Regiæ* herefter skulde forholdes. Thi Vores Villie og Befaling er, at den i Aaret 1766 den 8de *Oct:* os af *Facultetet* foreslagne, og den 8. *Nov:* samme Aar af os *approberede Fundation* skal hvad de 1200 rd: angaaer, i alle sine Poster evig staae ved Magt, ligesom Vi nu i de følgende Artikle

ville bemelte *Fundation* i sit hele væsentlige Indhold igientage og confirmere, men dertil føye vi nu vores egen allerhøyeste Bestemmelse over de 1000 rd: hvormed Vi og vores Kongelige Huus have dette *Stipendium* æret, udvidet og forbedret.

1. Ligesom det theologiske *Facultet* i *Septembri* 1766 overleverede de 1200 rdr. til *Universitetets* Rentemester, saa haver det og allerede efter Vores Befaling af 15. *Mart. a. c.* overgivet 600 rdr: af den fra os og vores Huus skienkede *Capital* til samme *Universitets* Rentemester Os elskelig Geheime Raad Hr. *Henrich Stampe*, Ridder p: at udsættes paa Rente til første 11. *Jun:* som andre *Universitetets Legatorum Capitaler* i et af *Consistorio* antagelig eragtet Pant: hvorefter da bemelte 1800 rdr: forblive stedse under samme forvaltning, som andre *Universitetets* og *Communitetets Capitaler* efter den Kongelige allernaadigste nye forbedrede *Universitets Fundatses* 85 *art:* og al tilbørlig Omsorg haves af samtlige Vedkommende for *Capitalens* stedsevarende *Conservation*.

2. Dette *Stipendium* skal stedse kaldes *Stipendium Domus Regiæ*. Hvad nu Renterne af de 1200 rdr: angaaer, saa skal herefter, som hidtil, de af denne *Capital* flydende Renter være og blive paa *Regentzen*, hvor, ligemed andre *Alumnis*, fri *Logement* og Hielp til Brænde, med videre *Stipendiariis* tilkommer, bestemte for tvende duelige, skikkelige og fattige *Studiosis Theologiæ*, som i *Examine Philosophico* have i det mindste erholdet *haud illaudabilem*, og om hvilke, ihenseende til deres *ingenia*, Lærdom, forhold og flid haves særdeles god forhaabning; dog alt i den nøyeste Overensstemmelse med de af os udgivne forordninger angaaende *Stipendiarios* og sammes Egenskaber. Disse *Stipendiarii Domus Regiæ* blive ved at beboe de allerede for dem bestemte Kamre.

3. Disse *Stipendiarii* skal altid tillige have Deel i Communitetet, og om de ey strax have det, dog, saasnart mueligt, dertil forhielpes.

4. De skulle være forpligtede til, ikke allene at rette sig efter, hvad den Kongelige *Universitets Fundats*, saavelsom *Leges Communitatis et Collegii Regii* befale *Alumnis*, men og som bedre *Beneficierede* end de fleste andre, med særdeles flid stræbe efter muegligst at forfremmes i Gudfrygtighed og *Theologisk* Lærdom, samt med Tiden at opnaae al dem muelig Dygtighed til Kirke eller Skole-Embeder, som de kunde vorde forfremmede til, vel og nytteligen at betiene, Gud til Ære, og Tilhørerne til Opbyggelse.

5. Hver af dem nyder i 3 Aar halvdeelen af de faldende og gangbare Renter. *Stipendium* annamme de hos *Ephorum* i tvende *Terminer*, i *Junio* og *Decembri*, og qvittere i den dertil nye indrettede Bog, hvori denne af os under Dags *Dato* givne *Fundats* Ord til andet indføres. De skulde inden to Aars forløb *sustinere Examen Theologicum*, saaledes at de i det mindste fortiene og erholde *haud illaudabilem*. Skeer det ikke, og *Facultetet* ey agter dem lovligen undskyldte, da indeholdes *Stipendium* hos *Ephorum*, og gives dem, om de dog inden et halv Aar derefter *præstere* det meldte. Have de endda ikke *præsteret* det, og ey befindes noksom lovligen undskyldte, miste de det indeholdte. og deres Stæd i *Communitetet*, *Regentzen* og *Stipendio*, hvilket alt de *Succederende* nyde. Naar de tre Aar ere forløbne, og de da efter vores allernaadigste Befaling tage tillige *Examen Philologicum*, saa erholde de endnu i tvende Aar, og følgeligen i alt 5 Aar, dette *Stipendium Domus Regiæ*.

6. *Ephorus Stipendii* bliver i fremtiden *Professor Theologiæ primarius*, saalænge det er hans Leylighed at have den *curam*, ellers *Professor Theologiæ Secundus*.

7. *Ephorus* foreslaar nu, og siden naar *Vacancen* falder i *Stipendio* for *Facultetet* saa mange, som han efter god Betænkning meener sig retteligen at kunne *proponere*, af hvilke *Stipendiarii* ved alle eller de fleste Stemmer udvælges, da hver *voterer* paa den eller dem, som han agter at være de tienligste, og best Haab at haves om.

8. Dersom nogen *Stipendiarius* befindes enten at være forsømmelig i at studere, eller uskikkelig, og *Ephorus* skiønner, at det behøver for *Facultetet* at anmeldes, da anmelder han det, og haver da *Facultetet* efter befundne

Omstændigheder at paaminde eller *mulctere*, eller end aldeles at udelukke ham fra de *beneficiis*, han har gjort sig uværdig til.

9. Om og enten *Propositus Communitatis* eller *Theologus Inspector* i saa Maade have noget angaaende disse *Stipendiarios* at forestille for *Facultetet*, eller at iagttage saavidt de ere *alumni* i *Communitetet* og *Regentzen*, da forholdes i saa fald, som og i andre Tilfælde, med dem, som med andre *alumnis Regiis*.

10. Hvad endvidere de af os og vores Huus skiænkede 1000 rdr. angaaer, saa da vi finde, at det vilde være for bekosteligt for *Alumnis Communitatis*, enhver i sit fag, at anskaffe sig de i Vores for *Communitetet* og *Regentzen* udkommende *Fundats* til Øvelserne foreskrevne Bøger. Saa ville vi, at af de 1000 rdr., hvormed Vi og vores Kongelige Huus have formeeret *Stipendium Domus Regiæ*, skal de af Vores kiære Søn Kronprindsen, og Vores kiære Hr. Broder, Arveprindsen, skiænkede 400 rdr. strax anvendes til at indkiøbe et Antal af bemelte Bøger, og de af os, og hendes Majestæt, Vores elskelige frue Moder givne 600 rdr. sættes efter § 1 paa Rente, og samme Rente aarligen anvendes til at forøge denne Bogsamling.

11. Antallet af de Bøger, som i enhver Videnskab, saavel nu strax for de skiænkede 400 rdr: som siden af den aarlige Rente for de 600 rdr. indkiøbes, skal rettes efter de paa *Communitetet* dyrkede Videnskaber, og det Antal af *Alumnis*, som dertil ere bestemte De i vores nu for *Communitetet* udkommende *Fundats* foreskrevne Bøger skal kiøbes allerførst, og deraf saamange, som til de daglige Øvelser behøves, og enhver Bog, som for disse Penge og Renter anskaffes, skal fra de andre, som fra andre Kilder kunde komme, udmærkes ved Paatrykning paa Bindet af et Stempel med Bogstaver. *S. D. R.*

12. Den Bogsamling, som nu saaledes her giøres Begyndelse med, skal bestandig tiene til et Haand-Bibliotheque og Brug, saavel for *Decanis*, som *Alumnis Communitatis*, til hvilken Ende der paa *Regentzen*, enten i Kirken eller paa et andet beqvemt Sted, strax skal giøres Indretning med Skabe eller Reoler til bemeldte *Bibliotheque*, hvilket nuværende og efterkommende *Famuli Communitatis* stedse, dog med Tilsyn af Provsten, skal have under sin forvaring og Ansvar, og derfor hver Søgen-Dag være tilstæde paa samme fra Klokken 1 til 2 Eftermiddag *Catalogus* over dette *Bibliotheque* maae *Famulus* holde, og ikke deraf til nogen anden, end til *Decanis* og *Alumnis Communitatis* laane nogen Bog, alt imod Bevis fra vedkommende, at være ansvarlige til de laante Bøger, eller i Mangel deraf betale deres Værdie, endog af det, de nyde af *Communitetet*.

13. Over-Opsigten over dette *Bibliotheque* bliver altid hos det theologiske *Facultet*, hvilket derfor nu strax til os Selv allerunderdanigst indsender for det første en fortegnelse over de Bøger, som for de 400 rdr: ere anskaffede, og siden aarligen over dem, som for de aarlige Renter indkiøbes, og for hvad Vi ellers Selv kunde lade dette *Bibliotheque* tilflyde, hvortil der kunde ogsaa aarligen tilføyes en fortegnelse paa hvad der endnu mangler til dette vort Øjemeeds beste Opfyldelse.

14. Endelig ville Vi, at denne vores *Fundats*, skal fremlægges i *Consistorio*, efterat den i *Facultetets Copie*-Bog, i Regentzens Bog, og i en nye *Stipendiariorum* Quitterings-Bog er indført, og indføres den da i *Consistorii* Brev-*Copie* Bog, hvorefter *Originalen* forbliver i *Facultatis Theologicæ* forvaring. Men tillige ville vi og hermed befale, at den forrige *Fundats* af 8de *Novemb.* 1766 paa alle disse Stæder skal anmærkes at være ophævet ved vores *Cabinets ordre* af 15. *Mart.* 1777, og efter vores *Fundats* af Dags *Dato* forandret, da vi og til *Cassation* haver bedet os indlevere *Original-Fundatzen* af 8de *Nov:* 1766.

Saa skal da denne *Fundation* for *Stipendio Domus Regiæ* saaledes, som vi den nu have indrettet, evig staae og gielde. forbydende alle og enhver, herimod, eftersom forskrevet staaer, at hindre eller udi nogen Maade forfang

at gjøre, under vor Hyldest og Naade. Givet paa Vort Slot *Christiansborg* udi Vores Kongelige *Residentz* Stad *Kiøbenhavn*, den 23. *April* 1777.

Under vor Kongelige Haand og Signet.

Christian R.

O. Thott. *Luxdorph.* *P. Aagaard.*

(Kvitteringsbogen for Stipendium Domus Regiæ pag. 1—11).

Nr. 3. **Decision** af 13. Juli 1852 til Eforiregnskabet for Legatum Domus regiæ for Aaret 1851, at det bliver til fremtidig Iagttagelse, at der i Overensstemmelse med Fundatsens § 7 fremlægges Skrivelse fra det theologiske Fakultet om Denomination af Stipendiater*).

(Eforiprot.)

Nr. 4. **Kgl. Resol.** af 28. Aug. 1852, hvorved allernaadigst bifaldes: 1) at Kommunitetsbiblioteket maa ophæves som særlig Bogsamling og indlemmes under Universitetsbiblioteket, saaledes at dets brugbare Indhold i dette Øjemed afleveres, men Resten foranstaltes bortsolgt; 2) at de Kommunitetsbiblioteket hidtil tildelte Indtægter, dels Legatrenter til Beløb 34 Rd. 5 Sk. og dels aarligt Bidrag af Kommunitetets Kasse 165 Rd. 91 Sk., maa, efterat Indlemmelsen er foregaaet, tillægges Universitetsbiblioteket, den sidste Indtægt dog kun under Forudsætning af, at den dertil fornødne Bevilling erhverves ved Finansloven, hvorom det fornødne Forslag bliver at optage i Udkastet til Kommunitetets Budget for næste Finansaar, alt saaledes, at det paa denne Maade overførte Beløb anvendes til at anskaffe Doubletter eller Tripletter af saadanne Værker, der hyppig søges til Laans af de Studerende ved Forberedelsen til de forskjellige Embedsexamina ved Universitetet og den polytekniske Læreanstalt og af Universitetslærerne anbefales til Brug derved; 3) at den hidtil Kommunitetsbibliothekaren tillagte aarlige Godtgjørelse af 100 Rd., under Forudsætning af, at den dertil fornødne Bevilling meddeles ved Finansloven, hvorom ligeledes det fornødne Forslag bliver at optage i Udkastet til Kommunitetets Budget for næste Finansaar, maa tillægges Universitetsbiblioteket til Fordeling mellem dettes Tjenestepersonale efter Konsistoriums nærmere Bestemmelse, som Godtgjørelse for det forøgede Arbejde, hvilket Kommunitetsbibliothekets Indlemmelse under forbemeldte Bibliothek vil medføre; 4) at saavel det Beløb, der indkommer ved Salget af Kommunitetsbibliothekets ubrugbare Indhold, som det, der bespares for indeværende Finansaar af den Kommunitetsbibliothekaren tillagte aarlige Godtgjørelse, maa anvendes til Dækning af de Udgifter, som Iværksættelsen af Foranstaltningen vil medføre, og til Godtgjørelse for det Extraarbejde, der herved vil paaføres Universitetsbibliothekets Tjenestepersonale; 5) at det Lokale, hvori Kommunitetsbiblioteket nu forefindes, indtil videre maa overlades Universitetsbiblioteket til Opbevaring af de Bøger, som sjældnere benyttes**).

(Univ. Arkiv.)

Eibeschütz's Legat.

Lindes Medd. f. 1857—63 S. 535—37.

Justitsraad Simon Aron Eibeschütz og efterlevende Enke Rose Eibeschütz, født Wallich, tillagde ved et d. 20. Juni 1853 oprettet Testament Universitetsbiblioteket en aarlig Sum af 300 Rdl.

*) Dette er ogsaa indskjærpet ved Decisioner af 7. Juni 1855 og 23. April 1866.
**) Lindes Medd. f. 1849—56 S. 664—69.

paa Vilkaar, at af den aarlige Sum de 200 Rdl. skulle anvendes til Anskaffelse af hebraiske, især ældre klassiske Værker, og 100 Rdl. til andre orientalske, især indiske og persiske Værker, at disse samtlige Værker skulle samles paa Bibliotheket under Navn af „S. A. Eibeschütz's Stiftelse", og at, naar et nogenlunde fuldstændigt hebraisk, talmudisk og rabbinsk Bibliothek er samlet, skulle Pengene anvendes til at befordre til Trykken deslige ældre klassiske Værker, der endnu maatte findes i Manuskript paa udenlandske Biblioteker. Heri er dog efter Forhandling med Executores testamenti foretaget den Modifikation, at Bestemmelsen om, at de anskaffede Værker skulle samles paa Bibliotheket under Navn af Eibeschütz's Stiftelse anses opfyldt dels derved, at alle Bøger blive anførte i eller ved Legatprotokollen, saaledes at der i samme gives en fuldstændig Fortegnelse over dem, dels derved, at ethvert Værk forsynes med et bestemt blivende Mærke, der tydelig tilkjendegiver, at det hidrører fra og tilhører den Eibeschütz'ske Stiftelse. Legatet ejer ingen Kapital.

Nr. 1. **Testament**, oprettet af afgangne Justitsraad Simon Aron Eibeschütz og efterlevende Hustru Rose Eibeschütz, født Wallich, dateret 20. Juni 1853. *Bilag.*

Vi underskrevne Ægtefolk, jeg Simon Aron Eibeschütz, og jeg Rose Eibeschütz, født Wallich, tilkjendegive og vitterliggjøre herved, at vi, i Kraft af den os allernaadigst forundte Facultas testandi af 24. April 1818, have fastsat og bestemt følgende testamentariske Dispositioner som vor sidste Villie.

§ 3. Naar der ved min, S. A. Eibeschütz Død, skulde forefindes Activer i vort Bo, der ikke forrentes eller give Udbytte i Specier, Rigsbankpenge eller Hamborger Banco, saa skulle Executores testamenti være forpligtede til, efter Overlæg med min Kone, paa den mulig fordelagtigste Maade at omsætte samme i kongelige Obligationer, sikkre Prioriteter, Bankaktier eller deslige offentlige Papirer, der forrentes i de nævnte Pengesorter. Ligeledes skulle vore faste Ejendomme realiseres og Provenuet anbringes paa samme Maade, dog saaledes, at min Kone, hvis hun skulde ønske det, kan overtage Ejendommen Nr. 4 paa Gammeltorv paa billige Conditioner, saaledes som i det følgende bliver bestemt.

§ 4. Saasnart Bestemmelserne i den foregaaende § ere opfyldte, hvilket skal ske med den muligste Hurtighed, bliver den hele samlede Kapital indsat i Kjøbenhavns Overformynderi, hvor den skal forblive henstaaende i evige Tider. Overformynderiet udbetaler til min Kone og til mine efternævnte Slægtninge eller deres Substituter de dem tillagte aarlige Renter, hvorimod Resten af Renterne, Udbyttet m. m. udbetales til det mosaiske Troessamfunds Repræsentanter heri Staden som de Personer, der bestyre Samfundets Anliggender, hvilke atter fordele og anvende dem aldeles i Overensstemmelse med vor i det følgende udtalte sidste Villie.

§ 11. Af det Beløb, som ifølge § 4 skal udbetales til Repræsentanterne for det mosaiske Troessamfund her i Staden, tillægger jeg følgende offentlige Stiftelser de vedtegnede Summer aarligen:

a. Kjøbenhavns Universitets Bibliothek 300 rdl.

. . . .

§ 18. Med Hensyn til de i § 11 oprettede Legater fastsættes følgende nærmere Bestemmelser.

a. De til Universitets-Bibliotheket legerede 300 rd. skulle ene og alene anvendes til dette Brug, og det skal ikke være tilladt at anvende dem

til andet eller, paa Grund af dette Legat, at fradrage Noget af, hvad der ellers er tillagt eller reglementeret for Bibliotheket. Af disse Penge anvendes 200 rd aarlig til Anskaffelse af hebraiske især ældre klassiske Værker og de øvrige 100 rd til andre orientalske, især indiske og persiske Værker.

Alle disse Værker skulle samles paa Bibliotheket under Navn af „S. A. Eibeschütz's Stiftelse". Er der samlet et nogenlunde fuldstændigt hebraisk, talmudisk og rabbinsk Bibliothek, da skulle Pengene anvendes til at befordre til Trykken deslige ældre klassiske Værker der endnu maatte findes i Manuskript paa udenlandske Bibliotheker.

(Extrakt-Afskrift i Univ. Arkiv.)

Nr. 2. **Underv. Min. Skr.** af 5. Jan. 1859 til Konsistorium om Modtagelsen af det Eibeschütz'ske Legat til Universitetsbiblioteket*).

Ved et af afdøde Justitsraad S. A. Eibeschütz og efterlevende Enke under 20. Juni 1853 oprettet Testament blev der tillagt Universitetsbibliotheket en aarlig Sum af 300 Rd. paa Vilkaar: at heraf de 200 Rbd. skulle anvendes til Anskaffelse af hebraiske, især ældre klassiske Værker, og 100 Rd. til andre orientalske, især indiske og persiske Værker, at disse samtlige Værker skulle samles paa Bibliotheket under Navn af „S. A. Eibeschütz's Stiftelse«, og at, naar et nogenlunde fuldstændigt hebraisk, talmudisk og rabbinsk Bibliothek er samlet, skulle Pengene anvendes til at befordre til Trykken deslige ældre klassiske Værker, der endnu maatte findes i Manuskript paa udenlandske Bibliotheker. Disse nærmere Bestemmelser gjorde det tvivlsomt for Konsistorium, hvorvidt det maatte være stemmende med Bibliothekets Tarv at modtage denne Gave, og det indhentede derfor Universitetsbibliothekarens, Professor Thorsens, Betænkning derom. I Overensstemmelse med, hvad denne deri udtalte, kunde det vel antages, at det sidstnævnte Vilkaar angaaende Pengenes eventuelle Anvendelse til Manuskripters Udgivelse ikke vilde fremkalde nogen synderlig Vanskelighed, ligesom der ogsaa syntes at være Udsigt til, at man ved Overenskomst med Executores testamenti kunde opnaae en Fortolkning af den næstsidste Bestemmelse om en særegen »Stiftelses« Dannelse, der ikke vilde medføre nogen videre Ubekvemmelighed for Bibliotheket. Forsaavidt derimod Testamentet paalagde, at 200 Rd. aarlig skulde anvendes til Anskaffelsen af hebraiske, især ældre klassiske Værker, var dette efter Konsistoriums Mening en saadan Byrde, at den ikke opvejedes ved de 100 Rd., som iøvrigt skulde anvendes til orientalske, især persiske og indiske Skrifter. Ved „hebraiske Værker" maatte nemlig efter den følgende Passus „et hebraisk, talmudisk og rabbinsk Bibliothek" vistnok forstaaes, ikke hvad der vedkommer det gamle Testamente, dets Sprog, Exegese og Arkæologi, men rabbinske og talmudiske Skrifter, hvilken Opfattelse ogsaa var den af Executores bestemt urgerede. Men en saadan Samling, der har liden eller ingen videnskabelig Værd, skjønnede Konsistorium ikke at være paa sin Plads i Universitetets Bibliothek. Den vilde utvivlsomt alene tjene til at skaffe Bibliotheket en helt ny Klasse af ikke-videnskabelige og byrdefulde faste Besøgere, og, som Universitetsbibliothekaren havde fremhævet, langt mere være til den herværende mosaiske Menigheds Bekvemmelighed og i dens Interesse end til Bibliothekets og Videnskabens Fordel. Bibliothekaren havde vel foreslaaet, at man skulde forsøge ved Forhandling med Executores at opnaae, at »hebraiske« Værker bleve at forstaae om, hvad der vedkommer det gamle Testamente ikke mindre end om det, der vedkommer Talmud; men en saadan Overenskomst vilde dog kun tildels ophæve Byrden, hvortil kom, hvad Konsistorium ikke troede at burde lade ude af Betragtning, at man ikke kunde foreslaae Executores en Ordning, der ikke stemmede med rigtig Fortolkning af Testamentets Bestemmelser. Af disse Hensyn indstillede Konsistorium i Skrivelse af 2. Maj til Ministeriet, at S. A. Eibeschütz's Gave til Universitetet ikke skulde modtages, hvilken Indstilling Ministeriet under 29. s. M. billigede.

Imidlertid indstillede Flertallet af det af Folketinget i den 10de Rigsdagssamling 1858 nedsatte Finansudvalg, at Indtægtspost 5 i Universitetets Budget for Finansaaret 1859—60 maatte forhøjes med Indtægten 300 Rd. af det Eibeschütz'ske Legat. Som Sagen da forelaae efter nogle senere af Præsten ved den jødiske Menighed i Hovedstaden, Dr. Wolff, meddelte Oplysninger, udtalte den daværende Kirke- og Undervisningsminister sig for Udvalget derhen, at Legatet burde modtages, og i Henhold hertil blev Udvalgets Forslag taget tilbage.

Efter det saaledes Foregaaede har Ministeriet anmodet Konsistorium om at foranledige det Fornødne til Legatets Modtagelse, idet Ministeriet i Henhold til, hvad Universitetsbibliothekaren i sin Tid havde ytret om Udsigten til at bortfjærne enkelte af de Vanskeligheder, der havde fremkaldt Betænkelighederne ved strax at modtage Gaven, overlader til Konsistorium

*) Lindes Medd. f. 1857—63 S. 535—36.

at indlede nærmere Forhandling med Executores testamenti i Eibeschütz's Bo og Universitetsbibliothekaren.

(Univ. Arkiv.)

Nr. 3. **Komitebetænkning** af 6. April 1859 om Modtagelsen af Eibeschütz's Legat*).

Konsistorium har i Skrivelse af 24. Januar paalagt os, i Anledning af Ministeriets Meddelelse af 5. Januar om den i Rigsdagen afgivne Erklæring angaaende det Eibeschütz'ske Legat til Universitetsbibliotheket, at sammentræde for at overveje denne Sag, afgive Betænkning og gjøre Forslag derom. Hver især af os har først gjort sig bekjendt med de medsendte Aktstykker, og vi have derefter forhandlet om Sagen i et samlet Møde. Som enstemmigt Resultat deraf tillade vi os at foreslaae, at Universitetet modtager det Bibliotheket tiltænkte Legat ligefrem og paa den Maade, at det betragtes og behandles som de andre, til Bibliotheket skjænkede Legater. Ved disse er der i Løbet af længere Tid vundet en Erfaring, der i flere Henseender kan være til Nytte ved Modtagelsen af det paagjældende. De hidtidige Bibliothekslegater ere som bekjendt det Moltkeske (til de naturhistoriske, filologiske og historiske Fag), det Schouske (til det danske juridiske Fag), og det Vedel-Simonsenske (ikke til noget bestemt Fag), og for hvert enkelt af disse aflægges særskilt, aarligt Legatregnskab, uden at dette hører under noget andet Omraade end Universitetets og Overbestyrelsens, hvilket ogsaa paa samme Maade bør finde Sted ved det Eibeschütz'ske Legat. Forholdene ved det Schouske Legats Anvendelse ville navnlig kunne vejlede, især hvad det angaaer, der vedkommer Opstillingen og Indbindingen af, hvad der anskaffes for det nye Legat. Indbindingen er ved Schous Legat bestemt at skulle afholdes af Legatets egne Midler, og, skjønt der er noget besværende ved de mange særskilte Fordelinger, vil det ogsaa være hensigtsmæssigt, at det samme kommer til at finde Sted ved Eibeschütz's, da dette til sit Øjemed er vel udstyret efter Bibliothekets Forhold, og Indbindingen i det Hele er en stærkt voxende Udgift paa Grund af Arbejdets større Dyrhed og det bestandig stigende Antal af indenlandske trykte Sager af stort Volumen. Opstillingen af de Eibeschütz'ske Bøger vil, da de skulle høre, dels til den indiske, dels til den persiske, og dels til den hebraiske Literatur, umulig kunne blive et for sig afsluttet, paa et særskilt Sted hensat Hele, men maa blive en Bestanddel sammen med, hvad der haves eller erhverves i de vedkommende Fag. Der vil vel ogsaa være gjort alle billige Fordringer Fyldest, dels derved, at alle Bøger, der anskaffes for det Eibeschütz'ske Legat, blive anførte i (eller ved) Legatprotokollen, hvor der saaledes vil findes en fuldstændig Fortegnelse over Alt, hvad der tilhører den Eibeschütz'ske Stiftelse, og dels derved, at hvert enkelt Værk, som anskaffes for dette Legat, gives et bestemt, blivende Mærke til Efterretning om, at det paa denne Maade er kommet til Bibliotheket. Ved Schous Legat finder dette ikke engang Sted, uagtet det dog har en Fundats, der gaar meget i det Enkelte. Med Hensyn til det, der skal anskaffes for den Eibeschütz'ske Stiftelses Midler, er der ingen Vanskelighed ved det, der skal høre til den indiske og persiske Literatur. Noget anderledes er det vel ved den „hebraiske“ Literatur. Idet Hovedbestemmelsen fastholdes, vil det vel altid kunne opfattes noget forskjelligt, hvad Meningen er af „hebraiske, især ældre klassiske Værker“; men ogsaa herved vil Schous Samling indirekte afgive Vejledning. Denne „danske juridiske“ Bogsamling indeholdt, da den kom fra Stifterens Haand, ingenlunde blot Bøger, som vare skrevne paa Dansk, eller blot angik Kongeriget Danmark. Der vil, i Lighed hermed og ifølge Tingens Natur, ved Eibeschütz's Legat ej blot kunne anskaffes paa Hebraisk skrevne, ældre og nyere Værker, men den hebraiske Literatur maa være dets Formaal, med tilbørligt, bestandigt Hensyn til, hvad der af

*) Lindes Medd. f 1857—63 S. 535—37. Komiteen bestod af Proff. Westergaard, Hermansen og Mehren samt Universitetsbibliothekar, Prof. Thorsen.

denne ogsaa gjennem Oversættelser og Bearbejdelser maatte nærmere tilhøre eller berøre Videnskaben i Almindelighed. Overhovedet maa det være en Selvfølge, da Legatet er givet til Universitetet, at det betragtes og anvendes fra dettes mere almindelige Synspunkt, og ikke udelukkende i Forhold til den særskilte jødiske Menighed. Om den i Testamentet i Udsigt stillede mulige Udgivelses-Anstalt ved Anvendelse af Legatets Midler er det formentlig ej nødvendigt at ytre noget, da der kun vil kunne blive Tale derom i en fjærn Fremtid, om ellers nogensinde.

(Univ. Arkiv.)

Nr. 4. **Kons. Skr.** af 20. April 1859 til Executores testamenti i afg. Justitsraad Eibeschütz's og efterlevende Hustrus Dødsbo, hvorved meddeles, at Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet har resolveret*), at den ved Testamentet under visse Vilkaar til Universitetsbibliotheket legerede aarlige Sum af 300 Rdl. vil være at modtage Det tilføjes derhos, med Hensyn til, at det i Testamentets § 18 bl. a. er bestemt, at de for det legerede Beløb anskaffede Værker skulle samles paa Bibliotheket under Navn af S. A. Eibeschütz's Stiftelse, at dette Vilkaar vil blive opfyldt dels derved, at alle Bøgerne anføres i eller ved Legatprotokollen, saaledes at der i samme findes en fuldstændig Fortegnelse over dem, dels derved, at ethvert Værk forsynes med et bestemt, blivende Mærke, der tydelig tilkjendegiver, at det hidrører fra og tilhører den Eibeschütz'ske Stiftelse**).

(Univ. Arkiv.)

Nr. 5. **Skrivelse** af 9. Juni 1859 fra Executores testamenti i afg. Justitsraad Eibeschütz's og efterlevende Hustrus Dødsbo til Konsistorium, hvori udtales, at de ikke finde Noget at erindre mod, at den i Testamentet til Legatet knyttede Betingelse, at de anskaffede Bøger skulle samles paa Bibliotheket under Navn af S. A. Eibeschütz's Stiftelse opfyldes paa den Maade, som af Konsistorium er bragt i Forslag i dets Skrivelse af 20. April 1859***).

(Univ. Arkiv.)

Eichels Legat.

(Doctor Eichels Legat.)

Algreen-Ussings Reskr. Saml. under 12. Dec. 1818, Scheels Koll. og Stip. S. 72—74, Univ. Aarb. f. 1871—73 S. 119—22, f. 1879—80 S. 913—16, f. 1881—82 S. 180—83.

Ved et den 1. Maj 1813 oprettet og den 11. Aug. 1815 af Kongen stadfæstet Testament har Dr. med. og Stiftsfysikus i Fyn Johannes Eichel oprettet et Legat paa 4000 Rdl., for hvilket han ved Testamentet overdrog Executores testamenti at forfatte en Fundats. Den ene af disse, Etatsraad og Borgmester Bendz, forfattede da under 21. Nov. 1818 en Fundats, der den 5. Jan. 1819 stadfæstedes af Kongen. Denne Fundats tillagde Descendenterne af Testators Søster, Anna Magdalene Eichel, udelukkende Berettigelse til Understøttelse af Legatet, saa at dette først kunde uddeles til andre Studerende, naar alle disse Descendenter vare uddøde. Da der imidlertid, siden Uni-

*) Underv. Min. Skr. 5. Jan. 1859.
**) Lindes Medd. f 1857—63 S. 535—37.
***) Lindes Medd. f. 1857—63 S. 535—37.

versitetet i 1820 overtog Legatet, kun havde været 2 Stipendiater, var Legatet i 1872 voxet op til en Kapital paa 19 962 Rdl. 36 Sk., hvis Renter udgjorde 773 Rdl. 52 Sk., og da der derhos ikke var nogen Udsigt til, at nogen af de fortrinsberettigede Slægtninges Børn vilde komme til at studere, saa at et fortsat Oplæg af Legatets Renter vilde bringe Kapitalen op til en saadan Størrelse, at Stipendiet, naar det endelig en Gang vilde komme til Uddeling, snarere vilde indeholde en Fristelse end en Understøttelse, indledede Konsistorium Forhandlinger med Familien om en Forandring af Fundatsen. Efterat disse Forhandlinger vare afsluttede, blev en ny Fundats af Konsistorium udfærdiget under 31. Dec. 1881, og derefter konfirmeret den 25. Jan. 1882. Ifølge denne ere Renterne bestemte til Understøttelse for Studerende ved Kjøbenhavns Universitet. De uddeles i Portioner paa 1000 Kr. aarlig, der udbetales i 4 Terminer, nemlig til 11. Marts, 11. Juni, 11. Sept. og 11. Dec., for et Tidsrum af 6 Aar. Stipendiarius nyder Stipendiet, hvad enten han opholder sig ved Universitetet i Kjøbenhavn eller noget andet Universitet for at studere, saalænge han ikke ved Uflid eller usædelig Opførsel forbryder sin Ret til Understøttelsen, hvilket Konsistorium bedømmer og afgjør. „Forøvrigt skal der i Henseende til dette Legats Forvaltning og Udnævnelsen til at nyde Stipendiet følges de samme Regler, som ved Lovene ere fastsatte i Henseende til Stipendia majora, naar samme ej er stridende mod denne Fundats.“

Saalænge der gives Descendenter paa Mands- eller Kvindelinien, avlede udi lovligt Ægteskab, af Testators Søster, Anne Magdalena Eichel, Enke efter afgangne Johan Lauson, ere disse udelukkende berettigede til at nyde Legatets Renter; først naar disse ere uddøde, kunne andre udenfor denne Familie erholde Stipendiet. Opholde flere af Anne Magdalena Eichels Descendenter sig paa en Tid som Studerende ved Universitetet, „da er den først berettiget til at nyde Stipendiet, som er nærmeste Descendent eller beslægtet. Men i Tilfælde, at tvende eller flere skulde være hende lige nær beslægtede, da foretrækkes den, som er mest trængende“. Naar Legatets Renter ikke medgaae til Stipendier for Studerende, kan der, efter Indstilling fra Eforus, af Konsistorium tilstaaes Understøttelser af indtil 200 Kr. om Aaret til Disciple, som henhøre til A. M. Eichels Descendenter og nyde Undervisning i en Skole med Dimissionsret til Universitetet, naar disse med tilfredsstillende Udfald have bestaaet 4de Klasses Hovedexamen, og det af de fra Skolen indhentede Vidnesbyrd fremgaaer, at deres Flid og Forhold er saaledes, at derved gives sikkert Haab om Fremgang. Findes der vel Descendenter af A. M. Eichel, men disse ikke kunne nyde Stipendiet, oplægges Renterne.

Saalænge der gives Descendenter af A. M. Eichel, skal en Repræsentant for Familien som Kurator varetage dennes Tarv. Denne Kurator, der første Gang vælges af Familien, og hvis Eftermand kan udnævnes af ham selv eller af hele Familien efter Overenskomst, skal, hver Gang Legatet er ledigt, hvorom Konsistorium meddeler ham Underretning, efter foregaaende Bekjendtgjørelse i de vedkommende Aviser, anmelde for Konsistorium, hvem der til den Tid er nærmest trængende til at nyde Stipendiet. Ved ethvert Aars Udgang skal han til Konsistorium indberette de i Familien skete Forandringer af Døde og Fødte og dermed lade følge Attest fra vedkommende Sognepræst. Som Godtgjørelse for Afgivelsen af disse Indberetninger nyder han 100 Kr. aarlig. Udgifter, som foraarsages ved Tilvejebringelsen af Materialet til Indberetningerne, godtgjøres ham ifølge Regning, godkjendt af Konsistorium.

Naar Konsistorium har Grund til at antage, at A. M. Eichels Descendenter ere uddøde, udstedes et Proklama fra Universitetet, hvorved bemeldte Descendenter indkaldes med Aars og Dags Varsel til at melde sig for Konsistorium. Melder ingen sig inden den bestemte Frist, anses det som Bevis paa, at ingen flere ere til.

Legatets Kapital udgjorde den. 1. Jan. 1889......... 73 250 Kr., hvoraf den disponible aarlige Rente er 2688 Kr. 06 Ø.

Ifølge kgl. Resol. 25. Nov. 1887 anbringes Legatets Kapital i danske Statsobligationer eller dog efter de til enhver Tid for Anbringelsen af Umyndiges Midler gjældende Regler.

Bilag. Nr. 1. **Fundatz** af 21. Novbr. 1818, konf. 5. Jan. 1819, for det af afg. Doctor Medicinæ Johannes Ejchel, Stiftsphysicus i Fyen, oprettede Legat, for en Studerende ved Kjøbenhavns Universitet.

1. Dette af afgangne Doctor Johannes Eichel ved sin den 1ste Maii 1813 affattede og den 11te August 1815 af Hans Majestæt Kongen allernaadigst confirmerede testamentariske Disposition, oprettede Legat, for hvilket han ved bemeldte sit Testamente har overdraget Executores Testamenti at forfatte en Fundatz, bestaaer af Capital = 4000 Rbd^r : Sølv, skriver Fire Tusinde Rigsbankdaler Sølv, hvoraf, efter Hans Bestemmelse, Halvdeelen skal være i Kongelige Obligationer eller Skatkammer-Beviiser.

2. Dette Legat skal bære Navn af, *Doctor Ejchels Legat*, og til at have Bestyrelse over samme er indsadt *Consistorium ved Kjøbenhavns Universitet*, som har erklæret sig villig til at overtage samme.

3. Renterne af dette Legat ere bestemte til Understøttelse for en Studerende ved Kjøbenhavns Universitet; Men saalænge der gives Descendentere paa Mands eller Qvinde-Linien, avlede udi lovligt Ægteskab, af Testators Søster Anne Magdalena Ejchel, Enke efter afg: Johan Lauson, ere disse *udelukkende berettigede* til at nyde Legatets Renter, og naar disse ere uddøde, da er det først at Andre uden for denne Familie kan erholde dette Stipendium, der udbetales 2de Gange aarlig udi 11te Junii og 11te December Terminer.

4. Skulle fleere af fornævnte Anne Magdalena Ejchels Desendentere opholde sig paa en Tiid, som Studerende ved Universitetet, da er den *først* berettiget til at nyde Stipendiet, som er nærmeste Desendent eller beslægtet;

Men i Tilfælde at 2de eller fleere skulle være hende lige nær beslægtede, da foretrækkes den, som er meest trængende.

5. Ingen som forundes dette Stipendium maae beholde det længere end i 6 Aar siger Sex Aar, som regnes fra det 18de indtil det 24 Aar er fyldt, og nyder Stipendiarius samme hvad enten han opholder sig ved *Universitetet* i Kjøbenhavn eller noget andet *Universitet for at studere,* saalænge at han ikke ved Uflid eller usædelig Opførsel forbryder sin Ret til denne Understøttelse, hvilket Consistorium bemyndiges til at bedømme og afgjøre efter foregaaende Undersøgelse. Men i det Tilfælde, at den, som udnævnes til at nyde Stipendiet er over 18 Aar, da beholder han ei samme længere end til han har fyldt det 24de Aar, efter hvilken Tiid han bør fratræde samme, uden Hensyn til om han længe eller kort har været i Besiddelse deraf.

6. Udi den Tiid at der ere Desendentere af Anne Magdalena Ejchel, og saalænge som disse ei kan nyde Stipendiet, da oplægges Renterne, hvilke tilligemed Capitalen gjøres Frugtbringende, men saasnart hendes Desendentere ere uddøde, ophører dette, og Consistorium ved Kjøbenhavns Universitet berettiges til efter bedste Skjønnende at udnævne Dem der skulle nyde dette Stipendium.

7. Legatets Capital maae ei under noget Paaskud formindskes under det Beløb, den var kommen til at udgjøre ved den Tiid at Familien uddøde.

Skulle derfor Legatet nogensinde have Udgifter, være sig ordinaire eller extraordinaire, at bestride, skal disse altid tages af Legatets aarlige Renter, forinden Uddeeling til den, som nyder Stipendiet, finder Sted; For øvrigt skal der i Henseende til dette Legats Forvaltning og Udnævnelsen til at nyde Stipendiet, følges de samme Regler, som ved Lovene ere fastsatte i Henseende til Stipendia Majora, naar samme ei er stridende imod denne Fundatz.

8. Saalænge at der gives nogen Desendent af fornævnte Anne Magdalena Ejchel, skal der, til at paasee Familiens Ret til at nyde godt af Legatet, være en *Curator* for samme, som første Gang udvælges af Familien og hvis Eftermand siden kan udnævnes af Ham selv eller af heele Familien efter Overeenskomst. Denne Curators Pligt skal det være, hvergang Legatet er bleven ledigt, hvorom han strax af Consistorium skal meddeeles Underretning, da efter foregaaende Bekjendtgjørelse i de vedkommende Aviser, at anmelde for Consistorium, hvem der til den Tiid er nærmest og meest trængende til at nyde Stipendiet. Om det første Valg af en saadan Curator, saavelsom om de Forandringer, som derefter foregaaer med Curatellet gives Consistorio de fornødne Efterretninger. Og paa det at Consistorium til alle Tiider kan i Henseende til Familien have de fornødne Oplysninger og holde Control med, at ingen Uberettigede nyder Godt af Stipendiet, vedhæftes denne Fundatz en nøjagtig og fuldstændig Stamtavle over de nuværende Desendenter af begge Kjøn af fornævnte Anne Magdalena Ejchel; Og for Eftertiden bliver det en Pligt for Legatets Curator, ved ethvert Aars Udgang at indberette til Consistorium de i Familien skeete Forandringer af Døde og Fødte og dermed lade følge Attest fra vedkommende Sognepræst.

9. Naar Consistorium efter de om Familien erholdte Oplysninger, har Grund til at antage, at ingen fleere Desendentere af Anne Magdalena Ejchel, Sahl: Lausens ere til, skal et Proclama fra Universitetet udstædes paa Legatets Bekostning, hvorved bemeldte Anne Magdalena Ejchels Desendentere indkaldes med Aar og Dags Varsel sub poena præcluci (sic!) et perpetui selentii (sic!), til at melde sig for Consistorium og legitimere Deres Ret til at nyde bemeldte Stipendium, hvilket Proclama indrykkes trende Gange efter hinanden udi den danske Stadstidende*) og den altonaiske Merkur, eller de Tidender, som til den Tiid maatte være komne i Stædet for disse; Hvis da efter saadant Proclama ingen af fornævnte Desendentere melder sig, inden den bestemte Frist, maae det ansees som Beviis paa, at ingen fleere ere til.

---

*) Skal, som det af en Originalen vedlagt Gjenpart fremgaaer, være Statstidende.

10. Paa Legatets Bekostning og af sammes Renter anskaffes en Protokol, hvorudi denne Fundatz indføres og De Studerende indskrives, som Tiid efter anden nyde Godt af Stipendiet, ved Navn og Alder, samt naar De ere udnævnte til Stipendiet og naar De fratræde samme, ligesom og derudi anføres ved et hvert Aars Udgang, udi den Tiid at Renterne oplægges, hvad Capital og Renter beløbe sig; Denne Protokol afleveres til Consistorium tilligemed Original-Fundationen og Rigtigheden for Legatets Capital.

11. Naar denne Fundatz allernaadigst er confirmeret, bliver den at læse ved Lands-Over samt Hof- og Stadsretten i Kjøbenhavn, og derefter leveres Den af Anne Magdalena Ejchels Familie udvalgte Curator en Afskrift til Efterretning for hendes Desendentere, hvilken Afskrift bestandig skal være i Curators Værge og afleveres fra Een til Anden.

Disse Bekostninger, saavelsom De der foraarsages ved Opfyldelsen af den foregaaende 9de Post udreedes af Legatets først faldne Renter, med videre som maatte være en Følge af Legatets og denne Fundations Berigtigelse.

Odense den 21de Novembr. 1818.

Bendz.

Læst i den Kongelige Lands Overret samt Hof og Stads Ret i Kjøbenhavn tilligemed vedhæftede Stam Tavle og Kongelige Confirmation Mandagen den 25de Januarii 1819.

protocolleret

Falbe. Heger. N. Petersen.

(Kvæsturens Arkiv.)

STAM-TAVLE

over

Desendenterne af Anne Magdalena Eichel der har været i Ægteskab med Johan Lowsen. Disse ere begge døde og har til undertegnede Datum efterladt sig følgende Børn og Børne-Børn nemlig:

En Søn Georg Eichel Lawsen Renteskriver død.	En Datter Anna Margrethe fød Lawsen gift med Pastor Bruun i Halck.	En Datter Christine Benedicte Lawsen i Ægteskab med Proprietair Uldahl paa Uldahllund.	En Datter Birgitta Cathrina Lawsen ugift.
efterladt sig		Deres Børn	
En Søn Johan Georg Lawsen født den 9de August 1812.	Ingen Børn.	En Søn Johan Lawsen Uldahl født 1ste Octobr. 1801. En Søn Hans Uldahl, født den 31te Julij 1812.	
		En Datter Maria Christina Uldahl født 18de Novembr. 1802. En Datter Anna Magdalena Uldahl født 22de Januarij 1804. En Datter Anna Uldahl født den 28de August 1805. En Datter Gunder Maria Uldahl født den 27de Decembr. 1807. En Datter Birgitta Christina Uldahl født den 9de Martz 1809.	

Odense den 21de November 1818.

Bendz.

Nr. 2. **Fundats** af 31. Decbr. 1881, konf. 25. Jan. 1882, for det af afgangne Doctor medicinæ Johannes Eichel, Stiftsfysikus i Fyn, oprettede Legat for studerende ved Kjøbenhavns Universitet.

§ 1. Dette af afgangne Doctor Johannes Eichel ved sin den 1 Maj 1813 affattede og den 11 August 1815 af Hans Majestæt Kongen allernaadigst konfirmerede testamentariske Disposition oprettede Legat, for hvilket han ved bemeldte sit Testamente har overdraget executores testamenti at forfatte en Fundats, bestaar af Kapital 4 000 Rbd. Sølv, skriver Fire Tusinde Rigsbankdaler Sølv, hvoraf, efter hans Bestemmelse, Halvdelen skal være i kongelige Obligationer eller Skatkammerbeviser.

§ 2. Dette Legat skal bære Navn af Doctor Eichels Legat, og til at have Bestyrelse over samme er indsat Konsistorium ved Kjøbenhavns Universitet, som har erklæret sig villigt til at overtage samme.

§ 3. Renterne af dette Legat ere bestemte til Understøttelse for studerende ved Kjøbenhavns Universitet. Men saa længe der gives Descendenter paa Mands- eller Kvindelinien, avlede udi lovligt Ægteskab, af Testators Søster Anne Magdalena Eichel, Enke efter afgangne Johan Lauson, ere disse udelukkende berettigede til at nyde Legatets Renter, og naar disse ere uddøde, da er det først, at andre uden for denne Familie kunne erholde dette Stipendium, hvis Størrelse fastsættes til 1000 Kr. aarlig for hver, som nyder det, og udbetales i 4 Terminer, til 11 Marts, 11 Juni, 11 September og 11 December.

§ 4. Skulde flere af fornævnte Anne Magdalena Eichels Descendenter opholde sig paa en Tid som studerende ved Universitetet, da er den først berettiget til at nyde Stipendiet, som er nærmeste Descendent eller beslægtet. Men i Tilfælde, at tvende eller flere skulde være hende lige nær beslægtede, da foretrækkes den, som er mest trængende.

§ 5. Ingen, som forundes dette Stipendium, maa beholde det længere end i 6 Aar, og nyder Stipendiarius samme, hvad enten han opholder sig ved Universitetet i Kjøbenhavn eller noget andet Universitet for at studere, saa længe han ikke ved Uflid eller usædelig Opførsel forbryder sin Ret til denne Understøttelse, hvilket Konsistorium bemyndiges til at bedømme og afgjøre efter foregaaende Undersøgelse.

§ 6. I den Tid, at der er Descendenter af Anne Magdalena Eichel, og saa længe som disse ej kunne nyde Stipendiet, oplægges Renterne, hvilke tilligemed Kapitalen gjøres frugtbringende; men saasnart hendes Descendenter ere uddøde, ophører dette, og Konsistorium ved Kjøbenhavns Universitet berettiges til, efter bedste Skjønnende, at udnævne dem, der skulle nyde dette Stipendium.

§ 7. Naar Legatets Renter ikke medgaa til Stipendier for studerende, kan der, efter Indstilling af Eforus, af Konsistorium tilstaas Understøttelser af indtil 200 Kr. om Aaret til Disciple, som henhøre til Anne Magdalena Eichels Descendenter og nyde Undervisning i en Skole med Dimissionsret til Universitetet, naar disse med tilfredsstillende Udfald have bestaaet 4de Klasses Hovedexamen, og det af de fra Skolen indhentede Vidnesbyrd fremgaar, at deres Flid og Forhold er saaledes, at derved gives sikkert Haab om Fremgang.

§ 8. Legatets Kapital maa ej under noget Paaskud formindskes under dette Beløb, den var kommet til at udgjøre ved den Tid, at Familien uddøde. Skulde derfor Legatet nogen Sinde have Udgifter, være sig ordinære eller extraordinære, at bestride, skulle disse altid tages af Legatets aarlige Renter, førend Uddeling til den, som nyder Stipendiet, finder Sted. For øvrigt skal der i Henseende til dette Legats Forvaltning og Udnævnelsen til at nyde Stipendiet følges de samme Regler, som ved Lovene ere fastsatte i Henseende til stipendia majora, naar samme ej er stridende mod denne Fundats.

§ 9. Saa længe der gives nogen Descendent af fornævnte Anne Magdalena Eichel, skal der, til at paase Familiens Ret til at nyde godt af Legatet, være en Kurator for samme, som første Gang udvælges af Familien, og hvis Eftermand siden kan udnævnes af ham selv eller af hele Familien efter Overens-

komst. Denne Kurators Pligt skal det være, hver Gang Legatet er blevet ledigt, hvorom han strax af Konsistorium skal meddeles Underretning, efter foregaaende Bekjendtgjørelse i de vedkommende Aviser, at anmelde for Konsistorium, hvem der til den Tid er nærmest trængende til at nyde Stipendiet. Om det første Valg af en saadan Kurator saa vel som om de Forandringer, som derefter foregaa med Kuratelet, gives Konsistorium fornøden Efterretning. Og paa det at Konsistorium til alle Tider kan i Henseende til Familien have de fornødne Oplysninger og holde Kontrol med, at ingen uberettiget nyder godt af Stipendiet, er der vedhæftet denne Fundats en nøjagtig og fuldstændig Stamtavle over de nuværende Descendenter af begge Kjøn af fornævnte Anne Magdalena Eichel. Og for Eftertiden bliver det en Pligt for Legatets Kurator ved ethvert Aars Udgang at indberette til Konsistorium de i Familien skete Forandringer af døde og fødte og dermed lade følge Attest fra vedkommende Sognepræst. Som Godtgjørelse for Afgivelsen af disse Indberetninger tillægges der Kurator 100 Kr. om Aaret. Udgifter, som foraarsages ved Tilvejebringelsen af Materialet til Indberetningerne, godtgjøres ham ifølge Regning, godkjendt af Konsistorium.

§ 10. Naar Konsistorium, efter de om Familien erholdte Oplysninger, har Grund til at antage, at ingen flere Descendenter af Anne Magdalena Eichel sal. Lausons ere til, skal et Proklama fra Universitetet udstedes paa Legatets Bekostning, hvorved bemeldte Anne Magdalena Eichels Descendenter indkaldes med Aars og Dags Varsel sub poena præclusi et perpetui silentii til at melde sig for Konsistorium og legitimere deres Ret til at nyde bemeldte Stipendium, hvilket Proklama indrykkes trende Gange efter hinanden i den danske Statstidende og den altonaiske Merkur eller de Tidender, som til den Tid maatte være komne i Stedet for disse. Hvis da efter saadant Proklama ingen af fornævnte Descendenter melder sig inden den bestemte Frist, maa det anses som Bevis paa, at ingen flere er til.

§ 11. Paa Legatets Bekostning og af sammes Renter anskaffes en Protokol, hvori denne Fundats indføres og de studerende indskrives, som Tid efter anden nyde godt af Stipendiet, ved Navn og Alder, samt naar de ere udnævnte til Stipendiet og naar de fratræde samme, ligesom og deri anføres ved ethvert Aars Udgang, i den Tid, at Renterne oplægges, hvad Kapital og Renter beløbe sig. Denne Protokol afleveres til Konsistorium tillige med Originalfundationen og Rigtigheden for Legatets Kapital.

§ 12. Naar denne Fundats allernaadigst er konfirmeret, bliver den at læse ved Landsover- samt Hof- og Stadsretten i Kjøbenhavn og derefter leveres den af Anne Magdalena Eichels Familie udvalgte Kurator en Afskrift til Efterretning for hendes Descendenter, hvilken Afskrift bestandig skal være i Kurators Værge og afleveres fra en til anden. Disse Bekostninger saa vel som de, der foraarsages ved Opfyldelsen af den foregaaende 9de og 10de Post, udredes af Legatets først faldne Renter med videre, som maatte være en Følge af Legatets og denne Fundations Berigtigelse.

(Kvæsturens Arkiv.)

Nr. 3. **Kgl. Resol.** af 25. Nov. 1887, hvorved bifaldes følgende Tillægsbestemmelse til Fundatserne for J. Steenstrups, Universitetsbogtrykker Schultz', J. N. Madvigs og Dr. Eichels Legater, saalydende: „Legatets Kapital anbringes i danske Statsobligationer eller dog efter de til enhver Tid for Anbringelsen af Umyndiges Midler gjældende Regler".

(Kvæsturens Arkiv.)

Elers' Rejsestipendium.

Hofmans Fund. I S. 93—106, Jansons Beskr. S. 14, Badens Univ. Journal f. 1794 S. 145—55, Scheels Koll. og Stip. S. 59—60.

Etatsraad Jørgen Elers, Assessor i Højesteret og Kammerkollegiet, fastsatte i Fundats af 29. Nov. 1691, ved hvilken han

oprettede et Kollegium for Studerende ved Kjøbenhavns Universitet, at af den af ham legerede Kapital skulde en Sum af 3000 Rdl. betragtes som Kapital for et Rejsestipendium, hvis Rente anvendes til Studeringer paa fremmede Steder. Det kommer herved ikke i Betragtning, hvilket Studium Stipendiaten dyrker, „allene at hand er fød af gode, ærlige forældre, særdelis af dennem, som kunde hafue vel forskyldt af publico,“ end videre, at han har „et got Rygte for sin Gudfrygtighed, ærlighed, kydschhed, ædruelighed, tarfvelighed og flittighed“, samt at han „allerede befindis af saadan profect, huoraf mand vell kand formode, at hand i fremtiden kan vorde dygtig at tiene Gud og sit fæderneland i nogen bestilling, som af literatis bør betieniss“. Slægtninge af Stifteren og hans Hustru have Fortrin fremfor alle Andre, og det tilføjes i Fundatsen, at „huad denne post med lærdommen angaar, vil Jeg, at saameget mueligt med min og hustruis paarørende dispenseris“. Stipendiaten, der udnævnes skiftevis af den Fornemste og Ældste i Stifterens og hans Hustrus Familier, skal ved Revers forpligte sig til at tilbagebetale Stipendiet, dersom han misbruger det, og ikke med god Flid anvender det til sine Studeringers Fortsættelse paa fremmede Steder. Han kan nyde Stipendiet i 4 Aar, af hvilke han idetmindste skal tilbringe de 3 Aar i Udlandet; i det fjerde Aar kan han nyde det hjemme, „saafremt hand icke inden dets forløb effter hands hiemkomst blifuer til nogen bestilling befordret“. Dette er dog ved kgl. Resol. 14. April 1838 nærmere bestemt saaledes, at det ikke er Stipendiarius forment at nyde Legatet til en Udenlandsrejse alene i 2 Aar, dog at han i dette Tilfælde kun i *en* Termin eller ½ Aar efter sin Hjemkomst kan vedblive at oppebære Legatet, hvorhos i begge Tilfælde, hvad enten han rejser i 2 eller 3 Aar, en liden Mangel i den fulde for Rejsen bestemte Tid ikke skal komme Stipendiarius til Skade, naar der iøvrigt er Grund til at antage, at han har anvendt sin Tid vel, dog at den manglende Tid aldrig maa overstige ⅛ af hele Rejsetiden.

Stipendiet udbetales med 240 Kr. aarlig. Kapitalen er indbefattet under Kollegiets Kapital.

Bilag. Nr. 1. **Fundats** af 29. Nov. 1691 Post V, se Elers' Kollegiums Fundats.

Nr. 2. **Kgl. Resol.** af 14. April 1838, hvorved bifaldes, at den i Fundatsen for de Elers'ske Legater ved Kjøbenhavns Universitet af 29. Nov. 1691 i Post V foreskrevne Regel for Rejselegatets Anvendelse, at Stipendiarius skal nyde Legatet i 4 Aar, og af disse tilbringe idetmindste de 3 Aar paa fremmede Steder, hvorefter han i et Aar efter sin Hjemkomst kan beholde Legatet, nøjere bestemmes saaledes, at det ikke er Stipendiarius forment at nyde Legatet til en Udenlandsrejse alene i 2 Aar, dog at han i dette Tilfælde kun i *en* Termin eller et halvt Aar efter sin Hjemkomst kan vedblive at oppebære Legatet, hvorhos i begge Tilfælde, hvad enten han rejser i 2 eller 3 Aar, en

liden Mangel i den fulde for Rejsen bestemte Tid ikke skal komme Stipendiarius til Skade, naar der iøvrigt er Grund til at antage, at han har anvendt sin Tid vel, dog at den manglende Tid aldrig maa overstige en Ottendedel af hele Rejsetiden *).

(Univ. Arkiv.)

Nr. 3. **Underv. Min. Skr.** af 24. Aug. 1848 til Konsistorium om den Revers, som af det Elers'ske Rejsestipendiums Stipendiater skal udstedes **).

Da det ved den for Elers' Kollegium og det Elers'ske Rejsestipendium oprettede Fundats af 29. Nov. 1691 under Artikel V er bestemt, at den til dette Rejsestipendium Denominerede skal ved en Revers forpligte sig til at tilbagebetale, hvad han har oppebaaret, hvis han befindes at misbruge Stipendiet og ikke at anvende det til med god Flid at fortsætte sine Studeringer paa fremmede Steder, men det — efter hvad Revisor særlig har indberettet til Ministeriet — ikke af Regnskabsprotokollen kan ses, om nogen saadan har været udstedt, maa Ministeriet ansee det rigtigst,

at der til tilbørlig Kontrol med Overholdelsen af vedkommende Fundatses Bestemmelser bliver ved hver Denomination til Legatet indført i Protokollen, under hvilken Datum Reversen af den Paagjældende er udstedt.

(Univ. Arkiv)

Elerts Legat.

Engelstofts Annaler f. 1811 I S. 227—35 og f. 1813 S. 293—94.

Universitetsbibliothekar, Professor Nicolai Elert indsatte ved Testament af 14. Maj 1790, der under 11. Marts 1800 blev forsynet med kgl. Konfirmation, Universitetsbibliotheket som sin Universalarving, saaledes at dette, naar forskjellige i Testamentet nævnte Personer, hvilke der var tilstaaet Livrenter, vare døde, skulde anvende den aarlige Rente, efter Fradrag af 40 Kr. til Universitetsbibliothekaren, til Indkjøb af Bøger. Professor Elert døde i Aaret 1803. Efterat den sidste Legatnyder i 1861 var afgaaet ved Døden, blev det da ved Min. Skr. 15. Juli s. A. bestemt, at af den aarlige Rente af den derved Bibliotheket tilfaldne Legatkapital 2932 Rdl. 74 Sk., efter Fradrag af Administrationsgebyr til Universitetskvæsturen, skulle efter Testamentets Indhold 93 Rdl. 62 Sk. anvendes til Bogkjøb for Universitetsbibliotheket uden at komme til Afgang i Universitetets Tilskud til dette, og 20 Rdl. tillægges Universitetsbibliothekaren som et Vederlag for det ham ifølge Testamentet paahvilende forøgede Arbejde, navnlig med Førelsen af en særskilt Protokol over Bogkjøbet for Legatets Midler. De Bøger, der anskaffes, maa ikke være „store og kostbare Verker, men fornemmelig det, som kan mangle i den Latinske, Græske og Østerlandske Philologie, især i det Danske Sprog og Antiqviteter; desuden maae derfor kiøbes complette Bøger istedetfor ucomplette i andre Fag, paa det at complette Bøger overalt kan haves i Bibliotheket". Indkjøbet af Bøgerne, som „indføres i en dertil indrettet

*) Selmers Aarb.. f. 1838 S. 128—30.
**) Lindes Medd. f. 1849—56 S. 823—24.

særskilt og af Consistorio autoriseret Protocol med hostegnede Priser", sker efter Bibliothekarens Skjøn.

Legatets Kapital udgjorde den 1. Jan. 1889 .... 5865 Kr. 54 Ø.

Bilag. Nr. 1. Testament af 14. Maj 1790, konf. 11. Marts 1800.

I Haab om Kongelig allernaadigst Confirmation giør jeg med fuld Fornuft og Overlæg følgende Disposition: Naar jeg ved Døden afgaaer, da skal Universitetets Bibliothek være min universelle Arving, og altsaa tilhøre alt mit Efterladenskab efter min Død paa følgende Vilkaar:

1) Consistorium maa strax efter mit Dødsfald (ifald jeg ikke selv skriftligen eller mundtligen har udnævnt nogen; dog udnævner jeg herved som *Exsecutores testamenti* Professor Nic. Christoph. Kall og den, som han selv vil vælge til Med-Exsecutor) udnævne tvende af sig, som tage mit Efterladenskab under deres Behandling og besørge min Begravelse paa det simpleste uden al Klædning, allene at jeg i samme Forfatning, som jeg er død i, bliver indsvøbt i et Voxlagen; og maae til min Begravelse vel anvendes under, men ikke over 100 Rdl. som hæves af en Liigkasse, hvori jeg er Interessent. — Uleiligheden med min Begravelse og Auctionen over mit Efterladenskab kan overlades een af Pedellerne, som derfor af mit Stervboe tilstaaes en liden Douceur af 20 Rdlr., skriver tyve Rigsdaler.

2) Disse tvende Exsecutores maae strax besørge mine Meubler, Klæder, Bøger og andre Effecter bortsolgte, hvilket, tilligemed hvad der kommer ud af Naadsens Aaret, som jeg har svaret til min Formand, samt af Oplaget af hvad som er trykt af den Danske Ordbog, som udgives under Bestyrelse af Videnskabernes Selskab, hvilket Oplag tilhører mig allene, saasom sal. Etatsraad Strøms Enkefrue er skeet fyldest for hendes Andeel og bør strax sælges under eet, maae udsættes paa Rente. For disse tvende Exsecutorers havte Umage og redelige Behandling erlægges een Gang for alle til hver af dem som en liden Erkiendtlighed 150 Rdlr. skriver eet Hundrede og halvtredsinstyve Rigsdaler, og siden gaaer alt ind under Universitetets Bestyrelse.

3) Af Renterne af mine efterladte rede Midler (som meest bestaae af Kongelige Obligationer) skal strax fra min Dødsdag af forlods gives Pigebarnet Thyre Nicoline, som siden meldes om, Renten af 1000 Rd., skriver eet tusinde Rigsdaler eller 40 Rdlr. aarligen, saalænge hun lever; og ligeledes Pigebarnet Anne Cathrine, hvorom siden meldes, Renten af 1000 Rdlr. eller 40 Rdlr. aarligen, saalænge hun lever. Renten af det øvrige skal deeles i fem lige Deele, hvoraf Karen Kirstine Broegaard, som er i min Tieneste, skal nyde personligen een Femtedeel, saalænge hun lever; een Femtedeel skal et lidet Pigebarn Thyre Nicoline, hvis Opdragelse jeg har paataget mig at bekoste, og overladt til Karen Kirstine Broegaard, nyde personligen, saalænge hun lever; og Pigebarnet Anne Cathrine, hvis Opdragelse jeg og har paataget mig, og overladt til Karen Kirstine Brogaard, som og dertil skal modtage deres Penge, skal nyde en Femtedeel personligen, saalænge hun lever; Paa den anden Side skal min Halvbroder Magnus Elert nyde een Femtedeel, og min Halvsøster Thyre Cecilie Elert een Femtedeel af Renterne pensonligen, saalænge hver af dem lever. (Ved det Ord *personligen* forstaaer jeg, at hverken Ægteskab eller andre Forbindelser maa give andre Personer Ret dertil eller Deel deri; ja at ikke engang en Creditor maa giøre Beslag derpaa, da det er bestemt som en Hielp til disse Personers nødtørftige Livs-Ophold). Naar derimod min Halvbroder eller Halvsøster ved Døden afgaaer, da skal den overlevende beholde den Afdødes Andeel af Renterne; og ligeledes skal det forholde sig med Karen Kirstine Brogaard og Pigebørnene Thyre Nicoline og Anne Cathrine; altsaa faaer den Længstlevende af dem tre Femtedeele af Renterne tilligemed eller foruden Renterne af 2000 Rdlr., saalænge den lever. Naar saa den Længstlevende af det eene af disse Partier er død, da skal det andet Partie hæve dens hele Renter, enten de leve alle, eller allene een af dem; altsaa kan den Længstlevende af alle disse Personer komme til at nyde som

Længstlevende fem Femtedeele eller det hele af Renterne saalænge den lever. Saasnart som Renterne indkomme af det, som kommer ud af mit øvrige Efterladenskab, skal de deeles i samme Forhold, som ovenmeldt er, nemlig at hver Femtedeel noget forhøies, og de benævnte Personer altsaa faae en større Indkomst; thi Universitets Bibliotheket faaer aldeles ingen Renter, førend efter den Længstlevendes Død, saasom de fem Personer træde i hinandens Sted til den eller de Afdødes Andeel paa ovenmeldte Maade, hvis Rente hæves da først af Bibliotheket, naar de alle fem ere døde. Desuden skal Karen Kirstine Brogaard om hun er hos mig, naar jeg døer, forlods have mine Senge med Omhæng, alle Sengeklæder, Lagner og Pudevaar. Er hun død eller borte fra mig, da sælges det alt og gaaer ind under Massen. Hvad rede Penge der findes efter mig i Bancosedler og Mynt, skal strax gives til Karen Kirstine Brogaard og Pigebørnene Thyre Nicoline og Anne Cathrine, som skal være under hendes Varetægt, eller til den eller de levende af dem; og skulde jeg døe i Slutningen af Terminen, saasom henimod Maj eller November Maaneder, da skal dem gives tillige forlods alle mine Indkomster, som falde til næstkommende Termin, saavel Løn som Renter; i andet Fald gives dem deraf allene 100 Rdlr.

4) Naar Universitets-Bibliotheket ved dens Længstlevende Persons Død begynder at hæve Renterne, da skal først kiøbes de Bøger, hvis Tab for Bibliotheket paa nogen Maade kan regnes mig til Last, hvilket jeg dog ingenlunde har Grund til at formode; dernæst skal derfor ei kiøbes store og kostbare Verker, men fornemmelig det, som kan mangle i den Latinske, Græske og Østerlandske Philologie, især i det Danske Sprog og Antiqviteter; desuden maae derfor kiøbes complette Bøger istedetfor ucomplette i andre Fag, paa det at complette Bøger overalt kan haves i Bibliotheket. Slige Bøgers Indkiøb overlades ganske til *Bibliothecarii* egen Skiønsomhed og Godtbefindende, saaledes at han uden nogen Forespørgsel til Consistorium kan kiøbe dem, naar og hvor han lyster; enten ved at forskrive dem, eller ved Auctioner; eller og underhaanden, og anvise dem til Udbetaling hos Qvæstor, allene at han foreviser vedbørlig Regning eller Qvittering fra Vedkommende med Paategning af *Famulo Bibliothecæ*, at Bøgerne ere rigtigen opleverede paa Bibliotheket. Disse Bøger skal indføres i en dertil indrettet særskilt og af Consistorio autoriseret Protocol med hostegnede Priser; og skal *Famulus Bibliothecæ* ved hvert Aars Begyndelse indlevere en ligelydende Fortegnelse til Consistorium, som der skal forvares. Naar alle disse Personer, hvortil Renterne ere bestemte, bortdøe, og Universitets Bibliotheket altsaa hæver alle Renterne, da gives *Bibliothecario* for hans Umage og redelige Behandling aarligen 20 Rdl., skriver tyve Rigsdaler, saalænge Bibliothecariatet bliver, som det nu er, et særskildt Embede; men i andet Fald gives de 20 Rdlr. til *Famulus Bibliothecæ*.

5) Dog forbeholder jeg mig, saalænge jeg lever, fuldkommen Raadighed og Ret enten at tilintetgiøre eller og forandre denne min Disposition, hvorved aldeles ophæves al anden af mig forhen giort Anordning angaaende min sidste Villie, og gielder denne min Disposition allene, ifald jeg bortdøer, uden at kalde den tilbage. Det til Bekræftelse haver jeg dette mit Testament i *Notarii Publici* og Vidners Overværelse egenhændigen underskrevet og forseglet.

Kiøbenhavn den 14de Maj 1790.

Nic. Elert.
(L. S.)

P. S. Prof. Nic. Christ. Kall udnævnes herved af mig at være allene min *Exsecutor Testamenti* og have allene den Erkiendtlighed, som er tillagt begge *Exsecutores* for deres Umage.

Kiøbenhavn den 3die Decbr. 1800.

Nic. Elert.

Jeg ønsker, at Hr. Jørgen Kierumgaard, Fuldmægtig hos Hr. Advocat Palle, maa som en ordentlig, paalidelig og suffisant Mand antages til *Curator*

bonorum og Indkassator i mit lidet Stervboe. Mit Efterladenskab har jeg selv optegnet og hvad i den Fortegnelse ikke findes, har jeg i levende Live bortgivet.

Kiøbenhavn den 3. Febr. 1802.

N. Elert.

NB. Til hvert af Pigebørnenes Thyre Nicolines og Anne Cathrines Femtedeel af Renterne hænger Renten af 1000 Rdlr. eller 40 Rdlr.; naar altsaa een af dem døer, da arves dens hele Andeel af Karen Kirstine Brogaard og det andet efterlevende Barn; og skulde begge Børnene bortdøe, da arves begges fulde Andeel af Renterne af Karen Kirstine Brogaard. Skulde hun og døe førend mine Halvsøskende, da først gaaer denne Klasses fulde Andeel af Renterne over til mine Halvsøskende.

Kiøbenhavn den 9de April 1802.

N. Elert.

P. S. Naar jeg er død, maae de som *Exsecutor testamenti* søge om Befrielse fra $^1/_4$ prCt. Skatten for min Capital. Skulde det blive afslaaet, da maa Capitalen blive staaende paa Kongelige eller andre gode Obligationer til fulde 4 pr. Cto, paa det at disse Fattige og Umyndige kan nyde det fuldt, som jeg har tiltænkt dem. Ligeledes maa vel og søges om, at denne Capital da ikke skal belægges med Universitetets $^1/_8$ pr. Cto. Skat; og skulde det imod al Formodning blive afslaaet, saa fortiener Universitetet hverken at faae Capital eller pr. Cto. Skat; og da har De at forholde sig med Capitalen efter den Bestemmelse, som af mig er giort i et forseglet Brev til dem, som ikke maa aabnes førend Befrielsen fra Paalæg af $^1/_8$ pr. Cto. Skatten er af Vedkommende udtrykkelig bevilliget eller afslaaet.

Kiøbenhavn den 10. April 1802.

N. Elert.

(Engelstofts Annaler f. 1811 I S. 227—35.)

Nr. 2. **Underv. Min. Skr.** af 15 Juli 1861 til Konsistorium, hvorved bifaldes, at der af de aarlige Renter af Elerts Legat til Universitetsbiblioteket 117 Rdl. 30 Sk. skal, efter Fradrag af Administrationsafgiften til Kvæsturen 3 Rdl. 64 Sk., anvendes et Beløb af 93 Rdl. 62 Sk. efter Testamentets Indhold til Bogindkjøb for Universitetsbiblioteket uden at komme til Afgang i Universitetets Tilskud til dette, og 20 Rdl. tillægges Universitetsbibliothekaren som et Vederlag for det ham ifølge Testamentet paahvilende forøgede Arbejde, navnlig med Førelsen af en særskilt Protokol over Bogindkjøbet for Legatets Midler. *)

(Univ. Arkiv.)

Engelstofts Boglegat.

(Stipendium pro comparandis libris.)

Engelstofts Annaler f. 1810 I S. 231—37, f. 1812 S. 211, Fogtmanns Reskr. Saml. under 1. Juni 1810, Algreen-Ussings Rekr. Saml. under 23. Marts 1816, Scheels Koll. og Stip. S. 74—75.

I Aaret 1810 skjænkede Konferensraad, Professor i Historie, Dr. phil. Laurids Engelstoft en Kapital af 600 Rdl., som udgjorde Beløbet af, hvad der var indkommet ved Salget af en af ham ved Reformationsfesten i 1808 holdt Tale „om den academiske Borgerrets Betydning, Hæder og Pligter, med særdeles Hensyn paa Kiøbenhavns

*) Lindes Medd. f. 1857—63 S. 537.

Universitet", til Oprettelse af et Legat under Navn af „Stipendium pro comparandis libris". Ifølge Fundats af 31. Marts 1810, konf. den 1. Juni s. A., er Legatet bestemt for en „trængende og værdig Student, som, efter at have overstaaet de præliminaire Examina, nu ved Universitetet begynder sine Embedsstudier", saaledes at Understøttelsen anvendes „til Indkiøb af Bøger, som for disse hans Studier især kunde anses nyttige". Ingen har Adgang til Stipendiet, „med mindre han er dimitteret fra en offentlig Skole, har der ved sin Dimission været Stipendiat eller Gratist, har ved Examen artium i de fleste Rubriker erholdt i det mindste Characteren Meget godt, og i sidst forløbne academiske Aar ved Examen philosophicum og philologicum erhvervet sig den første Character". Legatet uddeles en Gang om Aaret, nemlig i Decbr. Maaned, af Konsistorium, som ogsaa vælger Legatets Eforus, jfr. kgl. Resol. 22. Okt. 1852.

Om Fremgangsmaaden ved Indkjøb af Bøgerne ere nærmere Regler givne i Fundatsens § 5. Dersom i noget Aar ingen kvalificeret Ansøger melder sig, lægges Renterne for dette Aar til Kapitalen. Forsaavidt Nogen ønsker at forøge Kapitalen, anvendes den derved formerede Rente paa samme Maade som Hovedkapitalens Rente, saalænge Beløbet ej overstiger 80 Kr. Bliver dette Tilfældet, gjør Konsistorium for Ministeriet „Forslag til en anden for de Studerende ved Universitetet nyttig og analog Anvendelse af det Overskydende".

Legatkapitalen udgjorde den 1. Jan. 1889 .... 457 Kr. 68 Ø.

Dette Legat er i Aaret 1813 blevet forøget af Adjunkt ved Odense Kathedralskole A. F. Mülertz med 200 Rdl. N. V. samt et konsignabelt Bankfonds Bevis paa 20 Rdl. Sp. Ifølge det af ham udfærdigede Gavebrev af 31. Dec. 1814 (konf. 23. Marts 1816), saaledes som dette nærmere er bestemt ved hans Erklæring til Konsistorium af 23. Sept. 1815 (Bilag 4.), skulle Renterne tjene til at forøge den Understøttelse, som gives ved Engelstofts Legat. Denne Gaves Kapital udgjorde den 1. Jan. 1889 .... 293 Kr. 33 Ø.

Af begge Legaters samlede Kapital uddeles aarlig en Understøttelse paa 29 Kr. 10 Ø.

Nr. 1. Fundats af 31. Marts 1810, konf. 1. Juni s. A., for Stipendium pro comparandis libris. *Bilag.*

§ 1. Den Capital Sex Hundrede Rigsdaler, som udgiør Beløbet af, hvad der er indkommet ved Salget af min Tale: „Om den academiske Borgerrets Betydning, Hæder og Pligter, med særdeles Hensyn paa Kiøbenhavns Universitet", og i Anledning af Indtægtens anmeldte Bestemmelse, funderes ved Universitetet som et særskilt Legat, under Navn af *Stipendium pro comparandis Libris.*

Bemeldte Capital modtages i Universitetets Qvæstur, og udsættes blandt Universitetets øvrige Midler.

§ 2. Den aarlige Rente, regnet fra 11te Junii til 11te Junii bestemmes til Understøttelse for en trængende og værdig Student, som, efter at have overstaaet de præliminaire Examina, nu ved Universitetet begynder sine Embedsstudier, saaledes at bemeldte Rente anvendes til Indkiøb af Bøger, som for disse hans Studier især kunde ansees nyttige.

§ 3. Adgang til dette Stipendium har ingen, med mindre han er dimitteret fra en offentlig Skole, har der ved sin Dimission været Stipendiat eller Gratist, har ved Examen Artium i de fleste Rubriker erholdt i det mindste Characteren Meget godt, og i sidst forløbne academiske Aar ved Examen philosophicum og philologicum erhvervet sig den første Character.

§ 4. Det uddeeles eengang om Aaret, nemlig i December Maaned, af det philosophiske Facultet efter Stemmefleerhed af de Facultetsmedlemmer, som tage Deel i Examen, og i Hensyn til de foranførte Reqvisiter. Hvert Efteraar, saasnart Examen philosophicum og philologicum er tilendebragt, bekiendtgiøres offentligen, at Vedkommende have at melde sig inden November Maaneds Udgang hos Facultetets Decanus, som modtager Ansøgningerne, og foranlediger det videre Fornødne.

§ 5. Den, som Stipendiet tilkiendes, henvender sig til en eller anden academisk Lærer af det Facultet, under hvilket hans Embedsstudium hører, og udbeder sig hans Raad i Henseende til Valget af de Bøger, til hvis Indkiøb Beløbet rigtigst kunde anvendes.

Ved at forevise en af denne academiske Lærer paategnet Liste paa de valgte Bøger, modtager han derpaa Stipendiets Beløb hos bemeldte Decanus, til hvilken han derefter, naar Bøgerne ere kiøbte, afgiver Fortegnelsen derpaa, forsynet med vedkommende Sælgers Qvittering, som vedlægges det aarlige Regnskab.

§ 6. Skulde der gives et Aar, da intet qvalificeret Subject meldte sig til at nyde dette Stipendium, lægges Renten for dette Aar til Capitalen.

§ 7. For Legatet holdes en Protocoll, som forbliver i Decani Facultatis philosophicæ Værge. I Protocollen indføres af Decanus, hvad den aarlige Uddeeling af dette Stipendium i Følge denne Fundatses Bestemmelser, vedkommer, hvorefter Protocollen selv fremlægges i Consistorium, ligesom for andre Legater plejer at skee. En Extract deraf indføres i Consistorii næste Indberetning til Directionen om de i dets Møde forhandlede Sager.

§ 8. Capitalen Sex Hundrede Rigsdaler udsættes i 11te Junii Termin 1810, og den første Tildeelelse af Renten skeer i Efteraaret 1811. Den aarlige Rente, beregnet fra 11. Junii til 11. Junii, hæver Decanus Facultatis philosophicæ mod Qvittering i Qvæsturen, naar Stipendiaten er udnævnt.

I Tilfælde at et Aar, formedelst Mangel paa qvalificerede Subjecter, ingen Udnævnelse skeer, melder Decanus saadant til Qvæsturen, som da efter Nr. 7 oplægger Renten til Capitalen.

§ 9. For saavidt Nogen ved Indtægt af academiske Lejlighedsskrivter eller paa anden Maade vil forøge Capitalen, anvendes den derved formerede Rente paa samme Maade, som ovenfor er bestemt, saalænge den aarlige Rente ei overstiger 40rd.

Naar dette maatte blive Tilfældet, forelægger det philosophiske Facultet for Universitetets Overbestyrelse sit Forslag til en anden for de Studerende ved Universitetet nyttig og analog Anvendelse af det Overskydende.

§ 10. Stifteren af dette Legat forvisser sig om, at ethvert Aars Decanus vil giøre sig en Fornøjelse af, uden særskilt Honorarium at paatage sig den med dets Bestyrelse forbundne Ulejlighed.

Kiøbenhavn den 31. Marts 1810.

Laur. Engelstoft.
(L. S.)

(Kvæsturens Arkiv.)

Nr. 2. **Gavebrev** af 31. Decbr. 1814 til *Kiøbenhavns Universitet.*

I den Overbeviisning, at der er Pligt for Enhver, som skylder Fædrelandets videnskabelige Indretninger en Del af sin literære Dannelse, igien naar Forsynet sætter ham istand dertil, at vise sin Erkiendtlighed mod samme, har jeg besluttet, efterat være blevet istand dertil, nu at tillægge det Kiøbenhavnske Universitet, ved hvilket jeg har studeret, en liden Gave i Forhold til min Evne og Formue. Paa Grund heraf skienker og giver jeg Undertegnede ved dette mit Gavebrev til Kiøbenhavns Universitet som uigienkaldelig Ejendom den Sum 200 Rbdlr. N. V.: siger to hundrede Rigsbankdaler Navneværdie, som af mig i forrige Aars 11. *Decbr.* Termin til Universitetets Casserer og Bogholder-Contoir mod Qvittering ere indbetalte tilligemed de herpaa fra Indbetalingstiden paaløbende Renter. Iligemaade skienker jeg til Universitetet et *consignabelt* Bankfonds Beviis paa den Sum 20 Rdl. Specier, rentebærende i Species, hvilket i nuafvigte 11. *Decbr.* Termin er indsendt, med de samme paaløbende ikke hævede Renter fra 13. *Julii* 1813.

Og er det mit Ønske, at af disse Summer skulde skee Anvendelse paa følgende Maade:

1. Kapitalen udsættes paa Rente tilligemed og paa samme Maade som Universitetets øvrige Legatcapitaler i Sølvværdi eller Navneværdi, eftersom man anser det for tienligst — og til Renterne af Capitalen lægges de, som indkomme af det Konsignable Bankfonds Bevis, for at anvendes paa efterfølgende Maade: Skulde Bankfondsbeviiset engang vorde udbetalt, udsættes de derfor erholdende Penge paa samme Maade som de øvrige. —

2. Denne hele Gave skal tiene til at forøge det i Aaret 1810 ved Fundats af 31. Marts oprettede *Legatum pro comparandis Libris.* Samtlige indkommende Renter skulle altsaa lægges til de aarlige Renter af hint Legat, og derefter paa samme Maade som forhen, uddeles i 2 lige Parter, saaledes at herefter 2 Studenter istedetfor een aarlig kunne nyde dette Stipendium. Dog skal det være *Consistorium* overladt, hvis uheldige Coursomstændigheder nogensinde skulde for en Tid nedsætte Pengenes Værd betydeligt, eller og i et Aar kuns eet qvalificeret Subject skulde melde sig, at bestemme, at i et saadant Aar det hele Rentebeløb maa oppebæres af een eeneste, naar han i øvrigt har de Egenskaber, som Fundatsen kræver.

3. Til at nyde denne Halvpart af *Stipendium pro comparandis libris* skulle, under i øvrigt lige Omstændigheder, Studenter fra Odense og Nyborg lærde Skoler have fortrinlig Adgang.

4. Ingen Student er kvalificeret til at melde sig, uden han er demitteret fra en offentlig lærd Skole og der har været Stipendiat eller Gratist, samt har ved *Examen artium* erholdt til Hovedkarakter Godt eller Meget godt, og Hovedkarakteren *Laudabilem* til *Examen philologicum* og *philosophicum.* Og i øvrigt administreres det hele uforandret saaledes som ved den Kongl. allernaadigst confirmerede Fundats er bestemt, hvis bestemmelser samtlige ere gieldende ogsaa for denne Forøgelse.

5. Dette mit Gavebrev søger *Consistorium* gjennem den Høi-Kongelige Direction for Universitetet og de lærde Skoler af Hans Majestæt allernaadigst gratis confirmeret.

Til Bekræftelse under min Haand og Segl.

Odense d. 31. *Decbr.* 1814.

A. F. Mülertz
Adjunkt ved Odense Kathedralskole.

(Konsistoriums Kopibog f. 1813—15. Nr. 1272 pag. 683—86.)

Nr. 3. **Univ. og Skole-Direkt. Skr.** af 8. Juli 1815 hvori Consistorium anmodes om at indhente nærmere Erklæring af Adjunct *Mülertz* ang. hans Gave til Forøgelse af *Stipendium pro comparandis libris.*

Directionen har i det ved Consistorii behagelige Skrivelse af 26. f. M. hertil indsendte Gavebrev, hvorved Adjunct ved Cathedralskolen i Odense *A. F. Mülertz* agter at forøge det i Aaret 1810 stiftede *Stipendium pro comparandis libris* med Fornøjelse modtaget dette Beviis paa en agtværdig Erkiendtlighed for i sin Tid oppebaarne Velgierninger fra Universitetet, men ved at sammenholde de enkelte Punkter i Gavebrevet med de Bestemmelser, som indeholdes i den allernaadigst approberede, fra Directionen Consistorium under 15de Junii 1810 tilstillede Fundats for *Stipendium pro comparandis libris*, er Man bleven opmærksom paa, at denne stedse vilde i adskillige og væsentlige Punkter blive forandret, naar det af Adjunct *Mülertz* indsendte Gavebrev forelagdes til allerhøieste Stadfæstelse efter sit nuhavende Indhold. — Saaledes skulde efter § 2 i sidstmeldte Gavebrev det aarlige Rentebeløb saavel af *Stipendium pro comparandis libris*, som af Adjunct *Mülertz's* Gave deles i 2 lige Dele, istedetfor at Renterne af *Stipendium pro comparandis libris* skulde ifølge Fundatsen for samme tilfalde een alene, ligesom § 3 i det ommeldte Gavebrev giver Studerende, der ere demitterede fra Odense og Nyborg lærde Skole en fortrinlig Adgang til den ene Halvdeel af Stipendiet, hvilken Halvdeel ifølge det Foranførte ogsaa vilde komme til at indbefatte en Deel af Renterne af *Stipendium pro comparandis libris*, hvis Fundats ikke har fastsat nogen Fortrinsret for nogen, fra hvilkensomhelst offentlig Skole dimitteret Studerende. Desuden findes ogsaa mellem fornævnte Gavebrev og Fundatsen nogen Uovereensstemmelse i Henseende til den Character, som til *examen artium* udfordres for, at nogen kan være qvalificeret til at erholde Adgang til Stipendiet. Hertil kommer, at det ved § 9 i den allernaadigst approberede Fundats for *Stipendium pro comparandis libris* allerede er bestemt, hvorledes der skal forholdes, naar Nogen med senere Gaver maatte ønske at forøge Stipendiets Beløb.

Da Directionen ikke skiønner rettere, end at en Deling af *Stipendiet pro comparandis libris* endog med Tillæg af Renten af Adjunct *Mülertz* Gave, ikke vilde være nogen klækkelig Hielp til Bøgers Indkiøb for tvende, skulde Man, saavel paa Grund deraf, som ogsaa med Hensyn til, at lignende Forøgelser af *Stipendium pro comparandis libris* vilde, naar enhver Gave tillagdes særegne og mueligen forandrende Bestemmelser, giøre det fornødent, at hver Gang allerunderdanigst andrages en Forandring i den forhen allernaadigst approberede Fundats, tienstligst henstille til Consistorii behagelige Overveielse, om Samme ikke maatte finde det passende, at der, saafremt Adjunct *Mülertz* ved sin Gave ønsker at førøge det i Aaret 1810 oprettede *Stipendium pro comparandis libris*, da med sammes Anvendelse aldeles at forholdes efter § 9 i den for sidstnævnte allernaadigst approberede Fundats.

I Tilfælde af, at Consistorium heri maatte være eenigt, anmoder Man tienstligst samme behageligen at vilde herover indhente nærmere Erklæring fra Adjunct *Mülertz*, hvis Gavebrev indsluttet følger tilbage.

(Konsistoriums Kopibog 1813—15. Nr. 1397 pag. 830—33.)

Nr. 4. Adjunct *Mülertz's* Skrivelse til Konsistorium af 23. Sept. 1815 ang. hans Gave til Forøgelse af *Stipendium pro comparandis libris.*

De af mig som Gave til Kiøbenhavns Universitet i 11. *Dec:* Termin 1813 til Universitetets Casserer, og Bogholder-Contoir indbetalte 200 Rbdl. N. V. saavelsom det i 11. *Dec:* Termin 1814 indsendte *consignable* Bankfondsbeviis paa 20 Rd. Species, tilligemed de paa begge Summer paaløbende Renter, skienkes herved af Undertegnede som Gave til Kiøbenhavns Universitet, ved hvilken Læreanstalt jeg har nydt min vigtigste literaire Dannelse, og skal tjene til at forøge det ved Fundats af 31. Marts 1810 oprettede *Legatum pro comparandis libris.* Det er mit Ønske, at Capitalen skal udsættes og giøres frugtbringende ligesom Universitetets øvrige Legat-Capitaler; og de aarligen indkommende Renter anvendes da i Overeensstemmelse med den 9de § i ovenmeldte Fundats, for at tiene til at forøge den Understøttelse, en værdig Student ved hiint Stipendium kan faae til fornødne Bøgers Indkiøb. Jeg tvivler heller ikke paa, at der med denne Forøgelse af Legatet og det Heles

Bestyrelse vil bestandig blive forholdt overeensstemmende med den allernaadigst *confirmerede* Fundats i Henseende til dens hele Indhold og alle enkelte Bestemmelser.

Hvilket jeg herved giver mig den Ære at indberette til *Consistorium* ved Kiøbenhavns Universitet.

Odense den 23. *Septbr.* 1815.

A. F. Mülertz.
Adjunct ved Odense Cathedralskole.

(Konsistoriums Kopibog 1815—17. Nr. 95 pag. 77.)

Nr. 5. **Kgl. Konf.** af 23. Marts 1816 paa en af Adjunkt ved Kathedralskolen i Odense A. F. Mülertz til Universitetet skjænket Gave af 200 Rdl. N. V. og et konsignabelt Bankfondsbevis paa 20 Rdl. Species, hvilke Summer med paaløbne Renter skulle tjene til at forøge det ved allernaadigst konfirmeret Fundats af 31. Marts 1810 oprettede Legatum pro comparandis libris.

(Algreen-Ussings Reskr. Sml)

Nr. 6. **Kgl. Resol.** af 22. Okt. 1852, hvorved Fundatsen for det af Professor, Konferensraad, Dr. L. Engelstoft stiftede Legat pro comparandis libris forandres derhen, at Legatet for Fremtiden, overensstemmende med de almindelige Regler for Universitetets Legaters Administration, bliver at bestyre under Konsistoriums Tilsyn ved en af samme valgt Eforus. *)

(Univ. Arkiv.)

Eskildsens Legat til Valkendorfs Kollegium.

Selmers Aarb. f. 1841 S. 53, Scheels Koll. og Stip. S. 49, Univ. Aarb. f. 1873—75 S. 142—43.

Kontrolør ved den almindelige Enkekasse Jens Lind Eskildsen bestemte ved Testament af 28. Juni 1835, konfirmeret den 14. April 1841, at en Kapital paa 500 Rdl. Sølv efter hans Død skulde tilfalde Valkendorfs Kollegium, dog saaledes, at Rentenydelsen af denne Kapital var tillagt en bestemt navngiven Person for Livstid. Efter dennes Død i Marts 1874 erholdt Kollegiet fri Raadighed over Kapitalen. Da der ikke ved Testamentet var truffet nogen Bestemmelse om Anvendelsen af Renten, blev det ved Kons. Skr. 2. Sept. 1874 fastsat, at Renten indtil videre anvendes som Tilskud til Afholdelsen af Udgifterne ved Vedligeholdelsen af Kollegiets Have.

Legatets Kapital udgjorde den 1. Jan. 1889. .... 1000 Kr.

Nr. 1. **Extrakt af Testament** af 28 Juni 1835, konf. 14 April 1841. *Bilag.*

Ligeledes udsættes 500 Rdl. Sølv, skriver Fem Hundrede Rigsbankdaler Sølv, hvoraf mit afdøde Søskendebarn, Fuldmægtig Jens Lind Bay af Viborg, hans Datter Johanne Marie Bay, nyder Renten, saalænge hun lever, efter hvis Død Kapitalen tilfalder Valkendorfs Kollegium i Kjøbenhavn. **)

(Extrakt-Afskrift af Testament i Univ. Arkiv.)

*) Lindes Medd. f. 1849—56 S. 800—801.
**) Univ. Aarb. f. 1873—75 S. 142.

Nr. 2. **Kons. Skr.** af 2. Sept. 1874 til Eforus for Valkendorfs Kollegium, hvorved bifaldes, at Eskildsens Legat til Valkendorfs Kollegium bevares særskilt blandt Kollegiets øvrige Legater, og at Renten indtil videre anvendes som Tilskud til Afholdelsen af Udgifterne ved Vedligeholdelsen af Kollegiets Have.*)

(Univ. Arkiv.)

Estrups Legat til Valkendorfs Kollegium.

(Det Estrupske Legat ved Valkendorfs Kollegium.)

Scheels Koll. og Stip. S. 49, Selmers Aarb. f. 1840 S. 33—36, f. 1841 S. 54, f. 1843 S. 65. f. 1846 S. 54—58 og f. 1847 S. 80—81.

Forhenværende Direktør for Sorø Akademi, Etatsraad, Dr. phil. H. F. J. Estrup til Kongsdal skjænkede i Aaret 1836 til Valkendorfs Kollegium en Kapital af 1000 Rdl., idet han overlod til Konsistorium at anvende samme til Kollegiets Tarv, paa den Maade, som det maatte finde mest hensigtsmæssig. Efter Konsistoriums Forslag blev det da ved kgl. Resol. 17. Jan. 1840**) bl. a. bifaldet, at det Kollegiet tilhørende gamle og ubrugbare Bibliothek maatte afhændes ved Auktion, at det Baghus i Kollegiets Gaard, hvori denne Bogsamling havde været opbevaret, maatte forandres saaledes, at det indrettedes til Boliger for 4 Studerende, og at dertil maatte anvendes ovennævnte af Etatsraad Estrup skjænkede Kapital af 1000 Rdl., i Forbindelse med de af denne senere tilbudne 100 Rdl. Denne Plan kom imidlertid ikke til Udførelse***), og det blev derefter ved kgl. Resol. 3. Aug. 1846 bifaldet, at der af bemeldte Kapital paa 1000 Rdl. skulde oprettes et Legat for Alumner paa Kollegiet. Ifølge den af Konsistorium under 26. Maj 1847 oprettede Fundats, som den 18. Juni s. A. forsynedes med kgl. Stadfæstelse, benævnes Legatet det „Estrupske Legat ved Valkendorfs Kollegium". Kollegiets Eforus er tillige Eforus for Legatet. Af den aarlige Rente udredes et Stipendium paa 60 Kr. til en Alumnus paa Kollegiet, som har opnaaet idetmindste Første Karakter til „Examen philologico-philosophicum", eller som har „de Qvalificationer, som i Fremtiden ville blive at agte lige med denne". Konsistorium udnævner den, „som meest anbefaler sig ved Flid, Sædelighed og Evner". Stipendiet tildeles den Paagjældende paa 3 Aar, men kan fornyes for ham paa indtil 2 Aar. Det kan kun oppebæres af den, som endnu er Alumnus paa Kollegiet ved Rentens Forfaldstider (Juni og Dec.). Det Overskydende af Renten — hvortil endvidere komme de Portioner, som ikke maatte kunne udbetales i Tilfælde, hvor Stipendiaten af en eller anden Grund afgaaer fra Kollegiet saa kort før Forfaldstiden, at ingen ny Stipendiat forinden kan udnævnes — oplægges og forrentes, indtil den

---

*) Univ. Aarb. f. 1873—75 S. 142—43.
**) Herom henvises til Selmers Aarb. f. 1840 S. 33—36.
***) Se herom nærmere i Selmers Aarb. f. 1846 S. 54—58.

oprindelige Kapital er blevet fordoblet, i hvilket Fald en ny Portion oprettes, medens den overskydende Rente fremdeles oplægges. Hver Gang Fremvæxten atter naaer Kapitalens oprindelige Beløb, kan der efter Konsistoriums Skjøn enten oprettes nye Portioner eller Stipendiets Beløb forhøjes for Stipendiaterne. Dersom Legatets Renteindtægt skulde formindskes, udbetales Stipendiet dog med det ovenfor bestemte Beløb, saafremt den overskydende Rente til den Tid kan afgive idetmindste et saa stort aarligt Oplæg som det, hvormed der oprindelig begyndtes. Er dette ikke Tilfældet, bliver Stipendiet saavidt fornødent at nedsætte og at udbetale med dette mindre Beløb, indtil Legatets Renteindtægt er forøget saaledes, at den fulde Stipendieportion, foruden Oplæget, deraf kan afholdes. Derefter fortsættes med Oplægene, indtil der kan dannes en ny Stipendieportion paa 30 Rdl. og desuden udredes det ovennævnte Oplæg.

Stipendiets Kapital udgjorde den 1. Jan. 1889........ 3350 Kr.

Nr. 1. **Kgl. Resol.** af 3. Aug. 1846, hvorved det bifaldes: 1, at den i Valkendorfs Kollegiums Gaard værende gamle Bibliotheks- og Auditoriibygning, istedetfor, ifølge kgl. Resol. 17. Jan. 1840, ved Hjælp af den af Etatsraad Estrup i Aaret 1836 skjænkede Gave af 1000 rb. til Valkendorfs Kollegium at omdannes til nye Friboliger for Alumner, snarest muligt sælges til Nedbrydelse, og at ligeledes en Del af den Mur, der skiller Haven fra Gaarden, nedrives, dog at 6 Alen i den østlige Ende blive staaende og benyttes ved Opførelsen af en ny Bygning til Brændsel m. v., saaledes som i det allerunderdanigst fremlagte Overslag under Nr. 4 er nærmere opgivet, samt at den Plads, som indvindes ved Bygningens Nedbrydelse, lægges til Haven, og at denne skilles fra Gaarden ved et Stakit, som opføres paa det Sted, hvor Auditoriets sydlige Façade nu staaer, samt i Flugt med samme; 2, at de Renter, som ere opsamlede paa den Estrupske Gave, anvendes til Afholdelse af Omkostningerne ved de nødvendigste Foranstaltninger til Afhjælpning af den i Kollegiets Bygning herskende Fugtighed paa den allerunderdanigst ommeldte Maade; 3, at der af Hovedkapitalen af bemeldte Gave oprettes et Legat under Navn af det Estrupske, stort 1000 rb., hvis Renter skulle komme 1 eller 2 Alumner paa Kollegiet tilgode, efter frit Valg af Konsistorium, overensstemmende med den Fundats, som for Legatet vil blive at udfærdige og til Vor allerhøjeste Konfirmation at forelægge. *) *Bilag.*

(Univ. Arkiv.)

Nr. 2. **Fundats** af 26. Maj 1847, konf. 18. Juni s. A., for Etatsraad Estrups Legat.

Efterat det ved kongelig Resolution under 3. August 1846 er allernaadigst bifaldet, at den i Aaret 1836 til Valkendorfs Collegium af nu afdøde Etatsraad, Dr. philos. H. F. J. Estrup til Kongsdal, skjænkede Gave, stor 1000rd, bliver at anvende til et Stipendium for Een eller Tvende Alumner paa det nævnte Collegium, har Consistorium forfattet følgende Fundats for dette Legat.

§ 1. Legatet skal føre Navn af det „Estrupske Legat ved Valkendorfs Collegium", og dets Capital 1000rbd skal stedse forblive urørt og bestyres i Forening med Collegiets øvrige Capitaler, dog saaledes at det erholder sin særskilte Conto i Qvæsturens Bøger. Collegiets Ephorus er Ephorus for

---

*) Selmers Aarb. f. 1846 S. 54—58.

Legatet og aflægger Regnskabet for det paa samme Maade som for de øvrige med Collegiet forbundne Legater.

§ 2. Af Kapitalens Rente udredes eet Stipendium til Beløb 30rbd aarlig, som udeelt tillægges een Studerende, som er Alumnus paa Collegiet, og udbetales tvende Gange om Aaret, naar Renten forfalder; hvorimod den overskydende Rente indbetales i Qvæsturen til Oplæg og Forrentning i Forbindelse med Legatets Capital.

§ 3. Det Estrupske Stipendium kan kun søges af Alumner paa Collegiet, som have opnaaet i det Mindste Laudabilis til Examen philologico-philosophicum, eller have de Qvalificationer, som i Fremtiden ville blive at agte lige med denne. Blandt Ansøgerne udnævner Consistorium Den, som meest anbefaler sig ved Flid, Sædelighed og Evner.

§ 4. Stipendiaten udnævnes paa tre Aar, men Stipendiet kan ved gjentagne Udnævnelser tillægges ham enten paa et Aar ad Gangen eller paa to Aar, saaledes at han i Alt nyder det i fem Aar. Dog kan det i alle Tilfælde kun oppebæres af Den, som endnu er Alumnus paa Collegiet, naar Renten falder.

§ 5. Dersom en Stipendiat enten maatte af Consistorium befindes uværdig til at nyde den ham tilkommende Portion, eller uforventet afgaaer fra Collegiet saa kort før Forfaldstiden, at ingen ny Stipendiat forinden kan udnævnes, bliver Stipendiet for en saadan Termin at oplægge til Fremvæxt ligesom det aarlige Rente-Overskud (§ 2.).

§ 6. Naar den oprindelige Capital ved de i § 2 og 5 ommeldte Oplæg er fordobblet, oprettes en ny Stipendieportion, der bliver i alle Maader at behandle i Lighed med den oprindelige, ligesom den overskydende Rente fremdeles skal oplægges paa samme Maade som ovenmeldt.

§ 7. Hvergang paa denne Maade Fremvæxten atter naaer Legat-Capitalens Beløb, skal det staae den fremtidige Bestyrelse frit for enten at oprette nye Stipendiepladser eller med den forøgede Rente at forhøie Stipendiets Beløb for Stipendiaterne.

§ 8. Skulde Legatets Rente-Indtægt i Fremtiden ved tilfældige Omstændigheder, saasom Rentefodens Nedsættelse, blive formindsket, skal dog Stipendiet udbetales med det ovenfor bestemte Beløb, saafremt den overskydende Rente til den Tid kan afgive i det Mindste et saa stort aarligt Oplæg som det, hvormed der nu begyndes. Men er dette ikke Tilfældet, bliver Stipendiet saavidt fornødent at nedsætte og at udbetale med dette mindre Beløb, indtil Legatets Rente-Indtægt er forøget saaledes, at den fulde Stipendieportion, foruden Oplæget, deraf kan afholdes. Derefter continueres med Oplægene, indtil der kan dannes en ny Stipendieportion paa 30rbd og desuden udredes det i § 6 bestemte Oplæg og saa fremdeles.

(Kvæsturens Arkiv.)

Fabricius' Legat.

(Frederik Fabricius' Legat for Alumner paa Regentsen eller Collegium regium.)

Univ. Aarb. f. 1873—75 S. 138—39.

For at knytte Erindringen om Frederik Fabricius' Navn til Regensen, hvilken han havde viet sin Virksomhed som dennes Viceinspektor i 42 Aar, skjænkede en af Fabricius' Venner Universitetet en Kapital af 2500 Rdl. til dermed at grundlægge et Legat under Navn af „Frederik Fabricius' Legat for Alumner paa Regentsen eller collegium regium". Ifølge den af Konsistorium udfærdigede Fundats

af 15. Sept. 1873, konf. den 19. s. M., deles den aarlige Rente i 2 lige store Portioner à 96 Kr. 87 Ø., der bortgives af Konsistorium efter Indstilling af Regensprovsten, der er Legatets Eforus. Bortgivelsen sker til Alumner paa Regensen for 1 Aar ad Gangen; men Konsistorium kan paany bortgive Legatet til den samme Alumnus; dog kan Ingen nyde Legatet længere end 3 Aar.

Legatkapitalen udgjorde den 1. Jan. 1889 .... 5000 Kr.

Fundats af 15. Septbr. 1873, konf. den 19. s. M., for Frederik Fabricius' Legat for Alumner paa Regentsen eller collegium regium. *Bilag.*

Vi Rektor og Professorer ved Kjøbenhavns Universitet gjøre vitterligt:

En af Frederik Fabricius' Venner har ønsket for en længere Fremtid at knytte Erindringen om denne hæderlige Oldings Navn til den Stiftelse, han har viet sin Virksomhed i den lange Tid af 42 Aar, og i dette Øjemed skjænket Universitetet en Kapital af 2 500 Rdl. R. M. i kongelige fire Procent Rente bærende Obligationer, nemlig Litr. K. Nr. 5826 paa 1 000 Rdlr., Litr. K. Nr. 6005 paa 1 000 Rdlr. og Litr. L. Nr. 131 paa 500 Rdlr., alle med tilhørende Rentekoupons fra 11. Decbr. 1873, til dermed at grundlægge et Legat under Navn „Frederik Fabricius' Legat for Alumner paa Regentsen eller collegium regium“. I Overensstemmelse med Giverens Ønsker og de af ham angivne nærmere Vilkaar har Konsistorium forfattet følgende Fundats:

1. Legatet bestyres som en for sig bestaaende, selvstændig Formue, men forøvrigt paa samme Maade som Kjøbenhavns Universitets øvrige Legatmidler. Regentsprovsten er Legatets Eforus.

2. Understøttelse af Legatet kan søges af Alumner paa Regentsen eller collegium regium, som paa Grund af Trang, Begavelse og Flid ere værdige til Understøttelse.

3. Den aarlige Rente deles i to lige store Portioner, der bortgives af Konsistorium efter Indstilling af Regentsprovsten, eller, saa længe Justitsraad Fabricius lever, af denne, dersom han er villig til at paatage sig det. Bortgivelsen sker paa et Aar ad Gangen, men Konsistorium kan paa ny bortgive Legatet til den samme Alumnus; dog kan ingen nyde Legatet længere end 3 Aar. Understøttelsen udbetales halvaarsvis, første Gang fra 11. Decbr. 1873.

(Kvæsturens Arkiv).

Ane Finckes Legat.

(Bartholin-Finckes Legat.)

Hofmans Fund I S. 168.

Ved Fundats af 11. Juni 1679 skjænkede Arvingerne efter Professor Casper Bartholins Enke, Ane Fincke, i Henhold til dennes i levende Live udtalte Ønske, Kjøbenhavns Universitet en Kapital af 1300 Rdl. Sp., hvis Renter ifølge Fundatsen anvendes paa følgende Maade: Renten af 500 Rdl. Sp. tildeles „en af Professorernis Encker som er fattig eller Vedtørfftig, og derhoss i sitt Liif og Lefned skickelig som en rett Encke“. Slægten har under lige Vilkaar Fortrinsret. Renten af 300 Rdl. Sp. uddeles til „fattige Hussarme“ og Renten af 500 Rdl. Sp. gives et „Piige-Barn, som enten af Arfuingerne eller Slect og Venner, som det kunde hafue best fornøden till deris optuctelse, og af de vedkommende kunde eragtis dennem bør at nyde;

eller og om ingen af dennem kunde findis, da andre fremmede til samme Brug at forundis".

Den sidste Kapital findes ikke mere, i alt Fald ikke ved Universitetet; de 2 første vare allerede paa den Tid, da Erasmus Bartholin den 5. Dec. 1696 oprettede sit Testament, nedsunken til 500 Sletdaler eller 333 Rdl. 2 Mk., jfr. Selmers Aarb. f. 1838 S. 117. De udgjorde den 1. Jan. 1889 666 Kr. 66 Ø.

Ifølge Decision af 7. Aug. 1838 tillægges af den samlede Renteindtægt 5/8 en Professorenke og 3/8 Husarme. Uddelingen foregaaer ved Eforus paa Konsistoriums Vegne.

Dette Legat er forenet med Erasmus Bartholins Legat (Bartholin-Finckes Legat). De forenede Legaters samlede Kapital udgjorde den 1. Jan. 1889 .... 6448 Kr. 37 Ø.

Bilag. Nr. 1. **Fundats** af 11. Juni 1679.

Kiendis Vij Underskreffne att efftersom Voris Salige Moder Ane Fincke Sal: D. Caspers Bartholins haffuer udi sitt Leffuende Liff, Gud till ære og de Nødtørfftige till Hielp og Husualelse giffued till de Fattige Husz-Arme og Vedtørfftige Enker It Tusinde Rixdaler *in specie,* huor af Hun Selff allereede Hafde erlagt till *Superintendenten* her udj Stiffted Sahl: *D: Hans Scane* Toe Hundrede Rix-Dalr. *in specie* till fattige Preste Encker; og den Sal: *Matronis* siidste Villie og Begiering hafuer der foruden Vaared, at Edle og Høylærdt Mands *Mag: Bartoli Bartholini* Hendis Sønnedaatter *Sille Marie Bartholin* aarligen maatte nyde til sin optuctelsse Renten af Femb-Hundrede Rixdal: *specie.* Da paa det denne Voris Sahl: Moders Gudelige og Christelige Meening og Villie kunde dessbedre effterkommis og Uryggeligen blifue holdett, hafue Vj for Os og Voris Arfuinger opretted denne Fundatz huor effter, med offuenbem^te Penge som ere udj een *Summa* Tretten Hundrede Rixdaler *in specie,* foruden de 200 Rixdaler till fattige Preste Encker udgifne, som allereede ere lefuerede, altiid skal forholdis.

1. Till denne *Capital* paa 1300 Rixdaler specie ere udlagde tuende *obligationer* den eene Sal: *Cantz:* Offue Bielckis *Dat:* 11 *Junij* 1668 med forlofuere Hr. *Henrick Bielcke,* og Hr. *Jørgen Bielcke* paa Siuf Hundrede Rixdal: *Specie,* den anden F^r *Ane Hundorfs* Sl. Rønne Billes *dat* 7 *April* 1663, paa *Capital* Siuf Hundrede og Femten Rixdaler *specie* med Jordegotz till underpant i Sieland; Huoraf tilkommer disse *Legata* Sex Hundrede Rixdl: *Spec:* huilche *obligationer* udj disse Vanskelige tiider icke kunde opsigis, eller erleggis og forandris; Og skall samme *Capital* paa 1300 Rixdlr: *Spec:* altiid staa og udsettis paa Rente hos Visse og Vederhefftige Folck, eller med god forsichring eller forlofuere; paa det at Renten aarligen kand erleggis og betalis til de Vedkommende. 2. Disse penge eller *obligationer* skall staa under enten *Consistorij Direction,* om de Ville sig paatage denne Umage, eller under een af Liifsarfuingernis, eller en anden god og Vederhefftig Mands, som effter deris død sig ville det paatage, huilchen som samptlige og fleeste nestlevende Arfuinger vilde dertill udvelge, og Renten deraf uddele til de Vedkommende. 3. Renten af de Femb Hundrede Rixdlr: skall betalis naar de indkommer till huer 11 *Junij* til en af *Professorernis* Encker som er fattig eller Vedtørfftig, og derhoss i sitt Liif og Lefned skickelig som en rett Encke. Dog dersom nogen af Voris Sal: Moders og Voris Egen Slect og Venner kunde blifue forarmede enten de ere udaf *Professorernis* Encker, eller nogen anden uden for *Universitetet,* Encker eller icke, da maa de frem for andre nyde disse Tredive Rixdlr: Rente aarligen saa lenge de ere Vedtørfftige, og skicher sig Vell. 4. Renten af de Tre-Hundrede Rixdlr. schall den som

disse *Legatorum Capital* i forvaltning hafuer, uddeele till fattige Hussarme, huilche hand det aar kand eragte nødtørfftige. 5. Renten af de Femb-Hundrede Rixdlr: *specie* schall aarligen betalis till *Mag: Bartolj Bartolinj* Daatter *Sille Marie Bartholin*, saa lenge hun dennem til sin optuctelse hafuer fornøden, og derudj skiche sig vell indtil hun ved it Erligt Ecteskab kunde vorde forsiunet, og effter sine Venners ynsche og fornøyelse. Siiden schal samme Rente aarlig gifuis nogen anden Piige-Barn, som enten af Arfuingerne eller Slect og Venner, som det kunde hafue best fornøden till deris optuctelse, og af de vedkommende kunde eragtis dennem bør at nyde; eller og om ingen af dennem kunde findis, da andre fremmede til samme Brug at forundis. Dette fast og Ubrydeligen at skulde holdis og Efflerkommis af Os og Voris effterkommere og Arfuinger, saasom en huer dett for Gud og deris Samvittighed ville forsuare, og at disse *Capitaler* iche maa till anden Brug optagis og anvendis, saa fremt de som det giøre, iche ville at de og deris Arfuinger derfore schulde stande til Rette, og *Capitalerne* da aff de Lefuendis, oss eller Voris Arfuinger, alt henleggis til anden Christelig Brug. Huorfore Vi dette til Bekrefftelse hafuer underschreffuet, og deraf Tvende *originaler* forferdiged, huoraf dett eene schall blifue udj dette Kongl: *Universitetets* Giemme, og dette andett hos de som samme *Legata* er begiered og sig paatage at forwalte. Og ombediss Tienstvilligen og kierligen *Mag^{cus} Academiæ Rector* og *Clarissimi Dⁿⁱ Professores* at Vilde hafue een Christelig tillsiun at denne *Fundatz* maatte j alle Maader blifue holdett og effterkommet. *Datum* Kiøbenhafn dend Elleffte *Junij* Aar It Tusinde Sex Hundrede Halffierdesinds-Tyffue og Nie.

Bertell Bartholin. *Thomas Bartholin.* Paa min kiere daatter Velb: Fr: Anna Catrine Müller, hendes Børns wegne. *E. Bartholin.*

HEinrich Müller.

Anne bartolin. *Gaspar Bartolin.* *P. Schade.*

(Efter de to ligelydende Originaler i Universitetets Arkiv Nr. 50 med 5 og 7 vedhængende Segl.)

Nr. 2. **Decision** af 7. Aug. 1838 til Eforiregnskabet for 1836—37 for Bartholin-Finckes Legat, ifølge hvilken Renterne af de i Univ. og Skole-Direkt. Skr. 9. Dec. 1837*) ommeldte 333 Rdl. 32 Sk. overensstemmende med Konsistoriums Indstilling i Fremtiden bliver at fordele saaledes, at 5/8 tillægges en Professorenke, 3/8 Husarme.**)

(Eforiprot.)

Thomas Fincks Legat.

Hofmans Fund. I. S. 155—61, Jansons Beskr. S. 16, Badens Univ. Journal f. 1799 S. 73—78, Engelstofts Annaler f. 1812 S. 184—85, Scheels Koll. og Stip. S. 75—77.

Professor ved Kjøbenhavns Universitet, Dr. med. Thomas Finck skjænkede ved Gavebrev af 6. Jan. trium Regum 1619 det medicinske Fakultet en Kapital paa 2200 Rdl. Sp. Renten af denne Kapital, der efter den da gjældende Rentefod var beregnet til 6 pCt., var fordelt paa følgende Maade: 100 Rdl. skulde gives „en Philosophiæ oc Medicinæ studioso, udi fremmede Academiis sig der mett att underholde oc for^{ne} studia att continuere“, — eller ogsaa „effter indfallende leylighed oc nøyhafftige aarsager“ anvendes til „att holde fem Personer

*) Er aftrykt under Erasmus Bartholins Legat.
**) Selmers Aarb. f. 1838 S. 117.

Philosophiæ aut Medicinæ studiosos" ved Kjøbenhavns Universitet med 20 Rdl. til hver, — 20 Rdl. vare bestemte til Fremvæxt, og 12 Rdl. skulde 20 Rdl. „undis Facultatis Medicæ Professoribus oc Medico Doctori seniori in Facultate Philosophica mett Decano Facultatis artium". Fremdeles indeholdt Gavebrevet den Bestemmelse, at efterhaanden som Fremvæxten voxede op til 100 Rdl., skulde Renten heraf tildeles „en to eller tre Philosophiæ aut Medicinæ studiosis", senere tillige de fornævnte Professorer. Da Giveren døde d. 24. April 1656, var Legatet endnu ikke traadt i Virksomhed. Arvingerne gjorde da den Forandring i Bestemmelserne, at Fremvæxten skulde falde bort, hvorhos de forøgede Kapitalen til 3000 Rdl. Sp. Under 11. Marts 1681 forfattede Testators Børnebørn en Fundats, efter hvilken i Forbindelse med Kons. Skr. 13. April 1844 følgende Regler gjælde for Legatet.

306 Kr. 76 Ø.*) anvendes aarlig „till een dycktig persons uden Lands-Reyse, som studerer Medicinam oc Philosophiam". Stipendiet nydes i 5 Aar „om hand saa lenge udi Fremmede Lande forblifuer". Stifterens Slægtninge have Fortrinsret. Udnævnelsesretten tilkommer ligeledes Stifterens Slægt; findes ingen af denne, gaaer Retten over paa det lægevidenskabelige Fakultet. For Tiden udnævnes Stipendiaterne af bemelte Fakultet. - Til 6 „Hæderlige oc Lærde personer eller studiosis her paa Academiet" uddeles aarlig 14 Kr. til hver, hvilken Understøttelse de nyde i 5 Aar. Ogsaa for disse Understøttelsers Vedkommende udøves Udnævnelsesretten af Stifterens Slægt; dog saaledes, at det lægevidenskabelige Fakultets Approbation herpaa udkræves; forsaavidt der intet Forslag fremkommer fra denne, sker Udnævnelsen af Fakultetets Dekanus. De i Gavebrevet nævnte 4 Professorer erholde hver aarlig 8 Kr., nemlig „de tvende Facultatis Medicæ Doctoribus, Medico Doctori Seniori in Facultate Philosophica oc Decano Facultatis artium"**), og 4 Kr. „blifuer til dends disposition oc smaa udgifter som hafuer Cistam medicam udi giemme".

Legatets Kapital udgjorde d. 1. Jan. 1889...... 11012 Kr. 89 Ø.

Bilag. Fundats af 6. Jan. 1619 for *Thomas Finck's Legat.*

Thomas Finck Med. Doctor oc Professor udi Kiøbenhaffn kendis for alle udi dette mitt obne Breff, att ieg Gud alsommægtigste till ehre oc tacknemmeligheds beviisning, saa oc gode *ingenia* saa vell som *studia Medica* oc *Philosophica* att befordre, mett frie villie oc huu aff gode *affection* oc betenckelse haffuer *funderet* oc giffuet, *perpetuerer* oc *funderer*, oc giffuer her mett fra mig oc mine arffuinge till *Academiæ Hafniensis Facultatem Medicam* itt *Capital* oc Hoffuetstoll paa to tusend oc to hundrede gode uforfalskede fuld-

---

*) Naar Kons. Skr. 13. April 1844 nævner 146 Rdl. 46 Sk., ligger dette i, at Administrationsgebyret til Universitetskvæsturen den Gang var 1/4 pCt. af Kapitalen, medens det nu er 1/32 af Udbyttet.

**) ɔ: de 2 ældste Professorer i det lægevidenskabelige Fakultet, den ældste Professor i det filosofiske Fakultet, jfr. Badens Univ. Journal f. 1799 S. 78 Note, og Dekanus i sidst nævnte Fakultet.

victige enckende richsdaler, som *trium Regum* 1620 erleggis skall oc deris aarlige rente sex aff hundrede, udi efterscreffne maade oc forordning siden att anvende: Først skall 20 daler aarlige giemmes till fremvexitt, saa A° 1625 *trium Regum*, oc siden effter huer fem aar sanckett kand udsettis itt hundrede daler. Dernest de 12 daler undis *Facultatis Medicæ Professoribus* oc *Medico Doctori seniori in Facultate Philosophica* mett *Decano Facultatis artium.* For dett tredie de itt hundrede daler giffuis en *Philosophiæ* oc *Medicinæ studioso*, udi fremmede *Academiis* sig der mett att underholde oc forne *studia* att *continuere*, dog mett ydermere betenckende oc vilckaar Att effter indfallende leylighed oc nøyhafftige aarsager raadeligtt, undertiden kand artis, her udi *Universitetet* att holde fem Personer *Philosophiæ aut Medicinæ studiosos*, saa att huer 20 daler bekommer, udi 2 eller 3 aar effter leylighed, oc naar der iblantt findis itt smucktt oc bequemtt *ingenium*, da kand samme *communi inspectorum consilio* udtagis oc mett forne 100 daler forlehnis udi 4 eller 5 aar effter *inspectorum* gode *discretion*, Oc skall her hos merckis, att ingen derfor forbi skall gaais for att være till Flensborg udi Eydersted eller ellers udi førstedum Slesvig oc Holsten født, alene att de værett haffuer *Academiæ nostræ studiosi.* Dersom ocsaa aff mine arffuinge slecht og Svogerskab kand lige gode oc bequemme der till være, oc samme begierer, da skall de icke minder men heller der till befordris Rente aff fremvexitt belangendis, naar de 100 voxett er, skall renten der aff undis, først en to eller tre *Philosophiæ aut Medicinæ studiosis*, efftersom fremvexitt sig forbedris, som her *in Academia* kand fremdragis, att der aff en kand tagis oc mett dett *ordinario* 100 daler *stipendio* kand forlehnis Dersom ogsaa *temporis decursu* fremvexitt saaledes forbedris, att baade her hiemme nogle kand tillige holdis, oc dog den kand være forsørgett udenlands er, saa vell som *inspectoribus professoribus* nogett till kand leggis, maa samme *inspectorum omnium judicio & consensu* vell tilstedis. Capital oc huis altid effter fem aar till fremvexitt voxer skall hos gott viss folck aff adell paa omslags breffue oc adelige indlager aff *inspectoribus* udsettis, saa att Lands Loug og Øffrigheds forordning altid udi actt tagis oc effterfølgis som *fori ac juris processum* vedkommer. Oc der till att samme forordning oc denne min Gaffue maa till nytte og gaffn effter forige indhold brugis oc ubehindrett *perpetueris*, saa haffuer ieg *inspectores* der till *deputerit* icke allene mine rette neste effterhaanden arffuinge, men ogsaa forne *Academiæ Professores* mine kiere *Collegas* oc *Successores*, oc kierligen særdelis alle ombedett att de her paa actt giffuer, att denne velmente gaffue maa till dychtige Personer altid anvendis, som baade her oc paa de steder de sig skulle forholde, der de nogett redeligtt oc gott see høre oc forfare kand, og samme steds deris *studia* oc *exercitia* saa anlegger oc *inspectoribus* noksom beviser, att de udi fremtiden *regno* oc *Reipub.* till nytte oc gode udi forne *Medicinæ* oc *Philosophiæ studiis* tiene maa. Dersom ocsaa mine neste arffuinge icke tilstede ere, skall de af *reliquis inspectoribus* der om erinneris, at de saa maa *præsentire* oc mettraade huem samme gaffue huer tid skall haffue att nyde, Huoroffuer skulle *professores inspectores* holde richtig regnskab baade om *alumnos* saa oc om *stipendia*, att om derom mine arffuinge nogen tid forklaring begierde, samme dennom nøyhafftig giøris oc visis kunde. For denne deris umage haffue de aarlige 12 daler att nyde, oc huis udi fremtiden kand forbedris, oc om nogett aff dett smaa som er udi 4 aar samlet till fremvexitt, forventis kand, maa dennem till gode komme. Mine arffuinge, som icke ere *professores* lader sig dermett nøye att de *præsentirer* og mettraader offuer denne velmente forordning og gaffue, som de end en deel till kand haffue att forvente. Oc som ieg ingenlunde tuiffler Gud alsommechtigste, udi huis almæctige Haand voris *sortes* ere, io her till sin naade oc velsignelse forlehner, *Magnif. Dn. Cancellarius, Dn. Rector* oc menige *Academiæ professores* samme velmente forordning io hielper att befordre oc handheffue, under Guds naadigste belønning, saa vill ieg mine arffuinge dette *disertè* forbeholdett haffue, om samme forordning till forne brug icke saa holdett oc anvendt vorder som forskreffuett stander, att de da denne *donation* igen maa kalde og fordre, efftersom *copia* oc genpart her paa aff *Academia* mig giffuen er, ydermere

udviser. Till vidnisbyrd att saaledes holdis skall, haffuer ieg ombedett hederlige oc høylerde mend mine kiere suogre oc sønner *Medicinæ Doctores* oc *Collegas*, *D. Casparum Bartholinum pro tempore Academiæ Rectorem magnificum*, *D. Georgium Fureninm*, *D. Olaum Worm Philosophicæ Facultatis spectabilem Decanum* mett mig att besegle oc underskriffue. *Actum* Kjøbenhaffn den 6 *Januarii trium Regum* 1619.

Thomas Finch.	Casparus Bartholinus.	Georgius Fuiren.	Olaus Worm.
M. P.	M. P.	M. P.	M. P.

(Originalen paa Pergament med 4 vedhængende Segl i Univ. Arkiv Nr. 49.)

Nr. 2. **Ny Fundatz** for Thomas Fincks Legat af 11 Marts 1681.

Vii underskreffne giøre witterligt, efftersom Voris Salige *Respective* kiære Faders oc Moders Fader hafuer *legeret* tou tusinde Rixdl^r *in specie* till een dycktig persons uden Lands Reyse oc anden brug effter *Fundatzens* indhold af *dato* d: 6 *Januarij* 1619 oc at af smaa renten og ofuerskuddet fleere *Capitaler* aar fra aar skulde tilvoxe, huilchet saa vit forandret er, at det ved et fast *Capital* er forblefuen, oc for *Argumentationen* allerede tillagt oc *Capitalet* forbedret til tre tusinde Rixdl^r *in specie;* Mens woris Salige Forældre wed døds fald oc andre hendelser ere worden forhindret, een fuldkommen *Fundatz* at oprette baade paa forandringen oc forbedringen, saa vel som *repræsentationen* med widere, som offte er *projecteret*, mens endnu till ingen endskab fuldbyrdet: Da hafuer vi effter *Legatoris* meening oc Voris Salige Forældris Vedtegt, for os, Voris arfuinger oc *Agnater* till ævig tid slutted oc Vedtaget, ligesom vi hermed slutter oc vedtager, at bemelte 3000 Rixdl^r *in specie* till sielf samme brug ævindelig skal forblifue, oc pengene paa Rente udsettis mod 6 *pro C^{to}* aarlig hos vederhefftige Folck med gode Forlofuere eller nøyacktig pant effter *Fundatzen* af *Facultate Medica* oc *Jus Judicandi* hos dennem forblifue.

Mens af dend aarlig Rente 180 Rdl: *in spec:* skall 120 Rdl: anvendis till een dycktig *persons* uden Lands-Reyse, som *studerer Medicinam* oc *Philosophiam* paa Fem aars tid, aarlig 120 Rdl: om hand saa lenge udi Fremmede Lande forblifuer, eller den tid afkortis saa lenge hand be^m: 120 Rdl: aarlig kunde hafue nødt, førend hand af Landet kunde weret forhindret at udreyse: Huilcken person af samplig arfuingerne effter de fleeste Stemmer skal udvelgis *secundum stirpes*, saa at *Familia Finchorum* hafuer 2 Stemmer effter 2 Sønners Hofuedlaadde, *Familia Bartholiana, Wormiana*, *Fureniana*, oc *Brochmanniana* hafuer huer een Stemme effter huer et Søster Lod tilsammens 6 Stemmer, oc udi fald at ligge Stemmer skulde wære, da *decisionen* at stande hos dem som *Jus Judicandi* hafuer, bemelte 6 Stemmer *repræsenteris* af dend Eldste oc Neste *Agnat* af Sønnerne udi huer Stirpe, som her udi Staden eller *Provintzien in persona* eller per *Procurationem authenticam* nerwerende er, eller af dessen *legitimo Tutore in minorennitate*, oc naar ingen Sønner till ere, af dend Eldste daatter, som nerwerende er udi samme *Agnationis Gradu* eller hendis *Legitimo Curatore* førend *Jus representationis* till dend Elste Søn udi *Longinqviori gradu* af samme *Stirpe* komme kand, oc endeligen dersom ingen skulde i fremtiden udaf slige Arfuinger eller *descendenter* befindes, da denne *persoon* af *Facultate Medica* at *eligeris.*

Saa lenge nogen af *Nepotibus*, *Agnatis* oc *Descendentibus* till ere, som samme *Stipendium* till deris uden Lands Reyser skulde wilde begiere her udi Rigerne, eller af *Agnatis* udi det Førstendømme Slesviig oc Holsteen, som *Medicinam Philosophiam studerer*, skall dennem ingen imod *Testatoris* Villie forredragis: Mens naar ingen af dennem till ere eller flere *Competitores inter Agnatos* paa een gang, skall ett dycktigt *subjectum* effter de fleeste af de 6 bem^{te} Stemmer *eligeris*, oc om de af *Facultate Medicinæ* udi det Kongelige *Academie* icke *approberis* kunde, da skall een anden dycktig persohn *inter Competitores*, oc ingen af *Agnatis maturi* eller *Idonej* ere, eller det begierer, et andet dygtig *subjectum eligeris*, oc iligemaade till *approbation* forsendis effter dend første *fundatz.*

Dernest uddeelis 42 Rdl: aarlig af Renten till Sex Hæderlige oc Lærde personer eller *studiosis* her paa *Academiet,* som enten af den som *Jus repræsentationis* hafuer worder *eligeret* oc af *Decano* oc *Professoribus Medicinæ approberet,* eller huem *Decanus* der till *eligerer* naar ingen *presenteris.* Dog skall huer som *Jus præsentationis* hafuer udi huer af bemte 6 Hofuedlodde om paasketider udnefne, huo de det forunde vill eller *continuere,* dog icke ofuer 5 aar paa een persohn at *continueris,* paa det huo som *presenteret* worder, inden Pintzedag kand *approberis* eller een anden *eligeris:* mens udi fald at ingen inden 1 *Maij præsenteris* af dem som der till effter denne *fundatz* berettiget er, da skall *Facultatis Medicinæ Decanus* mackt hafue at forunde een anden skickelig *Studioso* bemte *Stipendium* det aar omkring som uddeelis halfparten till pintz oc dend anden half parten till Jule afften: Oc om nogen af *Stipendiariis* inden *terminerne* døer eller till *officia promoveris,* da *distributionen* at stande till *Decani* egen godfindende till aaretz omgang mod Paaske.

Endelig forholdis med die 18 øfrige Rdl: effter dend første *fundatz* at de 16 Rdl: aarlig *destribueris* till de tvende *Facultatis Medicæ Doctoribus, Medico Doctori Seniori in Facultate Philosophica* oc *Decano Facultatis artium,* oc de 2 Rdl: blifuer till dends *disposition* oc smaa udgifter som hafuer *Cistam Medicam* udi giemme.

Til bekrefftning at dette af os, Voris Arfuinger oc effterkommere, urøggelig oc ubrødelig holdis oc effterkommis skall; oe at huerchen bemte 3000 Rdl *in spec: Capital* eller Rente, eller nogen deell der af till anden Brug optagis eller anvendis maa, end som forskrefuet staar, oc dend første *Fundatz* ommelder, Da hafuer vi tuende eens liudende gienparter af denne *renoverede fundatz* forferdige ladet med egen hender underskrefuet; Oc Zigneter undertryckt. Venlig Ombedendis *Professores Facultatis Medicæ* her udi *Universitetet* till Vitterlighed oc bekrefftning att det af dennem oc deris effterkommere holdis oc fuldbyrdis skall, med os at vilde underskrifue oc forseygle. *Actum* Kiøbenhafn d: 11 *Martij* 1681.

Johann Fineke.
(L. S.)
Paa min Salige broderss
Velbaarne *Thomas Finckess*
Arfuingerss och min egne
Vegne.
E. Bartholin.
(L. S.)

Til Vidnisbyrd, effter
Begiering.
Oluff Borck.
(L. S.)

Bertel Bartholin.
(L. S.)
Maria S. D. Hans
Swanes
(L. S.)
Søster S. M. Erich
Olsens
(L. S.)
Michael Henrichsen
(L. S.)
W. Worm.
(L. S.)
Caspar Bartholin.
Th. f.
(L. S.)

(Originalen paa Papir i Universitetets Arkiv Nr. 49.)

Nr. 3. **Skrivelse** af 1. Marts 1844 fra Prof. A. W. Scheel, til Konsistorium om Fordelingen af Th. Fincks Legat*).

Ved Gavebrev af 6. Jan. 1819 har Professor Thomas Finck skjænket det medicinske Fakultet til Stipendium 2200 Rdl. Sp., hvilken Gave af hans Sønner og Svigersønner er forøget til 3000 Rdl Sp., hvorefter hans Børnebørn have forfattet en Fundation for Stipendiet under 11. Marts 1681. Den findes tillige med Gavebrevet i J. Badens Universitets-Journal VII S. 73—78. Renten af 2000 Rdl. Sp. er bestemt til Rejsestipendium for „en dygtig Person, som studerer Medicinam og Philosophiam", Renten af 700 Rdl. Sp. skal uddeles til „6 hæderlige og lærde Personer eller Studiosis her paa Aca-

*) Selmers Aarb. f. 1844 S. 70—71.

demiet" og af Renten af de 300 Rdl. skulle 16 Rdl. Sp. (Rentefoden forudsættes at være 6 pCt.) undes „Facultatis Medicæ Professoribus og Medico Doctori seniori in Facultate Philosophica med Decano Facultatis artium", og de 2 Rdl. „blive til Dens Disposition og smaae Udgifter, som har cistam medicam i Gjemme". Kapitalen er uden Tvivl, ligesom andre ældre Universitetslegater, omsat til Kroner og derefter til Kourant, nemlig til 3240 Rdl. i Kroner eller 3442 Rdl. 48 Sk. Kourant. Den udgjør nu i Følge den af Kongen under 20. April 1837 approberede Fortegnelse 5506 Rdl. 43 Sk. Forøgelsen er sket ved Opslæg. Anledningen til disse Opslæg kan vel ikke nu tilstrækkelig oplyses, da den ældre Legatprotokol er brændt under Bombardementet i Aaret 1807; men de maa dog uden Tvivl, idetmindste for den største Del, anses bevirkede derved, at Rejsestipendiet til forskjellige Tider ikke har været bortgivet (se Baden l. c. S. 78) eller er blevet udbetalt med et for lidet Beløb. Den nuværende Legatprotokol gaaer tilbage til 1807. Fra den Tid ere Indbetalinger skete til Kvæsturen hvert Aar til 1815, fremdeles i Aarene 1816—20, i 1825, 1828, 1830—34 og 1836. Intet Rejsestipendium har været udbetalt i Aarene fra Juni 1810 til samme Tid 1815. I de foregaaende Aar er det udbetalt med 80 Rdl., fra 1815—26 med aldeles forskjellige Beløb, fra 1827—37 med 120 Rdl., 1838 med 160 Rdl., 1839 med 135 Rdl. 9 Sk., 1840—43 med 130 Rdl Der bør, saavidt jeg skjønner, af Konsistorium, hvem det ved Fundatsen er overdraget at paase, at den overholdes, gives en fast Regel om, med hvilket Beløb de forskjellige Udbetalinger skulle ske, hvorved vil være at iagttage, at der disponeres over den hele Rente, da Opslæg ikke skulle finde Sted. Kunde det antages, at Kapitalens hele Forøgelse hørte til Rejsestipendiet, vilde for de 6 Studenter kun haves 700 Rdl. Sp. ɔ: 756 Rdl. i Kroner eller 803 Rdl. 24 Sk Kourant eller Rigsbankpenge, og for Professorer 300 Rdl. Sp. ɔ: 324 Rdl. i Kroner eller 344 Rdl. 24 Sk. Kourant eller Rigsbankpenge, af hvilke tvende Beløb Renten vilde være at udbetale med 3³/₄ pCt. Men da det dog er muligt, at ogsaa disse to Afdelinger af Legatet have Ret til at nyde godt af Kapitalens Forøgelse, lader det sig vel forsvare at lade de for 6 Studenter bestemte 42 Rdl. og de for Professorer bestemte 18 Rdl., uagtet de ere givne under Forudsætning af 6 pCt. som Rentefod og denne nu kun er 4 pCt., gaa over til lige nominelle Beløb i Rigsbankpenge. Bifaldes dette, vil enhver af de 6 Studenter aarlig erholde 7 Rdl., enhver af de 4 Professorer 4 Rdl., den, som har cistam medicam 2 Rdl., og Rejsestipendiet bliver 146 Rdl. 46 Sk., hvorved den hele Rente 3³/₄ pCt. 206 Rdl. 46 Sk. udkommer. Enhver af bemeldte 6 Studenter har siden 1838 faaet aarligen 9 Rdl., tidligere 7 Rdl., og enhver af de 4 Professorer har siden 1838 faaet 5 Rdl., tidligere 4 Rdl.

(Univ. Arkiv.)

Nr. 4. **Kons. Skr.** af 13. April 1844 til Eforus for Th. Fincks Legat, hvorved bifaldes, at der indtil videre med Hensyn til Fordelingen af bemeldte Legat forholdes paa den Maade, at Rejsestipendiet bestemmes til 146 Rdl. 46 Sk, at der tillægges enhver af de 6 Studenter aarlig 7 Rdl, enhver af de 4 Professorer 4 Rdl. og den, som har cistam medicam i Gjemme, 2 Rdl.*).

(Univ. Arkiv.)

Nr. 5 **Decision** af 13. Juli 1852 til Regnskabet for Thomas Fincks Legat for 1851, at Denominationsskrivelser fra det lægevidenskabelige Fakultet med Hensyn til Rejsestipendiet og fra bemeldte Fakultets Dekanus, forsaavidt angaaer Udnævnelsen til Stipendier for Studenter, bør fremlægges ved Regnskabet.

(Eforiprot.)

---

*) Selmers Aarb. f. 1844 S. 70—71.

Nr. 6 Decision af 15. Juni 1861 til Regnskabet for Thomas Fincks Legat, at en Portion paa 7 Rdl., som Eforus havde tildelt en Stipendiat, der allerede i 5 Aar havde oppebaaret Legatet, bør tilsvares af denne og derefter tillægges en anden Studerende.

(Eforiprot.)

Foss' Legat.

(Stipendium Fossianum.)

Hofmans Fund. IX. S. 33—60 jfr. I. S. 193—95, Jansons Beskr. S. 17, Badens Univ. Journal f. 1794 S. 109—13, f. 1797 S. 29—30, Engelstofts Annaler f. 1812 I. S. 188—89, Scheels Koll. og Stip. S. 77—82.

Magdalena Foss, gift med Thøger Lasson til Rydslet, bestemte i levende Live, med sin Mands og sine 6 Brødres Samtykke, at den Arvelod, der ellers vilde være tilfaldet disse sidste efter hende, 2000 Rdl. Sp., skulde anvendes til Oprettelsen af et Stipendium, som skulde komme disses Descendenter tilgode. Brødrene samtykkede heri ved Afkald af 16. Sept. 1675, og den ene af disse, Superintendent over Vendelboe Stift, Dr. Mathias Foss, forøgede ved sit Testament Kapitalen med 500 Rdl. Sp. Da imidlertid en anden af Brødrene, Kongens Livmedikus, Dr. Christian Foss, som sad inde med den største Del af den oprindelige Kapital, var død, viste det sig, at hans Bo var utilstrækkelig til at udrede denne Kapital, og senere tabtes ogsaa et Jordegods i Skaane, der var blevet udlagt for Fordringen. Den samlede Stipendiekapital udgjorde derfor, da den i 11. Juni Termin 1701 overgaves til Universitetet, kun 2000 Rdl. i Kroner. Den eneste tilbageværende af de 6 Brødre, Assessor i det danske Kancelli Laurits Foss forfattede da under 11. Juni 1701 en Fundats for Legatet, i hvilken han, idet han udtaler, at dette „er uliige bædre forvared udj een almindelig og steds varende Societets end udj Særdeelis Personers Hænder“, anmoder Professores consistoriales om at tage det „under deris goede Patrocinio og administration“. Til Tak for „Professorum Consistorialium berømmelige goedhed imod Familiam Fossianam“ tilsiger han da, at „Een af deris Sønner“ hver fjerde Omgang maa nyde Stipendiet med samme Rettighed som en af Familien. Ifølge Fundatsen skulde ikke hele den aarlige Rente uddeles; det herved fremkomne overskydende Beløb skulde i Forbindelse med den hele Rente hvert femte Aar, der er et Hvileaar, og saadanne Renter, som paa Grund af tilfældige Omstændigheder, saasom Stipendiaters Befordring til et Embede eller deres Død, ikke udbetales, oplægges til Kapitalens Fremvæxt. Herved skulde der efterhaanden dannes Stipendiekapitaler, hver paa 6000 Rdl. Til nærmere Vejledning med Hensyn til Legatets ordinære Fremvæxt har Fundator medgivet Fundatsen en Beregning („Model“), der imidlertid

paa Grund af forskjellige Omstændigheder, navnlig Legatkapitalens Omskrivning i Aaret 1813, ikke svarer til de virkelige Forhold. Selve Beregningen af Stipendieportionen som Renten af en vis Kapital er, som nedenfor skal omtales, undergaaet en Forandring, idet Kons. Skr. 31. Marts 1855 har fastsat Stipendiet til et bestemt Beløb.

Fortrinlig Adgang til Stipendiet have de „rette Descendenter paa den Mandelige Siide“ af Stifterindens 6 Brødre — Livmedikus, Dr. Christian Foss, Superintendent over Vendelboe Stift, Dr. Mathias Foss, Assessor i det danske Kancelli Laurits Foss, Kancelliraad og Kammerraad, Dr. Janus Foss, Rektor ved Kjøbenhavns Skole, Mag. Peder Foss og Rektor ved samme Skole, Mag. Jacob Foss — forsaavidt de ere Studenter (immatrikulerede), danske Undersaatter og af den Lutherske Trosbekjendelse. En saadan Descendent skulde efter Fundatsen nyde den fulde Rente af 6000 Rdl. i 4 Aar, hvad enten han studerer ved Kjøbenhavns Universitet eller ved fremmede Universiteter. Efter Kons. Skr. 31. Marts 1855 udbetales Legatet imidlertid nu med et fast Beløb af den i Fundatsen nævnte Størrelse 300 Rdl. Stipendiet, der efter Fundatsen skal udbetales fire Gange om Aaret, udbetales nu, som alle andre Legater, i Juni og Decbr. Terminer. „Men dersom Stipendiarius er enten begreben paa Sine uden Landsreyser eller og er Sinded strax at begiunde dem, da maa hand til hvert Aars 11. Junj opbære det fulde Aars Stipendium paa een Gang“. Dersom der paa samme Tid melder sig flere saadanne Descendenter, „end Stipendium kand under holde, da schal den Skikkeligste, døgtigste og meest behøfvende iblant dem niude det“, hvilken vælges af Konsistorium „u-agted hvad Special recommendation den eene eller den anden maatte hafve fra den af Familien, som hafver Jus nominandi, med mindre hand tillige med maatte befindes at vere den Skicheligste iblant dennem alle“.

Dersom ingen Descendent paa den mandlige Side er Student eller kan blive det i det Aar, da en Stipendieportion skal bortgives, men derimod en eller flere af dem „bleve holte til Studia, udj een vel constituered Schola publica udj Danmark eller Norge, da skal og maa Stipendium uddeelis iblant dennem efter velbem^te Herrer Professorum Siigelse, Saa fremt de ere det af Familien begierende, og de inden toe Aars forløb i det allerlengste kand blifve Academici og ere Sindede at blifve ved deres Studia“. De kunne kun nyde Stipendiet i 2 Aar i Skolen, men kunne paa ny erholde det, naar de blive Studenter. Dersom nogen Student, som er af de foran nævnte Descendenter, melder sig, medens Stipendiet nydes af en Skoleelev, skal denne afstaae det til første 11. Juni.

Findes ikke nogen af de foran nævnte Descendenter, „maa de af

Familien, som beviiser Sig at vere fødde af een Moder, der med rette bærer Familiens Nafn, niude dette Stipendio liige saa fuldkommeligen og med alle Ubeskaarne prærogativer, Som Descendenterne paa den Mandelige Siide hafve nødt det", altsaa ligeledes en fuld Stipendieportion. Melder en af disse sig, skal Stipendiet afstaaes til ham til første 11. Juni. Naar Descendenterne paa den mandlige Side uddø, indtræde Descendenterne paa den mødrene Side ganske i disses Sted.

Naar Familien Foss saavel paa Fædrene- som paa Mødrenesiden er uddød*), hjemfalder Legatet til Konsistoriums Raadighed paa følgende Betingelser: Stipendiet beholder uforandret sit Navn „Stipendium Fossianum". Den fulde Stipendieportion deles lige mellem 3 Studenter, „som ere fødde af Skikkelige og honorat forældre", fornemlig de, som ere „fødde af Familiæ Fossianæ rette Descendenter paa Møderne Siiden, alliigevel deris foreldre ej hafver baared familiens Nafn", forsaavidt de have „ustraffelige vitæ et doctrinæ Testimonia, andvender deris tiid vel, gifve it got haab om Sig med tiiden at kunde tiene Gud og deris kiere fæderne Land med deris Studeringer og endeligen forbinder Sig til denne Fundations reqvisita".

Ingen Stipendiat, hvad enten han nyder en fuld eller en delt Lod, maa nyde Stipendiet længere end 4 Aar, ligesaalidt som han kan nyde det oftere end en Gang; hvis han af en eller anden Grund kommer fra Stipendiet, førend de 4 Aar ere udløbne, kan han dog ikke udnævnes paany. Dersom han skulde „ind lade Sig udj Egteskab, blifve forfremmed til een Vis og stadig bestilling, som hand kand giffte Sig paa og underholde hustrue og børn af, eller og endeligen ved døden afgaa, da maa hand ey lengere nyde dette Stipendio, end til den dag saadan virkelig forandring scheer". Dog kan han, dersom han befordres til et Præstekald og bebøver det „nyde samme Aars fulde Stipendio til Sin Præstehabits behielpelige bekostning". Dør han, kan der tages „saa meget af samme aars Stipendio, som kand behøfves til hans Skikkelige og tarfvelige begravelse". I begge Tilfælde maa der imidlertid ikke herved gribes ind i det næste Aars Stipendium.

Den ældste Descendent af Familien paa den mandlige Side, hvad enten han er „literatus eller laicus" og hvorsomhelst han maatte bo i Kongens Riger og Lande, har „Jus nominandi dennem, som ere af Familien". Disse skulle derfor indgive deres Ansøgning til ham og

*) I Følge en Skrivelse af 11. Nov. 1818 fra Generalmajor og Kammerherre Foss i Haderslev var han, som den Gang var over 70 Aar gammel, den sidste mandlige Agnat af Familien. Derimod havde han 3 Døtre, og det maa antages, at med dem det agnatiske Afkom af de 6 Brødre Foss er uddød, jfr. Scheels Koll. og Stip. S. 79 Note.

„præsentere hans nomination“ for Konsistorium. „Skulde velbem^{te} Eldste Descendente eller de andre af Familien Self forsømme Saadant til rette tiid at lade schee“, er Konsistorium berettiget til at „conferere“ Stipendiet til „een anden af Familia Fossiana, som maatte præsentere Sig, eller og, i fald ingen af Familien andgaf Sig, til trende andre Studiosos“. Disse sidste skulle imidlertid, naar nogen af Familien melder sig, afstaae Stipendiet til den første 11. Juni. Da alle mandlige Agnater af Familien maa antages at være uddøde, jfr. foran, er Familiens Nominationsret bortfaldet.

Som foran bemærket, nyder en af „Professorum Consistorialium“ Sønner en fuld Stipendieportion i 4 Aar hver fjerde Omgang. Naar altsaa Renterne 3 Gange, hver Gang for 4 Aar, have været uddelte efter de øvrige Regler, tilfalde de for næste Gang en Professorsøn, dog under de almindelige Betingelser for dette Stipendium. Naar den samlede Legatkapital var voxet op til 24,000 Rdl., saa at 4 Stipendiekapitaler af den fastsatte Størrelse havdes skulde Professorernes Sønner udelukkende nyde Renten af den ene Stipendiekapital, og den Omgang, som indtil den Tid finder Sted, skulde derefter ophøre. Efter Kons. Skr. 31. Marts 1855 maa dette forstaaes saaledes, at naar Legatets Kapital har naaet en saadan Størrelse, at deraf, efter Fradrag af Administrationsgebyr til Kvæsturen, kan udredes 4 Portioner, er en af disse udelukkende forbeholdt for en Professorsøn. Dette vil ske, naar Legatets Kapital er voxet til 61935 Kr. 40 Ø.

Af hver Stipendiekapital, som Fundatsen fastsætter til 6000 Rdl., skulde hver Stipendiat nyde den aarlige Rente „Nemlig tree Hundrede Rdr. og ei videre, om end Renterne maatte ved tiidernes forandringer forhøyes, da saadan forhøyelse kommer Stipendii Capitalers forbædring og iche Stipendiario til goede“. Renten er altsaa i Fundatsen beregnet til 5 pCt. Da den imidlertid for Tiden er 4 pCt., opstaar det Spørgsmaal, om endnu hver Stipendiekapital skal udgjøre 6000 Rdl, eller forhøjes saaledes, at deraf kan haves i Rente 300 Rdl. I Fundatsen forudsættes stedse, at hver Stipendiekapital er 6000 Rdl., men i den Beregning (Model), som Fundatsens Forfatter har meddelt angaaende Kapitalens Fremvæxt, hedder det: „Og dersom Rente Coursen maatte effter tidernes forandringer enten forhøyes eller forringes, da lauges alting, saaledes der effter, at Eenhver Stipendiarius, i hvor mange de end med tiden kunde blifve, nyder hvercken meere eller mindre, end aarligen Tre Hundrede Rdlr. udi fulde fiire Aar effter hinanden“. Om denne Beregning hedder det vel, at den skal „være af lige Krafft, som dend maatte være Ord fra Ord indført i Fundationen, saa vit mueligt og giørligt er“, men det indstilles tillige til „Consistorii eget godt findende og fri Villie, Enten at følge

denne, eller og udfinde en anden bedre Maade, samt og med tiden at forkorte og afskaffe Hvile Aaringerne, med Videre, som kand andsees tienligere og mindre besværligt; ald den stund Fundationen blifver uforkrenked og Midlerne, saavidt muelígt er, og Tidernes forandring Vil tillade, forbedrede til Stipendiariorum formeerelse, og desto større tieneste i fremtiden". Spørgsmaalet har flere Gange været forelagt for Konsistorium, der under 20. Nov. 1780 bestemte, at hvert Stipendium skulde udgjøre 300 Rdl., under 19. Nov. 1800, at hver Stipendiekapital skulde være 6000 Rdl., uagtet deraf ikke kunde haves 5 pCt. i aarlig Rente, hvorhos det ved Skrivelse af 16. Maj 1840 som Regel indtil videre meddelte, at hver Stipendiekapital skulde være 6000 Rdl., og at den fulde Rente heraf 240 Rdl. skulde uddeles som Stipendium. I Aaret 1855 toges Spørgsmaalet atter under Overvejelse, og det er da ved Kons. Skr. 31. Marts 1855 blevet fastslaaet, at Stipendiet „ikke ansættes til Renten af et vist Kapitalbeløb, men ordnes i Henhold til Fundatsen saaledes, at enhver fuld Portion bliver 300 Rdl."

Hvert femte Aar skal for hver fuld Portion være et Hvileaar, i hvilket denne oplægges til Kapitalens Forøgelse. Dersom en Stipendiat dør eller bliver befordret til et Embede, eller Stipendiet bliver ham frataget, skulde efter Fundatsen det følgende Aar være et Hvileaar. Dette er imidlertid ved Kons. Skr. 21. Maj 1885 forandret, saa at nu saa vel de hele som de delte Stipendier bortgives for den tilbagestaaende Tid af de 4 Aar til en dertil kvalificeret Ansøger, og hvis ingen saadan findes til det hele Stipendium, skal dette ligeledes i den tilbagestaaende Tid bortgives i 3 Dele overensstemmende med Regelen i Fundatsens Art. 6. Naar Legatkapitalen er voxet til 36000 Rdl., er der tillagt Konsistorium Myndighed til at opsamle de følgende Oplæg til en Kapital paa 1 à 2000 Rdl., hvis Renter kunne anvendes til at „lønne een betiente, som kand antages til at hafve u-mage dermed effter sin besværings Maade til Billighed". Ligeledes anbefaler Fundatsen af de voxende Oplæg at danne en Fond, af hvilken extraordinære Udgifter kunne tages „paa det at Stipendiarii kand beholde det dennem tillagde qvantum ubeskaared". Det er overladt Konsistorium at afgjøre „Dubia eller Tvistigheder, som ey schulde kunde forklares og decideris effter denne Fundation".

Legatets Kapital udgjorde d. 1. Jan. 1889........... 56150 Kr., af hvis Rente der aarlig kan uddeles 3 fulde Portioner eller delte Portioner, der svare hertil.

Nr. 1. Stipendii Fossiani Fundatz af 11. Juni 1701. *Bilag.*
Jeg underschrefne Lauridts Foss Assessor udi det dansche Cancellie Collegio og Forstander for den Kongelige frie *Schoele* paa Sorøs *Closter,* kiendes og

hermed giører Vitterligt for alle, at mine Høytærede nu Salige kiere Brødre, Nafnlig *Dr Christian Foss*, Hans Kongel. *Majestets* fordum Lif *Medicus*, og *Assessor* udi *Justits Collegio*, *Dr Mathias Foss*, fordum *Superintendent* ofver *Vendelboe* Stifft, *Dr Janus Foss*, fordum høiestbemelte Hans Kongelige *Mayestets Cancellie* og *Camer* Raad, *Mag^r Peder Foss*, fordum *Assessor* udj *Collegio Consistoriali*, og *Rector* udj Kiøbenhafns Schole, og *Mag^r Jacob Foss*, fordum *Rector* udj bem^te Kiøbenhafns Schole, hafde, i medens dee endnu lefvede, tillige med mig Vnderskrefen Slutted og een dregteligen indgaaed med hin anden udj een rigtig *Form* at bringe og fuldføre een *Fundation* paa it *Stipendio*, Som er blefven opretted Vore Børn og Børnebørn med deris *Descendenter* paa den mandelige Siide til Stød og nødtørftig fremtarf i Vanskelige tiider effter det der om under samptlige Vore Hænder forfattede *Instrumente*, liudende Ord effter andet, som følger.

Som Voris øngste og nu Salige Søster Magdalene Foss ved den tiimelige død uden Lifs arfving er hen gangen, og det hafver behaged den Salige Guds Siæl med Sin kiere Hosbondes, den Høyaktbahre og Velfornemme Mand, *Thøger Lassøn* til Rydslet Hans Minde og godt findende imod den Arfve Lodd og deel Vii samptlige Hindes effter ladte Sex Brødre kunde *prætendere*, *Toe Tuusinde* Rdr. *in Specie* paa Sit yderste at *deputere* som een goed Grundvold og *Capital* til it anseeligt *Stipendium*, det Vii een hver for Sig effter eget tykke fremdeelis kunde *ampliere* og forbædre Vores Børn og Børnebørn med deris Effterkommere paa den mandelige Siide til Stød og nødtørfftig fremtarf i Vanskelige tiider, Saa ere Vii samptlige med det Salige Guds Barns Christelige andordning om Voris *Familiæ conservation* Saa vel fornøyede i alle maader, at vii gierne der imod Lader falde og afstaa, Saasom Vii og her med afstaar ald viidere *prætension* paa arf og deele effter Hinde, Saaviidt Vores Sex Brødres part og andeel kand Vedkomme, og Viidere Ved Vores *Fundations* indrettelse Vil hafve hinde som første Stifterinde udj ævig Ære minde *conservered* hos Vores Børn og Børnebørn med deris Efterkommere, i medens Verden staar: foruden det, at Vii til een kierlig Erindring om det hulde og troehiertige Egenskab, som hafver Vered imellem hinde og hindes effterladte Hosbonde, Vores Høyt Elskede Svoger, her med Lod tager Hans yngste Sønn, *Peder Thøggersøn Lassøn*, dog uden nogen reflection paa Hans *Descendenter*, og saa fremt hand ved Bogen forblifver, udj ald den Rettighed som vore egne børn udj ofvenschrefne = *Toe Tuusinde* Rixdalers aarlige *interesse* og deris forbædring = effter det *Instrumente* der paa blifver opretted louligen kan hafve at *prætendere*. Og paa det at alting her med til een endelig Slutning paa alle Siider kand komme, Saa fuldmegtige Vii Her med Vores høit Elskede Broder, den Velærværdige Hæderlige og Høylærde Mand, Dr *Mathiam Foss*, *Superintendent* ofver Vendelboe Stifft udj Jutland, enten udj reede penge eller Ved fornøyelig forsikring till Sig at annamme ofverschrefne = *Toe Tuusinde* Rixdaler *in Specie*, og der imoed paa samtlige Vores Vegne gifve Vores Høit Elskede Svoger et fuldkommeligt og urøggeligt Afkald for fødde og ufødde for all den *prætension* Vii kunde hafve, Ved hvad nafn det og nefnes kand, paa den Arfve Lodd, os effter Vores Sal: Søster kunde tilfalde. Til Vitterlighed under Vores egne Hænder og Zigneter. *Kiøbenhafn* d: 16 *Sept:* 1675: Paa Dr *Christian Fossis* Vegne effter begiering

P: Foss:	M: Foss:	J: Foss:
(L: S:)	(L: S:)	(L: S:)
P: Foss:	J: Foss:	Larits Foss:
(L: S:)	(L: S:)	(L: S:)

Dette forschrefne *Legatum Toe Tuusinde* Rdr. hafver min Høytærede kiere nu Salige Broder, Dr *Mathias Foss*, fordum *Superintendent* ofver Vendelboe Stifft, tillige med Sin kiere Huustroe, nu Salige *Margarete Axelsdaatter Aand*, ved deris effter ladte *Testamente* forbædred med een *Capital* paa = *Fem Hundrede* Rdr. *in Specie* till at *incorporeris* med forbem^te *Toe Tuusinde* Rdr. under een Bruug og Nøtte effter ofven bemelte *Instrumentis* Ord,

Meening og *forsæt*, Som der paa blifver indretted. Hvilche Midler kunde indtil denne tiid hafve væred een andseelig *Capital*, dersom een og anden u-forhaabd [sic!] og u-omgiengelig Vanlykke ey hafde ofverfalded dennem: Thi først var Velbem^te^ min Salig Broder Dr *Christian Foss* der paa skiuldig for *Capital* og rendter indtil d: 11 *Junij* 1682: *Toe Tuusinde Tree-Hundrede* og *Halftrediesindstiuge* Rdr., *Een March* og *Een Schilling*, Hvilken *Prætension* de Kongelige Skiffte *Commissarier reducerede*, Sterbboen til goeds, till = *Ett Tuusinde otte Hundrede og fiiresindstiuge* Rdr. *Een March* og *Een Schilling*. Dernest maatte alle danske *Creditorer* for Sterbboens Slette Tilstand afstaa deris *Prætensioner* paa Rendterne forfaldne fra d: 11 *Junij* 1682 indtil *Datum* 1686, daa Skiffte *Commissionen* blef først Slutted og fuld endt. Endeligen er det Jordegoeds i Skaane, Som effter Velbem^te^ Skiffte *Commissariers* forretning bleff *deputered* til denne *Prætensions* fornøyelse, omsiider af det Svenske *Gouvernamente* i Malmøe under adskillige *prætensioner* og *prætexter* blefven først saa hart *Gravered*, at det ey kunde Svare til Sine udgiffter, og endeligen aldeelis underlagd *Croon* Sverrig, Saaleedis at samme *Capital* er nu gandske udgangen og aldeelis intet at Vente af, med mindre det i Lengden af tiiden Ved een eller anden nu ubekient forandring maaatte komme udj een anden Skik, det da at komme dette *Stipendio* til goede. Det øfrige, som bestaar een deel udj Velbem^te^ Sal: Dr *Mathias Fossis* ved *Testamente* giorde forbædring paa = *Fem Hundrede* Rdr. *in Specie* og een deel udj Velbem^te^ Salig *Thøger Lassøns* resterende Gield bem^te^ *Stipendium* paa *Toe Hundrede Trediesindstiuge* og *Nie* Rdr. *Nie* Skilling *in Specie*, tilsammen *Siuf Hundrede Treesindstiuge* og *Nie* Rdr. *Nie* Skilling *in Specie*, er omsiider under Guds Velsignelse Ved Velbem^te^ Sal: hr: *Assessor mag^r^ Peder Fossis* aarvaagende fliid bragd saa viidt, at det til nest af viigde 11 *Junij* 1699: har opnaaed den første *Fundations-Summam* = *Toe Tuusinde* Rdr. udj *Crooner* foruden *Half trediesindstiuge* og *tree* Rdr: *Toe March Tolf* 5/6 Skielling, Som *reserveris* til *Fundationens* forferdigelses bekostning, Saa Viidt der til behøfves, og det øfrige til *Fundations Capitalens* forbædring og Tilvext at *extraderis*.

Og effterdi det ey har behaged den Allerhøyeste at føye det Saaleedis, at forbem^te^ Sex Brødre hafver, medens de lefvede tilsammen, kunded effter ønske een gang forsambles til at føre dette ind biurdes Sluttede forsæt udj pennen og oprette een *formlig Fundation* der paa, Saa hafver jeg under skrefne effterlefvende Eeniste Broder til den Ende, at dette Verk ey skulle ved lengere ophold gaa gandske tilbage, taged Mig fore paa Velbem^te^ mine Høytærede kiere nu Salige Brødres og egne Vegne at fuld bringe og forferdige effterschrefne *Fundation*, Som Jeg indstendeligst begierer maa udj alle Sine Poster, Ord og Meeninger af alle Vedkommende Vorde efter lefved, Saa Viidt mueligt er, og Gud vil gifve Sin Naade til.

Alleeniste, Saasom det er høyeligen fornøden, at dette Velmeendte og uigienkaldelige Verk kommer under een retsindig *administration*, Saa, om det end schiønt tilfornn har Vered betenkd, at den eldste i *Familia Fossiana* schulde altiid Vere dette *Stipendii Director*, og det ikke desmindre Vell merkes, at det for mange og adschillige Aarsagers skiuld er uliige bædre forvared udj een almindelig og steds varende *Societets* end udj Særdeelis Personers Hænder, føyer Jeg mig paa Velbem^te^ mine Sl: Brødres egne og *familiens* Vegne til de Høyberømmelige, Vel Edele og Velbiurdige Herrer *Professores Consistoriales* paa det Høy Loflige Kongel: Kiøbenhafns *universitet* med aller Venligste og tienist skiuldigste begiering, at de Ufortrydeligen Vill behage at beviise *Familiæ Fossianæ* dend store ære og bevaagenhed og for Sig og deris *Successorer* tage dette *Stipendium* under deris goede *Patrocinio* og *administration* og sørge for dets *conservation* fra undergang, saa viit mueligt er og med een goed samvittighed eragtes kand. Till hvilken Ende forskrefne *Toe Tuusinde* Rdr. udj danske *Crooner* her hos leveris udj tvende Obligationer dog uden begiering at Svare til Renterne af *Capitalerne*, om de i frem tiiden ey kand blifve beqvemmeligen udsadte paa Visse Stedder, meget mindre til høyere Rente end effter den *ordinaire* Rente *Cours*, som enten nu er eller her effter kand allernaadigst anordned Vorde at schal betales. Imod Hvilken

Velbem[te] Herrer *Professorum Consistorialium* berømmelige goedhed imod *Familiam Fossianam* Een af deris Sønner, som de Self indbiurdes enten *per Sortes* eller og i anden dem behagelig Maade kand for Eenes om hvoe det skal Vere, skal og maa for Sin persoen hver fierde Omgang nyde dette Stipendio med samme rettighed som een af *familien* uden *Familiæ Fossianæ* ringeste Siigelse der udj eller *exception* der imod, all den Stund Samme Velbem[te] hr. *Professorum* Sønn er *qvalificered* efter denne *Fundations reqvisita*.

Effter hvilke foregaaende Omstendigheder og er holdene for Varlighed jeg Vnderskrefne paa Velbem[te] mine høit ærede kiere nu Salige Brødres og egne Vegne udj den Hellige Trefaaldigheds Nafn her med Slutter, forordner og *funderer*: Nemlig:

1. Skal og maa Vores *Sex* Brødres, Naufnlig Dr *Christian Fossis*, Dr *Mathias Fossis*, Dr *Jani Fossis*, *Mag[r] Peder Fossis*, *Mag[r] Jacob Fossis* og mine *Laurits Fossis* rette *Descendenter* paa den Mandelige Siide, saa lenge de findes og kand beviise Sig at Være *Familiæ Fossianæ* rette *Descendenter* paa den mandelige Siide, Hafve Slaged deris Sind til *Studia*, ere danske Undersaatter og af den reene Christelige, kalded *Lutersche*, *Religion*, frem for alle andre niude dette *Stipendii* Rente paa saa meget nær som *Toe Hundrede Rixdalers* Rente kand bedrage, og saa lenge *Capitalen* ey er større end den nu begiundes, og det trende omgange effter hin anden, og udj fiire sam fulde aar ligeledes effter hin anden. Men naar *Capitalen* blifver under Guds Velsignelse ved een omhyggelig *administration* forbædred ind til *Fiire Tuusinde* Rdr., da skal og maa *Stipendiarius*, i hvor hand og er, nyde den fulde aarlige Rente af *Tree Tuusinde* Rdrs *Capital à: fem pro Centum* uden afkortning, ligeleedes af *Fiire Tuusinde* Rdr., naar den kand opvoxe saaviidt, saavelsom ogsaa af *fem Tuusinde* Rdr., naar den kand bringes der til, ind til *Fundationens* første *Capital* kand opnaae fyldest = *Sex tuusinde* Rdr., hvor af een hver *Stipendiarius* nyder den aarlige fulde Rendte *à: fem pro Centum* udj forbem[te] fiire Aar: Ofver Hvilchen Rente ingen, i hvoe hand og er, Vere Sig af Velbem[te] *Professorum* Sønner, *Familiæ Fossianæ Descendenter*, eller og andre maa niude noget, i hvor høy *Capitalen* end Siden maatte opvoxe. Hvilche Aarlige rendter schal betales een hver *Stipendiario* med *Crooner*, udj fiire *terminer* om aaret, nefnlig [sic!] *Een fierde Deel* til hvert Aars 11 *Junij*, *Een Anden fierde Deel* til Aars 11 *Septembris*, *Een tredie fierde Deel* til Hvert aars 11 *Decembris*, og den Sidste *fierde Deel* til hvert Aars 11 *Martij*, og saaledes *continuere* udj fiire Samfulde Aar effter hin anden og ej lengere. Men dersom *Stipendiarius* er enten begreben paa Sine uden Landsreyser eller og er Sinded strax at begiunde dem, da maa hand til hvert Aars 11 *Junij* opbære det fulde Aars *Stipendium* paa een Gang.

2. Stipendiarius, i hvoe hand og uden ald forskiel er, skal Vere *Academicus* og *immatriculered*, førend hand maa niude dette *Stipendio*; og hvis hand er falden til at nyde det og ikke er end da blefven *Academicus*, men kand blifve det til den nest paa *vacancen* følgende *depositions* tiid, da maa den første til 11 *Junij* forfaldene *termin* ey betales hannem, førend hand er blefven Virkeligen *Accademicus* og *immatriculered*.

3. Imod saadanne opbørseler skal een hver *Stipendiarius*, som er i fæderne landet, med egen haand indføre Sin qvitering for hver *termins* forfaldene *Summa* udj den der til forordnede bog, og ved dend første qvittering i samme bog Skrifftligen forbinde Sig til, i fald det ey tilforne er skeed, at *Submittere* Sig den første hannem effter *Statuta Academica* tilladelige *examini* baade *Philosophico*, og der paa tage *honores Baccalaureatus*, Saa og *Theologico*, uagted hvad andet *Studium* hand end og kand hafve Slaged Sit Sind til, føre et Skikkeligt og gudfrøgtigt Lif og Lefnet, og andvende dette *Stipendium* vel og forvarligen. Og dersom *Stipendiarius* er uden for Sit fæderne Land, naar hans tiid og *orden* falder til at nyde dette *Stipendio*, da schal hand ved Sin fuldmegtige, som opbærer pengene paa hans vegne, lade føre liige danned een qvitering og forpligt ind i den der til forordnede bog, undtagen at intet der udj meldes om forbe[te] tvende *examinibus*, Saa fremt hand tilforne har

sustinered dennem; har hand ey tilforne *expleret* dette *reqvisitum*, Saa maa ingen *dispensation* schee der udj, Saa fremt hand ikke vil miste *Stipendium*.

4. *Explerer Stipendiarius* ey dette *reqvisitum* til rette tiide, da skal det stande velbem[te] Herrer *Professoribus* frijt fore første gang at *reprimandere* hannem og fore legge hannem een vis tiid til at fuld føre det; anden gang at legge hannem een *arbitraire* Mult paa, som kortes hannem udj hans *Stipendio* og legges til *Capitalens* forbædring, og tredie gang at *excludere* hannem aldeelis der fra Saaleedis, at hand aldrig der effter maa nyde det, dog uden nogen *conseqvence* for hans *Descendenter*, om hand er af *Familia Fossiana*.

5. *Stipendiarius* schal i det mindste een gang hvert Aar *offerere* velbe[te] Herrer *Professoribus* et *exercitium*, som kand bære Vidnesbyrd om hans flittighed og lyst til at andvende dette *Stipendium* paa Sine *Studiis:* forsømmer hand det, da schal det stande velbem[te] Herrer *Professoribus* friit fore at *multere* hannem, i hvo han ogsaa er, hver gang for = *Tie* Rdr., som ligeledes legges til *Capitalens* forbædring, med mindre hand er uden for Sit fæderne land, da hand skal vere frij der for.

6. Ingen *Stipendiarius*, i hvo hand end ogsaa er, maa nyde dette *Stipendio* enten tiere end een gang ey heller lengere end udj fiire Samfulde Aar effter hin anden; og om hand end ikke har nødt det udj den tiid til fulde, naar hand formiddelst een eller anden aarsage kommer der fra for tiiden, Saa maa hand dog for Sin persoen aldrig nyde det meere; Meget mindre maa nogen for ud indskrivis der til, Men een hver schal lade Sig nøye med at niude det, naar det blifver louligen liddigt, og hans tiid og døgtighed tilsteder det effter forbem[te] *reqvisita*. Dog skal det iche vere den eldste af *Familia Fossiana* formeent at andgifve dem, som kunde staa først fore, naar *familiens* tiid og *orden* falder, paa det viides kand, om der maatte vere nogle af *familien*, som kunde *prætendere* at niude det; Men derfore maa ikke nogen indskrivis, førend *vacancen* falder og den rette tiid er.

7. Dersom der paa een gang findes fleere *Competentes* af *Familiæ Fossianæ* rette *Descendenter* paa den Mandelige Siide end *Stipendium* kand under holde, da schal den Skikkeligste, døgtigste og meest behøfvende iblant dem niude det, og hvis de befindes alle at vere liige *conditionerede*, da schal de annamme det per *sortes* hos velbem[te] Herrer *Professores*, u-agted hvad *Special recommendation* den eene eller den anden maatte hafve fra den af *Familien*, som hafver *Jus nominandi*, med mindre hand tillige med maatte befindes at vere den Skicheligste iblant dennem alle, da hand at nyde det frem for de andre, u-agted af hvilchen linie hand end og maatte hafve Sin herkomst, Saasom dette verk schal *reguleris* effter *merita* og iche effter Personernis andseelse, vere Sig de ere høye eller lauge, riige eller fattige, vnge eller gamle, med mindre den, som er Saaleedes falden der til, Vil godvilligen afstaae Sin Ret til een anden af *familien* paa den Mandelige Siide.

8. Skulde ingen af *Familiæ Fossianæ* rette *Descendenter* paa den mandelige Siide findes, som er *Academicus* eller og kunde blifve det i samme aar, naar *Familiens orden* falder, og der maatte findes een eller fleere af dem, som bleve holte til *Studia*, udj een vel *constituered Schola publica* udj Danmark eller Norge, da skal og maa *Stipendium* uddeelis iblant dennem effter velbem[te] Herrer *Professorum* Siigelse, Saa fremt de ere det af *Familien* begierende, og de inden toe Aars forløb i det allerlengste kand blifve *Academici* og ere Sindede at blifve ved deris *Studia*, thj ofver toe Aar maa Saadanne ey niude det udj deris Schole gang; men der imod maa de og blifve deelagtige der udj, naar de blifver Virkeligen *Academici*, u-agted de tilforne hafde nødt noget der af udj deris Schole gang. Og dersom een eller fleere af *Familiens* rette *Descendenter* paa den mandelige Siide, som enten ere eller og i samme aar kand blifve *Academici*, schulde imidlertid opdages, da schal de, Som saaleedes hafve nødt det udj deris Schole gang, til neste 11 *Junij* af staa det til dennem.

9. Dersom og ingen findes, af *Familiæ Fossianæ* rette *Descendenter* paa den mandelige Siide, som melt er, da skal og maa de af *Familien*, som beviiser Sig at vere fødde af een Moder, der med rette bærer *Familiens*

Nafn, niude dette *Stipendio* liige saa fuldkommeligen og med alle Ubeskaarne *prærogativer*, Som *Descendenterne* paa den Mandelige Siide hafve nødt det, indtil een af dem maatte een gang hende Sig at findes, som med rette kunde Vere falden til at niude det paa den mandelige Siide, da hand og først udj aaret, nemlig til Aarets 11 *Junij*, træder udj een fuld og ubehindred *possession* der af. Men dersom *Familia Fossiana* paa den mandelige Siide maatte vere gandske uddød, da blifver *Descendenterne* paa møderne Siiden uden ringeste hinder og ophold, for saa viit de beviise Sig at vere rette *Descendenter* paa møderne Siden, som melt er, ved at nyde det liigesaa fuldkommeligen som de da uddøde *Descendenter* paa den Mandelige Siide for dennem nødt hafver.

10. Skulde og endeligen *Familien* saa vel paa fæderne som paa Møderne Siiden vere gandske uddød, og ingen findes af enten den Eene eller den anden, da skal dette *Stipendium* vere heelt og hulded hiemfalded til velbem^te^ herrer *Professores Consistoriales* og deris egen frij *disposition*, dog med effterskrefne *postulatis*: Nemlig:

I. At denne *Fundation*, saaviit dens indeholdende, vere sig nu staaende eller med tiden forbedrede midler samt *reqvisita* andgaar, blifver udj Sin uforkrenkede krafft og *vigeur*. [sic!]

II. At dette *Stipendium* beholder Sit uforandrede Nafn og altid kaldes *Stipendium Fossianum*.

III At trende andre *Studiosi*, som ere fødde af Skikkelige og *honorat* forældre, fornemmeligen de, som louligen beviise Sig at vere fødde af *Familiæ Fossianæ* rette *Descendenter* paa Møderne Siiden, alliigevel deris forældre ej hafver baared *familiens* Nafn, hafver ustraffelige *vitæ et doctrinæ Testimonia*, andvender deris tiid vel, gifve it got haab om Sig med tiiden at kunde tiene Gud og deris kiere fæderne Land med deris Studeringer og endeligen forbinder Sig til denne *Fundations reqvisita*, niuder dette *Stipendio*, imod at ikkun een af *Familiæ Fossianæ* rette *Descendenter* hafver nødt den fulde rente af hver *Capital*. Dog velbe^te^ *H: Professorum* Sønners rettighed der til i alle maader uforkrenked.

11. Dersom *Stipendiarius*, hvad heller hand er af *Familiæ Fossianæ* rette *Descendenter*, vere Sig paa fæderne eller Møderne Siden, af velbe^te^ Herrer *Professorum* Sønner eller og endeligen af andre *Studiosis*, som melt er, skulde, imidlertid hand niuder dette *Stipendio*, enten uden foregaaende *promotion* til it vist og stadigt Støkke brød ind lade Sig udj Egteskab, blifve forfremmed til een Vis og stadig bestilling, som hand kand giffte Sig paa og underholde hustrue og børn af, eller og endeligen ved døden afgaa, da maa hand ey lengere nyde dette *Stipendio*, end til den dag saadan virkelig forandring scheer; dog med denne *reserve*, at, dersom den, der blifver forfremmed, er behøfvende og kommer til it Præstekald, hand da maa nyde samme Aars fulde *Stipendio* til Sin Præste*habits* behielpelige bekostning: I ligemaade, at, dersom den, der ved døden afgaar, er ligeledes behøfvende, hand daa maa nyde saa meget af samme aars *Stipendio*, som kand behøfves til hans Skikkelige og tarfvelige begravelse, om de ellers paa de tiider hafver noget til gode der af, thi udj begge disse tillfelde maa det ei vere tilladeligt at griibe ind udj det nest paafølgende Aars *Stipendio*, som altid tager Sin begyndelse ved Aarets 11 *Junij* og effter fiire aars brug endes igien ved den nest der paa følgende 11 *Junij*

12. Den eldste af *Descendenterne* udj *Familia Fossiana* paa den Mandelige Siide, hvad heller hand maatte vere *literatus* eller *laicus*, og i hvor som helst hand maatte boe i Hans Kongelige May^ts^ Lande og Riger, skal have *Jus nominandi* dennem, som ere af *Familien*; hvilchet de af *Descendenterne*, som maatte begiere at niude dette *Stipendio*, schal Self giøre andsøgning om hos hannem og *præsentere* hans *nomination* til velbe^te^ *H: Professores*: Skulde velbem^te^ Eldste *Descendente* eller de andre af *Familien* Self forsømme Saadant til rette tiid at lade schee, daa schal velbe^te^ Herrer *Professores* for den gang vere berettigede til at *conferere* det til een anden af *Familia Fossiana*, som maatte *præsentere* Sig, eller og, i fald ingen af *Familien*

andgaf Sig, til trende andre *Studiosos*, dog med denne *præcaution*, at, dersom nogen af *Familien* varende samme fiire aar maatte andgifve Sig, hand da nyder det til første 11 *Junij*, hvad heller de andre *studiosi* have nødt det færre eller fleere aar, med mindre det nest paa følgende Aar maatte vere et hviile aar, saasom huerchen nogen af *Familien* maa uden loulig Aarsage ude lukkes der fra, naar nogen findes der af, ey heller *Stipendium* staa uden bruug og liddig undtagen i hviile aaringerne. Ligeledes schal velbem[te] Eldste *Descendenter* saa velsom andre af *Familien*, Saa lenge de findes paa den mandelige Siide, vere berettigede til at forspørge Sig hos velbem[te] *Hr. Professores* om *Stipendiariis* og *Stipendii* tilstand, naar dennem behager og got Siufnes.

Og Saasom Velbe[te] mine Høytærede Kiere, nu Salige, Brødre vare tillige med mig der udj eenstemmende, at dette *Stipendii Capital* schulde med all muelig fiid paa een eller anden Maade forbedres til *Stipendiariorum* formeerelse og deris desto erklekkeligere Nøtte og fremtarf i lengden, Saa er beslutted, at med dette *Stipendio* schal effter muelighed omgaaes og forholdes, som følger.

1. *Stipendiarius*, i hvo hand og er eller vere kand, schal ey nyde meere af denne nu staaende første *Capitals* Renter end, Som *atten Hundrede* Rdr. effter den Rente *Cours*, som nu er, kand bedrage, og ere *Halffemtesindstiuge* Rdr., og *continuere* der med udj fiire samfulde aar effter hin anden. De *Tie* Rdr., som Saaleedes afkortes af den aarlige Rente, *reserveris* til *Stipendii* forbædring, indtil de opnaaer fuldt *Ett Hundrede* Rdr., da de, om muelìgt, udsettes paa Rente, Som hosføyede *Model* beregning udførligen forklarer og udviiser.

2. Hvert femte aar schal vere it hviile aar, og *Capitalens* fulde rente for det Aar tillige med foregaaende Aaringers afkortninger, Saa viidt de opnaaer fuldt *Hundrede* Rdr., til samme Aars 11 *Junij*, om mueligt er, udsettes paa Rente og tillige med dessen renter legges til *Capitalens* forbædring. Skulde der, imidlertiid forbe[te] fiire aaringers renter ere i bruug, indfalde nogen forandring, Saasom ved *Stipendiarij* enten forfremmelse til een Vis og stadig bestilling, dødelige afgang, forskiudelse fra *Stipendio* for een eller anden loulig Aarsage med viidere, da schal det nest paa følgende Aar for hver *Capital*, naar de blifver fleere, altiid vere it hvile Aar, Hvad heller de nest foregaaende fiire Aars Bruug har vered fuldført eller iche, og same hviile Aars fulde rente tillige med afkortningerne og forbem[te] forandringers og *accidentiers* Indkomster udsettes til d. neste 11 Junij, om mueligt, og legges til den nye *Capitals* forbædring: hvilket skal, saaviit mueligt er, Saaledes *continuere*, indtil dend nye *Capital* opnaaer fyldest *Toe Tuusinde* Rdr. med noget ofverskud.

3. Naar den nye *Capital* er saaleedes blefven forhøyed, da tages det *Eene Tusinde* Rdr. der fra og legges til *Fundationens* staaende *Capital*, som blifver daa *Tre Tusinde* Rdr., og *Stipendiarius* nyder den aarlige fulde Rente af uden nogen afkortning, som da ophører, Hvile aaringerne og *Accidentierne* i alle maader ubeskaarne. Men den ofverschiudende *Summa reserveris* til at forbedre *Capitalen* med, indtil den nye *Capital* atter opnaaer *Toe Tuusinde* Rdr. med noget ofverskud.

4. fra denne nye *Capital* tages det *Eene Tuusinde* Rdr. og legges til *Fundationens* Staaende *Capital*, som blifver da *fire Tuusinde* Rdr., og *Stipendiarius* nyder den aarlige fulde rente af uden afkortning, Hvile aaringernes og *accidentiernes* Indkomster i alle maader ubeskaarne. Hvilchet saaleedes, som begyndt er, *continuerer* med *Capitalens* forhøyelse og forbedring paa liige maade, som melt er, indtil *Fundationens* første *Capital* blifver fyldest *Sex Tuusinde* Rdr. med noget ofverskud, Som er den rette *Capital* Fundationen Sigter till, og een hver *Stipendiarius* nyder den aarlige Rente af, Nemlig *tree Hundrede* Rdr. og ei videre, om end Renterne maatte ved tiidernes forandringer forhøyes, da saadan forhøyelse kommer *Stipendii Capitalers* forbædring og iche *Stipendiario* til goede.

5. Af denne forbædrede *Capitals* ofverskud oprettes een Nye *Capital* for den anden *Stipendiario*, indtil den paa lige Maade opnaaer atter *Sex tuusinde* Rdr. efter forbemte og hosføyede *Model* beregnings Maade. Hvilchet Saaleedes schal *continuere* indtil *Fundationens Capital* kand blifve fyldest *Tiufge* og *fiire Tuusinde* Rdr., hvor af *fiire Stipendiarij* nyder den aarlige Rente, som forhen melt er; og kand dette saaleedes *continuere* saa lenge Verden staar til *Stipendiariorum* formeerelse og *Stipendii Capitalers* merkelige forhøyelse.

6. Naar nu dette *Stipendium* under Guds naaderige Velsignelse ved een omhyggelig og ret Sindig *administration* een gang kommer til at blifve *Tiuge* og *fiire tuusinde* Rdr., da schall velbete Herrer *Professorum* Sønner effter den dag vere frij for at holde den fierde Omgang med *Familiens Descendenter* og altiid nyde Renten af *Sex tuusinde* Rdr. udj fiire aar effter hin anden, hvile aaringernes og *Accidentiernes* Indkomster uforkrenkede i alle Maader, Som *reserveris* til at oprette nye *Capitaler* af til *Stipendii* forbædring. Men af de øfrige *atten Tuusinde* Rdr., saa velsom af fleere *Capitaler*, naar de een gang blifver oprettede, nyder *Familiens Descendenter* først paa den Mandelige Siide, saa lenge de findes, og effter dem paa den Qvindelige Siide, Saa lenge de findes, de aarlige Renter, og naar *Descendenterne* paa begge Siider maatte een gang om sider aldeelis *exspirere* og ud døe, da skal trende andre *Studiosi* nyde dend aarlige Rendte af hver *Capital*, i steden for, at hver een af *Descendenterne* hafver nødt det alleene, Hvile aaringerne og *accidentierne* ubeskaarne i alle maader, altsammen effter denne *Fundations* forbemte og *specificerede reqvisita* og omstendigheder.

Skulde der i Sin tiid falde nogle *Dubia* eller Tvistigheder, som ey schulde kunde forklares og *decideris* effter denne *Fundation*, da schal det stande velbemte Herrer *Professoribus* friit fore med den eldste af *Descendenterne* hans Viidenskab og Samtøkke at giøre een endelig Slutning der udj, det nærmeste schee kand effter *Fundationens* rette og reene ord og Meening.

Hvilchet altsammen paa det aller Venligste og tienist skiuldigste *recommenderis* Velbete Vel Edele og Velbiurdige det høyloulige Kongel: Kiøbenhafns *universitets* nu Værende eller effter kommende *Professoribus consistorialibus*, sampt *Familiens* rette *Descendenter* paa dend Mandelige Siide med Mueligste fliid og ret Sindig omhyggelighed at sørge for, bringe til een fuldkommen Endskab, med een Christelig Nidkierhed holde ofver og uden ringeste og med denne *Fundation* Stridige forandring at ville handthefve og forsvare.

Endeligen ombedes den Grundgoede og Barmhiertige Gud paa det allerydmygeligste, at hand for Sit udødelige Nafns æres Skyld vil legge Sin naaderiige Vel Signelse paa dette ringe og Vel meente Verk, bevare det fra Eegen nøttige og Volds-Mænds Hænder og med Sin Aands naadige bistand regiere de unge Mennisker, som skal nyde og bruuge dette *Stipendio*, at de Maa andvende det hans høye og Guddommelige Nafn til ære, deris kiere fæderne Land til een troefast og u-forfalsched tieniste og dennem Self til timelig og ævig Velfærdt.

Till ydermeere Stadfestelse Hafver Jeg denne Fundation, Som Jeg paa Velbemte Mine Høytærede kiere nu Salige Brøderes og egne Vegne effter Vores ind biurdes eenstemmende *intention* og *resolution* oppretted og forferdiged hafver, med indstendigste og alvaarligste begiering, at den udj alle Sine ord, Punkter og Meeninger maa u-igien kaldeligen, oprigteligen og u-foranderligen af alle vedkommende holdes og effterkommes, med Egen Haand underschrefved og med mit Sædvanlige Zignet forsegled. *Datum Kiøbenhafn Dend Ellefde Junij Aar Ett Tuusinde Siuf-Hundrede og Ett.*

Laurits Foss :|:

(Originalen paa Pergament i Univ. Arkiv, Nr. 51.)

Nr. 2. **Model** af *Stipendii Fossiani* Bruugs og forbædrings Maade.

Stipendium Fossianum
paa
Toe Tuusinde Rigsdaler udi Danske *Croner*
sampt
Dessen Bruug, Tilvext og Forbædrings Maade.

Stipendii Betalnings *Terminer.*	*Stipendii* Bruug	*Stipendii* Afkortninger og Hvile.	*Stipendii* Afkortningers Hviles og forbædrede *Capitalers Renter.*	*Stipendii* forbædrede *Capitaler.*
Anno	rdlr.	rdlr.	rdlr.	rdlr.
d. 11. Junij 1700...........	90	—	—	—
1701...........	90	10	—	—
1702...........	90	10	—	—
1703...........	90	10	—	—
1704...........	—	100	—	130

Af denne forbædrede *Capital*, forrendtes ey fleere end Hundrede rdlr. lige penge; de øfrige ulige penge blifver bestaaende uforrendtede, indtil de opnaaer ligeledes Hundrede rdlr lige penge, da de udsettes paa Rente, hvilched *observeris* udi alle effterfølgende Aaringer.

1705...........	90	10	5	—
1706...........	90	10	5	—
1707...........	90	10	5	—
1708...........	90	10	5	—
1709...........	-	100	5	295
1710...........	90	10	10	315
1711...........	90	10	15	—
1712...........	90	10	15	—
1713...........	90	10	15	—
1714...........	—	100	15	505
1715...........	90	10	25	—
1716...........	90	10	25	—
1717...........	90	10	25	610
1718...........	90	10	30	—
1719...........	—	100	30	780
1720...........	90	10	35	825
1721...........	90	10	40	—
1722...........	90	10	40	925
1723...........	90	10	45	—
1724...........	—	100	45	1125
1725...........	90	10	55	—
1726...........	90	10	55	1255
1727...........	90	10	60	1325
1728...........	90	10	65	—
1729...........	—	100	65	1565
1730...........	90	10	75	1650
1731...........	90	10	80	1740
1732...........	90	10	85	1835
1733...........	90	10	90	1935
1734...........	—	100	95	2130

Af denne forbædrede *Capital*, legges Et Tusinde Rdlr. til *Fundationens* første *summam*, som blifver da Tree Tuusinde Rdlr., hvoraf Een *Stipendiarius* nyder den aarlige Rente fyldest uden afkortning, som nu hermed ophører, Men de overskydende Ett Tusinde, Ett Hundrede og Tredifve Rdlr. blifver bestaaende, til *Capitalens* videre forbædring.

1735...........	150	—	55	—
1736........ ..	150	—	55	1240
1737...........	150	—	60	1300
1738......... .	150	—	65	—
1739...........	—	150	65	1580
1740...........	150	—	75	1655
1741...........	150	—	80	1735
1742...........	150	—	85	1820
1743...........	150	—	90	1910
1744..........	—	150	95	2155

Af denne forbædrede *Capital* legges atter Ett Tuusinde Rdlr. til *Fundationens* første *Summam*, som blifver da fiire Tuusinde Rdlr., hvor af Een *Stipendiarius* nyder den aarlige fulde Rente, Men de ofverskydende, Et Tuusinde Ett Hundrede Halftrediesinds Tiuge og fem Rdlr. blifver bestaaende til *Capitalens* videre forbædring.

1745...........	200	--	55	1210
1746...........	200	—	60	—
1747...........	200	—	60	1330
1748...........	200	—	65	—
1749...........	—	200	65	1660
1750...........	200	—	80	1740
1751...........	200	—	85	1825
1752...........	200	—	90	1915
1753...........	200	—	95	2010
1754...........	—	200	100	2310

Af denne forbædrede *Capital* legges atter Ett Tuusinde Rdlr. til *Fundationens* første *Summam*, som blifver da Fem Tuusinde Rixdlr. hvor af Een *Stipendiarius* nyder den aarlige fulde rendte, Men de ofverskydende Ett Tuusinde Tre Hundrede og Tie Rixdl. blifver bestaaende til *Capitalens* videre forbædring.

1755...........	250	—	65	—
1756...........	250	—	65	1440
1757...........	250	—	70	1510
1858...........	250	--	75	—
1759...........	—	250	75	1910
1760...........	250	—	95	2005
1761...........	250	—	100	2105
1762...........	250	—	105	2210
1763..	250	—	110	2320
1764......	—	250	115	2685

I. Af denne forbedrede *Capital* legges atter Ett Tuusinde Rixdlr. til *Fundationens* første *Summam*, som blifver da Sex Tuusinde Rdlr., hvor af en *Stipendiarius* nyder den aarlige fulde Rente, som er det høyeste en hver *Stipendiarius* maa nyde: Og dersom Rente *Coursen* maatte effter tidernes forandringer enten forhøyes eller forringes, da lauges alting, saaledes der effter, at Eenhver *Stipendiarius* i hvor mange de end med tiden kunde blifve, nyder hvercken meere eller mindre, end aarligen Tre Hundrede Rdlr. udi fulde fiire Aar effter hinanden, hvilched ligeledes *observeris* udi Effterfølgende Aaringer, med deris nye forbedrede *Capitaler*, Men de ofverskydende Ett Tuusinde Sex Hundrede Firesindstiuge og Fem Rdlr. blifver bestaaende til at oprette Een nye *Capital* af, for den anden *Stipendiario*, som hand dog ingen Rente Niuder

af, førend samme Nye *Capital* har atter opnaaet Sex Tuusinde Rdlr. med noged Ofverskud.

1765..........	300	—	80	1765
1766.	300	—	85	1850
1767...........	300	—	90	1940
1768	300	—	95	2035
1769....... . .	--	300	100	2435
1770...........	300	—	120	2555
1771...........	300	—	125	2680
1772	300	—	130	2810
1773...........	300	—	140	2950
1774...........	—	300	145	3395
1775...........	300	—	165	3560
1776...........	300	—	175	3735
1777...........	300	—	185	3925
1778...........	300	—	195	4115
1779...........	—	300	205	4620
1780..	300	—	230	4850
1781...........	300	—	240	5090
1882...........	300	—	250	5340
1783...........	300	—	265	5605
1784....... ...	--	300	280	6185
1785...........	300	—	305	6490
1786	300	—	320	6810
1787...........	300	—	340	7150
1788	300	—	355	7505
1789......	—	300	375	8180

2. Af denne forbædrede *Capital*, legges Sex Tusinde Rdlr. til *Fundationens Summam*, som blifver da Tolff Tuusinde Rixdlr:, hvor af tvende *Stipendiarii* nyder den aarlige Rente, som ved den første *Stipendiarium* melt er: Men de ofverskydende Toe Tuusinde, Ett Hundrede og Fiiresindtz Tiuge Rdlr. blifver bestaaende til at oprette Een nye *Capital* af, for dend Tredie *Stipendiario*, som dog nyder ingen rente der af, før end den *Capital* har atter opnaaed Sex Tusinde Rdlr. med nogen Ofverskud.

1790..	600	—	105	2285
1791..........	600	—	110	2395
1792......... .	600	—	115	2510
1793...........	600	—	125	2635
1794...........	—	600	130	3365
1795...........	600	—	165	3530
1796..	600	—	175	3705
1797....	600	—	185	3890
1798...........	600	—	190	4080
1799	—	600	200	4880
1800....... ...	600	—	240	5120
1801...........	600	—	255	5375
1802..	600	—	265	5640
1803...........	600	—	280	5920
1804...........	—	600	295	6816

3. Af denne forbædrede *Capital* legges Atter Sex Tuusinde Rixdlr. til *Fundationens Summam*, som blifver da Atten Tuusinde Rixdlr: hvor af Trende *Stipendiarii* nyder den aarlige fulde Rente, som for hen meldt er: Men de ofverskydende Otte Hundrede og Femten Rixdlr. blifver bestaaende til at oprette Een nye *Capital* af, for den fierde *Stipendiario*, som dog nyder ingen

Rente der af førend den Nye *Capital* har atter opnaaed Sex Tuusinde Rixdlr. med noged Ofverskud.

etc. etc. *)

Og Kand dette, om *Posteriteten* behager, saa ledes *Continuere* saa lenge Verden staar, til *Stipendiariorum* formeerelse og *Stipendii* Merckelige forhøyelse, Effter hvilchen Maade

Stipendii første *Capital*, som er

Toe Tuusinde Rixdaler

kand udi tvende *Seculis* saaledes forhøyes til at blifve

Toe Hundrede og Tretten Tuusinde Sex Hundrede og Femten Rixdaler.

foruden den Nøtte, som *Stipendiarii* kand i saīne tiid nyde der af, og bedrager —

Sex Hundrede Halftrediesinds Tiuge og Ett Tusinde Siuf Hundrede og Tiuge Rdr.

Atque ita serimus arbores alteri præfuturas seculo.

Hvilchen forschrefne Bereigning ey er indretted, for at forbinde nogen til *Præcise* at følge dend, Vel Vidende, at baade Reigninger paa papier icke altid kand giøre it Vist og Virckeligt *Facit* for *Cassen*, saa og mange nu u-paatenckde *eventualia* og forandringer, sær med rente *Coursernis* enten forringelse eller forhøyelse, sær med tidernis Vanskeligheder, at kunde faae penge vel udsatte paa Rente, sær med et og sær med et andet, Kand letteligen indfalde og hindre det, Men Alleniste for at lade see, at det er icke gandsche umueligt, at *Stipendii* første *Capital* kand med tiiden blifve merckeligen forhøyed, Om icke saa lige til det *quantum* og i den tid bereigningen medfører, dog i det mindste til Een god deel der af, med u-lige større Nøtte, for flere *Stipendiariis* i fremtiden effter *Fundationen* end det nu begyndes med, Til hvilcken Ende denne Bereigning staar under *Correctione*, og ey *Præsenteris* anderledes end som een *Model*, der *obligerer* ingen uden dennem, som tager behag derudi, Hvorfore det Indstilles til det Veledle Høyloflige og berømmelige *Consistorii* eget godt findende og fri Villie, Enten at følge denne, eller og udfinde en anden bedre Maade, samt og med tiden at forkorte og afskaffe Hvile Aaringerne, med Videre, som kand andsees tienligere og mindre besværligt; ald den stund *Fundationen* blifver uforkrenked, og Midlerne, saavidt mueligt er, og Tidernis forandring Vil tillade, forbedrede til *Stipendiariorum* formeerelse, og desto større tieniste i fremtiden. Og saasom Vel merkes, at det vil blifve alt for besværligt, for Velbem^te^ *Consistorio* at forvalte dette *Stipendium*, naar det eengang opnaaer een andseelig stor *Capital*, saa skal velbem^te^ *Consistorium* paa de tiider, naar *Capitalen* er bragt til Tredifve og Sex Tuusinde Rdlr. hafve en u-behindred friihed til, af de tilvoxende og forbædrede *Capitaler*, imedens de voxer, effterhaanden lige som de voxer til, at oprette een *Capital* paa Eet eller Toe Tusinde Rdlr. og af deszen aarlige rente, lønne een betiente, som kand andtages til at hafve u-mage dermed effter sin besværings Maade til Billighed; Af samme tilvoxende Middeler, medens de voxer, bør ogsaa at tages saa meget, som behøves, naar endten *Processer* eller andre u-omgiengelige og *Extra Ordinaire* udgiffter kand hendes at paafalde *Stipendio*, paa det at *Stipendiarii* kand beholde det dennem tillagde *quantum* ubeskaared.

Hvad Velbem^te^ *Consistorium* i saa maader, som meldt er, forhandlendes vorder, dermed skall alle Vedkommende *interesserende Descendenter* uden alld *Exception*, vere benøyede, ey paatvilende, at Velbem^te^ Herrer *Professores* jo lader sig behage at omgaaes dette *Stipendium*, med lige den samme Nidkierhed og Aarvaagenhed, som de ere udi største Berømmelse for altid, at hafve omgaaes alle detsz lige under Hænder hafvende *publica Legata* og særlig tage *Fundationen* i Beskiermelse, og handthafve dend ved sin Ret meenende *Vigeur*: Og schal denne Bereigning være af lige Krafft, som dend

---

*) I Originalen fortsættes paa lignende Maade pag. 33—48 inkl., hvilket er udeladt her.

maatte være Ord fra Ord indført i *Fundationen*, saa vit mueligt og giørligt er. Hvilched paa det tienist schyldigste *recommenderis* til gunstig *interpretation* af

De Veledele og Velbiurdige
Herrer *Professores*

tienstskyldigste og
bereedvilligste
tienere.

Kiøbenhaufn
d. 11. *Junij A°.* 1701. *Laurits Foss.*

[Legatprotokollen pag 27—32 inkl. og 49—51 inkl.]

Nr. 3. **Skrivelse** af 15 Maj 1844 fra Eforus for Foss's Legat, Professor A. W. Scheel, til Konsistorium om Familiens Fortrinsret.*)

I medfølgende Skrivelse af 10 d. M. anholder Apotheker i Heide J. L. Ruge, der er gift med en Datter af afdøde Generalmajor Foss, om, at den fulde Rente af ene af de til Foss's Legat hørende Stipendiekapitaler maa blive hans Søn Anton Friedrich Ludwig Ruge, der har lagt sig efter Farmaci, tillagt for de to Aar fra Paaske 1846 til samme Tid 1848, af hvilke denne Søn agter at tilbringe det første ved Universitetet i Jena og det andet ved Universitetet i Kiel. Første Forret til Stipendiet have Studenter, der ere agnatiske Descendenter af 6 Brødre Foss, der kunne anses som Stiftere af Legatet. Da i Følge en Skrivelse af 11 Novbr. 1818 fra fornævnte Generalmajor Foss, som den Gang var over 70 Aar gammel, han selv var den sidste mandlige Agnat af Familien, kommer Fundationens § 9 til Anvendelse, i Følge hvilken kognatiske Descendenter af de 6 Brødre indtræde i Agnaternes Ret, naar disse ere uddøde, saafremt de have en Moder, der med Rette fører Familienavnet Foss. Anton F. L. Ruge er, som de Skrivelsen vedlagte Attester godtgjøre, en Dattersøn af Generalmajor Foss, og for saa vidt vil han altsaa have Adgang til Stipendiet med Agnaternes Forrettigheder. At han ikke skal studere i Kjøbenhavn, men i Kiel og Jena, kan, efter hvad Konsistorium tidligere har antaget, ikke udelukke ham fra Stipendiet. I Aaret 1805 har Konsistorium nemlig givet Stipendiet til en, senere uden Afkom afdød Søn af Generalmajor Foss, og i Aaret 1823 til en Dattersøn af denne, J. H. C. Meyer, der begge have studeret i Kiel og i Udlandet. Fundationens § 3 viser ogsaa, at Stipendiaten kan oppebære Stipendiet, medens han studerer udenlands. Derimod har Konsistorium i Skrivelse til Generalmajor (dengang Oberstlieutenant) Foss af 13 April 1805 antaget, at Stipendiet ej kunde tillægges Nogen, der ej var immatrikuleret Student enten i Kjøbenhavn eller i Kiel, hvilken Mening ogsaa er blevet stadfæstet af Universitetets Patron og det kongelige danske Kancelli i Skrivelse af 10 Juni 1805, ligesom dens Rigtighed er blevet anerkjendt i en kgl. Resol. 14 Febr. 1823, kommuniceret Konsistorium ved Univ. Dir. Skr. 8 Marts s. A. ved hvilken Stipendiet for 2 Aar blev tillagt Generalmajor Foss's oven nævnte Dattersøn J. H. C. Meyer. Af Apotheker Ruges Skrivelse kan det ikke tydelig ses, om hans Søn er blevet dannet til akademiske Studier; men forinden Stipendiet kan tildeles ham, vil dette være at oplyse derved, at han er blevet immatrikuleret som Student ved Universitetet i Kiel. Naar saadan Immatrikulation har fundet Sted, maa han i Følge Fundationens § 3 anses berettiget til strax at begive sig til et fremmed Universitet uden at tabe Adgang til Stipendiet. I Følge Fund. § 1 skulle Stipendiaterne være „danske Undersaatter.“ Da det næppe kan anses for vist, at Stifteren ved dette Udtryk har villet udelukke Undersaatter, som ere fødte i Hertugdømmet Holsten, skulde jeg, uagtet den Afgjørelse, som indeholdes i Reskr. 23 April 1745 og 20 Octbr. 1758, antage, at Ansøgerens Søn ikke af den Grund bør udelukkes fra Stipendiet, at han

*) Selmers Aarbog f. 1845 S. 53—54.

er født i Heide. Saa meget snarere kan man vise sig eftergivende i Fortolkningen af dette Punkt, som Generalmajor Foss kun havde 3 Døtre, med hvis Sønners Død Stipendiet ganske gaaer over til Konsistoriums Raadighed efter Reglerne i Fund. § 10. I Følge Foranførte formener jeg, at man kunde tilskrive Apotheker Ruge, at Stipendiet vil blive forbeholdt for hans Søn fremfor Studerende udenfor Familien, naar det med Attest, der saasnart som muligt maatte hertil indsendes, oplyses, at han dannes for akademiske Studier, dog at Stipendiet af de oven anførte Grunde ikke kan tildeles Sønnen, førend denne bliver immatrikuleret Student enten ved Kjøbenhavns eller ved Kiels Universitet, hvorhos maatte tilføjes, at noget ubetinget Tilsagn om Stipendiet ikke kan gives, da til den Tid, det skal uddeles, muligen andre Døtresønner af Generalmajor Foss kunne anholde om samme.

(Univ. Arkiv.)

Nr. 4. **Kons. Skr.** af 25 Maj 1844 til Apotheker Ruge i Heide om Familiens Fortrinsret. *)

I Anledning af et Andragende fra Apotheker Ruge i Heide, hvori denne, som var gift med en Datter af afdøde Generalmajor Foss, anholdt om, at den fulde Rente af den ene af de til Foss's Legat hørende Stipendiekapitaler maatte blive hans Søn A. F. L. Ruge, der havde lagt sig efter Farmaci, tillagt for de 2 Aar fra Paaske 1846 til samme Tid 1848, udtales,

at Stipendiet, naar det med Attest, der saasnart som muligt maatte hertil indsendes, oplyses, at Deres Søn dannes for akademiske Studier, vil blive ham saaledes forbeholdt, at det ikke bortgives til Studerende, som have ringere Ret til samme og navnlig ikke til Personer udenfor Stifterens Familie. Imidlertid kan Stipendiet, efter hvad af Konsistorium i Skrivelse til daværende Oberstlieutenant Foss af 13 April 1805 er antaget og ved Skrivelse fra det kgl. danske Kancelli af 10 Juni 1805 samt kgl. Resol. 14 Febr. 1823 er bekræftet, ikke tildeles Deres Søn, medmindre han bliver immatrikuleret som Student enten ved Kjøbenhavns eller Kiels Universitet, og ikke førend dette er sket. Derhos maa man bemærke, at noget ubetinget Tilsagn om Stipendiet ikke vil kunne gives, da til den Tid, det skal uddeles, mulig andre Dattersønner af Generalmajor Foss kunne anholde om samme.

(Univ. Arkiv.)

Nr. 5. **Skrivelse** af 23 Marts 1855 fra Eforus, Professor J. E. Larsen, til Konsistorium om Størrelsen af det Fossiske Legats Portioner.

I en Forestilling til Konsistorium af 28 April 1840 (jfr. Selmers Aarbog for 1840 S. 36 ff.) udviklede den daværende Eforus for det Fossiske Legat, nuværende Kammerherre A. W. Scheel, hvorledes det efter de fundatsmæssige Bestemmelser for dette Legat (Hofmans Fund. IX S. 33 ff.) var tvivlsomt, om hvert fuldt Stipendium kun skulde udgjøre den Rente, der til enhver Tid kunde haves af 6 000 Rd., dog at denne Rente ikke oversteg 300 Rdlr., eller om man skulde følge, hvad der siges i en Fundatsen tilføjet Beregning, „at dersom Rentekoursen maatte efter Tidernes Forandringer enten forhøies *eller forringes*, da laves alting saaledes derefter, at enhver Stipendiarius nyder hverken mere *eller mindre* end aarligen 300 Rdlr.“ Eforus antog, at der var overvejende Grund til at holde sig til det første Alternativ, og indstillede derfor i Henhold til, hvad der iøvrigt var oplyst, at det som Regel *for Fremtiden* maatte blive bestemt, at hvert Stipendium af det Fossiske Legat skal udgjøre 6 000 Rdlr., og den fulde Rente heraf, 4 p. Ct., aarlig uddeles til Stipendiarierne.

Jeg har altid været tilbøjeligst til at antage, at den ovenanførte, aldeles klare og tydelige Tilkjendegivelse i Beregningen — om hvilken det siges, at den skal være af samme Kraft, som om den Ord for Ord var indført i Fun-

*) Selmers Aarb f. 1845 S. 53—54.

dationen — maatte anses som afgjørende med Hensyn til Fundators virkelige Mening, ligeoverfor de modstaaende, mindre tydelige Tilkjendegivelser. Thi vel taler Fundator stedse om Oprettelsen af *Kapitaler paa 6 000 Rdlr.*, og om, at Renten af hver enkelt saadan Kapital skulde udgjøre et Stipendium; men dette kan forklares deraf, at han har forudsat, at Rentefoden i Almindelighed vilde vedblive at være 5 p. Ct., og naar det paa andre Steder siges, „at Beregningen ei er indrettet for at forbinde Nogen til præcise at følge den", eller „at den ikke skal obligere Nogen" o. s. v., saa sigtes der vistnok herved kun til de Dele af den saakaldte Beregning, der indeholde en anteciperet *Udregning* af, hvad der gjennem flere Aarhundreder vilde efterhaanden kunne indvindes i Renter og deraf oplægges til Fremvæxt, Noget, hvis Opfyldelse vistnok, som Fundator selv bemærker, vilde blive afhængig af mange uforudseelige Eventualia og Forandringer, der let kunde indtræffe. Det af Eforus fremsatte Forslag om Stipendieportionernes Størrelse blev af Konsistorium den 13 Maj 1840 approberet *som Regel indtil videre.* At ansætte Stipendiet til 300 Rdlr., vilde dengang ikke have været muligt, uden at ophæve den ene af de tvende Stipendieportioner, som allerede i endel Aar havde været i Virksomhed.

I de siden forløbne 15 Aar har Legatets Kapital ved de fundatsmæssige Oplæg, uagtet Fremvæxten blev noget trykket ved Krigsskatten, erholdt en anselig Forøgelse, saa at den nu udgjør over 18 000 Rdlr., ligesom ogsaa den aarlige Renteindtægt er forøget ved Nedsættelsen af Afgiften til Kvæsturen. De tvende Stipendier ville saaledes nu uden Risiko kunne ansættes hvert til 300 Rdlr. aarlig, i Stedet for som hidtil 240 Rdlr., hvorefter der endda vil blive omtrent 100 Rdlr. tilbage til aarligt Oplæg, foruden det Oplæg af den hele Renteindtægt, som finder Sted hvert 5te Aar, som er Hvileaar. Ligesom Fundatsen uden Tvivl tilsteder en saadan Forøgelse af Stipendieportionerne, saaledes maa den ogsaa under de nuværende Forhold anses som meget gavnlig og ønskelig, og dette Beløb af 300 Rdlr. vil dog i Følge Pengenes meget ringere Værdi langtfra ikke svare til de 300 Rdlr. i Kroner, som Fundator i Aaret 1701 tiltænkte Stipendiarierne.

Jeg tillader mig saaledes at foreslaae, at Konsistorium vilde bestemme, at de Fossiske Stipendier herefter ikke ansættes til Renten af et vist Kapitalbeløb, men udredes hvert med 300 Rdlr. aarlig.

Iøvrigt vil Konsistorium ved flere tidligere Lejligheder have erfaret, at der uden Tvivl ikke længere er Nogen tilbage af den Fossiske Familie, der som Agnat eller som Kognat med Agnats Rettighed vil kunne gjøre Fordring paa at erholde en fuld Stipendieportion (jfr. Selmers Aarb. f. 1845 S. 54 og Scheels Skrift om Universitetets Stipendier S. 79), hvilken Ret derfor herefter kun vil kunne udøves af Professorsønner i de Aar, da Stipendiet i Følge Fundatsen skal tilfalde en saadan. I alle andre Tilfælde vil saaledes hver Stipendieportion i Følge Fundatsen være at dele mellem 3 Studerende, *fornemmelig* saadanne, som paa Mødrenesiden nedstamme fra den Fossiske Familie. Men alle de Grunde, der anbefale en Forøgelse af Stipendiet, tale uden Tvivl end mere for, at det delte Stipendium herefter kunde blive 100 Rdlr. i Stedet for, som hidtil, 80 Rdlr. En anden Sag vilde det dog maaske være, hvis det heraf skulde blive en Følge, at Stipendiet herefter kun kunde bortgives til Kandidater, jfr. Univ. Fund. 1788 Kap. VI § 2 Nr. 9. Men jeg kan ikke antage, at denne Forskrift har tilsigtet at forandre saadanne private Familielegater, der, som den Fossiske Fundats, ganske bestemt gaae ud paa, at Stipendiet kunde og skulde gives ogsaa til ganske unge Studerende, jfr. Fund 1788 l. c. § 1 og § 2 Nr. 5. Det vides heller ikke hidtil at have været omtvivlet, at jo endog det fulde Stipendium kunde gives til Studerende af Familien, som endnu ikke vare Kandidater (jfr. Selmers Aarb. f. 1845 l. c.), og Fundationen bestemmer, at der, naar Stipendiet maa deles, iøvrigt ganske skal forholdes efter de samme Regler, som gjælde for det fulde Stipendium.

(Univ. Arkiv.)

Nr. 6. **Kons. Skr.** af 31. Marts 1855 til Eforus om Størrelsen af Legatets Portioner*).

Ved Sagens Foretagelse i Konsistorium den 28. Marts 1855 udviklede Eforus nærmere de Grunde, der syntes overvejende at tale for, at det virkelig havde været Fundators Mening, at en fuld Stipendieportion paa den foreslaaede Maade skulde ansættes til 300 Rdlr. Navnlig udhævede han, at Fundatsen og den vedføjede „Beregning“ (overskrevet „Model paa Stipendii Fossiani Brugs- og Forbedringsmaade“) ere aldeles samtidige og forfattede af samme Mand, og den sidste netop tilføjet for nærmere at forklare Fundators eller Forfatterens Mening. Denne Beregning siges derhos at skulle være „af lige Kraft, som om den Ord for Ord var indført i Fundatsen, saavidt muligt og gjørligt er“, og indeholder endog mod Slutningen flere aldeles selvstændige Bestemmelser udenfor Indholdet af den egentlige Fundats. I den sidstnævnte Art. XII Nr. 4 (se Legatprotokollen S. 19) hvor der tales om det Tidspunkt, da Legatets oprindelige Kapital vil være voxet til 6000 Rdl. med noget Overskud, bestemmes herom:

> „som er den rette Capital Fundationen Sigter till, og een hver Stipendiarius nyder den aarlige Rente af, Nemlig tree Hundrede Rdr. og ei videre, om end Renterne maatte ved tiidernes Forandringer forhøyes, da saadan forhøyelse kommer Stipendii Capitalers forbædring og iche Stipendiario til goede.“

Dernæst indeholder „Beregningen“ netop paa det Sted (se Legatprotokollen Side 30), der svarer til det ovenmeldte Sted i selve Fundationen (ɔ: ved det Tidspunkt, da den første Kapital har naaet 6000 Rdl.) Følgende:

> „som blifver de Sex Tuusinde Rdlr., hvoraf en Stipendiarius nyder den aarlige fulde Rente, som er det høyeste enhver Stipendiarius maa nyde. Og dersom Rente Coursen maatte effter tiidernes forandringer enten forhøyes eller forringes, da lauges alting, saaledes der effter, at Eenhver Stipendiarius, i hvor mange de end med tiden kunde blifve, nyder hvercken meere eller mindre end aarligen Tre Hundrede Rdlr. udi fulde fiire Aar effter hinanden, hvilched ligeledes observeris udi Effterfølgende Aaringer, med deres nye forbedrede Capitaler.“

I Henhold til det Foranførte om Forholdet mellem Fundatsen og „Beregningen“ forekom det Eforus klart, at efter rigtige Fortolkningsregler maatte den første i sig mindre tydelige og fuldstændige Bestemmelse forstaaes og anvendes i Overensstemmelse med den sidste aldeles *tydelige* og *fuldstændige* Udtalelse. Der er ingen egentlig Strid mellem disse tvende Udtalelser; men om end den første, hvis den stod isoleret, rettest burde forklares paa en anden Maade, saa *kan* den dog ogsaa forklares saaledes, at Stipendiarius stedse skal have 300 Rdlr., og den sidste *fordrer* med Nødvendighed denne Forklaring. Paa denne Maade har Fundatsen ogsaa tidligere i en Række af Aar været anvendt, ifølge Concl. Cons. 20. Novbr. 1780, indtil man forandrede dette ved et Concl. 19. Novbr. 1800 (jfr. Protokollen S. 232)

Med Hensyn til det i Forestillingens Slutning omhandlede Spørgsmaal oplyste Eforus fremdeles, at det stemmede med gammel Praxis ved dette Legat, at Univ. Fund. 1788 Kap. VI § 2 Nr. 9 ikke er anset anvendelig paa samme, hvorom Eforus ved nøjere at gjennemgaae og undersøge de siden Universitetsfundatsen skete Udnævnelser af Stipendiarier havde overbevist sig. Saaledes bleve i Aaret 1790, da som anført det fulde Stipendium var ansat til 300 Rdlr., udnævnte til at dele samme tre Studerende, af hvilke ingen var Kandidat, nemlig: 1) J. Fabricius, der først tog theologisk Examen Oktober 1793; 2) P. C. Wadskiær, om hvem det senere i Regnskabsbogen S. 175 bemærkes, at han endnu i 1793 ikke havde taget Embedsexamen; og 3) T. L. Wadskiær, som 1791 gik i militær Tjeneste, hvorefter i hans Sted blev udnævnt P. Rosenstand Goiske, som først tog juridisk Examen i Juni 1793.

*) Den i det Følgende meddelte Beretning om Sagens Foretagelse i Konsistorium er en Gjengivelse af en af Eforus, Prof J. E. Larsen, udarbejdet Fremstilling, der findes i Legatprotokollen.

Og det samme var flere Gange i de følgende Aar Tilfældet med det delte Stipendium, saalænge dette endnu udgjorde 100 Rdlr. Ejheller med Hensyn til det fulde Stipendium, som altid betydelig oversteg 100 Rdlr., har man fordret, at Stipendiarius skulde være Kandidat, og det ikke blot, naar det blev tildelt et Medlem af Familien, men ogsaa naar det tilfaldt en Professorsøn, t. Ex. Juni 1815, da dertil udnævntes Stud. theol. Tyge Schou, som først tog Embedsexamen April 1817.

Konsistorium bifaldt enstemmig det af Eforus fremsatte Forslag, hvorom blev udfærdiget følgende Skrivelse:

„Overensstemmende med, hvad af Deres Magnificence er oplyst og foreslaaet i Skrivelse af 23de d. M., har Konsistorium vedtaget, at det Fossiske Stipendium herefter ansættes ikke til Renten af et vist Kapitalbeløb, men ordnes i Henhold til Fundatsen saaledes, at enhver fuld Portion bliver 300 Rdlr. Ved at meddele Deres Magnificence dette til fornøden Efterretning, skulde man tjenstligst anmode Dem om at lade Deres ovennævnte Skrivelse og Approbationen indføre i bemeldte Legats Eforiprotokol."

(Univ. Arkiv.)

Nr. 7. **Skrivelse** af 12. Maj 1885 fra Referendarius consistorii, Professor Matzen, til Konsistorium om Forstaaelsen af Fundatsen*).

Af Fundatsens Art. 2 fremgaaer utvivlsomt, at hvor Talen er om et helt Stipendium, bliver i Tilfælde af en Nyders Forfald inden de 4 Aars Udløb, for hvilke Stipendiet bortgives, det første ledige Aar til et Hvileaar, saaledes at dette i Stedet for det femte kan blive det andet, tredje o. s. v., hvorved der altsaa aabnes Udsigt til en noget hurtigere Forøgelse af Stipendiets Kapital, end den regelmæssige Fastholden af hvert femte Aar som Hvileaar vilde muliggjøre. I Efterskriften til Modellen, der skal være af lige Kraft, som om den var indført Ord til andet i Fundatsen, siges imidlertid, at det skal staae i Konsistoriums eget Forgodtbefindende med Tiden at forkorte og afskaffe Hvileaarene med videre, som kan anses tjenligere og mindre besværligt, al den Stund Fundatsen bliver uforkrænket. Det skjønnes nu ikke rettere end, at der er en paatrængende Anledning til at gjøre Brug af denne Myndighed for at tilvejebringe en Ordning, der netop er i fuldkommen Overensstemmelse med Fundatsens Aand.

Denne Anledning foreligger, efterat Bestemmelsen om de enkelte hele Stipendiers Deling mellem tre Nydere, som nyde 200 Kr. hver, er traadt i Kraft ved den legatberettigede Families Uddøen. Det er nemlig givet, at det er en Urimelighed at fastholde Regelen om Hvileaarets tidligere Indtræden i Tilfælde af Nydernes Forfald ved disse Stipendiedele, da dette vilde afstedkomme en fuldstændig Forvirring, idet hver Del paa den Maade kunde faae sit Hvileaar, og Muligheden for at bortgive Stipendiet som en Helhed vilde derved endog ganske være udelukket, hvilket den dog efter Fundatsen ikke bør være, da ifølge sammes Art. 6 Professorsønner endnu ere berettigede til at nyde Stipendiet helt.

Men er det altsaa givet, at de uregelmæssige Hvileaar bortfalde ved de delte Stipendier, maa samme Regel formentlig ogsaa fastholdes ved de hele Lodder, da ellers Følgen vilde blive den, at de, for hvem Opretteren har vist en forholdsvis større Interesse, i den her omhandlede Henseende nød mindre Ret end de iøvrigt ringere stillede, idet derefter f. Ex. en kvalificeret Professorsøn kan blive udelukket fra at nyde Stipendiet i et eller flere Aar, i hvilke en Indehaver fik Forfald, fordi det første blandt disse Forfaldsaar skal være Hvileaar. Jeg tror derfor, at det vil være i Overensstemmelse med Fundatsens rette Sigte under de ved de delte Stipendiers Ikrafttræden forandrede Forhold, naar Konsistorium i Henhold til Fundatsens Art. 3 og Modellens Efterskrift beslutter, at der i Stedet for det, som er bestemt i Fundatsens Art. 2 Punkt 2, fremtidig følges den Regel, at naar en Stipen-

*) Univ. Aarb. f. 1884—85 S. 115—16.

diarius maa opgive at nyde Legatet, da skulle baade de hele og de delte Stipendier bortgives for den tilbagestaaende Tid af de 4 Aar til en dertil kvalificeret Ansøger, og, hvis ingen saadan findes til det hele Stipendium, skal dette ligeledes i den tilbagestaaende Tid bortgives i tre Dele overensstemmende med Regelen i Fundatsens Art. 6.

(Univ. Arkiv.)

Nr. 8. **Kons. Skr.** af 21. Maj 1885 til Eforus for Foss' Legat om, at Konsistorium i Henhold til Fundatsens Art. 3 og Modellens Efterskrift har besluttet, at der i Stedet for det, som er bestemt i Fundatsens Art. 2, Punkt 2, fremtidig skal følges den Regel, at naar en Stipendiarius maa opgive at nyde Legatet i Løbet af de 4 Aar, for hvilke det er tildelt ham, da skulle baade de hele og de delte Stipendier bortgives for den tilbagestaaende Tid af de 4 Aar til en dertil kvalificeret Ansøger, og hvis ingen saadan findes til det hele Stipendium, skal dette ligeledes i den tilbagestaaende Tid bortgives i tre Dele overensstemmende med Regelen i Fundatsens Art. 6. *)

(Univ. Arkiv.)

Friis' Legat.

Hofmans Fund. I S. 39—49 jfr. S. 33—39, Jansons Beskr. S. 15, Badens Univ. Journal f. 1797 S. 19—22 og S. 110, Engelstofts Annaler f. 1812 S. 190, Scheels Koll. og Stip. S. 83—84.

Dette er Universitetets ældste, paa en privat Gave grundede, Stipendium. Universitetets første Kansler efter Reformationen, Johan Friis til Hesselager, der døde ugift i Aaret 1570, skjænkede i levende Live 1000 Rdl. Sp. til fattige Studenters Underholdning, og ved sit Testament gav han i samme Øjemed 2000 Rdl. Sp. Denne Gave fuldbyrdede hans Brødresønner Niels Friiss til Hesselager, Frederich Friiss til Hagstedt og Christiern Friiss til Borreby og forøgede Gaven med 500 Rdl. Sp. For den samlede Kapital 3500 Rdl. Sp. forfattede de Juleaften 1584 en Fundats. Ifølge denne skal Renten af de 3000 Rdl. deles lige mellem „sex fattige Vedtorftige Studenter", som ved Examen ere befundne duelige. De oppebære Stipendiet i 3 Aar, „saa frempt de icke formedelst deris Wfliid vdi Lærdom eller och mett Wthilbørlighed udi lefnit det forkaste". Eforus skal „hafue flittig thilsiun att for[ne] sex Studenter skicke thennem thilbørligen och vell i Lefnett och Lærdom", og oppebærer herfor Renten af de 500 Rdl. Udnævnelsen til Stipendiet skulde efter Fundatsen tilfalde „denn Eldste paa Skioldsidenn af de Friisser af Hisselagger og ingenn andenn altiid och thil evig thiid then ene efter den anden"; men da denne Slægt er uddød, udnævnes Stipendiaterne af Konsistorium.

Stipendiet er af Friderich Friess til Hesselager, ligeledes en Brodersøn af Stifteren, forøget med 2000 Rdl. Sp. Ifølge den af hans nærmeste Paarørende efter hans Død forfattede Fundats af 10. Juli 1619 skal Renten af denne Kapital deles lige mellem 4 fattige Studenter efter de i Fundatsen af 1584 indeholdte Regler.

---

*) Univ. Aarb. f. 1884—85 S. 115—16.

Da den samlede Kapital i Aaret 1670 ved nogle Oplæg var voxet til 6000 Rdl. Sp., gav Stipendiets Patron under 7. Juni 1671 sit Samtykke til, at en 11te Portion maatte oprettes.

Legatets samlede Kapital udgjorde den 1. Jan. 1889 14 355 Kr. 27 Ø.

Eforus oppebærer Renten af 1000 Kr. med 37 Kr. 08 Ø., af den øvrige Rente erholde 11 Studenter hver 47 Kr. 20 Ø. aarlig.

Nr. 1. **Fundats** af 24. Decbr. 1584 for Friis's Legat for Studerende. *Bilag.*

Vi Eptherschreffne Niels Friiss thill Hesselagger, Frederich Friiss thill Hagstedt och Christiern Friiss thill Borrebye, Giøre alle Vitterligt, och kiendis mett dette vortt obne breff, for oss och voris arfuinge, Att eftersom vor salige Faderbroder Erlig och Velbiurdig mandt Johan Friis thil Hesselagger vdi sin Vellmacht och lefuendis liiff althiid besønderligen hafr verrit thilbewegen *Universitetet* her udi Kiøbenhafn, och thesse Personer medtt rente och Aarlig opholdtt, Kircker och Scholer thil beste forsørgett. Saa hafuer hand udi lige maade i hans yderste mett sitt Testament fremdelis betenckt och gifuett thill fornefnde *Universitet* tho thusinde guode Wforfalskede ganckbar Reichsdaler thill de fattige Vedtorftige Studenters Vnderholdning. Huilchett hans Testamente och gafue Vi fornefnde hans efterladne arfuinge hafuer fuldbyrdt och sambthøcht och nu mett thette vortt obne bref fuldbyrde och samtøcke, Samptligen och huer serdelis, Och paa dett forne thu Thusinde Daler saa vell som dett ene thusinde Daler, hand thilforne udi hanns velmacht gifuett och strax fra sig antwordett hafuer, icke skulle forryckis eller bortwendis thil anden brug emod forne Johann Friisis Indssatt acktt och meningh. Tha hafuer vii giort denne *Fundatz* och ewig skick, huorledis der medt holdis skall, som her efter følger.

For det første skulle fornefnde Thrij thusinde Daler hofuidtstoell vdsettis hoss guode viisse Adelsmend her udi Danmarckis Riige mett den Eldste af de Friiser paa Skioldsiden af de Hessellagger; Saa och met *Doctores* och *Professores* her udi Kiøbenhafnn deris Vilge och samtøcke. Och skall der paa giøris Nøigachtige breff och Segell mett Nøigachtige Riddermendtzmendtz forlofuer och besegling, och gange aarligenn fem daler udaf huert hundrett. Huilchenn Renthe Juleafthen vdenn nogenn Vndskylding her udi Kiøbenhafnn vdgifuis och lefueris skall thill *Pædagogicum Lectorem*, som *Rector* och *Professores* der thill hafuer forordinerett att skall anamme: och der paa Qvitantz at gifue, och siden udi *Rectoris* och den Eldste *Theologi* Neruerelsse emellem sex fattige Vedtorftige Studenter byttis, saa huer af dennem fanger thiufue och fem daler.

Item skal denn Eldste paa Skioldsidenn af de Friisser af Hisselagger og ingenn andenn althiid och thil evig thiid then ene efter den anden hafue fuldmacht att bevilge och thilskicke fattige studenter som samme *beneficium* skulle anamme, som nødtørftige och bequem befindis; Och naar forne Studenter af *Decano artium examinerit* erre och duglige kiendt samme *beneficium* at anamme, Maa de vdi threi aar efter hin andenn opbære forne almysse och *pension*, saa frempt de icke formedelst deris Wfliid vdi Lærdom eller och mett Wthilbørlighed udi lefnit det forkaste.

Och skall forne *Pædagogicus Lector* om slig deris Wlempe blefue befunden, thett denn Eldste af de Friisser af Hissellagger adtvare och gifue thilkiende, och hand sidenn der thill forordne en anden som duelig och bequem kand verre, i then sted igien forne Almysse att opbære.

Och paa det forne *Pædagogicus Professor* skal hafue flittig thilsiun att forne sex Studenter skicke thennem thilbørligen och vell i Lefnett och Lærdom och en gang huer Monith see deris *Scripta* och forfare om de flittighe studere, hafue vii forbedrit forne Gafue, som vor salige Faderbroder her thil gifuet hafr, mett fem hundrede guode, ganckbar Reichtsdaler hofuitzstoell, huilche

hos de andre forne threi thusinde Daler Hofuidtstoell skall Vdsettis, Och den renthe der af ganger, som erre thiufue och fem gode ganckbar Reichs daler, forne *Professori* for hans thillsiun och Vmag hafue skall.

Men dersom forne *Professor* som nu er eller kommendis Vorder, her vdi findis forsømmeligen och icke mett sam̄e Studenter om deris forfremmelsse udi lærdom och skickelighed udi lefnit hafuer flittig thillsiun, efter som forschrefuit staar, tha skall hand samme skienck och foræring hafue forbrott, Och da siden *Rector, Doctores* och menige *Professores* thilskicke en anden vdi den sted igien, som sig her udi Vindskibeligenn ville lade befinde. Och denn som der thill forordinerit blifr, samme skienck och foræring att anamme och opbære efter som for er meltt.

Skede det saa, at denn aarlige Rente af forne halffierde thusindtt daler hofuidtstoell icke betimeligen inden Juell Vdgaffs her udi Kiøbenhafnn af forne Riddermendtzmend, som forne hofuitstoell paa rente hafuer anammit, tha maa och skall *Rector Universitatis* medt denn Eldste af de Friissers paa Skioldsiden af Hisselagger bewilling lade indmane her udi Kiøbenhafn Vdj ett erligt herberge forlofuerne saa mange, och huilcke enn eller flere de sambtøcke och behage, thill saa lenge forne hofuitstoel met all efterstandendis rente, skade, kost och Tæring blifr fornøygett och betallidtt.

Skal och den eldste paa Skioldsidenn af de Friisser af Hessellagger met *Rectoris* och *Professoris* har sam̄estedtz raad och bewilling strax igien vdsette thill en andenn viiss, Vederhaftig Riddermandtzmand forne hofuidtstoell, paa dett att forne aarlige rente thill evig thiid thill fornefnde sex fattige Studenters Vnderholdtning och den *Professoris* skienck och foræring vdkommer och aarligenn betalis som fornefnedt staar.

Skede ochsaa (thett Gud forbiude) att forne hofuitstoell och aarlige Rente icke brugtis eller forvendthis efter denne forne *Fundatzens* liudelsse, Tha hafuer vii oss och voris arfuinge forbeholdett forne hofuidtstoell Vden all igiensigelsse att maa igienkalde och indfordere.

Thill ydermere Vidnesbyrd, att saa i sandhedt er och Wbrødeligen holdis skall, efter som forschrefuit staar, hafuer Vii forne Niels Friiss, Frederich Friiss och Christiernn Friiss voris Signeter hengendis her Vndertrøcht og mett egne hender Vnderschreffuitt. Gifuett och Schrefuit Vdj Kiøbenhaffn Julle aften Aar efter Christi fødtzell Thusinde femhundrit firesindtztiufue och paa det fierde.

Nr. 2. Niels Friiss' Skrivelse til Ephorus af 30. Juli 1588.

Om de Friisers pendinge huorlunde de skulle skifftes her efter.

Hederlig och høilerdt Mannd Doctor Anders Lauritzenn, *Professor* Vdj Kiøpnehafnns *Universitet,* min Synderlige gode Venn ganndtz Vennligenn thilschrefuit.

Min gandtz Venlig Helsenn nu och althiid forsenndt Vor Herre. Kiærre Docter Annders, synderlige gode Ven, Nest min Venlige thacksigelsse for altt godt beuiist, huilchet igien att forskylde Jeg alltid vill findis villig, vdj hues maade Jeg Eder thill vilge och gode kand verre. Gifuer Jeg eder venligen att vide, dett mig er thilwedendis vorden, huorledis der befindis atskillige Wskickelighedt mett nogle af de Sex Studenter som hafuer min Salige Faderbroders *Stipendium* att studere mett, som er huer Personn om aarit XXV daler. Huor iblant nogen af dennem findis som anamme och oppebær samme om Juell, och sidenn vddrager anderstedtz theris werff att vdrette och icke bruger the penche vdj thenn meningh, som de ere *funderet* thill. Tha paa thett att samme penningh motte blifue vdj thend brug som the erre stiftedt thill, Vilde Jegh paa eders gode behag, saa her efther mett samme Pending holdis skulde, att den som Renthen vdgifuer af hofuidstolenn, skall levere Rector denn; Och saa Rector huer Juele afthen att gifue huer thend Person iij Daler; Siiden skulle huer Person huer Monidtz dag verre forplicht efther Fundatzens liudelsse att viisse theris *Præceptor* theris schrifter: Och naar

hannd da kiender thennem saa duelig att verre, att the hafue forbedrett dennem att hannd da gifue dennem sin bewiiss thill Rector, at de hafue forbedrit dennem, saa de thend Almisse erre verdt, skulle Rector tha gifue thennem huer 2 daller, och saa holdis huer monidt thill Aaret omkom̄er. Och beder Eder therhuoss-vennligen, attj her vdi vil hafue flithig indseende, att slig gafue vdj ingen andenn made motte forvendis, end vdj slig god och vell mindt meningh, hun er giort. Och forthencker mig icke, att Jeg saa biuder ofuer eder mett thenne min bestilling, Vdj hues maade Jeg kand thiene ether igien, der till findis Jeg allthiid villig. Och Vill her mett nu och althiid hafue ether Gudt Allermegte befalitt.

Actum Kiøpnehafn dend 30 *Julij Anno* 1588.

Niels
Friiss.

Nr. 3. Friderici Frisii **Fundatio** af 10. Juli 1619.

Wii effterschreffne Tønne Friis til Hesselagger, Johan Friis oritzløff, Jesper Friis til Lunde, Albrit Skiel Fussingøe och Peder Lange til Kiergard, giøre for alle witterligt, med dette wort obne breff at effter som woris kiere s. broder och svoger Friderick Friess til Hesselagger afft [sic!] it christeligt och gudeligt betenkende den 3 junii Anno 1619 til fire fattige Studenters ophold vdi Kiøbenhaffn, haffuer giffuit Tov Tusinde enkende Richsdaler in specie som aarlig til ewig tid schal bliffue standendis paa rente hoss wisse Adelsfolk her vdi Riget for fem daler af hundret. Och vdi same sit Testament forordnet och begerit at det effter hans død med same Tov Tusinde daler skulle i lige mader forholdis och forhandlis effter den fundatz som woris kiere fader och faderbrødre Niels Friis til Hesselagger, Friderich Fries til Hagested, och Christian Friis til Borreby anno 1584 paa de halfierde tusind daler, som s. Johan Friis til Hesselagger til sex studenters ophold givet haffuer, da effterdi same deris fundats er christelig, ordentlig och wdtrøkelig stilirt och giort, saa fuldbørde och samtyke wi effter forneffnde woris kiere broders och svogers begiering, at det vdi alle maader effter forneffnde fundatzis lydelse med same tov tusinde daler skal forholdis, och dersom forneffnde to tusinde daler, saa wel som de forige halffierde tusind daler icke effter den første fundatzis liudelse, henvendis til ti fattige Studenters ophold, Tiffue och fem Richsdaler til huer om aarit, da forneffnde penge til de rette arffuinger igien at were forfalden och forbrøtt. At dette saa fuldkomeligen holdis och effterkommis schal. Dis til vidnisbyrd haffue wi dette forseglit og med egen hender vnderschreffuen. Datum Ottense s. Knudsdag den 10 jul. Anno 1619.

Tønne Friis.
Egen hand.

Johan Friis.
Egen hand.

Albret Skiel.
mp.

Peder Lange.

Nr. 4. Tønne Friis' **Skrivelse** af 11. Juni 1632.

Efter som dett titt befindes, de studenter som hafuer de Friisers penge, bort at drage, och lengde vde at blifue, saa at mand iche veed enten de igienkommer eller ey och pengene derofuer lenge ledige staar, och *fundatzen* formelder at de skulle verre her tilstede. Da skall ingen af for[ne] studenter, som bortreigse ville, det mue giøre, med mindre de seg hos *Rectorem* angifue och af hannom forlof tage, huilcket skall skie efter som de langt eller stackett hiem hafuer, saa at den som lengst hafuer hiem, icke maa vel blifue ofuer tre Maaneder, med mindre siugesengh det kunde forhindre. Huo her emod giør skall icke ydermere mue nyde dette beneficium. Kiøbenhafn 11. Jun. 1632.

Tønne Friis.
Egen haand.

(Nr. 1—4 efter den første Stipendieprotokol, som opbevares i Universitetets Arkiv Nr. 53.)

Diderich Fuirens Legat.

(Brochmand-Mule-Fuirens Legater og Thomas Fuirens Legat.)

Hofmans Fund. I S. 267 og S. 281–82, IX S. 142–144, Jansons Beskr. S. 21, Badens Univ. Journal f. 1799 S. 79, Engelstofts Annaler f. 1812 S. 186–87, f. 1813 S. 297–98 og S. 300, Scheels Koll. og Stip. S. 85 Note.

Baron Diderich Fuiren, en Brodersøn af Henrich og Thomas Fuiren, skjænkede i Aaret 1674 Universitetsbibliotheket sin Bogsamling og Akademiets „Kunst Cammer" sine Samlinger „baade in naturalibus saa och artificialibus". Ved Fundats af 14. Juni 1674 har han derhos skjænket hvert af disse Instituter 500 Rdl. For Universitetetsbibliothekets Vedkommende anvendes den aarlige Rente ifølge Fundatsen til at „underholde" Bogskabenes „laasse, dørre och Windwer sampt disslige". Hvis Renten ikke medgaaer hertil, anvendes den til „experimenta och observationes udi Physicis och Mathematicis". For „Kunst Cammerets" Vedkommende anvendes den aarlige Rente ifølge Fundatsen „til Salens ved lige holdelse, med Vinduer, dørre, lofft och disslige". Hvis Renten ikke medgaaer hertil, anvendes den ligeledes til „experimenta och observationes udi Physicis og Mathematicis".

Renten af de Universitetsbibliotheket skjænkede 500 Rdl., der er forenet med Brochmands og Mules Legater (Brochmand-Mule-Fuirens Legater), godskrives nu Bibliothekets Konto i Universitetets Regnskab. Den anden Kapital er forenet med Thomas Fuirens Legat.

Bilag. Fundats af 14. Juni 1674.

Kiendis Jeg underskreffne Diderich Fuiren til Windinge og Synwong, at Jeg den Studerende Vngdom til gafn oc mit Fæderneland til ære og tieniste haffuer giort Efftterfølgende *Fundatz.* I. Vil Jeg til *Bibliothecam publicam Academiæ* haffue foræret de bøger huor paa Jeg leffuerer her en *Catalogum* och bøgerne indsat udi skabe, der at forblifue stedse hos de andre saa lenge de paa den Sted forbliffuer och iche til nogen udlaanis. Och naar det runde taarn bliffuer brugt til noget udi *praxi Mathematica* heller *experimentis* och *observationibus,* da maa deraff laanis hvis in *Mathesi* och *Physica* behøfuis, och der iblandt findis, imod tilbørlig *revers* aff den som øffuerste indseende och *direction* dermed haffuer. Och dersom Jeg selff begierer nogen aff samme at bruge, udi mitt huus, vil Jeg haffue mig det forbeholden, at de mig udleffueris, saa lenge Jeg selff leffuer. Och om i fremtiden kunde erachtis for det gemeene beste nøtteligen de som tilforn udi *Bibliotheca publica* allerede findis, burde at affhendis, paa det de iche skulle betage pladsen for andre ny *materier,* Som kunde fattis; Da det at skee med min Villie och samtøche, och at i steden for de som affhendis kiøbes ny *materier* och andre som fattis, och i samme mine bogskabe indsettis och iche til anden brug anvendis; Thi Jeg derforuden forærer til at underholde aarligen disse bogskabes laasse, dørre och Windwer sampt disslige femb hundrede Rixdlr. huilche skulle udsettis paa Rente aff *Rectore* og *Professoribus* til Visse og Vederhefftige folch paa gode forloffuere eller anden forsichring, och den aarlige Rente brugis enten til ofuenbm^te^ brug, eller huis deraff iche fornøden giøres aarligen at brugis, det at anvende til *experimenta* och *observationes* udi *Physicis* och *Mathematicis.* II. Til Kunst *Cammeret* vil Jeg haffue foræret baade *in naturalibus* saa och *artificialibus* effter hosføyede fortegnelse, huilche schal hos de andre som min Sal. farbroder haffuer giffuet, u-forandret forbliffue, och paa det at Steden kand ved lige holdis och huis foræred er, iche forderffuis aff regn eller Vind, da forærer Jeg

ochsaa til des underholdning femb hundrede Rixdlr. huilche til samme brug schal forbliffue u-foranderlig, och aff *Rectore* og *Professoribus* udsettis til Visse og Vederhefftige folch med forloffuere eller anden god forsichring. Och schal Renten heraff aarligen brugis til Salens ved lige holdelse, med Vinduer, dørre, lofft och disslige: Och om noget bliffuer til offuers det at komme til *experimenta* och *observationes* udi *Physicis* og *Mathematicis*. Huis iblant dette Kunst *Cammers* findis noget som kand tiene til *Mathematica*, naar det Runde taarn bliffuer forfærdiget, det maa did opflyttis, dog under dens giemme och forvaring, som den øffuerste indseende och *Direction* dermed haffuer. Och saasom Jeg alletider fornummet haffuer *Magnificus Academiæ Rector* och *D. D. Professores* haffuer stor omhyggelighed for det gemeene beste, saa vil Jeg ingenlunde paatviffle, at de denne liden liden begyndelse aff min Velmeente tanche til mit fæderne *Academiets* ære och berømmelse jo i beste meening optager; Venligen ombedendis at de ville dette haandtheffue och saaledis forsuare at det iche forgaar, eller til anden brug henvendes; huilchet dersom scheer |: som iche formodis :| vil Jeg och mine Arffuinger haffue os forbeholden samme til anden Christelig brug at anordne. Til vitterlighed haffuer Jeg dette med egen haand och Segel bekrefftet och ombedet min høyæhrede *Curatores Doct: Erasmium Bartholinum* och *Doct: Wilhelmum Worm* med mig til Vitterlighed at underskriffue och forsegle. — *Actum Kiøbenhafn* 1674. *die* 14 *Junij.*

D. Fuiren.
(L. S.)

E. Bartholin.
(L. S.) (L. S.) *Willom Worm.*

(Originalen paa Pergament i Univ. Arkiv. Nr. 58.)

Henrich Fuirens Legat.

(Henrich Fuirens Legat, Thomas Fuirens Legat samt Brochmand-Mule-Fuirens Legater.)

Hofmans Fund. I S. 189—90, S. 266 og 281, IX S. 141—42, Jansons Beskr. S. 24, Badens Univ. Journal f. 1793 S. 121, f. 1799 S. 78—79, Engelstofts Annaler f. 1806 I. S. 250—52, f. 1812 S. 185—86. f. 1813 S. 297—98, Scheels Koll. og Stip. S. 84—85.

Dr. med. Henrich Fuiren skjænkede i levende Live dels sit Bibliothek til Universitetsbibliotheket, dels sine „rariteter“, saavel „in natura, libris“, som „in artificialibus“ til Anatomikammeret, dels endelig til Universitetet 3 Kapitaler, hver med sin selvstændige Bestemmelse, som det var hans Hensigt at fæstne ved en Fundats for hver Kapital. Da han imidlertid i Aaret 1659 afgik ved Døden uden at efterlade sig saadanne Fundatser, bleve disse forfattede af hans Arvinger (hans Moder, Broder og Svoger) under 18. Dec. 1660. Disse Kapitaler eller Legater ere følgende:

1. En Kapital paa 500 Rdl. Sp., hvis Rente skal deles lige mellem „Trende fattige, flittige och Gudfryctige studiosi her paa Academiet studerende“. Studenter af Stifterens Familie have under lige Vilkaar Fortrin, ligesom der er forbeholdt denne Ret til at foreslaae Stipendiater for Konsistorium.

Kapitalen udgjorde den 1. Jan. 1889 .... 1048 Kr. 66 Ø. Der tildeles hver Student aarlig 13 Kr. 54 Ø.

2. En Kapital paa 500 Rdl. Sp. hvis Renter vare bestemte til Indkjøb af „Væd, lius, blech och papir“ naar „Facultas medica paa

Anatomie-huuset forsamlis". Hvad der ej hertil brugtes, skulde da anvendes til Indkjøb af „Rariteter". Denne Kapital er senere blevet sammensmeltet med Thomas Fuirens Legat.

3. En Kapital af 300 Rdl. Sp., hvis Rente skulde anvendes til en Forbedring af Universitetsbibliothekets Subbibliothecarii Løn. Denne Kapital er nu forenet med Brochmand og Mules Legater (Brochmand-Mule-Fuirens Legater).

Bilag. Nr. 1. *D. Henr. Fuirenij legatum* paa 500 Rd. til 3 fattige *Studiosos.* 1660.

Efftersom woris *respective* Søn, Broder och Suoger Sl. D. Henrich *Fuiren* udj Sin leffuendis liffue haffuer anloffuid, Skienchet och giffuet till *universitetet* her udi Kiøbenhaffn atskillige *Legata* och *Capitaler* med slig Condition, att den Sl. Mand wilde haffue giort paa huer *Capitall* och *Legato* en Sær *Fundatz:* Huorfore wi med den *Capitall* giffuen till fattige *Studiosos*, Som beløbber Sig *Femb Hundrede* Rixdr., wille paa efftерskreffne wilchaar att Schulle forholdis: Nemblig att for^ne *Capitall* Schal stedtze bliffue standendis paa rente fattige Studenter till gaun och beste och iche uære sig under huad naffn det och were kunde till nogen anden brug hendvendis, Huoraff Trende fattige, flittige och Gudfryctige *studiosi* her paa *Academiet studerende* aarligen om *Michaelis* tiider *renten* haffuer at opberge: Dog huis nogen den Sl. Mand eller hans paarørende Gudfryctige och flittige *studiosi* Schulle findis Som Samme almisse kunde behøffue, da dennem den alleene at niude. Men naar ingen hannem eller hans paarørende findis Schall *renten* aarlig til for^ne *Termin* till Trende Andre Schichelige, flittige och Wedtørfftige Studenter uddeelis, Huilche aff hannem nestpaarørende till *Rectorem Academicum* och *Professores* worder *Commenderit* och haffuer *privatorum Præceptorum* gode *Testimonia*. Huor imod *Rector* och *Professores* loffuer och beplichter Sig for dennem och deris efftеrkommere denne den Sal. Mands *Testamente* wbrødeligen att effterkomme, nemblig for^ne *Capitall* till wederhefftige folch paa rente at lade udsette och iche under huad naffn och *prætext* det och uere kunde till nogen anden brug at andvende. Men Scheede dett saa, det wi iche will formoede, att enten *Capitalen* bleff optagen eller med for^ne *Legato* bleff anderledis handlet, end forskreffuit staar, Schall det staa os den Sl. Mands Arffuinger eller os paarørende frijt for for^ne *Capitall* med ald iche effter denne *Fundatzis* formeldning udgiffuen rente ved dom *universitetet* at lade frakiende och samme *Capitall* och *rente* til anden gudelig brug, huor det os eller dennem selff lyster at andvende. Detz till Witterlighed haffuer wi denne *Fundatz* med Egnehænder [sic!] underskreffuen. Kiøbenhaffn den 18 *Decembr Anno 1660.*

Margrete S: doctor Jørgen Fuirens Egen Hand. — Thomas Fuiren mpp. — Hans Svane.

(Originalen paa Papir i Univ. Arkiv Nr. 56.)

Nr. 2. *Legatum Fuirenianum* Til *Raritet-Cammeret.*

Efftersom woris *respective* Søn, Broder och Suoger Sal. *D. Genrich Fuiren* udj sin leffuendis liffue, haffuer anloffuit, Skienchet og giffuet til *Universitetet* her i Kjøbenhavn, atschillige *Legata* och *Capitaler,* med Slig *Condition,* at den Sal: Mand vilde haffue giort paa huer *Capital* och *Legato* en sær *Fundatz.* Huorfore vi med den Sal. Mands *rariteter* och *Capital* giffne til *Anatomiet* wille paa efftерschreffne wilkor at skulle forholdis: Nemblig at samme *rariteter* være sig enten *in natura, libris* eller *in artificialibus,* huilche til hæderlig og høylærd Mand *D. Thomam Bartholinum* ere offuerleffuerede, effter den derpaa trøchte *Catalogum,* Saauelsom *Tabulæ nervorum, venarum et arteriarum* som allerede findes paa *Anatomiet,* stedse schulle bliffue paa *raritet*-Kammeret och

Anatomie-huuset och iche derfra bortføris eller i andre Maader *distraheris* och forkommis. Och efftersom *Facultas Medica* paa *Anatomie*-huuset forsamlis, naar noget paa *Facultetens* vegne er at forrette, er ilige maader dertil aff den Sal. Mand foræret en *Capital* paa 500 Rdlr. huoraff Renten til væd, lius, blech och papir kand anvendis: Men huis enten gandsche Rente, eller och en deel deraff schulle bliffue Somme Aaringer til offuers, da det til *rariter* [sic!] strax at indkiøbe, och til ingen anden brug at anwendis, huilche *rariteter* schulle och i samme *Catalogo* indschriffuis med de andre. Huor imod *Rector* och *Professores* loffuer och beplichter sig for dennem och deris Effterkommere saadan den Sal. Mands *Testamente* w-brødeligen at effterkomme; Nemblig fordᵉ *Capital* til wederhefftige folch paa Rente at lade udsette och iche under huad naffn eller *prætext* det och være kunde til nogen anden brug at anwende. Men scheede det saa, det vi iche vil formode, at enten *Capitalen* bleff optagen eller med fordᵉ *rariteter* bleff anderledis handlet end forschreffuit staar, schal det staa os den Sal. Mands Arffuinger eller Os paarørende frit for, fordᵉ *Capital* med ald iche effter denne *Fundatzis* formeldning udgiffuen Rente, saauelsom ochsaa fordᵉ *rariteter* wed Dom *Universitetit* at lade frakiende, och til anden gudelig brug, huor det os eller dennem selff lyster at anvende. Dets til Vitterlighed haffuer wi denne *Fundats* med Egne hender underschreffuen.

Kiøbenhafn d. 18. *December Anno* 1660.

Margarete Sal. *Doct.*
Jürgen *Fuirens* — *Thomas Fuiren mpr.* — Hans Svane
Egen haand.

(Universitetets Cassa-Bog Nr. 6. Fol. 67. Univ. Arkiv. Nr. 27.)

Nr. 3. *Legatum Fuirenianum* til *Sub Bibliothecarium D. Henrici Fuirenii.*

Efftersom woris *respective* Søn, Broder og Svoger Sal. *D. Genrick Fuiren* udj sin leffuendis liffue, haffuer anloffuet, Schienchet och giffuet til *Universitetet* her udj Kiøbenhafn atschillige *Legata* och *Capitaler*, med slig *Condition*, at den Sal. Mand vilde haffue giort paa huer *Capital* och *Legato* en sær *Fundats*, huilchen aff hans Arffuinger schulle anordnis. Huorfore vi med den Sal. Mands *Bibliotheca* som hand til *Universitetet* foræret haffuer, ville paa effterschreffne vilkor at schulle forholdis: Nemblig at fordᵉ *Bibliotheca* schulle stedse forbliffue paa *Bibliothecet* offuer Threfoldigheds Kirche, under lige *Condition* med Sal. *D.* Jesper Brochmand fordum *Superintendent* offuer Siælands Stifft hans *Bibliotheca*, och schulle en huer *Bibliothecarius* eller deris Arffuinger leffuere til *Successores* bøggerne efter den der paa trøchte *Catalogum*. Och paa det *Sub Bibliothecarius* dets mindre sin u-mag schal lade sig fortryde, er til hans løns forbedring, til *Rectorem Academiæ* at offrleffueris, aff den Sal. Mand Schienchet och giffuet en *Capital* paa *Trei* hundrede Rixdlr. huoraff hand Rente aarligen haffr at niude. Huorimod *Rector* och *Professores* loffuer och beplichter sig for dennem och deris effterkommere, denne den Sal. Mands *Testamente* w-brødeligen at effterkomme; Nemblig: at fordᵉ *Bibliotheca* schal stedse forbliffue offuer Trefoldigheds Kirche, w-forrycht, u-formindschet effter den trøchte *Catalogum*, under lige *Condition* med *Bibliotheca Brockmanniana*, och at fordᵉ *Capital* schal til vederhefftige folch paa Rente bliffue udsatt och iche under huad naffn eller *prætext* det och være kunde til nogen anden brug henvendes. Men scheede det saa det wi iche vil formode, at enten Capitalen bleff optagen eller med fordᵉ *Bibliotheca* bleff anderledis handlet end forschreffuet staar, schal det staa os den Sal. Mands Arffuinger eller os paarørende frit for fordᵉ *Bibliothecam* saa och *Capitalen* med ald iche effter denne *Fundatsis* formelding udgiffuen Rente ved dom *Universitetet* at lade frakiende och samme *Bibliothecam, Capital* og Rente til anden gudelig brug, huor det os eller dennem

selff lyster at anvende. Dets til vitterlighed haffuer vi denne *Fundats* med egne hænder underschreffuen.

Kiøbenhafn d. 18. *Decembr. A°* 1660.

Margarete Sal. *Doct.* Jørgen *Fuirens* Egen haand. *Thomas Fuiren. mpr.* Hans Svane.

(Universitetets Cassa-Bog Nr. 6 Fol. 65—66. i Univ. Arkiv Nr. 27.)

Nr. 4. **Univ. og Skole-Direkt. Skr.** af 20. Febr. 1838, se under Hopners Legat.

Nr. 5. **Kons. Skr.** af 10. Okt. 1846 til Eforus for det Fuirenske Legat, hvorved — i Anledning af en Forespørgsel fra denne, 1. om der fremdeles intet Hensyn skal tages til den Familien ved Fundatsen tillagte Forslagsret, der ikke har været gjort gjældende siden Aaret 1808, 2. om Legatet ikke ved Vakance bør opslaaes, for at Beslægtede af Fundator kunne komme til Kundskab derom, samt 3. om Legatet ikke bør nydes for 3 Aar, uden forsaavidt Vedkommende før den Tid ophører at studere eller paa anden Maade mangler Kvalifikation — svares, ad 1. at en Bekjendtgjørelse i de offentlige Tidender overensstemmende med Forskrifterne i Pl. 12. Juli 1843 vil være fornøden, ad 2. at Konsistorium maa henvise til Univ. Fund. Kap. VI § 2 Nr. 10, jfr. Pl. 12. Juli 1843 § 6, samt ad 3, at Konsistorium ligeledes maa henvise til Univ. Fund. Kap. VI § 2 Nr. 5.*)

(Univ. Arkiv.)

Nr. 6. **Underv. Min. Skr.** af 28. Aug. 1848, aftrykt under det Cosmianske Legat.

Nr. 7. **Decision** af 25. Jan. 1850 til det af Eforus for H. Fuirens Legat aflagte Regnskab for Aaret 1848: I Lighed med, hvad der ved Ministeriets Skrivelse af 8. Dec. 1849 er foreskrevet i Henseende til det Lassonske Legat, vil det for dette Legats Vedkommende for Fremtiden være at iagttage, at Denominationen til samme i Henhold til Fundatsen udøves af Konsistorium selv, hvis Skrivelse desangaaende bliver at fremlægge ved det paagjældende Aars Regnskab.**)

(Eforiprot.)

Thomas Fuirens Legat.

Hofmans Fund. I S. 190—91 og IX S. 75—77, Jansons Beskr. S. 16, Badens Univ. Journal f. 1799 S. 79—81, Engelstofts Annaler f. 1812 S. 187—88, f. 1813 S. 297—98, Scheels Koll. og Stip. S. 85.

Dr. med. Thomas Fuiren, en Broder til Henrich Fuiren, skjænkede ved Testament af 1. Juni 1658 Universitetet en Kapital af 2000 Rdl. til et Stipendium for en Student. For dette Stipendium have Arvingerne under 14. Juni 1674 forfattet en Fundats, ifølge hvilken den aarlige Rente gives „til en studiosum, som studerer enten Medicinam eller Philologiam, och huorom der er god forhaabning at hand kand bliffue sit fæderne Land til ære och thieniste“. Stifterens Slægt-

*) Selmers Aarb. f. 1846 S. 62 ff.
**) Ifølge gammel Praxis havde Eforus udnævnt Stipendiaterne.

ninge have under lige Vilkaar Fortrin. Stipendiet, der ifølge Kons. Skr. 25. Febr. 1863 tildeles 1 Filolog for hver 2 Medicinere, nydes i 5 eller i det længste 6 Aar og kan benyttes enten som Rejsestipendium til at besøge fremmede Universiteter, eller til Studier ved Kjøbenhavns Universitet. Det bortgives af det lægevidenskabelige Fakultet i Forbindelse med Dekanus for det filosofiske Fakultet. Tilvejebringes ikke Enighed om Bortgivelsen, forelægges Sagen for Konsistorium. Dette Legat er senere blevet forenet med 2 andre Legatkapitaler, nemlig Henrich Fuirens Legat oprindelig paa 500 Rdl. Sp. til „Raritet-Cammeret“, hvis Renter nu, ifølge Univ. Dir. Skr. 10. Juli 1838, tilfalde Universitetets zoologiske og mineralogiske Museum*) og tages til Indtægt paa Universitetets Budget, Udgiftspost 3 c og d, samt Diderich Fuirens Legat, oprindelig stort 500 Rdl., hvis Renter ifølge samme Skrivelse tilfalde den fysiske Instrumentsamling og tages til Indtægt paa den polytekniske Læreanstalts Regnskab, Indtægtspost 2. Samtlige Legaters Kapitaler udgjorde den 1. Juni 1889.... 7034 Kr. 81 Ø.

Renten heraf fordeles ifølge Decision af 27. Aug. 1839 saaledes, at 2/3 tilfalde Rejsestipendiet, 1/6 Naturaliekabinettet og 1/6 den fysiske Instrumentsamling. Efter den Fordeling, der er sket med den Naturaliekabinettet tillagte Andel af Renten, udbetales der nu aarlig: til Rejsestipendiet 182 Kr. 50 Ø., til det zoologiske Museum 25 Kr. 74 Ø., til det mineralogiske Museum 19 Kr. 28 Ø., til den fysiske Instrumentsamling 45 Kr. 08 Ø.

Nr. 1. Fundats af 14 Juni 1674. *Bilag.*

Kiendis Vii underskreffne oc hermed vitterligt giöre, at efftersom Voris Respective kiere Broder oc Farbroder nu Salig hos Gud Hæderlig oc höylærdt Mand Thomas Fuiren, haffuer aar 1658. ved et got och velmeente forset, och sit fæderneland til tieneste giort sit *testamente,* huor udi hand gifuer til *Bibliothecam publicam* af sit *Bibliothec* saa mange böger som der iblant kunde findis, som iche allerede vare udj *Bibliotheca publica* och derforuden *tu tusinde* Rixdlr. til en *Studiosum,* huor om vaar haab at hand i fremtiden kunde være Gud och sit fæderne Land til ære och thieniste, och ombedet sin Kiere *respective* Suoger och Broder at fuldbiurde dette sit *Legatum* med en sær *fundatz* effter *testamentets* indhold, liudendis som effterfølger: Ego *Thomas Fuiren* Hafniâ Danus, Georgii Fuiren Medicinæ doctoris filius, immortali Deo pro infinitis in me collatis beneficiis gratias agens qvas mente concipere possum maximas, qvod me non creaverit solum et unici dilectissimiqve filii sui merito lapsum redemerit, sed etiam per totius vitæ meæ curriculum maximè vero in peregrinationibus meis, ex variis periculis eripuerit, et ad præsens usqve tempus salvum servaverit; memor fragilitatis vitæ humanæ, mortisqve in momenta singula appropinqvantis, nescius verò an ad finem vitæ divina clementia hanc mihi gratiam concessura sit, ut in mortis articulo de voluntatis meæ testari liceat affectu, qvo, ut hominem Christianum qvem Deus temporalibus bonis

---

*) Renten tilfalder efter de nævnte Skrivelser Naturaliekabinettet; men da dette ved Normalreglementet af 1844 blev delt i et zoologisk og et mineralogisk Museum, deltes Renten mellem disse saaledes, at 4/7 tilfalde det første og 3/7 det sidste Museum.

pro sua sorte mediocriter et satis locupletavit, decet, proseqvor proximum, nunc dum mente sana in corpore sano frui licet, in altissimi Dei gloriam, proximi commodum, Patriæqve ornamentum, seqvens condo in pios usus testamentum. Lego bis mille Imperialium Thalerorum, ex qvorum annuis reditibus (nimirum 120 Rdlr.) perpetuandis, in exteris Academiis alatur studiosus bonarum artium industrius, Midicinæ aut Philologiæ sedulo incumbens, tali qvi sit ingenio, ut spes sit eum aliqvando ornamento Patriæ futurum, doctrinaqve sua gloriam Dei exaltaturum. Hoc qvi obtinere expetit stipendium, prius specimen qvoddam doctrinæ exhibuisse debet Cl. Dn. Professoribus sive respondendo, sive publice opponendo. Qvi sic dignus judicatus fuerit, eo in studiorum suorum incrementum frui liceat spatio annorum qvinqve, aut si res ejus sic postulent sex. Qvod si consangvineorum et cognatorum meorum sit aliqvis, dummodo bonæ frugis, qvi hoc stipendio ad studiorum suorum continuationem egeat, hunc aliis etiam satis dignis præferri volo. Magnificum porro Academiæ Hafniensis Rectorem et spectabiles Dnos Decanos obnixe rogatos velim, ut hujus stipendii curam solliciti habeant, ut sors prædicata continuetur, et ex reditibus annuis Res literaria in perpetuum juvetur, nec unqvam deficiat illorum incuriâ qvod eos admissuros nunqvam esse, certus mihi polliceor. Ne autem hoc onus Dno. Rectori et spectabilibus Dnis Decanis gratis imponam, utqve ansam habeant summa curâ in id invigilandi ut stipendium hoc continuetur, celeberrimæ Regiæqve Universitati Hafniensi in Bibliothecæ ejus publicæ augmentum et ornamentum, pro publico usu, lego Bibliothecam meam variam, longe annorum spatio inter peregrinandum à me collectam, ex eâqve eos imprimis libros qvibus Bibliotheca publica nondum instructa est, qvos spero fore aliqvot insignes nec omnino spernendos. Fratri tamen dilectissimo D. Henrico Fuiren optionem do, ex Bibliothecâ mea Medicâ eos eligendi qvibus ad supplendam Bibliothecam suam Medicam, qvos scio paucissimos fore, usus ei fuerit. Librorum Bibliothecæ meæ qvamvis sine ordine concriptum catalogum, exhiberi volo Consistorio Regiæ Academiæ Hafniensis, ut Cl. Dni Professores, ex eo seligant qvos Bibliothecæ publicæ ornamento et usui fore existimabunt; selectos Dn. Bibliothecarius aut ejus Vicarius in ordinem rediget, catalogumqve selectorum et in ordinem redactorum Hæredibus meis reddet, qvo libri in eo notati Bibliothecæ publicæ sistantur, nec aliis minus desideratis oneretur. Selecti in capsulos seu repositoria reponantur, qvæ formentur reliqvis Bibliothecæ capsulis similia, diverso tamen ab aliis colore tingenda, idqve ex ære meo ab hæredibus subministrando, ne Universitati in faciendis expensis sim gravis. Universitatem Regiæ Academiæ Hafniensis, etiam atqve etiam rogo munusculum hoc chartaceum et asseritium hilari fronte accipiant. Admodum Venerandum verò Dn. D. Johannem Svaningium Selandiæ Episcopum, Affinem meum dilectissimum et fratrem non minus dilectum D. Henricum Fuiren obnixe rogatos velim, ut hujus mei legati executores sint, literasqve omnibus numeris absolutas concinnent, prout commodissimum ex usu rei literariæ futurum videbitur, ut sub nomine stipendii Fuireniani in usum et incrementum studii Medici et Philologici continuetur, floreat et perennet. Me autem totum, Animamqve meam, cum eam è corporis Ergastulo dimittere placuerit Altissimo, ut ad eum revertatur qvi eam infudit Servatori meo Jesu Christo commendo, cum qvo in æternum esse cupio. Hæc votorum meorum summa est. Scribebam Hafniæ in Musæo meo 1 Junij Anno 1658. Thomas Fuiren. mppria.

Og efftersom det ved sammis dödelig affgang iche er kommen til nogen Endelighed, haffuer wi iche wildet underlade samme Christelig meening at efftterkomme och giöre derpaa denne *Fundatz* och anordning. I. At de *tu tusinde* Rixdlr af *Rectore* och *Decanis Facultatum Academiæ* udsettis til visse och vederhefftige folck med god forsickring, enten ved forloffuer eller pant, och iche til nogen anden brug optagis, men at Renten aarligen udgiffues til en *studiosum*, som *studerer* enten *Medicinam* eller *Philologiam*, och huorom der er god forhaabning at hand kand bliffue sit fæderne Land til ære och thieniste; Dog at huis nogen iblant voris egen slecht eller Venner findis, som

dennem kand behöffue och ere saa döchtige som andre, da at de forundis dennem frem for andre. Huortil vi selff ville haffue os forbeholden saa lenge vi leffue dychtige Persohner at *præsentere* til *Universitetet*, huilcket de haffuer ved *Disputationibus* eller paa en och anden maade macht til at dømme om de dertil ere döchtige; Mens effter voris Död maa *Decanus Facultatis Medicæ* med *Facultate medica* och *Decano Facultatis Philosophicæ* samme persohn udvelge effter offuenbe[tc] maade och Vilkor. II. Samme *Stipendium* maa hand niude femb eller sex aar i det lengste, och reyser dermed paa fremmede *Universiteter* heller och *studere* hiemme paa sit fædrene Academia, om hans leylighed iche tilsteder at reyse uden Lands. III. Hvad sig bögerne anbelanger som udvelgis aff de som der fattis och udj sær bogskaffuer ere opsatte, giffuis och med de Vilkor, at de blive altid udj *Bibliotheca publica* och hos de andre som allerede aff voris kiere *respective* Broder och Farbroder Sal. D. Genrich Fuiren er forærede och de til ingen udlaanis, uden huis aff *Mathematicis* och *Physicis* motte nogen behöffuis paa det runde taarn, naar det bliffuer til *praxin Mathematicam* forfærdiget, da det iche nechtis dem, som öffuerste indseende och *direction* dermed skal haffue, imod tilbörlig *revers*. Huorfor udj betrachtning aff de hæderlige och höylærde Mends *Dn. D. Professorum* gode villie och omhyggelighed for det gemeene beste och ungdommens gaffn, ombeder wi thienistvilligen *Magn Academiæ Rectorem* och *Amplissimos Decanos Facultatum,* at de ville dette *Legatum* effter denne *Fundatsis* ord och rette meening handtheffue och tilbörligen forestaa, som de for den alwidende Gud och Øffrigheden ville ansuare, och os selff forbeholden, om noget (som dog ey formodis) imod denne *Fundats* skulle skee, da wi samme til anden Christelig brug at henvende. Til Vitterlighed och ydermere Stadfestelse have wi denne *Fundats* med voris egne hender och Zigneter bekrefftet, och venligen ombedet voris *respective* kiere Suoger och Fettere *Secreterer Gerhard Schröder, D. Jens Fos, D. Erasmum Bartholinum,* Och *D. Willum Worm* med os til vitterlighed at underskriffue, *Actum Kiöbenhafn 1674 die 14 Junij.*

Maria S D Hans
Swanes *D T Fuiren*
Gerhard Schrøder L. S. L. S. L. S.
M. pria Janus Fos L. S. *E. Bartholin* *Willom Worm*
L. S. mppria
L. S.

(Originalen paa Pergament med 6 paatrykte Segl i Univ. Arkiv Nr. 57.)

Nr. 2. **Kons. Skr.** af 21. Febr. 1823 til Eforus for Thomas Fuirens Legat, hvorved udtales, at Konsistorium, efterat have indhentet inspectorum qvæsturæ Betænkning over en Skrivelse fra Professor Saxtorph, holder for, at det aarlige Bidrag, som af Legatis Fuirenianis skal tilsvares Anatomikammeret, bliver saavel for Aarene 1820, 1821 og 1822 som fremdeles at erlægge med 2 p.C.t. Sølv af Kapital 1105 Rdl. Sølv.

(Kons. Kopibog.)

Nr. 3. **Univ. og Skole-Direkt. Skr.** af 14. Nov. 1837 til Konsistorium, hvorved bifaldes, — hvad angaaer de Fuirenske Legater, til Beløb oprindelig 3000 Rdl., hvoraf 2000 Rdl. til en stud. med. eller philol. i 5 à 6 Aar, udenlands eller hjemme, 500 Rdl. til Anatomihuset eller Raritetskammeret, 500 Rdl. til Kunstkammeret eller fysiske og mathematiske Observationer, hvilke Legater efter Opgjørelsen beløbe 3279 Rdl. 14 Sk. Sølv — at de i Overensstemmelse med Fundatserne for de forskjellige Afdelinger af samme deles saaledes, at de to Tredjedele eller 2186 Rdl. 9 Sk. anses som et særskilt Legat under en Efors Bestyrelse, hvis Rente bliver at anvende til en stud. med. eller philol., at nyde i 5 à 6 Aar, udenlands eller hjemme, og at den øvrige Tredjedel

1093 Rdl. 5 Sk. bliver at bestyre af Kvæsturen som et særskilt Legat, hvis Renter overføres paa Anatomikammerets Konto. *)

(Univ. Arkiv.)

Nr. 4. **Univ. og Skole-Direkt. Skr.** af 10. Juli 1838 til Konsistorium, hvorved bifaldes, i Henhold til Sammes Skrivelse af 24. Febr. s. A. **), at Renterne af det af Henrik Fuiren stiftede Legat henlægges til Forøgelse af det Universitetet tilhørende Naturaliekabinets Indtægter, og at Renterne af det af Diderich Fuiren stiftede Legat anvendes til Fordel for den fysiske Instrumentsamling, samt at, da begge Legaters samlede Beløb oprindelig have været lige store, ethvert af Legaterne bestemmes til det Halve af deres i Kvæsturen indestaaende Kapital af 1093 Rdl. 5 Sk. eller til 545 Rdl. 50½ Sk. ***)

(Univ. Arkiv.)

Nr. 5. **Decision** af 27. Aug. 1839 til Thomas Fuirens Legats Eforiregnskab for 1838, hvorved fastsættes, at Renten for enhver Termin bliver at fordele saaledes: $^{2}/_{3}$ til Rejsestipendiet, $^{1}/_{6}$ til den fysiske Instrumentsamling og $^{1}/_{6}$ til Naturaliekabinettet.

(Eforiprot.)

Nr. 6. **Univ. og Skole-Direkt. Skr.** af 7. Marts 1840 til Konsistorium, hvorved bifaldes — i Anledning af et Andragende, hvori Universitetets Kvæstor begjærede sig meddelt Direktionens Resolution for, hvorledes der i Henseende til Regnskabsførelsen skulde forholdes med den Del af de Fuirenske Legatrenter, som ifølge Direktionens Skrivelse af 10. Juli 1838 skal tilfalde Naturaliekabinettet, med Hensyn til, at bemeldte Rentebeløb efter Direktionens Skrivelse af 28. Sept f A. skal af Legatets Eforus indbetales til Kvæsturen, og at der i Universitetets Bøger ikke existerer nogen Konto for Universitetets Naturaliekabinet, efterat dets Kapital er blevet inddraget til Fordel for den akademiske Fond —, at de omhandlede Legatrenter krediteres det grevelige Moltkeske, Universitetet tilhørende Naturaliekabinet. †)

(Univ. Arkiv.)

Nr. 7. **Kons. Skr.** af 25. Febr. 1863 til Eforus for Thomas Fuirens Legat, hvorved meddeles, at følgende Regler for Bortgivelsen af Legatet efter Forhandling med Eforus samt det filosofiske og det lægevidenskabelige Fakultet ere vedtagne: *at* det ved enhver Vakance bekjendtgjøres, at Legatet kan søges baade af Medicinere og Filologer, *at* Legatet tildeles 1 Filolog for hver 2 Medicinere, og *at*, saafremt der med Hensyn til Bortgivelsen maatte finde Meningsulighed Sted mellem det filosofiske Fakultets Dekanus paa den ene Side og det lægevidenskabelige Fakultet paa den anden Side, bliver Sagen at indstille til Konsistoriums Afgjørelse. ††)

(Univ. Arkiv.)

Nr. 8. **Decision** af 23. April 1866 til Thomas Fuirens Legats Eforiregnskab for 1865, at Stipendiaternes Navne for Fremtiden blive at indføre i Regnskabsprotokollen.

(Eforiprot.)

---

*) Selmers Aarb. f. 1833 S. 116.

**) Konsistorium havde gjort opmærksom paa, at Univ. Dir. Skr. 14. Nov. 1837, forsaavidt den henlagde $^{1}/_{3}$ af de Fuirenske Legater til Anatomikammeret, ikke stemmede ganske med Fundatserne for de to mindre Afdelinger af Legatet, af hvilke kun den ene var givet til det senere afbrændte Anatomihus, forsaavidt det medicinske Fakultet der holdt sine Samlinger, men iøvrigt til Kunst- eller Raritetskammeret, hvortil den anden ligeledes var skjænket, saavelsom til Observationer, jfr. Selmers Aarb. f. 1838 S. 116.

***) Selmers Aarb. f. 1838 S. 116—17.

†) Selmers Aarb. f. 1840 S. 39.

††) Lindes Medd. f. 1857—63 S. 573.

Gedes Legat.

(Bogholder, Kammerraad Gedes Legat til Enker og Døtre efter Universitetskvæsturens faste Kontorpersonale.)

(Univ. Aarb. f. 1887—88 S. 361–63.)

Ved Testament af 23. Dec. 1867 skjænkede Bogholder i Universitetskvæsturen, Kammerraad Ludvig Vilhelm Gede en Kapital af 4000 Rdl. til et Legat for Enker og Døtre efter Universitetskvæsturens faste Kontorpersonale. Den 6. Marts 1885 afgik Testator ved Døden, hvorefter Kapitalen ved Boets Slutning indbetaltes til Kvæsturen. Efter Fundats af 1. Nov. 1887, konf. den 8. s. M., bestyres Legatet, der benævnes „Bogholder, Kammerraad Gedes Legat til Enker og Døtre efter Universitetskvæsturens faste Kontorpersonale“, af Universitetskvæsturen. Kvæsturens Bogholder er dets Eforus. Skulde Kvæsturen i Tiden blive inddraget og Forretningerne henlagte under andre Kontorer, bortfalder Legatet, og Kapitalen tilfalder da „Foreningen af 1837 til forsømte Børns Frelse“ eller den Fond, der til den Tid muligvis maatte have afløst denne Forening. Af Legatets aarlige Rente uddeles 4 Portioner, hver paa 80 Kr., der tilfalde Enker eller ugifte Døtre efter Universitetskvæsturens, paa Testamentets Oprettelses Tid i Tjeneste værende og senere tilkomne eller i Fremtiden tilkommende faste Kontorpersonale (Budet derunder indbefattet), forsaavidt Paagjældende har tjent mindst 5 Aar i Kvæsturen og enten dør i Tjenesten eller paa Grund af Alderdom eller Svaghed entlediges, og de Efterlevende efter deres Stilling ere trængende og værdige. Ved „trængende“ forstaaes, at den afdøde eller entledigede Familieforsørger ikke har kunnet efterlade sig nogen eller i alt Fald kun en meget ringe Formue, og at de Efterladte ikke have nogen anden fast større Indtægt end den lille Pension eller Understøttelse, der maatte blive tillagt dem, saa at den samlede Indtægt maa anses „utilstrækkelig til et efter enhvers Stilling anstændigt Udkomme“. Enker kunne erholde Legatet uden Hensyn til deres Alder, forsaavidt de have uforsørgede Børn at opdrage; i modsat Fald maa de, ligesom de ugifte Døtre, have opnaaet en Alder af 45 Aar, førend de kunne komme i Betragtning. Moder og Datter eller flere Søstre kunne ikke samtidig oppebære Legatet.

Om Bortgivelsen og Udbetalingen er der givet detaillerede Regler i Fundatsens Nr. 4 og 5. Forsaavidt en Nedsættelse af Rentefoden maatte gjøre det umuligt at udbetale Legatets aarlige Portioner med de ovennævnte Beløb, blive samtlige Portioner forholdsmæssig at nedsætte. Skulde der til nogen Tid ikke være kvalificerede Personer til alle Portionerne, oplægges og frugtbargjøres de ledige Beløb, for at

disse i Forbindelse med, hvad der kan indvindes ved at indkjøbe nye Obligationer i Stedet for udtrukne, kunne tjene til Legatets Fremvæxt, saaledes at Portionerne i Tidens Løb enten kunne forøges i Antal eller forhøjes, efter hvad der til den Tid maatte anses tjenligst, i sidste Fald dog med runde Summer af mindst 20 Kr. aarlig for hver Portion.

Legatets Kapital udgjorde den 1. Jan. 1889 .... 8500 Kr.

Bilag. Fundats af 1. Novbr. 1887, konf. 8. s. M., for Bogholder, Kammerraad Gedes Legat til Enker og Døtre efter Universitetskvæsturens faste Kontorpersonale.

Ved Testamente af 23. Decbr. 1867 skjænkede daværende Bogholder i Universitetskvæsturen, Kammerraad L. V. Gede en Kapital af 4000 Rdlr. i jyske Landejendoms Kreditforenings Obligationer til et Legat for Enker og Døtre efter Universitetskvæsturens faste Kontorpersonale, hvilket Legat han ønskede bestyret paa samme Maade som Universitetets øvrige Legater. Efter at Legatstifteren under 6. Marts 1885 er afgaaet ved Døden, har Kvæsturen fra Executor testamenti i Boet modtaget Legatkapitalen i de ovennævnte Effekter med vedhængende Koupons, første Gang betalbare i 11. Decbr. 1885, hvorefter der, i Overensstemmelse med, hvad der i Testamentet er udtalt, er blevet udarbejdet følgende Fundats.

1. Legatet benævnes „Bogholder, Kammerraad Gedes Legat til Enker og Døtre efter Universitetskvæsturens faste Kontorpersonale“. Det bestyres af Universitetskvæsturen efter de samme Regler som Universitetets øvrige Legater, dog uden Afkortning af Administrationsgebyr. Kvæsturens Bogholder er dets Eforus. Skulde Kvæsturen i Tiden blive inddraget og Forretningerne henlagte under andre Kontorer, bortfalder Legatet, for saa vidt Portionerne i Henhold til nedenstaaende Bestemmelser ikke allerede ere besatte, og Kapitalen tilfalder da „Foreningen af 1837 til forsømte Børns Frelse“ eller den Fond, der til den Tid muligvis maatte have afløst denne Forening, saaledes at Kapitalen bevares som et særligt Legat, hvoraf kun Renten anvendes til Foreningens Øjemed.

2. Legatets Kapital, der paa Skiftet efter den afdøde er udlagt med 8000 Kr. i jyske Landejendoms Kreditforenings Obligationer, er efter en af Universitetets Kvæstor senere truffet Disposition afhændet og derefter indgaaet under Universitetets Legaters fælles Obligationsmasse. Den udgjør nu 8200 Kr. For saa vidt en Nedsættelse af Rentefoden maatte gjøre det umuligt at udbetale Legatets aarlige Portioner med de i Post 3 nævnte Beløb, blive samtlige Portioner forholdsmæssig at nedsætte.

3. Af Legatets aarlige Rente uddeles 4 Portioner, hver paa 80 Kr., der tilfalde Enker eller ugifte Døtre efter Universitetskvæsturens, paa Testamentets Oprettelses Tid i Tjeneste værende og senere tilkomne eller i Fremtiden tilkommende faste Kontorpersonale (Budet derunder indbefattet), for saa vidt Paagjældende har tjent mindst 5 Aar i Kvæsturen og enten dør i Tjenesten eller paa Grund af Alderdom eller Svaghed entlediges, og de efterlevende efter deres Stilling ere trængende og værdige. Efter Testamentets Udtalelser skal der ved Ordet „trængende“ forstaas, at den afdøde eller entledigede Familieforsørger ikke har kunnet efterlade sig nogen eller i alt Fald kun en meget ringe Formue, og at de efterladte ikke have nogen anden fast større Indtægt end den lille Pension eller Understøttelse, der maatte blive tillagt dem, saa at den samlede Indtægt maa anses utilstrækkelig til et efter enhvers Stilling anstændigt Udkomme.

Enker kunne erholde Legatet uden Hensyn til deres Alder, for saa vidt de have uforsørgede Børn at opdrage; i modsat Fald maa de, ligesom de ugifte Døtre, have opnaaet en Alder af 45 Aar, førend de kunne komme i

Betragtning. Moder og Datter eller flere Søstre kunne ikke samtidig oppebære Legatet.

4. De ledige Portioner bortgives af Kvæsturens faste Kontorpersonale ved Stemmeflerhed i et Møde, der sammenkaldes og ledes af Eforus. I dette Møde deltager Kvæstor ikke, saa lidt som i de under Nr. 5 og 6 nævnte Møder; Budet deltager vel, men er ikke stemmeberettiget. Skulde der imidlertid være lige Stemmer for og imod, tiltræder Kvæstor, og hans Stemme gjør da Udslaget. Beslutninger saa vel herom som om de neden for under Nr. 5 og 6 nævnte Punkter indføres i en Protokol, der vil være at anskaffe for Legatets Regning, og underskrives af samtlige de i Stemmegivningen deltagende. Det paahviler Eforus at tilvejebringe en fuldstændig Fortegnelse over samtlige de paa Testamentets Oprettelses Tid i Tjeneste værende og senere tilkomne Kvæsturembedsmænds- og Bestillingsmænds Hustruer eller Enker samt Døtre, med Angivelse af, naar de ere fødte. Denne Fortegnelse indføres i den nys nævnte Protokol, og holdes stadig à jour.

5. Portionerne udbetales med Halvdelen i hver 11. Juni og 11. December Termin. De vedvare, saafremt Trang og Værdighed fremdeles er tilstede, indtil de paagjældende enten blive gifte eller ved Døden afgaa, og udbetales endnu for det Halvaar, i hvilket Ægteskabet eller Dødsfaldet indtræder — Halvaaret regnet fra 11. Juni til 10. December og fra 11. December til 10. Juni — til Legatnyderinden eller hendes Bo. Findes det derimod, at en Legatnyderindes Formuestilstand saaledes har forbedret sig, at hun ikke behøver Legatet, eller at hun ved sin Vandel har gjort sig uværdig dertil, ophører det strax. Afgjørelsen heraf træffes i et i Overensstemmelse med det under Nr. 4 bemærkede afholdt Møde.

6. Skulde der til nogen Tid ikke være kvalificerede Personer til alle Portionerne, oplægges og frugtbargjøres de ledige Beløb, for at disse i Forbindelse med, hvad der kan indvindes ved at indkjøbe nye Obligationer i Stedet for udtrukne, kunne tjene til Legatets Fremvæxt, saaledes at Portionerne i Tidens Løb enten kunne forøges i Antal eller forhøjes, efter hvad der til den Tid maatte anses tjenligst, i sidste Fald dog med runde Summer af mindst 20 Kr. aarlig for hver Portion. Afgjørelsen heraf træffes i et i Overensstemmelse med det under Nr. 4 bemærkede afholdt Møde.

7. Ved Testamentet er der extraordinært tildelt forskjellige navngivne Personer Portioner af forskjellig Størrelse af Legatet. Af disse ere endnu følgende i Live og berettigede til at nyde saadanne Portioner:

Enkefru M. Leerbeck, Enke efter nu afdøde Inspektør ved Frederiks Hospital Leerbeck .... 1 Portion paa 80 Kr. aarlig.
Frøken Adolphine Leerbeck } Søstre til samme .... 1 Portion paa 80 — —
— Lise (Louise) Leerbeck } Søstre til samme .... 1 Portion paa 50 — —
Jomfru Marie Wiene, Datter af afdøde Kvæsturbud Wiene .... 1 Portion paa 30 — —

Disse Portioner udbetales dem, for saa vidt de fremdeles blive ugifte, med Halvdelen i hver 11. Juni og 11. December Termin, og vedvare endnu for det Halvaar, i hvilket Ægteskabet eller Dødsfaldet indtræder, Halvaaret regnet fra 11. Juni til 10. December og fra 11. December til 10. Juni.

Kjøbenhavns Universitets Kvæstur den 1. November 1887.

Goos Will. Scharling
inspectores qvæsturæ.

Alfr. Holck
konst. Kvæstor.

(Kvæsturens Arkiv.)

Gluds Legat.

Hofmans Fund. I S. 389—92, Jansons Beskr. S. 23, Nyerups Efterr. S. 30—31, Engelstoft Annaler f. 1809 II S. 83 og f. 1812 S. 191, Scheels Koll. og Stip. S. 37—38.

Ved Gavebrev af 13. Marts 1755 skjænkede Klokker ved Frue Kirke Niels Glud 1000 Sletdaler = 666 Rdl. 4 Mk. Kour. til et Legat for Regensalumner. Den aarlige Rente deles lige mellem „2de fattige Gudfrygtige og skikkelige Studiosi", som „have deris Logemente paa Regentzen". Studenter, dimitterede fra Horsens Skole, have Forret. Legatet kan oppebæres, saalænge Stipendiaterne opholde sig paa Regensen „og sig sømmelig forholde". Eforus, som udnævner Stipendiaterne, er den første theologiske Professor.

Legatets Kapital udgjorde den 1. Jan. 1889..... 1210 Kr. 93 Ø. Hver Portion udgjør 23 Kr. 46 Ø. aarlig.

Bilag. Nr. 1. Gavebrev af 13. Marts 1755.

Copie.

I Dend Allerhöjeste Tre-Eenige Guds Nafn, og til hans ære alleene, samt fattige og Gudfrygtige *Studenteres* Tarv i fremtiden, haver ieg underskrevne *Niels Glud* (til en erindring om de utallige prøver, hvilke ieg fra min Ungdom af, indtil denne Dag, har haft paa Guds forunderlige forsyn, særdelis da ieg i mine Ungdoms aar, opholdt mig her ved det Kongel. *Universitet,* hvor ieg, i eendeel aar, uforskyldt oppebar mange Velgierninger, som ieg endnu med meegen Taknemmelighed erindrer og skiönner paa) Besluttet, af den Velsignelse, hvilken det har behaget den Naadige Gud at forunde mig, at skienke og give, som ieg og ved denne *Fundation,* skienker og giver, 1000 Slette Daler eller 666 Rixdlr 4 ℔, hvilke *Sex Hundrede Tredsindstyve* og *Sex Rixdaller Fire Mark,* ieg underdanigst Beder at *Magnif: Acad: Rector* og *Professores* særdeelis in *Facultate Theologica,* som nu ere og herefter komme, behagel: vilde antage og besørge paa Rente forsvarligen udsatte, Lige med andre til den *Studerende* Ungdoms Beste *legerede Capitaler.* Af saadan *Capital* 666 Rdr 4 ℔ *Courant,* som ieg enten strax, om forlanges, eller og til nestkommende 11te Junij, imod et herpaa tegnet Beviis, fra mig leverer, skal 2de fattige Gudfrygtige og skikkelige *Studiosi* nyde den aarlige Rente, hvilken leveres dennem i 2de *Terminer,* neml: til hver 11te Junij og 11te Decembr hver gang den halve deel, som ieg underdanigst beder, at nu værende og efterkommende *Summe Venerabilis Theologiæ Professor Primarius* vilde have dend godhed og umag til Dennem at levere, og derfor, i een dertil indrættet Bog, tage Eenhvers Qvittering. Saadanne 2de *Studiosi* skal have deris *Logemente* paa *Regentzen,* og det i de 2de Kamre, i den 4de *inspections* nederste *etage,* paa venstre Haand, naar mand kommer fra Gaarden, hvor paa Døren skal være tegnet *Nr. 1* og forhen har været kaldet *inspectors,* Kammer, sammesteds ieg i eendeel Aar, self har *logeret* og haft Huusslye. Liigeleedis skal de 2de *Studiosi,* som frem for andre, maa antages at nyde dette *Legati* Renter, have *deponeret* fra *Horsens Schole* i *Aarhuus* Stift (hvor ieg selv i min Ungdom har *freqventeret)* naar nogen derfra findes, og om deris Skikkelighed og flittighed medbringe og fremviise Deris *Rectoris* gode vidnesbyrd, som ieg og underdanigst vil have mig den friehed Gunstigst udbedet at ieg, saalenge det endnu maatte behage den Naadige Gud at unde mig livet, Self, ved forefaldende *Vacance,* maa *dispensere* over dette *Legati* Renter, for saavit, at mig Gunstigst maatte tillades, at indlegge paa bemeldte Kamre, hvem ieg self finder for got, naar *Personerne* i alt øvrigt findes Gudfrygtige, fattige og skikkelige. Til hvilken ende ieg da herhos underdanigst vil have mig udbedet, at en meeget

fattig, men derhos flittig og skikkelig *Studiosus* ved nafn *Peder Stauning*, som paa nogen tiid har opholdt sig her ved *Universitetet*, maa være den første, som til saadant *Legati* Renter at nyde, maatte antages, hvorhos tillige erindres, at bemelte *Peder Stauning*, i henseende hand er mig bekiendt for en Gudfrygtig og skikkelig *Person*, foruden hand er fattig og mig nær paarørende, Alleene maa nyde og oppebære den heele Rente af den fulde *Capital*, i de forbemelte 2de fastsatte *terminer*, og det uden nogen Deeling, saalenge hand bliver *logerende* i bemelte Kamre paa *Regentzen:* Men naar hand bortkommer eller udflötter derfra, da skal den aarlige Rente, som meldt er i 2de *terminer*, aarlig uddeeles til 2de *Alumnos*, som da paa Kamrene blive indlagde, af hvilken Rente de da nyde, hver for sig, den halve Deel, og beholde samme saalenge de paa bemelte Kamre forblive og sig sømmelig forholde. Af denne *Fundation* haver ieg udfærdiget tvende ligelydende *Originaler*, af hvilke den eene stedse skal forblive hos *Summe Venerabilem Theologiæ Professorem Primarium*, som nu er eller efterkommer, som ieg og underdanigst beder, at mig maatte tillades en ligelydende gienpart deraf i *Regentz*-Bogen at indføre. Den anden som ieg ligeleedis underdanigst beder maatte blive paategnet, at indbemelte *Capital* rigtig af mig er udbetalt, bliver i min forvaring saalenge ieg lever, og efter min dødelig afgang, hos den ældste af mine nærmeste Arvinger. Til ydermere Bekræftelse haver jeg denne *Fundation*, med eegen haand skrevet og underskrevet, samt mit sædvanlige Signete hos trökt.

Kiøbenhafn d. 13de *Martij* 1755.

N. Glud.

(Legati Gludiani Kvitterings-Bog pag. 1—3.)

Nr. 2. **Kons. Skr.** af 14. Jan. 1881 til Eforus, at en Regensalumnus som havde nydt Stipendiet i 3 Aar som ordinær og i 1 Aar som extraordinær Regensalumnus, fremdeles maa nyde det i det halve Aar, for hvilket hans Regensbeneficium er blevet forlænget*).

(Univ. Arkiv.)

Griis' Legat.

Hofmans Fund. I S. 218—227, Jansons Beskr. S. 19, Badens Univ. Journal f. 1797 S. 68—73, Engelstofts Annaler f. 1812 S. 192, Scheels Koll. og Stip. S. 85—87.

Etatsraad og Envoyé extraordinaire i Holland Nicolas Griis bestemte i Aaret 1745, at en Kapital paa 4000 Rdl. Kourant efter hans Død skulde tilfalde Universitetet, saaledes at Renterne af den større Del i sin Tid skulde anvendes som Stipendium for Studerende. I Henhold til Reskr. 3. Febr. 1747 blev der af Etatsraad og Professor Hans Gram, der paa Giverens Vegne opbevarede Kapitalen, i Febr. 1748 forfattet en Fundats for Legatet, ifølge hvilken Renten af 3000 Rdl. skulde anvendes til Underhold for Giverens svagelige Brodersøn, Student Eskild Griis, saalænge denne levede, medens Universitetet efter hans Død vilde faa Raadighed over Kapitalen til de i Fundatsen nævnte Øjemed. I Aaret 1797 afgik Brodersønnen ved Døden, og de aarlige Renter af den fulde Kapital blive nu at anvende paa følgende Maade:

---

*) Univ. Aarb. f. 1880—81 S. 1152.

Renten af 3000 Rdl. — der i Fundatsen er beregnet til 5% — bliver, efter det i denne fastsatte Forhold, jfr. Kons. Skr. 18. Juli 1837, at anvende saaledes, at 12/15 tilfalde „fire skikkelige og i fundamentis studiorum vel forfremmede Studiosos“, 2/15 Eforus og 1/15 syge Studenter. De 4 Studenter bør være trængende og skikkelige, „ihvorvel Fattigdom i sig self bør ingentiid hafve nogen Præference, nisi ceteris paribus“. De skulle baade ved Examen artium og den filosofiske Prøve have „obtineret de allerbeste Characteres for profectu in Litteris humanioribus, som ere Lingva Latina, Lingva Græca, Antiqvitates, Geographia & Historia. Ofveralt maae ingen, der jo hafver optime eller det allerbedste Mærke-Tegn for Latinis, og lige saaledes for Græcis, nogensinde admitteres til dette Stipendium at nyde, anseende, at disse tvende Sprogge, og den Kundskab, de ældste Grækiske og Romerske Skribentere i deres eget Maal grundigen at forstaae, er den sande Lærdommens Grundvold, og den rette Clavis Eruditionis & Doctrinæ.“ I de andre til disse Examiner hørende Fag bør de vel ogsaa have „sømmelige Characteres“, men Laudabilis er ikke nødvendig. Stipendiet, der udgjør 43 Kr. 04 Ø. aarlig, nydes i 2 Aar. Eforus skal have Indseende med, at de „flittigen excolerer bemeldte Studium Philologiæ Latinæ & Græcæ, for derved at giøres desto skikkeligere og beqvæmmere til de Høyere Videnskaber, være sig Theologie, Jurisprudentz eller Medicin“. Eforus skal være en „Professor Philologiæ, enten Latinæ eller Græcæ, nemlig hvilken af disse tvende, som ældst er in munere Professorio“. Dog skulle begge „stædse være udi Raad og Samfund med hinanden, i at vælge Candidatos Stipendii, og dennem til Consistorii Approbation at foreslaae“. Vederlaget til Eforus udgjør 28 Kr. 56 Ø. aarlig. Som Sygeunderstøttelse uddeles aarlig 14 Kr. 32 Ø. til „et par siuge og sengeliggende Studentere“.

Renten af 1000 Rdl. „tilhører alene Professoribus, og kommer i deres aarlige Distributz, paa samme Maade, som Bockenhofferianum nemlig til et Taknemmeligheds Tegn, og en heel billig Erstatning for de gode Herrers paatagne Møye, forsorg samt Ansvar for Capitalen og Fundationens Holdelse“.

Legatets Kapital udgjorde den 1. Jan. 1889 .... 5549 Kr. 39 Ø.

Bilag. Nr. 1. Reskr. af 3. Febr. 1747.

Friederich den Femte af Guds Naade, Konge til Danmark og Norge, de Venders og Gothers, Hertug udi Slesvig, Holsten, Stormarn og Dytmersken, Greve udi Oldenborg og Delmenhorst.

Vor Bevaagenhed tilforn. Som Os allerunderdanigst er bleven forestillet en fra Dig *Etatz*-Raad *Hans Gram* til Os under 14de *Decembris* nestafvigt indkommen *Memorial*, anlangende en *Capital* som Vores forrige *Envoye Extraordinaire* udi *Holland* afgangne *Nicolai Griis* udi Aaret 1745 havde under Din *Disposition* ladet hensette, for Renterne deraf at anvende til en

hans saavel paa Sinds som Legoms Kræfter svage Broder Søns underholdning saa lenge hand levede; og Du *Etatz*-Raad *Gram* allerunderdanigst haver berettet, at det med forskrevne *Legato* haver følgende Connexion og sammenheng, nemlig: At fornevnte *Envoye Griis*, efter at der imellem ham og Dig i mange Aar havde været Venskab og *correspondence* har derved taget anledning til, for nogle Aar siden at paadrage Dig tilsyn med tvende hans ved Academiet her i Vores Kongelig *Residentz* Stad Kiøbenhavn *Studerende* Broder Sønner, Navnlige *Eschild* og *Niels Christian Griis*, af hvilke den sidste med Skibet *Slesvig*, hvorpaa hand var Præst paa Hiemreysen fra *China* er bleven borte, men, formedelst at den første, benevnte *Eschild Griis*, deels af medfød naturlig Svaghed, deels af sterk *melancolie* forfaldt til lediggang og Ørkesløshed, og omsider til saadan Sinds u-roelighed, at hand i heele Maaneder maatte med Vagt bevares, haver Farbroderen, til at forekomme den U-lykke, hand befrygtelig kunde giøre, enten paa sig selv eller andre, *resolveret*, ved Din omsorg at faae ham indtinget hos en god Mand og Præst udi Vort Land Nørre Jylland, der at have sin underholdning med fornøden Varetægt, og viidere behøvende forpflegning efter hans omstendigheder, og, til hvilket alt, Afgangne *Envoye Griis* havde *destineret* forskrevne *Capital* af 3000 rdl^r^, som Dig udi Vexel er bleven tilsendt, og igien af Dig paa Rente udsatte; Da det derpaa siden er kommen *Envoye Griis* i sinde, af Dig at begiere, at Du ville anmode Eder samtlige om at være efter hans, og Din *Etatz*-Raad *Grams* Død, Værger og *Curatores* for ommelte hans Svage Broder Søn, samt til den ende tage forskrevne *Capital* under Eders forvaltning, paa saadan Vilkaar, at, naar *Eschild Griis* ved Døden afgik, skulle samme *Capital* aldeeles tilfalde Vores *Universitet*, og deraf indrettes *Stipendia* for nogle skikkelige, Lærde og nødtørftige *Studenter*, samt en vis deel af Renterne være til Eders Belønning, saavel for Eders paahengende Ansvar for *Capitalens* forsikring til Evig Tid, som og for Eders derved havende møje og paatagende besværing med at besørge den svage Persons forpflegning paa skikkelige Stæder, hvilket tilbud af Eder paa Din *Etatz*-Raad *Grams* anmodning in *Junio* afvigte Aar skal være bleven modtaget, og hvorved *Envoye Griis* skal have viist sig saa fornøyet, at hand har tilskrevet Dig *Etatz*-Raad *Gram* hvorledes hand hafde fast besluttet at forbedre ommelte *Capital* endnu med 1000 Rdlr., med hosføyede begiering til Dig at indrette en *Fundation* derover, som skulle lyde paa 4000 Rdlr., og det efter samme Plan, som Du ham forhen hafde tilskikket, saaleedes indrettet, at denne *Capital* af 4000 Rdl^r^ skulle efter oftbemelte hans Broder Søns *Eschild Griises* Død tilhøre *Universitetet* og være til forskrevne brug, hvorom alt hos Dig *Etatz*-Raad *Gram* skal efter beretning, være mange *Testatoris* egenhændige Breve, som udtrykkelig og uden ald *Variation* stadfeste dette hans forsæt, og hvoraf Du denne Din allerunderdanigste *Memorial* rigtige *Extracter* haver vedlagt. Men, at herved er indløben den omstendighed at *Envoye Griises* sidste Bref, hvorudi hand hafde begieret, at den ommelte *Fundation* strax maatte forferdiges, er til Dig *Etatz*-Raad *Gram* indløben i samme Maaned, som hand ved Døden afgik, og at der, efter hans Død er forefunden et, i følge ham under 3^die^ *Septembris* A^o^ 1734 allernaadigst forundte *Facultate Testandi* oprettet *Testamente* af *dato* 26de *Septembris* 1742, hvorudi en Mand udi *Holland* ved Navn *Stuerman*, den tid værende Fyrstelig Ost-*Frisisk Agent*, er bleven indsat til *Executor*, som ved Skrivelse, *dateret* 6te *Decembris* nestafvigt, haver tilsendt Dig en *Extract* af forskrevne *Testamente*, aleene for hos Dig at erkyndige sig, om de udi samme *Testamente* ommelte Arvinger, men hvoraf noksom er at fornemme, at hand er u-viidendes om det imellem Afgangne *Envoyeen* og Dig passerede, betreffende hans Svage Broder Søns underholdning, og den dertil henlagte *Capitals* viidere *destination*, derfore Du ey har manglet, strax i-Giensvar at give ham om berørte Post oplysning med formodning at saadant maatte i agt tages førend *Testamentet* blev *exeqveret*, formeenende Dig saa meget meere beføyet til herom at giøre erindring, som *Testator* hafde saa beviisligen som nødvendigen funden sig foraarsaget, ia alt hafde *resolveret* til at forandre sit *in Anno* 1742 giorte *Testamente* ihenseende til hans svage Broder Søn, og

berørte for ham hensadte *Capital* af 4000 rdlr. *Courant:* Foruden efter Dit meldende at endnu en Post i bemelte *Testamente* af ham skal være besluttet til forandring, nemlig: angaaende hans *Bibliotheque* hvilket i følge *Testamentets* indhold var *legeret* til at deeles imellem Vores Tydske *Cancellie* og Universitetets Bibliotheque, men hvoraf efter hans adskillige Breve til Dig *Etatz-*Raad *Gram* saavelsom til fleere intet skal høre til *Universitetet*, saasom samme af ham ere *destinerede* til det nye oprettende *Academie* udi Sorøe, Desaarsag det nu allerunderdanigst indstilles, om ikke saadan af *Testatore* besluttede forandring udi hans *Testamente*, og det sildigere end A^o 1742 bør ansees for gyldig? og følgelig, om ikke hans *Disposition* og sidste Villie nu saa nær for hans Død, angaaende de 4000 rdlr., til hans fattige og skrøbelige Broder Søns underholdning og siden til fattige Studerende, efter de af Dig ved denne Din allerunderdanigste *Relation* fremlagde Breve og Beviisligheder bør staa ved magt.

Thi give Vi Eder herpaa tilkiende, at Vi efter denne Sags Os saaleedes allerunderdanigst forestilte beskaffenhed, allernaadigst finde for got, at oftbemelte Afgangne *Envoye Griis* ved Din *Etatz-*Raad *Grams* saa klarlig beviiste *Disposition* og sidste Villie, som hand formedelst i overiling af Døden ej fik ferdig giort, men hafde givet Dig in *commissio* og Fuldmagt at bringe i stand, skal staa ved magt og nyde sin fremgang, lige saa fuldt, som om samme for hans Død var bleven fuldbragt, Til den ende Vi os allernaadigst ville have Dig *Hans Gram* anbefalet at sette i Verk, hvad Dig af meerbemelte Afgangne *Envoye Griis* end og i hans allersidste Brev til Dig, er bleven paalagt angaaende den ommelte *Fundation* paa forskrevne *Capital* af 4000 Rdl^r Dansk *Courant*, som til Vores *Universitet* skal indsendes, og hvorefter I samtlige *Rector* og *Professorer* skulle være forbundne til samme *Capital* at modtage, samt til at drage omsorg for den Svage *Eskild Griises* Værgemaal og skikkelige forpflegning i hans Livs Tid, men efter hans død for *Capitalens* stedsevarende *Conservation* og Renternes anvending efter den *Plan*, som afgangne *Envoye Griis* allerede skal have været tilsendt og af ham udi hans Breve til Dig *Etatz-*Raad *Gram* findes *approberet*, hvilken i saa maade oprettende *Fundation* skal være af sam̄e Kraft og gyldighed, som om den udi *Envoyeens* levende Live var bleven forferdiget og af ham underskreven; Ligesom Vi og ellers allernaadigst ville, at derudi indføres at den Part af hans efterladte *Bibliotheque*, som udi *Testamentet* af 1742 findes at være *leg*eret til *Universitetet* udi Kjøbenhavn, skal nu efter *Envoyeens* seenere og med hans Egenhændigere Breve beviislig giorde *Disposition* tilhøre *Academiet* udi Sorøe.

Derefter J Eder allerunderdanigst kunde vide at rette. Befalendes Eder Gud. Skrevet paa Vort Slot Christiansborg udi Vores Kongelig *Residentz* Stad Kiøbenhavn d. 3 *Februarii* 1747.

Under vor Kongelig Haand og Signet.

Friderich R.

Holstein.

(Originalen paa Papir, gjennemtrukket med Silkebaand og forseglet paa Omslaget, i Univ. Arkiv Nr. 59.)

Nr. 2. Fundats af Febr. 1748.

Hans Gram, Deres *Kongl. Maj^ts Etats-* og *Justitzraad*, *Bibliothecarius*, *Geheime-Archivarius* og *Historiographus Regius*, *Assessor i Consistorio*, og ældste *Professor* i det kongel. Kiøbenhavns *Universitet*, gjør hermed vitterligt, Eftersom jeg, formedelst skriftlige Løfter og Tilsagn til den nu afgangne *Kongl. Maj^ts Etats-*Raad og *Envoyé Extraordinaire* i Holland, *H. Nicolas Griis*, Ridder p. og endvidere siden ved min allernaadigste Konges og Herres *Confirmation* og udtrykkelige Befaling, udi eet Deres Kongl. Maj^ts allernaadigste *Rescript* til *Rector* og *Professores*, af *dato* d. 3. *Febr.* 1747 er blefven forbunden til, at indrette en *Fundation* paa 4000 Rdlr., siger fire tusinde Rigsdaler *Courant:* Hvilken *Capital* Velbemældte Sal. *Envoyé Griis* hafver til mig *assigneret*, nemlig de 3000 Rdlr. deraf *Anno* 1745, i hans lefvende Live hidsendt, for deraf at besørge hans svage Broder Søns *Eskild Griises* Underholdning og forpflegning, og de 1000 Rdlr. nu for kort siden fra hans Stertboes *Executore*

erholdne. Saa hafver jeg, i Guds Navn, denne min Pligt ikke længere vildet opsætte, men samme nu hermed efterkommer og fuldbyrder, som er, en *Fundation* paa *Capital* fire Tusinde Rigsdaler *Courant*, efter saadan *Project* at indrette, som jeg forhen til den Sal. *Envoyé* hafde skikket, og hand kort for hans Død, ja i sit sidste Bref til mig, i alle Maader hafde *approberet*, og bedet *Fundationen* udi slig *Form* i Stand at bringe. Og blifver da samme *Fundation*, i Ord og Mening, som følger:

1. Eftersom dette Sl. *Envoyé* Hr. *Nicol. Griises* velmente forsæt og *Dessein* hafver fornemmeligen taget sin Oprindelse fra een hans Broders Søns, *Studiosi Eskild Griises* svagelige Tilstand, (hvorom saameget mindre behøfves, her vidtløfttigen at fortælle, som derom en noksom udførlig Beretning, grundet paa mit allerunderdanigst Indgifvende, findes i det kongl. Allernaadigste *Rescript* af 3. *Febr.* 1747.) Saa blifver *Fundationens* første *Artikel* denne, at *Rector* og *Professores* i det Kongl. *Universitet*, ville, efter Deres til mig *An.* 1746 i *Junio* giordte Løfte, imodtage den *Capital* Tre Tusinde Rigsdaler, som jeg hermed udi trende det Kongl. Vestindiske og *Guine*iske *Compagnies Obligationer*, der ere løskyndigede at skal betales næstkommende 11. Junii 1748. fremlægger; og at de Høytærede Herrer *Rector* og *Professores* ville for samme *Capitals* Udsætning paa Rente drage ald muelig Omsorg, med den Troskab, som de til alle andre slige *publiques fonds* stædse hafve udviist og udvise; Dernæst, at de ville være som Ofverformyndere for Sl. *Envoyéens* Svage Broder Søn *Eskild Griis*, til hvis Ophold Renten af disse 3000 Rdlr. er *destineret*, og at samme Rente maae aarligen af *Dño Quæstore* vorde erlagt til den, som egentligen fører *Curatelam* for bem^te^ *Eskild Griis*. Hvilket *Curatel* saasom jeg hidindtil hafver haft, og draget ald Omhue for denne svage Persons forsørgning med Klæder og føde, hafvende hannem indtinget hos en skikkelig Præst i Jylland, Hr. Jørgen Hanssøn *Bang* i *Balle*, Sognepræst til Bresten Kirke, (hvis med mig herom indgangne *Contract* herhos *in Originali* følger,) saa vil jeg og samme endnu gierne *continuere*, saalænge Gud forunder mig Lifvet. Men, efter min Afgang, hafver jeg dertil udseet og udvaldt min kiære *Collegam*, *Professorem Lat. Ling. & Eloquentiæ H. Pr Johann Peter Anchersen*, som jeg ynsker og haaber at skal med en god Villie *succedere* mig i samme Omsorg, og oftbem^te^ svage Eskild Griises foromskrefne Nødtorfft paa beste Maader sig antage. Efter Velbem^te^ *H. Prof. Anchersen* tilfalder samme *Curatel* og *Ephoria Professori Græcæ Lingvæ;* og efter denne igien *Professori Eloquentiæ Latinæ*, udaf Aarsage, som herefter videre skal ommældes.

2. Naar *Contracten* med *H.* Jørgen *Bang* i *Balle*, enten formedelst hans Opsigelse, (som hand hafver sig forbeholden,) eller ved hans Død ophører, maae *Ephorus*, efter Raadførsel med *Consistorio*, være betænkt paa et andet lige skikkeligt og anstændigt Stæd, til Personens *Eskild Griises* Underholdning; enten det kand blifve i Jylland eller i hvad anden Danmarks Provintz det motte være, alene at det ikke blifver i nogen Kiøbstæd, men paa Landet, og i en ærbar og fornufftig Præstemands Huus. Om Prisen kand vel ingentid noget vist fastsættes; men maae ankomme paa Tidernes og Stædernes Leylighed, samt *Ephori* og *Consistorii* Gotbefindende; Eftersom dog de 3000 Rdlrs. Rente ere alene til bem^te^ *Eskild Griises* Nødtørft, medens hand lefver, *destinerede*. Men, hvis der, ved Regnskabets Aflæggelse, som skeer hvert Aar *in Septembri*, skulde være blefven noget Ofverskud fra Udgifterne, (forstaae naar den svage Persons Klæder, føde, opvartning, samt Ephori paa Correspondentz giordte Bekostning, vare gotgiorte,) da hafver den Sal. *Envoye* vildet, at sligt skulde være for *Ephoro* og hans Haandskrifver eller Tiener, og dersom *Summen* skulde gaae ofver 20. Rdlr., da at gifves til en sengeliggende *Studiosum*.

3. Det fierde eller sidste Tusinde Rigsdaler, som mig nu for kort siden er tilkommet fra Sl. *Envoyé Griises* Sterfboes forvalter og *Executore*, fremsender jeg og nu hermed *in natura* til de høystærede Herrer *Rectorem* og *Professores*, med allertienestl. Begiæring, at de motte nu straxen imodtages, og ved første Leylighed paa Rente vorde udsatte. Samme 1000 Rdlrs Rente

tilhører alene *Professoribus*, og kommer i deres aarlige Distributz, paa samme Maade, som *Bockenhofferianum*, nemlig til et Taknemmeligheds Tegn, og en heel billig Erstatning for de gode Herrers paatagne Møye, forsorg, samt Ansvar for *Capitalen* og *Fundationens* Holdelse.

4. Naar *Eskild Griis* eengang ved Døden er afgangen, da hafver Sal. *Envoyéen H. Griis approberet* og foranstaltet saaledes, at udaf de Tre Tusinde Rigsdaler skulde *funderes* bestandige og ævigvarende *Stipendia*, til fire skikkelige og i *fundamentis studiorum* vel forfremmede Studiosos ved det kongl. *Universitet*; og det saaledes, at hver af dennem bekommer aarligen Tredive Rigsdaler *Courant: Ephorus* nyder for sin *inspection* og Umage 20. Rdlr. *Cour.* og de 10 Rdlr., som af Renterne ofverblive, at være til et par siuge og sengeliggende *Studentere* Angaaende de fire *Stipendiarios*, da maae samme ingenlunde vælges eller antages i flæng, i sær blot alene efter de tvende almindelige Egenskaber, Fattigdom og Skikkelighed; men, foruden dennem, (ihvorvel Fattigdom i sig self bør ingentiid hafve nogen Præference, *nisi ceteris paribus*, naar her sigtes til forbedring *in re publica litteraria,)* maae her nøye paasees, og gandske oprigtigen i Agt tages efterfølgende *Conditioner:* (1.) At de baade til *Depositzen*, saa og fornemmeligen siden *in Examine Philosophico* maae hafve publice obtineret de allerbeste *Characteres* for *profectu in Litteris humanioribus*, som ere *Lingva Latina*, *Lingva Græca*, *Antiqvitates*, *Geographia & Historia.* Ofveralt maae ingen, der jo hafver *optimè* eller det allerbedste Mærke-Tegn for *Latinis*, og lige saaledes for *Græcis*, nogensinde *admitteres* til dette *Stipendium* at nyde; anseende, at disse tvende Sprogge, og den Kundskab, de ældste Grækiske og Romerske Skribentere i deres eget Maal grundigen at forstaae, er den sande Lærdommens Grundvold, og den rette *Clavis Eruditionis & Doctrinæ.* Vel bør det dennem ogsaa, at hafve sømmelige *Characteres* for de *Philosophiske Præceptis*; men langt fra ey med slig fornødenhed; Saa at, om de end udi eet og andet *Philosophisk Præcepto* ikke stode den Prøve, til at erholde *Laudabilem*, skal dog saadan Mangel ikke være dennem hinderlig til at naae *Stipendium*, hvilket fornemmeligst er henlagt og *destineret* til nogen Opkomst og Vedligeholdelse af de gode og sande Lærdommens *Fundamenter.* (2.) Skal enhver *Alumnus* nyde det i Tu Aars Tid efter hinanden, og ikke længere end i bemældte 2 Aar; paa det at des flere velartende unge Mennisker dertil kunde hafve Haab, og opmuntres til samme at *affectere.* (3.) Skal ingen trykte *Specimina* derfore af *Alumnis* fodres; helst det er kuns en liden Belønning for de *Specimina*, som ere alt aflagte; Men *Ephorus* maae hafve med dennem nøyagtig Indseende, at de fremdeles flittigen *excolerer* bem^te^ *Studium Philologiæ Latinæ & Græcæ,* for derved at giøres desto skikkeligere og beqvæmmere til de Høyere Videnskaber, være sig *Theologie*, *Jurisprudentz* eller *Medicin*, hvortil de self hafve Lyst og *inclination.* (4.) Skal dette lidet *Stipendium* ikke være noget andet *Beneficio Academico* til Hinder, som bemældte *Alumni* kunde ellers tilgelange; saa at de end ogsaa tillige med, eller siden efter kunde ligefuldt nyde *Regentzen, Beneficio Mensæ Regiæ*, *Frisers*, *Scheelers*, *Walckendorffes* eller *Borchens Stipendiis.*

5. *Ephorus* for bemældte *Stipendium Griisianum* skal stædse være en *Professor Philologiæ*, enten *Latinæ* eller *Græcæ;* nemlig hvilken af disse tvende, som ældst er *in munere Professorio*, naar Skifte falder, og som tillige vil og kand med god føye antage sig denne *Curam.* Thi det skal og staae hannem, som det ordentligen tilfalder, frit for, at ofverdrage det til sin *Collegam*; ligesom ham og skal være tilladt, naar ham ey længere siunes at ville self forestaae denne *Ephoriam.* Dog skulde disse tvende *Professores*, *Latinus* og *Græcus,* stædse være udi Raad og Samfund med hinanden, i at vælge *Candidatos Stipendii*, og dennem til *Consistorii Approbation* at foreslaae; og dette sidste i den Henseende, om noget paa *Candidatorum* Lefnets Opførsel og *mores* skulde kunde siges, der kunde være andre iblant *Professores* kundbart; Thi hvor saadant fandtes beviisligt, bør en *Candidatus haud bonæ notæ aut famæ* ey at antages, men en anden i hans Stæd foreslaaes; Ligesom og enhver, der udi sit *Biennio* falder til Liderlighed, straxen bør udelukkes.

Ephorus udtæller til *Alumnos* Pengene i tvende *Terminer*, halfparten efter 11. *Junii* ved *St Johannis* Tid, naar Renterne ere indkomne, og den anden halfve Deel til 11. *Decembris:* og lader hand sig derfor i en egen indrettet Bog, (udi hvilken denne *Fundation* foran skal findes rigtigen *afcopieret,*) udaf hver *Alumno* egenhændigen qvittere. Og skal Regnskabet udi samme Bog indført hvert Aar *in Septembri* fremlægges og afhøres *in Consistorio.*

6. Da nu dette ofvenskrevne hafver Ord til andet været saaledes forfattet udi det Udkast, som jeg *in anno* 1746 om Sommeren sendte til den Sal. *Envoyé Griis,* og hvormed han udi sit Svar til mig ikke længe for hans Død gaf tilkiænde sig at være fuldkommen fornøyet; og bad mig derefter at skikke sig en *Fundation* i *forma debita conciperet,* som hand self med egen Haand vilde reenskrive og forsegle; saa hafver jeg ey heller i nogen Maade kundet derfra vige; allerhelst Deres *Kongl. Majts* Allernaadigste *Rescript* mig udtrykkeligen paalægger og befaler, selfsamme *Project* at følge. Thi maae og skal denne af mig her forfattede og underskrefne *Fundation,* være, udi følge af Allerhøystbemte *Kongl. Rescript,* af samme Kraft og Gyldighed, som om den udi Sal. *Envoyé Griises* lefvende lifve var blefven forfærdiget og af samme self underskrefven. Hvorfor jeg og allertienestligst beder, og fasteligen forhaaber, at de Høystærede Herrer *Rector* og *Professorer* antager den til ubrødelig Holdelse, for dennem og deres Efterkommere, udi alle og enhver dens *Artikler* og *Puncter,* den mindste med den største, saaledes som de for Gud i Himmelen, for Deres *Kongl. Majestet,* og for deres egen Ere og Embeder, med en god Samvittighed ville ansvare.

7. Endelig blifver endnu, efter Allerhøystbemte Deres *Kongl. Majts Rescript,* hertil indført, at, eftersom oftbemte *Fundator* afg. *Envoyé Griis* hafde udi et *Testament,* som hand i den *Haag an.* 1742 *in Septr* oprettede, *legueret* en Del af sit *Bibliotheque* til det Kongl. *Universitet* i Kiøbenhafn; Men hand siden i de følgende Aaringer, er geraaden paa anden *Disposition* at giøre, — nemlig samme Deel af sit *Bibliotheque* at gifve til det Adelige *Academie* i Sorøe; hvilket saavel med adskillige hans egenhændige Brefve til de kongelige *Ministres* i *Conseillet,* som ogsaa udaf hans sidste Aars *Correspondence* med mig fuldkommeligen er beviist; Saa skal og denne udaf hannem giorte forandring være udi sin fulde Kraft; Og den Andeel af hans *Bibliotheque,* som hand i *Testamentet* af *An.* 1742. hafde *destineret* til Kiøbenhafns *Universitet,* nu være og forblifve det Kongl. Adelige *Academie* i Sorø tilhørende. — Denne med min egen Haand skrefne *Fundation,* hafver jeg med min Haands Underskrift og mit sædvanlige Signetes Hostrykkelse stadfæstet. *Datum* Kiøbenhafn d... *Februarii An.* 1748.

Hans Gram.
L. S.

(Originalen paa Papir i Univ. Arkiv, Nr. 59.)

Nr. 3. **Kons. Skr.** af 18. Juli 1837 til Eforus for Griis' Legat om Fordelingen af Legatets Renter.

Foranlediget af, at faste Regler i Følge Hr. (Tit.) Forklaring i behagelig Skrivelse af 7. d. M. ikke altid ere fulgte med Udbetalingen af Renterne af det Grisiske Legat, der efter Fundatsen skulde uddeles dels som Stipendium til 4 Studerende, dels til Eforus som Godtgjørelse for Inspektion og Umage, dels som Understøttelse til syge Studenter, har Hr. (Tit.) som Eforus for Legatet henstillet til Konsistoriums Approbation: 1. at Renterne af Legatet maa, uden Hensyn til, at deres Beløb nu ikke er det oprindelige, fordeles saaledes, at Forholdet mellem Andelen til Stipendiater, Eforus og syge Studenter bliver det samme, efter hvilket det oprindelige Rentebeløb skulde fordeles ifølge Fundatsens Bestemmelser, nemlig til 4 Stipendiater til lige Deling $^{12}/_{15}$, til Eforus $^{2}/_{15}$ og til syge og sengeliggende Studenter $^{1}/_{15}$; 2. at af de aarlige Renter, nu 103 Rdl. 12 Sk. Sølv, kun 100 Rdl. Sølv fordeles efter forbemeldte Forhold, men Resten forbliver pr. Kasse som et lidet Residuum, for dermed at afholde en eller anden, Legatet vedkommende tilfældig Udgift, dog at, naar der maatte være opsparet en Beholdning af 25 Rdl., der om dens Anvendelse sker Indstilling af Eforus, og 3. at forrige Efori (Tit.) Tilgodehavende, 4 Rdl. 69 Sk., udredes ved den forestaaende Uddeling, dels af bemeldte Residuum, dels ved Dekourt i de Summer, der skulle uddeles.

Konsistorium skulde i denne Anledning tjenstligst tilmelde Hr. (Tit.) til behagelig Underretning, at Konsistorium bifalder, at med Udbetalingen af

Legatets Renter det af Dem foreslaaede Forhold lægges til Grund for Fordelingen, men finder derimod, da dette Legat ikke er bestemt til at voxe, og flere andre Legaters Status ligeledes medfører, at der til de Berettigede ikke netop kan uddeles fulde Rigsdaler eller Mark, at det fulde Rentebeløb bør aarlig udbetales, dog ved de nu forestaaende Uddelinger med den Indskrænkning, som er nødvendig, for at (Tit.) kan erholde det Beløb, for hvilket han staaer i Forskud for Legatet, tilbagebetalt, ligesom saadan nødvendig Udgift, som Legatet i sin Tid maatte faae, saasom til Anskaffelsen af en Protokol, vil, naar den indtræffer, være forlods at udrede af Legatets Renter.

(Eforiprot.)

Groths Legat.

Algreen Ussings Reskr. Saml. under 21. Marts 1829, Selmers akad. Tid. f. 1834 S. 192—93 og S. 244—47. Scheels Koll. og Stip. S. 38.

Kancellisekretær Knud Gotfred Groth stiftede ved Gavebrev af 12. Jan. 1829, konf. d. 14. Marts s. A., til Minde om Prins Frederik Carl Christians og Prinsesse Vilhelmine Maries Formæling paa Alle Helgenes Dag i Aaret 1828 et Legat paa 600 Rdl. til Bedste for Regensen. Den aarlige Rente tildeles af Kommunitetets Stipendiebestyrelse en Regensalumnus, som til første og anden Examen har erholdt Hovedkarakteren Laudabilis „uden en ringere Character i nogen Videnskab end Haud illaudabilis“. Legatet nydes i 3 Aar, selv om Stipendiaten skulde flytte fra Regensen eller erholde Plads paa et af de andre Kollegier. Hvis ingen Kvalificeret søger om Legatet efter Udløbet af de 3 Aar, kan Forlængelse tilstaaes paa 2 Aar. Dersom der ved indtrædende Vakance ikke melder sig Ansøgere, som fyldestgjøre Fundatsens Fordringer, oplægges Renterne. Ved Bortgivelsen skiftes mellem en Student, dimitteret fra Horsens Skole — i Mangel af en saadan en Student fra Aarhus Skole — og en Student fra en af Skolerne eller Instituterne i Kjøbenhavn. Slægtninge af Stifterens Fader, Simon Groth, Sognepræst i Holstebro, eller hans Moder, Dorthea Sophia Groth, født Grøn, have Fortrinet, uden Hensyn til, fra hvilken Skole de ere dimitterede, og uden at de behøve at have eller at søge om Plads paa Regensen. Det theologiske Fakultet afgjør Alt, dette Legat vedkommende.

Legatets Kapital udgjorde d. 1. Jan 1889............. 1200 Kr. Af Renten nyder en Regensalumnus aarlig 46 Kr. 50 Ø.

Bilag. Nr. 1. Confirmation paa en af Os Elskelig Cancelliesecretair *Knud Gotfred Groth* affattet Fundation for et til Bedste for Regentsen oprettet Legat.

Wi Frederik den Sjette af Guds Naade Konge til Danmark, de Venders og Gothers, Hertug til Slesvig, Holsten, Stormarn, Ditmarsken, Lauenborg og Oldenborg. *Gjøre Witterligt:* at eftersom hos Os allerunderdanigst er ansøgt og begiert Vor allernaadigste Stadfæstelse paa en af Os Elskelig

Cancelliesecretair *Knud Gotfred Groth* under 12te *Januarii* d. A. affattet Fundation for et til Bedste for Regentsen oprettet Legat, saaledes lydende:

„Som et erkjendtligt Taknemmeligheds Offer paa Videnskabernes Alter, „og til et stedsevarende Minde blandt de yngre Studerende om den for hele „Dannerfolket og dets høistelskede Kongehuses saa frydefulde og følgerige „Formælingsfest, som *Kjøbenhavns* Universitet saa høitideligen feirede, ønsker „jeg underskrevne, Cancelliesecretair *Knud Gotfred Groth*, i levende og taknem„melig Erindring af den tidlige Understøttelse og de mange Velgjerninger, „som jeg paa min academiske Bane har Hans Exellence Hr: Geheimestats„minister *Ove Mallings* gunstige Bevaagenhed og saamange academiske Læreres „Yndest og hædrende Anbefalinger at takke, at oprette et Legat af 600 rdl „Sølv i Kongelige Danske 4 *pct.* rentebærende Obligationer, til Bedste for „Regentsen, denne *Fierde Christians* Kongelige Veldædigheds Stiftelse, hvor „jeg selv i flere Aar fandt Bolig og Hielp til mine Studiers Fuldendelse og „deraf flydende Held i Livet. Jeg ansøger derfor herved underdanigst om, „at den Kongelige Direction for Universitetet og de lærde Skoler, der med saa „megen Varme og Omhu vaager over Universitetets og dets Indretningers „Fremme, ogsaa vil skjænke dette Legats Oprettelse sin formaaende Forsorg „og gunstige Velvillie ved at erhverve Hans Majestæts allernaadigste Confir„mation paa følgende allerunderdanigst affattede Bestemmelser for samme."

§ 1. „At det maa føre Navn af: Legat, oprettet til Bedste for Regent„sen, i Anledning at Deres Kongelige Høiheders, Prinds *Frederik Carl Chri„stians* og Prindsesse *Wilhelmine Marias* høie Formælingsfest Alle Helgens„dag Aar efter *Christi* Byrd 1828.

§ 2. „Til at erholde dette Legat skal udfordres, at den Ansøgende „skal være *Alumnus Domus Regiæ*, samt til sin første og anden Examen have „erholdt Hovedcharacteren *Laudabilis*, uden en ringere Character i nogen „Videnskab end *Haud illaudabilis.*

§ 3. „Legatet skal kunne nydes i 3 Aar tilende, om Legatarius end „imidlertid skulde flytte ud i Byen, eller erholde Plads paa et af de tre „andre Collegier, Skulde efter dette Trienniums Forløb ingen Qvalificeret „melde sig med Ansøgning, da skal, naar Omstændighederne tillige maatte „tale derfor, Prolongation endvidere kunne tilstaaes paa to Aar.

§ 4 „Til varig Amindelse af min uforglemmelige Lærer, Hr. Professor „og Rector *Worm* i *Horsens*, Ridder af Dannebrog, samt i taknemmelig „Erkjendelse af de mange Goder, som her i den Kongelige Residentsstad „*Kiøbenhavn* ere blevne mig til Deel, skulle Legatets aarlige Renter skiftevis „tildeles, den ene Gang En, som er demitteret fra *Horsens* Skole, og den „anden Gang En, som er demitteret fra en af Skolerne eller Instituterne i „*Kiøbenhavn.* Skulde der, naar Legatet efter Tour tilfalder en *Hothersnesiensis*, „ingen Alumnus fra *Horsens* Skole være paa Regentsen, som har taget sine „Examina med i § 2 bestemte Characterer, skal en dertil qvalificeret Alumnus „fra *Aarhuus* Skole istedet for ham udnævnes.

§ 5. „Dersom Nogen, som beviisligen maatte være af min Familie „enten paa min afdøde Fader *Simon Groth*, Sognepræst i *Holstebroe*, eller paa „min endnu levende Moder *Dorthea Sophia Groth*, fød *Grøn*, Deres Side, „skulde attraae at erholde Legatet, da skal denne have Fortrinsret for enhver „anden Medsøgende, uden Hensyn til fra hvilken Skole han er demitteret, „og uden at han behøver at have eller søge om Plads paa Regentsen, kun „at han har taget sin første og anden Examen med de Characterer, som § 2 „bestemmer.

§ 6. „Hvis ved indtreffende Vacance ingen competent Ansøger melder „sig, blive Renterne at oplægge, og at tildele den Første, som med de „bestemte Qvaliteter anholder om Legatet dog at Aanden af § 3 stedse tages „til Følge.

§ 7. „Alt dette Legat vedkommende skal afgjøres af det høiærvær„dige theologiske Facultet, som Regentsens Direktion, og enhver indtræffende

„Vacance stedse bekjendtgjøres den 1ste *November*, til fornyet Minde om den „høie Anledning, i hvilken det er stiftet."

Kjøbenhavn d: 12te *Januarii* 1829.

K. G. Groth.

Ville Vi allernaadigst have bekræftet og stadfæstet, ligesom Vi og herved bekræfte og stadfæste forbemelte Fundats i alle dens Ord og Puncter, saaledes som den af ham er affattet og her indført. Forbydende alle og enhver imod det som forskrevet staaer Hinder at gjøre. Givet i Vor Kongelige Residentsstad *Kjøbenhavn d.* 14de *Martz* 1829

Under Vor Kongelige Haand og Segl.

Frederik R.

(L. S.)

Malling. *Rothe.* *Engelstoft.* *Mynster.*

C. G. Kall.

(Efter Protokollen for Regenslegaterne: Groths, Müllers, Windings og Nolds.)

Nr. 2. Univ. og Skole Dir. Skr. af 14. Apr. 1846 til Konsistorium, hvorved bifaldes*).

1. at Luxdorphs Legat, stort 363 Rdl. 28 Sk., Müllers 181 Rdl. 63 Sk., Vindings 257 Rdl. 78 Sk., Nolds 578 Rdl. 93 Sk. og Groths 600 Rdl., hvilke altsaa tilsammen udgjøre 1981 Rdl. 70 Sk., overføres fra Kommunitetets Hovedbog til Universitetets Legathovedbog, hvorefter disse Legater blive at bestyre paa samme Maade som Universitetets øvrige Legater, saa at ogsaa deraf erlægges den bestemte 1/4 pCt. til Universitetets Kasse; 2. at Renten af Luxdorphs Legat, der efter Fradrag af bemeldte Afgift afgives til Kommunitetet, saa vel som Kommunitetets Andel af Renten af Stipendium domus regiæ, for Fremtiden føres til Indtægt paa Kommunitetsbibliothekets Konto og som Følge deraf kommer til Afgang paa Kommunitetets Bidrag til bemeldte Bibliothek; 3. at Renterne af de 4 andre Legater blive at udbetale umiddelbart til vedkommende Eforer, altsaa uden at passere Kommunitetets Kasse, hvoraf følger, at denne Udgift udgaaer af Kommunitetets Budgetter, og at dettes Renteindtægt formindskes med Renten af de omhandlede, hidtil under Stiftelsens Kapitalformue indbefattede Legater; 4. at den saakaldte „Regensens Kapital", der i længere Tid har indestaaet i Kommunitetets Kasse, og hvis nuværende Beløb er 385 Rdl. 92 Sk., føres Stiftelsen til formelig Indtægt, dog med den udtrykkelige Bestemmelse, at den senere skal restitueres, saafremt det i Tiden maatte oplyses, at denne Kapital, hvis Renter ikke vides at have nogen særlig Bestemmelse, skulde være et Legat, over hvilket Stiftelsen ej er berettiget til at disponere.

(Univ. Arkiv.)

Nr. 3. Kons. Skr. af 11. Dec. 1849 til Eforus for Groths Legat, hvorved — i Anledning af en Forespørgsel fra denne, af hvem Legatet skulde bortgives, efterat der var indtraadt en Omordning af Regensens Bestyrelse — udtales, at Samme antager, at bemeldte Legat for Fremtiden vil være at uddele af Bestyrelsen for Kommunitetets Stipendievæsen.

(Univ. Arkiv.)

---

*) Selmers Aarb. f. 1846 S. 61—62.

Grønbechs Legat.

Hofmans Fund. IX. S. 81—83 jfr. I. S. 195, Jansons Beskr. S. 17—18, Badens Univ. Journal f. 1795 S. 103—4, Engelstofts Annaler f. 1812 S. 193, Scheels Koll. og Stip. S. 87—88.

Rektor i Kjøge Andreas Pederssen Grønbech og Hustru Maren Christiansdatter fastsatte ved et i Aaret 1706 oprettet Testament, at der efter begges Død af deres Formue skulde oprettes et Legat for Studerende. Efterat Hustruen var afgaaet ved Døden, forfattede Manden under 16. April 1720 et Gavebrev, der under 26. s. M. af Kongen blev stadfæstet. I Følge dette skulde, efterat forskjellige Legater vare udredede, den tiloversblevne Kapital danne et Legat, hvis Renter efter Fradrag af Godtgjørelsen til Eforus i lige Dele skulle tilfalde „fire gudfrygtige fattige Studentere, som enten fra Kiøbenhafns eller Helsingøers Skoler ere demitterede“. Efterat Helsingør Skole er nedlagt, er det ved Kons. Skr. 27. Febr. 1847 antaget, at alle 4 Portioner bortgives til Studenter, der ere dimitterede fra Metropolitanskolen. Legatet nydes i 5 Aar, saalænge Stipendiaten fortsætter Studeringerne; men dersom han „ved Døden afgaar eller til andet public officium forfremmes“, bortgives Legatet til en anden, ligeledes paa 5 Aar. Den Professor, der fungerer som Eforus, nyder for sin „omsorg for den gandske Capitals Conservation og deeling“ 20 Rdl. aarlig. Dette svarede til Størrelsen af en Stipendieportion, eftersom Rentefoden, da Kapitalen 2021 Rdl. 92 Sk. overgik til Universitetet i 1728, var 5 pCt. Da Rentefoden senere gik ned, fremkom der et Misforhold derved, at Godtgjørelsen til Eforus vedblev at have den samme Størrelse af 20 Rdl., medens Stipendieportionerne bleve mindre. Man har derfor senere beregnet denne paa samme Maade som en Stipendieportion, der udgjør 35 Kr. 18 Ø. aarlig.

Legatets Kapital udgjorde d. 1. Jan. 1889....... 4539 Kr. 31 Ø.

Nr. 1. Confirmation paa Fundatsen for det Grønbechske Legat. *Bilag.*

Vii Frederich den fierde, af Guds Naade Konge til Danmark og Norge, de Venders og Gothers, Hertug udi Slesvig, Holsten, Stormarn og Dytmersken, Greve udi Oldenborg og Delmenhorst, giøre alle vitterligt, at eftersom hos Os allerunderdanigst er bleven ansøgt og begiert Vores allernaadigste *confirmation* paa efterfølgende Forskrivelse, lydende Ord efter andet saaledes: Udi Herrens Velsignede Navn, og paa Hans Kongel: May[ts] min allernaadigste Arve-Konge og Herres allernaadigste behag, haver ieg underskrevne *Andreas Pederssen Grønbech*, forhenværende *Rector* udi Kiøge, besluttet hvorledes med mine ringe Midler efter min død skal forholdes, eftersom den gode Gud mig ikke med nogen levende Livs Arvinger haver velsignet, og ieg med Legemets Svaghed, udi min eenlig stand, er bebyrdet, saa ieg ikke kand vide naar den alvidende Gud, efter sin guddommelige Villie, min Siel fra dette Jordiske til sit Himmelske vil kalde, da Legemet til sin hvilested udi St *Nicolai* Kirkes Urtegaard skikkelig og hederlig skal geleidiges og nedsettes, og Begravelsens bekostninger, samt dette *Testamentes Confirmation*, og ald anden beviislig Gield, som ieg i een eller anden maade kand være skyldig, først skal

udreedes og betales; Dernest skal mine efterladte Arvinger nyde til lige deeling 50 Rd^{r} siger *Halvtrediesindstyve* Rigsdaler *Courant* Kl: M: og *Ole Poulssen Broch*, som i mange Aar haver haft mine *Commissioner* udi hænde, og mig altid til fornøyelse haver betient, skienker og giver ieg 200 Rd^{r} *Croner*, siger *Toe Hundrede* Rigsdaler *Croner*, som udi den af hannem til mig udgivne Pante *obligation* af *dato* 11te *Junii* 1708 skal *decourteres*, og naar hand, efter min død, med en nye *obligation* paa fire hundrede Slettedaler *Croner*, eller *Courant*, med en billig *Lage*, samme indfrier, skal den være *mortificeret*; og skal hand end videre bære ald vedbørlig omsorg for, at den øvrige *Capital*, for betaling, kand blive inddreven, og naar den er indkommen, skal hand samme *Capital* udi en samlet *Summa* til *Illustrissimis Dominis Professoribus* levere, som hannem derfor fuldkommen skal qvitere, da de *Capitalen* skal *distribuere* saaledes: *Capitalen* udsettes paa Rente og udi fire Aar efter min død ikke røres Renterne, men Aar efter Aar til *Capitalen* legges, for den at forhøye, og naar de fire Aar ere *exspirerede*, skal Renterne, *Capitalen* i alle maader uberørt, efter *repartition* til fire gudfrygtige fattige *Studentere*, som enten fra Kiøbenhafns eller Helsingøers Skoler ere *demitterede*, til lige deeling udgives, som skal *Continuere* udi fem Aar, saa længe de imidlertid ved deres *Studia continuerer*, men naar nogen af dem ved Døden afgaar eller til andet *public officium* forfremmes, da andre fattige *Studentere* deres Sted *succederer*, og samme mit *Beneficio* ved *Succession* i fem Aar paa lige maade nyder, hvorimod de af *Rectore Magnifico* og *Illustrissimis Professoribus* skal tilholdes en gang om Aaret ved 11 *Junii* tiden, en ret fuldkommen *Disputation* at holde saasom i *Collegio Medico* eller *Elersiano* brugelig er, paa hvad sted eller i hvad *Collegio Illustrissimi Professores* det self maatte for got befinde og tillade og skal den *Professor*, som *constitueres* til at bære omsorg for den gandske *Capitals Conservation* og deeling, som meldt er, nyde aarlig for sin umage *Tyve* Rigsdaler *Croner*; forhaabende at *Accademiets Patroner* som enten nu er, eller herefter maatte komme, de denne min velmeente *Intention* uden nogen tillæg eller forandring, saaledes i agt tager som de for Gud agter at ansvare; at dette forskrevne saaledes af mig er indgaaet, besluttet, ved min gode fornuft og fuldkommen Villie, hvorefter mine Arvinger og andre Vedkommende sig i alle maader u-imodsigelig skal rette og forholde, haver ieg det til bekræftelse med min egen Haand underskrevet og mit Signet hostrykt, samt venlig ombedet ædle *H. Doctor Daniel Wagener* og *Chirurgus Mon^{r} Henrich Schalck* med mig til vitterlighed vilde behage at underskrive og forsegle. Kiøbenhafn den 16 *Aprilis Anno* 1720. Andreas Pederssen *Grønbech (L. S.).* Efter Sr *Grønbechs* egen begiering underskriver Vi til vitterlighed *D: Wagner (L: S:) H: Schalck (L: S:):* Da, saafremt fornevnte *Andreas Pederssen Grønbech* sig ingen Livsarvinger efterlader, ville Vi bemelte forskrivelse udi alle dens *clausuler* og *puncter*, eftersom den heroven indført findes, allernaadigst have *confirmeret* og stadfæstet, saa og hermed *confirmere* og stadfæste, dog Siette og Tiende penge samt ald anden Os tilkommende Arvefalds Rettighed i alle maader uforkrænket. Forbydendes alle og enhver herimod, eftersom forskrevet staar, at hindre, eller udi nogen maade forfang at giøre under Vor Hyldest og Naade. Givet paa Vort Slot Kiøbenhafn den 26 *Aprilis Anno* 1720.

Under vor Kongel: Haand og Signet.

Friderich R.

D. Wibe.

(Originalen paa Papir i Univ. Arkiv Nr. 60.)

Nr. 2. **Kons. Skr.** af 27. Febr. 1847 til Eforus for Grønbechs Legat, at det ikke kan anses overensstemmende med Fundatsen, at der skulde være tillagt Kjøbenhavns og Helsingørs Skoler hver 2 Stipendieportioner, hvorfor Fundatsen ej heller tilsteder, at der gjøres Forslag om Stipendiepladsernes Reduktion til 2, hvorimod samtlige 4 Portioner ville blive at bortgive til Studenter, der ere dimitterede fra Metropolitanskolen. Hvad angaaer Plad-

sernes Bortgivelse, da bør for Fremtiden derom af Eforus gjøres Indstilling til Konsistorium*).

(Univ. Arkiv.)

Gundelach-Møllers Legat.

(Professor Gundelach-Møllers Legat.)

Selmers Aarb. f. 1845 S. 41—42, Univ. Aarb. f. 1885—86 S. 77.

Ved Testament af 11. Aug. 1880 fastsatte Kaptejn From Møller, overensstemmende med sin tidligere afdøde Broders, Professor Gundelach-Møllers Ønske, at en Sum af 10000 Kr. efter hans Død skulde tilfalde Kjøbenhavns Universitet til Oprettelse af et Legat til det kirurgiske Studiums Fremme. Efterat Universitetet ved Testators Død har modtaget Kapitalen, har Konsistorium under 8. Febr. 1886 forfattet en Fundats, der d. 13. s. M. ad mandatum er forsynet med kgl. Stadfæstelse. I Følge denne bestyres Legatet, der benævnes „Professor Gundelach-Møllers Legat“ af det lægevidenskabelige Fakultets to normerede kirurgiske Docenter, af hvilke den ældste aflægger Regnskabet samt hæver og kvitterer for Renterne. Af Legatets aarlige Renter uddeles af disse 2 Portioner, hver paa 180 Kr., til lægevidenskabelige Studerende, „hvis Studier love et heldigt Resultat for den kirurgiske Videnskab“. Kandidater have Fortrinsret. Legatet nydes i 3 Aar. Det Overskydende af Renterne oplægges, indtil Kapitalen har naaet en saadan Størrelse, at en ny Portion kan uddeles af Renterne. I saa Fald skal det dog ogsaa staae Konsistorium frit for at forøge de oprindelige Portioner i Stedet for at oprette nye.

Legatets Kapital udgjorde d. 1. Jan. 1889 .... 10500 Kr.

Fundats af 8. Febr. 1886, konf. 13. s. M. *Bilag.*

Ved Testamente af 11. August 1880 har afdøde Kaptain From Møller overensstemmende med sin tidligere afdøde Broder, Professor Gundelach-Møllers Ønske blandt andet bestemt, at en Sum af 10 000 Kr skal tilfalde Kjøbenhavns Universitet til Oprettelse af et Legat til det kirurgiske Studiums Fremme. Efter at denne Legatkapital af Exekutor i Kaptain From Møllers Dødsbo kontant er indbetalt i Universitetskvæsturen, har Konsistorium i Overensstemmelse med de ved Testamentet givne Bestemmelser forfattet følgende Fundats:

1. Legatet, der benævnes „Professor Gundelach-Møllers Legat“, bestaar af en Kapital paa 10 000 Kr., der for Tiden er anbragt i en 1ste Prioritets Panteobligation. Det bestyres af det lægevidenskabelige Fakultets tvende normerede kirurgiske Docenter, dog saaledes, at Midlernes Forvaltning sker ved Universitetskvæsturen. Legatet behandles som en for sig bestaaende selvstændig Formue, men for øvrigt efter de samme Regler som Universitetets øvrige Legater. Regnskabet aflægges af den ældste af de kirurgiske Docenter, der hæver og kvitterer for Renterne.

*) Selmers Aarb. f. 1847 S. 95.

2. Af Legatets Renter uddeles aarlig af fornævnte Docenter 2 Portioner, hver paa 180 Kr., med Halvdelen i Juni og December Termin. Det Overskydende af Renterne lægges til Kapitalen og forrentes med denne, indtil Kapitalen har naaet en saadan Størrelse, at en ny Portion kan uddeles af Renterne. I saa Fald skal det dog ogsaa staa Konsistorium frit for at forøge de oprindelige Portioner i Stedet for at oprette nye.

3. Understøttelse af Legatet kan søges af lægevidenskabelige studerende, hvis Studier love et heldigt Resultat for den kirurgiske Videnskab. Kandidater have Fortrinsret.

4. Legatet nydes i tre paa hinanden følgende Aar.

5. Under Forbehold af Regjeringens Stadfæstelse kan Konsistorium vedtage Tillæg til og Ændringer i denne Fundats.

(Kvæsturens Arkiv.)

Gyldendal-Deichmanns Legat.

Univ. Aarb. f. 1877—78 S. 358—359.

I Anledning af den Gyldendalske Boghandels 100aarige Jubilæum skjænkede Enkefru B. C. K. Deichmann, født Gyldendal, ved Testament af 16. Dec. 1870 Universitetet en Kapital af 5000 Rdl. til Oprettelse af et Legat for 2 Studenter. Efter Fru Deichmanns Død udbetaltes Legatet med 9900 Kr. I Følge de af Konsistorium under 27. Marts 1878 for Legatet vedtagne Regler bortgives dets aarlige Renter af Konsistorium i to lige store Portioner, der for Tiden udgjøre 212 Kr. 68 Ø. hver, til flittige og trængende Studenter. Sønner af Boghandlere, der ere i Besiddelse af de nævnte Egenskaber, have Fortrinsret. Understøttelsen nydes i 4 Aar. Konsistorium vælger Eforus.

Legatets Kapital udgjorde d. 1. Jan. 1889..... 10 977 Kr. 19 Ø.

Bilag. Nr. 1. **Regler**, vedtagne af Konsistorium 27. Marts 1878, for det ved Enkefru B. C. K. Deichmann, født Gyldendals Testament af 16. Dec. 1870 i Anledning af den Gyldendalske Boghandels hundredaarige Jubilæum stiftede Gyldendal-Deichmannske Legat:

1. Legatet, som er skjænket Kjøbenhavns Universitet, bestyres som en for sig bestaaende, selvstændig Formue, men for øvrigt paa samme Maade som Kjøbenhavns Universitets øvrige Legatmidler. Legatets Kapital udgjør for Tiden 10 800 Kr. i $4^1/_2$ pCt. Østifternes Kreditkasse Obligationer for Landejendomme, samt et kontant Beløb af 168 Kr. 03 Ø. Konsistorium vælger Legatets Eforus

2. Understøttelse af Legatet kan efter Testamentet søges af flittige og trængende Studenter. Skulde der blandt de Ansøgende være Sønner af Boghandlere, der ere i Besiddelse af de nævnte Egenskaber, skulle disse, ligeledes i Følge Testamentet, have fortrinlig Adgang til at nyde Legatet.

3. Legatets aarlige Rente, efter Fradrag af Administrationsudgifter, bortgives af Konsistorium i to lige store Portioner til tvende, efter Ovenstaaende kvalificerede Ansøgere. Understøttelsen nydes af enhver udnævnt i 4 Aar. Udbetaling finder Sted med Halvdelen i hver af de to aarlige Terminer.

4. Legatet træder i Kraft fra 11. Juni d. A. at regne, og bortgives første Gang til Dec. Termin d. A.

5. For Legatets Regning anskaffes en Legatprotokol, der betales af den i 11. Juni oppebaarne Rente. I Legatprotokollen indføres Testamentets Bestemmelse om Legatet samt nærværende Regler.

(Univ. Arkiv.)

Nr. 2. **Kons. Skr.** af 16. Jan. 1879 til Eforus for Gyldendal-Deichmanns Legat, hvorved — i Anledning af en Forespørgsel, om den fulde aarlige Rente skal deles i to lige store Portioner, eller om der skal uddeles 2 Portioner à 200 Kr. og Resten oplægges — svares, at efter Ordene i de fastsatte Reglers § 3 skal Legatets fulde aarlige Rentebeløb, efter Fradrag af Administrationsudgifterne, deles i 2 lige store Portioner og saaledes udbetales til de 2 Legatnydere*).

(Univ. Arkiv.)

Jomfru Hallings Legat.

I Aaret 1808 modtog Universitetet efter Jomfru Birgitte Halling en Kapital af 100 Slettedaler = 66 Rdl. 4 Mk., hvis Bestemmelse synes at have været — thi nærmere Bestemmelse med Hensyn til Hensigten med Legatet haves ikke —, at Renten heraf skulde anvendes til Vedligeholdelsen af et Monument, som var sat i Taarnby Kirke over Jomfru Halling og hendes Broder Mikael Halling, der var Degn sammesteds. Ved Univ. Dir. Skr. 25. Nov. 1837 blev det bestemt, at de aarlige Renter skulle „sammenspares for i Tiden at anvendes til en saadan betydeligere Reparation eller Afpudsning af Monumentet, som ved Fundatsen maa antages at være tilsigtet“. Den her omtalte Fundats kjendes ikke. Efterat Legatets Kapital i Tidens Løb var voxet til 400 Kr., blev det ved Min. Skr. 28. Sept. 1889 fastsat, at fra Aaret 1908 vil Legatets Rente tillige kunne anvendes til „Forskjønnelse af Taarnby Kirkes Indre og Forbedring af dens Inventarium“.

Legatets Kapital udgjorde den 1. Jan. 1889 .... 400 Kr.

Nr. 1. **Kvæsturens Skr.** af 24 Juli 1837 til Konsistorium. *Bilag.*

Da der ikke ved Kvæsturen haves nogen Efterretning om Bestemmelsen for Jomfru Hallings, her indestaaende Legat, hvis Renter hidtil ere betalte til Klokkeren ved Taarnby Kirke paa Amager for et Gravsteds Vedligeholdelse sammesteds, har man, paa Grund af Konsistoriums Skrivelse af 8 April sidstl., søgt at skaffe Oplysning herom fra Sognepræsten, Konsistorialraad Bruun. Efter det paa hans Vegne af Kapellan Bruun afgivne, hermed følgende Svar af 21de i denne Maaned, findes aldeles Intet denne Sag betræffende i Kirkebøgerne; men Konsistorialraad Bruun, som var Sognepræst der, da Legatet stiftedes, skal kunne erindre, at Stifterindens Hensigt var, at et Monument, sat over hendes afdøde Broder og hende i Taarnby Kirke, skulde holdes ved lige for Renterne af Legatet, hvisaarsag Kapellan Bruun anser det for ønskeligt, at Renten bliver sammensparet til dette Øjemed Den modtagne Skrivelse fra Direktionen for Universitetet og de lærde Skoler følger ligeledes hoslagt tilbage.

(Kvæsturens Kopibog.)

*) Univ. Aarb. f. 1878—79 S. 653.

Nr. 2. **Univ. og Skole-Direkt. Skr.** af 25 Nov. 1837 til Konsistorium, hvorved udtales, at det maa anses for rigtigst, at Renterne af det Hallingske Legat, der bestyres umiddelbart af Kvæsturen, og hvis Øjemed er Vedligeholdelsen af et over Fundatrix og hendes Broder i Taarnby Kirke sat Monument, ikke længer, saaledes som hidtil har fundet Sted, aarlig udbetales til Graveren ved bemeldte Kirke, som maa anses forpligtet til uden særlig Godtgjørelse at foretage den sædvanlige Afstøvning af Monumentet, men at de sammenspares for i Tiden at anvendes til en saadan betydeligere Reparation eller Afpudsning af Monumentet, som ved Fundatsen maa antages at være tilsigtet.

(Kvæsturens Kopibog.)

Nr. 3. **Underv. Min. Skr.** af 28 Sept. 1889 til Konsistorium, hvorved som Tillæg til den ved Skrivelse af 25 November 1837 fra Direktionen for Universitetet og de lærde Skoler givne Bestemmelse angaaende Anvendelsen af det af Jomfru Birgitte Halling stiftede Legat, fastsættes følgende:

„Fra Udgangen af Aaret 1908 vil Renten af Jomfru Hallings Legat tillige kunne anvendes til Forskjønnelse af Taarnby Kirkes Indre og Forbedring af dens Inventarium. For saa vidt der i et Aar ikke bliver Anvendelse for Renten, oplægges denne. De oplagte Renter kunne efter Konsistoriums Skjøn ogsaa benyttes senere, dog at Kapitalen aldrig synker ned under 400 Kr. Eforus for Kontoen til Landsbykirkernes Forskjønnelse er tillige Eforus for ovennævnte Legat og gjør Indstilling til Konsistorium om Renternes Anvendelse, efter indhentet Erklæring fra Sognepræsten for Taarnby Kirke“.

(Kvæsturens Arkiv.)

Hammerichs Legat.

Lindes Medd. f. 1849–56 S. 771—72.

Afdøde Agent Johannes Hammerichs Arvinger, Mag. art., Pastor Frederik Hammerich og Mag. art., Professor, Skolebestyrer Martin Hammerich skjænkede i Aaret 1854, „i Erindring af deres Forældres mangehaande Forbindelser i den danske Deel af Slesvig“, Universitetet en Kapital af 5000 Rdl. til Oprettelsen af et Legat for Dimittender fra de slesvigske Skoler, som studere ved Kjøbenhavns Universitet, navnlig ved det juridiske Fakultet.

Ifølge den af Konsistorium under 8. Febr. 1854 vedtagne Fundats, konf. den 6. Marts s. A., saaledes som denne efter Slesvigs Fraskillelse er forandret ved Skrivelser fra Legatstifterne af 20. og 25. Juni 1868, bortgives Legatet „til indfødte Slesvigere, som ved Kjøbenhavns Universitet forberede sig til en Embedsprøve eller Magisterkonferens“. Det bortgives for et Aar med 4 Lodder, hver = ¼ af Renten af den skjænkede Kapital 10 000 Kr. (96 Kr. 87 Ø.) Det kan paa ny tildeles den Samme, dog ej udover 3 Aar ialt.

De før Dec. 1853 faldne Renter danne en Oplægskapital, hvis Renter indtil videre oplægges.

Legatets Kapital udgjorde den 1. Jan. 1889......... 10 500 Kr.

Bilag. Nr. 1. **Fundats** af 8 Febr. 1854, konf. 6 Marts s. A., for det Hammerichske Legat for Studerende fra de slesvigske Skoler.

Efterat afdøde Agent Johannes Hammerichs Arvinger, Mag. art. Pastor Frederik Hammerich og Mag. art. Professor, Skolebestyrer Martin Hammerich,

i Erindring af deres Forældres mangehaande Forbindelser i den danske Deel af Slesvig, have skjænket Kjøbenhavns Universitet en Kapital af 5000 Rdlr. i kongelige 4 pro Ct. rentebærende Obligationer til Oprettelse af et Legat for Dimittender fra de slesvigske Skoler, som studere ved Kjøbenhavns Universitet, navnlig ved det juridiske Facultet, har Consistorium, i Overeensstemmelse med Givernes Ønske og de af dem angivne nærmere Vilkaar, forfattet følgende Fundats:

§ 1. Kapitalens Renter deles i 4 Lodder, som bortgives paa eet Aar og udbetales halvaarsviis.

§ 2. Legatet kan søges af enhver Student, der har bestaaet Afgangsprøven ved en af de slesvigske lærde Skoler, og ved det rets- og statsvidenskabelige Facultet i Kjøbenhavn forbereder sig til den slesvigske juridiske Examen.

§ 3. Skulde ingen Saadan melde sig, der ansees værdig til at erholde Legatet, kan det ogsaa bortgives til andre fra slesvigske Skoler Dimitterede, som studere ved Kjøbenhavns Universitet.

§ 4. Legatet kan paany tildeles den Samme, der eengang har oppebaaret det, dog ei ud over 3 Aar i Alt.

§ 5. Legatet træder i Virksomhed i Juni Termin d. A. De før December Termin forrige Aar faldne Renter danne en Oplægssum, hvis Renter indtil videre oplægges.

§ 6. Under Forbehold af Regjeringens Stadfæstelse og saalænge Giverne eller En af dem er ilive, da med Begges, eller den Efterlevendes Samtykke kan Consistorium vedtage Tillæg og Ændringer i denne Fundats, som senere indtrædende Omstændigheder maatte gjøre tilraadelige.

(Kvæsturens Arkiv.)

Nr. 2. **Skrivelser** af 20 og 25 Juni 1868 fra Stifterne af Hammerichs Legat, Proff. Fr. og M. Hammerich, til Konsistorium, hvorved disse samtykke i, at Legatet fremtidig bortgives af Konsistorium til indfødte Slesvigere, som ved Kjøbenhavns Universitet forberede sig til en Embedsprøve eller Magisterkonferens*).

(Univ. Arkiv.)

Nr. 3. **Kons. Skr.** af 16 Jan. 1874 til Eforus for Hammerichs Legat, hvorved udtales, at Bestemmelsen i Univ. Fund. 7 Maj 1788 Kap. VI § 2 Nr. 7 i. f. er til Hinder for, at Legatet kan udbetales en Legatnyder for Decbr. Termin 1873, efterat han ved den i Sommeren s. A. afholdte skriftlige Embedsexamen var blevet erklæret immaturus**).

(Univ. Arkiv.)

H. C. Hansens Legat.

(Etatsraad, Bygningsinspektør, Professor, Dr. philos. Hans Christian Hansens Legat til Professorernes Enkekasse.)

Univ. Aarb. f. 1885—86 S. 77—78.

Enkefru Therese Hansen, født Werbiz, skjænkede i Aaret 1886, til Minde om sin afdøde Mand, Etatsraad, Professor, Dr. phil. Hans Christian Hansen, der for et Tidsrum af 25 Aar som kgl. Bygningsinspektør havde ført Tilsynet med Universitetets Bygninger og opført flere af disse, Universitetet en Kapital af 800 Kr. som et Legat til Professorernes Enkekasse. Efter den af hende under 2. Febr.

*) Univ. Aarb. f. 1864—71 I. S. 557—58.
**) Univ. Aarb. f 1873—75 S. 146.

1886 forfattede Fundats, der den 13. s. M. ad mandatum blev forsynet med kgl. Stadfæstelse, anvendes en saa stor Del af den aarlige Rente, der dertil maatte anses fornøden, til Vedligeholdelse af hendes afdøde Mands Gravsted paa Helligaands Sogns Kirkegaard. Resten oplægges og frugtbargjøres i Forbindelse med Kapitalen. Naar Gravstedet er hjemfaldet ved Udgangen af Aaret 1980, tilfalder Legatkapitalen og det samme tillagte Overskud, Professorernes Enkekasse, saaledes at Renterne udbetales til denne Kasse for at tjene til Fremme af dens Formaal.

Legatets Kapital udgjorde den 1. Jan. 1889 ..... 853 Kr. 64 Ø.

Bilag. Fundats af 2 Febr. 1886, konf. 13 s. M.

Til Minde om min afdøde Mand, Etatsraad, Professor, Dr. phil. Hans Christian Hansen, der i et Tidsrum af 25 Aar som kongelig Bygningsinspektør har ført Tilsynet med Universitetets Bygninger og opført flere af disse, har jeg til Universitetskvæsturen indbetalt en Kapital af 800 Kroner kontant som et Legat til Professorernes Enkekasse. For dette Legat har jeg under Forventning af allerhøjeste Konfirmation affattet følgende Fundats.

Fundats for Etatsraad, Bygningsinspektør, Professor, Dr. philos. Hans Christian Hansens Legat til Professorernes Enkekasse.

1. Legatets Kapital 800 Kroner bestyres af Universitetskvæsturen som en for sig bestaaende selvstændig Formue paa samme Maade som Universitetets øvrige Legater. Legatkapitalen bliver at anbringe i 4 % uopsigelige Statsobligationer eller andre dermed stillede Obligationer.

2. Til Vedligeholdelsen af min afdøde Mands Gravsted, derunder dets Indhegning og Monument, paa Helligaands Sogns Kirkegaard, i hvilket Gravsted jeg tillige ønsker at hvile, bliver at anvende en saa stor Del af den aarlige Rente, som dertil maatte ansees fornøden, medens Resten bliver at lægge til Kapitalen og at frugtbargjøre i Forbindelse med denne. Dog forbeholder jeg mig, saalænge jeg er i Live, at erholde udbetalt den fulde aarlige Rente med Fradrag af Administrationsomkostninger, imod at jeg i den Tid selv vedligeholder bemeldte Gravsted.

3. Naar Gravstedet, som nærmere er betegnet saaledes:
„Afdeling Litr. I. Nr. 216.“ Gammel Betegnelse Helligaands Sogn. Litr. Æ. Nr. 136. 137 & 138, stort 6 Alen bredt 4 Alen langt,
hjemfalder ved Udgangen af Aaret 1980, tilfalder Legatkapitalen og det samme tillagte Overskud Professorernes Enkekasse, saaledes at Renterne udbetales til denne Kasse for at tjene til Fremme af dens Formaal.

4. Skulde Enkekassens Virksomhed nogensinde ophøre, da foreslaaer Konsistorium ved Universitetet til kongelig Stadfæstelse, hvorledes Legatets Renter fremdeles kunne komme Enker efter Universitetslærere til gode.

5. For Legatet aflægges Regnskab efter de almindelige for Universitetskvæsturen gjældende Regler.

Kjøbenhavn den 2. Februar 1886.

Therese Hansen,
født Werbiz.

(Kvæsturens Arkiv.)

Hassagers Kollegium.

Ved Testament af 2. Novbr. 1888 har Enkefru Dorthea Hassager, født Hørning, Enke efter Sognepræst for Særslev Menighed i Fyns Stift Carl Hassager, fastsat, at efter hendes Død skal hendes

Gaard i Frederiksberg Bys Bredegade Nr. 13 med dens Have, Grund og Tilliggende skjænkes til Kjøbenhavns Universitet under Konsistoriums Bestyrelse, saaledes at den betragtes som et Kollegium med Professorbolig. Denne sidste, der forudsættes at kunne indrettes i 1ste og 2den Sal, bliver Gjenstand for Option „mellem Universitetets Professorer“ efter de samme Regler, der gjælde for Optionen af de nuværende Friboliger og Huslejeportioner. De nærmere Forskrifter angaaende Brugen af Boligen gives af Konsistorium. Boligens Indehaver er Kollegiets Eforus. Stuelejligheden og Bagbygningen tænkes indrettet som Bolig for 10 Studerende, der udnævnes af Konsistorium efter de samme Regler, som gjælde for Besættelsen af Alumnuspladserne paa Valkendorfs Kollegium, dog med følgende nærmere Bestemmelser. De skulle fortrinsvis udnævnes blandt Studerende fra de 5 Menigheder, til hvilke Testatrix og hendes afdøde Mand have været knyttede, nemlig: Veierslev, Aidt og Thorsø (Aarhus Stift), Sevel i Ginding Herred (Ribe Stift), Nørre Felding og Tvis (do.), Laastrup, Skals og Nørre Rind (Viborg Stift) og Særslev (Fyns Stift). De skulle være „Sønner af Gaardmænd, Boelsmænd eller bosiddende Husmænd og de maa have nydt Undervisning i Sognenes rette, af Regjeringen fastsatte og indrettede Almueskoler og være anbefalede af vedkommende Præst“. Melder der sig ikke nogen efter foranstaaende kvalificeret Ansøger, besættes Pladserne med Studerende, der ere Descendenter af Sognepræst til Veierslev, Aidt og Thorsø i Aarhus Stift H. H. Hassager, død 24. Juli 1834, og af Sognepræst til Sevel Menighed i Ribe Stift Rasmus Hørning, død 1. Okt. 1831. Melder der sig heller ikke nogen af disse, udnævnes Studerende fra de Stifter, hvori Sognene ligge, der have faaet idetmindste 2den Karakter til Afgangsexamen.

Ejendommen bevares saavidt muligt uforandret, og navnlig maa Intet frasælges til Private. Den nuværende Beboelseslejlighed i Baghuset bestemmes for en Portner, som antages at kunne lønnes af Havens Produkter, efterat Eforus og Alumnerne overensstemmende med Testamentet ere fyldestgjorte. Portneren dyrker hele Haven — derunder indbefattet den særlige Del, der tillægges Eforus, og Forhaven, som er til Alumnernes Afbenyttelse — og sørger for Renholdelse og Plantning af Testatricis Gravsted paa Frederiksberg Kirkegaard.

Foruden Ejendommen er skjænket en Kapital paa 50000 Kr., der skal forblive uangreben. Af Renterne af denne udredes Skatter og Udgifter til Reparationer, Brændselshjælp for Eforus (50 Kr.) og Alumnerne (20 Kr. hver), 40 Kr. til Anskaffelse af Aviser og anden Lekture, eventuelt Tilskud til Portnerens Løn. Hvad der herefter bliver tilovers, deles lige mellem Alumnerne som Bidrag til deres Underhold. Skulde Bidraget imidlertid overstige 80 Kr., henlægges det over-

skydende til en Reservefond til Afholdelse af extraordinære Udgifter. Konsistorium er bemyndiget til at lade en passende Forhøjelse af Stipendiet finde Sted, forsaavidt det kan ske, uden at den fornødne Sikkerhed ved en Reservefond lider for meget herved.

Testamentets Bestemmelser ere endnu ikke traadte i Virksomhed.

Bilag. **Testament** af 2 Novbr. 1888.

Jeg undertegnede Pastorinde Dorthea Hassager født Hörning, bestemmer herved som min sidste Villie:

1. Til Minde om min høitelskede uforglemmelige Huusbond Carl Hassager, Sognepræst for Særslev Menighed i Fyens Stift, hvem Gud i sin Viisdom kaldte ved Døden den 8de December 1875 er det mit Ønske at skjænke efter min Død til Kjøbenhavns Universitet under Consistoriums Bestyrelse, min Eiendoms-Gaard beliggende i Frederiksberg Byes Bredegade under Nr. 13 med dens Have, hele Grund og Tilliggende, saaledes at den af det høie Consistorium maatte betragtes som et Collegium med Professorbolig. Denne sidste haaber jeg, at 1ste og 2den Sal passende kunne afgive, og ønsker jeg at den bliver Gjenstand for Option mellem Universitetets Professorer efter de samme Regler, der gjælde for Optionen af de nuværende Friboliger og Huusleieportioner, idet de nærmere Forskrifter angaaende Brugen af Boligen i sin Tid blive at give af Consistorium. Derimod antager jeg, at Stueleiligheden og Bagbygningen vil kunne afgive Bolig for 10 unge Studerende. Eforatet over disse skal paahvile den Professor, der nyder godt af Boligen. Alumnerne skulle udnævnes af Consistorium efter de samme Regler, der gjælde for Besættelsen af Alumnerpladserne paa Valkendorfs Collegium; men de skulle fortrinsviis udnævnes blandt Studerende fra de 5 Menigheder til hvilke jeg og min elskede Mand have været knyttede i vort lykkelige Liv, nemlig:

1) Veierslev, Aidt og Thorsø i Aarhuus Stift. 2) Sevel i Ginding Herred, Ribe Stift. 3) Nørre Felding og Tvis sammesteds. 4) Laastrup og Skals med den dertil hørende Deel af Nørre Rind i Viborg Stift og 5) Særslev i Fyens Stift.

De Studerende skulle være Sønner af Gaardmænd, Boelsmænd eller bosidende Huusmænd og de maa have nydt Undervisning i Sognenes rette af Regjeringen fastsatte og indrettede Almueskoler og være anbefalede af vedkommende Præst. Skulde Ingen i de nævnte Menigheder melde sig til Besættelse af de ledige Pladser, blive disse at besætte med Studerende, der ere Descendenter af Sognepræst til Veierslev, Aidt og Torsø i Aarhuus Stift H. H. Hassager, død 24 Juli 1834 og af Sognepræst til Sevel Menighed i Ribe Stift Rasmus Hørning, død den 1 Oktober 1831.

Skulde heller Ingen af disse melde sig til Besættelsen af ledige Pladser blive saadanne at besætte med Studerende fra de Stifter hvori Sognene ligge, dog ville kun saadanne Studerende opnaae Plads i Collegiet, som have faaet i det mindste anden Caracteer til Afgangsexamen.

Det er mit Haab og mit inderlige Ønske, at den Anvendelse jeg herved har gjort af min Formue, maa bære gode Frugter og blive til Velsignelse for mange unge Studerende i en lang Fremtid og blive til Glæde og Tilfredsstillelse for det høie Universitet, til hvilket jeg fra min tidlige Ungdom har lært at se op med Ærefrygt og Beundring og som jeg føler mig i personlig Taknemmelighedsgjæld til, siden det er tilladt ogsaa Qvinder at høre og glæde os over Professorernes indholdsrige Forelæsninger.

Min Eiendom beder jeg bevaret saavidt muligt uforandret og navnlig maa Intet frasælges til Private.

Den nuværende Beboelsesleilighed i Baghuset anser jeg for passende til en Portner, som maatte være Gartner, da hans Løn forhaabentlig vil kunne udbringes af Haven, efter at den i Eiendommen boende Professor har faaet af Grøntsager og Frugt, hvad denne ønsker til egen Husholdning og af Frugt

til Uddeling til Alumnerne. Et Stykke af Haven, saameget som kan ansees for passende, overlades Professoren som Blomsterhave ligesom Studenterne faae Forhaven mellem Forhuset og Gaden til Afbenyttelse.

Dyrkning af *hele* Haven saavelsom Reenholdelse og Plantning af min afdøde Mands og mit Gravsted paa Frederiksberg Kirkegaard, skal paahvile Portneren.

§ 2. Fremdeles testamenterer jeg til det høie Universitet en Capital stor 50 000 Kr. skriver Halvtredsindstyve Tusinde Kroner.

Renten af denne Capital bliver at anvende til Udredelse af Skatter og Reparationer af Eiendommen, til Brændselshjælp for Professoren og de Alumner, der have Bolig i samme, med 50 Kr. aarlig for den Førstnævnte og 20 Kr. aarlig for hver af de Sidstnævnte.

Fremdeles udredes deraf det Tilskud til Portnerens Løn, der maatte være nødvendigt, saafremt imod Forventning det Udbytte, han kan have af Haven, ikke viser sig tilstrækkelig stort, endvidere fastsættes 40 Kr. aarlig som Tilskud til Anskaffelse af Aviser og anden Lecture.

Resten af den aarlige Rente deles lige imellem Alumnerne som Bidrag til deres Underhold saalænge deres Studering og Bolig i Eiendommen vedvare, og udbetales dem enten med $\frac{1}{12}$ maanedlig eller med Halvdelen i hver Juni og December Termin, dog er det mit Ønske, at forsaavidt Bidraget vilde overstige 80 Kr., det Overskydende henlægges til et Reservefond til Afholdelse af extraordinaire Udgifter. Skulde det vise sig i Tiden, at det aarlige Stipendium til Studenterne kan forøges, uden at den fornødne Sikkerhed ved et Reservefond lider formeget herved, skal Consistorium være bemyndiget til at lade en passende Forhøielse finde Sted.

Capitalen ønsker jeg forbliver uangreben.

§ 3. Det er mit Ønske at Executor i mit Bo drager Omsorg for, at de Forandringer ved Eiendommen, der gjøres absolut fornødne til Opfyldelse af Øiemedet, at skaffe Bolig for Alumnerne, foretages af mit Bo og at Eiendommen afleveres til Universitetet uden væsentlige Mangler.

§ 4. Den Eiendommen fortiden paahvilende Bankhæftelse bliver at indfri af mit Bo, forsaavidt dette ikke maatte være skeet inden min Død, da jeg ønsker at Eiendommen afleveres fri for enhver Gjæld.

§ 5. Stempel-, Skifte- og Arveafgifter udredes af mit Bo.

§ 6. Til som Executor testamenti at behandle mit Bo og at affatte den for „Hassagers Collegium“ fornødne Fundats, efter Samraad med Consistorium og til at erhverve kongelig Confirmation paa Fundatsen, indsætter jeg herved Kammerassessor Procurator J. C. Konnerup. Skulde han være død før mig, beder jeg Hr. Overretassessor Øllgaard, R. af D., om at overtage dette Hverv.

Til Bekræftelse under min Haand i Overværelse af Notarius publicus.

Kjøbenhavn den 2den November 1888.

Identitetsvidner: Dorthea Hassager.

H. Øllgaard. Konnerup.

(Afskrift i Univ. Arkiv.)

v. Havens Legat.

Engelstofts Annaler f. 1812 S. 194, Scheels Koll. og Stip. S. 88—89.

Magister Jens v. Haven oprettede ved Kodicil i Aaret 1778 et Stipendium academicum paa 1000 Rdl. Renten af dette Legat, der i Aaret 1806 overgik til Universitetet, er bestemt for en „dygtig og duelig Student“. Stifterens Familie har Fortrinsret. Stipendiet kan nydes

ogsaa af dem, hvem et Rejsestipendium er tildelt. Eforus udnævnes af Konsistorium.

Legatets Kapital udgjorde d. 1. Jan. 1889....... 1816 Kr. 52 Ø. Renten heraf er 70 Kr. 38 Ø.

Bilag. Nr. 1. Magister Jens v. Havens Kodicil af 1778. Art. 8.

Til et Stipendium Academicum legerer jeg en Kapital 1000 Rdl., for hvilke Et Tusinde Rigsdaler jeg vil formode, at Provst Hr. Friderich Christian Thrane, Sognepræst til Humble paa Langeland, vil paatage sig at være Ephorus, helst efterdi jeg vil først unde dem af hans Sønner, som opholde sig ved Academiet og opføre sig flittig og skikkelige. Siden efter Hr. Provst Thranes Død en vederhæftig Mand af mit Slægtskab, saasom Hr. Clemen Müller eller en anden, som Hr. Provst Thrane kunde udnævne og befinde vederhæftig, om Hr. Müller ej vilde være det, eller levere denne Capital til den af Professorerne ved Academiet, som vilde give Renter deraf til en dygtig og duelig Student, dog helst af min Familie, om nogen maatte anmelde sig, og om samme kunde findes værdig til at nyde tillige et Stipendium at rejse udenlands paa, saasom Stipendium Winstrupii-Resenianum, som jeg har nydt Renten af i 4 Aar.

(Eforiprot.)

Nr. 2. Kons. Skr. af 15 Novbr. 1851 til Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet om Tilvejebringelsen af fundatsmæssige Bestemmelser for v. Havens Legat.

Revisor, Kanc. Bang havde i et Andragende til Ministeriet henstillet, om der ikke maatte findes Anledning til at tage Bestemmelse, dels om, hvilke Kvalifikationer den til det v. Havenske Legat Denominerede skal være i Besiddelse af, dels om, hvor længe han maa vedblive at nyde det. Foranlediget herved begjærede Ministeriet en Erklæring af Konsistorium, der i sin Svarskrivelse ytrede:

at der formentlig ikke er Anledning til at give nærmere Bestemmelser end dem, der findes i Testators Disposition, sammenholdt med den almindelige Universitetslovgivning. Det forekommer Konsistorium, at disse Bestemmelser ere aldeles tilstrækkelige, og det ser ikke, hvad der skulde vindes ved nærmere Bestemmelser, eller med hvilken Ret disse nu skulde tilføjes*).

(Eforiprot.)

Hermansens Legat.

(Professor, Dr. theol. Christen Hermansens og Hustru Edel Kirstine Margrete Hermansen, født Sechers Legat.)

Univ. Aarb. f. 1883—84 S. 64—67.

Ved Testament af 27. Juni 1879 oprettede Professor, Dr. theol. Christen Hermansen og Hustru Edel Kirstine Margrete Hermansen, født Secher, et Legat for Enker efter Universitetslærere og for theologiske Studenter. Efterat begge Testatorerne vare afgaaede ved Døden, den sidst afdøde i 1883, blev der af de i Boet indsatte Exekutorer under 9. Nov. 1883 udarbejdet en Fundats, der under 7. Febr. 1884 blev forsynet med kgl. Stadfæstelse. Ifølge denne benævnes Legatet „Professor, Dr theol. Christen Hermansens og Hu-

---

*) Denne Anskuelse tiltraadte Ministeriet og meddelte under 2 Dec. 1851 Revisor Indholdet af Konsistoriums Skrivelse. Lindes Medd. f. 1849—56 S. 804.

stru Edel Kirstine Margrete Hermansen, født Sechers Legat“. Dets Kapital 60 000 Kr. beror i Overformynderiet, indtil de Personer, der ifølge Testamentet nyde Renterne af den, ere afgaaede ved Døden. Fundatsen indeholder nærmere Regler for, hvorledes en Del af Renten saavelsom hvorledes Kapitalen, helt eller delvis, skal overgaae til Disposition for Universitetet.

Legatet bestyres af Konsistorium, der udnævner en af Professorerne i det theologiske Fakultet til som Eforus at føre Tilsyn med det. Denne oppebærer et aarligt Vederlag af 50 Kr. Naar samtlige de i Testamentet indsatte Rentenydere ere afgaaede ved Døden og Kapitalen med Tillæg af, hvad der af Overformynderiet er oplagt, saaledes er overgaaet til Universitetet, udredes af Legatets aarlige Rente, efter Fradrag af Administrationsgebyr til Universitetet og Vederlaget til Eforus, 1/3 til Understøttelse af trængende og værdige Enker efter Universitetslærere, og 2/3 til Understøttelse for trængende og værdige theologiske Studenter. De for Enker bestemte Understøttelser, der bortgives af Konsistorium, uddeles, saalænge Legatet kun har Disposition over en Del af Renten, i Portioner paa 200 Kr. (idet Resten oplægges til Forøgelse af denne Del af Legatets Kapital); men saasnart Legatet har faaet Raadighed over Renten af hele sin Kapital, i Portioner paa 1/4 af dennes aarlige Udbytte, til Enker efter Universitetslærere i normerede Pladser eller Enker efter extraordinære Docenter for Livstid, efter de nærmere i Fundatsen indeholdte Regler. De for theologiske Studenter bestemte Understøttelser, der bortgives af Konsistorium, efter Indstilling fra det theologiske Fakultet, uddeles, saalænge Legatet kun har Disposition over en Del af Renten, i Portioner, hvis Størrelse og Tal bestemmes af Konsistorium; men saasnart Legatet har faaet Raadighed over Renten af hele sin Kapital, i Portioner paa 1/8 af dennes aarlige Udbytte, alt for et Tidsrum af 4 Aar. Naar den theologiske Embedsexamen er tilendebragt, kan Legatet nydes endnu for 1/2 Aar, naar den Tid, for hvilken det er tildelt, endnu ikke er udløbet. Legatet tildeles „flittige, trængende og værdige Studenter, som efter Forberedelse i en lærd Skole have taget Adgangsexamen til Universitetet med første Karacter og i et Aar have studeret og fremdeles studere Theologi ved Kjøbenhavns Universitet“. Det kan ikke nydes sammen med Kommunitetet eller J. L. Smiths Legat. Ved Spørgsmaalet om en Ansøgers pekuniære Trang tages de Krav, som Faderens Livstilling fører med sig, med i Betragtning. Theologiske Studenter, som nedstamme fra Testatorernes Forældre, samt Sønner af Professorer og extraordinære Docenter ved Kjøbenhavns Universitet have under lige Vilkaar Fortrin.

Legatet er endnu ikke traadt i Virksomhed.

Bilag. Fundats af 9. Nov. 1883, konf. 7. Febr. 1884.

I Henhold til Bestemmelse i det af Professor ved Kjøbenhavns Universitet, Dr. theol. Christen Hermansen og Hustru Edel Kirstine Margrete Hermansen, født Secher, d. 27. Juni 1879 oprettede Testament, fastsætte vi Undertegnede, Professor ved Kjøbenhavns Universitet, Dr. theol. F. K. Nielsen og Højesteretsadvokat S. S. Nellemann, herved under Forbehold af allerhøjeste Stadfæstelse, følgende

Fundats

for „Professor, Dr. theol. Christen Hermansens og Hustru Edel Kirstine Margrethe Hermansen, født Sechers Legat" til Enker efter Universitetslærere og til theologiske Studenter ved Kjøbenhavns Universitet.

1. Legatet, der er stiftet ved Professor, Dr. theol. Christen Hermansens og Hustru Edel Kirstine Margrete Hermansen, født Sechers Testament af 27. Juni 1879, bærer Navn af „Professor, Dr. theol. Christen Hermansens og Hustru Edel Kirstine Margrete Hermansen, født Sechers Legat".

2. Legatkapitalen er 60 000 Kr., der vil blive udlagt Legatet i Professor, Dr. theol. C. Hermansens og Hustrues Dødsbo i følgende, paa $4^1/_2$ pCt. aarlig Rente lydende, Prioritets Obligationer med paaløbne Renter fra d. 11. Juni 1883:

Panteobligation fra Gaardmand Ebbe Nielsen af Kasteløv af 9. Januar 1883, tinglæst 17. s. M., paa .... 14 000 Kr.
Panteobligation fra Gaardejer Niels Thomas Petersen Bjerresgaard af Eltang, af 9. Januar 1883, tinglæst d. 11. s. M., paa ... 15 000 —
Panteobligation fra Gaardejer Hans Larsen af Remkolde af 5. Februar 1883, tinglæst d. 14. s. M., paa .... 16 000 —
Panteobligation fra Ole Nielsen af Kulby af 8. Juni 1883, tinglæst 21. s. M., paa .... 10 000 —
og Panteobligation fra samme af s. D., tinglæst s. D., paa ..... 5 000 —

Obligationerne indleveres til Kjøbenhavns Overformynderi og blive beroende der, saalænge der tilkommer de nedenfor nævnte Personer Rentenydelse af dem. Enhver af de udlagte Obligationer forsynes med Paategning om, hvem der strax eller eventuelt skal nyde Renter af samme, og naar vedkommende Rentenydere ere afgaaede ved Døden, udleveres de paagjældende Obligationer til Konsistorium ved Kjøbenhavns Universitet.

3. Saalænge Obligationerne bero i Overformynderiet, forholdes der paa følgende Maade med de af dem faldende Renter, der, saalænge Kapitalen forrentes med $4^1/_2$ pCt. p. a., ville udgjøre .... 2 700 Kr.
Til Frøken Caroline Frederikke Jessine Leemejer udbetales der aarlig, saalænge hun lever, det hende ved Fundatorernes Testament tillagte Legat .... 2 000 Kr.
Til Inspectør Jørgen Frederik Leemejer udbetales der aarlig, saalænge han lever, af det ham ved Fundatorernes Testament tillagte Legat paa 600 Kr. et Beløb af .... 400 —
2 400 —

Af den Del af de aarlige Renter, som overstiger 2 400 Kr., altsaa saalænge Kapitalen forrentes med $4^1/_2$ pCt. p. a. og samtlige Obligationer endnu bero i Overformynderiet ...... 300 Kr.
aarlig, afholdes først det Overformynderiet tilkommende Gebyr for Administrationen af Legatkapitalen, og endvidere det Overformynderiet tilkommende Gebyr for Administrationen af de andre Kapitaler, som i Henhold til Fundatorernes Testament indsættes i Overformynderiet, forsaavidt saadant Gebyr ikke maatte kunne afholdes af Renterne af vedkommende Kapitaler uden at berøve Rentenyderne noget af den dem af Fundatorerne tilsagte Renteindtægt. Restbeløbet oplægges af Overformynderiet, og udbetales tilligemed paaløbne Renter til Konsistorium ved Kjøbenhavns Universitet, naar samtlige Rentenydere ere afgaaede ved Døden.

Naar nogen af de ovennævnte 2 Rentenydere afgaaer ved Døden, skal den hende eller ham tillagte Renteandel for Fremtiden fra Dødsdagen at regne tilfalde den Afdødes Sødskende til lige Deling i deres Livstid, i hvilken Henseende bemærkes, at der foruden de ovenfor nævnte endnu er to Sødskende, nemlig Frøken Metty Dorthea Leemejer og Frøken Anna Marie Margrete Leemejer, hvem der ved Fundatorernes Testament er tillagt hver en livsvarig Rentenydelse af 600 Kr., der afholdes af Renterne af de andre af Fundatorerne stiftede Legater. Dog skal det ifølge Testamentets Bestemmelse iagttages, at ingen af de 4 Sødskende ved Sødskendes Dødsfald maa erholde mere af Renterne end 600 Kr. aarlig ud over de ovennævnte, for dem bestemte Beløb. Naar altsaa Frøken Caroline Leemejer afgaaer ved Døden, vil der, fra hendes Dødsdag at regne, af de hende tillagte Renter af nærværende Legats Kapital være at udbetale 600 Kr. aarlig til hver af hendes da levende Sødskende i deres Livstid, hvis de paa den Tid, da hun afgaaer ved Døden, ikke nyde mere af Renterne af de af Fundatorerne stiftede Legater end 600 Kr. aarlig hver, men i modsat Fald et saameget mindre Beløb, som der allerede maatte være tilfaldet dem af de nævnte Legatrenter ved Sødskendes Død, altsaa Intet, hvis ikkun 1 af hendes Sødskende er i Live ved hendes dødelige Afgang, og han eller hun allerede ved sine andre Sødskendes Død har opnaaet en Rentenydelse af ialt 1200 Kr. Naar Inspectør J. F. Leemejer afgaaer ved Døden, tilfalde ligeledes de ham af nærværende Legats Kapital tillagte Renter fra hans Dødsdag at regne hans ved hans Død levende Sødskende til lige Deling for deres Livstid, dog kun forsaavidt det behøves, for at de hver kunne faa indtil 600 Kr. aarlig udover de ovennævnte, for dem ved Fundatorernes Testament bestemte Beløb, saa at altsaa ingen Del af de ham tillagte Renter bliver at udbetale hans Sødskende, hvis enten Frøken Caroline Leemejer eller begge hans 2 andre Sødskende ere afgaaede ved Døden før hans Død, og den eller de overlevende saaledes have erholdt det fulde, Vedkommende tilkommende Tillæg til den oprindelige Renteindtægt.

De Rentenyderne tilfaldende Renter udbetales dem i hvert Aars 11. Juni og 11. Decbr. Termin, hver Gang for den da forløbne Tid, første Gang i 11. Decbr. Termin 1883 for det da forløbne Halvaar; de maa kun udbetales mod egenhændig Kvittering af Rentenyderne selv eller af dem, hvem disse — for 1 Termin ad Gangen — maatte meddele behørig, af 2 Vitterlighedsvidner attesteret Fuldmagt, og Renterne skulle ikke kunne gjøres til Gjenstand for Arrest, Beslag, Execution eller anden Retsforfølgning af Rentenydernes Kreditorer, ikke heller skulle de kunne inddrages i Rentenydernes Konkursboer.

Naar nogen af Rentenyderne afgaaer ved Døden, skal den Del af de ham eller hende hidtil tilfaldne Renter, som ikke efter de ovenstaaende Bestemmelser skal tilfalde hans eller hendes Sødskende, udbetales af Overformynderiet til Anvendelse efter de nedenanførte Regler til Konsistorium ved Kjøbenhavns Universitet i hver af de halvaarlige Terminer, indtil Obligationerne kunne udleveres til Konsistorium, hvilket skal skee efterhaanden som den paa dem hvilende Behæftelse bortfalder ved Rentenydernes Død.

4. Naar nogen af de til Legatet udlagte Prioritets Obligationer skulde blive indfriet, skal Kapitalen, hvad enten det sker mens Værdipapirerne endnu bero i Overformynderiet, eller efterat de ere udgaaede derfra, altid anbringes enten i andre Prioritets Obligationer, som opfylde Forskrifterne om Anbringelse af Umyndiges Midler, eller i danske Statsobligationer, eller danske Kreditforenings Obligationer. Paa samme Maade anbringes — saavidt muligt — det kontante Renteoverskud, som maatte blive opsamlet, mens Legatets Kapital indestaaer i Overformynderiet.

Samtlige Legatet tilhørende Værdipapirer skulle altid lyde paa eller have Paategning om, eller, forsaavidt de maatte være Statsobligationer, indskrives som tilhørende Legatet. Efterhaanden som Legatets Værdipapirer udgaa af Overformynderiet, skulle de forsynes med Paategning af Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet om, at der ikke kan disponeres over dem uden Ministeriets Samtykke, og Værdipapirer, som senere maatte erhverves for Legatet, skulle forsynes med en lignende Paategning.

5. Legatet skal altid bestyres af Konsistorium ved Kjøbenhavns Universitet, selvfølgelig saaledes, at dets Kapitalformue, der, efterhaanden som den stilles til Legatets Disposition, afgives til Kvæsturen, altid holdes udenfor Universitetets egen Formue.

Konsistorium udnævner, saasnart Legatkapitalen eller en Del af samme er stillet til Disposition eller der dog udbetales Renter af Overformynderiet til Konsistorium, en af Professorerne i det theologiske Fakultet til som Eforus at føre Tilsyn med Legatet og sørge for Anvendelsen af Renterne, hvilke af Kvæsturen udbetales til ham, efter de nedenfor anførte Bestemmelser. Eforus fører en af Konsistorium autoriseret Protokol, og aflægger aarligt Regnskab, som revideres og decideres ligesom Universitetets øvrige Legatregnskaber.

6. De til Disposition værende aarlige Renter af Legatets Kapital, altsaa, naar samtlige Rentenydere ere afgaaede ved Døden, Renterne af de Legatet af Fundatorerne tillagte 60 000 Kr. og af det Beløb, der maatte være oplagt, mens Kapitalen indestaaer i Overformynderiet, anvendes, efter Fradrag af de sædvanlige Administrationsomkostninger og 50 Kr., der aarlig tilfalde Eforus, saaledes at en Trediedel benyttes til Understøttelse af trængende og værdige Enker efter Universitetslærere ved Kjøbenhavns Universitet, og to Trediedele til Understøttelser for trængende og værdige Studenter ved Universitetets theologiske Facultet.

7. Med Hensyn til den Enker efter Universitetslærere tillagte Rentenydelse bestemmes det,

at saavel Enker efter Universitetslærere i normerede Pladser som Enker efter extraordinaire Docenter kunne faae Adgang til Rentenydelsen;

at der, hver Gang en Portion af Legatet skal bortgives, skal skee Bekjendtgjørelse derom, dels ved Opslag paa Universitetet, dels ved Avertissement i Berlingske Tidende med 4 Ugers Frist til Indgivelse af Ansøgning;

at Legatet bortgives af Konsistorium;

at den Enke, som en Gang har erholdt en Legatportion, beholder samme sin Livstid uden at behøve at indgive ny Ansøgning, forudsat at hun vedbliver at være Enke, men at Konsistorium dog skal kunne bestemme, at en Enke, hvem der er tillagt en Legatportion, skal miste den, naar hun efter Konsistoriums Skjøn maa antages ikke længere at være trængende eller værdig til at nyde Legatet;

at der, saalænge Legatet kun har Disposition over en Del af Renterne af den samme tillagte Kapital, kun uddeles Portioner paa fulde 200 Kr. hver, saa at et Rentebeløb, der ikke udgjør 200 Kr., saavel som det Beløb, der, efterat en eller flere Portioner ere uddelte, maatte blive tilovers, ikke uddeles, men oplægges til Forøgelse af den Del af Legatets Kapital, der skal komme Universitetslæreres Enker tilgode, men at samtlige til Anvendelse i det her omhandlede Øiemed bestemte Renter skulle uddeles aarlig i 4 lige store Portioner, saasnart Legatet har faaet Raadighed over Renterne af hele sin Kapital;

at ingen Enke ordentligvis kan nyde mere end 1 Portion af Legatet, men at Undtagelse fra denne Regel dog kan gjøres, naar der ikke melder sig nogen efter Konsistoriums Skjøn trængende og værdig Ansøgerinde til en ledig Legatportion, idet denne da midlertidig eller for Livstid kan tillægges en af de Enker, som allerede nyde godt af Legatet, dog at ingen Enke maa nyde mere end 2 Portioner — og

at dersom det skulde vise sig, at en ledig Legatportion i noget Aar ikke skulde kunne finde Anvendelse overensstemmende med Legatets Formaal og de ovenstaaende Regler, skal Beløbet for dette Aar henlægges til Forøgelse af den Del af Legatets Kapital, hvis Renter skulle anvendes til Fordel for Universitetslæreres Enker, og Bekjendtgjørelse udstedes næste Aar igjen om den ledige Legatportion.

8. Med Hensyn til den Del af Legatet, der skal yde Understøttelse til

trængende og værdige Studenter ved Kjøbenhavns Universitets theologiske Facultet, fastsættes følgende Bestemmelser:

at kun flittige, trængende og værdige Studenter, som efter Forberedelse i en lærd Skole have taget Adgangsexamen til Universitetet med første Karacter, og i et Aar have studeret og fremdeles studere Theologi ved Kjøbenhavns Universitet, have Adgang til Nydelse af Legatet;

at Legatet ikke kan nydes sammen med Kommunitetet eller J. L. Smiths Stipendium;

at Legatet bortgives af Konsistorium efter det theologiske Fakultets Indstilling;

at Konsistorium bestemmer, hvormange og hvorstore Portioner der skal uddeles, saalænge Legatet kun har Dispositionsret over en Del af Renterne af den samme tillagte Kapital, men at samtlige til Anvendelse i det heromhandlede Øiemed bestemte Renter, saasnart Legatet har faaet Raadighed over alle Renterne af Kapitalen, skulle uddeles aarlig i 2 Terminer i 8 ligestore Portioner til theologiske Studenter, saaledes at Legatportionerne af Vedkommende nydes i en Tid af indtil 4 Aar, hvorved bemærkes, at de kunne nydes indtil ½ Aar efterat den theologiske Embedsexamen er tilendebragt, naar den Tid, for hvilken Legatet er tildelt, endnu ikke er udløbet;

at theologiske Studenter, som nedstamme fra Professor, Dr. theol. Christen Hermansens og Hustrues Forældre, og Sønner af Professorer og extraordinaire Docenter ved Kjøbenhavns Universitet, have Fortrinsret til at erholde Portioner af Legatet, naar de opfylde de ovennævnte Betingelser;

at de Krav, som Faderens Livsstilling fører med sig, skulle tages med i Betragtning ved Afgjørelsen af Spørgsmaalet om en Ansøgers pekuniære Trang;

at ingen Student kan nyde mere end 1 Portion af Legatet — og

at Bekjendtgjørelse om ledige Portioner af Legatet foregaaer ved Opslag paa Universitetet.

9. Tillæg til eller Forandringer i denne Fundats kunne vedtages af Konsistorium, men blive kun gyldige, naar de forsynes med kongelig Stadfæstelse. Dog skal der ikke kunne vedtages eller meddeles Stadfæstelse paa nogen Bestemmelse, hvorved Legatets Navn eller dets Formaal: at yde Understøttelse til Enker efter Universitetslærere og til theologiske Studenter, forandres.

Kjøbenhavn den 9de November 1883.

Frederik Nielsen. S. Nellemann.

(Afskrift i Kvæsturens Arkiv.)

Hobolts Legat.

Selmers Aarb. f. 1845 S. 41.

Ved Testament af 29. Marts 1843, konf. 7. Juli s. A., har Organist, cand. phil. Hans Henrich Hobolt i Varde oprettet et Legat paa 1500 Rdl., hvis Renter ere bestemte til Understøttelse for 3 trængende og værdige Studenter, som have bestaaet Examen artium godt. Understøttelserne, der uddeles af det filosofiske Fakultets Dekanus, og som udgjøre 38 Kr. 74 (75) Ø. for hver, oppebæres i et Aar.

Legatets Kapital udgjorde den 1. Jan. 1889 .... 3000 Kr.

Bilag. Nr. 1. **Extrakt** af det af cand. philos., Organist Hans Henrich Hobolt i Varde under 29. Marts 1843 oprettede og den 7. Juli næstefter kongelig konfirmerede Testament *):

2. Post: 3 værdige Studenter, som ere trængende og have bestaaet sig godt ved Artium, nyde Renterne af 1500 Rdl. r. S. Hvert Aar vexles med Uddelingen, saa at stedse 3 andre Subjekter nyde godt deraf. Dekanus ved det filosofiske Fakultet afgjør til hvem Renterne skulle betales.

(Afskrift i Univ. Arkiv.)

Nr. 2. **Kons. Skr.** af 12. Maj 1847 til Eforus for Hobolts Legat, hvorved meldes, at Legatet bliver at bortgive strax som det bliver ledigt, umiddelbart efter hver Termin. Da det derhos ikke følger af Opretterens Villie, at Legatet kun skulde kunne bortgives til Studenter, som endnu ikke havde tilbragt et Aar ved Universitetet, vil Legatets Uddeler have fri Raadighed med Hensyn til Uddelingen af det Beløb, der nu henstaaer, uden nødvendig at være bundet til dem, som have taget Artium i samme Aar, hvori Portionen er faldet.

(Univ. Arkiv.)

Nr. 3. **Kons. Skr.** af 19. Juni 1847 til Eforus for Hobolts Legat — i Anledning af, at denne havde foreslaaet, at det maatte blive bestemt, at Legatets Renter kun udbetales en Gang aarlig til Legatets Eforus, nemlig i hvert Aars 11. Decbr. Termin, for da at udbetales til de 3 Studerende, som Eforus blandt dem, der i samme Aars Efteraar have bestaaet Examen artium, maatte finde mest værdige og egnede til at erholde Legatet —, hvorved meldes, at Konsistorium i Henhold til sin Skrivelse af 12. Maj s. A. ikke finder Anledning til at bifalde det fremsatte Forslag, hvorimod de 3 Studenter, der udnævnes umiddelbart efter Terminen, nyde Renten for den nys udløbne Termin og den næst paafølgende o. s. fr.

(Univ. Arkiv.)

Holbergs Legat.

Hofmans Fund. I S. 244—46, Jansons Beskr. S. 22, Badens Univ. Journal f. 1791 S. 29—32, f 1796 S. 184, Engelstofts Annaler f. 1812 S. 195.

Ved Testament af 28. Dec. 1753 fastsatte Baron Ludvig Holberg, at en Kapital af 16000 Rdl. skulde henlægges „til en fornemme og skikkelig Jomfrues Udstyr, naar hun træder i Ægtestand“. Betingelserne for at blive indskrevet til Legatet ere, at Ansøgerinden er 15 Aar, dansk født ɔ: født i Danmark eller Norge, af danske eller norske Forældre, paa begge eller idetmindste paa en af Siderne, at hendes Herkomst er „fornemme og reputeerlig, om endskiønt den ei var saa høi af Rang, og hun selv har levet tugtig og skikkelig, og haver et ustraffeligt Navn og Rygte“, samt „at hun ikke er saa formuende, at hun beqvemmelig kan Udstyres af egne Midler“. Hvert andet Aar (i Aar med lige Aarstal), i Juni Termin, finder en Indskrivning til Legatet Sted, saaledes at „to Aars Rente og Indkomst af Capitalen sammenlægges, paa det at hendes Udstyr kan blive desto tilstrække-

*) Selmers Aarb. f. 1845 S. 41.

ligere", jfr. Univ. Dir. Skr. 6. Juli 1839 og Kons. Skr. 4. April 1840. Tre Jomfruer maa saaledes paa engang være indskrevne, ikke flere; naar en af dem er udstyret, maa en anden i dens Sted indtegnes. Fra Indskrivningen til Udbetalingen af Legatet vil der altsaa normalt hengaae 6 Aar. Skulde den indskrevne Jomfru imidlertid ved dette Tidspunkt ikke være gift, sker Udbetalingen til den næste i Rækken af de Indskrevne. Den Ret, der ved Indskrivningen opnaaes, er saa fuldstændig, at „om de end og ved Døden skulle afgaae, efter at de vare komne i Ægtestand, og førend deres Udstyr var dem betalt, skal deres efterlevende dog have fuldkommen adgang og uimodsigelige Rettighed til samme i deres Sted at nyde". Det er overladt Konsistorium „at udnævne og indtegne lade dem, de efter beste Skiønsomhed og per plurima vota for Ret og Billigt eragter". Nogen Fortrinsret for Familien overhovedet er ikke givet. Det er i Testamentet kun udtalt, „at om min Afdøde Broder eller Søster skulle have efterladt sig giftefærdige Døttre, som er mig uvitterligt, bør de for det første til Udstyrets Nydelse af dette Legato, frem for andre, være berettigede".

Til Vederlag for Legatets Bestyrelse har Holberg henlagt en Kapital af 1000 Rdl., hvis aarlige Renter 77 Kr. 50 Ø. tilfalde „Professorernes Distributs".

Legatets Kapital udgjorde den 1. Jan. 1889......... 40 950 Kr. Udstyrsportionen er i Juni 1888 udbetalt med 2952 Kr. 76 Ø.

Nr. 1. Ludvig Holbergs Kodicil af 28. Dec. 1753. *Bilag.*

Ved dette mit Codicil vil jeg have anordnet og fastsat, at efter min Død skal udtages af mit Boe den Capital 16000 Rdlr. Danske Croner, og giøres frugtbringende, være sig i fast Eiendom eller i trygt Underpant, saaledes at Capitalen kan giøres uryggelig til ævig Tid.

Om den Aarlig Rente giør jeg herved denne Anordning, at den til ævig Tid skal være perpetueret og henlagt til en fornemme og skikkelig Jomfrues Udstyr, naar hun træder i Ægtestand, med Condition.

1. At hun er Dansk fød, det er at sige i Danmark eller Norge.
2. Af Danske eller Norske Forældre, paa begge, eller i det mindste, paa een af Siderne.
3. At hendes Herkomst er fornemme og reputeerlig, om endskiønt den ei var saa høi af Rang, og hun selv har levet tugtig og skikkelig, og haver et ustraffeligt Navn og Rygte.
4. At hun ikke er saa formuende, at hun beqvemmelig kan Udstyres af egne Midler.

Saadan en Jomfrue skal hvert andet Aar udstyres af dette *Legato*, saaledes at to Aars Rente og Indkomst af Capitalen sammenlegges, paa det at hendes Udstyr kan blive desto tilstrækkeligere, nemlig 1600. Rdlr. om Capitalen kan indrente 5. pro Cento Aarlig, men vil af Nødvendighed blive noget mindre om Indkomsten sig ikke til 5. pro Cento kan beløbe; Og maa til dette *Legati* Nydelse, i en dertil indrettet og igjennemdragen og forseglet Protocol, indtegnes og Beviis derom meddeeles, 3. Jomfruer paa engang, og ikke fleere paa engang, hvilke dog maa have fuldendet deres Alders 15de Aar, og naar en af dem er udstyret, maa en anden i dens Sted indtegnes; Men

om 2. Aar skulle forløbe inden enten af dem kom i Ægteskab, skal en anden i deres Sted dog udstyres hvert andet Aar, efter denne Stiftelses Indhold.

Og om det skulle hænde sig, at de alle 3de i et Aar bleve forsynede, og altsaa ikkun en af dem kunde straxen nyde det belovede, skal de andre tvende, efter den Orden de ere indtegnede, saa visse og tilforladelige være forsikkrede om, at nyde de paafølgende Aar deres Deel uvegerligen, at, om de end og ved Døden skulle afgaae, efter at de vare komne i Ægtestand, og førend deres Udstyr var dem betalt, skal deres efterlevende dog have fuldkommen adgang og uimodsigelige Rettighed til samme i deres Sted at nyde. Min venlige Begiering er til Rector og Professores ved den Kongel. Universitet her i Staden, at de ville paatage sig Curam for denne min Stiftelse, til den Ende jeg endnu legerer en Capital af 1000. Rdlr. Danske Croner, hvoraf den Aarlige Rente maatte antages som en liden Kiendelse for deres for denne Stiftelse havende Omhue, hvorfor og Capitalen stedse bliver under deres Disposition. Dette allene eragtes for billigt, at om min Afdøde Broder eller Søster skulle have efterladt sig giftefærdige Døttre, som er mig uvitterligt, bør de, for det første til Udstyrets Nydelse af dette *Legato*, frem for andre, være berettigede. Men for det øvrige overlades det til Rector og Professores, efter dette mit Codicils Indhold, dertil at udnævne og indtegne lade dem, de efter beste Skiønsomhed og *per plurima vota* for Ret og Billigt eragter. Til Bekræftelse under min Haand og Segl.

Datum Hafn. den 28. Decembr. 1753.

L. Holberg.
(L. S.)
(Hofmans Fund. I S. 244—46.)

Nr. 2. **Concl. cons.** af 16. Dec. 1786, hvorved besluttedes, at i Legati Holbergiani Protocoll skulde indføres: 1. At ingen Indskrivning til dette Legatum finder Sted, uden naar een eller fleere af de 3 efter Fundatzen indskrevne enten ere af Legato virkeligen udstyrede eller døde før deres Ægteskab. 2. At intet Løfte paa dette Legatum forud maae gives. *)

(Acta cons.)

Nr. 3. **Univ. og Skole-Direkt. Skr.** af 6. Juli 1839 til Konsistorium om Frugtbargjørelsen af Holbergs Udstyrslegats kontante Beholdning. **)

Ved Revisionen af Regnskabet for Holbergs Udstyrslegat bemærkede Revisor, at den halvaarlige Rente af dette Legat, som ifølge Fundatsen kun skal uddeles hvert andet Aar, ikke i denne lange Tid burde henligge ufrugtbringende, men at der for samme burde indkjøbes kgl. Obligationer, og den derved vundne Indtægt tillægges Kapitalen, som paa denne Maade igjen kunde opnaae den fundatsmæssige Størrelse, der var 18 000 Rdl. i Kroner. Dette Forslag tiltraadte Kvæstor, Professor Bang, med den Ytring, at herimod alene kunde indvendes, at dersom de kgl. Obligationer paa den Tid, de skulde realiseres, for at Udstyrsportionerne kunde udbetales, vare faldne saa betydelig under Indkjøbsprisen, at de imidlertid indvundne Renter ej dækkede Tabet, kunde Legatarierne derover beklage sig, hvilket Misforhold, som sikkert yderst sjælden vilde indtræffe, imidlertid kunde undgaaes derved, at det bestemtes, at naar et saadant Tab nogensinde maatte indtræde, samme blev at dække ved Hjælp af den af de opsamlede Renter og Obligationernes til en anden Tid stedfundne midlertidige Stigen akkumulerede Kapital. I Henhold hertil bestemte Direktionen,

at Renterne af det Holbergske Legat, forsaavidt de falde i Mellemtiderne mellem deres fundatsmæssige Anvendelse som Udstyrsportioner, blive at gjøre frugtbringende paa den foreslaaede Maade og under de af Professor Bang angivne Betingelser.

(Univ. Arkiv.)

Nr. 4. **Kons. Skr.** af 4. April 1840 til Universitetskvæsturen, hvorved bifaldes, at Udstyrsportionerne af det Holbergske Udstyrslegat udbetales med

---

*) Badens Univ. Journal f. 1796 S. 184.
**) Selmers Aarb. f. 1839 S. 103—4.

det fulde Rentebeløb af den Kapital, som Legatet har ved det paagjældende Bienniums Begyndelse, men at derimod den i Bienniets Løb vundne Rentes Rente lægges til Kapitalen, som da beregnes for det følgende Biennium med dette Tillæg og saa fremdeles for de fremtidige Biennier, saa at derved Kapitalen og Udstyrsportionerne komme til at voxe ved Siden af hinanden.

(Kvæsturens Arkiv.)

Nr. 5. Kons. Skr. af 1. Juni 1888 til Kvæstor, hvorved meddeles, — efterat Konsistorium var blevet sat i Kundskab om, at Frøken X., der i Juni 1882 var blevet indskrevet til Holbergs Brudeudstyrslegat, ikke i den nærmeste Tid vilde kunne indgaae Ægteskab —, at den Portion af bemeldte Legat, som i den kommende Termin vilde være at udbetale til hende, saaledes efter Legatets Fundats bliver at udbetale til Fru Y., der i Juni 1884 blev indskrevet til Legatet og i Sommeren derefter indgik Ægteskab.

(Kvæsturens Arkiv.)

Holms Legat.

Jansons Beskr. S. 23, Badens Univ. Journal f. 1793 S. 19, Nyerups Efterr. S. 31—32, Engelstofts Annaler f. 1812 S 195—96, Scheels Koll. og Stip. S. 38—39.

Ved Gavebrev af 10. Okt. 1766 oprettede Professor og Dr. theol. P. Holm et Legat paa 400 Rdl., hvis aarlige Renter skulle tilfalde „2de duelige, skikkelige, flittige og fattige Studiosi Theologiæ“ paa Regensen, som „i Examine Philosophico have i det mindste erholdet haud illaudabilem“. Udnævnelsen sker af Eforus, som skal være Professor theologiæ primarius, naar han har Lejlighed dertil, og ellers en af de andre theologiske Professorer. Gavebrevet er iøvrigt affattet i Overensstemmelse med Fundatsen for Stipendium domus regiæ, til hvilken derfor her henvises.

Kapitalen udgjorde den 1. Jan. 1889 .... 726 Kr. 56 Ø.
Af Renten oppebærer hver Stipendiat aarlig 14 Kr. 08 Ø.

Legatum Holmianum. *Bilag.*

I Jesu Navn!

Gud til Ære, og til nogen hielp for fattige, duelige, gudfrygtige og flittige unge Theologiske *Studentere* giver jeg underskrevne, som i min Ungdom omtrent $2^{1}/_{2}$ Aar har haft sted i *Collegio Regio*, og siden paa 12te aar været *Præpositus Communitatis Regiæ et Collegii Regii*, og nu over 42 aar erfaret Guds besynderlige Naadige Forsyn og Bistand herved *Universitetet*, som et lidet Taknemmeligheds Tegn, fire hundrede Rigsdaler til et *Stipendium* for 2de *Studentere* i *Regentzen*, efter denne *Fundatz*; som ærbødigst *recommenderes* nu værende og efterkommende *Rectori Magnifico* og Samtlige *Professoribus Consistorialibus*, og i sær det *Theologiske Facultet*, saavelsom dette *Stipendii Ephoris* til stedsevarende i agttagelse, som følger:

1. Som jeg allereede for nogle Uger siden har anmodet *Universitetets* Rentemester Höyædle og Velbaarne H. *Etats*raad *de Stampe*, om at lade sig de 400 Rdlrs Udsættelse paa Rente blant *Universitetets Capitaler* være *recommenderet*, mig og er lovet, at de næstkommende 11 *Decembr.* skulle vorde udsatte i et Pant, som *Consistorium* allerede haver eragtet antageligt; Saa leverer jeg Pengene, naar denne *Fundatz* af *Consistorio* er vorden *adproberet*, udbedende mig *Perillustris Dni Quæstoris quitering* paa en Gjenpart af denne *Fundatz*, hvorefter bemeldte fire hundrede Rigsdaler stedse forbliver under samme gode

Forvaltning, som andre *Universitetets Capitaler* ere under efter den Kongl. Allernaadigste nye forbedrede *Universitets Fundatz*, og al tilbörlig Omsorg haves af samtlige Vedkommende for *Capitalens* stedsevarende *Conservation*, samt Renternes rette Anvendelse.

2. Til at nyde dette *Stipendium*, neml: de aarlige *renter* af *Capitalen*, som og sted i *Regentzen*, hvor de lige med andre *Alumnis* have *logement*, hielp til brænde med viidere, antages 2de duelige, skikkelige, flittige og fattige *Studiosi Theologiæ* som i *Examine Philosophico* have i det mindste erholdet *haud illaudabilem*, og om hvilke i henseende til deres *ingenia*, Lærdom Forhold og Fliid haves god Forhaabning. De förste *Stipendiarii logere* til viidere i *Regentzen*, hvor Plads falder; men naar leedigt bliver i *No.* 1. i Kirke-Bygningens 1ste Gang, indflytter der først den eene (naar ey tillige for begge falder leedig Plads) og siden den anden.

3. Paa det disse *Stipendiarii* desbedre kunde fortsætte deres *Studeringer*, ønsker jeg og beder at de tillige maatte være *Alumni Communitatis Regiæ*, og naar de ey forud have sted i *Communitetet*, og da for dem i *Communitetet* ey strax var *vacance*, de da maatte antages der, saa snart det uden andres Fornærmelse kunde skee. Og naar, og saa ofte, *Ephorus Stipendii* eller *Facultas Theologica* finder for megen Uleylighed ved dette ønskes opfyldelse, forholdes dermed efter Befindende.

4. *Stipendiarii* skulle viide sig forpligtede at rette sig efter hvad den kongl: Allernaadigste *Universitetets Fundatz* og *Leges* befale *Alumnis*, og med Fliid stræbe efter muegligst at forfremmes i sand Gudfrygtighed og Theologisk Lærdom, samt med Tiden at opnaae al dennem muelig Dygtighed til Kirke- eller Skole-Embeder, som de kunde vorde forfremmede til, vel og nytteligen at betiene Gud til Ære, og Tilhørerne til Opbyggelse. De skulle og inden 2 aars Forløb *sustinere Examen Theologicum* saaledes, at de i det mindste fortiene og erholde *Haud illaudabilem.* Sker det ikke, og *Facultetet* ey agter dem lovligen undskyldte, da indeholdes *Stipendium* hos *Ephorum*, og gives dem siden, om de dog inden et halvt Aar derefter *præstere* det meldte; Have de endda ikke *præsteret* det, og ey befindes noksom lovligen undskyldte, miste de det indeholdte og deres sted i *Regentzen* og *Stipendio*, hvilket alt de *succederende* nyde.

5. Ellers nyder hver af dem i Tre Aar halvdelen af de faldende Renter, som er 9 Rdlr: for hver om Aaret, saa længe Renterne ere 4½ pro Cto, og bliver meere eller mindre ligesom samtlige *Universitetets Stipendiariorum* Renter stige eller falde. *Stipendium* annam̄e de hos *Ephorum* i *Junio*, naar Renterne ere *Ephoro* tilstillede, og *quitere* i den dertil indrettede Bog, i hvilken og *Fundatzen* indføres. Næstkommende *Junii* Maaned bekom̄e de et halvt Aars *Stipendium,* men siden i hver *Junii*-Maaned for et helt Aar.

6. Saa længe jeg lever, og vil, udnævner jeg disse *Stipendiarios*, og er dette lidet *Stipendii Ephorus.* Siden beder jeg og haaber at hver *Professor Theologiæ Primarius* paatager sig denne *Ephorie*, saa længe det er hans leylighed, og ellers *Professor Theologiæ secundus* eller *quartus*. Da *Stipendium* er saa lidet, saa udnævner hver *Ephorus Stipendiarios*, søgende ved hvert Val at befordre dette *Stipendii* Øyemeed paa det bedste.

7. Dersom nogen *Stipendiarius* befindes enten at være forsømmelig i at *studere* eller uskikkelig, og *Ephorus* skiønner, at det behøver for *Facultetet* at anmeldes, da anmelder han det, og haver da *Facultetet*, efter befundne Omstændigheder, at paaminde, eller mulctere, eller end aldeles at udelukke ham fra de *beneficiis* som han har gjort sig uværdig til.

8. Om og enten *Præpositus Communitatis Regiæ* eller *Theologus Inspector* i saa Maade have noget angaaende disse *Stipendiarios* at forestille for *Facultetet* eller at i Agt tage, saa viidt de ere *Alumni Regii;* Da forholdes med dem som med andre *Alumnis Regiis.*

9. Naar denne *Fundatz* af *Consistorio* er vorden *adproberet,* og *Universitetets* Rentemester haver modtaget de 400 Rdlr: og for dem *quiteret,* indføres

den i *Facultetets Copie*-Bog, *Regentz*-Bogen, *Stipendiariorum Quiterings*-Bog, og *Consistorii* Brev- *Copie* -Bog, og forvares siden Originalen i *Consistorio* hos *Universitetets* andre *Fundatzer.* En Gienpart af samme, med *Consistorii* paategnede *Approbation,* samt *Universitetets* Rentemesters paategnede *Quitering* bliver i min Forvaring

Da jeg vel længe haver haft i Sinde i *Testamente* at betænke *Studiosos Theologiæ,* som viidere kand skee, om Gud vil, og giver dertil lykke; Men Hans Kongelige *Majestæts* forestaaende Formähling med vor tilkommende Allernaadigste Dronning haver givet Anledning til, at denne lille *Fundation* skeer nu ved denne Tid; saa ønskes og her, at Herren vor Gud stedse vil lade sin rige Velsignelse og Varetægt paa det besynderligste være over vor Allernaadigste Konge, og vor tilkommende Allernaadigste Dronning, og Deres Afkom indtil Verdens Ende, til disse Rigers og Landes, saa vel som Guds Kirkes bedste, Floor og Velstand. Han, den Allerhøyeste give og Naade og Lykke til, at dette lidet *Stipendium* maa stedse vorde viiseligen og vel anvendt, og at den Skærv maa hielpe til saa meget som den kan, at ret duelige, og retsindige Mænd maa i fremtiden mueligst befordre Kirkens og Staatens Gavn og bedste!

Kiøbenhavn d: 10 *October* 1766.

L. S. *P. Holmius*
SS. Theol. D. og Prof. pr.

(Originalen paa Papir i Univ. Arkiv Nr. 236.)

Holms Gave
til Valkendorfs Kollegium.

(Badens Univ. Journal f. 1793 S. 116—17.)

Ved Gavebrev af 3. Sept. 1760 har Professor, Dr. P. Holm skjænket Valkendorfs Kollegium en Kapital af 228 Rdl. som et Vederlag for, hvad han havde oppebaaret af bemeldte Kollegium i den Tid, han var Alumnus.

Kapitalen blev strax sammensmeltet med Kollegiets Kapital.

I. J. N.! *Bilag.*

Da jeg i mit Omgangsbrev til samtlige mine høystærede Herrer Colleger Dnos. Consistoriales af 21de August haver forestillet, hvorledes Walchendorffiani Collegii Fundatz i Henseende til det den om 2000 Rdlrs. Renters Anvendelse til Fremvext andordner, desbeqvemmere nu kunde vorde fulgt, naar de udsatte Capitaler, tilligemed med de 432 Rdlr., som Hans Høyædle Høyærv. Hr. Biskop Nannestad da havde behaget at refundere og skiænke bemeldte Collegio, kunde paa nærværende Tiid ved et lidet Tillæg af 228 Rdlr. blive 17 800 Rdlr. Courant, samt derhos meldet, at een, som i 5 Aar haver været Alumnus i bemeldte Collegio og siden stedse tient Universitetet, var villig til at fournere det meldte lidet Tillæg allerheldst da han ikke allene længe haver agtet det billigt i saa og anden Maade at bevidne sin Taknemmelighed for det han selv i sin Ungdom havde nydt, men og særdeles ynskede, at det ommeldte maatte igien komme og stedse blive i den Skik, som Fundatzen foreskriver. Altsaa da jeg af Dnorum. Collegarum gunstige Paategninger paa bemeldte Omgangs Brev nu fornemmer, at de med mig eenstemmigen have samtykket, at med Legati Walchendorffiani Fremvext herefter forholdes efter Fundatzen, saa tilkiendegives herved, at den ommeldte Person er ingen anden end jeg underskrevne. Hvornæst jeg af hjertelig Taknemmelighed for det i min Ungdom Oppebaarne, til det meldte Øyemærkes desbeqvemmere Opnaaelse herhos til bemeldte Collegii Capitaler legger de 228 Rdlr. Courant, tienstlig bedende,

at Qvæstor Universitatis Høyædle og Velbaarne Hr. Etatsraad Stampe vil behage herpaa for den liden Skærv at qvitere, samt at for disse nu Legato Walchendorffiano tilhørende 228 Rdlr. stedse saavel af Consistorio som af Qvæstore, maa haves samme gode Omsorg, som for andre bemeldte Collegii Capitaler haves bør. Gud lad stedse sin besynderlige Beskiærmelse og Velsignelse være baade over det heele Universitet og over bemeldte Collegium.

Kiøbenhavn den 3die Septbr. 1760.

P. Holm.

(Valkendorfs Kollegiums Regnskabsprotokol.)

Jens Holst's Legat.

Univ. Aarb. f. 1882—83 S. 117.

Ved Testament af 16. Sept. 1879 bestemte Grosserer Jens Holst, at der i Overformynderiet skulde indsættes 2000 Kr. i en Kreditforenings Obligation, for at dennes Rente kunde dække Omkostningerne ved Overformynderiets Administration af tvende Kapitaler, hver paa 25 000 Kr., der ifølge Testamentet skulle være til Rentenydelse for tvende navngivne Personer, saalænge disse ere i Live. Efter disses Død skulle de 2000 Kr., med hvad der er sparet af Renter, af Overformynderiet udbetales til Universitetet. Efter den under 27. Nov. 1882 af Executores testamenti udfærdigede Fundats, der den 6. Dec. s. A. ad mandatum blev forsynet med kgl. Stadfæstelse, uddeles aarlig af Konsistorium en Portion paa 80 Kr. til en theologisk Student, dimitteret fra en jydsk Skole. Den mulig overskydende Rente oplægges og Oplægskapitalen anvendes efter Konsistoriums Bestemmelse enten til Oprettelse af en ny Portion eller til Forøgelse af den oprindelige. Legatet bortgives for 3 Aar ad Gangen, men kan efter Udløbet af denne Tid fornyes for 1 Aar. Tillæg til og Ændringer i Fundatsen kan Konsistorium vedtage, under Forbehold af Ministeriets Stadfæstelse.

Legatet er endnu ikke traadt i Virksomhed.

Bilag. Fundats af 27 Novbr. 1882, konf. 6 Decbr. s. A. for Grosserer Jens Holst's Legat for en fattig jysk theologisk Student.

Afdøde Grosserer Jens Holst har ved Testamente af 16 Septbr. 1879 bestemt, at der i Overformynderiet skal indsættes 2000 Kroner i en Creditforenings Obligation for ved Renten af denne at dække Omkostningerne ved Overformynderiets Administration af tvende Capitaler, hver paa 25 000 Kr., der ifølge Testamentet skulle indsættes til Rentenydelse, den ene for Testators Helsøster, Marie Sønderbek eller Krunderup, den anden for hans Helbroder, Boghandler Christian Sønderbek, saa længe disse ere ilive. Efter disses Død skulle de 2000 Kr. med hvad der er sparet af Renter, af Overformynderiet udbetales til Kjøbenhavns Universitet, saaledes at Renten i Fremtiden skal udbetales til en fattig, jysk, theologisk Student med Flid og Evner, I Henhold hertil have undertegnede Executores testamenti forfattet følgende Fundats:

1. Legatets Kapital bestaaer af en Creditforeningsobligation paa 2000 Kr. Den bestyres af Kjøbenhavns Universitet efter de samme Regler som Universitetets øvrige Legatmidler. En Eforus vælges af Konsistorium.

2. Af Legatets Renter, efter Fradrag af Administrationsudgifter, uddeles aarlig af Consistorium en Portion paa 80 Kr., med Halvdelen i Juni og Halvdelen i December Termin, til en theologisk Student, dimitteret fra en jysk Skole, hvis Trang saavelsom Flid og Evner behørig ere godtgjorte. Den mulig overskydende Rente oplægges og Oplægskapitalen anvendes efter Consistoriums Bestemmelse enten til Oprettelse af en ny Portion eller til Forøgelse af den oprindelige.
3. Legatet træder i Virksomhed, naar Capitalen med hvad der er sparet af dens Renter ved Administrationen af de foran nævnte tvende Capitaler, hver paa 25 000 Kr., ved Legatnydernes Død af Overformynderiet er overleveret til Universitetet.
4. Legatet bortgives for 3 Aar ad Gangen, men kan efter Udløbet af denne Tid, efter Indstilling af Eforus, fornyes for 1 Aar.
5. For Legatets Regning anskaffes en Legatprotokol, i hvilken en Extraktudskrift af Testamentet samt nærværende Fundats indføres.
6. Under Forbehold af Ministeriets Stadfæstelse kan Consistorium vedtage Tillæg til og Ændringer i denne Fundats.

Executores testamenti i Grosserer Jens Holst's Bo,

Kjøbenhavn den 27 November 1882.

Øllgaard. Jørgensen. Fleischer.

(Kvæsturens Arkiv.)

Hopners Legat.

Hofmans Fund. IX S. 77—81 jfr. I S. 191—93, Jansons Beskr. S. 17, Badens Univ. Journal f. 1798 S. 11—19, Engelstofts Annaler f. 1812 S. 196—97, Scheels Koll. og Stip. S. 89—90.

Lic. juris Hans Hoppener skjænkede ved Testament af 15. April 1675 samt Kodicil af 7. Juni 1675, begge stadfæstede af Kongen den 26. Juli s. A., til Universitetet sit Bibliothek, sin Gaard paa Hjørnet af Gammeltorv og Nørregade samt en Kapital paa 7500 Rdl. Ifølge Testamentets Bestemmelser forholdes hermed paa følgende Maade:

Af Kapitalen ere 1500 Rdl. bestemte til Bibliothekets „Conservation“, dog saaledes, at deraf først skulde tages det Fornødne til Indretningen af Bibliotheket og Trykningen af Katalogen. Af Renten af den øvrige Del er 50 Rdl. aarlig bestemt for Bibliothekaren „for hans umage, tilsiufn oc opwartning“ medens Resten anvendes til „stedetz oc Skabenis vedligeholdelse“ samt „huis noget af Rendten da kand ofverblifue, da maa det een fattig Studioso forundes, som Bibliothecarius kunde bruge til opvartning hoes sig paa Bibliotheca“. Bibliotheket brændte imidlertid i Aaret 1728, ved hvilket Tidspunkt Kapitalen var gaaet ned til 1200 Rdl. Konsistorium besluttede da, at Renten af 600 Rdl. skulde anvendes til Indkjøb af Bøger til Universitetsbibliotheket, af 200 Rdl. til Underbibliothekaren, af 400 Rdl. til Mandatarius eller Eforus, saaledes at sidstnævnte Sum ved Oplæg skulde bringes op til 1000 Rdl. (Selmers Aarb. f. 1838 S. 120). Efterat en Tvivl om Retsgyldigheden af denne Disposition var opstaaet i Aaret 1838, blev

det ved Univ. Dir. Skr. 29. Maj 1838 fastsat, at der vilde være at tillægge Universitetsbiblioteket Renten af 600 Rdl., Underbibliothekaren Renten af 200 Rdl. og Mandatarius Renten af 965 Rdl. Herefter godskrives der Universitetsbibliothekets Konto i Universitetets Budget (Udgiftspost 3 a) aarlig 46 Kr. 50 Ø., og Universitetet som Bidrag til Underbibliothekarens Lønning (Indtægtspost 5) 15 Kr. 50 Ø. aarlig, hvorhos der udbetales Eforus aarlig 74 Kr. 78 Ø.

Den Testator tilhørende Gaard paa Hjørnet af Gammeltorv og Nørregade var skjænket „til tvende Professorum Residentzer“. Dog var det tilladt at sælge Gaarden med tilliggende Hus og derfor kjøbe „tuende andre goede oc beleylige Residentzer“, der skulde gaa paa Option efter „Academiæ statuta“. Gaarden blev senere solgt for 6000 Rdl. For Kjøbesummen blev imidlertid ikke kjøbt nogen anden Gaard, hvorimod Renten blev delt mellem 2 Professorer, som havde den ældste Ret til at optere Residenser. Denne Kapital er nu ved Univ. Dir. Skr. 29. Maj 1838 blevet bestemt til 5860 Rdl. Renten heraf føres til Indtægt paa Universitetets Budget (Indtægtspost 5) med 454 Kr. 14 Ø. aarlig.

Af den skjænkede Kapital ere fremdeles 5000 Rdl. bestemte til Rejsestipendium. Renten tildeles en „Philologiæ oc Theologiæ studiosum .... til hans studerings fortsettelse oc ophold paa fremmede universiteter, huor Berømmelige Professores oc lærde Mend befindes“. Han skal „være fød af goede Erlige forældre, særdelis som kunde hafue vel forschyldt af Academiet, Kircker oc Skoeler, oc hafue et got Rygte for sin Gudfrygtighed, Ærlighed, Kydskhed, Fredsommelighed, Ædruhed, tarvlighed oc flittighed, naar hand til dette Stipendium annam̃es saa ocsaa siden sig saaledis anstille j alle ting, at hand kand være dygtig til at Tienne Gud j Academie Kircke eller Skoele“. Han skal afgive „een Revers, at huis hand slaar sig fra Philologiæ oc Theologiæ studio, til andet, eller j andre maader gjør sig uværdig til dette Stipendium, hand da schal være pligtig uden nogen forvending, at ligge tilbage igien til een anden som denne fundatz vil efterkomme, alle de penge, som hand af dette Stipendio opbaaret hafuer“. Medens han opholder sig ved fremmede Universiteter, „bør han giøre saadanne Specimina suæ diligentiæ et eruditionis, at Erfaħris kand, hvorledis hand sin tid anlegger“. Han kan nyde Stipendiet i 4 Aar paa fremmede Universiteter; hvis han efter sin Hjemkomst ikke har opnaaet noget Embede i „Academie, Kircke eller Skoele“, kan han nyde det et Aar endnu, men maa da fortsætte sine Studeringer ved Universitetet. Ved kgl. Resol. 31. Okt 1848 er det ogsaa tilladt den, der kun har nydt Legatet i 3 Aar, under de angivne Betingelser at nyde det 1 Aar efter sin Hjemkomst; har han kun nydt det i 2 Aar paa Rejser, kan

han oppebære en Termins Renter efter Rejsens Ophør. Stipendiaten udnævnes af Eforus, som efter Testamentet benævnes „Mandatarius Hoppenerianus“ *). Det er ogsaa denne tilladt, at han „efter goed befindende oc af vigtig aarsag, maa deele dette Stipendium j tvende Deele, oc lade tvende schickelige Personer huer sin Deel niude, Dog at der med Dennem begge saa forhandles, saasom om een forschrefvet staar“. Mandatarius har efter Testamentet Beføjelse til at udnævne sin Eftermand blandt Konsistoriums Medlemmer. Rejsestipendiets Kapital er nu ved Univ. Dir. Skr. 29. Maj 1838 blevet bestemt til 6216 Rdl. 68 Sk. Den aarlige Rente heraf udgjør 498 Kr. 47 Ø.

Fremdeles ere 1000 Rdl. bestemte for syge Studenter. Renten af denne Kapital skal „aarligen til fattige siuge oc Sengeliggendes Studiosos anwendis, som hafuer got Rygte paa sig, oc til Deris begrafuelse efter deris stand, dersom de self slet Ingen Middeler sig efterlader at begrafues for“. Hvad der ikke bruges af Renten hertil, uddeles til „andre fattige siuge oc Sengeliggende her j Byen“. Mandatarius foretager disse Uddelinger. Kapitalen er ved Univ. Dir. Skr. 29. Maj 1838 bestemt til 965 Rdl. — Testator havde derhos ved Kodicil af 7. Juni 1675 skjænket 2 Kapitaler, hver paa 1000 Rdl., hvis Renter af Mandatarius skulle uddeles til „Fattige Huus-Arme her udj Staden“ **). Disse Kapitaler ere ved den nævnte Skrivelse bestemte til 1930 Rdl. Den aarlige Rente af Kapitalerne til syge Studenter og Husarme udgjør 224 Kr. 38 Ø.

Legatets samlede Kapitaler udgjorde d. 1. Jan. 1889 33903 Kr. 25 Ø. Den disponible Rente heraf 1313 Kr 76 Ø. fordeles efter det Foregaaende paa følgende Maade:

Universitetsbiblioteket	46	Kr.	50 Ø.
Underbibliothekaren	15	—	50 —
Professorernes Husleje	454	—	14 —
Rejsestipendiet	498	—	46 —
Syge Studenter og Husarme	224	—	38 —
Mandatarius	74	—	78 —
	1313	Kr.	76 Ø.

Nr. 1. **Fundats** for det Hopnerske Legat. *Bilag.*

Vii Christian Den Femte aff Guds Naade Konge til Danmarck oc Norge, de Venders oc Gothers; Hertug udj Slesvig, Holsten, Stormarn oc Dytmerschen, Grefue udj Oldenborg oc Delmenhorst. Giöre alle vitterligt, at eftersom

*) I lang Tid har det dog været Brug, at Konsistorium udnævner efter Mandatarii Indstilling.

**) Med Hensyn til, at Konfirmationen deler disse Kapitaler lige mellem Kvæsthuset og Universitetet, henvises til Badens Univ. Journal f. 1798 S. 17, hvoraf fremgaaer, at en saadan Deling ikke har fundet Sted, formentlig fordi en Affindelse med Kvæsthuset er blevet iværksat paa anden Maade.

hoes os allerunderdanigst ansöges oc begieris voris allernaadigste *confirmation* paa efterschrefne forschrifuelse, liudendis ord efter andet som fölger.

I. *I Jesu Welsignede Nafn.* Jeg Hans Hoppener *I. V. Licentiatus*, betragtendis med ydmygste Tacknemmelighed Guds gode Velgierninger imod mig, schiencker oc gifuer af et Gudelig forsæt, frj Villie og Velberaad Hue, Gud til Ære, mit Fæderneland til Tienniste, det Kongelig *Universitet* j Kiöbenhafn, oc dend *studerende* ungdom til Gafn oc Nytte, oc fattige til nogen undsetning, dette efterfölgende af mine Midler, som Gud mig gifuet hafver.

1. Gifuer ieg til *Academiet* min *Bibliothecam,* som ieg med fliid samblet hafuer, paa huilchen oc een *Catalogus* lefueris, Oc schal samme *Bibliotheca* settes paa et bequem oc schickelig sted udj Skabe, som med dörre laase oc staaltraa schal være bewarede, oc være under een *Professoris fidâ custodiâ* som ieg nu self nefner dertil, Neml: *Doct: Matthiam Jacobæum*, men efter hannem bemelte *Bibliothecarius* nefnis af min *Mandatario,* som af *Rectore Academiæ* oc *Professoribus* dertil stadfestes. Fornefnte *Bibliotheca* schal *ordinariè* trende gange om ugen, Mandag, Tiisdag oc Taarsdag, fra otte til Ellufue slet om Formiddagen vere oben for *Professoribus*, *studiosis* oc andre lærde Mend, som det ville bruge, oc ellers om andre dage oc Timer, naar *Bibliothecarius* hafuer leylighed til, der at være tilstede, Men aldelis ingen Bögger maa af stedet udlaanes til huem det oc Være kand, meget mindre forkommes eller forbyttes, under huad schin det oc være kunde, Mens forblifue altid efter Catagolum (sic!), uforrygt oc uforandret j alle maade, som *Bibliothecarius* agter dertil at svare om noget saadant scheede med hans Villie eller for hans forsömmelse schyld. Til fornefnte *Bibliothecæ Conservation* gifuer ieg Et Tusinde oc Fem Hundrede Rixdaler, Huoraf först schal tages oc min *Mandatario* lefveris saa meget som fornöden giöris til stedetz oc Skabenis indrettelse, oc til *Catalogum* at lade Trycke: Det öfrige schal settes paa Rendte, oc af Rendten aarligen gifues *Bibliothecario* Halftrediesindztiufge Rixdaler for hans umage, tilsiufn oc opwartning paa ofvenschrefne tiider, Den öfrige Rendte schal til stedetz oc Skabenis vedligeholdelse anwendis af *Bibliothecario,* som *Rectori* oc *Professoribus* derfor aarligen schal giöre Regenschab, oc huis noget af Rendten da kand ofverblifue, da maa det een fattig *Studioso* forundes, som *Bibliothecarius* kunde bruge til opvartning hoes sig paa *Bibliotheca.*

§ 2. Gifuer ieg *Universitetet* min gaard liggendis paa Hiörnet af gammel Torff oc Nörregade, med all sin Rette tilliggelse paa samme Nörregade til tvende *Professorum Residentzer*, oc schal det staa j *Rectoris* oc *Professorum* macht med min *Mandatarij* Raad oc Samtöcke at selge samme gaard med tilligende Huus og derfor kiöbe tuende andre goede oc beleylige *Residentzer.* Jmidlertid schulle tvende *Professores*, Nemlig *D: Matthias Jacobæus* oc *D: Cosmus Borneman*, som ieg nu self dertil nefner, niude Leyen af gaarden oc dendz tilliggelse, naar först er aftaget, huis paa dendz nödvendige vedligeholdelse anwendis, saa oc Jordschyld oc Grundschat, oc andet som paa den kunde blifue lagt: Oc naar tuende *Residentzer* for den som sagt er blifuer kiöbte, da schulle bemelte 2de *Professores* dem niude, saa lenge de lefue oc dem ville beholde: Men siden at gaa paa *option* efter *Academiæ statuta*, oc ellers baade nu oc da være under lige ret oc Vilkor som de *Universitetets Residentzer:* Huormed oc *Universitetet* kand forschaanis at gifue tuende *Professoribus* Huusleye.

§ 3. Gifuer ieg til een *Philologiæ* oc *Theologiæ studiosum* Fem Tusinde Rixdaler som schulle settis paa Rendte, oc Rendten hannem aarligen lefueris til hans *studerings* fortsettelse oc ophold paa fremmede *universiteter*, huor Berömmelige *Professores* oc lærde Mend befindes. Oc schal samme Person være föd af goede Erlige forældre, særdelis som kunde hafue vel forschyldt af *Academiet*, Kircker oc Skoeler, oc hafue et got Rygte for sin Gudfrygtighed, Ærlighed, Kydskhed, Fredsommelighed, Ædruhed, tarvlighed oc flittighed, naar hand til dette *Stipendium* annam̃es saa ocsaa siden sig saaledis anstille j alle ting, at hand kand være dygtig til at Tienne Gud j *Academie* Kircke eller Skoele. Oc Jmidlertid hand sig paa Fremmede *Universiteter* opholder, bör han

giöre saadanne *Specimina suæ diligentiæ et eruditionis*, at Erfahris kand, huorledis hand sin tid anlegger, Oc Nefner ieg nu self den förste som det schal niude *Paulum Vindingium Erasmi f.* som *Rectori* oc *Professoribus* schal forrestilles til *Examen*, naar hand til dette *Stipendium* schal tiltræde, om hand til det at niude er værd oc dyctig. Saa schal oc gifues dennem oc mig eller min *Mandatarius* een *Revers*, at huis hand slaar sig fra *Philologiæ* oc *Theologiæ studio*, til andet, eller j andre maader giör sig uværdig til dette *Stipendium*, hand da schal være pligtig uden nogen forvending, at ligge tilbage igien til een anden som denne *fundatz* vil efterkomme, alle de penge, som hand af dette *Stipendio* opbaaret hafuer, Hand schal ellers niude det udj fiire aar paa fremmede *universiteter:* Mens huis kunde hendis at hand efter fornefnte fiire aars forlöb oc hans Hiemkomst fra *Fremmede Universiteter* iche schulle blifue kaldede til noget Embede j *Academie*, Kircke eller Skoele, maa hand det endda niude et aar her paa *Universitetet*, oc Jmidlertid bör hand med *Collegia* eller *publicas disputationes* at holde, lade se sin Lærdom oc Dygtighed. Efter fornefnte *Paulum Vindingium*, oc Naar Gud Kalder mig fra dette Liff, schal min *Mandatarius* macht hafue at Nefne Personen som dette *Stipendio* schall niude, dog at dermed forholdes j alle maader, som nu sagt er. Det skal oc staa j *Mandatarij* villie, at hand efter goed befindende oc af vigtig aarsag, maa deele dette Stipendium j tvende Deele, oc lade tvende schickelige Personer huer sin Deel niude, Dog at der med Dennem begge saa forhandles, saasom om een forschrefvet staar.

§ 4. Gifuer ieg til Fattige Siuge *Studiosos* Eet Tusinde Rixdaler som oc schulle settes paa Rendte, oc Rendten aarligen til fattige siuge oc Sengeliggendes *Studiosos* anwendis, som hafuer got Rygte paa sig, oc til Deris begrafuelse efter deris stand, dersom de self slet Jngen Middeler sig efterlader at begrafues for, oc huis efter Aaretz udgang noget af den aarlige Rendte kunde være til ofuers, som iche til denne brug war udgifvet, det schal uddeelis oc gifues andre fattige siuge oc Sengeliggende her j Byen, oc schal min *Mandatarius* annamme for^ne Rendte, oc dend til fornefnte Siuge oc Sengeliggende *studiosos* oc andre uddeele, oc giöre *Rectori* oc *Professoribus* Regenschab for dens uddeelelse.

§ 5. Gifuer ieg til wor Frue Kircke her j Staden Eet Tusinde oc Tou Hundrede Rixdaler, Huoraf först schal tages huis fornöden giöris til dend graff som mig i Daabe*choret* er bevilget, at muure, oc til een steen at paalegge, oc til et Hæderligt *Epitaphium* paa Muuren sammestedz at opsette, oc til Messingpiller med Snedkerwerck at giöre j samme *Chor* ud til dend smalle moedgang, oc til een Sölfkande til *Alterets* brug. Dette öfrige schal settes paa Rendte, oc af *Procuratore Templi* Rendten aarligen anwendis til Kirckens Nytte oc prydelse, oc huis endten paa Grafuen eller *Epitaphio* nogen bröstfeldighed j fremtiden schulle paakomme, da den af samme Rendte at *repareris*, saaocsaa at samme Graff, efter mit Ligs oc mine Sl: Forældris beens Nedsettelse derudj, med Hvelning tilluckes, oc iche nogen tiid derefter under noget schin at obnes til andre ligs nedsettelse.

Denne min velmeente Gafvis, *fundatzis* oc anordnings *Exseqvutor* oc *Mandatarius* er af mig forordnet min goede Ven *Erasmus Vindingius*, som schal oc macht hafue herefter, med *Rectoris* oc *Professorum* videnschab, self herudj een *Successorem* at nefne een god oprigtig Mand oc [sic!] *Professoribus*, som efter hans död dertil schal træde: oc hand Jligemaade at Nefne sig af Velbemelte *Professoribus* een *Successorem*, oc altid saaledis dermed fremdeelis at *continueris*, med den titel *Mandatarius Hoppenerianus*. Oc saasom ieg dette saaledis til Guds ære oc mit Fæderne Lands Tienniste af et got Hierte hafuer gifvet, stiftet oc anordnet, Saa formoder ieg at ingen schulle ville det omstöde, med mindre de ville forwendte sig Guds Straff derfor: Oc derfore Tiennistvilligst beder *Magnificum Academiæ Rectorem* oc *Venerabiles*, *Amplissimos et Clarissimos Dominos Professores* oc dem formaner, at de for Guds schyld ville hafue et Christelig, flittig oc omhyggelig Indseende med, at alt dette som forschrefuet staar, Uryggeligen holdet blifuer, saaocsaa udsette for ofuenschrefne penge

under *Legati Hoppeneriani* Nafn paa aarlig Rendte *Sex pro Cento* til visse Folck med Vederheftige Forlofuere eller paa anden goed forsickring, saasom det kunde være deris eget, oc j alle ting med denne min indstiftening saaledis handle, som de for Gud j Himmelen ville ansvare, oc for alle Gudfrygtige oc ærlige Mennischer være bekiendt: Forhaabendis ochsaa, at de efter den brugelige Maneer med andre Christelige *Legatis* j *Universitetet* wille gifve for dennem oc deris efterkommere j *Academiet* min *Mandatario* een *Revers* herpaa, som altid herpaa kand blifue j hans Oc hans *Successorum* giemme oc forwaring, Men huis denne min velmeente Gafue, *fundatz* oc anordning schulle, som dog Jngenlunde formodes, forschydes, misbruges, eller til andet henwendis, da schal det staa min *Mandatario* frit fore, den til anden oc Christelig brug at forordne, som hand agter for Gud at forsvare. Sluttet oc Skrefuet udj Kiöbenhafn den 15 *Aprilis* Aar 1675. Dette at være min yderste Villie, bekrefter ieg med min Haand oc signete. *J. Hopnerus. L. S.*

II. *I Iesu Welsignede Nafn.* Jeg Hans Hopner *I. V. Licentiatus* Erkiender, at foruden huis ieg Allerede tilforn hafuer anordnet at være min yderste Villie, som ieg j alle maader fuldbiurder, at det er oc min Villie oc begiering til min *Mandatarium Erasmum Vinding*, at hand efter min död, min Jordefærd ville bestille, oc mine efterlatte Middelers *disposition* antage, saasom her efter fölger.

1. Skal efter min gields afbetalning, Begrafvelses bekostning, oc fornefnte min yderste Villies *execqution* af de ofverblefne Middeler udtages Eet Tusinde Rixdaler, som schal settes paa Rendte, oc Rendten aarligen lefveris til Hederlig oc Höylærd Mand *M:* Peder Schifue Sogneprest udj *Four* j Jylland for Kost, Klæder, underholdningen oc optugtelse til et fattig Pigebarn ved Nafn *Agnete,* som hand til sig taget hafr, oc huis Gud hannem bortkalder, förend hun kom j Mandz værie, da schal den som hende til sig tager oc underholder, niude Jligemaade aarligen fornefnte Rendte, Men huis vor Herre hende før bortkalder ved døden, end hun kommer j Egteschab, da schal *Capitalen* være forfalden til Fattige Huus-Arme her udj Staden, oc Rendten aarligen til dem uddeelis, Men naar hun kommer j Mands værie, da schal hende lefueris den halfue *Capital,* Fem Hundrede Rixdaler, oc dend anden halfue deel schal tilfalde fornefnte Huusarme, at de Rendten af den niuder.

2. Skal ogsaa udtages af mine Middeler Et Tusinde Rixdaler, som oc schall settes paa Rendte, oc Rendten aarligen gifues til *Clara Fürste* som mig j min langvarige Siugdom flitteligen tient oc opwartet hafuer, saa lenge som hun er ugift, Men huis hun endten døer eller kommer udj Egteschab, da schal ocsaa denne *Capital* være fornefnte Huusarme tilfalden, at de Rendten af den niuder.

3. Bemelte *Clara Fürste* schal oc niude oc beholde huis giort oc arbeidet Sølf som efter min død findes.

4. Min Tienner Jørgen Frantzen schal gifues hans Resterende Løn Tiufge Slettedaler, saaoc alle mine gange Klæder, oc desforuden een Sørge Kledning, eller saa mange penge som den kand bekostes for.

5. Er det oc min Villie, at til min gode Ven *Jacob Sidenborg* igiengifues den *obligation* paa Hundrede Rixdaler som hand mig schyldig er, som schal udtages oc hannem igien lefveris, uden noget endten af *Capitalen* eller Rendten at erlegge oc betale.

6. Hvis Reede penge endten j Guld eller Sølf efter mig findes, schal til min begrafvelses omkostning anvendis men om nogle af samme penge kunde blifue til ofvers, ofuer Begrafvelsens Bekostning, da schulle de strax til fattige Huusarme uddeelis.

7. Naar alt dette som her, oc j mit yderste Villies *instrument* er schrefuet, er udtaget, da huis noget ofverblifuer schal giøris j penge oc paa Rendte udsettes til fattige Huusarme her j Staden. *datum* Kiøbenhafn den 7 *Junij*

aar 1675. At min *Mandatarius* dette ville fuldbyrde, er til hannem min sidste oc venlige villie. Til Vitterlighed under min Haand oc Zignete. *J. Hopnerus. L. S.*

Da ville vi forschrefne forschrifuelser udj alle des ord, *puncter* oc *Clausuler*, eftersom de herofuen Jndførte findes allernaadigst hafue *Confirmeret* oc stadfest, saaoc hermed *Confirmerer* oc stadfester. Dog saaledis, at huis efter forbemelte forschrivelsers Jndhold, Fattige Huusarme kand tilfalde, blifuer saaledis deelt, at de Fattige Huusarme bekommer dend eene halfue deel, oc dend anden halfue deel leggis til voris Questhuus her udj Kiøbenhafn, saaoc at den *Capital* paa Tusinde Rixdaler, huis Rendte et Fattig Pigebarn ved Nafn *Agnete* til underholdning er tillagt, blifuer hender, naar hun udj Egteschab kommer som *testator* udj sit yderste mundtlig hafr begierit, aldelis følgagtig. Forbiudendis alle oc eenhuer herimod eftersom forschrefuet staar at hindre, eller udj nogen maade forfang at giøre, under vor Hyllist oc Naade. Gifuet paa vort Slot Kiøbenhafn den — 26 *Julij Anno* 1675. —

under vort Zignet.

Christian.
L. S.

D. Schult.

underdanigst lest paae *Consistorio* 1675, dend $\overline{4}$ *Sept.*

(Originalen paa Papir i Univ. Arkiv Nr. 61.)

Nr. 2. *Rectoris og Professorum Revers.*

Rector og Professores udi det Kongl. Universitet Kiendis og giøre Vitterligt, at vj haver annammet af *Mandatario Hopneriano* Edle *Erasmo Vindingio*, Sal. *Johannis Hopneri J. V. Licentiati* tvende af hans Kongl. *May*t *confirmerede testamenter,* men *Original testamenterne* med Sal. *Hopneri* haand underskrevne forbliver hos *Mandatarium*. Iligemaade Haver vj annammet fuldkommen fornøyelsse for de *Legata* som udj samme *testamenter* om formeldis, med tilhørende *documenter,* effter *testamenternis* videre indhold. Thj bepligter vj os og voris Effterkommere til Ævig tid, over alle samme af hans Kongl. Mayest. *confirmerede testamenters* ord og rette meening forsvarlig at holde, og i alle maader os med disse *Legaters direction* og forvaltning at forholde, som vi for dend alvidende Gud ville ansvare og for alle vedkommende bekiendt være. Takendis herhos voris Kiære *Collegæ* Som *Mandatario Hopneriano,* paa de vedkommendis vegne for god og nøyagtig Rigtighed. Til vitterlighed og Sikerhed haver vi dette med *Academiæ Sigillo* og *Academiæ Notarii* haand ladet bekrefftige.

Kiøbenhavn d. 4 *Sept. Anno* 1675.

(L. S.)

Wilhelmus Worm
olai f.
Acad. Notar.

(Legati Hopneriani Regnskabsbog 1728 — Fol. 4.)

Nr. 3. **Univ. og Skole-Direkt. Skr.** af 20 Febr. 1838 til Konsistorium om det Hopnerske Legats forskjellige Afdelinger*).

Efterat have modtaget de ved Konsistoriums bhgl. Skrivelser af 23 Dec. f. A. og 17 f. M. afgivne Betænkninger med Hensyn til den endelige Regulering af de Universitetet tilhørende Hopnerske Legater og sammes enkelte Afdelinger, hvorom af Prof. Bang og Sekretær Svendsen paa den ene Side og Legatets Eforus, Prof. Larsen paa den anden Side ere fremsatte forskjellige Anskuelser og Forslag, undlader Direktionen ikke i denne Anledning tjenstligst at melde, at man vel bifalder den af Prof. Larsen fremsatte og af

*) Selmers Aarb. f. 1838 S. 120—22.

DHrr. Rektor og Professorer tiltraadte Mening, at det nu bør have sit Forblivende ved den af Konsistorium for omtrent 100 Aar siden foretagne Disposition over den Afdeling af Legatet — oprindelig 1500 Rdl., men paa den Tid, Dispositionen skete, 1200 Rdl. — som var bestemt til Bibliothekaren og Famulus ved det af Legator skjænkede, men senere afbrændte Bibliothek, efter hvilken Disposition Renten af 600 Rdl. skulde tilfalde Universitetsbibliotheket, af 200 Rdl. Underbibliothekaren ved dette, og Renten af de øvrige 400 Rdlr. komme Legatets Mandatarius eller Eforus tilgode, saaledes at sidstnævnte Kapital skulde suppleres til 1000 Rdl. — i hvilken sidste Henseende Direktionen dog maa bemærke, at da den nys nævnte, i Aaret 1756 effektuerede Supplering, efter hvad der er oplyst, for en stor Del er sket ved Hjælp af Overskud, som tilhørte de andre Afdelinger af Legatet, i Særdeleshed Rejselegatet, er det kun i Betragtning af den lange Tid, der er forløbet, og Mangelen af nøjagtige Oplysninger i denne Henseende, at denne Del af Legatet endnu fremdeles kan være at beregne til 1000 Rdl. — men at Direktionen iøvrigt maa anse det for rigtigst, at de Overskud, som i den senere Tid ere indvundne for enkelte af Legatets Afdelinger, i Særdeleshed Rejselegatet, ikke anvendes til at supplere de øvrige Afdelinger af samme, der nu maatte mangle Noget i deres oprindelige Størrelse, men derimod alene beregnes de Afdelinger tilgode, som de efter den strænge Ret tilkomme. I Henhold hertil har Direktionen af Kvæstor*) forlangt nærmere Forslag til den endelige Regulering af de Hopnerske Legaters enkelte Afdelinger.

Af de af Konsistorium i Skrivelse af 17 f. M. anførte Grunde vil Direktionen derhos Intet have at erindre imod, at de Afdelinger af oftnævnte Legater, der tilfalde Bibliotheket og Underbibliothekaren, eller anvendes til Huslejeportioner for Professorerne, ligesom hidtil forblive under Bestyrelse af vedkommende Eforus i Stedet for, saaledes som var foreslaaet, at udgaae af Forbindelsen med Eforiet og henlægges under Kvæsturens umiddelbare Bestyrelse, ligesom man og bifalder, at den lignende Bestemmelse, som ved Direktionens Skrivelser af 14 Nov. og 9 Dec. f. A. blev givet med Hensyn til visse Dele af det Fuirenske samt af R. Bartholins og A. Finckes Legater, bortfalder.

(Univ. Arkiv.)

Nr. 4. **Univ. og Skole-Direkt. Skr.** af 10 April 1838 til Konsistorium, hvorved i Fortsættelse af sammes Skrivelse af 20 Febr. s. A. bestemmes, at de 15 Rdl., der hidtil have været udbetalte Universitetsbibliothekaren af de Hopnerske Legatrenter, og som i Følge Direktionens oven nævnte Skrivelse skulle for den nærværende Bibliothekars Embedstid udredes af Universitetets Kasse, opføres under den til Extraudgifter normerede Sum af 2000 Rdl.

(Univ. Arkiv.)

Nr. 5. **Univ. og Skole-Direkt. Skr.** af 29 Maj 1838 til Konsistorium, hvorved fastsættes, at der af de Hopnerske Legaters nuværende Kapital 16 736 Rdl. 68 Sk. tillægges følgende Beløb til de efternævnte enkelte Afdelinger: *1.* Residenspengenes Kapital 5 860 Rdl., *2.* Rejselegatet 6 216 Rdl. 68 Sk., *3.* syge Studerende og in subsidium Husarme 965 Rdl. *4.* Husarme 1 930 Rdl. *5.* Universitetsbibliotheket 600 Rdl. *6.* Famulus bibliothecæ 200 Rdl. *7.* Mandatarius eller Eforus 965 Rdl., tilsammen 16 736 Rdl. 68 Sk.**)

(Univ. Arkiv.)

Nr. 6. **Kgl. Resol.** af 31 Okt. 1848, hvorved tillades, at den i Fundatsen for de Hopnerske Legater ved Kjøbenhavns Universitet af 15 April 1675 § 3 indeholdte Bestemmelse om Rejsestipendiet, at Stipendiarius kan vedblive at nyde samme i et Aar efter sin Hjemkomst, ogsaa maa anvendes

*) Efter Kvæstors Indstilling afgaves Forslaget af Eforus, jfr. Univ. og Skole-Direkt. Skr. 29. Maj 1838.

**) Selmers Aarb. f. 1838 S. 122.

i det Tilfælde, at han kun i 3 Aar har været fraværende, og at paa lige Maade den Stipendiarius, der har været 2 Aar fraværende, maa kunne beholde Stipendiet endnu i en Termin eller et halvt Aar efter sin Hjemkomst, samt endelig, at i begge Tilfælde en liden Mangel i de fulde 3 eller 2 Aar ikke skal komme Stipendiarius til Skade, naar der iøvrigt er Grund til at antage, at han har anvendt sin Tid vel, dog at den manglende Tid ikke maa overstige $^1/_8$ af hele Rejsetiden*).

(Univ. Arkiv.)

Nr. 7. **Kons. Skr.** af 19 Jan. 1860 til Eforus for Hopners Legat, hvorved meddeles — i Anledning af en Forespørgsel fra denne, om cand. theol. V. Fausbøll, der, efter i Aug. Maaned 1858 at have tiltraadt en videnskabelig Rejse til Udlandet, har oppebaaret det Hopnerske Rejsestipendium i Juni og December 1859 samt Juni 1860, men er vendt tilbage fra sin Rejse i Udlandet i August 1860, er berettiget til at oppebære Stipendiet for December 1860 — at da det af de Forhandlinger, der ere gaaede forud for den kgl. Resol. 31 Okt. 1848, utvivlsomt fremgaaer, at der ved Anvendelsen af de i samme indeholdte Bestemmelser i de Tilfælde, hvori Rejsestipendiet er blevet tildelt Nogen, der allerede er paa en Udenlandsrejse, alene skal ses hen til, om den Paagjældende har oppebaaret dette Stipendium paa Rejsen i det angivne Tidsrum, ikke derimod paa Rejsens Varighed idethele, kan Kand. V. Fausbøll ikke anses berettiget til at nyde Stipendiet for December Termin 1860.

(Univ. Arkiv.)

Nr. 8. **Kons. Skr.** af 27 Febr. 1880 til 1ste Revisionsdepartement (foranlediget ved en Revisionsantegnelse til Regnskabet for det Hopnerske Legat), hvori udtales, at det har fuldstændig Medhold i de gjældende Bestemmelser, at et Beløb er blevet benyttet til Begravelseshjælp for en Student, og ligeledes, at denne Hjælp af Eforus er blevet betragtet som fortrinsberettiget i Forhold til de Understøttelser, der tildeles andre Trængende. Derimod har Anvendelsen af et større Beløb til disse sidste Understøttelser end det for Aaret disponible i og for sig ikke Hjemmel; men i Følge de særegne Grunde, som af Eforus ere anførte, finder Konsistorium det ubilligt nu at berøve disse Trængende den Understøttelse, de i en længere Aarrække have oppebaaret, og som af dem sikkert betragtes som faste. For at skaffe formel Hjemmel for denne Overskridelse har Konsistorium bemyndiget Eforus til at udbetale de Beløb, som tidligere have været tillagte saadanne Trængende, fremdeles som hidtil, selv om Legatets Udgifter for Aaret derved maatte bringes til at overskride Indtægterne, og t dække Overskridelsen af det følgende Aars Indtægt, hvorimod ved fremtidige Understøttelser af denne Art det Fornødne bliver at iagttage, for at saadanne Overskridelser ikke skulle finde Sted**).

(Univ. Arkiv.)

Hurtigkarls Legater.

Selmers akad. Tid. f. 1834 S. 250—57, Scheels Koll. og Stip. S. 90—92, Jur. Tidsskr. XX. S. 157—164, Algreen-Ussings Reskr. Saml. under 2 Juni 1832.

Ved Testament af 13. Dec. 1821, konfirmeret d. 19. Dec. 1829, skjænkede Etatsraad og Professor i Lovkyndighed ved Kjøbenhavns Universitet Frederik Theodor Hurtigkarl sin efterladte Formue

---

*) Selmers Aarb. f. 1848 S. 7—8.
**) Univ. Aarb. f. 1879—80 S. 917.

til Universitetet, for at denne kunde anvendes til „Stipendier for Studerende ved Universitetet, fornemmeligen saadanne, som med Flid og Held lægge Vind paa Fædrelandets Lovkyndighed.“ Han forbeholdt sig selv at oprette en Fundats for dette Legat, men anmodede, forsaavidt dette ikke skulde være sket ved hans Død, Konsistorium, særlig dets juridiske Medlemmer, at udarbejde en saadan. Efter Testators Død fandtes ingen Fundats, og Konsistorium forfattede da under 14. April 1832 en Fundats, som d. 30. Maj s. A. blev stadfæstet af Kongen. I Følge denne deles den efterladte Formue, der ved Skiftets Slutning udgjorde i alt 62 779 Rdl. 69 Sk. Sølv og 28 Rdl. 82 Sk. i Repræsentativer, i 4 Dele, der alle bestyres af en af Konsistorium blandt dets Medlemmer valgt Eforus.

Renterne af den første Fjerdedel deles i 10 lige store Portioner, af hvilke 6 tildeles Studenter eller Kandidater, som dyrke Lovkyndigheden, medens 4 vælges blandt de Studerende, som dyrke andre Videnskaber. Konsistorium udnævner Stipendiaterne, der bør have første Karakter til den filosofiske Prøve og iøvrigt tilvejebringe Attester om Flid og rosværdigt sædeligt Forhold De juridiske Kandidater skulle derhos have Laudabilis til Embedsexamen; „forsaavidt deres Flid og Fremgang ikke maatte være det juridiske Facultet bekjendt af lærde Arbeider, maae de ved paalidelige Mænds Vidnesbyrd godtgjøre, at de vel anvende deres Tid“. At juridiske Kandidater ere antagne som Volontører i et Ministerium, skal naar de ingen Lønning oppebære, ikke udelukke dem fra at nyde Stipendiet. Af flere Ansøgere, der i lige Grad opfylde de angivne Betingelser, bør den mest trængende foretrækkes. Stipendiet nydes i 3 Aar, naar Stipendiaten godtgjør, at han med Iver har fortsat sit Studium. „Dersom Nogen ikke tilveiebringer saadanne Beviser eller udenfor de lovbestemte Ferier forlader Universitetet uden Ephori Tilladelse, da skal Ephorus andrage det for Consistorium, som er berettiget til enten at fratage Vedkommende Stipendiet eller at lade det indeholde indtil videre“. Den, der som juridisk Student har erholdt Stipendiet, mister det, naar han underkaster sig den juridiske Embedsexamen og kun erholder Haud illaudabilis. Denne Afdelings Kapital udgjorde d. 1. Jan. 1889 .... 32098 Kr. 55 Ø. Det aarlige Stipendium udgjør for hver Stipendiat 124 Kr.

Renterne af den anden Fjerdedel anvendes til et Rejsestipendium for en juridisk Kandidat. Han nyder det i 2 Aar, i hvilket Tidsrum han oppebærer Renterne for 3 Aar, idet det forudsættes, at Stipendiaten, efterat have tilbragt det første Aar ved et fremmed Universitet, anvender det andet til ejser og derfor i dette Aar behøver en større Understøttelse. Stipendiet skal derfor kun bortgives hvert tredie

Aar, medmindre det formedelst Stipendiatens Død eller fundatsstridige Forhold tidligere skulde blive ledigt. Med Stipendiet forholdes saaledes, at naar et Aars Renter ere forfaldne, bortgives det i samme Aars Decbr. Termin, og Stipendiaten nyder da for det følgende Aar, i hvilket han tiltræder sin Rejse, de fra forrige Aar henstaaende Renter, hvorimod han i Rejsens andet Aar erholder saavel de Renter, der falde i dette, som dem, der ere faldne i Rejsens første Aar. Derpaa indtræder et Hvileaar, ved hvis Slutning den nye Stipendiat udnævnes. Nærmere Regler om Udbetalingen af Renterne samt om Oplæg af disse ere nu givne ved kgl. Konfirmation af 23. Juli 1889 paa Tillægsbestemmelse til Fundatsens § 9. Rejsestipendiet bortgives af Konsistorium efter Forslag fra det juridiske Fakultet, „med hvem Stipendiarius har at raadføre sig om Planen for hans Reise, ligesom han ogsaa jevnligen til Facultetet bør gjøre Indberetning om hans Studiers Fremgang.“ Denne Afdelings Kapital udgjorde d. 1. Jan. 1889 .... 31 899 Kr. 45 Ø.

Den disponible aarlige Rente heraf andrager 1236 Kr. 10 Ø. og til 2 Aars Rejse kan altsaa udbetales for Tiden 3 708 Kr. 30 Ø.

Af Renterne af den tredie Fjerdedel anvendes aarlig 400 Kr. „til at afhjelpe værdige Studerendes Nød, som ved uforudseete ulykkelige Tilfælde, saasom: Sygdom, Paarørendes Dødsfald, eller lignende Omstændigheder maatte trænge til øieblikkelig Understøttelse“. Konsistorium bestemmer i hvert enkelt Tilfælde Understøttelsens Størrelse. Hvad der i et Aar heraf maatte blive tilovers, henlægges til det følgende til samme Anvendelse, dog saaledes, at den Beholdning, der ved Regnskabsaarets Slutning overføres til det næste Aar, ikke overstiger 400 Kr.; hvad den maatte beløbe udover denne Sum, anvendes til Bogunderstøttelser, jfr. nedenfor. Resten af Renten af denne Fjerdedel anvendes „til Anskaffelsen af de nødvendigste Bøger for trængende Studiosi juris.“ Konsistorium bestemmer, hvem der skal nyde Understøttelse og hvor meget. Eforus anskaffer Bøgerne, paa hvilke trykkes „Hurtigkarls Legat“. Ved Overleveringen betydes det Modtagerne, at de ikke maa afhænde eller pantsætte denne Gave, saalænge de forblive ved Universitetet. Nærmere Regler med Hensyn til Bogunderstøttelserne ere givne ved Kons. Skr. 6 Febr. 1841. Denne Afdelings Kapital udgjorde d. 1. Jan. 1889 .. 31646 Kr. 54 Ø. Den disponible aarlige Rente heraf andrager 1226 Kr. 30 Ø. Fradrages herfra 400 Kr. til extraordinære Understøttelser i Penge, kan der altsaa til Bøgers Anskaffelse aarlig anvendes 826 Kr. 30 Ø.

Over den sidste Fjerdedel har Universitetet endnu ikke faaet Raadighed, da Renten heraf oppebæres af en ved Testamentet indsat Legatar. Naar denne er afgaaet ved Døden, skal Renten anvendes

til Oprettelse af 10 Stipendier, for hvilke skulle gjælde de samme Regler, som med Hensyn til den første Fjerdedel ere angivne, kun med den Forskjel, at Konsistorium ikke skal være bundet til at tage Hensyn til bestemte Videnskabsfag. Denne Afdelings Kapital udgjorde d. 1. Jan. 1889.............................. 31 646 Kr. 54 Ø.

Renten heraf, af hvilken der ikke erlægges Administrationsgebyr, udgjør 1 265 Kr. 86 Ø.

Det samlede Legats Kapital udgjorde saaledes d. 1. Jan. 1889:

I. Afdeling....................................	32 098	Kr.	55 Ø.
II. —	31 899	—	45 —
III. —	31 646	—	54 —
IV. —	31 646	—	54 —
Ialt...	127 291	Kr.	08 Ø.

Bilag. Nr. 1. **Fundats** af 14. April 1832, konf. 30. Maj s. A. for Hurtigkarls Legat.

Da afdøde Etatsraad Frederik Theodor Hurtigkarl, ordentlig Professor i Lovkyndigheden ved Kjøbenhavns Universitet og Ridder af Dannebrogen, ved et, under 13. December 1821 oprettet og den 19. December 1829 allernaadigst confirmeret, Testament, har legeret sin efterladte Formue til Kjøbenhavns Universitet, og da han for dette Legat, som ifølge Testamentet skal anvendes til „Stipendier for Studerende ved Universitetet, fornemmeligen saadanne, som med Flid og Held lægge Vind paa Fædrelandets Lovkyndighed", ikke selv har oprettet nogen Fundation, saa har Consistorium, i Medhold af følgende Bestemmelse i Testamentet: „Jeg forbeholder mig at oprette selv en Fundation for dette Legat, som i saa Fald skal blive vedlagt dette Testament, men skulde den ikke, naar min Død indtræffer, endnu være forfattet af mig, haver jeg den Tillid til mine Colleger i Consistorio, især de juridiske Medlemmer af samme, at de ville paatage sig den Uleilighed at udarbeide en saadan Fundation" — forfattet en saadan, saaledes lydende:

§ 1. Afdøde Etatsraad og Professor Hurtigkarls Formue forvaltes, forsaavidt Capitalens Udsættelse og Rentens Oppebørsel angaaer, ligesom Universitetets øvrige Legater, og bliver for dette Legat at oprette en egen Conto i Bogholder-Contoirets Bøger.

§ 2. Consistorium udvælger blandt dets Medlemmer en Ephorus for Legatet. Ved enhver af Terminerne erholder han opgivet fra Bogholder-Contoiret, hvormeget Renterne beløbe sig til, hvilke han da oppebærer til Uddeling og Foranstaltning efter Fundationens Bestemmelser, forsaavidt de ikke tilfalde Legatarier, ifølge den Afdødes Testament, thi disse hæve selv de dem tilkommende Renter paa Contoiret efter Ephori Anviisning. I den Protokol, som meddeles Ephorus til Regnskabs Aflæggelse for Renternes Anvendelse, skal foruden Testamentet og denne Fundation ogsaa indføres Legatets Status, saaledes som denne ved Ephoriets Overtagelse befindes at være. Denne Protocol bliver paa sædvanlig Maade hvert Aar at indsende til Revision tilligemed den fornødne Qvitteringsbog.

§ 3. Renterne af den Fjerdedeel af den Afdødes hele Formue, hvilken strax tilfalder Universitetet, deles, med Undtagelse af de 100rbd Sølv, der ifølge Testamentet skulle udbetales til Dorothea Birgitte Rosseliin, saalænge hun lever, i 10 lige store Portioner, som skulle anvendes til Understøttelse for 10 Studerende ved Universitetet, hvilke hver 11. Juni og 11. December Termin oppebære den halve Portion. Da Legatet er funderet i Statspapirer, vil enhver Portion udgjøre 1/10 af de Renter, som hæves af den ovenmeldte Fjerdedeel, med Fradrag af de ommeldte 100rbdl Sølv. Naar Dorothea Bir-

gitte Rosseliin ved Døden afgaaer, skulle de 100rbdlr Sølv, som have været hende tillagte, anvendes til at forbedre Stipendiet, saa at enhver Portion forøges med 10rbdl Sølv.

§ 4. Af de 10 Stipendiarii skulle 6 være Studiosi eller Candidati juris, men de 4 øvrige vælges blandt de Studerende, som dyrke andre Videnskaber, end Lovkyndigheden.

§ 5. Ephorus skal betimeligen bekjendtgjøre, hvormange Portioner der til enhver af Aarets tvende Terminer vorde ledige. Han modtager Ansøgningerne og indsender dem til Consistorium, som derefter vælger blandt de Ansøgende efter de fleste Stemmer, og det saaledes, at om de juridiske Pladsers Besættelse votere Professores juris først.

§ 6. For at nyde det ovenmeldte Stipendium udfordres, at Ansøgeren har bedste Characteer til anden Examen, og at han tilveiebringer Attester om Flid og roesværdigt sædeligt Forhold. Disse Attester indsender Ephorus til Consistorium tilligemed Ansøgningerne, og bliver det ihenseende til Candidati juris (hvilke idetmindste til den juridiske Examens theoretiske Prøve skulle have bedste Characteer) i Særdeleshed at bemærke, at, forsaavidt deres Flid og Fremgang ikke maatte være det juridiske Facultet bekjendt af lærde Arbeider, maae de ved paalidelige Mænds Vidnesbyrd godtgjøre, at de vel anvende deres Tid. At Candidati juris ere antagne som Volontairer i et kongeligt Collegium, skal, naar de ingen Gage nyde, ikke udelukke dem fra at erholde Stipendiet.

§ 7. Naar hos flere Ansøgere de i § 6 fastsatte Betingelser i lige Grad ere tilstede, bør den meest Trængende foretrækkes

§ 8. Den, som erholder Stipendiet, vedbliver at nyde det i 3 Aar, forudsat, at han ved hvert Aars Udløb for Ephorus fremlægger Beviser for, at han med Iver har fortsat sit Studium. Dersom Nogen ikke tilveiebringer saadanne Beviser eller udenfor de lovbestemte Ferier forlader Universitetet uden Ephori Tilladelse, da skal Ephorus andrage det for Consistorium, som er berettiget til enten at fratage Vedkommende Stipendiet eller at lade det indeholde indtil videre.

§ 9. Naar de to Fjerdedele, hvoraf Johanne Christine Willumsen ifølge Testamentet nyder Renten, saalænge hun lever, ved hendes dødelige Afgang stilles til Universitetets Disposition, skal af den halve Deel af Renterne oprettes et Reisestipendium for en Candidatus juris. Dette Stipendium nydes i 2 Aar, men da det maa antages at være gavnligt, at Stipendiarius, efterat have stadigen tilbragt det første Aar ved et fremmedt Universitet, anvender det andet til Reiser, og derfor i dette Aar behøver en større Understøttelse, skal Stipendiet kun bortgives hvert 3die Aar, med mindre dette Stipendium formedelst Stipendiarii Død eller fundationsstridige Forhold tidligere skulde vorde ledigt.

Med dette Stipendium bliver derfor at forholde paa følgende Maade: Naar eet Aars Renter ere forfaldne, skal i samme Aars December Termin Stipendiet bortgives, og Stipendiarius nyder da for det følgende Aar, hvori han tiltræder sin Reise, de fra forrige Aar henstaaende Renter, hvorimod han i Reisens andet Aar erholder saavel de Renter, der falde i dette, som dem, der ere faldne i Reisens første Aar. Naar dette Biennium er udløbet, bortgives Stipendiet ikke paa ny førend efter et Aars Forløb, og anvendes da dette Hvileaars Renter paa ovenanførte Maade til Bedste for en ny Stipendiarius. Dette Reisestipendium bortgives af Consistorium efter Forslag fra det juridiske Facultet, med hvem Stipendiarius har at raadføre sig om Planen for hans Reise, ligesom han ogsaa jevnligen til Facultetet bør gjøre Indberetning om hans Studiers Fremgang.

§ 10. Af den anden Halvdeel af Renterne af de i § 9 ommeldte tvende Fjerdeparter af den Afdødes Formue, skal aarligen anvendes 200 Rbd. Sølv, til at afhjelpe værdige Studerendes Nød, som ved uforudseete ulykkelige Tilfælde, saasom: Sygdom, Paarørendes Dødsfald eller lignende Omstændigheder, maatte trænge til øieblikkelig Understøttelse. Consistorium bestemmer i ethvert Tilfælde Understøttelsens Størrelse, efterat Ephorus behørigen har

oplyst Ansøgerens Værdighed og Trang. Hvad der af den ovenmeldte Sum i et Aar maatte blive tilovers, henlægges til det følgende til samme Anvendelse som ovenmeldt.

§ 11. Resten af de i § 10 ommeldte Renter skal anvendes til Anskaffelsen af de nødvendigste Bøger for trængende Studiosi juris. Ansøgninger om denne Understøttelse indleveres med de fornødne Beviser om Vedkommendes Trang til Ephorus i hvert Aars 11te Juni og 11te December Termin, og forelægges derpaa Consistorium, som efter Forslag af Ephorus bestemmer, hvem der skulle nyde Understøttelse i fornævnte Øiemed og hvormeget. Efter saadan Bestemmelse af Consistorium anskaffer Ephorus de fornødne Bøger og lader Titelbladet med et Stempel paatrykke *Hurtigkarls Legat*. Ved Overleverelsen har han at betyde Modtageren (!), at de, saalænge de forblive ved Universitetet, ikke maae afhænde den Gave, de have modtaget.

§ 12. Naar efter Dorothea Iversens og Marie Henriksens Død Universitetet faaer Raadighed over den sidste Fjerdepart af den Afdødes Formue, skal den anvendes til Stipendier for 10 Studerende ved Universitetet paa samme Maade, som § 3 har bestemt med Hensyn til den der omtalte Fjerdedeel. Ogsaa bliver ihenseende til disse 10 Stipendieportioner at iagttage, hvad §§ 5—8 foreskrive om Ansøgningernes Indlevering, om Betingelserne for at erholde Stipendiet, Udnævnelsen dertil m. m. Derimod skal Consistorium i sit Valg ikke være bundet til at tage Hensyn til bestemte Videnskabsfag, saaledes som i § 4 er fastsat.

§ 13. Skulde Universitetet før erholde Raadighed over den Fjerdepart af Formuen, for hvilken Bestemmelser ere fastsatte i den næstforegaaende § 12, end over den Halvpart, hvis Anvendelse er foreskrevet i §§ 9—11, da skal ovennævnte Fjerdeparts Renter ikke anvendes paa den i § 12 bestemte Maade, men efter Forskrifterne i §§ 10 og 11, hvoraf altsaa bliver en Selvfølge, at i dette Tilfælde det i § 12 omhandlede Stipendium ikke vil kunne oprettes, førend efter Johanne Christine Willumsens dødelige Afgang.

§ 14 Det forbeholdes Consistorium at andrage paa Forandringer i denne Fundation, dersom forandrede Tidsomstændigheder skulde gjøre saadanne ønskelige.

(Kvæsturens Arkiv.)

Nr. 2. **Kons. Skr.** af 24. Dec. 1838 til Eforus for Hurtigkarls Legat, hvorved fastsættes, at da cand. jur. C. Weiss har erholdt Gage som Volontør i Kancelliet, maa hans Portion fra Dec Termin inkl. i Henhold til Fundatsens § 6 og Univ. Fund. 7. Maj 1788 Kap. VI. § 2 N. 5 anses som vakant.

(Eforiprot.)

Nr. 3. **Kons. Skr.** af 6. Febr. 1841 til Eforus for Hurtigkarls Legat, hvorved med Hensyn til Anvendelsen af Fundatsens § 11 angaaende Boglegatet bifaldes, at Udtrykket „de nødvendigste Bøger“ ikke er at forstaae absolut, men relativt til hver enkelt Studerendes Fornødenhed; at Understøttelsen efter Omstændighederne maa kunne bestaae i enkelte Dele af større Værker, uindbundne eller blot hæftede og i nye eller brugte Bøger, hvorhos det udtales, at det synes mest stemmende med Fundatsens Ord og Forholdets Natur, at Konsistorium udnævner de Studerende, og da bestemmer det omtrentlige Pengebeløb, der skal anvendes til Bøgers Indkjøb for enhver især, men at Eforus derefter sørger for Beløbets behørige Anvendelse ved at vælge og indkjøbe de fornødne Bøger m. v.*)

(Univ. Arkiv.)

Nr. 4. **Kons. Skr.** af 27. Febr. 1847 til Eforus for Hurtigkarls Legat — i Anledning af en Forespørgsel fra denne, hvorvidt den, der som Studiosus juris har erholdt det ordinære Stipendium, kan beholde samme, naar han derefter underkaster sig den juridiske Embedsexamen, men kun erholder Haud

*) Selmers Aarb. f. 1841 S. 62—63.

illaudabilis, og navnlig, om han kan beholde det, naar han vedbliver at studere ved Universitetet for at underkaste sig en ny Prøve — hvorved udtales, i Henhold til en derom fra det juridiske Fakultet indhentet Betænkning, at en Candidatus juris ikke kan beholde Stipendiet, samt at det derved ikke kan komme i Betragtning, om han erklærer, at han vil underkaste sig ny Examen eller ikke*).

(Eforiprot.)

Nr. 5. **Underv. Min. Skr.** af 2. Marts 1849 til Konsistorium findes trykt under Rosenkrantz's Rejsestipendium.

Nr. 6. **Kons. Skr.** af 28. Dec. 1857 til Eforus for Hurtigkarls Legat, hvorved bifaldes, at den Afhændelse, som i Fundatsens § 11 forbydes Modtagerne af de som Understøttelser af Boglegatet givne Bøger, maa antages ogsaa at omfatte Pantsættelse, og at det følgelig af Eforus for Fremtiden bliver at betyde de Vedkommende, at en Pantsættelse medfører de samme Virkninger, som følge af et forbudt Salg.

(Univ. Arkiv.)

Nr. 7. **Kgl. Resol.** af 29. Jan. 1858, hvorved bifaldes, at der til Slutningsbestemmelsen i § 10 af den under 14. April 1832 udfærdigede og under 30. Maj næst efter allern. konfirmerede Fundats for det af afdøde Etatsraad, Professor Hurtigkarl skjænkede Legat til Kjøbenhavns Universitet føjes følgende Tillægsbestemmelse: „dog saaledes, at den Beholdning, der ved Regnskabsaarets Slutning overføres til det næste Aar, ikke overstiger 200 Rdl.; hvad den maatte beløbe udover denne Sum, anvendes til Understøttelse efter Fundatsens § 11." **)

(Univ. Arkiv.)

Nr. 8. **Kgl. Resol.** af 9. Dec. 1868, hvorved bifaldes, at den i Fundatsen for det Hurtigkarlske Legat, konf. 30. Maj 1832, fastsatte Hviletid af et Aar for det i Følge sammes § 9 oprettede Rejsestipendium for en juridisk Kandidat ved den forestaaende Uddeling undtagelsesvis maa forkortes til et halvt Aar, saaledes at Stipendiet kan bortgives i Dec. Termin 1868*).

(Univ. Arkiv.)

Nr. 9. **Kgl. Konfirmation** af 23. Juli 1889 paa følgende Tillægsbestemmelse til Bestemmelserne i § 9 i den under 14. April 1832 udfærdigede, under 30. Maj s. A. allerhøist konfirmerede Fundats for afdøde Etatsraad, Professor Frederik Theodor Hurtigkarls Legat til Kjøbenhavns Universitet:

„Rejsestipendiets Renter udbetales fremtidig i de sædvanlige Terminer, Juni og December, og saaledes, at den Stipendiat, der i Overensstemmelse med Fundatsens § 9 er udnævnt i December, i den paafølgende Juni Termin modtager den første Udbetaling. Indtil Rejsestipendiets Kapital ved Oplæg kan bringes op til 32 500 Kr., nyder Stipendiaten Renten af den nuværende Kapital 31 899 Kr. 45 Ø. Har Kapitalen naaet den anførte Størrelse, uddeles ved de derefter indtrædende Udnævnelser Renten af 32 000 Kr., medens 500 Kr. betragtes som Fremvæxtkapital. Naar denne ved Renteoplæg er steget til 1500 Kr., overføres 1000 Kr. til Hovedkapitalen, saa at Renten af 33 000 Kr. uddeles og saa fremdeles. Hver Gang Fremvæxtkapitalen er voxet med 1000 Kr., overføres et saadant Beløb til Hovedkapitalen, for at Renterne af den saaledes forøgede Hovedkapital kan uddeles som Rejsestipendium".

(Kvæsturens Arkiv.)

---

*) Selmers Aarb. f. 1847 S. 95—96.
**) Lindes Medd. f. 1857—63 S. 569—71.
***) Univ. Aarb. f. 1864—71 I S. 559—60.

Nr. 10. **Kons. Skr.** af 9. Nov. 1889 til Eforus for Estrups Legat — i Anledning af en Forespørgsel fra denne med Hensyn til den for dette Legat gjældende Bestemmelse, at Vedkommende for at opnaae Legatet skal have første Karakter til Examen philologico-philosophicum, den tidligere anden Examen, hvorvidt den hidtil i Praxis fulgte Regel, efter denne Examens Ophør at kræve første Karakter ved den nuværende filosofiske Examen, er tilstrækkelig, eller om der tillige skal kræves første Karakter ved Afgangsexamen — hvori udtales, at Konsistorium anser det for rigtigst, at der fremdeles forholdes efter den hidtil fulgte Praxis.

(Univ. Arkiv.)

Høms Legat.

Univ. Aarb. f. 1876—77 S. 109—110.

Ved Testament af 27. Marts 1874 og Kodicil af 13. Juli s. A. bestemte Partikulier C. P. C. Høm, at der efter hans Død skulde oprettes et Legat paa 2000 Kr. til Fordel for Kjøbenhavns Universitet og under Bestyrelse af Professor Rostgardianus Efter den af Konsistorium forfattede Fundats af 27. Juni 1877, konf. 12. Juli s. A., bortgives Legatets Rente, naar denne udgjør mindst 200 Kr. aarlig, til en yngre Videnskabsmand, der har taget Magisterkonferens i Historie eller Skoleembedsexamen med Historie som Hovedfag, og som derhos allerede har præsteret et selvstændigt Arbejde i Historie, helst Fædrelandshistorie, af videnskabelig Karakter. Understøttelsen gives af Professores ordinarii i det filosofiske Fakultet for 2 Aar, men kan paa ny for et lignende Tidsrum tildeles den samme Person, naar dertil findes Grund. Professor Rostgardianus er Legatets Eforus.

Legatkapitalens Rente, der — da de Legatet tilhørende 4½ pCt. Obligationer i Kreditkassen for Landejendomme ere blevne konverterede til 4 pCt. Obligationer — nu ikke udgjør 200 Kr., oplægges foreløbig, indtil Kapitalen har naaet en saadan Størrelse, at dens aarlige Rente, med Fradrag af Administrationsgebyr, udgjør 200 Kr.

Legatkapitalen udgjorde d. 1. Jan. 1889 .... 5049 Kr. 43 Ø.

Bilag. Nr. 1. **Fundats** af 27. Juni 1877, konf. 12. Juli s. A., for C. P. C. Høms Legat til Fremme af det historiske Studium ved Kjøbenhavns Universitet.

Vi Rektor og Professorer ved Kjøbenhavns Universitet gjøre vitterligt: Afdøde Partikulier C. P. C. Høm har ved Testamente af 27. Marts 1874 samt Kodicil af 13. Juli s. A. bestemt, at der efter hans Død skulde oprettes et Legat paa 2000 Rdl. til Fordel for Kjøbenhavns Universitet og under Bestyrelse af Professor Rostgardianus, hvilket Legats Rente aarlig af Professores ordinarii i det filosofiske Fakultet skulde tildeles en yngre Videnskabsmand, som havde taget Magisterkonferents i Historie ved Universitetet, og som havde præsteret et selvstændigt Arbejde i Historie, helst Fædrelandshistorie, af videnskabelig Karakter. Ved Repartitionen blev der, efter forlods Afholdelse af Arveafgiften 7 %, til bemeldte Legat ikkun udlagt 3780 Kr. kontant; men da Finantsministeriet har fritaget Legatet for den ved Forordn. 12. September 1792 jvfr. Lov 19. Februar 1861 paabudne 6 % Arveafgift, og da Legatets Kapital end videre er forøget med den ved dens midlertidige Ind-

sættelse i Kjøbenhavns Sparekasse indvundne Rente, udgjør den fulde Legatkapital herefter for Tiden 4 045 Kr. 10 Ø. Efter Samraad med Executor testamenti Vexelmægler Wrisberg, samt Professor Rostgardianus Paludan-Müller har Konsistorium forfattet følgende Fundats:

1. Legatet bestyres som en for sig bestaaende, selvstændig Formue, men for øvrigt paa samme Maade som Kjøbenhavns Universitets øvrige Legatmidler. Legatkapitalen er for Tiden anlagt i 4½ % Østifternes Kreditkasse Obligationer for Landejendomme. Professor Rostgardianus er Legatets Eforus.

2. Legatets Virksomhed tager sin Begyndelse, naar den aarlige Rente ved Oplæg er bragt op til et Beløb af mindst 200 Kr. Understøttelse af Legatet kan fra denne Tid søges af yngre Videnskabsmænd, der have taget Magisterkonferents i Historie ved Kjøbenhavns Universitet, og som derhos allerede have præsteret et selvstændigt Arbejde i Historie, helst Fædrelandshistorie, af videnskabelig Karakter.

3. Understøttelsen bortgives med det Beløb, som Legatets Rente udgjør, efter Fradrag af Administrationsgebyret til Universitetets Kasse, af Professores ordinarii i det filosofiske Fakultet til den Ansøger, der findes mest værdig. Legatet bortgives for 2 Aar, men kan paa ny for et lignende Tidsrum tildeles den samme Person, naar dertil findes Grund.

4. Under Forbehold af Regeringens Stadfæstelse kan Konsistorium efter Indstilling fra Professor Rostgardianus vedtage Tillæg til og Ændringer i denne Fundats.

(Kvæsturens Arkiv.)

Nr. 2. **Underv. Min. Skr.** af 31. Dec. 1885, hvorved bifaldes, at der i Henhold til Fundatsen for Høms Legat § 4 føjes følgende Bestemmelse til Fundatsen:

Candidati magisterii, som have bestaaet den ved Adg. 25. Okt. 1883 indførte Skoleembedsexamen med Historie som Skolefag, blive ved Bortgivelsen af Legatet at anse som lige berettigede med de i Fundatsens § 2 nævnte Kandidater, der have taget Magisterkonferens*).

Nr. 3. **Kons. Skr.** af 31. Marts 1887 til Kvæstor, hvorved meddeles, — foranlediget ved, at de Høms Legat tilhørende 4½ pCt. Obligationer i Kreditkassen for Landejendomme i Østifterne, efter at være opsagte til Indfrielse, ere blevne ombyttede med 4 pCt. Obligationer i samme Kasse — at Legatets aarlige Renter blive at oplægge, indtil Kapitalen har naaet en saadan Størrelse, at dens aarlige Rentebeløb, med Fradrag af Administrationsgebyr, udgjør 200 Kr.

(Kvæsturens Arkiv.)

Ingestrup-Lunds Legat.

Selmers akad. Tid. f. 1834 S. 259—61, Univ. Aarb. f. 1871—73 S. 119.

Ved gjensidigt Testament af 29. Jan. 1834 bestemte Sognepræst Frederik Michael Lund og Hustru Ane Lund, født Ingestrup, at en Kapital af 7000 Rdl. efter deres Død skulde tilfalde Kjøbenhavns Universitet til Oprettelse af et Stipendium under Navn af det Ingestrup-Lundske, dog saaledes, at tvende i Testamentet navn-

*) Univ. Aarb. f. 1885—86 S. 91.

givne Personer for deres Levetid skulde nyde Renten af bemeldte Kapital, og Stipendiet først efter den Sidstafdødes Død træde i Virksomhed. Efterat begge Ægtefællerne vare afgaaede ved Døden, blev, da Boet ikke var tilstrækkeligt til Fyldestgjørelse af Legatet, jfr. Univ. Aarb. f. 1871—73 S. 119, til dette udlagt 5387 Rdl. 43 Sk., hvilken Kapital indbetaltes i Kjøbenhavns Overformynderi, indtil den, ved de indsatte Rentenyderes Død, i Aaret 1873 overgik til Kjøbenhavns Universitet.

I Følge Testamentet tildeles Legatets Rente af det theologiske Fakultet for et Tidsrum af 4 Aar, „fra den Tid, Stipendiarius har taget Examen artium" den Studerende af Enkerne Fru von Stychens eller Mad. Brix's nærmeste Arvinger*) i den lige nedstigende Linie — og dersom ingen af disse maatte være i Live, da i Sidelinien, eller dernæst i den opstigende Linie, alt paa bemeldte Enkers Side —, som har faaet første eller anden Karakter til Examen artium. Dersom ingen af de nævnte Familier paa mødrene Side skulde have „appliceret sig til Studeringer, eller Ingen med den nævnte Characteer have bestaaet Examen artium", tilfalder Stipendiet paa samme Maade en Studerende blandt de nærmeste Paarørende, saavel paa fædrene som mødrene Side, efter Professor Jens Møller i Kjøbenhavn og derværende Landsover- samt Hof- og Stadsrets Prokurator Bjerring. Den af Ansøgerne, „der til bemeldte Examen har bedste Characteer, bliver, i Henseende til Stipendiets Tildeling, at foretrække for enhver Competent med ringere Characteer", ligesom den, der er de nævnte Familier nærmest i Slægtskab, foretrækkes.

Forsaavidt ingen Ansøgere af bemeldte Familier maatte melde sig, tildeles det af bemeldte Fakultet en værdig og trængende Student, „indtil der af fornævnte Familier bliver Competenter dertil, hvorimod han, saafremt en Saadan indtræder med en af de berørte Examens Characterer blandt de Studerendes Classe, træder tilbage for denne, og da ikkun erholder Beløbet af det løbende Halvaars Stipendium", jfr. Kons. Skr. 6. Febr. 1885. Stipendiet tabes for enhver Stipendiar, „som ikke inden eet Aar fra første Examen tager anden Examen, med mindre han, ved Sygdom eller andre lovlige Hindringer, afholdes derfra", ligesaavelsom Stipendiaten maa fratræde ved Udløbet af det 4de Studenteraar, uden Hensyn til, naar dette er blevet ham tildelt.

Legatets Kapital udgjorde d. 1. Jan. 1889 .... 10 370 Kr. af hvis Rente Stipendiet udbetales med 401 Kr. 81 Ø.

---

*) Testators Søster, M. von Stychen, Enke efter forhenværende Gjæstgiver i Slagelse von Stychen, og Testatricis Søster, E. Brix, Enke efter afgangne Kjøbmand Brix i Blokhus i Jylland.

Nr. 1. **Testament** af 29. Jan. 1834, konf. 14. Marts s. A. *Bilag.*

Vi underskrevne, jeg Frederik Michael Lund, Sognepræst til Toxwærd Menighed, og jeg hans Hustrue, Ane Lund, født Ingestrup, have, da Vi i vores Egteskab ingen Livsarvinger have efterladt os, og nu ere i den Alder, at Vi Ingen kunde vente os, med sund Sands, og efter modent Overlæg, samt i Forventning af Hans Majestæts allernaadigste Confirmation, med hinanden oprettet følgende

Reciproqve Testamente.

1. Vores hele Bo, hvorunder forstaaes, saavel vor Capitalformue af Contanter, Kongelige og private Obligationer, samt andre vores udestaaende Fordringer, som rørlige og faste Eiendomme, saavel de, Vi for Tiden eie, som de, Vi for Fremtiden maatte blive Eiere af, Intet deraf i nogen Maade undtaget, hvilket Vi anslaae til 33 500 Rdlr. Sedler, tilfalder den Længstlevende af Os, uskiftet og udeelt, saalænge Hun eller Han lever, og naar vi Begge ved Døden ere afgaaede, deles det, med Undtagelse af de herefter staaende Legater, lige imellem begge vores Søstre, nemlig min Pastor F. M. Lunds Søster, Marie von Stycken, Enke efter forhenværende Gjæstgiver i Slagelse von Stychen, og min Ane Lunds Søster, Else Brix, Enke efter afgangne Kjøbmand Brix i Ladepladsen Blokhuus i Jylland; dog saaledes, at hver af forhennævnte Enker ikkun erholder Renten af 10 000 Rdr. Sedler, skriver Ti Tusinde Rigsbankdaler Sedler, saalænge de leve, uden at de blive berettigede til selve Capitalerne, hvilke derimod efter deres Død tilfalde deres respective Børn, nemlig de 10 000 Rdlr. Sedler Enken Marie von Stychens eneste og ugifte Datter Dorthea, og de 10 000 Rdlr. Sedler Enken Else Brix's trende Børn, to Sønner Jens Nicolay og Jacob Stephanus, samt en Datter Ane Marie til lige Deling imellem dem, uden det Hensyn, Loven tager til det forskjellige Kjøn.

Dersom nogen af fornævnte Enkers Børn ved Døden maatte afgaae forinden deres respective Moder, og de maatte have efterladt dem Livsarvinger, gaae deres resp. Arveparter til Deling mellem dem efter Loven o.s.v. nedad i den lige nedstigende Linie; men, forsaavidt nogen af fornævnte Enkers Børn maatte døe i ugift Stand, eller uden i Egteskab at have efterladt dem Livsarvinger, tilfalder deres respective Arveparter deres andre Arvinger til lige Deling efter Loven.

I Henseende til ovennævnte 20 000 Rdlr. Sedler bemærkes det, at den Længstlevende af os ikke maa optage, eller disponere over nogen Deel af samme; men, forsaavidt det ikke allerede maatte være skeet, eller skeer, inden Een af os ved Døden afgaaer, skal bemeldte 20 000 Rdlr. Sedler udsættes til Forrentning i sikkre faste Eiendomspanter, med anordningsmæssig Sikkerhed, i hvilken Anledning det endvidere bemærkes, at, forsaavidt meerbemeldte 20 000 Rdlr. maatte være udsatte til Forrentning, forinden Een af os døer, skal Capitalerne fremdeles, saalænge vedkommende Debitorer ordentlig og til sine rette Tider, svarer Renterne deraf, og ei lader de resp. Eiendomspanter forfalde eller i nogen anden Maade forringe, forblive indestaaende hos dem, uden at kunne opsiges, hvorimod de i modsat Fald, og forsaavidt de af os herefter udnævnende eller dertil udnævnende Executores testamenti, ellers maatte finde grundet Anledning dertil, af Executorerne foranstaltes udsatte til Forrentning i sikkre faste Eiendomspanter mod anordningsmæssig Sikkerhed. Forsaavidt Frue von Stychens Datter ikke ved sin Moders Død maatte være gift, eller have erholdt Myndigheds Bevilling, tilfalder hende ikkun Renten af hendes Arvepart, indtil hun kommer i saadan forandret Stilling.

2. 5000 Rdlr. Sedler skriver Fem Tusinde Rigsbankdaler Sedler skal tilfalde Jean Frederich Gillaume Pio, en Søn af Lieutenant ved 3die jydske Infanterie Regiment von Pio, saaledes at hans Forældre, saalænge de, eller een af dem lever, oppebære Renten deraf; men, efter deres Død, tilfalder Capitalen Jean Friederich Gillaume Pio, der nu er et lille Barn. Skulde han døe førend hans Forældre, da tilfalder Capitalen selve dem, eller den Længstlevende af dem, og naar han (efterat de ere døde) selv ved Døden afgaaer,

tilfalder Capitalen hans Arvinger efter Loven. Døer hans Forældre, førend han bliver myndig, da anvendes Renten af Capitalen til hans Opdragelse, forsaavidt den dertil behøves, og det Overskydende lægges til Capitalen.

3. 7000 Rdlr. Sedler, skriver Syv Tusinde Rigsbankdaler Sedler, skal tilfalde Kjøbenhavns Universitet, saaledes at deraf oprettes et Stipendium under Navn af: „Det Ingestrup-Lundske", hvoraf Renten skal tilfalde den Mandsperson af Enkerne Frue von Stychens eller Madame Brix's nærmeste Arvinger i den lige nedstigende Linie, og dersom ingen af disse maatte være i Live, da i Sidelinien, eller dernæst i den opstigende Linie, alt paa bemeldte Enkers Side, som maatte have appliceret sig til Studeringer, og have faaet bedste eller næstbedste Characteer til Examen artium, og som det theologiske Facultet maatte finde værdigst dertil.

Skulde der Ingen af bemeldte von Stychenske eller Brixske Familie paa Mødrene Side have appliceret sig til Studeringer, eller Ingen med den nævnte Characteer have bestaaet Examen artium, da skal berørte Stipendium paa samme Maade tilfalde den Studerende af afdøde Professor Jens Møller i Kjøbenhavn hans og derværende Lands Over- samt Hof- og Stads Rets Procurator Bjerrings nærmeste Paarørende, saavel paa Fædrene som Mødrene Side, som efter berørte Regel kan tilkomme Samme.

Det bemærkes i foranførte Anledning, at den af Competenterne, der til bemeldte Examen har bedste Characteer, bliver, i Henseende til Stipendiets Tildeling, at foretrække for enhver Competent med ringere Characteer, og at, forsaavidt flere Competenter maatte have lige Examens Characteer, afgiør det theologiske Facultet, hvem der skal tilkomme Stipendiet, dog saaledes, at den af Competenterne, der er de nævnte Familier nærmest i Slægtskab, bliver at foretrække; hvorimod Stipendiet, dersom de ere Familierne lige nær beslægtede, tilfalder den af dem, som Professorerne ved bemeldte Facultet maatte finde meest værdig dertil.

Forsaavidt der ingen Competenter til Stipendiet maatte være i bemeldte Familier, uddeles det af fornævnte Facultet til en værdig og trængende Student, indtil der af fornævnte Familier bliver Competenter dertil, hvorimod han, saafremt en Saadan indtræder, med en af berørte Examens Characterer, blandt de Studerendes Classe, træder tilbage for denne, og da ikkun erholder Beløbet af det løbende Halvaars Stipendium. Stipendiet, der skal udbetales i to halvaarlige Terminer om Aaret skal forresten kun vedvare i 4, siger Fire Aar fra den Tid Stipendiarius har taget Examen artium, og skal være tabt for enhver Stipendiar, som ikke inden eet Aar fra første Examen, tager anden Examen, med mindre han, ved Sygdom eller andre lovlige Hindringer, afholdes derfra.

Foranførte 7000 Rdlr. Sedler skal dog ikke tilfalde Universitetet eller deraf oprettes det nævnte Stipendium, førend ovennævnte Procurator Bjerring og hans nuværende Kone, Andrine Kjelskou, ved Døden ere afgaaede, da disse, saalænge de leve, eller Een af dem lever, oppebære Renten deraf.

Ved deres dødelige Afgang skal Legatet derimod tilfalde Universitetet paa den omtalte Maade, og det skal da staae det theologiske Facultets Professorer frit for at disponere over Capitalens Udsættelse til Forrentelse i fast Eiendomspant mod anordningsmæssig Sikkerhed, forsaavidt de maatte finde en Forandring i Henseende til Debitorerne, hos hvem Capitalerne, der udgiør Legatets Beløb, indestaaer, tilraadelig, og deres Gjeldsbreve maatte berettige dertil.

4. Til Executorer af dette Testamente have vi udnævnt Procurator Bertel Christian Rye i Nestved og Kirkesanger og Skolelærer Preuss her af Byen, der have at paasee og drage Omsorg for, at samme i alle Dele nøiagtigen opfyldes, hvorfor de tilstaaes hver 500 Rdlr Sedler, skriver Fem Hundrede Rigsbankdaler Sedler, der udredes forlods af Boets Masse, naar Een af os ved Døden afgaaer.

Efterhaanden som bemeldte Executorer ved Døden afgaae, udnævner det Kongelige Danske Cancellie Een i den Afdødes Sted, og suppleres de beskikkende nye Executorer efterhaanden som de døe, indtil Testamentet i alle

Maader er efterkommet, imod hver at erholde udbetalt forlods af Boets Masse 250 Rdlr. Sedler, skriver To Hundrede og Halvtredsindstyve Rigsbankdaler Sedler.

Det bemærkes i denne Anledning, at naar dette Testamente er opfyldt i dets øvrige Bestemmelser, skal ingen Executorer udnævnes med Hensyn til Legatet efter forrige Post, hvis Bestemmelse Executorerne dog, indtil da, skulle paasee vorde efterkommede.

5. Dersom ved vores Død vores Capitalformue og øvrige Boes Masse ikke maatte blive udbragt til en saa stor Capital, at de ovennævnte Arvecapitaler og Legater, til Beløb 33 000 Rdlr. Sedler, deraf kan udredes, da afgaaer det Manglende fra de respective Capitaler pro qvota, i Forhold til deres Størrelse; hvorimod forsaavidt samme ved vores Død maatte blive udbragt til, eller komme til at udgiøre et større Beløb end fornævnte 33 000 Rdlr. Sedler, hine Capitaler dermed blive at forøge pro qvota efter deres Størrelse mod hinanden.

At vi saaledes giensidigen have oprettet dette Testamente, hvori der ingen Forandring efter dets Natur kan giøres, uden efter fælles Overeenskomst, bekræfte vi med vore Navnes Underskrifter, samt anordnet Notarial-Attest.

Toxwærd, den 29. Januari 1834.

Fr. M. Lund. Ane Lund.

(Afskrift i Kvæsturens Arkiv.)

Nr. 2. **Kons. Skr.** af 16. Jan. 1874 til Eforus for Ingestrup-Lunds Legat — i Anledning af, at denne havde forespurgt, om Legatet kunde tildeles en Student fra 1868, uagtet det i Fundatsen hedder, at Stipendiet kun skal vedvare i 4 Aar fra den Tid, Stipendiarius har taget Examen artium —, hvorved svares, at en saadan Ansøger maa antages udelukket ved Fundatsen*).

(Univ. Arkiv.)

Nr. 3. **Kons. Skr.** af 6. Febr. 1885 til Eforus for Ingestrup-Lunds Legat, hvori udtales, at Bestemmelsen om, at Legatet kan nydes af Studenter, der høre til Familien, i 4 Aar fra den Tid, vedkommende Stipendiarius har taget Afgangsexamen, maa forstaaes saaledes, at den Studerende, der har opnaaet Legatet, kan vedblive at beholde dette indenfor de 4 første Studenteraar, og at han ved Udløbet af disse maa miste det, uanset om han muligvis først har faaet Legatet i sit 2det, 3die eller endog 4de Studenteraar, samt at, naar Legatet paa Grund af, at ingen til Familien hørende Studerende har meldt sig, bortgives til andre Studerende, vedkommende Stipendiarius da udnævnes til at nyde Renten for den da afvigte Juni eller Decbr. Termin, saaledes at Renten, forsaavidt den ikke allerede maatte være hævet af Eforus i Kvæsturen, der bliver at hæve og, hvis det ønskes, at indbetale til Depositum*).

(Univ. Arkiv.)

Jostsøns Legat.

(Stipendium Justinum.)

Hofmans Fund. IX. S. 66—67 jfr. I. S. 183—84, Jansons Beskr. S. 25, Engelstofts Annaler f. 1809 II. S. 64—67 og S. 85—86, f. 1812 S. 199—200, Nyerups Efterr. S. 39—40, Scheels Koll. og Stip. S. 93.

Sognepræst til Trinitatis Kirke i Kjøbenhavn Jens Jostsøn stiftede ved Gavebrev af 11. Dec. 1683 et Legat paa 1000 Sletdaler til

*) Univ. Aarb. f. 1873—75 S. 145—46.
**) Univ. Aarb. f. 1884—85 S. 114—15.

„fatige Studerende Studenter her udi Kiøbenhaufn". Ifølge Reskr. 8. Marts 1737 have de af Missionskollegiet antagne grønlandske Seminarister, naar saadanne have Plads paa Regensen, Forret.

Legatets Kapital udgjorde d. 1. Jan. 1889 ...... 1286 Kr. 72 Ø.

Af den aarlige Rente uddeles til 3 Stipendiater 16 Kr. 62 Ø. til hver.

Bilag. Gavebrev af 11 Debr. 1683.

Saasom ieg underschrefne, haver fuldkommeligen *resolverit*, Och udi dend hellig Trefoldigheds Naufnn, af Christen Kierlighed, belofuit oc hengiifuit Een *Capital*, af Tusinde Slettedlr. i Cronner, paa Efterschrefne *Conditioner*, Nemlig At hæderlig dydig oc Gud Elschende *Matrone* Karen Salig hr Jørgen Nielsens schal hermed fuldmacht hafue bemelte *Capital* endten til fatiges forstander eller andre, huor hun forsichring kand der forre bekomme, udsette, oc dend Aarlig Rendte Sex *pro cento* af hundrede oppeberge Annamme, oc samme Rente af forbemelte *Capital* hendes lifuitstid upaaanchet /. af alle oc en huer / fri beholde, iligemaade schal hæderlig dyderig oc Gudfrøchtig *Matrone Giertrud Magister* Hans Hansens Vindekilde, efter Karen Salig Hr. Jørgenn Nielsens dødelig afgang, udi bemelte *Capital* Vere forsichret, oc Rendten niude hendes lifuitstid upaaanchet i alle maader, foruden nogen Regenschab til mig eller mine Arfuinger At Suare eller giøre, Och efter hendes dødelig afgang schal bemelte Thusinde Slettedlr *Capital* hiemfalde til fatige *Studerende Studenter* her udi Kiøbenhaufn, oc deraf Aarligen Renten Vinde, saaledes at *Capitalen* Nemblig Itt Thusinde Slettedlr iche formindsches, til forsichring for mig oc mine Arfuinger en for alle oc alle for en, dette upaaklagelig i alle maader under min egen haand underschrefuit Kiøbenhafn dend 11 *Decembr* 1683

Jens Jostsön
Bierge (?) Egen haand.

(Originalen paa Papir i Univ. Arkiv Nr. 236.)

Reskr. af 8 Marts 1737 findes aftrykt foran S. 57.

Dronning Juliane Maries Legat.

Jansons Beskr. S. 12, Engelstofts Annaler f. 1812 S. 198.

Enkedronning Juliane Marie skjænkede i Aaret 1787 en Kapital af 10 000 Rdl., som skulde henlægges under Universitetets Administration, og hvis aarlige Renter ere bestemte til „at lønne en Professor Artis Obstetriciæ in facultate medica .... som var fortrinlig bekjendt for sin Indsigt i denne Videnskab og derfor skulde tillige være Fødsels-Stiftelsens Accoucheur uden videre Betaling af dens Casse". Den aarlige Rente indbetales nu i Universitetets Kasse og tages til Indtægt paa dettes Indtægtspost 5 med 651 Kr. 48 Ø.

Legatets Kapital udgjorde den 1. Jan. 1889 ... 16 812 Kr. 72 Ø.

Bilag. Nr. 1. Reskr. af 23 Marts 1787 til Geh. Raad. Holmschjold, Etatsraad Schow, Livmedici og Doct. Aaskov og Guldbrand samt Justitsr. Saxtorph ang. den ny Fødsels-Stiftelse og et Pleiehuus for dens Børn, Forelæsninger og Øvelse i Fødselsvidenskaben, Lægers og Jordemødres (endog fra

Provindserne) Examen, syge Mødres Antagelse i Hospitalerne, saa og om en Inoculationsanstalt i Kiøbenhavn.

I Forestilling af 5te d. M. have de andraget. ....

Ellers skulle Studenterne, saalænge de ligge paa Fødsels-Stiftelsen, ifølge Rescr. af 2den Jan. 1761, staae under Opsyn af Stiftelsens Professore Artis Obstetriciæ, der desuden, ligesom Fødsels-Stiftelsen selv, skulde henhøre til det Medicinske Fakultet, hvor under den nærværende Professor og Fødsels-Anstalten ved Hospitalet efter Rescr. af 1ste Maii 1761 nu staaer, dog ikkun for saavidt Underviisningerne og Examen angaaer, thi den øvrige Bestyrelse maatte tilhøre Stiftelsens Direction. Men, da Professoren herefter i Følge ommeldte allerhøieste Befaling er paalagt baade at læse og examinere offentlig, uden derfor at nyde anden Betaling, end den ham, som Accoucheur i Kiøbenhavn er tillagt, der ikke er tilstrækkelig Belønning saavel for hans fordoblede Umage som det, han formedelst saadan Indskrænkelse mister af sine lovlige Indkomster: saa holde Commiss. det for billigst, at han, ligesom og nærværende Jordemoder, der ligeledes vil faae mere Arbeide derved, dog uden Følge for den efterkommende Jordemoder, bliver derfor forundt noget Vist aarlig, helst da Første ikkun nyder Løn som Stadens, og ikke som Stiftelsens Accoucheur. Og paa det at der til denne Professor Artis Obstetriciæ ved Universitetet kunde for Eftertiden blive en vis aarlig Løn, som dertil nu aldeles ikke haves, holde Commiss. for tjenligst, at den Capital, som Dronningen haver skjenket, eller endnu, da Allerhøistsamme ønskede, at det maatte skee, vilde skjenke dertil, maatte indsættes i Universitetets Qvæstorat i Kiøbenhavn, for af Sammes Renter at lønne en Professor Artis Obstetriciæ in facultate medica (dog uden nogen Forandring i den nærværende Professoris Artis Obstetriciæ Succession i sin Tid ved Universitetet), som var fortrinlig bekjendt for sin Indsigt i denne Videnskab og derfor skulde tillige være Fødsels-Stiftelsens Accoucheur uden videre Betaling af dens Casse.

....

Kongen vil i eet og alt have approberet alle de i denne Forestilling angaaende den ny Fødsels-Stiftelse, i Forslag bragte Poster; ligesom og, at de til Udgivternes Bestridelse ved denne Stiftelse aarlig manglende, og i 4de Post anførte 5 à 600 Rdlr. af den agende Postes Overskud skal udredes, og at den i 6te Post omtalte ny Bygning til Pleiehus for de i Stiftelsen fødte Børn paa den forslagne Maade skal opføres og indrettes.

(Fogtmanns Reskr. Sml.)

Nr. 2. **Kanc. Skr.** af 31 Marts 1787 til Konsistorium.

Pro Memoria! I Anledning af den her i Staden nu indrettede nye Fødsels Stiftelse haver hans Kongl. Maj. under 23de i denne Maaned allernaadigst behaget at befale, at, paa det at der til *Professor artis obstetriciæ* ved Universitetet kan for Eftertiden blive en vis aarlig Løn, som hidtil dertil ikke haver været, skal den *Capital*, som hendes Majestæt Enkedronningen dertil maatte skienke, indsettes udi Universitetets *Qvæstorat* her i Kjøbenhavn, for af sammes Renter at lønne en *Professor Artis obstetriciæ in Facultate Medica* (dog uden nogen Forandring i den nu værende *Professor Artis obstetriciæ Succession* i sin Tiid ved Universitetet) som var fortrinlig bekiendt for sin Indsigt i denne Videnskab, og som tillige skal være Fødsels Stiftelsens *Accoucheur*, uden derfor at nyde nogen videre Betaling af dens *Casse*. Ligesom Allerhøjstbemeldte hans Majestæt derhos allernaadigst haver bevilget, at af berørte til Professorens Løn skienkede *Capital* ikke heller skal erlægges de paabudne ¼ *pCto* Skatte.

Thi har man ikke skullet undlade Dhrr. *Rector*, *Procanzler* og *Professorer* ved Kiøbenhavns Universitet saadant til fornøden Efterretning herved tienstligst at tilmelde.

(Konsist. Kopibog 1786—1790 pag. 198—99 Nr. 173.)

Stipendium Julianum.

Hofmans Fund. I. S. 207, Jansons Beskr. S. 25, Nyerups Efterr. S. 32, Engelstofts Annaler f. 1809 II. S. 58—62, f. 1812 S. 199, Scheels Koll. og Stip. S. 39.

Ved Testament af 28. Febr. 1728 oprettede Sognepræst for Stenmagle og Stenlille Menigheder i Sjælland Anders Julius og Hustru

Margrete Deichmann et Legat paa 200 Rdl., hvis Renter af deres „ældste Arving af Mandlinie, hans anordning og Seddel distribueres aarligen til fattige paa Regentzen liggende Studentere". I Stedet for denne Distribution ved Familien er i Tidens Løb traadt en Uddeling af Eforus.

Legatets Kapital udgjorde den 1. Jan. 1889............ 545 Kr. Renten 21 Kr. 12 Ø. deles mellem 2 Regensalumner.

Bilag. Testamente af 28 Febr. 1728, konf. 17 Marts s. A.

Vi Frederik den fierde af Guds Naade Konge til Danmark og Norge, De Venders og Gothers Hertug i Slesvig, Holsten Stormarn og Dytmersken, Greve udj Oldenborg og Delmenhorst. Giøre Vitterligt, at efftersom hos os allernaadigst er bleven ansøgt og begiert voris allernaadigste *Confirmation* paa effterfølgende skrivelse lydendes Ord efter andet saaledes

Vi underskrevne Hr. *Anders Julius* Sogne Præst for *Steenmagle* og *Steenlille* Meenigheder her i Sielland og *Margrete Deichman* fornevnte Hr. Anders Julij ægte Hustrue kiendes og hermed Vitterligt giør, at eftersom vi med hinanden i et fornøyeligt ægteskab Christelig og sømmelig i mange Aar sammen levet haver, og den gode Gud os med ingen livs Arvinger har behaget at Velsigne, ey heller har nogen af os tilforn i andet ægteskab avlet livs Arvinger, altsaa har Vi af den troehiertige og oprigtige Omsorg og Kierlighed, som ægtefolk for hinandens Velstand, og synderlig for den som den andens Død overlever, udi Tiide bør at drage, med hverandre Vedtaget, besluttet, og afskeediged, saa og her med beslutter, vedtager og forafskeediger, at naar det behager den Alvidende Gud, at een af os ved Døden afgaar, da skal den igienlevende, ald vores den Tiid befundne Midler og Formue, være sig levende eller Dødt, rørendes og urørendes, reede Midler eller tilstaaende Gield, intet i nogen Maade undtagen, som næfnes kand, og det u-forseglet, u-registreret, u-vurderit, og aldeles u-skifft som sit eget alleene at nyde og beholde, og der med uden nogen *pretention,* Arve-Søgning eller mindst forhindring af den først afdødes Arvinger i alle maader efter eget behag og tykke at maae *dispencere,* skalte og valte og sig alleting saa nyttelig at giøre, som den efterlevende bedst veed og kand fri og ubehindret, som meldet, af den afdødes Arvinger, og deres tiltale paa nogen Arve-Rettighed i alle optænkkelige maader; Dog skal den efterlevende pligtig være at svare og betale ald vores bort skyldige Gield, og derfor at holde den afdødes Arvinger kræves og skadesløs, saavel som og til den først afdødes Arvinger at betale 200 Rd[r]: siger Toe Hundrede Rixdaler som imellem dem *pro qvota* bliver deelt, og siden, naar vi begge dødelig ere afgangne, da den sidste dødes effterladte Formue at hiemfalde ved rigtig Deeling til begge Vores Arvinger, Og endelig skal den af os efterlevende betale til *Ephorum* for det Kongl. *Universitet* i Kiøbenhavn 200 Rd[r] i klingende Mynt, som paa rente udsættes, og renterne deraf efter vores ældste Arving af Mandlinie, hans anordning og Seddel *distribueres* aarligen til fattige paa *Regentzen* liggende *Studentere.* Til fast bekræftelse har vi dette vores *Testamente,* Beslutning og afskeed med vore egne Hænder underskreven, og vore gode Venner Velagte *Sr Johannes Winkler* paa Wierløsse gaard, og *Chirurgus* i *Slagelse Sr Elias Hofman* med os til Vitterlighed at underskrive og forsegle. *Datum Steenmagle* Præstegaard dend 28 *Februarij Anno* 1728

Anders Julius (L. S.) *Margrete Deichmann* (L. S.)

At forbemelte *Anders Julius* og hans Kiæriste *Margrete Deichman* dette *Testamente* mellem dennem med velberaad Hue har opretted, og indgaaet, samt

med egne Hænder underskrevet og forseglet, som skeede i bemeldte Hr. *Anders Julij* Svaghed paa hans Syge-Sæng meeget udmattet, dog med sund Fornuft og Forstand og efter hans inderlige attraae og begiæring, som hand og ombad os overværende fra først til sidst, da alt dette *passerede*, at vi dette med ham og hans Hustrue vilde bevidne, underskrive og forsegle.

Datum Aar og dag som forskreved staaer.

J. Winkler (L. S.) *Elias Hofman* (L. S.)

Daa saa fremt fornæfnte Hr *Anders Julius* og *Margrete Deichman* sig ingen livs Arvinger paa enten af siiderne efterlader, Ville Vi bemelte Forskrivelser i alle deris Ord, *Clausuler* og *puncter*, efter som den heroven indført findes, allernaadigst have *confirmeret* og stadfæstet, saa og hermed *confirmerer* og stadfæster, dog siette og tiende penge samt ald anden os tilkommende Arvefalds Rettighed i allemaader uforkrænket, forbydende alle og eenhver herimod effter som skrefvet staaer at hindre eller i nogen maade forfang at giøre under vor Hyldest og Naade.

Givet paa vort Slot Kiøbenhafn d: 17 Martij 1728.

Under vor Kongelig Haand og Signet.

Friderich R.

C. Mønichen.

(Efter en Afskrift i Univ. Arkiv Nr 236.)

Det juridisk-praktiske Selskabs Legat.

Lindes Medd. f. 1857—63 S. 568—69.

Efterat det juridisk-praktiske Selskab, hvis Øvelser det tidligere var paalagt de juridiske Studerende at underkaste sig, førend de indstillede sig til den fuldstændige juridiske Embedsexamen, var blevet opløst, blev ifølge kgl. Resol. 11. Febr. 1861 den Selskabet tilhørende Kapital 1895 Rdl. 53 Sk. henlagt til et Legat for ugifte Døtre af Højesterets ordinære Tilforordnede. Efter Fundats af 5. Maj 1863 bestyres Kapitalen af Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet, dog saaledes, at den indsættes i Kvæsturen og frugtbargjøres paa samme Maade som andre offentlige Stiftelsers Midler i Almindelighed. Legatets aarlige Rente deles mellem 3 ugifte Døtre af afdøde Højesteretsassessor, Konferensraad Wilse. Først naar alle disse ere gifte eller døde, tilfalder den fulde Rente „en trængende og værdig ugift Datter af en af Høiesterets ordinaire Tilforordnede, som enten ved Døden er afgaaet i denne Embedsstilling eller forinden sin dødelige Afgang fra samme er i Naade entlediget uden efter Entledigelsen at være indtraadt i et andet Statsembede". Udnævnelsen sker af Højesterets ordinære Tilforordnede efter Stemmeflerhed, efter foregaaende Bekjendtgjørelse af Ministeriet om Vakancen. Findes ingen til at nyde Legatet Kvalificeret, oplægges Renten. Understøttelsen ophører, naar Legatnyderinden indtræder i i Ægteskab, samt naar hendes Trang og Værdighed ophører. Spørgsmaalet herom afgjøres af Højesterets Tilforordnede. Da Legatet ikke

administreres under Universitetets Legater, men sammen med Universitetets Midler, erlægges ingen Afgift for Administrationen.

Legatets Kapital udgjorde den 1. April 1889 .... 3800 Kr.

Bilag. Kgl. **Fundats** af 5 Maj 1863.

Vi Frederik den Syvende, af Guds Naade Konge til Danmark, de Venders og Gothers, Hertug til Slesvig, Holsteen, Stormarn, Ditmarsken, Lauenborg og Oldenborg, Gjøre vitterligt:

at eftersom for Os allerunderdanigst er begjært Vor allernaadigste Confirmation paa en Fundation for et af det juridisk-practiske Selskabs Efterladenskab oprettet Legat for ugifte Døttre af Høiesterets ordinaire Tilforordnede, saaledes lydende:

§ 1. Den det forhenværende juridisk-practiske Selskab tilhørende Capital henlægges, efter dertil meddeelt Samtykke af de tilbageværende to sidste Medlemmer af det opløste Selskab, til et Legat for ugifte Døttre af Høiesterets ordinaire Tilforordnede.

§ 2. Legatets Capital der udgjør 1895 Rd. 53 ß, bestyres af Ministeriet for Kirke- og Underviisningsvæsenet. Capitalen indsættes i Universitetsqvæsturen i Kjøbenhavn og gjøres der frugtbringende paa samme Maade som andre offentlige Stiftelsers Midler i Almindelighed.

§ 3. Den aarlige Rente af Legatet tillægges afdøde Høiesteretsassessor, Conferentsraad Wilses nulevende tre ugifte Døttre: Anna Augusta Wilse, Frederikke Jacobe Wilse og Charlotte Marie Wilse, saalænge Nogen af disse lever og forbliver i ugift Stand, saaledes at Rentebeløbet deles lige imellem de Legatnydende og heelt tilfalder den i ugift Stand Længstlevende af disse.

Legatet udbetales i hvert Aar 11te Juni og 11te December Termin med Halvdelen hver Gang.

§ 4. Naar Ingen af fornævnte Legatarier længere oppebærer Legatet, tilfalder den fulde Rente af Capitalen en trængende og værdig ugift Datter af en af Høiesterets ordinaire Tilforordnede, som enten ved Døden er afgaaet i denne Embedsstilling eller forinden sin dødelige Afgang fra samme er i Naade entlediget uden efter Entledigelsen at være indtraadt i et andet Statsembede.

§ 5. Udnævnelsen til Legatet skeer af Høiesterets ordinaire Tilforordnede efter Stemmefleerhed. Naar Legatportionen bliver ledig, skeer herom offentlig Bekjendtgjørelse af Ministeriet for Kirke og Underviisningsvæsenet, til hvilket Ministerium Ansøgningerne om Legatet blive at indgive for derfra at tilstilles Høiesterets Tilforordnede.

§ 6. Skulde der til nogen Tid ikke findes nogen til at nyde Legatet Qvalificeret, oplægges Legatrenten til Capitalens Forøgelse saalænge, indtil Legatet paa ny kan bortgives.

§ 7. Understøttelsen ophører saavel naar den Legatnydende indtræder i Ægteskab, som naar de i § 4 foreskrevne Betingelser i Henseende til Trang og Værdighed ikke længere ere tilstede. De i sidstnævnte Henseende opstaaende Spørgsmaal blive at forelægge Høiesterets Tilforordnede til Afgjørelse.

ville Vi allernaadigst have bekræftet og stadfæstet ligesom Vi og herved bekræfte og stadfæste bemældte Fundation i alle dens Ord og Punkter, saaledes som den her er indført. Forbydende Alle og Enhver imod det, som her foreskrevet staaer, Hinder at gjøre.

Givet paa Vort Slot Christiansborg den 5te Mai 1863.

Under Vor Kongelige Haand og Segl.

Frederik R.
(L. S.)

D. G. Monrad.

Schiønning.

(Aftryk i Ministeriets Arkiv.)

Kratzensteins Legat.

Badens Univ. Journal f. 1795 S. 196—98, Engelstofts Annaler f. 1812 S. 200, Selmers akad. Tid. f. 1834 S. 262—65.

Ved Testament af 30. Jan. 1789, konf. 22. Juni 1792, skjænkede Professor Christian Gottlieb Kratzenstein og Hustru Anna Maria, f. Thuun, bl. a. til Universitetet 12 000 Rdl. D. K. paa den Betingelse, at den fulde aarlige Rente efter hans Død skulde tilfalde hans Enke, saalænge hun levede. Naar Sidstnævnte var afgaaet ved Døden, skulde af den aarlige Rente 400 Rdl. tilfalde Professoren i Experimentalfysiken, saalænge der ikke maatte være tillagt denne Løn fra Universitetet selv, f. Ex. som Professor i Medicin eller Mathematik, og de øvrige 80 Rdl. anvendes til Anskaffelse af nye fysiske Instrumenter og fysisk-mathematiske Bøger samt til at vedligeholde og forbedre Instrumenterne. Skulde imidlertid Professoren i Experimentalfysiken oppebære Løn fra Universitetet, f. Ex. som Professor i Mathematik, skulde alene Halvdelen af Renten tilfalde ham som Lønningsforbedring, og den anden Halvdel anvendes til det fysiske Apparats Forøgelse og Forbedring. Ved Omskrivningen efter Frd. 5. Jan. 1813 blev Kapitalen forandret til 9585 Rdl. 40 Sk. Sølv og den aarlige Rente altsaa betydelig nedsat. Da det imidlertid fandtes ubilligt, at Fru Kratzenstein, som endnu levede, skulde lide en betydelig Formindskelse i sine Indtægter, blev Konsistorium ved kgl. Resol. 15. Febr. 1814 bemyndiget til at lade hende for Livstid udbetale fuld Rente af 12 000 Rdl. Efterat hun i 1827 var afgaaet ved Døden, blev det ved kgl. Resol. 17. Maj 1831 fastsat, at der til den fysiske Instrumentsamling af Renten aarlig skulde udredes 150 Rdl. og til Professor physices 100 Rdl., medens Resten af Renten skulde oplægges, indtil Kapitalen havde naaet den oprindelige Størrelse af 12 000 Rdl. *). Dette skete i 1856, hvorefter de aarlige Renter nu deles lige mellem den fysiske Instrumentsamling og Professoren i Fysik ved Universitetet. Da Instrumentsamlingen er henlagt under den polytekniske Læreanstalt, føres dens Renteandel til Indtægt paa Anstaltens Budget, Indtægtspost 2, med 465 Kr. Den Professor physices tilfaldende Renteandel, ligeledes 465 Kr., oppebæres af denne som et Emolument ved Siden af den Lønning, han oppebærer som Universitetslærer.

Legatets Kapital udgjorde den 1. Jan. 1889 .... 24 000 Kr.

Nr. 1. **Extrakt** af Professor Kratzensteins Testament af 30. Jan. 1789 forsaavidt Kjøbenhavns Universitet er angaaende. Oversat fra Tydsk. *Bilag.*

---

*) Jfr. nærmere Selmers Aarb. f. 1834 S. 262—65.

5 §. Mit physikalske Apparat testamenterer jeg til Universitetet i Kiøbenhavn efter en Liste, som samme af det Kongl. danske Cancellie er overleveret. Dette Apparat har det at modtage inden et Fierdingaar efter min Død, og forvare paa det dertil bestemte Sted. Imod dette Testament, som ogsaa imod de paa det Kongelige Bibliothek leverede arabiske og persiske Manuscripter, er mig af Postkasse-Directionen paa Kongelig Befalning givet den Forsikring, at min Kone efter min Død, saa længe hun bliver Enke, skal nyde aarlig 300 Rdlr. Pension af Postkassen, hvilken Forsikring man vil finde under mine Documenter.

6 §. Ligeledes testamenterer jeg det her værende Universitet mine brugbareste physiske og mathemathiske Bøger efter en her hosføiet Liste; dog ikke for at indlemmes i dets Bibliothek, men de skal tjene til Brug for mine Eftermænd, som undervise i Experimental-Physiken, og blive i deres Forvaring, for at spare dem de ikke ringe Udgifter til deres Anskaffelse. Dog skal disse Bøger, saavelsom det physiske Apparat, staa under Opsigt *(surveillance)* af to Herrer Medlemmer af Consistorium, som dette Collegium vil have den Godhed at udnævne dertil. Under disse Opsynsmænds Øjne har enhver Lærer i Experimental-Physiken, naar han nedlegger dette Læreembede, at aflevere Bøger og Instrumenter efter anførte Liste til sin Eftermand i dette Læreembede; og svare til de Defecter, som maatte findes. Efter hans Død ere hans Arvinger dertil forbundne.

7 §. Af min selverhvervede Formue overgives inden 4 Uger efter min Død 12000 Rdlr., skriver: Tolv Tusinde Rigsdaler til Universitetets *Qvæstur*, for ligesom dets øvrige Capitaler sikkert at udsættes paa Rente. Disse 12000 Rdlr. skal afleveres i saadanne Obligationer, som ere befriede fra Afgiften af Qvartprocent-Rente. Hans Majestæt Kongen bedes tillige allerunderdanigst, at lade Renterne af denne Kapital, som i Tiden ere for evig bestemte til Physikens Beste, være bestandig frie for denne Afgift. Saalænge min nuværende Hustru Anna Maria født Thuun lever, skal hende Renterne af disse 12000 Rdlr. med fire Procent uden Afkortning, imod hendes Qvittering udbetales i de to sædvanlige Terminer, om hun ogsaa efter min Død giftede sig igien. I det første Aar efter hendes Død blive af disse samme Renter 900 Mark, skriver Nie Hundrede Mark hamborger Courant, som efter det forhaandne Document ere tre fierde Dele af hendes Indbragte, overeensstemmende med Lands Lovene udbetalte til de af hende udnævnte Arvinger. Herover udstæder Consistorium ved Universitetet en Forsikring til min Enke ved Capitalens Modtagelse. Da hun efter denne 7 og forrige 5te Articul, vil, foruden en Enkepension fra Universitetet af 50 Rdlr., og endnu en anden som beløber sig 25 til 29 Rdlr., have en Enkeindkomst af 830 til 850 Rdlr., hvilken jeg, dersom jeg skulde leve endnu længer, tænker under visse Omstændigheder at forøge til 900 til 1000 Rdlr., saa troer jeg paa denne Maade, ifald hun skulde overleve mig, bedre at have sørget for hende, end om hun efter Lovene fik Halvdelen af min selverhvervede Formue til hendes Arvepart.

10 §. Da der ved det her værende Universitet ikke særdeles er sørget for Experimental-Physikens Cultur; da jeg har min selverhvervede Formue største Delen *collegiis privatissimis experimentalibus* for fornemme Elskere at takke; da fremdeles min Datter og hendes Børn foruden deres egen Formue rigeligen ere forsørgede ved ovenstaaende Testament i 2den og 3die Artikul; saa haver jeg med mine Arvingers Samtykke besluttet, at bestemme den i 7 Artikul anførte Capital af 12000 Rdlr., som skal overleveres *Qvæsturen* i sin Tid til Experimentalphysikens Beste. Nemlig efter min Enkes Afgang, og efter at de i 7de Artikul bestemte 900 Mark lybsk til hendes Arvinger ere udbetalte, skal de 480 Rdlr. Renten af denne Capital anvendes paa følgende Maade.

Min Efterfølger i Experimentalphysiken, saa længe han ingen Løn nyder af Universitetet selv, f. Ex. som Professor i Medicin eller Mathematik, erholder der af 400 Rdlr., skriver fire hundrede Rigsdaler i aarlig Løn, i det allerunderdanigste Haab, at Hans Majestæt Kongen vil have den Naade at forøge

disse 400 Rdlr. med et Tillæg af 200 Rdlr., i Betragtning af, at dette Læreembede er forbundet med mere Møie, Arbeide og Omkostninger end noget andet, og fordi denne Videnskabs Cultur endnu ikke har foraarsaget Hans Kongelige Majestæt nogen Omkostninger, saaledes som Botaniken, Astronomien og Mineralogien, omendskiøndt den i Henseende til dens Nytte i det borgerlige Liv, ikke viger nogen af disse. De øvrige 80 Rdlr. udbetales aarlig til Læreren i Physiken for anskaffede nye physiske Instrumenter og physiskmathematiske Bøger, ligesom og for at underholde og forbedre Instrumenterne, NB. imod hans derover indleverede Regning og Specification, men ikke uden samme. Men saasnart han ascenderer til Løn ved Universitetet, f. Ex. som Professor i Mathematiken, hvilken meget beqvemt kan optage Physiken med i sit Læreembede, eftersom Mathematik nødvendig udfordres til Physiken; saa bestemmer jeg 240 Rdlr. af hine 480 Rdlr. til hans Løns Formerelse, for hans møisommere Læreembedes Skyld; de øvrige 240 Rdlr. skal anvendes af ham til det physiske Apparats Formerelse og Forbedring efter indgivende Specification og Regning. Specification paa de for ovenmeldte 80 Rdlr. og for disse 240 Rdlr. aarlig anskaffede Instrumenter og Bøger, tilligemed Udgiften derfor, skal aarlig indføres i en dertil bestemt Bog, og ved hvert Aars Ende forelægges Consistorium til Indsigt og Revision; eftersom alt dette skal høre til det Universitetet legerede Apparat, og blive dets evige Eiendom. Jeg haaber derfor, at Consistorium vil have den Godhed og sørge for dets Vedligeholdelse og fuldkomne Overleverelse til den som hver Gang er Lærer i Physiken. Skulde i den følgende Tid disse Renter ikke mere blive anvendte til Læreembedets Beste i Experimentalphysiken; saa beholde mine Descendenter bestandig Ret til at tilbagefordre fra Universitetet og tilegne sig Capital og Renter.

Dette mit Testament er ved mit 67 Aars Tiltrædelse til Bekræftelse undertegnet af mig, min Ægtefælle, min Hr. Svigersøn, min Datter og de dertil udbedte Vidner, og forsynet med enhvers Segl.

Kiøbenhavn, den 30 Januar 1789.

Christian Gottlieb Kratzenstein.
(L. S.)

Anna Maria Kratzenstein født Thuun.
(L. S.)

Otto Friderich Stub. (L. S.) Lovise Elisabet Kratzenstein. (L. S.)

Som Curator
Dr. Daniel Gotthilf Moldenhawer.
(L. S.)

Som Vidner
Jacob Mumsen, Med. Doct.
(L. S.)

P. v. Sixtel, Cancellie-Secretair.
(L. S.)

(Badens Univ. Journal f. 1795 S. 196—97.)

Nr. 2. **Kgl. Resol.** 17. Maj 1831, hvorved bifaldes, at af Renterne af det af afgangne Professor Kratzenstein stiftede, fra 12 000 Rdl. D. K. til 9585 Rdl. 40 Sk. Sølv omskrevne Legat ved Kjøbenhavns Universitet maa anvendes 150 Rdl. Sølv aarlig til Fordel for Universitetets fysiske Instrumentsamling og beregnes denne tilgode fra 11. Juni Termin 1829 inkl.; at 100 Rdl. Sølv aarlig af bemeldte Renter, fra 11. Juni 1831 inkl., maa tilflyde Professoren i Fysik ved Universitetet, og at, hvad af disse Renter er opsparet indtil 11. Juni 1829, samt hvad deraf fra den Tid at regne bliver tilovers, efterat foranførte Udbetalinger ere præsterede, maa anvendes til først at afbetale den Legatet nu paahvilende Gjæld til den akademiske Fond, og dernæst, ved at oplægges, til at forøge den omskrevne Kapital til dens oprindelige

Beløb 12 000 Rdl. Sølv, af hvilken Sum, naar Kapitalen dertil er opvoxet, de aarlige Renter deles i to lige Dele mellem Instrumentsamlingen og Professoren i Fysik ved Kjøbenhavns Universitet. *)

(Kons. Kopibog.)

Nr. 3. **Underv. Min. Skr.** af 16. Sept. 1856 til Konsistorium, hvorved Ministeriet — efter med Konsistoriums Skrivelse af 26. Juli d. A. at have modtaget Indberetning fra Kvæsturens Bogholder, Kammerraad Rosengreen, om, at det Universitetet tilhørende Kratzensteinske Legat i sidstafvigte 11. Juni Termin er opvoxet til et Beløb af 12 084 Rdl. 90 Sk., saaledes at det nu har naaet den i det under 22 Juni 1792 konfirmerede Testament af 30. Jan. 1789 bestemte Størrelse af 12 000 Rdl., samt efter hvad af Konsistorium er oplyst og indstillet — bifalder **)

1) at de i Testamentet og i den kgl. Resol. 17. Maj 1831 indeholdte Bestemmelser om Legatrenternes Anvendelse iværksættes fra 11. Juni 1856 at regne, saaledes at Renterne af Kapitalen, 12 000 Rdl., hvilke, efter Fradrag af den Universitetet tilkommende 1/8 pCt. Afgift udgjøre 465 Rdl. aarlig, deles lige mellem den fysiske Instrumentsamling og Professoren i Fysik ved Kjøbenhavns Universitet, og at den Professor physices tilkommende Renteandel tilfalder ham som et Emolument ved Siden af den Gage, han oppebærer som Universitetslærer. Rentebeløbet saavel til Professor physices som til Instrumentsamlingen udbetales med Halvdelen eller 116 Rdl. 24 Sk. i hver 11. Juni og 11. Dec. Termin, første Gang for indeværende Halvaar i 11. Dec. Termin 1856; 2) at det Beløb af 100 Rdl., som hidtil ifølge kgl Resol. 17. Maj 1831 er af det Professor physices tillagte Rentebeløb af Legatet anvendt til at dække Huslejen for den fysiske Instrumentsamling, overtages ligeledes fra 11. Juni Termin 1856 at regne af Universitetet og udredes som en Forøgelse af Universitetets Tilskud til Samlingen, saalænge indtil Universitetets Forpligtelse til at udrede den forhøjede Lejesum for Samlingens Lokale indtræder; 3) at det Beløb af 84 Rdl. 90 Sk., som Legatet efter det Ovenanførte udgjør mere end den i Testamentet og den kgl. Resolution af 1831 nævnte Sum af 12 000 Rdl., beregnes Instrumentsamlingen til Indtægt, saaledes at Universitetets Tilskud til samme for Finansaaret 1856—57 formindskes med et tilsvarende Beløb, samt 4) at Universitetets Forpligtelse til overensstemmende med kgl. Resol. af 1831 i Stedet for den hidtil ydede aarlige Godtgjørelse af 250 Rdl. at overtage Skatterne og Udgifterne til Vedligeholdelse af den til den polytekniske Læreanstalt overladte Professorgaard Nr. 97 i Studiestræde med et Beløb af indtil 350 Rdl. indtræder fra 11 Juni 1859, saaledes at disse Udgifters Beløb første Gang erlægges for Halvaaret til 11. Dec. Termin 1859.

(Univ. Arkiv.)

Kølpins Legat.

Selmers Aarb. f. 1842 S. 76—77.

Ved testamentariske Dispositioner af 22. Okt. 1796 og 15. Juli 1800 fastsatte Justitsraad og Hofkirurg Alexander Kolpin, at hans medicinsk-kirurgiske Bibliothek efter hans Død skulde tilfalde det kirurgiske Akademi, samt at en Kapital af 2400 Rdl., efterat en Legatar, hvem Rentenydelsen af denne Kapital var tillagt, var afgaaet ved Døden,

*) Selmers akad. Tid. f. 1834 S. 262—65.
**) Lindes Medd. f. 1849—56 S. 286 og 314—15.

skulde tilfalde det kirurgiske Akademi. Renterne af denne Kapital skal bruges „til at complettere Bibliotheket eller til en Douceur for en Bibliothekar (som maaskee kunde være een af Reserve Chirurgerne) eller om det kan skee til begge Deele". Efterat Akademiets Bibliothek er blevet forenet med Universitetsbibliotheket, er Kapitalen, der i 1842 udbetaltes med 2700 Rdl., overgaaet til Sidstnævnte. Renten heraf (uden Fradrag af Administrationsgebyr) godskrives Bibliothekets Konto paa Universitetets Budget (Udgiftspost 3 a) med 216 Kr. aarlig.

Kapitalen udgjorde den 1. Jan 1889............ 5400 Kr.

Extract af afgangne Justice Raad og Hof Chirurgus Allexander Kølpins, i Følge Kongelig allernaadigst forundt *Facultas testandi af 23. Martii 1792*, oprettede Dispositioner for saavidt det Kongelige Chirurgiske Academie vedkommer. *Bilag.*

Dispositionen af 22de October 1796.

§ 1. Min Samling af Chirurgiske Instrumenter saavelsom mit heele medicinsk-Chirurgiske Bibliothek (de theologiske, geographiske, politiske og andre Bøger, som Academiet ikke bruger, undtagen) skal forfalde og efter min Død afleveres til det Kongelige Chirurgiske Academie.

§ 7. Den Capital, som ved lovmæssig Deeling imellem min salig Broders Friderich Kølpins efterladte Børn, tilfalder min Broderdatter Charlotte, som er gift med Jens Lunnum skal ikke udbetales, hverken til hende eller hendes Mand Jens Lunnum, men sættes i Oberformynderiet her i Staden, saa at de, saalænge de leve, ikkun nyde Renterne deraf; og efter deres Død skal Capitalen henfalde til det Kongelige Chirurgiske Academie, som skal sætte den paa Rente, og bruge Renterne til at complettere Bibliotheket, eller til en Douceur for en Bibliothekar (som maaskee kunde være een af Reserve Chirurgerne) eller om det kan skee til begge Deele.

Tillæg og nøyere Bestemmelser
af 15 Julij 1800.

§ 1. Vel har jeg i bemelte Testaments 1ste § bestemmt mine Chirurgiske Instrumenter og mit medicinsk Chirurgisk Bibliothek til det Kongelige Chirurgiske Academie; men da det Kongelige Chirurgiske Academie siden den Tiid selv allereede har anskaffet sig de fornødne Instrumenter: saa skal min heele Apparatus af Chirurgiske Instrumenter efter min Død tilfalde Herr Regiments Chirurg og Adjunct Giesemann.

Mit medicinsk Chirurgisk Bibliothek derimod skal efter anførte 1ste § blive bestemmt til det Kongelige Chirurgiske Academie; dog skal det være med den ufravigelige Betingelse, at bemeldte Hr. Regiments Chirurgus Giesemann:

1. bliver Ephorus eller Opsynsmand derved, saa længe han lever, at han
2. nyder de Fordeele, som efter mine, herefter følgende Bestemmelser kan falde dertil. — Men skulde imod all min Formodning
3. bemeldte Regiments Chirurgus, nu Adjunct Giesemann ved Cabaler i Academiet, eller ved en eller anden forandret Indretning ved Academiet eller ved det Kongelige Friderichs Hospital blive sadt tilbage, saa at han ikke efter sin Tour kom til at indtræde i Academiet som Professor og første Chirurgus paa det Kongelige Friderichs Hospital: saa skal mit Bibliothek ikke være Academiets men hans, Hr. Regiments Chirurgi (sic!) Giesemanns Eiendom og han skal være beføiet til at tage hver Bog, som hørte til mit Bibliothek bort fra Academiet til sit Hiem, og benytte sig deraf som sin egen Eiendom; til hvilken Ende ogsaa min, med Bøgerne

følgende Cathalogus skal forblive (naar han vil) i hans Hænder, eller staae til hans frie Disposition. Bielaget Littera A. giver formodentlig tilstrækkelig Oplysning om denne Articul.

De derimod efter følgende 2den § anførte, og efter Lunnums Død til Academiet bestemmte Penge skal paa nys anførte Fald (at nemlig Regiments Chirurgus Giesemann ikke efter sin Tour indtræder som Professor og første Hospitals Chirurg i Academiet) ikke heller falde til Academiet, men deeles i Tre Deele, hvoraf 1/3 Deel til St. Petri Kirkes fattige Pigers Skole, den anden 1/3 Deel til Land Inspekteur Ravns Børn, og den sidste 1/3 Deel til Klokker Hr. Lyster ved Hellig Geistes Kirke i Kiøbenhavn, hans Børn skal udbetales.

§ 2. Da min Broderdatter Charlotte Margaretha, som har været gift med Forpagter Lunnum, og som i ovenmeldte mit Testaments 7de § tales om, allereede ved Døden er afgangen: saa falder naturligviis den heele § bort, og gaaer ud af Testamentet; men da Lunnum for nærværende Tiid er i en meget trængende Forfatning, og i Betragtning, at han har havt min Broderdatter til Kone: saa bestemmer jeg herved 2400rd, skriver Fiire og Tyve Hundrede Rigsdaler, som efter min Død skal sættes i Oberformynderiet, og heraf skal bemeldte Lunnum nyde Renterne, saa længe han lever, men efter hans Død skal denne Capital af 2400rd falde til det Kongelige Chirurgiske Academie, dog blot og alleene under og paa de i forestaaende 1ste § anførte Vilkaar og Betingelser.

. . . .

Denne Extract, hvis Rigtighed vi som indsatte Executores testamenti og Skifte Commissarier herved bevidner, meddeeles det Kongelige Chirurgiske Academie paa slet Papier og uden Betaling under vores Hænder og hostrykte Signeter.

C. Schive (L. S.) A. Grønlund (L. S.)

(Afskrift i Kvæsturens Arkiv.)

Lassons Rejsestipendium.

T. Hofmans Efterr. om de af P. Lasson stift. Legater S. 66—77, H. Hofmans Fund. I. S. 203—4, Badens Univ. Journal f. 1794 S. 68—82, Engelstofts Annaler f. 1812 S. 201—2, Scheels Koll. og Stip. S. 93—96.

Ved Testament af 9. Decbr. 1679 fastsatte Justitsraad og Hojesteretsassessor, Lic. juris. Peder Lasson og Hustru Magdalena Pedersdatter, at der, blandt flere Legater til offentlig Brug, skulde funderes en Kapital paa 10 000 Rdl. Sp. som Rejsestipendium for Studerende. Justitsraad Lasson havde vel efterladt sig et Udkast til Fundationer for sine Stiftelser*); men da disse ikke før hans Død vare komne i Stand, forfattede Arvingerne under 16. Juni 1713 en Fundats for Rejsestipendiet, hvilken under 19. Marts 1714 blev stadfæstet af Kongen. Efter det af Justitsraad Lasson udarbejdede Udkast til Fundatsen skulde saavel nærværende Legats Kapital som det af

*) Trykte i T. Hofmans „Efterretninger om de af P. Lasson stiftede Legater" S. 66—73 og 78—83.

ham stiftede Legat for en Student fra Randers Skole indbetales til Universitetet; men da Konsistorium for Overtagelsen af disse Legater stillede Betingelser, som Arvingerne ikke vilde gaae ind paa, blev det ved Fundatsen bestemt, at Kapitalens Bestyrelse skulde overdrages til den af Stifterens Beslægtede, som blev Overdirektør for Stipendiet. Dette vedvarede indtil Aaret 1837. Da imidlertid den daværende Overdirektør befandtes at være uvederhæftig, foranledigede Direktionen for Universitetet og de lærde Skoler, at Kapitalen blev afgivet til Universitetet. Denne -- der i Fundatsen var angivet til 12 333 Rdl. 2 Mk. Kroner — havde i Forbindelse med det af Justitsraad Lasson stiftede Legat for en Student fra Randers Skole, oprindelig stort 325 Rdl. Sp., ved Udgangen af Aaret 1810 udgjort noget over 17 000 Rdl. Da Kapitalerne overgaves til Universitetet, udgjorde de imidlertid kun 8500 Rdl. Sølv i kgl. Obligationer, der ifølge kgl. Resol. 8. Sept. 1837 blev delt mellem begge Legater i Forhold til ethverts Størrelse efter Fundatserne.

Den aarlige Rente af Rejsestipendiet deles mellem „2 eller flere*) skikkelige Studiosis som efter flittig Examen befindes i deres Studeringer (af hvilken Facultæt enhver og er, og meest inclinerer til), saaledes grundede, at de kand formodes dennem lovligen og vel, at kunde fortsætte til at studere Udenlands i Tre Aar, helst om samme Personer ikke ere af den Formue, at de beqvemmeligen sig af egne Midler kand underholde“. Justitsraad Lassons Paarørende have Forret til Legatet, naar de opfylde disse Betingelser. Efter dem skulle de, som ere fødte i Stifterens Fødeby Randers „af ærlige ægte Forældre og selv findes Skikkelige og Duelige“, være nærmest til at nyde Stipendiet. „Ere ingen af disse, da maae det undes andre skikkelige og i deres Studeringer vel grundede Personer, som ere fødde af ærlige ægte-Forældre indfødde Danske Folk.“ Ifølge Fundatsens § 8 skal der for Stipendiet være en Overdirektør, der efter Fundatsens § 9, jfr. kgl. Resol. 8. Sept. 1837, udnævner Stipendiaterne. Denne skal være den af Justitsraad Lassons „Brødre-Børn, eller Søstre-Børn og Afkom, som haver høyeste Grad fra Doctoris til Baccalaurei Grad, fører ogsaa et ustraffeligt Levnet, og om fleere af dennem haver lige høy Grad, da den, som først er promoveret, og saa fremdeles hos deres Børn og Afkom, som ere boende i Dannemark og fornemmelig i Kiøbenhavn; Hvilken Ober-Director af samtlige den Sal. Mands Arvinger denomineres, saa fremt, som hannem ellers Ober-Directionen skal betroes“. Naar en Overdirektør er afgaaet ved Døden, bliver Stifterens Familie

*) Jfr. nedenfor om den ved kgl. Resol. 8. Sept. 1837 og 31. Maj 1869 heri skete Forandring.

hver Gang af Eforus at indkalde ved en offentlig Bekjendtgjørelse med 12 Ugers Varsel, for at Vedkommende kan gjøre sin Udnævnelsesret gjældende. Melder Ingen sig, som i Overensstemmelse med Fundatsen er kvalificeret til at være Overdirektør, bliver for den Gang Udnævnelsen til Stipendiets Nydelse at udøve af Konsistorium. Overdirektøren skal efter Fundatsens § 9 „nævne og præsentere" dem, som maa nyde Stipendiet, for Konsistorium, dog saaledes, at han har, „i fald nogen Person skulde findes udygtig, da at præsentere en anden i hans Sted". Med Hensyn hertil bemærkes, dels, at Retten som Overdirektør ikke har været udøvet siden 1848, dels at ifølge Kons. Skr. 6. April 1839 skulle de i Univ. Fund. 7. Maj 1788 Kap. VI § 2 Nr. 10, jfr. Nr 9, indeholdte Regler for Uddelingen af Rejsestipendier i Almindelighed ogsaa være anvendelige paa dette Legat. Stipendiaten skal give sin „skriftlige Revers med Eed bekræftet", i hvilken han udtaler: — — — — „thi lover jeg N. N. at anvende samme aarlig Stipendium paa mine flittige Studeringer Udenlands, ikke til nogen anden Brug, saasom jeg for Gud og enhver vil være bekiendt; Lover og derhos, at om Gud mig i Fremtiden Evne beskiærer, vil jeg giøre mod en anden skikkelig vedtørftig Person, ligesom mig nu af fornævnte Peder Lasson vederfares, mindre eller meere efter min Leylighed, saasom jeg agter for Gud med en god Samvittighed at forsvare". Dersom Stipendiaten misbruger Stipendiet og er forsømmelig i sine Studeringer eller uskikkelig i sit Levned, skal han strax miste det „og om han haver nogen Formue, da skal han igien erstatte og betale hvis han deraf haver oppebaaret".

Efter kgl. Resol. 8. Sept. 1837 skulde der kun uddeles en Portion af Legatet med Renten af 6000 Rdl., og det Øvrige oplægges, indtil dette havde naaet sin oprindelige Størrelse. Dette skete i Aaret 1869, saa at der altsaa da vilde kunne udbetales 2 Rejsestipendier. Da imidlertid disse hvert for sig maatte anses for smaa til at fyldestgjøre Legatets Øjemed, blev det ved kgl. Resol. 31. Maj 1869 efter Konsistoriums Indstilling bifaldet, at de tvende Rejsestipendier maatte sammensmeltes til et. Den Overdirektøren ved Fundatsens § 9 tillagte Godtgjørelse for hans Ulejlighed med Bestyrelsen er bortfaldet ved kgl. Resol. 8. Sept. 1834, der ogsaa har hævet den i Fundatsens § 12 indeholdte Bestemmelse om, at en vis Kapital skulde henstaae, for at dennes Renter kunde anvendes til at „undsætte Stipendiarios."

Rejsestipendiets Kapital udgjorde d. 1. Jan. 1889 26 313 Kr. 91 Ø.

Den aarlige Rente, der kan uddeles som Rejsestipendium, udgjør 1019 Kr. 66 Ø.

Bilag. Nr. 1. Fundation til et udenlandsk Reisestipendium, stiftet af Justitsraad Peder Lasson og hans Hustrue sal. Magdalena Peders-Datter

Vi Friderich den Fierde af Guds Naade Konge til Dannemark og Norge, de Venders og Gothers, Hertug udi Slesvig, Holsten, Stormarn og Ditmersken, Greve udi Oldenborg og Delmenhorst etc.

Gjøre alle vitterligt, at eftersom hos Os allerunderdanigst er bleven ansøgt og begiert, vores Allernaadigste Confirmation paa efterskrevne Fundatz, lydende Ord efter anden som følger:

Saasom Justice-Raad Peder Lasson og hans Hustrue Sal. Magdalena Peders-Datter til Guds Ære og det Gemeene beste, og særdeles til den Studerendes Ungdoms Forfremmelse, iblandt andre Christelige Stiftelser gudeligen haver besluttet at fundere til Tvende eller fleere Personer til Deres Studeringers Fortsættelse Udenlands, Capital 10 000 Rdlr. Specie, som formedelst nogle Aars indkomne og tillagde Renter, saavelsom Lagien paa Specierne à 8 ß paa Stykket, efter Kongelig Allernaadigste Resolution af 3die Junii 1707 nu bedrager sig til Capital 12 333 Rdlr. 2 Mrk., hvilket velbem. Sal. Menniskers Christelige Forset i Deres levende Live ey er bragt til Execution, og derfore tilkommer Os velbemeldte Sal. Peder Lassons Arvinger at stille det i Verk; Saa ville Vi udi den Allerhelligste Trefoldigheds Navn, til hans udødelige Navns Ære, det gemeene Beste, og velbemeldte Sal. Mennisker til en Christelig Amindelse af deres efterladte Midler have funderet og stiftet, saasom Vi og hermed funderer og stifter den Capital 12 333 Rdlr. 2 Mrk. til Tvende eller fleere studerende Personers Hielp, deres Studeringer dermed paa fremmede Academier at fortsætte, og det med efterskrevne Vilkaar.

1) Skal Renten af forskrevne Capital 12 333 Rdlr. 2 Mrk. Kroner, som Aarlig til hver 11 Junii indkommer og efter seeneste derom udgangne Kongelig Forordning, samt hans Kongelige Majestæts derpaa grundede Allernaadigste Resolution af 3die Junii 1707 beregnet 5 pro Centum bedrager sig 616 Rdlr. 4 Mrk. undtagen hvis Ober-Directori deraf kand tilkomme, som i den 9de Art. meldes, Aarlig giver*) 2 eller flere skikkelige Studiosis som efter flittig Examen befindes i deres Studeringer (af hvilken Facultæt enhver og er, og meest inclinerer til), saaledes grundede, at de kand formodes dennem lovligen og vel, at kunde fortsætte til at studere Udenlands i Tre Aar, helst om samme Personer ikke ere af den Formue, at de beqvemmeligen sig af egne Midler kand underholde.

2) Dersom nogen af dem som ere Sal. Justice-Raad Peder Lasson Paarørende, og findes saaledes qvalificerede som i den første Post er meldet, begierer at nyde foreskrevne Stipendium, da skal det Dennem fremfor alle andre bevilges og forundes; Findes ingen af disse, da skal de som ere føde udi Sal. Peder Lassons Føde-Bye Randers, af ærlige ægte Forældre og selv findes Skikkelige og Duelige, være nærmest til at nyde bemelte Stipendium. Ere ingen af disse, da maae det undes andre skikkelige og i deres Studeringer vel grundede Personer, som ere fødde af ærlige ægte - Forældre indfødde Danske Folk.

3) Af foreskrevne Stipendio nyder enhver Stipendiarius Aarligen i Tre Aar 287 Rdlr. 3 Mrk. i Kroner.

4) Enhver som skal nyde samme Stipendium skal, naar det hannem tilsiges, give Ober-Directori sin skriftlige Revers med Eed bekræftet, at han af yderste Evne vil anvende det til den Brug og Ende, som det hannem gives, og om Gud i fremtiiden giver ham Evne, vil han giøre imod andre skikkelige og nødtørftige Personer det, som hannem selv nu vederfares meere, eller mindre efter sin Formue og Leylighed, som han agter med en god Samvittighed for Gud at forsvare, og det efter den salig Mands egenhendige efterladte Concept.

5) Ingen, hvo det og være kand, maae nyde dette Stipendium længere enn i Tre Aar.

*) formentlig: gives.

6) Skulde nogen som nyder samme Stipendium bortdøe, forfremmes, eller i andre Maader miste det, førend Tre Aar er til Ende, da skal en anden dertil nevnes, som herefter meldes.

7) Skulde nogen som nyder samme Stipendium misbruge det, og lader sig finde enten forsømmelig i sine Studeringer eller uskikkelig i sit Levnet, da skal han strax miste det, og om han haver nogen Formue, da skal han igien erstatte og betale hvis han deraf haver oppebaaret.

8) Ober-Director over dette Stipendium skal efter Sal. Justice-Raad Lassons Anordning være den af hans Brødre-Børn, eller Søstre-Børn og Afkom, som haver høyeste Grad fra Doctoris til Baccalaurei Grad, fører ogsaa et ustraffeligt Levnet, og om fleere af dennem haver lige høy Grad, da den som først er promoveret, og saa fremdeles hos deres Børn og Afkom, som ere boende i Dannemark og fornemmelig i Kiøbenhavn; Hvilken Ober-Director af samtlige den Sal. Mands Arvinger denomineres, saa fremt, som hannem ellers Ober-Directionen skal betroes, men i deres Mangel bliver Directionen hos Biskoppen over Siællands Stift og den øverste Borgemester udi Kiøbenhavn.

9) Ober-Directoris Pligt skal være: At nævne og præsentere de Personer som efter denne Fundatzes Anden Post maa nyde dette Stipendium, som forskikker dem til Inspectores at examineres, eller lade examinere, og i fald nogen Person skulde findes udygtig, da at præsentere en anden i hans Sted, og naar de af Inspectoribus ere approberede; At Ober-Director da tager deres Revers med Eed bekræftet saaledes, og udi den Form, som Sal. Fundator selv i sin Concept haver opsat, og som i denne Fundatzis Fierde Post meldes. Saa skal og Ober-Director ogsaa holde Bog over alt det, som ved dette Stipendium passerer, og see derhen, at den i alle Maader efter Fundatzen og den Salig Testatoris Intention omgaaes, for hvilken Umage og møye Ober-Director Aarlig til hver 11 Junii nyder efter Hans Majestæts Allernaadigste Resolution af 3 Junii 1707 Fierde Art. Renten af Opgields Pengene nemlig 8 sk. af hver Rigsdaler som Aarlig bedrager sig 41 Rdlr. 4 Mrk.

10) Inspectores Stipendii skulle efter salig Justice-Raad Lassons Intention have været Rector og Professores paa det Kongelige Universitet i Kiøbenhavn, men som de ved deres Besvaring af 20 April 1707 da samme Inspection af Sal. Geheime-Raad Niels Benzon, som den nærmeste Ober-Director Stipendii (om Gud havde sparet ham Livet) var dennem tilbuden, ey vilde antage ovenbemeldte Stipendium uden paa visse af dem foreslagne Conditioner, saa haver den Sal. Mands Arvinger, hvilke tilkommer efter hans Sal. Frues Død, at giøre derom den Anstalt efter Tiidens Tilstand, som de best eragte og forsvarligt er, formaaet Høyædle og Høyærværdige Hr. Christen Worm, Biskop over Siællands Stift, Consistorial-Raad, S. S. Theologiæ Professorem et Facultatis Theologicæ Decanum, samt Velædle og Velbyrdige Anders Jacobsen, Kongelig Majestæts Justice-Raad og Borgemester i Kiøbenhavn, tilligemed deres Efterkommere og Successores in Officio, at paatage sig ovenbemeldte Stipendii Inspection med saadanne Vilkaar, at de tillige med Ober-Director haver nøye Opsyn at denne Fundatz kand holdes i alle sine Ord, samt see til at Ober-Director forvalter Capitalen forsvarligen, opsiger Hoved-Stolen frem og frem, saa ofte han det for godt befinder, og igien mod nøyagtig Forsikring, Pant, eller Forlovere paa Rente udsætter, saasom dog Ober-Director og hans Arvinger til Capitalen bliver ansvarlige i alle Maader, og Inspectores eller deres Arvinger for ald Ansvar til den aldeles ere frie og forskaanet. Ober-Director derforuden imodtager og udgiver Renten aarlig den 11 Junii i rette Tid, og derover en sær Bog holder, udi hvilken denne Fundatz og Gields-Brevene paa fornævnte Capital skal anskrives, saa og deres Navne som nyder samme Stipendium, og tilkommer Inspecteurerne iligemaade at have til deres Efterretning en Bog over oftbemeldte Stipendii Administration, hvilke Bøger nu og herefter bekostes af Ober-Directore, som pligtig er at lade Inspecteurerne see sin Bog, naar og saa tidt det af dem begiæres.

11) Obligationerne paa Capitalen, som nu udi en Obligation af 15 Decbr 1710 er bestaaende hos Hans Majestæt (hvilken saa ofte den opsiges og igien

udsettes, skal Inspecteurerne tilkiendegives) være og forblive udi Ober-Directoris Giemme, som derimod giver Hans Høyærværdighed Hr. Biskoppen og den Øverste Borgemester en Revers, naar det af dem forlanges.

12) Og paa det Stipendiarii ey skal lide nogen Mangel, i Fald Renterne et Aar, enten mod Forhaabning udeblev, eller og ey i rette Tiider indkom, skal hos Ephorum Stipendii efter den Skik og Maade, som ved andre Fundatzer brugelig er, stedse være og forblive 375 Rdlr. 1 Mrk. 6 Skl. Kroner, som hos hannem og Successores i Directionen idelig uden Rente bliver bestaaende, deraf at undsætte Stipendiarios, naar fornødent giøres, og igien at ind-cassere dennem af Renterne, naar de indkommer. Til Stadfæstelse haver Vi denne Fundatz, som er grundet paa Sal. Justice-Raad Peder Lassons egen Concept eller Udkastning, med vore Hænder undertegnet og med vore Signeter forseglet.

Kiøbenhavn den 16 Junii 1713.

C. W. Worm. A. Jacobsen.

Efter givne Fuldmagt til Vitterlighed efter Begiæring paa min Søster-Søn Msr. Ole von Lassons Vegne mig og mine upræjudicerlig.

J. Worm.

Som Director og Arving underskrives af

Matthias Poulson. P. Bentzon.

Efter given Fuldmagt af endeel af Arvingerne.

C. Skavenius.

Underskrives som en Arving efter min Moders Morbroder Sal. Justice-Raad Peder Lasson paa egne, Søskendes og nogle mine umyndige Moster-Børns Vegne, og som den fulde Capital til Legatomet er kommen udaf den sal. Mands Sterboe (!), saa er jeg, mine Arvinger og de som underskrives for, ey i nogen Maade pligtig til videre Legatomets Svarelse.

H. Benson.

Da ville Vi bemeldte Fundatz udi alle dens Ord, Clausuler og Puncter, saasom den her oven indført findes, Allernaadigst have confirmeret og stadfæstet, saa og hermed confirmerer og stadfæster, bydendes Alle og Enhver derimod eftersom foreskrevet staaer at hindre, eller i nogen Maade Forfang at giøre, under vor Hyldest og Naade. Givet paa vort Slot Kiøbenhavn den 19 Mart. 1714.

Under Vor Kongelige Haand og Zignet.

Friderich R.

(L. S.)

(Eforiprot.)

Nr. 2. De som nyder dette Stipendium skal til Ober-Directori give følgende Forskrivning, som er efter Fundatoris egen Formular:

Som Peder Lasson, Kongel. Majestts. Justice-Raad og Assessor udi Høyeste-Ret, haver forundt mig et af hannem stiftet Stipendium for studerende Ungdom Udenlands, at jeg det maa nyde Tre samfulde Aar, nemlig fra St. Hans Dag Mid-Sommer Aar ..... til Aarsdagen .... hver Aar ..... Rdlr. som da til min Fuldmægtig N. N. kan leveres; thi lover jeg N. N. at anvende samme aarlig Stipendium paa mine flittige Studeringer Udenlands, ikke til nogen anden Brug, saasom jeg for Gud og enhver vil være bekiendt; Lover og derhos, at om Gud mig i Fremtiden Evne beskiærer, vil jeg giøre mod en anden skikkelig vedtørftig Person, ligesom mig nu af fornævnte Peder Lasson vederfares, mindre eller meere efter min Leylighed, saasom jeg agter for Gud med en god Samvittighed at forsvare. Til Bekræftelse haver jeg dette med egen Haand underskreven.

N. N.

(Eforiprot.)

Nr. 3. **Kgl. Resol.** af 8 Sept. 1837, hvorved bifaldes:

1) at de nu i Behold værende Kapitaler, tilhørende de tvende af afgangne Højesteretsassessor, Justitsraad og Licentiatus juris Peder Lasson i sin Tid stiftede Legater ved Kjøbenhavns Universitet, det ene til Hjælp for tvende udenlands rejsende Studerende, det andet til Understøttelse for en fra Randers lærde Skole dimitteret Studerende — hvilke nu udgjøre et Beløb af 8500 Rdlr. Sølv i kongelige Obligationer —, maa for Fremtiden inddrages under Universitetskvæsturen;

2) at den Overdirektoren ved Fundatserne tillagte Ret til at udnævne de Studerende, som skulle nyde Godt af begge Legaterne, forbliver ham ubeskaaret;

3) at det bliver at iagttage, at naar en Overdirektor ved Døden er afgaaet, Fundators Familie da hver Gang indkaldes ved en særskilt Bekjendtgjørelse i de offentlige Tidender, for at Vedkommende derefter kan gjøre sin Denominationsret gjældende. Skulde i saa Tilfælde Ingen af Fundators Familie, som i Overensstemmelse med Fundatsen er kvalificeret til at være Legaternes Overdirektor, melde sig inden den i Bekjendtgjørelsen bestemte Termin, da bliver, for den Gang, Denominationen til Stipendiets Nydelse at udøve af Konsistorium ved Kjøbenhavns Universitet;

4) at begge Legaterne, mellem hvilke den nu i Behold værende Formue bliver at fordele i Forhold til ethverts oprindelige Størrelse efter Fundatserne, at anvende paa den Maade, at Renten af 6000 Rdlr. Sølv bliver, under de i Fundatsen foreskrevne Betingelser, at tildele *en* Studerende som Rejsestipendium, og Renten af 200 Rdlr., ligeledes i Overensstemmelse med Fundatsen, at tildele en Studerende fra Randers Skole, hvorimod begge Legaternes respektive overskydende Beløb bliver henstaaende, for ved Oplæg af de aarlige Renter, efter Fradrag af den Kvæsturen i Følge kgl. Resol. 28 Oktober 1825 for Administrationen tilkommende $^{1}/_{4}$ pro Cto af den samlede Legatkapital, at opvoxe indtil Legaternes oprindelige Beløb af respektive 12 333 Rdlr. 2 ℔ i Kroner og 430 Rdlr. i Kroner, med Tillæg af den ved Forordningen af 23 November 1737 bestemte Agio paa Kroner, $6^{1}/_{4}$ pro Cto, altsaa et Beløb af omtrent 13 104 Rdlr. Sølv for Rejsestipendiet, og omtrent 457 Rdlr. Sølv for det andet Legat, derved kan være opnaaet, hvorefter da de fulde aarlige Renter, efter Fradrag af oven nævnte $^{1}/_{4}$ pro Cot, ville blive at uddele, hvad Rejsestipendiet angaaer, til tvende Studerende; samt

5) at den i §§ 9 og 5 af Fundatserne indeholdte Bestemmelse, at af en vis Del af Kapitalerne de aarlige Renter skulle tilkomme Overdirektor, som Godtgjørelse for hans Ulejlighed med Bestyrelsen, saavelsom den Bestemmelse, at en Kapital af 375 Rdlr. 22 ß i Kroner skulde henstaae, for at Renterne deraf kunde anvendes alene til at „undsætte Stipendiarii“, maa som ikke længere passende, aldeles bortfalde*).

(Univ. Arkiv.)

Nr. 4. **Kons. Skr.** af 6. April 1839 til Eforus for det Lassonske Rejsestipendium, hvorved udtales, med Hensyn til den i kgl. Resol. 8. Sept. 1837 under Nr. 3 bestemte Bekjendtgjørelse angaaende Vakance i Overdirektørposten, at Konsistorium formener, at den bør foranstaltes af Legatets Eforus, at den ifølge Lovgivningens Analogi bør indføres i den Berlingske Tidende og Adresseavisen, samt at Varselet bør være 12 Uger. Endvidere udtales, at i Medfør af Univ. Fund. 7. Maj 1888 Kap. VI § 2 Nr. 10 bør de i Fundatsen indeholdte Regler for Uddelingen af Rejsestipendier i Almindelighed ogsaa være anvendelige paa dette Legat, og at derfor Bestemmelsen i

*) Selmers Aarb. f. 1837 S. 109—115.

Legatets Fundats maa anvendes i Overensstemmelse med Universitetsfundatsens Kap. VI § 2 Nr. 9.*)

(Kons. Kopibog.)

Nr. 5. **Kons. Skr.** af 27. Aug. 1844 til Kvæstor, hvorved — i Anledning af en Indstilling fra Eforus for de Lassonske Legater om, at disse Legaters Kapitaler, i Medhold af kgl. Resol. 8. Sept. 1837, maatte adskilles i Universitetets Hovedbøger — denne anmodes om at foranstalte, at Kapitalerne fordeles saaledes, at der tillægges Rejsestipendiet 9021 Rdlr. 31 Sk. og Legatet til Understøttelse for en fra Randers lærde Skole dimitteret Studerende 308 Rdlr. 57 Sk., hvoraf 300 Rdlr. ansættes som rentebærende Kapital og 8 Rdlr. 57 Sk. som kontant Beholdning.**)

(Univ. Arkiv.)

Nr. 6. **Underv. Min. Skr.** af 2. Marts 1849 til Konsistorium findes trykt under Rosenkrantz's Rejsestipendium.

Nr. 7. **Underv. Min. Skr.** af 12. Maj 1849 til Konsistorium, hvorved — i Anledning af en Indstilling fra Konsistorium om, at Ministeriets Skrivelse af 2. Marts s. A. maatte anvendes paa det Lassonske Rejsestipendium saaledes, at Legatet udbetales til vedkommende Stipendiat for det første Aar, uagtet Rejsen først tiltrædes henimod Aarets Slutning, og at den i Juni Termin forfaldende Portion udbetales til den Bortrejste som for andet Rejseaar — bifaldes, da Stipendiet, der udbetales i hver Juni Termin for et helt Aar og regnes fra St. Hansdag til St. Hansdag, efter Efori Opgivende er tilfaldet den paagjældende Stipendiat i Juni Termin 1848, og da Stipendiaten, efter hvad Efori Skrivelse endvidere indeholder, maa antages i sidst afvigte Maaned eller inden Udløbet af den Tid, for hvilken den første Stipendieportion løber, at have tiltraadt sin Rejse, at Stipendiet udbetales Stipendiaten for det første Aar, uagtet Rejsen af ham først er tiltraadt henimod Aarets Slutning, og at den i Juni Termin indeværende Aar forfaldende Portion af Legatet udbetales den Bortrejste som for andet Rejseaar.***)

(Univ. Arkiv.)

Nr. 8. **Kgl. Resol.** af 31. Maj 1869, hvorved bifaldes, at den fundatsmæssige og ved kgl. Resol. 8. Sept. 1837 gjentagne Bestemmelse for det af afg. Højesteretsassessor, Justitsraad og Lic. juris Peder Lasson i sin Tid stiftede Universitetslegat til Hjælp for tvende udenlands rejsende Studerende, om Legatets Uddeling til 2 Studerende maa forandres derhen, at de tvende Rejsestipendier for Fremtiden sammensmeltes til et.†)

(Univ. Arkiv.)

Nr. 9. **Kons. Skr.** af 5. Juli 1869 til Eforus for Lassons Legat, hvorved meddeles, at de 2de Rejsestipendier, der nu ifølge kgl. Resol. 31. Maj d. A. ere sammensmeltede til et, udbetales i Aarets tvende Terminer, hver Gang med Halvdelen.††)

(Univ. Arkiv.)

Nr. 10. **Kons. Skr.** af 18. Okt. 1871 til Eforus for Lassons Rejsestipendium, hvorved meddeles Tilladelse til, at cand. jur. N. N. — der i Juni 1869 erholdt Rejsestipendiet for 3 Aar, derpaa allerede i Marts 1871 vendte tilbage og i Efteraaret s. A. ansøgte om at maatte nyde Stipendiet i det tredie Aar til en paatænkt Fortsættelse af Rejsen — maa oppebære Stipendiet for

*) Selmers Aarb. f. 1839 S. 104.
**) Selmers Aarb. f. 1844 S. 72.
***) Lindes Medd. f. 1849—56 S. 808—809.
†) Univ. Aarb. f. 1864—71 I S. 555—56.
††) Univ. Aarb. f. 1864—71 I S. 555—56.

Juni 1871, naar han har tiltraadt Rejsen, saavelsom Resten i Dec. s. A., naar han forpligter sig til at forlænge sit Ophold i Udlandet en antagelig Tid ind i det nye Aar. *)

(Univ. Arkiv.)

Lassons Legat til en Student fra Randers Skole.

T. Hofmans Efterr. om de af P. Lasson stiftede Legater S. 78—83, Engelstofts Annaler f 1810 II S. 105—111, Scheels Koll. og Stip. S. 96—97.

Stifterne af Lassons Rejsestipendium, Justitsraad, Højesteretsassessor, Lic. juris Peder Lasson og Hustru Magdalena Pedersdatter skjænkede ved deres Testament af 9 Decbr. 1679, jfr. foran S. 356, ogsaa 325 Rdl Sp. som Stipendium for en Student fra Randers Skole. Da dette Legat har delt Vilkaar med Rejsestipendiet, kan med Hensyn til dets Historie henvises til Fremstillingen om sidstnævnte Stipendium. I Aaret 1837 kom det ind under Universitetets Bestyrelse; dets Kapital, der i den af Arvingerne under 16. Juni 1713 forfattede Fundats (stadfæstet af Kongen den 19. Marts 1714) var angivet til 430 Rdl. Kroner, var da kun 200 Rdl., jfr. kgl. Resol. 8. Sept. 1837. Legatets aarlige Rente tildeles „en fattig Person een efter anden, som fra Randers Skole til Kiøbenhavns Universitet fremskikkes med rigtig Testimonio baade om sin Skikkelighed og Nødtørft til Underholdnings Hielp". Justitsraad Lassons Paarørende have under lige Vilkaar Fortrin. Dersom ingen herefter kvalificeret Student afgaaer fra Randers Skole, oplægges Renten. Med Hensyn til Udnævnelsen af Stipendiater samt Legatets Administrationsforhold gjælder, hvad der er anført om Rejsestipendiet. Legatet bortgives for Tiden af Konsistorium. Efter kgl. Resol. 8. Sept. 1837 skulde aarlig kun uddeles Renten af 200 Rdl., indtil Legatet havde naaet sin oprindelige Størrelse af 430 Rdl. Dette skete i Aaret 1870.

Legatets Kapital udgjorde den 1. Jan. 1889 ..... 929 Kr. 68 Ø. Af Renten uddeles aarlig en Portion paa 36 Kr. 02 Ø.

Bilag. Nr. 1. Fundation til en Deposituro af Randers Skole, stiftet af Justice-Raad Peder Lasson og hans Hustrue Sal. Magdalena Peders Datter.

Vi Friderich den Fierde af Guds Naade Konge til Dannemark og Norge etc. etc. Giøre alle vitterligt, at eftersom hos Os allerunderdanigst er bleven ansøgt og begiert Vores Allernaadigste Confirmation paa efterskrevne Fundatz, lydendes Ord efter andet som følger:

Saasom Justice-Raad Peder Lasson og hans Hustrue, Sal. Magdalena Peders Datter, til Guds Ære og det gemeene Beste, og særdeeles til den studerende Ungdoms Forfremmelse iblandt andre Christelige Stiftelser gudeligen haver besluttet at fundere til en flittig Person fra Randers Skole til Underholdnings Hielp, naar han fra bemeldte Skole til Kiøbenhavns Universitet er fremskikket, den Capital 325 Rdlr. in Specie, som efter hans Majestæts

*) Univ. Aarb. f. 1871—73 S. 123.

Allernaadigste Resolution af 3. Junii 1717 og denne Fundatzes 5te Art. bedrager sig til Capital 430 Rdl. Kroner, hvilket velbemeldte Sal. Menniskers Christelige Forsæt i deres levende Live ikke er bragt til Execution, og derfore tilkommer os velbemelte Sal. Peder Lassons Arvinger at stille i Verk; Saa ville Vi udi den allerheldigste [sic!] Trefoldigheds Navn til hans udødelige Navns Ære, det gemeene Beste, og velbemelte Sal. Mennisker til Christelig Amindelse af deres efterladte Midler have funderet og stiftet, som Vi og hermed funderer og stifter den Capital 430 Rdlr. Kroner til en skikkelig Persons Underholdning, fra Randers Skole, og det med efterfølgende Vilkaar:

1.) Skal Renten af forskrevne Capital 430 Rdlr. Croner, som aarlig til hver 11 Juni indkommer, og efter seeneste derom udgangne Kongelige Forordning og hans Kongelige Majestæts derpaa grundet Allernaadigste Resolution af 3 Junii 1707, beregnet til 5 pro Cent, bedrager sig 21 Rdlr. 3 Mrk. Kroner, de 9 Mrk. undtagen, som Ober-Directori efter den 5 Art. Indhold for sin Møye tilkommer, aarlig gives en fattig Person een efter anden, som fra Randers Skole til Kiøbenhavns Universitet fremskikkes med rigtig Testimonio baade om sin Skikkelighed og Nødtørft til Underholdnings Hielp, indtil han faaer frie Kost.

2.) Dersom nogen af dem, som ere Justice-Raad Lasson paarørende, og findes flittige og skikkelige og behøver dette Stipendium, og det begierer, skal den samme Person, frem for andre, bevilges og forundes.

3.) Fremskikkes ingen saadan hvert Aar fra Randers Skole til Kiøbenhavns Universitet, som forhen i denne Fundatzes 1ste og 2den Post er ommelt, da skal Renten oplegges til samme Brug, naar behov giøres, dog skal Ober-Director eller Successores ey være forbundne at svare nogen Rente af hvis i saa Maade oplagt vorder, førend han eller de samme vel paa Rente kand faae udsat.

4.) Ober-Director over dette Stipendium skal, efter Sal. Justice-Raad Lassons Anordning, være Den af hans Brødre-Børn eller Søstre-Børn, og Afkom, som haver høyeste Grad fra Doctoris til Baccalaurei Grad, fører ogsaa et ustraffeligt Levnet; og om fleere af dennem haver lige høy Grad, da den, som først er promoveret, og saa fremdeles hos deres Børn og Afkom som ere boende i Dannemark, og fornemmelig i Kiøbenhavn, hvilken Ober-Director af samtlige den Sal. Mands Arvinger denomineres, saafremt som hannem ellers Ober-Directionen skal betroes, men i Deres Mangel bliver Ober-Directionen hos Biskoppen over Siællands Stift og den øverste Borgemester i Kiøbenhavn.

5.) Ober-Directoris Pligt skal være, at nævne den Person, som efter denne Fundatzis 1ste og 2den Art. kand nyde dette Stipendium, hvilken Person, naar han af Professorerne er examineret, og ved Depositz dygtig kiendt, bekommer af Ober-Directore et Aars Rente af Fundatzens Capital, og skal Ober-Director holde Bog over alt det, som ved dette Stipendio passerer, og see derhen, at dermed i alle Maader efter Fundatzen og den Sal. Testatoris Intention omgaaes; For hvilken Møye Ober-Director aarlig til hver 11te Junii bekommer, efter Hands Majsts Allernaadigste Resolution af 3 Junii 1707 dens 4 Artikul, Renten af Opgields Pengene, som aarlig bedrager sig til 1 Rdlr. 3 Mrk.

6.) Inspectores Stipendii skulle efter Sal. Testatoris Intention have været Rector og Professorerne ved det Kongelige Universitet i Kiøbenhavn, men som de ved deres Besvaring af 20 April 1707, da samme Inspection af Sal. Hr. Geheime-Raad Niels Benzon, som den nærmeste Ober-Director Stipendii, (om Gud havde sparet ham Livet) var dem tilbuden, og ville ey antage dette Stipendium, uden paa visse af dem foreslagne Conditioner, saa haver den Sal. Mands Arvinger, hvilke tilkommer efter hans Sal. Frues Død, at giøre derom den Anstalt efter Tiidens Tilstand, som de best eragter, og forsvarligt er, formaaet Høyædle og Høyærværdige Hr. Christen Worm, Biskop over Siællands Stift, Consistorial-Raad, S. S. Theologiæ Decanum, samt Velædle og Velbyrdige Anders Jacobsen, Kongelige Majestæts Justice-Raad og Borgemester her udi

Kiøbenhavn, tilligemed deres Efterkommere og Successores in Officio, at paatage sig dette Stipendii Inspection med saadan Vilkaar, at de tilligemed Ober-Directore haver nøye Opsyn, at denne Fundatz kand holdes i alle sine Ord, samt vel see til, at Ober-Director forvalter Capitalen forsvarligen, opsiger Hovedstolen frem og frem, saa ofte han det got befinder, og igien mod nøyagtig Forsikring, Pandt, eller Forlovere, paa Rente udsætter, saasom dog Ober-Director og hans Arvinger til Capitalen bliver ansvarlige i alle Maader, og Inspectores og deres Arvinger for al Ansvar til den aldeeles ere frie og forskaanede. Ober-Director derforuden imodtager og udgiver Renten aarlig den 11 Junii i rette Tiide, og derover en sær Bog holder, udi hvilken denne Fundatz og Gields-Brevene paa Capitalen skal indskrives, saa og deres Navne, som nyder dette Stipendium, og tilkommer Inspecteurerne iligemaade at have til deres Efterretning en Bog over oftbemelte Stipendii Administration, hvilke Bøger nu, og herefter bekostes af Ober-Directore, som pligtig er at lade Inspecteurerne see samme Bog, naar og saa til det af dem begieres.

7.) Obligationen paa denne Fundatzes Capital, som udi en Obligation af 15 December 1710 er bestaaende hos Hands Majestæt, hvilken saa ofte den opsiges og igien udsættes skal Inspecteurerne tilkjende gives, være og forblive udi Ober-Directoris Giemme, som derimod giver Hr. Biskoppen og den øverste Borgemester en Revers, naar det af dem forlanges.

Til Stadfæstelse haver Vi denne Fundatz, som efter Tiidens Tilstand er grundet paa Sal. Justice-Raad Peder Lassons egenhændige Concept eller Udkastning med vore Hænder undertegnet, og med vore Signeter forseglet. Kiøbenhavn den 16 Junii 1713.

C. Worm. A. Jacobsen.

Efter Fuldmagt til Vitterlighed efter Begiering mig og mine upræjudicerlig paa min Søster-Søns Monsr. Ole von Lassens Vegne.

J. Worm.

Som Director og Arving underskrives af

Mathias Poulsen. P. Benzon.

Efter Fuldmagt af Endeel af Arvingerne.

C. Skavenius.

Underskrives som en Arving efter min Moders Morbroder Sal. Justice-Raad Peder Lasson paa egne, Sødskendes, og nogle mine u-myndige Moster-Børns Vegne; Og som den fulde Capital til Legatomet er kommet udaf den Sal. Mands Sterboe, saa er jeg, mine Arvinger, og de, som underskrives for, ey i ingen Maader pligtige til videre Legatomets Svarelse.

H. Bensen.

Da ville Vi bemelte Fundatz udi alle dens Ord, Clausuler og Puncter, saasom den her oven indført findes, Allernaadigst have confirmeret og stadfæstet, saasom Vi og hermed confirmerer og stadfæster. Forbydendes Alle og Enhver herimod eftersom forskrevet staaer at hindre, eller i nogen Maade Forfang at giøre. Givet paa vort Slot Kiøbenhavn den 14 Martii 1714.

Under Vor Kongelige Haand og Zignet.

Friderich R.

(L. S.)

(Eforiprot.)

Nr. 2. **Efori** (Professor C. T. Engelstofts) Skrivelse af 7 Marts 1849 til Konsistorium om Udnævnelsen af Stipendiater fra Randers Skole i Anledning af en Forespørgsel fra Rektor ved nævnte Skole Thortsen*).

*) Lindes Medd. f. 1849—56 S. 798.

Hvad angaaer Forespørgslen om, hvem der er Legatets Overdirektør efter Dr. J. Müllers Død, vil det være i Konsistoriums Erindring, hvorledes Legatet for Tiden er uden Overdirektør, efterat der paa lovlig Indkaldelse i den Berlingske Avis og Adresseavisen af 18 April f. A. (i Overensstemmelse med kgl. Resol. 8 Sept. 1837, Post 3, og Konsistoriums Erklæring, som findes i Selmers Aarb. f. 1839 S. 104, Nr. 9) ikke indstillede sig Nogen af den Lassonske Familie for at modtage Overdirektionen, ligesom det ej heller vides, at Nogen for Tiden kunde indstille sig med de Kvalifikationer, som Fundatsen kræver. Konsistorium har derfor (i Medfør af den nævnte Resolution) udøvet Udnævnelsesretten til begge Afdelinger af det Lassonske Legat i afvigte Aar, og vil vedblive at udøve den, indtil en ny Overdirektør maatte blive denomineret af Familien. Forsaavidt som dernæst Rektor Thortsen ved Siden af denne Forespørgsel tillige synes at anke over, at ingen Meddelelse er sket til ham om, hvem Legatets Overdirektion er tilfaldet, eller hvorhen han skulde sende Indstilling eller Forslag for forrige Aar og fremdeles, maa jeg anse saadan Anke for ugrundet, ikke blot fordi ingen Overdirektør er blevet udnævnt og Lovgivningen i saa Tilfælde henviser til Konsistorium, men ogsaa fordi der hverken i Fundatsen eller i senere Lovbestemmelser er nogen Anledning for Bestyrelsen til at meddele Rektoren ved Randers Skole saadan Underretning. Thi vel synes Dr. Thortsen at tillægge Rektoren ved denne Skole en saadan Medvirkning ved dette Legats Uddeling, at den i afvigte Aar forfaldne Portion forudsættes ikke at kunne være bortgivet, fordi hans Indstilling ikke er indløbet, og Ministeriet synes endog at dele denne Anskuelse, ved at referere som Indhold af Fundatsen og Resol. af 8 Septbr. 1837, at Legatets Overdirektør skal aarlig af sammes Renter udbetale et Stipendium til (egentlig nu kun udnævne) en fra Randers Skole dimitteret Student, hvis Skikkelighed og Nødtørft til Underholdningshjælp af *Rektoren* er bevidnet. Men paa det Sted i Fundatsen hvortil der maa antages at være sigtet, § 1, tales ikke om Rektors Vidnesbyrd; men det hedder, at den, som skal nyde Stipendiet, skal være En, som fra Randers Skole til Kjøbenhavns Universitet fremskikkes med rigtig Testimonio, baade om sin Skikkelighed og Nødtørft til Underholdningshjælp. Saaledes læses denne § i Hofmans Samling af P. Lassons Legater (S. 78), Engelstofts Univ. og Skole Annaler (Aarg. 1810 II, S. 107) og i den i Legatets Regnskabsbog indførte Afskrift; og selv dersom der i noget mig ubekjendt Aftryk af Fundatsen mulig skulde findes „Rektors" i Stedet for rigtig, er det af Sammenhængen klart, saavelsom af Ordene: til Universitetet fremskikkes (jfr. Fundatsens Indledning og § 3), at det Vidnesbyrd, hvorom Talen er, ikke er noget særligt Vidnesbyrd med Hensyn til dette Stipendium, men det almindelige, som medgives Dimittenden ved hans Overgang til Universitetet, og som nu bestaaer i Dimissions-Testimoniet og Testimonium paupertatis. Som Følge deraf er det formentlig ikke fornødent, enten at meddele Rektoren ved Randers Skole Underretning om Forandringen i Legatets Bestyrelse, eller at afvente hans Indstilling for at bortgive det, og Konsistorium med Eforus har været i sin gode Ret, ved at bortgive den ledige Portion i afvigte 11 Decbr. Termin til den eneste Dimittend fra Skolen, der efter offentligt Opslag ansøgte derom og producerede de almindelige Vidnesbyrd for Værdighed og Trang. Konsistorium vil fremtidig, saalænge det har at udøve Overdirektørens Denominationsret, ej heller kunne modtage Indstilling eller Forslag fra Rektoren i anden Betydning end som Anbefaling af Ansøgerne, hvilken det da uden Tvivl vil tillægge al tilbørlig Vægt, ligesom ogsaa jeg som Eforus meget gjerne ønskede den Vejledning, som en Anbefaling fra en Autoritet, der kjender Personer og Forhold, kan yde *).

(Univ. Arkiv.)

*) Denne Erklæring indsendte Konsistorium under 14 April 1849 til Ministeriet, idet det henholdt sig til samme.

Nr. 3. **Underv. Min. Skr.** af 8 Dec. 1849 til Konsistorium, hvorved meddeles, at Ministeriet — efterat have modtaget den af Konsistorium, i Henhold til de af Eforus for de Lassonske Legater meddelte Oplysninger, i Skrivelse af 14 April d. A. afgivne Erklæring i Anledning af den af Rektoren ved Randers lærde Skole gjorte Forespørgsel om, til hvem han, efter den sidste Overdirektørs, Dr. J. Müllers Død i forrige Aar har at indgive sit Forslag til Bortgivelsen af det af afdøde Justitsraad Lasson stiftede Legat for en Depositurus fra bemeldte Skole, — under Dags Dato har meddelt Rektoren ved Randers lærde Skole Indholdet af Konsistoriums Betænkning, hvilken man ganske maa tiltræde, og i Overensstemmelse hermed anmodet ham om at iagttage det Fornødne *).

(Univ. Arkiv.)

Nr. 4. **Underv. Min. Skr.** af 8 Dec. 1849 til Konsistorium om Bortgivelsen af Lassons Legat for en Student fra Randers Skole**).

Efterat Ministeriet havde begjæret Konsistoriums Betænkning i Anledning af en af vedkommende Revisor til Ministeriet indgivet Anmeldelse om, at det Lassonske Legat til en Dimissus fra Randers lærde Skole for Aaret 1848 var uddelt paa en Maade, som formentlig ikke fandt Medhold i Fundatsen, idet samme var blevet uddelt af Eforus efter en ham af Konsistorium dertil meddelt Bemyndigelse, i Stedet for, at Konsistorium maatte være forpligtet til selv at udøve Udnævnelsesretten, havde Konsistorium i en Erklæring af 29 Sept. 1849 udtalt, at det havde været en ganske almindelig fulgt Regel, at slige særdeles ubetydelige Stipendier med Konsistoriums Samtykke vare blevne bortgivne af vedkommende Eforer, og at denne Praxis, da den i Tidens Løb havde passeret mangfoldige Revisioner uden at paaankes, maatte antages at have sædvansmæssig Hjemmel og desuden i og for sig maatte erkjendes at være hensigtsmæssig. I Anledning heraf udtalte Ministeriet,

at det ikke skjønnes, at en Afvigelse i den omspurgte Henseende fra de fundatsmæssige Bestemmelser kan finde tilstrækkelig Hjemmel i, hvad derfor af Konsistorium er paaberaabt, og man maa derfor, medens den for Aaret 1848 skete Denomination for denne Gang kan passere, tjenstlig have Konsistorium anmodet om fremtidig, naar det i Henhold til kgl. Resol. af 8. Sept. 1837 træder i Overdirektors Sted for at denominere til Legatet, da paa samme Maade, som det ved Fundatsen er gjort Overdirektor til Pligt, selv at udnævne den Person, hvem Legatet bliver at tildele.

(Univ. Arkiv.)

Nr. 5. **Kons. Skr.** af 19 Febr. 1870 til Eforus for Lassons Legat, hvorved meddeles, at Konsistorium fra Kvæstor har modtaget Indberetning om, at Lassons Legat for en Student fra Randers Skole, hvilket Legat i Følge kgl. Resol. 8 Sept. 1837 skulde voxe, indtil det havde naaet sin oprindelige Størrelse 456 Rd. 84 Sk., nu i sidst afvigte 11 Dec. Termin ved Oplæg af den fastsatte Del af Renten er forøget til 464 Rdlr. 81 Sk. Kvæstor har derhos bemærket, at den halvaarlige Rente heraf udgjør, efter Fradrag af det sædvanlige Administrationsgebyr, 9 Rdl. 1 Sk., som i hver Termin, første Gang 11 Juni 1870, vil blive udbetalt Eforus til fundatsmæssig Anvendelse***).

(Univ. Arkiv.)

V. Laubs Legat.

Univ. Aarb. f. 1880—81 S. 1149-51.

Ved Testament af 19. Marts 1877 og Kodicil af 10. Okt. 1879 stiftede Enkefru Kristine Christiane Thoma Vilhelmine Laub,

---

*) Lindes Medd. f. 1849—56 S. 798.
**) Lindes Medd. f. 1849—56 S. 789—99.
***) Univ. Aarb. f. 1864—71 I S 556.

født Thomsen, et Legat til Understøttelse for uformuende unge Mænd og Kvinder, der ville uddanne sig enten som Kunstnere eller til et bestemt Studium eller til Lærerindevirksomhed. Efter den af Executores testamenti under 6. Jan. 1881 forfattede Fundats, konf. 22. Febr. s. A., er Legatet, som bærer Navnet „V. Laubs Legat“, grundlagt ved en Kapital af 50000 Rdl., der administreres af Kjøbenhavns Overformynderi under Kirke- og Undervisningsministeriets Overbestyrelse. For Tiden nydes Renten af de ved Testamentet indsatte Legatarer. Efter deres Død tildeles 1/3 af Renten for 5 Aar en ung, uformuende Mand, Kunstner eller Student, ikke under 17 og ikke over 19 Aar, der „værdig fortsætter sit Studium“. Legatet tildeles afvexlende en Kunstner og en Student, første Gang en Kunstner. 2/3 af Renten tildeles for 4 à 5 Aar unge, uformuende Kvinder, ikke under 16 og ikke over 18 Aar gamle, som uddanne sig til a. et bestemt Studium (fortrinsvis som Læge) eller en Kunst (vexelvis), og til b. en Lærerindevirksomhed, saaledes at hver af disse under a. og b. betegnede Personer nyder Halvdelen. Bortgivelsen sker efter Indstilling til Ministeriet, forsaavidt Studerende angaaer, fra 2 af Konsistoriums Midte valgte Medlemmer i Forbindelse med en Repræsentant for Legatstifterindens Familie. Descendenter af den Thomsenske og den Laubske Familie have under lige Vilkaar Fortrin.

Legatet er endnu ikke traadt i Virksomhed.

Fundats af 6 Jan. 1881, konf. 22 Febr. s. A. *Bilag.*

Ved sit den 19de Marts 1877 oprettede og notarialiter attesterede Testamente med Kodicil af 10de Oktober 1879 har Enkefru Kristine Christiane Thoma Vilhelmine Laub, født Thomsen, ønsket stiftet et Legat, bærende Navnet „V. Laubs Legat“ til Understøttelse for uformuende unge Mennesker, Mænd og Kvinder, der ville uddanne sig enten som Kunstnere eller til et bestemt Studium eller til en Lærerindevirksomhed.

I Overensstemmelse hermed og i Haab om, at allerhøjeste Konfirmation derpaa maa blive meddelt, have Undertegnede executores testamenti, forhv. kgl. Vejkonduktør og Justermester for Hertugdømmet Slesvig Edvard Thomsen og Overretssagfører Hans Christian Wegener forfattet følgende Fundats for V. Laubs Legat:

1. Legatet bærer Navnet „V. Laubs Legat“ og grundlægges ved en Kapital, lydende paa 50,000 Kr., danske 4 % p. a. i Rente bærende Værdipapirer, der indsættes i og administreres under Kjøbenhavns Overformynderi.
2. Legatet bestyres af Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet, der hæver Legatrenten i Overformynderiet og bortgiver Legatportionerne med Iagttagelse af nedenstaaende Regler.
3. Renten af Legatet hæves og nydes foreløbig af nedennævnte Familiemedlemmer, saalænge de leve, paa følgende Maade:

. . . .

4. Naar det Tidspunkt er indtraadt, da Renten af den hele Legatkapital kan uddeles til Fremmede, anvendes Legatrenten paa følgende Maade:
   A. En Tredjedel til et ungt uformuende Menneske (Mand), a. Kunstner (Maler, Billedhugger, Musiker) eller b. Student, ikke under sytten og

ikke over nitten Aar gammel, til videre Uddannelse i hans Fag, og skal Legatet kunne nydes i 5 paa hverandre følgende Aar. Dog maa det her, ligesom ved de i det følgende bestemte Legatportioner, hvert Aar ved Attest fra en troværdig og kompetent Mand godtgjøres, at vedkommende Legatnyder værdig fortsætter sit Studium eller sin Uddannelse i den bestemte Retning, ligesom at de fastsatte Betingelser for, at han overhovedet skal kunne nyde Legatet, fremdeles ere tilstede, forinden Legatportionen skal kunne udbetales den Paagjældende. Første Gang nydes Legatet af en Kunstner (a), anden Gang af en Student (b) og fremdeles i denne Orden, hver Gang en Legatportion bliver ledig.

B. To Tredjedele af Kapitalrenten anvendes til Understøttelse for unge uformuende Kvinder, ikke under sexten og ikke over atten Aar gamle, som uddanne sig til a. et bestemt Studium (fortrinsvis som Læge) eller en Kunst (Maling eller Musik) og til b. en Lærerindevirksomhed, saaledes at hver af disse sub B. a. & b. betegnede Personer i fire à fem Aar efter Bestyrelsens Skjøn over de forhaandenværende Omstændigheder nyder Halvdelen af de til dette Øjemed bestemte to Tredjedele af den hele Legatrente, og bliver den sub B. a. nævnte Legatportion vexelvis at uddele til en studerende Kvinde og en Kunstnerinde i Lighed med, hvad ovenfor under A. er fastsat for Mænd, hvorimod det med Hensyn til de forskjellige Kunstnere saavel sub A. a. som sub B. a. (Malere, Billedhuggere og Musikere) beror paa Ministeriet, til hvilken Klasse af Kunstnere den ledige Legatportion i hvert enkelt Tilfælde vil være at bortgive.

5. Saasnart Legatrenten til en Mandsperson som den sub § 4 A. a. & b. betegnede ved de i § 3 nævnte Familiemedlemmers dødelige Afgang er bleven disponibel for Fremmede, vil en saadan Portion af Bestyrelsen være at bekjendtgjøre som ledig og at bortgive, og eftersom ved yderligere dødelig Afgang af de rentenydende Familiemedlemmers fulde Legatportioner til Uddeling til Kvinder af den sub § 4 B. a. & b. betegnede Klasse maatte blive disponibel, da skulle disse ligeledes af Bestyrelsen bekjendtgjøres som ledige og bortgives først til en studerende Kvinde (a.) og dernæst til en vordende Lærerinde (b.).

Indtil det Tidspunkt indtræder, da en fuld Legatportion efter foranstaaende Bestemmelse kan uddeles, skulle de ved de rentenydende Familiemedlemmers dødelige Afgang til Legatets almindelige Formaal hjemfaldne Rentebeløb af Ministeriet oplægges og paa bedste Maade frugtbargjøres.

6. Bortgivelse af Legatportionerne sker efter Indstilling til Ministeriet: 1. forsaavidt Studerende angaar, fra to af Konsistoriets Midte valgte Medlemmer, 2. forsaavidt Malere og Billedhuggere angaar, fra to af Kunstakademiets Professorer, 3. forsaavidt Musikere angaar, fra det kgl. Theaters Kapelmester i Forbindelse med Dirigenten for et af de i Hovedstaden bestaaende Selskaber for klassisk Musik efter Ministeriets nærmere Bestemmelse, og 4. forsaavidt Lærerinder angaar, fra to af Medlemmerne af Examenskommissionen for Lærerindeexamen, i hvert af disse Tilfælde stedse i Forbindelse med en Repræsentant for Legatstifterindens Familie, som hvilken Repræsentant skal anses den ældste mandlige Descendent i lige Linie efter Legatstifterindens respektive Fader, Etatsraad, Bankdirektør Jakob Thomsen, og Svigerfader Hieronymus Laub, Sognepræst i Frørup ved Nyborg. Dog skal Legatstifterindens Broder forhenv. kgl. Vejkonduktør og Justermester for Hertugdømmet Slesvig Edvard Thomsen, saalænge han lever, deltage i Indstillingerne som Repræsentant for Familierne, og først ved hans Død udøver den ældste mandlige Descendent af de tvende Familier (den Thomsenske og Laubske) den Familien forbeholdte Indstillingsret overenstemmende med Foranstaaende

i Forbindelse med Repræsentanterne for den særlige Sagkundskab i hvert enkelt Tilfælde.

Der indstilles stedse tre Personer, forsaavidt et saadant Antal Ansøgere maatte have meldt sig.

7. Det paahviler den i foranstaaende § 6 omhandlede Repræsentant for Familierne strax at indberette til Ministeriet, naar nogen af de i § 3 nævnte rentenydende Familiemedlemmer afgaar ved Døden, og sætte dette i Kundskab om, hvilken Andel af Legatrenten der som Følge af Dødsfaldet er hjemfalden til Legatets almindelige Formaal.

8. Descendenter af den Thomsenske og den Laubske Familie skulle fortrinsvis komme i Betragtning ved Valget blandt Ansøgerne, naar forøvrigt Betingelserne (Uformuenhed, Hæderlighed og Anlæg) for at nyde en Legatportion i samme Grad maatte være tilstede hos respektive Familiemedlemmer og Fremmede.

9. Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet har den endelige Afgjørelse af ethvert Spørgsmaal saavel med Hensyn til Familiernes Indstillingsret, derunder navnlig ogsaa mulig Tvivl om, hvo der skal anses for Familiernes Repræsentant og i denne Egenskab deltage i Indstillingerne, i hvilken Henseende Ministeriet skal have Myndighed til under særlige Omstændigheder at nægte den ældste mandlige Descendent i Familierne Anerkjendelse af Familiernes Repræsentant og hertil at udvælge et andet til at modtage Valget villigt mandligt Medlem af Familierne — som med Hensyn til den Familierne ved foranstaaende § 8 tillagte Adgang til fortrinsvis at komme i Betragtning ved Legatportionernes Uddeling.

Hos Ministeriet er endelig Afgjørelsen af, hvo der efter foranstaaende § 3 i Slutningen skal anses for det ældste mandlige Medlem af den Laubske Familie og som Følge heraf berettiget til at træffe Valget af den sammesteds omhandlede kvindelige Rentenyder af den Laubske Familie, hvilket Valg bekræftes af Ministeriet.

10. Revisionen og Decisionen af Legatets aarlige Regnskaber foregaar ved Kirke- og Undervisningsministeriets Foranstaltning.

Kjøbenhavn d. 6. Januar 1881.

Edv. Thomsen. H. C. Wegener.

(Ministerial-Tidende for 1881 A. Side 24—26.)

Lausens Legat.

Etatsraad, Dr. med. Valdemar Lausen skjænkede i Foraaret 1889 det zoologiske Museum en Kapital af 4000 Patacons, anbragte i 4 Obligationer af den Argentinske Republiks 5% Statspapirer, i det Øjemed, at der derfor skulde oprettes et Legat til „Vedligeholdelse og Forøgelse af de af ham til Universitetets zoologiske Museum skjænkede Samlinger af fossile Knogler fra Platalandene“. Ifølge den af Assessor i den kgl. Landsover- samt Hof- og Stadsret E. F. Larsen under 30. April og 12. Maj 1889 udfærdigede Fundats, der den 13. Maj s. A. forsynedes med kgl. Stadfæstelse, nydes Renten foreløbig af Legatstifterens Plejebarn, saalænge hun lever. Efter hendes Død udbetales Renten i hver af de halvaarlige Terminer til den Embedsmand ved det zoologiske Museum, til hvem det overdrages at bestyre den Afdeling af Museet, i hvilken de nævnte Samlinger ere indlemmede, til

Anvendelse efter bedste Skjøn i det foran nævnte Øjemed. Denne Embedsmand beskikkes af Konsistorium til Legatets Efor. Har der i et Aar ikke været Anvendelse for Legatets hele Rente eller en Del deraf, indbetaler Eforus det uanvendte Beløb i Kvæsturen enten som Depositum eller til Forøgelse af Grundkapitalen.

Legatet er endnu ikke traadt i Virksomhed.

Bilag. **Fundats** af 30. April 1889 (med Tillægsbestemmelse af 12. Maj s. A.), konf. 13. Maj s. A.

Etatsraad, Dr. med. Valdemar Lausen i Buenos Ayres har overgivet Undertegnede, Assessor i den Kongelige Landsover- samt Hof- og Stadsret i Kjøbenhavn E. F. Larsen 3 Obligationer af den Argentinske Republiks 5 pCts Statspapirer, hver lydende paa Et Tusinde Patacons, i det Øjemed, at der derfor skulde oprettes et Legat til Vedligeholdelse og Forøgelse af de af ham til Universitetets zoologiske Museum skjænkede Samlinger af fossile Knogler fra Platalandene, dog saaledes, at Renten af Capitalen foreløbig skal tilfalde en af ham angiven Person, hvorhos han har bemyndiget mig til at udfærdige den fornødne Fundats for bemeldte Legat.

I Henhold hertil har jeg i Forventning om allerhøjeste Stadfæstelse udfærdiget følgende

Fundats

for

Etatsraad Dr. med. Valdemar Lausens Legat til Kjøbenhavns Universitets zoologiske Museum.

§ 1. Renten af Etatsraad Dr. med. Lausens Legat til Kjøbenhavns Universitets zoologiske Museum, hvis Grundcapital bestaar af 3 Obligationer af Fondos publicos de la Republica Argentina, hver lydende paa et Tusinde Patacons, skal, saasnart den i § 3 nævnte Rentenydende ikke længer er i Live, anvendes til Vedligeholdelse og Forøgelse af den af Etatsraad Dr. Lausen til Kjøbenhavns Universitets zoologiske Museum skjænkede Samling af fossile Knogler.

§ 2. Den ovennævnte Capital overgives til Kjøbenhavns Universitets Kvæstur for af denne at forvaltes paa samme Maade som og i Forbindelse med Universitetets andre Legatmidler. Det er Kvæsturen tilladt at ombytte de i § 1 nævnte Obligationer med danske Statsobligationer eller at anbringe Beløbet efter de til enhver Tid for Anbringelsen af Umyndiges Midler gjældende Regler, saafremt dette maatte findes hensigtsmæssigt.

§ 3. Renten af Legatets Capital med Fradrag af det sædvanlige Administrationsgebyr samt eventuelt af Depositumsgebyr til Nationalbanken udbetales halvaarsvis i hver 11te Juni og 11te December Termin til Etatsraad Dr. Lausens Pleiebarn Lalla Maria Sarauw Lausen, saalænge hun lever, eller forsaavidt hun ikke er fuldmyndig, til rette Vedkommende paa hendes Vegne.

§ 4. Efter bemeldte Lalla Maria Sarauw Lausens Død bliver Renten halvaarsvis i hver 11te Juni og 11te December Termin at udbetale til den Embedsmand ved Universitetets zoologiske Museum, til hvem det overdrages at bestyre den Afdeling i Museet, i hvilken Etatsraad Dr. Lausens Samlinger af fossile Knogler ere indlemmede, til Anvendelse efter bedste Skjøn i det forannævnte Øjemed. Denne Embedsmand, der af Consistorium beskikkes til Legatets Efor, har hvert Aar i Februar Maaned at indsende sit Eforatregnskab til Revision paa sædvanlig Maade. Har der i et Aar ikke været Anvendelse for Legatets hele Rente eller en Deel deraf, vil Eforus inden Aarsregnskabets Afslutning have at indbetale det uanvendte Beløb til Universitetskvæsturen enten som Depositum med Ret for ham til senere at disponere derover i

Overensstemmelse med Legatets Formaal eller med Tilkjendegivelse om, at det skal anvendes til Grundcapitalens Forøgelse.

Kjøbenhavn den 30. April 1889.

E. F. Larsen.

Tillægsbestemmelse.

Da jeg efter Udfærdigelsen af foranstaaende Fundats til Forøgelse af Legatet har modtaget endnu en Obligation af samme Art og Beløb som de ovenfor nævnte, vil den i Fundatsens § 1 nævnte Grundcapital altsaa ialt komme til at udgjøre fire Tusinde Patacons, som saaledes overgives til Universitetets Kvæstur.

Kjøbenhavn den 12 Mai 1889.

E. F. Larsen.

(Kvæsturens Arkiv.)

Lautrup-Buchwalds Legat.

(Legatum Lautrupio-Buchwaldianum.)

Badens Univ. Journal f. 1799 S. 20—26, Engelstofts Annaler f. 1812 S. 31—32, Scheels Koll. og Stip. S. 97—98.

Ved Testament af 8. Jan. 1744 og Kodicil af 21. Aug. 1750 skjænkede Etatsraad Hans Christian Lautrup og Hustru Anne Malene von Buchwald til „gudelig Brug" en Kapital af 4000 Rdl., hvoraf 3500 Rdl., der var bestemt til at indgaae under Universitetets Bestyrelse, var fordelt saaledes, at 2000 Rdl. skulde anvendes for Trængende af Stifternes Familier og 1500 Rdl. til „Fattige, skikkelige og flittige Studentere". For Anvendelsen af denne Gave, der kaldes „Legatum Lautrupio-Buchwaldianum", have Executores testamenti forfattet en Fundats under 24. Maj 1751. Ifølge denne deles Renten af 2000 Rdl. i 4 hele eller 8 halve Portioner, af hvilke der tildeles en trængende myndig eller umyndig Slægtning af en af Testatorerne 2 eller 3 Portioner efter Omstændighederne. Begges Slægtninge have lige Adgang til at nyde Understøttelsen, og skal „Fattigdom, Sygdom, alderdom og andet Kors alleene viise fortrinned imellem Dem, som ere lige nær beslægtede". De, som saaledes modtage Understøttelse, maa aarlig producere Attest fra vedkommende Sognepræst om deres Uformuenhed samt om deres Liv og Levned. Understøttelsen ophører, naar den Paagjældendes Kaar forbedres, naar „nogen af slettere Kaar af familien anmelder sig, da den første efter Directionens siigende til den sidste overlader det hannem tilfindes", samt endelig ved „lastværdig liv og levnet". Naar ingen af Familien melder sig, maa Understøttelsen gives til en trængende Professorenke eller, om ingen saadan findes, til „andre Fattige under Universitetet sorterende". Disse maa dog træde tilbage, saasnart nogen af Familien melder sig.

Renten af 1500 Rdl. skal ifølge Fundatsen deles mellem 2 trængende, flittige og skikkelige Studenter af Testatorernes Familie, saa-

ledes, at „den trængende som tillige er stræbsom alletiider først hielpes". Begges Familier have lige Adgang til at nyde Understøttelsen. Den fulde Rente kan ogsaa tillægges en enkelt Stipendiat af Familien, „naar hans omstændigheder samme udfordrer, og der da tillige ingen af famillen ligenær beslægtet findes". Kun den, der er immatrikuleret ved Universitetet, kan udnævnes. Stipendiet oppebæres i 5 Aar. Det ophører, naar Stipendiaten fører et „lastværdig liv og levnet", samt naar det viser sig, at han ikke har „Talent til studeringer". Naar ingen af Familien melder sig, gives Stipendiet til 2 andre fattige og flittige Studenter, „hvorved gierne maa reflecteres paa Professorum egne familler, ihenseende til den omsorg, de sig for disse legata paatager". Melder sig derefter en Student af Familien, maa idetmindste den ene Lod overlades ham; melde sig 2 af Familien, skulle begge fremmede Studenter vige. Af Studenter udenfor Familien skal den ene være studiosus theologiæ, den anden studiosus medicinæ; den sidste skal „Professori Botanices et Medicinæ udj deslige forretninger — — — gaae til Haande".

Legatet bestyres af en Direktion, der bestaaer af 2 Professorer; afgaaer den ene af disse, vælger den Tilbageblivende en anden, „dog helst af Professoribus consistorialibus". Direktionen vælger Pensionisterne og Stipendiaterne. I Tilfælde af, at Stemmerne staae lige, skal „in paribus votis altiid Rectoris Magnifici votum decidere; undtagen hvad studiosum Medicinæ angaar, i hvis Vall, naar vota ere paria, votum Professoris Botanices og Anatomiæ skal decidere". Ved Fundatsen er der forbeholdt Etatsraad Lautrups Arvinger Ret til at „foreslaae de fattige af famillen, som kunde være skikkede til at nyde endten Pension eller stipendium, hvorefter Directeurerne udvælge de meest trængende og berettigede". Saadant Forslag finder imidlertid for Tiden ikke Sted.

Legatets Kapital udgjorde den 1. Jan. 1889..... 6357 Kr. 43 Ø.

Af de aarlige Renter uddeles ifølge Decision af 7. Aug. 1838 $^4/_7$ til Trængende af Familien (4 Lodder à 35 Kr. 20 Ø. aarlig), $^3/_7$ til Studerende (1 Lod paa 105 Kr. 56 Ø. aarlig).

Bilag. Nr. 1. **Fundation** til det Legatum kaldet Lautrupio-Buchwaldianum datered 24de May 1751.

Michael Basballe hans *Kongelig Mayestets Conference Raad* og *Deputered* for de Kongelige *Financer* udj Cammer-*Collegio*, samt *Balthasar Johann von Buchwald* allerhøystbemelte hans *Kongelig Mayests Justice Raad Doctor et Professor Medicinæ* og *Facultatis Medici Decanus* ved *Kiøbenhafns Universitet* samt *Assessor* udj *Consistorio*, giøre hermed vitterlig: At da afgangne *Etats* Raad *Hans Christian Lautrup* og hans for ham afgangne Frue *Anne Malene von Buchwald* haver under *dato*-8de-*Januarij* 1744 oprettet og efflerladt sig med Kongelig Allernaadigst bevilgning et *Testamente*, hvorudj til gudelig brug dend *summa Fiire Tusinde Rigsdalere* er *legered*; og vi i følge *Etats* Raad *Lautrups*

sidste Villie og *Codicill* til *Exsecutores Testamenti* i almindelig (sic!) ere blevne andsatte saaog i særdeelished til at sørge for dette Christelige *legatum*, det samme paa bedste Maade ved *Fundation* og anordning kunde stedsevarende sees *perpetuered.*

Altsaa have vj i krafft af saadan Fuldmagt om denne Gave, som skal kaldes *legatum Lautrupio-Buchwaldianum*, fastsadt saa som vj og hermed fastsætte og andordne følgende:

1:

Angaaende Capitalens Deeling, dens Sikkerhed og dertil hørende.

1: Udj afgangne *Etats Raad Hans Christian Lautrups Codicill* og sidste Villie af *dato*-21de-*Augusti A°* 1750 findes om denne Gaves deeling følgende: *sc „og endelig da der udi oftmeldte mit Testamente ikke just er meldt, hvorleedes „med de Fiire Tusinde Rixdalers Capital til Fattige skal omgaaes, da giver ieg „hermed min Villie tydelig tilkiende derom; Nemlig de To Tusinde Rdlr: skal „til Fattige Venner af min og min Salig Kones Familie employeres, de Femten „Hundrede Rdlr. til Fattige, skikkelige og flittige Studentere, de øvrige Fem Hun- „drede Rdlr. skal Hr. Giese til frie disposition (: og til hans Efterkommere i „Embedet :) overlades, jeg meener her den Aarlige Rente, som af disse trende „Capitaler bekommes.*

2: Til et hvert af disse *legata* have vj ladet indrette og forfærdige en *à part Protocoll*, der af os bliver *paginered* giennemdraged og forseigled, og i en hver af dennem skal denne *Fundation* foran findes indskreven, med forklaring hvor *Capitalen* paa nærværende tiid og frembdeelis paa Rendte er udestaaende, tillige med *Copie* af *Obligationen;* hvilket, naar forandring skeer ved opsigelse paa en eller anden siide, stedse udj disse *protocoller* maa indtægnes og de for *Capitalerne* havende forskrivninger stedse derudj være indførte til ald behøvende oplysning nu og i tiiden.

3: *Original Obligationen* for disse 3de *legata* paa *summa Fiire Tusinde Rigsdaler Courant* som ved Skiftet efter *Etats* Raad *Lautrup* hertil er udlagd, samme er udgiven af Urte-Kræmmer Sr *Envoldsen* her i Kiøbenhafn under *dato*-11te-*Junij* 1735, hvilken vj ønske og beede den stedse maatte være og forblive udj *Rectoris* og *Professorum* bevaring ved *Universitetet* her i byen, og at derfore udj forommelte 3de *Protocoller* maatte meddeeles beviis; Da denne *Capital* af 4000^{rdlr} med hvad derom i denne *fundation stipuleres,* nu og stedse Deres Varetægt og Forsvar maatte være underlagd; for saadan *Universitetets* goedhed til *publici* nytte skal ved denne *fundation Universitetet* vorde tillagd at have og nyde ald dend fordeel, som med *Testatoris* sidste villie *conciliēres* kand.

4: Skulde det i sin tiid hænde sig, at *Capitalen* formedelst en eller anden omstændigheed blev opsagd og brudt, saa skal dog forsikkringerne for de 3500: Rdlr. stedse forblive under Velbemelte *Universitetets* bevaring, og de 500^{rdlrs} forsikkring alleene overdrages og leveres til *Guarnisons* Kirkens Værge og Forsvar, som tillige med Sogne-Præsten derfore til *Universitetet* og udj den deres *legatum* tilhørende *Protocol* giver vedbørlig *qvittering.*

5: Om og denne *Capital* i sin tiid jkke samled eller *separat* for aarlig 5: pC^{to} kand faaes udsadt, maa den for ringere, dog saa høyt muelig, udsættes, og da omstændigheederne udj *Protocollerne* indtegnes, som af *Rectore Magnifico* j slig paakommende tilfælde udbeedes, at *verificere,* saaviidt de 2de *legata* angaaer, thj det 3^{die} bliver som meldt, naar *separation* skeer, under *Protection* af *Guarnisons* Kirkens Sogne-Præst og Værge.

2:

Angaaende Directionen og hvad deraf dependerer, samt Jus Repræsentationis.

1: Saalænge vj, som udvaldte *Exsecutores Testamenti* efter afgangne *Testator* og Frue, ere i live, forbeholde vj os *Directionen* alleene, og naar en af os ved Døden afgaaer, tager den efterlevende til sig den ældste af *Testatoris*

i live værende arving (sic!), som her kunde være tilstæde, og naar ingen af Dem her skulde være tilstæde, da tages en af *Professoribus*, ligesom og naar da atter igien dødsfald jndtreffer, saa at, naar vj begge ved døden ere bortkaldede, der siden een af Salig *Etats* Raad *Lautrups* Børn tillige med en *Professor* forestaaer *Directionen*, og om ingen af Børnene her skulde være tilstæde, da falder *Directionen* til den *Professor* som den sidstlevende udvælger, siden frembdeelis tager den længstlevende *Professor* til sig den anden, dog helst af *Professoribus consistorialibus*.

2: *Directeurerne* oppebærer aarlig Renterne af den gandske *Capital* = 4000rd saalænge den udj en samled *summa* staar udsadt, men naar *Capitalen* engang bliver *separeret* og *Guarnisons* Kirkens Værge og Sogne-Præst haver annammed de = 500^{rdlr} som til deres fattige ere *legerede*, saa oppebæres af *Directeurerne* ej viidere end Renten af de øvrige 3500^{rdlr}.

3: Saalænge Renterne af den gandske *Capital* = 4000^{rdl} af *Directeurerne* oppebæres, beholde De udj deres bevaring de trende udj 1te *sect:* herforan under §^{pho} 2do ommelte *Protocoller* for derudj at antegne saavel Jndtægten som *Distributionen* og foreviise samme engang om aared udj *Consistorio*; Men naar *Capitalen separeres* og *Guarnisons* fattiges Værge med Sogne-Præsten bekommer deres *legatum* de = 500: Rd^{r} saa bliver den dertil hørende *Protocoll* dennem tillige imod tilbørlig beviis levered.

4: De ved *Directionen* værende udvælger alleene saavel *Pensionisterne* som *stipendiarios*, og om nogen *dissensus* skulde *Exsistere*, da skal den tredie Mand af *Familien* (: om nogen er nærværende:) eller i hans stæd en *Professor* anmodes, som opmand at *decidere qvæstionen*.

5: Og naar *Directionen* omsider hiemfalder *Universitetet*, da skal *in paribus votis* altiid *Rectoris Magnifici votum decidere;* undtagen hvad *studiosum Medicinæ* angaar, i hvis Vall, naar *vota* ere *paria*, *votum Professoris Botanices* og *Anatomiæ* skal *decidere*, paa hvis forslag end og i saa fald (: hvad *studiosum Medicinæ* angaaer:) skal *regarderes*, om saa skeer, som med eendeel andre *legatis* ved *Universitetet*, at *consistorium devolverede curam legatorum Lautrupio-Buchwaldianum* (sic!) paa en i sær jblandt *Professores Consistoriales*.

6: Salig *Etats* Raad *Lautrups* Arvinger have og beholde *jus Repræsentationis*, saaleedes at de til *Directeurerne* jndberette og foreslaae de fattige af *famillen* (sic!), som kunde være skikkede til at nyde endten *Pension* eller *stipendium*, hvorefter *Directeurerne* udvælger de meest trængende og berettigede efter *Testatoris* og Salig Frues Villie; ligesom det og af *Directeurerne* vorder tilmeldet ovenm^{te} Arvinger, naar nogen *vacance* forefalder, da de fornødne Postpenge af dend først paafølgende *Distribution* fradrages, som i slig *casu* vorde udlagde.

7: De aarlige Renter, der af *Capitalen* = 3500^{rdlr} for begge *legata* indkommer, skal *Directeurerne* endten en eller paa 2de gange om Aared uddeele til *Pensionisterne* og *stipendiarii*, tagende derfore deres beviis, j fald de ere her nærværende, udj den for samme *legatum* jndrettede *Protocoll*, men ere de fraværende, saa skrives deres tilstillede *qvittering* ind i *Protocollen* og bevares ved samme. Ligesom de og af h^{r} *Pastor Giese* og hans *successores* udj den for det *legatum* til *Guarnisons* Fattige jndrettede *Protocoll* tager aarlig qvittering, saalænge de som *Directores* oppebærer Renterne af den *Capital*.

8: Skulde det *arrivere* at en af *Etats*-Raad *Lautrups* Børn kom her til Byen at forblive her, og *Directionen* paa den tiid allereede bestoed af 2de *Professores*, saa overlader den yngste *Professor* ved *Directionen* sine *partes* til Arvingen.

9: Det maa staae *Directores* frit for at overlade en *Pensionist* aarlig eller udj nogle Aar efter omstændigheederne tvende eller fleere heele eller halve *portioner*, ligesom og en *stipendiarius* efter *Directionens* gott-befindende maa nyde det dertil *legerede* alleene, saalænge ej nogen lige trængende og berettiget derom anmelder sig; det skal ej heller hindre, om et lidet eller ungt Drenge-Barn af *famillen* i sine unge Aar havde oppebaared *Pension* til sit = 18de Aar, at hand, naar hand *applicerer* sig til *studeringer* og kom til

academiet her i Kiøbenhafn, jo maatte nyde *stipendium* af det dertil *destinerede legatum.*

10: Udj de 2de *Protocoller*, som for *Pensionen* og *stipendium* ere jndrettede, maa *Directores* jndtegne dem af *famillen*, som melder sig for at nyde samme *legatum* i sin tiid, og give dennem beviis under dag og *datum*, til hvilket af deelene de ere jndskrevne, saadant beviis leverer vedkommende fra sig, saasnart de virkeligen endten tiltræder *Pensionen* eller *stipendium* dog skal *inscriptionen* ikke *præjudicere* andre af *famillen* som kunde være af slettere Vilkaar.

11: J almindelighed forpligte vj os og vore *successores* ved *Directionen*, at effterkomme og at omgaaes med denne *fundation* og disse *legata* saaleedes som en hver for sig det for Gud og Kongen i alle tilfælde agter at forsvare.

3:

Angaaende Pensionisterne og de dertil Berettigede, samt deres Reqvisita.

1: De Fattige af *Etats* Raad *Hans Christian Lautrups* og Frue *Anne Malene von Buchwalds famille* ere og skal være uden *præference* for hin anden lige berettigede til at nyde denne *Pension*, og skal Fattigdom, Sygdom, alderdom og andet Kors alleene viise fortrinned imellem Dem, som ere lige nær beslægtede.

2: Da nu *legatum* hvoraf slige *Pensionister* aarligen skal nyde Rendterne er *Capital To Tusinde Rigsdaler* som for nærværende tiid jndbringer aarlig Rendte = 100[rdlr], saa deeles denne jndkomme udj = 4: heele = eller = 8te halve = *portioner*, hvoraf *Directeurerne* j følge 10de §[pho] udj den 2[den] *sect:* maa tillægge en høytrængende *Pensionist* = 2[de] til 3de *portioner* alt effter omstændigheederne, dog nydes slige *portioner* ej af en *Pensionist* længere, end til dens omstændigheeder endten forbeedres, eller nogen af slettere Kaar af *famillen* anmelder sig, da den første effter *Directionens* siigende til den sidste overlader det hannem tilfindes.

3: Saalænge nogen i almindelighed agter at nyde af denne *Pension*, saa maa de aarligen førend *pensionen* dennem bliver betalt, *producere* for *Directeurne* den Sogne-Præstes *attest* i hvilket Sogn de boe eller sig opholde, saavel i henseende til deres liv og levnet, samt vedvarende slette omstændigheeder, og naar nogen u-myndig af *famillen* endten Piige eller Drenge-Barn herudj bliver lodtagen, skal deres formyndere med Præstens *attest* beviise, at de effter deres Alder til Dyd og godt bliver anførdt og opdragen, da *Directeurne* selv dereffter skiønner, hvorlænge, saavel de første som de sidste, til slig *Pension* og *assistence* kand være trængende.

4: Naar nogen ved lastværdig liv og levnet selv giør sig u-værdig til denne *Pensions* oppebørsel, maa *Directionen* uden modstand fratage den *Pensionisten* og overlade den til en anden, dog af *famillen* saalænge nogen til er.

5: Een hver *Pensionist* skal jmod *pensionens* betaling give sin qvittering til *Directeurerne* for hvad de nyde udj *Protocollen* som for dette *legatum* er jndrettet, saafrembt *Pensionisten* er her tilstæde, men er hand fraværende da tilstilles qvitteringen ved *Commissionair* eller Fuldmægtig imod *Pensionens* betaling.

6: Naar ingen af *Famillen* melder sig eller omsiider ikke meere til ere, da maa *Pensionen* af *Directeurerne* overlades til en *Professor* Enke, der samme kunde have nødig, eller om ingen af Dem til ere, da til andre Fattige under *Universitetet sorterende*, hvilke dog, saasnart nogen af *Famillen* sig melder *cesserer* og ikke maa *præjudicere* nogen endten af den *Lautrupische* eller *Buchwaldische Famille.*

4:

Angaaende Stipendiarii, eller de dertil berettigede, samt deres Reqvisita.

1: De *studentere* som sig her ved *Accademiet* opholde, og ere af *Etats-*Raad *Hans Christian Lautrup* eller hans Frue *Anne Malene von Buchwalds*

famille, skal uden *præference* være lige berettigede til dette *stipendium*, naar de samme, formedelst anden manglende *assistence* kunde behøve, og derhos ere flittige og skikkelige, hvorfore *Directeurerne* herudj haver at agte det den trængende som tillige er stræbsom alletiider først hielpes.

2: Og, som dette *legatum* hvoraf slige *stipendiarii* aarlig skal nyde Rendten er *Capital Femten Hundrede Rigsdl^r* som for nærværende tiid indbringer aarlig Rente = 75 rdr. saa deeles denne jndkomme udj = 2^de *portioner*, hvilke *Directeurne* j følge den 2^den *sect:* 10de §^pho maa tillægge en *stipendiarium* af *famillen* alleene, naar hans omstændigheeder samme udfordrer, og der da tillige ingen af *famillen* ligenær beslægtet findes udj samme omstændigheeder, thj i saa fald maa *stipendium* deeles jmellem dennem begge.

3: Jngen i almindelighed maa nyde dette *stipendium*, førend hand udj *Universitetets Matricul* er *inscriberet*, og siiden aarligen fra sin *Privat Præceptor* kand foreviise *Directeurerne* beviis angaaende sit liv og levnet, samt hvorleedes hand anvender sin tiid, og om hand med fliid fortsætter sine *studia*. Da en slig *Stipendiarius* af *famillen* udj 5: aar effter hinanden maa nyde dette *stipendium*, endten gandske alleene efter omstændigheederne som i forestaaende 2^den §^pho ere meldte, eller med en af *famillen* lige andeel, der da blev for en hver 37 rd. 3ℳ efter de *revenuer* som nu af *Capitalen* indkommer.

4: Naar nogen ved et lastværdig liv og levnet selv giør sig u-værdig til dette *stipendium* eller jkke haver *Talent* til *studeringer*, maa *Directeurerne*, hvad endten *stipendiarius* er af *famillen* eller jkke, i hans stæd forunde en anden dette *stipendium*, dog af *famillen*, saalænge nogen til er.

5: Det skall staae en hver af *famillen* friit for hos *Directeurerne* at lade jndtegne dem af deres børn, som de formeene at holde til *studeringer*, hvorfore dennem og skal gives et beviis ved dag og *datum*, hvad tiid barnet udj den for dette *stipendium* indrettede *Protocoll* er indtegned; hvilket beviis i sin tiid, naar *stipendium* engang kand hæves, til *Directeurerne* igien vorder tilbage levered, dog skal slig *inscription* ej *præjudicere* dem af *famillen*, som ere trængende og af beedre *qvalité* effter denne *fundation*.

6: Een hver som nyder dette *stipendium* skall derfore udj den hertil indrettede *Protocoll* hos *Directeurerne* give sin qvittering.

7: Naar ingen af *Famillen* meere til er, eller om dette *stipendium* hos *Directeurerne* melder sig eller var indskrevet, da maa *Directores* som nu ere eller siden kommer, overlade dette til tvende *studentere* som ere fattige og flittige, hvorved gierne maa *reflectéres* paa *Professorum* egne *familler*, ihenseende til den omsorg, de sig for disse *legata* paatager; dog maa *stipendium*, naar ingen af *Famillen* er til, ej overlades til en *student* alleene, men det skal altiid deeles til tvende, og maa ingen over fem aar effter tiltrædelsen beholde samme. Dersom og i værende tiid nogen af *famillen* derom melder sig maa *Directeurerne* overlade ham i det mindste den eene *part* af dette *stipendium* i stæden for en fremmed, og indfinder sig 2de af *famillen* da viige begge fremmede.

8: Og naar Persohner uden for *famillen* i saa maade *admitteres*, skal ved *vacancer observéres*, at der stedse udnævnes Een *studiosus Theologiæ* og Een *Medicinæ*, hvoraf *studiosus Medicinæ Professori Botanices et Medicinæ* udj deslige forretninger skal gaae til Haande.

5:

Angaaende det Legatum til Guarnisons Fattige:

1: Saalænge den *Capital* paa 500^rdlr som med de tvende forestaaende *legata* er under et, for 5 *pC^to* aarligen udsadt, hvoraf h^r *Pastor Giese* og hans *successores* i æmbedet til frie *disposition* for fattige skal overlades Rendten, saa tager *Directeurerne* derfore udj den hertil indrettede *Protocoll* vedbørlig qvittering hver gang Rendten dertil udbetales, og naar i sin tiid

2: *Capitalen* fra de andre *legata* skulde blive *separeret*, da leveres disse *Fem Hundrede Rigsdaler Courant* med *Protocollen* til *Guarnisons* Kirkens Værge

og Sogne-Præst, jmod beviis; hvilket beviis da saaleedes udj *Consistorio* til bevaring *deponeres*, paa det samme i sin tiid kand tiene til oplysning i denne Sag. —

Denne *fundation* er da saaleedes ord til andet udj forommelte 3de *Protocoller* jndført og af afg: *Etats*-Raad *Lautrup* og Frues *Anne Malene von Buchwald* deres Arvinger, saa mange deraf nu ere tilstæde, med os til vitterlighed og Stadfæstelse underskreved, og da oftmelte 3de *Protocoller* forbliver i vores og effterkommere ved *Directionen* deres giemme, saa anmodes og beedes nu værende *Dns Rector Magnificus* samme tillige med sin underskrift at stadfæste, paa det denne *fundation* tilligemed den derudj meldte *original Obligation* hereffter ved *Universitetet* kand tages i bevaring, efftersom vj ønske og ville, at denne Velmeente *fundation* altiid u-ryggeligen skal holdes og effterleves; saaleedes som vj og vore Effterkommere det med en goed Samvittighed for Gud og Kongen kunde forsvare.

Kiøbenhafn den = 24de *May A°* 1751 —

M. Basballe. B. J. v. Buchwald.
C. Lautrup. F. C. Lautrup.

Efter Høy-ædle og Velbr. H. *Justitz-Raad Buchwalds* Tilstaaelse paa egne og med-*Directoris* samt *Familiæ Lautrupio-Buchwaldianæ* vegne beholder *Consistorium* Frihed til at frasige sig Omsorg for de 2000 Rdr: til Fattige af *Familien*, naar det sig dermed maatte finde besværget; hvilke 2000 Rdr: da værende *Directores* i slig Tilfælde antage sig og ved sig eller andre besørge. Ligesaa *reserveres Consistorio* ey længere at drage Omsorg for de 500 Rdr: til *Guarnisons* Meenigheds Fattige, end imedens Pengene staae sikkert paa det Sted hvor de nu ere. Og i saa maade bliver herved denne *Fundatz* til Stadfæstelse for saa viidt *Universitetet* vedkom̅er underskreven. Khavn d: 9 *Junii* 1751.

P. Holm. Reg. Univ. h. t. Rector.

[Originalen paa Papir, indhæftet som Bog og gjennemtrukket med en forseglet Silkesnor i Universitetets Arkiv Nr. 63.]

Nr. 2. **Decision** af 7. Aug. 1838 til Eforiregnskabet for 1837 for Lautrup-Buchwalds Legat.

I Fremtiden bliver Renten at uddele med 4/7 til Trængende i Familien og med 3/7 til Studerende, og da dette Legat ej er bestemt til at opvoxe, saa vil saavel Kassebeholdningen for Aaret 1837 (6 Rdl. 18 Sk.) som ogsaa hele Renten for Aaret 1838 blive at uddele.

(Eforiprot.)

Nr. 3. **Decision** af 8. Sept. 1848 til Eforiregnskabet for 1847 for Lautrup-Buchwalds Legat.

Ved de fremtidige Regnskaber bør det nøje iagttages, at der, naar et Stipendium udbetales til en Anden end Stipendiarius, derom udtrykkelig gjøres Bemærkning i Regnskabsprotokollen, samt at ved Regnskabet fremlægges den Modtageren meddelte Fuldmagt til at kvittere for Legatet.

(Eforiprot.)

Frøken Levins Legat.

Univ. Aarb. f. 1881—82 S. 179—81.

Ved Testament af 24. Aug. 1877 oprettede Frøken Julia Joshua Levin et Legat for unge Mænd eller Kvinder, der hellige sig til Studeringer, dog ikke de theologiske, eller til de bildende Kunster. Efter

Testatricis Død udlagdes Legatet med et Indskrivningsbevis paa 11000 Kr. med Renter fra 11. Marts 1881 samt et kontant Beløb af 149 Kr. 25 Ø. Af Legatets Renter uddeles efter den af Executores testamenti udfærdigede Fundats af 8. Okt. 1881, konf. den 2. Nov. s. A., aarlig, efter foregaaende Bekjendtgjørelse, en Portion paa 400 Kr., afvexlende af Konsistorium og af det kgl Akademi for de skjønne Kunster, til unge Mænd eller Kvinder, der hellige sig til Studeringer — dog ikke theologiske — eller de bildende Kunster, uden Hensyn til Religionsbekjendelse. Blandt Ansøgerne have de mest trængende og blandt disse atter Kvinder Fortrinet. Legatet bortgives for 1 Aar ad Gangen; det kan tillægges den samme Person flere Gange, dog ikke oftere end 3 Gange ialt. Efter Overenskomst mellem Konsistorium og Kunstakademiet kan henholdsvis en Student eller Kunstner ogsaa nyde det flere Aar i Træk, mod at det senere i en tilsvarende Aarrække nydes henholdsvis af en Kunstner eller Student. Den Sum, som Legatkapitalen udgjør over 11 000 Kr., betragtes som en Oplagsfond, der aarlig forøges med dens egen Rente og Overskuddet af Renten af Hovedkapitalen. Naar Oplagsfonden har naaet et Beløb af 1000 Kr., træffer Konsistorium Bestemmelse om Legatportionens Forøgelse og Dannelsen af en ny Oplagsfond, ligesom Konsistorium ogsaa, naar denne har naaet en passende Størrelse, kan træffe Bestemmelse om Oprettelse af en ny Legatportion. Legatets Eforus vælges af Konsistorium, der ogsaa kan træffe Bestemmelse om hans Honorar.

Legatets Kapital udgjorde den 1. Jan. 1889......... 11 450 Kr.

Bilag. **Fundats** af 8. Oktbr. 1881, konf. 2. Novbr. s. A.

1. Legatets Kapital bestaar af et Indskrivningsbevis paa 11 000 Kr. med Renter fra 11. Marts d. A. samt et kontant Beløb af 149 Kr. 25 Ø. Den bestyres af Kjøbenhavns Universitet som en for sig bestaaende selvstændig Formue, men for øvrigt efter de samme Regler som Universitetets øvrige Legatmidler En Eforus for Legatet vælges af Konsistorium, som ogsaa kan træffe Bestemmelse om hans Honorar.
2. Af Legatets Renter uddeles aarlig en Portion paa 400 Kr., med Halvdelen i Juni og Halvdelen i Decbr. Termin, afvexlende af Konsistorium og af det kgl. Akademi for de skjønne Kunster, til unge Mænd og Kvinder, der hellige sig til Studeringer — dog ikke theologiske — eller de bildende Kunster, uden Hensyn til Religionsbekjendelse, og saaledes, at blandt kvalificerede Ansøgere de mest trængende og blandt disse atter Kvinder, stedse skulle have Fortrinet. Den første Uddeling foretages i Decbr. Termin 1881 af Konsistorium. Eforus bekjendtgjør, at Legatet er ledigt, og sender de indkomne Ansøgninger henholdsvis til Konsistorium og til Akademiet for de skjønne Kunster, som igjen meddeler Eforus Underretning om Udnævnelserne. Udbetaling af Understøttelserne sker altid gjennem Eforus.
3. Legatet bortgives, efter forudgaaet offentlig Bekjendtgjørelse, for 1 Aar ad Gangen. Det kan tillægges den samme Person flere Gange, dog ikke oftere end 3 Gange i alt. Efter Overenskomst mellem Konsistorium og Akademiet for de skjønne Kunster kan henholdsvis en Student eller

Kunstner ogsaa nyde det flere Aar i Træk, mod at det senere i en tilsvarende Aarrække nydes henholdsvis af en Kunstner eller Student.

4. Den Sum, som Legatkapitalen udgjør over 11 000 Kr., betragtes som en Oplagsfond, der aarlig forøges med dens egen Rente og Overskudet af Renten af de 11 000 Kr. Naar Oplagsfonden har naaet et Beløb af 1000 Kr., træffer Konsistorium Bestemmelse om Legatportionens Forøgelse og Dannelsen af en ny Oplagskapital. Efter at Rentebeløbet paa denne Maade har naaet en passende Størrelse, kan Konsistorium derhos ogsaa træffe Bestemmelse om Oprettelse af endnu en Legatportion.

5. Under Forbehold af Regeringens Stadfæstelse kan Konsistorium og det kgl. Akademi for de skjønne Kunster i Forening vedtagne Tillæg til og Ændringer i denne Fundats, dog Grundbestemmelserne i samme undtagne.

Kjøbenhavn, i Dødsboet efter Frøken Julia Joshua Levin
den 8 Oktober 1881.

Som executores testamenti

N. Heine, Overretssagfører.   Harry Levin, Grosserer.

(Kvæsturens Arkiv.)

Liliendahls Legat.

Jansons Beskr. S. 22, Badens Univ. Journal f. 1796 S. 96—117 og 148—62, Engelstofts Annaler f. 1812 S. 203, Selmers akad. Tid. f. 1834 S. 265.

Dansk Konsul i Bordeaux Frederich Hanssen de Liliendahl fastsatte ved Testament af 23. Sept 1773, at en Kapital af 36 000 Rdl. — der imidlertid ved Kodicil af 7. Nov. 1774 og kgl. Resol. 12. Juli 1780 blev nedsat til 20 000 Rdl. — skulde henlægges under Universitetets Forvaltning, med den nærmere Bestemmelse, at Renten af 12 000 Rdl. skulde anvendes til Bønders Udstyr, Renten af 4000 Rdl. til Hospitalet i Helsingør, medens Renten af de tilbageblivende 4000 Rdl. skulde være Vederlag for Legatets Administration.

Ifølge Bestemmelserne i Testamentet og Kodicillen skulle Renterne af de 12 000 Rdl „aarligen anvendes til at udstyre Bønder, der indgaae Ægteskab, hver med tredsindstyve Rigsdaler, hvortil Bønder i Sielland stedse skulle have Fortrins-Ret“, hvilke Bønder „ikke maae være vornede og forpligtede til noget Hoverie, det være sig in natura, eller saadant som de kunne befrie sig fra med Penge, men frie Bønder“. Øjemedet med Understøttelsen er, at den skal „anvendes af dem til at sætte Boe med, og for at undgaae at komme i Giæld i Begyndelsen af deres Ægteskab“. Der udtales derhos i Testamentet det Ønske, at Konsistorium vil „beskikke een og anden, der selv, i Overværelse af Bønderne, kan kiøbe hvad de meest trænge til for at dyrke deres Jord, eller andre Ting, som i denne Henseende kunne være dem nødvendige“. Dette er imidlertid gaaet af Brug. Understøttelsen udbetales nu af den af Konsistorium valgte Eforus til den paagjældende Bonde selv. I det juridiske Fakultets Erklæring af 8.

Juni 1801 gives nærmere Vejledning med Hensyn til det Spørgsmaal, hvad der skal forstaaes ved Udtrykket „Bonde", som ogsaa, naar Udstyret bør ansøges og tilkjendes. I sidstnævnte Henseende bemærkes, at Ansøgeren bør være ugift paa det Tidspunkt, da han ansøger om Understøttelsen; selve denne kan ikke udbetales, førend han beviser, at Vielsen er foretaget. Ansøgerne skulle fremlægge Attest om „Vindskibelighed, Ædruelighed, Lyst og Villighed til Arbeide". Denne Afdelings Kapital udgjorde den. 1. Jan. 1889 .... 33 345 Kr. 70 Ø. Renten heraf udgjør aarlig 1292 Kr. 14 Ø.

4000 Rdl. ere bestemte for „Fattighuset i Helsingøer", hvorved ifølge det juridiske Fakultets Betænkning af 8. Juni 1801 forstaaes Helsingør Hospital „til Fordeel for gamle Borgere i bemeldte Bye, for der, med Indkomsten af denne Capital, aarligen at underholde saamange fattige Borgere, som Renten af bemeldte Fire tusende Rigsdaler, efter den af Regenten bestemte Rentefoed, kunne tilstrække." Denne Kapital, der nu udgjør 14 600 Kr., blev i Henhold til Kons. Skr. 3. Juli 1801 udbetalt til Helsingør Hospital, men er senere tilbagebetalt. Den administreres nu sammen med de øvrige Kapitaler af Universitetskvæsturen. De aarlige Renter, der tilstilles Hospitalet, udgjøre 565 Kr. 75 Ø. Efter det af Konsistorium og den residerende Direktion for Hospitalet fastsatte Regulativ af 4. Dec. 1830 er der i Hospitalet indrettet et Lokale til Pladser for tvende Personer, hvilke Pladser benævnes de Liliendahlske Pladser. Trængende Slægtninge af Testators Familie have fortrinlig Adgang til at erholde disse Pladser; findes ingen saadanne, belægges Pladserne med „gamle fattige Borgere af Helsingørs By, hvilke sidstnævnte bør have samtlige de i Fundatsen for Hospitalet befalede Egenskaber". Renten deles lige mellem Stipendiaterne, efter Fradrag af 20 Kr. aarlig for hver til Hospitalet som Godtgjørelse for de med Husly, Brændsel og Opvartning m. m. forbundne Udgifter. Staaer en Plads ledig, lægges de uanvendte Renter til Kapitalen, og den aarlige Understøttelse forøges forholdsmæssig, dog at den aldrig overstiger 4 Kr. ugentlig for hver. Descendenterne af Testators Arvinger Fritz de Lilliendahl og Hustru Anna Catharina Hansen have, i Overensstemmelse med Nærheden af deres Slægtskabsforhold til Testator, Forslagsret med Hensyn til disse Pladser. Fremgangsmaaden ved Udøvelsen af denne Ret er efter Testamentet følgende. Saasnart Konsistorium fra Hospitalsdirektionen har modtaget Underretning om, at en Plads er vakant, sætter det den eller de nærmest Berettigede i Kundskab herom. Disse gjøre da, senest 4 Maaneder efter at de have erholdt saadan Underretning, for Konsistorium Forslag til Pladsens Besættelse, hvilket af Konsistorium forelægges for Direktionen. Hvis ingen for Konsistorium har anmeldt

sig som berettiget til paa Grund af Slægtskab at belægge den ledige Plads, og Konsistorium ej heller har Kundskab om en saadan, indrykkes en Bekjendtgjørelse om Vakancen 3 Gange efter hinanden i Statstidenden og Helsingør Avis, med Opfordring til dem, som i Overensstemmelse med Kodicillen maatte ansee sig berettigede til enten at belægge den ledige Plads eller til at nyde samme, til inden 4 Maaneder at melde sig med Bevis herfor og enten fremsende deres Forslag om Belæggelsen eller deres Ansøgning om selv at nyde godt af Pladsen. Kjendes den Forslagsberettigede, paahviler det denne med 6 Ugers Varsel at indrykke Bekjendtgjørelse i de nævnte Tidender om Vakancen. Dersom ingen Forslagsberettigede findes eller dersom de undlade at indsende Forslag til Pladsens Besættelse idetseneste 4 Maaneder, efter at de have faaet Underretning om Vakancen, foreslaaer Konsistorium for Direktionen, ligeledes efter Bekjendtgjørelse med 6 Ugers Varsel, idetmindste 2 gamle og trængende Mænd af Helsingørs Borgere. Krav paa Belæggelse fra Familiens Side har i lang Tid ikke været gjort gjældende.

Endelig ere 4000 Rdl. testamenterede Konsistorium „for at Indkomsterne eller Indtægterne, som deraf udkomme aarligen, skal tilhøre bemeldte Consistorium, og, af de Embedsmænd der udgiøre og skulle udgiøre samme for Eftertiden og til evig Tid, deeles imellem dem eller paa anden Maade anvendes, eftersom de maatte finde for godt“, for hvilke Indtægter intet Regnskab skal aflægges. Ifølge Kons. Skr. 15. Juli 1843 nyder Eforus Renten af 2000 Kr. med 77 Kr. 50 Ø., medens Renten af de øvrige 6000 Kr. indflyder i Professorernes Distributs med 232 Kr. 50 Ø.

Legatets samlede Kapital udgjorde d. 1. Jan. 1889 . . 55 945 Kr. 70 Ø.

Nr. 1. Testament. *Bilag.*

23. Septembre 1773.

—

ouvert le 20
mars 1779

Au nom de Dieu et de la très sainte trinité.

Je Frederich Hanssen de Liliendahl ecuyer, consul à Bordeaux pour sa Majesté le Roy de Dannemarck; considerant qu'il n'y a rien de si certain que la mort, dont l'heure nous est inconnue, voulant n'en etre surpris, sans avoir disposé des biens qu'il a plû à Dieu me donner; je fais mon testament et disposition de derniere volonté comme suit:

Je recommande mon ame à Dieu le pere tout puissant, le suppliant de me pardonner mes pechés, et à mon decés recevoir mon ame dans le sejour des bienheureux.

Dieu par sa bonté infinie, m'ayant fait la grace de benir mes travaux et de les recompenser beaucoup audessus de mes besoins; je crois que ne laissant point d'enfants, je ne peux mieux temoigner ma reconnoissance à ce pere commun des hommes, qu'en l'employant à faire d'utiler fondation dans ma chere patrie; excepté la partie que je veux laisser à mes parents; cette satisfaction est pour moi d'autant plus douce et plus vive que nul obstacle ne s'oppose à mes patriotiques desseins.

L'article XXXX du traité de commerce conclu le vingt trois aout mil sept cent quarente deux, entre sa Majesté trez Chretienne le Roy de France et sa Majesté le Roy de Dannemarck m'y autorise formellement, en m'exemptant comme sujet de sa Majesté le Roy de Dannemark du droit d'aubaine et autres semblables, et en me donnant la liberté de laisser mes biens à des heritiers dans ma chere patrie. La coutûme de Bordeaux, que je veux suivre en tous points, ainsy que le dit article du traité me l'ordonne, confirme mon pouvoir et assure la validité de mes dispositions; cet article ordonnant que l'heritage dans un tel cas se fasse suivant l'ordre des successions etabli dans les lieux, ou les heritages se trouvent scitués, ou dans le lieu du domicille du deffunt, et suivant les dispositions des loix; j'ay trouvé que suivant la coutume de Bordeaux, comme lieu de mon domicille le testateur est bien obligé de laisser à ses parents pour le moins les deux tierces de ses biens immeubles, qu'il a reçus ou par succession ou par donnation des auteurs de sa vie; mais que la meme coutume autorise le testateur de leguer ses biens acquis meubles ou immeubles à telles personnes qu'il jugera à propos; or n'ayant reçu aucuns biens immeubles de mes autheurs, mais seulement une mediocre somme d'argent pour faire mes etudes et suivre mes exercices analogues au commerce que j'ai embrassé; et ayant accquis par la suite tous mes biens par mon industrie dans le negoce, je me trouve dans le cas suivant la dite coustume de Bordeaux de disposer librement de de mes biens suivant mes intentions.

Aprés ces observations préliminaires, mon intention est de fixer quant à present mes legs et fondations dans ma chere patrie à trente six mille Rixdallers argent courant de Dannemark pour etre employées ainsy que je vais l'expliquer. En consequence, Je donne et legue à l'illustre et respectable corps du consistoire de l'université royalle de Copenhague outre ce que je luy leguerai cy aprez, pour l'execution des fondations que je vais faire, ma biblioteque, pour etre jointe à la biblioteque publique de l'université; lequel consistoire aura la bonté de la placer dans des armoires particuliers qui seront faites aux depens de mon heridité, aux quelles on attachera cette inscription, ex donnationne Liliendahliana, au dessus des quelles armoires sera placé mon portrait que j'enverrai au dit consistoire avec ma dite biblioteque, de laquelle sera fait un inventaire, en suivant l'ordre des formats, et qui sera joint à mon testament, que je veux etre imprimé, et rendu public pour qu'on connoisse mes intentions.

Je donne et legue quatre mille Rixdalers argent courant de Dannemark, à la maison des pauvres Delsingor ma ville paternelle que je destine en faveur des vieux bourgeois de la dite ville, pour y entretenir annuellement avec les rentes de ce capital, autant de pauvres bourgeois que pourra s'etendre l'interet des dites quatre mille Rixdalers, au taux fixé par le prince; je prie en consequence messieurs du concistoire de placer le dit capital de quatre mille Rixdalers, si fait n'a eté par moy pendant mon vivant, et ce en premiere hypoteque sur des fonds nobles, pour produire un revenu de quatre à cinq pour cent; lequel revenû sera perçû et retiré annullement par l'inspecteur du dit hopital qui en donnera son quittance au consistoire; et pour assurer mieux la perpetuité de cette fondation, je donne aussy au dit consistoire le droit de presenter à la direction du dit hopital quelques candidats qui suivant la constitution seront admissibles, la direction du dit hopital aura droit d'en choisir parmy eux ceux qui devront y entrer, et au cas qu'une des places de celles de Liliendahl vienne à vacquer, l'inspecteur en donnera aussitot avis au concistoire pour que celui cy puisse presenter quelques nouveaux candidats pour remplacer la vaccance; les quelles places on nommera de Liliendahl.

Pour faciliter les mariages parmi les ouvriers et artistes dans ma patrie; je donne et legue dix mille Rixdalers toujours argent courant de Dannemark, dont les rentes serviront pour en dotter annuellement des ouvriers à raison de cent Rixdalers chacun, et à eux n'etre payables qu'aprez qu'ils auront justiffié de la benediction nuptialle; je veux que pour les dits mariages on prenne principallement les serruriers, menuisiers, cordonniers, chapeliers et quincailliers; je veux aussy que ceux qui aspireront à profiter de cette fondation,

donnent au consistoire des preuves et des certifficats de leur habileté dans leur metier, et de leur bonne conduite, dés lors ceux qu'il plaira à messieurs du consistoire de choisir emploiront la dot cy dessus stipulé, pour se pourvoir d'outils necessaires; mais pour eviter quils ne l'employent à d'autres usages je prie messieurs du consistoire de leur faire acheter par les soins de quelqu'un qu'ils commetront en presence des dits ouvriers pour en faire par luy le choix, les dits outils et ce qui pourra etre necessaire à leur metier.

Pour contribuer aussy à l'avencement de l'agriculture dans ma patrie, je donne et legue un Capital de seize mille Rixdalers argent courant de Dannemark, dont les rentes ou revenus, suivant qu'ils seront alors, serviront pour doter annuellement des payzans qui entreront en mariage, à raison de soixante Rixdalers chacun, et toujours par preference ceux de Zelande; voulant toutes fois que ce ne soit par des payzans cerfs et obligés à aucune corvée, soit reellement ou quils s'en puissent decharger pour de l'argent; mais à des payzans libres, mon intention etant d'ailleurs que ces rentes ou revenus soient employés par eux pour s'etablir et se garantir des dettes dans le commencement de leur etablissement en mariage; et afin quils ne dissipent pas cet argent à des choses inutiles; je prie messieurs du Concistoire de commetre quelqu'un qui achetera luy meme en presence des payzans ce qu'ils auront le plus de besoin pour la culture des terres ou autres choses qui leur seront necessaires à cet egard, et pour se mettre plûtot dans une bonne scituation, ils seront tenus de meme que les autres participants deja cy dessus denommés de produire des certificats de leur industrie, sobrieté, attachement et bonne volonté au travail; je veux et entends néanmoins que le produit des trente mille Rixdalers cy dessus etablis servent à payer les pensions viageres que je ferai cy aprez à mes neveux et nieces et pendant le vivant de chacun d'eux; et aprez leur decés les dits interets ou rente des dits trente mille Rixdalers reviendront tant au dit hopital d'Elsingor, qu'aux dits ouvriers et payzans; je prie mes dits sieurs du concistoire, en tant que besoin seroit je les charge, parceque telle est mon intention de placer les dits trente mille Rixdalers (si fait n'a eté pas moy avant mon decés) que je viens cy dessus de donner, en premiere hypotheque sur des terres nobles et seigneurialles, pourvû que l'employ en soit solides, duquel ils demeureront garants eux et leurs successeurs à perpetuité, ainsy qu'ils s'y sont obligés par leur deliberation du vingt sept avril mil sept cent soixante douze, pour le revenû qui en proviendra etre employé et distribué aux usages cy dessus expliqués.

Et comme l'employ des dits capitaux en fonds, le recouvrement des revenus, la regie et administration de mes legs, demandent beaucoup de soins et d'attentions de la part du concistoire, je luy donne et legue pour cela un capital de six mille Rigsdalers argent courant de Dannemark, á condition que le dit capital sera aussy placé en premiere hypoteque sur de fonds de terre seigneurialles, pour la rente ou revenu qui en proviendra annuellement appartenir au dit concistoire, et etre par les officiers qui le composent et composeront à l'avenir et perpetuellement partagée entre eux, ou autrement en disposer comme ils aviseront bon etre; et cela pour les recompenser du zele de l'attention qu'ils devront avoir à l'accomplissement de mes volontés, sans quils soient obligés à rendre aucun compte du revenu des dites six mille Rixdalers; duquel susdit revenu, je veux que les officiers du dit concistoire jouissent dés et aussytot que les dites trente mille Rixdalers auront eté placées, et ce en consideration des peines et soins quils devront prendre, pour lever annuellement les interets des trente mille Rixdalers; me les faire passer pendant mon vivant, et aprez mon decés aux legataires cy aprez nommés; lesquels interets ou rente des d. trente mille Rixdalers je me reserve m'etre payées pendant ma vie, et que me fairont passer et compter annuellement les dits officiers du consistoire, et aprez mon decés à mes legataires conformement et relativement aux ordres qui leur en seront donnès tant par moy que par mes legataires.

De tous lesquels legs cy dessus stipulés par mon present testament, messieurs du concistoire auront la bonté d'en faire un protocole sous le titre,

Protocollum legatorum Liliendahlianorum, dans lequel on inserera mot pour mot mon present testament, on y denommera toutes les personnes qui d'année en année participeront à mes fondations, on y inserera pareillement les quittances des directions respectives, soit pour un capital, soit pour les rentes ou revenus; de meme que celles des participants des autres fondations, ecrites de leur propre main, et pour obvier aux obstacles qui pourroient se rencontrer à l'egard de ceux qui ne seroient pas en etat d'ecrire une quittance en forme, ou à ceux qui par raison d'eloignement ne pourroient la donner eux memes, il sera fait des modeles de quittance imprimèes, au bas desquelles les participants signeront leurs noms et fairont certiffier leur signature veritable par deux personnes de foy, voulant que l'argent ne soit donné qu'au porteur de la quittance, qui sera tenu de la presenter au bureau du concistoire, les administrateurs de ce bureau seront tenus de presenter au concistoire tous les ans un etat de ces pensions de la meme maniere et dans le meme ordre que l'on y observe pour les autres legs dont il est pareillement l'administrateur: Je prie le concistoire de faire imprimer à mes depens mot pour mot mon present testament avec une fidelle traduction Danoise; et de la distribuer sans fraix, pour que chaque personne interessée puisse s'informer de mes intentions, ainsy que les hommes qui par leur condition sont en droit d'y pretendre, puissent se mettre en etat de se presenter au concistoire pour participer á mes fondations.

Et comme j'avois deja prevenu le concistoire que je n'entendois faire les legs cy dessus, soit en sa faveur, soit dans ma patrie par les motifs que je viens d'expliquer, que sous la condition expresse que le corps entier du dit concistoire sous l'inspection de la chancelleri Danoise, les accepteroit, et par une saine deliberation qui seroit prise, portant la dit acceptation et l'agrement du dit concistoire, il seroit tenue et personnellement garant de l'execution de mes dispositions à la vûe de mon present testament, dont je leur enverrai un projet, et que la dite deliberation duement signée et revetue de toutes les formes authentiques, il m'en seroit envoyé une expedition fidelle, afin que je puisse etre assuré que le dit consistoire faira sa propre affaire de l'execution de mes dites fondations, et des autres liberalités portées par mon present testament, pour que cela soit stable et durable à perpetuité et à jamais, sans y faire le moindre changement, les ayant prevenus que sans cette obligation et promesse personnelle de la part du dit concistoire je n'aurois fait les dites liberalités et fondations; ces messieurs ont en consequence eu la bonté de m'envoyer (avec la concession qui m'a eté accordée par sa Majesté le Roy de Dannemark, portant exemption de toutes sortes de droit et disposition ordinaire ou extaordinaire, de quel nom que l'on puisse les appeler, enregistrée et revetue de toutes les formalités, en datte du cinq novembre mil sept cent soixante douze) la dite deliberation qui remplit mes vûes et m'assure de l'execution de mes intentions; de laquelle deliberation ecrite sur les deux tiers d'une page d'une feuille de moyen papier dattée à Copenhague le vingt sept avril mil sept cent soixante douze signée de treize membres du dit concistoire j'ay joint copie d'icelle de moy certiffiée pour avoir l'original pour etre clos en mon present testament, je charge expressement mes heritiers bas nommés de remetre et joindre au present testament l'original en forme de la dite deliberation pour y etre annexée et expediée avec le dit present mon dit testament.

Et aprez avoir pourvû à ce qui me tenoit le plus à coeur dans ma chere patrie et que suis assuré que le concistoire l'a accepté, il ne me reste plus qu'a faire quelques dispositions particulieres; et comme les trente six mille Rixdalers doivent etre placées en Dannemark incessament, pour produire rente ou interet annuel, lequel interet ou rente des trente mille Rixdalers seulement cy dessus leguées tant au dit hopital Delsingor qu'aux ouvriers et payzans, je me reserve m'etre payées annuellement et pendant ma vie, et aprez icelle servir — à payer les pensions cy aprez leguées aux cy aprez nommés aussy pendant leur vie, dont le concistoire n'en pourra disposer qu'aprés les decés des legataires cy aprés nommés; en consequence disposant

de la dite rente ou interet: Je donne et legue à Frederich Hanssen mon neveu actuellement à Bordeaux; et à Marie Elizabeth Hanssen ma niece, enfans de feu mon frere cinq cent Rixdalers à chacun d'eux de rente annuelle et viagere; pareillement donne et legue à Dame Justine Hanssen ma niece epouse du sieur Nissan le restant des interets ou rente de la dite somme de trente mille Rixdalers; dont le payement commencera à leur etre fait à compter du jour de mon decés, et continuer à leur etre payée pendant le vivant de chacun d'eux mes dites legataires; moyennant ce les institue pour mes heritiers particuliers; et aprez leur decés successivement la dite rente viagere leguée aux dits susnommés sera et demeurera eteinte et supprimée, laquelle rente viagere sera prise sur les revenus destinés à l'etablissement des dits payzans, des ouvriers et du dite hopital d'elsingor, dont le concistoire ne jouira de l'effet de la dite fondation pour en etre fait la distribution qu'afur et à l'instant du decés des dits legataires susnommés.

Donne et legue à mon neveu Conrad Hanssen quatre mille Rixdalers et luy payable deux ans aprez mon decés sans interet par mes heritiers bas nommés; moyennant ce je l'institue pour mon heritier particulier.

Je donne et legue à Marie Anne Darballade qui me sert de cuisiniere et de gouvernement la somme de neuf cent quinze livros qu'elle me doit par un contract d'obligation; plus luy donne et legue la somme de douze cent livres une fois payée, pourvû toutes fois et non autrement qu'elle doit à non service au tems de mon decés; et à la charge par elle de loger dans la maison qu'elle a acheté, la nommée Jeannon mon ancienne cuisiniere qui est infirme, et de luy fournir sa subsistance pendant qu'elle vivra si la dite infirme me survit, et pour assurer cette subsistance, je veux que la dite Darbalade ne puisse toucher et recevoir que six cent livres un an aprez mon decés, et les autres six cent livres, qu'aprez le decés de la dite infirme, le tout sans interet.

Je declare que j'ay acheté pour et au profit de sieur Antoine Forestier mon amy qui me fait une fidelle compagnie, une maison scitué au faux bourg Saint Seurin entre portes de Tourny et la porte Dauphine moyennant la somme de douze mille livres suivant le contract de la dite vente passé devant Guy notaire à Bordeaux le sept fevrier mil sept cent soixante douze; je declare confirmer le dit acte et je veux qu'aprez mon decés il se mette en possession de la dite maison, sans avoir besoin du consentement de mes heritiers, et sans observer aucune formalité luy en faisant partant que de besoin don et legs: qu'indépendament de la dite somme de douze mille livres, il m'en a couté six mille livres et au-delà, soit pour les loyaux couts de la dite acquisition, soit pour les augmentations reparations et ameliorations que j'ai faites à la dite maison, ce qui fait un objet de dix huit mille livres, de laquelle augmentation et susdits loyaux couts, je donne pareillement et legue au dit Sieur Forestier.

Pareillement et outre ce que dessus, je donne et legue au dit sieur Forestier la somme de vingt mille livres en argent, ensemble tous les meubles meublants et autres effets sans exception qui garnissent les differentes chambres de la dite entiere maison ou j'habite actuellement et que j'ai acquise pour luy; sauf et excepté que je me reserve comme non compris au present legs, un lit ou je couche garni de sa paillasse, coitte, deux matelas, deux traversiers, couvertes d'eté et d'hyver de coton et de l'aine; courte pointe de damas bleu, entouré de rideaux de camelot moire bleu, un commode bois de noyer, un fauteuil à bras de Velour cizelé, six chaises couvertes de damas bleu, une encoignure avec sa table de marbre, l'armoire peint en verd qui est à droit en entrant dans le cabinet au midy de la chambre ou je couche; le bureau de bois de noyer, le cabinet de bois de sapin, le sopha couvert d'un damas bleu, le tout etant dans le dit cabinet, ensemble me reserve expressement l'or et l'argent en especes, toute l'argenterie, bijoux, titres et papiers qui sont dans les dits armoires et cabinets cy dessus reservés, meme ceux qui se trouveront dans l'armoire attachée au mur qui est dans la petite chambre servant aussy de cabinet au nord de la dite chambre ou je couche, pareillement me reserve tous mes habits vestuaires, chemises et autres effets

qui peuvent servir et composer ma garderobe; tout le surplus des autres effets en quoy quils soient et puissent consister qui sont et se trouveront dans le dite maison au tems de mon decés seront et appartiendront au dit sieur Forestier compris au present legs; comme aussy donne et legue au dit sieur Forestier huit cueillers, huit fourchetes, deux ceuillers à ragout de ceux qui sont dans ma maison de Preignac, une petite theyere, deux chandeliers et un petit sucrier le tout d'argent, mon intention est cependant que le dit sieur Forestier ne pourra pretendre les dits legs que tout autant quil sera avec moy lors et au tems de mon decés; car s'il venoit à me quitter, les dits legs seront nuls et sans effet, et il ne pourra exiger au dit cas que la dite maison avec les augmentations et ameliorations que j'y ay faites; je veux que le dit sieur Forestier ne puisse exiger le payement de la dite somme de vingt mille livres qu'un an aprez mon decés si l'etat de ma succession ne permet pas de le payer plustot, mais je veux que l'interet luy en soit payé pendant le dit delay à raison du denier vingt sans aucune retenue; les dits legs ainsy faits au dit sieur forestier pour les bons et agreables services qu'il m'a rendus, rend journellement et espere quil me rendra à l'avenir de la preuve du tout le dispence et releve.

Donne et legue au nommé Lassus mon homme d'affaires à Preignac la somme de six cent livres à lui payable un an aprez mon decés sans interet.

Je donne et legue au nommé Jean mon postillon pareille somme de six cent livres à lui payable un an aprez mon decés.

Donne et legue à la nommée Marie ma cuisiniere trois cent livres.

Plus donne et legue à la nommée Jeannette ma servante, double gage de l'année entiere; pourvu que mon homme d'affaires et mes autres domestiques cy dessus nommés, soient à mon service au tems de mon decés.

Je donne et legue à tous mes autres parents dequel cottè et souche quils soient pretendants droit en ma succession, et à chacun d'eux cinq sols et une bourse, moyennant ce je les institue pour mes heritiers particuliers.

Et au residû et restant de tous mes biens meubles, immeubles, or, argent, billets, titres, papiers, droits, noms, raisons et actions generallement quelconques en quoy que le tout soit ou puisse consister; je fais, nomme et institue pour recueillir le tout; mes heritiers généraux et universels, Dame Anne Catherine Hanssen ma niece, et Mr Frederick Fritz son epoux et ce conjointement entre eux, leur prohibant expressement à mes dits heritiers généraux toute detraction de quarte falcidie et trebellianique et autres voulant qu'ils se contentent.

Enfin je casse, revoque et annulle tous autres testaments, codicilles, donnations et autres dispositions à cause de mort que je pourrois avoir cy devant fait, voulant que le present seul vaille, que s'il ne peut valoir comme tel, qu'il vaille comme codicille, donnation ou autre disposition à cause de mort en la meilleure forme quil se pourra, selon le droit et coutume; sauf à y augmenter et diminuer par codicilles posterieurs, ainsy que je jugerai à propos; et aprez avoir dicté et fait ecrire mon present testament par une personne à moy affidiée et de confiance, je l'ay lû et relû, fait lire et relire, et l'ayant trouvé conforme à ma volonté, je l'ay signé à la fin et au bas de chaque page ecrit sur trois feuilles papier timbré; à Bordeaux le vingt troisieme septembre mil sept cent soixante treize, ainsy signé à la fin et au bas de chaque page du dit testament Hanssen de Liliendahl testateur et à la fin sont ajoutés ces mots, aprouvant comme dessus;

Controlé et insinué à Bordeaux le 20 Mars 1779. fo 12. vo art. 1er reçu en principal et 8s pl*; scavoir 70* de controle, 70* dinsinuation de chacun des legs faits aux sieur et demlle Frederich et Marie Hanssen, de ceux des sieurs Conrad Hanssen et Forestier, et de celui de la bibliotheque seulement au corps du concistorie de Capenhague; 56* de celui de l'epouse du sieur Nissen, 8* 8s de celui du nommé Lassus, 4* 4s de celui de Marie Cuisiniere et 70* de l'institution d'heritiers, averti du centieme denier dans les six mois du decés au bureau de la scituation des biens à peine du triple droit, total de la recette cinq cent cinquante huit livres douze sols, signé Angebert p. M. Baudouin.

„Suit la teneur de l'engagement et deliberation de messieurs du con-„sistoire de Copenhague, annexée au dit testament.

Nous soussignés membres du concistoire à l'université royalle de Copenhague, declarons sur la demende de M. de Liliendahl consul du roy de Dannemark à Bordeaux, que nous nous obligeons par cecy tant pour nous que pour nos successeurs de concistoire, d'entreprendre l'administration de ses legs destinés au bien public suivant les articles de son testament dont il nous a fait voir une copie, sitot que le = on les curateurs de son testament nous auront transmis les fonds y mentionnés, d'en distribuer alors les sommes destinées ailleurs, de mettre le reste aux rentes sur hypoteques les plus sures qu'on peut avoir, d'en distribuer les rentes suivant ses dispositions sans y faire le moindre changement, et de veiller sur la conservation des fonds en question aussy fidellement que l'a fait jusqu'icy le concistoire depuis la fondation de l'universitè à l'egard des autres legs assés considerables qui luy ont eté confiés, pour que la fondation de Mr le consul soit rendue perpetuelle; à Copenhague le 27. d'avril 1772. signé P. Kolmig, C. B. Hudsgaard, Hofodfner, S. Stampe, Kratzenstein, Rottbolg, Chall, B. Malman, Horribon, A. Hubner, C. J. Wadskier, Hobbelitd, allée*. Et en marge signé Hanssen de Liliendahl ne varietur.

Suit l'acte de clotûre.

Aujourd'huy vingt trois du mois de Septembre mil sept cent soixante treize avant midy, pardevant le conseiller du roy notaire à Bordeaux soussigné et en la presence des temoins bas nommés; a comparu M. Friderich Hanssen de Liliendahl, ecuyer consul à Bordeaux pour sa Majesté le roy de Dannemark demenrant en cette ville hors la porte Tourny parroisse Saint Seurin.

Lequel a presenté à nous dit notaire et aux dits temoins le present papier lassé d'un petit ruban verd scellé en sept endroits de cire ardente rouge, et declaré que le contenu au dit papier anisy clos et scellé, est son testament et disposition de derniere volonté, quil a fait ecrire sur trois feuilles papier timbré, par une personne affidée et de confiance qu'il l'a datté signé à la fin et au bas de chaque page, qu'il veut et entend que son dit testament soit executé selon sa forme et teneur, suivant le droit et la coutume; ce fait a requis acte de la presente suscription, octroyé, fait à Bordeaux hors la porte Tourny faux bourg parroisse Saint Seurin dans une chambre au premier etage de la maison qu'occupe le dit sieur Hanssen prenent jour au couchant sur l'allée Cours Tourny; en presence des dits temoins qui sont Sr Jean Lagarde maitre charron, Sr Joseph Blanchet maitre scellier, Sr Jean Gautier scellier, Dominique Dufour scellier, Sr Jean Gabriel Barthelemy peintre, et sieur François Guilbert peintre demeurant les tous susdite allée Cours Tourny parroisse Saint Seurin temoins à ce requis, tous agés de vingt ans passés qui ont signé avec le dit sieur testateur et nous, ainsy signé Hanssen de Liliendahl testateur, Jean Lagarde jeune, Joseph Blanchet, Gautier, Dominique Dufour, Guilbert, Jean Gabriel Barthelemy et Brun notaire.

Controlé à Bordeaux le 20. mars 1779, reçu quatorze sols signé Angebert.

Suit la teneur du verbal d'ouverture.

Aujourdhuy vingt mars mil sept cent soixante dix neuf à Bordeaux en notre hotel, pardevant nous Joseph Sebastian de Laroze conseiller du roy en ses conseils et au parlement de Bordeaux, president presidial lieutenant général en la Senechaussée de Guienne, conservateur des privileges royaux de l'université de Bordeaux prevot royal de Lombriere, ecrivant Jean Courronneau greffier, a comparu Mr Lafon procureur en ce siege et de sieur Fritz de Liliendahl ecuyer consul de sa majesté le roy de Dannemark; lequel a dit

---

*) Ovenstaaende Navne ere næsten alle forskrevne. I Originalen har der staaet følgende Navne: P. Holm, C. B. Studsgaard, Kofoed Ancher, H. Stampe, Kratzenstein, Rottbøll, Kall, B. Møllmann, Horrebow, M. Hübner, C. F. Wadskiær, B. G. von Obelitz, C. Hee.

que sa partie ayant interet de connoitre les dispositions de derniere volonté consignée dans le testament clos de feu sieur Frederik Hanssen de Liliendahl ecuyer, il a par exploit de ce jour fait par Vallance huissier rendu assignés Mr Brun notaire à Bordeaux et les sieurs Lagarde et Blanchet à comparoitre cejourdhuy pardevant nous en notre hotel à neuf heures du matin, scavoir le dit Brun pour representer le dit testament, et les dits Lagarde et Blanchet pour reconnoitre et averer les seings par eux apposés en qualité de temoins au bas de l'acte de cloture d'iceluy, et comme l'heure assignée est echûe sans que les dits Lagarde et Blanchet tiennent compte de se presenter, le dit Lafon requiert defaut, et pour le profit quil nous plaise proceder à l'ouverture du dit testament que nous represente le dit Brun, signé Lafon.

Sur quoy nous avons donné defaut contre les dits Lagarde et Blanchet comme non comparants à l'heure assignée non plus qu'a celle de dix, jusqu'a laquelle nous avons sursis; pour le profit octroyons acte de ce que le dit Brun nous a representé le testament clos du dit feu sieur Hanssen de Liliendal, lacé d'un ruban vert, cacheté de sept cachets sur cire ardente rouge, l'acte de cloture duquel en datte du vingt trois septembre mil sept cent soixante treize est signé Hanssen de Liliendahl testateur, Jean Lagarde jeune, Joseph Blanchet, Gautier, Jean Gabriel Barthelemy, Dominique Dufour, Guilbert, et Brun notaire, et ayant reconnû les dits cachets entiers et sans alteration avons procedé à l'ouverture du dit testament, lequel s'est trouvé ecrit sur dix et vingt trois lignes de la onzieme de trois feuilles moyen papier timbré, datté à la fin du vingt trois Septembre mil cept cent soixante treize signé au bas de chaque page et à la fin Hanssen de Liliendahl, y ayant la douzieme ligne de la septieme page rayée et deux apostilles en marge signées Hanssen testateur sans renvoy, autre rature ny interligne ny alteration, dans lequel testament s'est trouvé un ecrit intitulé, copie de l'engagement de Mrs du consistoire de l'université royalle de Copenhague envers monsieur Hanssen de Liliendahl ecrit sur un feuillet de papier commun, ce fait avons remis tant le susdit testament que le susdit ecrit au dit Brun pour d'iceux avec le present verbal delivrer des expeditions aux parties interessées, fait le dit jour signé de M. de Laroze. R. 1" 7s 8ds pour les 3s p* des vs signé Pescheur, et à l'expedition ainsi signé Lamaignere greffier.

Controlé le 24 mars 1779. R. quinze livres huit sols signé Pescheur.

Scellé à Bordeaux le 24 mars 1779. R. Cinquante deux sols six deniers signé Blanchet,

L'original du dit engagement et l'expedition du dit verbal sont annexés à la minute du dit testament, dont du tout expedition est cy dessus et des autres parts, demeuré au pouvoir de Mr Brun notaire soussigné.

Brun.

1er Codicille
7 Nouembre 1774.

Au Nom de Dieu soit.

Aujourd'huy septieme du mois novembre mil sept cent soixante quatorze aprés midy; Pardevant le conseiller du roy notaire à Bordeaux soussigné; fut present en la presence des temoins bas nommés Monsieur Friderick Hanssen de Liliendahl ecuyer, consul à Bordeaux pour Sa Majesté le Roy de Dannemarck.

Lequel en tous ses bons sens, memoire et entendement ainsy qu'il appert à nous dit notaire et temoins, desirant faire quelque changement aux dispositions de son testament du vingt trois septembre mil sept cent soixante treize, clos devant Brun notaire presents temoins, a fait et ordonné le present codicille dans les termes cy aprez expliqués.

A dit et declaré le dit sieur Hanssen que quoique son amour pour sa patrie soit toujours le meme, ainsy que le desir de luy donner des preuves non-equivoques de son attachement, et de contribuer autant quil est en luy à sa prosperité, l'état actuel de sa fortune, les pertes considerables quil a faites

depuis la datte du dit testament, les depenses extraordinaires que luy ont occasionné des voyages qu'il a cru necessaires à sa santé et au retablissement de sa vûe qui s'affoiblit tous les jours d'avantage, les vuides que doivent necessairement ouvrir dans ses affaires, la disette singuliere des productions de ses domaines, et le defaut absolu du revenu qu'il croyoit etre en droit d'en attendre, l'obligent de deminuer le fond des etablissements qu'il avoit ordonné par ce testament.

Comme ce n'est point par legereté quil s'est determiné, mais dans la seule vûe de conserver les proportions qu'il avoit etablies entre ce quil croyoit devoir à sa famille et son attachement à sa patrie; il supplie Sa Majesté le Roy de Dannemark son maitre, qui a eu connoissance de ses premieres dispositions, qui a meme daigné les approuver et honnorer de ses plus singulieres faveurs, de vouloir bien continuer sa toute puissante protection, a ce qu'il en laissera subsister, et à ce qu'il pourra en retablir dans la suite, si par l'aide de Dieu, par ses soins et son economie, il venoit à se trouver en scituation de le faire, meme en entier comme il le desire ardemment.

Au lieu de trente six mille Rixdallers argent courant de Dannemark quil avoit destiné à etre employées en fondations dans sa chere patrie; il a cru devoir en reduire le fond à vingt deux mille Rixdaller, jusqu'a ce qu'il se trouve en etat de l'augmenter comme il se propose de le faire, d'abord que l'etat de ses affaires pourra le comporter.

Veut qu'il en soit appliqué quatre mille Rixdaller à la maison des pauvres d'Elzenor, ainsy qu'il a eté reglé par son dit testament du dit jour vingt trois septembre mil sept cent soixante treize, priant messieurs du consistoire et messieurs les directeurs de l'hopital de vouloir bien preferer dans la distribution des places qui pourroient etre etablies du produit de ce fond, ceux de sa famille ou parents pui pourroient dans ce tems, se trouver en avoir besoin; Voulant en outre, que ses heritiers ou leurs enfants et descendants à perpetuité ayent droit de presenter à deux places qui seront etablies, telles personnes de la famille ou parenté quils croiront en avoir besoin, ou à leur defaut telles autres personnes de la qualité expliquée dans le dit testament, qu'ils jugeront à propos; priant à cet effet messieurs du consistoire et messieurs de la direction du dit hopital de les faire avertir, cas arrivant de la vaccance des dites places; et de n'en disposer à leur defaut que quatre mois aprez qu'ils en auront eu connoissance.

Comme les ouvriers et artistes sont communement ceux qui avec de l'activité et de l'economie peuvent plus facilement se passer de secours etrangers; veut le dit sieur testateur codicillant, que le legs de Dix mille Rixdaller quil avoit fait dans l'objet de faciliter chaque année le mariage d'un certain nombre d'entre eux, demeure supprimé et retranché en entier, jusqu'a ce que les circonstances luy permettent de le retablir comme il le desire.

Veut que le legs de seize mille Rixdaller qu'il fait par le meme testament dont l'objet de procurer chaque année le mariage d'un certain nombre de payzans demeure reduit à quatorze mille Rixdaller.

Reduit anssy à quatre mille Rixdaller le legs de six mille Rixdaller porté par le meme testament en faveur du consistoire de l'université royalle de Copenhague, desquelles quatre mille Rixdaller le consistoire retiendra par ses mains la rente et revenu, sur ce qu'il doit me faire parvenir des jouissances que j'ay reservées pendant ma vie du fond de vingt mille Rixdaller quil a deja reçues.

Comme il a deja fait payer au dit Consistoire vingt mille Rixdaller ainsy qu'il vient d'etre dit, veut et entend qu'au moyen de Deux mille Rixdaller que ses heritiers seront tenus de luy payer d'abord aprez sa mort, si elles ne l'ont eté pendant sa vie; il ne puisse plus leur etre rien demandé, par pretexte du legs de trente six mille Rixdaller qu'il avoit fait par son dit testament dans l'objet des dites fondations qui seront d'ailleurs exsecutées aux termes, clauses et conditions contenues dans le dit testament, avec des limitations expliquées dans le present codicille.

Pour en assurer d'autant plus l'execution veut et entend que ses heritiers et leurs enfants et descendants à perpetuité puissent en prendre connoissance; et qu'il leur soit remis chaque année par messieurs du consistoire ainsy que par messieurs de l'hopital d'Elzenor, un etat contenant les noms des differents particuliers qui en profiteront, avec copie certifiée d'eux des quittances qui leur auront eté données ce concernant, priant messieurs du consistoire et messieurs de la direction du dit hopital d'imputer moins ces precautions à quelque défaut de confiance de sa part, qu'au desir de perpetuer sa memoire dans la descendance de ses heritiers et de les exciter à augmenter ses liberalités et à remplir la mesure quil s'etoit proposée, s'il ne peut le faire luy meme pendant sa vie.

Comme par les retranchements cy dessus expliqués les revenus des dites fondations qui avoit eté reservés aprez le decés du dit sieur Hanssen en faveur du sieur Friderick Hanssen son neveu, Marie Elizabeth Hanssen et Justine Hanssen epouse du sieur Nissen ses nieces, se trouvant reduits aux interets ou rentes que pourront produire Dix huit mille Rixdaller au lieu de l'interet ou rente de trente mille Rixdaller destinées, en premier lieu aux fondations particulieres ordonnées par le dit testament, veut et entend le dit sieur Hanssen codicilant que les interets ou rentes des dites Dix huit mille Rixdaller appartiennent aprez sa mort a Friderick Hanssen son neveu et et (sic) Marie Elizabeth Hanssen sa niece, et qu'ils en jouissent pendant leur vie, par les mains du sieur Fritz son heritier à qui ils seront payés pendant le dit tems que messieurs du consistoire comme ils l'ont promis, et qui sera tenu d'en faire le recouvrement et de les leur partager et faire parvenir aprez quil les aura recues.

Pour suppléer à la dame Justine Hanssen epouse du sieur Nissen sa niece, la portion du dit revenu dont elle sa trouve privée par ce moyen, veut et entend le dit sieur Hanssen codicilant, qu'a compter du jour de son decés, le dit sieur Fritz et la dame Catherine Hanssen son epouse ses heritiers soient tenus de payer chaque année à la dite dame Justine Hanssen Deux cent Rixdaller de pension pendant sa vie.

Veut et entend que le legs quil avoit fait à Marie Darballade d'une somme de neuf cent quinze livres d'un cotté qu'elle luy doit et douze cent livres d'autres qui devoient luy etre payées dans les termes et aux charges expliquées dans le dit testament demeure retranchée et supprimée en etier, sauf de la jouissance quil luy donne et legue pendant sa vie de la dite somme de neuf cent quinze livres qu'elle luy doit, laquelle la dite Darballade ou que ce soit ses heritiers, seront tenus de payer aprés sa mort scavoir six cent livres au nommé Lassus homme d'affaires du dit sieur Hanssen dans sa maison de Preignac, que le dit sieur Hanssen lui donne et legue, outre et par dessus ce qu'il lui a donné d'ailleurs par son testament; et les trois cent quinze livres restantes à Marianne fille du nommé Denis maitre savetier autre fois servante du dit sieur Hanssen, actuellement retirée auprez de son pere, et à autre Marianne actuellement servante du dit sieur Hanssen dans sa maison a Preignac, auxquelles il donne et legue la susdite somme de trois cent quinze livres, pour la partager entre elles egallement aprez la mort de la dite Darballade leur tante, des heritiers de laquelle, tant la dite Marianne, autre Marianne que le dit Lassus pourront exiger la susdite somme de neuf cent quinze livres chacun pour ce qui les concerne en consequence du contrait constitutif de l'obligation de la dite Darballade, que le dit sieur Fritz et Catherine Hanssen ses heritiers seront tenus de leur remetre aprez sa mort sur leur premiere requisition.

Veut et entend pue l'argenterie quil a leguée au sieur Forestier par son dit testament soit par luy prise sur celle qui se trouvera dans sa maison de Bordeaux, au lieu qu'il devoit la prendre sur celle de sa maison de Preignac.

Au moyen des changements cy dessus faits au legs porté par le dit testament du dit jour vingt trois septembre mil sept cent soixante treize, en faveur de la dite Darballade, veut qu'elle demeure quitte et dechargée de l'obligation qui luy avoit eté imposée par le dit testament, de loger et fournir

la subsistance à la nommée Janon son ancienne cuisiniere, en ce que le dit sieur Fritz et la dame Catherine Hanssen son epouse demeure chargée d'y pourvoir.

Charge expressement le dit sieur Hanssen codicilant le dit sieur Fritz et dame Catherine Hanssen ses heritiers de remettre aprés leur mort l'entier emolument de son heredité sans aucune detraction de quarte quil leur prohibe, aux enfants nés et à naitre de leur mariage qu'il leur substitue, ou à celui d'entre les enfants du dit mariage qu'il leur plaira choisir.

Veut au surplus que son testament du dit jour vingt trois septembre mil sept cent soixante treize, soit executé en tout ce qui n'a pas eté changé et corrigé, suivant sa forme et teneur comme contenant au moyen des explications additions et changements contenus dans le present codicille, sa libre, constante et derniere volonté; de quoy et de ce que dessus le dit sieur Hanssen codicilant a requis acte. Duquel present codicille nous dit notaire en presence des dits temoins avons lû et relû au dit sieur Hanssen, aprés icelle a dit contenir sa volonté et y persister; fait à Bordeaux dans une chambre haute au premier etage sur le devant de la maison du dit sieur Hanssen scize hors la porte Tourny parroisse Saint-Seurin, le dit sieur Hanssen assis sur une chaise en presence des dits temoins qui sont Mr M. Guillaume Forest ancien conseiller du roy et substitut de M^r le procureur général demeurant à Bordeaux Rue du Loup parroisse Saint Projet; sieur Juste Jean Vonhemert negociant demeurant aux Chartrons parroisse Saint Remy; sieur Thomas Picard ancien courretier du roy demeurant aux Chartrons susdite parroisse Saint Remy; sieur Jean Degranges de Beaujeamy bourgeois de Bordeaux y demeurant Rue de la Devise parroisse Saint Mexans, et sieur Jean Lagarde maitre charron demeurant au faux bourg parroisse Saint Seurin, temoins à ce requis tous agés de vingt ans passés ainsy qu'ils l'ont declaré, qui ont signé avec le dit sieur Hanssen codicillant et nous dit notaire soussigné. Ainsy signés Hanssen de Liliendahl, Forest, J^te J^n Vonhemert, Beaujeamy Degranges, Picard, Jean Lagarde et Brun notaire.

Controlé et insinué à Bordeaux le vingt mars mil sept cent soixante dix neuf folio treize, recto article premier reçu deux cent trente une livres quatorze sols; scavoir en principal et huit sols pour livre quatorze sols de controle, sept livres d'insinuation du legs d'usufruit fait à Marie Darbalade; huit livres huit sols de celui de Lassus; deux livres seize sols de chacun de ceux des nommées Marianne, et deux cent dix livres pour trois droits de substitution signé Angebert p. M. Baudouin.

Brun.

Second codicille.
13 May 1776.

Au Nom de Dieu soit.

Aujourdhuy treizieme du mois de may mil sept cent soixante seize aprés midy, pardevant le conseiller du roy notaire à Bordeaux soussigné, presents les temoins bas nommés; fut present M. Frederich Hanssen de Liliendahl ecuyer consul à Bordeaux pour sa majesté le roy de Dannemark demeurant sur les allées exterieures de Tourny parroisse Saint Seurin.

Lequel en tous ses bons sens, memoire et entendement, ainsy qu'il nous a apparu notoire et aux dits temoins; desirant faire quelques changements aux dispositions de son testament du vingt trois septembre mil sept cent soixante treize, clos devant Brun notaire presents temoins, ainsi qu'a son acte de codicille du sept novembre mil sept cent soixante quatorze retenu aussy par Brun notaire presents temoins; a fait et ordonné le present codicille, dans les termes cy aprez expliqués, a prononcé, dicté, dit et declaré le dit sieur Hanssen, que par son dit testament du dit jour vingt trois septembre mil sept cent soixante treize, il auroit donné et legué à l'illustre et respectable corps du consistoire de l'université royalle de Copenhague, entre autres choses trente six mille Rixdaller, applicables suivant et conformement aux dispositions articulées et detaillées dans le susdit testa-

ment, qu'etant survenu depuis la datte de cet acte des changements considerables dans les facultés du dit sieur codicillant; il auroit cru devoir pour garder la proportion convenable entre l'amour qu'il a pour sa patrie, et celui qu'il doit à sa famille; faire des retranchements à ses fondations et dispositions en faveur du dit consistoire; qu'en concequence il auroit par son acte de codicille du dit jour sept novembre mil sept cent soixante quatorze reduit toutes ses susdites fondations et liberalités à une somme de vingt deux mille Rixdaller, sçavoir vingt mille Rixdaller que le consistoire à deja touché, et deux mille Rixdaller qui devoient luy etre comptées par les heritiers du dit sieur codicilant d'abord aprés son deces; au moyen de quoy le dit sieur codicillant, declara par son dit acte du sept novembre mil sept cent soixante quatorze, qu'il vouloit et entendoit, qu'on ne peut rien plus demander à ses dits heritiers du legs de trente six mille Rixdaller porté dans son dit testament, que les dites vingt deux mille Rixdaller cy dessus; qu'ayant envoyé au consistoire une expedition de son susdit codicille, avec priere de le faire agréer, et de luy faire passer une deliberation en forme, portant acceptation formelle de sa part des changements portés par cet acte de codicille; que quelque instance réiterée qu'ait pu faire le dit sieur codicillant sur l'envoy de cette deliberation, le consistoire n'a pas paru disposé à luy donner cette satisfaction, que bien loin delà M. Hubner membre du dit consistoire convenu par la correspondance avec le dit sieur codicillant relativement à ses fondations, non seulement a toujours eludé de luy envoyer cette deliberation, mais encore luy a clairement manifesté par differentes lettres que le dit sieur codicillant a en son pouvoir, que les intentions du consistoire etoient de s'en tenir au susdit testament, et consequemment de ne point adherer au susdit codicille; que sous ce point de vue, il paroissoit clair que le consistoire regardoit le testament du dit sieur codicillant comme un acte irrevocable, et comme contenant une obligation stricte qui lioit le dit sieur Hanssen de maniere à ne pouvoir en alterer, encore moins en rovoquer les clauses en tout ou en partie; que cette intention de la part du consistoire etoit erronèe, avec d'autant plus de raison que le sieur codicillant a par devers luy un decret de Sa Majesté le Roy de Dannemark son maitre en datte du vingt avril mil sept cent soixante dix, suivant lequel il est demontré que le dit sieur codicillant a le pouvoir et l'agrement de faire telles dispositions de derniere volonté qu'il jugera à propos, puisque Sa Majesté le Roy de Dannemark veut et ordonne par ce decret que les dispositions de derniere volonté du dit sieur Hanssen soient executées suivant leur forme et teneur, que ces dernieres volontés ne peuvent etre autres que celles qui subsisteront au decés du dit sieur codicillant, puis qu'autrement il s'en suivroit qu'existant plusieurs actes de dispositions de la part du dit sieur Hanssen et le testament du vingt trois septembre mil sept cent soixante treize etant le seul qui eut forcé la loy; ce ne seroit plus les dernieres dispositions qui seroient executées, suivant leur forme et teneur; mais bien les premieres; que n'etant pas possible de donner une pareille interpretation aux volontés de Sa Majesté le Roy son maitre manifestées dans le susdit decret, et en consequence des dispositions du droit commun à toutes les nations, suivant lequel il est permis à chacun de faire et disposer de sa chose comme il juge à propos; le dit sieur codicillant declare annuller et revoquer par le present acte codicille le legs fait par luy en faveur du consistoire de Dannemark par son susdit testament du vingt trois septembre mil sept cent soixante treize; ensemble la confirmation de partie du dit legs qui en est faite par son acte de codicille du sept novembre mil sept cent soixante quatorze, ne voulant et entendant que ce corps du consistoire puisse rien pretendre dans tout ce qui est porté et stipulé en sa faveur par les deux susdits actes de testament et codicille susdattés, que seulement le legs de sa bibliotheque qu'il a deja reçu, lequel legs le dit sieur codicillant confirme et approuve; veut et ordonne le dit sieur codicillant que ses heritiers institués par son dit testament qu'ils puissent repeter contre le consistoire susdit les vingt mille Rixdaller qu'il a reçu, et que pour y parvenir ils mettent en usage tons les moyens autorisés par les loix; desquelles vingt mille Rixdaller les dits heritiers seront tenus d'en remetre dix mille Rixdaller à la disposition

et volonté de Sa Majesté le Roy de Dannemark, la supliant trez humblement de vouloir bien en disposer à son gré.

Et pour les dix mille Rixdaller restantes ainsy que de tout ce qui constituera l'heredité du dit dit sieur codicillant, veut et entend qu'elles soient employées à l'achat d'une terre en Dannemark et non ailleurs, lequel employ sera et demeurera irrevocablement attaché à la famille du dit sieur codicillant; c'est à dire à ses dits heritiers institués et leurs enfants nés ou à naitre, sans entendre en cela le dit sieur codicillant gener en aucune maniere le sieur Fritz dans la faculté quil veut qu'il ait de vendre les fonds qu'il laissera en France pour en faire le dit employ, sur lequel il se repose entierement en sa bonne foy; en sorte que les acquereurs soient pleinement et valablement liberés par ses simples quittances et qu'ils ne puissent exiger de luy aucune subrogation ny suite de deniers.

Ces retranchements et nouvelles dispositions reglées, veut le dit sieur codicillant que ses dits heritiers payent annuellement des interets des dix mille Rixdaller restantes des vingt mille Rixdaller deja placées en Dannemark, sçavoir au sieur Frederik Hanssen son neveu l'interet de quatre mille Rixdaller, à mademoiselle Marie Elisabeth Hanssen aussy l'interet de quatre mille Rixdaller, et à madame Justine Nissen l'interet de deux mille Rixdaller, et le tout par forme de rente viagere et pendant la vie des dits susnommés; et au moyen desquels interets ainsy fixés veut le dit sieur codicillant que ses dits neveus et nieces ou leurs heritiers n'ayent rien plus à demander ny pretendre dans son heredité, les instituant en ce pour ses heritiers particuliers.

Pour ce qui concerne le sieur Forestier denommé dans les dits actes de testament et codicille des dits jours vingt trois septembre mil sept cent soixante treize et sept novembre mil sept cent soixante quatorze le dit sieur codicillant confirme par le present acte les legs qui luy sont faits, voulant neanmoins que les effets mobiliers qui luy sont legués demeurent apreciés à la somme de cinq mille livres, laquelle sera précomptée au dit sieur Forestier par ses heritiers sur le legs de vingt mille livres qui luy a eté fait par le dit sieur codicillant dans son dit testament, de meme luy sera aussy precompté toutes les sommes qui seront couchées sur les livres de raison du dit sieur codicillant avoir eté pretées au dit sieur Forestier depuis la datte du susdit testament et dont il a souscrit par sa signature l'année et les epoques.

Veut de plus le dit sieur codicillant qu'aprez sa mort son corps soit transporté à Elzeneut (sic!) en Dannemark pour etre mis dans le tombeau de sa famille; et veut pareillement que le jour de son enterrement il soit donné aux pauvres deux cent Rixdaller par distribution egalle; et pour eviter qu'il puisse y avoir aucun doute ou inconvenient resultant d'un doute qui pourroit etre soulevé sur la réalité de la mort du dit sieur codicillant; il veut et ordonne que son corps ne puisse etre cloué dans la caisse ou cercueuil ou il devra etre deposé qu'en presence de son neveu et niece ses heritiers, et sur la declaration à eux faite par deux chirurgiens ou autres experimentés que son corps tombe en putrefection et ne peut rester plus longtems sans etre inhumé.

Et attendû que le nommé Jean cy devant postillon du dit sieur condicillant, n'est plus à son service, le dit sieur codicillant declare revoquer en entier le legs à luy fait par le dit sieur codicillant en son dit testament susdatté.

Et au moyen des changements cy dessus faits soit dans le susdit testament du vingt trois septembre mil sept cent soixante treize, et susdit codicille du sept novembre mil sept cent soixante quatorze, veut le dit sieur codicillant que les susdits actes de testament et codicille soient executés en tout ce qui n'a pas eté changé et corrigé.

Et aprez que nous dit notaire en presence des dits temoins avons lû et relû le present acte de codicille au dit sieur Hanssen qui a dit et declaré contenir sa derniere volonté et y persistant, de quoy à requis acte octroyé; fait à Bordeaux dans une salle basse de la maison ou habite le dit sieur Hansen sçize sur la dite allée de Tourny; les dits jour, mois et an que

dessus, en presence des dits temoins qui sont Mr M. Guillaume Forest avocat en la cour, demeurant Rue du Loup parroisse Saint Projet; M. Louis Dasvin receveur general des decimes demeurant Rue Mautrec parroisse Puypaulin, sieur Jean Jacques Bouyer bourgeois negociant demeurant aux Chartrons parroisse Saint Remy, sieur Thomas Picard courretier demeurant à Castres de present en cette ville, sieur Louis Dasvin de Boismarin receveur des decimes en survivance demeurant susdite Rue Mautrec et parroisse Puypaulin, et sieur Alexandre Genevoix directeur des domaines demeurant prez l'eglise et parroisse Saint Eulalie temoins à ce requis tous agés de vingt ans passés ainsy qu'ils l'ont declaré, qui ont signé avec le dit sieur codicillant et nous dit notaire, ainsy signé Hanssen, Forest, Dasvin, J. J. Bouyer, Picard, Dasvin de Boismarin, Genevoix, et Brun notaire.

Controlé à Bordeaux le 20 mars mil sept cent soixante dix neuf. f° 13. r° art. 5. reçu quatorze sols, signé Angebert p. M. Baudouin.

Brun.

(Efter Afskrifter, udfærdigede paa Pergament, i Univ. Arkiv Nr. 64.)

Nr. 2. **Notarial Oversættelse** af Konsul Friderich Hanssen de Lilliendahls Testament, dat. Bordeaux d. 23de Sept. 1773, og Kodicil, dat. Bordeaux d. 7de Nov. 1774. Paa Konsistorii Foranstaltning ved Trykken bekiendtgiorte.

Nr. 4. C 7. Fire og Tyve Skilling.

1801.

den 23de Sept. 1773. I Guds og den allerhelligste Treenigheds Navn! Jeg *Testament.* *Friderich Hanssen de Lilliendahl* Adelsmand og Hans Kongelige Danske Majestæts *Consul* i *Bordeaux*, i Betragtning af, at ingen Ting er saa vis som Døden, hvis Time er os ubekiendt, og saasom jeg ikke vil at den skal overraske mig, førend jeg har *disponeret* over den Formue, som det har behaget Gud at skienke mig, giør herved mit Testament og sidste Villies Bestemmelse saaledes som følger. Jeg anbefaler Gud den almægtige Fader min Siel, bedende ham at tilgive mig mine Synder, og ved min Død at modtage min Siel i de Saliges Bolig.

Saasom Gud ved sin uendelige Godhed har viist mig den Naade at velsigne mit Arbeide, og at belønne samme langt over mine Fornødenheder, saa troer jeg, siden jeg ingen Børn efterlader mig, at jeg ikke bedre kan bevidne min Erkiendtlighed imod denne Menneskernes fælles Fader, end ved at anvende samme til at giøre nyttige Stiftelser i mit kiære Fædreneland; med Undtagelse af den Deel, som jeg vil efterlade til mine Slægtninge. Denne Fornøielse er for mig saa meget meere sød og levende, som ingen Forhindring sætter sig imod mine patriotiske Hensigter.

Artiklen XXXX i den Handels *Tractat*, der blev sluttet den tre og tyvende August Aar eet Tusinde syv hundrede to og fyrgetyve imellem Hans allerchristeligste Majestæt Kongen af Frankrig og Hans Majestæt Kongen af Dannemark, berettiger mig formeligen dertil, i det samme frietager mig, som Undersaat af Hans Majestæt Kongen af Dannemark, fra *Droit d' Aubaine* og andre deslige Rettigheder, og i det samme giver mig Friehed til at efterlade min Formue til Arvinger i mit kiære Fædreneland.

Skik og Brug i *Bordeaux*, som jeg agter at følge i alle Deele, eftersom den bemeldte Artikel i Traktaten paalægger mig, bekræfter min Magt og Myndighed og forsikkrer Gyldigheden af mine *Dispositioner*, saasom bemældte Artikel paabyder, at Arv i sligt Tilfælde skal skee efter den Arvefølge, der er bestemt paa de Steder, hvor Arven findes beliggende, eller paa det Sted, hvor den Afdøde var boesiddende, og i Følge Lovenes Bestemmelser, har jeg befunden, at, i Følge Skik og Brug i *Bordeaux*, som det Sted, hvor jeg er boesiddende, er *Testator* vel forpligtet til at efterlade til sine Slægtninge i det mindste de to tredie Deele af sit urørlige Gods, som han har faaet enten ved Arv eller ved Gave af sine Forældre; men at samme Skik og Brug berettiger *Testator* til at *testamentere* sit erhvervede rørlige eller urørlige Gods til hvilke Personer, han finder for godt; Saasom jeg nu ingen urørlige Eien-

domme har faaet af mine Forældre, men kun en maadelig Summa Penge for at studere og lære hvad der passede til Handelen, hvortil jeg har *appliceret* mig; og saasom jeg siden efter har erhvervet al min Formue ved min Vindskibelighed i Handelen, saa befinder jeg mig altsaa i det Tilfælde, i Følge Skik og Brug i *Bordeaux*, som ovenmeldt, at kunne frit *disponere* over min Formue, efter mit Godtbefindende.

Efter disse foreløbige Anmærkninger er det min Hensigt for nærværende Tid at bestemme mine *Legater* og Stiftelser i mit kiære Fædreneland til Sex og tredive Tusinde Rigsdaler Dansk *Courant* Myndt, for at anvendes saaledes som jeg nu skal forklare.

Følgeligen giver og *testamenterer* jeg til det høiædle og høiærværdige *Consistorium* ved det Kongelige *Universitet* i *Kiøbenhavn*, foruden hvad jeg herefter skulde *testamentere* samme til Udførelse af de *Fundationer*, som jeg agter at gjøre, mit *Bibliotheque*, for at foreenes med *Universitetets* offentlige *Bibliotheque*, hvilket *Consistorium* ville have den Godhed at opsætte i særskilte Skabe, der skulle gjøres paa mit Stervboes Bekostning, paa hvilke man skal sætte denne Paaskrivt: *Ex donatione Lilliendahliana*, og oven over disse Skabe skal mit *Portrait* sættes, hvilket jeg vil sende bemeldte *Consistorium* tilligemed bemeldte mit *Bibliotheque*, og over samme skal forfattes et *Catalogus* efter Format-Ordenen, og som skal vedhæftes mit *Testament*, hvilket jeg vil skal trykkes og offentliggiøres, paa det at man kan vide min Meening.

Jeg giver og *testamenterer* Fire tusende Rigsdaler Dansk *Courant* Myndt til Fattighuset i min Fødebye *Helsingøer*, som jeg bestemmer til Fordeel for gamle Borgere i bemeldte Bye, for der, med Indkomsten af denne *Capital*, aarligen at underholde saamange fattige Borgere, som Renten af bemeldte Fire tusende Rigsdaler, efter den af Regenten bestemte Rentefoed, kunne tilstrække. Jeg beder følgeligen de Herrer i *Consistorium* at udsætte bemeldte *Capital* af Fire tusende Rigsdaler, ifald saadant ikke skulle være skeet af mig i levende Live, og det paa første *Prioritet* i frit Jordegods, for at udbringe en *Revenue* af fire til fem *pro Cento*, hvilken *Revenue* skal hæves og imodtages aarligen af *Inspecteuren* udi bemeldte Hospital, som derfor skal give sin Qvittering til *Consistorium*. Og for desto bedre at betrygge Varigheden af denne *Fundation*, giver jeg ligeledes bemeldte *Consistorium* Rettighed til at foreslaae for *Directionen* over bemeldte Hospital nogle *Candidater*, der i Følge Indretningen kunne være antagelige, iblandt hvilke *Directionen* over bemeldte Hospital skal have Rettighed til at vælge dem blandt samme, som bør indtræde, og i Tilfælde af at een af de *Lilliendahl*ske Pladser skulle blive ledig, skal *Inspecteuren* strax underrette *Consistorium* derom, paa det at samme kan foreslaae nogle nye *Candidater* til den ledige Plads; og disse Pladser skulle kaldes de *Lilliendahl*ske Pladser.

For at befordre Ægteskaber imellem Haandværksfolk og Konstnere i mit Fædreneland, giver og testamenterer jeg Ti tusende Rigsdaler (stedse Dansk *Courant* Myndt), hvoraf Indkomsterne skulle tiene til aarlig at udstyre Haandværkere med eet hundrede Rigsdaler til hver, der ikke maae udbetales til dem, førend de have beviist at Vielsen er skeet; Jeg vil at der til bemeldte Ægteskaber skal vælges fornemmeligen: Kleinsmede, Snedkere, Skoemagere, Hattemagere og Instrumentmagere. Jeg vil ogsaa at de, der ønske at profitere af denne *Fundation*, skulle viise *Consistorium* Beviser paa og Attester om deres Duelighed i deres Profession, og om deres gode Opførsel. Derefter skulle de Personer, som de Herrer af *Consistorium* behage at vælge, anvende den ovenfor bestemte Medgivt til at forsyne sig med det fornødne Værktøy; Men for at forekomme at de ikke skulle anvende samme til andet Brug, beder jeg de Herrer i *Consistorium* at lade for dem kiøbe, ved en Mand, som de dertil beskikke, i Overværelse af bemeldte Haandværkere, for at udsøge Værktøyet, de omtalte Redskaber, og hvad der kan være nødvendigt til deres Professioner.

For ligeledes at biedrage til Agerdyrkningens Fremme i mit Fædreneland, giver og testamenterer jeg en Kapital af Sexten tusende Rigsdaler Dansk *Courant*, hvoraf Indkomsterne eller Indtægterne, eftersom de paa den Tid

maatte være, skulle aarligen anvendes til at udstyre Bønder, der indgaae Ægteskab, hver med tredsindstyve Rigsdaler, hvortil Bønder i Sielland stedse skulle have Fortrins-Ret, men det er min bestemte Villie, at disse Bønder ikke maae være vornede og forpligtede til noget Hoverie, det være sig *in natura*, eller saadant som de kunne befrie sig fra med Penge, men frie Bønder. Og det er for det øvrige min Hensigt, at disse Indkomster eller Indtægter skulle anvendes af dem til at sætte Boe med, og for at undgaae at komme i Giæld i Begyndelsen af deres Ægteskab.

Og paa det at de ikke skulle forøde disse Penge paa unyttige Ting, beder jeg de Herrer i *Consistorium* at beskikke een eller anden, der selv, i Overværelse af Bønderne, kan kiøbe hvad de meest trænge til for at dyrke deres Jord, eller andre Ting, som i denne Henseende kunne være dem nødvendige; og for desto før at komme i god Stand, skulle de være forbundne, ligesom de andre allerede ovenfor nævnede *Participantere*, til at forevise Attester om deres Vindskibelighed, Ædruelighed, Lyst og Villighed til Arbeide. Ikke desto mindre vil jeg og er det min Meening, at *Provenuen* af de ovenfor bestemte tredive tusende Rigsdaler skal tiene til at betale de Livrenter, som jeg herefter agter at bestemme for mine Neveuer og Niecer, og saalænge som enhver af dem lever; og efter deres Død skulle de bemeldte Renter eller Indkomster af de ovenmeldte tredive tusende Rigsdaler tilfalde saavel det bemeldte Hospital, som de bemeldte Haandværksfolk og Bønder. Jeg beder de bemeldte Herrer i *Consistorium*, og saavidt som fornødent maatte være, paalægger jeg dem, eftersom saadant er min Hensigt, at udsætte de bemeldte tredive tusende Rigsdaler (ifald det ikke skulle være skeet ved mig før min dødelige Afgang) som jeg herovenfor haver skiænket, paa første *Prioritet* udi frie og Herregaards Jorder, forudsat at Pantet er sikkert, hvorfor de selv og deres Efterkommere til evig Tid skulle være ansvarlige, saaledes som de dertil have forpligtet sig ved deres Beslutning af syv og tyvende April Aar eet tusende syv hundrede to og halvfierdsindstyve, paa det at Indtægterne, som deraf udkommer, skal uddeeles og anvendes til de ovenfor omforklarede Bestemmelser.

Og saasom Udsættelsen af de bemeldte *Capitaler* i Jordegodser, Inddrivelsen af Indtægterne, Bestyrelsen og *Administrationen* af mine *Legater*, fordrer megen Omhyggelighed og Opmærksomhed fra *Consistoriets* Side, saa giver og testamenterer jeg samme af den Aarsag en *Capital* af Sex tusende Rigsdaler Dansk *Courant*, paa Vilkaar at bemeldte *Capital* ligeledes skal udsættes paa første *Prioritet* udi Herregaards Jorder, for at Indkomsterne eller Indtægterne, som deraf udkomme aarligen, skal tilhøre bemeldte *Consistorium*, og, af de Embedsmænd, der udgiøre og skulle udgiøre samme for Eftertiden og til evig Tid, deeles imellem dem eller paa anden Maade anvendes, eftersom de maatte finde for godt; og det for at belønne dem for den Iver og Opmærksomhed, som de bør anvende for Opfyldelsen af min Villie; og saaledes at de ikke skulle være forbundne til at aflægge noget Regnskab for Indtægterne af bemeldte Sex tusende Rigsdaler. Og af denne ovenmeldte Indtægt vil jeg at Embedsmændene i bemeldte *Consistorium* skulde have Nydelsen strax og saasnart som de bemeldte sex og tredive tusende Rigsdaler ere udsatte, og det i Henseende til den Møie og Omsorg, som de maae anvende for aarligen at hæve Renterne af de tredive tusende Rigsdaler, oversende dem til mig, saalænge jeg lever, og efter min Død udbetale dem til de *Legatarier*, som herefter skulle nævnes; hvilke Renter eller Indkomster af de bemeldte tredive tusende Rigsdaler jeg forbeholder mig at blive mig betalt saalænge som jeg lever, og som bemeldte Embedsmænd i *Consistoriet* aarligen skulle lade oversende og udtælle til mig, og efter min Død til mine *Legatarier*, i Overeensstemmelse med og i Henseende til de Ordres, der skulle blive dem givne desangaaende saavel af mig, som af mine *Legatarier*.

Over alle disse ved dette mit nærværende Testament herovenfor fastsatte *Legater* ville de Herrer i *Consistorium* behage at indrette en Protokol, under Titel: *Protocollum legatorum Lilliendahlianorum*, hvori man skal Ord til andet, indføre dette mit nærværende Testament; man skal deri ved Navn anføre alle

de Personer, der fra Aar til Aar skulle blive deeltagende i mine *Fundationer*, man skal ligeledes deri indføre de *respective Directioners* Qviteringer, det være sig for en *Capital*, eller for Indkomster eller Indtægter, saavelsom ogsaa deres Qviteringer, der deeltage i de andre *Fundationer*, skrevne med deres egne Hænder; Og for at forebygge de Hindringer, der kunne møde i Henseende til dem, der ikke maatte være i Stand til at skrive en Qvitering i vedbørlig Form; eller til dem, der ere saa langt borte, at de, af den Aarsag, ikke selv kunne qvitere, skal der forfattes trykte Formularer til Qviteringer, neden under hvilke *Participanterne* skulle skrive deres Navne, og lade Rigtigheden af deres Underskrivt *attestere* af tvende troværdige Personer; saasom jeg vil at Pengene ikke maae leveres uden til Ihændehaveren af Qviteringen, der skal være forpligtet at forevise samme i *Consistoriets Comptoir*; og *Administrateurerne* for dette *Comptoir* skulle være forbundne til hvert Aar at forelægge *Consistoriet* en Fortegnelse over disse *Pensioner*, paa samme Maade og i samme Orden, som iagttages ved de andre *Legata*, som *Consistoriet* ligeledes *administrer*er. Jeg beder *Consistoriet* at lade trykke paa min Bekostning og Ord for Ord dette mit nærværende Testament tilligemed en troe Oversættelse deraf i det Danske Sprog, og at uddeele samme uden Bekostning paa det at alle vedkommende kunne underrette sig om mine Hensigter, saavelsom ogsaa paa det at de Personer, der i Følge deres Forfatning have Rettighed til at giøre Paastand derpaa, kunne sættes i Stand til at fremstille sig for *Consistoriet* for at tage Deel i mine *Fundationer*.

Og saasom jeg allerede i Forveien havde underrettet *Consistoriet* om, at jeg ikke havde i Sinde at giøre de ovenmeldte *Legater*, være sig til sammes Fordeel eller i mit Fædreneland, af de Bevæggrunde, som jeg har forklaret, uden under det udtrykkelige Vilkaar, at det heele *Corps* af bemeldte *Consistorium*, ville, under Opsigt af det Danske *Cancellie*, antage samme, og at det, efter at have taget en moden Beslutning, der indeholder bemeldte *Consistorii* ovenmeldte Antagelse og Samtykke, skulle være forpligtet og personligen ansvarlig for Udførelsen af mine *Dispositioner* i Hensyn til mit nærværende Testament, hvortil jeg skal sende dem et Udkast; og at der, naar bemeldte Beslutning var vedbørligen underskrevet og forsynet med alle *authentiske* Formaliteter, skulle tilsendes mig et troeværdigt Instrument deraf, paa det at jeg kan være forvisset om, at bemeldte *Consistorium* vil lade det være sig magtpaaliggende, at bringe bemeldte mine *Fundationer* i Udførelse, tilligemed de andre Gaver, der indeholdes i dette mit nærværende Testament, paa det at samme kan være fast og varigt for bestandig og til evig Tid, uden deri at giøre den mindste Forandring, da jeg har forud underrettet samme om, at jeg, uden denne Forpligtelse og personlige Løvte fra bemeldte *Consistorii* Side, ikke skulle have giort de bemeldte Gaver og *Fundationer:* Saa have disse Herrer, i Følge deraf, havt den Godhed at sende mig (tilligemed den af Hans Majestæt Kongen af Dannemark mig forundte Bevilling, indeholdende Frietagelse fra alle Slags Afgivter samt ordinære og extraordinære Paalæg, af hvad Navn nævnes kan, protokolleret og forsynet med alle Formaliteter, under *dato* femte *November* Aar eet tusende syv hundrede to og halvfierdsindstyve) den bemeldte Beslutning, som opfylder mit Øiemeed og betrygger mig Udførelsen af mine Hensigter; og af denne Beslutning, der er skrevet paa de to tredie Deele af en Side af et Ark Middel-Papir, *dateret Kiøbenhavn* den syv og tyvende *April* Aar eet tusende syv hundrede to og halvfierdesindstyve, underskrevet af tretten Medlemmer af det bemeldte *Consistorium*, haver jeg her vedlagt een af mig attesteret *Copie* for at beholde *Originalen* til at blive indsluttet i nærværende mit Testament. Jeg paalægger udtrykkeligen mine herneden nævnede Arvinger, at udlevere og tilføie til dette nærværende Testament, *Originalen in forma* af bemeldte Beslutning, for at hæftes derved og udfærdiges tilligemed bemeldte mit nærværende Testamente.

Og efter at have nu sørget for det der laae mig meest paa Hierte i mit kiære Fædreneland, og da jeg er forsikret om at *Consistoriet* haver antaget samme, staaer nu intet andet tilbage for mig, end at giøre nogle partikuliere

Dispositioner. Og saasom de sex og tredive tusende Rigsdaler skulle udsættes i Dannemark uden Ophold for at bringe aarlig Indkomst eller Rente; hvilken Rente eller Indkomst kuns af de tredive tusende Rigsdaler, der her ovenfor ere testamenterede saavel til ovenmeldte Hospital i *Helsingøer*, som til Haandværksfolk og Bønder, jeg forbeholder mig at blive mig betalt aarligen, og saalænge jeg lever; og efter min Død at bruges til at betale de Pensioner, som herefter skienkes til de Personer, som siden skulle nævnes, ligeledes for deres Levetid, hvorover *Consistoriet* ikke skal kunne *disponere* førend efter de herefter nævnede *Legatariers* Død; følgeligen for at *disponere* over bemeldte Indkomst eller Renter giver og testamenterer jeg til *Friderich Hanssen* min Brodersøn, der for nærværende Tid er i *Bordeaux*, og til *Marie Elisabeth Hanssen* min Broderdatter, begge Børn af min afdøde Broder, Fem hundrede Rigsdaler til hver af dem i aarlig Livrente; Ligeledes giver og testamenterer jeg til *Madame Justine Hanssen* min Niece, Herr *Nissens* Hustrue, Resten af Renterne eller Indkomsten af den bemeldte *Summa:* Tredive tusende Rigsdaler og skal Betalingen heraf begynde at erlægges til dem at regne fra min Dødsdag, og vedblive at betales dem, saalænge som enhver af mine bemeldte *Legatarier* lever. Og herved indsætter jeg dem til mine *particuliere* Arvinger; og efter deres Død *successive* skal den bemeldte Livrente, der er testamenteret til de ovenmeldte Personer, være og forblive udslettet og indeholdt; og skal denne Livrente tages af de Indtægter, der ere bestemte til *Etablissement* for bemeldte Bønder og Haandværksfolk, og til det bemeldte Hospital i *Helsingøer*, saa at *Consistorium* ikke skal nyde Virkningen af bemeldte *Fundation*, for deraf at giøre Uddeeling, uden efterhaanden og i det Øieblik da de ovenfor nævnede *Legatarier* ved Døden afgaae.

Jeg giver og testamenterer til min Neveu *Conrad Hanssen* Fire tusende Rigsdaler og som skulle betales ham to Aar efter min Død uden Renter af mine her neden for nævnede Arvinger, hvorved jeg indsætter ham til min *particuliere* Arving.

Jeg giver og testamenterer til *Marie Anne Darballade*, der tiener mig for Kokkepige og Husholderske den *Summa* nie hundrede og femten *Livres*, som hun skylder mig efter *Obligation.* Videre giver og testamenterer jeg hende den *Summa* Tolv hundrede *Livres* engang for alle at betales hende; dog under den Forudsætning og paa ingen anden Maade, end at hun er i min Tjeneste paa den Tid jeg ved Døden afgaaer; og med det Paalæg, at hun, i det Huus, som hun har kiøbt, skal indlogere min gamle Kokkepige *Jeannon*, der er svagelig, og give hende sin Underholdning, saalænge som hun lever, dersom det bemeldte svagelige Fruentimmer overlever mig; Og for at betrygge hendes Underholdning vil jeg at bemeldte *Darballade* ikke maae hæve og modtage meere end sex hundrede *Livres* eet Aar efter min Død, og de andre sex hundrede *Livres* først efter bemeldte skrøbelige Fruentimmers Død; det heele uden Rente.

Jeg *declarerer* at jeg haver kiøbt til og til Fordeel for, Herr *Antoine Forrestier*, min Ven, der troligen holder mig med Selskab, et Huus, der ligger i Forstaden *Saint Seurin* imellem Porten *de Tourny* og Porten *Dauphine*, for den *Summa* tolv tusende *Livres*, i Overeenstemmelse med Kjøbe-*Contract*, udstædet i Overværelse af *Guy Notarius* i *Bordeaux* den syvende *February* Aar eet tusende syv hundrede to og halvfierdsindstyve. — Jeg *declarerer* at jeg bekræfter bemeldte *Act*, og jeg vil, at han, efter min Død, kan sætte sig i Besiddelse af bemeldte Huus, uden at behøve mine Arvingers Samtykke dertil, og uden at iagttage nogen Formalitet, da jeg, for saavidt som fornødent er, giør ham en Gave og et *Legat* deraf. At bemeldte Huus, foruden den ovenmeldte *Summa:* tolv tusende *Livres*, har endnu kostet mig Sex tusende *Livres* og derover, deels til de lovformelige Bekostninger ved det bemeldte Kiøb, deels ogsaa til de Udviidelser, *Reparationer* og Forbedringer, som jeg har giort ved bemeldte Huus, hvilket udgiør en Sag af atten tusende *Livres;* hvilken Forøgelse og ovenmeldte lovformelige Bekostninger jeg ligeledes skienker og testamenterer bemeldte Herr. *Forrestier*. Ligeledes og foruden det ovenstaaende giver og testamenterer jeg bemeldte Herr *Forrestier*

den *Summa* tyve tusende *Livres* i Penge, tilligemed alle de Løsøre, Møbler og andre Effekter, uden Undtagelse, der møblere de forskiellige Værelser i det heele bemeldte Huus, hvor jeg for nærværende Tid boer, og som jeg har kiøbt til ham; dog med Undtagelse og Forbeholdenhed, som jeg *reserverer* mig ikke at være indbefattet i bemeldte *Legat*; en Sæng, hvori jeg ligger, med tilhørende Halmdyne, Fiærdyne, tvende Matrasser, tvende Hovedpuder, Sommer- og Vinter-Tepper af Bomuld og Uld, blaat Damastes Sengedække, samt Sænge-Gardiner af blaat *Camelot moire*, en *Comode* af Nøddetræe; en Lænestoel med udskaaren Fløyel; sex Stoele med blaat Damastes Overtræk; et Hiørnebord med tilhørende Marmor-Plade; det grønmalede Skab, som staaer paa høire Haand, naar man kommer ind i Cabinettet Sønden for det Værelse, hvori jeg ligger; det Nøddetræes Skriverpult; det Fyrretræes *Chatol;* den med blaat Damast overtrukne Sofa; hvilket altsammen staaer i bemeldte *Cabinet;* Tillige forbeholder jeg mig udtrykkeligen det myntede Guld og Sølv; alt Sølvtøyet, Pretiosa, Documenterne og Papirerne, der findes i bemeldte ovenfor *reserverede* Skabe og *Chatoller*; selv dem, der maatte findes i det Skab, der er giort fast i Muuren, og som staaer i det lille Kammer, der ogsaa bruges til *Cabinet*, Norden for det bemeldte Værelse, hvori jeg ligger. Ligeledes forbeholder jeg mig alle mine Gangklæder, Skiorter og andre Sager, der kunne henhøre til og udgiøre min Garderobe. Alt det øvrige af de andre Effekter, hvori samme endogsaa maatte bestaae og som er eller maatte forefindes i bemeldte Huus, paa den Tid jeg ved Døden afgaaer, skulle tilhøre bemeldte Herr *Forrestier* og være indbefattet i det nærværende *Legat*. Ligesom jeg ogsaa giver og testamenterer til bemeldte Herr *Forrestier* otte Skeer, otte Gafler, to Ragout Skeer af dem, der ere i mit Huus i *Preignac*, en lille Theepotte, tvende Lysestager og en liden Sukkerskaal, alt af Sølv. Det er imidlertid min Meening, at bemeldte Herr *Forrestier* ikke skal kunde giøre Paastand paa bemeldte *Legata*, undtagen forsaavidt som han skulle være hos mig da, og paa den Tid, naar jeg ved Døden afgaaer; Thi dersom han skulle forlade mig, da skal bemeldte *Legata* være ugyldige og uden Kraft; og i bemeldte Tilfælde skal han ikke kunde fordre andet, end det bemeldte Huus tilligemed de Forøgelser og Forbedringer, som jeg har anvendt derpaa. Jeg vil at bemeldte Herr *Forrestier* ikke skal kunne kræve Betalingen af den ovenmeldte *Summa* tyve tusende *Livres*, førend eet Aar efter min Død, ifald min Stervboes Forfatning ikke tillader at betale samme før; men jeg vil at Renten *à* fem *pro Cent* skal uden nogen Afkortning betales ham deraf for den Tid, han saaledes maae vente. Og ere de bemeldte *Legata* saaledes skienkede bemeldte Herr *Forrestier* for de gode og behagelige Tienester, som han har viist mig, viser mig dagligen, og som jeg haaber han vil vise mig for Eftertiden; for hvilket alt at bevise jeg *dispenserer* og frietager ham.

Jeg giver og testamenterer til min Fuldmægtig i *Preignac*, ved Navn *Lassus*, den *Summa* Sex hundrede *Livres*, at betales ham eet Aar efter min Død uden Renter. Jeg giver og *testamenterer* til min *Postillon*, ved Navn *Jean*, en lige *Summa* af Sex hundrede *Livres*, at betales ham eet Aar efter min Død.

Jeg giver og testamenterer til min Kokkepige, ved Navn *Marie*, tre hundrede *Livres*. Videre giver og testamenterer jeg til min Tienestepige, ved Navn *Jeannette*, dobbelt Løn for et heelt Aar, forudsat at bemeldte min Fuldmægtig og mine andre herovenfor nævnede *Domestiquer* ere i min Tieneste paa den Tid, jeg ved Døden afgaaer.

Jeg giver og testamenterer til alle mine øvrige Slægtninger af hvad Linie eller Stamme de og maatte være, og som giøre Paastand paa Arverettighed efter mig, og til enhver af dem, fem *Sols* og en Pung; hvorved jeg indsætter dem til mine *particuliere* Arvinger.

Og til Overskuddet og det øvrige af al min Formue rørlig og urørlig, Guld, Sølv, *Billets*, Adkomst-Breve, Papirer, Rettigheder, Fordringer, Beviser og Actier, af hvad Navn i Almindelighed nævnes kan, hvori ogsaa det heele bestaaer eller maatte bestaae, indsætter, udnævner og beskikker jeg, til at hæve det heele, til mine *generelle* og *universelle* Arvinger *Madame Anna*

Catharina Hanssen min Niece og hendes Mand Herr *Friderich Fritz*, og det begge tilsammen og i Foreening; forbydende udtrykkeligen bemeldte mine *generelle* Arvinger al Afkortning af *Quarta Falcidia* og *Trebelliana* og andre; og vil at de saaledes skulle være fornøiede.

Endeligen kasserer, tilbagekalder og *annullerer* jeg alle andre Testamenter, *Codiciller*, *Donationer* og andre *Dispositioner* for Døds Skyld, som jeg før dette kan have giort, og vil at dette nærværende eene skal gielde; og at dersom det ikke kan gielde som Testament, det da skal gielde som *Codicil*, *Donation* eller anden *Disposition* for Døds Skyld, paa bedste Maade skee kan efter Lov og Ret samt Skik og Brug. Dog med Forbehold at kunne lægge til og tage fra ved seenere *Codiciller*, eftersom jeg maatte finde for godt; og efterat have *dicteret* nærværende mit Testament, og ladet samme skrive ved en troe og paalidelig Person, haver jeg læst og atter læst samme, ladet det læse og atter læse; og efterat have fundet det overeensstemmende med min Villie, har jeg underskrevet samme til Slutning, og neden under enhver Side; skrevet paa tre Ark stemplet Papir i *Bordeaux* den tre og tyvende *September* Aar eet tusende syv hundrede tre og halvfierdsindstyve. Underskrevet: *Hanssen de Lilliendahl Testator*, approberende som ovenmeldt.

Registreret og *protocolleret* i *Bordeaux* den 20 *Martii* 1779 f^0 12. V^0 art. 1. modtaget i *Capital* og 8 *Sols* pr. *Livres*; nemlig 70* for *Registrering* 70* for *Protocollation* for ethvert af de *Legata*, der ere giorte til Herr og Jomfrue *Friderich* og *Marie Hanssen*, for dem til DHrer *Conrad Hanssen* og *Forrestier* og for *Bibliotheque* Legatet allene til *Consistoriet* i *Kiøbenhavn*; 56* for det til *Nissens* Kone, 8* 8s for det til *Lassus*, 4* 4s for det til Kokkepigen *Marie* og 70* for Arvingers Indsættelse, i Følge den 1 prC^0 som inden 6 Maaneder efter Dødsdagen skal svares til *Contoiret*, hvor Eiendommen er beliggende, under Straf af det tredobbelte, *Summa* af heele Indtægten Fem hundrede og otte og halvtredsindstyve *Livres* tolv *Sols*, underskrevet *Angebert* paa *M. Baudouins* Vegne.

Bemeldte vedheftede *Declaration* lyder saaledes:

Vi underskrevne Medlemmer af *Consistorium* ved det Kongelige *Universitet* i *Kiøbenhavn*, erklære paa Begiæring af Herr *de Lilliendahl*, Kongelig Dansk *Consul* i *Bordeaux*, at vi herved forpligte os, saavel for os, som for vore Efterkommere i *Consistorium*, at paatage os Bestyrelsen af hans *Legater* bestemte til offentlig Brug i Følge de Artikler af hans Testament, hvoraf han har meddeelt os en *Copie*, saasnart som den eller de ved hans Testament indsatte *Curatorer* oversende os de deri ommeldte *Fonds*, derpaa at uddeele de Summer som paa andre Maader ere bestemte, at sætte det øvrige paa Renter paa de sikkreste Hypotheker, som kunne haves, at uddeele Renterne efter hans *Disposition*, uden deri at giøre den ringeste Forandring og at vaage over de omhandlede *Capitalers* Vedligeholdelse med samme Troeskab som *Consistoriet* hidindtil har viist, siden *Universitetets* Oprettelse i Henseende til andre meget betydelige *Legater*, som have været samme betroede, paa det at Herr *Consulens* Fundation kan være og forblive uryggelig, Kiøbenhavn den 27de *April* 1772, saaledes underskrevne, *P Kolmig*, (*) *C. B. Hudsgaard*, (**) *s. Kofodstneker*, (***) *s. s stampe*, (****) *Kratzenstein*, *Rottbøll*, *Kall*, *B. Møllmann*, *Horrebort*, (†) *hubner*, *C. F. Wadskiær*, *B. Subbelit*, (††) *Allée;* †††) Og *in margine* saaledes underskrevet *Hanssen de Lilliendahl*, *ne varietur*.

Slutnings Acten lyder saaledes:

I Dag den tre og tyvende *September* Eet tusend syv hundrede tre og halvfierdsindstyve Formiddag, *comparerede* for underskrevne Kongens Raad *Notarius* i *Bordeaux* og i Overværelse af nedennævnte Vidner Herr *Friderich*

(*) ɔ: Holmi' (**) ɔ: Studsgaard (***) ɔ: P. Kofod Anker (****) ɔ: H. Stampe (†) ɔ: Horrebow (††) ɔ: B. G. v. Obelitz (†††) ɔ: C. Hee.

Hanssen de Lilliendahl, Adelsmand, Hans Kongelige Danske Majestets *Consul* i *Bordeaux*, boende i denne Stad uden for Porten *Tourny* i Meenigheden *St Seurin*. Som foreviiste os bemeldte Notarius og bemeldte Vidner nærværende *Document* giennemdraget med et lille grønt Baand, forseglet paa syv Steder med rødt Lak, og erklærede at Indholdet af bemeldte *Document* saaledes sluttet og forseglet er hans Testament og sidste Villie, som han har ladet skrive paa tre Ark stemplet Papir ved en troeværdig og paalidelig Person, at han har dateret samme, underskrevet det ved Enden og neden under hver Side, at han vil og har besluttet at bemeldte hans Testament skal *exeqveres* efter dets Form og Indhold i Overeenstemmelse med Lov og Sædvane, hvorpaa han forlangte *Act* over denne hans Underskrivt, som blev bevilget; saaledes passeret i *Bordeaux* uden for Porten *Tourny* i Forstaden Meenigheden *Saint Seurin* i et Værelse paa første Etage i det Huus, som bemeldte Herr *Hanssen* beboer, der har Udsigt mod Vesten til *Alleen Cours Tourny*; I Overværelse af bemeldte Vidner, som ere Herr *Jean Lagarde* Mester Hiulmager, Herr *Joseph Blanchet* Mester Sadelmager, Herr *Jean Gautier* Sadelmager, *Dominique Dufour* Sadelmager, Herr *Jean Gabriel Barthelemy* Maler og Herr *Francois Guilbert* Maler, boende allesammen ved bemeldte *Allee Cours Tourny* Meenigheden *Saint Seurin*, til Vitterlighed, alle over tyve Aar gamle, hvilke have underskrevet tilligemed bemeldte Herr *Testator* og os, saaledes underskrevet *Hanssen de Lilliendahl Testator*, *Jean Lagarde jeune*, *Joseph Blanchet*, *Gautier*, *Dominique Dufour*, *Jean Gabriel Barthelemy*, *Guilbert* og *Brun* Notarius.

Registreret i *Bordeaux* den 20de *Marts* 1779, modtaget 14 *Sols* underskrevet *Angebert*.

Aabnings Forretningen lyder saaledes:

I Dag den tyvende *Martii* Eet tusende syv hundrede nie og halvfierdsindstyve i *Bordeaux* i vort *Hotel comparerede* for os *Joseph Sebastien de Laroze* Kongens Raad i hans *Conseiller* og i Parlamentet i *Bordeaux Presidial Præsident*, *Lieutenant General* i *la Senechaussée* i *Guienne*, *Conservateur* af de Kongelige *Privilegier* for *Universitetet* i *Bordeaux*, Kongelig *Prevot de Lombriere*, hvorhos *Jean Couroneau Greffier* førte Pennen, *Mr Lafon* Procurator ved dette *forum* og for Herr *Fritz de Lilliendahl*, Adelsmand, Hans Kongelige Danske Majestæts *Consul*, hvilken udsagde, at da hans Principal er *interesseret* i at kiende de *testamentariske Dispositioner*, som ere optegnede i det af Salig Herr *Friderich Hanssen de Lilliendahl* Adelsmand sluttede Testament, har han ved Stevning af Dags *Datum* udstædt ved *Vallance Huisier* indvarslet *Me Brun* Notarius i *Bordeaux* og de Herrer *Lagarde* og *Blanchet* til at møde i Dag for os i vort *Hotel* Klokken nie Formiddag, nemlig bemeldte *Brun* for at fremlægge bemeldte Testament og bemeldte *Lagarde* og *Blanchet* for at *agnoscere* og *ratihabere* de af dem tilsatte Underskrivter i Egenskab af Vidner neden under formeldte *Acts* Slutning, og saasom det berammede Klokkeslet er udløbet uden at bemeldte *Lagarde* og *Blanchet* have indfundet sig, *reqvirerer* fornævnte *Lafon* Falsmaal og at vi for at fremme hans Paastand vil skride til Aabningen af bemeldte Testament, som bemeldte *Brun* fremlægger for os, underskrevet *Lafon*. Hvorpaa vi have dømt i Falsmaal bemeldte *Lagarde* og *Blanchet*, som ikke *comparerende* til den paastevnte Time ei heller til Klokken ti, indti hvilken Tid vi have forventet dem, til Paastandens Fremme bevilge *Act* over, at bemeldte *Brun* har fremlagt for os det af bemeldte Salig Herr *Hanssen de Lilliendahl* sluttede Testament giennemdraget med et grønt Baand, forseglet med 7 Segl paa rødt Lak, hvis Slutnings *Act*, *dateret* den tre og tyvende *September* Eet tusende syv hundrede og tre og halvfierdsindstyve, er underskrevet *Hanssen de Lilliendahl Testator*, *Jean Lagarde* den yngere, *Joseph Blanchet*, *Gautier*, *Jean Gabriel Barthelemy*, *Dominique Dufour*, *Guilbert* og *Brun* Notarius, og efterat have befundet bemeldte Segl heele og uforandrede have vi skridet til Aabningen af bemeldte Testament, hvilket fandtes skrevet paa Ti og tre og tyve Linier paa det

ellevte (Blad) af tre stemplede Ark Mellem-Papir, dateret ved Slutningen af den tre og tyvende *September* Eet tusende syv hundrede tre og halvfierdsindstyve underskrevet neden under hver Side og til Slutning *Hanssen de Lilliendahl*, hvori var udslettet den tolvte Linie paa den syvende Side og to *apostiller in margine* underskrevne *Hanssen Testator* uden Henviisning, videre Udsletning, Mellemskrivt eller Forandring, i hvilket Testament befandtes en Opsats betitlet: Udskrivt af de Herrer *Consistoriales* ved det Kongelige *Universitet* i *Kiøbenhavn* deres Forpligtelse mod Herr *Hanssen de Lilliendahl*, skrevet paa et Blad ordinær Papiir, hvorefter vi have tilbageleveret saavel formelte Testament som formeldte Skrivt til bemeldte *Brun* for af samme tilligemed nærværende Forretning at udstæde vedbørlige *Acter* til vedkommende Parter; saaledes passeret bemeldte Dag underskrevet af *Mr Delaroze* Modt. 1^L 7^s 8 § for de 3^s pr. L^s for v⁰ underskrevet *Pecheur* og paa *Acten* underskrevet *Lamagnere greffier; Registreret* den 24 *Martii* 1779. M. 52 *Sols* 6 *deniers*, underskrevet *Blanqvet*.

Originalen af bemeldte Forpligtelse og *Acten* over bemeldte Forretning ere vedheftede *original* Udkastet af bemeldte Testament, over hvilket alt *Acten* findes herovenfor og paa foregaaende Sider, hvilket henhviler hos *Mr Brun* underskrevne *Notarius*.

Brun.

Vi *Joseph Sebastien de Laroze* Kongens Raad i hans *Conseiller* og i Parlementet i *Bordeaux*, *Lieutenant General* i *Guienne*, Kongelig *Prevot de Lombriere*, *Conservateur* af de Kongelige Privilegier for *Universitetet* i *Bordeaux*, bekræfte for alle vedkommende at *Mr Brun*, som har underskrevet forestaaende, er Kongens Raad, *Notarius* i *Bordeaux* og at det er hans virkelige Underskrivt, hvilken fortiener *fidem* saavel i som udenfor Rettergang. Givet i *Bordeaux* i vort Hotel den tredie *May* Eet tusende syv hundrede nie og halvfierdsindstyve.

Delaroze.

* * *

Den 7de Novbr. 1774.
Første Codicil.

I Guds Navn! I Dag den syvende *November* Aar eet tusende syv hundrede fire og halvfierdsindstyve om Eftermiddagen *comparerede* for underskrevne Kongens Raad og *Notarius* i *Bordeaux*, i Overværelse af de her neden nævnede Vidner, Herr *Friderich Hanssen de Lilliendahl* Adelsmand, Hans Kongelige Danske Majestæts *Consul* i *Bordeaux*: Som, ved fuldkommen gode Sandser, Hukommelse og Forstand, eftersom vi bemeldte *Notarius* og Vidner kunde see, i det Ønske at giøre nogle Forandringer i *Dispositionerne* af hans Testament under *dato* tre og tyvende *September* Aar et tusende syv hundrede tre og halvfierdsindstyve, sluttet hos *Brun Notarius* i Vidners Overværelse, haver forfattet og anordnet nærværende *Codicil* i de Udtryk, som herefter ere forklarede: Bemeldte Herr *Hanssen* sagde og *declarerede*, at omendskiøndt hans Kierlighed til hans Fædreneland er bestandig den samme saavelsom ogsaa hans Ønske at give samme utvetydige Beviser paa hans Hengivenhed, og at bidrage til sammes Lykke saameget som det staaer i hans Magt, saa nøder dog hans Formues nærværende Forfatning; de betydelige Tab han har lidt siden bemeldte Testamentes *Datum*; de overordentlige Udgivter, som han har maattet anvende paa Reiser, hvilke han har troet nødvendige for sin Sundhed og for at hielpe paa sit Syn, der dagligen svækkes meere og meere; den Tomhed og Mangel, som den besynderlige Misvext af *Producter* paa hans Godser maae nødvendigen tilveiebringe i hans *Affairer;* og det Tab i de Indkomster, som han troede sig berettiget til at vente af samme; Alt dette nøder ham til at formindske *Capitalen* til de *Etablissements*, som han havde anordnet ved dette Testament. Saasom det ikke er Letsindighed der har bestemt ham, men blot den Hensigt at *conservere* de Proportioner, som han

havde fastsat imellem hvad han troede at skylde sin Familie, og hans Hengivenhed til hans Fædreneland; saa bønfalder han Hans Majestæt Kongen af *Dannemark* hans Herre, som har havt Kundskab om hans første *Dispositioner*, som endogsaa har værdiget at bifalde og beære dem med Hans besynderlige Naade, at Han endnu naadigst vil vedblive med Sin alt formaaende Beskyttelse over det deraf, som han lader blive bestaaende og over det deraf, som han i sin Tid paa nye maatte fastsætte, dersom han ved Guds Hielp, ved sin Fliid og Sparsommelighed, skulle komme til at befinde sig i Stand til at giøre det, selv i eet og alt, eftersom det virkeligen er hans inderlige Ønske.

I Steden for sex og tredive tusende Rigsdaler Dansk *Courant*, som han havde bestemt til at skulle anvendes til Fundationer i hans kiære Fædreneland, har han troet at maatte nedsætte denne *Summa* til to og tyve tusende Rigsdaler saalænge indtil han seer sig i Stand til at forøge samme, hvilket han foresætter sig at giøre, saasnart som Forfatningen af hans *Affairer* vil tillade det.

Han vil at deraf skal anvendes fire tusende Rigsdaler til Fattighuset i *Helsingøer*, saaledes som det er bleven fastsat ved bemeldte hans Testament af bemeldte *Dato* tre og tyvende *September* Aar eet tusende syv hundrede tre og halvfierdsindstyve; bedende de Herrer af *Consistorium* og de Herrer *Directeurer* for Hospitalet, at de ville behage ved Uddeelingen af de Pladser, der maatte blive indrettede for Indkomsten af denne *Capital*, at foretrække dem af hans Familie eller Slægtninger, der maatte befindes paa denne Tid trængende dertil; og han vil end videre at hans Arvinger eller deres Børn og *Descendentere* til evig Tid skulle have Rettighed at foreslaae til to af de Pladser, der blive indrettede, saadanne ,Personer af Familien eller Slægtskabet, som de kunne troe at trænge dertil; eller, i Mangel deraf, saadanne andre Personer af den i bemeldte Testamente omforklarede Egenskab, som de maatte finde for godt; bedende til den Ende de Herrer i *Consistorium* og de Herrer i *Directionen* over bemeldte Hospital at lade dem ved indtrædende Tilfælde underrette om bemeldte Pladsers *Vacancer*, og ikke at *disponere* derover i deres Stæd førend fire Maaneder efter at de have faaet Kundskab derom.

Saasom Haandværksfolk og Konstnere ere i Almindelighed de, der med Flittighed og Sparsommelighed lettest kunde undvære fremmed Hielp, saa vil bemeldte Herr *Testator* ved dette sit *Codicille*, at det *Legatum* af Ti tusende Rigsdaler, som han havde bestemt i den Hensigt hvert Aar at befordre Ægteskab for et vist Antal iblandt dem, skal være aldeeles ophævet og udslettet saalænge indtil Omstændighederne tillade ham igien at oprette samme, hvilket er hans Ønske.

Han vil at det *Legatum* af sexten tusende Rigsdaler, som han ved samme Testament haver bestemt, og hvoraf Hensigten er, hvert Aar at befordre Ægteskab med et vist Antal Bønder, skal være nedsat til fiorten tusende Rigsdaler.

Ligeledes nedsætter han til fire tusende Rigsdaler det *Legatum* af sex tusende Rigsdaler, der er fastsat ved samme Testament til Fordeel for *Consistoriet* ved det Kongelige *Universitet* i Kiøbenhavn; af hvilke fire tusende Rigsdaler *Consistoriet* selv skal tilbageholde Renten og Indkomsterne paa hvad samme har at tilsende mig af de Indtægter, som jeg for min Levetid haver forbeholdt mig af den *Capital* tyve tusende Rigsdaler, som samme allerede har modtaget.

Saasom han allerede har ladet betale til bemeldte *Consistorium* tyve tusende Rigsdaler, saaledes som nu nyelig er sagt, saa er det hans Villie og Beslutning, at, imod to tusende Rigsdaler, som hans Arvinger skulle være forpligtede til at betale samme strax efter hans Død, hvis de ikke ere blevne det medens han lever, maae der ikke kunne fordres meere af dem, under Paaskud af det *Legat* paa sex og tredive tusende Rigsdaler, som han havde bestemt ved bemeldte Testament til Brug for bemeldte *Fundationer;* der for Resten skulle iværksættes efter de Udtryk, *Clausuler* og Vilkaar, der indeholdes i det bemeldte Testament, med de i nærværende *Codicil* forklarede Indskrænkninger.

For desto bedre at sætte sammes Udførelse i Sikkerhed er det hans Villie og Beslutning, at hans Arvinger og deres Børn og *Descendentere* til evig Tid skal kunne faae Kundskab derom, og at der hvert Aar af de Herrer i *Consistoriet* og af de Herrer ved Hospitalet i *Helsingøer*, skal leveres dem en Fortegnelse, indeholdende Navnene af de forskiellige Personer, som deraf drage Fordeel, tilligemed een af dem *verificeret Copie* af de dem i denne Anledning givne Qviteringer; bedende de Herrer i *Consistoriet* og de Herrer i Hospitals *Directionen*, ikke saameget at tilregne disse Forsigtigheds Regler til nogen Mangel af Tillid paa hans Side, som til det Ønske at giøre sit Minde varigt hos sine Arvingers *Descendentere* og at opmuntre dem til at forøge hans Gavmildhed, og at opfylde det Maal, som han havde foresat sig; saafremt han ikke selv skulde kunne giøre det medens han lever.

Saasom nu Indtægterne af de bemeldte *Fundationer*, der efter bemeldte Herr *Hanssens* Død vare *reserverede* til Fordeel for Herr *Friderich Hanssen* hans Brodersøn, *Marie Elisabeth Hanssen*, og *Justine Hanssen*, Herr *Nissens* Hustrue, hans Broderdøttre, formedelst de ovenfor forklarede Afkortninger befindes nedsatte til de Renter eller Indtægter, der kunne udbringes af atten tusende Rigsdaler, i Stæden for Renten eller Indtægterne af tredive tusende Rigsdaler, der fra først af vare bestemte til de i bemeldte Testament anordnede *particuliere Fundationer*; saa er det bemeldte Herr *Hanssens* Villie og Beslutning ved dette *Codicil* at Renterne eller Indtægterne af de bemeldte atten tusende Rigsdaler skulle efter hans Død tilhøre *Friderich Hanssen*, hans Brodersøn, og *Marie Elisabeth Hanssen*, hans Broderdatter, og at de, saalænge som de leve, skulle nyde samme betalte fra hans Arving Herr *Fritz*, til hvem samme i bemeldte Tid skulle udbetales af de Herrer i *Consistoriet*, eftersom de have lovet, og som skal være forbunden til at besørge samme *incasseret*, deele dem imellem dem og tilstille dem samme efter at han har modtaget dem.

For at *supplere* for hans Niece *Madame Justine Hanssen*, Herr *Nissens* Hustrue, den Andeel af bemeldte Indtægter, som hun paa denne Maade bliver berøvet, er det bemeldte Herr *Hanssens* Villie og Beslutning ved dette hans *Codicil*, at hans Arvinger, bemeldte Herr *Fritz* og Hustrue *Catharina Hanssen*, skulle, fra hans Dødsdag at regne, være forpligtede til at betale hvert Aar til bemeldte *Madame Justine Hanssen* To hundrede Rigsdaler i *Pension* saalænge som hun lever.

Det er hans Villie og Beslutning, at det *Legat*, som han har bestemt *Marie Darballade*, af den *Summa* nie hundrede og femten *Livres* paa den eene Side, som hun skylder ham, og paa den anden Side af tolv hundrede *Livres*, der skulle betales hende efter de Udtryk og paa de Vilkaar, der ere forklarede i bemeldte Testament, bliver gandske og aldeeles udslettet og ophævet, undtagen at han giver og testamenterer hende, for hendes Livstid Nydelsen af den bemeldte *Summa* nie hundrede og femten *Livres*, som hun skylder ham, hvilken *Summa* bemeldte *Darballade*, eller hendes Arvinger, skulle være forbundne til at betale efter hendes Død, nemlig Sex hundrede *Livres* til bemeldte Herr *Hanssens* Fuldmægtig udi hans Huus i *Preignac*, ved Navn *Lassus*, som bemeldte Herr *Hanssen* giver og testamenterer ham over og foruden hvad han ellers har givet ham ved sit Testament; og de øvrige tre hundrede og femten *Livres* til *Marianne*, Datter af en Skoeflikker ved Navn *Denis*, og forhen Tienestepige hos bemeldte Herr *Hanssen*, men som nu er flyttet til sin Fader; samt til en anden *Marianne*, der nu tiener hos bemeldte Herr *Hanssen* i hans Huus i *Preignac*, hvilke han giver og testamenterer den ovenmeldte *Summa* tre hundrede og femten *Livres*, for at deele samme imellem sig i lige Deele, efter bemeldte *Darballades* deres *Tantes* Død; af hvis Arvinger saavel den bemeldte *Marianne* og den anden *Marianne*, som den bemeldte *Lassus*, skulle kunne fordre den ovenmeldte *Summa* nie hundrede og femten *Livres*, hver for sin Andeel, i Følge bemeldte *Darballades* udstædede *Obligation*, som hans Arvinger, bemeldte Herr *Fritz* og *Catharina Hanssen*, skulle være forpligtede til at udlevere dem efter hendes Død, saasnart som de forlange det.

Det er hans Villie og Beslutning, at det Sølvtøy, som han har skiænket

Herr *Forestier* ved bemeldte sit Testament, skal af ham tages af det, der findes i hans Huus i *Bordeaux*, istedet for at han skulde have taget samme af det, der findes i hans Huus i *Preignac.*

I Betragtning af de her ovenfor giorte Forandringer i de *Legater,* der indeholdes i bemeldte Testament af bemeldte *Dato* tre og tyvende *September* Aar eet tusende syv hundrede tre og halvfierdsindstyve, til Fordeel for bemeldte *Darballade,* vil han, at hun skal være frie og løs fra den hende ved bemeldte Testament paalagde Forpligtelse, at give hans gamle Kokkepige, ved Navn *Jeannon*, *Logis* og Underholdning, eftersom nu bemeldte Herr *Fritz* og hans Hustrue *Madame Catharina Hanssen* blive forpligtede at sørge derfor.

Bemeldte Herr *Hanssen* paalægger udtrykkeligen ved dette *Codicil* sine Arvinger, bemeldte Herr *Fritz* og *Madame Catharina Hanssen,* at efterlade ved deres Død den heele Fordeel af hans Efterladenskab, uden mindste Afdrag af nogen *quarta,* som han forbyder dem, til de Børn, der ere fødte eller skulle fødes af deres Ægteskab, hvilke han *substituerer* dem, eller til den iblandt Børnene af bemeldte Ægteskab, som de maatte behage at udvælge.

Han vil end videre at hans Testament af bemeldte *Dato*, tre og tyvende *September* Aar eet tusende syv hundrede tre og halvfierdsindstyve, skal efterkommes i alt hvad der ikke er bleven forandret og rettet, i Overeensstemmelse med sammes Form og Indhold; saasom samme formedelst de Forandringer, de indeholdes i nærværende *Codicil,* indeholder hans frie, bestandige og sidste Villie; hvorover, saavelsom over alt det foregaaende, bemeldte *Codicillant* Herr *Hanssen* har *reqvireret Act*; og vi bemeldte *Notarius* haver i Overværelse af bemeldte Vidner, forelæst og atter forelæst bemeldte Herr *Hanssen* nærværende *Codicil,* hvorpaa han erklærede, at det indeholdt hans Villie og at han vedblev samme. Saaledes passeret i *Bordeaux* i et Værelse oppe i første Etage i Forsiden af bemeldte Herr *Hanssens* Huus, beliggende udenfor Porten *Tourny*, Meenighed *Saint Seurin,* hvor bemeldte Herr *Hanssén* var siddende paa en Stoel, i Overværelse af bemeldte Vidner, der ere Herr *Me Guillaume Forest* forhen værende Kongens Raad og Herr *General Procureurens Substituerede* boende i *Bordeaux* i Gaden *du Loup*, Meenighed *Saint projet*, Herr *Just Johan von Hemert* Handelsmand boende *aux Chartrons* i *Saint Remy's* Meenighed; Herr *Thomas Picard* forhen værende Kongelig Mægler boende *aux Chartrons* i ovenmeldte *Saint Remy's* Meenighed; Herr *Jean Degranges de Beaujeamy* Borger i *Bordeaux* og der boende i Gaden *de la devise*, *Saint Mexans* Meenighed; og Herr *Jean Lagarde* Hiulmagermester boende i Forstaden, *Saint Seurins* Meenighed, som de hertil *reqvirerede* Vidner, allesammen over tyve Aar gamle i Følge deres egen Forklaring; og som undertegnede tilligemed bemeldte *Codicillant* Herr *Hanssen* og os benævnte underskrevne *Notarius.* Saaledes underskrevet: *Hanssen de Lilliendahl*; *Forest*; *Jte Jn von Hemert*, *Picard; Beaujeamy Degranges*; *Jean Lagarde,* og *Brun Notarius.*

Registreret og *protocolleret* i *Bordeaux* den 20 *Marts* 1779 *fo* 13 *Vo* *Art.* 1. Bekommet to hundrede een og tredive *Livres* og fiorten *Sols*, nemlig i *Capital* og 8s af hver *Livre.* 14s for *Registrering.* 7* for *Protocollation* af det *ususfructuariske* *Legat*, der er bestemt for *Marie Darballade.* 8* 8s for *Do* til *Lassus.* 2* 16s for hver af de to ved Navn *Marianne;* og 210* for tre *Substitutions* Rettigheder. Underskrevet: *Angebert* paa *M. Baudouins* Vegne.

Brun.

In margine. Vi *Joseph Sebastien de Laroze* Kongens Raad i hans *Conseiller* og ved Parlementet i *Bordeaux*, *Presidial President, Lieutenant General* i *Guienne,* Kongelig *Prevot de Lombriere, Conservateur* af de Kongelige *Privilegier* for *Universitetet* i *Bordeaux*, bevidner for alle dem, som det maatte vedkomme, at Herr *Brun*, der har underskrevet det forestaaende, er Kongens Raad og *Notarius* i *Bordeaux;* at det er hans rigtige Underskrivt, der bør nyde *fidem.* Givet i *Bordeaux* i vort Hotel den tredie *Maji* Aar eet tusende syv hundrede nie og halvfierdsindstyve.

Delaroze.

* * *

Pro vera versione ex Originalibus mihi exhibitis attestor, Hauniæ d. 3tio Decembris 1801.

G. H. Olsen Not. Publ.

* * *

Testator efterlod sig endnu et seenere Codicil, dat 13 Mai 1776, men samme er i Følge Hans Majestæts allerhøieste Resolution af 28 Febr. 1781 ikke blevet biefaldet, fordi det giorde Forandring i de foregaaende Codiciller, som allerede vare iværksatte og paa begge Sider opfyldte.

(Aftryk i Univ. Arkiv.)

Nr. 3. **Reskr.** af 5 Nov. 1772 om de Lilliendahlske Legaters Fritagelse for alle Slags Paalæg og Skatter.

Vi Christian den Syvende etc. gjøre alle vitterligt, at som Vi med allernaadigst Velbehag have erfaret, hvorledes Vores Consul i Bordeaux, Os Elskelig Friderich Hanssen de Lilliendahl, har, af Kjerlighed til sit Fædreneland, ved et af ham oprettet Testamente, skjenket sit Bibliotheque til Universitetet i Vores Kongelige Residents Stad Kjøbenhavn saa og derforuden en Capital af sex og tredive tusinde Rigsdaler, til adskillig Brug heri Landet, saasom:

1.	Til Hospitalet i Helsingøer, som er hans Fødebye	3000	Rdl.
2.	Til Opfostrings-Huuset paa Christianshavn..	3000	—
3.	Til Udstyr for 4 Haandværks-Mestre, den aarlige Rente af.	8000	—
4.	Til Udstyr for 10 à 12 Bønder aarlig Rente af...........	16000	—
5.	Til Consistorio for Opsigten med disse Legatis	6000	—

Saa have vi til forbemeldte Stiftelsers Bedste, og paa det de skjænkede Summer, uden Afkortning, til det bestemte Brug kunde vorde anvendte, allernaadigst bevilget og anordnet, saa og hermed bevilge og anordne, at foranførte Capitaler, maa og skal til evig Tid være frietagne fra alle ordentlige eller overordentlige Paalæg og Skatter, af hvad Navn nævnes kan.

(Eforiprot.)

Nr. 4. **Kgl. Resol.** af 12 Juli 1780 angaaende den Liliendalske Sag.

Da Vores Consul i Bordeaux Fritz de Liliendahl, udi den Mellemhandling, som har været imellem Vores Conference-Raad Hübner og ham i Følge af Vores allernaadigste Resolution af 2 Julii a. p., nu har frasagt sig hans giorte Paastand om Tilbagebetalingen af de 10 000 Rdl., som han efter en af hans Farbroder, afgangne Consul Hansen de Liliendahl efterladt Codicill af 13 Maii 1776, formeente sig berettiget at tilbagefordre af de af denne hans Farbroder 1774 til Consistorium udbetalte 20 000 Rdl., hvorimod han har betinget sig, at de Pensioner paa Livs-Tiid, som ham vare blevne paalagde selv at udrede, maatte følge bemeldte Capital af 10 000 Rdl., som han nu frasiger sig; Saa ville Vi paa disse Vilkaar, naar det imellem Conference Raad Hübner og ham omhandlede Forliig bliver sluttet, allernaadigst confirmere og stadfæste det, og skal da Confirmationen derpaa, som sædvanlig paa Dansk af Vores Danske Cancellie udferdiges, og Os til allernaadigst Underskrift forelegges, men med en tilføjet legaliseret Oversettelse af den heele Act paa Fransk; Derimod finde Vi ikke for godt, hverken Selv, eller ved nogen anden at erklære at have imodtaget disse 10 000 Rdl. til Vores egen Disposition, efterdi de ere indbefattede under de i Aaret 1774 til Consistorium udbetalte 20 000 Rdl., og naar Forliiget af os er bleven confirmeret dog ingen Fordring paa Consul Fritz de Liliendahl i den Henseende videre kan have Sted. Iøvrigt skal Renterne af bemeldte 20 000 Rdl. i Følge afgangne Consul Hansen de Lilliendahls Testamente af 13 September 1773 og hans Codicill af 7 Novbr. 1774 anvendes saaledes, at Consistorium nyder samme af de 4000 Rdl. for den følgende saavel som forbiegangne Tiid, og at Renterne af de 16 000 Rdl. udbetales til de 3 navngivne Pensionister, saalænge de leve, men at efter

deres Død Renten af de 4000 Rdl. af denne Capital skal falde til Helsingørs Hospital og af de øvrige 12 000 Rdl. til Bønders Udstyr, alt paa den i Testamentet af 1773 og Codicillet af 1774 foreskrevne Maade, dog at dem, som herved kunde formeene sig fornærmet, Lands Lov og Ret bliver forbeholden.

(Univ. Arkiv.)

Nr. 5. **Kanc. Skr.** af 30te December 1800 til Kommissionen for Exekutionen af det Liliendahlske Legat.

Kancelliet har ikke manglet at tage i Overvejelse, hvad de højstærede Herrer, som af Consistorio ere overdragne at foranstalte, hvad der hører til det Liliendahlske Legats Iværksættelse, under 9 Oktober sidstleden have anmærket i Henseende til de Poster, ved hvilke Testators egne Forskrifter synes at efterlade nogen Uvished om Opfyldelsen af hans Villie, og hvori de desaarsag have begjært dette Collegii Bestemmelse; men da her er Spørgsmaal om at fortolke bemeldte Liliendahls sidste Villie, hvilket han maa anses at have overladt til Konsistorium, der er indsat som Exekutor af Testamentet, saa skulde man herved tjenstligst have formeldet, at man ikke kan indlade sig i de forlangte Bestemmelser, men maa derimod overlade til samtlige Consistorii Lemmer at opfylde Testamentets Indhold i Overensstemmelse med, hvad der kan skjønnes at have været Testators Villie, imod, saaledes som i Testamentet af 23 September 1773 udtrykkelig er fastsat, personlig at være forpligtet til Ansvar for Udførelsen.

(Eforiprot.)

Nr. 6. **Responsum**, afgivet af det juridiske Fakultet d. 8. Juni 1801.

Vi Doctores og Professores juris ved Kjøbenhavns Universitet gjøre vitterligt: at os er tilhændekommet en Skrivelse af 19 Januar d. A. med tilhørende 3 Bilag, fra Secretarius Consistorii, Hr. Professor Gamborg, hvori han paa Consistorii Vegne begjærer vor i Lov og Ret grundede Betænkning, om: hvorledes adskillige tvivlsomme Poster i afgangne Konsul Friderich Hanssen de Liliendahls Testament af 23 September 1773 rettest bør forstaaes.

Disse ere: 1) Hvilken af de tvende Stiftelser for Fattige, som findes i Kjøbstaden Helsingør, bør være berettiget at nyde Renter af de 4000 Rdlr., som bemeldte Konsul Liliendahl saavel i sit Testament af 23 September 1773, som i en senere Kodicil af 7 November 1774 — hvilke begge ere oprettede efter en forhen erhvervet facultas testandi og sidenefter af den kongelige danske Regering vedkjendte — har testamenteret Fattighuset i sin Fødeby Helsingør. 2) Hvilke Bønder ere berettigede til at oppebære det Udstyr, som Konsul Liliendahl ved de anførte Dispositioner har, for at bidrage til Agerdyrkningens Opkomst i sit Fædreland, og for at befordre Ægteskaber mellem Folk af Bondestanden, tilstaaet Bønder — fornemmelig i Sjælland — der ikke ere vordnede, ej heller forpligtede til noget Hoveri, — det være sig in natura, eller saadant, hvorfra de med Penge kunne befri sig — men frie Bønder. 3) Hvorledes der, i Henseende til de Mandspersoner af Bondestanden, som gjøre Paastand paa et saadant Legat, skal forholdes med at tilkjende og udbetale dem samme. 4) Om Renterne af de Kapitaler, som ved Testamentet og Kodicillen ere skjænkede til Helsingørs Hospital og et aarligt Udstyr for et vist Antal Bønder, efterhaanden som de Personer af Testators Slægt, han ved sine Dispositioner havde tillagt Ret til at oppebære samme for deres Livstid, vare uddøde, burde — saavidt de kunde tilstrække — have været anvendte til at istandsætte Stiftelsen, eller, om de ikke rettere, som sket er, burde gjøres frugtbringende til Legatets Fremvæxt.

Efterat have taget disse tvivlsomme Punkter paa det Nøjeste i Overvejelse, have vi forenet os om efterfølgende Svar paa ethvert af dem.

Ad qvæstionem primam: I Helsingørs By ere fra gammel Tid tvende Stiftelser for Fattige, den ene bekjendt under Navnet: *Helsingørs Hospital*, og den anden kaldet *Fattighuset*; ser man hen til de Udtryk, Testator bruger, — hvor han skjænker det anførte Legat af 4000 Rdl. — saaledes som de forekomme i den verificerede Oversættelse af Testamentet af 1773 i Hr. Professor

Badens Universitets-Journals 4de Aargangs 4de Hefte, pag 152, skulde det synes, at det var den sidste Stiftelse, der med Føje kunde gjøre Prætension paa Legatet; thi han siger sammesteds: „Jeg giver og testamenterer fire Tusinde Rigsdaler dansk Courant Mynt til *Fattighuset* i min Fødeby Helsingør", ligesom det og hedder i Kodicillen af 1774 (hvorved den i Testamentet til adskillige offentlige Foranstaltninger legerede Summa af 36000 Rdl. er nedsat til 22000 Rdl.): skal anvendes 4000 Rdl. til *Fattighuset* i Helsingør (Univ. Journ. pag. 156); men det Argument, som til denne sidste Stiftelses Fordel kunde hentes fra det af Testator brugte Navn, svækkes, naar man lægger Mærke til, at Testator, saavel strax efter, som siden længer hen, baade i Testamentet og Kodicillen, naar han taler om den Stiftelse, hvortil ovennævnte 4000 Rdl. ere skjænkede, kalder den *bemeldte Hospital*. Da de af Testator brugte Udtryk og Benævnelser altsaa variere, kan man ej med Vished uddrage Noget til Fordel for enten af disse Stiftelser. Det kommer da alene an paa, om man af de øvrige Bestemmelser, Testator har gjort betræffende det nævnte Legat, med Rimelighed kan slutte: hvilken af begge Stiftelser han har villet tilvende Fordelen deraf; og hertil vejledes man ved at lægge Mærke til følgende Poster:

1) I Testamentet af 23de Septbr. 1773 siger Konsul Liliendahl, at han bestemmer de 4000 Rdl., som han testamenterer Fattighuset i Helsingør, i Favør af gamle *Borgere* i bemeldte By, for der, med Kapitalens Renter at underholde saa mange fattige *Borgere*, som Interesserne af de 4000 Rdl., efter den af Regenten bestemte Rentefod, kunne tilstrække. Det er da temmelig klart, at han har villet, at Kapitalen skulde tilfalde den af de 2de Stiftelser, i hvilken Folk af den saakaldte Borgerstand plejede at antages. Men, spørger man, i hvilken dette sker, indeholdes Svaret i Fundationen for Helsingørs Hospital af 11 August 1752 (se Hofmans Saml. af Fundatser 7de Bind). Denne fastsætter nemlig Følgende, i 3[die] Kapitels 3[die] Artikel (Hofm. p. 125, 126) „Gandske gemene Folk, som gemene Tjenestefolk, og de som med grovt Arbeide have havt deres Føde, ere ikke egentlig Hospitals Lemmer, om de end blive gamle og skrøbelige, skjønt de kunne være Almisse Lemmer, og bør have Hjelp af andre Byens og Sognens Almisser, Fattiges Anstalter, Fattighuuse, Sygehuuse, uden saa er, at der er besynderlige ynkværdige Omstændigheder, med stor Vanførhed og ulægelige, dog ikke smitsomme Sygdomme, da og slige Folk, dog med god Forsigtighed og Betænksomhed kunne optages, at ikke Hospitalerne derover skulle komme i Foragt, og skikkelige Folk af bedre Stand ei undsee sig for at indlægges i Hospitaler, for de mange grove Folk, som der udi Fleng ere indlagte; men de rette Lemmer i et almindeligt Hospital ere saadanne, som før have været i noget Embede eller Bestilling eller af skikkelig agtbar Borgerstand, Profession, Kjøbmandskab og saadan Næring, men uden deres Skyld og Brøde er kommen til Fattigdom; disse og deres Enker, naar de blive gamle, vanføre, syge og meget skrøbelige, kunne der indtages og for deres Livstid nyde deres Forplejning, som Hospitalet er tillagt; saa og de, som ere komne af reputerlige Forældre og med stor Legems Vanførhed og Svaghed ei kunne tjene eller tage sig nogen Næring for o. s. v."

Her sættes aabenbart Fattighuse og Hospitaler mod hverandre, saaledes, at i hine, Folk af Almueklassen, men i disse, Trængende af Middelstand skulle antages, og, synes end Artiklen at indeholde en almindelig Regel for alle almindelige Hospitaler, maa den dog unægtelig, saalænge ingen Undtagelse for Helsingør kan fremvises, ogsaa gjælde, naar der spørges om, hvilke Personer bør indtages, enten i Hospitalet eller Fattighuset i denne By, saameget mere som den forekommer i Fundationen for Helsingørs Hospital, og saavel de foregaaende som efterfølgende Artikler handle om, hvilke Personer maa antages, eller ikke antages i denne Stiftelse. Foruden denne Artikel viser og den 6te i samme Kapitel, at Helsingørs Hospital kun er for Trængende af Middelstand; thi efterat denne har fastsat, at de Lemmer, som paa den Tid, Fundationen udkom, vare i Hospitalet, skulle blive der, om de end ej vare saa ganske kvalificerede dertil, siger den: „men ved en Vakance paasees nøjere herefter,

at ingen uden rette Hospitals Lemmer af *skikkelige Folk* (hvilke unægtelig her sættes mod gemene Folk), Gamle, Syge og Sengeliggende og aldeles Vanføre indtages i Hospitalet.“ Disse Fundationens Artikler synes os tydelig at vise, at Konsul Liliendahl, der maa antages at have kjendt begge Stiftelsers Indretning, har villet, at hans til Fordel for fattige Borgere oprettede Legatum skulde komme Hospitalet tilgode.

2) Dette bestyrkes endnu mere, naar man gjennemlæser Kodicillen af 7 Novbr. 1774, hvor — efterat Notarius i Bordeaux, for hvilken den er oprettet, har attesteret, at Konsul Liliendahl har skjænket 4000 Rdl. til Fattighuset i Helsingør — der lægges til: „bedende de Herrer af Consistorium, og de Herrer Directeurer for Hospitalet, at de ville behage, ved Uddelingen af de Pladser, der maatte blive indrettede for Provenuer af denne Capital, at foretrække de Personer af hans Familie eller Slægtninge, der maatte befindes, engang i sin Tid at kunne trænge dertil;“ og han vil endvidere: „at hans Arvinger eller deres Børn og Descendenter til evig Tid, skulle have Rettighed at foreslaae til to af de Pladser, der blive oprettede, saadanne Personer af Familien eller Slægtskabet, som de kunne tro at trænge dertil, eller i Mangel deraf, saadanne andre Personer — af den i bemeldte Testament omforklarede Qvalitet — som de maatte finde for godt, o. s. v.“

Naar Konsul Liliendahl her har givet sine Slægtninge fortrinlig Adgang til de i Stiftelsen vakante Pladser, er det højst sandsynligt, at han snarere har villet dem optages i Hospitalet, end i Fattighuset, og derfor haft isinde at legere Kapitalen til hint; thi han har ventelig villet sørge, saagodt muligt, for sine Slægtninge, hvilket — da de Fordele og Bekvemmeligheder, Hospitalets Lemmer nyde, ere større, end de, som finde Sted for Lemmerne af Fattighuset, og desuden Hospitalet — for at bruge Fundationens Ord — er en Stiftelse, som Folk ikke behøve at undse sig ved at indlægges i — bedst kunde ske ved at faae dem indlemmede i Hospitalet. Hertil kommer den meget betydelige Omstændighed, at i Fundationen for Helsingørs Hospital 3 Kap. 2 Art. der siges: „Helsingøers Hospital er et almindeligt Hospital — som det og kaldes udi den forrige Kongelige Fundats — og ikke stiftet for Helsingøers By alene, som desuden har sit vel doterte Fattighus, men for alle i Almindelighed, som dertil ere saa qvalificerede som herefter meldes.“ Da nu Konsul Liliendahl, i at give sine Slægtninge fortrinlig Adgang til Stiftelsen, ikke har tilføjet et Ord, som kan give Anledning til at tro, at han har indskrænket denne Ret til dem, som høre hjemme i Helsingør, men han efter al Sandsynlighed maa have villet sørge for alle sine trængende Slægtninges Underholdning, kan man ej antage Andet, end at det omtalte Legat af 4000 Rdl. er givet i Favør af den Stiftelse i Helsingør, hvortil ikke alene denne Bys Indvaanere, men alle trængende danske og norske Undersaatter have Adgang.

Ad qvæstionem secundam: I Konsul Liliendahls Testament af 23 Septbr. 1773 forekommer denne Bestemmelse: „For ligeledes at bidrage til Agerdyrkningens Opkomst i mit Fædreland, giver og testamenterer jeg en Kapital af 16 000 Rdl. dansk Courant, hvoraf Renterne eller Revenuerne, eftersom de paa den Tid maatte være, skulle aarligen anvendes til at udstyre Bønder, der begive sig i Ægteskab, hver med tredsindstyve Rigsdaler, hvortil Bønderne i Sjelland stedse skulle have Fortrinsret; men det er min bestemte Villie: at disse Bønder ikke maa være vordnede, eller forpligtede til noget Hoverie, det være sig in natura, eller saadant som de kunne befrie sig fra med Penge, men frie Bønder. Og det er for det øvrige min Hensigt, at disse Renter eller Revenuer skulle anvendes af dem til at sætte Boe med, og for at undgaae at komme i Gjeld i Begyndelsen af deres Ægteskab.“ I den samme Kodicil af 7 Novbr. 1774, hvori Testator, paa Grund af hans Formues Forringelse, har nedsat dette Legat til 14 000 Rdl., erklærer han dets Hensigt at være, hvert Aar at befordre Ægteskab med et vist Antal Bønder, men da han forresten Intet videre fastsætter derom, maa han anses at have villet, at det i Testamentet Bestemte skal staae ved Magt.

Da nu Testator har indskrænket den Ret til at fordre Udstyr til et vist Slags Personer, bliver det nødvendigt nøjere at undersøge, hvilke disse ere.

I begge Dispositioner forekomme de under Navn: Bønder. Forekomme end Steder i Loven, hvor Ordet „Bonde“ bruges om enhver bosat Mand, som i 6—14—2, 3; 6—17—16, 17, 18, 19, er det dog klart, at man ikke kan tage Ordet — naar det forekommer i Testamentet — i saa udstrakt en Bemærkelse, men maa indskrænke det til Personer paa Landet, dels da Legatet siges oprettet til Agerdyrkningens Opkomst, dels da der sidenefter siges, at for Renterne skal anskaffes, hvad de mest trænge til for at *dyrke deres Jord*, eller andre Ting, som i *denne Henseende* kunde anses nødvendige, dels endelig, fordi man af Testators Bestemmelse: *at disse Personer ej maa være vordnede eller forpligtede til Hoveri*, med Grund *maa slutte*, at han har haft Hensyn til Personer af en Stand, i hvilken saadanne Forpligtelser kunne finde Sted, hvilket alene er Tilfældet med Landbrugerens. Dette sidste synes at vise, at Testator alene har haft Hensyn til Folk af den egentlige Bondestand, eller saadanne, som bruge eller bebo uprivilegerede Gaarde og Steder paa Landet, eller nære sig paa Landet af Haandteringer, der kunne henføres til Landbruget, hvilket desuden er overensstemmende med den almindelige Talebrug og er den Bemærkelse, hvori Ordet i Lovgivning sædvanlig bruges. Som Egenskab hos de Bønder, der skulle kunne deltage i Udstyret, fordrer Testator, at de skulle være *frie*, hvilket han selv forklarer med: *ikke vordnede eller forpligtede til noget Hoveri* o. s. v. Da Vordnedskabet allerede ved Frdn. af 21 Februar 1702 var blevet hævet, kan Ordet *Vordned* ikke tages i den Bemærkelse som i 3—14 og andre Steder i Kong Christian den Femtes Lov, men, skal det være forskjelligt fra det Følgende, nemlig: *forpligtet til Hoveri*, maa Testator derved have ment *Stavnsbundne*, hvilket er saameget rimeligere, da Udtrykkene, paa den Tid Testamentet blev oprettet, brugtes i Flæng, paa Grund af den temmelige Lighed mellem begge, Proprietærerne tilkommende, Rettigheder. Antages dette, kan denne Kvalitet for nærværende Tid ikke komme i Betragtning, da — i Følge Forordningen af 26de Juni 1788 § 1 — Stavnsbaandet er aldeles ophørt fra 1ste Januar 1800. En Bonde maa da nu kaldes fri, naar han blot ikke er forpligtet til Hoveri, enten in natura, eller ved Hoveripenge.

Men her opstaaer det Spørgsmaal: paa hvilke Bønder passer dette sig?

For at besvare samme, maa man gjøre Forskjel paa de Bønder, som her i Riget findes, efter deres forskjellige Arter, og, efterat have bestemt Begrebet om Hoveri, undersøge: af hvilke — blandt de forskjellige Slags — en saadan Præstation ifølge Lovgivningen skal erlægges. Beboeren af en Bondegaard eller andet Sted paa Landet besidder den enten blot med Brugsret, da han kaldes Fæstebonde, eller som Ejer. I sidste Fald er hans Ejendom enten fuldkommen eller ufuldkommen. Er Besidderen fuldkommen Ejer, kaldes han af de fleste Lovkyndige: *Selvejer*, i Modsætning til den ufuldkomne Ejer, som i Loven kaldes *Selvejerbonde*, og som, naar hans Ejendom grundes paa et saadant Arvefæsteskjøde, som Forordningen af 13 Mai 1769 taler om, ogsaa kaldes: *Arvefæster*. Er Tilfældet saadant, at Besidderen blot har Brugsret af Jorderne, men Ejendom over Bygningen, kaldes han af nogle: *Superficiær-Bonde*. Af Sagens Natur flyder, at disse Bønders Tilstand maa være højst forskjellig, hvilket og er Tilfældet, naar der spørges: hvorvidt den Pligt at forrette Hoveri paaligger dem. Endskjønt Loven, hvor den omtaler Bønders Pligter, ej bruger Ordet: Hoveri, kan man dog af de senere Anordninger, hvori det forekommer, danne sig det Begreb derom, at derved forstaaes: alle de Arbejder, som en Bonde er pligtig at forrette for den, som enten ganske eller tildels ejer det Sted, Bonden bebor. I Særdeleshed finder denne Forpligtelse Sted, naar Bondens Bopæl hører under en Sædegaard, da disses Hovedgaards Taxt's Størrelse gjør det vanskeligt for Ejeren, ved egne Folk, uden de underliggende Bønders Hjælp, at drive sine Jorder. At Forpligtelsen — uagtet den maaske fra først af grunder sig i en Villighed fra Bøndernes Side at komme deres Husbond til Hjælp — dog var almindelig for Fæstebønder, da Danske Lov udkom, viser især dennes 3—13—7,

som paalægger den Bonde, som lovlig har opsagt sin Gaard, at rette for sig med Ægt og Arbejde indtil Fardag, ligesom og den Bonden i 3—13—1 indskjærpede Pligt, at vise Husbonden og hans Fuldmægtig Hørighed og Lydighed, synes at forudsætte hos Husbonden en Ret til at fordre personlige Præstationer af Bonden. Naar desuden Loven i 5—2—63 handler om Sædegaards Arv, og i 1—24—25 samt 5-3-22, 23 om Udlæg, som sker hos Sædegaards Ejere, taler den i hint Tilfælde om Bønder, som til at drive Avlen fornøden gjøres, og i det sidste om Gods, som til Gaardens Avling fornødentlig udkræves, hvilket — da det i Lovstederne modsættes Hovedgaards Taxten — ej kan være andet, end det underliggende Bøndergods. Artiklerne vise altsaa klart, at Gaardens Avling drives ved Bøndernes Hjælp — med andre Ord — *at Bønderne ere pligtige at forrette Hoveri.* Ved at hense til de senere Anordninger for Landvæsenet, erfarer man, at det er saa langt fra, at hin Forpligtelse er ophævet, at meget mere det, at Danske Lov ikke har sat bestemte Grænser for samme, har givet Proprietærerne Anledning til at udstrække deres Ret til at fordre Arbejder af Fæstebonden til Hovedgaardens Drift saavidt, at Byrden er blevet højst trykkende for Bonden — ja Plakaten af 23de December 1791 viser endog i Slutningen, at Forpligtelse til at præstere Arbejde ved Fæstebreve lovligen kan paalægges Fæstere paa Strøgods — endskjønt dette dog nok kun sjælden er indtruffet. Regeringen har derfor ved en Mængde Anordninger søgt at lette Bondestandens Kaar, saameget det, uden at krænke Jordegodsejernes engang erhvervede Rettigheder, kunde ske. Især har den ved Instruktionen for Hoveri-Kommissærerne af 5 Maj 1795 stræbt at gjøre den Skik almindelig, som adskillige Jordegodsejere, der indsaa, at deres eget Vel ikke kunde opnaaes uden Bøndernes Velstand, allerede i Henseende til de længere fra Gaarden liggende Bønder, havde indført, nemlig, istedetfor Hoveris Svarelse in natura, at lade Bonden erlægge en aarlig Afgift, under Navn af Hoveripenge. Kun da, naar Forening mellem Jordegodsejeren og Fæstebonden er aldeles umulig, byder Instruktionen Kommissærerne, ved Kjendelse at bestemme Hoveriet. Alle disse Anordninger forudsætte imidlertid Hoveri at være *Fæstebondens* Pligt.

Hvad *Selvejerbonden* angaaer, da kan man af 3—12—4 — hvis Hensigt unægtelig er, at forebygge hans Forurettelse — se, at han ordentligvis ogsaa er forpligtet at komme Herlighedsejeren til Hjælp med personlige Præstationer af Arbejde, endskjønt ikke i en saa høj Grad som Fæstebonden. I den senere Lovgivning findes intet Spor til, at denne Herlighedsejeren ved Loven tilstaaede Rettighed er hævet, tværtimod viser Plak. 23 Decbr. 1791, at der er hoveripligtige Selvejere, som Amtmanden skal søge at forene med den, der er berettiget at fordre Hoveriet. Hvilken Bestemmelse — uagtet Udtrykket: *Selvejere*, som i Plakaten bruges — dog maa anses at gjælde om *Selvejerbønder*, da Lovgiveren har villet, at Foreningen af Amtmanden skulde mægles med Herlighedsejeren, og at Amtmanden, for at kunne slutte den, skal efterse Bøndernes Husbondholds Breve.

Om *Arvefæstere* siger vel Forordningen 13de Maj 1769 ikke udtrykkelig, at de skulle forrette Arbejde; men da de dog ere Selvejerbønder, og derfor ikke, uden hvor udtrykkelige Lovbestemmelser byde det, bør antages at have større Rettigheder, end de, Loven har tilstaaet Selvejerbønder, og desuden Fdns § 2 tillader den, som giver sine Bønder Arvefæste, at forbeholde Hovedgaardens Ejer Herligheden til at afhænde Bøndergaarde, skjønnes ej rettere, end at Ret til at fordre Hoveri in natura, eller i Penge, ogsaa ved Hovedgaardenes Afhændelse maa kunne reserveres, uagtet dette vel sjældent sker. Man maa derfor, ligesaavel om Selvejerbønder, der ere Arvefæstere, som om andre, antage, at de ordentligvis bør forrette Arbejde eller derfor svare Penge. Er dette saa, maa Superficiærbønder, der holde Middelvejen mellem Selvejer- og Fæstebønder — dog saaledes, at de, da Jorden er det vigtigste for Agerdyrkningen, mere nærme sig disse end hine — ogsaa være underkastede samme Forpligtelse, hvilket og Reskriptet af 14. Oktober 1702 viser i Henseende til nogle saadanne Kongen paa Lolland tilhørende Bønder.

De egentlige *Selvejere* derimod finder man ikke nogetsteds i Lovgivningen at være paalagt den Pligt, at forrette Hoveri, som denne Præstation ogsaa i Henseende til dem ej vel kan tænkes, da de ikke, som *Selvejerbønderne*, staa i Fællesskab og Sameje med en Sædegaardsejer. Ligesaa gives der et Slags, saavel af Fæste- som af Selvejerbønder, om hvilke det samme kan siges, nemlig de, hvis Gaarde ere beliggende paa Universitetets, Kirkers, Skolers, Hospitalers og andre offentlige Stiftelsers Godser, naar der ikke paa disse Godser findes Sædegaarde; thi Hoveriets Præstering in natura, som sigter til Hovedgaardens Jorders bedre Drift, kan ej her finde Sted, og da Hoveripenge svares for at befries fra Hoveriet, maa og disse her bortfalde. Vel er det saa, at det ofte er paalagt saadanne Bønder at gjøre visse Rejser, hvilke da skulde kunne synes at træde i Hoveriets Sted, men dette findes ved nærmere Overvejelse uantageligt; thi uagtet Loven paa flere Steder sammenføjer Forpligtelsen til Arbejde med Ægt (3–13—7; 5—3—23), forudsætter den dog paa disse Steder, at der er en Sædegaard, til hvis Fordel Arbejdet og Kjørselen forrettes. Og naar Hoverianordningerne omtale Rejser, som Bønderne ere pligtige at gjøre, forudsætte de en Hovedgaard, til hvis Fordel Rejsen sker — som til at hente Sædekorn, føre det udtærskede Korn til Kjøb- eller Lade-Stæder, hente Bygningsmaterialier — og gives der end i disse Anordninger Udtryk om Rejser, der ere saa almindelige, at efter dem en Jordegodsejer kunde synes berettiget at akkordere sig af sine Bønder Rejser, som ej staae i umiddelbar Forbindelse med Gaardens Drift, skjønnes det dog ikke, at man i Overensstemmelse med det i den almindelige Talebrug vedtagne, og i Lovgivningen hjemlede Begreb om Hoveri, er beføjet at strække det saavidt, at Rejser, som foretages af Bønder, der henhøre til saadanne Godser, hvor ingen Sædegaarde ere, til Fordel for den moralske Person, som ejer Godset, eller nogle dens Medlemmer, indbefattes under hin Benævnelse.

Er de anførte Sætningers Rigtighed godtgjort, indses det let, at, naar der spørges: hvilke Bønder kunne nyde Godt af det ved Konsul Liliendahls Testament af 1773 til Bønders Udstyr oprettede Legat, Svaret maa blive: at dette ej alene bør antages i Henseende til de egentlige Selveiere, men ogsaa om dem, der paa offentlige Stiftelsers Godser have Grundstykker i Besiddelse, enten til Brug, eller som ufuldkomne Ejere, saameget mere, som der baade i Testamentet og Kodicillen findes Bestemmelser, som give rimelig Grund til at formode, at Testator næppe har tænkt paa det førstnævnte Slags Personer. Saaledes angiver han i Testamentet som Bevæggrund: at Bønderne ikke i Begyndelsen af deres Ægteskab skulle komme i Gjæld; og siden efter synes han at forudsætte: at de ikke uden en saadan Hjælp kunde anskaffe sig de Ting, de mest behøvede til at dyrke deres Jord. Har nu Testator troet, at en saa ringe Sum som 60 Rdlr. endog paa den Tid, da Pengene dog vare i højere Værd, maatte anses for, var tilstrækkelig til at forebygge Forarmelse, er det højst rimeligt, at han har haft Hensyn til ganske fattige Personer, hvilket vel hyppigere kan være Tilfældet med dem, som paa offentlige Stiftelser nedsætte sig, som Fæstere eller Selvejerbønder, men derimod meget sjælden med Selvejere, af hvilke endog mange, mere for Fornøjelsens, end Fordelens Skyld, tilforhandle sig Landsteder. Saaledes forholder det sig og med den Grund, som Testator i Kodicillen angiver for dette Legat, nemlig: hvert Aar at befordre Ægteskab med et vist Antal Bønder, hvilken, efter Sagens Natur, alene er passende, naar de, som oppebære Legatet, ere fattige, men ingenlunde, naar de ere velhavende Bønder. Det indses endvidere let, at Legatet ogsaa bør kunne komme de Fæste- og Selvejerbønder tilgode, som af Jorddrotten og Herlighedsejeren ere fritagne fra at præstere det dem efter Loven paaliggende Hoveri, uden at der til Vederlag er paalagt dem at svare en aarlig Afgift i Penge.

Men her opstaaer et Spørgsmaal: om det blot er Gaardmænd, som kunne gjøre Paastand paa at nyde Udstyr efter Legatet, eller om ogsaa Husmænd kunne deltage heri. Testator angiver 2de Hovedgrunde for Legatet, nemlig: at befordre Agerdyrkning, og Ægteskaber med Bønder. Med den sidste bestaaer det meget vel, at Husmænd ogsaa kunne erholde Udstyr, især da

disse i Almindelighed ere de mest trængende, og det altsaa endog ved en ringe Understøttelse vilde blive meget lettere for dem at indlade sig i Ægteskab. Hvad derimod den første Grund angaaer, maa man, for at bestemme, om det kan bestaae med denne, at Husmænd deltage i Udstyret, gjøre Forskjel paa adskillige Tilfælde: Ofte har Husmanden *blot Huset* i Fæste, ofte er ham *foruden Huset tilstaaet nogen Jord.* I første Fald kan han ej deltage i Udstyret, da ved det at samme tilkjendes ham, Intet kan siges at være bidraget til Agerdyrkningens Opkomst; i sidste er det vel saa, at den ham tillagte Jord ofte er saa ubetydelig, at den alene anvendes til Græsning for en Ko eller nogle Faar — da Legatets første Grund ligeledes bortfalder — men det er paa den anden Side ogsaa vist, at han ofte har mere Jord, som han derfor anvender til egentlig Agerdyrkning. Hvor dette indtræffer, skjønnes ej rettere, end at Husmanden, uden at Noget mod Legatets første Hovedgrund foretages, ligesaavel som Gaardmanden maa kunne deltage i det til Ægteskabers Befordring stiftede Udstyr, og at det maa blive begges større eller mindre Duelighed og Trang, som bør gjøre Udslaget, naar der spørges: hvilken, i Tilfælde, at begge kunne nyde Godt af Legatet, bør have Fortrinet.

Sluttelig skulle vi endnu, i Anledning af det ved denne Kvæstion Omhandlede, anmærke: at uagtet Testator ved Kodicillen af 7 Novbr. 1774 har nedsat Legatet fra 16 000 Rdl. til 14 000 Rdl., man af Kodicillens Indledning ser, at Grunden hertil ej maa søges i, at han til Agerdyrkningens Opkomst og Ægteskabernes Befordring ansaae det tilstrækkeligt, naar færre Bønder udstyredes, men deri, at hans Formue ved tilstødte Vanheld var blevet forringet; at man altsaa ej kan anses at handle mod Testators Villie, naar man, da Legatet ved de Tid efter anden oplagte Renter er voxet til en betydelig Størrelse, anvender mere end Renterne af 14 000 Rdlr. til at udstyre Bønder, som indtræde i Ægteskab.

Ad qvæstionen tertiam: Naar Testator i Kodicillen af 7. November 1774 siger, at Hensigten med Udstyrslegatet var at befordre Ægteskab med et vist Antal Bønder, kan man sikkert slutte, at han har villet, at Vedkommende, før de gifte sig, skulle have Vished om en saadan Understøttelse, da de ikke af et uvist Haab om at deltage i Legatet kunne tage Motiv til at indgaae i Ægteskab. Det Samme synes at følge af Testamentets Udtryk, naar Testator siger: at Legatets Renter skulle bruges til at udstyre Bønder, da Udstyr — efter Talebrugen — altid plejer at gives ved Ægteskabets Begyndelse, og ikke saa lang Tid efter, som nødvendig maatte medgaae, naar Bønderne først efter Ægteskabet skulde ansøge om Hjælpen, og efter anstillet Undersøgelse, om de vare kvalificerede til samme. Saa vilde og, dersom en lang Tid efter Brylluppet medgik, før de 60 Rdlr. bleve udbetalte, Testators Hensigt: at de skulle anvendes til at sætte Bo og forebygge Gjæld i Ægteskabets Begyndelse, meget ofte forfejles. Endelig kan man og slutte, at det er Testators Villie, at Legatet skal være tilkjendt før Ægteskabet, af det som i samme Testament findes fastsat om et andet, i samme Hensigt — nemlig: for at befordre Ægteskaber til Fordel for Haandværksfolk og Kunstnere — oprettet, men sidenefter ved Kodicillen hævet Legat; thi om samme hedder det, at dets Renter, som skulle tjene til aarlig Medgift for Haandværkere — à et Hundrede til hver — ej maa udbetales, før de bevise, at Vielsen er sket. Da dette Forbud forudsætter Muligheden, at de før kunne udbetales, maa det i Henseende til dette Legat have været Testators Villie, at det skulde tilkjendes før Brylluppet, og man synes da berettiget at antage det Samme om det andet til *Udstyr* for Bønder stiftede Legat.

Men — dette antaget — opstaaer igjen det Spørgsmaal: naar Udstyret bør ansøges og tilkjendes? enten begge Dele bør ske, naar Ægteskabet er besluttet, men før det er indgaaet; eller, en Mandsperson af Bondestanden kan, før han har givet Nogen sit Ægteskabsløfte, ansøge om at erholde en Portion af Udstyrslegatet, i Tilfælde at han siden indlader sig i Ægteskab, og da legitimerer sig at have de Egenskaber, Testator fordrer hos den, der skulde nyde Godt af hans velgjørende Stiftelse? Saavidt vi kunne skjønne, er ingen af disse Meninger stridende mod Testators Villie, da han blot synes

at fordre, at Legatet skal være tilkjendt før Brylluppet, men først udbetales efter samme. Den Første synes dog at have den Ulejlighed med: at der ofte vilde medgaa længere Tid med Ansøgningen, de fordrede Bevisers Tilvejebringelse, de i den Anledning muligen fornødne Undersøgelser, og Konsistoriets afgivende Resolution, end der forløb mellem Ægteskabsløftet og Vielsen; hvorved da Testators formentlige Hensigt, at Udstyret skulde være tilkjendt før Bryllupet, ej vilde opnaaes. Vi skulle derfor være tilbøjelige til at antage den sidste Mening, hvormed ingen betydelig Ulejlighed er forbundet; thi om endog nogen af de til Legatet Indskrevne ikke til den Termin, da de vare berettigede til at erholde deres Portion udbetalt, kunde nyde den, fordi de ej endnu havde indladt sig i Ægteskab, forfejledes dog derved ikke Legatets Hensigt, da andre til at nyde Legatet Kvalificerede kunde træde i de ugifte Indskrevnes Sted, og disses Ret reserveres dem, til den Tid, da de bevise sig at være indtraadte i Ægteskab.

Ad qvæstionem qvartam: Den Del af Konsul Liliendahls Testament som henhører hertil, lyder saaledes: „og herved indsætter jeg dem (nemlig 3 Personer, som umiddelbart ere nævnte i Testamentet, og til hvilke Testator havde skjænket efter sin Død Renterne af 30 000 Rdlr., som dels vare bestemte til ovennævnte Legata til Helsingørs Hospital og Bønderudstyret, dels til at udstyre Haandværksfolk og Kunstnere) til mine particulaire Arvinger, og efterhaanden efter min Død skal den ommeldte Livrente, der er testamenteret til de ovenmeldte Personer, være og forblive uddød og tilbageholdt; og skal denne Livrente tages af de Revenüer, der ere bestemte til Etablissement for bemeldte Bønder og Haandværksfolk, og til det bemeldte Hospital i Helsingør, saa at Konsistorium ikke skal sætte bemeldte Fundation i Værk, for deraf at gjøre Uddeling uden efterhaanden, og i det Øjeblik, da de ovenfor nævnede Legatarier ved Døden afgaae.“

Da i denne Periode 2de Gange forekommer det Ord: *efterhaanden*, kunde det synes at have været Testators Villie, at hans Fundationer skulde sukcessive iværksættes, saa at Begyndelsen skete, saasnart en af Legatarierne ved Døden afgik. Imidlertid synes Konsistorium dog ikke uden Grund at have ladet Iværksættelsen bero, indtil alle Legatarier vare døde. Hvad nemlig det første Sted, hvor Ordet „efterhaanden“ findes, angaaer, da er det unægteligt, at Testators Hensigt med den derværende Disposition blot har været at vise, at ikke efter en af Legatariernes Død, den samme tilhørende Rente skulde tilfalde de øvrige Legatarier, — saa at den dem tilstaaede Livrente derved blev forøget — Altsaa vedkommer samme Disposition ikke nærværende Kvæstion.

Tvivlsommere er derimod det sidste Sted, da der siges, at Konsistorium efterhaanden skal sætte Fundationen i Værk, og det altsaa ej synes, som man burde have oppebiet alle de til Legatet indsatte Personers Død, for at anvende og udbetale de ved Testamentet til offentlig Brug bestemte Legater. Ser man dog imidlertid hen til Konnexionen, hvori disse Ord forekomme, maa man dog, saavidt vi skjønne, give Consistorii Fremgangsmaade Medhold; thi, antager man den modsatte Fortolkning, er der aldeles ingen Mening i det Forbud, Testamentet indeholder: „at Consistorium ej skulde sætte Fundationen i Værk uden efterhaanden og i det Øjeblik Legatarierne døde“ — siden dette fulgte af sig selv, siden Konsistoriet ikke før en af Legatariernes Død havde Noget mellem Hænderne, hvormed det kunde tænke paa at opfylde Testamentets Indhold. Lægger man endnu hertil, at det Kongelige allernaadigste Reskript af 28de Februar 1781 (Univ. Journ. 4de Aargang, pag. 162) siger: at de 3de testamentariske Legatarier skal for deres Livstid nyde Renterne af de 16 000 Rdlr. af den til Consistorium udbetalte Kapital, *hvorefter samme skal blive anvendt i Overensstemmelse med Testators Hensigt* (hvilke Udtryk synes at vise, at Regenten ved denne Anordning — som afgjorde Striden mellem Legatarierne og Konsul Liliendahls Arvinger — har fastsat, at Fundationerne først efter samtlige Legatariers Død skulde iværksættes); lægger man endvidere til: at ved Renternes Oplæggelse til Kapitalen, de Stridigheder kunde blive forebyggede, som ellers nødvendig maatte opstaae, om det Forhold, hvori de Tid efter anden af Livrenten vakant blivende Portioner skulde fordeles

mellem Helsingørs Hospital og det i Favør af Bønder oprettede Udstyrslegat, og endelig: at Intet herved kan antages at være sket mod Testators med Udstyrslegatet yttrede dobbelte Hensigt, nemlig, at bidrage til Agerdyrkningens Opkomst, og at befordre Ægteskaber mellem Bønder — da, om endog i nogle Aar et Antal Bønder har maattet mangle Udstyr, som, ifald Renterne sukcessive vare blevne anvendte til Fundationens Iværksættelse, havde kunnet erholde samme, dog ved Kapitalens betydelige Forøgelse, endog efter at de af samme Helsingørs Hospital tilkommende 4000 Rdlr. ere det udbetalte, en Kapital bliver tilovers, som i en lang Række af Aar kan forskaffe et større Antal af Bønder, som indlade sig i Ægteskab, Udstyr, end det ellers havde været muligt — saa synes Konsistoriets Fremgangsmaade i nærværende Legats Bestyrelse at have tilstrækkelig Hjemmel for sig.

Paa foranførte Grunde skulle vi derfor formene: 1.) At Helsingørs Hospital bør være berettiget til at nyde de Fire Tusinde Rigsdaler, som afdøde Konsul Liliendahl i sit Testament af 23 Septbr. 1773 har bestemt til Fattige i Helsingør. 2.) At ikke blot Selvejere, men ogsaa de offentlige Stiftelser tilhørende Bønder, — forsaavidt disse ere fritagne for at forrette Hoveri in natura til Hovedgaarde, eller i dettes Sted at svare Hoveripenge — samt de, private Personer tilhørende, Fæstere og Selvejerbønder, hvilke ovennævnte Pligter af vedkommende Jorddrotter og Herlighedsejere ere eftergivne, ere berettigede til at deltage i det af fornævnte Konsul oprettede Udstyrslegat; ligesom og ikke Gaardmænd alene, men ogsaa Husmænd, som have fæstet Jord til Agerbrug, kunne nyde et saadant Udstyr. 3.) At Mandspersoner af Bondestanden, endog før de have indgaaet noget Ægteskabsløfte, kunne indskrives til at nyde Godt af dette Legat, imod at de, naar samme efter højtideligholdt Bryllup skal udbetales dem, godtgjøre sig at have de Egenskaber, som Testamentet fordrer. 4.) At Konsistorium, ved at udsætte Fundationernes Iværksættelse til samtlige af Testator indsatte Legatarier ved Døden vare afgangne, og imidlertid oplægge de Tid efter anden indkommende Renter til Kapitalen, ikke kan siges at have handlet mod Testamentets Forskrift.

(Eforiprot.)

Nr. 7. **Kons. Skr.** af 3 Juli 1801 til Kommissionen for Exekutionen af det Liliendalske Legat, hvorved udtales: at den af Kommissionen brugte Fremgangsmaade i Henseende til de tvivlsomme Punkter i afgangne Konsul Liliendahls Testament bifaldes, og fandt Konsistorium det rigtigst, at der for Fremtiden i Henseende til dette Legatum handledes i Overensstemmelse med det juridiske Fakultets Responsum. I Henhold til en i Consistorio fremlagt Skrivelse fra Hospitalsdirektionen i Helsingør af 29 Juni bemyndigede Konsistorium Inspectores quæsturæ til at foranstalte de 4000 Rdlr. udbetalte i denne Termin til Helsingørs Hospital.

I Anledning af de 2de tilstedeværende Kommissariers, Hr Dr. Münters og Prof. N. Kalls mundtlige Yttring anmodedes Kommissionen om at vedblive og enten conjunctim eller ved en af dens Medlemmer at foranstalte, hvad der videre maatte henhøre til Legatets Exekution, ligesom man og overdrog til samme at betale for det juridiske Responsum af Legatets Fond de sædvanlige Udgifter.

(Eforiprot.)

Nr. 8. **Regulativ** af 4 Dec. 1830 for det Liliendahlske Legat til Helsingør Hospital, kgl. konf. 28 Jan. 1831.

Da Iværksættelsen af de, for det af Konsul Frederik Hanssen de Liliendahl ved Testament af 23 Septbr. 1773 stiftede Legat til Helsingørs Hospital i Stifterens Kodicil af 7 Novbr 1774 givne Bestemmelser udfordrer adskillige nærmere Forholdsregler, have Konsistorium ved Kjøbenhavns Universitet og den residerende Direktion for Hospitalet forenet sig om følgende nærmere Be-

stemmelser angaaende Anvendelsen af bemeldte Legat i allerunderdanigst Forhaabning om Hans Kongelige Majestæts allernaadigste Konfirmation paa samme.

1. I Helsingørs almindelige Hospital indrettes et passende Lokale til Pladser for tvende Personer, hvilke Pladser skulle kaldes de Liliendahlske Pladser.

2. Saalænge nogle af Testators Familie ere til, der maatte befindes trængende til at erholde bemeldte Pladser, have de dertil fortrinlig Adgang; men naar dette ikke er Tilfældet, skulle Pladserne belægges med gamle fattige Borgere af Helsingørs By, hvilke sidstnævnte bør have samtlige i Fundatsen for Hospitalet befalede Egenskaber.

3. Da ifølge den ovennævnte Kodicil, Testators Arvinger, Frederik Fritz de Liliendahl og Hustru Anna Catharina Hansen, og efter dem deres Descendenter i Overensstemmelse med Nærheden af deres Slægtskabsforhold til Testator, ere berettigede til at foreslaa til to Pladser, har Konsistorium ved Kjøbenhavns Universitet, saasnart det fra Direktionen for Hospitalet har modtaget Underretning om, at nogen Plads er vakant, at tilmelde dem blandt de ovennævnte, som efter deres Slægtskabsforhold til Testator ere de nærmeste til at udøve eller i Besiddelse af den ommeldte Forslagsret, saadan Vakance. Disse have idetseneste 4 Maaneder efter at de have erholdt denne Underretning, at foreslaa for Konsistorium den eller de Personer af Testators Slægt, som de maatte finde værdige og trængende, eller i Mangel af disse idetmindste tvende af Helsingørs gamle fattige Borgere til den vakante Plads, hvorefter Konsistorium tilstiller den residerende Direktion Forslaget, som har at indhente til Pladsens Besættelse Overdirektionens Resolution, ligesom det efter Fundatsen for Hospitalet sker ved de ordinære Pladsers Besættelse.

4. Er den eller de, som saaledes ere berettigede til at foreslaa, selv trængende og attraa den vakante Plads, tilkommer dem, naar de inden den foran bestemte Tids Udløb derom have gjort Anmeldelse til Konsistorium og ej særdeles Omstændigheder tale derimod, fortrinlig Adgang til Pladsen.

5. Naar der ikke gives Nogen, der har anmeldt sig for Konsistorium, som paa Grund af Slægtskab er berettiget til at belægge den ledige Plads, og Konsistorium ej heller har Kundskab om en Saadan, bliver om den ledige Plads altid at foretage Bekjendtgjørelse 3 Gange efter hinanden i Statstidenden samt Helsingørs Avis, med Opfordring til dem, som i Overensstemmelse med Kodicillen maatte anse sig som Beslægtede berettigede til enten at belægge den ledige Plads eller at nyde samme, til inden 4 Maaneder at melde sig med Bevis herfor og enten fremsende deres Forslag om Belæggelsen eller deres Ansøgning om selv at nyde Godt af Pladsen.

I lige Maade bør, naar det ved Vakancernes Indtrædelse allerede vides, hvem der er Forslagsberettiget, denne idetmindste 6 Uger inden han gjør sit Forslag ved Bekjendtgjørelse i de ovennævnte Tidender, som ligeledes 3 Gange bør indføres, indkalde dem, som tro sig berettigede til den ledige Plads. Den førstnævnte Bekjendtgjørelse sker fra Konsistorium umiddelbart efter at det fra den residerende Direktion for Hospitalet har modtaget Underretning om en Pladses Vakance, der bør meddeles saasnart muligt.

6. Ere ingen Forslagsberettigede til, eller de undlade at indsende Forslaget til Pladsens Besættelse idetseneste 4 Maaneder, efter at de have faaet Underretning om Vakancen, foreslaar Konsistorium til den ledige Plads nogle, idetmindste tvende gamle og trængende Mænd af Helsingørs Borgere og indsender Forslaget til den residerende Direktion, med hvilken iøvrigt forholdes som forommeldt. Men dersom i det andet af de i 3die Post nævnte Tilfælde de Forslagsberettigede ikkun foreslaa En, bør Konsistorium tillige foreslaa en af Helsingørs trængende Borgere, hvorefter Udnævnelsen sker paa den i bemeldte Post bestemte Maade.

7. Legatets Kapital, som ved Tillæg af uanvendte Renter fortiden udgjør 5100 Rdlr. Sølv, gjøres frugtbringende af Konsistorium. Renten af denne

Kapital og af det, som endnu kan blive at tillægge den, bliver med Afkortning af 1/4 p. Ct., i Følge allerhøjeste Resolution af 28de Oktober 1825, at anvende til aarlig Understøttelse for de to Personer, som indlægges paa de Liliendahlske Pladser, dog at deraf først udredes for hver Plads 10 Rdlr. Sølv aarlig til Hospitalet, som Godtgjørelse for de med Husly, Brændsel og Opvartning m. m., som de Indlagte nyde af Hospitalet, forbundne Udgifter, saaledes at Enhver nyder det Halve af bemeldte Rente i aarlig Understøttelse, der ugentligen udbetales ham af Hospitalsforstanderen.

8. Naar den ene eller begge Pladser staa vakante, lægges de uanvendte Renter til Kapitalen, og den aarlige Understøttelse forøges forholdsmæssigen, dog at den aldrig overstiger 2 Rdlr. Sølv ugentlig for hver Person.

9. De paa de Liliendahlske Pladser indlagte Personer nyde de samme Emolumenter som Hospitalets øvrige Lemmer, alene med Undtagelse af de Lemmerne tillagte Ugepenge, hvorimod de ere samme Forpligtelser og Regler som disse underkastede, og tilfalde i Følge heraf deres Efterladenskaber Hospitalet.

10. Af dette Regulativ skulle i Analogi af en Bestemmelse i Testamentet Exemplarer, som trykkes paa Legatets Bekostning altid være forhaanden hos Konsistorium og den residerende Direktion for Hospitalet, ligesom ogsaa et passende Antal af saadanne Exemplarer fra Konsistorium skulle tilstilles dem af Testators Familie, som maatte befindes at have Forslagsret.

(Aftryk i Univ. Arkiv.)

Nr. 9. **Univ. og Skole-Direkt. Skr.** af 14 Nov. 1837 til Konsistorium er aftrykt under Bings Legat.

Nr. 10. **Kons. Skr.** af 15 Juli 1843 til Eforus for det Liliendahlske Legat.

Da der, efter hvad Hr. Professoren, som Eforus for det Liliendahlske Legat, i sidste Konsistorium har oplyst om dette Legats Størrelse, Intet er til Hinder for, at den af den kongelige Direktion for Universitetet og de lærde Skoler i Skrivelse til Universitetets Kvæstor af 14 Novbr. 1837 afgivne Bestemmelse, i hvis Følge dette Legat, forsaavidt det henhører til Professorernes Distributs, skal, saasnart ske kan, suppleres til 4000 Rdlr. Sølv, nu bringes til Anvendelse, saa vil, overensstemmeude hermed, fra dette Aars Begyndelse og fremdeles Renter af en Kapital af 4000 Rdlr. Sølv være at beregne til Konsistoriums Medlemmer. Men da Konsistorium derhos, foranlediget af et af Professor Larsen derom gjort Forslag, har fundet det billigt, at Eforus for Legatet, for den Ulejlighed, han har med Bestyrelsen af samme, erholder noget forlods af dette Rentebeløb, og Testator i sit Testament af 23 Septbr. 1773 har overladt til Konsistoriums Medlemmer at dele Renten mellem sig eller paa anden Maade anvende den, eftersom de maatte finde for godt, og saaledes, at de ikke skulle være forbundne til at aflægge noget Regnskab for Indtægterne af den legerede Kapital, saa har Konsistorium vedtaget, at Eforus skal nyde Renten af det ene 1000 Rdlr., og alene Renten af de øvrige 3000 Rdlr. herefter indflyde i Professorernes Distributs. Som Følge heraf vil Hr. Professoren behagelig paase, at der i 11 Decbr. Termin d. A. til Distributsen indeholdes af Legatets Indtægter saa meget, at der idethele for indeværende Aar til samme bliver erlagt Renten af 3000 Rdlr. Sølv, og at derefter fremtidig aarlig indeholdes til Distributsen Renten af 3000 Rdlr., hvorhos De bemyndiges til selv fra dette Aars Begyndelse at beregne Dem, som Eforus, Renten à 3 3/4 p. Ct. af 1000 Rdlr. 3 ß aarlig, og føre dette Beløb til Udgift i Regnskabet over Legatet under Paaberaabelse af denne Skrivelse, som i Legatprotokollen maatte indføres.

(Univ. Arkiv.)

Longberigs Legat,

(kaldet Stipendium Longomontanum).

Hofmans Fund. I. S. 175—78 og IX S. 71—73, Jansons Beskr. S. 24, Badens Univ. Journal f. 1793 S. 122, Engelstofts Annaler f. 1812 S. 204, Scheels Koll. og Stip. S. 99.

Professor i Mathematik Christen Søffrensøn Longberig skjænkede ved Gavebrev af 1. Dec. 1643 300 Rdl. Sp. til et Legat, hvis Renter vare bestemte til Understøttelse for en „Persohn aff Limvigskole i Judland", som „forsendis hid offuer till Kiøbenhaffns Skole" for derefter at „bliffue Studiosus her in Academia". Disse Bestemmelser ere ved de kgl. Resolutioner af 22. Jan. 1847 og 1. Dec. 1855 nærmere blevne modificerede derhen, at Legatet principalt bortgives til en Discipel i Metropolitanskolen, som er født i Lemvig By eller Omegn, og om hvem det er at vente, at han efter 3 Aars Forløb kan afgaa til Universitetet, hvor han da, efter i Skolen at have nydt Legatet i 3 Aar, fremdeles kan oppebære det i 2 Aar, „om hand ellers bliffuer saa lenge actu Studiosus In Academia och forholder sig well baade udj skolen som sagt er och Academia" — subsidiært, til en Student fra bemeldte By eller Omegn for 2 Aar, saaledes at han endnu under sit Ophold ved Universitetet kan beholde det for et 3die, 4de og 5te Aar, saafremt der imidlertid ikke findes nogen til at nyde Legatet kvalificeret Discipel i den nævnte Skole. Findes der hverken nogen efter det Forannævnte kvalificeret Discipel eller Student, oplægges Renterne til Kapitalens Fremvæxt. Stifterens Slægt „om den dertill findis dygtig" har Forret til Legatet. Udnævnelsen af Stipendiater foretages af Konsistorium, forsaavidt Metropolitanskolen angaaer efter Forslag af dennes Rektor.

Legatets Kapital udgjorde den 1. Jan. 1889 .... 1103 Kr. 91 Ø. Den aarlige Rente, som uddeles, er 42 Kr. 78 Ø.

Bilag. Nr. 1. **Gavebrev.**

Jeg Christen Søffrensøn Longberig, Professor superior: Mathematum udi Kiøbenhaffns Uniuersitet, Kiendis och giør witterligt for Alle med dette mit Aabne breff, At ieg udaf en Christelig Forsett fri wilge och beraaden huff, Sampt med mine Kierre Svogres och døttres nu boendis vdi Helsingør derisz Fuldbyrd och Samtycke, nu leffuerer och wdgiffuer *Threi Hundrede* gode daller *Jn specie,* Som schall sedtis hos wisse folck paa Aarlige Rente *Sex de Cento,* det er Aarligen *Attan* daller *Jn specie,* Och det till een Persohn aff *Limvig*skole i *Judland* Saaledis at naar for[ne] Persohn, [: fornehmligen aff min eegen slegt, om den dertill findis dygtig :] haffuer *Absolverit* sin *Cursum,* huis hand aff Barndom udj den Ringe skole Kunde lære, *Item* fanger god *testimonium* fra sin Skolemester at hand dygtig er sine *Studia* ydermehre at *continuere,* indtill hand omsider Kand thienne till Gudz æhre och Mehnighedens nytte udj Kircken och Skolen, Och saa forsendis hid offuer till *Kiøbenhaffns* Skole Och siden derudj sig flitteligen i Bogen øffuer, indtill hand kand bliffue *Studiosus in hac Academia.*

Da haffuer ieg nu derfore som sagt er samme *Threi Hundrede Rix* daller *Jn specie* dertil leverit *Mag[co] Academiæ hujus Rectori & Rev: Senatui Academico,* Saa at de Samme Sum Penge her effter setter hos wisse folck paa Aarlige

Rente som forbemelt er, och aarligen Renten deraff till een visse tiide oppeberger och dend antworder *Rectori Scholæ hujus,* Att hand til denne forschreffne Persohn huer Maanit udskiffter *Halffanden Rix* daller; Huilche Penge denne Persohn fra *Limvigs* Skole maa beholde dend stund hand gaar her i Skolen, wdj *Threi* samfelde Aar, Och det Særdelis foruden huis *Beneficia Scholæ hujus* hannem saavelsom sine *Æqualibvs* Kand udj middeler tid med Rette tilkomme, Effterdj denne Gaffue er Ringe och kand dog noget hielpe till Klæder och bøgger, Efftersom saadanne giøris dennom i behoff, och forældrene erre langt borte. Siden naar denne Persohn fanger aff sin skolemester her sit gode *Testimonium,* Huormed hand *Academiæ de meliore nota Commenderis,* Saa hand bliffuer *Studiosus* her *in Academia* Och fligtigen varer sine *Studia,* maa hand siden *Jn studiis* nyde samme *Stipendio* udj *Thow* Aar, om hand ellers bliffuer saa lenge *actu Studiosus Jn Academia* och forholder sig well baade udj skolen som sagt er och *Academia;* Men huis hand det icke giør, Da beder iegh *Mag^cum^ Academiæ Rectorem* at dette *stipendium* hannom strax fratagis och giffuis en anden som af samme *Limvigs* Skole findis her som en *Expectant* til samme *Stipendium,* Altid med Gudz hielp udj dend forordning som forskreffuit er at *Continueris,* Huilchet ieg och forhaaber, at *Mag^cus^ Academiæ hujus Rector* Saavelsom *totus Reverendus ejus Senatus,* som gierne seer vngdommens forfremmelse, altid her effter lade sig verre befallett. Dis till ydermehre bekrefftning haffuer iegh for^ne^ Christen Søffrensen Longberg sat mit Zignete her neden fore och vnderschreffuet med eegen haand, Och beder mine Kierre Sønner, Jens Thomissen och Peder Jensenn udj Helsingiør dette breff med mig till Vidnisbiurd at besegle och Wnderschriffue. *Datum Kiøbenhaffn, Dend fyrste Decembris Anni* 1643.

Christen Severensøn Longberigs egen Haandt. — Jens Thomesen Egen hand. — Peder Jensen.

[Original paa Pergament med to vedhængende Segl i Universitetets Arkiv Nr. 65.]

Nr. 2. **Kgl. Resol.** af 22. Jan. 1847, hvorved Fundatsen for det Longomontanske Legat af 1. Dec. 1643 nærmere modificeres derhen, at Legatets aarlige Rente skal bortgives til en Discipel i Metropolitanskolen, der er født i Lemvig By eller Omegn, og om hvem det er at vente, at han efter 3 Aars Forløb kan afgaa til Universitetet, hvor han da, efter i Skolen at have nydt Legatet i 3 Aar, fremdeles kan oppebære det i 2 Aar, hvorimod Legatets Renter, forsaavidt de ikke i Overensstemmelse hermed kunne uddeles, blive at oplægge til Kapitalens Fremvæxt. *)

(Univ. Arkiv.)

Nr. 3. **Univ. og Skole-Direkt. Skr.** af 13. Febr. 1847, hvorved, idet den kgl. Resol. 22. Jan. s. A. meddeles, bemærkes, at det kgl. danske Kancelli, med hvem Direktionen forinden har korresponderet, har forment, at der ved Udtrykket „Lemvig Kjøbstads Omegn" nærmest maa forstaaes den Byen omliggende Egn, hvorfra Børn kunde antages at ville være blevne sendte til Skolen i Lemvig, hvis denne endnu existerede, hvori Direktionen ogsaa maa være enig. Direktionen tilføjer derhos, at den maa anse det for rigtigst, at Valget af Beneficiarius, forsaavidt nogen dertil kvalificeret Person findes i Metropolitanskolen, foretages af Konsistorium efter Forslag af Skolens Rektor.

(Univ. Arkiv.)

Nr. 4. **Underv. Min. Skr.** af 28. Aug. 1848 til Konsistorium, hvorved bestemmes, at Rentebeløbet for Eftertiden udbetales i de samme Terminer, hvori de af Eforus hæves i Kvæsturen, nemlig hvert Aars 11. Juni og 11. Dec. Termin, og at som Følge deraf de fra forrige Aars Dec. Termin i Behold værende Renter blive at udbetale i Forbindelse med Renterne for i Aar. **)

(Eforiprot.)

*) Selmers Aarb. f. 1847 S. 87—90.
**) Selmers Aarb. f. 1848 S. 8.

Nr. 5. **Kgl. Resol.** af 1. Dec. 1855, hvorved den ved kgl. Resol. 22. Jan. 1847 approberede Modifikation med Hensyn til Fund. 1. Dec. 1643 for det Longomontanske Legat yderligere bestemmes derhen, at Legatets Renter, naar de ikke efter hin Resolution kunne tildeles en Discipel i Metropolitanskolen, som er født i Lemvig By eller Omegn, blive at bortgive til en Student fra bemeldte By eller Omegn for 2 Aar, saaledes at han endnu under sit Ophold ved Universitetet kan beholde dem for et 3die, 4de og 5te Aar, saafremt der imidlertid ikke findes nogen til at nyde Legatet kvalificeret Discipel i den nævnte Skole, og at Legatrenterne først blive at oplægge, naar der til samme hverken findes som forommeldt kvalificeret Discipel eller Student. *)

(Univ. Arkiv.)

Nr. 6. **Kons. Skr.** af 12. Juli 1861 til Eforus for Stipendium Longomontanum om Bortgivelsen af Legatet.

Ved at tilstille Konsistorium de indkomne Ansøgninger om det i December Termin f. A. ledigblevne Longomontanske Legat, havde Eforus med Hensyn til en af Ansøgerne, der var opdraget i Lemvig, men ikke født der, bemærket, at han formentlig ikke kunde komme i Betragtning, da Resol. 22. Januar 1847 udtrykkelig havde stillet den Betingelse for Legatets Bortgivelse, at Vedkommende skal være født i Lemvig By eller Omegn.

I denne Anledning skal Konsistorium tjenstligst henlede Hr. (Tit.) Opmærksomhed paa, at den af Dem saaledes angivne Betingelse for Legatets Bortgivelse næppe kan antages at have tilstrækkelig Hjemmel i de for samme gjældende Bestemmelser. Fundatsen af 1. December 1643 lægger aldeles ikke nogen Vægt paa den Vedkommendes Fødested, idet der bestemmes, at Legatet skal bortgives til en Person af Lemvig Skole, som efterat have gjennemgaaet samme sendes til Kjøbenhavns Skole for at blive Studiosus in hac Academia. Den kgl. Resol. 22. Januar 1847, hvorved Fundatsens Bestemmelser noget modificeredes, fastsætter vel, at Legatet skal bortgives til en Discipel i Metropolitanskolen, der *er født i Lemvig By eller Omegn*, men de saaledes brugte Udtryk berettige dog ikke til at antage, at denne Resolution har villet tillægge Fødestedet en Betydning, som ikke tilkom samme efter Fundatsen. Det fremgaar tværtimod af de Forhandlinger, som ere gaaede forud for Resol. 22. Januar 1847, i Særdeleshed Konsistoriums Indstilling til Universitetsdirektionen af 29. Sept. 1846, at man kun har villet bevirke en saadan Forandring i Fundatsen, at Testators Hensigt, at understøtte Studerende fra Lemvig eller Omegn under deres Ophold i Kjøbenhavn, under de forandrede Forhold kunde blive fyldestgjort. Hertil kommer, at hvis den afgjørende Vægt skulde lægges paa Fødestedet, vilde man i Strid med Testators Hensigt være udelukket fra at tildele Legatet til en Discipel i Metropolitanskolen, som ikke var født i Lemvig, men hvis Forældre senere vare flyttede derhen, saaledes at han der havde faaet sin første Undervisning. Udtrykkene „født i Lemvig eller Omegn", som findes i Resolutionen af 1847, maa derfor antages at være brugte i Betydningen af „fra Lemvig eller Omegn", og Rigtigheden af denne Opfattelse bestyrkes i høj Grad ved den Omstændighed, at Konsistoriums Indstilling af 29. Sept. 1846, foruden at indeholde, hvad der som ovenmeldt blev fastsat ved Resolutionen af 22. Januar 1847, tillige gik ud paa, at „Legatet, naar der ikke fandtes nogen til samme kvalificeret Discipel i Metropolitanskolen, skulde bortgives til en Student *fra Lemvig By eller Omegn*", hvilken yderligere Modifikation vel ikke i 1847 blev approberet, men senere har vundet allerhøjeste Stadfæstelse ved Resol. 1. Dec. 1855. Det kan herefter ikke antages, at Udtrykkene i Resolutionen 1855 „en Student fra Lemvig By eller Omegn" nødvendigvis skulle forstaaes saaledes, at Paagjældende skal være født i Lemvig By eller Omegn, hvorimod disse Udtryk meget mere synes at maatte være bestemmende for Forstaaelsen af Ordene „der er født i Lemvig eller Omegn" i Resolutionen af 1847.

(Univ. Arkiv.)

---

*) Lindes Medd. f. 1849—56 S. 801—3.

Lunds Legat til det zoologiske Museum.

Selmers Aarb. f. 1848, S. 7.

Den danske Naturforsker, Dr. phil. Peter Wilhelm Lund i Brasilien, skjænkede i Aaret 1848 det Kongl. naturhistoriske Museum forskjellige af ham tilvejebragte Samlinger, sigtende til at oplyse Dyreverdenen i Brasilien, dels den nuværende, dels den uddøde. Ved kgl. Resol. af 11. Aug. 1848 blev det fastsat, at der aarlig af Statskassen skal udredes et Beløb af 360 Rdl. — der udgjør 4 pCt. Rente af den Kapital 9000 Rdl., som Samlingens Tilvejebringelse anslaaes at have kostet Giveren — hvilket Beløb under Navn af det Lundske Legat henlægges til at lønne en Videnskabsmand af Faget som Inspektør ved samme.

Beløbet udredes nu af Universitetet under dettes Udgiftspost 3 c., det zoologiske Museum, sammen med Universitetets Tilskud.

Nr. 1. **Andragende** af 10 Jan. 1845 til Kongen fra Dr. phil. P. W. Lund. *Bilag.*

Allernaadigste Konge!

I Tillid til den høie Interesse, Deres Majestæt stedse har værdiget at skjænke Videnskaberne i Almindelighed og den Videnskabsgreen i Særdeleshed, der har udgjort Hovedgjenstanden for mine Arbeider i dette Land, vover jeg allerunderdanigst at udbede mig Deres Majestæts allernaadigste Opmærksomhed for en Sag, der har til Hensigt at sikkre Fædrelandet Frugterne af disse Arbeider.

I den Tid, jeg har beskjæftiget mig med Undersøgelser over dette Lands uddøde Dyreskabning, er det lykkedes mig at bringe tilveie en Samling af herhenhørende Gjenstande, som det oprindeligen var min Plan at udarbeide i Hjemmet. Denne Plan nødte imidlertid Omstændighederne mig til at opgive, da det er lidet sandsynligt, at min svage Helbred vilde modstaae en saa ugunstig Forandring, som den, en Nedsættelse i Hjemmet vilde udsætte den for efter et saa langvarigt Ophold i de hede Climater. Paa den anden Side er det ei tilraadeligt, at beholde Samlingen længere herovre, deels paa Grund af det menneskelige Livs, saavelsom Landets Usikkerhed, deels i Betragtning af Umuligheden af her at foretage den endelige Udarbeidelse.

Det er derfor min Hensigt, efterhaanden som den foreløbige Undersøgelse, Bestemmelse og Indførelse i Catalogen tillader det, at nedpakke og afsende den, hvormed Begyndelsen er sket, idet endeel Kasser alt ligge i Rio, færdige til at afgaae med første Leilighed, og andre staae her indpakkede til Forsending til Rio.

Da det imidlertid er magtpaaliggende, at denne Samling, paa Grund af dens videnskabelige Værdi og Interesse, saa snart og saa fuldstændigt, som muligt, kommer til Nytte for Videnskaben, vover jeg allerunderdanigst at udbede mig den Naade, at maatte overgive den til Deres Majestæts allerhøieste Bestemmelse, for derover at disponere som Deres Majestæt maatte finde meest hensigtsmæssigt til Opnaaelsen af dette Øiemed.

Samlingen bestaaer af tre Hovedafdelinger:

1. Skeletter af nulevende Dyr til Sammenligning med de fossile; denne Afdeling er i Hovedsagen fuldstændig for denne Egns Fauna;
2. Knoklebreccier samt Haandstykker af Bjergarter til Oplysning af de geologiske Forhold, under hvilke de fossile Dyrelevninger forefindes; og endelig
3. Disse Levninger selv, der udgjøre Hovedsamlingen.

En Catalog, der vil ledsage den, vil give de fornødne detaillerede Oplysninger; hvorved dog er at bemærke, at hvad denne sidste Afdeling angaaer, ikkun de større Gjenstande have kunnet finde Plads deri, da Antallet af de mindre er saa stort, at det vilde have overskredet min Tid at bestemme og indføre dem.

At den langt største Deel af de Gjenstande, hvoraf denne Samling bestaaer, mangler i Museerne i Europa, og at følgelig dens Dubletter og Afstøbninger ville blive meget søgte, er en Omstændighed, jeg tillader mig at berøre blot for at gjøre opmærksom paa de Ressourcer, Samlingen besidder i sig selv til sin egen Forøgelse.

For at sikkre for Fremtiden Samlingens Vedligeholdelse, Forøgelse og videnskabelige Afbenyttelse, vover jeg at frembære det allerunderdanigste Ønske, at den Capital, der har været anvendt til dens Erhvervelse, (hvilken, med Fradrag af Tilskudet fra det Kongelige Videnskabernes Selskab af 2800 Rdlr., beløber sig til 9000 Rigsbankdaler), maa blive at betragte som et Legat, tilhørende Samlingen, for af dens Renter at lønne en Videnskabsmand af Faget som Opsynsmand over den, til hvilken Post jeg allerunderdanigst vover at anbefale Hr. Candidat Reinhardt, som den af vore yngre Naturforskere, der fortrinsviis har beskjæftiget sig med de Grene af Zoologien, der fornemmelig komme i Betragtning ved denne Samlings Bearbeidelse. Hvorvidt forøvrigt Samlingen skal bestaae uafhængig for sig, eller indlemmes i een af de alt bestaaende Samlinger, imod deri at danne en egen Afdeling med sin særegne Opsynsmand, vil Deres Majestæt allernaadigst bestemme, som De maatte finde tjenligst.

Maatte disse mine allerunderdanigste Ønsker nyde den Lykke, at vinde Deres Majestæts allernaadigste Bifald, da vil jeg i Glæden over at see Frugterne af mine Bestræbelser sikkrede for Fædrelandet, finde en tilfredsstillende Erstatning for den Tid, deres Erhvervelse har kostet, saavelsom for de Savn og Besværligheder, der have været forbundne dermed.

I dybeste Ærefrygt

Lagoa Santa den 10 Januar 1845. Deres Majestæts

allerunderdanigste Undersaat

Peter Wilhelm Lund.

(Zool. Mus. Arkiv.)

Nr. 2. **Kgl. Resol.** af 11 Aug. 1848, hvorved bifaldes, at den af Dr. Lund skjænkede Samling af brasilianske Fossilier med dertil hørende andre Samlinger, baade den Del af samme, der allerede er her, og den, der kan ventes hidsendt fra Brasilien, maa indlemmes under det kgl. Museum for Naturvidenskaberne som en særegen Afdeling af dette, og at et Beløb af 360 Rdl., der udgjør 4 % Rente af den Kapital 9000 Rdl., som Samlingens Tilvejebringelse anslaaes at have kostet Giveren, maa udredes af Finanserne, samt under Navn af det Lundske Legat henlægges til at lønne en Videnskabsmand af Faget som Inspektør ved denne.*)

(Zool. Mus. Arkiv.)

Lundholms Legat.

(Pastor P. Lundholms Legat.)

Ved Fundats af 25. Maj 1889, konf. 18. Juni s. A., har Pastor emeritus P. Lundholm stiftet et Legat paa 2000 Kr., hvis Rente i hvert Aars Decbr. Termin tildeles en „trængende, flittig og lovende

*) Selmers Aarb. f. 1848 S. 7.

theologisk Student". Fortrinsberettigede ere de fra Helsingør Skole dimitterede Studenter, der have nydt Godt af det af Legatstifteren ved denne Skole stiftede Legat, og som iøvrigt opfylde de opstillede Betingelser. Legatet, der bestyres af det theologiske Fakultet, dog saaledes, at Midlernes Forvaltning sker ved Universitetskvæsturen, tilstaaes for et Aar ad Gangen; dog kan Stipendiaten vedblive at nyde det i 4 fulde Universitetsaar, under Forudsætning af, at der ikke melder sig en fortrinsberettiget Student fra Helsingør Skole. Længere end 4 Universitetsaar maa Ingen nyde Legatet. Eforus vælges af det theologiske Fakultet.

Legatet er endnu ikke traadt i Virksomhed, da Legatstifteren har forbeholdt sig Rentenydelsen, saalænge han lever.

Fundats af 25. Maj 1889, konf. 18. Juni s. A. *Bilag.*

I taknemmelig Erindring om de Aar, jeg tilbragte ved Kjøbenhavns Universitet, og de elskelige Lærere, som da beklædte de theologiske Lærestole, og fremfor alle Professor, Dr. theol. H. N. Clausen, hvem jeg særlig skylder den Opmuntring og Understøttelse, jeg saa rigelig nød ved Universitetet, stifter jeg herved et Legat paa 2000 Kr. til Bedste for en trængende, flittig og lovende theologisk Student og opretter i den Anledning herved følgende

Fundats.

1. Legatet bærer Navn af Pastor P. Lundholms Legat til Bedste for en trængende, flittig og lovende theologisk Student ved Kjøbenhavns Universitet med Fortrinsret for en Student fra Helsingør Latinskole.

2. Legatets Formue bestaar af 2000 Kr. i 4% Kjøbenhavns Kreditforenings Obligationer. Den frugtbargjøres efter Reglerne for Umyndiges Midler.

3. Legatkapitalen skal stedse bevares og ikkun den aarlige Rente forbruges til Legatets Formaal. Skulde Kapitalen nogensinde formindskes ved Tab, bliver Renten at lægge til Kapitalen, indtil dennes oprindelige Størrelse atter er naaet.

4. Den aarlige Legatrente, efter Fradrag af Administrationsgebyr til Universitetet, bliver at uddele hvert Aars 11. December Termin til en trængende, flittig og lovende theologisk Student. Fortrinsberettigede ere de fra Helsingør Latinskole dimitterede Studenter, der have nydt godt af det af mig ved denne Skole stiftede Legat, og som iøvrigt opfylde de opstillede Betingelser. Legatet tilstaas kun for et Aar ad Gangen; men der skal intet være til Hinder for, at den, som en Gang har begyndt at nyde Legatet, kan vedblive at nyde det i fire fulde Universitetsaar, under Forudsætning af, at der ikke melder sig en fortrinsberettiget Student fra Helsingør Skole. Længere end fire Universitetsaar maa ingen oppebære dette Legat.

5. Legatet bestyres af det theologiske Fakultet, som vælger en Eforus for samme, dog saaledes at Midlernes Forvaltning sker ved Universitetskvæsturen.

6. For Legatets Regning bliver at anskaffe en Protokol, i hvilken nærværende Fundats og alt, hvad der vedrører Legatet, indføres.

7. Saa længe jeg lever, forbeholder jeg mig Renten af Legatkapitalen, og Legatet kan saaledes først blive virksomt ved min Død.

8. Under Forbehold af Regjeringens Stadfæstelse, og saa længe jeg lever, med mit Samtykke, kan Konsistorium vedtage Tillæg til og Ændringer i denne Fundats.

Hermed være dette Legat anbefalet den Allerhøieste! Han være lovet og takket for alt! Han lede alt i de rette Spor! Hans Navn til Ære!

Frederiksberg den 25. Mai 1889.

P. Lundholm,
pens. Sognepræst til Sindal-Astrup
Menigheder i Aalborg Stift.

(Kvæsturens Arkiv.)

Luxdorphs Legat.

Engelstofts Annaler f. 1812 S. 205.

I et af Gehejmeraad Luxdorph i 1783 oprettet Testament hedder det, at, efterat alle øvrige nævnte Summer vare udbetalte skulde, hvis endda Noget blev tilbage, Executores betænke Kommunitetsbibliotheket (Engelstofts Annaler f. 1812 S. 205 Noten). Herefter tilfaldt der Kommunitetsbibliotheket 400 Rdl. Efterat Kommunitetsbibliotheket er blevet forenet med Universitetsbibliotheket, oppebærer dette den aarlige Rente af Legatet. Renten tages til Indtægt paa Bibliothekets Konto i Universitetets Budget (Udgiftspost 3. a.) med 28 Kr. 16 Ø. Gavebrev eller Fundats haves ikke. Testamentet findes i Hof- og Stadsrettens Arkiv.

Legatets Kapital udgjorde den 1. Jan. 1889 ..... 726 Kr. 58 Ø.

Bilag. **Univ. og Skole-Direkt. Skr.** af 14. April 1846 til Konsistorium er aftrykt under Groths Legat.

Madvigs Legat.

Univ. Aarb. f. 1879—80 S. 910—11.

I Anledning af Halvhundredaarsdagen for Johan Nicolai Madvigs Virksomhed som Professor ved Kjøbenhavns Universitet den 17. Nov. 1879 blev der ved Sammenskud af Medborgere tilvejebragt en Sum af 10 516 Kr. 50 Ø. til Oprettelse af et Legat under hans Navn. Ifølge den af Konsistorium udfærdigede Fundats af 19. Dec. 1879, konf. 22. Jan 1880, oppebære Fundators 2 Døtre for Livs Tid den fulde Rente af den til 10 600 Kr. voxede Kapital; naar den ene af disse er afgaaet ved Døden, nyder den overlevende hele Renten. Naar begge ere døde, anvendes Renten, efter Fradrag af 20 Kr. aarlig, der tilfalde Eforus, til Understøttelser efter Konsistoriums Skjøn paa ikke under 50 Kr. og ikke over 200 Kr. paa en Gang for Studenter, der forberede sig til en Embedsexamen eller Magisterkonferens, og som anses for trængende og værdige til Understøttelse, men efter Forhold og Omstændigheder ikke egne sig til at opnaae noget af de større Sti-

pendier, der bortgives paa længere Tid. Bliver der fra den nys betegnede Anvendelse et Beløb af 80 Kr. eller derover tilbage, bortgives det besparede, efter forudgaaende Bekjendtgjørelse, i en eller flere Lodder, hver paa 80 Kr., af Konsistorium til fattige og flinke Studenter med 1ste Karakter til Afgangsexamen fra det nærmest foregaaende Aar, der endnu ikke have kunnet komme i Betragtning ved Uddelingen af Kommunitetsstipendiet. Er der 2 Lodder at bortgive, tages under iøvrigt lige Forhold ved den ene særligt Hensyn til en Student, hvis Hjemstavn er Bornholm. Mindre Beløb overføres til det følgende Aar til den almindelige Anvendelse. En særlig Regel er i Fundatsens § 7 givet med Hensyn til Forandringer af Fundatsens §§ 5 og 6. Eforus udnævnes af Konsistorium.

Legatets Kapital udgjorde den 1. Jan. 1889.... 10 600 Kr. 80 Ø. Den aarlige Rente, af hvilken for Tiden intet Administrationsgebyr erlægges, er 424 Kr. 04 Ø.

Fundats af 19. Dec. 1879, konf. 22. Jan. 1880. *Bilag.*

1. Af det Beløb, som er sammenskudt af Medborgere i Anledning af Halvhundredeaarsdagen for min Virksomhed som Professor ved Kjøbenhavns Universitet den 17de November 1879, og indbetalt i Universitetets Kvæstur (10 400 Kr. i kgl. Obligationer og 116 Kr. 50 Ø. i rede Penge), oprettes et Legat under Navnet J. N. Madvigs Legat, hvis Midler bestyres af Kvæsturen efter de almindelige Regler for Universitetets Legater.

2. Konsistorium udnævner en Professor enten af sin egen Midte eller udenfor Konsistorium til at føre Tilsyn med Legatet og besørge Anvendelsen af dets Renter, som af Kvæsturen udbetales ham efter de nedenfor givne Bestemmelser. Denne Eforus aflægger aarlig Regnskab, som revideres og decideres ligesom Universitetets øvrige Legatregnskaber.

3. I de første Aar udbetales kun Renten af 10 000 Kr. Renten af de overskydende 400 Kr. lægges til det kontant indbetalte Beløb for at frugtbargjøres sammen med dette, indtil det har naaet en saadan Størrelse, at der derfor kan indkjøbes en kgl. Obligation paa 200 Kr. Fra det Øjeblik, da Legatkapitalen er voxet til 10 600 Kr. i kgl. Obligationer, udbetales den hele Rente.

4. Saa længe begge mine Døtre ere i Live, nyder hver af dem Halvdelen af Renterne. Naar den ene af dem afgaar ved Døden, nyder den overlevende den hele Rente.

5. Naar begge mine Døtre ere døde, stilles Renten med Fradrag af de sædvanlige Administrationsomkostninger samt 20 Kr. aarlig, der tilfalde Eforus, til Konsistoriums Raadighed for efter dets Skjøn uden foregaaende Bekjendtgjørelse at anvendes i større eller mindre Beløb, dog ikke under 50 Kr. og ikke over 200 Kr. paa én Gang, til bedste for Studenter, der forberede sig til en Embedsexamen eller Magisterkonferents, og som ansees for trængende og værdige til Understøttelse, men efter Forhold og Omstændigheder ikke egne sig til at opnaa noget af de større Stipendier, der bortgives paa længere Tid. Uddeling og Regnskabsføring indrettes saaledes, at de i December Termin faldende Renter altid holdes til Raadighed til Anvendelse i første Halvdel af næste Aar.

6. Bliver der et Aar fra den i forrige Paragraf betegnede Anvendelse et Beløb af 80 Kr. eller derover tilbage, bortgives det Besparede efter forudgaaende Bekjendtgjørelse i en eller flere Lodder hver paa 80 Kr. af Kon-

sistorium til en eller flere fattige og flinke Studenter med Første Karakter til Afgangsexamen, fra det nærmest foregaaende Aar, der endnu ikke har kunnet komme i Betragtning ved Uddelingen af Kommunitetsstipendiet. Er der 2 Lodder at bortgive, tages der ved den ene særligt Hensyn til en Student, hvis Hjemstavn er Bornholm, dersom en saadan med de angivne Egenskaber findes imellem Ansøgerne. Mindre Beløb overføres til det følgende Aar til den almindelige Anvendelse.

7. Forandringer i denne Fundatses § 5 og 6 kunne foretages af Konsistorium alene, naar Beslutningen derom er enstemmig. Stemme kun to Trediedele af Konsistoriums tilstedeværende Medlemmer for Forandringen, behøves Kirke- og Undervisningsministeriets Samtykke til dens Gyldighed. Med ringere Flertal kan ingen Forandring vedtages.

Kjøbenhavn den 19de December 1879.

J. N. Madvig.

(Kvæsturens Arkiv).

Mallings Legat.

(Legatum Mallingianum.)

Selmers akad. Tid. f. 1834 S. 247—49, Algreen Ussings Reskr. Saml. under 21. Marts 1829, Scheels Koll. og Stip. S. 102—3.

Til Erindring om Gehejmestatsminister Ove Mallings 50aarige Embedsjubilæum d. 27. Januar 1827 blev der af erkjendtlige Medborgere oprettet et Legat paa 1800 Rdl., for hvilket der under 27. Januar 1829 blev forfattet en Fundats, som d. 14. Marts s. A. blev stadfæstet af Kongen. Dette Legat, som efter Fundatsen benævnes Legatum Mallingianum, skal tjene til Understøttelse for en værdig og trængende Studerende, som dimitteres til Kjøbenhavns Universitet fra Viborg Kathedralskole, fra hvilken Skole Stifteren selv er dimitteret. Det maa ikke tildeles Nogen, som ikke i Skolen har været Stipendiat eller Gratist, og som ikke ved Examen artium har erholdt idetmindste anden Karakter. Stipendiaten, som udnævnes af Konsistorium for et Aar, erholder strax efter Examen artium et halvt Aars Rente. Det andet halve Aars Rente kommer ham først tilgode, naar han ved Enden af det første akademiske Halvaar godtgjør at have udvist akademisk Flid; kan han ikke det og han ej har været hindret ved Sygdom, hjemfalder denne Halvdel af Renten til Legatet og anvendes til Forøgelse af sammes Kapital. Saafremt i noget Aar Ingen dimitteres fra Viborg Kathedralskole, eller saafremt ingen af de Dimitterede har haft fri Undervisning i Skolen eller opnaaet idetmindste anden Karakter, uddeles Legatet ikke i dette Aar, men Renten anvendes i et følgende Aar, naar der findes to, som efter de foranførte Bestemmelser kunne oppebære Legatet.

Kapitalen udgjorde d. 1. Jan. 1889............ 4254 Kr. 18 Ø., af hvis Renter der aarlig kan uddeles 164 Kr. 84 Ø.

Nr. 1. **Fundation** for Legatum Mallingianum af 27. Jan. 1829, konf. 14. Marts s. A. *Bilag.*

1. Til Erindring om den 27de Jan. 1827, paa hvilken Dag halvtredssindstyve Aar vare forløbne, siden Hans Excellence Ove Malling, Geheimestatsminister, første og bestyrende Medlem af Directionen for Universitetet og de lærde Skoler, Kongelig Historiograph, Chef for det store Kongelige Bibliothek, Ridder af Elephanten, Storkors og Dannebrogsmand, beskikkedes til offentligt Embede, have erkiendtlige Medborgere oprettet et Legat, som, under Navn af Legatum Mallingianum, skal tiene til Understøttelse for værdige og trængende Studerende, som dimitteres til Kiøbenhavns Universitet fra Viborg Cathedralskole, fra hvilken Skole Statsministeren selv er dimitteret.

2. Legatets Grundfond er 1800 Rbdlr., Siger Atten Hundrede Rigsbankdaler Sølv, i Kongelige Obligationer, som overdrages til Qvæsturen ved Kiøbenhavns Universitet, for der at forvaltes ligesom Universitetets øvrige Legater under Bestyrelse af Consistorium, som paa sædvanlig Maade udnævner et af sine Medlemmer til Ephorus for dette Legat.

3. Renten af Legatet, efter Fradrag af den 1/4 pCt., som tilkommer den akademiske Fond, tildeles hvert Aar, fra November Maaned 1828 af, den meest værdige og trængende blandt dem, som i dette Aar ere dimitterede fra Viborg Cathedralskole og inscriberede ved Universitetet. Skolens Rector indsender derfor med Anmeldelserne om Dimittenderne en Forklaring over Enhvers Trang og sædelige Forhold, tilligemed Oplysning, om Dimittenden har oppebaaret Beneficier i Skolen, og da hvilke. Naar Examen artium er afholdt, udnævner Consistorium, efter disse Indberetninger og med Hensyn til Examens Udfald, den, som for dette Aar skal nyde Godt af Legatet. Det maa ikke tildeles Nogen, som ikke i Skolen har været Stipendiat eller Gratist, og som ikke ved Examen artium har erholdt i det Mindste Characteren haud illaudabilis.

4. Den saaledes Udnævnte oppebærer strax Halvdelen af Legatets Rente efter det forommeldte Fradrag. Den anden Halvdeel kommer ham først tilgode, naar han i næste Foraar har underkastet sig den første Deel af Examen philosophicum, og erholdt saadanne Characterer, at han derved, efter de sædvanlige Regler, vilde erholde Hovedcharacteren Laudabilis. Dersom han ikke erholder saadanne Characterer, eller dersom han ikke til den bestemte Tid underkaster sig denne Deel af Examen, og ikke ved Lægeattest kan bevise, at have været hindret ved Sygdom, da hiemfalder denne Halvdeel af Renten til Legatet, og anvendes til Forøgelse af sammes Capital.

5. Saafremt i noget Aar Ingen dimitteres fra Viborg Cathedralskole, eller saafremt Ingen af de Dimitterede har havt fri Undervisning i Skolen, eller opnaaer i det mindste Hovedcharacteren haud illaudabilis, da uddeles Legatet ikke i dette Aar, men Renten opspares, indtil der i et paafølgende Aar findes Tvende, som efter de foranførte Bestemmelser kunne udnævnes til at oppebære Legatet.

Kiøbenhavn den 27de Januarii 1829.

Oldenburg. Schleyer. Engelstoft. Mynster. Müller. Rahbek.

(Kvæsturens Arkiv.)

Nr. 2. **Kons. Skr.** af 1. Okt. 1853 til Eforus for Mallings Legat, hvorved bifaldes, at Legatets anden Halvdel udbetales Vedkommende, naar han ved Enden af sit første akademiske Halvaar producerer de sædvanlige Beviser for akademisk Flid.

(Univ. Arkiv.)

Stipendium Masio-Rostgardianum.

Hofmans Fund. I. S. 208, Jansons Beskr. S. 23, Badens Univ. Journal f. 1793 S. 19, Nyerups Efterr. S. 32, Engelstofts Annaler f. 1812 S. 206, Scheels Koll. og Stip. S. 39—40.

Efterat Arvingerne efter Professor og Dr. theologiæ Hector Gotfried Masius ved Kommissionsdom af 26. Jan. 1718 vare blevne tilpligtede at udbetale en Kapital, som han havde testamenteret til de Fattige, har hans Søns, Friderich von der Maases Enke, Conradine Sophie Rostgaard skjænket til Universitetet i Kjøbenhavn „og i Særdeleshed til Regentzen" en Sum af 485 Rdl. 68 Sk. af sin Andel, hvilken hun af egne Midler har forøget til 535 Rdl. Ifølge Fundatsen af 12. Jan. 1736 er dette Legat, som skal kaldes „Stipendium Masio-Rostgardianum", henlagt til „tvende saa kaldede dobbelte Kammere i Regentzen for fire skikkelige Studentere, som der af kunde have nogen hielp til Brendeveed og Lius og andre nødvendigheder". Der udtales i Fundatsen det Ønske, at de to af dem ville lægge sig efter det hebraiske og de to andre efter det græske Sprog. Stipendiaterne udnævnes af den ældste theologiske Professor.

Legatets Kapital udgjorde d. 1. Jan 1889 .. .... 968 Kr. 68 Ø. Af Renten erholder hver af de 4 Stipendiater aarlig 9 Kr. 38 Ø.

Stipendium Masio-Rostgardianum.

Bilag. Jeg underskrevne *Conradine Sophie Rostgaard* Sal. Ritmester *Friderich von der Maase* til *Tybierggaard* hands efterladte Enke giør hermed vitterligt, at saasom det befindes, at bem[te] min Sal. Mands Fader, Hr. *Doctor Hector Gotfried Masius S. S. Theologiæ Doctor* og *Professor* paa Kiøbenhavns *Universitet* til de fattige haver *Testamenteret* en vis *Sum* Penge, som for hans dødelige Afgang ikke blev udtalt, men siden ved en *Commissions* Dom af *dato* 26 *Januarii* 1718 blev beregnet til en anseelig Capital, som af hans samtlige Børn burde udredes, dog dennem *optionen* forbeholden at *employere* slige Penge til hvad gudelig brug de ville, hvoraf min Sal. Mands Part beløb sig til *Siuf Hundrede Firesindstiuge* og *Fem Rixdaler* 4 ℔ 4 ß. Saa haver ieg efter bemelte min Sal. Mands Død været betænkt paa, huorleedes samme penge Gud til Ære og de nødlidende til nytte best kunde anvendes, og derefter ey alleene i det Aar 1731 skienket Trey Hundrede Rixdaler til det ved *Tybierggaard* her i Sielland inrættede *Hospital* for dermed at forbedre dets første *Capital*; Men end og nu er bleven sinded i den gode Guds Navn at foræere det øvrige af ovenmeldte *Summa* neml. Fire Hundrede Firesindstiuge og Fem Rixdlr. 4 ℔ 4 ß til det Kongl. *Universitet* i Kiøbenhavn og i Særdeleshed til *Regentzen.* Hvilken *Sum* ieg ved et lidet tillæg af mine egne Midler neml. Fyrgetiuge og Ni Rixdl[r] 1 ℔ 12 ß haver forøget for at udgiøre *Fem Hundrede Tredive* og *Fem Rigxdaler*, som ieg tienstl: begierer at de Velbaarne, Høyærværdige, Høyædle og Velbyrdige Herrer *Rector* og *Professores* paa Kiøbenhafns *Universitæt* vilde behage at imodtage og paa visse Stæder paa Rente udsætte imod Fem Rixdlr: af Et Hundrede; Saa og foranstalte, at samme aarlige Rente neml. *Fyrgetiuge Slettedaler* matte [sic!] anvendes som tvende smaae *Stipendia* hver paa *Tiuge Slettedaler* til tvende saa kaldede dobbelte Kammere i Regentzen for fire skikkelige *Studentere*, som der af kunde have nogen hielp til Brendeveed og Lius og andre nødvendigheder efter Stædets *Fundatz*, og

at disse *Stipendia* maatte anføres under de tvende Nafne: *Stipendium Masio Rostgardianum Primum* og *Stipendium Masio Rostgardianum alterum*, paa det saa vel de øvrige den Sal. Hr. *D. Masii* Arvinger, som andre Guds Børn maatte opmuntres til at giøre got imod Kiøbenhavns ypperlige *Universitæt*, som ieg under den almægtige Guds tryge Beskiermelse troligen vil have indsluttet, og vil ieg paa det skyldigste beede, at hans Høyædle Høyærværdighed Hr. *Prof. Hans Steenbuch Summus Theologus* ved Kiøbenhavns *Universitæt*, naar disse 535 rdlr., af *Universitætet* gunstig vorde imodtaget, ubesværget vil forhielpe mig til een *videmeret* Gienpart af denne liden Fundatz, som *in duplo* af mig er udfærdiget, baade som et *aparte instrument* at bevares paa *Consistorio* saa og at indskrives i *Regentz*-Bogen, paa det at samme *vidimerede Copie* kunde tiene mig til et beviis for Vedkommende, at min andeel af ovenmelte *Legato* til gudelig Brug rigtig er udreedet. Til Slutning ønskede jeg gjerne, at fornæfnte *Studenteres nomination* maatte stedse være *D^{no} Summo Theologo Univertatis Hafniensis* i Særdeleshed *recommenderet*, saaleedes at de to af dennem ville legge sig efter det *Hebrai*ske, og de andre to efter det *græd*ske Sprog. *Datum Kiøbenhavn* d. 12 Dag i *Januarj* Maaned *Anno* 1736.

Conradine Sophie
Rostgaard.
Sal. Ritmester *Friderich*
von der Maases Enke.

Den i foregaaende *Fundation* ommeldte *Summa Fem Hundrede Tredive* og *Fem Rixdaler* haver min kiære Daatter Sal. Hr. Ritmester *von der Maases* Efterladte Enke i Skrivelse af 12 *Januarj* indeværende Aar forsikret, til paafølgende 11 *Junii* at ville fra sig levere, og saa som hun nu samme sit løfte haver efterkommed med at udtælle bemelte Penge 535 rd: i *Courant* Mynt til mig underskrevne, for at udleveres til Vedkommende, saa haver ieg dennem til Høyædle og Velbaarne Hr. *Etatz* Raad *Bartholin*, som *Universitætets* Høyanseelige *Qvæstorem* i dag igjen udbetalt, tienstlig bedende, at mig derom til min Daatters og Hendes med denne Sal. Ritmester *von der Maase* avlede Børns som den *Sal. Doct^{r} Masii descendenters* og mine Myndlingers Sikkerhed et Beviis fra det høylovlige *Universitæt* maatte vorde meddelt. *Datum Kiøbenhavn* dend 19 *Junii* 1736.

F. Rostgaard.

(Efter en Afskrift i Univ. Arkiv, Nr. 236.)

Det Medeanske Legat.

Hofmans Fund. I S. 179—82, Jansons Beskr. S. 25, Badens Univ. Journal f. 1793 S. 121—22, Engelstofts Annaler f. 1806 I S. 252-54, f. 1812 S. 206—7, Scheels Koll. og Stip. S. 103—4.

Mette Winstrup, Enke efter Professor, Dr. theol. Niels Pederssøn, har til Universitetet skjænket et Legat paa 400 Rdl., for hvilket Arvingerne under 11. Juni 1663 have forfattet en Fundats. Ifølge denne deles Renten lige mellem 2 „fattige, flittige och gudfryctige“ Studenter. Stifterindens Slægtninge have under lige Vilkaar Fortrinsret. Udnævnelsen sker ved Konsistorium; dog have Stifterindens Paarørende Ret til at „commendere“ Stipendiater til Konsistorium.

Legatets Kapital udgjorde d. 1. Jan 1889....... 865 Kr. 05 Ø. Af Renten uddeles til hver Stipendiat 16 Kr. 76 Ø.

Bilag. Nr. 1. **Fundats** for Legatum Medeanum.

Eftersom Voris Sl: Moder Mette *Doctor Niels Pederssøns* hafver anlofvit, schienchit oh [sic!] gifvit till *Universitetet* och Kirchen her udi Kiøbenhafn tuende *legata* och *capitaler*, daa som paa huer *legato* schal giøris en sær *fundatz* ville vi med denne *capital* som til fattige *studiosos* gifven er, och sig beløber 400 R.dlr. saaledis hafve forholdit, at for[ne] *capital* schal stedtze blifve standendis paa rente, fattige *studenter* til gafn oh beste, oh iche, være sig under huad nafn dit oh være kunde, til nogen anden brug henvendis; huor af tuende fattige, flittige och gudfryctige *studenter* her paa *Academiet studerende*, aarligen om 11 *Junij* tider Renten hafver at opberge: dog huis nogen den Sl. Qvinde eller hendis paarørende, gudfryctige og flittige studiosi schulle findis som samme almise kunde behøfve, da dennem den allene at nyde. Men naar ingen hendis eller hende paarørendis, børne børn eller andre Arfvinger findis, schal renten Aarligen til for[ne] *termin* til tvende andre schichelige, flittige og vedtørftige *studenter* udeelis, huilche af hendis nest-paarørende til *Rectorem Academicum* oh *Professores* vorder *commenderet*, oh hafver *privatorum Præceptorum* gode *testimonia*. Huor imod *Rector* oh *Professores* lofver oh beplicter sig for dennem oh deris efterkommere denne den salige Qvindes *testamente* ubrodeligen at efterkomme, nemlig for[ne] *Capital* til vederheftige folch paa rente at lade sette, oh iche vnder huad nafn og *prætext* dit oh være kunde, til nogen anden brug at anvende. Men scheede det saa, dit vi iche ville formode, at enten *capitalen* blef optagen eller med for[ne] *legato* blef anderledis handlit end forschrefvit staar, schal dit staa hos den Sl. Qvindis Arfvinger eller os paarørende frijt for, for[ne] *capital* med ald iche efter denne *fundatzis* formelding udgifven rente, vid dom *Universitetet* at lade frakiende och samme *capital* och rente til anden gudelig brug, huor dit os eller dennem self lyster at anvende. Ditz til vitterlighed hafve vi denne *fundatz* med egne hænder vnderschrefven Kiøbenhafn den 11 *Junij* Anno 1663.

Dorete Melsdoter paa min kerreste M Peder Velladtzøns Vegne huilken selff dete vil vnder schrive nar hand selff kommer hid til byend.
(L. S.)

Vitus Bering paa sine Børns Vegne.
(L. S.)

(Originalen paa Papir i Universitetets Arkiv Nr. 67.)

Nr. 2. **Kons. Skr.** af 10. Okt. 1846 til Eforus for det Medeanske Legat, hvorved, i Anledning af en Forespørgsel fra denne, 1) om der fremdeles intet Hensyn skal tages til den Familien ved Fundatsen tillagte Forslagsret, der ikke har været gjort gjældende siden Aaret 1808, 2) om Legatet ikke ved Vakance bør opslaaes, for at Beslægtede af Fundatrix kunne komme til Kundskab derom, samt 3) om Legatet ikke bør nydes for 3 Aar, uden forsaavidt Vedkommende før den Tid ophører at studere eller paa anden Maade mangler Kvalifikation, svares, ad 1. at en Bekjendtgjørelse i de offentlige Tidender overensstemmende med Forskrifterne i Pl. 12. Juli 1843 vil være fornøden, ad 2. at Konsistorium maa henvise til Univ. Fund. Kap. VI. § 2 Nr. 10, jfr. Pl. 12. Juli 1843 § 6, samt ad 3. at Konsistorium ligeledes maa henvise til Univ. Fund. Kap. VI. § 2 Nr. 5.*)

(Univ. Arkiv.)

Nr. 3. **Underv. Min. Skr.** af 28. Aug. 1848 til Konsistorium er aftrykt under det Cosmianske Legat.

Nr. 4. **Decision** af 25. Jan. 1850 til det af Eforus for det Medeanske Legat aflagte Regnskab for Aaret 1848: I Lighed med, hvad der ved Min.

*) Selmers Aarb. f. 1846 S. 62—64.

Skr. 8. Dec. 1849 er foreskrevet i Henseende til det Lassonske Legat vil for dette Legats Vedkommende for Fremtiden være at iagttage, at Denominationen til samme i Henhold til Fundatsen udøves af Konsistorium selv, hvis Skrivelse desangaaende bliver at fremlægge ved det paagjældende Aars Regnskab.*)

(Eforiprot.)

Nr. 5. **Kons. Skr.** af 2. Marts 1872, hvorved Overlæge, Dr. med. S. C. Ørsted erkjendes berettiget til at udøve Anbefalingsretten ved Bortgivelsen af det Medeanske Legat.**)

(Univ. Arkiv.)

Carl Melchiors Legat.

Univ. Aarb. f. 1875—76 S. 61—62.

Enkefru Thora Susanne Caroline Melchior, født Rist, har, for at fyldestgjøre sin afdøde Mands, Underlæge Carl Melchiors inderligste Ønske, og i Betragtning af den Erfaring, denne og hun selv havde gjort med Hensyn til de Vanskeligheder, som den unge, ubemidlede Læge har at overvinde, naar han skal aabne sig sin Livsvirksomhed, skjænket Universitetet en Kapital af 6000 Kr. til Oprettelsen af Legat, der til Minde om hendes afdøde Mand kaldes „Carl Melchiors Legat“. Ifølge den af Konsistorium udfærdigede Fundats af 13 Marts 1876, konf. 22 s. M., tilfalder Renten af dette Opretterindens tvende Søstre, saalænge disse leve, og naar den ene dør, den længstlevende med det fulde Beløb. Efter den Længstlevendes Død uddeles hvert tredie Aar af det lægevidenskabelige Fakultet den i Mellemtiden opsamlede Rente som Understøttelse til en medicinsk Kandidat, der har endt sine Studier med bedste Karakter og vil nedsætte sig som praktiserende Læge i Danmark, for derved at lette ham de Vanskeligheder, han har at overvinde ved at aabne sig sin Livsvirksomhed, samt som Anerkjendelse for Flid og Arbejde. Legatets Eforus vælges af det lægevidenskabelige Fakultet blandt dette Fakultets Medlemmer. Dette Valg har imidlertid endnu ikke fundet Sted, da Legatet ikke er traadt i Virksomhed efter sin Hovedbestemmelse. Enhver Legatnyder erholder et Exemplar af Fundatsen.

Legatets Kapital udgjorde d. 1 Jan. 1889..... 6068 Kr. 92 Øre.

Fundats for Carl Melchiors Legat af 13 Marts 1876, konf. 22 s. M. *Bilag.*

Vi Rektor og Professorer ved Kjøbenhavns Universitet gjøre vitterligt:

Enkefru Thora Susanne Caroline Melchior, født Rist, har meddelt Konsistorium, at hun for at fyldestgjøre sin afdøde Mands, Underlæge Carl Melchiors inderligste Ønske, og i Betragtning af den Erfaring, denne og hun selv havde

---

*) I Følge gammel Praxis havde ikke Konsistorium, men Eforus udnævnt.

**) Univ. Aarb. f. 1871—73 S. 122.

gjort med Hensyn til de Vanskeligheder, som den unge, ubemidlede Læge har at overvinde, naar han skal aabne sig sin Livsvirksomhed, er bestemt paa at oprette et Legat med det Hovedformaal at lette den unge, ubemidlede, dygtige og hæderlige Kandidat Vejen til Maalet, og tillige at yde Flid og Arbejde Agtelse og Anerkjendelse, samt at hendes Dattes Agnes Januaria Melchior, født d. 7de August 1851, i et og alt er enig med hende med Hensyn hertil. I dette Øiemed har hun derfor skjænket Universitetet en Kapital af 6000 Kr. i Østifternes Kreditforeningsobligationer, 4de Serie, med Koupons, første Gang betalbare den 11te Juni 1876, til Oprettelsen af et Legat, der til Minde om hendes afdøde Mand skal kaldes „Carl Melchiors Legat". Renten af Legatets Kapital skal først tilfalde Opretterindens tvende Søstre Johanne Severine Rist og Nicoline Jeroma Diderikke Dorothea Rist i deres Levetid, hver med Halvdelen, og naar den ene dør, den længst levende med det fulde Beløb, men efter den længst levendes Død hvert tredje Aar uddeles til en medicinsk Kandidat med bedste Karakter, der agter at nedsætte sig som praktiserende Læge i Danmark. Giverinden udtaler derhos det Haab, at den Kandidat, hvem Legatet tildeles, i Overensstemmelse med den Tanke og det Sindelag, af hvilket dets Oprettelse har sit Udspring, vil lægge mindre Vægt paa Understøttelsen i og for sig end paa den Anerkjendelse, der ligger deri, at han ved sin moralske Vandel og gudfrygtige Sindelag har kunnet opnaa at erholde Carl Melchiors Legat. I Overensstemmelse med Giverindens Ønske og de af hende angivne nærmere Vilkaar har Konsistorium forfattet følgende Fundats:

1. Legatet bestyres som en for sig bestaaende, selvstændig Formue, men for øvrigt paa samme Maade som Kjøbenhavns Universitets øvrige Legatmidler. Legatkapitalen er for Øjeblikket anlagt i Østifternes Kreditforenings Obligationer, 4de Serie; hvad der i Tidens Løb maatte indvindes ved Udtrækning af disse Obligationer, lægges til Legatkapitalen. Legatets Eforus vælges af det lægevidenskabelige Fakultet blandt dette Fakultets Medlemmer.
2. Legatet træder i Virksomhed strax med den i 11te Juni Termin d. A. betalbare Rente. Renten, med Fradrag af Administrationsudgifterne, tilfalder Opretterindens tvende Søstre, Johanne Severine Rist og Nicoline Jeroma Diderikke Dorothea Rist i deres Levetid, hver med Halvdelen, og naar den ene dør, den længst levende med det fulde Beløb. Efter den længst levende af fornævnte Giverindens Søstres Død kan Understøttelse af Legatet søges af værdige og trængende medicinske Kandidater, der have endt deres Studier med bedste Karakter, og ville nedsætte sig som praktiserende Læger i *Danmark*. Først naar Legatet træder i Virksomhed efter denne sin Hovedbestemmelse, vælges en Eforus for det.
3. Naar Legatet er traadt i Kraft efter sin Hovedbestemmelse, bortgives Beløbet af den i 3 Aar opsamlede Rente i en Juni eller December Termin af det lægevidenskabelige Fakultet til den Kandidat, som efter det foran anførte maa anses for bedst kvalificeret, for derved at lette ham de Vanskeligheder, han har at overvinde ved at aabne sig sin Livsvirksomhed, samt som Anerkjendelse for Flid og Arbejde. Enhver Legatnyder erholder et Exemplar af Fundatsen.

(Kvæsturens Arkiv.)

Meyers Legat.

Algreen-Ussings Reskr. Saml. f. 1822, Koll. Tid. f. 1822 S. 783—802, Engelstofts Annaler f. 1823 S. 286—293, Scheels Koll. og Stip. S. 104—5.

I Henhold til et af Hofraad og Grosserer David Amsel Meyer under 6 Aug. 1813 oprettet Testament, hvorved denne legerede sit Tilgodehavende hos Statskassen til offentlig Brug, forfattede Executores

testamenti under 13 Dec. 1822 en Fundats, der d. 20 s. M. blev forsynet med kgl. Stadfæstelse. Ifølge denne blev der tillagt Kjøbenhavns Universitet en Kapital af ialt 20000 Rdl., saaledes at Renten af 10000 Rdl. vare bestemte til Anskaffelsen og Vedligeholdelsen af et anthropologisk Museum, af 3000 Rdl. til den botaniske Have og af 7000 Rdl. til Stipendier for fattige Studenter.

For det anthropologiske Museum er det ved Fundatsens § 15 fastsat, at „Legatet ikke maa anvendes til andet Brug end til Anskaffelsen og Vedligeholdelsen af saadanne anatomiske, physiologiske og pathologiske Præparater, som kunne fremme det anthropologiske Studium, og lette Undervisningen i dette Fag". Museet tilhører det lægevidenskabelige Fakultet og er til Brug for dettes Lærere. Professor anatomiæ fungerer som Museets Inspektør og skal som saadan have Tilsyn med Samlingen samt Omsorg for dens Konservation og Forøgelse. Han skal derhos forfatte en fuldstændig Fortegnelse over samtlige til Museet hørende Præparater, Instrumenter, Inventariegjenstande m. v. Denne Fortegnelse, der trykkes, skal senest hvert 10de Aar fornyes; den aarlige Tilvæxt i Mellemtiden optages i en Tillægskatalog. Der gjøres aarlig i April Maaned Indberetning til Ministeriet om Samlingens Tilstand og Fremvæxt i det forløbne Aar. Denne forelægges for Kongen. Efterat det anthropologiske Museum er blevet sondret i 2 Afdelinger eller Museer, det normal-anatomiske og det pathologisk-anatomiske, deles Renterne i Henhold til Univ. Dir. Skr. 16 Maj 1846 saaledes mellem disse, at der tilfalder det førstnævnte Museum aarlig 413 Kr. 86 Ø., det sidstnævnte aarlig 413 Kr. 84 Ø. Disse Beløb godskrives de paagjældende Museers Konti paa Universitetets Budget. Kapitalen udgjorde d. 1 Jan. 1889 .... 21360 Kr.

Renten af 6000 Kr. tilfalder den botaniske Have og godskrives Havens Konto paa Universitetets Budget med 232 Kr. 50 Ø. Kapitalen udgjorde ogsaa d. 1 Jan. 1889 .... 6000 Kr.

Endelig blev der ved Fundatsens § 16 tillagt Universitetet 7000 Rdl. til et Stipendium for 4 fattige og værdige Studerende, af hvilke de 2 skulle studere Lægevidenskab og udnævnes af det lægevidenskabelige Fakultet, der herom gjør Indberetning til Konsistorium, medens de 2 andre udnævnes af Konsistorium, uden Hensyn til, hvilket Fag de studere. For alle disse Studerendes Vedkommende kræves, at Examen artium er absolveret med Første Karakter, for de lægevidenskabelige Studerende tillige, at de have taget den filosofiske Prøve med Første Karakter. Hofraad Meyers Beslægtede have under lige Vilkaar Fortrinet. Legatet kan beholdes i 5 Aar, men ophører inden Udløbet af denne Tid, forsaavidt Stipendiaterne blive befordrede til et Embede eller naar de forlade Studeringerne. Hver Stipendie-

portion udgjør 135 Kr. 64 Ø. aarlig. Kapitalen udgjorde d. 1 Jan. 1889 .... 14000 Kr.

Bilag. Nr. 1. Konfirmation af 20 December 1822 paa afdøde Hofraad David Amsel Meyers Legats Fundats.

14) De Renter, der ere tillagte Kjøbenhavns Universitet, deles saaledes, at Renten af 10000 Rbdlr. Sølv anvendes til Anskaffelsen og Vedligeholdelsen af et anthropologisk Museum, af 7000 Rbdlr. Sølv til Stipendier for fattige Studerende og af 3000 Rbdlr. Sølv til den botaniske Have. 15) Ihenseende til det anthropologiske Museum fastsættes Følgende: a) At Legatet skal bære Navn af Hofraad Meyers Legat for et anthropologisk Museum. b) At Legatet ikke maa anvendes til andet Brug end til Anskaffelsen og Vedligeholdelsen af saadanne anatomiske, physiologiske og pathologiske Præparater, som kunne fremme det anthropologiske Studium, og lette Undervisningen i dette Fag. c) Det anthropologiske Museum skal tilhøre det medicinske Fakultet og staae Enhver af Fakultetets Lærere til Brug, imod at han til Inspekteuren for Museet afgiver sit Interimsbeviis for de Nummere af Samlingen, som hver Gang udlaanes. En saadan Lærer skal da bære behørig Omsorg for de ham udleverede Præparaters Konservation. d) Den af Fakultetets Lærere, der giver Underviisning i Anatomien, skal forpligtes til, som Inspekteur for det anthropologiske Museum, at have det specielle Tilsyn med Samlingen og bære skyldig Omsorg for dens Konservation og Forøgelse. e) Professor *anatomiæ* skal, som Inspekteur over Museum, hvert Aar i April Maaned have forfattet en fuldstændig Fortegnelse over samtlige til Museet henhørende Præparata, Instrumenter, Inventariisorter m. V., og førend samme Maaneds Udgang indbyde det medicinske Fakultets samtlige Medlemmer til at tage Samlingen i Øiesyn efter den af ham forfærdigede Fortegnelse, saa og gjøre sine Kolleger i Fakultetet opmærksomme paa, hvilke Præparater, m. V., der af Ælde eller deslige maatte være kassable, og hvilke nye Præparater m. V., Samlingen især maatte trænge til. f) Den af Inspekteuren forfærdigede Fortegnelse over Museet skal Fakultetet under sit Navn, saasnart Samlingen for første Gang er efterseet, lade bekjendtgjøre ved Trykken til offentlig Underretning, og skal den aarlige Tilvæxt bekjendtgjøres ved et Tillæg til Museets Katalog, hvorhos Fakultetet, saaofte Samme skulde finde det fornødent, men i det Seneste hvert 10de Aar, skal besørge en ny fuldstændig Fortegnelse trykt, at Man deraf kan erkjende Anvendelsen af Hofraad Meyers Legat til Samlingens Forøgelse. g) Naar der for Museet er tilveiebragt et bekvemt Lokale i den nye Universitetsbygning, skal den anatomiske Professor, der, som Inspekteur, har nærmest Tilsyn med Museet, være pligtig til, efter offentlig Indbydelse og uddeelte Adgangskort, idetmindste eengang om Aaret at forevise de mærkværdigste Stykker af Samlingen for hvem, der maatte ønske at tage Samme i Øiesyn. Indtil et saadant Lokale er tilveiebragt, kan den aarlige Foreviisning blot skee for undertegnede Exekutorer, for at overbevise Os om Legatets fundationsmæssige Anvendelse; og h) paaligger det det medicinske Fakultet aarligen i April Maaned, efterat Museet er taget i Øiesyn, at gjøre nøiagtig Indberetning til den kongelige Direktion for Universitetet og de lærde Skoler om Samlingens Tilstand og Fremvæxt i det forløbne Aar, da denne Direktion derom igjen gjør allerunderdanigst Indberetning til Hans Majestæt Kongen. 16) Renten af de i § 14 ommeldte 7000 Rbd. Sølv afbenyttes, under Benævnelse af Meyers Stipendium for fattige og værdige Studerende, til Understøttelse for saadanne Studerende ved Kjøbenhavns Universitet, og det saaledes, at: a) Renten af de ommeldte 7000 Rdlr. Sølv deles i fire lige Dele, saaledes at stedse fire Studerende erholde hver en fjerde Part af Samme. b) Af disse Studerende skulle altid tvende være Medicinere og udnævnes af det medicinske Fakultet ved Kjøbenhavns Universitet. De tvende Andre udnævnes derefter til alle Tider af Konsistorium og det uden Hensyn til hvilket Fag de studere. Hine bør saavel til *examen artium* som til anden Examen have erholdt Charakteren *Laudabilis*, og disse bør til den førstnævnte af disse anførte Examina ligeledes

have erholdt Charakteren *Laudabilis*, men kunne antages, skjøndt de ikke endnu have erholdt anden Examen. c) Samtlige Stipendiarii nyde Stipendiet i fem Aar, som for de af det medicinske Fakultet første Gang udnævnte Studerende beregnes fra 11te Juni f. A. til 11te Juni 1826, saaledes at de første Gang hæve Renten i indeværende 11te December Termin for $1^1/_2$ Aar, og sidste Gang i 11te Juni Termin 1826. De tvende andre Stipendiarii have Vi for første Gang udnævnt og nyde de Renten fra 11te Juni Termin 1819 til 11te Juni 1824, i hvilken Termin de sidste Gang hæve Stipendiet. Skulde Stipendiarii inden Udløbet af de fem Aar blive befordrede til et Embede, da bortfalder deres Ret til Stipendiet, hvilket ogsaa bliver Tilfældet, naar de forlade Studeringerne. d) Saavel naar Stipendiarii første Gang af det medicinske Fakultet skulle udnævnes, som naar herefter Vakance enten med Hensyn til de af bemeldte Fakultet eller de af Konsistorio denominerende Studentere finder Sted, skeer Bekjendtgjørelsen derom paa den ved Universitetet sædvanlige Maade. e) Afdøde Hofraad Meyers Beslægtede saavelsom de, der af undertegnede Exekutorer anbefales, forudsat at de iøvrigt ere kvalificerede til at nyde Universitetets Stipendier, skulle til de fornævnte Stipendier have fortrinlig Adgang. f) Ligesom Exekutorerne have til fattige Studerende uddelt de fra 11te December 1815 til 11te December 1818 inklusive samlede Renter af den ene Halvdeel af de til Stipendier bestemte 7000 Rdlr. Sølv, saaledes uddeler ogsaa det medicinske Fakultet engang for alle de fra 11te December 1815 til 11te Junii sidstleden inklusive oplagte Renter af den anden Halvdeel til trængende medicinske Studerende, der efter det Foranførte vilde være kvalificerede til at antages som Stipendiarii, saaledes at hver i det Høieste erholder 70 Rbd. Sølv. I Tilfælde af at der ikke for Tiden ere saamange trængende medicinske Studerende, at Pengene paa een Gang til dem som anført kunne uddeles, da udnævner Fakultetet een eller flere Extra-Stipendiarii, som nyde Stipendiet saalænge, som de oplagte Renter dertil ere tilstrækkelige. g) Det paaligger forøvrigt det medicinske Fakultet, hvergang det, i Medhold af de ovenfor fastsatte Bestemmelser, har udnævnt Stipendiarier, at underrette saavel Konsistorium som Exekutorerne herom; ligeledes er det Konsistoriets Pligt at underrette Exekutorerne om de af det udnævnte Stipendiarii.

(Algr. Ussings Reskr. Sml.)

Nr. 2. **Jur. Fakultets Betænkning** af 30 Jan. 1835 i Anledning af en Ansøgning fra en Studerende af mosaisk Tro om at forundes en vakant Portion af afdøde Hofraad Meyers Legat for uformuende Studerende*).

Spørgsmaalet om Ansøgeren, der vel er akademisk Borger, men studerer den jødiske Theologi, kan have Adgang til at erholde bemeldte Stipendium, vil være at afgjøre efter de Regler, som om sammes Anvendelse ere givne i den under 20 Dec. 1822 konfirmerede Fundats. Dennes § 16 bestemmer: at Stipendiet skal være til Understøttelse for *Studerende* ved Kjøbenhavns Universitet, nemlig dels tvende Medicinere, dels tvende andre, uden Hensyn til, hvilket Fag de studere, hvorhos dog i alle Tilfælde fordres, at den, der skal nyde Stipendiet, har erholdt Laudabilis ved Examen artium (Fund. § 16 init. & litr. b). Fundatsen fordrer saaledes uden Tvivl ikke blot, at den, der skal erholde Stipendiet, har taget Examen artium, men tillige, at han *virkelig studerer ved Universitetet*, hvilket ogsaa synes klart af samme § litr. c., hvor det bestemmes, at Stipendiet fortabes, naar Stipendiarius „*forlader Studeringerne*“, d. e. efter hele Sammenhængen: Studeringerne ved Universitetet. Da nu den jødiske Theologi ikke er nogen Gjenstand for Undervisningen ved Universitetet, og altsaa heller ikke den, der studerer samme, kan siges at studere ved Universitetet, synes det ganske afgjort, at Ansøgerens Stilling som akademisk Borger i Forbindelse med dette Studium alene ikke kan give ham nogen Adgang til at opnaa det omhandlede Stipendium. Men uagtet saaledes Ansøgerens oven omhandlede Stilling, saavidt skjønnes, ikke kan give ham den omspurgte

*) Selmers Aarb. f. 1835 S. 196—201.

Kvalifikation, bør det dog uden Tvivl antages, at hans *øvrige Stilling* (hvilken han dog ikke tydelig har udhævet i Ansøgningen, men senere mundtlig forklaret) kan hjemle ham Adgang til den ansøgte Begunstigelse. Han studerer nemlig for Tiden ikke blot den jødiske Theologi, men han stræber ogsaa efter at forskaffe sig en efter hans specielle Hovedstudium lempet højere videnskabelig Uddannelse, som kunde gjøre ham værdig til i Tiden mulig at komme i fortrinlig Betragtning til de vigtigere Embeder ved de mosaiske Menigheder, *og til Opnaaelsen af dette Øjemed benytter han Undervisningen ved Universitetet.* Han har derfor ikke alene absolveret den filologisk-filosofiske Examen, men hører ogsaa endnu bestandig Forelæsninger ved Universitetet. Saaledes har han, ifølge de Ansøgningen medfulgte Attester, i Sommersemestret 1834 hørt Professor C. T. Engelstoft over den jødiske Historie, og Dr. Kierkegaard over den filosofiske Moral, og ifølge tvende Attester, som han senere har indleveret og bedet Ansøgningen vedlagte, hører han i nærværende Semester Professor P. Møller over den gamle Filosofi's Historie, og Professor C. T. Engelstoft over den religiøse Overbevisning. Men da den, der i et vist videnskabeligt Øjemed hører en Cyklus af Forelæsninger ved Universitetet, vistnok kan siges at studere ved samme, og da det derhos, med Hensyn til den ansøgte Portion af Stipendiet, ifølge Fundatsen er ligegyldigt „hvilket Fag der studeres“, synes det at maatte indrømmes, at Ansøgeren har den nødvendige Kvalifikation til at opnaa Stipendiet Det Eneste i Fundatsens Forskrift, som herimod kunde være til Hinder, vilde være, hvis det maatte antages, at den ved Ordet „Fag“ i Modsætning til Medicinen udelukkende havde tilsigtet de øvrige Fag, der ere Gjenstand for de sædvanlige Embedsexamina ved Universitetet. Men da Universitetsundervisningens Øjemed ingenlunde er indskrænket til at forberede til de nævnte Embedsexamina, kan sidstnævnte Fortolkning uden Tvivl ikke have Formodningen for sig, og der synes ogsaa at være saa meget mindre Grund til at antage, at Fundator har villet en saa indskrænket Anvendelse af Stipendiet, naar det bemærkes, at den Tid, hvori dette kan nydes, er fastsat til 5 Aar, hvilket Tidsrum er længere end det, der *i Almindelighed* behøves for at fuldende Studierne til de sædvanlige Embedsexamina. Hertil kommer endelig den Maade, hvorpaa Ordet „Fag“ andre Steder i Fundatsen er brugt, saasom i § 15 litr. b, og tvende Steder i § 18 litr. f., hvor det ikke betyder andet end Kundskabsfag eller Undervisningsgren i Almindelighed.

Ser man hen til, hvad der rimeligvis vilde have været Fundators Villie, hvis det særegne Tilfælde, som her er under Spørgsmaal, ved Fundatsens Affattelse havde været paatænkt, maa uden Tvivl ogsaa Formodningen være til Fordel for Ansøgeren. Dog bør en Indvending ikke forbigaaes, som i denne Henseende kunde hentes fra Fundatsens § 18 litr. f. Her bestemmes nemlig, at af det den mosaiske Friskole for Drengebørn skjænkede Legat skulle Renterne for en vis Del anvendes til „tvende Elevers Oplærelse i Talmud og dens Fortolkere med videre dertil Hørende“, og da Fundator altsaa ved et *særeget* Legat har sørget for Studiet af den jødiske Theologi, kunde det synes, at Formodningen maatte være imod, at det skulde stemme med hans Villie, at der af det Universitetet skjænkede Legat gjordes nogen Anvendelse til Fordel for samme Studium, saaledes som Tilfældet vilde blive, saafremt Ansøgeren skulde erholde Stipendiet. Foruden at det imidlertid ikke er som den, der studerer jødisk Theologi, men som den, der studerer ved Universitetet, at Ansøgeren skulde nyde Stipendiet, synes der overhovedet heller ikke at være tilstrækkelig Grund til at antage, at det skulde stride mod Fundators Villie, at det Universitetet skjænkede Legat og det, der er tillagt Friskolen, anvendes til Fordel for det samme Øjemed, *forsaavidt de særegne Betingelser, der gjælde for Anvendelsen af hvert især, tillade saadant.* Den citerede § 18 litr. e indeholder endog en Bestemmelse der, saavidt skjønnes, tydelig vidner om, at Saadant ikke kan antages at stride imod, hvad Fundator har villet. Men forholder dette sig saaledes, kunde der vel endog fra den ovennævnte Bestemmelse i § 18 litr. f argumenteres til Fordel for Ansøgeren, idet der kan siges, at den særdeles Interesse for Studiet af den jødiske Theologi, som

Fundator derved har lagt for Dagen, ikke tillader at tvivle om, hvad han vilde have bestemt, hvis han skulde have givet en udtrykkelig Regel for et Tilfælde af den sammensatte Beskaffenhed som det nærværende. Det kan ogsaa bemærkes, at da den i Fundatsens § 18 litr. f omhandlede Understøttelse kun kan nydes fra den Vedkommendes 13de til det 20de Aar, vil samme i alt Fald ikke let kunne falde sammen hos en Person med Universitetsstipendiet efter § 16, undtagen maaske i en kort Tid, om det endog skulde indtræffe, at Nogen med Hensyn til de foreskrevne Betingelser var i den Stilling, at han kunde søge dem begge, hvilket næppe er Tilfældet med Ansøgeren.

Endelig fortjener det at bemærkes, at ifølge den Ansøgningen meddelte Paategning fra Exekutorerne af det Meyerske Testament synes det, at disse Mænd, der ere de samme, som i sin Tid paa Testators Vegne have udfærdiget den omhandlede Fundats, ikke have haft nogen Tvivl om, at Ansøgeren jo efter sin Stilling havde Adgang til at opnaa Stipendiet. Skulde den her antagne Mening vinde Bifald, og Stipendiet tildeles Ansøgeren, vil det dog formentlig være en Følge af den ovennævnte Bestemmelse i Fundatsens § 16 litr. c, at han endog førend Udløbet af de sædvanlige 5 Aar igjen mister samme, saasnart han ophører med Studeringerne ved Universitetet, uagtet han endnu maatte fortsætte sine øvrige Studier, og at det altsaa bør gjøres ham til speciel Pligt, hver Gang han melder sig i Universitetets Kvæstur om Legatets Udbetaling, da med tilbørlige Attester at godtgjøre, at han i Overensstemmelse med Fundatsen vedbliver *sine Studeringer ved Universitetet**).

(Univ. Arkiv.)

Nr. 3. **Univ. og Skole-Direkt. Skr.** af 16 Maj 1846 til Konsistorium, hvorved bifaldes, at for Fremtiden Meyers Legats Renter, som, efter Fradrag af den Universitetet tilkommende 1/4 pCt., udgjøre 400 Rdl. 48 Sk. aarlig, deles lige mellem det anthropologiske Museums tvende Afdelinger, nemlig det normal-anatomiske Museum og det pathologisk-anatomiske Museum, med 200 Rdl. 24 Sk. for hvert aarlig, mod at paa den anden Side den Afgang i sine Indtægter, som det fysiologisk-zootomiske Museum, der hidtil har oppebaaret det ovenanførte samlede Beløb af 400 Rdl. 48 Sk. aarlig, derved vilde lide, dækkes paa den Maade, at Universitetets Bidrag til dette Museum, nemlig 699 Rdl. 48 Sk., i de fremtidige Budgetter forøges med et Beløb, der svarer til de saaledes til fornævnte Museums tvende Afdelinger overførte Legatrenter, altsaa med 400 Rdl. 48 Sk. hvorefter Universitetets Tilskud til det normal-anatomiske Museum, der er opført med 1400 Rdl.

bliver	1199 Rdl.	72 Sk.
hvortil kommer den nævnte ene Halvdel af Legatrenterne	200 —	24 —
eller ialt Normalsummen	1400 Rdl.	„ Sk.

og Tilskuddet til det pathologisk-anatomiske Museum, hvis Normalsum er 500 Rdl.,

bliver	299 Rdl.	72 Sk.
hvortil kommer den anden Halvdel af Legatrenterne	200 —	24 —
altsaa ialt Normalsummen	500 Rdl.	„ Sk.

og bliver det som Følge heraf nødvendigt, at Bestemmelserne i merbemeldte Legats Fundats opfyldes med Hensyn til begge de nævnte Afdelinger af det anthropologiske Museum**).

(Univ. Arkiv.)

Nr. 4. **Kons. Skr.** af 19 Sept. 1846 til Eforus for Meyers Legat om Nydelsen af Legatet***).

---

*) Under den foreslaaede Betingelse blev Legatet ham af Konsistorium den 4de Febr. s. A. tillagt.

**) Selmers Aarb. f. 1846 S. 59—60.

***) Selmers Aarb. f. 1846 S. 64.

I Skrivelse til Konsistorium bemærkede Eforus, at Legatet efter Fundatsen kunde nydes i 5 Aar; men da den egentlige Studietid ved Universitetet sjælden varede saa længe, og Legatet endnu sjældnere gaves til Nogen i hans første Studieaar, maatte den naturlige Følge af denne Bestemmelse blive, at Legatets senere Udbetalinger, ofte de allerfleste, tilfaldt Kandidater, undertiden endog i hele 4 Aar. Skjønt herved Legatets egentlige Bestemmelse ikke syntes at opnaaes, havde han dog som Eforus for Legatet ikke troet, at Stipendienydernes Ret kunde bestrides, saalænge de ikke »inden Udløbet af de 5 Aar blive befordrede til et Embede eller forlade Studeringerne«, hvilke Tilfælde Fundatsen ene sætter som betagende Retten til Stipendiets Nydelse. Men i enkelte Tilfælde kunde Stipendiarius, skjønt ikke befordret til noget egentligt Embede, dog inden de 5 Aars Udløb komme i en saadan Stilling, at han ikke syntes kvalificeret til at nyde dette eller andre Stipendier for »trængende Studenter«. Et saadant Tilfælde syntes nu at være indtruffet med en Stipendiarius, Kandidat siden Efteraaret 1843, som var blevet engageret af et privat Selskab i Kjøbenhavn som hydropathisk Læge og til den Ende opholdt sig dels paa dette Selskabs Bekostning, dels med kongelig Understøttelse paa Gräfenberg. Da nu Familien ifølge Fuldmagt havde meldt sig for at hæve Legatportionen, forespurgte Eforus, hvorvidt Konsistorium maatte formene, at hans Berettigelse til at nyde Legatet var uforkrænket. I Anledning heraf tilmeldte Konsistorium Eforus,

at det ikke skjønner, at det efter de oplyste Omstændigheder kan nægtes den omskrevne Studerende at erholde Stipendiet udbetalt.

(Univ. Arkiv.)

Nr. 5. **Kons. Skr.** af 24 Nov. 1883 til Eforus for Meyers Legat, hvorved tillades, at cand. mag. N. N. efter aflagt Konferens vedblivende maa nyde Legatet i den Tid, for hvilken han er udnævnt, naar han i hver Termin fremlægger Attest om sine fortsatte Studier*)

(Univ. Arkiv.)

Grev Moltkes Universitetslegater.

(Grev Joachim Godske Moltkes Legat til Kjøbenhavns Universitet.)

Koll. Tid. f. 1810 S. 264—70, Engelstofts Annaler f. 1810 I. S. 217—31, f. 1811 I. S. 78—82, f. 1812 S. 208—9, Selmers Aarb. f. 1839 S. 94—100, f. 1845 S. 46—53, Scheels Koll. og Stip. S. 105—6.

Gehejmestatsminister J o a c h i m G o d s k e Greve af M o l t k e stiftede til forskjellige Tider flere Legater, sigtende til den studerende Ungdoms Oplærelse og nyttige Kundskabers Udbredelse. En Del af disse vare Gaver til Kjøbenhavns Universitet, hvorved han fornemlig havde villet befordre Studiet af de naturhistoriske Videnskaber.

Disse Gaver, forsaavidt de vare ydede i Penge, var det hans Hensigt at konsolidere og forøge til et samlet Legat paa 60 000 Rdl. i kgl. Obligationer, ligesom det var hans Villie', at hans eneste og myndige Arving, Gehejme-, Stats- og Finansminister A d a m W i l h e l m Greve af M o l t k e til Grevskabet Bregentved, skulde forfatte en Fundats for Legatet. Under 7. Jan. 1845 udarbejdede denne da en Fundats, der den 28. s. M. forsynedes med kgl. Stadfæstelse. Ifølge denne bestaaer Legatet af følgende Dele.

1. Et zoologisk-mineralogisk Museum, der benævnedes Gehejmeraad, Greve Adam Gotlob Moltkes zoologisk-mineralogiske Samling. Denne er sondret i 2 Afdelinger, en zoologisk og en mineralogisk.

*) Univ. Aarb. f. 1883—84 S. 68.

Den første er forenet med det paagjældende Universitetsmuseum som en særlig Afdeling af dette, medens derimod den mineralogiske Afdeling vedblivende danner et Hele for sig og udgjør Grundlaget for Universitetsmuseet, jfr. nærmere Univ. Aarb. f. 1873—75 S. 129—31.

2. En Bogsamling, bestaaende af naturhistoriske, filologiske og historiske Bøger, forenet med Universitetsbiblioteket.

3. En Kapital af 60 000 Rdl., der den 1. Jan. 1889 er opvoxet til 167 000 Kr., hvoraf 80 000 Kr. bero hos Besidderen af Grevskabet Bregentved. Denne Kapital falder ifølge Fundatsen samt Univ. Dir. Skr. 19. April 1845 i følgende Underafdelinger:

a. 20 000 Kr. (Konto I. i Universitetets Legathovedbog). Af Renten udbetales dels Lønninger til den Assistent eller de Medhjælpere, som det zoologisk-mineralogiske Museums Bestyrere maatte behøve (for Tiden udredes 400 Kr. som en Del af Lønnen til Assistenten ved det zoologiske Museum, hvilket Beløb tages til Indtægt paa Universitetets Indtægtspost 5), dels Præmie for den naturhistoriske Afhandling, der aarlig udsættes af Universitetet, hvilket Beløb, der er ligt det for en Guldmedaille sædvanlige Beløb, refunderes Kommunitetet, dels endelig Understøttelser, der efter Ministeriets Bestemmelse maatte bevilges saadanne Studerende, som med særdeles Flid dyrke de naturhistoriske Videnskaber. Hvad der bespares paa denne Konto, kan overføres til næste Aar, for, saafremt der da maatte findes hensigtssvarende Anledning til at anvende mere end dette Aars egne Renter, at anvendes efter Bestemmelsen; i modsat Fald overføres det til Reservefonden.

b. 75 000 Kr. (Konto II.). Renterne deles saaledes, at $^{4}/_{7}$ tilfalde det zoologiske Museum (hvoraf 600 Kr., der anvendes til en Konservators Lønning, tages til Indtægt paa Universitetets Indtægtspost 5), $^{3}/_{7}$ det mineralogiske Museum. Med Beholdningen ved Aarets Udgang forholdes paa samme Maade som med Hensyn til Konto I. er forklaret.

c. 10 000 Kr. (Konto III.). Renterne ere bestemte til at fremme det zoologisk-mineralogiske Museums aarlige Tilvæxt, og deles foreløbig, indtil anden Bestemmelse derom træffes, lige mellem begge Museer. Hvad deraf aarlig bespares, overføres til Reservefonden.

d. 10 000 Kr. (Konto IV.). Renterne anvendes til Gratifikationer, naar naturhistoriske Forelæsninger over saadanne Grene af Naturhistorien, hvortil Museet hører, virkelig ere blevne holdte og tilendebragte ved Universitetet i Aarets Løb, og udbetales til den eller de Lærere, der have holdt disse Forelæsninger, i Forhold til enhvers Arbejde, efter Ministeriets Bestemmelse. Hvad deraf aarlig bespares overføres til Reservefonden.

e. 35 000 Kr. (Konto V.). Til Indkjøb af naturhistoriske Bøger

anvendes Renten af 20000 Kr., til Indkjøb af filologiske Bøger Renten af 10000 Kr. samt til Indkjøb af historiske Bøger Renten af 5000 Kr. Hvad deraf aarlig bespares, kan i et følgende Aar anvendes til Fordel for den af de 3 Underafdelinger, for hvilken Besparelsen har fundet Sted.

f. 17000 Kr. (Konto VI., Reservefonden). Denne Fond, der skal benyttes til Gavn for Naturhistorien, skal udgjøre en bestandig Reservefond, som altsaa ingensinde maa forringes, men i Almindelighed skal voxe ved sine egne Renter og ved de Besparelser, som fra andre Dele af Legatet tilflyde den. Saalænge Fonden, hvis oprindelige Størrelse er 10000 Kr., ikke er opvoxet til 20000 Kr., maa den ikke belastes med staaende Udgifter, hvorimod Ministeriet hver enkelt Gang, naar passende Lejlighed til at anvende Noget af Fondens Renter eller Tilvæxt, overensstemmende med dens Øjemed, maatte frembyde sig, kan træffe den fornødne Bestemmelse i saa Henseende, efter indhentet Samtykke fra Besidderen af Grevskabet Bregentved. Hver Gang Fonden er voxet til 20000 Kr., vil der fra Konsistoriums Side være at gjøre Besidderen af Grevskabet Bregentved Forslag om, hvorvidt det maatte være hensigtssvarende at træffe Bestemmelse om en vis stadig Anvendelse af Renterne af de tilkomne 10000 Kr.

Medens Fundatsen forudsætter, at Kapitalerne anbringes i kgl. Obligationer, er det ved kgl. Resol. 19. Sept. 1887 tilladt, at de desuden maa anbringes efter de for Udlaan af Umyndiges Midler gjældende Regler. Hvert Aars 28. Januar skal der fra Universitetets Side afgives til Kongen en Beretning om samtlige Grev Joachim Godske Moltkes Gaver til Universitetet. Saavel af denne Beretning som af de aarlige Regnskaber meddeles der Besidderen af Grevskabet Bregentved Gjenparter.

Bilag. Nr. 1. **Confirmation** af 13. April 1810 paa Grev Joachim Godske Moltkes Gavebrev, dateret den 28. Jan. 1810, hvorved den ham tilhørende Naturaliesamling skiænkes til Kiøbenhavns Universitet.

Gavebrevet lyder saaledes:

„Ved lang Erfaring overbeviist om naturhistoriske Kundskabers fortrinlige Nytte, saavel for Borgerne i Almindelighed, som i Særdeleshed for Statens Embedsmænd, og forvisset om, at Universitetet i enhver Henseende er det meest passende Sted til disse Kundskabers Udbredelse i mit Fædreland, har jeg troet at kunne bidrage til dette Studiums Fremme ved Universitetet paa følgende Maade, og under disse Betingelser.

§ 1. I fornævnte Øjemeed skienker og giver jeg, Geheime Conferentsraad Greve Joachim Godske Moltke til Bregentved, Universitetet i Kiøbenhavn til Brug, Besiddelse og Ejendom den mig tilhørende Samling af Naturalier med sammes Tilbehør.

§ 2. Bemeldte Samling, som strax til Universitetet afleveres, skal være og forblive en særskilt Samling, og til Erindring om min salig Fader, af hvilken den er samlet og anskaffet, kaldes: *Geheimeraad Greve Adam Gottlob Moltkes Naturalie-Samling:* og da Universitetet allerede selv ejer en Samling af naturhistoriske Gienstande, tilbyder jeg mig, for at give benævnte Greve A. G. Moltkes Naturaliecabinet den størst muelige Fuldstændighed og Brugbarhed,

og derved tillige at anledige begge Samlingers Forbindelse til et desto nyttigere Heele, for Betaling i reede Penge, anslaaet efter sagkyndige Mænds Vurdering, at modtage til Indlemmelse og Complettering af sidstmeldte Cabinet alle de i Universitetets Samling værende Species og Stykker, som maatte savnes i min Faders Cabinet, eller efter competente Kienderes Dom fortiene Fortrin for de Exemplarer, som det sidste ejer; dog at deri fradrages den paa samme Maade bestemte Værdie af de Doubletter, som fra min Faders Samling maatte ansees undværlige, og over hvilke, i Følge den efterfølgende 8de Punct, Directionen for Universitetet og de lærde Skoler beholder Ret, paa andre Maader at disponere.

§ 3. Naar det Moltkeske Naturaliecabinet saaledes er completteret og tillige videnskabeligen ordnet, forfattes over samme en behørig Catalog, hvilken derefter befordres til Trykken. De Udgifter som Catalogets Forfattelse og Trykning maatte anledige, udredes engang for alle af mig eller Arvinger. Hvert tiende Aar efter Catalogets Publication udgives et Supplementcatalog over de nye Species, som i disse Aars Løb ere anskaffede for Greve A. G. Moltkes Naturaliecabinet, til hvilke Supplementers Trykning Bekostningerne udredes af Grevskabet Bregentveds Besidder.

§ 4. Til at fremme det benævnte Naturaliecabinets aarlige Tilvæxt og derved at befordre og forøge dets vedvarende Gavnlighed, henlægger jeg en fast aarlig Indtægt af 200rd, hvilken Indtægt bestandig skal være forsikkret i Gaardene Tryggevelde og Alsløv, som jeg haver forbunden med Grevskabet Bregentved; og fra samme udbetales i Universitetets Qvæstur hvert Aars 30te Junii og 31te December, hver Gang det halve, og skeer første Indbetaling den 30te Junii 1810.

§ 5. Desuden skal ved hvert academisk Aars Slutning af ovennævnte Grevskabs Besidder anvises Universitetet end viidere 200rd, naar det fuldstændigen beviisliggiøres, at naturhistoriske Forelæsninger virkeligen ere blevne holdte og tilendebragte ved Universitetet i Aarets Løb, hvilke 200rd aarlig skal paa samme Maade, som de i forrige § omtalte 200rd, være forsikkrede, og udbetales som et Gratiale til den eller de Lærere, som have holdt disse Forelæsninger, i Forhold til enhvers Arbeide. I Tilfælde, det i denne Punct fordrede Beviis ei tilvejebringes, blive disse 200rd at anvende efter den følgende 9de §.

§ 6. Det Moltkeske Naturaltheater skal staae aabent 2, i det mindste 1 Dag ugentlig baade for Indenlandske og Fremmede, under tilbørligt Tilsyn; dog maa aldeles intet deraf under hvilket somhelst Paaskud udlaanes, ei heller forkommes, eller fra Samlingen alieneres, undtagen for saavidt dette er en Følge af Bestemmelserne i den foregaaende 2den §.

§ 7. Hver 28de Januarii skal paa Universitetets Vegne til Hans Majestæt Kongen aflægges allerunderdanigst Rapport om Naturaliecabinettets Tilstand og sammes hensigtsmæssige Benyttelse, tillige med et Regnskab over, hvad Nyt der i sidste Aar for de tillagte Indtægter er anskaffet. Af denne allerunderdanigste Beretning saavelsom af det aarlige Regnskab meddeeles Besidderen af Grevskabet Bregentved Gienpart, hvilken ogsaa har fri Adgang til og Afbenyttelse af Samlingen, endog paa andre Tider end de, hvori den sædvanligen staaer aaben.

§ 8. Hvad angaaer Samlingens Anbringelse i et passende Locale ved Universitetet, dens Fordeling, Opstillelse i videnskabelig Orden, og Catalogets Affattelse, Benyttelsen af de Doubletter, som maatte haves til anden Disposition, naar den i § 2 omtalte Indlemmelse har fundet Sted, den meest hensigtsmæssige Anvendelse af den aarlige Indtægt, som i Følge §§ 4 og 5 er tillagt dette Cabinet fra Grevskabet Bregentved, Forelæsningernes Indretning, og overhovedet alle de Foranstaltninger, som henhøre til Iværksættelsen af de foranførte Bestemmelser og det fornødne Indseende med sammes Overholdelse, da anbefales saadant til den Kongelige Direction for Universitetet og de lærde Skoler.

§ 9. Skulde nogen af de Betingelser, som i foregaaende §§ ere fastsatte, for saavidt det tilkommer Universitetet at opfylde samme, imod For-

modning ei af det vorde overholdt, forbeholdes mig og tilkommende Ejere af Grevskabet Bregentved Rettighed til paa anden Maade, til andet offentlig Brug at anvende den aarlige Understøttelse, som fra bemeldte Grevskab efter §§ 4 og 5 nu dertil henlægges."

Kiøbenhavn den 28 Januarii 1810.

J. G. Moltke.

(L. S.) (Kvæsturens Arkiv.)

Nr. 2. **Fundation** af 7. Jan. 1845, konf. 28. s. M., for afgangne Geheime-Stats-Minister Joachim Godske Greve af Moltkes Legater til Kjøbenhavns Universitet. *)

I Erkjendelse af, hvormeget Menneskeslægtens Vel i Almindelighed og Statens Flor i Særdeleshed beroer paa Videnskabernes Fremme, har min salig Fader, afdøde Geheime-Statsminister Joachim Godske Greve af Moltke til Grevskabet Bregentved, stiftet flere Legater, sigtende til den studerende Ungdoms Oplærelse og nyttige Kundskabers Udbredelse, og deriblandt ladet tilflyde Kjøbenhavns Universitet flere Gaver, hvorved han fornemmeligen har villet befordret de naturhistoriske Videnskabers Studium. Saaledes skjænkede han Universitetet ved Gavebrev af 28de Januar 1810, allernaadigst konfirmeret under 13de April samme Aar, sin egen private Naturaliesamling, der, da den var anskaffet af hans Fader, Geheimeraad Greve Adam Gotlob Moltke, fører dennes Navn; han drog derhos Omsorg for denne Samlings Forøgelse ved, til Indlemmelse i og Komplettering af samme, at afkjøbe Universitetet de Naturalier, som dette forhen eiede, ved at anskaffe nogle private Samlinger, deriblandt en Conchylie- og Insect-Samling, og ved i det ovennævnte Gavebrevs § 4 at henlægge en aarlig Indtægt af 200 Rigsd. D. C. til at fremme Naturaliecabinettets aarlige Tilvæxt. Ved Siden heraf bestemte han i Gavebrevets § 5, at en Sum af andre 200 Rigsd. D. C. skulde af Grevskabet Bregentveds Besidder ved hvert academisk Aars Slutning anvises Universitetet som Gratiale for den eller de Lærere, som i Aarets Løb havde holdt og tilendebragt naturhistoriske Forelæsninger ved Universitetet. Endeligen udvirkede han, at det ved allerhøieste Resolution blev bestemt, at den Sum 11,000 Rd. D. C., som han havde betalt Universitetet for dets Samling, skulde være en urokkelig Fond, hvis Renter bleve at anvende alene til Gavn for det naturhistoriske Studium ved Universitetet, en Bestemmelse, der, sildigst ved kongelig Resolution af 31te October 1815, undergik den Forandring, at Fonden skulde opvoxe til fulde 20,000 Rbdlr. Sølvværdi, hvortil min salig Fader derefter bidrog ved flere Gaver, saa at Fonden, der indestod i Universitetsqvæsturen, virkeligen opnaaede den fastsatte Størrelse i samme Aar, da han døde, nemlig i Aaret 1818. I Forbindelse hermed skjænkede han i Aarene 1816—1818 til Universitetsbibliotheket nogle mindre Summer til Anskaffelse af naturhistoriske og philologiske Skrifter, ligesom han og i det sidstnævnte Aar afkjøbte Bibliotheket dets Samling af naturhistoriske Bøger, bestaaende af 1576 Bind, for en Kjøbesum af 2500 Rbd. Sølv i kongelige Obligationer, med den Bestemmelse, at Samlingen, som en det Moltkeske Musæum og Universitetet tilhørende Bogsamling, skulde forblive ved Universitetsbibliotheket og aarligen forøges, samt at Renten af bemeldte Kjøbesum 2500 Rbd. skulde anvendes til Indkjøb af historiske Skrifter for Bibliotheket. De aarlige Gaver til naturhistoriske og philologiske Skrifter funderede han endeligen ogsaa ved kongelige Obligationer, nemlig respective paa 10,000 Rbd. og 5000 Rbd., saa at den samlede af ham til Universitetsbibliothet skjænkede Sum kom til at beløbe sig til 17,500 Rbd. i kongelige Obligationer. Disse Obligationer bleve derefter opbevarede af Grevskabet Bregentveds Besidder, som aarligen udbetalte Renterne deraf til Universitetet. Foranførte Gaver i Penge til Kjøbenhavns Universitet var det efter min salig Faders testamentariske Dispositioner hans Hensigt at consolidere og forøge til et samlet Legat paa 60,000 Rbd. Sølv i kongelige Obligationer, og det var hans Villie, at den nærmere Fundation for dette Legat — hvilken han ved Døden forhindredes i selv at ud-

*) Selmers Aarb. f. 1845 S. 46 ff.

kaste — skulde meddeles af mig, hans eneste og myndige Arving. Efter at de Spørgsmaal, som derpaa opstode om, hvor stor en Sum der endnu af mig vilde være at udlægge til Universitetet, foruden hvad dette af min Fader selv havde modtaget, ere blevne afgjorte ved en af mig med Universitetet truffen Forening, hvilken under 26de Marts 1839 blev allernaadigst bifaldt, og efter at der nu er tilveiebragt det hidtil savnede Locale for det Moltkeske Naturaliecabinets zoologiske Afdeling, samt forskaffet rummeligere og beqvemmere Plads for dets mineralogiske Afdeling, kan en almindelig Fundation udfærdiges for min salig Faders Gaver til Kjøbenhavns Universitet, hvilken Fundation i det Væsentlige bliver at basere paa de Bestemmelser, som han selv desangaaende foreløbigen meddelte, fornemmeligen i hans Gavebrev af 28de Januar 1810.

Thi har jeg Undertegnede Adam Wilhelm, Greve af Moltke til Grevskabet Bregentved, Geheime-Stats- og Finants-Minister, Ridder af Elephanten, Storkors af Dannebroge og Dannebrogsmand, i Haab om Hans Majestæt Kongens allernaadigste Confirmation forfattet for min Faders Gaver til Universitetet følgende Fundation:

§ 1. Disse Gaver skulle føre Navn af Greve Joachim Godske Moltkes Legat til Kjøbenhavns Universitet.

§ 2. Legatet bestaaer af følgende Dele: 1) et zoologisk-mineralogisk Musæum, 2) en Bogsamling, og 3) en Capital, hvis Grundfond udgjør 60,000 Rbd. Sølv, skriver tredsindstyve tusinde Rigsbankdaler Sølv i kongelige Obligationer, bærende 4 pro Cto aarlig Rente.

§ 3. Det zoologisk-mineralogiske Musæum har Navn af Geheimeraad Greve Adam Gotlob Moltkes zoologisk-mineralogiske Samling, og bestaaer deels af denne min Farfaders til Universitetet overdragne Samling, deels af Universitetets ældre og nogle private Samlinger, hvilke min Fader har kjøbt og forenet med Musæet, og deels af den Forøgelse, som dette Musæum enten iøvrigt allerede har faaet eller i Tiden maatte erholde. Saavel Musæets zoologiske som den mineralogiske Afdeling adskilles i en Hovedsamling, hvorover der bør forfattes en nøiagtig skreven Hoved-Catalog, som stedse skal fortsættes og holdes i behørig Orden, og en Magazinsamling, indeholdende Doubletter med tilsvarende Journal; derimod skal den i Gavebrevet af 28de Januar 1810 § 3 anordnede Trykning af Catalogen, hvilken siden er anseet mindre nødvendig og hensigtssvarende, bortfalde. De i Samlingernes *Hoved-Cataloger* opførte Stykker maae hverken udlaanes eller afhændes, med mindre Samlingens Inspecteurer dertil have erhvervet Tilladelse af Universitetets overordnede Bestyrelse, efter givet Samtykke af Besidderen af Grevskabet Bregentved. De fordærvede Stykker udtages af vedkommende Inspecteur af Hovedsamlingen og indstilles i den aarlige Beretning til Afgang eller Ombytning. De til *Magazinsamlingen* hørende og i dens Journal optagne Stykker kunne derimod af Inspecteurerne bortbyttes til Fordel for Musæet. Musæet skal staae aabent to eller i det mindste een Gang ugentlig under tilbørligt Tilsyn. Imidlertid har Besidderen af Grevskabet Bregentved og hans Sønner, saalænge de ere i Faderens Huus eller studere ved Universitetet, Adgang til og Afbenyttelse af Musæet ogsaa paa andre Tider. Samlingens Bevaring, Anbringelse i et passende Locale, dens Fordeling, Opstilling i videnskabelig Orden, Catalogernes Affattelse og hvad der iøvrigt kan tjene til Samlingens meest hensigtssvarende Benyttelse, har Universitetets Bestyrelse at drage tilbørlig Omsorg for.

§ 4. Bogsamlingen bestaaer af naturhistoriske, philologiske og historiske Bøger, der ere anskaffede for de Gaver og Legatrenter som ifølge min Faders Bestemmelse ere tilflydte Universitetsbibliotheket, eller i Fremtiden maatte blive indkjøbte for Renterne af de af min salig Fader specielt i dette Øiemed skjænkede 4 pro Cto Rente bærende kongelige Obligationer til et Beløb af 17,500 Rbd. Sølv, ligesom ogsaa herunder høre de naturhistoriske Skrifter, som min Fader i Aaret 1818 afkjøbte Universitetsbibliotheket. Bogsamlingen er forbunden med Universitetsbibliotheket, dog blive de naturhistoriske Bøger, hvoraf den bestaaer at betragte som henhørende til Geheimeraad Greve Adam Gotlob Moltkes i § 3 omtalte zoologisk-mineralogiske Musæum. Over Bogsamlingens trende Afdelinger, for naturhistoriske, for philologiske og for

historiske Skrifter, føres paa Universitetsbibliotheket en egen Protocol. Angaaende Samlingens Benyttelse blive de almindelige for Universitetsbibliotheket gjældende Regler at følge.

§ 5. Grundfonden af Greve Joachim Godske Moltkes Legat til Universitetet bestaar af følgende Dele:

1.	et Beløb af .... i kongelige Obligationer, hvormed ere funderede de 400 Rbd. aarligt som ifølge Gavebrevet af 28de Januar 1810 § 4 og 5 skulle anvendes til Naturaliecabinettets Tilvæxt og til Gratification for naturhistoriske Forelæsninger; og bortfalder saaledes den specielle Sikkerhed, der sammesteds var given for bemeldte aarlige Indtægt i de under Grevskabet Bregentved hørende Gaarde Tryggevelde og Alsløv.	Rbd. Sølv 10,000
2.	Den i Universitetsqvæsturen indestaaende, til det naturhistoriske Studiums Fremme bestemte Capital, som ifølge kongelig Resolution af 31te October 1815 skal udgjøre .... men ved Oplæg af Renter er opvoxet til 25,000 Rbd.	— — 20,000
3.	Legatet til Universitetsbibliotheket	— — 17,500
4.	Det af mig til Legatets Komplettering tilskudte Beløb	— — 12,500

Herved udkommer Legatets samlede Grundfond ... . Rbd. Sølv 60,000 i kongelige Obligationer. Disse bære 4 pro Cento aarlig Rente og ere optagne i de under Directionen for Statsgjelden og den synkende Fond oprettede Indskrivningsprotocoller for uopsigelig Statsgjeld. Indskrivningsbeviset for den under Nr. 2 nævnte Capital er i Universitetets Værge; for den øvrige Capital, 10,000 Rbd., ere to Indskrivningsbeviser, respective paa 25,000 Rbd. for de under Nr. 1 og 4, og paa 17,500 Rbd. for de under Nr. 3 nævnte Capitaler, i min Værge og forblive saaledes fremdeles hos Besidderen af Grevskabet Bregentved, hvorimod Gjenparter ere meddelte Universitetet.

§ 6. Af Grundfonden 60,000 Rbd. i kongelige Obligationer maa ingensinde noget forbruges.

§ 7. Besidderen af Grevskabet Bregentved hæver Renterne af de 40,000 Rbd. Sølv i kongelige Obligationer, for hvilke Indskrivningsbeviserne hos ham bevares, og udbetaler dem i hver 11te Juni og 11te December Termin til Universitetsqvæsturen, hvor de under Nr. 2 i § 5 nævnte 20,000 Rbd. ere indestaaende og hvorfra samtlige Legatets Renter igjen blive at fordele mellem dets forskjellige Afdelinger.

§ 8. Renterne af de i § 5 under Nr. 1 anførte 10,000 Rbd. Sølv i kongelige Obligationer blive at anvende saaledes, at den halve Deel skal tjene til at fremme det zoologisk-mineralogiske Musæums aarlige Tilvæxt, og den anden halve Deel, naar naturhistoriske Forelæsninger over saadanne Grene af Naturhistorien, hvortil Musæet hører, virkeligen ere blevne holdte og tilendebragte ved Universitetet i Aarets Løb, skal udbetales som Gratification til den eller de Lærere, der have holdt disse Forelæsninger, i Forhold til enhvers Arbeide. Naar denne Fordeling af bemeldte Renter overholdes, bliver det iøvrigt overladt Universitetets Overbestyrelse at resolvere angaaende den specielle Anvendelse af de her til Musæets Tilvæxt henlagte Renter og at fordele de til Gratificationer anviste Renter mellem de flere Lærere, som i Aarets Løb maatte have holdt naturhistoriske Forelæsninger. Skulde i et enkelt Aar Renterne ikke blive benyttede paa foranførte Maade, tilfalde de den nedenfor i § 12 omtalte Reservefond.

§ 9. Renterne af de i § 5 under Nr. 2 nævnte 20,000 Rbd. Sølv i kongelige Obligationer blive at anvende til Gavn for det naturhistoriske Studium ved Kjøbenhavns Universitet, blandt Andet derved, at en Præmie aarligen udsættes for en Afhandling over en naturhistorisk Opgave, i Lighed med hvad der skeer for Afhandlinger i andre Fag, og iøvrigt paa den Maade som Universitetets Overbestyrelse maatte ansee for hensigtsmæssigst, hvorom dog

iforveien bliver at indhente Erklæring fra Besidderen af Grevskabet Bregentved. Indtil nogen anden og nærmere Bestemmelse tages om Renternes Anvendelse, skal af den halve Deel udredes Udgiften til Præmien for den ovennævnte naturhistoriske Afhandling og Lønninger til den Assistent eller de Medhjelpere, som det zoologisk-mineralogiske Musæums nærmeste Bestyrere maatte behøve; saa skulle og enkelte Understøttelser deraf kunne bevilges saadanne Studerende, som med særdeles Flid dyrke de naturhistoriske Videnskaber. Den anden halve Deel af Renterne anvendes, i Forbindelse med Renterne af de under Nr. 4 i § 5 nævnte 12,500 Rbd., saaledes at $^4/_7$ deraf tilfalde Musæets zoologiske Afdeling og $^3/_7$ den mineralogiske Afdeling. Om den Capitaltilvæxt, som Fonden allerede har opnaaet over de 20,000 Rbd. eller i Fremtiden maatte opnaae, indeholdes Bestemmelserne i efterfølgende § 12.

§ 10. Renterne af de i § 5 under Nr. 4 anførte 12,500 Rbd. Sølv i kongelige Obligationer anvendes, i Forbindelse med sidstnævnte halve Deel af de i § 9 omtalte Renter, til Musæets Vedligeholdelse og Forøgelse, til Anskaffelse af nødvendige Instrumenter for samme og saadanne Værker, som stedse bør være tilstede under de naturhistoriske Forelæsninger, samt overhovedet paa den meest hensigtssvarende Maade til Musæets Nytte. De fordeles saaledes, at $^4/_7$ tilflyde den zoologiske og $^3/_7$ den mineralogiske Afdeling, dog kan, med Samtykke fra Besidderen af Grevskabet Bregentved, en anden Fordeling i Tidens Løb fastsættes af Universitetets Overbestyrelse.

§ 11. Hvad der i noget Aar maatte bespares af de i § 9 og 10 nævnte Renter, kan benyttes i det følgende Aar, saafremt der da maatte findes hensigtssvarende Anledning til at anvende mere end dette Aars egne Renter; men forsaavidt der heller ikke i dette andet Aar disponeres over det Besparede, tilfalder det den i næstfølgende § 12 omtalte Reservefond.

§ 12. De 5000 Rbd. Sølv i kongelige 4 pro Cto Rente bærende Obligationer, som den i § 5 under Nr. 2 anførte, i Universitetsqvæsturen indestaaende Capital udgjør mere end de ved kongelig Resolution af 31te October 1815 bestemte 20,000 Rbd., skulle udgjøre en bestandig Reservefond, som altsaa ingensinde maa forringes, men i Almindelighed skal voxe ved sine egne Renter og ved de Besparelser, som fra andre Dele af Legatet tilflyde den. Saalænge denne Reservefond, der skal benyttes til Gavn for Naturhistorien, ikke er opvoxet til 10,000 Rbd. Sølv i kongelige Obligationer, maa den ikke belastes med staaende Udgifter, hvorimod Universitetets Bestyrelse hver enkelt Gang, naar passende Leilighed til at anvende noget af denne Reservefonds Renter eller Tilvæxt overensstemmende med dens Øiemed maatte frembyde sig, kan træffe den fornødne Bestemmelse i saa Henseende efter indhentet Samtykke fra Besidderen af Grevskabet Bregentved. Naar Reservefonden er opvoxet til 10,000 Rbd. Sølv i kongelige Obligationer, vil der fra Universitetets Side være at gjøre Besidderen af Grevskabet Bregentved Forslag om, hvorvidt det maatte være hensigtssvarende at træffe Bestemmelse om en vis stadig Anvendelse af Renterne af de tilkomne 5000 Rbd. Blive da disse adskilte fra Reservefonden, og denne igjen senere opnaaer en Størrelse af 10,000 Rbd., vil den samme Fremgangsmaade være at iagttage, ligesom denne for Fremtiden stedse bliver at følge, hver Gang Reservefonden er voxet op til 10,000 Rbd.

§ 13. Det i § 5 under Nr. 3 anførte Legat til Universitetsbibliotheket, stort 17,500 Rbd. Sølv i kongelige Obligationer, anvendes saaledes, at der for Renterne af 10,000 Rbd. indkjøbes naturhistoriske Bøger, for Renterne af 5000 Rbd. philologiske Bøger og for Renterne af 2500 Rbd. historiske Bøger. Hvad der i noget Aar bespares af disse Renter, kan i et følgende Aar anvendes til Fordeel for den af bemeldte trende Afdelinger, for hvilken Besparelse har fundet Sted.

§ 14. For alle heromhandlede Legater lader Universitetets Bestyrelse aflægge aarligt Regnskab paa den meest hensigtssvarende Maade, hvilke Regnskaber revideres og decideres overensstemmende med de Regler, som gjelde med Hensyn til Universitetets øvrige Legater.

§ 15. Hvert Aars 28de Januar skal der fra Universitetets Side afgives til Hans Majestæt Kongen en allerunderdanigst Beretning om samtlige Grev

Joachim Godske Moltkes Gaver til Universitetet. Denne Beretning maa indeholde Forklaring om det zoologisk-mineralogiske Musæums Tilstand, Benyttelse og Forøgelse i de*) sidste Aar, om Catalogernes Fortsættelse, om de for Legatet til Universitetsbibliotheket anskaffede Bøger, om de naturhistoriske Forelæsninger, som ere holdte i Aarets Løb, og de øvrige Foranstaltninger, som have været trufne til det naturhistoriske Studiums Fremme samt disses Virkninger, om Anvendelsen af Legatets Indtægter overensstemmende med dets Øiemed, og en Oversigt over de forskjellige Afdelingers samt Reservefondens Status.

§ 16. Saavel af den i forrige § ommeldte Beretning som af de aarlige Regnskaber meddeles der Besidderen af Grevskabet Bregentved Gjenparter.

§ 17. Skulde, mod Formodning, nærværende Fundations Bestemmelser blive saaledes tilsidesatte, at Renterne af indbemeldte Capitaler ei anvendes til det zoologisk-mineralogiske Musæums Tarv og til Anskaffelse af Bøger for de i § 13 nævnte Fag, da forbeholdes det Besidderen af Grevskabet Bregentved at tage nærmere Bestemmelse om, hvorledes Beløbet af de saaledes ikke fundatsmæssigen brugte Renter maatte blive at anvende til offentlig Brug, efter at være erstattede af Universitetet.

Til Bekræftelse under min Haand og Segl.
Kjøbenhavn, den 7de Januar 1845.
A. W. Moltke
(L. S.)

Fundation
for afgangne Geheime-Stats-Minister Joachim Godske, Greve af Moltkes Legater til Kjøbenhavns Universitet.

(Kvæsturens Arkiv.)

Nr. 3. **Univ. og Skole-Direkt. Skr.** af 19. April 1845 til Kvæsturen om de Regler, der blive at iagttage i Henseende til de fremtidige Regnskaber for de Moltkeske Legater til Universitetets Samlinger.

Der bliver i Universitetets Legathovedbog at anlægge, fra 1. Januar 1845 at regne, følgende Konti, hvorunder Legatets Underafdelinger blive at henføre, nemlig:

I. En Konto for den i § 9, jfr. § 5 Nr. 2, ommeldte Anvendelse af Renterne af Halvdelen af den Kapital af ialt 20 000 Rdl., som er bestemt til Gavn for det naturhistoriske Studium ved Kjøbenhavns Universitet, saaledes at Renterne af disse 10000 Rdl., nemlig .... 400 Rdl.
eller, efter Fradrag af den Universitetets Kasse tilkommende
¼ Procent .... 25 —
375 Rdl.

blive at anvende til:

a. Lønninger til den Assistent eller de Medhjælpere, som det zoologisk-mineralogiske Museums nærmeste Bestyrere maatte behøve, hvoraf for Tiden den nu ansatte Assistent ved det zoologiske Museum, Dr. Bech er tillagt 200 Rdl., men hvis fremtidige Størrelse og Anvendelse vil blive Gjenstand for nærmere Resolution, naar i sin Tid derom modtages Indstilling; b. Præmie for en Afhandling, der aarlig udsættes for Besvarelsen af en naturhistorisk Opgave, nemlig det for en Guldmedaille sædvanlige Beløb, og c., til de i bemeldte § 9 anførte enkelte Understøttelser, der ved Direktionens Resolution maatte bevilges saadanne Studerende, som med særdeles Flid dyrke de naturhistoriske Videnskaber.

II. En Konto for den i § 9 ommeldte Anvendelse af Renterne af den anden Halvdel af fornævnte Kapital af 20 000 Rdl., saaledes at Renterne af disse 10 000 Rdl., nemlig .... 400 Rdl.
eller, efter Fradrag af den Universitetet tilkommende ¼ Procent Afgift .... 25 —
At overføre... 375 Rdl.

*) Skal sagtens være »det«.

Overført...	375 Rdl.
i Forbindelse med Renterne af den i § 10 (jfr. § 5 Nr. 4 og § 9) nævnte Kapital af 12 500 Rdl.	500 —
eller tilsammen...	875 Rdl.

blive at fordele paa to Underafdelinger, nemlig:

a. til det zoologiske Museum $^4/_7$	500 —
b. til det mineralogiske do. $^3/_7$	375 —
	875 Rdl.

De Udgifter, som afholdes af disse to Summer, udbetales fra Universitetskvæsturen efter Regninger, attesterede af bemeldte to Museers Bestyrere, og bør disse Attestationer tillige udtrykkelig vise, at Udgifterne vedkomme den heromhandlede Konto og ikke de nedenfor til Museets Tilvæxt under III. bestemte 200 Rdl. Hvad der bespares paa disse tvende under I. og II. anførte Konti, maa efter Bestemmelsen i § 11 overføres til næste Aar, for, saafremt der da maatte findes hensigtssvarende Anledning til at anvende mere end dette Aars egne Renter, at anvendes efter Bestemmelsen; men forsaavidt der ligeledes i dette Aar bespares Noget af den fra det foregaaende Aar overførte Beholdning, tilfalder det den i Fundatsens § 12 anførte Reservefond. I hvert Aar skal altid først anvendes Aarets egne Renter og først derefter den overførte Beholdning; hvad derimod bespares af Aarets egne Renter, maa paa den anførte Maade overføres til det næstpaafølgende Aar.

III. En Konto for den i § 8 ommeldte Anvendelse af Renterne af Halvdelen af en Kapital af ialt 10 000 Rdl., saaledes at Renterne af disse 5000 Rdl., nemlig 200 Rdl., som ere bestemte til at fremme det zoologisk-mineralogiske Museums aarlige Tilvæxt, foreløbig, indtil anden Bestemmelse derom træffes, blive at dele lige mellem begge Museerne, saaledes at

a. den zoologiske Afdeling erholder	100 Rdl.
b. den mineralogiske	100 —
	200 Rdl.

og vil der med de Udgifter, som afholdes af disse Summer, blive at forholde paa samme Maade som ovenanført under II., og hvad angaaer de Beholdninger, som herunder maatte bespares, da blive disse ifølge Bestemmelsen i Slutningen af Fundatsens § 8 ved hvert Aars Udgang at overføre til Reservefonden.

IV. En Konto for den i § 8 ommeldte Anvendelse af Renterne af den anden Halvdel af fornævnte Kapital af 10 000 Rdl., saaledes at Renterne af disse andre 5000 Rdl., nemlig 200 Rdl., blive at anvende til Gratifikationer, naar naturhistoriske Forelæsninger over saadanne Grene af Naturhistorien, hvortil Museet hører, virkelig ere blevne holdte og tilendebragte ved Universitetet i Aarets Løb, og udbetales til den eller de Lærere, der have holdt disse Forelæsninger, i Forhold til enhvers Arbejde, efter Direktionens nærmere Bestemmelse. Hvad angaaer de Beholdninger, som herunder maatte bespares, da bliver dermed ligeledes at forholde saaledes som ovenfor under III. anført.

V. En Konto for den i § 13 ommeldte Anvendelse af Renterne af den i § 5 Nr. 3 anførte Kapital af 17 500 Rdl. til Universitetsbibliotheket, nemlig 700 Rdl.

som blive at anvende saaledes, at Renterne

a. af 10 000 Rdl. anvendes til Indkjøb af naturhistoriske Bøger,	400 Rdl.	
b. af 5000 Rdl. til filologiske Bøger,	200 —	
c af 2500 Rdl. til historiske Bøger.	100 —	700 Rdl.

Alle Udbetalinger af de Moltkeske Legatrenter, vedkommende Bibliotheket, skulle paa samme Maade som hidtil ske paa Universitetskontoret, efter Regninger, attesterede af Bibliothekaren, hvorved bliver at iagttage, at Attesterne tillige maa indeholde, til hvilken af fornævnte tre Underafdelinger Udgifterne henhøre, hvorved det nøje bør paases, at disse Regninger indkomme til Kvæsturen idetseneste den 31. December, for at Legatets Regnskab kan blive afsluttet saa tidlig, at de befalede Udskrifter, der skulle tjene til den i Fundatsens § 15 foreskrevne aarlige Indberetning den 28de Januar til Hans Majestæt Kongen, kunne afgives til Direktionen idetseneste inden Midten af Januar Maaned. Hvad der i Aarets Løb paa disse Bibliothekets enkelte Konti maatte bespares, kan ifølge Fundatsens § 13 i det følgende Aar anvendes til Fordel for den af bemeldte tre Afdelinger, for hvilken Besparelsen har fundet Sted.

VI. En Konto for den i § 12 ommeldte Kapital af 5000 Rdl., som den i § 5 Nr. 2, jfr. § 9, anførte, til Kvæsturen afgivne Kapital udgjør mere end de ved kgl. Resol. 31. Okt. 1815 bestemte 20 000 Rdl. Denne Kapital, for Tiden 5000 Rdl., er bestemt til en Reservefond, som voxer ved Tillæg, dels af dens egne Renter, efter Afdrag af den Universitetet tilkommende 1/4 Procent, dels af de Beløb, som desuden fra de øvrige under I. II. III. og IV. anførte Legater ifølge det Ovenstaaende maatte kunne tilflyde den. Paa denne Konto maa, saalænge Kapitalen ikke er opvoxet til 10 000 Rdl., med Undtagelse af fornævnte Kvæsturen tilkommende 1/4 Procent, ej føres nogen staaende Udgift, hvorimod Direktionen, hver enkelt Gang en passende Lejlighed til at anvende Noget af denne Reservefonds Renter eller Tilvæxt, overensstemmende med dens Øjemed, nemlig til Gavn for Naturhistorien, maatte frembyde sig, derom vil forvente nærmere Forslag og Indstilling, for derefter at kunne, i Overensstemmelse med fornævnte § 12, meddele Resolution. Ligeledes vil Direktionen, efter forud indhentet Samtykke fra Besidderen af Grevskabet Bregentved, hver Gang Reservefonden har erholdt en Tilvæxt af 5000 Rdl., efter nærmere Indstilling fra Konsistorium drage Omsorg for, at en vis stadig Anvendelse af Renterne af disse tilkomne 5000 Rdl., hvilke i saa Fald adskilles fra Reservefondens Konto, paa den i oftnævnte § bestemte Maade kan blive fastsat. Uagtet der saaledes for de Moltkeske Legater til Kjøbenhavns Universitet ikke længer bliver at aflægge de hidtil sædvanlige Eforiregnskaber, da alle Udbetalinger nu passere Universitetskvæsturen, og som en Følge heraf Regnskabet bliver at aflægge af Universitetets Bogholder, vil det dog blive nødvendigt, at saavel Museets Bestyrere som Universitetsbibliothekaren ledsage den i Fundatsens § 15 ommeldte Beretning om Museernes og Bibliothekets Tilstand og Forøgelse ved Hjælp af bemeldte Legatrenter, med en Oversigt over Anvendelsen af disse Renter, hvilken Oversigt for Museernes Vedkommende, for at efterkomme Fundatsens Bestemmelser, nødvendig maa affattes saaledes, at deraf kan ses, hvad af Legatrenterne er anvendt til hver enkelt af de Underafdelinger, som ere angivne i de Bestyrerne under Dags Dato meddelte nærmere Bestemmelser angaaende Anvendelsen af Museets samlede Indtægter, og iøvrigt paa den hidtil sædvanlige Maade. For Bibliothekets Vedkommende bør Oversigten vise, ikke alene, hvormeget der er anvendt til Indkjøb af de forskjellige Slags Bøger, som ere anskaffede for tidtmeldte Legatrenter, men ogsaa, hvilke Bøger derfor ere indkjøbte, ligeledes paa den hidtil sædvanlige Maade. For at disse Oversigter kunne blive nøjagtige, vil det derhos være nødvendigt, at alle Regninger vedkommende de Moltkeske Legater indgives in duplo, saaledes at Museernes Bestyrere og Bibliothekaren beholde det ene Exemplar til Brug ved Oversigten.

(Kvæsturens Arkiv.)

Nr. 4. **Kgl. Resol.** af 19. Sept. 1887, hvorved bifaldes, at der til den under 28. Jan. 1845 allerh. konfirmerede Fundation for afg. Gehejmestatsminister Joachim Godske Greve af Moltkes Legater til Kjøbenhavns Universitet føjes følgende Tillægsbestemmelse, til hvilken Besidderen af Grevskabet

Bregentved forinden havde givet sit Samtykke: „Legatets Kapital anbringes i danske Statsobligationer eller dog efter de til enhver Tid for Anbringelsen af Umyndiges Midler gjældende Regler.“

(Kvæsturens Arkiv.)

Mules Legat.

(Brochmand-Mule-Fuirens Legater.)

Hofmans Fund. I S. 261—66, Jansons Beskr. S. 21, Badens Univ. Journal f. 1793 S. 34, Engelstofts Annaler f. 1812 S. 209, f. 1813 S. 299—300, Selmers Aarb. f. 1837 S. 121, f. 1838 S. 118, Scheels Koll. og Stip. S. 69.

Ved Testament af 18. Aug. 1669 skjænkede Assessor i Højesteret og Kammerkollegiet samt Økonom ved Kommunitetet i Kjøbenhavn Hans Mule Jørgensen til Universitetsbibliotheket sin Bogsamling samt 500 Rdl. Sp., hvis halve Renter skulde gives Subbibliothekarius for hans Tilsyn med bemeldte Bogsamling, medens den anden halve Del skulde anvendes til dennes Forøgelse. Derhos skjænkede han den ham tilhørende Gaard i Klosterstræde som Bolig for Subbibliothekarius. Efter hans Død have Arvingerne under 20. Juli 1670 forfattet en Fundats, ifølge hvilken Halvdelen af den skjænkede Kapitals Rente tildeles Subbibliothekarius, for at denne kunde „haffue god och flichtig tilsiun“ med Bogsamlingen, og den anden Halvdel anvendes „paa nye materier til bibliotheqvetz forøgelse, at indkiøbe effterhaanden“. Gaarden i Klosterstræde skulde være „til Subbibliothecarii brug og vaaning“. Forsaavidt denne maatte ønske at bo andetsteds „da schal saadant med Bibliothecarii villie och consens schee, ock Bibliothecarius selff gaarden, med Rectoris och Professorum villie at bortleye, leyen opberge, och ald Skat, tynge omkostning, sampt gaardens nødvendig reparation aff leyen at fradrage, och Resten til Subbibliothecarium aarlig at leffuere“. Denne Ejendom blev imidlertid senere solgt, hvorefter Renterne af Kjøbesummen 500 Rdl. udbetaltes Subbibliothekarius.

Dette Legat er forenet med nogle andre Legater under Navn af „Brochmand-Mule-Fuirens Legater“, hvis samlede Kapital d. 1. Jan. 1889 udgjorde .... 9 850 Kr. 66 Ø.

Hvad der herunder sammenfattes, opløser sig i følgende Bestanddele:

Brochmands Enkes Legat til 3 Studenter, oprindelig	500 Rdl. Sp.
R. E. Brochmands Legat til en Professorenke	500 — —
At overføre...	1000 Rdl. Sp.

Overført...	1000 Rdl. Sp.	
Mules Legat: Halvdelen til Universitetsbibliothekets Forøgelse............ / Mules Legat: Halvdelen til Subbibliothekarius..........................	500 — —	
Sammes Legat til Subbibliothekarius (Kjøbesummen for den af ham skjænkede Gaard)........................		500 Rdl.
Henrik Fuirens Legat til Subbibliothekarius.....	300 — —	
Diderich Fuirens Legat til Universitetsbiblioteket, samt til fysiske og mathematiske Observationer		500 —
Tilsammen...	1800 Rdl. Sp.	1000 Rdl.
	= 3600 Rdl.	
	4600 Rdl.	
	= 9200 Kr.	

Kapitalen udgjorde imidlertid, som anført, d. 1. Jan. 1889 9850 Kr. 66 Ø., af hvis Renter aarlig udredes:

Til Underbibliothekaren (tages til Indtægt paa Universitetets Indtægtspost 5)............................	243 Kr. 34 Ø.
Til Universitetsbibliotheket (til Indtægt paa Bibliothekets Konto, Universitetets Udgiftspost 3. a.).....	20 — 22 —
Til fysiske og mathematiske Observationer (til Indtægt paa det astronomiske Observatoriums Konto, Universitetets Udgiftspost 3. f.)...........................	37 — 38 —
Til en Professorenke	40 — 38 —
Til 3 Studenter	40 — 38 —

Bilag. **Fundats.**

Kiendis Wi underskreffne och hermed vitterligt giør, at efftersom vores *respective* kiere Broder, Morbroder ock Svoger nu Salig hoess Gud, Hans Mule Jørgensen, fordum *Assessor* i den Høyeste Ret ock Cammer *Collegio*, sampt *Oeconomus* i det Kongl. *Communitet* i Kiøbenhaffn, Haffuer for sin dødelig affgang, aff en Christelig och velment *intention*, Gud til ære, sig selff til en Christelig affmindelse, sampt den studerende ungdom til nytte ock gaffn giffuet ock *Legeret* til vor frue Kircke 300 Rdlr. *in specie*, och til *bibliothecam publicam* sit gandske *bibliothec*, sampt 500 Rdlr. *in specie* och nu sin gaard i Closterstræde til for^{ne} *bibliothecs* fremtarff ock Tienneste, ock den Sal. Mand for sin dødelig affgang icke har selff giort en *fundatz* paa samme *Legatis*, da haffuer vi, effter hans yderste Villies ock *testamentis* anledning, denne *fundatz* ock andordning derom giort.

1. Efftersom for de 300 Rdlr. *Capital*, er effter *Magn. D. Rectoris*, ock *D. D. Professorum* egen Villie ock begiering giort aff oss fuldkommen och nøyachtig betaling, da skal Indkomsten aff samme *Legato* komme vor frue Kircke i Kiøbenhaffn, fra denne dag til ævig tid, til nytte och fremtarff, dog

vor frue Kircke derimod forplichted være, at holde dend Sal. Mands *Epitaphium* rent och forsuarligen ved Lige, ock ey tilstede, for deris forsømmelsis skyld, at for[ne] *Epitaphium* forværis, heller forkommer, ey heller at nogen hvem det ock være maa, hans graff, effter denne dag, lader obne, eller nogen Lig der I nedsette.

II. Saasom dend Sal. Mands *Bibliothec* er, effter den tryete *catalogi* formeldning indleffueret paa den store Sal offuer *Trinitatis* Kirche, huor *Bibliotheca publica* nu staaer, da schal det gandsche bliffue der stedse bestaaendis *in usum publicum* och ingenlunde til nogen anden pladtz forfløttis, ey heller bøggerne der aff til nogen, udlaanis, mens altid forbliffue *in bibliotheca publica*, ock der aff dennem bruges, som dem behøffue: Ock som dend Sal. Mand haffuer giffuet 500 Rdlr. *in specie*, at samme *bibliothec* kunde holdes ved god lige, och med god tilsiun, sampt nogenlunde effter haanden forbedres med ny *materier*, da schal samme penge aarlig af *Rectore* ock *Professoribus* udsettis paa Rendte, imod 6 Rdlr. *in specie* aff huer hundert til visse ock vederhefftige folck, endten aff adel eller andre, imod nøyachtig forloffuer eller anden tilbørlig forsichring, huor aff de 15 Rdlr. *in specie* schal aarligen giffues *subbibliothecario*, som nu er, eller her effter kommendes vorder, paa det hand med dend Sal. Mands *bibliothec* schal haffue god och flichtig tilsiun, och de andre 15 Rdlr. schal andvendis, effter *Bibliothecarii* gode erachtende tillige med *Rectoris* ock *Professorum consentz* paa nye *materier* til *bibliotheqvetz* forøgelse, at indkiøbe effterhaanden, huilche bøger siden schulle settis iblant de andre dens Sal. mands bøgger, ock af *Bibliothecario* der for paa *Consistorio* richtig forklaring aarlig indleffveris, sampt Naffnene paa bøgerne som saaledes kiøbes, bag i den *catalogo* som er paa *bibliotheqvet*, paa det reene papier aar effter anden indskriffves. Saa ock i huer bog schriffuis at den er kiøbt for *pecunia Muleniana*.

III. Ock efftersom dend Sal. Mand end ydermeere haffuer giffuet til *Subbibliothecarii* brug och vaaning een grundmuret gaard i Closterstræde, som Peder Ruus tilforn haffuer eyed och iboed, huorpaa vi nu och haffuer offuerleveret alle de Eyendoms Breffve, sampt Domme och andre *Documenter* samme gaard vedkommende, da formode vi, at *Mag. D. Rector* sampt *D. D. Professores* vilde hertil haffve Indseende, at samme gaard icke *alieneris*, mens til be[te] brug stedtze forbliffver, och at *Subbibliothecarins*, om hand der udi selff vilde boe, tilholdes, aarlig Skatterne, som nu ere heller her effter kunde paabydes, rigtig at clarere, sampt gaarden forsuarlig at holde ved lige, saa som hans arffuinger, effter hans Død dertil ville suare, och ald louglig og billig fæld, som derpaa kunde tages, nøyachtig til hans effterkommer erstatte, huis och *Subbibliothecarius* heller skulle vilde boe anden stedtz, da schal saadant med *Bibliothecarii* villie och *consens* schee, ock *Bibliothecarius* selff gaarden, med *Rectoris* och *Professorum* villie at bortleye, leyen opberge, och ald Skat, tynge omkostning, sampt gaardens nødvendig *reparation* aff leyen at fradrage, och Resten til *Subbibliothecarium* aarlig at leffuere, och derfor giøre een gang om aaret paa *Consistorio* Regenskab.

IV. Ock som den Sal. Mand altid har befunden de hæderlige ock høylærde Mends *D. D. Professorum* kierlig och fortroelig venskab, och hand i betractning aff ald huldschab och god omgængelse, som hand med een huer aff *D. D. Professoribus* stedtze haffuer nydt, haffuer giort disse anseelige *Legata*, och ingen bedre *Patroner* kundet udvelge til at holde offuer samme *Legata* end de gode mend, saa formode vi, och tienstvilligen ombede *Magn: Academiæ Rectorem*, och samptlige *D. D. Professores*, at de som dend Sal. Mands velbefundene och voris høylærde gode Venner, ville lade sig disse *Legata* være angelegen, saa at de effter denne *fundatzis* ord, och rette meening, tilbørligen hantheffvis, och ingenlunde *bibliotheqvet*, gaarden, eller *Capitalerne*, forryckis, forekommis eller til anden brug henvendis, och at her udi saaledes aff dennem och deris effterkommere handles och forrettis, som de for dend aldvidende Gud ville ansuare, och for oss och alle vedkommende bekiendt være, oss forbeholden, om noget, som dog icke formodis, imod denne *fundatz* schulle schee, da vi samme *Capitaler* til anden Christelig Brug at

henvende. Till Witterlighed och ydermere stadfæstelse haffuer vi denne *fundatz* med voris egne hænder och Signeter bekrefftiget, och venligen ombedet voris høyærede kiere Svoger *D.* Peder *Scavenius* hans Kongl. Ma': *Gen' Procureur, Assessor* i den høyeste Ret och Skatkammer *Collegio*, som *Testamenti Curator*, med oss til vitterlighed at underschriffue och forseigle. *Actum* Kiøbenhaffn dend 20 *Julii A°* 1670.

Paa min hustrues Moder Anna Mule Sl. *D.* Lauridtz Jacobsens veigne
Christian II. Luja D. S. S.
(L. S.)

Mogens Mule Jørgenssøn Egen haand
(L. S.)

Paa min kiere Moders Mette Mules och *Magi* Jørgens Bertelsens Veigne
Baltzer Hanssen.
Eg. H. (L. S.)

Paa min k. Svoger Hr. Jacob Ludvigsøn i Hvorne, och min Egen veigne
Hans Naur
m. m.
(L. S.)

Jørgen Svendsøn Mule
m. m.
(L. S.)

Christen Jacobssøn
Eg. H.
(L. S.)

P, Scavenius.
(L. S.)

(Originalen paa Papir i Univ. Arkiv Nr. 69.)

H. F. Müllers Legat.

Selmers Aarb. f. 1842 S. 36 og 77, Scheels Koll. og Stip. S. 107.

Distriktslæge i Skjelskør Heinrich Frederik Müller oprettede d. 10. Marts 1828 et Testament, kgl. konf. d. 19. Aug. s. A., ved hvilket der tillagdes det kirurgiske Akademi 2000 Rdl., „hvis Renter efter Academiets nærmere Bestemmelse anvendes til en treaarig Understøttelse for 2 Studiosi chirurgiæ, hver med det Halve". Med Hensyn til dette Legat vedtog Akademiet i et Møde d. 16. Jan. 1830, at Renterne skulle udbetales Stipendiaterne ult. Juni og ult. Dec., hver Gang med det Halve, samt at Rettigheden til at nyde Legatet udløber med det halve Aar, i hvilket disse underkaste sig Examen. Ved det kirurgiske Akademis Indlemmelse i Universitetet ifølge Bekj. 21. Dec. 1841 gik Legatet over til dette. Af Legatet erlægges intet Administrationsgebyr.

Legatets Kapital udgjorde d. 1. Jan. 1889 .... 4 000 Rdl. Af Renten erholder hver Stipendiat aarlig 80 Kr.

Bilag. Nr. 1. Testament af 10. Marts 1828.

Da jeg Undertegnede, forhenværende Districtslæge Heinrich Frederik Müller, ingensinde har været givt, og ikke efterlader mig Livsarvinger, saa har jeg fundet passende herved at bestemme, hvorledes med samtlige mine Efterladenskaber skal forholdes ved min dødelige Afgang, og giør jeg desaarsag herved i Haab om Kongelig allernaadigst Confirmation, følgende Bestemmelser, som umiddelbart efter min Død skulle opfyldes:

Sorøe Academie indsættes som eneste universelle Arving, imod at der

af min Formue, efterat den under de nærmere Betingelser er bragt i det rene, oprettes et særskilt Legat under Academiets Bestyrelse, som udelukkende skal anvendes til Understøttelse for Embedsmænds Sønner, som studere ved Academiet, det være sig som Elever eller Academister, og ønsker jeg, at denne Understøttelse, saavidt mueligt udgiør 50 Rbdlr., siger Halvtredsindstyve Rigsbankdaler Sølv aarlig for hver især, som deri efter Directionens Bestemmelse blive deelagtige.

De ovenberørte nærmere Betingelser ere Følgende:

1. Enhver af de mig tilhørende Panteobligationer, som af Private ere udstædte, skal henstaae uopsagt i 15, siger femten Aar, fra min Dødsdag at regne, med mindre vedkommende Debitorer ikke til rette Tid skulle erlægge deres Renter, ikke til bestemt Tid erlægge deres Skatter og Afgivter, og ikke vedbørlig holde Panterne vedlige, da i saa Tilfælde Paagieldendes udstædte Obligation skal være opsigelig strax.
2. Det chirurgiske Academie i Kiøbenhavn erholder forlods udleverede Kongelige Obligationer lydende paa 2000 Rbdlr. siger To Tusende Rigsbankdaler Sølv, af hvilken Capital der stiftes et Legat, hvis Renter efter Academiets nærmere Bestemmelse, anvendes til en treaarig Understøttelse for 2 Studiosi chirurgiæ, hver med det Halve.
3. Skielskiør Byes Fattigvæsen skal have mine Jorder i Skielskiørs Byes Nymark, dog paa den Betingelse, at Bagerenken Madame Carlsen her i Byen skal, saalænge hun lever, aldeles ubehindret afbenytte disse Jorder, hvis Provenue hun uddeelt hæver.
4. De 4re, siger fire Tønder Land, som ligge tæt op til Skielskiør Kirke, skal tilhøre denne, dog saaledes, at benævnte Madame Carlsen ligeledes ubehindret afbenytter og nyder Provenuet af disse, saalænge hun lever; men herhos maa af Kirkeinspectionen anvises mig et passende Hvilested op til Kirkemuren, uden Betaling, hvilket bestandig for Kirkens Regning skal vedligeholdes.
5. De circa 6, siger sex Skiepper Land, som jeg eier tæt ved Siden af den saakaldte Klokkerager, skal tilfalde Chordegneembedet her i Byen, imod at det giøres Chordegnen til Pligt, stedse at holde mit Gravsted reent og i Orden.

....

Skielskiør den 10de Martii 1828.

Müller.

Gienpartens Overeensstemmelse med Cancelliets Registrant bevidnes herved.

Det Kongelige Danske Cancellie
den 17de Februar 1842.
Hiorthøy,
Justitsraad og Archivarius i det Danske Cancellie.

(Afskrift i Kvæsturens Arkiv.)

Nr. 2. **Vedtagelse** af 16. Jan. 1830.

I Akademiets Samling d. 16. Jan. 1830 blev det vedtaget, at dette Legat skulde opslaaes vakant for at tildeles 2 studiosi chirurgiæ, at Renterne for Aaret 1829, der efter Fradrag af de udbetalte 10 Rdl. 64 Sk. udgjøre 69 Rdl. 32 Sk. r. S., strax skulde udbetales til dem, der antoges til at nyde Legatet, og at for Fremtiden Renterne af Legatet skulde udbetales til Vedkommende ult. Juni og ult. Dec. hver Gang med det Halve; endelig blev det bestemt, at Rettigheden til at nyde Legatet udløber med det halve Aar, i hvilket Legatarius underkaster sig Examen.

(Eforiprot.)

O. F. Müllers Legat.

Badens Univ. Journal f. 1793 S. 19 og 94, Nyerups Efterr. S. 33—35, Engelstofts Annaler f. 1809 II. S 84, f. 1812 S. 209—10, Scheels Koll. og Stip. S. 40.

Ved reciprokt Testament af 18. Maj 1774, der d. 7. Jan. 1785 blev konfirmeret af Kongen, skjænkede Konferensraad Otto Friderich Müller og Hustru Anna Paludan 200 Rdl. „til et Kammer paa Regentzen". Ifølge det af Sidstnævnte i Skrivelse til det theologiske Fakultet af 27. Okt. 1785 ytrede Ønske og samme Fakultets Samtykke i Skrivelse af 2 Nov. s. A. udnævner Fakultetet Stipendiaterne; men dette er ved Kons. Skr. 4. Sept. 1852 gaaet over paa Stipendiebestyrelsen. De Studerende paa Regensen, som ere nærmest beslægtede med Testator eller hans Enke, komme særlig i Betragtning.

Legatets Kapital udgjorde d. 1. Jan. 1889........ 363 Kr. 31 Ø. Af Renten erholder en Regensalumnus aarlig 14 Kr. 08 Ø.

Bilag. Nr. 1. Afg^e *Conference*-Raad *Otto Frid. Müllers* Enke Frues *Promemoria* til det Theologiske Facultet.

Promemoria.

Udi et af min sal. Mand, afdøde *Conference*-Raad *Otto Frid. Müller* i levende Live med mig oprettet, og under 7de *Jan.* d. A allernaadigst *confirmeret reciproque* Testamente, findes iblandt andet følgende, *Communitetet* angaaende, Post:

„*Til et Kammer paa Regentzen giver jeg 200 Rdl.*"

Paa min til *Consistorium* herom indgivne *Communication* og hosføyede Anmodning: At det maatte overlades mig, saa længe jeg lever, at udnævne de *Alumnos* paa *Collegio Regio*, til hvilke Renterne af disse 200 Rdlr. skulde udbetales, samt efter min Død at transferere denne Rettighed til nogen anden af min Familie, haver jeg under 13de *Septbr* sidst erholdet til Svar:

„Det *Legatum* af 200 Rdlr. til *Regentzen* modtages af *Oeconomo Com*-„*munitatis* Hr. Etats-Raad *Holterman.* I Henseende til Rettigheden til „at udnævne sidstmeldte *Legati Stipendiarios* har *Consistorium* og det „Theologiske Facultet intet imod, at Frue *Conference*-Raadinden for-„beholder sig samme, naar *Stipendium* ikkun allene bortgives til Stu-„dentere, som allerede af det Theologiske Facultet ere indlagte paa „Regentzen."

Men da Hr. *Etats*-Raad *Holterman* ey haver villet modtage disse 200 Rdlr. efftersom ham ingen Indtægts Ordre desang^e var tillagt, og tillige haver underrettet mig om, at dette *Legat* egentlig var det Theologiske Facultet, som *Communitetets Directeurer*, vedkommende; Saa haver jeg ey skullet undlade, derom at underrette Deres Høyærværdigheder, udbedende, at Hr. *Etats*-Raad *Holterman* maatte tillægges Indtægts Ordre til disse 200 Rd^rs Modtagelse, og *Instruction*, til hvem Renterne i sin Tid af ham ere at udbetale.

Og da jeg naturligviis meget ønsker, at det paa en ordentlig og tydelig Maade maatte bestemmes, hvorledes med dette *Legat* i Fremtiden skal forholdes; saa giver jeg mig den Ære, paa følgende *Propositioner* tienstligst at udbede mig det Theologiske Facultets Tilstaaelse:

1) At jeg, saa længe jeg lever |: i Følge *Consistorii Declaration*, som formodentlig af det Theologiske Facultet dertil haver været *committeret* : maa være berettiget til at udnævne den eller de, paa *Regentzen* liggende Studentere, som have at nyde dette *Stipendium*, og at samme, ved at

forevise min skriftlige Udnævnelse, til de fastsatte *Terminer* kunde nyde og hæve Renten hos *Oeconomo Communitatis.*

2) At jeg effter min Død ved Testamente kunde *transferere* denne Rettighed til en anden

Eller hvis det Theologiske Facultet skulde synes, ey at kunde tilstaae denne sidste Post, efftersom det ey i min sal: Mands Testamente udtrykkelig er benævnt, da

3) at Rettigheden at udnævne dette *Legati Stipendiarios* effter min Død kunde blive hos det Theologiske Facultet, dog paa de Vilkaar,

a) at den Student paa *Regentzen*, der var mig eller min sal: Mand nærmest beslægtet, skulde være berettiget til allene og frem for alle andre at nyde dette *Stipendium*, saa længe han laae paa *Regentzen.*

b) At hvis ingen af vor Familie paa *Regentzen* skulde findes, da maatte Renten af Facultetet uddeles til den, som samme dertil fandt værdigst, dog kun paa et Aar ad Gangen, og saa længe til atter nogen af min sal: Mands eller min Familie paa *Regentzen* indkom, hvilken da forud for alle skulde være berettiget til at nyde dette *Stipendium*, saa snart det blev ledigt.

Paa hvilke *Propositioner* jeg tager mig den Frihed, saa betids at udbede mig det Theologiske Facultets skriftlige Svar, at Pengene endnu til denne 11te *Decbr:* Termin kunde blive udsatte.

Khavn. den 27de *Octbr*: 1785.

Det Theologiske Facultets Svar herpaa

Det Theologiske Facultet igientager med Fornøyelse den allerede af *Consistorio* givne Forsikkring, at der fra dets Side aldeles skal blive forbeholdet Frue Conferentz-Raadinde *Müller* for Hendes Livstid Rettighed til, iblant dem, som allerede ligge paa *Regentzen*, at bestemme den eller de, der skulde nyde Renterne af det af sal: Hr. Conferentz-Raaden stiftede *Legat.* Og da ikke allene Billighed, men ogsaa Nødvendighed synes at fordre, at denne Rettighed effter Enke-Fruens dødelige Afgang hiemfalder til det Theologiske Facultet, saa skal dette ikke undlade, ved bemte *Stipendii* Bortgivelse at tage de Studerende paa *Regentzen*, som ere nærmest beslægtede med sal: Hr. *Testator* eller Hans Enke-Frue fornemmelig i Betragtning.

Kiøbenhavn den 2den *Novbr:* 1785.

(Det Theologiske Fakultets Kopibog 1777—1830 pag. 183—85).

Nr. 2. **Kons. Skr.** af 4. Sept. 1852 til Eforus for Müllers Legat, hvorved fastsættes, at Legatet, — til hvilket hidtil havde været udnævnt af Konsistorium —, overensstemmende med Fundatsens Bud i Forbindelse med den senere Lovgivnings Regler om Kommunitetsbestyrelsen, for Fremtiden bliver at bortgive af Bestyrelseskomiteen for Kommunitetets Stipendievæsen.

(Univ. Arkiv.)

Nr. 3. **Univ. og Skole-Direkt. Skr.** af 14. April 1846 er aftrykt under Groths Legat.

Nannestads Gave
til Valkendorfs Kollegium.

Badens Univ. Journal f. 1793 S. 115—16, Engelstofts Annaler f. 1812 S. 18.

Ved Gavebrev af 9. Aug. 1760 har Biskop i Opslo F. Nannestad skjænket Valkendorfs Kollegium en Kapital af 432 Rdl. som et

Vederlag for, hvad han med Rente og Rentes Rente havde oppebaaret af bemeldte Kollegium i den Tid, han var Alumnus. Kapitalen blev strax sammensmeltet med Kollegiets Kapital.

Bilag. **Gavebrev.**

Det er en naturlig Billighed, at enhver bør med Taknemmelighed erkiende, og naar Gud giver Leilighed dertil, da at vederlægge hvad man af Beneficiis Academicis haver oppebaaret. Hvorfore jeg underskrevne, som i 5 Aar fra 1715 til 1720 var Alumnus Collegii Valkendorfiani; og i samme Tid imodtog bemeldte Collegii Stipendium, hvilket, naar det fradrages som til Fiskum etc. fragik ved hver Distribution, beløber med Opgield i alt til 180 Rdlr., samme Penge hermed skyldigst vil afbetale med sin Rente. Dog med den Betingning: 1) at fra de 40 Aar, siden 1720 til nærværende 1760, de 12 Aar fra 1720 til 1732, da jeg blev kaldet til Stiftsprovst i Aarhuus, i hvilke 12 Aar jeg tiente Universitetet af al den Formue, som Gud behagede at meddele, fragaae uden Rentes Beregning: 2) at af de øvrige 28 Aar fra 1732 til 1760 ikkun betales simpel Rente 5 af Hundrede, som er aarligen 9 Rdlr., og tilsammen 252 for de 28 Aar. Og saaledes det i 5 Aar oppebaarne

Stipendium	180 Rdlr.
med 28 Aars simpel Rente	252 —
udgiør tilsammen	432 Rdlr.

hvilke fire Hundrede og to og tredive Rigsdaler hermed taknemmeligen benævnte Collegio Valkendorfiano igiengieldes med tillagte hierteligste Velsignelses Ønske, at den troefaste Gud fremdeles vil bevare samme Collegium, som naadeligen blev sparet fra den store Ødelæggelse, som 1728 overgik de andre Academiets Collegia, saa at i Fremtiden indtil Verdens Undergang mange civium academicorum nyttige Studeringer der lykkeligen maatte befordres til Guds Ære og Fædrenelandets Beste; ligesom jeg sammesteds haver fundet god Hielp til min Forfremmelse, det jeg til Herrens store Navns Priis tilbørligen bekiender. Opslo Bispegaard den 9de August 1760.

F. Nannestad.

(Badens Univ. Journal f. 1793 S. 116.)

Neves Legat.

Selmers Aarb. f. 1845 S. 41.

G j e r t r u d M a r i e N e v e, født G u d m a n d s e n, Enke efter Klokker ved Frue Kirke i Kjøbenhavn F. C. N e v e, har ved Testament af 28. Juni 1843, konf. 18. Jan. 1844, stiftet et Legat paa 300 Rdl., hvis Renter ere bestemte til at afholde Udgifterne ved Vedligeholdelsen af Begges Gravsted paa Frue Assistenskirkegaard i 100 Aar fra hendes Dødsdag d. 22. Decbr. 1843 at regne. Efter Udløbet af dette Tidsrum tilfalder Kapitalen Universitetet. Testamentet indeholder ingen Bestemmelse om, hvorledes Renterne da skulle anvendes.

Kapitalen udgjorde d. 1. Jan. 1889 .... 1 650 Kr.

Bilag. **Extrakt-Afskrift** af Enkemadame Gjertrud Marie Neves under 28. Juni 1843 oprettede og d. 18. Jan. 1844 konfirmerede Testament.

Foruden at det er en Selvfølge, at min Begravelse skal besørges hæderlig, ligesom min sal. Mands, saa skal og til os Begge kjøbes et Gravsted paa 100 Aar fra min Dødsdag at regne, hvorpaa skal lægges en Liigsteen,

der skal indtage Gravstedets hele Rum og derpaa anbringes et Monument med passende Inscription. Til dette Gravsteds Vedligeholdelse i de nævnte 100 Aar skjænker jeg til Kjøbenhavns Universitet Kongelige Obligationer for paalydende Beløb af 300 Rbd. Sølv, siger Tre Hundrede Rbd. Sølv, og skal Renterne af de 200 Rbl. af disse anvendes til Gravens Vedligeholdelse og Renten af det 3die Hundrede Rbl. udbetales til Graveren ved Assistentskirkegaarden for at have Tilsyn med og paasee Vedligeholdelsen; men efter Forløbet af fornævnte 100 Aar tilfalder disse 300 Rbl. i Kongelige Obligationer Universitetet tillige med Gravstedet og hvad derpaa findes.

(Extrakt-Afskrift i Univ. Arkiv.)

Nolds Legat.

Hofmans Fund. I. S. 206, Jansons Beskr. S. 26, Badens Univ. Journal f. 1793 S. 19, Nyerups Efterr. S. 45 Anm. og S. 46—47, Engelstofts Annaler f. 1812 S. 211, Scheels Koll. og Stip. S. 40—41.

Ved Gavebrev af 1 Aug. 1683 stiftede Professor theologiæ Christian Nold og Hustru Maria Elligers et Legat paa 600 Rdl., hvis Renter skulle anvendes til Brænde for fattige Regensalumner, „saafremt de ellers frygter Gud, og lefuer skichelig“. Efterat der senere af Kommunitetet var blevet tillagt ethvert Kammer paa Regensen et vist Kvantum Brænde, bleve Renterne inddragne i Massen af Kommunitetets Midler. I Aaret 1838 androg da det theologiske Fakultet paa, at Renterne af Legatet maatte uddeles til enkelte Regensalumner som et særskilt Legat, hvorefter det ved Univ. og Skoledir.-Skr. 9 Marts 1839 blev bestemt, at bemeldte Legat herefter anvendes saaledes, at „Renten uddeles ved de tvende aarlige Terminer til tvende flittige Regensalumner i lige Dele“.

Kapitalen udgjorde d. 1 Jan. 1889 .... 1157 Kr. 93 Ø.
Af Renten uddeles aarlig 22 Kr. 44 Ø. til hver af 2 Regensalumner.

Nr. 1. Sal. *Doct. Christiani Noldij S. S. Theol. Prof. Prim. Legatum* paa 600 Rdlr. *Capital*, til brendeveed udi *Regentzen.*

I den Hellig Trefoldigheds Nafn!

Efftersom en huer er skyldig at betænche de fattige af den deel og Velsignelse, som Gud en huer forlænet hafuer, dog Gud til ære; og er det samme min Christenpligt; Schiencker Jeg med min Hustruis *Mariæ Elligers* samtycke, fra mig og voris Arffvinger Sex Hundrede Rixdaler *Courant* mynt til fattige *Studentere*, som udi *Regentzen* sig opholder, saaledis: at bemelte *Capitals* Rente aarlig = 36 Rdlr. schal gifuis, først til de fattige, saafremt de ellers frygter Gud, og lefuer skichelig, huer aff dem en faffn god brende, naar det for Vinteren best kiøbis kand, dog i det seeniste for Mickelsdag, og 2 fafne til huer *Studenters* Kammers, som to lefuer tilsammen. Og ligesom Jeg u-endelig ombeder *Superintendenten* og samtlig mine kiære *Collegas* udi min *Facultate Theologica*, at de effter min Død bemelte 600 Rdlr. ville antage, affordre og paa visse Stæder nedsætte, saa at dette maae komme till *effect* og fuldbiurd: Saa formoder Jeg ogsaa at den *Theologus*, som sit aar er *Inspector*, dette saaret [sic!] og christelig uddeeler og forestaar, som hand og de samtlig vill svare for Gud, og iche gifue aarsag til ved nogen missbrug imod *Fundatzen*, at mine eller min Husstruis Arfvinger, samme *Capital* med all Rente, som iche

effter *Fundatzen* er forbrugt, ved lov og domb igien at schulle tage til sig, og til anden hellig brug i andre maader at anvende: Effter det schrifftlig løffte og *Revers*, som mine Højærede kiære *Collegæ* derpaa venlig gifuet, hafuer vi dette med egne hænder underschrefuen og vore Zigneter hosstrycht. *Actum* Kiøbenhaffn d. 1. *Augusti A°* 1683.

Christian Nold
(L. S.)

Maria Elligers
Doctor Christian Noldius
(L. S.)

Till Vitterlighed
Oluff Borck
(L. S.)

Till Vitterlighed
Lauritz Hansen
Hylling.
(L. S.)

(Det Theologiske Fakultets Kopibog Vol 1. pag 17.)

Nr. 2. **Univ. og Skole-Direkt. Skr.** af 9 Marts 1839 til det theologiske Fakultet om Anvendelsen af Renten af Nolds Legat*).

Efterat der i senere Tider var blevet tillagt ethvert Kammer paa Regensen et vist Kvantum Brænde, bleve Renterne af ovennævnte Legat i en Række af Aar inddragne i Massen af Kommunitetets Midler. Men under 31 Dec 1838 androg det theologiske Fakultet for Universitets-Direktionen paa, at de herefter maatte blive uddelte til enkelte Regensalumner som et særskilt Stipendinm udenfor det, der ydes dem alle fra Kommunitetet, og efter et herom nærmere fremsat Forslag bevilgede Direktionen,

at bemeldte Legat herefter anvendes saaledes, at Renten uddeles ved de tvende aarlige Terminer til tvende flittige Regensalumner i lige Dele.

(Eforiprot.)

Nr. 3. **Univ. og Skole-Direkt. Skr.** af 14 Apr. 1846 er aftrykt under Groths Legat.

R. Nyerups Gravsteds Kapital.

Univ. Aarb. f. 1882—83 S 327.

Selskabet for Historie, Literatur og Kunst erhvervede i Aaret 1882 et Begravelsesbrev paa afdøde Professor Rasmus Nyerups Gravsted paa Assistenskirkegaarden, paa hvilket Gravsted de ved private Sammenskud satte en Mindesten. Ved at tilstille Konsistorium dette Begravelsesbrev, der efter indhentet Samtykke blev udstedt til Kjøbenhavns Universitet og som gjælder indtil d. 31 Dec. 1980, har Selskabet derhos indbetalt til Universitetet en Kapital af 300 Kr., hvis Renter skulle anvendes til at „vedligeholde Graven og det paa den opstillede Mindesmærke“.

Legatkapitalen udgjorde d. 1 Jan. 1889 .... 300 Kr.

Bilag. Nr. 1. **Skrivelse** af 28 Oktbr. 1882 fra Bestyrelsen i Selskabet for Historie, Literatur og Kunst til Konsistorium.

Efter derom forudgaaet Brevvexling har Bestyrelsen i Selskabet for Historie, Literatur og Kunst herved den Ære at fremsende til Kjøbenhavns

*) Selmers Aarb. f. 1839 S. 102—3.

Universitet det af Bestyrelsen for Begravelsesvæsenet i Kjøbenhavn udfærdigede Begravelsesbrev, dateret 25 September 1882, paa Familiegravstedet Afdeling Litr. E. Nr. 160, gammel Betegnelse Frue Sogn Litr. A. Nr. 40, paa Assistents Kirkegaard, hvor Professor Rasmus Nyerup ligger begravet, hvilket Gravsted er overladt Kjøbenhavns Universitet paa 98 Aar indtil 31 December 1980. Ligeledes har Bestyrelsen den Ære hermed at fremsende en Sum af 300 Kroner, hvis Renter skulle anvendes til at vedligeholde Graven og det paa den opstillede Mindesmærke over R. Nyerup, af hvilket en Beskrivelse findes trykt i hoslagte Exemplar af Dagbladet for 8 September 1882 Nr. 208.

I Begravelsesbrevet er Gravstedet angivet som: stort 2 Alen bredt, 4 Alen langt. Hertil skal Bestyrelsen tillade sig at føje følgende Udtalelse fra Bestyrelsen for Begravelsesvæsenet til ovennævnte Selskab i Brev af 31 Mai d. A. „Det skal endnu tilføjes, at der for Tiden kun kan anvises til Gravstedet 2×4 Alen, og at dette Stykke ikke for Tiden vil kunne indhegnes, da der maa forblive Adgang derover til det bagved liggende Gravsted, som først i Aaret 1895 hjemfalder til Kirkegaarden.

I Bestyrelsen i Selskabet for Historie, Literatur og Kunst.

Kjøbenhavn den 28 October 1882.

Chr. Bruun, p. t. Formand. Emil Elberling, p. t. Secretær.

(Univ. Arkiv.)

Nr. 2. **Kons. Skr.** af 9 Juni 1882 til Bestyrelsen for Selskabet for Historie, Literatur og Kunst, hvorved meddeles, at Konsistorium samtykker i, at Kjøbenhavns Universitet nævnes som Ejer i det Skjøde, som vil blive udstedt paa Rasmus Nyerups Gravsted og at samme er beredt til fra den Tid, da en Legatkapital af 300 Kr. kontant til Gravstedets Vedligeholdelse er indbetalt i Universitetskvæsturen, at drage Omsorg for den fremtidige Vedligeholdelse af bemeldte Gravsted.

(Univ. Arkiv.)

Obelitz's Legat.

Engelstofts Annaler f. 1809 I. S. 40—41 og S. 232—233, Scheels Koll og Stip. S. 47—48

Konferensraad og Professor Balthazar Gebhard von Obelitz skjænkede ved Gavebrev af 13 Febr. 1797 Valkendorfs Kollegium en Sum af 200 Rdl., hvis Renter skulle anvendes til Fordel for „den ældste eller næstældste Alumnus“ paa bemeldte Kollegium. Dette er ved Univ. og Skoledir. Skr. 9 Juni 1809 nærmere bestemt derhen, at Renten tillæges den ældste Alumnus. Gavebrevet kjendes ikke.

Kapitalen udgjorde d. 1 Jan. 1889.............. 197 Kr. 97 Ø. af hvis Renter der aarlig uddeles 7 Kr. 66 Ø.

Nr. 1. **Skrivelse** fra den kgl. Lands Overrets samt Hof og Stadsrets Skifte-Commission af 14 Dec. 1808 til Konsistorium om Obelitz' Legat. *Bilag*

Ved et af afgangne Conferens Raad og Professor Balthazar Gebhard von Obelitz under 13 Febr. 1797 oprettet Gavebrev har han legeret til Walkendorfs Collegium 200 Rdl., hvoraf Renten i Overeensstemmelse med Gavebrevet skal anvendes til Fordeel for den ældste eller næstældste Alumnus paa bemeldte Collegium. Disse 200 Rdl. kunne nu, da Skiftet efter afdøde Conf. v. Obelitz er sluttet med vedbørlig Qvittering, blive udbetalte. Hvilket vi herved give

os den Ære for d'Hrr. Rector og Professores ved Kiøbenhavns Universitet tjenstligst at melde.

(Univ. Arkiv.)

Nr. 2. **Univ. og Skole-Direkt. Skr.** af 9 Juni 1809 til Konsistorium om at Renten af Obelitz's Legat tilfalder den ældste Alumnus paa Valkendorfs Kollegium*).

Renten af Obelitz's Legat til Valkendorfs Kollegium var ved Univ. og Skoledir. Skr. 2 Febr. 1809**) tillagt Kollegiets næstældste Alumnus. Men da ved Etatsraad Riisbrighs senere Donation til dette Kollegium Renten af 600 Rdl. var henlagt til de to næstældste Alumner, opstod den Betænkelighed, at den næstældste Alumnus ved at deltage i begge Legaters Renter fik et Stipendium, der, paa 3½ Rdl. nær, var lige saa stort som den ældstes eller Inspektors, hvoraf vilde følge, at da der baade er Ansvar og Ulejlighed forbundet med Inspektoratet, kunde det befrygtes, at den næstældste Alumnus for Eftertiden med Ulyst vilde paatage sig dettes Byrde. Direktionen bifaldt derfor efter Konsistoriums Forslag,

at Renten af det Obelitz'ske Legat til Valkendorfs Kollegium nu efter den til denne Stiftelse senere skete Riisbrighske Donation kommer den ældste Alumnus paa dette Kollegium tilgode.

(Univ. Arkiv.)

Frøken Petersens Legat.

(Frøken Cathrine Sophie Cecilie Petersens Legat.)

Univ. Aarb. f. 1876—77 S. 108—109.

Afdøde Bogholder Ludvig Wilhelm Petersen fastsatte ved Testament af 4 Maj 1874, at der til Minde om hans afdøde Datter og for at opfylde hendes Ønske skulde oprettes et Legat paa 2000 Rdl., under Navn af „Frøken Cathrine Sophie Cecilie Petersens Legat", hvis Rente i 5 Aar skulde tilfalde den første danske Kvinde, som helligede sin Virksomhed til Studiet af Lægevidenskaben for at uddanne sig til kvindelig Læge, medens Legatet iøvrigt skulde uddeles paa et Aar ad Gangen, dog saaledes, at det kunde nydes i flere. Efter den af Konsistorium udfærdigede Fundats af 30 Aug. 1876, konf. 15 Sept. s. A., er Legatets Bestemmelse at yde Understøttelse til „danske Kvinder, som hellige deres Virksomhed til Studiet af Lægevidenskaben for at uddanne sig til kvindelige Læger, og hvis ingen saadanne findes, da til danske Kvinder, som ellers uddanne sig i videnskabelig Retning". Legatet bortgives af Konsistorium for et Aar, men kan paany gives til den Samme.

Legatkapitalen udgjorde d. 1 Jan. 1889 .... 4151 Kr. 81 Ø. Af Renten uddeles aarlig 199 Kr. 64 Ø.

Bilag. **Fundats** af 30 Aug. 1876, konf. 15 Sept. s. A.

Vi Rektor og Professorer ved Kjøbenhavns Universitet gjøre vitterligt: Afdøde Bogholder Ludvig Wilhelm Petersen har ved Testamente af 4 Maj 1874 § 2 truffet følgende Bestemmelse: „Til Minde om min kjære, nys afdøde Datter og for at opfylde hendes Ønske oprettes et Legat paa 2000 Rdl.,

*) Se Engelstofts Annaler 1809 S. 232--33.
**) Ib. S. 41.

hvilke To Tusinde Rigsdaler funderes med en 5 % Rente bærende Obligation med Pant i fast Ejendom. Legatet benævnes „Frøken Cathrine Sophie Cecilie Petersens Legat"; dets Rente tilfalder i 5 Aar den første danske Kvinde, som helliger sin Virksomhed til Studiet af Lægevidenskaben for at uddanne sig til kvindelig Læge. Er der flere, som kunde gjøre det tvivlsomt, hvem der var den første, skal den værdigste og mest trængende have Fortrin. I øvrigt uddeles Legatet paa et Aar ad Gangen, men kan nydes i flere. Fastsættelsen af de nærmere Regler for Legatets Anvendelse og Bortgivelse, dets Opbevaring og Administration ønsker jeg, at Kjøbenhavns Universitet vil paatage sig, idet jeg endnu kun bemærker, at saafremt Legatrenten i noget Aar skulde henligge ubenyttet, fordi ingen Kvinde uddannede sig til Læge, eller søgte det, kan Legatet bortgives til danske Kvinder, som ellers uddanne sig i videnskabelig Retning". Efter at Konsistorium paa Forespørgsel af executor testamenti havde erklæret sig villig til at overtage Bestyrelsen af dette Legat, er en Panteobligation paa 2000 Rdl. (4000 Kr.) med Prioritet i Matr. Nr 49 i Kjøbmager Kvarter her i Staden, hvilken Obligation af den afdøde er bestemt til at udlægges til det nævnte Legat, overgivet til Universitetets Kvæstor. I Overensstemmelse med Bestemmelserne i Testamentet har Konsistorium derefter forfattet følgende Fundats:

1. Frøken Cathrine Sophie Cecilie Petersens Legat, hvis Kapital udgjør 4000 Kr., for Tiden anbragte i en 5 % Rente bærende Obligation med Pant i fast Ejendom, bestyres som en for sig bestaaende, selvstændig Formue, men for øvrigt paa samme Maade, som Kjøbenhavns Universitets øvrige Legatmidler. Konsistorium bortgiver Understøttelserne af Legatet og vælger dets Eforus.
2. Legatets Bestemmelse er at yde Understøttelse til danske Kvinder, som hellige deres Virksomhed til Studiet af Lægevidenskaben for at uddanne sig til kvindelige Læger, og hvis ingen saadanne findes, da til danske Kvinder, som ellers uddanne sig i videnskabelig Retning.
3. Den Kvinde, som overensstemmende med foranstaaende Bestemmelse udnævnes til at nyde Understøttelse af Legatet, erholder Renten af Legatkapitalen i et Aar, men kan paa ny udnævnes til at nyde Legatet. Den første danske Kvinde, som studerer Lægevidenskaben ved Kjøbenhavns Universitet, eller, hvis der er flere, som i denne Henseende staa lige, da den værdigste og mest trængende blandt dem, nyder Understøttelsen i 5 Aar. Understøttelsen af Legatet udbetales halvaarsvis. De halvaarlige Beløb, som ikke maatte være uddelte, lægges til Kapitalen.
4. Tillæg til og Forandringer i denne Fundats kunne af Konsistorium kun vedtages med Forbehold af Regeringens Stadfæstelse.

(Kvæsturens Arkiv.)

Professorernes Enkekasse.

Badens Univ. Journal f. 1798 S. 55—59, Algreen-Ussings Lovsaml. f. 1852 S. 394—401, Lindes Medd. f. 1849—56 S. 238—242.

En særlig Enkekasse for de fast ansatte Professorer er stiftet ved kgl. konf. Fundats af 5 Juni 1767, der har modtaget Forandringer og Tillæg under 21 Januar 1852. Enkekassen er en privat Indretning. De Tvivlsmaal og Spørgsmaal, der maatte opstaae, afgjøres derfor af Interessenterne selv, under sædvanligt Ansvar. For denne Enkekasse gjælde i Henhold til de nævnte Bestemmelser følgende nærmere Regler:

a. Adgangen til som Interessent at deltage i Professorernes Enkekasse tilkommer alle fast ansatte Universitetslærere. Dog kan Ingen optages som Interessent, efter at han har fyldt sit 60de Aar.

De i normeret Professorplads ansatte Lærere ere, forsaavidt de ikke derfra ere udelukkede ved sidstnævnte Bestemmelse, forpligtede til at indtræde som Interessenter.

Vægrer Nogen, til Indtrædelse i Enkekassen berettiget men ikke forpligtet, sig herved, kan han ikke siden optages som Interessent, medmindre han ansættes i en normeret Professorplads, i hvilket Tilfælde ovenstaaende Bestemmelse paa ham vil blive at anvende.

En Interessent, der afgaaer fra Universitetet, er berettiget til at forblive i Kassen paa de almindelige Vilkaar.

b. Kontingentet er for gifte Interessenter for Tiden 50 Kr., for ugifte det Halve. Det kan af en Generalforsamling af Interessenter forhøjes eller nedsættes, dog med Bevarelse af det angivne Forhold. Udebliver en Interessent med Kontingentet over et fuldt Aar efter, at det er forfaldet, udelukkes han og hans Enke fra Kassen. De aarlige Bidrag til Kassen for de Interessenters Vedkommende, der ere Medlemmer af Konsistorium, indeholdes i den hver især tilkommende Andel af Distributsen; for de øvrige Interessenters Vedkommende, forsaavidt de ere ansatte ved Universitetet, indeholdes de i deres Gager. Dersom Nogen ønsker at vedblive som Interessent efterat være afgaaet med Pension fra Universitetet, bliver Bidraget at indeholde i denne (jfr. iøvrigt foran litr. a).

Foruden det ommeldte aarlige Kontingent, betale de Gifte strax ved Indtrædelsen til en Fond hver to hundrede Kroner engang for alle. Samme Indskud paahviler en ugift Interessent, naar han gifter sig. Dog er han berettiget til i sit Indskud at erholde godtgjort, hvad han som Ungkarl eller Enkemand har betalt til Kassen. Hvad de Ugifte kontribuere, samles til Kapitalens Fremvæxt, for deraf med Tiden at forbedre Pensionerne.

c. Naar en Interessent indgaaer Ægteskab paa Dødslejet, da kan hans efterladte Hustru ikke være berettiget til Pension, om hun endog maatte være blevet indtegnet. En Enke, der gifter sig igjen, mister vel sin Pension fra Professorernes Enkekasse, men erholder den paany, dersom hun atter bliver Enke.

d. Pensionens Størrelse retter sig efter Kassens økonomiske Forhold, dog at den ej overstiger 600 Kr.; den er for Tiden 350 Kr. Naar en Interessents Hustru er fulde 20 Aar yngre end Manden, erholder hun kun halv Pension imod andre Enker. Pensionen udredes af Renten af det Indskud, der samles til Kassens Fond, af de Kassen tillagte Legater samt af det aarlige Kontingent af hver gift Professor. Skulde det Tilfælde indtræde, at Kassens ordinære Indtægter af Renter, Indskud og aarlige Bidrag befindes utilstrække-

lige til at afholde Enkernes Pensioner med det hidtil opnaaede Beløb, bliver det af Interessenterne at tage under Overvejelse, hvilke Forholdsregler der hensigtsmæssigst kunne træffes, og navnlig, om enten en Nedsættelse af Pensionerne eller en Forhøjelse af de aarlige Bidrag eller af Indskuddene, eller Anvendelse af Kassens Kapitaler, eller flere af disse Midler paa engang maatte være at benytte. Hvad Flertallet beslutter i et Møde, hvortil samtlige Interessenter ere varslede, er da bindende saavel for de enkelte Interessenter som for de pensionsberettigede Enker. Dog kan det Pensionsbeløb af 300 Kr., som i 1851 svaredes, ikke nedsættes enten for de daværende Enker eller for de daværende Interessenters Enker.

e. Enkernes Pension udbetales i 2de Terminer, nemlig Halvdelen til 11te Juni og Halvdelen til 11te December, at regne efter Mandens Dødsdag.

f. Enkepensionerne maa aldrig besværes med nogen Arrest, Dom eller Exekution, men skulle stedse blive urørte til Enkernes Underholdning.

g. Skulde Nogen af kristelig Gavmildhed ville til denne Stiftelse give nogen Dotation, da skulle Renterne deraf ogsaa komme alle Enkerne tilgode og lige Deling, medmindre Giveren selv skulde have fastsat, at kun de fattigste blandt dem skulde have Del i den.

h. Enkekassens Midler frugtbargjøres i Universitetskvæsturen ved at udsættes paa Rente, fornemlig mod Pant i faste Ejendomme. Konsistorium tager Beslutning herom. Iøvrigt styres Enkekassen af en dertil af Konsistorium valgt Eforus. Den højeste Myndighed tilkommer Generalforsamlingen af Enkekassens Interessenter, der sammenkaldes af Konsistorium, saaofte dette finder det nødvendigt. Beslutningerne fattes med simpel Stemmeflerhed. Naar Kassens økonomiske Forhold have forbedret sig saa meget, at den til sine Enker kan udrede den højeste Pension og endda af de dertil bestemte Midler beholde noget Anseligt tilovers, tager Generalforsamlingen Bestemmelse om en mulig Nedsættelse af Kontingentet.

Den ved Professorernes Enkekasse sikrede Indtægt for Enken berettiger i Henhold til Lovens almindelige Regel til at undlade Sikring af en som tilsvarende anset Overlevelsesrente i Livsforsikrings- og Forsørgelsesanstalten af 1871.

Enkekassens Formue udgjorde d. 1 Jan. 1889...... 130 500 Kr.
Den fulde aarlige Pension udgjør for Tiden 350 Kr.

Bilag. Nr. 1. Fundats for Professorernes Enkekasse.

1. *Vi Christian den Syvende*, af Guds Naade, Konge til Danmark og Norge, de Venders og Gothers, Hertug udj Slesvig, Holsten, Stormarn og Dytmersken, Greve udj Oldenborg og Delmenhorst,

Gjøre Alle vitterligt, At eftersom Os Elskelige *Rector* og *Professores* ved *Universitetet* i Vores Kongelige *Residentz* Stad Kiøbenhavn for Os aller-underdanigst haver andraget, at, paa det *Professorum* Enker ved bemelte Vores *Universitæt*, kunde herefter vorde betænkte med nogen bedre *Pension* til nødvendigst Underholdning, end de hidindtil have nydt efter ældgamle *Statuta*, hvorefter De neppe have havt 30 Rdr. aarlig, have De til den ende frievillig indgaaet og underskreven efterfølgende *Convention* og Foreening, hvorpaa De hos Os allerunderdanigst have anholdet om Vores allernaadigste *Confirmation*, hvilken forbemelte *Convention* og Foreening, Ord til Andet, saaledes lyder:

Da fast alle Enke *Casser* hidindtil synes ey at kunne staae ved Magt, og den fra Ældgammel Tiid ved *Universitetet* fastsatte *Pension* for *Professorers* Enker, er saa ringe at den siælden gaaer over 30 Rdr. aarlig, hvilke i nærværends Tider ey kunde ansees for nogen synderlig Hielp; Men Vi dog giærne vilde see vore Enker bedre *soulagerede*, saa have Vi nu levende *Professores Consistoriales* indgaaet imellem Os følgende Foreening, og nu herved allerunderdanigst ansøge om Deres Kongelige Mayestæts allernaadigste *Confirmation* derpaa, nemlig:

1. Vi oprette en Enke *Casse* for *Professorers* Enker, ved Kiøbenhavns *Universitet* alleene, og for ingen Andre, og det saaledes at bemelte Enker tillige u-behindret stedse beholde den *Pension* ved *Universitetet* som *Professorum* Enker fra Ældgamle Tiider efter *Statuta* er tillagt, og som de Alletiider nydt have.

2. Til denne Enke *Casse* betale Vi nu levende gifte *Professores consistoriales* til næst kommende 11te *Junii* 1767 og siden Aarlig hver 11te *Junij* Fem og Tyve Rixdaler *Courant*.

3. Vi nu levende ugifte *Professores consistoriales*, saa mange som have underskrevet denne Foreening, vilde i samme Maade til dette gudelige Værks Befordring, frievillig betale Enhver Aarlig halvt imod de gifte.

4. Disse Penge haver nu værende *Qvæstor Universitatis* været saa god at love at vilde af Enhvers *Distributs* til 11te *Junij* nest kommende, og siden fremdeeles hver 11te *Junii* indholde, samt over *Cassens* Indtægt og Udgift i Tiiden at føre Regnskab, som med de andre *Universitetets* Regnskaber under een *à parte Rubriqve* følger, da det formodes, at andre *Qvæstores* efter Ham beviise denne velmeente Stiftelse samme Godhed.

5. Foruden det Nr. 2 ommelte aarlige *Contingent*, betale Vi Gifte strax ved *Cassens* Begyndelse til en *Fond*, hver Eet Hundrede Rixdaler, een gang for alle, og disse Penge leveres til *Qvæstorem* nestkommende 11te *Junii*, eller hos Ham af Vores *Distributz* indeholdes, hvilket Vi helst ogsaa ville bede om.

6. Alle *Cassens* Penge, saalænge ingen Enker ere, eller saa mange som fra Enkernes *Pensioner* blive tilovers, skulde paa Rente udsettes, og giøres frugtbringende det allersnareste muligt er, var det end i smaae *Summer* iblant andre *Universitetets Capitaler*.

7. Skulde iblandt Os Underskrevne nogen, som nu er u-gift, siden gifte sig, da betaler Hand fra den Tiid af Fem og Tyve Rixdaler aarlig, samt tillige det i Nr. 5 ommelte Indskud Eet Hundrede Rixdaler, men maatte ham dog i Indskuddet gotgiøres, hvad Hand tilforn som u-gift, havde til *Cassen* betalt.

8. Det som egentlig bestemmes til Enkernes *Pension* er Renten af det Indskud, der samles til *Cassens Fond* (Nr. 5, 7) samt dernæst det aarlige *Contingent* 25 Rdr. af hver Gift *Professor*, men hvad De u-gifte *Contribuerer*, det skal samles til *Capitalens* Fremvæxt, for deraf med Tiiden at forbedre *Pensionerne*.

9. Desaarsage tør Vi til Begyndelse ey love meget høy *Pension*, Ja ey høyere, end Eet Hundrede Rixdaler, naar *Cassen* har samlet et *Fond* af 2000 Rd^{r}; Ja dersom saa skeede, at der strax i de første Aaringer bleve fleere Enker, end at hver af dem kunde nyde fulde Eet Hundrede Rixdaler af de i Nr. 8 til *Pensioner* bestemte Penge, saa skulde disse deeles liige imellem Dem og de dermed nøyes.

10. Derimod om Gud lader de gifte iblant Os endnu i Eendeel Aar leve, og *Cassens* Kræfter derved tiltage, saa skulde Enkerne ey alleene Aarlig faae bemelte *Pension*, men den skal end og Tiid efter Anden for samtlige Enker forbedres, alt saaledes og saa længe, som *Cassens* Tilstand det vil taale.

11. Hvorsnart denne Forbedring kand begynde, og hvorhøyt den med Tiiden kand stiige, det er en Sag, som beroer paa Guds Forsyn og paa indfaldende Omstændigheder; Men aldrig maae nogen Enkes *Pension* stige over Tree Hundrede Rixdaler.

12. Skulde ellers nogen af Christelig Gavmilhed, ville til denne Stiftelse give nogen *Donation*, da skulde Renterne deraf ogsaa komme Alle Enkerne til gode i liige Deeling, med mindre Giveren selv skulde have fastsadt, at ikkun de Fattigste iblant dem skulle have Deel i den.

13. Naar *Cassen* er kommen i den Stand, at den til sine Enker kand udreede sidstnævnte Høyeste *Pension*, og endda af de dertil bestemte Penge, beholde noget anseeligt tilovers, da maa de da værende *Consistoriales* nærmere betænke, og *per unanimia* eller *plura* bestemme, hvorledes forholdes skal, og kand paa den beqvemmeste Maade saaledes, at *Cassen* ey alleene kand holdes i saadan Stand, at den kand ventes at blive vedvarig, men ogsaa at de i Nr. 2 fastsatte Udgifter kunde formindskes.

14. I hvorliden eller stor Enke *Pensionerne* af denne *Casse* maatte blive, da maae de aldrig besværes med nogen *Arrest*, Dom eller *Execution*, men skulde stedse blive u-rørte til Enkernes Underholdning; Dog maae Enkerne Selv i behøvende Tilfælde *adsignere* paa deres *Pension*, men den bliver ey betalt før *Terminen*, og om Enken døer forinden, da betales ey meere, end til Hendes Død forfalden var.

15. Enkernes *Pension* udbetales i 2 *Terminer*, nemlig: halv deelen til 11te *Junii* og halv deelen til 11te *Decembris* at regne fra Aarsdagen efter Mandens Død, saameget, som det da i første *Termin* efter *Proportion* kand blive.

16. Hvad hidindtil sagt er om Enkernes *Pension*, det er at forstaae om saadanne Enker, som i det høyeste ikke ere over 25 Aar yngere, end Deres afdøde Mænd vare, men saasnart der befindes større Forskiæl i Deres Alder, var det ikkun et eeneste Aar, da nyde slige Enker ikkun halv *Pension* imod de andre: For Resten forstaaer det sig Selv at saasnart en *Professors* Enke gifter sig igien, da ophører Hendes *Pension*, og saafremt Hendes anden Mand ikke ligeledes er *Professor*, da udgaaer hun aldeles af *Cassen*.

17. Vilde nu værende eller tilkommende gifte *Professores Designati* indtræde i denne *Casse*, da er det Dem, men ingen andre tilladt paa samme Vilkaar, som Nr. 2 og 5 om de gifte *Consistorialibus* sagt er, alleeneste med den Forskiæl, at, som de ingen *Distributs* nyde hos *Qvæstorem*, saa bør de Selv hver 11te *Junii* indkomme med Deres *Contingent*, og hvis det udebliver over et fuldt Aar derefter, da udelukkes de og Deres Enker fra *Cassen*.

18. Gaar nogen, som var *Interessent* i denne *Casse*, fra *Universitetet*, da skal hans Enke ligefuldt nyde *Pension* af *Cassen*, som *Professor* Enke, saafremt Hand efter sin Bortgang fra *Universitetet* haver *Continueret* hver 11te *Junii* at betale sit aarlige *Contingent* til *Cassen*; Men haver Hand forsømt det over et fuldt Aar, da er Hand og Hans Enke fra *Cassen* udelukt.

19. Skulde nogen *Professor* blive Enkemand, og gifte sig igien, da skal Hand foruden sit aarlige *Contingent* 25 Rixdaler betale for sin anden Koene til Indskud til *Cassens Fond* 50 Rd^{r}, og dog bliver med Hende forholdet, efter Nr. 16, om Hun imod Ham at regne, er yngere, end der sagt er.

20. Skulde i andre Maader Tiidernes Omstændigheder udkræve nogen Forandring og Forbedring i denne *Fundation* til *Cassens* større Gavn og Var-

agtighed, da maae *Interessenterne per unanimia* eller *plurima* derom giøre nermere Anordning.

Kiøbenhavn den 20de Maii Anno 1767.

J. A. Cramer.	P. Kofod Ancher.	P. R. Goiske.
C. G. Kratzenstein.	J. F. Ramus.	J. C. Kall.
C. Horrebow.	M. Hübner.	C. F. Wadskier.
H. Stampe.	C. Lodberg Friis.	B. Møllmann.
	B. G. v. Obelitz.	

Da ville Vi forestaaende *Convention* og Foreening, som en *Fundation* til en bestandig *Pensions Cassa* for *Professorum* Enker ved *Universitetet* udj bemelte Vores Kongelige *Residentz* Stad Kiøbenhavn, udj alle dens Ord, *Clausuler* og *Puncter*, saasom samme heroven indført findes, Allernaadigst have *Confirmeret* og Stadfæstet, saa og hermed *confirmere* og stadfæste; Og skal disse ovenmelte *Articler*, være og blive en Regel og Lov for Alle tilkommende *Professores*, baade Gifte og u-gifte, saa at De fra den Tiid af, da de træde ind udj *Consistorio*, og til fuld Løn, skulle ligefuldt, som om det var indført i de dem Allernaadigst meddeelte Bestallinger, være pligtige, strax at gaae ind i denne *Pensions Cassa*, og i alle maader at bære De samme Byrder med Indskud og *Contingent*, som fornevnte Underskrevne, deels Gifte, deels u-gifte nu frievilligen have paalagt Sig, for at soulagere forbemeldte Enker: Og maa ingen *Professor consistoriales* (sic!) nogensinde, enten Selv unddrage sig, eller frietages fra disse Udgifter. Forbydende Alle og Enhver herimod, eftersom forskrevet staaer, at hindre eller udj nogen Maade forfang at giøre, under Vor Hyldest og Naade. Givet paa Vort *Friderichsberg* den 5te Junii 1767.

Christian R.

O. Thott.

Confirmation paa en af *Rector* og *Professores* ved *Kiøbenhavns Universitæt* indgaaed *Convention* og Foreening, til en Enke *Casses* oprettelse for *Professorum* Enker ved bemelte *Universitæt.*

(Kvæsturens Arkiv.)

Nr. 2 Reskript af 9 Novbr. 1804 til Konsistorium om Enkepensionen for Enker efter Professores consistoriales.

Konsistorium havde i en til Kancelliet indgivet Forestilling ytret, at § 15 i Fund. for en Enkekasse af 20 Maj 1767, konf. 5 Juni s. A., indeholder den Bestemmelse, at Enkernes Pension, der udbetales i 2 Terminer, nemlig Halvdelen til 11 Juni og Halvdelen til 11 Decbr., først skulde tage sin Begyndelse fra Aarsdagen efter Mandens Død, saameget som den da i første Termin efter Proportion kan blive, og at Grunden til denne Bestemmelse maatte søges deri, at de paa den Tid, da Fundationen blev oprettet, nød Naadsens Aar; men at denne Grund nu ikke passer sig mere for de senere ansatte Professorer, der efter den nye Indretning ved Universitetet intet Naadsens Aar nyde. Konsistorium havde derfor fundet det billigt at vedtage, at Enkepensionen for Enker efter Professores consistoriales, som ikke have Naadsens Aar, skal tage sin Begyndelse fra deres Mænds Dødsdag, og begjærede herpaa allerh. Approbation. Kongen giver derfor tilkjende, at han i Betragtning heraf samt efter de ham iøvrigt forelagte Omstændigheder allern. vil have bevilget og fastsat:

at § 15 i bemeldte allern. konfirmerede Fundats maa forandres derhen, at Enkepensionen for Enker efter Professores consistoriales, som intet Naadsens Aar have, skal tage sin Begyndelse fra Mandens Dødsdag.

(Univ. Arkiv.)

Nr. 3. Univ. og Skole-Direkt. Skr. af 2 Marts 1816 til Konsistorium, i hvilken udtales, — i Anledning af, at Afgjørelsen af et Spørgsmaal vedrørende en Interessents Forbliven i Professorernes Enkekasse var indstillet til allerh. Afgjørelse —, at da nævnte Enkekasse er en privat Indretning, anser Direktionen ikke det opstaaede Spørgsmaal at kvalificere sig til allerunderdanigst at forestilles Hs. Maj. Kongen til allerh. Resolution. Direktionen henviser

derfor Sagen til Konsistoriums egen Afgjørelse, men udtaler sit Skjøn over Sagen.

(Univ. Arkiv.)

Nr. 4. Kundgj. af 18 Sept. 1850 fra Konsistorium ang. Oprettelsen af et mathematisk-naturvidenskabeligt Fakultet samt om den akademiske Lærerforsamling og Konsistoriums fremtidige Stilling*).

Paa Kirke- og Undervisningsministeriets allerunderdanigste Forestilling har det behaget Hans Maj. Kongen d. 1 d. M. allernaadigst at bifalde følgende Bestemmelser: ....

..... 9. Det bliver strax at tage under Overvejelse, hvilke Forandringer der efter den ved Optagelsen af valgte Medlemmer forandrede Sammensætning af Konsistorium maa være at foretage ved den saakaldte Professorernes Enkekasse, navnlig hvorvidt og hvorledes den, med Varetagelse af alle nuværende Interessenters Ret, kan udvides til en Enkekasse for samtlige faste Universitetslærere.

(Univ. Arkiv.)

Nr. 5. Lov af 5 Jan. 1851 om Embedsmænds Forpligtelse til at sikre deres Enker Overlevelsesrenter.

§ 1. Enhver i Følge Pensionsloven pensionsberettiget, i Embede eller paa Vartpenge staaende, Embedsmand, der ikke har fyldt det 70de Aar, er pligtig i den af Statskassen garanterede danske Livrente- og Forsørgelsesanstalt at sikre sin Enke en ved hans Død indtrædende livsvarig Overlevelsesrente af idetmindste 1/5 af sine ved Pensionsberegning ifølge samme Lovs § 4 i Betragtning kommende Embedsindtægter, dog ikke over 600 Rdl. aarlig.
§ 2. Undtagne ere Embedsmænd .... som for Finansministeriet godtgjøre, at deres Enke paa anden Maade for Livs Tid er sikret en ikke ringere aarlig Indtægt end den i § 1 bestemte Livrente.

(Univ. Arkiv, Aftryk i Kvart.)

Nr. 6. Kgl. Konfirmation af 21 Jan. 1852 paa Tillæg til Fundatsen for Professorernes Enkekasse af 5te Juni 1767**).

Efterat det i Henhold til Kundgjørelsen af 18de Septbr. 1850 § 9 har været taget under Overveielse, hvilke Forandringer der efter den ved Optagelsen af valgte Medlemmer forandrede Sammensætning af Consistorium maatte være at foretage ved den for Professores consistoriales i Aaret 1767 oprettede Enkekasse, og navnlig hvorvidt den med Varetagelse af alle nuværende Interessenters Ret kunde udvides til en Enkekasse for samtlige fast ansatte Universitetslærere: have Interessenterne i denne Kasse, i Henhold til den dem ved den 20de § i Fundats 5 Juni 1767 forbeholdne Ret, med den academiske Lærerforsamling forenet sig om følgende Bestemmelser.

§ 1. Adgangen til som Interessent at deeltage i Professorernes Enkekasse skal for Fremtiden ikke blot tilkomme Professores consistoriales, men alle fast ansatte Universitetslærere af hvad Navn nævnes kan, Professorer, Lectorer eller extraordinaire Docenter. Dog kan Ingen optages som Interessent, efterat have fyldt sit 60de Aar.

§ 2. Ligesom hidtil enhver Professor har været forpligtet til at indtræde som Interessent i Professorernes Enkekasse, saasnart han havde erholdt Sæde i Consistorium, saaledes skal for Fremtiden enhver, der ansættes i en normeret Professorplads, forsaavidt han ikke derfra er udelukket ved Bestemmelsen i Slutningen af § 1, strax indtræde i Enkekassen, samt i alle Maader erlægge de Indskud og Bidrag, som det efter de til enhver Tid gjeldende Regler paaligger Professores consistoriales at udrede.

§ 3. De Professorer udenfor Consistorium, som for Tiden ere ansatte i normerede Professorpladser, skulle, forsaavidt de ikke ere udelukkede ved

---

*) Lindes Medd. f. 1849—56 S. 19 ff

**) Lindes Medd. f. 1849—56 S. 238 -43

Slutningsbestemmelsen i § 1, være berettigede til at indtræde, naar de inden en dem forelagt Frist af 6 Uger dertil erklære sig villige, og derefter, dersom de ere gifte, inden 6 Maaneders Forløb berigtige deres Indskud. De, der ikke ere villige til saaledes at indtræde, kunne ikke senere optages som Interessenter, om de end maatte erholde Plads i Consistorium.

§ 4. De, der nu ere, eller fremtidig blive fast ansatte ved Universitetet som Lectorer eller extraordinære Docenter, skulle paa samme Maade og under de samme Betingelser, som i § 3 ere fastsatte med Hensyn til dem, som for Tiden ere ansatte i normerede Professorpladser, være berettigede til at indtræde i Kassen, naar de dertil erklære sig villige. Vægre de sig, kunne de ikke siden optages som Interessenter, medmindre de ansættes i et normeret Professorat, i hvilket Tilfælde Bestemmelsen i § 2 paa dem vil være at anvende.

§ 5. Ligesom de aarlige Bidrag til Kassen for de Interessenters Vedkommende, der ere Medlemmer af Consistorium, fremdeles skulle indeholdes i den hver især tilkommende Andeel af Distributsen, saaledes skulle disse Bidrag for de øvrige Interessenters Vedkommende, forsaavidt de ere ansatte ved Universitetet, indeholdes i deres Gager. Dersom Nogen ønsker i Henhold til Fundatsens § 18 at vedblive som Interessent efter at være afgaaet med Pension fra Universitetet, bliver Bidraget at indeholde i denne (Cfr. iøvrigt Fundatsens § 18).

§ 6. Skulde det Tilfælde indtræde, at en Interessent indgaaer Ægteskab paa Dødsleiet, da kan hans efterladte Hustrue ikke være berettiget til Pension, om hun endog maatte være bleven indtegnet.

§ 7. Bestemmelsen i 1ste Deel af Fundatsens § 16 forandres derhen, at Hustruen, naar hun er fulde 20 Aar yngre end Manden, kun erholder Adgang til halv Pension mod andre Enker.

§ 8. Det Indskud, som skal erlægges, for at en Interessent kan erholde sin eventuelle Enke indtegnet til Pension, skal for Fremtiden altid være 100 Rbd., og bortfalder altsaa den herfra afvigende Bestemmelse i Fundatsens § 19. Derimod forbliver det ved den hidtil gjeldende Regel, at en Interessent er berettiget til i sit Indskud at erholde godtgjort, hvad han som Ungkarl eller Enkemand har betalt til Kassen.

§ 9. Bestemmelsen i Slutningen af Fundatsens § 16 forandres derhen, at en Enke, naar hun gifter sig igjen, vel mister sin Pension fra Professorernes Enkekasse, men erholder den paa Ny, dersom hun atter bliver Enke.

§ 10. Skulde det Tilfælde indtræde, at Kassens ordinære Indtægter af Renter, Indskud og aarlige Bidrag befindes utilstrækkelige til at afholde Enkernes Pensioner med det hidtil opnaaede Beløb, bliver det af Interessenterne at tage under Overveielse, hvilke Forholdsregler der hensigtsmæssigst kunne træffes, og navnlig, om enten en Nedsættelse af Pensionerne, eller en Forhøielse af de aarlige Bidrag eller af Indskudene, eller Anvendelse af Kassens Kapitaler, eller flere af disse Midler paa een Gang maatte være at benytte. Hvad Fleertallet beslutter i et Møde, hvortil samtlige Interessenter ere varslede, er da bindende, saavel for de enkelte Interessenter, som for de pensionsberettigede Enker. Dog kan det Pensionsbeløb af 150 Rbd., som nu svares, ikke nedsættes enten for de nuværende Enker eller for de nuværende Interessenters Enker.

Saaledes vedtaget og paa Interessenternes Vegne underskrevet.

Kbhvn. 28 Decbr. 1851.

H. N. Clausen.
A. Fr. Krieger.
F. C. Petersen.

(Kvæsturens Arkiv).

Nr. 7. **Kons. Skr.** af 1 Decbr. 1866 til Eforus for Professorernes Enkekasse om Nydelse af fuld eller halv Pension*).

*) Univ. Aarb. f. 1864—71 I S. 197.

Da Konf. Forchhammer d. 5 April 1850 gjorde Indskud i Enkekassen, blev hans Hustru, som var lidt over 21 Aar yngre end ham, efter den dagjældende Fundats indtegnet som berettiget til at nyde fuld Pension, idet Fundatsens § 16 bestemte, at »saa snart der befindes større Forskjel« end 25 Aar mellem den afdøde Mands og Enkens Alder, »var det ikkun et eneste Aar, da nyde slige Enker ikkun halv Pension mod de andre«. Da imidlertid Tillægsbestemmelsernes § 7 fastsætter, »at Hustruen, naar hun er fulde 20 Aar yngre end Manden, kun erholder Adgang til halv Pension mod andre Enker«, og da Konf. Forchhammer afgik ved Døden, efterat denne Bestemmelse var traadt i Kraft, forelagde Eforus Konsistorium det Spørgsmaal, om Enken var berettiget til at erholde fuld eller halv Pension.

Ved Skrivelse til Eforus har Konsistorium besvaret Spørgsmaalet saaledes, at hun er berettiget til at erholde fuld Pension.

(Univ. Arkiv.)

Nr. 8. **Generalfors. Beslutn.** af 9 Juni 1873 af Interessenterne i Professorernes Enkasse om*)

a) at Underbalancen for Aaret 1872 dækkes ved Hjælp af en Beholdning af 45 Rd. 75 Sk. tilligemed en Anpart i den almindelige Legatmasse af 50 Rd, b) at saalænge Enkekassens Status fordrer det, de gifte Interessenters Kontingent forhøjes til 32 Rd., de ugiftes til 16 Rd, c) at Forøgelsen kan nedsættes efter Konsistoriums Beslutning, dog saaledes, at der holdes Sandsynlighed for et Overskud af *en* Enkes Pension, d) at der drages Omsorg for Tilvejebringelsen af en trykt Liste over alle forhenværende og nuværende Interessenter i Enkekassen, med Angivelse af alle væsentlige Aldersbestemmelser.

(Univ. Arkiv.)

Nr. 9. **Kons. Skr.** af 13 Okt. 1884 til Eforus for Professorernes Enkekasse om, at Inspektorerne ved Universitetets zoologiske Museum ikke som saadanne ere berettigede til at indtræde som Interessenter i Professorernes Enkekasse**).

(Univ. Arkiv.)

Rahbeks Mindestøttes Kapital.

Lindes Medd. f. 1849–56 S. 972.

Ved Sammenskud af Medborgere blev der nogle Aar efter Professor Knud Lyne Rahbeks Død bekostet et Mindesmærke over ham paa en aaben Plads i Bakkehus-Alleen ud til denne. Efterat senere en Indhegning var blevet anbragt og Mindesmærket restaureret, overleveredes det i Henhold til Min. Skr. 22. Juni 1853 til Universitetet tilligemed en Kapital paa 193 Rdl. 86 Sk., hvis Renter ere bestemte dels til den aarlige Vedligeholdelse af Mindesmærket, dels til Opsamling af det til en fremtidig Hovedreparation fornødne Beløb.

Legatkapitalen udgjorde d. 1. Jan. 1889 .... 600 Kr.

Underv. Min. Skr. af 22. Juni 1853 til Konsistorium, hvorved Samtykke gives til, at Universitetet maa, efter det derom af Senioratet for Studenterforeningen til Konsistorium indgivne Andragende, overtage den fremtidige Vedligeholdelse af det Rahbekske Monument paa Bakkehusvejen paa følgende Vilkaar: *Bilag.*

---

*) Univ. Aarb. f. 1871—73 S. 15—17.
**) Univ. Aarb. f. 1884—85 S. 10—11.

1. at der meddeles Universitetet frit Skjøde paa det til Monumentet hørende Jordstykke,

2. at der tilvejebringes Vished for, at der ikke paahviler Jordstykket nogensomhelst Skat, Afgift eller Præstation, og

3. at det Beløb af ca. 193 rd. 85 ß, der er blevet tilbage efter Afholdelsen af alle Omkostningerne ved Monumentets Restauration og Flytning, og af hvilket Renten af Kvæstor antages at ville være tilstrækkelig dels til den aarlige Vedligeholdelse af Monumentet, dels til Opsamling af det til en fremtidig Hovedreparation fornødne Beløb, af bemeldte Seniorat indbetales i Universitetets Legatkasse.

(Univ. Arkiv.)

Rahlffs Legat.

Ved Testament af 7. Sept. 1833, konf. 19. s. M., oprettede Professor, Dr. med. Georg Rahlff et Legat for Universitetet paa 7,500 Rdl., hvis Renter skulle tilfalde 2 „af Universitetets medicinske Fakultet dertil valgte Studenter, der ved Flid, Duelighed og god Opførsel have gjort sig værdige til en saadan Understøttelse“. Adgang til Legatet have „først Personer af min (Stifterens) Slægt, dernæst Fehmeranere og endelig Studiosi Medicinæ, som ere fødte i det egentlige Danmark eller noget af Hertugdømmerne“. Forsaavidt Legatet tildeles Studenter af Slægten eller Studenter fra Fehmern, behøve disse ikke at studere Medicin, jfr. det juridiske Fakultets Erklæring af 13. Aug. 1834. Stipendiaterne udnævnes af det lægevidenskabelige Fakultet paa 3 Aar.

Legatets Kapital udgjorde d. 1. Jan. 1889 .... 15 000 Kr. Af Renterne uddeles aarlig 2 Stipendier, hvert paa 290 Kr. 62 Ø.

Bilag. Nr. 1. **Extrakt** af Professor, Dr. med. Georg Rahlffs Testament, oprettet d. 7. Sept. 1833, konf. d. 19. s. M.

2. Til Oprettelsen af et Legat ved Kjøbenhavns Universitet bestemmer jeg den til mig under 8de Juni 1821 af min Brodersøn, Kapitajn Frederik Rahlff, som daværende Premierløjtnant ved Fyenske Infanteriregiment, for et Beløb af Rbd. 7 500 r. S., siger Syv tusinde, fem hundrede Rigsbankdaler rede Sølv, udstædte Obligation, ved hvilken er givet 2den Prioritets Panterettighed i Hovedgaarden Billeshauge i Fyen med Tilliggende, samt desuden 1ste Prioritets Panterettighed i bemældte Hovedgaards hele Besætning og Inventarium. Renterne af denne Kapital, hvilke blive at regne fra den første 11te Juni eller 11te December Termin, som indtræffer efter min Død, skulle, saasnart de indkomme, deles i 2 lige Dele mellem 2, er to, af Universitetets medicinske Fakultet dertil valgte Studenter, der ved Flid, Duelighed og god Opførsel have gjort sig værdige til en saadan Understøttelse, saaledes, at enhver af dem oppebærer denne Hjælp i 3, siger tre Aar. Naar dette Tidsrum er forløbet, blive Andre at vælge i de Afgaaendes Sted, og saaledes fremdeles. Til at nyde godt af dette Legat skal først Personer af min Slægt, dernæst Fehmeranere, og endelig Studiosi medicinæ, som ere fødte i det egentlige Danmark eller noget af Hertugdømmerne, have Adgang. Den Kapital, hvori dette Legat udlægges, skal forøvrigt ikke fra Universitetets Side kunne opsiges til Udbetaling, saalænge min Brodersøn eller hans Livsarvinger ere Ejere af

Hovedgaarden Billeshauge, og han eller de derhos i rette Tid erlægge de i ovennævnte Panteobligation stipulerede Renter.

(Selmers akad. Tid 1834 S. 258.)

Nr. 2. **Jur. Fakultets Betænkning** af 13. Aug. 1834 om Rahlffs Legat.*)

Uagtet baade den Afdødes Stilling som Doctor medicinæ og praktiserende Læge, og den Omstændighed, at han har overladt Udnævnelsen af Stipendiarii til det medicinske Fakultet, synes at tale for, at han udelukkende har villet tillægge saadanne Studerende Legatet, som havde valgt Lægevidenskaben til deres Studium, kan dog denne Mening hverken forenes med Ordbetydningen, eller med de Hensyn til hans Familiеs Tarv, som klarligen skjønnes at have været medvirkende Grunde til Testators Bestemmelse. Den Passus i Testamentet, som her er afgjørende, lyder saaledes: „Til at nyde godt af dette Legat skal først Personer af min Slægt, dernæst Fehmeranere, og endelig Studiosi Medicinæ, som ere fødte i det egentlige Danmark eller noget af Hertugdømmerne, have Adgang“ Da Testator her nævner sine Beslægtede og Fehmeranere overhovedet, uden at tilføje nogen limiterende Bestemmelse, hvilket havde været Tilfældet, dersom han siden havde brugt Udtrykket „andre“ Studiosi Medicinæ, er Ordbetydningen i og for sig utvivlsom. Hertil kommer, at den ommeldte Passus indeholder en direkt Modsætning mellem „Personer“ af Testators Slægt og „Studiosi Medicinæ“, ved hvilket sidste Udtryk den sidste Klasse af Stipendiarier betegnes, til hvilket den derpaa følgende Bestemmelse om Fødestedet svarer som Prædikat. Herved er Ordbetydningen i denne Disposition kommet til at indeholde en fuldstændig Mening, hvorimod den, ifald han blot havde betjent sig af Udtrykket „Studerende“, i og for sig havde givet Anledning til at spørge, om han dog ikke i den hele Bestemmelse om Stipendiariernes Personer blot havde tilsigtet medicinske Studerende? At Testators Mening ikke har været nogen anden end den, der indeholdes i Ordbetydningen, bestyrkes fremdeles derved, at han kort foran, hvor han overdrager til det medicinske Fakultet den Ret at vælge Stipendiarii, bruger Udtrykket „Studenter“, ikke „Studiosi Medicinæ“; da Testator her foreskriver den i det Følgende nærmere udviklede Regel for dette Valg, maa det antages, at han ved hint omfattende Udtryk har villet betegne, at samtlige Stipendiarier skulde være Studenter, og følgelig, at det ikke var nødvendigt at søge Stipendiarier blandt de medicinske Studerende, saalænge der var nogen Studerende af hvilketsomhelst Fag i hans Familie eller blandt Fehmeranerne, som attraaede Legatet og iøvrigt ved Flid og god Opførsel dertil var kvalificeret Naar det nu tillige bemærkes, hvor naturligt det i sig selv er, at Testator har villet gjøre Adgangen til at nyde Legatet lettere for sine Slægtninge og sine Landsmænd, end for Fremmede, og altsaa ikke har villet binde hine til den Betingelse, at de skulde have valgt Lægevidenskaben til deres Studium, saa finde vi ogsaa heri en Grund til ikke at fravige Ordbetydningen.

Hvad angaaer det Spørgsmaal: om andre end Studerende ved det kjøbenhavnske Universitet kunne nyde Godt af Legatet, da maa det upaatvivlelig besvares benægtende, da Testator i Begyndelsen af § 2 siger: „Til Oprettelsen af et Legat ved Kjøbenhavns Universitet bestemmer jeg osv.“, og naar han da i det Følgende bruger Udtrykket: „Studenter“ og „Studiosi Medicinæ“, er det en Selvfølge, at han derved forstaaer saadanne, som studere ved Kjøbenhavns Universitet.

Naar der endelig spørges, om det kunde være tilladt at indskrænke Legatets Varighed til et halvt Aar efter, at Stipendiarius havde taget Embedsexamen, og der til Fordel for denne Mening af Decanus facultatis medicæ anføres, at Testamentet kun omtaler Studiosi medicinæ, ikke Candidati, maa vi bemærke, at en saadan Indskrænkning vilde være i aabenbar Strid med

*) Selmers akad. Tid. f. 1835 S. 194—96.

Testamentets Bestemmelse, ifølge hvilken: „enhver skal oppebære denne Hjælp (Legatet) i 3 Aar; naar dette Tidsrum er forløbet, blive Andre at vælge osv.“ Udtrykket „Studiosi“ kan ikke afgive nogen Modgrund, da Testator kun taler om Vedkommendes Stilling paa den Tid, de vælges til at nyde Legatet.

Idet vi herved remittere den os tilstillede Extrakt-Gjenpart af Testamentets § 2, bemærke vi tillige, at vi have forskaffet os en fuldstændig Afskrift af hele Testamentet, for at undersøge om deri Intet maatte findes, som kunde rokke den her antagne Fortolkning, men at vi aldeles Intet have fundet, som kunde lede til at tillægge Testator en anden Mening.

(Selmers akad. Tid. f. 1835 S. 194—96.)

Riisbrighs Legat.

Engelstofts Annaler f. 1809 I S. 230—232, f. 1812 S. 18 og 214, Scheels Koll og Stip. S. 48.

Etatsraad og Professor emeritus Børge Riisbrigh har ved Testament af 18. Nov. 1805, der under 26. April 1809 forsynedes med kgl. Konfirmation, skjænket Valkendorfs Kollegium, i det Øjemed at tilbagebetale, hvad han af Universitetets Stipendier fordum havde oppebaaret, 600 Rdl. Kourant. Renten af Legatet, der ifølge Testamentet skulde deles lige mellem „de 2de Alumner, som næst Inspektor ere de ældste Alumner paa Collegiet“, deles nu efter kgl. Resol. 29. Junii 1888 lige mellem den næstældste og den tredieældste af Alumnerne.

Legatets Kapital udgjorde 1. Jan. 1889............ 643 Kr. 04 Øre.
Af Renten erholder hver af de 2 nævnte Alumner aarlig 12 Kr. 46 Øre.

Bilag. Nr. 1. Testament.

Jeg Undertegnede, Etatsraad og Professor emeritus, Børge Riisbrigh, erklærer herved, at denne min testamentariske Disposition indeholder min sidste Villie: At refundere og tilbagebetale det, jeg af Universitetets Stipendier fordum har oppebaaret, har altid været et af mine kiæreste Ønsker, og et Forsæt, som Taknemmelighed bød mig at fatte. Til den Ende udtager Justitsraad Thorlacius, eller hans Frue, min Søster, Agatha, født Riisbrigh, der er min eneste Arving efter Loven, strax efter min Død af min Boe sikkre Obligationer, hvoraf svares aarligen 4 pro Ct. Renter, for den Sum 1600 Rd., siger eet Tusinde og sex Hundrede Rigsdaler, til hvilken Sum de af mig oppebaarne Stipendier kan beløbe sig. Denne Capital udleveres til mine Venner, Justitsraad og Hof- og Stadsrets Assessor Fleischer, og min Fætter Knud Waldsøe, som have lovet enten samtligen, eller hvo af dem, der ved min Død er i Live og tilstede, at see min sidste Villie opfyldt. Af disse 1600 Rd. udbetales de 1000, siger Eet Tusinde Rigsdaler D. C. til Directionen for de Lassenske Legater, at Reise-Stipendierne forøges ved Renterne af samme. De 600 Rd., siger Sex Hundrede Rigsdaler udbetales til Consistorium, eller Ephorus for det Walchendorphiske Collegium, og komme disse 600 Rd. alene dette Collegio, der er det ringeste doterede af de Stiftelser, af hvilke jeg haver erholdt Understøttelse, til Bedste. Da Inspector paa dette Collegio er meget bedre aflagt end de øvrige Alumner, saa skal Renten af disse 600 Rd. deles lige imellem de 2de Alumner, som næst Inspector ere de ældste Alumner paa Collegiet, for at deres lidet Stipendium derved kan faae et ringe Tillæg. Saa udtages og af min Boe, og leveres til ovenanførte

mine Venner, i rede Penge saa mange, som den Kongl. Confirmation paa dette mit Testamente, hvorom jeg tillige herved allerunderdanigst ansøger, kan komme til at koste.

At dette er min sidste Villie, bekræfter jeg ved min egenhændige Underskrivt og hostrykte Signet. Kiøbenhavn, den 18. Novbr. 1805.

B. Riisbrigh.
(L. S.)

(Engelstofts Annaler f. 1809 I S. 230—31.)

Nr. 2. **Kgl. Resol.** af 29. Juni 1888, hvorved fastsættes, at Bestemmelsen i den under 26. April 1809 allerh. konfirmerede Fundats for det Riisbrighske Legat om, at Renterne af Legatet skulle deles lige mellem de 2 Alumner paa Valkendorfs Kollegium, som næst efter Inspektor ere de ældste paa Kollegiet, forandres saaledes, at Legatindtægten fremtidig deles mellem den næstældste og den tredieældste af Alumnerne paa bemeldte Kollegium.

(Kvæsturens Arkiv.)

Ronges Legat.

(Landsoverretsprokurator Johan Joseph Wenceslaus Ronges Legat for en juridisk Student ved Kjøbenhavns Universitet.)

Univ. Aarb. f. 1877—78 S. 357—358.

Glashandler J. F. Ronge skjænkede i 1877 Universitetet en Kapital af 5161 Kr. 30 Øre til Oprettelsen af et Legat til Minde om sin afdøde Broder Landsoverretsprokurator Johan Joseph Wenceslaus Ronge, og som et Afdrag paa Taknemlighed for det den Afdøde i sin Tid tilstaaede Hurtigkarlske Stipendium. Ifølge den af Konsistorium forfattede Fundats af 21. Nov. 1877, konf. d. 3. Dec. s. A., benævnes Legatet „Landsoverretsprokurator Johan Joseph Wenceslaus Ronges Legat for en juridisk Student ved Kjøbenhavns Universitet“. Legatet bortgives af Konsistorium for et Tidsrum af 3 Aar med et halvaarligt Beløb af 100 Kr. til „ubemidlede studerende af hæderlig Karakter og uden Hensyn til Trosbekjendelse, naar de have 1ste Karakter til deres tidligere Examina og med særdeles Flid og Stadighed høre de retsvidenskabelige Forelæsninger under deres Forberedelse til den fuldstændige juridiske Embedsexamen“. Ansøgere af Stifterens Slægt have Fortrinsret, naar de opfylde de foreskrevne Betingelser. Legatets Eforus vælges af Konsistorium mellem det rets- og statsvidenskabelige Fakultets Medlemmer.

Legatkapitalen udgjorde d. 1. Jan. 1889 .... 5161 Kr. 30 Øre.

Fundats af 21. Novbr. 1877, konf. 3. Dec. s. A. *Bilag.*

Vi Rektor og Professorer ved Kjøbenhavns Universitet gjøre vitterligt: Glashandler J. F. Ronge har meddelt Konsistorium, at han til Minde om sin afdøde Broder, Landsoverretsprokurator Johan Joseph Wenceslaus Ronge, der d. 29. Juli d. A. afgik ved Døden ugift og uden at efterlade sig noget

Testamente, og som et Afdrag paa Taknemmelighed for det den afdøde —, der som ubemidlet selv maatte erhverve sig det fornødne til sine Studier, til Dels ved Informationer, — i sin Tid tilstaaede Hurtigkarlske Stipendium, har besluttet, i Forstaaelse med sin Fader, forhen Glashandler Johan Joseph Ronge, at stifte et Legat til Understøttelse for en ubemidlet studerende, der med Flid og Iver forbereder sig til ved Kjøbenhavns Universitet at tage den fuldstændige juridiske Embedsexamen. Han har til Oprettelsen af dette Legat, som skal udbetales med 100 Kr halvaarlig, skjænket Universitetet en Kapital af i alt 5161 Kr. 30 Ø., nemlig 5000 Kr i kgl 4% Rente bærende Obligationer med vedhængende Renter fra 11. Juni d. A at regne og 161 Kr 30 Ø. kontant, hvilket sidste Beløb er den Sum, der udkræves til at afholde det aarlige Administrationsgebyr til Universitetet. Legatet skal kaldes „Landsoverretsprokurator Johan Joseph Wenceslaus Ronges Legat for en juridisk Student ved Kjøbenhavns Universitet I Overensstemmelse med Giverens Ønske og de af ham angivne nærmere Vilkaar har Konsistorium forfattet følgende Fundats:

1. Legatet bestyres som en for sig bestaaende, selvstændig Formue, men for øvrigt paa samme Maade som Kjøbenhavns Universitets øvrige Legatmidler. Legatets Eforus vælges af Konsistorium mellem det rets- og statsvidenskabelige Fakultets Medlemmer.
2. Understøttelse af Legatet kan søges af ubemidlede studerende af hæderlig Karakter og uden Hensyn til Trosbekjendelse, naar de have 1ste Karakter til deres tidligere Examina og med særdeles Flid og Stadighed høre de retsvidenskabelige Forelæsninger under deres Forberedelse til den fuldstændige juridiske Embedsexamen.
3. Understøttelsen af Legatet bortgives med et halvaarligt Beløb af 100 Kr. for et Tidsrum af 3 Aar af Konsistorium i en 11 Juni eller 11 December Termin, og første Gang i indeværende Aars December Termin, til den, der findes værdigst blandt de efter foran staaende Regel berettigede Ansøgere. Fortrinsret tilkommer Ansøgere af Stifterens, Glashandler J. F. Ronges Slægt, naar de opfylde de foreskrevne Betingelser
4. Under Forbehold af Regeringens Stadfæstelse og, saa længe Giveren lever, med hans Samtykke, kan Konsistorium vedtage Tillæg til og Ændringer i denne Fundats.

(Kvæsturens Arkiv.)

Rosborgs Legat.

Hofmans Fund. X. S. 350—355, Jansons Beskr. S. 20, Engelstofts Annaler f. 1810 I. S. 59—69, f. 1812 S. 214—215, Scheels Koll. og Stip. S. 108—109.

Ved Testament af 11. Aug. 1756 skjænkede Anna Catharina Rosborg, født de Voss, Enke efter Jacob Rosborg, 5000 Rdl. til et Stipendium, hvis Renter det theologiske Fakultet aarlig skal uddele til „Otte Fattige, men derhos flittige og duelige Studiosos Theologiæ, saaledes at enhver nyder dette Stipendium i tree Aar, om de saalænge ved Universitetet forblive, og, som forhen meldet, ere fattige, flittige og duelige“. Der var derhos i Testamentet udtalt det Ønske, at Testamentets Exekutorer „med Professorum Theologiæ Raad derover vil oprette en ordentlig og bestandig Fundatz“. I Henhold hertil forfattede Executor testamenti, Professor og Dr. juris F. C. Sevel med det theologiske Fakultets Raad under 29. Juni 1761 en Fundats, der d. 17. Juli s. A. forsynedes med kgl. Stadfæstelse, og indbetalte

Kapitalen, der med oplagte Renter udgjorde 5450 Rdl Kourant. Efter Fundatsen maa Legatet ikke anvendes til „andet Brug eller Studium, under hvad Skin eller Forevending det end maatte være, end alleene til Studium Theologicum, her ved Kiøbenhafns Universitet at fortsette.“ En af de ordinære Professorer i det theologiske Fakultet, sædvanligvis „Primarius Theologiæ Professor“ er Legatets Eforus, der „præsenterer effter nøye Overlæg de, som hand eragter tienligst og beqvemmest til at opfylde Øyemerket ved dette Stipendium“ for Fakultetet. Dette udvælger da „per pluralitatem votorum“ Stipendiaterne. Dersom 2 have lige mange Stemmer, gjør Lodtrækning Udslaget. Den, der herefter ikke bliver valgt, skal „ved næste vacance proponeres, og alleene in collisione votorum“ beholde Præferencen. Udbetalingen af Legatportionerne sker nu i Juni og Decbr. Terminer. Stipendiaterne nyde hver i 3 Aar 1/8 af den aarlige Rente, naar de saa længe blive ved Universitetet og forholde sig vel „saavel i Levned, som Lærdom og Flittighed“. For at kunne udnævnes maa Ansøgerne have taget den filosofiske Prøve idetmindste med Haud illaudabilis og „i nogle Maaneder med god Fremgang“ have studeret Theologi. Stipendiaten maa i Regelen ikke være over 22 Aar gammel. „Dog er hermed ingenlunde meent, at Facultas Theologica saa nøye skal være bunden til nogen viss Alder, at det jo endog skal være berettiget, at give dette Stipendium til den eller de, som ere over 25. Aar, og alt har sustineret Examen Theologicum“. Trængende Slægtninge af Testatrix eller hendes Mand skulle „cæteris paribus“ præfereres. Stipendiaterne skulle søge at forfremmes i „Theologisk Erudition og Beqvemhed til Geistlige Embeders bedste Betiening.“

Legatets Kapital udgjorde d. 1. Jan. 1889 .... 9899 Kr. 77 Øre. Af Renten tildeles der hver af de 8 Stipendiater 47 Kr. 95 (96) Øre aarlig.

Nr. 1 Fundats. *Bilag.*

Vii Friderich den Femte af Guds Naade, Konge til Danmark og Norge, de Venders og Gothers, Hertug udi Slesvig, Holsten, Stormarn og Dytmersken, Greve udi Oldenborg og Delmenhorst, giøre alle vitterligt, at efftersom hos Os allerunderdanigst er bleven ansøgt og begiert Vores Allernaadigste *Confirmation* paa effterskrevne *Fundatz,* lydendes Ord effter andet, som følger:

Friderich Christian Sevel, Jurium Doctor og *Professor Extraordinarius* paa det Kongelige *Universitet* i *Kiøbenhavn*, Deres Kongelig May[ts] *Justitz-Secretaire* og *Archivarius* udi det Kongelig Rente-Kammer, Søe-Krigs *Procureur* og *Notarius Facultatis Juridicæ*, Giør hermed vitterligt, at, som afgangne *Anna Catharina de Voss* afgangne *Jacob Rosborgs* Enke her af *Kiøbenhavn,* i sit *Testamente* af 11. *Augusti* 1756 effter forhen erholdte Kongelig Allernaadigste *Facultate testandi,* foruden andre Stifftelser og Gaver, haver givet et *Stipendium* til *Universitetet* her i *Kiøbenhavn*, og derom saaledes meldet: „Til „et *Stipendium* her ved det Kongelig *Universitet* i *Kiøbenhavn,* haver ieg „skienket og givet, ligesom ieg og hermed skienker og giver 5000rd, skriver „*Fem Tusinde Rigsdaler*, hvilket *Stipendium* ieg tienligst vil have samtlig

„*Professores Facultatis Theologiæ* ombedet, at besørge udsat, og den deraf „faldende Rente aarlig at uddele til Otte Fattige, men derhos flittige og „duelige *Studiosos Theologiæ*, saaledes at enhver nyder dette *Stipendium* i tree „Aar, om de saalænge ved *Universitetet* forblive, og, som forhen meldet, ere „fattige, flittige og duelige; Til hvilken Ende og paa det at dette *Stipendium* „effter mit Øyemerke retteligen og til Guds Ære og hans Kirkes Nytte kand „vorde anvendt, ieg vil have *Executores* af dette mit *Testamente* ombedet, at „de med *Professorum Theologiæ* Raad derover vil oprette en ordentlig og „bestandig *Fundatz;* Saa haver ieg underskrevne, som *Executor* af velbemelte *Madame Rosborgs Testamente* med *Facultatis Theologicæ* Raad forfattet efterfølgende *Fundatz* for bemelte *Legato:*

1. Imod *Facultatis Theologicæ* paa en Gienpart af denne *Fundatz* tegnede Qvittering, samt Forsikring for nu værende og effterkommende *Professores Theologiæ*, at denne *Fundatz* nøye skal vorde holdet op effterlevet, udleverer ieg den af afgangne *Madame Rosborg funderede Capital* 5000rd, skriver *Fem Tusinde Rigsdaler*, bestaaende udi tvende af Hans May[t] den 30. *Junii* 1755 til afgangne *Jacob Rosborg* Allernaadigst udgivne *Obligationer*, den eene paa 4000rd, og den anden paa 1000rd, tilsammen *Fem Tusinde Rigsdaler*, hvoraf Renten, som effter *Obligationernes* Indhold er 4 *pro C[tum]* aarlig, er til 11te *Junii* 1758 Stervboet, i følge *Testamentets* 4de *Paragrapho*, til Indtægt beregnet; Men den fra 11te *Junii* 1758 til 11 *Junii* 1761 forfaldne Rente tilsammen 600rd, som, formedelst nogle af det *Theologiske Facultet* have vegret sig ved at imodtage *Capitalen* og *reversere* sig til denne *Fundatzes* Effterlevelse, hidtil ikke er bleven uddelet, bliver som et *Augmentum* til *Capitalen* at beregne, effterat de 2de *Studiosi Theologiæ Søren Johan Heiberg* og *Johan Pedersen Saabye*, som afgangne *Madame Rosborg* selv har udnevnet at nyde dette *Stipendium*, først deraf er betalt hver 3 Aars *Stipendium*, som udgiør 150rd effterdi de samme fra 11te *Junii* 1759 til 11te *Junii* 1761 alt kunde have oppebaaret, dersom ikke forbemelte Ophold var skeet; For hvilket *Augmentum*, der, effterat forbemelte 150rd ere fradragne, bliver 450rd, som i den Kongelige *Cassa* er indskudt til denne 11te *Junii Termin* mod Kongelig Allernaadigst *Obligation* og 5 *pro Centum* aarlig Rente, ligeledes udleveres paa samme *Summa* lydende og til dette *Stipendium* udgivne Kongelig Allernaadigst *Obligation;* Saaat dette *Stipendii Capital* nu bliver 5450rd, skriver *Fem Tusinde, Fiire Hundrede* og *Halvtredsindstyve Rigsdaler* Dansk *Courant.*

2. Paa det desto vissere og bedre Guds Ære, hans Kirkes Nytte, og fattige, flittige og duelige *Theologiæ Studiosorum* Beste ved denne Stiftelse kand fremmes, paatager *Theologiæ Professor Primarius* nu værende og effterkommende sig *Ephoriam Legati*, og drager i Særdeleshed Omsorg for, at med dette *Legato* og dets Anvendelse saaledes stedse forholdes, som Stiftelsens Øyemerke meest udfordrer; skulle det hænde sig, at *primarius Theologiæ Professor*, formedelst Alderdom, Svaghed eller nogen anden betydelig Aarsag, sig ikke med *Ephoriam Stipendii* kunde besværge, da *secundus Theologiæ Professor* sig samme, og skal alletiider en af *Professoribus Theologiæ ordinariis* have denne *curam.*

3. For *Capitalens* bestandige *Conservation* og Renternes rigtige Erholdelse aarligen, haver *Rector* og samtlige *Professores*, i sær *Facultas Theologica* samme Omsorg, som de for andre til *Universitetet legerede Capitaler* og Renter haver og best have kand, saaat hverken *Capitalen* nogen Tiid formindskes, ey heller Renterne enten forlores eller for sildig indkommerover nogen ovenmeldte *Curatorum* Forsømmelse; Ligesom og seer derhen, at hverken Renterne eller *Capitalen* vorder anvendt til andet Brug eller *Studium*, under hvad Skin eller Forevending det end maatte være, end alleene til *Studium Theologicum*, her ved *Kiøbenhafns Universitet* at fortsette.

4. *Stipendiarii* skulle stedse være Otte, og nyde hver en Ottende Deel af den heele *Capitals* aarlig faldende Rente, som *Ephorus Stipendii distribuerer* udi *Julii* Maaned hvert Aar, saafremt de, hvilket haabes altiid at skulle skee, inden den Tid ere ham tilhænde komne.

5. Enhver *Alumnus stipendii* nyder dette *Stipendium* udi tree Aar, om

han saalenge ved *Universitetet* forbliver, og sig saavel i Levned, som Lærdom og Flittighed, saaledes forholder, som det en *Studiosum Theologiæ* egner og anstaar, og denne *Fundatz* viidere foreskriver.

6. Til dette *Stipendium* antages ingen, som jo haver gode *Talents* til *Studia* og *in Examine philosophico* erholdet *haud illaudabilem* i det mindste, samt i nogle Maaneder med god Fremgang viist i Gierningen, at det er ham ret angelegen mueligst at forfremmes i Theologisk Lærdom, og at naae den største muelige Dygtighed til geistlige Embeders retsindige Betiening |: endog de vigtigste, om Guds Forsyn til saadanne kunde ville bruge ham i fremtiden :| ey heller antages nogen, som er over 22 Aar gammel, da det efter god Betænkning eragtes tienligere, at dette *Stipendii triennium* er til Ende førend eller naar *Stipendiarii* fylde deres 25 Aar, end at det skulle være anderledes; Dog er hermed ingenlunde meent, at *Facultas Theologica* saa nøye skal være bunden til nogen viss Alder, at det jo endog skal være berettiget, at give dette *Stipendium* til den eller de, som ere over 25. Aar, og alt har *sustineret Examen Theologicum*, og udi samme haver givet tilstrækkelige Prøver paa deres Kundskab in *Studio Theologico* og Dygtighed til geistlig Embedes Betiening i fremtiden.

7. *Ephorus Stipendii præsenterer* effter nøye Overlæg de, som hand eragter tienligst og beqvemmest til at opfylde Øyemerket ved dette *Stipendium*, hvoraf samtlige *Professores Facultatis Theologicæ per pluralitatem votorum* udvelger den eller de, som skal nyde *Stipendium*. Dersom 2de have lige mange *Vota*, afgiøres ved Lodtrækning, hvem af dennem den Gang skal have *Stipendium*, da den anden ved næste *vacançe proponeres*, og alleene *in collisione votorum* da beholder *præferencen*.

8. Som *Testatrix* i den 2den *paragrapho* af sit *Testamente* haver *reserveret* sig: „at i fald nogen af hendes eller hendes Mands Paarørende skulle findes „saa fattige, at de maatte være nødsagede at anholde om et eller andet af de „*Legatis*, hun haver givet, de da frem for andre til samme at nyde vorder „antagne: Saa formodes og af *Facultate Theologica*, naar nogen af *Testatricis* eller hendes Mands Slægt om dette *Stipendio* 'giør Ansøgning, de da *cæteris paribus præfererer*.

9. De antagne skulle med ald muelig Fliid stedse søge at forfremmes i sand Guds Frygt, *Theologisk Erudition* og Beqvemhed til Geistlige Embeders bedste Betiening, samt dertil strax, naar de antages, reversere sig i den hos *Ephorum* værende Bog, i hvilken de siden for *Stipendium* qvittere hver gang de det imodtage.

10. De skulle inden et Aars Forløb fra den Dag, de antages til dette *Stipendium*, *sustinere Examen Theologicum*, og have opnaaet den Moedenhed, at de i det mindste erholde *Characterem haud illaudabilem*; Dersom nogen lader halvandet Aar gaa forbie fra hans Antagelses *dato*, uden at *sustinere Examen Theologicum*, eller i samme *Examine* ey erholder i det mindste fornevnte *Character*, da maa hand ey længere beholde *Stipendium*, med mindre *Facultas Theologica* i første Tilfælde eragter ham ved Svaghed eller ligesaa vigtigt og og lovligt Forfald at kunde undskylde.

11. De maa ikke imedens de nyde dette *Stipendium*, paatage sig at underviise *Discipler*, uden for saavit at de af dem, som allereede have *sustineret Examen Theologicum*, vel maa i saa Maade anvende 1. eller 2. Tiimer om Dagen, |: dog ikke heller mere :| siden den Øvelse kand være dem selv tienlig, for saavit de derved til Embeders Betiening kunde vorde desbedre skikkede.

12. De *Stipendiarii*, som have Kosten udi *Communitetet*, ligesom og de, der ellers for noget *Collegium* eller andet *Stipendium* ere forbundne at *disputere*, skal lade deres *Disputationer* trykke, og foruden den *Materie*, de allerede *pro victu Regio* eller *Collegio* afhandler, skal de være pligtige under denne Overskrift: *pro Stipendio Theologico* at tilføye et lidet *Specimen exegeticum*, eller i fald den heele Afhandling er *exegetisk*, da nogle *Paragraphi*.

13. De andre *Stipendiarii*, som ikke ellers ere forbundne at *disputere*, skulle engang om Aaret, førend *Distributzen* falder, forfatte et *Specimen exegeti-*

cum, som de leverer skreven til *Ephorum Stipendii*. For resten skal alle de, som nyde dette *Stipendium Theologicum*, imedens de samme haver, fra den tiid de have *sustineret Examen Theologicum*, søge Leylighed til hver i det mindste 2 à 3 Gange om Aaret at prædike i Vor Frue Kirke paa de Tiider de kand formode, at en eller fleere af *Professoribus Theologiæ* kand være tilstede, paa det at saavel de derved kand have Leylighed at øve sig *in Homileticis*, som *Facultas Theologica* at erfare, hvad *Progresser* de derudi Tiid effter anden maatte giøre. Til Bekræftelse haver ieg, som *Executor Testamenti*, denne *Fundatz*, effterat den saaledes med *Facultatis Theologiæ* Raad var forfattet, underskrevet, og med mit sædvanlige Signete forseglet udi *Kiøbenhafn* den 29de *Junii Anno* 1761. *F. C. Seveld. L. S.*

Da ville Vi forskrevne *Fundatz* udi alle dens Ord, *Clausuler* og *Puncter*, saasom samme heroven indført findes, Allernaadigst have *confirmeret* og stadfæstet, saa og hermed *confirmere* og stadfæste; Forbydendes alle og enhver herimod, efftersom forskrevet staar, at hindre eller udi nogen Maade Forfang at giøre, under vor Hyldest og Naade; Givet paa Vort Slot *Fredensborg* den 17de *Julii Anno* 1761.

Under vor Kongelig Haand og Signet.

Friderich R.

L. S.

Holstein.

(Originalen paa Papir med paatrykt Segl i Univ. Arkiv Nr. 73.)

Nr. 2. **Decision** af 12. Juli 1848 til Rosborgs Legats Regnskab for 1847: Denominationen til Portioner af dette Legat bør for Fremtiden ved de paagjældende Regnskaber legitimeres ved en som Bilag fremlagt Fakultetsskrivelse.

(Eforiprot.)

Rosencrones Kollegium

(de Rosencroners Collegium Academicum).

Badens Univ. Journal f 1794 S. 159—162.

Edvard Londemand, der i nogle Aar var Professor ved Kjøbenhavns Universitet, siden Lector theologiæ i Bergen med Biskops Karakter, og adlet med Tilnavn af Rosencrone, fik i Aaret 1749 kgl. Tilladelse til at oprette en adelig Sædegaard, ved Navn Rosendahl, som han havde tilkjøbt sig i Bergens Stift, og som allerede tidligere havde Privilegier af et Baroni, til et Stamhus for sine ægte Børn og Descendenter til evig Tid, og derover at udstede en Erektionsakt. I denne, der er dateret Bergen d. 9. Sept. 1749, hedder det: „Skulde efter Guds Villie ved Tidens Længde al min ægte Afkom ganske og aldeles uddøe, og ingen efter Aars Proklamation ved Gazetterne sig lovlig anmelder, saa der aldrig noget Menneske bliver tilbage i Verden til Stamhuset at arve efter denne Oprettelse — — — — — skienker og bortgiver (jeg) det ganske Stamhuus Rosendahl med alle dertil henhørende Herligheder, Eiendomme og Jordegods, efter Skiøder og Jordebøger, til det Kongel. Universitet i Kiøbenhavn“ paa forskjellige Vilkaar, bl. a., at der af Stamhusets aarlige Indkomster skal oprettes et Collegium academicum, der skal kaldes „de Rosencroners Colle-

gium Academicum". Idet henvises til Fremstillingen i Badens Univ. Journal f. 1794 S. 159 62 om alle de herhenhørende Forhold, hvor ligeledes efter Erektionsakten er opregnet de Linier, til hvilke Stamhuset gaaer i Arv, bemærkes, at der i denne er gjort forskjellige, usædvanlige Indskrænkninger, „som maaskee kunde forkorte Tiden for Universitetet og giøre dets Haab om at komme i Besiddelse af denne vigtige Eiendom, mindre vidtudseende". Disse ere: a) Intet slegfred Barn maa arve, endskjønt det er lyst i Kuld og Kiøn. b) Ingen Jomfru, som har ladet sig i Uære beligge, eller som lovlig er overbevist og fældet for Tyveri, Rufferi eller nogen saadan skammelig Udyd, eller som har giftet sig med en liderlig, fordrukken og forsvenderisk Mand. c) Ingen Vanvittig, ingen Taabe eller den, der har kjendelig Mangel paa Forstanden, ingen Spedalsk, Ingen, som af Flod i Ansigtet er fortæret, Ingen, som har Nedfaldssot eller nogen besmittelig og vederstyggelig Syge, eller og som er af Skabning monstrøs. d) Ingen, som har gjort Nederlag, endskjønt han har faaet Oprejsning; Ingen, som er dømt fra sin Ære, endskjønt han igjen er blevet benaadet; Ingen, som har hengivet sig til Liderlighed, Drukkenskab, Spil, Dobbel, Fraadseri og anden saadan lastværdig Ødselhed, ja Ingen, som opfører sig anderledes, end det sig dens Stand og Person vel egner. e) Ingen, uden han er af den rene evangelisk-lutherske Religion; den, som har antaget anden Tro, eller gifter sig med en Person af en anden Trosbekjendelse, har sin Ret forbrudt til Stamhuset.

Erektionsakt af 9. Sept. 1749 § 15. *Bilag.*

Skulde efter Guds Villie ved Tidens Længde al min ægte Afkom ganske og aldeles uddøe, og ingen efter Aars Proklamation ved Gazetterne sig lovlig anmelder, saa der aldrig noget Menneske bliver tilbage i Verden til Stamhuset at arve efter denne Oprettelse, da har Gud indskudt mig i mit Hierte, at naar den Tid i Verden kommer, at der er ingen Arving mere til dette Stamhuus af mit Blod, at jeg Gud til Ære, Fædrelandets Nytte, Guds Kirkes Fremvext, Studeringers Forfremmelse, legerer, skienker og bortgiver det ganske Stamhuus Rosendahl med alle dertil henhørende Herligheder, Eiendomme og Jordegods, efter Skiøder og Jordebøger til det Kongel. Universitet i Kiøbenhavn, og det paa efterskrevne Vilkaar, at for det

1ste Stamhuset uimodsigelig og uryggelig skal være og forblive det af mig oprettede Stamhuus, føre Navn af mig selv, og kaldes de Rosencroners Stamhuus, funderet og stiftet af Biskop Edvard Londeman de Rosencrone og maae ingenlunde bortsælges enten ganske eller tildeels, enten heel eller stykkeviis men altid uforanderlig være, blive og kaldes de Rosencroners Stamhuus uforandret til Verdens Ende, men

2) at af samme Stamhuses aarlige visse Indkomster skal samles et Fond, hvoraf skal funderes, oprettes og i fuldkommen Stand settes et *Collegium Academicum*, for nogle af de gudfrygtigste, dydigste og tillige lærdeste Studentere ved Universitetet, hvilket oprettede *Collegium Academicum* skal bære sit Navn af mig som dets Stiftere, og kaldes de Rosencroners *Collegium Academicum*, funderet og skienket til Universitetet i Kiøbenhavn af Biskop Edvard Londeman de Rosencrone, og skal i samme, naar det er istandbragt, hvilket paa

den Tid, saasnart mueligt er, skal fuldføres, frem for andre indtages de Lemmer, som tilstrækkeligen kan legitimere sig at være enten af mine egne, eller mine tvende salige Hustruers, nemlig Marie Christine Wielandt og Anne Christine Nyegaards Slægtninger og Forvandte, naar de det meritere, da de imod andre samme Collegii Lemmer nyde dobbelt Stipendium og ellers de bedste Leiligheder og Fordele i Huset. Dernæst reflecteres paa andre duelige og velfortiente Studentere ved Universit., som befindes at være de bedste Philologi og Poeter, og endelig tvende Studentere af den islandske Nation, som ere skikkelige, lærde, og kan give et godt Haab.

Mine Tanker om dette Collegii Indretning og mit Forslag bliver som følger: at om Stamhusets aarlige Afgivter under god og forsvarlig Forvaltning af visse vederheftige og ærlige Mænd, ere og blive aldeles visse, saa kan Indtægterne paa nogle Aar til den Summa sammensankes og opløbe, at deraf kan kiøbes eller bygges og indrettes et Huus med Gaardsrum og Haugeplads, paa et beqvemt Sted i Kiøbenhavn til oftbemeldte Collegii Indrettelse, og siden, naar Collegiihuset var istandsat, derudi da kunde indtages til Logements og Stipendiorum Nydelse enten mange Studentere med tarvelige og maadelige Stipendiis, eller færre Studentere med større Stipendiis, dog at enhver nyder ligemeget, undtagen de der beviise sig at være mig eller mine salige Hustrues Paarørende, som før er meldt.

Det øvrige overlades og med denne min Forskrivning overgives til bedste Indretning og Disposition til det samtlige Kiøbenhavnske Consistorio, *Rectori Magnifico*, samtlige *Professoribus* og den daværende Biskop over Sielland, som alle med samlet Raad for Guds Skyld og til hans Ære ville foranstalte, indrette, vedligeholde og forbedre dette Collegium, som de allerbedst og forsvarligst paa deres Samvittigheder og for Guds Domstoel kan være gestændige, og bør de samtlige for bemeldte Stamhuses samt Collegii Indtægter og Udgifter til Academiets Patron god aarlig Rigtighed aflægge. Til Slutning maatte Collegii Indrettelser forfattes omtrent efter den Form og Stiftelse med Stipendiis, item Stipendiorum Forhøielse i sin Tid, en aparte Brandstødkasse eller Fond, efter det saameget vel indrettede Collegium Mediceum i Kiøbenhavn, og bør bemeldte Collegii Fundation, som af forbemeldte gode Herrer forfattes, forsynes med Høikongel. allernaadigst Confirmation og Approbation paa Collegii saavel indvortes som udvortes Istandsættelse og Forbedring.

(Badens Univ. Journal f. 1794 S. 159—61.)

Edvard Londemann de Rosencrone
til Rosendal, † 1750.

1-3. se Badens Univ. Journ. 1794 S. 161. Disse tre Børns Efterkommere ere uddøde.

4. *Marie Margrete Rosencrone*, g. m. *Kristian Hoff* † 1746. Oberstlieutenant.

- 1-4. † uden Efterkommere.
- 5. *Hans Edvard Henrik Hoff* † 1779, Premierlieutenant af Infanteriet.
  - 1. *Kristian Henrik, Friherre af Hoff-Rosencrone* til Rosendal, † 1837.
    - 1. *MarkusGerhard H-R.* til Rosendal, f. 1823, ugift.
    - 2. *Agnete Marie H-R.*, f. 1817, ugift.
    - 3. *Sofie Cecilie H-R.*, f. 1819, ugift.
    - 4. *Edvardine Reinholdine*, f. 1820, g. m. Fysikus i Aarhus, Dr. med. *Hans Kristian Weis*, † 1882. (Børn).
    - 5 *Herman ReinholdH-R.*, f. 1829, ugift.
    - se Danmarks Adels Aarbog 1890.
  - 2. *Kirstine Hoff* f. 1769.
  - 3. *Ane Palene Margrete Hoff*, f. 1770, g. m. *Gottschalck*, Præst.
  - 4. *Marie Margrete Hoff*, f. 1773.
  - 5. *Palle Krag Hoff*, f. 1777, svagelig, Søkadet 1782.
- 6. *Anne Kirstine Hoff*, f. 1743, g. m. 1768 Kaptejn *Jean Philibert Briand de Crevecoeur*.

5. *Edvardine Marie Rosencrone*, † 1777, g. m. *Karl v. Kalnein*, † 1769, Kaptejn, senere Major ved Livregimentet

- 1. *Henrik Ernst v. Kalnein*, dansk Lieutenant. Hans Opholdssted var 1777 (da Moderen †) ubekjendt. Vist † udenlands.
- 2. *Karl Kristof v. Kalnein*, dansk Lieutenant, Landinspektør 7. Maj 1794.

6. *Marie Kristine Wieland Rosencrone*, † 1769, g m. *Markus Hjelmcrone*, † 1793, til Herningskolen.

- *Edvardine Kristine Hjelmcrone*, g. m. Kancelliraad *Kristian Tholstrup*.
  - *Gerhard Tholstrup*, † ugift.
    - Linien uddød.
- se Lengnick: Stamtavle over Familien Høeg-Hjelmcrone.

Baroniet besiddes for Tiden af Markus Gerhard Hoff-Rosencrone, der er ugift.

(Stamtavlen meddelt af Dr. jur. V. A, Secher. Kvæsturens Arkiv.)

Rosenkrantz's Rejsestipendium.

Hofmans Fund. I. S. 380—384 jfr. S. 109—128. Jansons Beskr. S. 15, Badens Univ. Journal f. 1795 S. 97—103. Engelstofts Annaler f. 1812 S. 215—216. Scheels »Koll. og Stip. S. 110—112.

Rigsraad og Kongens Befalingsmand Holger Rosenkrantz til Rosenholm stiftede ved Gavebrev af 27. Dec. 1622 et Legat paa 2500 Rdl. Sp. til Rejsestipendier for theologiske Studerende. Over dette Legat har den Ældste af Stifterens Afkom paa Sværdsiden — hvorved ifølge det juridiske Fakultets Erklæring af 28. Sept. 1881 forstaaes den, der er ældst af Aar — den „offuerste direction", saafremt han „saaledis haffuer studerit, att hand siellf kand skønne, huilcken Person der effter de Qualiteter, som Nærwærende fundation wdkreffuer, dueligst og Sckickeligst monne were till dette Beneficium Att Nyde". Det paahviler denne Direktør dels at vaage over, at Fundationen overholdes, dels at „tillneffne och fremskicke" til Universitetet den Studerende, hvem han agter at „conferere" dette Beneficium. Universitetet, ɔ: Konsistorium, skal da „Examinere oc hans duelighed oc Skickelighed forfare" og, saafremt han ikke opfylder Fundationens Forskrifter, meddele Direktøren Underretning herom, for at en anden af denne kan „tilskickes, Som effter flittige Examine oc forhør till dette Beneficium kand tillstedis". Findes ingen Arvinger efter Stifteren paa Sværdsiden, træder Universitetet i dennes Sted.

Stipendiet tildeles en „skickelig oc duelig Person fod oc kommen aff gode Erlige Forældre", hvis Studeringer give „gott haab om hannom och hans forfremmelse". Han skal ved sine Studeringer have vist, at han har „linguarum Latinæ, Græcæ et Hebrææ, saa oc Artium humaniorum goede Initia oc fundamenta, Men for Allting in unice salutari ipsa veræ pietatis syncera doctrina saa wijtt till første begyndelse att were oplærd allene lige effter Guds egen Mund og beskreffne Ord, wdi sin rette Bogstafflig oc Guds Aands Egentlig Mening, forwden all Mennisklig fornufftis egensindig Wisdomb, Spisfund oc griller saa hans hierte aff Guds Aandts bistand icke lettelig skulle kunde forwendis, Oc saadan fremgang her wdi haffue giørt, att hand kand eractis disse sine studia loffligen oc well, wdj fire Aar dereffter att kunde till andere wdj Guds wor herris Menighed gaffligen att forestaa, med tilbørlig anduende flitt wdfore oc fuldende". Det fremgaaer saa vel heraf som af Gavebrevets Overskrift, at Stipendiet kun kan gives til Studerende, som dyrke det theologiske Studium, holde fast ved den evangeliske Lære og have bestemt sig til som Præster eller iøvrigt som Lærere at udbrede samme*). Om Ansøgeren er „fattig eller formuende", kommer kun forsaavidt i Betragtning, som

*) Jfr. Scheels „Kollegier og Stipendier« S. 110 og Badens Univ. Journal f. 1795 S. 100—101.

den mindre bemidlede foretrækkes for andre „som sielff formue haffuer sig wdj sin studiis att wnderholde“, naar han er lige saa „skickelig, duelig oc begaffuett“. Den, der udnævnes til Stipendiet, beholder det i 4 Aar „till sine studia Paa andre lofflige steder att wdføre“. Hvis han „saa slemmelig aff dieffuelen sig skulde lade forføre, att hand dette mitt Beneficium till Nogenn enten Guds bespottelige Meninger jmod Guds Salige Ords Enfoldig oc Rettwise forstand, att forføre oc forhærde sig wdj, eller oc ett wgudelig lettfærdig leffnett at føre oc driffue“, skal han, „saa frembt same Person der till nogen formue haffuer“ tilbagebetale, hvad han „skalckagtig haffuer forød“.

Stifterens Søn Erich Rosenkrantz havde foreskrevet*), at enhver, som udnævntes til dette Stipendium, skulde, førend han kom til at nyde samme, underskrive og med Ed bekræfte en Revers, hvorved han forpligtede sig til ikke, medens han nød Stipendiet, at dyrke andre Studier end det theologiske, i fulde 3 Aar ikke at opholde sig og studere ved andre Universiteter, end hvor den rette Religionslære foredroges efter den Augsburgske Konfession og andre symbolske Bøger, til efter sin Hjemkomst at tjene Fædrelandets Kirke med denne Lære og, hvis han opholdt sig ved andre Universiteter eller forandrede den theologiske Levevej, at tilbagebetale, hvad han havde oppebaaret med Renter. Denne Revers blev af Konsistorium billiget under 13. April 1678; men da den ikke har Hjemmel i Stifterens Fundation, har Konsistorium ved Skrivelse af 3. April 1830 bestemt, at den for Fremtiden skal bortfalde.**)

Stipendiets Størrelse er ved Fundatsen bestemt til at være Renten af 2000 Rdl. Sp. eller (efter den daværende Rentefod 6 %) 120 Rdl. Sp. aarlig. I Aaret 1711 oprettedes en ny Portion paa 120 Rdl. Sp., og i Aaret 1751 den tredie Portion, ligeledes paa 120 Rdl. Sp., saa at der altsaa uddeltes 3 Portioner, hver paa 120 Rdl. Sp., som imidlertid ved Rentefodens Nedgang til 4 % sank til 160 Rdl. Sølv. Ved kgl. Resol. 25. Jan. 1870 bleve tvende af de alt tilstedeværende Lodder forenede til en Portion paa 320 Rdl. aarlig, hvorhos der ved Siden heraf vedblev at være en Portion paa 160 Rdl. aarlig, indtil ogsaa denne ved Kapitalens Tilvæxt kunde bringes op til 320 Rdl., hvilket nu er sket i Henhold til Kons. Skr. 28. Okt. 1886. Der uddeles altsaa nu aarlig 2 Rejsestipendier à 640 Kr. Derhos udbetales der hver Stipendiat, naar han efter Forløbet af de 4 Aar er hjemkommet, Renten af 2000 Kr. (for Tiden 80 Kr.) „huer Aar till hans wnderholdning . . . dersom hand icke midler tid befindis att haffue eller bekomme nogett andett her j Rigett, effter sin Stand att wnderholde sig med“. Bruges denne Rente ikke,

*) Badens Univ- Journal f 1795 S. 99—100.
**) Scheels «Kollegier og Stipendier» S. 11 .

oplægges den, for at deraf kan dannes en „Hoffuitstoell, Aff huis Rentte der endnu en studiosvs eller flere wdj lige maade kand j frembtiden tilltagis oc wnderholdis". Efter Univ. Dir. Skr. 14. Aug. 1838 maa dette Tillægsstipendium kunne oppebæres i lige saa mange Aar som Stipendiaten har nydt Stipendiet paa en Rejse, naar han hertil er trængende.

Stipendiets Kapital udgjorde d. 1. Jan. 1889.......... 42750 Kr.

Bilag. Nr. 1. **Fundats** for Rosenkrantz's Legat til Rejsestipendier for theologiske studerende.

Jeg Holger Rosenkrantz Jørgens *son till Rosenholm kiendis oc gior for alle Witterligt*, Att Gud Allermegtigste wor fader oc herre wdj Himmell Rige till Loff, Tack och Ære. hans Saliggiørende Lærdomb allene effter hans egen Mund oc Ord till Rettsindig, Alworlig oc bestandig forfremmelse wdj disse Lande oc Riger, haffuer Jeg, till en person wdj sin *studering* att wnderholde, med welberaad hu Giffuet och *funderet*, oc nu wdj dette mit obene Breff giffuer oc *funder*er fraa mig oc mine Arffuinger till bemelte Salige Nytte oc Brug *Thu Thusinde Femhhundrede* Enckinde Rigsdaler *in specie*, oc dennom haffuer bebreefuit oc Nædersætt hos dett lofflig *Universitet* wdj Kjøbinghaffn, og dis Menige *Professoribus*, Som nu ere och hereffter kommendis worder, saaledis att skulle dermed forholdis, som effterfølger.

For dett første skall bemelte 2500 Rigsdaler af forne *Universitetets Professoribus* Paa Aarlig nu her wdj Rigett sedwanlig Rentte, Sex daller aff huer hundrede wdsettis paa sikre steder hos wisse Personer, Som Rentten Aarlig til rette bestembte tid, som er till Tredie Juledag kunde oc wilde wdlegge, oc her wdj haffue saadan flittig Jndseende, oc saaledis wdj all forekommende tillfælde raade oc Ramme de beste middell oc Weye saa denne min *fundation* oc forordning jo Ingenlunde nogen tid enten maa worde forringet, eller forhindrett oc Ophold wdj nogen maade.

For dett Andett skall strax tillneffnis oc wdwellis en skickelig oc duelig Person fød oc kommen aff gode Erlige Forældre, som oc sielff indtill den tid, wdj liff oc leffnet, oc i sin *studer*ing sig saaledis haffuer annstillett oc forholdett, saa mannd icke kand haffue nogen Aarsag til andett end itt gott haab om hannom och hans forfremmelse, nest Guds Aands hielp widre att fatte. Samme Person skall saa witt wdj sin *studiis* sig allerede haffue forfremmet, att hand effter flittig *Examine* hos *Professorerne* wdj *Universitett* kandt befindis att haffue *linguarum Latinæ*, *Græcæ* et *Hebrææ*, saa oc *Artium humaniorum* goede *Initia* oc *fundamenta*, Men for Allting *in unice salutari ipsa veræ pietatis syncera doctrina* saa wijtt till første begyndelse att were oplærd allene lige effter Guds egen Mund oc beskreffne Ord, wdj sin rette Bogstafflig oc Guds Aands Egentlig Mening, forwden all Mennisklig fornufftis egensindig Wisdomb, Spisfund oc griller saa hans hierte aff Guds Aandts bistand icke lettelig skulle kunde forwendis, Oc saadan fremgang her wdi haffue giørt, att hand kand eractis disse sine *studia* loffligen oc well, wdj fire Aar dereffter att kunde till andere wdj Guds wor herris Menighed gaffligen att forestaa, med tilbørlig anduende flitt wdføre oc fuldende.

HEr er oc icke saa besynderlig at hensee eller acte huad stat oc Wilkuor, fattig eller formuende samme Person kannd werre kommen aff, Men fornemblig oc for altt effter saadan hans *Qualiteter*, som forbemelt er, dog dersom nogen der aff ringere formue er, kand were att finde, som jo saa skickelig, duelig oc begaffuett kand befindis, da er tilbørlig att dend for andere, som sielff formue haffuer sig wdj sin *studiis* att wnderholde, bliffuer hertill befodrett forsynett.

DEnne Person skall aarlig wdj fire Aar effter huer Andre till sine *studia* Paa andre lofflige steder att wdføre, hver Aar aff dend forne Rentte giffuis itt hundrede oc Tiffue Enckinde Rigsdaller *in specie*, oc samme pending

hannom betimmelig strax først paa foraarett, wed tillfeldige Leilighed med nogen som her aff Rigett forreiser eller wdstedis eller wed andre middell forwden stor bekostning tillbeskickis oc befordris, Paa huad Loulige steder hans Leilighed kannd wdkreffue, att hand sig skall forholde. Resten aff forbemelte Rentte, som er de tredwe Rixdllr. aff de fembhundrede de skulle Aarligen optagis, oc enten till samme Person, Naar hand, effter de fire Aar ere forløben, hiembkommer, wddelis, huer Aar till hans wnderholdning Tredue dlr., dersom hand icke midler tid befindis att haffue eller bekomme nogett andett her j Rigett, effter sin Stand att wnderholde sig med, Men dersom same femhundrede dlrs. opbaarne Rentte icke bliffuer fornøden wdj saa maade att brugis oc Andvendis, da skulle de Aar effter Aar till haabe samllis, indtill en Summa effter anden huer till Tresindstiffue Rixdlr. wdj dett Ringeste kandt opleggis, huilke siden skall strax wdsettis Paa sedwanlig Rentte indtill saa lenge, Att de saa wiitt kunde tillwoxe, Att deraff kand giøris en Hoffuitt stoell, Aff huis Rentte der endnu en *studiosvs* eller flere wdj lige maade kand j frembtiden tilltagis oc wnderholdis.

Och endog Jeg nest Guds Naadige bistand icke will formode nogen Person saa slemmelig aff dieffuelen sig skulde lade forføre, att hand dette mitt *Beneficium* till Nogenn enten Guds bespottelige Meninger jmod Guds Salige Ords Enfoldig oc Rettwise forstand, att forføre oc forhærde sig wdj, eller oc ett wgudelig lettfærdig leffnet att føre oc driffue; Saa kand Jeg dog Ej andett end herom ochsaa for all wformodlig tillfalld erindre, att saa frembt dett sig skulde tilldrage, att nogen Person, der dette mitt *Beneficium* monne Nyde, sig midler tid saaledis skulle lade forføre, Och Gud till Wanære dett misbruge; det lofflige *Universitet* og dis Menige *Professores* wilde da som for Guds Ansict deroffuer Allworlig holde, att saadan modwillighed oc bedragh motte tilbørligen bliffue straffett, och saa frembt same Person der till nogen formue haffuer, da huis handt skalckactig haffuer forød, igien motte erlegge och betalle.

Denne min *Fundation* will Jeg selff, saa lenge Gud mig naadigste her liffuett tillader, haffue att holde offuer, och att forordne oc beskicke med, wdj all dis Puncter oc Artickler, som Jeg kand forstaa oc eracte, hans hellige Naffn att kunde were til ære oc forfremmelse, oc hans Børn oc Menighed till salig befordring oc Wellfertt. Men effter min dødelig Affgang skall altid den Eldste aff mine Børn och Arffuinger Paa Suerdsiden haffue dend offuerste *direction* offuer denne *fundation* oc dis Artickler oc Jndhold, Saa frembt hand saaledis haffuer *studerit*, att hand sielff kand skønne, huilcken Person der effter de *Qualiteter*, som Nærwærende *fundation* wdkreffuer, dueligst oc Skickeligst monne were till dette *Beneficium* Att Nyde, Och skall hannd da altid først tillneffne och fremskicke den Person till *Universitetitt* i Kiøbinghaffn, huilcken hannd behager effter for^{ne} *Condition* oc *Qualitet* dette *Beneficium* att *Conferere*, huilcken de med all Tro oc flid, som for Guds Ansict skulle *Examinere* oc hans duelighed oc Skickelighed forfare, och saa frembt hand da icke aff de *Qualiteter* befindis, som hand *supremo directori* kunde haffue siuntis, och denne *fundation* wdj sig selff wdkreffuer, da skulle de dett strax med nøgactig kundskab tillkiende giffue, wden lang Qphold, Paa dett en anden dertill betimelig kand aff bemelte *supremo directore* tilskickes, Som effter flittige *Examine* oc forhør till dette *Beneficium* kand tillstedis. Och skall forbemelte den Eldste aff mine Børn och Arffuinger hermed vere paalagde och befallitt denne Nærwæreude *fundation* wdj all Ord, Puncter och Artickler att holde offuer, Saa att den wbrødelig, wforhinderlig oc j alle maade wforminskett bliffuer holdett oc effterkommett, saa lenge Guds wor herris Salige Menighed wdj dette lofflige Konge Rige winder och warer wdj denne Werden, Och will herhos *Magnificum et Generosum Academiæ Cancellarium*, som nu er eller her effter kommendis worder, Paa dett wenligste oc flittigste haffue Ombeditt att hand herwdj bemelte mine Børn eller Arffuinger, Eller och, saa frembt dett skulle fattis paa dennom, da wdj deris Sted dette loulige *Universitett* stedse oc altid wdj alle effterkommende thider wilde tillholde oc were bistandig och beforderlig, saa deroffuer samme *fundation* med tilbørlig Gudfryctig

och Iffrig Allworlighed maatte bliffue holdett oc efftterkommett. Intett der wdj efftterladis eller formindskis, men Guds oc wor herris Jesu Christi Naffns ære oc woris Christelig Menigheds Salighed herwdj offuer al ting haffuis oc holdis wdj saadan Act, som dett for Gudts Ansict Paa hans Rættferdige dombedag, wdj en huer hans Samwittighed kand were medt glæde att suare till.

Att dette saaledis er min Endelig oc Jnderlig willie oc begiering, wdj all Ord, Puncter oc Artickler som forskreffuett staar, att skulde wbrødelig holdis och efftterkommis, dis till widnisbyrdt haffuer Jeg med egen hand wnderskreffuett oc forseglett, Och wenligen oc flittelig tilbedett Erlig oc Welbiurdig Mand oc Strenge Ridder herr Christen Friis till Kragerup, Kon: Maytt: Troe Mand, Raad oc Cantzeler, oc dett loffiige *Academies* Nuwærende *supremum constitutum Conservatorem*, Min Kierre Frende, Broder och Besynderlig goede Wenn, med mig till dis bekrefftelse oc bestandighed at wnderskriffue och forsegle. *Actum* Rosenholm, Tridie Juledag, Anno Ett Thusende, Sex hundrede och Thu och Tiffue.

Holger Rosenkrantzssøn
Egen handt.

Christenn
Friis, R:
Egenn handt

(Originalen paa Pergament i Universitetets Arkiv Nr. 74.)

Nr. 2. **Kons. Skriv.** af 3 April 1830 til Eforus for det Rosenkrantz[ske] Legat, Prof., Dr. P. E. Müller, hvorved fastsættes: 1) at den tredie, nu ledige Portion af det Rosenkrantz[ske] Legat indtil videre bør indeholdes og Renterne deraf oplægges saalænge, indtil enhver af de to øvrige Portioner af dette Legat er voxet til den Sum 120 Rdl. Sp., eller det Dobbelte af dens nuværende Beløb; 2) at den gamle Vedtægt, at Stipendiarius, efterat have nydt Stipendiet paa Rejser i 3 Aar, anses berettiget til endnu at oppebære det et Aar efter hans Hjemkomst, bør vedblive at være gjældende, og 3) at Udstedelsen af den Revers, som Erik Rosenkrantz havde paalagt Stipendiarierne at underskrive, bør som ikke stemmende med hans Faders, Holger Rosenkrantz's Fundats, bortfalde*).

(Kons. Kopibog.)

Nr. 3. **Univ. og Skole-Direkt. Skr.** af 14 Aug. 1838 til Konsistorium, hvorved bifaldes, at det fremdeles har sit Forblivende ved concl. cons 3 April 1830, forsaavidt ved samme er bestemt, at den ene af de daværende tre Stipendieportioner ved indtræffende Vakance skulde inddrages saalænge, indtil de 2de andre ved den i Fundatsen bestemte Fremgangsmaade have opnaaet den fundatsmæssige Størrelse af 5000 Rdl. Sølv hver, hvoraf de 4000 Rdl. at anvende til Bedste for Stipendiarius i Rejsetiden og de 1000 Rdl. efter hans Hjemkomst. Forsaavidt derimod fornævnte Bestemmelse af Konsistorium har stadfæstet den sædvanlig fulgte Fremgangsmaade, hvorefter Stipendiarius, efterat have nydt Stipendiet paa Rejser i 3 Aar, fremdeles et Aar efter sin Hjemkomst har oppebaaret Hovedstipendiet, istedetfor alene at nyde Godt af det ovennævnte, hertil bestemte mindre Stipendium af 1000 Rdl. i lige saa mange Aar, som han har nydt Stipendiet paa Rejser, naar han hertil er trængende, finder Direktionen det rigtigst, at denne Anvendelse af Legatet, som ikke stemmende med Fundatsen, snarest muligt ophører, idet nemlig stedse de 4000 Rdl. af hvert Stipendium bør anvendes til Ophold paa fremmede Steder, medens de øvrige 1000 Rdl., forsaavidt sammes Renter ikke paa nys anførte Maade komme den hjemkomne Stipendiarius til Gode, blive at anvende til Oplæg, for at nye Stipendieportioner efterhaanden kunne dannes**).

(Univ. Arkiv.)

Nr. 4. **Underv. Min. Skr.** af 2 Marts 1849 til Konsistorium, hvorved bevilges, at det forfaldne Beløb af det Stampeske, Hurtigkarlske, Lassonske,

*) Selmers Aarb. f. 1838 S. 123.
**) Selmers Aarb. f. 1838 S. 123

og Rosenkrantz[ske] Rejsestipendium maa udbetales til de vedkommende Stipendiater, saasnart de se sig i Stand til at foretage de paatænkte Rejser, og at en saadan Udbetaling ogsaa i de følgende Terminer maa finde Sted, forsaavidt Vedkommendes Rejser erholde den Varighed, som Fundatserne fordre det*).

(Univ Arkiv.)

Nr. 5. **Underv. Min. Skr.** af 12 Maj 1849 til Konsistorium, hvori udtales — i Anledning af en Indstilling fra Konsistorium om, at Ministeriets Skrivelse af 2 Marts s. A. maatte anvendes paa det Rosenkrantz'ske Rejsestipendium saaledes, at Legatet udbetales til vedkommende Stipendiat for det første Aar, uagtet Rejsen først tiltrædes henimod Aarets Slutning, og at den i Juni Termin forfaldende Portion maa udbetales til den bortrejste som for andet Rejseaar — at Ministeriet ikke skjønner rettere end at, da Stipendiaten, der efter Efori Opgivende er udnævnt til at nyde det første Gang i Juni Termin 1848, ikke før Juni Termin 1849 vil kunne tiltræde sin Rejse, bør Portionerne for Juni og Dec. Terminer 1848 hjemfalde til Oplæg for Legatet og Stipendiet være at udbetale Stipendiaten første Gang med den Portion, som forfalder til Juni Termin 1849, under Forudsætning af, at han inden næstefterfølgende Dec. Termin tiltræder sin Rejse og derefter fremdeles for de følgende Terminer overensstemmende med Legatets Fundation**).

(Univ. Arkiv.)

Nr. 6. **Kgl. Resol.** af 25 Juni 1870, hvorved bifaldes, at Fundatsen for det Rosenkrantz[ske] Rejsestipendium maa forandres derhen, at tvende af de alt tilstedeværende Lodder af dette Stipendium strax forenes til en Portion paa 320 Rdl. aarlig, samt at der ved Siden heraf vedbliver at være en Portion paa 160 Rdl. aarlig, indtil ogsaa denne ved Kapitalens Tilvæxt kan bringes op til 320 Rdl.***).

(Kvæsturens Kopibog.)

Nr. 7. **Betænkning** af 28 Sept. 1881 fra det juridiske Fakultet om Forstaaelsen af Fundatsen for Rosenkrantz's Rejsestipendium†).

I Anledning af en Forespørgsel fra Højesteretsadvokat Nellemann som Befuldmægtiget for flere Medlemmer af Familien Rosenkrantz, om Konsistorium anerkjender, at den den Ældste af det Rosenkrantz'ske Legats Stifters Børn og Arvinger paa Sværdsiden efter Fundatsen tilkommende øverste Direktion og Udnævnelsesret til det nævnte Legat endnu staaer ved Magt, og i bekræftende Fald, hvem af Familiens Medlemmer Konsistorium anser for berettiget til at udøve bemeldte Hverv, anmodede Konsistorium det juridiske Fakultet om herover at udtale sig. Fakultetet udtaler da,

at det af Fundatsens Ord og Sammenhæng klart fremgaaer, ligesom det ogsaa er blevet anerkjendt i Praxis, at den omhandlede Designationsret ikke blot skal tilkomme Legatstifterens Børn i første Grad, men hans Afkom paa Sværdsiden i uendelige Grader, og efter de Fakultetet meddelte Oplysninger findes ingen Grund til, at Familiens Ret nu skulde være gaaet tabt. Spørgsmaalet om, hvem af Familiens Medlemmer Designationsretten for Tiden tilkommer, beror væsentlig paa Fortolkningen af de Ord i Fundatsen „den ældste af mine Børn og Arvinger paa Sværdsiden". Efter Bogstaven hjemle de Retten for den af Fundators Afkom paa Sværdsiden, der til enhver Tid er ældst af Aar, og der findes ikke tilstrækkelig Grund til at forlade denne Betydning. Hvis der her var Tale om en Rettighed, der kunde stilles i Klasse med den almindelige Arveret, kunde det vel være beføjet, under Henblik til de sædvanlige Arvegangsregler, at forstaae de fremhævede Ord som sigtende til den ældste Arvelinie paa Sværdsiden, idet enhver Descendent, ifølge den allerede

*) Lindes Medd. f. 1849—56 S. 803.
**) Lindes Medd. f. 1849—56 S. 803—9.
***) Univ. Aarb. f. 1864—71 I. S. 558.
†) Univ. Aarb. f. 1881—82 S. 184—85.

1622, da Fundatsen oprettedes, vistnok almindelig gjældende Regel, rykkede op i sin Ascendents Plads i Arvelinien i Kraft af Repræsentationsret. Den heromhandlede Designationsret adskiller sig imidlertid væsentlig fra den almindelige Arveret derved, at dens Udøvelse er knyttet til særlige personlige Betingelser, idet Fundatsen kræver, at Vedkommende „saaledes haver studeret, at han kan selv skjønne, hvilken Person der efter de Kvaliteter, som nærværende Fundation udkræver, dueligst og skikkeligst monne være til dette Beneficium at nyde". Da herefter Designationsretten vil være suspenderet i alle Tilfælde, hvor den Berettigede som umyndig eller ustuderet eller af anden Grund ikke opfylder den angivne personlige Betingelse, og da denne Suspension langt lettere og hyppigere vil kunne indtræde, naar Retten tilkommer Repræsentanten for den ældste Arvelinie, end naar den tillægges den af samtlige Arvinger paa Sværdsiden, der er ældst af Aar, maa denne sidste Forstaaelse af de omhandlede Ord i Fundatsen fastholdes som den, der ikke blot nærmest tilsiges af deres sproglige Betydning, men ogsaa bedst gjennemfører Fundators Hensigt, at et Medlem af hans Afkom saavidt muligt altid skal have den øverste Styrelse af Legatet. Fakultetet anser i Henhold til det Anførte Gehejmekonferensraad, Kammerherre, Baron Gottlob Emil Rosenkrantz som den for Øjeblikket til Designationen Berettigede*).

(Univ. Arkiv.)

Nr. 8. **Kons. Skr.** af 28 Okt. 1886, hvorved i Henhold til kgl. Resol. 25 Juni 1870 bifaldes, at den mindre Portion af det Rosenkrantz[ske] Rejsestipendium forhøjes til 640 Kr. aarlig, saaledes at denne Forhøjelse indtræder fra 1 Januar d. A. at regne**)

(Kvæsturens Arkiv.)

Rostgaards Legat.

Hofmans Fund. I S. 216—218, Jansons Beskr. S. 18, Badens Univ. Journal f. 1798 S. 29—41, Engelstofts Annaler f. 1812 S. 216—218, Scheels Koll. og Stip. S. 41—42 og 112—113.

Konferensraad Friderich Rostgaard skjænkede ved Forskrivning af 18 Juni 1736 og Testament af s. D. Universitetet en Kapital af 4200 Rdl., som skulde staae urørt i 47 Aar, indtil den ved Rente og Rentes Rente var voxet til en Kapital af 32 151 Rdl. Testamentet indeholdt da detaillerede Bestemmelser for, hvorledes Renterne af Kapitalens enkelte Dele skulde anvendes. I 11 Juni Termin 1859 var den angivne Størrelse af Kapitalen naaet, saaledes at Legatet kunde træde i fuld Virksomhed. Efter Testamentets Bestemmelser i Forbindelse med Min. Skr. 15 Juli 1858 falder Legatet i følgende Afdelinger:

1) (Testam. § 13). Renten af 44 000 Kr. er bestemt som Lønning for en Professor i „Historien og de nordiske Antiqviteter". Han be-

---

*) Under 13 Okt 1881 meddelte Konsistorium Advokat Nellemann fornøden Underretning i Overensstemmelse hermed og paalagde Eforus fremtidig, naar Legatet blev ledigt, at tilstille Gehejmekonferensraad Rosenkrantz de Ansøgninger, der maatte indkomme, for at denne derefter kunde udøve det ham ifølge Fundatsen paahvilende Hverv i Henseende til Legatets Bortgivelse. Efterat denne er afgaaet ved Døden, er Kammerherre, Hofjægermester, Baron J. C. Rosenkrantz i Skanderborg af Konsistorium under 11 Febr. 1885 anerkjendt som berettiget til at indtræde i Udøvelsen af ovennævnte Hverv, jfr. Univ Aarb. f. 1884—85 S. 115.

**) Univ. Aarb. f. 1886—87 S. 39—40.

nævnes efter Testamentets § 7 Professor Rostgardianus. Da bemeldte Professor lønnes af Universitetets Midler, tages Renten til Indtægt paa Universitetets Budget, Indtægtspost 5. med 1705 Kr. Kapitalen er uforandret.

2) (Testam. § 14). Renten af 8000 Kr. oppebæres som Husleje-hjælp af Professor Rostgardianus ved Siden af hans Lønning som Professor. Kapitalen udgjorde d. 1 Jan. 1889 .... 9822 Kr. 52 Ø. Renten heraf oppebærer Professor Rostgardianus med 380 Kr. 62 Ø.

3) (Testam. § 15). Renten af 200 Kr. nydes af Universitetsbibliothekaren, Renten af 1800 Kr. er bestemt til Indkjøb af Bøger til Universitetsbibliotheket („siældne Bøger henhørende enten til Botaniken eller Naturhistorien eller til de østerlandske Sprog“). Kapitalerne ere uforandrede. Renterne af disse Kapitaler tages til Indtægt paa Universitetets Budget, henholdsvis paa Indtægtspost 5 med 7 Kr. 76 Ø. og paa Udgiftspost 3 a (Universitetsbibliotheket) med 60 Kr. 74 Ø.

4) (Testam. §§ 17 og 18). Renten af 1280 Kr. anvendes til 2 Stipendier for 4 Regensalumner (2 Kontubernalpar). Efter kgl. Resol. 25 Aug. 1862 udnævnes Stipendiaterne af Bestyrelseskomiteen for Kommunitetets Stipendievæsen. Regensalumner, som ere fødte paa Sjælland, og blandt dem Alumner fra Helsingør eller Omegn eller de, der ere dimitterede fra Sorø Akademi, have Fortrin, tilligemed islandske Studenter, „naar de i Lærdom og Nemme ikke ere ringere end de andre Alumni“. Stipendiet kan kun nydes 1 Aar. Det i Testamentet fastsatte Vilkaar for Stipendiets Nydelse, at den ene af de 2 Kontubernaler hvert andet Aar skal disputere i Regensens Auditorium og aflevere et Exemplar af Disputatsen til Universitetsbibliotheket, er bortfaldet ved kgl. Resol. 25 Aug. 1862. Kapitalen udgjorde d. 1 Jan 1889 .... 2808 Kr. 39 Ø. Af Renten uddeles til hver Regensalumnus 27 Kr. 20 Ø.

5) (Testam. § 13 og kgl. Resol. 25 Aug. 1862). Renten af 1720 Kr. anvendes til Understøttelse for de Studerende, der have leveret og forsvaret en af det paagjældende Fakultet antagen Disputats, som „enten gaaer ud paa grundig at gjendrive Fremmedes Vildfarelser og Bagvaskelser med Hensyn til danske Anliggender og Antikviteter eller behandler et eller andet Æmne af de nordiske Rigers Naturhistorie“. Den under Nr. 4 nævnte Bestemmelse om fortrinlig Adgang er ogsaa gjældende med Hensyn til den her omhandlede Understøttelse. Kapitalen udgjorde d. 1 Jan. 1889 .... 2020 Kr. hvis aarlige Rente kan udbetales med 78 Kr. 28 Ø.

6) (Testam §§ 9, 16 og 20). Renten af de i disse §§'er nævnte Kapitaler, henholdsvis 2210 Kr., 2092 Kr. og 1000 Kr. anvendes, efter Fradrag af 40 Kr., som ere tillagte Eforus, til Professorernes Distributs

(„til nogen, hvorvel liden Belønning, for Administrationen som et Slags Værgemaalspenge eller rettere Honorarium [Æreskiænk]). Kapitalen udgjorde d. 1 Jan. 1889.......................... 5302 Kr. Af Renten tilfalder der Eforus 40 Kr., Resten 165 Kr. 46 Ø. godskrives Distributsen.

7) (Testam. § 19). Endelig bliver Renten af 2000 Kr. at anvende til Kapitalernes Fremvæxt, indtil disse Renter ere opvoxede til 1000 Kr., til hvilken Tid Halvdelen deraf skal henlægges til Hovedkapitalens stedsevarende Fremvæxt, hvorimod Resten kan tillægges enkelte Afdelinger. Dette Oplæg besørges i Kvæsturen. Naar der derved er opsparet 1000 Kr., bliver Halvdelen af denne Kapital at overføre til Fremvæxtkontoen, og med Hensyn til den anden Halvdel af Konsistorium nærmere Bestemmelse at tage, om den skal henlægges til en af Legatets andre Underafdelinger, „eller opkomne Huller, uundgaaelige Udgifter eller paakommen Skade kan bødes“. Efterat der ved Udgangen af 1864, 1873 og 1881 er blevet overført hver Gang 500 Kr. til Kapitalen under Nr. 4 og ved Udgangen af 1887 500 Kr. til Kapitalen under Nr. 2, udgjorde Fremvæxtkapitalen d. 1 Jan. 1889 4200 Kr.

Legatets forskjellige Afdelinger ere i Universitetets Legathovedbog samlede under følgende Konti med vedføjede Kapitaler d. 1 Jan. 1889:

Konto I. (jfr. foran Nr. 1 og 3).........	46 000	Kr.	„	Ø.
— II. (— Nr. 2)..............	9 822	—	52	—
— III. (— Nr. 6)..............	5 302	—	„	—
— IV. (— Nr. 4)..............	2 808	—	39	—
— V. (— Nr. 5)..............	2 020	—	„	—
— VI. (— Nr. 7)..............	4 200	—	„	—
Tilsammen...	70 152	Kr.	91	Ø.

Bilag. Nr. 1. **Extract** af det *Testament*, som *Friderich Rostgaard* og hans Frue *Conradine Revenfeldt* have oprettet, i Følge af den dennem forundte *Facultate Testandi*, og er *dateret Kraagerup* d. 11 *Junij* 1736.

5te *Artikel:*

Af Voris samtlige beholdne Midler skal det stande enhver af Os tvende Ægtefolk frit for, enten imedens Vi begge endnu ere i Live, eller naar den eene ved Døden er bortkaldet, ved en *aparte Codicill*, til Gudeligt Brug, efter eget Behag, at skienke og bortgive, Fire eller i det høyeste Fem Tusende Rixdaler; som dog ikke bør udreedes, førend at den lengstlevende iligemaade er afgangen.

Hvilken særdelis *Codicill* ved dette voris *Testament*, og ved denne nærværende *Artikel*, vorder saa fuldkommelig *authoriseret*, som den af os begge var indrettet og underskrevet: Og det saa meget dismeere, som det Slags Gave er *conform* med Lovens Femte Bogs, Fierde *Capittel*, Femtende *Artikel*, *pag.* 753. Saa haver og enhver af Os sig den Frihed og Myndighed forbeholden, enten lenge eller kort for sit Endeligt at giøre enten mundtlig eller skriftlig Anordning om een eller anden liden Gave til Tjeneste-Folk, eller andre, enten af sine Gang-Klæder eller i Penge; Hvilken *a parte* Penge *Summa* dog ikke maae overgaae Sex Hundrede Rixdaler. Og saasom Jeg *Friderich Rostgaard* til min elskelige Hustrue haver afstaaet og foræret mine Tvende paa *Christianshavn* beliggende Platzer, af hvilke den eene allerede er solgt,

og de for samme indkomne Penge, nemlig Sex Hundrede Rixdaler Hende tillstillet, og den anden Platz, som er den største, til Hendes fri *disposition* er overladt; Saa haver Jeg derimod med Hende giort denne fuldkomne Aftale, at den liden Andeel af skrevne og trykte Bøger, som findes i mit Studere-Kammer, og det saa kaldede *Bibliotheek* paa *Kraagerup* til *Rector* og *Professores* paa Kiøbenhavns *Universiteet*, enten imedens Jeg endnu lever, eller og strax efter min dødelige Afgang, troligen bør udleveres: Hvortil bør føyes det paa Eege Planker af *Werner van de Walkert A°* 1620 malede Skilderie, hvorpaa forestilles Kristus af sine Klæder afført, med Torne-Krone paa Hovedet, og et Rør i Haanden, som af tvende Rommerske Krigs-Knegte bespottes; Dog at min elskelige Hustrue ikke forbindes til, for sin dødelige Afgang samme Skilderie at udlevere, ifald Hun det ikke giærne vilde savne.

Denne *Copie*, som jeg med min egen Haand haver skrevet, er med sin *Original* ligelydende; og skal tiene til at *auctorisere* mit *Legatum* til Kiøbenhavns *Universiteet*, Hvilket med min Haands Underskrift, og hostrykt Signet stadfæstes. *dat. Kiøbenhavn d. 18 Junij* 1736.

F. Rostgaard.

(L. S.)

Omendskiøndt Jeg, *Friderich Rostgaard*, haver skrevet uden paa den Brev-Pakke *in qvarto*, som indeholder mit Gave-Breev til *Kiøbenhavns Universiteet*, og af mig til *Rectorem magnificum* d. 19 Junij 1736, er bleven overleveret, at den ikke maatte aabnes, førend baade Jeg selv, og min Hustru, Frue *Conradine Revenfeldt*, ved Døden vare afgangne: saa finder Jeg det dog høyt nødigt, til *Universitetets* Sikkerhed, og ald Ulempe at forebygge, at giøre den Forandring i mine første Anstalter, at Jeg tillader, at samme Brev-Pakke *in 4to* uagtet samme min Paaskrift paa *Convoluten*, maae aabnes, saa snart Jeg selv ved Døden er afgangen, og derom fuldkommen Vished erholdes: Paa det at *Consistorium* kan være betænkt paa, og med min efterladte, eller voris Arvinger overlegge, om mit udgivne Pante-Brev bør tinglyses, eller at samme med rede Penge kan blive indfriet. *Dat: Kiøbenh: d. 22 December* 1736.

F. Rostgaard.

L. S.

Uden paa *Convoluten* stoed.

Denne liden forseglede Brev-Pakke henhører til en anden Brev-Pakke i *4to* som indeholder *Friderich Rostgaards* Gave Brev til *Kiøbenh. Universitet*; som han paa det tienligste forlanger at maatte til sikkr Forvaring nedlegges paa *Consistorio* i *Rectoris* skriin, og der forblive, uden at aabnes, indtil den gode Gud ved en salig Død af denne møysommelige Verden haver bortkaldet mig.

F. Rostgaard.

Kiøbenhavn d. 22 December: 1736.

Nr. 44.

Nr. 10 C 6tus, Sexten Rigsdaler.
1736.

Jeg *Friderich Rostgaard* til *Kraagerup* og *Seyerøe*, Hans Kongelige Majesteets *Conferentz Estats* og *Justitz* Raad giør hermed for alle vedkommende vitterligt, at Jeg i Dag undertegnede *dato*, haver udfærdiget et Instrument i det latinske Sprog forfattet, som et Gave-Breev, indeholdende en velmeent *fundation* om en Gave til *Kiøbenhavns Universitet*, og deri udførligen forklaret, hvortil og paa hvad Maade samme Gave burde anvendes, og *fundationen* iværksettes. Og saasom jeg i samme *Instrument* og Gavebreev, som følger med, og er lagt ved denne min *Obligation*, haver tilsagt at ville til *Rector* og *Professores* udlevere en tilstrekkelig Forsikring for den udlovede *Summa*

Pendinge, nemlig fire Tusinde To Hundrede Rixdaler i *Courandt* Mynt, som dog ikke førend efter min og min Elskelige Hustrues Frue *Conradine Revenfeldts* dødelige Afgang bør udtellis; Saa er til den Ende nærværende Pandte-*Obligation* udfærdiget, ved hvilken Jeg *Friderich Rostgaard* kiendes og vitterligt giør for mig, min Hustrue og begge vores Arvinger, een for alle og alle for een, at være pligtig og skyldig, at betale til *Kiøbenhavns Universitet* den *Summa* Fire Tusinde og To Hundrede Rixdaler i *Courant* Myndt. For hvilken *Summa* Jeg til velbemeldte *Rector* og *Professores* i allerførste *Prioriteet* pandtsetter den mig tilhørende *Insul Seyerøe* under *Siellands* Stifft, *Draxholms* Amt beliggende, |: som er næsten halvandet Hundrede Tønder Hartkorn, med *Jure Patronatus* til *Seyerøe* Kirke, som er anslagen for 20 td. Hartkorn :| som tillige med det heele *Seyerøe* Land, og alt dets tilhørende, ligesom Jeg af min Salig Fetter, Krigs *Commissario Jens Rostgaard* mig det altsammen tilforhandlet haver; Eller i dets Mangel, saa meget af mine visseste og redeste Midler, som til den ovenmeldte *Summes* Udreedning behøves, skal blive Universitetet til et fast og uryggeligt Pandt, indtil at denne min Pandte Forskrivning, med fornævnte *Summa* Fire Tusinde To Hundrede Rixdaler af mine Arvinger skadesløs vorder indfriet. Dog skal herved iagttages, at ligesom Jeg i fornævnte latinske *Instrument* og Gave-Breev udtrykkeligen haver forbeholdet mig den Magt og Frihed indtil min Døds-Dag at forandre, ja gandske at igienkalde samme min sidste Villie: Saa vil jeg og have samme Ret og Frihed, ihenseende til denne min udstædede *Obligation* og Pandte-Forskrivning, som ikke skal have nogen Kraft eller Virkning, hverken imod mig selv, eller min Hustrue, førend Gud ved en salig Død haver kaldet mig og min Hustru ud af denne møysommelig Verden; da det skal stande *Rectori* og *Professoribus* frit for, denne min Pandte-*obligation* til Lands-Tinget at lade læse |: saafremt mine Arvinger ikke hellere ville resolvere til strax at udtelle bemeldte Fire Tusinde og To Hundrede Rixdaler :| hvilket og er *conform* med Lovens femte Bogs tredie *Capittels* to og tredivte *Artikel, pag*: 741. som endogsaa, ihenseende til skiøder, tillader en Opsettelse i Tiden, naar det er efter et *Testament*, som ei fuldbyrdes, førend Manden er død. Men naar oftbemeldte latinske *Instrument* og Gave-Breev, tillige med denne min Pandte-*obligation* |: som under een og den samme *convolut*, og under min Forseigling indleveres til sikker Forvaring i *Rectoris Magnifici* saa kaldede Leddike i *Consistorio* :| førend min dødelige Afgang, ikke vorder af mig tilbagekaldet, eller af mig selv ved et lovligt og troværdigt skriftlig *Document annulleret* og tilintetgiort; Da bør denne min Pandte-Forskrivning strax efter min og min Hustrues Død, have al den Kraft og Virkning, som den allerbeste Pandte-*Obligation* nogentid i Dannemark haver havt. Det til Bestyrkelse haver jeg denne *obligation* fra Begyndelsen til Enden med min egen Haand skrevet, og tillige med min egen Haand underskrevet, og med mit sædvanlige Signeet forseiglet. *Datum* Kiøbenhavn den Attende *Junij Anno* Syttenhundrede Tredive og Sex.

F. Rostgaard.

(L. S.)

In Nomine Sanctissimæ et individuæ Trinitatis Ego Fredericus Rostgaard, Willæ Kraagerop atque Insularum Sejerøe et Anholt Possessor Sacræ regiæ Majestatis Daniæ et Norvegiæ Consiliarius Conferentiæ, Status et Justitiæ, pium illud propositum, qvod dudum in animo meo volvi, per præsentes tabulas declarare constitui; Eum præcipue in finem, ut, etiam post decessum, erga Patriam meam, et Almam Matrem Universitatem Hafniensem; Ipsum Augustissimum Monarcham, cujus nunqvam satis laudanda clementia factum, ut mihi, ingravescente jam ætate, non tantum optatissimum otium concessum, sed et honestissimus Census in singulos annos constitutus fuerit, grati animi publicum aliqvod signum exstaret. —

1. Primo qvidem parvam illam Librorum supellectilem, tam Manuscriptorum, quæ Historiam et antiqvitates Patriæ imprimis spectant, qvam typis editorum Codicum, qvam post varia facta adhuc servari, tanqvam tenuem

symbolam, sed progressu temporis augendam; Bibliothecæ Universitatis Hafniensis consecro; Qvam Uxor vel Hæredes mei, qvam primum hanc vitam cum morte commutavero, extradere debent, secundum tenorem illius Catalogi, qvem manu mea signavi.

2. Deinde egregia Majorum vestigia, qvamvis non passibus æqvis pressurus, aliqvam Fortunarum mearum partem, qvæ tamen illam Portionem, qvam arbitrio Mariti Patriæ leges permittunt, neutiqvam excedet, eidem Celeberrimæ Universitati destinari: Cujus Summam, Administrationem, et usum, Articuli seqventes explanabunt.

3. Qvod præcipue in votis semper habui, omme id est, qvod Patriæ Gloriam et utilitatem Universitatis aliqvo modo amplificare potest. Cum itaqve apud Danos meos nihil minus excultum deprehenderim qvam Historiæ et Antiqvitatum septentrionalium studium, qvod utrumqve tamen vel a spissis ignorantiæ tenebris protrahi, vel a qvotidiana et exsecranda inimicorum et invidorum calumnia vindicari optimo jure meretur: Nullum huic malo convenientius futurum esse remedium credidi, qvam si accedente consensu Augustissimi, de cujus sanctissimo et cognitissimo in Patriam et Universitatem zelo nullus dubito, unus adhuc Professor, qvi historiam et antiqvitates septentrionales pro virili docere possit, in gremium illustris Universitatis Hafniensis admittatur, eorumqve Privilegiorum, qvæ sacra Regia Majestas dictitaverit, particeps fiat.

4. Ut igitur ad hanc metam perveniatur, nullam breviorem viam excogitare potui, qvam ut ad istius Professoris sustentationem non minus qvam domicilium, necessarii reditus assignarentur, qvos mediante prudentissima Universitatis cura, si non illico tamen post decursum aliqvot annorum percipere, eisqve in posterum jugiter frui possit. Cujus propositi optatum complementum mihi promittunt insignia illa incrementa, qvibus Walchendorffi, Scheliorum et Borrichii Legata annuatim exaggerantur.

5. Qvoniam vero bona mea hæreditaria Conjugi et Filiæ natu minimæ, liberisqve Filiæ natu maximæ sarta tectaqve lubens relinqvere volo, qvanqvam Uxor mea in communionem nullas Facultates introduxerit, et Dotem suam bis mille Thalerorum Imperialium pro lubitu administrandam, post divenditam ante decennium Bibliothecam, a me obtinuerit: Illam pecuniam, qvam favore Augustissimi ex Telonio Øresundico per hos sex annos percepi, ad pium hunc usum erogandam constitui, parva saltem summa ex Patrimonio, siqvidem in alias Familias transituro adjuncta; ut habeatur Surculus diligenti cura in Arborem aliqvando evasurus, cujus fructus ad negotii decreti stabilimentum sufficerent.

6. Itaqve in Nomine Sanctissimæ Trinitatis ad Novam istam Historiæ et Antiqvitatum Septentrionalium Professionem post aliqvod tempus instituendam, Universitati Hafniensi Ego Fridericus Rostgaard per præsentes Tabulas do, dico, dedico, et lego sortem — Qvatuor mille [sic!] Thalerorum Imperialium, statim post meam et Conjugis meæ mortem numerandam, qvæ iisdem omnino conditionibus, quibus Legatum Borrichianum collocari, et per integros Quadraginta septem annos, perceptis legitimis et in Dania licitis usuris, earumqve accedentibus usuris, ejusmodi perpetuo augmento cumulari debet; usqve dum habeatur ea sors, cujus annua Usura sustentationi dicti Professoris sufficere, aliisque non spernendis usibus in servire possit.

7. Sed qvemadmodum ex Professorum numero in illustri Universitate Oxoniensi unus, in memoriam Fundatoris Savillianus alius Cambdenianus, et apud Upsalienses Schyttianus nominantur; Ita qvoqve hunc Professorem Rostgaardianum appellari eo ardentius optarem, qvod nullus mihi relictus sit filius, qvi nominis mei memoriam ad Posteros derivare possit; nulliqve vel Agnati vel Cognati mei, nisi ex longinqvo arcessendi, existant: et nota sint exempla Sacræ Scripturæ, ubi vel Ipsius Summi Numinis jussu de conservandi nominis memoria prospectum est.

8. Ut autem Alma Universitas de ipsa sorte primaria, adeoqve de animo et voluntate mea plenariam securitatem habeat; eo ipso die, qvo hæ

Tabulæ Universitati offerentur, vel tota Sors dictorum qvatuor Mille Thalerorum Imperialium, una cum usura unius integri anni, in Domum Consistorij apportabitur; vel Chirographum meum ejusdem plane valoris, idonea hypotheca firmatum, extradetur. Quo facto, nullus dubito, qvin Apocha vel Testimonium acceptationis a Magnifico Domino Rectore Universitatis mihi, vel hæredibus meis reddatur.

9. Ex qvo tempore Alma Universitas hujus Pecuniæ administrationem in se receperit Eamqve additis ad sortem primariam annuis usuris, atqve usurarum usuris, ita auxerit, ut post exactos primos qvinqve annos habeatur summa qvinqve Millium, centum et quinqve [5105] Thalerorum Imperialium; Tum ea pecunia, qvæ sortem primariam qvatuor mille Thalerorum superabit, nimirum mille centum et qvinqve [1105] Thaleri imperiales, toti Collegio Consistoriali, ad exemplum Legati Borrichiani, in aliqvale, ut ut exile, Præmium Administrationis, vel instar mercedis tutelaris, sive rectius Honorarij a me offertur: Ut ejus annua usurâ æqvaliter dividenda Domini Professores, qvi [ad] *) diem Sanct: Thomæ superstites fuerint, in perpetuum gaudeant; Non excluso Novo, de qvo hic agitur, Professore, qvin ejusmodi munusculi particeps fiat; ut primum Auctoritate Regia nominatus, inter Philosophos adoptatus, et in Collegium Consistoriale admissus fuerit.

10. Sed ne primi quatuor anni absqve ullo Salario transeant, non tantum sortem ipsam primariam quatuor Mille Thalerorum Imperialium, qvæ in Chirograph omeo continetur, verum etiam unius anni Usuram, sive ducentos [200] Thaleros Imperiales, Magnifico Domino Rectori universitatis, illico post meum et uxoris meæ decessum Hæredes nostri solvere tenebuntur; qvamprimum de utriusqve morte certus nuntius ipsi allatus fuerit: Cujus ultimæ Summæ in quatuor partes æqvales dividendæ, unam qvartam, sive qvinqvaginta Thaleros imperiales sub exitu singulorum horum qvatuor primorum annorum Domini Professores eo modo, qvem Articulus proxime præcedens Nonus docet, inter se partientur.

11. Porro, post elapsos qvadraginta duos annos, adeoqve completis integris qvadraginta septem annis a prima institutione computandis, Sors primaria, cum augmentis suis, qvæ ex usuris et usurarum usuris enata sunt, ad Summam Triginta unius Mille, qvadraginta et Sex [31046] Thalerorum Imperialium accrescet, non computatis Mille centum et qvinqve illis Thaleris Imperialibus, qvi ex primorum qvinqve Annorum reditibus collecti Dominis Professoribus, juxta articulum nonum cesserunt.

12. Qvam qvidem integram triginta unius Mille, qvadraginta et Sex Thalerorum Imperialium Summam, tanqvam sortem primariam nunqvam diminuendam, si Deus ter optimus maximus hisce coeptis faverit, omnesqve infelices casus averterit, piæ curæ et sollerti administrationi Totius senatus academici Hafniensis, qvi nunc ad clavum sedet, ejusqve dignis successoribus, maximo opere commendatam volo: Ex qvorum numero Dominum Qvæstorem Academiæ omnium horum legatorum Ephorum perpetuum nomino; Eiqve non tantum æqvalem cum reliqvis Dominis Professoribus præmii portionem, sed et insuper annuos viginti Thaleros Imperiales ex reditibus, qvi paragrapho decima sexta indicantur, per præsentes lego. Omnes autem ex hoc Totali vel Generali Sorte deinceps proventuri reditus annui seqventi modo distribuentur.

13. *Primo:* Ad sustentationem dicti Professoris Historiarum et antiqvitatum septentrionalium pertinebit onne lucrum annuum, qvod viginti duo Mille [22000] Thaleri Imperiales ex se gignere possunt. qvæ ille vicissim præstabit, a nuperæ Fundationis Universitatis diplomate, vel Regio ipsi olim tradendo mandato discet: utinam omnia in gloriam Divini Nominis et Patriæ utilitatem cedant.

14. *Secundo:* Ad domicilium ejusdem Novi Professoris fructus annui ex qvatuor mille [4000] Thaleris Imperialibus pullulantes addicti sunt.

15. *Tertio:* Ad perpetuum incrementum Librorum a me universitati oblatorum reditus omnes, qvos ferre possunt Mille [1000] Thaleri imperiales,

*) [ad] tilføjet med en anden Haand.

consecrantur: hac qvidem lege, ut Bibliothecario Universitatis annui qvinqve Thaleri Imperiales dandi sint, reliqvi vero qvadraginta qvinqve Thaleri imperiales coëmendis libris rarioribus vel ad Botanicam, vel Historiam Naturalem, vel ad lingvas orientales spectantibus inserviant.

16. *Qvarto:* Ad cunctos Dominos Professores pro Administratione omnium et singulorum horum legatorum universum commodum, qvod ex sorte Mille et qvadraginta sex [1046] Thalerorum Imperialium profluere potest, instar secundi Honorarij, una cum largissima remuneratione Summi Numinis redundabit, præter reditus illos annuos ex Mille centum et qvinqve Thaleris Imperialibus capiendos, de qvibus Articulo superiori nono facta est mentio.

17. *Qvinto:* Ad exemplum illorum stipendiorum, qvæ a qvibusdam Celeberrimis viris, nunc in coelis beatis, instituta fuerunt, ad fundationem duorum Stipendiorum, pro qvatuor eruditis studiosis, a theologica facultate eligendis, in Collegio Regentziano, annuus fructus, qvem Sexcenti et qvadraginta [640] Thaleri Imperiales progignere possunt, sit dedicatus: Ea tamen conditione, ut binorum contubernalium alter, alternis annis pro isto stipendio in Auditorio Regentziano publice disputaturus, et disputationis exemplum in Bibliotheca Universitatis publica collocaturus sit

18. *Sexto.* Ad specimina publica duorum, vel ad summam qvatuor doctorum alumnorum, qvi errores et calumnias exterorum circa Res et antiqvitates danicas solide refutabunt, vel in Historia Naturali Regnorum septentrionalium enucleanda ingenium exercebunt, omnia emolumenta, qvæ ex sorte octingentorum et sexaginta [860] Thalerorum Imperialium per singulos annos colligi possunt, applicabuntur. Sed ita, ut ejusmodi specimina vel in modum dissertationis, disputationis, declamationis vel alterius Tractatus typis exscripta cum publico communicentur; et ex singulis unum exemplar in bibliotheca Universitatis publica asservandum Bibliothecario tradatur; anteqvam eorundum (sic!) auctores præmiorum ab amplissimo senatu academico in antecessum proponendorum, et juxta complura suffragia, diligentiæ et expensorum habita ratione distribuendorum participes fieri possint. Enixe autem rogantur Domini Professores, ut illos imprimis alumnos, qvi in insula Daniæ Sellandia nati, et inter hos, qvi ex schola publica Helsingorana, vel Sorana ad Academiam dimissi fuerint, cum uno vel altero Islando, si doctrina et ingenio ceteris non fuerint inferiores, ad hujusmodi Stipendium, illudqve de qvo Paragrapho decima septima dictum, sed ab unoqvoqve alumno semel tantum percipiendum, admittant.

19. *Septimo.* Foenus annuum Mille [1000] Thalerorum Imperialium in perpetuum, volente Deo, adaugeri debet, ad methodum in legato Scheliano præscriptam, ita ut, post singulos denos annos Nova sors qvingentorum Thalerorum exoriatur; Cujus dimidia parte, ex arbitrio totius Consistorii, harum Fundationum aliqva augeri, vel obortæ Lacunæ expensæ inevitabiles, inflictaqve vulnera sarciri possint: eodemqve modo semper procedatur. Altera vero dimidia pars ad ipsam perpetui Incrementi Sortem addatur.

20. *Octavo*: qvi tandem restant, qvingentorum [500] Thalerorum Imperialium annuus proventus universis Dominis Professoribus, Tertii cujusdam, etsi admodum parvi Honorarii loco sit dedicatus.

21. Si vero imprævisum aliqvod infortunium qvod Clementissimus Deus avertat, impediret, ne omnia et singula jam recensita Legata rite constitui possent; penes illustre Consistorii Collegium stato, ejusqve in potestate esto, ea qvæ summe necessaria, et cum mente Testatoris qvam maxime convenire censeantur, primo ordinare, et meliora tempora exspectando, qvemadmodum respectu Collegii Elersiani observatum fuit, deinceps reliqva etiam exseqvi: modo non negligatur, in rebus majoris momenti, Excellentissimi Academiæ Patroni consensum expetere.

22. Qvin et in potestate totius Consistorii esto, præscriptum illum qvadraginta septem annorum terminum Triennio, vel ulteriori temporis additamento extendere, si necessitas urserit, et totalis vel generalis Triginta unius Mille

dvadraginta et sex Thalerorum Imperialium Summa intra tempus a Testatore definitum neutiqvam potuerit colligi.

23. Tandem et penes me stabit, qvamdiu hac vita fungor, præsentes hasce tabulas, et adjunctum Chirographum meum reposcere, et qvæ heic dicta et scripta sunt, vel mutare, vel revocare, et penitus rescindere; idqve vel per me ipsum, vel per mandatum subscriptione mea, et duorum fide dignorum Testium roboratum; ne de ejusmodi revocatione vel minimum exoriri dubium, vel suspicio foveri possit

24. In qvorum omnium fidem præsens instrumentum non tantum propria mea manu, sed et a Regio Notario Publico, præsente ejusdem teste ordinario, subscriptum, nostrisqve sigillis communitum fuit. Actum Hafniæ Anno a nativitate Christi Millesimo septingentesimo trigesimo sexto: Die decima octava Mensis Junij.

(L. S.) F. Rostgaard.
(L. S.)

At Høyædle og Velbaarne Hr. *Conference* Raad *Friderich Rostgaard* dette *document* egenhændig udi min og Vidnes Overværelse haver underskrevet og forseglet, sligt *testeerer* udi Kjøbenhavn d. 18 *Junij A°* 1736

Sacræ Regiæ Majestatis
Daniæ et Norvegiæ p. p.
notarius publicus
Som *Notarii ordinere* *Rasmus Æreboe*
Vidne *Friderich Brochmand.*

Uden paa *Convoluten* in 4to, hvori *Fundatzen* og Pandte-*Obligationen* laae, stoed som følger:

Herudi findes mit, *Friderich Rostgaards*, Gave-Brev til Kjøbenhavns *Universiteet,* med hosføyede Pandte-*obligation,* til Forsikring om den udlovede *Summa,* som Jeg under min egen Forsegling, i Dag haver overleveret til Hans Høyædle Høyærværdighed Hr. *Marcus Wøldike SS[tæ] Theologiæ Professori et p. t. Universitatis Hafniensis Rectori Magnifico,* med tienstlig begiæring, at det behagelig maatte imodtages, i det saa kaldede Rectoris Skriin i Consistorio til sikker Forvaring needlægges, og der uaabnet forblive, indtil Jeg og min Hustrue, Frue *Conradine Revenfeldt,* ved Døden ere afgangne; og ikke udleveres, uden til mig selv, eller til den, eller dennem, som en lovformelig Fuldmagt, af mig selv og tvende troefaste Vidner underskreven, kunde foreviise.

Datum Kjøbenhavn d. 19 *Junij* 1736

F. Rostgaard.

post obitum b: Fundatoris aabnedes paqveten i *Consistorio*; og *resolveredes* at *Secretarius (S. T. Stampe)* skulle derom skrive til Enke-Fruen, hvis Svar til *Consistorium* var som følger:

Høyædle og Velbyrdige *Rector* og *Professorer!*

Paa deres meget ærede af 8 *Febr.* sidst afvigt, haver Jeg ikke skullet efterlade at svare dette: at jeg intet haver imod, at De lade min Sal. Mands Pandte-*obligation* tinglyse; og derfor holder jeg det unødig, om brev-*paqvens* Aabning, som aleene skulle skee, for at overlegge om bemelte Pandte-Breev burde tinglyses, eller ei, mig i nogen Maade at udlade. Jeg forbliver

De Høystærede Herrers
Kiøbenhavn Tienestberedvillige Tienerinde
d. 14 *Martii* 1751. *C. Rostgaard.*

Adresse Contoirets Efterretning n. 161. *A°* 1770 meldte at *Conferentz*-Raadinde *Rostgaard* er d. 22 *october* 1770 døet paa hendes Gaard *Kraagerup* ved Helsingør i hendes 83de Aar.

(Den Rostgaardske Legat-Protokol Pag. 10—21 inkl.)

Nr. 2. **Oversættelse.** *Bilag*

I den allerhelligste og udeelbare Trefoldigheds Navn.

Jeg Friderich Rostgaard, Eier af Gaarden Kraagerup og Øerne Segerøe og Anholt, H K. M Conferents-, Etats- og Justitsraad, har besluttet ved nærværende at bekiendtgiøre det gudelige Forsæt jeg længe har haft i Sinde, fornemmelig til den Ende, at der ogsaa efter min Død maatte være et offentlig Minde om min Taknemmelighed imod mit Fædreneland og Kiøbenhavns Universitet, og selv imod min allernaadigste Konge, hvis aldrig nok prisede Mildhed jeg har at takke, at jeg i min tiltagende Alderdom ikke allene nyder en forønsket Roe, men ogsaa et anstændigt aarligt Udkomme.

1) Først skiænker jeg til Kiøbenhavns Universitets Bibliothek den liden Forraad af Bøger, saavel haandskrevne, fornemmelig til Fædrenelandets Historie og Antiqviteter henhørende, som ved Trykken udgivne, hvilke jeg efter mange Farer har ræddet, som et lidet Tilskud, der dog med Tiden kan blive større. Denne Bøgerforraad skal min Hustrue eller Arvinger, saasnart jeg har omskiftet dette Liv med Døden, være forbundne til at udlevere, efter den Fortegnelses Indhold, som jeg med min egen Haand har opsat.

2) Dernæst har jeg, for at følge, skiøndt med ulige Skridt, vore Forfædres Spor, bestemt det samme berømte Universitet en Deel af min Formue, som dog ingenlunde overgaaer den Part, som Landets Love overlade til Mandens Disposition. Hvori denne bestaaer, og hvorledes den skal administreres og anvendes, skulle de følgende Artikler forklare.

3. Mit fornemste Ønske har altid været, at bidrage noget til at kunne paa nogen Maade befordre Fædrenelandets Ære og Universitetets Gavn. Da jeg nu hos mine danske Landsmænd intet Studium finder mindre dyrket, end den nordiske Histories og de nordiske Oldsagers, hvilket dog med største Ret fortiener deels at fremdrages af sit tykke Uvidenheds Mørke, deels at forsvares imod vore Fienders og Misunderes daglige og skammelige Bagvaskelse; saa har jeg ikke anseet noget Middel mere passende imod dette Onde, end naar der, med Hans Kongelige Majestæts Samtykke, hvis Nidkiærhed for Fædrenelandet og Universitetet er bekiendt nok, endnu en Professor blev antaget til at lære Historien og de nordiske Antiqviteter, og fik Deel i de ham af H. K. M allernaadigst tilstaaede Privilegier.

4. For at komme til dette Maal, har jeg ikke kunnet optænke nogen kortere Vei, end at de fornødne Indkomster til saadan en Professors saavel Underholdning som Boepæl blive anviiste, hvilke kan ved Universitetets kloge Forvaltning, kunde, om ikke strax, saa dog efter nogle Aars Forløb, nyde, og siden bestandig oppebære. Denne Hensigts forønskede Opfyldelse lover jeg mig af den mærkelige Tilvæxt, hvormed Walkendorfs, Schelers og Borchs Legater aarlig forøges.

5) Men da jeg gierne ønsker at efterlade mine Arvegodser hele og holdne til min Hustrue og yngste Datter, saavelsom min ældste Datters Børn, endskiøndt min Hustrue ingen Midler har indbragt i vor fælles Boe, og har faaet sin Medgift af 2000 Rdlr. til egen Raadighed af mig, efter at jeg for ti Aar siden solgte mit Bibliothek; saa har jeg bestemt at anvende til dette gudelige Brug de Penge, som jeg i de sidste sex Aar ved Kongelig Naade har oppebaaret af Øresunds Told, med et ringe Tillæg af min egen Formue, som ellers vilde komme til andre Familier; paa det at der kunde haves en liden Pode, der ved flittig Pleining kunde engang blive til et Træe, hvis Frugter vare tilstrækkelige til mit Forsæt.

6. Derfor i den høihellige Trefoldigheds Navn, giver, skiænker og legerer jeg, Friderich Rostgaard, til at oprette om nogen Tid dette nye Professorat i Historien og de nordiske Antiqviteter, en Kapital af 4000 Rdlr., som strax efter min og min Kones Død skal udbetales, og paa de selvsamme Vilkaar som det Borkenske Legat, skal udsættes, og i hele 47 Aar ved den lovlige, og i Danmark tilladte Rente og Rentes Rente, saaledes bestandig kan voxe og tiltage, indtil man faaer en Capital, hvis aarlige Rente kan være til-

strækkelig til den omtalte Professors Underholdning, og tiene til anden nyttig Brug.

7. Men ligesom ved det berømte oxfordske Universitet af Professorernes Antal een kaldes til Stifterens Erindring *Savilianus*, en anden *Camdenianus*, og ved Academiet i Upsal er en Professor *Schytianus*; saa ønsker jeg ogsaa at denne Professor maa kaldes *Rostgardianus*: og det saa meget mere, som jeg ingen Søn efterlader mig, der kan forplante mit Navn til Efterslægten, og jeg ingen Frænder eller Beslægtede har uden langt borte, der ogsaa i den hellige Skrift findes Exempler, at Gud selv har befalet at sørge for sit Navns Ihukommelse.

8. Men at Universitetet kan have fuldkommen Sikkerhed for Hovedstolen, og altsaa være aldeles forvisset om min Villie, saa skal paa samme Dag som dette Testament leveres Universitetet, enten den hele omtalte Capital af 4000 Rdlr. tilligemed et heelt Aars Rente, leveres paa Consistorium, eller min Panteobligation paa samme Sum. Og tvivler jeg da ikke paa, at jo Universitetets Rector giver mig eller mine Arvinger et Modtagelsesbeviis.

9. Fra den Tid af Universitetet har paataget sig disse Penges Bestyrelse, og ved aarlige, til Hovedsummen, lagde Renter og Rentes Renter, saaledes forøget den, at der efter de fem første Aar haves en Sum af 5105 Rdlr., saa skiænker jeg de Penge der overskyde den første Hovedstol af 4000 Rdlr., nemlig 1105 Rdlr., til det hele *Collegium Consistoriale*, efter det Borkske Legats Exempel, til nogen, hvorvel liden Belønning, for Administrationen som et Slags Værgemaalspenge eller rettere Honorarium (Æreskiænk), hvoraf den aarlige Rente skal bestandig deeles lige imellem de Herrer Professorer, som til St. Tomas Dag ere i Live; hvorved den nye Professor, som her omtales, ikke maa udelukkes fra at tage Deel i denne ringe Gave, saasnart han af Kongen er udnævnt, og antaget i det philosophiske Facultet, og har faaet Sæde i Consistorium.

10. Men at ikke de første fire Aar skal gaae hen uden noget Salarium, saa skal mine Arvinger, saasnart de have Vished om min og min Kones Død, være forbundne strax at udbetale til Universitetets Rector, ikke allene Hovedstolen af 4000 Rdlr., som indeholdes i min Forskrivning, men ogsaa eet Aars Rente eller 200 Rdlr., hvilken siste Sum skal deeles i fire lige Dele, hvoraf de Herrer Professorer skal ved ethvert af de første fire Aars Udgaang, deele imellem sig den ene fierdedeel eller 50 Rdlr.; paa den Maade som næstforegaaende Artikel viiser.

11. Efter 42 Aars Forløb, og altsaa naar fulde 47 Aar, fra første Stiftelse at regne, ere forløbne, skal Hovedstolen, tilligemed den Tilvext, den har faaet af Renter og Renters Renter, voxe til den Sum 31 046 Rdlr.: uden at regne de 1105 Rdlr. med, som ere saaledes af de første fem Aars Renter, og efter den 9 Artikel tillagte Professorerne.

12. Denne hele Sum af 31 046 Rdlr., som en Hovedstol, der aldrig kan formindskes, naar den Allerhøieste ynder dette Foretagende og afvender alle ulykkelige Tilfælde, anbefaler jeg paa det indstændigste til det heele academiske Raad, som nu er, og dets værdige Eftermænd at drage kiærlig Omsorg derfor og administrere det med al Flid. Af disses Antal udnævner jeg Academiets Hr. Qvæstor til at være alle disse Legaters bestandige Ephorus, og tillægger ham ikke allene en lige Portion i Honorarium tilligemed de øvrige Professorer, men ogsaa desuden aarlig 20 Rdlr. af de Indkomster som i den 16 § ommældes. I det øvrige skal alle de af denne totale Sum siden udbragte aarlige Indtægter paa følgende Maade uddeles:

13. a) Til Underholdning for omtalte Professor i Historien og de nordiske Antiqviteter, skal al den aarlige Indtægt høre, som 22 000 Rdlr. kan føde af sig. Hvad han derfor skal præstere, vil han blive underrettet om af Universitetets nyeste Fundats, eller af den Kongelige Bestalling som ham i sin Tid vil blive udfærdiget. Gud give, at alt maa geraade til det guddommelige Navns Ære og Fædrenelandets Gavn.

14. b) Til den nye Professors Bopæl ere de aarlige Renter af 4000 Rdlr. bestemte.

15. c) Til en bestandig Tilvæxt af de Bøger som jeg har skiænket til Universitetet, bestemmes Renterne af 1000 Rdlr., saaledes. at de 5 Rdlr. aarlig skal gives til Universitetets Bibliothekarius, og de øvrige 45 Rd. anvendes til at kiøbe siældne Bøger henhørende enten til Botaniken eller Naturhistorien eller til de østerlandske Sprog.

16. d) For at administrere alle disse Legater skal al den Fordeel, som af den Kapital 1046 Rdlr. kan komme, tilflyde samtlige Herrer Professorer, som det andet Honorarium, tilligemed den Allerhøiestes rigelige Velsignelse: foruden de aarlige Indtægter af 1105 Rdlr., hvorom i den foregaaende Artikel ikke er meldet.

17. e) Efter Mønstret af de Stipendier, som af nogle berømte, nu døde Mænd, have været stiftede, maa den aarlige Rente af 640 Rd. Capital. anvendes til at stifte to Stipendier paa Regentsen til fire lærde Studentere, som udnævnes af det theologiske Facultet; dog paa det Vilkaar, at af de to Contubernaler, den ene hver andet Aar offentlig disputerer for dette Stipendium i Regentsens Auditorium, og en Afskrift af Disputatsen forvares paa Universitetets offentlige Bibliothek.

18. f) Til to eller høit fire lærde Alumners offentlige Prøveskrifter, hvori de grundig igiendrive de Fremmedes Vildfarelser og Bagvaskelser i Henseende til danske Tildragelser og Antiqviteter, eller øve Nemmet i at oplyse de nordiske Rigers Naturhistorie, skal alle de Indkomster anvendes, som af 860 Rdlr. Capital aarlig kan udbringes, men saaledes, at saadanne Prøveskrifter skal trykkes og offentlig bekiendtgiøres enten i Form af en Disputats, eller anden Afhandling, hvoraf et Exemplar skal leveres til Universitetets Bibliothekarius for at opbevares paa dets offentlige Bibliothek, førend Forfatterne kan tage Deel i de Belønninger, som det academiske Senat i forveien har udsat, og som skal uddeeles efter de fleste Stemmer, med Hensyn til den udviste Flid og havde Bekostninger. Men de Herrer Professorer ombedes indstændig, at de til dette Stipendium, saavelsom det hvorom er talt i 17 § fornemmelig antage de Alumner som ere fødte i Siælland, og iblandt dem saadanne som ere demitterede fra Helsingørs eller Sorøs offentlige Skoler til Academiet tilligemed en eller anden Islænder, naar de i Lærdom og Nemme ikke ere ringere end de andre Alumni. Men dette Stipendium kan ikkun nydes een gang af hver Alumnus.

19. g) Den aarlige Rente af 1000 Rdlr. bør stedse henlægges efter den Maade som er foreskrevet ved det schelske Legat, saa at efter hver tiende Aar en nye Capital af 500 Rdlr. opvoxer, med hvis halve Deel en eller anden af disse Fundationer efter Consistoriets Tykke kan forøges, eller opkomne Huller, uundgaaelige Udgifter eller paakommen Skade kan bødes; hvormed bestandig paa samme Maade forholdes Men den anden halve Deel skal henlægges til Hovedcapitalens stedsevarende Tilvæxt.

20. h) Endelig de 500 Rdlr. aarlige Rente, som endnu er tilbage, skiænkes samtlige Herrer Professorer, som et tredie, skiøndt meget ringe Honorarium.

21. Men dersom noget uforudseet Uheld (som Gud i Naade afvende), skulle hindre, at ikke alle og hvert af de opregnede Legater kunde komme i Stand, saa maa det staae til Consistorium og være i dets Magt, for det første at bringe i Orden dem som holdes for at være de nødvendigste og mest at stemme overeens med Fundators Hensigt, og med Forventning af bedre Tider siden ogsaa at sætte de øvrige i Værk, ligesom det er iagttaget i Henseende til Elersens Collegium; naar kun ikke forsømmes i vigtigere Ting at udbede sig Hans Excellences Universitetets Patrons Samtykke.

22. Det hele Consistorium bør have Magt til at udvide den foreskrevne Termin af 47 Aar ved et Tillæg af tre eller flere Aar, ifald Nødvendigheden kræver

det, og den totale Sum af 31 046 Rdlr. inden den af Testator bestemte Tid ikke har kundet samles.

23. Endelig skal det staae til mig, saalænge jeg lever, at kræve dette nærværend Testament med min tilføiede Forskrivning, tilbage, og enten at forandre eller tilbagekalde eller aldeles at tilintetgiøre hvad her er sagt og skrevet; og det enten selv eller ved en Fuldmagt som er forsynet med min og to troværdige Vidners Underskrift, paa det at der ikke kan opkomme den mindste Tvivl eller haves mindste Mistanke om saadan en Tilbagekaldelse.

24. Til Forsikring herom har jeg nærværende Instrument ikke allene med min egen Haand underskrevet, men ogsaa ladet det underskrive af den Kongelige Notarius Publicus, i Nærværelse af hans ordentlige Vidne, og forsyne med vores Segl. Saa passeret Kiøbenhavn 1736, d. 18 Jun.

F. Rostgaard.

(L. S)

(Badens Univ. Journal 1798 S. 36—40.)

Nr. 3. **Univ. og Skole-Direkt. Skr.** af 26 Juli 1842 til Konsistorium om den Professorernes Distributs tilkommende Rente af Rostgaards Legat*).

Efterat Konsistorium havde gjort opmærksom paa, at der ikke i mange Aar var blevet beregnet Professorernes Distributs tilgode den samme efter Fundatsen for det Rostgaardske Legat tilkommende Rente af 1105 Rdl, og bemærket, at der i Fundatsens § 9 Intet indeholdtes, hvoraf der kunde udledes, at den for Professorerne bestemte rentebærende Kapital skulde, saaledes som af Bogholderen antydet, paa Grund af Rentefoden blive mindre end 1105 Rdl., hvorhos det formentlig var aldeles klart, at Direktionens Skrivelse af 14 Jan. 1831 ikke havde tilsigtet at berøve Professorerne den dem efter Fundatsen tilkommende Del af det Rostgaardske Legat, bifaldt Direktionen,

at Professorernes Distributs for indeværende Aar og i Fremtiden i Overensstemmelse med § 9 i det Rostgaardske Legats Fundats beregnes tilgode Renten af 1105 Rdl. af bemeldte Legats Kapitalformue.

(Univ. Arkiv.)

Nr. 4. **Underv. Min. Skr.** af 15 Juli 1858 til Konsistorium, hvorved fastsættes følgende Bestemmelser for Anvendelsen af det Rostgaardske Legats Renter fra 11 Juni 1859 at regne**).

1. I Henhold til Fundatsen for Legatet af 18 Juni 1736 § 13 bliver til Løn for Professor Rostgardianus at anvende Renten af .... 22 000 Rdl.
   Af denne Kapital oppebærer Universitetet allerede i Henhold til kgl. Resol. 28 Dec. 1833 som Bidrag til Gagen til Professor Rostgardianus Renten af de 15 000 Rdl., og vil fremdeles have at oppebære Renten af de øvrige 7000 Rdl. i samme Hensigt, saaledes at sidstnævnte Rentebeløb bliver at optage under Universitetets Budgets 5te Indtægtspost „Renter af nogle Legater".
2. Overensstemmende med Fundatsens § 14 bliver til Bopæl for samme Professor at anvende Renten af.................. 4 000 Rdl.
   Dette Rentebeløb vil være at udbetale til Professor Rostgardianus ved Siden af hans Professorgage, dog saaledes, at denne Udbetaling udsættes, indtil den nuværende Professor Rostgardianus, der siden 1833 har været i denne Stilling uden at oppebære denne Husleje, og først nylig efter sin Anciennetet som Professor har opteret en Huslejeportion ved Universitetet, afgaaer fra Embedet, og at Renten af de paagjældende 4000 Rdl. midlertidig oplægges til Forøgelse af Kapitalen.

*) Selmers Aarb. f. 1842 S. 79—80.
**) Lindes Medd. f. 1857—63 S. 572—73.

3. Ifølge Fundatsens § 15 bliver at anvende:

a. til Bibliothekarius ved Universitetet Renten af	100 Rdl.
b. til Indkjøb af Bøger til Universitetsbibliotheket Renten af..	900 Rdl.

Begge disse Rentebeløb blive at overføre til Universitetets Kasse som Bidrag dels til Bibliothekarens Gage, dels til Bibliothekets Udgifter.

4. Ifølge Fundatsens §§ 9, 16 og 20 bliver Renten af respektive.................................... 1 105 Rdl.
1 046 —
og 500 —

tilsammen 2 651 Rdl.

at anvende til Professorernes Distributs, og efter Fradrag af 20 Rdl., som efter Fundatsens § 12 forlods skal udbetales til Legatets bestandige Eforus, at overføre til Distributsens Konto.

5. Overensstemmende med Fundatsens § 17 bliver til to Stipendier paa Regensen at anvende Renten af .... 640 Rdl.
og ifølge § 18 til Belønning for de deri ommeldte Afhandlinger Renten af.... .... 860 Rdl.
saaledes at disse Rentebeløb udbetales til Eforus.

6. Efter Fundatsens § 19 bliver at anvende til Kapitalernes Fremvæxt Renten af .... 1 000 Rdl.
indtil disse Renter ere opvoxede til 500 Rdl., til hvilken Tid Halvdelen deraf skal henlægges til Hovedkapitalens stedsevarende Fremvæxt, hvorimod Resten kan tillægges enkelte Afdelinger. Dette Oplæg besørges i Universitetskvæsturen. Naar der derved er opsparet 500 Rdl., bliver Renten af Halvdelen af denne Kapital at overføre til Fremvæxtkontoen, og med Hensyn til Renten af den anden Halvdel nærmere Bestemmelse at tage, om den skal henlægges til en af Legatets andre Underafdelinger.

7. Den kontante Beholdning af 230 Rdl. 39 Sk., som Legatet, efter den fremsendte Opgjørelse af Bogholderen i Universitetskvæsturen, vil have foruden det fundatsmæssige Kapitalbeløb, bliver at overføre til Fremvæxtkontoen.

(Univ. Arkiv.)

Nr. 5. **Kgl. Resol.** af 25 Aug. 1862, hvorved bifaldes følgende Forandringer i Fundatsen af 18 Juni 1736 for det Rostgaardske Legat, nemlig:

1. i § 17 jfr. § 18
   a) at det i samme fastsatte Vilkaar for Stipendiets Nydelse, at den ene af de to Kontubernaler hvert andet Aar skal disputere i Regensens Auditorium og aflevere et Exemplar af Disputatsen til Universitetsbibliotheket, bortfalder;
   b) at den fortrinlige Adgang til Stipendiet, som der er tilstaaet Regensalumner, der ere dimitterede fra Helsingørs Skole, gaaer over paa Alumner fra Helsingør eller Omegn;
   c) at Udnævnelsen til at nyde Stipendiet sker ved Bestyrelseskomiteen for Kommunitetets og Regensens Stipendievæsen, efter Indstilling af Eforus;
2. i § 18
   a) at Renten af de i denne § omhandlede 860 Rdl. anvendes til Understøttelse for de Studerende, som have leveret og forsvaret en af paagjældende Fakultet antaget Disputats, som enten gaaer ud paa grundig at gjendrive Fremmedes Vildfarelser og Bagvaskelser med Hensyn

til danske Anliggender og Antikviteter, eller behandle et eller andet Æmne af de nordiske Rigers Naturhistorie,

b) at Bestemmelsen om fortrinlig Adgang til denne Understøttelse for dem, der ere dimitterede fra Helsingørs Skole, forandres paa samme Maade, som under Nr. 1 b er angivet*).

(Univ. Arkiv.)

Rottbølls Gave til Collegium Mediceum.

Selmers akad. Tid f. 1834 S. 243—244.

Etatsraad og Generalfiskal Jens Laasby Rottbøll skjænkede ved Testament af 14 Sept. 1821, konf. 17 Aug. 1824, Kjøbenhavns Universitet en Kapital af 3000 Rdl. til Vederlag for de Stipendier, han som Student havde oppebaaret. Han overlod til Konsistoriums Bestemmelse, hvorledes Kapitalen skulde bruges, men udtalte det Ønske, hvis dette ansaaes nyttigt, at den maatte anvendes til Gjenopførelsen af Collegium Mediceum eller Forøgelsen af dennes Fond. Efterat Giveren i Aaret 1824 var afgaaet ved Døden, blev Kapitalen i samme Aar indbetalt til Universitetet og taget til Indtægt som Forøgelse af Kollegiets Kapitalformue.

Testament, oprettet 14 Sept. 1821 af Etatsraad og Generalfiskal Jens Laasby Rottbøll, konf. 17 Aug 1824.

Til Vederlag for de Stipendier, jeg som Student ved Kjøbenhavns Universitet har oppebaaret, legerer jeg til samme tre Tusinde Rigsbankdaler Sølv. Dette Legats Brug overlader jeg til Konsistorii Bestemmelse, men ønsker det, hvis dette ansees nyttigt, anvendt til Gjenopførelsen af *Collegium Mediceum*, eller Forøgelsen af dettes Fond.

(Selmers akad. Tid. f. 1834 S. 243—244.)

Estrid Rovsings Legat.

(Frøken Estrid Rovsings Legat for Kvinder, der studere Medicin.)

I Henhold til et af Frøken Estrid Rovsing i levende Live udtalt Ønske oprettede hendes Broder, praktiserende Læge i Fredensborg Asmund Rovsing efter hendes Død d. 18. Jan. 1881 et Legat paa 1000 Kr. under Navn af „Frøken Estrid Rovsings Legat for Kvinder, der studere Medicin“. Ifølge Fundats af 22. Marts 1889, konf. 16. April s. A., tildeles Renten en trængende og værdig „kvindelig Student, som, efter at have underkastet sig den lægevidenskabelige Forberedelsesexamen, studerer Medicin her i Landet“. Legatet nydes i 3 Aar, dog ikke udover den første Rentetermin efter Embedsexamen eller efter at Legatnyderinden maatte have opgivet at underkaste sig denne. Under

*) Lindes Medd. f. 1857—63 S. 571—72

iøvrigt lige Vilkaar have Descendenterne af Legatstifterindens Forældre, Professor K. Rovsing og Hustru Marie Rovsing, født Schack, Fortrinet. Stipendiaterne udnævnes af Stifterindens Broder, praktiserende Læge i Fredensborg Asmund Rovsing og efter hans Død af hans Hustru Julie Rovsing, født Dithmer. Om Udnævnelsen meddeles der Konsistorium Underretning. Efter begges Død sker Udnævnelsen ved det lægevidenskabelige Fakultet, „dog saaledes, at Uddelingen, hvis der blandt Fakultetets faste Lærerkræfter maatte findes Kvinder, overdrages disse".

Fundats af 22. Marts 1889, konf. 16. April s. A. *Bilag.*

I Følge min den 18 Januar 1881 afdøde Søster Frøken Estrid Rovsings Ønske og for en i det Øiemed af hende mig leveret Pengesum, stor 1000 — er eet Tusinde — Kroner, oprettes herved et Legat: Frøken Estrid Rovsings Legat for Kvinder, der studere Medicin.

I Aaret 1880 har hun opsat dette, idet hun i sin langvarige Sygdom ofte har ønsket at have haft kvindelig Læge; hun indsaa vel dette Legats Lidenhed, men hun havde til Hensigt ved dets Stiftelse, dels at vise sin gode Villie, dels at opmuntre Mænd og Kvinder til at stifte Legater i samme Øiemed, da der indtil den Tid, et enkelt undtagen, ikke var stiftet saadanne til Fremme for det kvindelige Studium af Medicin; hun haabede og ønskede derfor, at dette Legat maatte tage mange efter sig.

Som nærmere Regler for Legatet har hun bestemt følgende:

§ 1. Legatkapitalen indbetales til Universitetskvæsturen og forvaltes af denne efter de samme Regler som Universitetets øvrige Legatmidler. Tilsyn med Legatet føres af Konsistorium overensstemmende med Universitetslovgivningens almindelige Regler.

§ 2. Renterne af Legatkapitalen udbetales aarlig med Halvdelen i Juni og Halvdelen i December Termin til en kvindelig Student, som, efter at have underkastet sig den lægevidenskabelige Forberedelsesexamen, studerer Medicin her i Landet; det beholdes i 3 Aar, dog ikke udover den første Rentetermin, der indtræder efter at Embedsexamen er opnaaet eller Legatnyderinden maatte have opgivet at underkaste sig denne. Legatet uddeles efter Trang og Værdighed, dog at Descendenterne af Legatstifterindens Forældre, Professor K. Rovsing og Hustru Marie Rovsing, født Schack, foretrækkes under iøvrigt lige Kvalifikationer.

§ 3. Ansøgninger om dette Legat indsendes til Legatstifterindens Broder, praktiserende Læge i Fredensborg Asmund Rovsing og efter hans Død til hans Hustru Julie Rovsing, født Dithmer; disse udnævne Stipendiaten under Iagttagelse af de foran givne Regler. Ansøgningerne sendes derpaa til Konsistorium med Underretning om hvem Legatet er tildelt. Efter begges Død sker Udnævnelsen ved det lægevidenskabelige Fakultet, dog saaledes, at Uddelingen, hvis der blandt Fakultetets faste Lærerkræfter maatte findes Kvinder, overdrages disse.

§ 4. Tillæg til og Forandringer i denne Fundats kunne efter det lægevidenskabelige Fakultets og Konsistoriums Indstilling og — saa længe praktiserende Læge A. Rovsing eller hans Hustru leve — med disses Samtykke, ske med Regjeringens Stadfæstelse; dog maa Legatet aldrig anvendes i andet Formaal end til Kvinders Uddannelse til Selverhverv.

Fredensborg, den 22de Marts 1889.

A. Rovsing,
prakt. Læge.

(Kvæsturens Arkiv.)

Marie Rovsings Legat.

(Marie Rovsing, født Schacks Legat til studerende Kvinders Uddannelse.)

I Henhold til et af Professorinde Marie Rovsing, født Schack, i levende Live udtalt Ønske oprettede hendes Søn, praktiserende Læge i Fredensborg Asmund Rovsing efter hendes Død d. 25. Sept. 1888 et Legat paa 6500 Kr. under Navn af „Marie Rovsing, født Schacks Legat til studerende Kvinders Uddannelse". Ifølge Fundats af 22. Marts 1889, konf. 16. April s. A., uddeles foreløbig kun — indtil Legatkapitalen ved Hjælp af den nedenfor nævnte Fremvæxtkapital har naaet en saadan Størrelse, at deraf, efter Fradrag af Administrationsgebyret til Universitetet, kan uddeles 2 Portioner paa 200 Kr. hver — Renterne af 6000 Kr. i 2 lige store Portioner til „trængende og værdige kvindelige Studenter, der, efterat have bestaaet den filosofiske Prøve — for de medicinske Studerendes Vedkommende tillige den lægevidenskabelige Forberedelsesexamen — agte at underkaste sig en Embedsexamen her i Landet". Legatet nydes i 3 Aar, dog ikke udover den første Rentetermin efter Embedsexamen eller efter at Legatnyderinden maatte have opgivet at underkaste sig denne. Fortrinsberettigede ere Legatstifterindens og hendes Mands, Professor K. Rovsings Descendenter. Melder sig Ingen af disse, tildeles Portionerne andre kvindelige Studenter, dog at Descendenterne af Legatstifterindens Søskende foretrækkes under iøvrigt lige Vilkaar. Resten af Legatets Kapital 500 Kr. betragtes som en Fremvæxtkapital, hvis Renter oplægges og forrentes, indtil Fremvæxtkapitalen har naaet en Størrelse af 4500 Kr., i hvilket Fald 4322 Kr. 50 Øre overføres til Hovedkapitalen. Renterne af denne, der da vil udgjøre 10322 Kr. 50 Øre, deles lige mellem de 2 Legatnyderinder, som hver, efter de nugjældende Regler for Administrationsgebyret, vil erholde 200 Kr. Det Tiloversblevne af Fremvæxtkapitalen oplægges og forrentes, indtil denne har naaet 5500 Kr., i hvilket Fald der til Hovedkapitalen overføres et saa stort Beløb, at deraf kan oprettes en ny Portion paa 200 Kr., og saaledes forholdes fremdeles, saaofte Fremvæxtkapitalen har naaet 5500 Kr. Portioner, der af en eller anden Grund ikke kunne udbetales, tillægges Fremvæxtkapitalen. Nedsættes Rentefoden, standser Fremvæxtkapitalens Oplæg, forsaavidt fornødent gjøres for ved Hjælp af dennes Renter at udbetale Portionerne med samme Beløb som hidtil, indtil Rentefoden atter har naaet den tidligere Størrelse.

Stipendiaterne udnævnes af Stifterindens Søn, praktiserende Læge i Fredensborg Asmund Rovsing og efter hans Død af hans Hustru Julie Rovsing, født Dithmer. Om Udnævnelsen meddeles der Konsistorium Underretning. Efter begges Død sker Udnævnelsen ved

Konsistorium. Eforus vælges af Konsistorium. Findes der blandt Universitetets faste Lærerkræfter Kvinder, skal Eforatet overdrages en af disse.

Fundats af 22 Marts 1889, konf. 16. April s. A. *Bilag.*

I Følge min den 25 September 1888 afdøde Moder, Fru Professorinde Marie Rovsing, født Schacks Ønske og for en i dette Øiemed af hende mig leveret Pengesum — nu stor 6500 Kr., er Sex Tusinde og Fem Hundrede Kroner — oprettes herved et Legat under Navn af: Marie Rovsing, født Schacks Legat til studerende Kvinders Uddannelse. Som nærmere Regler for Legatet har hun bestemt følgende:

§ 1. Legatkapitalen indbetales til Universitetskvæsturen og forvaltes af denne efter de samme Regler som Universitetets øvrige Legatmidler. Tilsyn med Legatet føres af Konsistorium overensstemmende med Universitetslovgivningens almindelige Regler.

§ 2. Indtil Legatkapitalen ved Hjælp af den i § 3 nævnte Fremvæxtkapital har naaet en saadan Størrelse, at deraf, efter Fradrag af Administrationsgebyret til Universitetet, kan uddeles 2 Portioner paa 200 Kroner hver, tildeles de disponible Renter af 6000 Kr. i 2 lige store Portioner trængende og værdige kvindelige Studenter, der, efter at have bestaaet den filosofiske Prøve — for de medicinske Studerendes Vedkommende tillige den lægevidenskabelige Forberedelsesexamen — agte at underkaste sig en Embedsexamen her i Landet Den, der opnaar en Legatportion, beholder den samme i 3 Aar, dog ikke udover den første Rentetermin, der indtræder, efter at Embedsexamen er opnaaet eller Legatnyderinden maatte have opgivet at underkaste sig Embedsexamen. Fortrinsberettigede til at opnaa Legatportionerne ere Legatstifterindens og hendes Mands Professor K. Rovsings Descendenter. Findes ikke saadanne, tildeles Portionerne andre kvindelige Studenter, dog at Descendenterne af Legatstifterindens Søskende, nemlig: 1) Pastor Tage Schack, 2) Fru Pastorinde Augusta Nielsen, født Schack og Enke efter Pastor Vilhelm Nielsen, og 3) Fru Geheimekonferentsraadinde Hansine Andræ, født Schack og gift med Geheimekonferentsraad Carl Andræ, foretrækkes under iøvrigt lige Kvalifikationer.

§ 3 Resten af Legatets Kapital, 500 Kroner, betragtes som en Fremvæxtkapital Dennes Renter oplægges og forrentes, indtil Fremvæxtkapitalen har naaet en Størrelse af 4500 Kroner, i hvilket Fald 4322 Kroner 50 Øre overføres til Hovedkapitalen. Renterne af denne, der, efter Fradrag af Administrationsgebyr efter de nu gjældende Regler, ville udgjøre 400 Kr., deles lige mellem de to Legatnyderinder. Det tiloversblevne af Fremvæxtkapitalen oplægges og forrentes, indtil denne har naaet en Størrelse af 5500 Kroner. Der overføres da til Hovedkapitalen et saa stort Beløb, at Renten heraf efter Fradrag af Administrationsgebyr kan udgjøre et Beløb af 200 Kroner aarlig, der uddeles som ny Legatportion efter de foran givne Regler, og saaledes forholdes fremdeles, saa ofte Fremvæxtkapitalen har naaet et Beløb af 5500 Kroner. Portioner, der af Mangel paa kvalificerede Ansøgerinder eller af andre Grunde ikke kunne udbetales, tillægges Fremvæxtkapitalen.

§ 4. Ansøgninger om Legatportionerne indsendes til Legatstifterindens Søn, praktiserende Læge i Fredensborg Asmund Rovsing og efter hans Død til hans Hustru Julie Rovsing, født Dithmer; disse udnævne Stipendiaterne, under Iagttagelse af de foran angivne Regler. Ansøgningerne sendes derefter til Konsistorium med Underretning om, hvem Legatportionerne ere tildelte. Efter Begges Død sker Udnævnelsen ved Konsistorium efter Indstilling fra den af samme valgte Efor. Skulde der blandt Universitetets faste Lærerkræfter findes Kvinder, skal Eforatet overdrages en af disse.

§ 5. Saafremt den nuværende Rentefod af 4 % i Tidens Løb maatte blive nedsat, standser Fremvæxtkapitalens Oplæg, for saa vidt fornødent gjøres, for, ved Hjælp af dennes Renter at udbetale Portionerne med samme Beløb som hidtil, indtil Rentefoden atter har naaet den tidligere Størrelse.

§ 6. Tillæg til og Forandringer i denne Fundats kunne efter Konsistoriums Indstilling og — saalænge praktiserende Læge A. Rovsing eller hans Hustru leve — med deres Samtykke ske med Regjeringens Stadfæstelse; dog maa Legatet aldrig anvendes til andet Formaal end til Kvinders Uddannelse til Selverhverv.

Fredensborg den 22de Marts 1889.

A. Rovsing,
prakt. Læge.

(Kvæsturens Arkiv.)

A. W. Scheels Stiftelse.

Univ. Aarb. f. 1879—80 S. 904—909.

Gehejmekonferensraad, Kammerherre, Dr. juris Anton Wilhelm Scheel fastsatte ved Testament af 13. Maj 1878, konf. 10. Oktbr. 1879, at hans efterladte Formue, efterat forskjellige, nærmere bestemte Legater vare udredede, skulde deles i to lige Dele, af hvilke den ene skulde udbetales til Kjøbenhavns Universitet og den anden til det kgl. Frederiks Universitet i Christiania som Bestyrelser af de Stiftelser, der af Formuen agtedes oprettede. Efterat Testator d. 30. April 1879 var afgaaet ved Døden, blev den Kjøbenhavns Universitet tillagte Halvdel indbetalt med 187 000 Kr. Af denne Kapitals Renter udbetales i Henhold til Testamentets Bestemmelser følgende Legatportioner:

a. Livrenter ifølge Testamentets § 7 til forskjellige nærmere angivne Personer, 6 Portioner à 200 Kr. aarlig, 3 paa 100 Kr. aarlig. For de kvindelige Personer bortfalde disse, naar de indgaae Ægteskab.

b. To Stipendier à 200 Kr. aarlig for Studenter ifølge Testamentets § 8. Hertil have Studenter af Testators Slægt ɔ: Afkom af dennes Søskende, Forældres Søskende og Bedsteforældres Søskende, Fortrinet. Slægtninge af første Sidelinie have Fortrin for Slægtninge af anden Sidelinie, disse igjen for tredie Sidelinie; Agnater have Fortrin for Kognater, dog at Testators Søskendes Børnebørn, om de end ere Kognater, nyde Agnaters Ret. Søges et Stipendium samtidig af flere Studenter, som herefter ere lige berettigede til samme, tages ikke Hensyn til Slægtskabets Grad, men kun til Ansøgernes Duelighed og Trang. Ved Udbetalingen af Stipendiet skal Studenten oplyse, at han med Flid fortsætter Studeringerne; i modsat Fald mister han Stipendiet for den Gang, og for fortsat Uflid kan det ganske fratages ham. Stipendiet nydes i 4 Aar, dog saaledes, at den, der ved Embedsexamen eller paa anden Maade har endt sine Universitetsstudier, ikke kan nyde det længere end i den første Termin derefter. Stipendiet ophører for Stipendiaten, naar han forlader Universitetet eller viser et slet Forhold.

Stipendiet bortgives af den Myndighed ved Universitetet, som i Almindelighed bortgiver de akademiske Stipendier (for nærværende Tid Konsistorium), hvilken Myndighed tillige bedømmer, om et Stipendium bør ophøre eller mistes.

c. 1. Af de overskydende Renter, efterat Livrenterne og Studenterstipendierne ere afholdte, og af de Renter, der blive ledige, efterhaanden som Livrenterne bortfalde, udbetales ifølge Testamentets § 11 Legatportioner à 300 Kr. aarlig. Disse Portioner tildeles, med de nedenfor (under Nr. 2 og 3) nævnte Undtagelser, Personer af Testators Slægt og især værdige Trængende af denne. Ved Slægtninge er ifølge Testamentets § 12 at forstaae Beslægtede af første, anden og tredie Sidelinie. Hvilke disse Slægtninge ere, er angivet i en af Testator i Aaret 1870 udgivet Stamtavle. I Testamentets § 13 er givet Regler for, hvilke af de konkurrerende Slægtninge der have Fortrinet. Ingen kan paa engang nyde flere Legatportioner. De Slægtninge, hvem Livrenter ere tillagte, ere derimod ikke udelukkede fra at søge Legatportioner. Trang kommer kun i Betragtning, naar flere til samme Klasse hørende Slægtninge samtidig søge en Portion. Til Nærhed i Slægtskabsgrad tages ikke Hensyn. Unge Mennesker under 18 Aar, som ikke ere trængende, kunne forbigaaes, naar en ledig Portion samtidig søges af ældre Slægtninge, henhørende til samme Klasse som de eller endog til den følgende Klasse. Ere de derimod trængende, kunne de efter Trangens Størrelse foretrækkes for ældre Slægtninge, om disse end henhøre til samme Klasse. Legatportioner kunne tildeles baade gifte og ugifte Slægtninge. Den en kvindelig Slægtning tilstaaede Portion bortfalder imidlertid for hende, naar hun indgaaer Ægteskab, og kan først tilstaaes hende efter Ansøgning paany. Om Forholdet mellem de danske og norske Slægtninges Adgang til at erholde Legatportioner af de Universiteterne i Kjøbenhavn og Christiania tilfaldne Kapitaler ere nærmere Regler givne i Testamentets § 17. Legatportionerne, som gives yngre Beslægtede, tilstaaes under passende Betingelser eller for en vis Tid; men iøvrigt gives de som Regel for Livs Tid. De ophøre for den kvindelige ugifte Slægtnings Vedkommende ved Indgaaelse af Ægteskab samt for den, hos hvem „aldeles ingen Trang til slig Hjælp er tilstede og Legatportionen søges af nogen Anden, som iøvrigt er ligeberettiget eller bedreberettiget til at nyde Godt af min Stiftelse og findes at være virkelig trængende“.

2. Melder sig ingen af Testators Slægtninge til en ledig Portion, kan den bortgives til en trængende og værdig „Enke efter en Embedsmand og fortrinsviis en saadan, der har været ansat i

Underviisningsvæsenets Tjeneste, eller en slig afdød Embedsmands ugifte Datter, naar hun tillige har mistet sin Moder og er over 40 Aar gammel". Legatportionen mistes ved Ægteskabs Indgaaelse samt ved en saa mærkelig Forbedring af de Understøttedes Formuesforandring, at de „aldeles ikke længere kunne ansees som trængende", ligesom Portionen fra den først paafølgende Udbetalingstermin skal afstaaes, naar den søges af nogen Trængende af Testators Beslægtede.

3. Den første, ellevte og fremdeles hver tiende Legatportion, som kan oprettes af den til Kjøbenhavns Universitet indbetalte Formue, tildeles „Enker efter dette Universitets Lærere eller saadanne afdøde Læreres ugifte Døtre". For Tiden uddeles 2 Portioner à 300 Kr. aarlig. Legatportionen mistes ved Ægteskabs Indgaaelse. Om yderligere Betingelser for at erholde eller beholde dissse Legatportioner skulle tilføjes, beror paa Konsistorium, der bortgiver alle de her omhandlede Portioner efter Bekjendtgjørelse i de offentlige Tidender, jfr. de nærmere Regler i Testamentets § 22.

Saafremt de under litr. b og c nævnte Stipendier og Legatportioner paa Grund af særegne Omstændigheder ikke kunne udbetales med deres fulde Beløb, inddrages den eller de først ledig blivende Portioner, indtil de tilbageblivende Portioner tillige med Stipendierne igjen kunne forøges til deres fulde Beløb. Stipendierne forøges i saa Fald til dette Beløb fremfor Legatportionerne. De under litr. e Nr. 3 nævnte Portioner inddrages dog kun efter deres Tal i Rækken. Hvad der efter Udbetalingen af Livrenter, Stipendier, fulde Legatportioner og Udgifter ved Bestyrelsen (jfr. nedenfor) bliver tilovers af de aarlige Renter, oplægges, indtil en ny Legatportion kan oprettes. Naar Livrente, Stipendium eller Legatportion bortfalder for Nogen mellem 2 Udbetalingsterminer ved Dødsfald eller Giftermaal, anses en forholdsmæssig Del af Understøttelsen erhvervet indtil Dødsdagen eller Bryllupsdagen. Den øvrige Del indtil næste Termin oplægges. En Livrente, et Stipendium og en Legatportion, der ikke er hævet i et helt Aar, betragtes som ledig; dog naar den, der paa saadan Maade mister en Livrente, senere melder sig, kan han (hun) igjen for Fremtiden oppebære samme, saasnart dertil haves Penge til Raadighed. I Livrenter, Stipendier og Legatportioner maa ej gjøres Arrest, Beslag eller Indførsel. De udbetales de Vedkommende mod deres Kvittering, for Umyndiges Vedkommende til disses Værger. En Anvisning paa Understøttelsen eller Fuldmagt til at hæve den gjælder kun for den nærmest forestaaende Udbetaling.

Medens Stiftelsens Formue bestyres af Universitetskvæsturen, kan den øvrige særlige Bestyrelse af Konsistorium overdrages til en eller

to Professorer eller Andre, til hvem eller hvilke der da kan udbetales et aarligt Honorar af 200 Kr. Alle Udgifter ved Administrationen afholdes forlods af Indtægterne. For det Tilfælde, at Bestyrelsen af Stiftelsen skulde gaa bort fra Universitetet, indeholdes der i Testamentets § 31 nærmere Bestemmelser for, hvorledes der i saa Henseende skal forholdes.

Stiftelsens Kapital udgjorde d. 1. Jan. 1889......... 188 450 Kr.

Testament. *Bilag.*

§ 6. Den øvrige Formue, efter at alle paabudne Afgivter, Gjæld og Omkostninger i Anledning af Dødsfaldet og Skiftet ere afholdte, deles i to lige Dele. Den ene indbetales til Kjøbenhavns Universitet og den anden Halvdeel til det kongelige Frederiks Universitet i Christiania som Bestyrelser af de Stiftelser, der af Formuen agtes oprettede.

§ 7. Til Efternævnte, forsaavidt de overleve mig, udbetales aarligen, saalænge de leve, dog med nedenanførte Indskrænkning:

....

For de qvindelige Personer bortfalder Livrenten, naar de efter denne Dag indgaae Ægteskab.

Livrenterne forfalde første Gang til Udbetaling for et halvt Aar den efter min Død førstindtrædende 11te Juni eller 11te December Omslagstermin.

De Livrenter, som forfalde til Betaling, medens mit Bo er under Skiftebehandling, ønskes de Paagjældende udbetalte efterhaanden, da flere af dem ikke godt kunne undvære den dem tiltænkte Hjælp indtil Boets Slutning.

§ 8. Af Renterne af den Formue, som indbetales til Kjøbenhavns Universitet, oprettes for Studenter ved dette Universitet to Stipendier, hvert paa to hundrede (200) Kroner om Aaret. Om disse Stipendier skullle følgende Bestemmelser gjælde:

1. Studenter af min Slægt, hvorved forstaaes Afkom af mine Sødskende, af mine Forældres Sødskende og af mine Bedsteforældres Sødskende, foretrækkes for andre Studenter. Naar flere Studenter af min Slægt paa eengang søge om et af Stipendierne, foretrækkes Slægtninge af første Sidelinie for dem af anden Sidelinie og disse igjen for dem af tredie Sidelinie. Blandt flere Slægtninge af samme Sidelinie have Agnater, der altsaa ere Studenter af Familienavnet Scheel, Fortrin for Cognater, dog at mine Sødskendes Børnebørn (Afkom i andet Led) nyde, om de end ere Cognater, Agnaters Ret.

2. Naar ingen Student af min Slægt søger om et ledigt Stipendium, kan det tildeles en anden Student, som da kan beholde Stipendiet i den fastsatte Tid, om der end imidlertid melde sig Studenter af min Slægt.

3. Søges et Stipendium samtidigen af flere Studenter, som efter de forestaaende Regler ere lige berettigede til samme, sees der ved Uddelingen paa de Ansøgendes Duelighed og Trang. Nærhed i Slægtskabets Grad kommer ikke i Betragtning.

4. Stipendiaten har hver Gang, naar Stipendiet skal udbetales, at oplyse, at han med Flid fortsætter sine Studeringer. I modsat Fald mister han Stipendiet for den Gang, og for fortsat Uflid kan det ganske fratages ham.

5. Stipendiet kan nydes i fire Aar; dog beholder den Stipendiat, som ved Embedsexamen eller paa anden Maade har endt sine Universitetsstudier, ikke Stipendiet længere end i den første Udbetalingstermin derefter, om han end ikke dermed har oppebaaret det i 4 Aar.

6. Forlader Stipendiaten Universitetet eller viser et slet Forhold, da

mister han Stipendiet og kan ikke oppebære mere af samme, end han allerede har faaet udbetalt.

7. Stipendierne bortgives af den Myndighed ved Universitetet, som i Almindelighed bortgiver de academiske Stipendier. Denne Myndighed bedømmer tillige, om Stipendiet bør ophøre eller mistes, og bestemmer, til hvilke Tider Stipendierne skulle udbetales.

§ 9. Af Renterne af den Formue, som indbetales til Frederiks Universitetet i Christiania, oprettes for Studenter ved dette Universitet to Stipendier, hvert paa to hundrede (200) Kroner om Aaret. Om disse Stipendier skulle samtlige de i § 8 anførte Bestemmelser gjælde.

§ 10. De Kjøbenhavns Universitet paalagte Livrenter blive at udbetale med deres fulde Beløb, førend noget Stipendium efter § 8 kan udredes, og ligeledes blive de Christiania Universitet paalagte Livrenter at udbetale med deres fulde Beløb, førend noget Stipendium efter § 9 kan udredes.

Blive Renterne af den til Kjøbenhavns eller Christianias Universiteter indbetalte Formue ikke tilstrækkelige til Udredelsen af de hvert Universitet især paalagte Livrenter, da blive disse forholdsviis at nedsætte. Kunne vel ommeldte Livrenter men ikke tillige Stipendierne efter §§ 8 eller 9 udredes af Renterne, da blive Stipendierne, naar de dog mindst kunne blive et hundrede (100) Kroner aarligt, at nedsætte til det Overskydende af Renterne, indtil de ved Afgang i Livrenterne kunne udbetales med deres fulde Beløb.

§ 11. Af de overskydende Renter af den til Universiteterne i Kjøbenhavn og Christiania indbetalte Formue, efter at Livrenterne efter § 7 og saadanne, som jeg senere muligen maatte bestemme, samt Stipendierne efter §§ 8 og 9 ere afholdte, og af de Renter, der blive ledige, efterhaanden som Livrenter bortfalde, oprettes Legatportioner paa tre hundrede (300) Kroner aarligt.

§ 12. De i foregaaende § ommeldte Legatportioner tildeles, med de i §§ 19 og 20 nævnte Undtagelser, Personer af min Slægt og især værdige Trængende af denne.

Ved Slægtninge forstaaes mine Sødskende og deres ægte Afkom, mine Forældres Sødskendes ægte Afkom og mine Bedsteforældres Sødskendes ægte Afkom, altsaa Beslægtede af første, anden og tredie Sidelinie.

Mine Slægtninge findes angivne i en af mig i Aaret 1870 udgiven Stamtavle over min Familie.

§ 13. Beslægtede af første Sidelinie skulle foretrækkes for dem af anden Sidelinie og disse igjen for Beslægtede af tredie Sidelinie. I hver Sidelinie skulle atter agnatiske Slægtninge (altsaa Beslægtede af Familienavnet Scheel have Fortrin for cognatiske Slægtninge, dog at mine Sødskendes Børn og Børnebørn (ↄ: Afkom i første og andet Led) og min afdøde Fetter H a n s J a c o b S c h e e l s Børnebørn nyde, om de end ere Cognater, Agnaters Ret. Saaledes fremkomme 6 Classer af Beslægtede, nemlig:

1. Agnater af første Sidelinie og de Cognater, som i denne Sidelinie nyde Agnaters Ret,
2. de øvrige Cognater af første Sidelinie,
3. Agnater af anden Sidelinie og de Cognater, der i denne Sidelinie nyde Agnaters Ret,
4. de øvrige Cognater af anden Sidelinie,
5. Agnater af tredie Sidelinie og
6. Cognater af tredie Sidelinie.

Af disse Classer har med den i § 15 nævnte Indskrænkning enhver foregaaende et saadant Fortrin for de efterfølgende, at en ledig Legatportion ikke kan tildeles Nogen, som hører til en efterfølgende Classe, naar den samtidigen søges af nogen Slægtning af en foregaaende Classe. Derimod behøver den Slægtning, hvem en Legatportion lovligen er tildeelt, ikke igjen at afstaae den, fordi der senere melde sig Beslægtede af en foregaaende Classe.

Ingen kan paa eengang nyde flere Legatportioner. De Slægtninge, hvem Livrenter ere tillagte, ere derimod ikke udelukkede fra at søge Legatportioner.

§ 14. Trang er ikke en Betingelse for Slægtninges Adgang til en ledig Legatportion. Men søges en saadan af flere til samme Classe hørende Slægtninge, tages ved Valget Hensyn til Trang og Værdighed. Nærhed i Slægtskabsgrad kommer ikke i Betragtning.

§ 15. Unge Mennesker under 18 Aar, som befindes ikke at være trængende, navnlig naar deres Forældre eller den af disse, gjennem hvem de ere beslægtede med mig, lever og er i Stand til aldeles sorgfrit at sørge for deres Opdragelse, kunne forbigaaes, saafremt en ledig Legatportion samtidig søges af ældre Slægtninge, henhørende til samme Classe som de eller endog til den følgende Classe. Men ere de trængende, da kunne de efter Trangens Størrelse foretrækkes for ældre Slægtninge, om disse end henhøre til samme Classe.

§ 16. Legatportioner kunne tildeles baade gifte og ugifte Slægtninge. Men den en qvindelig Slægtning tilstaaede Legatportion bortfalder for hende, naar hun derefter indgaaer Ægteskab. Ønsker hun at beholde den, maa hun søge den paany.

§ 17. Til de Legatportioner, som oprettes af den til Kjøbenhavns Universitet indbetalte Formue, have de Beslægtede, der have deres Hjem i noget af de til det danske Monarki hørende Lande, fortrinlig Adgang, til hvilken Classe af Beslægtede de end maatte henhøre, fremfor mine Beslægtede, der have hjemme i Norge, hvorimod disse have Fortrin fremfor danske Beslægtede til at nyde de Legatportioner, som oprettes af den til Universitetet i Christiania indbetalte Formue. Kun naar der til en ledig Legatportion slet ikke melder sig nogen Slægtning fra det vedkommende Land, kunne Beslægtede fra det andet Land komme i Betragtning. Den Slægtning, som ifølge heraf har faaet en Legatportion fra det Land, hvor han eller hun ikke har sit Hjem, behøver ikke at afstaae den, fordi der senere melde sig Slægtninge fra det Land, hvor Legatportionen uddeles. Slægtninge, som boe i Udlandet, henregnes til de danske eller til de norske Slægtninge, eftersom de, hvis de tidligere have boet i Danmark eller Norge, have havt senest Hjem i hiint eller i dette Land Have de ikke selv boet i noget af disse Lande, sees paa, om den dem nærmeste af de Ascendenter, gjennem hvilke de ere beslægtede med mig og som have boet i Danmark eller Norge, have senest havt fast Bolig i hiint eller i dette Land.

§ 18 Legatportioner, som gives yngre Belægtede, hvis Udsigter i Livet endnu ere uvisse, bør i Almindelighed tilstaaes under passende Betingelse eller for en vis Tid, saasom paa visse Aar, men kunne, naar en saadan af Bestyrelsen tilføiet Betingelse for Ophør indtræder eller Tiden udløber, efter Omstændighederne indrømmes paany, og det skal i omhandlede Tilfælde beroe paa Bestyrelsens Skjøn, om Legatpladsen skal betragtes som ledig og bekjendtgjøres som saadan, eller ikke. Ellers kan den, der har faaet en Legatportion, ordentligviis, dog med den i § 16 nævnte Indskrænkning, beholde den sin Livstid. Imidlertid kan den fratages en saadan Person, naar hos samme aldeles ingen Trang til slig Hjælp er tilstede og Legatportionen søges af nogen Anden, som iøvrigt er ligeberettiget eller bedreberettiget til at nyde Godt af min Stiftelse og findes at være virkelig trængende.

§ 19. Naar efter saadanne Bekjendtgjørelser, som ommeldes i § 22, aldeles ingen melder sig af mine Slægtninge til en ledig Legatportion, kan den bortgives til en Enke efter en Embedsmand og fortrinsviis en saadan, der har været ansat i Underviisningsvæsenets Tjeneste, eller en slig afdød Embedsmands ugifte Datter, naar hun tillige har mistet sin Moder og er over 40 Aar gammel. Ved Valget sees paa Trang og Værdighed. Legatportionen mistes, naar Enken eller Pigen indgaaer Ægteskab, eller deres Formuesforfatning i saa mærkelig Grad forbedres, at de aldeles ikke længere kunne

ansees som trængende til Understøttelsen, og ligeledes skal den fra førstpaafølgende Udbetalingstermin afstaaes, naar den søges af nogen Trængende at mine Beslægtede.

§ 20. Den første, ellevte, en og tyvende og fremdeles hver tiende Legatportion, som kan oprettes af den til Kjøbenhavns Universitet indbetalte Formue, tildeles Enker efter dette Universitets Lærere eller saadanne afdøde Læreres ugifte Døttre, og ligeledes tildeles den første, den ellevte, en og tyvende og fremdeles hver tiende Legatportion, der kan oprettes af den til Universitetet i Christiania indbetalte Formue, Enker efter Lærere ved sidstnævnte Universitet eller saadanne afdøde Læreres ugifte Døttre. Legatportionen mistes, naar den Enke eller Pige, som har faaet samme, derefter gifter sig. Om iøvrigt nogen Betingelse for at erholde eller beholde disse Legatportioner skal tilføies, beroer paa den Myndighed, der udnævner til samme.

§ 21. De i §§ 11—20 omhandlede Legatportioner bortgives i Danmark af Consistorium ved Kjøbenhavns Universitet og i Norge af Frederik Universitetets academiske Collegium. Disse Myndigheder afgjøre ligeledes endeligen, om Nogen overeensstemmende med §§ 18 eller 19 skal fratræde en tildeelt Legatportion.

§ 22. Naar en Legatportion for mine Beslægtede bliver ledig, foranstaltes en Indkaldelse af de Slægtninge, der ville søge samme, med passende Varsel indført tre Gange efter hverandre i en eller to af de henholdsviis i Kjøbenhavn eller Christiania udkommende Tidender, hvori Bekjendtgjørelser for det Offentlige pleie at indrykkes. Melder sig ingen Slægtning efter saadan Indkaldelse, da bliver en lignende Indkaldelse at indføre for Legatportioner i Danmark i de norske Tidender og for Legatportioner i Norge i de danske Tidender.

Til Legatportioner efter §§ 19 og 20 skeer ligeledes Indkaldelse ved Bekjendtgjørelse i de offentlige Tidender.

§ 23. Naar paa Grund af Rentefodens Nedsættelse eller andre særegne Omstændigheder Stipendierne efter §§ 8 og 9 og de efter §§ 11 og følgende oprettede Legatportioner ikke længere kunne udbetales med deres fulde Beløb, skulle den eller de først ledigblivende af disse Legatportioner inddrages, indtil de tilbageblivende Legatportioner tilligemed Stipendierne igjen kunne forøges til deres fulde Beløb. Stipendierne blive i saa Fald at forøge til dette Beløb fremfor Legatportionerne. De i § 20 nævnte Legatportioner inddrages dog kun efter deres Tal i Rækken. Saaledes bliver til Exempel den ellevte Legatportion, naar den bliver ledig, ikkun da at inddrage, hvis elleve Legatportioner ikke længere kunne udredes med fuldt Beløb.

§ 24. Hvad der efter Udbetalingen af Livrenter, Stipendier, fulde Legatportioner og Udgivter ved Bestyrelsen (jfr. § 29) bliver tilovers af de aarlige Renter af den til Universiteterne i Kjøbenhavn og i Christiania indbetalte Formue oplægges paa hvert Sted til Capitalernes Forøgelse, indtil en ny Legatportion kan oprettes, og saa fremdeles.

§ 25. Livrenter og Legatportioner udbetales mindst to Gange aarligen og da hver Gang med det Halve, eller oftere efter Bestyrelsens Bestemmelse.

§ 26. Naar Livrente, Stipendium eller Legatportion bortfalder for Nogen imellem to Udbetalingsterminer ved Dødsfald eller Giftermaal, ansees en forholdsviis Deel af Understøttelsen erhvervet indtil Dødsdagen eller Bryllapsdagen. Den øvrige Deel indtil næste Udbetalingstermiin behandles efter Regelen i § 24.

§ 27. En Livrente, et Stipendium og en Legatportion, der ikke er hævet i et heelt Aar, betragtes som ledig. Dog naar den, som paa saadan Maade mister en Livrente, senere melder sig, kan han (hun) igjen for Fremtiden oppebære samme, saasnart dertil haves Penge til Raadighed i Indtægterne.

§ 28. I Livrenter, Stipendier og Legatportioner maa ingensinde gjøres

Arrest, Beslag eller Indførsel. De udbetales de Vedkommende til fri Raadighed imod deres Qvittering; dog betales Legatportioner for Umyndige til deres Værger. En Anviisning paa Understøttelsen eller Fuldmagt til at hæve samme gjælder kun for den nærmest forestaaende Udbetaling.

§ 29. Stiftelsernes Formue bestyres af vedkommende Universitetsqvæstur. Den øvrige særlige Bestyrelse af Stiftelserne, saasom med at indkalde Ansøgninger, gjennemgaae disse og gjøre Indstilling til den i § 21 nævnte Myndighed angaaende Understøttelsernes Bortgivelse, kan af bemeldte Myndighed overdrages en eller to Professorer eller Andre, og til ham eller dem kan da udbetales et aarligt Honorar af to hundrede (200) Kroner.

Saadant Honorar, Afgift for Formueforvaltningen, forsaavidt slig Afgivt er eller bliver paabuden, og andre nødvendige Udgivter, saasom til Regnskabsbøger, Bekjendtgjørelser m. v., afholdes forlods af Stiftelsernes Indtægter.

§ 30. Regnskab for Stiftelserne aflægges paa samme Maade som for vedkommende Universitets Legater i Almindelighed.

§ 31. Skulde imod Formodning nogen af de omhandlede to Stiftelser ikke kunne komme under Bestyrelse ved vedkommende Universitet, overdrages det henholdsviis Justitsministeriet i Danmark og den kongelige Regjering i Norge at foreskrive, hvilken anden Bestyrelse i Kjøbenhavn eller Christiania der skal træde i Universitetets Sted og have den i § 21 ommeldte Ret. I saa Fald tilfalde for den paagjældende Stiftelses Vedkommende de i § 20 nævnte Legatportioner Enker efter Medlemmerne af den foreskrevne Bestyrelse eller saadanne afdøde Medlemmers ugifte Døttre. Hvorledes der, naar Bestyrelsen gaaer bort fra Universitetet, skal forholdes med det i § 29 bestemte Honorar og med Regnskabet for Stiftelsen, fastsættes af vedkommende Ministerium eller Regjeringsdepartement, som ogsaa skal være bemyndiget til at anordne de øvrige Lempelser, der muligen kunne blive nødvendige. Skulde de i §§ 20 og 29 for Bestyrelsen af Stiftelserne tiltænkte Fordele efter den foreskrevne nye Bestyrelsesmyndigheds Beskaffenhed findes ikke at være et passende Vederlag for Bestyrelsen, bestemmer vedkommende Ministerium eller Regjeringsdepartement, hvilket andet Vederlag der skal træde isteden.

. . . .

(Kvæsturens Arkiv.)

A. W. Scheels Legat.

(Geheimeraad A W. Scheels Legat til Fordel for Professorernes Enkekasse.)

Univ. Aarb. f. 1877—78 S. 293—94.

Gehejmekonferensraad, Kammerherre, Dr. juris Anton Wilhelm Scheel har ved Gavebrev af 27 Nov. 1877, konf. 18 Dec. s. A., oprettet et Legat paa 1000 Kr. til Fordel for Professorernes Enkekasse. Nettorenten 38 Kr. 74 Ø. indbetales til bemeldte Enkekasse for at tjene til Fremme af dens Øjemed. Skulde Enkekassens Virksomhed nogensinde ophøre, da foreslaaer Konsistorium til kongelig Stadfæstelse, hvorledes Legatets Rente fremdeles kan komme Enker efter Universitetslærere tilgode.

Legatets Kapital udgjorde d 1 Jan. 1889 .... 1000 Kr.

Gavebrev af 27 Novbr. 1877, konf 18 Decbr. s. A. *Bilag.*

Undertegnede Anton Wilhelm Scheel, Geheimeconferentsraad og Kammerherre, gjør vitterligt: Af Interesse for Professorernes Enkekasse, som jeg i

sin Tid har bestyret, medens jeg var Professor, er jeg, efter at være i Aaret 1846 afgaaet fra Lærerposten ved Universitetet, vedbleven at være Interessent i Kassen, og det endog efter den Tid, at en Enke efter mig, om jeg efterlod en saadan, vilde være udelukket fra Pension af Kassen. Den Indtægt, som Enkekassen saaledes har havt, maatte imidlertid efter min Alder snart falde bort ved min Død og jeg har derfor været betænkt paa at sikkre Enkekassen en varigere Indtægt. I saadant Øiemed opretter jeg hermed til Fordeel for Professorernes Enkekasse ved Kjøbenhavns Universitet et Legat paa 1000 Kr., skriver et tusinde Kroner i danske Statsobligationer. For dette Legat skulle gjælde følgende Bestemmelser, paa hvilke jeg forventer kongelig Stadfæstelse.

1) Legatet skal benævnes Geheimeraad A. W. Scheels Legat til Fordeel for Professorernes Enkekasse og bestyres som en særegen Formue af Universitetsqvæsturen.

2) Legatets Grundfond bestaaer i 1000 Kroner i danske Statsobligationer til 4 Procent aarlig Rente. Obligationsbeløbet optages i Indskrivningsbøgerne for uopsigelig Statsgjæld. Indskrivningsbeviset bevares i Universitetsqvæsturen.

3) Af Renten afholdes forlods de Omkostninger, som maatte være forbundne med Bestyrelsen. Den øvrige Rente udbetales til Professorernes Enkekasse for at tjene til Fremme af Enkekassens Øiemed.

Saalænge jeg lever, træder denne Rente i Stedet for det Bidrag, jeg vilde have at svare som Interessent i Enkekassen.

4) Skulde Enkekassens Virksomhed nogensinde ophøre, da foreslaaer Consistorium ved Universitetet til kongelig Stadfæstelse, hvorledes Legatets Rente fremdeles kan komme Enker efter Universitetslærere tilgode.

5) For Legatet aflægges Regnskab efter de almindelige for Universitetsqvæsturen gjældende Regler.

Kjøbenhavn den 27de November 1877.

A. W. Scheel.

(Kvæsturens Arkiv.)

Schiønnings Boglegat.

(Schiønnings Legat til Indkjøb af Bøger for trængende Studerende.)

Lindes Medd. f. 1857—63 S. 567, Univ. Aarb. f. 1879—80 S 909—910.

Konferensraad, Justitiarius i Viborg Landsoverret Niels Leth Schiønning fastsatte ved Testament af 16 Maj 1855 og Tillægsbestemmelse af 4 Novbr. 1857, at hans efterladte Formue skulde udgjøre en Fond under Universitetet, bestemt til i sin Tid, efter visse Fradrag, at oprettes til et Legat, hvis aarlige Renter hovedsagelig skulde anvendes til Indkjøb af Bøger til trængende Studerende til Fortsættelse af deres Embedsstudier. Efterat saavel Legatstifteren som dennes Søster, hvem Rentenydelsen af Formuen for Livs Tid var tillagt, vare afgaaede ved Døden og efterat de i Testamentet fastsatte Ydelser vare blevne udredede, udgjorde den til Legatet bestemte Kapital 32 600 Kr. Ifølge den af Konsistorium under 5 Nov. 1879 affattede Fundats, der d. 26 s. M. forsynedes med kgl. Stadfæstelse, kaldes Legatet „Schiønnings Legat til Indkjøb af Bøger for trængende studerende“. Af den aarlige Rente oplægges 40 Kr., dernæst udredes Udgifterne ved Ved-

ligeholdelsen og i sin Tid Fornyelsen af den Schiønningske Familiebegravelse paa Skibskirkegaarden ved Kjøbenhavn til hvilket Øjemed Legatkapitalen efter Etatsraad C. P. Schiønnings Død er blevet forøget med den i Testamentet hertil bestemte Kapital af 400 Kr. — endvidere Udgifterne ved Administrationen af Legatet Resten af Renten anvendes til Understøttelser for Studerende til Indkjøb af Bøger til Fortsættelse af deres Embedsstudier. Ved disse Understøttelser, der kunne søges af trængende Studerende af alle Fakulteter og gives samme Person flere Gange, skal det paases, at den Paagjældende „forener Duelighed og Flid med godt Forhold". Ansøgninger om Understøttelserne indkaldes af Eforus umiddelbart efter den aarlige Indskrivning af nye Studenter. Efterat Fakulteternes Erklæringer herover ere indhentede, gjør Eforus Forslag til Konsistorium om Fordelingen. Denne finder derefter Sted i Decbr. Termin. Den Student, hvem Understøttelse er tillagt, foranlediger de Bøger, som han for det tilstaaede Beløb kan erholde, indsendte til Eforus tilligemed Regning. Eforus udbetaler Regningen til Sælgeren mod Kvittering, forsyner Bøgerne med Legatets Stempel og overleverer dem til Modtageren mod Kvittering, idet han betyder ham, at Bøgerne ikke maa afhændes eller pantsættes, saalænge Modtageren forbliver ved Universitetet.

Legatets Kapital udgjorde d. 1. Jan. 1889 .... 33 550 Kr.
Af Renten kan der til Bogunderstøttelser aarlig uddeles c. 1200 Kr.

Nr. 1. **Fundats** af 5 Novbr. 1879, konf. 26 s. M., for Schiønnings Legat til Indkjøb af Bøger for trængende studerende. *Bilag.*

Afdøde Konferensraad, Justitiarius i Viborg Landsoverret Niels Leth Schiønning har ved Testamente af 16 Maj 1855 og Tillægsbestemmelse af 4 November 1857, under Forventning af allerhøjeste Konfirmation, fastsat, at hans efterladte Formue skal udgjøre en Fond under Universitetet, bestemt til i sin Tid, efter visse Fradrag, at oprettes til et Legat, hvis aarlige Renter hovedsagelig skulle anvendes til Indkjøb af Bøger til trængende studerende til Fortsættelse af deres Embedsstudier. Af den ved Skifteslutningen den 12 December 1863 til Universitetet udlagte Kapital har Legatstifterens Søster, Konventualinde Agnete Marie Schiønning, i Henhold til Testamentets Bestemmelser for Livs Tid oppebaaret Renten. Efter at hun d. 2 Februar d. A. er afgaaet ved Døden, har Universitetets Kvæstor i Henhold til Testamentet samt Kirke- og Undervisningsministeriets Skrivelse af 16 August 1864 af Fonden udbetalt Legatstifterens tvende Broderbørn, Etatsraad Christian Peter Schiønning og Konventualinde Marie Schiønning, 4000 Kr. hver, med Fradrag af 4 % Arveafgiften, samt indbetalt saa vel bemeldte Arveafgift som 1 % Arveafgiften af det Universitetet tilfaldende Beløb til Stadens Hovedkasse. Efter de af Kvæstor foretagne Dispositioner udgjør den til Legatet bestemte Kapital 32 600 Kr., anlagt i et Statsgjælds Indskrivningsbevis paa 22 800 Kr. og i jyske Landejendoms Kreditforenings Obligationer af 1ste Serie til Beløb 9800 Kr. Da Legatet saaledes nu kan træde i Kraft, har Konsistorium til nærmere Udførelse af de i Testamentet trufne Bestemmelser forfattet følgende Fundats for samme:

1. Legatet kaldes „Schiønnings Legat til Indkjøb af Bøger for trængende studerende". Det bestyres som en for sig bestaaende, selvstændig Formue,

men for øvrigt paa samme Maade som Kjøbenhavns Universitets øvrige Legatmidler. Af Rentebeløbet lægges hvert Aar 40 Kr. til Legatkapitalen. Legatets Eforus vælges af Konsistorium

2. Med Hensyn til Vedligeholdelsen af Testators Begravelsessted i Etatsraad Schiønnings Familiebegravelse paa Skibskirkegaarden uden for Kjøbenhavns Østerport bestemmes i Henhold til Kirke- og Undervisningsministeriets Skrivelse af 15 Februar 1865 følgende. Saa længe Etatsraad Christian Peter Schiønning lever, drager han Omsorg for Vedligeholdelsen, mod at Kvæsturen ved hvert Aars Udgang udbetaler ham de i Testamentet hertil bestemte 10 Kr. af Legatet, samt mod at Legatet, i Tilfælde af nødvendige Reparationsarbejder ved hele Familiebegravelsen, bekoster, hvad der efter Legatets Efori Skjøn findes at maatte med Hensyn til Testators Begravelsessted falde Legatet til Byrde.

   Efter Etatsraad Christian Peter Schiønnings Død overtager Legatet den hele Vedligeholdelse og i sin Tid (første Gang i Marts 1958) Fornyelsen af bemeldte Familiegravsted, mod at en af Etatsraad Schiønning i Kvæsturen deponeret Kapital paa 400 Kr. i kgl. 4 % Obligation (Indskrivningsbevis litr E fol. 894) tilfalder Legatet til Forøgelse af dets Kapital.

3. Den aarlige Rente, efter Fradrag af de under Nr. 1 og 2 ommeldte Beløb, anvendes til Understøttelser for studerende til Indkjøb af Bøger til Fortsættelse af deres Embedsstudier. Understøttelserne kunne søges af trængende studerende ved Kjøbenhavns Universitet af samtlige Fakulteter. Ved Uddelingen skal det paases, at den paagjældende forener Duelighed og Flid med godt Forhold. Tildeling af Understøttelser finder Sted en Gang hvert Aar i December Termin. Der kan gives den samme Person flere Gange Understøttelse. Ansøgninger indkaldes af Eforus umiddelbart efter den aarlige Indskrivning af nye Studenter, ved Opslag paa Universitetet, paa hvilket Opmærksomheden skal henledes ved Bekjendtgjørelse i Berlingske Tidende. I Ansøgningerne, der indgives til Eforus, maa opgives Ansøgerens Studiefag, de Bøger, han ønsker, og Prisen paa disse.

4. Eforus sender de modtagne Ansøgninger til de paagjældende Fakulteters Erklæring og gjør, efter at have modtaget Fakulteternes Erklæringer, Forslag til Konsistorium om Fordelingen. Konsistorium afgjør, hvem Understøttelse af Legatet skal tildeles, og fastsætter for hver især Understøttelsens Størrelse.

5. Den Student, hvem Understøttelse er tillagt, foranlediger, efter nærmere Anvisning af Eforus, de Bøger, som han for det tilstaaede Beløb kan erholde, indsendte til Eforus tillige med Regning. Eforus udbetaler Regningen til Sælgeren mod Kvittering, forsyner Bøgerne med Legatets Stempel og overleverer dem til Modtageren mod Kvittering, idet han betyder ham, at Bøgerne ikke maa afhændes eller pantsættes, saa længe Modtageren forbliver ved Universitetet.

6. Under Forbehold af Regeringens Stadfæstelse kan Konsistorium vedtage Tillæg til og Ændringer i denne Fundats.

(Kvæsturens Arkiv.)

Nr. 2. **Underv. Min. Skr.** af 26 Novbr. 1879 til Konsistorium, hvorved meddeles, at det anses for rettest, at der drages Omsorg for, at der i Legatets Eforatprotokol optages en Bemærkning om, at fhv. Justitssekretær ved Højesteret, Etatsraad Christian Peter Schiønning og Søster Marie Schiønning ere berettigede til efter deres Død at begraves i det Familiegravsted paa Skibskirkegaarden, hvori Testators Lig er nedsat, saaledes at de med Nedsættelsen af deres Lig forbundne Omkostninger afholdes for Legatets Regning.

(Eforiprot.)

Nr. 3. **Kons. Skr.** af 10 Dec. 1880 til Eforus for Schiønnings Boglegat, hvorved tillades, da Bestyrelsen af Legatet stiller saa store Krav til Tids-

anvendelse fra Efori Side, at Udgifterne ved den til Udførelsen af forskjellige Arbejder, Legatet vedkommende, fornødne Hjælp afholdes forlods af Legatets Renteudbytte, førend Eforus gjør Forslag til Fordelingen af de enkelte Beløb*).

(Univ. Arkiv)

L. H. Schmidts Legat.

Univ. Aarb. f. 1883—84 S. 63.

Anden Juledag 1883 blev der af Venner overleveret Pastor, residerende Kapellan ved Helligaands Kirke i Kjøbenhavn Lauritz H. Schmidt en Kapital til Erindring om hans 25aarige Virksomhed som Præst i Kjøbenhavn. Denne Kapital, der af Pastor Schmidt suppleredes til 2500 Kr., blev af denne skjænket til det theologiske Fakultet som et Legat for en theologisk Studerende. Ifølge Fundats af 5. Febr. 1884 (med Tillægsbestemmelse af 13 s. M.), konf. d. 23 s. M., skulle Renterne i hver Termin tildeles en trængende theologisk Student, som er dimitteret fra en Skole i Kjøbenhavn, helst i de første Aar af hans Studietid, inden han kan opnaae Understøttelse af Regensen eller af andre Legater, og som giver gode Forhaabninger om at kunne blive til Gavn for Kirken. Legatet kan oppebæres af den Samme i flere Aar, dog ikke længer, end til han er blevet Kandidat. Det theologiske Fakultet skal bestandig være Legatets Bestyrelse. Regnskabet aflægges af Fakultetets Dekanus.

Legatkapitalen udgjorde den 1 Jan 1889..... . 2537 Kr. 53 Ø. Af dennes Rente uddeles aarlig 98 Kr. 32 Ø.

Fundats af 5 Febr. 1884 (med Tillægsbestemmelse af 13 s. M.), konf. 23 s. M., for Pastor Lauritz H. Schmidts Legat for en theologisk Studerende ved Kjøbenhavns Universitet. *Bilag.*

§ 1. Legatets Formue bestaaer af 2500 Kr., skriver To Tusinde og Fem Hundrede Kroner, i 4 % Obligationer, udstedte af Creditforeningen af Grundeiere i de danske Østifter, 4de Serie. Denne Capital er tilveiebragt ved en, af mig suppleret, Sum, som 2den Juledag 1883 blev overleveret mig af mine Venner til Erindring om min 25aarige Virksomhed som Præst i Kjøbenhavn.

§ 2. Som et Beviis paa min Taknemmelighed mod det theologiske Facultet har jeg skjænket dette den fornævnte Capital til Anvendelse paa den nedenfor i § 4 anførte Maade.

§ 3. Det theologiske Facultet skal bestandig være Legatets Bestyrelse.

§ 4. Renterne af Capitalen tildeles i hver 11te Juni og hver 11te December Termin, første Gang i 11te Juni Termin d. A., en trængende theologisk Student, som er dimitteret fra en Skole i Kjøbenhavn, helst i de første Aar af hans Studietid, inden han kan opnaae Understøttelse af Regentsen eller af andre Legater. Den, hvem Legatet tildeles, bør være en saadan, som giver gode Forhaabninger om at kunne blive til Gavn for vor Kirke. Legatet kan oppe-

---

*) Univ. Aarb. f. 1880—81 S. 1152.

bæres af den Samme i flere Aar, dog ikke længere, end til han er bleven Candidat.

Kjøbenhavn den 5 Februar 1884.

Lauritz H. Schmidt.
res. Capellan
ved Helligaandskirken.

Tillægsbestemmelse.

Til § 3 føjes: „dog saaledes, at Midlernes Forvaltning sker ved Universitetskvæsturen. Legatet behandles som en for sig bestaaende, selvstændig Formue, men for øvrigt efter de samme Regler som Universitetets øvrige Legatmidler. Regnskabet aflægges af Fakultetets Dekanus“.

13 Februar 1884.

Lauritz H. Schmidt.
res. Capellan
ved Helligaandskirken.

(Kvæsturens Arkiv.)

Schous Legat til Collegium Mediceum.

Algreen-Ussings Reskr. Saml. under 30 April 1824, Selmers akad. Tid. f. 1834 S. 241—243, Scheels Koll. og Stip. S. 53.

Med Collegium Mediceum er forenet et af Etatsraad og Kæmmerer ved Øresunds Toldkammer Jacob Henric Schou stiftet Legat paa 1000 Rdl. ifølge Gavebrev af 14 April 1824, der er forsynet med kgl. Konfirmation af 30 s. M. Af den aarlige Rente anvendes $^1/_5$ til Kapitalens Forøgelse, $^4/_5$ deles lige mellem 2 Alumner paa dette Kollegium som Tillæg til deres Stipendium. Stipendiaterne udnævnes „af de samme Professorer, som have Stemme til at udnævne Alumner af dette Collegio“. Ogsaa Kollegiets Inspektor kan udnævnes. Skulde Oplæget med dets Renter opvoxe til saa stor en Sum, at Renten deraf udgjør saa meget, som en af Stipendiaterne nyder, oprettes en tredie Portion.

Legatets Kapital udgjorde d. 1 Jan. 1889 .... 3800 Kr. af hvis Renter nu uddeles 4 Lodder hver paa 31 Kr. aarlig.

Bilag. Nr. 1. **Gavebrev** af 14 April 1824, konf. 30 s. M.

Taknemmelig for den Understøttelse og det særdeles behagelige Ophold, jeg i omtrent $3^1/_2$ Aar har nydt paa det af den udødelige Borch stiftede Collegio mediceo, giver jeg herved til dette Collegium eet Tusinde Rigsbankdaler Sølv, bestaaende i en af Directionen for Deposita-Cassen under 11 December 1805 udstedt Obligation stor 500 Rbdlr. Sølv, og en af Finantscollegio for Annuitetslaanet den 31 December 1815 udgivet Obligation paa 500 Rbdlr. Sølv, begge givende 4 pCto Rente aarlig, der hæves fra sidstafvigte 11te December af.

Hvilken Capital 1000 Rbdlr. stedse skal blive urørt; Renten derimod anvendes saaledes, at

1. En Femtedeel deraf oplægges til Capitalens Forøgelse.
2. De øvrige fire Femtedele nyde 2de Alumner paa dette Collegio, som Tillæg til deres Stipendium, til lige Deling.

3. Stipendiarii udnævnes af de samme Professorer, som have Stemme til at udnævne Alumner af dette Collegio.
4. Skulde det i 1ste § nævnte Oplæg med dets Renter opvoxe til saa stor en Sum, at Renten deraf udgjorde saa meget, som en af de i 2den § nævnte Stipendiarier nyder, bliver en 3die Stipendiarius dertil paa den i 3die § bestemte Maade at udnævne o. s. fr.

Endelig forbeholdes den Betingelse, at dersom, imod Formodning, mine eller, efter min Død, min Hustrues Indtægter saaledes skulde aftage, at nogen af Os skulde behøve det, vi da, saalænge nogen af Os lever, maa paa Forlangende nyde Renten af foranførte legerede Capital.

Paa dette Gavebrev haabes Kongelig allernaadigst Confirmation.

Kjøbenhavn den 14 April 1824.

allerunderdanigst
Jacob Henric Schou
Etatsraad og Kæmmerer
ved Øresunds Toldkammer.

(Kvæsturens Arkiv.)

Nr. 2. **Kons. Skr.** af 27 Febr. 1847 til Eforus for Borchs Kollegium hvorved — i Anledning af, at denne ved at gjøre Indstilling angaaende Bortgivelsen af nogle ledige Pladser paa Kollegiet og en Portion af Schous Legat havde bemærket, at det hidtil havde været indført som Praxis, at dette Legat ikke kunde forbindes med Inspektoratet, men at Fundatsen for Legatet Intet indeholder til Hinder herfor, da den kun bestemmer, at Stipendiet skal være for to Alumner, som skulle nyde det ved Siden af, hvad de ellers erholde, medens forresten Valget overlades til Konsistorium — udtales, at Intet er til Hinder for at tillægge Kollegiets Inspektor Legatet, og at dette navnlig ikke kan fratages Nogen, fordi han oprykker til Inspektor*).

(Univ. Arkiv.)

Nr. 3. **Underv. Min. Skr.** af 20 Juli 1850 findes trykt under Borchs Kollegium.

Nr. 4, **Decision** af Jan. 1854 til Borchs Kollegiums Eforiregnskab for 1852—53, at det bør iagttages, at Regnskabet for Renterne af Schous Legat overensstemmende med kgl. Resol. 14 Juli 1850 holdes afsondret fra selve Kollegiets Regnskab.

(Eforiprot.)

Nr. 5. **Kons Skr** af 13 Febr. 1879 til Eforus for Borchs Kollegium, hvorved overensstemmende med Fundats af 30 April 1824 bestemmes, at da den det Schouske Legat for Alumner paa Borchs Kollegium tilhørende rentebærende Kapital nu udgjør 3600 Kr., vil der være at oprette en fjerde Stipendieportion, hvortil bliver at henlægge 800 Kr. Den halvaarlige Rente af disse 800 Kr. udbetales første Gang fra 11 Juni Termin 1879.

(Univ. Arkiv.)

Schous Legat til Universitetsbibliotkeket.

Engelstofts Annaler f. 1823 S. 293—296.

Kæmmerer ved Øresunds Toldkammer, Etatsraad Jacob Henric Schou skjænkede ved Gavebrev af 20 Febr. 1822, der er for-

*) Selmers Aarb. f. 1847 S. 97.

synet med kgl. Konfirmation af 2 Maj s. A., af Taknemmelighed for den Undervisning og Understøttelse, han i sin Ungdom havde nydt ved Kjøbenhavns Universitet, til dettes Bibliothek sin Samling af de til den danske Lovkyndighed henhørende Bøger, paa Vilkaar: 1) at denne Samling maatte udgjøre en særskilt Afdeling af Bibliotheket under Navn af „dansk-juridisk Bogsamling“; 2) at de til dette Fag henhørende Bøger, som Bibliotheket ejede, og som savnedes i hans Samling, deri maatte indlemmes; 3) at de hertil hørende Skrifter, som Forlæggerne ifølge Frd. 19 Jan. 1821 herefter afgive til Bibliotheket, ligeledes maatte dertil afleveres. Derhos skjænkede han ved Gavebrevet en Kapital af 3000 Rdl., hvis Øjemed var dels at tjene som Godtgjørelse for Værdien af de Bibliotheket tilhørende Bøger, der efter Vilkaarene vilde blive at indlemme i hans Samling, dels til denne Samlings Vedligeholdelse og Forøgelse. Renten af denne Kapital deles saaledes: Bibliotheket nyder Renten af 1000 Kr. (500 Rdl.) som Godtgjørelse for de fra samme ifølge Nr. 2 til Samlingens Komplettering afgivne Bøger. Denne føres til Indtægt paa Bibliothekets Konto under Universitetets Budget (Udgiftspost 3 a) i Forbindelse med den nedenfor under litr c nævnte Del. Renten af den øvrige Del af Kapitalen, der d. 1 Jan. 1889 udgjorde 7800 Kr., anvendes paa følgende Maade: a) Bibliothekaren nyder 1/10 for at paase Samlingen holdt vedlige og i god Orden samt for at besørge Regnskabet derved. Denne føres til Indtægt paa Universitetets Indtægtspost 5 med 30 Kr. 22 Ø.; b) Af de øvrige Renter anvendes saa meget, som behøves til Indbindingen af de ifølge Nr. 3 afgivne Friexemplarer; c) Det Tiloversblevne af Renten deles i 2 lige Dele, af hvilke Bibliotheket beholder den ene som Erstatning for de til Samlingen afgivne Friexemplarer, medens den anden Halvdel betragtes som en Tilvæxtkapital, af hvilken dog Noget kan anvendes til at kjøbe de til Samlingen henhørende og deri manglende Skrifter. Naar Tilvæxtkapitalen er voxet saaledes, at den kan give Renter, skal saavel med Kapitalen selv som med disse Renters Deling forholdes saaledes som under litr. a—c er nævnt.

Legatets Kapital udgjorde d. 1 Jan. 1889 .. .. 8800 Kr.

Nr. 1. Konfirmation af 2 Maj 1822 paa efterstaaende Gavebrev, hvorved Etatsraad Schou skjenker en juridisk Bogsamling til Kjøbenhavns Universitetsbibliothek.

Gavebrev. Af Taknemmelighed for den Underviisning og Understøttelse jeg i min Ungdom har nydt ved Kjøbenhavns Universitet — i 5 Aar var jeg Alumnus Communitatis Regiæ, i 3 Aar Dekanus og i 3 Aar havde jeg Sted paa Borchs Kollegium — giver og skjenker jeg herved til Universitetsbibliotheket min Samling af de til den danske Lovkyndighed henhørende Bøger. Denne er ikke ubetydelig, især da den indeholder en Deel temmelig sjeldne Stykker, og naar de Skrifter, som deri mangle — disse ere især nogle i dette Aarhundrede udkomne, hvilke de besværlige Tider have hindret mig i at anskaffe — bleve af Universitetsbibliothekets Bøger lagte til mine, vil det udgjøre en nogenledes fuldstændig Samling af de til dette Fag henhørende

Skrifter. Ved et Bibliothek er det en Fuldkommenhed, at Man der kan finde Alt, hvad i et vist Fag er udkommet. For at opnaae dette i Henseende til den danske Lovkyndighed ønsker jeg: 1) At foranførte min Bogsamling maa udgjøre en særskilt Afdeling af Universitetsbibliotheket, under Navn af „dansk juridisk Bogsamling". 2) At de til dette Fag henhørende Bøger, som Universitetsbibliotheket eier og som behøves til min Samling, maae deri indlemmes. 3) At de hertil henhørende Skrifter, som Forlæggerne, ifølge Forordningen af 19de Januar 1821, herefter afgive til Universitetets Bibliothek, ligeledes maae dertil afleveres. Derimod giver jeg som Godtgjørelse herfor og til denne Samlings Vedligeholdelse og Fuldstændiggjørelse, en kongelig Obligation, stor 3000 Rbdlr. Sedler. bærende 4 Procent aarlig Rente, hvilken Kapital, Tretusinde Rigsbankdaler i Sedler, bliver urørt, men Renten deraf deles paa følgende Maade: A. Universitetsbibliotheket nyder Renten af de 500 Rbdlr., som Godtgjørelse for de til min Samling ifølge 2den Post nu afgivne Bøger. Skulde disse efter sædvanlige Auktionspriser beløbe til mere end 500 Rbdlrs. Værdi, godtgjør jeg Universitetsbibliotheket dette. B. Renten af de øvrige 2500 Rbdlr. anvendes saaledes: a.) Bibliothekarius nyder af disse Renters Beløb aarlig 10 Procent eller en tiende Deel, for at paasee denne Samling holdt vedlige og i god Orden, samt for at besørge Regnskabet derved. b) Bekostes heraf de ifølge tredie Post afgivne Friexemplarers forsvarlige Indbinding. c) Af det Overskydende erholder Universitetsbibliotheket som Erstatning for de til denne Samling efter tredie Post afgivne Friexemplarer, til Indkjøb af hvilke Bøger Vedkommende for godt befinde, den halve Deel. Den øvrige Halvdeel lægges til de foranførte 3000 Rbdlr., som en Tilvæxtkapital, hvoraf dog Noget kan anvendes til at kjøbe de til denne Samling henhørende og deri manglende Skrifter, naar slige ved Leilighed kunne overkommes, dog at Hovedkapitalen, 3000 Rbdlr., ikke røres. Naar derimod Inkrementkapitalen voxer saaledes til, at den kan indbringe Renter, forholdes, saavel med Kapitalen selv, som med disse Renters Deling, saaledes som forhen under Litr. a., b. og c. er meldt. Da jeg ønsker at see denne Samling ordnet, inden jeg bortkaldes, er jeg villig strax at afgive saavel forbemeldte kongelige Obligation som mine til den danske Lovkyndighed henhørende Bøger, dog at jeg deraf forbeholder mig, som et Laan, dem, hvilke jeg til dagligt Brug behøver. Endeligen haaber jeg af det juridiske Fakultets Professorer den Yndest for denne Bogsamling, at de ville tilsee, den bliver vedbørligen holdt vedlige og fuldstændiggjort. Endnu udbedes den Betingelse, at dersom imod Forventning mine Indkomster saaledes skulde aftage, at enten jeg selv eller min Hustru efter min Død skulde behøve det, Vi da, saalænge Nogen af Os lever, maae paa Forlangende nyde Renten af fornævnte legerede Kapital 3000 Rbdlr. Da min Hustru har tilbagelagt det 65de og jeg det 76de Aar, vil dette Tilfælde, om det imod Formodning skulde indtræffe, ikke længe foraarsage Bibliotheket noget Afsavn. Paa dette Gavebrev haabes allerunderdanigst kongelig allernaadigst Konfirmation.

Kjøbenhavn den 20de Februar 1822.

Jakob Henric Schou,
Etatsraad og Kæmmereer
ved Øresunds Toldkammer.

(Algr. Ussings Reskr. Saml.)

Nr. 2. **Univ. og Skole-Direkt. Skr.** af 30 Juli 1839 til Konsistorium, hvorved med Hensyn til Schous Legat bifaldes, at den aarlige Beholdning, som skal oplægges til Inkrementkapital, indbetales hvert Aar inden Decbr. Maaneds Udgang til Kvæsturen.

(Univ. Arkiv.)

Nr. 3. **Kons. Skr.** af 14 Jan. 1881 til Universitetsbibliothekaren, hvorved bifaldes, at de Værker af Etatsraad Schous til Universitetsbibliotheket skjænkede Bogsamling, som ikke rettelig kunne indbefattes under denne Sam-

ling som en „dansk-juridisk Bogsamling“, ville være at indordne under de af Bibliothekets Afdelinger, under hvilke de efter deres Indhold nærmest høre*).

(Univ. Arkiv.)

Schou-Beckmanns Legat.

Algreen-Ussings Reskr. Saml. under 7. Juni 1840, Scheels Koll. og Stip. S. 113—115. Selmers Aarb. f. 1843 S. 60—62.

Ved Testament af 10. Marts 1818 med senere Tillæg, konf. 7 Juni 1840, stiftede afgangne Kæmmerer ved Øresunds Toldkammer, Etatsraad Jacob Henric Schou og Hustru Susanne, født Beckmann, blandt andre Stipendier et Stipendium for Studerende, hvilket Stipendium imidlertid ikke er henlagt under Universitetets Bestyrelse, men bestyres sammen med de øvrige ved Testamentet stiftede Legater af en Direktion, bestaaende af 4 Direktører af Familien. Stipendiet bestaaer i en aarlig Understottelse paa 80 Kr., der af Konsistorium tildeles en „uformuende, skikkelig og haabefuld Student“. Det kan tildeles i det Aar, Stipendiaten er blevet Student, og beholdes i 4 Aar, dersom Stipendiaten til Examen artium og den filosofiske Prøve har første Karakter, men kun i 2 Aar, dersom han til disse Examina har anden Karakter. Medens Legatet ikke kan tildeles en Kandidat, beholder den Student, der har erholdt Legatet, det for saa lang Tid som han er udnævnt, om han end før dennes Udløb maatte absolvere sin Embedsexamen. Familiens Fortrinsret ifølge Testamentets 1. Afd, § 6 er antaget at være bortfaldet ved Tillægspost i, jfr. Kons. Skr. 14. Sept. 1844.

Ved Testamentet var endvidere bestemt en aarlig Understøttelse af 20 Rdl. for en Discipel af Vordingborg lærde Skole, hvilken det ved Univ. Dir. Skr. af 9. Juli 1844 var overdraget Konsistorium at udnævne. Efterat denne Skole var blevet nedlagt, blev det ved kgl. Resol. 20. Juni 1850 bifaldet, at den nævnte Understøttelse maatte anvendes til Fordel for Disciple i Vordingborg Realskole, hvis Bestyrer da uddeler Understøttelserne.

Endelig ere ved en Tillægsbestemmelse til Testamentet**) 2 Stipendier, hvert paa 50 Rdl. aarlig, oprettede for 2 uformuende, skikkelige og haabefulde Studenter. De kunne erholde Stipendiet i det samme Aar, i hvilket de ere blevne dimitterede, naar de til Examen artium have faaet idetmindste Haud illaud., og kunne beholde det i 2 Aar, naar de til den filosofiske Prøve faa samme Karakter, i 3 Aar, naar de faa Laudabilis, og i et Aar længere, hvis de ere af Stifternes Familie. Disse Stipendier bortgives af Stiftelsens Direktører.

*) Univ. Aarb. f. 1880—81 S. 1136.
**) Trykt i Selmers Aarb. f. 1843 S. 61—62.

Nr. 1. **Extrakt af Testamentet.** *Bilag.*

1. Afdeling § 6: Til en uformuende, skikkelig og haabefuld Student 40 Rdl. Dette Stipendium kan nydes i det samme Aar Stipendiaten er blevet Student (da i dette Aar andre Beneficia Academica sjelden erholdes) og kan beholdes i 2 Aar, om han til Examen philologicum og philosophicum har faaet Characterem haud illaudabilem, men i 4 Aar, naar han har faaet laudabilem.

2. Afdeling § 1: Til at nyde de i 6te, 8de og 9de §§ ommeldte Understøttelser er vores Familie udelukkende berettiget, saa at ingen anden maa nyde samme, saalænge nogen af vores Familie dertil melder sig, som efter de i Fundatsen fastsatte Regler har de dertil udfordrende Egenskaber.

Ved vores Familie ville vi (saavel her som overalt i denne Fundation have forstaaet alle ægte Descendenter af:

a) Vore Forældre og Svigerforældre, Sal Didric Beckman, Raadmand heri Kjøbenhavn, og hans Hustrue Ellen Pauli; Og regne vi tillige under denne Familie Etatsraad og Lands- Over- samt Hof- og Stadsrets-Assessor Povel Abraham Dall (ligeledes med hans ægte Descendentere), der ansees som vores Broder, saasom han har været vores mangeaarige oprigtige Ven, og hans Hustrue Anna Dorthea Debes, som forhen har været gift med vores afdøde Broder, Sal. Assessor Povel Frederic Beckman.

b) Sal. Herr Henric Schou, forhen Sognepræst til Wuust i Aalborg Stift, som var en Brodersøn af min, J. H. Schous, Fader.

2. Afdeling § 2: Naar ingen saadan af foranførte vores Familie melder sig til nogen af ovenmeldte Legater, maa samme uddeles til andre udenfor vores Familie, dog kun indtil videre og indtil nogen af denne dertil melder sig. Og skal da fremfor alle andre udenfor Familien dertil være berettigede: alle ægte Descendenter af:

1mo Sal. Dr. Peder Rosenstand Goiske, Professor Theologiæ ved Kjøbenhavns Universitet;

2do Sal. Conferentsraad Johan Christian Kall, Professor L. L. Orient. ved Kjøbenhavns Universitet;

3tio Sal. Hans Jacob Lemming kongl. Færgemand ved Guldborg og Eier af Wilhelmsdal paa Falster.

De tvende første lærde og fortræffelige Mænds Familier viiste mig, J. H. Schou, som Student megen Godhed. De tilstædede mig Adgang til deres huuslige Kreds; Omgang med dem og deres høist agtværdige Børn bidrog meget til min literaire og moralske Dannelse. Og den sidste har fra Barndommen af i mere end 63 Aar været min hulde og trofaste Ven.

Tillægspost i (19): Naar det i Fundationens 1. Afd. 6. § omtalte Stipendium i sin Tid bliver ledigt, udnævner Consistorium Universitatis Hauniensis dem, som skal nyde det; og ville samme behage at udnævne en Student, som er dimitteret fra Wordingborg Skole, hver anden eller tredie Gang det bliver ledigt, naar nogen saadan dertil trængende og duelig findes.

(Eforiprot.)

Nr. 2. **Skrivelse** af 19 Juli 1844 fra den Schou-Beckmannske Direktion til Eforus, Professor Bornemann (jfr. nedenfor Bilag Nr. 3 og 4):

Endskjønt Fortolkningen af § 6 i den Schouske Fundats's første Afdeling og den samme vedkommende 19. Tillægspost ikke paaligger undertegnede Direktion for den Schouske Stiftelse, undlader man dog ikke i Anledning af Deres Velbaarenheds ærede Skrivelse af 30. Juni at ytre, at det har været Direktionens Anskuelse, at Bortgivelsen af det i nævnte § med Tillægspost omhandlede Stipendium ikke, med Hensyn til Fortrinsret, er underkastet de Bestemmelser, som ved Dispositionerne over de fleste andre Legater etc. ere foreskrevne, og at Direktionen derfor formener, at det rettelig maa tilkomme Konsistorium at bortgive det ommeldte Stipendium til den

blandt de Ansøgende, der til sammes Nydelse maatte befindes fortrinligst kvalificeret.

Rigtigheden af nysnævnte Formening finder Direktionen yderligere bestyrket i de af Deres Velbaarenhed for en lignende Anskuelse anførte Motiver, hvilke Direktionen, dersom Kvæstionens Afgjørelse havde tilkommet samme, vilde have tiltraadt.

(Eforiprot.)

Nr. 3. **Efori** (Prof. Bornemanns) **Skrivelse** af 5. Sept. 1844 til Konsistorium (Jfr. nedenfor Bilag Nr. 4).

Efterat være blevet opmærksom paa, at det kunde anses for tvivlsomt, om ikke Bestemmelsen i hosfølgende Fundats for den Schou-Beckmannske Stiftelse II § 1, betræffende det i Afdeling I § 6 omhandlede Legat, endnu maatte anses som gjældende, uanset de væsentlige Forandringer, den oprindelige Bestemmelse havde undergaaet ved Tillægspost i. (19), troede jeg det rigtigst, forinden jeg indstillede Kvæstionen til Konsistoriums Afgjørelse, at indhente Erklæring fra Stiftelsens Direktører, der i denne Egenskab og som Medlemmer af den Schouske Familie kunde anses interesserede i Sagen. Jeg har derefter modtaget vedlagte Skrivelse, dat. 19. Juni 1844, hvoraf Konsistorium vil erfare, at bemeldte Direktion har været enig med mig i, at den omhandlede Bestemmelse om den Schouske Families Fortrinsret i II § 1 maa antages at være borfaldet ved Tillægspost i (19). Det forekommer mig ogsaa, at overvejende Grunde tale for dette Resultat, *da* Tillægspost i. (19), der kun henviser til I § 6, efter sin hele Form synes at skulle indeholde Alt, hvad Konsistorium har at iagttage ved Legatets Bortgivelse; *da* der ellers savnes en ingenlunde overflødig Bestemmelse om Maaden, hvorpaa den Klausul, at Stipendiet hver 2den eller 3die Gang skal tildeles en Student fra Vordingborg Skole, skal forbindes med Anordningen om Familiens ubetingede Fortrin: *da* det ellers overalt i Fundatsen er iagttaget, at de Legater, hvortil Familien har fortrinlig Adgang, bortgives af Stiftelsens Direktion, og *da* det ellers bliver uforklarligt, hvad Fundator kan have tilsigtet ved at overføre Denominationsretten til Konsistorium fra sin egen Stiftelses Direktion, som han ej kan have anset uskikket til at bortgive Legater til Studerende, eftersom 2 andre, ligesaa betydelige Legater til Studerende ifølge Tillægspost. h. (18) litr. b og c ere henlagte under bemeldte Direktion. Men til disse Legater have ogsaa Studenter af den Schouske Familie — ialtfald efter Afd. III § 10 Litr. c — fortrinlig Adgang, hvilket derimod ikke er Tilfældet med det i I § 7 omhandlede Legat, hvortil Universitetsdirektionen har Denominationsretten.

(Eforiprot.)

Nr. 4. **Kons. Skr.** af 14. Sept. 1844 til Eforus om, at Familiens Fortrinsret til Legatet er bortfaldet. (Jfr. ovenfor Bilag Nr. 2 og 3.)

Efterat Eforus, Professor Bornemann, til Konsistorium havde henstillet, om ikke Bestemmelsen i Fundatsen for den Schou-Beckmannske Stiftelse Afd. II § 1 betræffende Familiens Fortrinsret blandt Andet »til at nyde det i Afd. I § 6 omhandlede Legat til en uformuende skikkelig og haabefuld Student« maatte antages at være bortfaldet ved Tillægspost i (19), i hvilken Anskuelse Stiftelsens Direktion havde erklæret sig enig, tilkjendegav Konsistorium ham, at det formener,

at Legatet for Fremtiden kan bortgives, uden at der i Opslaget bemærkes Noget om Familiens Fortrinsret.

(Univ. Arkiv.)

Nr. 5. **Decision** af 29. Aug. 1846 til Regnskabet for 1845 for Schou-Beckmanns Legat.

Ved enhver ny Denomination til dette Legat bliver ved Regnskabet at fremlægge den Konsistoriumsskrivelse til Eforus, ved hvilken den paagjældende Studerende er denomineret, og i hvilken Skrivelse det bør angives, i hvor

mange Aar Vedkommende er berettiget til at nyde Legatet, hvorom da af Eforus bliver at tilføre fornøden Bemærkning i Regnskabsprotokollen.

(Eforiprot.)

Nr. 6. **Efori** (Prof. Bornemanns) **Skrivelse** af 1 Okt. 1846 til Konsistorium om Schou-Beckmanns Legat.*)

Da Univ. Fund. 7 Maj 1788 Kap. VI § 2 Nr. 5 bestemmer den Tid, hvori Universitetets Stipendier — forsaavidt de specielle Fundatser ikke ere til Hinder herfor — i Almindelighed kunne nydes af dem, som have Laud til 2den Examen, til 5 Aar, og da samme § Nr. 7 fastsætter, at den, som erholder *Non Contemnendum* til Embedsexamen ikke længer kan beholde de ham forundte Beneficier, samt da Nr. 9 viser, at der gives visse Stipendier, til hvilke alene Kandidater have Adgang, maa det betragtes som Regelen, at Kandidater ikke ere udelukkede fra de akademiske Beneficier, og navnlig heller ikke miste dem der ere dem tildelte som Studiosi, forsaavidt det ikke i vedkommende Fundatser for enkelte Stipendier udtrykkelig er foreskrevet, at Kandidater skulle være udelukkede, eller dog ialtfald klarlig fremgaaer af sammes Bestemmelser, at Stipendiet ene er bestemt for Studiosi i indskrænket Forstand. At dette sidste nu skulde være Tilfældet med Hensyn til det Schou-Beckmannske Stipendium, kan jeg efter den nøjagtigste Overvejelse ikke overbevise mig om. Den kgl. Direktion har vel henledet Opmærksomheden paa adskillige Momenter, der efter sammes Mening hentyde paa, „at Testators Villie har været at bidrage til at fremhjælpe trængende og værdige Studenter til Fuldendelsen af deres Universitetsstudier eller til ved Absolvering af en Embedsexamen at opfylde det Haab, de have vakt om deres Duelighed.“

Jeg skjønner imidlertid ikke rettere, end at den Fortolkning af Fundatsen, til hvilken den kgl. Direktion i den ovenanførte Skrivelse ses at helde, allerede af den Grund maa have Formodningen imod sig, at afdøde Schou var en med hele Lovgivningens og in specie Universitetslovgivningens Detail nøje bekjendt Mand, der ikke kan antages at have overset, at Kandidater efter Universitetsfundatsen ere adgangsberettigede til de akademiske Beneficier, og som derfor næppe vilde have undladt udtrykkelig at udelukke dem, dersom dette havde været hans Hensigt. Dernæst forekommer det mig, at de omhandlede Antydninger i den Schouske Fundats ere altfor ubestemte til deraf at udlede en saadan Hensigt med tilstrækkelig Sikkerhed. Da Ordet *Student* i Lovsproget idelig bruges saaledes, at ogsaa *Kandidater* derunder ere indbefattede (jfr. t. Ex. D. L. 2—2 5, Frd. 9 Juli 1745, Univ. Fund. Kap. VI § 2 Nr. 2 o. fl. St.), er der næppe tilstrækkelig Anledning til at antage, at den med Lovsproget saa fortrolige Forfatter af Fundatsen ved Udtykket „*haabefuld Student*“ kun skulde have villet betegne en ung Studerende, som endnu ikke havde absolveret sit Kursus, og med Hensyn til hvem Prædikatet „haabefuld“ nærmest maatte refereres til den forestaaende Embedsexamen. At den Tid, hvori Stipendiet kan nydes, alene er gjort afhængig af Vedkommendes Hovedkarakter til anden Examen, kan paa en naturlig Maade forklares deraf, at det har været afdøde Schou bekjendt at Stipendier af den Beskaffenhed som det af ham funderede, saa godt som aldrig af Konsistorium bortgives til Kandidater, hvorfor det maatte anses mindre fornødent at bestemme Noget med Hensyn til Karakteren for Embedsexamen. Ialtfald er det meget antageligt, at Schou, der aabenbart ikke har lagt Meget i Prædikatet „*haabefuld*“, har villet akkviescere ved Bestemmelsen i Univ. Fund. Kap. VI § 2 Nr. 7. At den, som kun har Haud illaud. til 2den Examen, ikke kan nyde Legatet saa længe som den, der har Laud, synes mig iøvrigt endog at tale imod, at Schous Hensigt specielt skulde have været henvendt paa at fremhjælpe Stipendiater til at faa Embedsexamen. Endelig forekommer det mig, at Aarsagen til, at Fundator har motiveret den Adgang til Stipendiet, han har

*) Selmers Aarb. f. 1847 S. 93—94.

tillagt Studerende i det 1ste akademiske Aar, ved at fremhæve, at andre akademiske Stipendier sjælden erholdes i dette Aar, snarest maa antages at have været den, at han har ønsket, at dette Moment skulde tages mere i Betragtning, end det plejer at ske ved andre Stipendiers Bortgivelse.

(Univ. Arkiv.)

Nr. 7. **Univ. og Skole-Direkt. Skr.** af 6 Marts 1847 til Konsistorium om, at Schou-Beckmanns Legat ikke kan tildeles en Kandidat.*)

Efterat have modtaget DHrr. Rektors og Professorers bhgl. Ytringer i Skrivelse af 13 Okt. f. A. i Anledning af de af Revisor ved Revisionen af Regnskabet for 1845 for den Schou-Beckmannske Stiftelse fremsatte Bemærkninger angaaende Forstaaelsen af § 6 i Fundatsens 1. Afdeling, ifølge hvilke Legatet kun skulde være bestemt for Studerende, som endnu ikke have absolveret deres akademiske Kursus ved at tage Embedsexamen, samt Forslag til, at der gives Legatprotokollen fornøden Tilførsel angaaende Fundatsens Fortolkning, har Direktionen desangaaende brevvexlet med bemeldte Stiftelses Direktion, der, efterat være meddelt Konsistoriums afvigende Anskuelse, har ytret, at samme desuagtet aldeles maa tiltræde den Mening, at Legatet ikke kan bortgives til en Kandidat, ej alene paa Grund af, at Fundatsens Ord synes at tale for denne Anskuelse, men ogsaa, fordi tvende af Direktionens Medlemmer, som nærmest have haft Anledning til at kjende Testators Anskuelse, anse det for utvivlsomt, at hans Mening med Legatet har været at understøtte værdige Personer under deres Studeringer; og uagtet de tvende nævnte Medlemmer af bemeldte Direktion ikke med lige Bestemthed tør ytre sig om, hvorvidt det har været Testators Mening, at Legatet skulde fratages den Student, der havde erholdt det, saafremt han før Udløbet af den fulde Nydelsestid absolverede Embedsexamen, saa formene de, og med dem den samlede Direktion, dog ikke, at Saadant har været Tilfældet.

I Anledning heraf maa Direktionen fremdeles være af den Formening, at Legatet i Overensstemmelse med den anførte § 6 ikke kan tildeles en Kandidat, men kun en Student til Fortsættelse af hans Studeringer, saaledes at der hver Gang bliver at anføre i Legatprotokollen, om Legatarius har anden Examen og med hvilken Karakter, samt paa hvor lang Tid Legatet er ham tildelt, og vil han da kunne vedblive Nydelsen af Legatet i denne Tid, om han end før dennes Udløb maatte absolvere sin Embedsexamen.

Ved tjenstlig at tilmelde D'Hrr. Rektor og Professorer dette til Efterretning og Iagttagelse, tilføjer Direktionen, at der i Legatprotokollen bliver at gjøre den fornødne Tilførsel om den i Overensstemmelse med det Ovenanførte af Direktionen vedtagne Fortolkning af Bestemmelserne i bemeldte § 6 af Fundatsen.

(Univ. Arkiv.)

Nr. 8. **Kgl. Resol.** af 20 Juni 1850, hvorved bifaldes, 1) at det Legat af 20 Rdl., som i Henhold til det af afdøde Etatsraad Jacob Henrik Schou og Hustru Susanna, født Beckmann, under 10 Marts 1818 oprettede og d. 7 Juni 1840 allern. konfirmerede Testament og Fundation skal uddeles til en Student fra Vordingborg lærde Skole, maa anvendes saaledes, at Beløbet gjennem Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet aarlig tilstilles den i bemeldte Kjøbstad oprettede Realskoles Bestyrer for at uddeles til den eller de mest haabefulde og trængende Disciple i Skolens øverste Klasse, samt 2) at der paa samme Maade maa forholdes med Hensyn til Anvendelsen af den siden 1846, fra hvilket Aar ingen Udbetaling har fundet Sted, opsamlede Beholdning af Stipendiet.**)

(Univ. Arkiv.)

Schultz's Legat.

(Universitetsbogtrykker Schultz's Legat til Fordel for Professorernes Enkekasse.)

Univ. Aarb. f. 1878—79 S. 617.

Kancelliraad og Universitetsbogtrykker Jens Johan Frederik Hostrup Schultz oprettede ved Gavebrev af 1 Juli 1879, konf. 9 s. M., til

*) Selmers Aarb. f. 1847 S. 93—94.
**) Lindes Medd. f. 1849—56 S. 799—800.

Minde om, at hans Slægt i henved 100 Aar i sin Virksomhed havde været knyttet til Kjøbenhavns Universitet, et Legat paa 2000 Kr. til Fordel for Professorernes Enkekasse. Nettorenten af Grundkapitalen — der efter kgl. Resol. 25 Nov. 1887 kan anbringes i danske Statsobligationer eller dog efter de til enhver Tid for Anbringelsen af Umyndiges Midler gjældende Regler — udbetales til Professorernes Enkekasse for at tjene til Fremme af Enkekassens Øjemed. Skulde Enkekassens Virksomhed nogensinde ophøre, da foreslaaer Konsistorium til kongelig Stadfæstelse, hvorledes Legatets Rente fremdeles kan komme Enker efter Universitetslærere tilgode.

Legatkapitalen, der senere af Giveren er blevet forøget med 1000 Kr., udgjorde d. 1 Jan. 1889........... .... 3103 Kr. 11 Øre. Af Renten tilfalder der Enkekassen aarlig 120 Kr. 24 Øre

Nr. 1. **Gavebrev** af 1 Juli 1879, konf. 9. s. M. *Bilag.*

Undertegnede Jens Johan Frederik Hostrup Schultz, Kancelliraad og Universitets-Bogtrykker, erklærer, at jeg i taknemmelig Minde om, at min Slægt i henved hundrede Aar har i sin Virksomhed været knyttet til Kjøbenhavns Universitet, herved til Fordel for Professorernes Enkekasse ved dette Universitet opretter et Legat paa 2000 Kr., skriver to tusinde Kroner.

For dette Legat skal gjælde følgende Bestemmelser, paa hvilke jeg forventer kongelig Stadfæstelse.

1. Legatet skal kaldes Universitetsbogtrykker Schultzs Legat til Fordel for Professorernes Enkekasse og bestyres som en særegen Formue af Universitetskvæsturen.

2. Legatets Grundfond 2000 Kroner anbringes i danske Statsobligationer til 4 Procent aarlig Rente, saaledes at kun det Beløb, der ikke paa denne Maade lader sig anvende, af Universitetskvæsturen bliver at frugtbargjøre efter de for Universitetets Legatmidler i Almindelighed gjældende Regler. Obligationsbeløbet optages i Indskrivningsbøgerne for uopsigelig Statsgjæld. Indskrivningsbeviset bliver i Universitetskvæsturen.

3. Af Renten afholdes forlods de Omkostninger, som maatte være forbundne med Bestyrelsen. Den øvrige Rente udbetales til Professorernes Enkekasse for at tjene til Fremme af Enkekassens Øiemed.

4. Skulde Enkekassens Virksomhed nogensinde ophøre, da foreslaar Konsistorium ved Universitetet til kongelig Stadfæstelse, hvorledes Legatets Rente fremdeles kan komme Enker efter Universitetslærere tilgode.

5. For Legatet aflægges Regnskab efter de almindelige for Universitetskvæsturen gjældende Regler.

Kjøbenhavn d. 1 Juli 1879.

ærbødigst
Fr. Hostrup Schultz.

(Kvæsturens Arkiv.)

Nr. 2. **Kgl. Resol.** af 25 Nov. 1887 er aftrykt under Eichels Legat.

Skeels Legat.

Hofmans Fund. I S. 384—389 jfr. S. 129—140, Jansons Beskr. S. 15, Badens Univ. Journal f. 1794 S. 117—120, f. 1801 S. 135—136, Engelstofts Annaler f. 1812 S. 218—221, Scheels Koll. og Stip. S. 115—117.

Rigsraad Christen Skieel til Fusingøe skjænkede paa egne og flere Slægtninges Vegne ved Fundats af 12 Juni 1647 til Universitetet en Kapital af 9000 Rdl. Sp., hvoraf 7500 Rdl. Sp. vare bestemte for Studerende og 1500 Rdl. Sp. for Husarme. Det forudsættes i Fundatsen, at der af disse Kapitaler erholdes den paa den Tid sædvanlige Rente af 5 pCt. og herefter var der disponeret over Kapitalerne paa følgende Maade: Af Legatets første Afdeling (7500 Rdl. Sp.) var Renten af 2000 Rdl. bestemt til Fremvæxt, 4000 Rdl. til 10 Studenter à 20 Rdl. hver, 400 Rdl. til fattige Skolebørn, 500 Rdl. til Disputantes, 500 Rdl. til Eforus. Ved denne Udregning af Renten vilde der blive et „Residuum“ af 5 Rdl. (Renten af 100 Rdl.), som ligeledes tillagdes Disputantes. Af Legatets anden Afdeling (1500 Rdl. Sp.) var Renten af 1000 Rdl. bestemt til Fremvæxt, 500 Rdl. til Husarme. I disse Bestemmelser var dog i Tidens Løb foregaaet nogle Forandringer. Efter Fundatsen skulde, efterhaanden som Kapitalen voxede, „Scholaticorum numerus augeris“, medens der Intet var bestemt om, at Portionerne for de Studerende skulde forøges. I Virkeligheden var derimod omvendt fulgt den Regel, at det var Portionerne for de Studerende, der skulde forøges, og Stipendiet for Skolebørn var endog aldeles faldet bort. Derhos var der foruden de ordinære Portioner til Studenter uddelt extraordinære Portioner. Disse Afvigelser fra Fundatsen stadfæstedes ved en i Aaret 1705 foregaaet Forhandling mellem Konsistorium og Legatets daværende Patron, hvorved Portionerne til de Studerende forøgedes til 20, hvorhos det fastsattes, at det Overskydende af Renterne skulde udbetales til Studenter som Stipendiarii extraordinarii. I April 1801 forøgedes de ordinære Portioners Tal yderligere til 30, senere endog til 50, til hvilket Antal Indtægterne imidlertid ikke vare tilstrækkelige, uagtet Portionerne fejlagtig vare udbetalte med 20 Rdl. istedetfor 20 Rdl. Sp.*). Den daværende Eforus gjorde derfor Forslag til en bedre Regulering af Legatets tvende Afdelinger, hvilket Forslag tiltraadtes saavel af Legatets Patron som Konsistorium, hvorefter det approberedes ved Univ. Dir. Skr. 27 Nov. 1838. Efter denne Skrivelse i Forbindelse med Fundatsens Bestemmelser gjælde for Legatets tvende Afdelinger følgende Regler.

1. Afdeling. Af den til denne Afdeling henlagte Kapital, som i 1838 udgjorde 25 000 Rdl., men som d. 1 Jan. 1889 udgjorde 66 122 Kr. 50 Ø., uddeles aarlig 23 ordinære Stipendieportioner à 80 Kr. til

*) Selmers Aarb. f. 1838 S. 124—25.

Studenter, hvad enten de studere ved Kjøbenhavns Universitet eller ved fremmede Universiteter, „huor de wdj deris Theologia kand forfremmis, Men icke j Francke Rige eller Italienn, Huor de snarere i deris Gudsfryct forhindris end forbedris“. Heraf følger dog ikke, at Legatet kun skulde kunne tildeles theologiske Studerende. I Bestemmelsen ligger kun en Forudsætning om den Regel, som paa Fundatsens Tid var den almindelige, nemlig at alle Studenter underkastede sig en theologisk Examen. Dette er imidlertid forandret ved Univ. Fundats af 7 Maj 1788 Kap. VI § 2 Nr. 6, jfr. Scheel: Om Kollegier og Stipendier S. 116. Stipendiet nydes i 4 Aar; Forlængelse kan dog tilstaaes af Patronen. Eforus skal have Indseende med Stipendiaterne, „at de udj Guds Kundskab Lærdomb och Høffuische Seder kannd forfremmis“. Dersom de „befindis Att øffue sig i Druckenskab, Hoffmodighed, Lettferdighed, Slagsmaal eller j andre maade føre it forargeligt Leffnidt“, skulle de af Konsistorium udelukkes fra Stipendiet. Stifterens Afkom paa Sværdsiden har alene Ret til at udnævne Stipendiaterne. Den Ældste af dette Afkom er Patron for Stiftelsen. Den denne ved Fundatsen tillagte Ret til at indskrive til Legatet har ved Univ. Dir. Skr. 27 Nov. 1838 modtaget den Begrænsning, at Ingen kan indskrives, førend han er blevet Student og en Portion bliver ledig. Det Overskydende af Legatets aarlige Indtægt, forsaavidt det ikke skal anvendes til Kapitalens Forøgelse eller anden Brug, uddeles som extraordinære Stipendier for en enkelt Termin. For Tiden uddeles 6 Portioner à 20 Kr. halvaarlig. Eforus skal paa en passende Tid før hver Termin tilmelde Patronen Antallet af de Stipendieportioner, der til den Termin ville blive ledige, ligesom han underretter ham om, hvad der kan uddeles som extraordinære Portioner.

8000 Kr. anvendes til Kapitalens Forøgelse, saaledes at Renterne af dette Beløb opsamles, indtil der af dem kan dannes en ny Portion paa 80 Kr. aarlig, hvorimod den midlertidige Rentes Rente anvendes til Disputanter. Naar en ny Portion kan oprettes, tager Konsistorium herom Bestemmelse og meddeler Patronen det Fornødne i saa Henseende.

Til „Disputantes“ er henlagt:

a) et „Residuum“, opgjort efter den foran angivne Beregningsmaade efter en Rente af 5 pCt. af en Kapital paa 100 Rdl. Sp., men som nu efter Kons. Skr. 26 April 1888 beregnes efter den til enhver Tid gjældende Rentefod, for Tiden altsaa 4 pCt., af 400 Kr. (= 15 Kr. 50 Ø.);

b) Renten af 2000 Kr. (= 77 Kr. 50 Ø.);

c) Rentes Rente af Fremvæxtkapitalen 8000 Kr., jfr. ovenfor, samt endelig

d) ifølge Kons. Skr. 18 Marts 1889 et Restbeløb af 1 Kr. 75 Ø., der fremkommer, naar fra Renten af Afdelingens, til Stipendier bestemte Kapital 56 122 Kr. 50 Ø., drages Administrationsgebyr, Stipendier og Ydelserne til Afdelingen for „Disputantes".

Disse Beløb — som efter Fundatsen vare bestemte for „de Studentere, Som enten ere promoti Magistri eller Baccalaurei at de derfore schall disputere, in Philosophicis" — anvendes ifølge Univ. Dir. Skr. 27 Nov. 1838 principalt til at „fremme Disputereøvelser mellem de Studerende", subsidiært til Understøttelser til Trykningen af Disputatser for akademiske Grader, og iøvrigt til extraordinære Understøttelser for Studerende, alt efter Efori Forslag og Konsistoriums Beslutning — Renten af 2000 Kr. tilfalder Eforus med 77 Kr. 50 Ø.

2den Afdeling. Af den til denne Afdeling henlagte Kapital, som i 1838 udgjorde 8000 Rdl., men som d. 1 Jan. 1889 udgjorde 24 000 Kr. ere 4000 Kr. at betragte som en Fremvæxtkapital, medens Renten af Resten udbetales til Patronen for af ham at uddeles i Portioner paa 60 Kr., 40 Kr. og ingen ringere end 20 Kr. „till Sengeliggendis och hielpeløse Huesarme". Hver Gang denne Afdelings Hovedstol ved Fremvæxtkapitalens Renter og Rentes Rente er forøget med 2000 Kr., forøges det, som udbetales til Patronen, med Renten af disse 2000 Kr.

Legatets samlede Kapitalformue udgjorde saaledes d. 1 Jan. 1889 .... 90 122 Kr. 50 Ø.

Nr. 1. Fundatsen for det Skeelske Legat.

Jeg Christen Skieel til Fusingøe, Kiendis och giør for alle Witterligt, att Jeg paa min *Kierre Moders Fru Berte Frijs S: Her Albert Skieels weigne, min Kiere Farsters F: Birrete Lindenaw S: Her Otte Skiels och hendis Børns wegne, Min Kiere Frendis* Christen Skieel Jørgensens vegne, disligeste paa mine Kierre Søsters F. Anna Skiels Manderup Dues, F. Jde Lungis S. Otte Skiels och F. Margrete Skiels Erick Rosenkrantzis, Saauelsom paa min egne Weigne, Haffr wndt oc giffuidt, och nu med dette Woris Obne breff vnder och giffr till Fattige Studentere och Skolespersohner, som ville ligge vinnd paa at *studere* och forbredre sig i Boglige Konster, sampt och Fattige Sengeligende Husarme och andre Vedtørfftige Stackler til hielp och vndsettning *Thi Tusinde Rixdaller in specie*, Huoraff det ene Tusinde : som efter min S. Farbroders Her Otte Skiels seerdelis *Fundatz* er *destinerit* till en Persohnn at Studere med Wden Landtz : er allerrede paa sine Steder efter *Fundatoris* vilie wdsatt, Men de *Nie* Tusinde schulle nu wdsettis och altid bliffue bestaaendis paa Rentte, For : Studentere, Skollebørnn och Fattige folck til beste: Huorpaa wi haffue antwordet fra os til *Magnificum Rectorem* udj Kiøbenhaffuens *Universitet* denne Fuldkommen och Wryegelige *Fundatz*, nogle redepenge och ellers nøyactige och Visse Gieldsbreffue til vise tider och *Terminer* at betale; och skall dermed wbrødeligen holdes som efterfølger.

1. Er till Studenternis och Skolebørnenis Hielp, deris *Studia* dermed at fordtsette, giffuidt och *perpetuerit Siuff Tusinde* och Femb Hundrede Rixdaller *in specie* som altid schall staa paa Rente och tagis deraff *Femb pro Cento*: dog Renten aff de *Tho* Tusinde Rixdaller icke at wdbyttis, men stedtze och altid

staa til frembvext, indtil dj haffue forbedrit sig Andre Tusinde Rixdaller, Huilchet kand skee huer tiende Aahr, at dette *Stipendium* saaledis kannd forbedris.

2. De Andre *Fire* Tusind och Femb Hundrede Rixdallers Reintte, nemmelig To Hundred femb och Tiffue Rixdaller, deraff skal huer Paaske giffuis *Thi* Studentere, som derfor aff de Skieler ere indskreffne, *Tho Hundrede* Rixdaller, som er til en huer Tiffue Rixdaller, de Tyffue Rixdaller, som er tiloffuers, skal giffuis til Fattige Skolebørnn, och siden naar Thj Aar ere forbje, skal *Scholaticorum numerus augeris,* eftersom Reintten kannd tilslaa; Men det *Residuum* som er femb Rixdaller er *deputerit* till *studiosos disputantes ut art: seqv:*

3. Det andet offuerbliffuende Tusinde Rixdallers Rentte Anlangendis, deraff skall en aff *Professorerne* i Kiøbenhaffnn, (som aff *Rectore* med den eldste Skiels sambtycke skall forordnis at haffue *inspection* med de *Thi Studentere,)* haffue for sinn Wmage och *inspection* halffparten, och den anden Halffue Reintte, nemblig Femb och Tyffue Rixdaller, saauelsom Renten der kand *lucreris* aff Reinten aff de Tho Tusinde Rixdaller j de Thi Aahr, Huis Hoffuidt Rente inden forschreffuene Thj Aahr icke maa vdbyttis, skal giffuis de Studentere, Som enten ere *promoti Magistri* eller *Baccalaurei* at de derfore schall *disputere, in Philosophicis,* och for huer *Disputatz* haffue strax af *Magnifico* tu Rixdaller, och maa for disse penge *disputere* Huo der lyster, enten de ere indskreffne for de Skieelers Penge eller icke.

4. Er beuilget at denne forschreffne Rentte maae wdbytis och *distribueris* til Thj Studentere och icke fleere, Och den øffrige Rente till Fattige Skolis Personner eftersom forschreffuidt staar, *Artic. secundo,* i Danmark oc Norge och deris *provincier* saa mange som ere wnder Danmarckis Krone, enten di ere paa *Academierne,* gaar j Skole, eller ere forreist wdaff Landett, och *frequenterer* paa de *Universiteter* huor de wdj deris *Theologia* kand forfremmis, Men icke j Francke Rige eller Italienn, Huor de snarere i deris Gudsfryct forhindris end forbedris, Men dersom, imod forhaabning, renten i rette tide icke indkom, da *Stipendiarij* att *patientere* indtil den, efter lowlig anfodring, kand indkreffuis.

5. Jngen Skolebarn maa nyde disse penge, før ind hand er Tolff fulde Aahr, paa det mand kannd disbedre see, omb hann haffr Lyst til Bogen eller icke, eller omb der omb Hannem er forhaabning om *progress* udj Boglige Konster, Huorfor Wenligen begieris, at ligesom *Magnificus* och den forordnede *Ephorus* wdj Kiøbenhaffnn haffuer Jndseende til *Studiosos stipendiarios,* at de udj Guds Kundskab Lærdomb och Høffuische Seder kannd forfremmis, saa oc *Rector Scholæ,* saauellsom Bispen och Sognepresten paa huer sted, huor disse penge forfalder, vil haffue tilbørlig indseende, disligeste at de nytteligen och vell, Vngdommen til forfremmelse, Anvendis.

6. Och schall alleneste de Skeeler och deris arffuinger oc Jngen Anden Raade derfor, Huem de samme penge at nyde ville beuilge, Skall och den Eldste Skeell paa Suerd-siden, altid føre en Bog med sig, som hand efter de Andre sine Slect och Venners sampt sin egen Vilie, dennem kand indskriffue, som samme penge ere samtøchte; Nemblich huer Persohnn Tyue Rixdaller, som hannd skall nyde paa Fire Aahrs tijd oc icke lenger, med mindre hand ved seerdelis beuilning af os eller Vore Arffuinger der til bliffuer forhiulpenn; Huilckett vj os vill haffue forbeholden, Och schall *Magnificus Rector* och hans *Successores* i en seer bog, efter den *designation* paa Persohnerne Hannemb aff den Eldste Skieel giffuis, Rigtig antegne fra huilcken tjd en huer som er *studenter* nyder dette *beneficio,* eftersom de derfor ere indschreffne, wden nogen persohns Anseelse, Saa ingen for vild eller Venschab aff *Universite*tit præfereris den anden, med mindre Hannom en *special* Sedell fra *Directore* bliffr beuilgit, Och skall hermed *Director Legati* och vere forbunden Jngen at præferere den anden, uden Hand er heell Armb och Nødtørfftig och haffr ingen anden middell.

7. Dersom nogle aff disse Persohner, som samme penge saaledis ere forundte, befindis Att øffue sig i Druckenskab, Hoffmodighed, Lettferdighed, Slagsmaal eller j andre maade føre it forargeligt Leffnidt: da skal de strax dermed dette *beneficium* haffue forbrødt, och huilchen *Studiosus* eller Skolispersohnn, som saadan deris groffue forseelse giffuer tilkiende och Aabenbarer, den maa *loco Remorendi* opteignis, niude och opberge de penge, som den Ryggeløse eller forargelige haffr forbrut, indtil den andens tijd er vde. Wanseet hand icke for samme Skjelers penge var Indschreffuenn, dog Sagen for *Rectore Academico* først at Jndsteffnis och Skolebørnene for deris Scholemester j Skolerne. Siden derefter at dømmis, paa det ingen skulle sche Wrett eller Wskyldig anklagis, saa at forargelse med Guds fortørnelse saaledis, dett meste mueligt War, kunde afskaffis.

8. Till Sengeliggendis och hielpeløse Huesarme er giffuen Halffanden Tusinde Rixdaller *in specie*, som och Jligemaader aff *Professoribus* schall settis paa Rente, som forschreffuidt staar, och Renten aff det ene Tusinde Rixdaller, Som skall staa til Euig frembvext, iche nogen att nyde inden Thj Aar ere forløbne, och de Fattiges Hoffuidtstoell med Femb Hundrede Daller er forbedrit, och saauit den sig i frembtiden kannd forbedre; Men de Femb Hundrede Rixdallers bruelige Reintte, Saauelsom *Scholasticorum Beneficia* skal den neste boesiddendis Skjel huer Paaske, eller om den nogit lenger forhalis, dog i det Seniste inden Aaret omgaar j Kiøbenhaffn, aff *Magnifico Rectore* ved Sognepresten till Hel: Geistes Kiercke eller en anden som de Skieelers fuldmagt haffr, lade affhendte och derfore *qvitere*, som dennem, efter sin och sine Venners vilie, til visse steder skulle vdbytte, til Fattige Sengeliggendis och Hielpeløse aff ald Rigit, eftersom de derfore ere indschreffne; Och giffuis en huer Fembten, Thj och ingen ringere, end Femb Rixdaller, eftersom de ere Vedtørftige til, Men dersom, det Gud forbiude, nogen langwarendis Wløcke ouerkomb, dj Fattige dog *Post restitutam Remp.* Wforsømmeligen kunde niude deris.

9. Disse forschreffne *Nij Tusinde* Rixdaller, Huer til sin Brug och orden, som allerrede opteignet er, skall *Professores* iche allene have under *inspection*, men end ochsaa, med den eldste paa Suerdsiden af de Skjeler som bogen haffr, hans *Consens*, wdsette och Jndfodre, Mens dersom nogen Trette Reisis om forschreffne *legato*, *capital* eller rente, eller endelig *execution* skulle skiee, med Jndmahning eller Jndførsell, da *Magnificus Rector* att skriffue opsiegelse, indmahnings eller andre breffue, och dem den Eldste Skieel tilskicke, som derpaa : Vden *Universitetens* bekostningh, schade och *pericul* : schall giøre *execution*, At dete til Guds ære, Velmente *legatum* wforkrenchelige maa bliffue varhaftig. Och skall pengene, naar nogen aff disse *Capitaler* ledig worder, til ingen anden Vdsettis, wden til Vederheftige Adels Persohner, med visse och tryge Adelige Forloffuer, eller nøyactig Sølff eller Guld pandt: Saa er nu da deinne *Fundation* efter forschreffne mine Slegt och Venners goede Vilie, Velbehag og samtøche, begyndt och Fulendit, udj disse visse *articulis*, som anteignit findis, och ville Wij iche, at den aff vore Børn och Arffuinger skall omskiftis dempis eller j nogen maader forandris, videre end herudj formeldet er, med mindre di vilde Wdstaa Guds Retferdige vrede, timelig och euindelig; Men dersom de med os vilde ansee de fattiges trang, och tage sig den nødtørftige til, at forbedre och formeere de Fattigis Almisse, skal Herren igien bygge dennem Husit och holde dennom ved Liffue j den onde tid. Endeligen Wille Wij hermed venligen haffue ombedet Hæderlige och Høylerde mend *Rectorem Magnificum*, *Superintendentem* offr Siellands Stigt, och samptlig *Professores* paa det Kongelig *Accademie* wdj Kiøbenhaffnn, som nu ere och efterkommendis worder, at de paa for[ne] Studerendis och fattiges vegne ville haffue it Christeligt och flittigt indseende hermed, Saa uit dennem mueligt er, At alting holdes dennem wden skade, paa Indkombst och Rente j alle maader, Saa frembt de sielff eller deris efterkommere iche ville staa derfaare til Rette, at de iche for deris forsømmelse formindschis, Men heller formeeris och forbedris, som forschreffuidt staar, Och herhoes haffue flitig tilsiun til samme

Persohners Leffnit och Forhold, sampt deris Lerdombs forbedring; Som dj vill Antsuare for Gud, och vere for os och Wore Arffuinger bekiendt, Som billigt och Rett er, efter deris breffs lydelse dj os derpaa giffuet haffuer, Att da denne *Fundation* wdj Alle sine puncter och Artichler Wrygeligen och Wbrødeligen achtis holdis och Fuldkommis schall, haffuer Jeg trøcht mit Signete her neden for, och den med egen Hand Wnderschreffuit, Ombedet gierne mine Kierre Swogere Erlige och Welbyrdige Mend Gregers Krabbe til Torstedlund, Danmarckis Rigis Raad, och befahlings mand paa Riberhues, och Manderup Due til Haldkieershomb, Befahlingsmand paa Aastrup, med mig til Vitterlighed at Wnderschriff och Forseigle.

Actum Kiøbenhaffnn denn 12: Junij Anno 1647.

Christen Skieel	Gregers Krabbe	Manderup Due
Mp.	Mpp.	Mp.

(Originalen paa Pergament med 3 vedhængte Segl i Universitetets Arkiv Nr. 76.)

Nr. 2. **Univ. og Skole-Direkt. Skr.** af 27 Nov. 1838 til Konsistorium om de Skeelske Legaters fremtidige Ordning*).

Efterat have modtaget det ved D'hrr. Rektors og Professorers behagelige Skrivelse af 7de d. M. fremsendte, af Eforus for de Skeelske Legater udarbejdede og af vedkommende Patroner bifaldte samt af Konsistorium anbefalede, herhos tilbagefølgende Forslag med Bilag til bemeldte Legaters fremtidige Ordning, vil Direktionen herved have fornævnte Forslag i Et og Alt approberet, samt i Særdeleshed bestemt;

1) at der af Legatets nuværende Kapital tillægges dets anden Hovedafdeling, for Husarme, et Beløb af 8000 Rdl. Sølv, hvorimod Resten tilkommer dets første Hovedafdeling, der fornemmelig er bestemt for Studerende;
2) at af første Afdeling bestandig anvendes 4000 Rdl Sølv til Kapitalens Forøgelse, saaledes at Renterne af dette Beløb opsamles, indtil der af dem kan dannes en ny Stipendieportion paa 40 Rdl. Sølv aarlig, hvorimod den midlertidige Rentes Rente vil være at anvende til Disputanter;
3) at de ordinære Stipendiers Antal, efterhaanden som de nuværende afgaae, bestemmes indtil videre til 16, af hvilke enhver tillægges 40 Rdl. Sølv aarlig, og at det Overskydende af Legatets aarlige Indtægt, forsaavidt det ej skal anvendes til Kapitalens Forøgelse eller anden Brug, uddeles paa den hidtil brugelige Maade til extraordinære Stipendiarier;
4) at Ingen kan indskrives til Legatet, førend han er blevet Student, og en Stipendieportion er blevet ledig, samt at Legatets Eforus en passende Tid før hver Termin tilmelder Patronen Antallet af alle de Stipendiarieportioner, der til den Termin ville blive ledige, hvorefter Patronen har at udøve sin Udnævnelsesret i Overensstemmelse med Lovgivningen, og meddele Universitetet Underretning om de udnævnte Alumner, for at de, saafremt de have de lovbestemte Egenskaber, kunne blive indtegnede i den ved Fundatsen anordnede Indskrivningsbog som berettigede til at nyde Legatet i den ved Fundatsen bestemte Tid. Paa lige Maade bør Eforus efterhaanden underrette Patronen om, hvad der kan uddeles som extraordinære Stipendieportioner. Naar en ny ordinær Stipendieportion for Legatet kan oprettes, har Eforus derom at gjøre Forslag til Konsistorium, som saasnart samme i Overensstemmelse med de for Legatet gjældende Regler har besluttet, at en saadan ny ordinær Portion skal oprettes, har at drage Omsorg for, at det Fornødne i saa Henseende meddeles Patronen. Hvad angaaer dem, som af Legatets forrige Patroner ere blevne indskrevne, uden at nogen Stipendieportion har været ledig, og uden at de endnu ere komne til at nyde Godt af Legatet, da, uagtet disse, da saadan Indskrivning maa anses stridende saavel mod den almindelige Universitetslovgivning som mod de særegne for Legatet ved sammes Fundats givne Regler og mod den nuværende Patrons Udnævnelsesret, ikke have nogen Retsfordring p a at komme i Besiddelse af Stipendiet, finder Direktionen

*) Selmers Aarb. f. 1838 S. 124—128.

Intet at erindre mod, at Patronen, i Henhold til den Erklæring, der indeholdes i hans Paategning paa Efori Forslag, ved Udøvelsen af sin Udnævnelsesret tager et billigt og fortrinligt Hensyn til dem, der saaledes findes indskrevne, naar de iøvrigt kvalificere sig til at erholde Stipendiet;

5) at den Del af Legatets Indtægter, der er bestemt til Disputereøvelser, uagtet samme ikke kan anvendes ganske overensstemmende med Fundatsens Forskrifter, dog endnu, saavidt muligt anvendes til at fremme Disputereøvelser mellem de Studerende, og at saavidt ikke Alt dertil benyttes, det Overskydende bliver at anvende til Understøttelse til Trykningen af Disputatser for akademiske Grader og iøvrigt til extraordinære Understøttelser for Studerende, Alt efter Efori Forslag og Konsistoriums Beslutning;

6) at den Eforus tilkommende Andel af Legatet bestemmes, i Medfør af Fundatsens § 3, til Renten af 1000 Rdl. Sølv.

7) at af den Kapital 8000 Rdl. Sølv, som nu tillægges Legatets 2den Hovedafdeling, til Husarme, 2000 Rdl. Sølv overensstemmende med Fundatsens § 8 bestandig skulle staae frugtbringende til denne Afdelings Forøgelse, og Renten af de 6000 Rdl. udbetales til Patronen for af ham at uddeles til Husarme i Portioner af 30 Rdl., 20 Rdl. og ingen ringere end 10 Rdl. Hvergang denne Afdelings Hovedstol ved Inkrementkapitalens Renter og Rentes Rente er forøget med 1000 Rdl, forøges det, som udbetales til Patronen med Renten af disse 1000 Rdl., samt endelig

8) at Udbetalingen saavel af Stipendieportionerne for de Studerende, som af det, der skal gives Patronen for af ham at uddeles til Husarme, efterhaanden henlægges til de sædvanlige Renteterminer den 11te Juni og 11te December hvert Aar.

(Univ. Arkiv.)

Nr. 3. **Kons. Skr.** af 26 April 1888 til Eforus for Skeels Legat, hvorved — da Eforus har gjort opmærksom paa, at der ved Fordelingen af Legatets aarlige Renteudbytte fremkommer en Uoverensstemmelse, idet det i Fundatsens § 2 nævnte Residuum efter den i §'en opstillede Beregning er udregnet efter en Rente af 5 %, medens Renten for Øjeblikket er 4 % — godkjendes, at bemeldte Residuum, som tilfalder Afdelingen for disputantes et pauperes, betegnes som en Kapitalrente efter den til enhver Tid gjældende Rentefod, for nærværende Tid altsaa som 4 % Rente af 400 Kr.

(Kvæsturens Arkiv.)

Nr. 4. **Kons. Skr.** af 18 Marts 1889, hvorved bifaldes, at den i Aarenes Løb for Skeels Legat fremkomne Beholdning indbetales til Oplæg og Forrentning for Legatets 1. Bikonto, samt at det Beløb af 1 Kr. 75 Ø aarlig, der fremkommer ved, at den aarlige Rente af 1. Afdelings, til Stipendier bestemte Kapital 56 122 Kr. 50 Ø. udgjør 2241 Kr. 90 Ø., medens der til Administrationsgebyr, til Stipendier og til disputantes et pauperes kun medgaaer 2243 Kr. 15 Ø., tillægges Afdelingen for disputantes et pauperes.

(Kvæsturens Arkiv.)

Skrikes Legat.

Lindes Medl f. 1857 63 S. 565—566.

Overauditør Julius Skrike skjænkede i Okt. 1857, til Erindring om, at han 25 Aar iforvejen havde underkastet sig Examen artium ved Kjøbenhavns Universitet med Hovedkarakteren Laudabilis et publico encomio ornatus, og som et Vidnesbyrd om den Taknemlighed, han bar til de da levende og afdøde Universitetslærere, der havde

virket for hans videre Uddannelse, Universitetet en Kapital af 1500 Rdl. „til Videnskabelighedens Fremme". Ifølge den af Konsistorium under 10 Juli 1858 forfattede Fundats, der er konfirmeret d. 30 s. M., tildeles Renten „en duelig Student, der ved Kjøbenhavns Universitet forbereder sig til en af de Embedsexamina, som afholdes af det rets- og statvidenskabelige Fakultet i Kjøbenhavn, eller til den for Hertugdømmet Slesvig anordnede retsvidenskabelige Examen". Den sidste Anvendelse er ved Slesvigs Adskillelse fra Danmark bortfaldet. Legatportionen, som bortgives af Konsistorium, oppebæres i 3 Aar. Den bortfalder imidlertid, dersom Stipendiaten før Udløbet af dette Tidsrum absolverer Embedsexamen, dog saaledes, at den, som har taget Embedsexamen i Juni Maaned, endnu oppebærer den Rente, som forfalder d. 11. Juni s. A. Under særdeles Omstændigheder kan Konsistorium bevilge en Stipendiat, som paa Grund af aflagt Embedsexamen skulde miste Legatet, Forlængelse for ½ Aar. Saalænge Giveren lever, skal hans Samtykke til en forandret Anbringelse af Legatets Aktiver indhentes. Legatets Eforus vælges af Konsistorium blandt de rets- og statsvidenskabelige Professorer, som have Sæde i Konsistorium.

Legatets Kapital udgjorde d. 1 Jan. 1889 .... 3000 Kr., af hvis Rente aarlig uddeles 116 Kr. 24 Øre.

Fundats af 10 Juli 1858, konf. 30 s. M. *Bilag.*

Vi Rector og Professorer ved Kjøbenhavns Universitet gjøre vitterligt:

Overauditeur Julius Skrike, Ridder af Dannebroge, har i October Maaned forrige Aar til Erindring om, at han for 25 Aar siden underkastede sig examen artium ved Kjøbenhavns Universitet med Hovedcharacteren Laudabilis et publico encomio ornatus, og som et Vidnesbyrd om den Taknemmelighed, han bærer til de nulevende og afdøde Universitetslærere, der have virket for hans videre Uddannelse, skjænket Universitetet til Videnskabelighedens Fremme en Kapital af 1500 Rdl. R. M. i danske fire Procent rentebærende Creditforenings Gjeldsforskrivninger, nemlig Litr. B Nr 7032 paa 500 Rdl., udstedt den 3 Marts 1858 af Creditforeningen af Grundeiere i de danske Østifter, Litr. B Nr. 3305 paa 500 Rdl., udstedt den 11 Juni 1858 af Creditforeningen af jydske Landeiendomsbesiddere, Litra B Nr. 3458 paa 500 Rdl., udstedt den 31 Decbr. 1857 af Creditforeningen af Kjøbstadgrundeiere i Nørre-Jylland, med tilhørende Rentecoupons fra 11 Juni 1858, hvis Renter, der forfalde til Udbetaling hvert Aars 11. Juni og 11. December. fra 11. Juni 1858 skulle tilfalde en duelig Student, der ved Kjøbenhavns Universitet forbereder sig til en af de Embedsexamina, som afholdes af det rets- og statsvidenskabelige Facultet i Kjøbenhavn, eller til den for Hertugdømmet Slesvig anordnede retsvidenskabelige Examen. I Overeensstemmelse med Giverens Ønske og de af ham angivne nærmere Vilkaar har Consistorium forfattet følgende Fundats:

1. Legatet bestyres som en for sig bestaaende selvstændig Formue, men forøvrigt paa samme Maade som Kjøbenhavns Universitets øvrige Legatmidler. Hvis i Tidens Løb en forandret Anbringelse af Legatets Formue ansees for hensigtsmæssig, kan en saadan, saalænge Giveren lever, kun skee med hans Samtykke. Legatets Ephorus skal stedse vælges blandt de rets- og statsvidenskabelige Professorer, som have Sæde i Consistorium.

2. Understøttelse af Legatet kan søges af Studerende, som ved Kjøbenhavns Universitet forberede sig til en af de Embedsexamina, der afholdes af det rets- og statsvidenskabelige Facultet i Kjøbenhavn, eller til den for Hertugdømmet Slesvig anordnede retsvidenskabelige Examen, og som foruden at være trængende til Understøttelse have viist sig værdige til samme ved god Opførsel, Flid og Duelighed.
3. Renten af Legatkapitalen bortgives efter Ansøgning af Consistorium ved Kjøbenhavns Universitet til den Studerende, som efter det Foranførte maa ansees for meest qvalificeret til at forundes samme, og udbetales halvaarsvis. Understøttelsen kan i intet Tilfælde nydes længere end i 3 Aar, og bortfalder ligeledes ved aflagt Embedsexamen, eller, forsaavidt denne bestaaer saavel i en theoretisk som praktisk Prøve, naar den første af disse er aflagt, dog saaledes at den, som har taget Examen i Juni Maaned ved Kjøbenhavns Universitet, endnu oppebærer den Rente, som forfalder den 11 Juni samme Aar. Derhos skal Consistorium være bemyndiget til, naar særdeles Omstændigheder tale derfor, at bevilge den, som paa Grund af aflagt Embedsexamen skulde miste Legatet, $^1/_2$ Aars Prolongation.
4. Under Forbehold af Regjeringens Stadfæstelse og saalænge Giveren lever med hans Samtykke kan Consistorium vedtage Tillæg og Ændringer i denne Fundats.

(Kvæsturens Arkiv.)

Skulesens Legat.

Selmers Aarb. f. 1837 S. 107 og f. 1843 S. 62—64, Scheels Koll. og Stip. S. 118.

Ifølge Gavebrev af 1 Juli 1663, forfattet af Biskop Gisle Thorlaksen og Medarvinger efter hans Fader Biskop Thorlak Skulesen, har Sidstnævnte givet og afstaaet til Skolen paa Holum i Hjaltedal paa Island „XX Hundrede i Jordegods", hvilken Jord skulde være Aas i Hørgardal eller en anden lige saa god med 1 Hundreds Landskyld og 4 Kvilder, samt fastsat, at Leje og Landskyld af bemeldte Jord skal tillægges „en af de fattigste Studiosis, der fra Holum Skole dimitteret studerer udenlands". Da Holum Skole var blevet nedlagt, blev den nævnte Gaard bortsolgt og den derved indkomne Kjøbesum indbetalt til Universitetet med 266 Rdl., som i Henhold til Univ. Dir. Skr. 22 April 1845 forøgedes med en Del af Renterne fra 11 Juni 1840 til 11 Dec. 1844 til 300 Rdl. Ifølge Univ. Dir. Skr. 13 Jan. 1844 bortgiver Konsistorium Legatets Rente for en Tid af indtil 4 Aar til en trængende islandsk Student. Udbetalingen sker i Decbr. Termin.

Legatets Kapital udgjorde d. 1 Jan. 1889 .... 600 Kr., af hvis Renter aarlig uddeles 23 Kr. 24 Øre.

Bilag. Nr. 1. Gavebrev.

þetta bref uplesid í Lög Rettu á Auxarár þinge.

Med því um nochurn tíma hetur undandregest vegna nochra hindrana, ad auglýsa þá jardar giöf er sá Sál. herra (loflegrar minníngar) herra *Thorlákur Skuluson* tilskickade, þá lætur nú vyrdugligur *Hr. Gýsle Thorlakson*, Lögmönnon^m bád^m ásamt Lög Rettuni og ödrum gödum mönnum utan vebanda sem jñan kunnugt giöra og yfirlyst ad hanz sáluga herra Fader hefur gefed

og efterlated (Gude til Lofs og Dyrdar) Skólanum á *Holum* i *Hjaltadal* XX[H] í jördu efter sinn dag, hverja hann tilnefnde ad vera skyllde *As* í Hörgardal edr öñur hiñe jafngód med 1[Hdr] Landskulld og 4[m] Kugild[m], og svo af þm̃ góda herra fyrer skylldu, ad leigur og Landskulld greindrar Jardar tilleggest Einhverium fátækasta *Studioso*, sem af Hólaskola utgeingeñ utanlandz studerar Lætur nú Biskupeñ *H: Gysle* Sín og sinna Samarfa vegna því ýferlyse ad hann og hans Samarfingar þessa giöf síns Sál. Herra fodurs í allañ máta samþickja ad greind Jörd mz sínum Kugilldum sie þadañ í frá Scholans á *Holum* fullkomiñ Eign med ádurtiedu Skilyrdi bediandi ad þetta Skolans tillag mætte verda Gude til Lofs og Dyrdar, En þeim sem þess Aftektar njótandi verda til gódrar nitsemdar, og til merkis ad þessa ádurtiedur Giörningur sie af oss samþichtur og stadfestur skrifast vor nöfn hier under, sem nálæger erum vid Oxaraa *An*[o] 1663. 1. *Julij*

Gysle Thorlaksson Thordur Thorlaksson Gudbrandur *Thorlachsson.*

(Afkrift i Univ. Arkiv.)

Nr. 2 **Oversættelse.**

Dette Brev oplæst i Laugretten paa Øxaraae Thing.

Eftersom det nogen Tid er blevet forhalet formedelst nogle Forhindringer, at bekiendtgiøre den Gave af Jordegods som den salige Herre (lovlige Ihukommelse) Herr Thorlak Skulesen beskikkede, saa lader den hæderlige Herr Gisle Thorlaksen bekiendt og vitterliggiøre saavel for begge Laugmændene som Laugretten og andre gode Mænd, baade uden og inden Retten, at hans sal. Herr Fader har givet og afstaaet (Gud til Lov og Hæder) til Skolen paa Holum i Hjaltedal XX Hundrede i Jordegods efter hans Dag, hvilken (Jord) han udnævnte at skulle være Aas i Hørgardal, eller en anden, der var ligesaa god med 1 Hundreds Landskyld og 4 Qvilder, ogsaa blev af den gode Herre fastsat, at Leie og Landskyld af bemeldte Jord skulle tillægges *En af de fattigste Studiosis, der fra Holum Skole dimitteret studerer udenlands.* Biskoppen Hr. Gisle saavel paa hans egne som hans Medarvingers Vegne lader det nu bekiendtgiøre, at han og hans Medavinger har i alle Maader samtykket denne deres salig Herr Faders Gave, at bemeldte Jord med tilhørende Qvilder bliver herefter Holum Skoles fuldkommen Eiendom paa fornævnte Vilkaar, ønskende at dette Skole-Tillæg maatte blive den evige Gud til Lov og Pris, men de Oppebærende til bedste Nytte, og til Stadfæstelse, at denne forbemeldte Testation er af os samtykket og stadfæstet, underskrives her vores Navne som nærværende ved Øxeraa Aar 1663 d. 1 Julii.

Gisle Thorlaksen. Thordur Thorlaksen. Gudbrandur Thorlaksen.

Oversættelsens Rigtighed bevidner

Geir Widalin.

(Afskrift i Univ. Arkiv.)

Nr. 3. **Univ. og Skole-Direkt. Skr.** af 9 Dec. 1843 til Konsistorium om Skulesens Legat.*)

Efterat Direktionen havde tilskrevet Stiftsøvrigheden over Island, angaaende hvorvidt Samme maatte have Noget at erindre mod, at den Kapital af 266 Rdl., der i sin Tid indkom ved Salget af den af Biskop Thorlak Skulesen til den daværende Skole i Holum legerede Gaard Aas i Hørgardalen, til Understøttelse for en fra Holum Skole dimitteret fattig Studerende, der fortsætter sine Studeringer udenfor Island, blev administreret og uddelt ligesom Universitetets andre Legater af Konsistorium, samt om at indkomme med nærmere Forslag til Bestemmelser for Administrationen og Uddelingen af samme, tilmeldte nævnte Stiftsøvrighed, med Bemærkning om, at Understøttelsen formentlig burde komme ikkun saadanne Studerende tilgode, som ere fra den Del af Island, der udgjorde det forrige Holum Stift, Direktionen, at Samme var enig i, at Legatet bedst bestyres og bortgives af Konsistorium, dog vel helst efter Attester om Trang, meddelte af Øens Stiftsøvrighed; samt at det maatte anses som en Selvfølge, at Begyndelsen først skete, naar de opsamlede Renter udgjorde et passende Beløb og at der mulig kunde være at tage Hensyn til, hvilket for hans Fædreland nyttigt Fag den fattige Studerende applicerede sig til.

*) Selmers Aarb. f. 1843 S. 62—63.

Direktionen, som Intet finder at erindre mod, hvad af Stiftsøvrigheden saaledes er ytret og foreslaaet, skulde nu, næst at bemærke, at Legatkapitalen med de siden sidste Uddeling forfaldne Renter skal, saasnart den islandske Skoles Midler ere blevne stillede til Direktionens Disposition, blive indbetalt i Kvæsturen, tjenstlig anmode Konsistorium om at indkomme med nærmere detailleret Forslag angaaende de fremtidige Regler for Uddelingen af det ommeldte Skulesenske Legat.

Den i sin Tid tilstillede Kopi af Legatets Fundats lader man indesluttet følge tilbage.

(Univ. Arkiv.)

Nr. 4. **Univ. og Skole-Direkt. Skriv.** af 13 Jan. 1844 til Konsistorium, hvorved bifaldes, at Renterne af Skulesens Legat, for hvilket en særegen Eforus vil blive at udnævne, tillægges en trængende islandsk Student for en Tid af indtil 4 Aar, og udbetales engang aarlig i 11. Dec. Termin, uden at dog denne Student, som ytret af Stiftsøvrigheden, nødvendigvis behøver at være fra den Del af Island, som udgjorde det forrige Holum Stift. Heller ikke finder Direktionen Noget at erindre mod, at det overlades Konsistorium at bortgive Legatet, uden at der fastsættes nærmere detaillerede Bestemmelser for Bortgivelsen, og uden at der nødvendig behøves at fremlægges Attester fra Stiftsøvrigheden om Vedkommendes Trang, hvorhos det dog er en Selvfølge, at der i det enkelte Tilfælde vil være at tage Hensyn til de Anbefalinger, som Nogen fra Stiftsøvrigheden maatte have erholdt.*)

(Univ. Arkiv.)

Nr. 5. **Univ. og Skole-Direkt. Skr.** af 22 April 1845 til Konsistorium, hvorved bifaldes den af Eforus for det Skulesenske Legat, Professor, Dr. Petersen, trufne Foranstaltning, hvorefter han ved Skrivelse til Kvæstor, Etatsraad Bang har foranlediget, at af Renterne 47 Rdl. 83 Sk. af Legatet for Tiden fra 11 Juni 1840 til 11 Dec. 1844 inkl. de 34 Rdlr. lægges til Hovedstolen 266 Rdlr. for strax at gjøres frugtbringende i Forbindelse med denne, som derved afrundes til 300 Rdlr.**)

(Univ. Arkiv.)

J. L. Smiths Legat.

Lindes Medd. f. 1849—56 S. 754—761.

Ved Testament af 28. Aug. 1848 fastsatte fhv. Politiretsassessor Johannes Lem Smith, at Alt, hvad han maatte efterlade sig, skulde tilfalde Kjøbenhavns Universitet, for at Bestyrelsen for samme kunde anvende Indtægterne til Understøttelse for unge Studerende ved Universitetet. D. 6 April 1849 afgik Testator ved Døden, og ved Boets Slutning i Marts 1852 udlagdes da dennes Formue til Universitetet, nemlig: a) kontante Kapitaler 700 £ og 132 848 Rdl. 80 Sk., b) et Hus i Farvergaden i Kjøbenhavn, vurderet til 14 000 Rdl. (hvorfra dog Pantegjæld 5000 Rdl.) samt c) 10 Fæstegaarde og 10 Fæstehuse i Kjøbenhavns Amt, vurderede til 57 460 Rdl., foruden en usikker Fordring paa

*) Selmers Aarb. f. 1843 S. 62–63.
**) Selmers Aarb. f. 1845 S 53.

1400 Rdl. og en indfriet og cederet Bankhæftelses Obligation paa 4788 Rdl. 37 Sk. Med Hensyn til Huset i Farvergade var det i Testamentet overladt til Universitetets Afgjørelse, om det skulde sælges eller afbenyttes til Beboelse for Studerende. Konsistorium valgte det Første. Fæstegodset overgik til Universitetets Bestyrelse, men er i Henhold til kgl. Resol. af 15 Okt. 1852 efterhaanden afhændet til fuld Selvejendom. Til at udarbejde et Forslag til de nærmere Bestemmelser, som vilde være at fastsætte i Henseende til Legatet, nedsatte Konsistorium en Komite, bestaaende af Professorerne, Etatsraad J. E. Larsen, C. T. Engelstoft og A. F. Krieger. Det af denne Komite udarbejdede Forslag — som nedenfor meddeles — forhandledes derefter af den akademiske Lærerforsamling i tvende Møder d. 23 og 30 April 1852. I Henhold til dennes Afstemninger, som i alt Væsentligt støttede sig til Komitebetænkningen, udarbejdedes et Udkast til en Fundats, som af Lærerforsamlingen behandledes i et Møde d. 24 Sept. s. A. og derpaa af Konsistorium indstilledes til kgl. Stadfæstelse.

Efter Fundatsen af 24 Sept. 1852, konfirmeret d. 22 Okt. s. A., oprettedes 14 Stipendiepladser, 6 paa 500 Rdlr. og 8 paa 300 Rdl. aarlig. Disse Pladser ere senere ved Konsistoriums, med den akademiske Lærerforsamlings Minde fattede Beslutninger til forskjellige Tider forøgede med ialt 6, nemlig 1 paa 500 Rdl. og 5 paa 300 Rdl. hvorhos der ved sammes Beslutning af 2 Nov. 1859 er oprettet 6 Lodder à 200 Rdl. for Studenter, senere forøgede med ialt 7. Der uddeles altsaa af Konsistorium nu aarlig 7 Lodder à 1000 Kr., 13 à 600 Kr. samt 13 à 400 Kr. De 2 førstnævnte Slags Lodder tildeles „viderekomne Studerende ved Universitetet, der enten have taget Embedsexamen med bedste Karakteer, eller i en eller anden Retning have godtgjort betydeligere videnskabelige Fremskridt“. Stipendiet tildeles første Gang paa 2 Aar, og kan anden Gang gives den Samme paa 2 Aar. Under særegne Betingelser kan der fremdeles bevilges Forlængelser, dog ikke udover 3 Aar. Naar der ved et af de større Kandidatstipendiers Ledighed ikke melder sig andre Ansøgere end saadanne, som kun bør erholde det mindre Stipendium, kan der af den ledige Lod midlertidig dannes et mindre Stipendium. Resten oplægges da, indtil der ved indtrædende Ledighed i et af de mindre Stipendier atter kan bortgives en større Lod. Ved enhver fornyet Udnævnelse kan der gives en højere eller lavere Stipendieportion end forrige Gang. Den, hvis Stipendietid er udløbet, konkurrerer med andre Ansøgere. Forsaavidt en Lod maatte blive tildelt en Kommunitetsalumnus, ophører denne at nyde Kommunitetet. Nærmere Regler for den Maade, hvorpaa Ansøgerne skulle godtgjøre deres videnskabelige Adkomst, kan fastsættes af Konsistorium. Lodderne paa 400 Kr. ere bestemte for Studenter,

„der forberede sig til en Embedsexamen eller dermed ligestaaende Prøve“ og som ved Afgangsexamen have opnaaet første Karakter. Ved Bortgivelsen skal „Hensyn til heldige Naturanlæg og Flid gaae forud for Hensynet til Trang“. Stipendiet bortgives paa 3 Aar, men Forlængelse kan af Konsistorium bevilges paa 1 Aar. Er Stipendietiden ikke udløbet, naar Stipendiaten underkaster sig Embedsexamen eller Magisterkonferens, skal Stipendiaten kunne oppebære Stipendiet i den første Termin, som indtræffer senere end et Fjerdingaar efter Examens eller Magisterkonferensens Absolvering. Stipendiet kan ikke forenes med Kommunitetsstipendiet eller det Moltkeske Legat. Ansøgningerne om alle Portioner forelægges af Eforus, efter indhentede Erklæringer fra de paagjældende Fakulteter, for Konsistorium. Eforus nyder et aarligt Vederlag af 200 Kr.

Til Fremvæxt henlægges aarlig mindst Renten af 10000 Rdl Derhos oplægges de Indtægter, der ikke finde Anvendelse, navnlig de Stipendieportioner, der ikke maatte blive bortgivne paa Grund af Mangel paa værdige Ansøgere. Tillæg til og Forandringer i Fundatsen, der ikke angribe dens testamentariske Grundlag, f. Ex. Forandring i Stipendiernes Størrelse, Oprettelse af nye Stipendieportioner ogsaa for yngre Studerende o. s. v., vedtages af Konsistorium med den akademiske Lærerforsamlings Minde. Til Forandring i det nodvendige Oplægs Størrelse kræves dog kongelig Stadfæstelse.

Legatets Kapital udgjorde d. 1 Jan. 1889..... 567870 Kr. 94 Ø.

Bilag. Nr. 1. Testament af 28 Aug. 1848*) oprettet af fhv. Politiretsassessor J. L. Smith.

I Haab om allerhøieste Confirmation giver jeg følgende Bestemmelse for min Formue efter min Død.

Alt hvad jeg maatte efterlade mig tilfalder Kjøbenhavns Universitet, for at Bestyrelsen for samme kan anvende Indtægterne til Understøttelse for unge Studerende ved Academiet.

Min Hensigt med denne Gave er at virke til, at unge Studerende, som ved deres Examens Characteer og ved de øvrige Beviser, man kan have for deres Duelighed, have opvakt grundet Haab om, at de i Tiden, enten som Videnskabsmænd, eller Embedsmænd vilde præstere noget mere end almindeligt —, kunne, medens de ligge ved Academiet, anvende deres Tid og Flid udelukkende paa Studeringer uden at behøve at søge Erhverv. Fattigdom giver saaledes ikke Krav paa Understøttelsen, kun heldige Naturanlæg og Flid til at uddanne disse Anlæg giver Krav paa Understøttelsen, og det er alene ceteris paribus, at den Fattige nyder Fortrin.

Størrelsen af Understøttelsen bestemmes af Universitetets Bestyrelse, ligesom det ogsaa beroer paa Sammes Bestemmelse, om det Huus jeg eier i Farvergaden Nr. 127 skal sælges eller afbenyttes til Beboelse for de Studerende. Universitetet overtager den Pantegjeld, som deri maatte indestaae.

---

*) Lindes Medd. f. 1849—56 S. 754—755.

De Bøndergaarde og Huse jeg eier paa Kjøbenhavns og forrige Roeskilde Amt tilfalder Universitetet, ligesom ogsaa min Kapitalformue, saavel af Fordringer hos Private, som offentlige Papirer og Actier.

Fra denne Gave undtages alene mit Indbo af al Slags, Bøger, samt hvad jeg maatte have indestaaende i Sparekassen, hvorover jeg forbeholder mig Ret til at tage nærmere Bestemmelse.

Kjøbenhavn den 28 August 1848.

Smith.

(Afskrift i Univ. Arkiv.)

Nr. 2. **Erklæring** af 15 Decbr. 1851, afgivet af Professorerne J. E. Larsen, C. T. Engelstoft og A. F. Krieger.*)

Konsistorium har ved meget ærede Skrivelse af 12. Oktober f. A. anmodet de Undertegnede om at sammentræde i en Komite for at udarbejde Forslag til de nærmere Bestemmelser, som maatte være at fastsætte i Henseende til det af afgangne Assessor J. L. Smith stiftede Legat ved Universitetet.. I denne Anledning undlade vi ikke at meddele Følgende:

Grundtrækkene for dette Legats Ordning haves allerede temmelig bestemt angivne i Testators Disposition. Han har nemlig angivet, at

„Legatet skal være til Understøttelse for *unge Studerende ved Academiet*, og at hans Hensigt har været at virke til, at unge Studerende som ved deres Examens Characteer og ved de øvrige Beviser, man kan have for deres Duelighed, have opvakt grundet Haab om. at de i Tiden, enten som Videnskabsmænd eller Embedsmænd, *vilde præstere noget mere end almindeligt — kunne, medens de ligge ved Academiet, anvende deres Tid og Flid udelukkende paa Studeringer*, uden at behøve at søge Erhverv. Ikke Fattigdom, *men kun heldige Naturanlæg og Flid til at uddanne disse Anlæg*, skal saaledes give Krav paa Understøttelsen, og det er alene ceteris paribus, at den Fattige skal nyde Fortrin.“

Denne Testators tilkjendegivne Villie bør naturligvis følges. baade positivt, forsaavidt Noget derved er foreskrevet at skulle ske, og negativt, forsaavidt Noget derved maa anses udelukket, som man ellers kunde have Tilbøjelighed til at anordne.

Ligesom der imidlertid i flere Henseender kan være Tvivl om, hvorledes Tilkjendegivelsen rettest bør forstaaes, saaledes kan der ogsaa tænkes forskjellige Anskuelser om den Ordning i det Enkelte, hvorved Testators Hensigt bedst skal søges realiseret. Vi have derfor anset det for rettest, førend der skrides til den egentlige Formulering af en Fundation, at forelægge Konsistorium vore Anskuelser og Forslag om de vigtigste enkelte Punkter, og udbede os Konsistoriums nærmere Bestemmelser med Hensyn til samme.

1. Hvad for det Første angaaer Spørgsmaalet om, hvilke Studerende der overhovedet skulle kunne have Adgang til dette Stipendium, da ere Komiteens Medlemmer ikke ganske enige om, hvad der egentlig har været Testators Mening.

Undertegnede Engelstoft antager, at der ved „*unge* Studerende“, som siges at „*ligge* ved Academiet“, nærmest og fortrinlig maa være ment de Studerende, som endnu ikke have taget, men forberede sig til Embedsexamen. Denne Opfattelse af Ordene synes mig den naturlige, der paatrænger sig ved Læsningen af den hele i gjængse Udtryk løst henkastede Disposition, og den stadfæstes ved Betragtningen af flere Enkeltheder, saaledes navnlig ved den bestemt udtalte Hensigt, at sætte Stipendiaterne i Stand til at anvende deres Tid og Flid *udelukkende* paa Studeringer, uden at behøve at søge Erhverv; thi en udelukkende Anvendelse af Tid og Kræfter paa Studeringer synes kun at

*) Lindes Medd. f. 1849–56 S. 755—759.

være af saa stor Vigtighed for den, der endnu læser til Examen, ikke for den viderekomne unge Videnskabsmand. Ligeledes antyde Ordene: »Fattigdom giver ikke Krav paa Understøttelsen“, nærmest saadanne Ansøgere, der, som blottede for Midlerne til at naae deres akademiske Maal, kunne være Gjenstand for Medlidenhed, medens denne Bestemmelse vilde være ganske overflødig, naar der tænktes paa Kandidater, som allerede havde absolveret det almindelige akademiske Kursus. Overhovedet maatte formentlig Ordene være faldne ganske anderledes, naar Testator havde haft for Øje at fremme Studier efter Embedsexamen; der maatte da have været Tale om de Studerende, som vilde *forblive* ved Akademiet, om at *fortsætte* videnskabelig Uddannelse o. desl., medens Ordene, som de nu læses, øjensynlig stille Legatet i Parallel med de allerede ved Universitetet bestaaende Stipendier, alene med den Forskjel, at dette skal udrette, hvad de bestaaende ikke formaae, at befrie Studenten fra at dele sin Tid mellem Studier og Erhverv. Imidlertid indrømmer jeg gjerne, at Ordene ikke ere saa bindende, at Stipendiet nødvendig skulde indskrænkes til Studerende, som endnu ikke have taget Examen; men ligesom jeg anser det for utvivlsomt, at de, der havde begyndt at nyde det, inden de toge Embedsexamen, ogsaa maatte kunne vedblive at nyde det efter samme, saafremt de forblive ved Universitetet, saaledes tror jeg vel ogsaa, at Stipendiet undtagelsesvis kunde tillægges Kandidater, især dersom deslige Understøttelser kunde tages af en særlig Del af Legatet, saasom af en Overskuds- eller Tilvæxtsfond, medens de ordinære Portioners Antal blev uforandret.

Undertegnede Larsen og Krieger kunne ikke være enige i denne Anskuelse. Vi antage, at Udtrykket „unge Studerende ved Academiet“ efter almindelig Sprogbrug kan indbefatte alle de yngre Mænd, som endnu fortsætte deres Studier ved Universitetet, uden Hensyn til, om de allerede have absolveret nogen Embedsexamen eller ikke. Udtrykket synes ligebetydende med det ellers forekommende „den studerende Ungdom“, der har den angivne omfattende Bemærkelse, hvorfor ogsaa Lovgivningen som en Afdeling deraf omtaler „den *yngste* studerende *Ungdom*“, hvorved navnlig forstaaes de studerende Unge, der endnu forberede sig til Embedsexamen, Fundats for Kommunitetet af 25 Juni 1777, Præmisserne. Vi skjønne heller ikke, at der i de ovenfor paapegede Omstændigheder indeholdes virkelige Indicier for, at Testator nærmest og fortrinlig maa have ment de Studerende, som endnu forberede sig til Embedsexamen. Saaledes synes der ingenlunde af den Vægt, han har lagt paa, at Stipendiaterne skulde sættes istand til udelukkende at anvende deres Tid og Kræfter paa Studeringer, rettelig at kunne sluttes Noget til, at han mere skulde have haft den ene Klasse af Studerende for Øje end den anden; thi denne Bestemmelse vilde utvivlsomt ogsaa have passet ind i en Disposition, der udtrykkelig havde forbeholdt Stipendiet for Kandidater alene. Ligesaalidt ses det, hvorledes der af Bestemmelsen om, „at Fattigdom *ikke* skal give Krav paa Understøttelsen,“ kan udledes Noget for den Mening, at Testator nærmest har tænkt paa de unge Studerende. Er denne Bestemmelse overflødig, er det fordi den egentlig allerede er en Konsekvens af de Egenskaber, Testator har fordret hos Aspiranterne — og som en saadan udtales den ogsaa i Testamentet: „Fattigdom giver *saaledes* ikke o. s. v.“ — men dette gjælder, hvad enten Testator har tænkt paa de ældre eller paa de yngre Studerende. Endelig kan den Omstændighed, at Ordene øjensynlig stille Legatet i Parallel med de allerede ved Universitetet bestaaende Stipendier aabenbart Intet godtgjøre i den paaberaabte Retning; thi de bestaaende Stipendier ere ikke blot oprettede baade for ældre og yngre Studerende; men det er endog den almindelige Regel, at de betydeligere kun maa gives til Kandidater. — Men forholder det sig saaledes, at Testators Ord have den af os angivne omfattende Bemærkelse, da maa dog uden Tvivl *dels* den af Testator udtalte nærmere Hensigt, *dels* Analogien af den almindelige Universitetslovgivning, hvilken ikke kan formodes at have været Testator som Retskyndig ubekjendt, afgjørende tale for, at man ingenlunde *fortrinlig* bør anvende Stipendiet til de ganske unge Studerende, der endnu læse til Embedsexamen. I *førstmeldte*

Henseende maa det erindres, at Testator har villet, at kun de skulle komme i Betragtning, som ved de Beviser, man kan have for deres Duelighed, have opvakt grundet Haab om, at de i Tiden, enten som Videnskabsmænd eller Embedsmænd ville præstere noget mere end almindeligt; men en saadan Forhaabning kan kun med megen Usikkerhed haves om den ganske unge Student, der endnu kun har gjort Rede for de Kundskaber, der ved Skoleundervisningen ere ham bibragte. Det er ordentligvis først, naar den Vedkommende har aflagt Prøve paa, hvad han selv ved et selvstændigere Studium af Videnskaberne har kunnet udrette, at man med Rimelighed kan have nogen saadan Mening om ham som den ovenmeldte, og navnlig skjønnes det ikke, hvorledes Testator maatte have forestillet sig, at man skulde kunne erholde en grundet Formodning om, at Nogen i Tiden paa den praktiske Vej som Embedsmand vil præstere noget mere end almindeligt, hvis han virkelig kun havde haft de ganske unge Studerende for Øje. — I *sidstmeldte* Henseende maa vi henvise til, at Univ. Fund. 1788 Kap. VI § 2 bestemmer, at til at nyde Rejsestipendier eller *andre større akademiske Beneficier*, (hvortil endog alle de henregnes, som udgjøre 100rb og derover) maa aldeles Ingen antages, medmindre han „har vel fuldendt sin Cursum ved Academiet, og i den sidste Examen (ɔ: Embedsexamen, jfr. Fund. Kap. IV) erholdt Laudabilem, samt gjort sig saaledes bekjendt, at der kan være særdeles god Formodning om hans videre Fremgang i Videnskaberne til Fædrelandets Gavn og Ære“. Lovgiveren har her altsaa udtalt den Anskuelse, at de betydelige Stipendier blive hensigtsmæssigst anvendte ved at gives til Studerende paa et sildigere Stadium, da man bedst vil kunne have en begrundet Mening om, hvad der i Fremtiden af dem kan forventes. Nu kan der vel Intet være til Hinder for, at den private Fundator giver en anden Bestemmelse om Anvendelsen af de af ham skjænkede Midler og at denne konfirmeres som Undtagelse fra den almindelige Forskrift; men det kan dog, naar han ikke tydelig har tilkjendegivet saadant, aldrig formodes, at han har haft en ganske anden Anskuelse og villet bestemme netop det Modsatte af, hvad Universitetsfundatsen indeholder. Vi kunne derfor ikke antage, at afdøde Assessor Smith, idet han bestemte betydelige Understøttelser for Studerende, som gave grundet Haab om i Fremtiden at ville præstere noget mere end almindeligt, virkelig har villet, at disse Understøttelser *kun* maatte gives til de yngste Studerende, til Ikke-Kandidater, medens Universitetsfundatsen med det samme Formaal for Øje har villet, at slige Understøttelser *kun* burde gives til Kandidater. Vi maa saaledes i Henhold til alt Foranførte antage, at det Smithske Stipendium *fortrinlig* bør gives til Kandidater, der have de foreskrevne Kvalifikationer og fortsætte deres Studier ved Universitetet, men at det dog efter Omstændighederne ogsaa bør kunne gives til Ikke-Kandidater, *navnlig* saadanne viderekomne Studerende, der i en enkelt Retning have gjort betydeligere Fremskridt og bevist dette f. Ex. ved Prisafhandlinger eller andre videnskabelige Arbejder.

Idet Komiteen forelægger den ovenmeldte Meningsforskjellighed til Konsistoriums Bedømmelse, skal den endnu bemærke, at det istedetfor nu at afgjøre noget om dette Spørgsmaal, mulig kunde være at foretrække, at man blot optager Testamentets Ord i Fundatsen, og overlader Anvendelsen og Udviklingen til den fremtidige Praxis. Dog har dette den Vanskelighed, at der uden Tvivl ved Anordningen af Stipendieportionerne burde tages Hensyn til, om Testator nærmest har haft den ene eller den anden Klasse af Studerende for Øje (jfr. nedenfor Nr. 3).

En Anvendelse af Legatet til Rejsestipendier maa anses for ligefrem udelukket ved Testamentets Ord.

2. Understøttelsen maa kun gives til saadanne Studerende, som ved „heldige Naturanlæg og Flid til at uddanne disse give grundet Haab om i Tiden at ville præstere noget mere end almindeligt,“ og ved Bedømmelsen heraf skal tages Hensyn til „deres Examens Characteer og de øvrige Beviser, man kan have for deres Duelighed“. Dette maa vel forstaaes saaledes, at endskjønt Karakteren for allerede absolverede Examina ordentligvis vil være et af de første og vigtigste Momenter, der bør tages i Betragtning, bør dog

ikke blot dette Bevis saavidt muligt søges suppleret ved andre Beviser og Vidnesbyrd, men disse sidste maa ogsaa i og for sig efter Omstændighederne kunne være afgjørende uanset den mindre gode Examen, f. Ex. hvis den, der har aflagt en i det Hele taget simpel Examen, senere ved et videnskabeligt Arbejde eller paa anden Maade giver grundet Haab om at kunne præstere noget Ualmindeligt i en vis Retning.

3. Da Testator ikke har givet mindste Antydning om, at nogetsomhelst Fag skulde have Fortrin for andre, eller at visse Portioner skulde være forbeholdte de enkelte Hovedfag, bør Valget uden Tvivl stedse være aldeles frit mellem de Studerende af forskjellige Videnskaber, indbefattede Polyteknikere og Realstudenter, og blot afgjøres efter de almindelige Kvalifikationer.

4. Med Hensyn til *Understøttelsens Størrelse* har Testator villet, at den skulde være saa rigelig, „at Stipendiaten kunde anvende sin Tid og Flid udelukkende paa Studeringer, uden at behøve at søge Erhverv". Naar det derfor tilføjes, „at Størrelsen af Understøttelsen skal bestemmes af Universitetets Bestyrelse", kan Meningen heraf ikke antages at være, at Bestyrelsen i ethvert enkelt Tilfælde efter de forhaandenværende Omstændigheder skulde bestemme Understøttelsens Størrelse, hvilket vilde være forbundet med megen Vanskelighed og Usikkerhed; men Meningen er uden Tvivl, som ogsaa Sammenhængen med det Følgende viser, at Universitetets Bestyrelse ved Fundatsen *skal* ansætte Stipendiet til et, efter det angivne Øjemed, i Almindelighed passende bestemt Beløb, saaledes som med andre Universitetsstipendier er Tilfældet. Der kan imidlertid Intet være imod, at der anordnes Stipendieportioner af noget forskjellig Størrelse, mellem hvilke der efter Omstændighederne kan haves Valget Vi skulde saaledes antage, at der foreløbig kunde bestemmes 8 Portioner, hver paa 300 Rdl. og 6 Portioner, hver paa 500 Rdl., hvilket Antal efterhaanden kan forøges, naar Legatets Indtægter tilstede saadant, ligesom det naturligvis ogsaa maa være forbeholdt i Fremtiden at kunne forandre disse Ansættelser, hvis det mulig skulde blive Tilfældet, at disse Summer ikke længer stode i det Forhold til en Studerendes Fornødenheder som nu. Saafremt imidlertid den af undertegnede Engelstoft ovenfor udviklede Anskuelse maatte finde Konsistoriums Bifald, anser jeg det for en Selvfølge, at dette Punkt af Forslaget maa lide nogen Modifikation, navnlig at Antallet af de mindre Portioner forøges f. Ex. til 10, og at Antallet af de større Portioner indskrænkes f. Ex. til 4, og at det vedtages, at en Del af det aarlige Overskud, som da kan ansættes til omtrent 1500 Rdl., bliver disponibelt til extraordinære Stipendier for Kandidater, der uden forhen at have nydt Stipendiet, give særdeles Haab om at ville kunne præstere noget mere end almindeligt.

Et saa betydeligt Stipendium bør naturligvis ikke gjerne være forenet med andre Universitetsstipendier, hvormed andre Studerende kunde hjælpes. Det vil imidlertid vel følge af sig selv, at man ikke vil tildele den, der allerede har en saa rigelig Understøttelse, og saaledes ikke kan siges at være „trængende", noget nyt Stipendium, idetmindste ikke, hvor Udnævnelsen afhænger af Universitetets Bestyrelse, og vi finde heller ikke iøvrigt tilstrækkelig Anledning til at foreslaae, at der skulde fastsættes en ubetinget Inkompatibilitet af dette Stipendium med andre Stipendier. Ikkun med Hensyn til Kommunitetsbeneficiet tro vi, at det udtrykkelig bør udtales, at det bør være uforeneligt med det Smithske Stipendium, saa at navnlig den Kommunitetsalumnus, der maatte erholde dette, derved bør opgive Kommunitetet.

Saafremt den af Pluraliteten under Nr. 1 udviklede Anskuelse vinder Medhold, vil det imidlertid ikke hyppig blive Tilfældet, at en saadan Kollision vil opstaae med Kommunitetsbeneficiet.

5. Testator har henstillet til nærmere Afgjørelse, om hans Hus i Farvergaden Nr. 127 skulde sælges eller afbenyttes til Beboelse for Studerende. Ved et Legat som dette, der kan give Stipendiaterne en tilstrækkelig og rigelig Pengeunderstøttelse, synes det overhovedet rigtigst at lade dem selv søge de Boliger, som de finde sig bedst tjente med, og derhos er bemeldte Hus ikke vel skikket til at indrettes til slige hensigtsmæssige Boliger, hvilke ogsaa uagtet deres mindre Godhed, vilde blive temmelig kostbare, se Kvæstors

medfølgende Skrivelse af 16. Oktober 1850. Vi anse det derfor for rettest, at dette Hus sælges til Fordel for Legatet.

Fra Etatsraad Sibbern have vi modtaget den hermed følgende Skrivelse, hvori han henstiller til nærmere Overvejelse, om det ikke maatte være rigtigst, at det Smithske Legat bekostede Omdannelsen af det store Auditorium paa Borchs Kollegium til 4 nye Studenterboliger, samt at der til disse Pladser, der skulde kaldes Assessor Smiths Pladser paa Borchs Kollegium, blev henlagt Pengestipendier af Legatet, ligesom dette ogsaa skulde bære en vis Andel af Kollegiets Udgifter til Vedligeholdelse, Skatter m. m. Endvidere har Etatsraaden senere tilstillet os det ligeledes følgende Andragende fra Alumnerne paa Borchs Kollegium, hvori disse paa egne og de Studerendes Vegne i Almindelighed indstændig anholde om, at Kollegiet maa beholde dets Auditorium. Vi ere meget tilbøjelige til med Studenterne at antage, at bemeldte Auditorium ikke bør nedlægges; men selv om dette kunde bifaldes, kunne vi dog af flere Hensyn ikke tilraade at stifte et saadant Fællesskab mellem Borchs Stiftelse og Smiths Stiftelse som det paatænkte, hvilket udentvivl lige meget vilde stride imod enhver af disse Fundatorers præsumtive Mening og Villie.

6. Med Hensyn til *Tiden*, hvori Stipendiet skal kunne nydes, antage vi, at det vil stemme med Testators Tanke, at det vel kan nydes af samme Person i en temmelig lang Række af Aar, men at det dog kun bør bortgives for et mere indskrænket Tidsrum ad Gangen, og derefter sukcessive kunne fornyes, naar den Vedkommende fyldestgjør Forventningerne. Man vil ved en saadan Ordning erholde en ganske anden Magt til at paase, og at virke til, at Stipendiaten virkelig opfylder Testators Hensigt, end om Understøttelsen strax var tilsagt for en Række af Aar, idet der er en overordentlig stor Forskjel imellem, at skulle paa Grund af Uværdighed fratage Nogen et Stipendium i Løbet af den Tid, hvori det allerede er ham tilsagt, og at kunne simpelt nægte Fornyelsen, naar Tiden er udløbet og den Paagjældende ikke findes positivt kvalificeret til længere at beholde en saadan Understøttelse. I Henhold hertil foreslaae vi, at Stipendiet første Gang tildeles paa 2 Aar, og anden Gang ligeledes paa 2 Aar, samt at der derefter endnu under særegne Omstændigheder kan bevilges Forlængelser indtil idethøjeste 7 Aar ialt med den foregaaende Tid. Hver Gang Tiden for den Vedkommende er udløbet, bør han paany søge Stipendiet og konkurrere med andre Ansøgende, ligesom der ikke blot kan gives ham den samme Stipendieportion, som han allerede har besiddet, men efter Omstændighederne ogsaa en højere eller lavere end den, han hidtil har nydt.

7. Komiteen maa med Kvæstor, se hans Skrivelse af 16 Oktober 1850, anse det for aldeles hensigtsmæssigt og tilraadeligt, at der dannes en passende Tilvæxtkapital, hvorved ikke blot en Udvidelse af Legatets Virksomhed i Fremtiden kan muliggjøres, men ogsaa tilkommende uheldige Forhold imødegaaes.

8. Udnævnelsen af Stipendiarierne, Beslutningen om Legatmidlernes Udlaan m. m. vil naturligvis tilkomme Konsistorium, men de løbende Forretninger være at administrere af en Eforus, ligesom ved de øvrige Stipendielegater er Tilfældet. Da Fundator ikke selv har bestemt noget Emolument for denne Eforibestyrelse, tro vi heller ikke, at noget saadant bør fordres.

Disse ere de Punkter, hvilke vi, som ovenmeldt, have troet foreløbig at burde forelægge Konsistorium til nærmere Afgjørelse. Endnu har Komiteen fra Konsistorium modtaget:

a. Kvæstors Betænkning om, hvorledes der vil være at forholde med Legatets faste Ejendomme, navnlig Bøndergodset. Komiteen antager, at dette bør sælges og saadant besørges af Kvæsturen, dog efter Indstilling gjennem Konsistorium til Ministeriet i ethvert Tilfælde. Salget bør helst ske til fuldkommen Ejendom og mod en lempelig Kjøbesum til Fæsterne eller deres Arvinger. Naar en Lov om Overgangen af *privat* Fæstegods til Ejendom skulde udkomme, vil denne uden Tvivl ogsaa erholde Anvendelse paa dette Gods.

b. Et Andragende fra Hedevig Petrine Hove om en aarlig Understøttelse af Testators efterladte Midler. Da Paagjældende, kort efter at dette Andragende var indgivet, afgik ved Døden, er videre Spørgsmaal herom bortfaldet.

(Univ. Arkiv.)

Nr. 3. Fundats af 24 Sept. 1852, konf. 22 Oktbr. s. A.

Da afdøde Assessor i Politiretten *Johannes Lem Smith* ved et under 28de August 1848 oprettet Testamente har skjænket sin Formue til Kjøbenhavns Universitet, og da han for dette Legat til Understøttelse for unge Studerende ved Akademiet ikke selv har oprettet nogen Fundation, saa har Consistorium i Samraad med den akademiske Lærerforsamling, i Henhold til Testators i Testamentet tilkjendegivne Villie, at

„Hans Hensigt ved denne Gave er at virke til, at unge Studerende, som ved deres Examenscharacteer og ved de øvrige Beviser, man kan have for deres Duelighed, have opvakt grundet Haab om at de i Tiden, enten som Videnskabsmænd eller som Embedsmænd vilde præstere noget mere end almindeligt, kunne, medens de ligge ved Akademiet, anvende deres Tid og Flid udelukkende paa Studeringer uden at behøve at søge Erhverv. Fattigdom giver saaledes ikke Krav paa Understøttelse; kun heldige Naturanlæg og Flid til at uddanne disse Anlæg giver Krav paa Understøttelsen og det er alene *cæteris paribus*, at den Fattige nyder Fortrin. Størrelsen af Understøttelsen bestemmes af Universitetets Bestyrelse....“

forfattet følgende Fundation for det *Smithske* Legat:

1) Der oprettes for det Første 14 Stipendiepladser, 8 hver paa 300 Rdlr. og 6 hver paa 500 Rdlr. aarlig.

2) Dette Stipendium kan kun gives viderekomne Studerende ved Universitetet, der enten have taget Embedsexamen med bedste Charakteer eller i een eller anden Retning have godtgjort betydeligere videnskabelige Fremskridt.

3) Stipendiet tildeles første Gang paa 2 Aar. Det kan anden Gang gives den Samme paa 2 Aar; under særegne Betingelser kan der fremdeles bevilges Forlængelser, dog ikke udover 3 Aar.

4) Ved enhver fornyet Udnævnelse kan der gives en høiere eller lavere Stipendieportion end forrige Gang. Den, hvis Stipendietid er udløben, bør stedse concurrere med alle andre Ansøgere, der maatte melde sig.

5) Den Communitetsalumnus, der maatte erholde det Smithske Stipendium, ophører at nyde Communitetet.

6) Legatet bliver paa sædvanlig Maade at bestyre af Consistorium og en af samme udnævnt Ephorus. Consistorium skal dernæst kunne fastsætte nærmere Regler for den Maade, hvorpaa Ansøgerne skulle godtgjøre deres videnskabelige Adkomst.

7) Til Fremvæxt skal stedse aarlig henlægges mindst Renten af 10,000 Rbd. Derhos oplægges de Indtægter, der ikke finde Anvendelse, navnlig de Stipendieportioner, der ikke maatte blive bortgivne af Mangel paa værdige Ansøgere.

8. Tillæg til og Forandringer i denne Fundats, der ikke angribe dens testamentariske Grundlag, f. Ex. Forandring i Stipendiernes Størrelse, Oprettelse af nye Stipendieportioner ogsaa for yngre Studerende o. s. v., vedtages af Consistorium med den akademiske Lærerforsamlings Minde; dog forbeholdes kongelig Stadfæstelse med Hensyn til Forandring i det nødvendige Oplægs Størrelse.

Saaledes udfærdiges denne den 24de September 1852 vedtagne Fundats

i Forventning af allernaadigst Stadfæstelse under Universitetets Segl og vor Underskrift.

H. N. Clausen,
Universitetets Rector.

Krieger,
Ref. consist.

(L. S. U.)

F. C. Petersen,
Secret. Consist.

(Univ. Arkiv.)

Nr. 4. **Kgl. Resol.** af 15 Okt. 1852, hvorved bifaldes, at det Fæstebøndergods paa Kjøbenhavns Amt, som tilhører det af Politiretsassessor Johannes Lem Smith til Understøttelse for Studerende ved Kjøbenhavns Universitetet stiftede Legat, for Fremtiden ikke bortfæstes, men afhændes til fuld Selvejendom, senest ved indtrædende Fæsteledighed, saaledes at Ministeren for Kirke- og Undervisningsvæsenet bemyndiges til for hvert enkelt Salgstilfælde, efter derom gjennem Konsistorium indgivet Forslag fra Universitetets Kvæstor samt forudgaaet Brevvexling med Indenrigsministeriet, at bestemme Kjøbesummens Størrelse, efter samme Regler, som i Analogi med de ved kgl. Resol. 1 Juli 1846 for de kongelige Domæner givne Bestemmelser ere i den senere Tid fulgte ved Arvefæsteoverdragelserne paa Universitetets Gods*).

(Kvæsturens Kopibog.)

Nr. 5. **Concl. cons.** af 31 Marts 1854 med den akademiske Lærerforsamlings Minde, hvorved vedtages følgende Tillæg til Fundatsen for det Smithske Legat § 1:

Dersom det imidlertid ved et af de større Stipendiers Ledighed maatte vise sig, at ingen andre Ansøgere meldte sig, end saadanne, der kun burde erholde det mindre Stipendium, kan der af de ledige Portioner midlertidig dannes et mindre Stipendium, og saaledes kun Restbeløbet behandles efter § 7, saalænge indtil der ved indtrædende Ledighed i et af de mindre Stipendier atter kan bortgives en større Portion**).

(Univ. Arkiv.)

Nr. 6. **Concl. cons.** af 20 Jan. 1855 med den akademiske Lærerforsamlings Minde, hvorved vedtages Oprettelsen af 2de nye Stipendieportioner, hver paa 300 Rdlr., ved det Smithske Legat, hvilke Lodder træde i Virksomhed fra 11te December Termin f. A. at regne***).

(Univ. Arkiv.)

Nr. 7. **Kons. Skr.** af 23 Jan. 1858 til cand. philos. P. L. Møller, hvori udtales, at det Smithske Legat ifølge Fundatsen ikke kan nydes udenlands.

(Kons. Kopibog.)

Nr. 8. **Concl. cons.** af 2 Nov. 1859 med den akademiske Lærerforsamlings Minde, hvorved vedtages følgende Tillæg til Fundatsen for J. L. Smiths Legat, nemlig:

1) Der oprettes og uddeles første Gang ved 11te December d. A. 6 Lodder af det Smithske Stipendium, hver paa 200 Rd., hvilke bortgives af Konsistorium til Studerende, som forberede sig til en Embedsexamen eller dermed ligestaaende Prøve;

*) Lindes Medd. f. 1849—56 S. 763—66.
**) Lindes Medd. f. 1849—56 S. 761.
***) Lindes Medd. f. 1849—56 S. 761.

2) Dette Stipendium bortgives ved de to aarlige Terminer (Juni og December) paa 3 Aar, men Forlængelse paa et Aar kan bevilges af Konsistorium. Stipendiet udbetales i hver Termin med det halve Beløb. Den Stipendiat, som underkaster sig Embedsexamen eller Magisterkonferens, skal, forsaavidt hans Stipendietid ej er udløbet, endnu kunne oppebære Stipendiet i den første Termin, som indtræffer senere end et Fjerdingaar efter Examens eller Magisterkonferensens Absolvering;

3) Stipendiet kan kun tildeles saadanne Studerende, der ved Afgangsexamen i en lærd Skole eller Adgangsexamen ved Universitetet have opnaaet første Karakter. Uagtet det selvfølgelig ikke kan tildeles Nogen, der ikke kan anses for at behøve Understøttelse under sit Ophold ved Universitetet, skal dog ved Bortgivelsen Hensyn til heldige Naturanlæg og Flid gaae forud for Hensynet til Trang;

4) Ingen kan samtidig oppebære dette Stipendium med Kommunitetsstipendiet eller det Moltkeske Stipendium for Embedsmænds studerende Sønner.

(Univ. Arkiv.)

Nr. 9. **Concl. cons.** af 21 Okt. 1863 med den akademiske Lærerforsamlings Minde, hvorved vedtages følgende Tillæg til Fundatsen for J. L. Smiths Legat:

Der oprettes 3 nye Stipendielodder paa 200 Rdl. aarlig for Studenter, saaledes at de af den akademiske Lærerforsamling i Mødet d. 21 Okt. 1859 approberede Regler komme til Anvendelse paa disse Lodder, der første Gang bortgives i Dec. Termin d. A.

(Univ. Arkiv.).

Nr. 10. **Concl. cons.** af 5 Juni 1867 med den akademiske Lærerforsamlings Minde, hvorved vedtages følgende Tillæg til Fundatsen for J. L. Smiths Legat:

Der oprettes en ny Stipendielod paa 300 Rdl. aarlig for Kandidater og Viderekomne og 3 nye Stipendielodder, hver paa 200 Rdl. aarlig, for Studenter, hvilke Lodder nydes fra Juni Termin 1867.*)

(Univ. Arkiv.)

Nr. 11. **Concl. cons.** af 8 Marts 1871 med den akademiske Lærerforsamlings Minde, hvorved vedtages følgende Tillæg til Fundatsen for J. L. Smiths Legat**).

Af J. L. Smiths Legat oprettes to nye Stipendielodder, en paa 300 Rdl. aarlig for Kandidater og Viderekomne og en paa 200 Rdl. aarlig for Studenter, begge underkastede de samme Regler som de hidtil oprettede Stipendielodder. Lodden for Studenter bortgives fra 11 Dec. 1870 at regne, Lodden for Kandidater første Gang i Juni Termin d. A.

(Univ. Arkiv.)

Nr. 12. **Concl. cons.** af 9 Juni 1875, hvorved vedtages, at J. L. Smiths Legat for Viderekomne ikke tildeles Nogen, naar 20 Aar ere forløbne efter hans Immatrikulation.***).

(Acta cons.)

Nr. 13. **Kons. Skr.** af 28 Maj 1875 til Eforus, at Konsistorium med den akademiske Lærerforsamlings Minde, har vedtaget, at der tilstaaes Eforus for J. L. Smiths Legat et aarligt Vederlag af 200 Kr for Ulejligheden og Ansvaret ved Stipendiets Forvaltning, at udrede af Legatets Overskud†).

(Univ. Arkiv.)

*) Univ. Aarb. f. 1864—71 I S. 554—55.
**) Univ. Aarb. f. 1864—71 I. S. 555.
***) Univ. Aarb. f. 1873—75 S. 145.
†) Univ. Aarb. f. 1873—75 S. 145.

Nr. 14. Kons. Skr. af 18 Maj 1876 til Eforus for J. L. Smiths Legat, hvorved fastsættes, at en af en Stipendiat — der i Dec. 1874 udnævntes til i 2 Aar at nyde en mindre Lod af Legatet, og som i Foraaret 1875 med Tilladelse rejste bort for en kort Tid, men ikke senere vendte tilbage — uhævet Lod, skal hjemfalde til Legatet og paany uddeles*).

(Univ. Arkiv.)

Nr. 15. Kons. Skr. af 11 Juni 1880 til Kvæstor, hvorved bifaldes, at J. L. Smiths Legat fra 1 Jan. 1881 inddrages paa en særlig Konto i den almindelige Legathovedbog, dog saaledes, at det fremdeles beholder Udlæg i sine egne Aktiver, og at Regnskabsaaret fra samme Tid, ligesom for de øvrige Legater, bliver Kalenderaaret istedetfor, som hidtil, Finansaaret, hvoraf følger, at der for Aaret 1880 kun bliver at aflægge Regnskab for de 3 Fjerdingaar fra 1 April—31 Dec. 1880**).

(Kvæsturens Arkiv.)

Nr. 16. Concl. cons. af 19 Okt. 1882 med den akademiske Lærerforsamlings Minde, hvorved vedtages, at der skal oprettes en ny Portion paa 600 Kr. for Kandidater af J. L. Smiths Legats Midler***).

(Univ. Arkiv.)

Nr. 17. Kons. Skr. af 15 Jan. 1886 til Eforus for J. L. Smiths Legat — i Anledning af en Forespørgsel fra Dr. med. Knud Pontoppidan om, hvorvidt han vilde kunne overtage Stillingen som 3die Reservelæge ved St. Hans Hospital ved Roskilde og samtidig dermed vedblive at nyde det Smithske Stipendium for Kandidater — hvori udtales, at da Dr. Pontoppidan agter at fortsætte sin Virksomhed som Privatdocent ved Universitetet, finder det Intet at erindre mod, at han fremdeles oppebærer nævnte Stipendium†).

(Univ. Arkiv.)

Nr. 18. Kons. Skr. af 6 Okt. 1887 til Eforus for J. L. Smiths Legat, hvorved meddeles — i Anledning af en Forespørgsel, om Student N. N., der nyder Stipendiet for Studenter, kan vedblive at nyde dette, efterat han har bestemt sig til at forberede sig til at gaae som Missionær til Østgrønland — at Stipendiaten ikke vil kunne oppebære Stipendiet længere end til førstkommende 11 Dec. Termin, til hvilken Termin det sidste Gang udbetales ham.††)

(Univ. Arkiv.)

Nr. 19. Kons. Skr. af 6 Okt 1887 til Eforus for J. L. Smiths Legat, hvorved udtales — foranlediget ved, at Revisionen ved Gjennemsynet af Eforiprotokollen havde gjort opmærksom paa, at da Udbetalingerne ved dette Legat ikke ske ved Eforus, men i Henhold til de af denne udstedte Anvisninger ved Kvæsturen, vilde der ikke være Grund til vedvarende at lade Protokollen blive indsendt til Revision, saaledes at der gives særlig Kvittance for den, men at det naturlige var, at Protokollen som Bilag fulgte med det Regnskab, Kvæsturen aflægger for Stipendiet, saameget mere som Protokollen kun har Betydning for Revisionen ved de Skrivelser, der medfølge den som Bilag — at Konsistorium Intet finder at erindre mod den foranførte Forandring, og herved giver sit Samtykke til denne†††).

(Kvæsturens Arkiv.)

Nr. 20. Concl. cons. af 5 Juni 1889 med den akademiske Lærerforsamlings Minde, hvorved vedtages, at der skal oprettes en ny Portion paa

---

*) Univ. Aarb. f. 1875—76 S. 68.
**) Univ. Aarb. f. 1880—81 S. 1286—88.
***) Univ. Aarb. f. 1882—83 S. 119.
†) Univ. Aarb. f. 1885—86 S. 92.
††) Univ. Aarb. f. 1887—88 S. 366—67.
†††) Univ. Aarb. f. 1887—88 S. 365.

1000 Kr. for Kandidater af J. L. Smiths Legats Midler, første Gang at udbetale i 11 Juni d. A.

(Univ. Arkiv.)

Smiths Legat til Valkendorfs Kollegium.

Engelstofts Annaler f. 1812 S. 221—222 og S. 243—48, Scheels Koll. og Stip. S. 48.

Ved Gavebrev af 6 Sept. 1812, konf. 29 Dec. s. A. skjænkede Professor Jens Smith til Gjengjæld for de Stipendier, han som Student havde nydt, Valkendorfs Kollegium en Kapital af 400 Rdl Renten af denne tillægges en studiosus eller candidatus-medicinæ, som har Plads paa Kollegiet og med Flid fortsætter sine akademiske Studier, i Mangel af en saadan, en Alumnus, som studerer Fysik, Kemi og Mathematik, „især om han gjør samme til sit Brødstudium“. Findes heller ingen saadan, gives Stipendiet til den værdigste blandt de øvrige Alumner; han nyder det da, indtil han kan rykke op til de andre Stipendier, som ere tillagte ældre Alumner, eller indtil en af de nysnævnte Fortrinsberettigede til nærværende Legat bliver optaget paa Kollegiet, i hvilket Fald han fratræder Legatet med Udgangen af det løbende Aar.

Legatets Kapital udgjorde d. 1 Jan. 1889..........176 Kr. 68 Ø. Af Renten uddeles aarlig 6 Kr. 84 Ø.

Bilag. Nr. 1. **Gavebrev** af 6 Sept. 1812, konf. 29 Dec. s. A.

Vi Frederik den Siette etc. etc. Gjøre vitterligt: at eftersom hos Os allerunderdanigst er ansøgt og begiært Vores allernaadigste Stadfæstelse paa et af Os elskelig Professor J. Smith, Ridder af Dannebrogen, under 6te Sept. d. A. affattet Udkast til et Gavebrev, saaledes lydende:

„Allerede i en meget ung Alder blev det min Lod deels ved mine For- „ældres Uformuenhed, deels endnu mere ved deres tidlige Død at sørge „for mit eget Ophold og min Fremtids Skiebne. Ved de forskiellige Veie, „jeg dertil fandt Leilighed at vælge, lykkedes det mig, uden Byrde „for andre at erhverve for endeel Aar det fornødne. Men da min Hoved- „tilbøielighed fæstede sig til Videnskaberne, og jeg derefter blev acade- „misk Borger, skulde jeg have fundet store Hindringer for en heldig „Fremgang paa denne Bane, dersom jeg ikke havde havt det med Tak- „nemmelighed paaskiønnede Held, at finde deeltagende Velyndere, og at „nyde Deel i den Understøttelse, som de Studerende efter aflagt Prøve „have Adgang til. Dog kunde jeg ikke efter det Begreb, jeg stedse var „vant til at giøre mig om Menneskets egne Kræfter og dets Forpligtelser, „betragte eller modtage nogen slig Velgierning anderledes end et Laan, „hvilket jeg følede det inderlige Ønske, engang at kunne, ligesom min „Forpligtelse til, ved bedre Kaar at burde tilbagebetale, forsaavidt det „lader sig tænke, at Velgierninger kunne betales. Ligesom jeg ingen- „sinde lod dette Maal af Sigte, saa ere mine Bestræbelser ved Forsynets „Bistand saaledes blevne understøttede, at jeg, da jeg under 16 Junii „sidst havde den Fornøielse at tilstille det Kongl. Consistorium i Kiø- „benhavn 400 Rd., der omtrent kunde være Beløbet af den Hielp, som „af Universitetet, og deriblandt Walkendorfs Collegium, har været mig „tildeelt, torde glæde mig ved at troe, derved at afdrage den sidste „Gield af dette Slags, som mig bevidst endnu hviler paa mig.

„Da velbemeldte Consistorium ogsaa ved at underrette mig om oven-„meldte Sums Modtagelse og foranstaltede Udsættelse ikke har fundet „noget at erindre imod den Anvendelse af sammes Renter, som jeg tillod „mig at ønske, saa har jeg som svagt Beviis paa den Erkiendtlighed, jeg „følede mig at skylde det Kiøbenhavnske Universitet, villet skienke og „give, ligesom jeg ved nærværende Gavebrev og Disposition skienker og „bortgiver, til nogen Hielp for en ved bemeldte Kiøbenhavns Universitet „duelig Studerende den til Consistorium allerede indsendte Summa, 400 Rd. „Dansk Courant, hvilke ønskes udsatte blandt Walkendorfs Collegii Ca-„pitaler, og de aarlige Renter at maatte tillægges en Studiosus eller „Candidatus Medicinæ paa bemeldte Collegium, saalænge han har Plads „i samme, og findes med Flid at fortsætte sine academiske Studier.

„Hvis ingen medicinsk Studerende for et eller flere Aar skulde have „Plads paa Collegiet, tillægges for saadan Tid bemeldte Renter en paa „Collegiet værende Alumnus, som studerer Physik, Chymie og Mathe-„matik, især om han giør samme til sit Brødstudium. Saalænge heller ikke „saadanne Studerende skulde findes paa Collegiet, overdrages det til „Consistorium, at tildele den meest værdige blandt de øvrige Alumner samme „Renter, hvilke han da kan vedblive at nyde, indtil han efter sin An-„ciennitet kan opstige til de extraordinaire Stipendier, som af andre alle-„rede ere blevne de ældre Alumner tillagte, hvis ikke nogen af de for-„hen værende mere Berettigede imidlertid skulde optages i Collegiet, i „hvilket Fald han efter det løbende Aars Nydelse maa fratræde samme „til disse.

„Ikkun udbeder jeg mig Tilladelse til, saalænge jeg lever, af de „Alumni, som Consistoriet ved hver Vacance behager at foreslaae, at no-„minere den ene, paa det at jeg, om jeg ved nøiere Bekiendtskab skulde „finde ham særdeles værdig og trængende, mueligen kunde, enten i hans „Studeringer eller paa nogen anden Maade, have den Fornøielse at være „ham til nogen videre Nytte. Hvorimod Valget efter min Død overlades „til Consistorii beste Skiønnende i Henhold til de ovenanførte Bestem-„melser.“

Kiøbenhavn den 6te Septbr. 1812.

J. Smith,

practiserende Medicus, Professor og Ridder af Dannebrog.

Da ville Vi allernaadigst have bekræftet og stadfæstet, ligesom Vi og herved bekræfte og stadfæste forbemeldte Gavebrev i alle dets Ord og Punkter, saaledes som det af ham er affattet og her indført. Forbydende alle og enhver, imod det, som foreskrevet staaer, Hinder at giøre.

Givet i Vor Kongelige Residentsstad Kiøbenhavn den 29de December 1812.

Under Vor Kongelige Haand og Segl.

Frederik R.

(Engelstofts Annaler f. 1812 S. 244—47.)

Nr. 2. Concl. cons. af 13 Juli 1844 findes trykt under Valkendorfs Kollegium

Stampes Legat til Valkendorfs Kollegium.

Badens Univ. Journal f. 1796 S. 141, Engelstofts Annaler f. 1812 S. 223, Scheels Koll. og Stip. S. 49.

Ved Gavebrev af 7 Aug. 1790 har Statsminister, Gehejmeraad Henrich de Stampes Enke, Margarethe Elisabeth de Stampe skjænket Universitetet 200 Rdl., hvis Renter ere tillagte den Alumnus,

der er Inspektor paa Valkendorfs Kollegium, medens han forestaaer Inspektoratet, som et Tillæg til det Stipendium, han ellers nyder af Kollegiet.

Legatets Kapital udgjorde d. 1 Jan. 1889 .... 400 Kr. Af Renten uddeles aarlig 15 Kr. 50 Ø.

Bilag. Nr. 1. Gavebrev.

Efter min sal. Mand afg. Statsminister og Geh.-Raad Stampes yttrede Ønske og Villie skiænker og giver jeg underskrevne *Magrete Elisabet de Stampe* herved til Kiøbenhavns Universitet den Summa To hundrede Rigsdaler, som strax udbetales til Consistorium, og af samme besørges udsatte paa Rente, mod sikkert Pandt, ligesom andre Universitetets Midler; og skal den aarl. Rente af disse 200 Rdlr. tillægges den Alumnus, der er Inspector paa Walkendorfs Collegium, medens han forestaaer Inspectoratet, som et Tillæg til det Stipendium, han ellers nyder af Collegio.

Dets til Bekræftelse under min Haand og Signet.

Kiøbenhavn den 7 August 1790.

M. E. de Stampe.
(L. S.)

(Badens Univ. Journal f. 1796 S. 141.)

Nr. 2. Concl. cons. af 13 Juli 1844 findes trykt under Valkendorfs Kollegium.

Stampes Legat for Studenter.
(Legatum Stampianum.)

Badens Univ. Journal f. 1799 S. 83, Engelstofts Annaler f. 1812 S. 222—223, Scheels Koll. og Stip. S. 120—121.

Ved Kodicil af 24 Nov. 1798 legerede Gehejmeraadinde Margarethe Elisabeth de Stampe, Enke efter Gehejmeraad og Statsminister Henrich de Stampe 5000 Rdl. til Kjøbenhavns Universitet til et Stipendium for 2 fattige Studenter og overdrog Gehejmeraad Christian v. Brandt og Konferensraad Chresten Schow, der vare indsatte som Executores testamenti, at forfatte en Fundats for dette Legat. Ifølge den af disse under 22 Nov. og 8 Dec. 1800 forfattede Fundats, der d. 23 Jan. 1801 forsynedes med kgl. Konfirmation, skal den aarlige Rente af dette Legat, der benævnes Legatum Stampianum, „deeles imellem 2de Fattige og skikkelige Studentere af Sal. Geheime Raad Stampes eller Frues Familie, som ved Fliid, Duelighed og god Opførsel vise sig værdige dertil, og naar Fleere saaledes qvalificerede Studentere af deres Familie maatte findes ved Universitetet, saa bør de som ere dem nærmest beslægtede stedse have Fortrinet til at nyde det“. Forsaavidt Ingen af Familien melder sig inden 6 Ugers Forløb fra Vakancens Bekjendtgjørelse i Adresseavisen, gives Stipendiet til en anden fattig og skikkelig Student udenfor Familien. Kun de, der have „erholdet deres første Examen med beste Caracteer“,

kunne udnævnes. Stipendiet oppebæres af Stipendiaterne i „5 paa hinanden følgende Aar imedens de opholde sig ved Kiøbenhavns Universitet". Det paahviler Stipendiaterne hvert Aar med paalidelige Attester „for dette Stipendii Ephorus at beviise deres gode Forhold og Fremgang i Videnskaberne". Stipendiet maa aldrig staae ledigt og skal derfor, i Tilfælde af dets Ophør for den enkelte Stipendiat, besættes paany fra samme Dag. Det bortgives af Stamherren til det Stamhus, som blev oprettet for Statsminister Stampes og Frues Hovedarving, nemlig Nysø. Naar ingen saadan Stamherre mere er til, tilfalder Udnævnelsen Konsistorium. Stipendiets Kapital er af Gehejmeraadinde Stampes Hovedarving, Kammerjunker og Kaptejn i Søetaten Holger Stampe forøget med 200 Rdl., hvis Renter tilfalde Stipendiets Eforus med 15 Kr. 50 Ø.

Stipendiets samlede Kapital udgjorde d. 1 Jan. 1889 9768 Kr. 09 Ø. Af den aarlige Rente tildeles hver Stipendiat 181 Kr. 50 Ø.

Fundats. *Bilag.*

Vi *Christian* den Syvende af Guds Naade Konge til *Danmark* og *Norge*, de Venders og Gothers, Hertug udi *Slesvig*, *Holsten*, *Stormarn*, *Ditmarsken* og *Oldenborg:*

Giøre Vitterligt: At eftersom hos Os allerunderdanigst er bleven ansøgt og begiert Vor allernaadigste *Confirmation* paa en af Os Elskelige Gehejme Raad Hr. *Christian v. Brandt* og *Conferents* Raad *Chresten Schow*, som *Executores Testamenti* efter afgangne Statsminister og Gehejme Raad Hr. *Henrich Stampe* og Frue, Frue *Margarethe Elisabeth* født *Grøn*, under 22de *Novbr.* og 8de *Decbr.* f: A: oprettet og herhos *in Originali* vedhæftet *Fundation* for et af den sidste til *Kiøbenhavns Universitet* givet *Stipendium* til 2de fattige Studentere under Nafn af det *Stampeske*, hvortil Hun har *legeret* 5000: Rdr.

Da ville Vi denne *Fundation*, hvoraf i Vort danske *Cancelli* er indleveret en ligelydende Gienpart, udi alle dens Ord, *Clausuler* og *Puncter*, saaledes som den her findes, allernaadigst have *Confirmeret* og stadfæstet, saa og hermed *Confirmere* og stadfæste; Forbydende alle og enhver herimod, eftersom forskrevet staaer at hindre eller i nogen Maade Forfang at giøre. — Givet i Vor Kongelige *Residentz* Stad. — *Kiøbenhavn* den 23de Januarii 1801.

Under Vor Kongelige Haand og Seigl.
Christian R.
Moltke (L. S.)
Colbiørnsen, *Reiersen*, *Feddersen*, *Cold.*

von Aphelen.

Confirmationen paa *Fundationen* for det *Stampeske Legatt*, til Tvende fattige Studentere.

* * *

Da afgangne Frue Geheime Raadinde *Margarethe Elisabeth de Stampe* i Følge den hende og forhen afdøde Mand Geheime Raad og Statsminister *Henrich de Stampe* allernaadigst forundte *Facultas testandi* i sit *Codicil* af 24de *Novbr.* 1798 dets 4de §*), har *legeret* 5000 Rdr til *Kiøbenhavns Universitet* til et *Stipendium* for 2de fattige Studentere, og Hun tillige i samme *Codicils* 8de §,

*) Denne § lyder saaledes: Til Kiøbenhavns Universitet giver jeg 5000 Rdl., skriver Fem Tusinde Rigsdaler, til et Stipendium for tvende fattige Studenter.
(Badens Univ. Journal 1799 S. 83.)

har indsadt mig Geheime Raad *Christian von Brandt* og mig *Conferents* Raad *Chresten Schow* til *Executores Testamenti*, hvorved hun ei alleene har bemyndiget os, men end og paalagt os det som Pligt, at fuldføere hendes sidste Villie paa bedste Maade; Saa have vi, i Overeensstemmelse saavel med det den Salige Geheime Raadinde mundtlig har yttret for os, som og med det hun har fastsadt i Henseende til det forhen til *Universitetet* givne Reise-*Stipendium* oprettet følgende Fundation for det af Hende til *Kiøbenhavns Universitet* givne *Stipendium* til 2de fattige Studentere.

1. Denne af Geheime Raadinde *Stampe legerede Summa* 5000 Rd^r^ skriver Fem Tusinde Rixdaler Dansk *Courant* til et *Stipendium* ved *Kiøbenhavns Universitet* for 2de fattige Studentere skal bestandig føere Nafn af *Legatum Stampianum*.

2. Denne *Capitall* 5000 Rd^r^ som med Renter fra Geheime Raadinde *Stampes* Døds Dag af, er overleveret til *Consistorium* besørger Samme udsat paa Rente imod behørig Sikkerhed, ligesom *Universitets* Midler.

3. Den aarlige Rente af disse 5000 Rd^r^ skal deeles imellem 2de Fattige og skikkelige Studentere af Sal: Geheime Raad *Stampes* eller Frues Familie, som ved Fliid, Duelighed og god Opførsel vise sig værdige dertil, og naar Fleere saaledes *qvalificerede* Studentere af deres Familie maatte findes ved *Universitetet*, saa bør de som ere dem nærmest beslægtede stedse have Fortrinet til at nyde det.

4. Dette *Stipendium* maae disse 2de Studentere oppebære i 5 paa hinanden følgende Aar imedens de opholde sig ved *Kiøbenhavns Universitet*, og da det skal være en Hielp for dem til at fortsætte deres Studeringer og at erhverve dem nyttige Kundskaber, saa maae de nyde samme, saasnart de have erholdet deres første *Examen* med beste *Caracteer*, men da skal de og være forpligtede til, med paalidelige *attester* saavel fra deres *Privat Præceptor* som fra de *Professorer* hvis *Collegier* de høre, hvert Aar for dette *Stipendii Ephorus* at beviise deres gode Forhold og Fremgang i Videnskaberne.

5. Til at nyde dette *Stipendium* første Gang udnævne Vi som *Executores Testamenti* 2de af Salige Geheime Raad *Stampes* nærmeste Beslægtede, nemlig hans ældste og yngste Søster Datters Sønner Hr. *Waldemar Henrich Rothe* og Hr. *Ecchard Christopher Broager* som begge ere uformuende og have udmærket sig ved Flid og god Opførsel og vare yndede af Geheime Raadinden imedens Hun levede, men for den følgende Tiid, falder denne Rett at udnævne de Persohner som skulle nyde dette *Stipendium* til Hoved Arvingen efter Salig Geheime-Raad *Stampe* og Frue, som kommer i Besiddelse af det Stamhuus der skal oprettes, som er Hr. Kammerjunker og *Capitain* i Søe-*Etaten Holger Stampe* og de efter ham følgende Stamherrer, men naar disse ei meere skulle være til, da skal saadan Udnævnelse tilfalde *Consistorium*, alt i Overeensstemmelse med det i 3^die^ §, anførte.

6. Ligesom ingen Student maae nyde dette *Stipendium* i længere Tiid end 5 Aar, saa maae det ei heller nogensinde staae ledigt, skulle det derfore indtreffe, at een af de Studentere som nyde dette *Stipendium*, enten døde eller forloed *Universitetet* eller ved slett Opførsel giorde sig u-værdig til at nyde det, før hans *Qvinqvennium* var udløben, da skal den som har Udnævnelses Rett besætte Pladsen med en anden, som oppebærer *Stipendiet* fra den Dag den forrige forloed det, til hvilken Ende han lader *Vacanceen* bekiendtgiøre i *Address Avisen*, at de nærmeste af Familien kunde blive underrettede derom, og melde sig med Beviis for at besidde de Egenskaber *Fundationen* udkræver, og skulle da efter 6 Ugers Forløb fra Bekiendtgiørelsens *Dato* ingen af Familien fremstille sig, saa gives dette *Stipendium* til en anden Fattig og skikkelig Student uden for Familien.

7. *Denominator* skal lade bekoste en indbunden, pagineret, giennemdraget og med hans og *Ephori* Segl forsynet *Protocoll* i *Folio*, hvori først denne *Fundation* Ord til andet skal indføeres, dernæst deres Nafne ved *Datum* og Aarstall som nyde dette Stipendium saa og de Nydendes egenhændige Qvittering for dets Modtagelse og endelig den *Datum* og Aarstall naar de Nydendes Tiid er udløbet, og nye indtegnes i deres Sted og saa fremdeeles.

Denne *Protocoll* skal leveres til dette *Stipendii Ephorus*, som beholder samme i sin Forvaring og iagttager det ovenanførte. — 2de Gange om Aaret uddeeles dette *Stipendium* til de Tvende Studentere, hver Gang det Halve, enten i eller strax efter de 2de Hoved *Terminer*, og da Salige Geheime Raad *Stampes* Døds-Dag var den 10de *Julii* og Geheime Raadindens Døds Dag den 14de *Decembr.*, saa kunne disse 2de Dage engang for alle bestemmes til *Stipendiets* aarlige Uddeeling.

8. Da Geheime Raadinde *Stampe* ikke har bestemt noget for den U-mage og Omsorg *Consistorium* vil faae med at udsætte dette *Stipendium* paa Rente, med at hæve og igien udbetale denne og Billighed dog kræver at samme bør paaskiønnes; Saa har hendes Hoved Arving den tilkommende Stamherre og *Denominator* af de Persohner, som skal nyde dette *Stipendium* Hr. Kammeriunker og *Capitain* i Søe *Etaten Holger Stampe* for at giøre sin afdøde *Tantes* Gave saa fuldstændig som muelig, af egne Midler skienket 200 Rdr til denne Anvendelse, hvilke 200 Rdr leveres *Consistorium* der besørger samme imod sikker Pandt paa Rente udsadt, og hvoraf den *Professor* som af *Consistorio* udvælges til *Ephorus* for dette *Stipendium* nyder den aarlige Rente for sin U-mage.

9. Iøvrigt paaligger det saavel *Denominator* som *Stipendiarii* at holde sig den 2den §: i 6te *Capitel* af *Universitetets* nyeste *Fundatz*, dens Forskrift om *Stipendier* efterrettelig.

Kiøbenhavn den 22de *Novembr.* 1800.

Slagelse den 8de *Decembr.* 1800.

C. v. Brandt. (L. S.)　　　　*Schow.* (L. S.)

Pro Memoria

Da den Kongelige *Confirmation* paa *Fundatzen* for det *Stampe*ske *Legatt* af 5000rd til 2de Studentere ved *Kiøbenhavns Universitet* under 23de *Iujus* er meddeelt, Saa undlader jeg ikke herved at udbede af *Consistorium* udmeldt den *Professor* det tilkommer at forestaae dette *Legatt* som *Ephorus*, paa det at jeg nærmere med ham kan overlægge det fornødne i denne Henseende: og da *Stipendiet* første Aar bør regnes fra 11te *Decembr.* 1798 da *Legatets* fulde *Summa* i *Universitets Cassen* er kommet til Indtægt; Saa finder jeg det aldeeles billigt at det *Ephoro* tillagde aarlige *honorarium* af 8 Rdr fra samme Tiid tilfalder ham. Af denne Aarsag er jeg villig til, tilligemed de 200 Rdr af hvilkes Rente dette *honorarium* i Følge *Fundatzens:* 8: § for den følgende Tiid skal tages strax at udbetale de nu næsten forløbne 2½ Aars Rente, heraf med 20 Rdr, naar det maatte behage *Consistorium* at tillægge *Universitetets* Kassererne Fornødne *ordres* til imod sine Qvitteringer hos mig at oppebære fornævnte 220 Rdr.

Kiøbenhavn d: 5te *Februarij* 1801

ærbødig

H. Stampe.

(Protokollen for det Stampeske Stipendium pag. 3—10 inkl.)

Stampes Rejsestipendium.

(Det Stampiske Rejsestipendium.)

Badens Univ. Journal f. 1796 S 140—41 og 183, Fogtmanns Reskr. Saml. under 30 Juli 1790, Engelstofts Annaler f. 1812 S. 222—223, Scheels Koll. og Stip. S. 118—120.

Efter Statsminister, Gehejmeraad Henrich de Stampes Villie, at der af hans og hans Hustrues efterladte Midler skulde gives en Ka-

pital, af hvis Renter „en academisk Borger, som her ved Universitetet havde fuldendt sit academiske Cursum, kunde nyde Understøttelse til, ved fremmede Universiteter og nyttige Reyser at giøre videre Fremgang i sine Studeringer“, skjænkede hans Enke, Margaretha Elisabeth, født Grøn, i Aaret 1790 en Kapital af 3000 Rdl. d. K. i det angivne Øjemed under Navn af det Stampiske Rejsestipendium. I den af hende under 27 Juli 1790 forfattede Fundats, der d. 30 s. M. er stadfæstet af Kongen, hedder det, at den aarlige Rente skal „en Student, som er fød af skikkelige Forældre, haver lagt sig efter det Juridiske Studium, heri giort god Fremgang, og erholdet Latinsk Examen med bedste Caracteer, nyde, for ved Hielp deraf videre at udbreede sine Kundskaber, saavel i den juridiske, som andre nyttige Videnskaber, og især, hvad der hører til Oeconomie og Statistik.“ Den aarlige Rente oppebærer han „udi 3de paa hinanden følgende Aar — — — medens han er udenlands og paa Reyser.“ Da denne Rente imidlertid „ikke er tilstrækkelig for en Student, til derved alleene at kunne opholde sig ved fremmede Universiteter og paa Reyser, saa maae det tillades, at de aarlige Renter af Stipendium enten oplægges, indtil de bliver den Sum, at en Student dermed i 3de Aar kan udkomme, eller og dette Stipendium lægges til et andet Reyse Stipendium, saa at den Student, som nyder et andet saadant Stipendium, tillige kunde hielpes med dette.“ Med Hensyn til Forstaaelsen af denne Passus er det i en af det juridiske Fakultet under 13 Marts 1835 afgivet Betænkning udtalt, at Meningen ikke er, at de aarlige Renter skulle oplægges, indtil Stipendiets Kapital er blevet saa stor, at dens aarlige Rente er et tilstrækkeligt Rejsestipendium, men derimod, „at Stipendiets Renter skulle oplægges, indtil de udgjøre en Sum, der i Forening med den aarlige Rente er tilstrækkelig til en Studerendes Udenlandsrejse i 3 Aar“, jfr. Etatsraad Bornemanns, af Fakultetet tiltraadte, Udtalelse af 12 Nov. 1834. Derhos er det antaget, „at det staaer til Patronen efter bedste Overbevisning at vælge det ene eller det andet“ af de i Fundatsens § 6 nævnte Alternativer, Opsamling af Renter eller Stipendiets Forening med et andet Stipendium, samt i første Fald, i hvor mange Aar en saadan Opsamling skal finde Sted. Ved Skrivelse af 28 Marts 1835 har Baron H. Stampe herefter udtalt, at Rejsestipendiet, der i 3 Aar nydes, bør være i alt 1500 Sp. (= 6000 Kr.) Den første Stipendiat udnævnte Fundatrix i Aaret 1796, dog saaledes, at han kun oppebar Renten af selve Kapitalen 3000 Rdl. De i Mellemtiden opsamlede Renter 615 Rdlr. 83 Sk. forøgedes af hende med 400 Rdl., hvorhos hun ved Skrivelse af 11 Okt. 1796 bestemte, at Renten af disse Summer skulde anvendes til Kapitalens Tilvæxt. Dette er ved Kons. Skr. 4 Maj 1844 nærmere bestemt saaledes,

at der til Kapitalens Forøgelse aarlig indbetales Renten af 1000 Rdl., og at den øvrige Rente, efter Fradrag af den Eforus tillagte Rente af 200 Rdl. (= 15 Kr. 50 Øre), udbetales som Rejsestipendium eller opsamles dertil. Stipendiaten udnævnes af „den ældste“ af Fundatorernes „Familie“, men naar Ingen af Familien mere er til, skal saadan Udnævnelse tilfalde Konsistorium. Stipendiaten skal aarlig indsende til Konsistorium „troeværdige attester fra de Professores, hvis Underviisning han har benyttet sig af.“

Stipendiets Kapital udgjorde d. 1 Jan. 1889......... 22 350 Kr.

Bilag.

Nr. 1. Fundats.

Vi Christian den Syvende, af Guds Naade, Konge til *Danmark* og *Norge*, de Venders og Gothers, Hertug udi *Slesvig*, *Holsteen*, *Stormarn*, *Dytmersken* og *Oldenborg*;

Giøre alle Vitterligt: at eftersom for Os allerunderdanigst er bleven ansøgt og begiært Vores allernaadigste *Confirmation* paa en af os elskelig Frue *Margaretha Elisabeth Grøn*, afgangne Stats *Minister* og Geheime-Raad Hr: *Henrich Stampes* Efterleverske under 27de d: M: oprettet og herhos *in originali* vedhæftet *Fundation* for et Reyse *Stipendium* ved *Kiøbenhavns Universitet*, under Navn af det Stampiske, hvortil hun har *legeret* en *Capital* af 3000 Rdr, af hvilken *Fundation* i Vort Danske *Cancellie* er indleveret en Ligelydende Gienpart; da ville Vi samme udi alle dens Ord, *Clausuler* og *Puncter*, saaledes som den her findes, allernaadigst have *Confirmeret* og stadfæstet; Forbydende alle og enhver herimod eftersom foreskrevet staaer, at hindre eller i nogen Maade Forfang at giøre, under Vor Hyldest og Naade. Givet paa Vort Slott *Friderichsberg* d. 30te *Julij* 1890.

Under Kongelige Haand og Signet.

Christian Rex.

(L. S.)

Schow *Colbiørnsen.*

Bernstorff.

Fru *Margaretha Elisabeth Grøn*, afgangne Stats *Minister* Geheime Raad Hr. *Henrich Stampes* Efterleverske, *Confirmation* paa en af hende oprettet *Fundation* for et Reyse *Stipendium* ved *Kiøbenhavns Universitet*, under Navn af det *Stampiske.*

Nr. 2147.

Nr. 6 C 7timus Een Rigsdaler.
1790

Det har været min Sal: Mand, afg: Stats *Minister* og Geheime Raad *Henrich Stampes* Villie, at efter hans og min Død, skulle gives af vores Midler en *Capital*, af hvis Renter en *academisk* Borger, som her ved *Universitetet* havde fuldendt sit *academiske Cursum*, kunde nyde Understøttelse til, ved fremmede *Universiteter* og nyttige Reyser at giøre videre Fremgang i sine Studeringer. For at se denne min afdøde Mands saa godgiørende Hensigt, saasnart mueligt, endog for min Død, opfyldt, er det ieg underskrevne *Margaretha Elisabeth Grøn* Sal: *Stampes.* —

1. herved *legerer* den *Summa* 3000 Rdr, skriver Tre Tusinde Rixdaler Dansk *Courant*, til et Reyse *Stipendium*, ved *Kiøbenhavns Universitet* som skal kaldes det *Stampiske.*

2. Denne *Capitall* 3000 Rdr, som strax skal overleveres til *Consistorium*, besørger samme paa Rente udsadt, imod sikker første *Prioritets* Pandt, ligesom andre *Universitetets* Midler.

3. Disse 3000 Rdr aarlige Rente skal en Student, som er fød af skik-

kelige Forældre, haver lagt sig efter det *Juridiske Studium*, heri giort god Fremgang, og erholdet *Latinsk Examen* med bedste *Caracteer*, nyde, for ved Hielp deraf videre at udbreede sine Kundskaber, saavel i den *juridiske*, som andre nyttige Videnskaber, og især, hvad der hører til *Oeconomie* og Statistik. —

4. Udi 3de paa hinanden følgende Aar oppebærer han, medens han er udenlands og paa Reyser, den ommeldte Rente, 120 Rd[r] aarlig. — Om den Fremgang, han giør i Videnskaberne, indsender han aarlig til *Consistorium* troeværdige *attester* fra de *Professores*, hvis Underviisning han har benyttet sig af. —

5. Saa længe ieg lever, forbeholder ieg mig eene Rett til at udnævne den og de Persohner, som skal nyde dette *Stipendium*, og efter min Død tilfalder det den ældste af min fornævnte afg: Mands og min Familie at udnævne dem, som skal oppebære samme; men naar ingen af Familien meere er til, skal saadan Udnævnelse tilfalde *Consistorium*.

7. Som den *Summa* 120 Rd[r] ikke er tilstrækkelig for en Student, til derved alleene at kunne opholde sig ved fremmede *Universiteter* og paa Reyser, saa maae det tillades, at de aarlige Renter af *Stipendium*, enten oplægges, indtil de blive den Sum, at en Student dermed i 3de Aar kan udkomme, eller og dette *Stipendium* lægges til et andet Reyse Stipendium, saa at den Student, som nyder et andet saadant *Stipendium*, tillige kunde hielpes med dette. —

7. For den Umage og Omsorg, som *Consistorium* har med dette *Stipendium* at udsætte paa Rente, og denne at hæve med videre, giver ieg To Hundrede Rixdaler, som ligeleedes strax udbetales til *Consistorium*, der besørger samme, mod sikker Pandt, paa Rente udsat, og hvoraf den *Professor*, som af *Consistorio* udnævnes til at være *Ephorus* for det ovenanførte Reyse *Stipendium*, nyder den aarlige Rente 8 Rd[r]. —

Paa denne *Fundation* udbedes Deres Kongelige Majestæts allernaadigste *Confirmation*. —

Kiøbenhavn d. 27 *Julij* 1790.

M. E. G. de Stampe.

(L. S.)

(Protokollen for det Stampiske Rejsestipendium pag. 3—6 inkl.)

Nr. 2. **Skrivelse** af 11 Okt. 1796 fra Gehejmeraadinde M. E. G. de Stampe til Konsistorium.

Da jeg agter at legge 400 Rdr. D. C. til de oplagte Renter af min Sl. Mands *legatum* ved *Universitetet* her, for at Renten deraf tillige med af Beholdningen kunde oplegges til *legati* Tilvæxt; Saa anmodes *Consistorium* herved, Behageligt at tilkiendegive mig, til hvem disse 400 Rigsdaler kan afleveres.

(Univ. Arkiv.)

Nr. 3. **Betænkning** af 12 Novbr. 1834 om den 6te § i Fundationen for det Stampiske Rejsestipendium, afgivet af Etatsraad Bornemann, efter Opfordring fra Baron H. v. Stampe.

Herved giver jeg mig den Ære at tilstille Deres Højvelbaarenhed *den Betænkning over den 6te § i Fundationen for det Stampiske Rejsestipendium*, som jeg efter mit Løfte vilde have afgivet i Løbet af Sommeren, dersom ikke en slet Helbred og mange Embedsforretninger havde hindret mig, og med hvilken jeg siden ikke var udeblevet saalænge, dersom mine Embedsforretninger i de to sidst forløbne Maaneder havde levnet mig Tid til at udarbejde den.

Paragrafen lyder saaledes:

„Som den Sum 120 Rdlr. ikke er tilstrækkelig for en Studerende til derved alene at kunne opholde sig ved fremmede Universiteter og paa Rejser,

saa *maa det tillades*, at *de aarlige Renter af Stipendiet enten* oplægges, indtil de blive *den Sum*, at en Student dermed *i 3 Aar* kan udkomme, *eller og* dette Stipendiums Rente lægges til et andet Rejsestipendium, saa at den Student, der nyder et andet saadant Stipendium, tillige kunde hjælpes med dette *).

Hvad der i denne Bestemmelse kan omtvivles, er *dels* Meningen af Udtrykket „maa det tillades“, *dels*, og egentlig, Meningen af de Ord, som bestemme Rentens Anvendelse, *fornemmelig* af de, som handle om dens Oplæggelse.

Ordbetydningen af hint Udtryk kan ikke være Tvivl underkastet; „det maa tillades“ kan hverken i og for sig eller ifølge Forbindelsen med det Foregaaende, i hvilket Grunden indeholdes, betegne Andet, end at „det er nødvendigt at tillade“, eller at „det bliver at tillade“; men der kan dog spørges, hvad Fundator egentlig har ment med Udtrykket, om han derved *blot* har tænkt sig Tilladelsens Nødvendighed, eller om han har villet, at det skulde bestemmes, hvilken af de ommeldte Anvendelser der skulde finde Sted. *Det Første* stemmer aldeles overens med Ordenes Betydning og med den *Grund*, af hvilken Tilladelsen er fremsat *som Følge*, endelig ogsaa med *Sagens Natur*, som er tilkjendegivet i denne Grund, men om *det Andet* gjælder Intet af dette — man kan tænke sig den Mulighed, at Fundator *kunde have villet*, at en saadan særskilt Tilladelse skulde gives, men man kan ikke engang erkjende det muligt, at han *har villet* det, da hverken i Tilladelsen selv eller i dens anførte Aarsag Noget dertil sigtende indeholdes, og havde Fundator ej selv villet give Tilladelsen, men villet, at den skulde gives af en anden Vedkommende, da maatte han have givet det tilkjende. Meningen af det omhandlede Udtryk bliver altsaa den, Ordbetydningen tilholder: at *det er nødvendigt at tillade*, eller maaske — da dette i Virkningen bliver det samme — *at det tillades.*

Fundator har altsaa tilladt eller bestemt, at Anvendelsen af Stipendiets Rente kan ske paa en af tvende Maader: enten ved dens *Oplæggelse* eller ved dens *Forening med et andet Stipendium.* Men, da Fundationen i denne Paragraf Intet udtrykkeligen bestemmer om, naar den ene eller den anden Fremgangsmaade skal finde Sted, og dette fornemlig vil bero paa Meningen af Bestemmelsen om Rentens Oplæggelse, er det egentlig denne Mening, det gjælder om, og paa hvis rette Erkjendelse det beror, om og hvorledes Fundatorernes Villie kan blive opfyldt i dens hele Omfang.

Da den aarlige Rente, naar den ikke blev lagt til et andet Rejsestipendium, hidtil er blevet oplagt til Kapitalens Forøgelse, har maaske dette foranlediget, at den oven citerede Bestemmelse: „de aarlige Renter af Stipendiet oplægges, indtil de blive den Sum, at en Student dermed i 3 Aar kan udkomme“, er forstaaet saaledes: at de aarlige Renter skulle oplægges, indtil *Stipendiets Kapital* er blevet saa stor, at dens aarlige Rente er et tilstrækkeligt Rejsestipendium — naturligvis med den Indskrækning, at Rentens Tillæg til Kapitalen ophører, forsaavidt den forenes med et andet Stipendium. Men Bestemmelsen kan, som jeg har givet mig den Frihed at bemærke for deres Højvelbaarenhed, ogsaa forstaaes saaledes, at Stipendiets Renter skulle oplægges, indtil *de* udgjøre en Sum, der i Forening med den aarlige Rente er tilstrækkelig til en Studerendes Udenlandsrejse i 3 Aar. *Denne* Fortolkning er aabenbart overensstemmende med Ordene; thi den fremsætter den Betydning, disse indeholde, med andre Ord. Den *først anførte Fortolkning* er derimod aldeles uoverensstemmende med Bestemmelsens Ordbetydning; thi den indeholder, at de aarlige Renter skulle oplægges, indtil *Kapitalens aarlige Rente* udgjør et tilstrækkeligt Rejsestipendium, og forbigaaer følgelig, at den ikke *omtaler* en Sum, der skal være tilstrækkelig som et aarligt Stipendium, men som en Sum, af hvilken 3 Aars Ophold og Rejse i Udlandet kan bestrides. Da denne Fortolkning aabenbart har Ordene „indtil *de* blive den Sum“, og „*i tre Aar*“

*) De understregede Ord ere ikke udmærkede i Fundationen, men de ere det her, for at det strax kan falde i Øjnene, hvilke de Ord i den ere, paa hvis Mening det egentlig kommer an (Etatsraad Bornemanns Anmærkning).

mod sig, men Intet i Ordbetydningen — hverken om Kapitalens Forøgelse eller om dens Rentes Stigen — for sig, kan den ikke være den rette, medmindre det af Fundators Hensigt kan bevises, at han har udtrykt sig imod denne, eller at de nylig nævnte Ord — der dog synes brugte med Flid — ifølge denne Hensigt ere fejlagtige. Men hvorledes skulde dette kunne bevises? At Kapitalens Rente i en meget lang Række af Aar oplægges til dens Forøgelse og saaledes i et stort Tidsrum ikke kommer til umiddelbar Anvendelse, er *ikke saa overensstemmende* med Fundatorernes i Indledningen tilkjendegivne Hensigt, at „understøtte en akademisk Borger til ved fremmede Universiteter og nyttige Rejser at gjøre videre Fremgang i sine Studeringer", som den i Bestemmelsens Ord tilkjendegivne Fremgangsmaade, *som ikke forhaler, men fremmer Stipendiets vedrørende Anvendelse.* Da *denne* Fremgangsmaade baade er overensstemmende med Fundationens Ord og dens Hensigt, hvorimod hin, om den endog var ligesaa eller mere hensigtsmæssig, er i Modsigelse med Ordenes klare Betydning, bliver det ved Erkjendelsen heraf aldeles vist, at den Oplæggelse og Anvendelse af Stipendiets aarlige Rente, som den omhandlede Bestemmelses Ord tilkjendegive, er *den mente.* Det samme følger ogsaa af den logiske Forbindelse mellem de tvende alternative Bestemmelser i den; thi den første, som vi hidtil alene have betragtet, var med den Betydning, vi have bevist den ikke at have, ej et Alternativ, men en Nullitet, da den aarlige Rentes Oplæggelse til Kapitalens Forøgelse, naar den ikke blev udbetalt, var en Selvfølge, dersom Fundator ikke bestemte en anden Fremgangsmaade.

Men hermed er Spørgsmaalet om Anvendelsen af Stipendiets Rente i Overensstemmelse med Fundationens Forskrift endnu ikke afgjort. Man kan nemlig ved at betragte begge de alternative Bestemmelser i Forbindelse med hinanden komme til en Fortolkning, som, endskjønt den benægter den oven gjendrevne Fortolkning, dog fører til det samme Resultat. Man kan antage som Fundationens Mening, at begge Alternativer ikke skulle gjælde ved Siden af hinanden — saaledes at nu det ene, nu det andet skulde være anvendeligt — men at enten det ene eller andet skulde vælges som *bestandig* Regel og altsaa det en Gang valgte ophæve, eller for stedse udelukke det andet; men heraf maatte følge, at den hidtil brugte Fremgangsmaade var den eneste fundatsmæssige, og at det andet Alternativ, hvor hensigtsmæssig dets Anvendelse end maatte være, aldeles bortfaldt. Thi da Fru Gehejmeraadinde Stampe, som har udstedt Fundationen, ved at lade Stipendiets aarlige Rente udbetale *først* (i Aarene 1796, 1797 og 1798) til candidatus juris Erik Hammelef, og *derpaa* (i Aarene 1799 og 1800*)) til candidatus juris C. L. Manthey, selv havde valgt den i §en *sidstommeldte* Fremgangsmaade, havde hun, dersom denne Fortolkning var den rette, selv ophævet den *førstommeldte*, eller gjort den uanvendelig. For denne Fortolkning tale tvende Grunde: *dels* at Fundationen ikke ommelder, hvorledes det førstnævnte Alternativ skulde komme til Anvendelse, *dels* — og man har maaske derfor forstaaet Fundationens Bestemmelse saaledes — at det ikke ligefrem lader sig tænke, hvorledes denne Anvendelse skulde kunne finde Sted, da den Kandidat, der vil rejse udenlands, ikke kan formodes at kunne eller ville opsætte sin Rejse, indtil den Sum, hvormed han kunde bestride en treaarig Udenlandsrejse, var opsamlet af Stipendiets aarlige Renter — idetmindste maatte dette Tilfælde være yderst sjældent. At denne Fortolkning ikke kan forenes med den oven udviklede af Udtrykket „maa det tillades", er ikke tilstrækkeligt til at forkaste den; thi, var den i og for sig gyldig, maatte den i Kollision med Fortolkningen af dette Udtryk forandre denne eller medføre en ifølge den logiske Sammenhæng overvejende Grund for den modsatte Fortolkning. Men endskjønt den omhandlede Fortolkning støtter sig paa Grunde, der ere hentede fra Sagens Natur, maa den dog, ogsaa ifølge denne, bortfalde ved Hensyn til *Paragrafens Ord og Fundationens Hensigt*, men fremfor alt ved den i Fundationens 4de § givne *Hovedbestemmelse om Anvendelsen af Stipendiets Rente,*

---

*) Siden dette Aar er Renten ikke udgivet (B.'s Anm.).

der i og for sig er afgjørende og gjør al videre Fortolkning unødvendig. Hvad Ordene angaaer, da er det vel lige saa lidet bogstaveligen tilkjendegivet, at begge de nævnte Alternativer skulle være anvendelige, som at ikkun et af dem skal gjælde; men den første Betydning, som ogsaa strax frembyder sig, følger baade af Ordenes Forbindelse og er *idetmindste antydet* i Ordene selv. Det hedder nemlig ikke, at det *enten maa tillades* at oplægge de aarlige Renter *eller* at forene dem med et andet Stipendium, men at det maa tillades, at enten hint eller dette sker; *Tilladelsen* er altsaa ikke alternativ, men indbefatter begge Fremgangsmaader, og dette betegnes endvidere ved Ordene „eller og"; thi Ordet „og", som her unægtelig er forenende, tilkjendegiver, at den derefter ommeldte Fremgangsmaade *ogsaa* kan anvendes — følgelig at Stipendiets Renter efter Omstændighederne kunne anvendes i de givne Tilfælde, enten paa den ene eller den anden Maade. Ses hen til Fundationens Hensigt, da bliver det indlysende, at denne fuldkomment opnaaes ved disse Alternativers Forening, men kun ufuldkomment, naar det ene udelukkes, og at det, som en mangeaarig Erfaring nu har oplyst, umuligt kan stemme overens med Fundatorernes Øjemed, at Stipendiet forbliver uanvendt, fordi det ikke kan forenes med et andet Stipendium. Men al Tanke om, at dette finder Hjemmel i Fundationens Forskrift, bortfalder, efter min Formening, ved at lægge Mærke til, at *Fundationens 4de § indeholder den almindelige Regel om Stipendiets Anvendelse*, og at den 6te § følgelig maa være ment i Forbindelse med hin, eller forstaaes ifølge hin. Nu hedder det i den 4de §: „udi tre paa hinanden følgende Aar oppebærer han, medens han er udenlands og paa Rejser, den ommeldte Rente 120 Rdl. aarlig". Heri indeholdes altsaa Hovedbestemmelsen, som stedse skal følges, hvor den *kan* følges; men det andet Alternativ i § 6 er en umiddelbar Anvendelse af denne Hovedbestemmelse og kan derfor ikke udelukkes ved det første. Men kunde det andet Alternativ ikke være bortfaldet, dersom det første var blevet iværksat, saa kan dette ligesaa lidet være hævet ved Iværksættelsen af hint, saa kan det ikke have været Fundatorernes Mening, at det enes Anvendelse skulde betage det andet Gyldighed. *De maa altsaa nødvendigen have villet, at begge Alternativer skulle være bestandig gjældende, som nærmere Bestemmelse af Hovedregelen, og anvendes efter Tilfældenes forskjellige Beskaffenhed.*

Efterat det er udviklet, hvad der, saavidt jeg kan skjønne, er Paragrafens sande Mening, staaer tilbage at betragte, hvorledes denne kan iværksættes i Overensstemmelse med Fundationens Øjemed. Skulle begge Alternativer anvendes, og indeholder den 4de § Grundregelen for Anvendelsen af Stipendiets Rente, da maa den første alternative Bestemmelse i den 6te § være *en subsidiær Regel*, hvis Udøvelse indtræder, forsaavidt Grundregelen ikke kan udøves, og den anden alternative Bestemmelse være *en simpel Anvendelse* paa det Tilfælde, da den Studerende, som har et andet Rejsestipendium, dog behøver at understøttes med det Stampiske. Altsaa bør, saavidt jeg er istand til at indse, naar dette Tilfælde indtræffer, Grundregelen, eller det af denne følgende Alternativ, iværksættes, ogsaa, foruden de ommeldte almindelige Grunde, af denne særdeles Grund, at der ej lettelig vil findes noget andet Tilfælde, da Stipendiet kan anvendes ved den aarlige Rentes Udbetaling. Men forsaavidt denne Udbetaling ikke kan finde Sted, bør Stipendiets Virksomhed efter det første Alternativ indtræde, hvilket sker derved, at de aarlige Renter, saaledes som Forskriften lyder, opsamles, indtil de udgjøre en Sum, for hvilken, naar den derpaa faldende aarlige Rente af Stipendiets Kapital dermed forenes, en Kandidat kan foretage en saadan Udenlandsrejse, som Fundationen tilsigter, i 3 Aar, og at den opsamlede Sum da *virkelig anvendes*, naar en værdig Studerende findes, ved hvilken Fundationens velgjørende Øjemed kan ventes iværksat. Herved komme følgelig tvende Ting under Overvejelse: hvorledes Summen kan opsamles, og hvorledes den, naar dette er sket, skal komme til Anvendelse. Hvad *det første* angaaer, da indeholder i Henseende til *Summens Størrelse* Fundationen selv den almindelige Bestemmelse, hvoraf følger, at Rejsesummen bør fastsættes efter Tidsomstændighederne og at den en Gang fastsatte ifølge disse enten kan forhøjes eller

nedsættes, dog ej lettelig det sidste. Da Stipendiets Rente i næste Termin vil udgjøre 150 Rdlr. Sølv og dets aarlige Rente altsaa for Tiden kan anslaaes til omtrent 150 Specier, kan det, naar den aarlige Udgift for en Rejse, som svarer til Fundationens Ojemed, sættes til 600 Specier, vel antages, at 9 Aars Renter udfordres til i Forbindelse med den løbende Rente at udgjøre et i og for sig tilstrækkeligt Rejsestipendium for 3 Aar; Men, da de videnskabelige Udenlandsrejser *nu* sædvanligen ikke bestemmes til 3, men til 2 Aar, og da 3 Aar i Fundationens 4de § ikke ere fastsatte som den Tid, i hvilken Rejsen nødvendig skal vedblive, men som den Tid, i hvilken Stipendiets Rente *kan* oppebæres, saa kunde vel ogsaa ifølge Fundationens Hensigt og den i dens 6te § anførte Grund, anvendt paa den nu sædvanlige Rejsetid, Rentesummen udgives, naar den var tilstrækkelig til 2 Aars Rejse, forudsat, at der ikke var nogen særdeles Grund til at bestemme en Rejse paa 3 Aar. Derimod kan jeg, ifølge det oven Udviklede om Forholdet mellem de tvende Alternativer i Fundationens sjette Paragraf, ikke antage, at Renteopsamlingen, naar den er begyndt, skal fortsættes uafbrudt, men kun, at den bør fortsættes, forsaavidt der ingen Lejlighed gives til at anvende det andet Alternativ. Jeg kommer nu til Overvejelsens *anden Gjenstand*, hvorledes Rentesummen, naar den er opsamlet, skal bringes til Anvendelse. Hermed maatte der, efter min Formening, forholdes saaledes: Det maatte bekjendtgjøres, at Rejsestipendiet kunde erholdes af en Kandidat, som godtgjorde, at han var istand til at opfylde de Fordringer, som ifølge Fundationens Bestemmelser og ifølge dens Hensigt, anvendt paa Tidsomstændighederne, maatte gjøres til ham. Det juridiske Fakultets Betænkning angaaende disse Fordringer burde maaske i ethvert saadant Tilfælde indhentes, ligesom Fakultetet vel ogsaa i ethvert Ansøgningstilfælde burde adspørges, om den Ansøgende henhørte til de fortrinlige juridiske Kandidater — thi kun saadanne burde Stipendiet forundes — og om dets Forventninger om de flere Ansøgende i Henseende til disses Duelighed til at fyldestgjøre Fundationens Hensigt. Var den opsamlede Sum udgivet, maatte, forsaavidt der ikke var Anledning til at udbetale Stipendiets aarlige Rente, en ny Opsamling begyndes og saaledes som anført fortsættes; men skulde, mod Formodning, ingen Kvalificeret melde sig efter den ommeldte Bekjendtgjørelse, da maatte denne til passende Tider, maaske en Gang om Aaret, gjentages — hvorved det da kunde hænde, at begge Fundationens Alternativer paa en Tid fandt Anvendelse. De aarlige Renter, som hverken kunde udbetales en Stipendiar eller opsamles til det større Rejsestipendium, maatte naturligvis forenes med Stipendiets Hovedkapital.

Dette er, hvad jeg, efter den omhyggeligste Overvejelse, har set mig istand til at meddele angaaende Fortolkningen og Anvendelsen af den 6te § i Fundationen for det Stampiske Rejsestipendium. Det vil glæde mig, om denne Betænkning vinder Deres Højvelbaarenheds Bifald, og ligesaa beredvillig jeg er til at afgive nærmere Forklaring over et eller andet enkelt Punkt, ligesaa redebon vil jeg findes til at erkjende, hvori jeg i en eller anden Henseende kan have forfejlet det Rigtige.

(Univ. Arkiv.)

Nr. 4. **Skrivelse** af 22 Dec. 1834 fra Konferensraad Schlegel til Konsistorium.

I Anledning af Hr. Etatsraad Bornemanns Fortolkning af Fundatsen for det Stampeske Rejsestipendium maa jeg, som forhenværende Eforus i en lang Række af Aar, bemærke, at jeg flere Gange har baade mundtlig og skriftlig konfereret med Hr. Kammerherre, Baron Stampe angaaende dette Stipendium, og at vi da bleve enige om at holde os til det ene Alternativ i Fundationens 6te § om at oplægge Renterne af den legerede Kapital saalænge, indtil en saa stor Kapital paa den Maade dannedes, at af Grundkapitalens og den oplagte Kapitals Renter den af den Stampeske Hovedarving valgte Stipendiarius sættes istand til at rejse udenlands af de samlede Renter, men man tænkte ikke paa at angribe selve den oplagte Kapital til saadant Ojemed. Fra den lagte Plan fandt i Førstningen enkelte Afvigelser af personligt Hensyn Sted, men Kammer-

herren samtykkede i ikke tiere at tillade sig nogen Afvigelse fra den lagte Plan, da Hovedhensigten, at gjøre dette Rejsestipendium til et selvstændigt, ellers ikke uden efter mange Aars Forløb kunde opnaaes. Hvor stor Kapitalen skulde være for at begynde med Anvendelsen til Fordel for en eller anden Kandidat, blev ikke bestemt, fordi Tidsomstændighederne herpaa maatte have Indflydelse; men man antog paa den Tid, at en Kandidat kunde leve anstændigt af en meget ringere Sum i Udlandet, end der i vor mere luxuriøse Tid kræves. Jeg levede i Aaret 1787 i Gøttingen, der ansaaes for det dyreste Universitet i Tyskland, og det paa en Tid, hvor de tre engelske Prinser opholdt sig der, til hvilke jeg ofte blev indbuden, for 400 Rdlr. gl. Courant om Aaret; men da jeg i det følgende Aar rejste i Tyskland, de østerrigske Nederlande og England, gik der naturligvis meget mere med. Vilde man adoptere Hr. Etatsraad Bornemanns nye Forslag, som dog ikke uden en væsentlig Forandring i Fundatsen, eftersom den hidtil er blevet forstaaet, kunde udføres, saa skulde jeg holde for, at i det første Aar, da vedkommende Kandidat opholdt sig ved et eller andet Universitet, han ikkun erholdt 400 Rdl. Species, men som kunde fordobles i det følgende Aar, han virkelig rejste, hvilken Rejse især for en juridisk Kandidat er ønskelig for at erholde den Dannelse, som ikkun Rejser i fremmede Lande og ikke et stadigt Ophold ved et eller andet Universitet forskaffer.

(Univ. Arkiv.)

Nr. 5. **Udtalelse** af 1 Marts 1835 af Konferensraad Schlegel.

Næst at bede mine højstærede Herrer Kolleger om at undskylde, at jeg formedelst min Sygdom har maattet lade henligge denne Sag, beder jeg mig fritaget for videre at diskutere den. Jeg indskrænker mig blot til at erklære, at jeg for min Del befinder mig i den Stilling, at jeg ikke kan fravige den forhen ytrede Mening, da den er grundet paa en formelig og flere Gange fornyet Aftale med den daværende Patron for begge Stampeske Legater, Baron Stampe, der var en Hovedarving saavel af Gehejme-Statsminister Stampe (Testator) som af hans Frue (Testatrix) og nær Slægtning af den Første (Brodersøn), der paa det Nøjeste kjendte begges Villie, om at lade Rejsestipendiet opstige til en saa betydelig Sum, at det kunde blive et stedsevarende uafhængigt Rejsestipendium, ligesom en lige Aftale var sket med min Formand i Eforiet, Konferensraad Nørregaard, hvorfor Stipendiet, ikkun med en enkelt Undtagelse, dersom jeg mindes ret, blev fra Aar til Aar akkumuleret ved Renternes Oplæggelse, og behøvede jeg ikke at erindre ham om denne Aftale, naar han besværedes med Ansøgninger, for at bestemme ham til at rette sig efter den, og det samme er og blevet iagttaget, efter hans dødelige Afgang af hans nulevende Søn, den nuværende Patron.

At indføre *temporære Hvileaar* blev ikke omtalt, uden Tvivl fordi dette vilde have medført en stedsevarende Vilkaarlighed i Bortgivelsen med Hensyn til, at Summen da hver Gang havde maattet bestemmes efter de rejsende Studerendes forskjellige Vilkaar og individuelle Trang, hvorfor man og kunde være berettiget til at forudsætte, at der i Fundationen vilde være angivet særlige Bestemmelser herom. Dette have og mine Herrer Kolleger i Fakultetet indset og derfor foreslaaet nye — altsaa ikke i Fundationen grundede og tildels afvigende — Forskrifter angaaende denne Post. En særlig Betænkelighed ved saadanne temporære Hvileaar frembyder Erfaringen i Konsistorium, da ved de faa Stipendier, hvor saadanne Hvileaar ere indførte, jevnlig Uordener i Regnskaberne indløbe, som vanskelig rettes. Jeg haaber paa Grund af Foranførte, at det ikke vil ansees for utidig Stivhed, at jeg ikke kan gaae over til Pluralitetens Mening.

(Afskrift i Univ. Arkiv.)

Nr. 6. **Betænkning** af 13 Marts 1835 om det Stampeske Rejsestipendium, afgivet af det juridiske Fakultet.

Under 29 December f. A. har Konsistorium tilstillet Fakultetet en af mig Bornemann under 12 Novbr. f. A. affattet Betænkning om, hvorledes man

burde retteligen fortolke den 6te Paragraf i Fundationen for det Stampeske Rejsestipendium, der lyder saaledes:

„Som den Sum 120 Rdl. ikke er tilstrækkelig for en Studerende til derved alene at kunne opholde sig ved fremmede Universiteter og paa Rejser, saa maa det tillades, at de aarlige Renter af Stipendiet oplægges, indtil de blive den Sum, at en Student dermed i 3 Aar kan udkomme, eller og dette Stipendiums Rente lægges til et andet Rejsestipendium, saa at den Student, der nyder et andet saadant Stipendium, tillige kunde hjelpes med dette.“

Konsistorium har fremdeles tilsendt os en Skrivelse fra Konferensraad Schlegel, betræffende denne Gjenstand, af 22 Decbr. f. A., og derhos forlangt sig Fakultetets Betænkning over denne Gjenstand meddelt

Efterat Sagen har lidt noget Ophold formedelst vor ærede Kollega Konferensraad Schlegels imidlertid indtrufne Sygdom, have vi nu, næst at remittere de os tilstillede Dokumenter, den Ære at opfylde Consistorii Anmodning.

Vi undertegnede Fakultetets trende yngste Medlemmer, som ej forhen have ytret os over Sagen, kunne ej andet end være fuldkommen enige i Hovedresultatet af Etatsraad Bornemanns Fortolkning af Fundationens ovenanførte 6te Paragraf. Vel kunne Ordene „det tillades, at de aarlige Renter af Stipendiet oplægges, indtil *de* blive den Sum etc.“ fortolkes saaledes, at det sidste „*de*“ forstaaes *om de* løbende *Renter for* et Aar af Kapitalen, og ej om de samlede oplagte aarlige Renter; men foruden at den sidste Mening i og for sig synes os naturligst, saa viser formentligen den følgende Del af samme Passus „at dermed en Student i tre Aar kan udkomme“ aldeles klart, at det kun er ved den sidste Fortolkning, at den hele Passus faaer en rimelig Mening.

Efter den første Fortolkning fik den hele Passus nemlig den Mening, at Renterne bestandigen skulde lægges til Kapitalen, indtil *de aarlige Renter*, d. e. *et Aars Renter af samme*, vare tilstrækkelige til et Rejsestipendium *for* tre *Aar;* men et saadant Resultat strider ikke alene imod Hovedregelen i Fundatsens 4de Paragraf „at Stipendiarius i tre paa hinanden følgende Aar skal nyde den *aarlige* Rente“, men det gaaer ogsaa langt udenfor den i Begyndelsen af § 6 angivne Grund til sammes Bestemmelse, at nemlig 120 Rdl. aarligen er utilstrækkelig til en Students Ophold i Udlandet, og endeligen har dette Resultat overhovedet fra alle Sider betragtet, Saadsynlighed og Rimelighed saameget imod sig, at det paa ingen Maade kan antages at stemme med Fundatricens sande Villie.

Ved den af os antagne Fortolkning bliver det ogsaa alene forklarligt, at Bestemmelsen i § 6 har erholdt en *tilladende* Form i Forhold til Hovedregelen i § 4, at Stipendiet kun skulde nydes i tre paa hinanden følgende Aar; thi derved, at Renterne oplægges i nogle Aar og derpaa tilligemed de løbende Renter tildeles Stipendiarius, kommer han i Gjerningen til at nyde samme i flere end tre Aar, og § 6 *tillader* saaledes egentlig en Afvigelse fra § 4. Havde en Kapitalopsamling været tilsigtet, maatte man upaatvivleligen have ventet Bestemmelsen derom fremsat i en *præceptiv* Form. Endelig synes ogsaa Beskaffenheden af det i Slutningen af § 6 tilføjede andet Alternativ, „at Stipendiet maa lægges til et andet, saa at den, der nyder et andet Rejsestipendium, ogsaa kan hjelpes med dette“, i høj Grad at vidne mod den Fortolkning, der gaaer ud paa en fortsat *Kapitalopsamling:* thi havde denne ligget i Fundatricens Plan, er det næppe troligt, at hun vilde have tilføjet nysnævnte sidste Alternativ, hvis Anvendelse ligefrem maatte modarbejde Opfyldelsen af den første Plan. Og som Etatsraad Bornemann pagina 5—6 har udviklet, kan det dog ej heller paa nogen Maade antages at have været hendes Villie, at Valget af det ene Alternativ absolut skulde udelukke det andet. Vi maa derfor antage, at en Fortsættelse af den hidtil brugte Kapitalopsamling er stridende mod Fundationens tydelige Bestemmelse, og omend en tidligere Patronus legati har anset en saadan Fremgangsmaade for hensigtsmæssig og rigtig, saa kan dette ej i mindste Maade være bindende for en følgende pa-

tronus, naar han med Konsistorium er enig om, at denne Fremgangsmaade er stridende mod Fundationen, som er den ene gyldige og bindende Regel for Legatets Anvendelse.

Hvad dernæst angaaer *Forholdet mellem de tvende Alternativer* i Fundationens 6te Paragraf, *enten* Opsamlingen af Renterne, indtil en Studerende for samme og de løbende Renter kan foretage en Udenlandsrejse uden videre Understøttelse, *eller* de aarlige Renters Anvendelse som blot *Tillægsstipendium*, da maa vi vel, som nys berørt, antage, at begge Alternativer ere satte saaledes ved Siden af hinanden, *at det staaer til Patronen efter bedste Overbevisning at vælge det ene eller det andet*, og at han ved at anvende det sidste Alternativ kan forbinde Stipendiet ej blot med et Universitets-, men ogsaa med et andet offentligt eller privat Stipendium for en juridisk Kandidat; men vi skulde dog holde for, at Fundationen, ved at nævne det ene Alternativ (Opsamlingen af Renter, indtil det er et tilstrækkeligt selvstændigt Stipendium) først, og ved dertil at føje det andet Alternativ ved Ordene *„eller og“*, antyder, at førstnævnte Alternativ bør anses som det principale eller ønskeligste, ligesom en saadan Anvendelse ogsaa i og for sig maa være det mest tilfredsstillende for Stipendiets Patron, da han saaledes kan vente, at et maaske stort Gavn kan bevirkes ved Stipendiet alene.

Fremdeles maa vi *med Hensyn til det første Alternativ:* Opsamlingen af Renterne til et selvstændigt Stipendium, tillade os at ytre, at, saavidt vi skjønne, har Fundatrix tilkjendegivet, at Stipendiet skulde anvendes *til en Udenlandsrejse i 3 Aar*, thi den 4de Paragraf, som er Hovedregelen, siger: *Udi tre paa hinanden følgende Aar* oppebærer han etc., og i den 6te Paragraf tilkjendegives det endnu bestemtere om Renternes Oplæggelse indtil en vis Sum, at der ved denne forstaaes en saadan, at *en Student dermed i tre Aar kan udkomme*, og vi kunne ej heller skjønne rettere, end at naar Stipendiet, som Fundationen forudsætter, gives til umiddelbar Fortsættelse af Studeringerne her ved Universitetet, saa ere de omhandlede Videnskaber nu af det Omfang, at det endnu i vor Tid er ønskeligt, at Stipendiarius opholder sig i Udlandet i 3 Aar, idet han deraf anvender 2 Aar *til egentlig Studering ved fremmede Universiteter* og det tredie til egentlig Rejsen.

Endelig maa vi med Hensyn til den Sums Størrelse, som efter Fundationens rimelige Mening og de nærværende Konjunkturer maatte tillægges den Studerende for hvert Aar, gjøre opmærksom paa, at Stipendiet er af Fundatrix bestemt saaledes, at det skal være et *saadant, at en Student dermed kan udkomme*, og at samme derfor ingenlunde bør bestemmes større, end at en ung Kandidat deraf kan have sit *simple og tarvelige*, men dog *anstændige* Udkomme. Efter hvad vi af Andre have hørt og hvad jeg Bang, skjønt jeg rejste i en sildigere Tid som kongelig Embedsmand, med Hensyn til mig selv har erfaret, maa vi anse 400 Specier aarligen, som udgjøre 600 Rdl. preussisk Kurant eller 1200 Gylden, som et fuldkommen tilstrækkeligt Stipendium for en Studerende i den Tid, da han opholder sig ved fremmede Universiteter.

Det maa imidlertid nærmest være overladt til Legatets Patron at tage den fornødne Bestemmelse herom, og vi tillade os derfor alene at henstille til hans nærmere Overvejelse, om det første og efter vor Mening principale Alternativ ej hensigtsmæssigst kunde iværksættes paa den Maade, at 8 Aars Renter (150 Specier aarligen) med *Renters Rente*, ialt omtrent 1300 Specier, anvendtes til et selvstændigt Rejsestipendium saaledes, at det Stampeske Stipendium havde *5 Heileaar*, og bortgaves ved Slutningen af det 5te Aar paa den Maade, at Stipendiarius udbetaltes 400 Specier i hvert af de første tvende Aar, i hvilke han studerede stadigen ved fremmede Universiteter, og i det tredie Aar de tilbageværende 500 Specier, for at anvendes til egentlig Rejsen, hvorhos det vel kunde tilstedes, at han maatte vende tilbage noget før Udløbet af det tredie Aar.

Jeg Bornemann maa i Henseende til de Punkter, i hvilke mine trende ærede Kolleger ere af en noget forskjellig Mening fra den, jeg i min Betænkning har ytret, tillade mig følgende Erindringer: At det første Alternativ i *Almindelighed betragtet* er det fortrinlige, i Særdeleshed med Hensyn til den

Tilfredsstillelse, dets Anvendelse maa give Stipendiets Patron, og de Fordringer, til hvilke Kandidaten skal svare, har jeg i mine senere Ytringer selv vedtaget, og jeg har i Betænkningen heller ikke villet bevise det Modsatte: hvad jeg der har sagt, var Følge af en hermeneutisk Reflexion over Forholdet mellem Fundationens 4de og 6te §, og havde ikke Hensyn til at bestemme et Forhold mellem de to Alternativer.

Hvad Rejsetiden angaaer, maa jeg dog i det Væsentlige vedblive min Formening, men indrømmer gjerne, at Fundationens Mening er tvivlsom. Fundationens 4de Paragraf forekommer mig efter dens Udtryk „Udi tre paa hinanden følgende Aar oppebærer han, *medens han er udenlands og paa Rejsen*, den ommeldte Rente“, blot at foreskrive Tidens Maximum, eller en *Grænse*, som ikke maa overskrides, men hverken der eller noget andet Sted i Fundationen siges, at Rejsen skal vare i 3 Aar. Den 6te § bestemmer, hvor stor en Sum der skal opsamles, hvilket ogsaa efter min Fortolkning af den 4de § maatte blive for 3 Aar; ifølge denne Bestemmelse bør altsaa, som mine Herrer Kolleger have antaget, vistnok Opsamlingen ske, men at det ifølge den ommeldte Bestemmelse i § 6, skulde være *nødvendigt* at paalægge Kandidaten en treaarig Rejse, kan jeg ikke indse. Med Hensyn til Kandidaternes billige Ønske at komme ind i en Stilling, synes det mig ogsaa, at man ikke burde foreskrive dette Tidsrum som absolut Betingelse for at nyde det selvstændige Rejsestipendium, og jeg kan ikke overbevise mig om, at det i Almindelighed er gavnligt at lade Kandidaten studere i 2 Aar og tilbringe det tredie paa Rejser; der kunde vel anføres noget ikke Uvigtigt for, at han i Rejsens hele Tidsrum skulde tilbringe Vinteren med stadigt Studium ved et Universitet. Dog er denne Plan fulgt i Fundationen for det Hurtigkarlske Legats 9de § (Juridisk Tidsskrift 20de Bind 1ste Hæfte Side 157—164). Burde man dog ikke, hvad enten Rejsen ufravigeligen bestemmes til 3 Aar, eller tillades at maatte være indskrænket til en kortere Tid, lade Kandidatens eget Forslag til en Rejseplan komme *med* i Betragtning?

Angaaende det aarlige Rejsestipendiums Størrelse, er jeg nu efter de Efterretninger, jeg i den senere Tid har faaet, enig i, at Stipendiet ikke behøves ansat til 600 Specier aarlig. Men af den Grund, jeg i Betænkningen er gaaet ud fra, at dette Stipendium skal være et *selvstændigt* Stipendium, *med hvilket den Forpligtelse for Kandidaten er forenet, at han ikke maa oppebære noget andet Stipendium*, hvortil endnu kommer, at dette Stipendium bør bortgives til de *fortrinligste* Kandidater, hvis Kaar just derfor ikke bør være de ringeste, maa jeg fremdeles være af den Mening, at Stipendiet ikke bør være knapt ansat, men saaledes, at den Rejsende ser sig aldeles betrygget i Henseende til Midlerne til en fri Udvikling af sine Talenter og Kundskaber. Hertil anser jeg, efter de ovenberørte Efterretninger, nu 500 Specier aarligen, som er det min Søn ved Hr. Baron Stampes Velgjerning har opnaaet, for nærværende Tid at være tilstrækkelige. Men jeg tror, at der ikke bør fastsættes nogen ufravigelig Sum, men blot en saadan, der bliver at følge, saalænge Omstændighederne ikke tilholde Forandring. I Henseende til Fordelingen af Stipendiets Renter, som er grundet paa den Forudsætning, at Kandidaten skulde tilbringe det tredie Aar paa Rejser, skal jeg blot referere mig til mit Foranførte.

Slutteligen tillade vi os at vedlægge en Afskrift af, hvad Hr. Konferensraad Schlegel med Hensyn til nærværende Sag har ytret ved dens Cirkulation mellem Fakultetets Medlemmer.

(Univ. Arkiv.)

Nr. 7. **Skrivelse** af 17 Marts 1835 fra Professor Bornemann til Konsistorium.

I Anledning af Hr. Konferensraad Schlegels Paategning af 1ste d. M. paa det juridiske Fakultets Cirkulære angaaende Meningen af den 6te § i Fundationen for det Stampiske Rejsestipendium, bør jeg ikke undlade, med Begjæring, at denne min Skrivelse maa blive Hr. Baron Stampe meddelt, at bemærke Følgende:

Om den Aftale, som efter Hr. Konferensraadens Erklæring har fundet Sted mellem den nuværende Patrons Fader og mine Formænd i Eforiet, „at Rejsestipendiet skulde stige til en saa betydelig Sum, at det kunde blive et stedsevarende uafhængigt Rejsestipendium", har Hr. Konferensraad Schlegel ikke i mindste Maade underrettet mig. Havde dette været sket, vilde det dog ikke have afholdt mig fra at meddele Hr. Baron Stampe min Mening angaaende den omhandlede Bestemmelse i Fundationen, men tværtimod fremskyndet min Betænkning om samme. Thi Fundatorernes Villie er altfor tydelig tilkjendegivet i den 4de, 5te og 6te § til, at der kan haves Tvivl om, hvad Fundationen bestemmer; et Andet er, at man ved hermeneutisk Behandling kan opkaste Tvivlsgrunde, som kunne tjene til at sætte Sagen i Lys, men ikke ere vanskelige at gjendrive. I den 4de § bestemmes, at Stipendiarius skal nyde den Rente, som Stipendiets Kapital *da* kunde afgive, i den 5te, at Testatrix forbeholder sig Udnævnelsen, saalænge hun lever, og i den 6te § bestemmes, hvad der maa finde Sted paa Grund af, at 120 Rdl. ikke ere et tilstrækkeligt, aarligt Rejsestipendium — alt Bestemmelser, som gaae ud paa, at Stipendiet, eller at Fundationen, strax skulde sættes i Virksomhed, og følgelig ingenlunde give Formodning om, at Stipendiet skulde være uvirksomt i en lang Række af Aar, og den sidste § viser desuden, som jeg i min Betænkning har udviklet, *hvorledes Stipendiet kan anvendes selvstændig* uden saadan Henstand. I den første Tid efterat Fundationen |: af 27 Juni 1790 :| var udgivet, nemlig i Aarene fra 1796 til 1800, begge inklusive, blev, som jeg i Betænkningen har anført, Stipendiets Rente *tvende* Gange udgivet, og det er først fra nærværende Aarhundredes Begyndelse, Stipendiet har hvilet. Ej heller kan jeg undlade at anmærke, at Fundationen selv bestemmer *Stipendiets temporære Hvileaar* |: om man vil bruge denne Benævnelse :| *ikke efter Stipendiarii Vilkaar, men efter Stipendiets Tilstrækkelighed i og for sig*, samt at de foreslagne Bestemmelser til Iværksættelsen af det første Alternativ i Fundationens 6te § ikke kunne indeholde noget Afvigende, enten fra denne eller fra nogen anden § i Fundationen, ligesom ogsaa *Muligheden* af, at Fejl kunne indløbe med Hvileaarenes Bestemmelse |: jeg indser dog ikke hvorledes |: ikke kan være nogen tilstrækkelig Grund mod Fundationens Iværksættelse.

(Univ. Arkiv.)

Nr. 8. **Kons. Skr.** af 21 Marts 1835 til Patronen for det Stampeske Rejsestipendium, Baron Stampe.

Efter den Aftale, som har fundet Sted mellem Hr. Baronen som Patron for det Stampeske Rejsestipendium og Etatsraad, Professor Bornemann som Eforus for Stipendiet, har Etatsraaden forelagt Konsistorium sin, efter Deres Anmodning forfattede Betænkning over Fortolkningen af den 6te § i Fundationen for fornævnte Stipendium.

Efterat have indhentet det juridiske Fakultets Betænkning angaaende Forstaaelsen af Fundatsen og Legatets Anvendelse, skulde Konsistorium, ved at tilstille Hr. Baronen bemeldte Betænkning med Bilag, tjenstligst melde, at Konsistorium vel i det Væsentlige tiltræder den Mening, som Fakultetets Pluralitet har ytret, men maa iøvrigt overlade til Deres nærmere Bestemmelse efter de konkrete Omstændigheder, hvor stort et Beløb af Renten De mener, at der bør opsamles, for at Stipendiet skal kunne anvendes som selvstændigt Rejsestipendium, og hvorledes dette Beløb da skal fordeles paa de enkelte Aar. Det vil være Konsistorium kjært at modtage nærmere Underretning om den Bestemmelse, De maatte tage i fornævnte Henseende.

(Univ. Arkiv.)

Nr. 9. **Skrivelse** af 28 Marts 1835 fra Baron H. Stampe til Konsistorium.

Summen af Kapitalens Renter til Rejsen i 3 Aar mener jeg bør være 1500 Specier, og holder for, at det ikke bør paalægges den Rejsende at studere i to og rejse i det tredie Aar, men at denne bør gives saa megen Raadighed over Rejsen som muligt; thi kun til en Mand, som man maa ønske saadan Frihed, bør Stipendiet gives. (Univ. Arkiv.)

Nr. 10. **Kons. Skr.** af 4 Maj 1844 til Eforus for det Stampeske Rejsestipendium, hvorved bifaldes, at Hovedstolen for det af Statsminister Henrik Stampe stiftede Rejsestipendium for en juridisk Kandidat bestemmes for Tiden til 8800 Rdlr., at til sammes Forøgelse aarlig indbetales Renten af 1000 Rdl., og at den øvrige Rente, med Fradrag af Efori Andel og hvad der tilkommer Universitetskontoret for Administrationen, udbetales som Rejsestipendium eller opsamles dertil*).

(Univ. Arkiv.)

Nr. 11. **Underv. Min. Skr.** af 2 Marts 1849 til Konsistorium findes aftrykt under Rosenkrantz's Rejsestipendium.

Nr. 12. **Kons. Skr.** af 13 Maj 1865 til Eforus for Stampes Rejsestipendium, hvorved det meddeles, at da Kammerjunker, cand. jur. N. N., der af Patronen var blevet udnævnt til at nyde Stipendiet fra Juni Termin 1863, ikke har efterkommet Forpligtelsen til efter Fundatsens § 4 at indsende Attester fra de Professorer, hvis Undervisning han har benyttet sig af, vil Stipendiet være at tilbageholde, indtil Stipendiaten overensstemmende med Fundatsens Forskrift har indsendt de befalede Attester**).

(Univ. Arkiv.)

Starcks Legat.

(Dr. med. J. F. C. E. Starcks Legat.)

Univ. Aarb. f. 1873—75 S. 139—141.

Regimentskirurg, Dr. med. Johann Friederich Christian Eckhardt Starck bestemte ved Testament af 29 Maj 1858, at der efter hans Død skulde oprettes et Legat under Navn af „Dr. med. J. F. C. E. Starcks Legat" af de Midler, han maatte efterlade sig, efterat de øvrige i Testamentet bestemte Legater m. m. vare udredede. Efter Fundats af 19 Juni 1874, konf. 6 Juli s. A., kan Understøttelse af Legatet søges af duelige, værdige og trængende lægevidenskabelige Studenter eller Kandidater. Understøttelse gives, saaofte der af Legatets Renter er opsamlet en Sum af 1200 Kr., som Rejsestipendium af den Mand, der er Dekanus for det lægevidenskabelige Fakultet i det Aar, i hvilket en Stipendieportion er blevet fuldt samlet. Bortgivelsen finder Sted til en af de sædvanlige Terminer, uanset, at Opsamlingen af det fulde Rentebeløb maatte være naaet i Mellemtiden mellem disse. Naar Dekanatet skifter mellem det Tidspunkt, da det fulde Rentebeløb er naaet, og den nærmest paafølgende Termin, bortgives Legatet af den fratrædende Dekanus, som da ogsaa aflægger Regnskabet. Legatets Kapital skal fortrinsvis bestaae i Nationalbankaktier, indtil der maatte gives afgjørende Grunde for at anse en anden Anbringelse for mere sikker og fordelagtig.

Legatets Kapital udgjorde d. 1 Jan. 1889 .... 13 300 Kr.

*) Selmers Aarb. f. 1844, S. 71—72.
**) Univ. Aarb. f. 1864—71 I S. 558.

Nr. 1. Fundats af 19 Juni 1874, konf. 6 Juli s. A., for Doctor medicinæ J. F. C. E. Starcks Legat. *Bilag.*

Vi Rektor og Professorer ved Kjøbenhavns Universitet

Gjøre vitterligt: Afdøde Doctor medicinæ, Regimentskirurg Johann Friederich Christian Eckhardt Starck har ved Testamente af 29de Maj 1858 under Forventning af allerhøjeste Konfirmation bestemt, at der efter hans Død skulde oprettes et Legat under Navn af „Dr. med. J. F. C. E. Starcks Legat" af de Midler, han maatte efterlade sig efter at de øvrige i Testamentet bestemte Legater vare udredede, og Boets Gjæld, Omkostninger o. s. v. var betalt, og som skulde indgaa under Kjøbenhavns Universitet og undergives samme Bestyrelse som dettes øvrige Midler. Ved Repartitionen er der nu til bemeldte Legat udlagt 6400rdl i Nationalbankaktier og 282rdl 4 ß kontant, hvis Renter efter Testators Ønske skulle tilfalde en medico-kirurgisk Student eller Kandidat ved Kjøbenhavns Universitet som Rejsestipendium. Efter den af Universitetets Kvæstor foretagne Disposition bestaar Legatets Formue nu af 6500rdl i Nationalbankaktier, nemlig litr. B Nr. 4142, 4143, 4151 til 4159 inkl. à 500rdl, litr. C Nr. 5107 til 5109 inkl., 5156 til 5158 inkl., 5201 til 5203 inkl. og Nr. 12936 à 100rdl, samtlige med vedhængende Udbyttekoupons, første Gang betalbare d. 31 Juli d. A., og en kongelig Obligation litr. N Nr. 21371 paa 100rdl med Koupons fra 11 Juni d. A., der er leveret til Indskrivning i Statsgjældens Bøger. I Overensstemmelse med Testators i Testamentet udtalte Ønsker har Konsistorium forfattet følgende Fundats:

1. Legatet bestyres som en for sig bestaaende, selvstændig Formue, men foriøvrigt paa samme Maade som Kjøbenhavns Universitets øvrige Legatmidler. Legatets Kapital skal fortrinsvis bestaa i Nationalbankaktier, iudtil der maatte gives afgjørende Grunde for at anse en anden Anbringelse for mere sikker og fordelagtig. Legatets Eforus er Dekanus for det lægevidenskabelige Fakultet.
2. Understøttelse af Legatet kan søges af lægevidenskabelige Studenter eller Kandidater ved Kjøbenhavns Universitet.
3. Saa ofte der af Legatets Renter er opsamlet en Sum af 600rdl, bliver denne Sum at uddele som Rejsestipendium af den Mand, der er Dekanus for det lægevidenskabelige Fakultet i det Aar, i hvilket en Stipendieportion er blevet fuldt samlet. Ved Bortgivelsen bør Duelighed, Værdighed samt Trang komme i Betragtning.
4. Under Forbehold af Regjeringens Stadfæstelse kan Konsistorium vedtage Tillæg til og Ændringer i denne Fundats.

(Kvæsturens Arkiv).

Nr. 2. Kons. Skr. af 20 Marts 1875 til Dekanus for det lægevidenskabelige Fakultet, hvorved Konsistorium tiltræder dennes Opfattelse af Fundatsen for Starcks Rejsestipendium, hvorefter Bortgivelsen af Stipendiet finder Sted til en af de sædvanlige Terminer, uanset at Opsamlingen af det fulde Rentebeløb maatte være naaet i Mellemtiden mellem disse, samt at Legatet, i Tilfælde af Dekanatskiftets Indtræden mellem det Tidspunkt, da det fulde Rentebeløb er naaet, og den nærmest paafølgende Termin, i denne skal bortgives af den fratrædende Dekanus, som da ogsaa vil have at aflægge Regnskab.*)

(Univ. Arkiv.)

Steenbucks Legat.

Engelstofts Annaler f. 1813 S. 282–284, jfr. S. 98—99, Scheels Koll. og Stip. S. 121.

Professor theologiæ Hans Steenbuck har ved et Gavebrev i Aaret 1740 oprettet et Legat paa 500 Rdl. Kroner, hvis aarlige Rente skal

*) Univ. Aarb. f. 1873—75 S. 143–44.

tilfalde en theologisk Kandidat, der til Embedsexamen har opnaaet Laudabilis. Legatet maa kun tildeles den, som er „fød i Kiøge Bye af fattige ærlige og Christelige Forældre, og dimitteret fra Skolen sammesteds“ . . . „og saasom det er venteligt, at ikke hvert aar findes saadant et subjectum, som fra Kiøge Skole er dimitteret, saa maa i Mangel af saadan en Person“ Legatet „gives een, som i det øvrige er conditioneret effter denne Fundations Indhold, dog fød i Kiøbenhavn og dimitteret derfra Skolen“. Efterat den lærde Skole i Kjøge er blevet nedlagt, gives Legatet nu til en theologisk Kandidat, som er dimitteret fra en af Skolerne i Kjøbenhavn og til Embedsexamen har opnaaet første Karakter*) Den første theologiske Professor bestyrer Legatet „tilligemed øvrige Legatis Theologicis“, hvilket forstaaes saaledes, at han har Ret til at udnævne Stipendiaten.

Legatets Kapital udgjorde d. 1 Jan. 1889....... 965 Kr. 08 Øre. Af Renten uddeles aarlig 37 Kr. 40 Øre.

Bilag. Nr. 1. **Gavebrev**

Udi *Jesu* Navn

Hans Steenbuch SS^{tæ} Theologiæ Professor Primarius ved det kongelige *Universitæt* i Kiøbenhavn kiendes og hermed vitterligt giør, at jeg Gud til Ære og den fattige *studerende* Ungdom ved *Universitætet* til Nytte haver skienket og gived, saasom jeg og hermed skienker og giver til en *studiosum Theologiæ* 500 Rdlr. *Croner*, hvis aarlige Rente 25 rd[r] *Croner* bemeldte *studiosus* skal nyde, naar hand *in examine Theologico* haver fortient, og er aflagt med *charactere Laudabili.* Denne Gave maa ey gives andre end een *studiosus Theologiæ* fød i *Kiøge* Bye af fattige ærlige og Christelige Forældre, og *dimitteret* fra Skolen sammesteds, naar hand tilforn haver fremviist *attestatum* fra *Rectore Scholæ*, saavel om hans christelige Liv og Levnet, som ogsaa om hans Flittighed og Lærvillighed, den Stund hand *freqventerede* Skolen, og saasom det er venteligt, at ikke hvert aar findes saadant et *subjectum*, som fra *Kiøge* Skole er *dimitteret*, saa maa i Mangel af saadan en Person disse 25 rdl[r] *Croner* gives een, som i det øvrige er *conditioneret* effter denne *Fundations* Indhold, dog fød i Kiøbenhavn, og *dimitteret* derfra Skolen. Denne *Fundazes administration* besørges af *Theologo Primo* tilligemed øvrige *Legatis Theologicis.* Dog erindres herved, at saalænge en mig paarørende *studiosus* ved Navn *Christopher de Hemmer* ey vorder befordret til noget Embede, hvoraf hand kand leve, nyder hand fremfor nogen anden imidlertiid denne aarlige Rente til hver 11 *Junii*

Kiøbenh.

(L. S.) *H: Steenbuck*

(Protokollen for det Steenbuck'ske Legat.)

Nr. 2. **Decision** af 12 Juli 1848 til Regnskabet for Steenbucks Legat for Aaret 1847 — i Anledning af, at Revisor havde fremdraget det Spørgsmaal, om den stedfundne Deling af Legatet i 2 halve Portioner kan admitteres ved Siden af Fundatsens Bestemmelse om, at „den aarlige Rente ikke maa gives andre end *een* studiosus theologiæ“ — hvorved fastsættes, at Legatet for Fremtiden kun bliver at tillægge *en* Stipendiat hvert Aar.

(Eforiprot.)

*) Jfr. Scheels Koll. og Stip. S. 121.

Japetus Steenstrups Legat.

Univ. Aarb. f. 1878—79 S. 651—653.

I Anledning af, at det d. 28 Novbr. 1870 var 25 Aar, siden Professor Japetus Steenstrup blev ansat ved Universitet, blev der af Venner og Disciple skjænket ham en Kapital af 3000 Rdl., senere voxet til 10000 Kr., for at der heraf efter hans nærmere Bestemmelse kunde oprettes et Legat, som bar hans Navn. Dette skete ved Fundats af 18 April 1879, konf. 19 s. M., hvorefter Legatet i hver Sommer skulde uddeles med den disponible Rente af 9000 Kr., medens det tiloversblevne Rentebeløb skulde oplægges og frugtbargjøres, indtil Legatformuen var steget til 11000 Kr. Efterat denne Kapital nu er naaet, uddeles Renten af 10000 Kr; den øvrige Rente oplægges og frugtbargjøres (ved Anbringelse i danske Statsobligationer eller dog efter de for Umyndiges Midler gjældende Regler) saa at hver Gang Legatformuen i sin Helhed er voxet med 1000 Kr., voxer med 1000 Kr. ogsaa den Del af Legatformuen, hvis Rente uddeles. Legatet har en særlig Bestyrelse, hvis Medlemmer ere udnævnte af Legatstifteren. Naar et af dens Medlemmer afgaaer, suppleres Bestyrelsen ved et af Konsistorium foretaget Valg blandt Videnskabsmænd, der ere ansatte ved Universitetet, den polytekniske Læreanstalt, den kgl. Landbohøjskole eller ved de videnskabelige Museer, saaledes at saavidt muligt flere af disse Anstalter ere repræsenterede i Bestyrelsen. Bestyrelsen indgiver aarlig til Konsistorium Beretning om Legatets Anvendelse til de i Fundatsen bestemte Formaal. Bestyrelsen vælger af sin Midte en Eforus.

Legatets Formaal er „at fremme naturhistoriske og oldkulturhistoriske (arkæologiske) Studier i en hvilkensomhelst Retning, og især saadanne, som kunne belyse Natur- og Kulturforholdene i vort Fædreland, Danmark med dets Bilande, samt Island.“ Det gives til saadanne Forskere og viderekomne Studerende — uanset, om de ere akademiske Borgere eller ikke — hvis Studier give den fornødne Garanti for, at de kunne udføre de paagjældende Undersøgelser, efter de nærmere i Fundatsen indeholdte Antydninger. Aarets Legatportion kan deles i to, og senere, naar den bliver større, i flere. Legatet kan flere Aar i Træk understøtte samme Persons Undersøgelser, naar samtlige Bestyrelsesmedlemmer derom ere enige. Uddeles Legatet til Udgivelsen af et Skrift, bør Titelbladet oplyse, at Arbejdet har været understøttet af Legatet. Uddeles det som Rejsestipendium, maa Legatnyderen enten offentliggjøre eller til Bestyrelsen indsende en Beretning om Rejsen.

Legatets Kapital udgjorde d. 1 Jan. 1889 .... 11050 Kr.

Bilag. Nr. 1. Fundats af 18 April 1879, konf. 19 s. M.

§ 1. Under Navn af *Japetus Steenstrups Legat* oprettes et Legat, hvis Kapital for Tiden udgjør 10 000 Kr. i kgl. 4 pCt. Obligationer, indskrevne under Legatets Navn i Statsgjældens Bøger for uopsigelig Statsgjæld. Kapitalen forvaltes af Universitetskvæsturen som en for sig bestaaende, selvstændig Formue under sædvanlige Vilkaar med Hensyn til Administrations-Udgifterne.

§ 2. Legatet, der træder i Virksomhed i Sommeren 1879, uddeles i hver Sommer med Renten af 9000 Kroner efter Fradrag af Administrations-Gebyhr for det nævnte Beløb. Det tiloversblevne Rentebeløb, efter Fradrag af løbende Udgifter til Bekjendtgjørelser, Korrespondancer og Lignende, oplægger og frugtbargjør Universitetskvæsturen ved Forøgelse af Indskrivningsbeviset, saasnart dette kan ske, indtil da ved Lodgivning i Universitetets fælles Legatmasse efter de almindelige herfor gjældende Regler. — Naar Legatformuen saaledes er steget til 11 000 Kr., uddeles Renten af 10 000 Kr., medens den tiloversblevne Rente oplægges, Alt efter de foranførte Regler, og saaledes forholdes fremdeles, saa at hver Gang Legatformuen i sin Helhed er voxet med 1000 Kr., voxer med nævnte Beløb (1000 Kr.) ogsaa den Del af Legatformuen, hvis Rente uddeles. — Denne Del af Legatformuen vil saaledes bestandigt udgjøre fulde Tusinder af Kroner.

§ 3. Legatets Bestyrelse bestaar af fem Medlemmer. Af denne Bestyrelse er Etatsraad, Professor *J. Steenstrup* Medlem, og efter hans Død eller Fratræden indtager hans Søn, cand. jur. *Johannes Steenstrup*, hans Plads i Bestyrelsen.

Til at indtræde i den første Bestyrelse have de efternævnte Herrer: Lektor ved den kgl. Veterinair- og Landbo-Højskole, Etatsraad Dr. *H. Bendz*, Professor i Anatomi ved Kjøbenhavns Universitet Dr. med. *Fr. Schmidt*, Inspector ved Musæet for Nordiske Oldsager, Justitsraad *C. Herbst*, og Museumsassistent, Docent ved den kgl. Landbo-Højskole *Th. Hoff*, velvilligen givet deres Samtykke.

Naar et af Bestyrelsens Medlemmer afgaar ved Døden, eller af anden Grund maatte udtræde af Bestyrelsen, suppleres denne ved et af Universitetets Konsistorium foretaget Valg blandt Videnskabsmænd, der ere ansatte ved Universitetet, den polytekniske Læreanstalt, den kgl. Landbo-Højskole eller ved de videnskabelige Musæer, saaledes at saa vidt muligt flere af disse Anstalter ere repræsenterede i Bestyrelsen. Konsistorium kan — om det anses ønskeligt — lade Bestyrelsens øvrige Medlemmer gjøre Indstilling til den nævnte Supplering.

Bestyrelsen har at varetage Legatets Anvendelse til de Formaal, der nedenfor angives som dets Bestemmelse, og aarligt derom at afgive Beretning til Konsistorium.

Af sin Midte vælger Bestyrelsen en *Ephorus*, der sammenkalder den til Møder. Han har at sørge for, at der med mindst 4 Ugers Varsel sker fornøden Bekjendtgjørelse i Aviserne, i hvert Fald i Berlingske Tidende, om ledige Portioner af Legatet. De inden den fastsatte Frist indkommende Andragender har han at modtage; han hæver i Universitetskvæsturen de til Uddeling bestemte Legatrenter og udbetaler de af Bestyrelsen tildelte Understøttelser. Ligeledes hæver Ephorus i Kvæsturen i hver 11 Juni Termin Beløbet af de efter dokumenteret Regning siden sidste Juni Termin medgaaede løbende Udgifter. Han fører en af Konsistorium autoriseret Ephorat-Protokol, der som Regnskab i hvert Aars Februar-Maaned bliver at indsende til Revision i Revisions-Departementet Til Konsistorium har han at indsende Bestyrelsens aarlige Indberetning om Legatets Virksomhed.

§ 4. Legatets Formaal er at fremme naturhistoriske og oldkulturhistoriske (arkæologiske) Studier i en hvilkensomhelst Retning, og især saadanne, som kunne belyse Natur- og Kulturforholdene i vort Fædreland, Danmark med dets Bilande, samt Island. Legatet tænkes imidlertid nærmest uddelt til saadanne Forskere og viderekomne Studerende — uanset, om de ere akademiske Borgere eller ikke — hvis Studier give den fornødne Garanti for, at de kunne udføre de paagjældende Undersøgelser.

Legatet kan uddeles baade som Belønning for udførte Undersøgelser og som Understøttelse til at foretage og fortsætte saadanne, baade som Hjælp til Arbejders Offentliggjørelse og som en Hjælp til en hensigtssvarende Forberedelse af Undersøgelserne, f. Ex. ved at muliggjøre de til et givet Formaal nødvendige Rejser i Danmark, paa Island eller i de danske Bilande. I Analogi dermed skal det ogsaa, om end som Undtagelse — og navnlig naar der ikke maatte foreligge fuldt tilfredsstillende Andragender om Understøttelser i de nævnte Retninger — kunne uddeles til Anskaffelse af Instrumenter, som visse Undersøgelser i naturhistorisk eller arkæologisk Retning maatte gjøre nødvendige.

Aarets Legatportion *kan*, hvis den synes for rigelig til det Øjemed, hvortil Understøttelsen søges, deles i to, og senere, naar den bliver større, i flere.

Legatet *kan* understøtte flere Aar i Træk samme Persons Undersøgelser, naar samtlige Bestyrelses-Medlemmer derom ere enige.

Uddeles Legatet til Udgivelse af et Skrift eller Afhandling, bør Titelbladet oplyse om, at Arbejdet har været understøttet af Legatet. Uddeles det som Rejseunderstøttelse, maa Legatnyderen enten offentliggjøre eller til Bestyrelsen indsende en Beretning om Rejsen.

§ 5. Skulde Tillæg til eller Forandringer i denne Fundats anses for ønskelige, kunne de efter Bestyrelsens Forslag vedtages af Konsistorium, som da har at indstille dem til kongelig Stadfæstelse.

Kiøbenhavn den 18 April 1879.

Japetus Steenstrup.

(Kvæsturens Arkiv).

Nr. 2. Kgl. Resol. af 25 Novbr. 1887 er aftrykt under Eichels Legat.

Suhrs Legat.

(Rektor Suhrs Legat, oprettet af erkjendtlige Disciple.)

Selmers Aarb. f. 1845 S. 43—44.

For at knytte Erindringen om Professor Jochum Evans Suhr, forhen Rektor for den lærde Skole i Vordingborg, end fastere til det Sted, hvor han i en lang Aarrække havde virket, blev der i Aaret 1845 stiftet et Legat under Navn „Rektor Suhrs Legat, oprettet af erkjendtlige Disciple“. Fundatsen for dette Legat, der under 31 Jan. 1845 blev udarbejdet af vedkommende Komite for Indsamlingen til Legatet, blev under 2 Maj s. A. stadfæstet af Kongen, men er ved tvende kgl. Resolutioner af 22 Okt. 1852 og 31 Okt. 1863 undergaaet Forandringer i enkelte Punkter. Herefter anvendes Legatets Renter i Portioner paa 50 Kr. aarlig „til Understøttelse for Studenter, der enten ere dimitterede fra den nu ophævede lærde Skole i Vordingborg, eller have modtaget deres første Dannelse i denne eller i den senere oprettede Realskole i Vordingborg eller i en anden saadan Undervisningsanstalt, som i sin Tid maatte blive oprettet der, eller som allermindst i et Aar have haft deres Hjemsted i Vordingborg By eller Kommune, eller hvis Forældre enten have eller mindst i et Aar have haft deres Hjem sammesteds“. Skulde der nogensinde igjen blive oprettet en lærd Skole i Vordingborg, indtræder den oprindelige Bestemmelse i

Fundatsens § 3 atter i fuld Gyldighed, saalænge Skolen bestaaer. Det Overskydende af Renten oplægges, indtil deraf kan dannes en ny Portion paa 50 Kr.

Legatet bestyres nu af Konsistorium, der til Stipendiater udnævner de Værdigste og mest Trængende, som mindst have opnaaet 2. Karakter til Adgangsexamen. Beslægtede af Prof. Suhr have under lige Betingelser fortrinlig Adgang til at nyde Godt af Legatet. Dette kan i Regelen kun nydes i 4 Aar. Studeringernes Tilendebringelse ved Embedsexamen bevirker ikke ubetinget, at Legatet fortabes. Det kan i særdeles Tilfælde tilstaaes Vedkommende endog i længere Tid end de fastsatte 4 Aar.

Legatets Kapital udgjorde d. 1 Jan. 1889 . . . . 2666 Kr. Af Renten uddeles aarlig 2 Portioner, hver paa 50 Kr.

Bilag. Nr. 1. **Fundats** af 31 Jan. 1845, konf. 2 Maj s. A., for Rektor Suhrs Legat, oprettet af erkjendtlige Disciple.

§ 1. Legatet er oprettet for at knytte Erindringen om Professor Jochum Evans Suhr, Ridder af Dannebrogen, forhen Rector for den lærde Skole i Vordingborg, end fastere til dette Sted, hvor han en lang Aarrække har virket. Det skal derfor stedse bære Navn af „Rector Suhrs Legat, oprettet af erkjendtlige Disciple“.

§ 2. Legatets Capital, der for Tiden udgjør omtrent 675 Rbdl. r. S. anbringes af Bestyrelsen enten i Statspapirer eller i Overeensstemmelse med de om Udlaan for offentlige Stiftelsers Midler til enhver Tid gjældende Lovforskrifter. Legatets Activer foranstaltes udstædte eller noterede som Legatet tilhørende og opbevares af Bestyrelsen.

§ 3. Legatets Renter anvendes til Understøttelse for Studenter, der ere eller blive dimitterede fra Vordingborg lærde Skole.

§ 4. Saalænge Professor Suhr lever, bestemmer han alene og uden at være bunden til Bestemmelserne i den efterstaaende § 5, hvem Legatet skal tillægges.

§ 5. Efter Professor Suhrs dødelige Afgang uddeles Legatet af Bestyrelsen som iblandt dem, der i Henhold til § 3 kunne nyde det, og ansøge derom, har at vælge de Værdigste og meest Trængende. Navnlig tør Bestyrelsen ikke tillægge Nogen*) det, som ikke har opnaaet i det Mindste Characteren Haud illaudabilis eller en dertil svarende Characteer ved den anordnede Immatriculations Examen. Beslægtede af Professor Suhr skulle under lige Betingelser stedse have fortrinlig Adgang til at nyde godt af Legatet. Skulde der til en vacant Legatportion ingen competent Ansøger melde sig, bliver den at oplægge og frugtbargjøre.

§ 6. Legatet uddeles i Portioner paa 25rb aarlig, som udbetales af Bestyrelsen med Halvparten i enhver af Aarets sædvanlige Renteterminer. Indtil Renten er voxet til det dobbelte heraf, bliver den Deel af samme, som overstiger 25rb aarlig, at oplægge og i Sparekassen eller paa anden lignende Maade at frugtbargjøre til Capitalens Forøgelse, indtil denne i aarlig Rente afkaster to Portioner, og saa fremdeles.

§ 7. I Overeensstemmelse med § 6 og overhovedet med denne Fundatses øvrige Indhold bliver at forholde med enhver Tilvext, Legatet paa nogen Maade maatte erholde, med mindre vedkommende Giver maatte udtrykkelig fastsætte særdeles Afvigelser herfra.

§ 8. Legatet kan i Reglen ikkun nydes i 4 Aar og kan af Professor

*) I Fundatsen staaer ved en Fejlskrift Noget.

Suhr og siden af Bestyrelsen frataget den Paagjeldende, naar han enten ophører at være trængende eller at fortsætte sine Studier med Flid eller og ved sin Vandel maatte vise sig uværdig dertil. Studeringernes Tilendebringelse ved Embeds-Examen bevirker ikke ubetinget, at Legatet fortabes. Det kan i særdeles Tilfælde tilstaaes Vedkommende endog i længere Tid end de fastsatte 4 Aar.

§ 9. Bestyrelsen af Legatets Capital og hele Oeconomi, samt efter Professor Suhrs dødelige Afgang, tillige Uddelingen af Portionerne og Tilsynet med Legatarierne, tilkommer en Comitee af fire Medlemmer, der vælges iblandt forhenværende Disciple fra Vordingborg lærde Skole, som opholde sig i Kjøbenhavn. Valget træffes første Gang af Professor Suhr, hvorimod Comiteen senere suplerer sig selv ved nye Valg. Den udnævner af sin Midte en Formand, som i Tvivlstilfælde har to Stemmer.

§ 10. Bestyrelsen har paa passende Maade at bekjendtgjøre, naar en Legatportion bliver ledig, ligesom enhver Besættelse af en saadan skal meddeles Universitetets Overbestyrelse, til hvilken Autoritet der og i hvert Aars Februar Maaned skal indgives en behørig documenteret Beretning fra Comiteen om Legatets Tilstand og Anvendelse i Overeensstemmelse med Fundatsen. Ligeledes skal der eengang i hvert Aar i den offentlige Tidende, som Bestyrelsen maatte ansee for meest udbredt, gives en kort Beretning om Legatets Tilstand og Anvendelse.

§ 11. For det Tilfælde, at der nogensinde maatte indtræffe saadanne Forandringer i de for Tiden bestaaende Forhold, at dette Legat ikke kan anvendes efter dets heri givne Bestemmelse, fastsættes at det alene maa anvendes i videnskabelige Øiemeed og fortrinligvis til Bedste for Saadanne, som have hentet deres første Dannelse i Vordingborg, eller i al Fald have Hjemsted i eller paa anden Maade staae i nøiere Forhold til Vordingborg By eller Comune. Det forbeholdes Professor Suhr og efter hans dødelige Afgang Legatets Bestyrelse at tage den i saadant Tilfælde fornødne Bestemmelse, paa hvilken der da ligesom paa nærværende Fundats bliver at erhverve kongelig Confirmation.

Til samtlige Bestemmelser i ovenstaaende Fundats giver jeg herved med Glæde mit fulde Samtykke. Det er mit Haab og mit inderlige Ønske, at hverken jeg selv eller Legatets fremtidige Bestyrelse maa komme i det Tilfælde at benytte den i § 11 forbeholdne Ret.

Vordingborg den 31 Januar 1845.

J. E. Suhr.

(Kvæsturens Arkiv.)

Fundatsen er under 2 Maj 1845 forsynet med kgl. Konfirmation „med det Tillæg, at samtlige Activer, der erhverves for Legatet, stedse skulle være forsynede med Prohibitivpaategning“ af Direktionen for Universitetet og de lærde Skoler, nu Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet.

Nr. 2. **Kgl. Resol.** af 22 Okt. 1852, hvorved bifaldes:

1) at der i Fundatsens § 3 gjøres den Forandring, at Legatets Renter skulle anvendes til Understøttelse for Studenter, der enten ere dimitterede fra den nu ophævede lærde Skole i Vordingborg, eller have modtaget deres første Dannelse i denne eller i den senere oprettede Realskole i Vordingborg, eller i en anden saadan Undervisningsanstalt, som i sin Tid maatte blive oprettet der, eller som allermindst i et Aar have haft deres Hjemsted i Vordingborg By eller Kommune, eller hvis Forældre enten have eller mindst i et Aar have haft deres Hjem sammesteds. Skulde der nogensinde igjen blive oprettet en lærd Skole i Vordingborg, indtræder den oprindelige Bestemmelse i Fundatsens

§ 3 atter i fuld Gyldighed, saalænge Skolen bestaaer. Beslægtede af Professor Suhr skulle under lige Betingelser stedse have fortrinlig Adgang til at nyde Godt af Legatet;

2) at Fundatsens § 9 modtager den nærmere Bestemmelse, at naar der ikke længere findes idetmindste to af den nu nedlagte Skoles Disciple, som bo i Kjøbenhavn, og ere villige til at paatage sig Legatets Bestyrelse, skal denne gaae over til Konsistorium for Kjøbenhavns Universitet.

3) at Fundatsens § 10 gives den Forandring, at den deri paabudne aarlige offentlige Beretning om Legatets Tilstand og Anvendelse bortfalder, samt at det skal paaligge Bestyrelsen et halvt Aar, førend en Legatportion bliver ledig, at bekjendtgjøre dette i en almindelig udbredt offentlig Tidende, og at det iligemaade, naar en Legatportion er bortgivet, skal offentlig bekjendtgjøres, hvem den er tildelt og af hvilke i Fundatsen hjemlede Grunde den er blevet tillagt ham.*)

(Kvæsturens Arkiv.)

Nr. 3. **Kgl. Resol.** af 31 Okt. 1863, hvorved bestemmes: 1) at Bestyrelsen af Rektor Suhrs Legat, oprettet af erkjendtlige Disciple, overgaaer til Konsistorium ved Kjøbenhavns Universitet, saaledes at Legatet paa sædvanlig Maade bortgives af Konsistorium, og dets Midler bestyres af Universitetskvæsturen efter de for Legatmidler i Almindelighed gjældende Regler; 2) at, medens der iøvrigt med Hensyn til Legatets Uddeling, Tiden for dets Nydelse, Oplæg o. s. v. bliver at forholde i Overensstemmelse med Fund. 2 Maj 1845 og § 1 i Tillægsbestemmelserne af 22 Okt 1852, ophæves Bestemmelsen i Fundatsens § 10 og Tillægsbestemmelsernes § 2 angaaende forskjellige Indberetninger til Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet samt om Bekjendtgjørelse i en offentlig Tidende om Vakance i Legatet, dets Uddeling m. v., saaledes at der med Hensyn til Opslag om ledige Legatportioner og Meddelelse om Bortgivelsen forholdes i Overensstemmelse med de for Legater i Almindelighed gjældende Regler.**)

(Kvæsturens Kopibog.)

Thotts Legat.

Badens Univ. Journal f. 1796 S. 182—183, Fogtmanns Reskr. Saml. under 24 Febr. 1804, Engelstofts Annaler f. 1807 II S. 97—100, f. 1812 S. 225—226, Scheels Koll. og Stip. S. 122—123.

Statsminister, Grev Otto Thott har ved Testament af 4 Juli 1783 samt Kodiciller af 30 Juli 1783 og 28 Oktbr. 1784 oprettet et Legat paa ialt 13750 Rdl., af hvilke 10 000 Rdl. vare bestemte til Rejsestipendium for Studerende, medens Renten af Resten var tillagt Universitetsbibliothekaren og Underbibliothekaren. Da den i Testamentet nævnte Fundation for Rejsestipendiet efter Grev Thotts Død ikke fandtes, udarbejdede Konsistorium under 21 Jan. 1804 en Fundats, som d. 24 Febr. s. A. forsynedes med kgl. Stadfæstelse. Bestemmelserne om de Universitetsbibliothekaren og Underbibliothekaren tillagte Renter findes i de ovennævnte Kodiciller samt Univ.-Dir. Skr. 1 Juni 1839.

Legatets samlede Kapital udgjorde d. 1 Jan. 1889 34 815 Kr. 07 Ø.

---

*) Lindes Medd. om det lærde Skolevæsen f. 1849—56 S. 313—314.
**) Lindes Medd. f. 1857—63 S. 567—68.

Af dennes disponible Rente udredes Renten af 5000 Kr. med 193 Kr 76 Øre aarlig til Universitetsbibliothekaren samt Renten af 2500 Kr. med 96 Kr. 88 Øre aarlig til Underbibliothekaren. Begge Beløb tages til Indtægt i Universitetets Regnskab under Indtægtspost 5. Resten af Renten udredes til Rejsestipendium i 3 Aar til 2 Studerende, som ere fødte i de danske Stater, og som have studeret ved Kjøbenhavns Universitet, for at de kunne „paa fremmede Universiteter og Steder lægge sig efter de Physiske og Oekonomiske Videnskaber, for saavidt disse sidste angaae Landhuusholdningstheorien og Theorien om Manufacturer og Fabriker, hvortil ogsaa henregnes Naturhistorien", hvilken Bestemmelse har modtaget en nærmere Forklaring ved kgl. Resol. 24 Juli 1876. Stipendiaterne, der ifølge Testamentet „bør have Kundskab i Mathematique og Chymie, uden hvilken ingen grundig Fremgang i det physicaliske Studio kan forventes", udnævnes af Konsistorium, „fornemmelig efter Professorum Matheseos og Physices Vidnesbyrd om de dertil meest skikkede, og i deslige Videnskaber allerede noget øvede". Det paahviler dem, førend de rejse herfra, for Eforus at „forklare Hensigten af deres Rejse, hvilke Videnskaber de fornemmelig gjøre til deres Hovedfag, hvad Plan de i denne Henseende have lagt sig, og hvilke Academier og Steder de ville besøge m. m.". Hvad angaaer de i Fundatsen omtalte Indberetninger til Eforus fra Stipendiaterne om deres Rejse, beror det ifølge Univ.-Dir. Skr. 2 Okt. 1847 paa Omstændighederne efter Efori Skjøn, om saadanne skulle affordres dem, medens Rejsen varer; men efter dennes Fuldendelse skal i ethvert Fald en Indberetning om Rejsen afgives, hvilken af Eforus indsendes til Ministeriet. Endskjønt Stipendiaten udnævnes for 3 Aar, kan han dog i visse Tilfælde oppebære den fulde Portion for alle 3 Aar, uagtet Rejsen tilendebringes i en kortere Tid, jfr. nærmere Univ.-Dir. Skr. 2 Okt. 1847.

Legatets Kapital udgjorde, som anført, d. 1 Jan. 1889 .... 34815 Kr. 07 Ø.
Som Rejseunderstøttelse kan aarlig uddeles 2 Portioner à 529 Kr. 23 Ø.

Nr. 1. Grev Otto Thotts Testament af 4 July 1783 Art. VI Nr. 10. *Bilag.*

Til Universitetet i Kiøbenhavn skienkes Ti Tusende Rixdaler, til at lade for Renten deraf tvende *Studentere*, hver i tre Aar, besøge udenlandske *Academier*, paa physiske og oeconomiske Videnskaber, hvorhen og regnes *Historia Naturalis*, da det forudsættes, at samme bør have Kundskab i *Mathematique* og *Chymie*, uden hvilken ingen grundig Fremgang i det *physicaliske Studio* kan forventes; alt efter den herom oprettende *Fundaz*, og under *Consistorii* Opsigt, som fornemmelig efter *Professorum Matheseos* og *Physices* Vidnesbyrd om de dertil meest skikkede, og i deslige Videnskaber allerede noget øvede, udnævner dem, som dette *Stipendium* bør nyde.

(Kons. Kopibog.)

Nr. 2. Grev Otto Thotts **Kodicil** af 30 Juli 1783.

. . . .

De tvende *Studentere*, som ere tillagde et aarligt Reisestipendium, for at reise udenlands, og giøre sig kyndige i *Physikalske* Videnskaber, bør ved hvert Aars Udgang til *Consistorium* indsende Forklaring, hvor de sig i næste Aar have opholdet, og hvad Fremgang de have giort i bemeldte Studeringer; saafremt de fremdeles berørte Stipendium ville beholde.

(Kons. Kopibog.)

Nr. 3. Grev Otto Thotts **Kodicil** af 28. Oktbr. 1784 Art. 1.

Til Forbedring paa *Bibliothecarii* Løn ved *Universitetets Bibliotheque* skienker jeg Toe Tusinde og Fem Hundrede Rixdaler, hvoraf han nyder den aarl. Rente, Eet Hundrede Rixdaler. Iligemaade gives til Forbedring paa Under-*Bibliothecarii* Løn Eet Tusinde og Toe Hundrede og halvtrediesindstyve Rixdaler, hvoraf han nyder den aarlige Rente Halvtrediesindstyve Rixdaler, ikke paatvivlende, at de jo have god Opsigt med de af mig til *Bibliotheqvet* skienkede og for sig selv sættende Bøger. Jeg forhaaber, at *Consistorium* haver fornøden Opsigt med disse Penges Udsættelse, hvorom de og herved tienstlig bedes.

(Kons. Kopibog.)

Nr. 4. **Fundats** af 21 Jan. 1804 *for det Thottiske Rejsestipendium*, konf. 24 Febr. s. A.

Iblant flere Velgjerninger, hvilke afgangne Statsminister Grev Thott har udviist mod Kjøbenhavns Universitet, har han og i sit Testamente af 4*) Julii 1783, dets 6te Artikel, skjenket en Capital af 10 000 Rdlr., hvis Renter skal anvendes til Rejsestipendium for 2de Studenter. Testamentet nævner en Fundation for dette Rejsestipendium, men da den ej findes efter Testator, saa har Consistorium, under hvis Bestyrelse dette Stipendium er henlagt, anseet det for sin Pligt, efter de i Testamentet anførte Betingelser, at udkaste følgende Fundation for det Thottiske Rejsestipendium:

1. Renterne af ovenmeldte 10 000 Rdl. skal saaledes anvendes, at tvende Studenter, som ere fødte i de Danske Stater og som have studeret ved Kjøbenhavns Universitet, derfor i trende Aar skal rejse udenlands, og paa fremmede Universiteter og Steder lægge sig efter de Physiske og Oekonomiske Videnskaber, for saavidt disse sidste angaae Landhuusholdningstheorien og Theorien om Manufacturer og Fabriker, hvortil ogsaa henregnes Naturhistorien.

2. Da det Physiske, Oekonomiske og Naturhistoriens Fag hver for sig ere meget vidtløftige, saa kan det tillades, at Stipendiarii vælge sig et enkelt af ovenmeldte Fag, for at dyrke samme med desto større Flid og derudi naa desto større Fuldkommenhed.

3. Efterdi Mathematik og Chymie ere meget vigtige og uundværlige Forberedelsesvidenskaber for det Physiske og Oekonomiske Studium, saa maa dette Stipendium ej gives uden til dem, som bevise, at de besidde Kundskaber i disse Videnskaber.

4. Dette Rejsestipendium henlægges under Consistorii Opsigt, som fornemmelig efter Professorum Matheseos og Physices Vidnesbyrd om de dertil meest skikkede og i deslige Videnskaber allerede noget øvede, udnævner dem, som dette Stipendium bør nyde.

5. Stipendiarii bør, forinden de herfra rejse, for Ephoro forklare Hensigten af deres Rejse, hvilke Videnskaber de fornemmelig gjøre til deres Hovedfag, hvad Plan de i denne Henseende have lagt sig, og hvilke Academier og Steder de ville besøge m. m.

---

*) I den i Eforiprotokollen indførte Afskrift af Fundatsen staaer fejlagtig **24**.

6. Stipendiarii bør paa deres Rejse underholde Brevvexling med Ephoro, og i det mindste 2de Gange om Aaret til ham berette, hvad Fremgang de have gjort, hvilke Forelæsninger de have hørt, hvilke Bekjendtskaber de have gjort med Lærde eller andre i deres Fag bekjendte og dulige Mænd, hvilke Indretninger de have beseet, hvorhen de videre agte at rejse m. m

7. Hvor saadant er gjørligt, maatte Stipendiarii forsyne sig med Attester om deres udenlands anvendte Flid og erhvervede Kundskaber, og ved Hjemkomsten forevise samme for Ephoro, som fremlægger dem i Consistorio. Saavel de i foregaaende § omtalte Indberetninger som og de erholdte Attester blive hver Gang Universitetets Patronat forelagte. Saadanne Attester eller Breve ville være et Beviis, at Testators Hensigt er bleven opfyldt og ville desuden tjene Stipendiarii til videre Recommendation efter deres Hjemkomst.

Kjøbenhavn d. 21 Januarii 1804.

Schlegel,
Rect. & Ref.
(L. S) J. Wolf.

(Eforiprot.)

Nr. 5. **Univ. og Skole-Direkt. Skr.** af 25. Febr. 1837 til Konsistorium, hvori udtales, i Anledning af Kandidat i Polyteknik og Farmaci Hagens Ansøgning om, skjønt ikke Student, at maatte konkurrere om det Thottske Rejsestipendium, at Direktionen ikke skjønner rettere, end at Udtrykkene i Stipendiets Fundats udelukke enhver, der ej har akademisk Borgerret, fra at nyde Legatet.*)

(Kons. Kopibog.)

Nr. 6. **Univ. og Skole-Direkt Skr.** af 1 Juni 1839 til Konsistorium, hvorved bifaldes, at der af det Thottske Legat til Bibliothekaren og Underbibliothekaren, som efter den af Kongen i 1837 approberede Fortegnelse udgjør endog mere end det oprindelig nominelle Beløb, i Fremtiden udbetales Bibliothekaren 3³/₄ pCt. af 2500 Rdl. eller aarlig 93 Rdl. 72 Sk., og Underbibliothekaren lige Rente af 1250 Rdl. eller aarlig 46 Rdl. 84 Sk., og at Renten af den hele øvrige Del af Kapitalen anses som Rejsestipendiet tilhørende, samt at saavel Professor Madvig som Underbibliothekar Thaarup godtgjøres for Aarene 1837 og 1838 Forskjellen mellem ovennævnte Rentebeløb og hvad der er blevet dem udbetalt, hvilke Godtgjørelser blive at udrede af Legatets Rentebeholdning ved Udgangen af Aaret 1838

(Univ. Arkiv)

Nr. 7. **Univ. og Skole-Direkt. Skr.** af 2 Oktbr. 1847 til Konsistorium om Forstaaelsen af Fundatsen for Thotts Rejsestipendium**).

Efterat der var opstaaet Spørgsmaal, om det nødvendig skal fordres, at Stipendiaten rejser i den fulde, i Fundatsen nævnte Tid af 3 Aar, om Legatet kan tildeles medicinske Kandidater, og om Stipendiaterne skulle affordres de foreskrevne Indberetninger om Fortsættelsen af deres Studier under Rejsen, har Direktionen, efter de af Konsistorium i denne Anledning meddelte Oplysninger og Bemærkninger, udtalt

med Hensyn til det førstnævnte Punkt, Rejsens Varighed, at den Intet vil have imod, at det forbliver ved det hidtil Antagne, at Stipendiet, om det end maatte være oppebaaret i en kortere Tid end 3 Aar, ikke skal tilbagebetales; dog vil det være nøje at iagttage, at der tilvejebringes Oplysning om, paa hvilken Tid af Aaret Stipendiaten har tilendebragt sin Rejse, og at denne indføres i Legatprotokollen, da det derefter bliver at afgjøre, om Stipendiet kan tildeles ham for den efter Tilbagekomsten faldende eller kun for den foregaaende Termin. Hvad det andet Punkt angaaer, maa Direktionen antage, at

*) Selmers Aarb. f. 1837 S. 107.
**) Selmers Aarb. f. 1847 S. 90—93.

Stipendiet kun kan tildeles saadanne Studerende, som de vedkommende Professorer i de naturvidenskabelige og naturhistoriske Fag erklære at have Forventning om, at de ville lægge dem efter de i Fundatsen bestemte Fag med Nytte for disse. Hvad endelig angaaer Stipendiaternes Beretninger om deres Rejse, da maa det bero paa Omstændighederne efter Efori Skjøn, om saadanne skulle affordres dem, medens Rejsen varer; men efter dennes Fuldendelse bør ubetinget en Beretning om samme fordres, hvilken af Eforus bliver til Direktionen at indsende.

(Univ. Arkiv.)

Nr. 8. **Underv. Min. Skr.** af 18 Oktbr. 1863 til Konsistorium i Anledning af, at der var opstaaet Spørgsmaal, om det Thottske Rejsestipendium kunde tildeles cand. polyt. J. Thomsen, som ikke var Student*).

Efterat Konsistorium i en under Sagen afgivet Erklæring havde foreslaaet, at den formelle Hindring for at tilstaae Ansøgeren Legatet i det foreliggende Tilfælde søgtes fjærnet ved en Dispensation fra Legatets Bestemmelser, udtalte Ministeriet,

at det finder det betænkeligt at andrage paa den af Konsistorium foreslaaede Dispensation fra den gjældende Regel, at akademiske Stipendier ikkun kunne tildeles Studenter, og dette saa meget mere som, saavidt vides, en saadan Dispensation ikke tidligere har været bevilget.

(Univ. Arkiv.)

Nr. 9. **Kons. Skr.** af 11 April 1865 til Eforus for det Thottske Rejsestipendium — i Anledning af et opstaaet Spørgsmaal, om cand. jur. W. Scharling paa Grund af sine statsøkonomiske Studier kunde antages at henhøre til de Studerende, som ifølge Fundatsen kunne komme i Betragtning ved Stipendiets Bortgivelse — i hvilken udtales, at Konsistorium, efterat have modtaget en Betænkning herom fra det juridiske Fakultet, aldeles maa tiltræde, hvad Fakultetet heri har ytret, og at det derfor med samme er enigt i, at Kand. Scharlings statsøkonomiske Studier ikke kunne give ham Adgang til at komme i Betragtning ved Legatets Bortgivelse**.

(Univ. Arkiv.)

Nr. 10. **Kgl. Resol.** af 24 Juli 1876, hvorved meddeles Stadfæstelse paa følgende nærmere Bestemmelse af Regelen i § 1 i den under 24 Febr. 1804 allerhøjst konfirmerede Fundation for det Thottske Rejsestipendium***).

Det ved Fundats af 24de Febr. 1804 oprettede Thottske Rejsestipendium vil fortrinsvis være at anvende til Understøttelse for Rejser til og Ophold paa Steder, være sig i eller udenfor Byerne, hvor der findes videnskabelige Anstalter, der egne sig til at fremme de i Fundatsen betegnede Formaal; foreligger der ikke Ansøgning om Understøttelse til at besøge saadanne Steder, eller kun Ansøgninger fra Personer, der ikke kunne antages at være saaledes forberedte, at de kunne have virkelig Nytte af en Rejse til disse Steder, kan Stipendiet anvendes til Understøttelse for Rejser til og Ophold paa ethvert Sted udenfor Kongeriget Danmark, hvor Studier, der falde indenfor de ved Fundatsen beskrevne Formaal, med Nytte kunne drives, naar Ansøgninger fra kvalificerede derom foreligge.

(Univ. Arkiv.)

Nr. 11. **Kons. Skr.** af 20 Marts 1879 til Eforus for det Thottske Rejsestipendium, hvorved bevilges, at der udbetales Enken eller Boet efter cand. mag. G. Winther (død 11 Jan. s. A.), hvem Rejsestipendiet var tildelt, den til 11 Juni 1879 forfaldende Portion af bemeldte Stipendium†).

(Univ. Arkiv.)

*) Lindes Medd. f. 1849—56 S. 805—6.
**) Univ. Aarb. f. 1864—71 I S. 551—53.
***) Univ. Aarb. f. 1875—76 S. 62—65.
†) Univ. Aarb. f. 1878—79 S. 653.

De Thottske Katalogers Stipendium.

(Legatum Thottianum.)

Engelstofts Annaler f. 1812 S. 226, Scheels Koll. og Stip. S. 123.

Ved Skrivelser til Konsistorium af 24 Febr. og 7 Dec. 1792 have Exekutorerne i afdøde Statsminister, Grev Otto Thotts Bo og dennes Universalarving, Kammerherre Reedtz-Thott oprettet et „Legatum Thottianum“ af den Sum 950 Rdl., som var indkommet ved Salget af „de Thottiske Bøger- og Myndt-Cataloger“, Renten af dette Legat tilfalder for Livs Tid en „gammel, fattig Student, som opholder sig her i Staden, er af hans Familie forladt, og formedelst en eller anden Naturens Mangel ell: Skrøbelighed, er nægtet at komme i nogen Vei til Befordring“. Fundats for Legatet er ikke blevet udfærdiget. Stipendiaten udnævnes af Konsistorium, som herom har at gjøre fornøden Meddelelse til Besidderen af Stamhuset Gaunø.

Legatets Kapital udgjorde d. 1 Jan. 1889...... 1749 Kr. 60 Ø., hvoraf Renten uddeles med 67 Kr. 80 Ø.

Nr. 1. **Consistorii Skrivelse** af 28 Marts 1792 til Exsecutores Testamenti for den Thottiske Boe. *Bilag.*

Consistorium har herved den Ære at aflegge sin Taksigelse til Deres Velbaarenheder Dhr *Exsecutores Testamenti* for den Thotteske Boe, som, tilligemed dens universelle Arving Hs. Høi-Velbaarenhed Hr Kammerherre *Reetz Thott*, haver havt en gammel fattig Student ved Universitetet i Erindring, og i saadan Henseende lovet ved Skrivelse af 24 Febr: afvigt, at oprette et *Legatum Thottianum* af den Summa, som af de Thottiske Bøger- og Myndt-Cataloger er indkommen. — Consistorium vil da med Fornøielse paatage sig Ansvar og *Curam* for denne Capital ligesom for andre det anbetroede samt for Anvendelse af dette *Legatum* overeensstemmende med de nævnede Punkter og haver intet imod at s. s t. t. Hr Kammerherre *Reetz Thott* og Dhr *Exsecutores Testamenti* udnævne den første som skal nyde dette *Stipendium*, men haaber at det derefter overlades Consistorium, som har meere Leilighed til at kjende de trængende Studentere hertil for Fremtiden at vælge; dog kan det, om saaledes ønskes, hver Gang nyt Valg er skeet, efter indfalden Vacance herfra tilmeldes Besidderen af Gaunøe og det Thottiske *Fidei Commiss.*, og da de øvrige Thottiske Legaters Capitaler allernaadigst ere befriede for den paabudte 1/4 pCts Erlæggelse saa indstilles om Dhr *Exsecutores Testamenti* selv ville behage, eller Consistorium skal derom giøre allerunderdanigst Ansøgning, og udbeder imidlertid sig nærmere underretted om hvor stor Capitalen bliver, og naar den skal imodtages.

Kiøbenhavn d. 28 *Maritii* 1792.

L. Nørregaard.

Wøldike.

(Konsistoriums Kopibog 1790—95 pag. 408 Nr. 308.)

Nr. 2. **Skrivelse** af 7 Decbr. 1792 fra Exsecutores Testi i den Thottiske Boe.

Hr. Prof. *Elert* har forlængst indberettet og foreviist Cancl: Raad *Næsteds* Qvittering for at han i sidste 11 Junii Termin til Universitetets Qvæstorat har afleveret for de bortsolgte Thottiske Cataloger den Summa 950r til et Legatum for en gammel fattig Student, som opholder sig her i Staden, er af hans Fa-

milie forladt, og formedelst en eller anden Naturens Mangel ell: Skrøbelighed, er nægtet at komme i nogen Vei til Befordring.

Renterne af denne Capital vil nu for det første halve Aar falde til 11 Debr:, og til at nyde samme sin Livstid har Hr. Kammerherre *Reets Thott*, og vi, udnævnt en gammel fattig Student navnlig *Jürgen Rosenkilde*: I øvrigt refererer vi os til vores forhen i den Anledning afladte Skrivelse; Ligesom Hr. Kammerherren tillige samtykker udi, at Consistorium, som har den bedste Kundskab om Studenternes Forfatning, herefter ved Vacance udnævner dem, som er meest trængende og værdig til Renten af dette *Legato*, imod at Consistorium melder den saaledes udnævnte, til Hr. Kammerherre *Reedts Thott* og efterkommende Besiddere af Stamhuuset Gaunøe.

Kjøbenhavn den 7 December 1792.

Schou. *Rested.*

Til
Consistorium.

(Konsistoriums Kopibog 1790—95 pag. 529 Nr. 453.)

Tonboes Enkes Legat.

Hofmans Fund. I. S. 207, II. S. 312, Jansons Beskr. S. 24, Engelstofts Annaler f. 1812 S. 226—227, Scheels Koll. og Stip. S. 123—124.

Dorethea Hansdatter, Enke efter Handelsmand Anders Tonboe, skjænkede ved Testament af 10 Maj 1710 § 12, 400 Rdl. „til fattige Studentere i Kiøbenhavn, som agter at blive ved Bogen, og mangler Undsætning til deres Studerings Fortsættelse og videre Fremtarv“.

Kapitalen udgjorde d. 1. Jan. 1889.............. 726 Kr. 56 Ø. Renten deles mellem 2 Studenter, der hver erholder 14 Kr. 08 Ø. aarlig.

Nr. 1. **Testament** af 10 Mai 1710 § 12, oprettet af Anders Tonboes Enke Dorethea Hansdatter.

Til fattige Studentere i Kiøbenhavn, som agter at blive ved Bogen, og mangler Undsætning til deres Studerings Fortsættelse og videre Fremtarv, hengiver jeg efter min dødelige Afgang 400 Rdlr., som Directeurerne over benævnte Fundatz u-forbigiængelig ville drage Omsorg for at sætte paa Rente, og samme Rente-Penge 20 Rdlr. aarlig til hver Michaeli at forsendes til Kiøbenhavn til en af de retsindige Professorer, som samme Penge til de Nødtrængende ville uddele, som de det for den store Gud vil forsvare; Og skal med disse tvende Poster saaledes til evig Tid forholdes.

(Hofmans Fund. II S. 312.)

Nr. 2 **Kons. Skr.** af 10 Okt. 1846 til Eforus for det Tonboeske Legat, hvorved — i Anledning af en Forespørgsel fra denne, om det, naar en Portion er ledig, er nødvendigt at bekjendtgjøre dette — svares, at Konsistorium maa henvise til Univ. Fund. Kap. VI. § 2 Nr. 5*).

(Univ. Arkiv.)

*) Selmers Aarb. f. 1846 S. 62—64.

Trellunds Legat.

Hofmans Fund. I S 277—279, Jansons Beskr. S. 34, Badens Univ. Journal f. 1793 S. 34, Engelstofts Annaler f. 1812 S. 227.

Biskop i Viborg Johannes Trellund, der afgik ved Døden i Aaret 1735, skjænkede til Universitetsbiblioteket en Kapital af 6000 Rdl., hvis aarlige Rente skal anvendes til „gode Theologiske og Philologiske Bøger in Philologia Sacra & Profana saa vel som og Historia Ecclesiastica". Dette Legat, der i Tidens Løb var forsvundet af Universitetskontorets Bøger og heller ikke optaget paa den af Kongen under 20 April 1837 approberede Fortegnelse over Legaterne, blev efter Konsistoriums Andragende i Henhold til Univ. Dir. Skr. 9 Marts 1839 af Universitetet restitueret. Renterne tages til Indtægt under Bibliothekets Konto paa Universitetets Budget med 465 Kr. til Anvendelse sammen med Bibliothekets øvrige Midler.

Legatkapitalen udgjorde den 1 Jan. 1839 .... 12 000 Kr.

Nr. 1. **Fundatsen** for Biskop Trellunds Donation. *Bilag.*

Jeg *Johannes Trellund*, min HErres og Frelseres JEsu Christi allerringeste Tiener, giør vitterligt, at jeg, i en gudelig Overveielse, af min Guds utallige og uforskylte Velgierninger, særdeles af hans milde Velsignelse, som han endog efter min store Forliis, over min Forventelse saa vel som min Fortieneste, af sin Faderlige Haand har ladet mig tilfalde, i allerunderdanigste følge af Hans Kongelige Majests., min Allernaadigste Arve Konges og Herres Allernaadigste Bevilnings Brev, dateret Gottorff den 23. Junii 1734. haver giort følgende Dispotion (Disposition?) over mine Midler, at jeg ved denne Forskrivning, den Tre-Eenige Gud til Ære, deraf legerer, og af et Christelig Hierte, med reen Haand Publico forærer Tyve Tusinde Rdlr. Courant, siger 20 000. Rdlr. saaledes: At jeg af bemelte Summa destinerer:

I. Det kongelige Universitets Bibliothek (men ikke til nogen anden Brug paa Universitetet) Sex Tusinde Rigsdaler, siger 6000. Rdlr., hvor af den Aarlige Rente Tre Hundrede Rdlr., skal anvendes til gode Theologiske og Philologiske Bøger *in Philologia Sacra & Profana,* saa vel som og *Historia Ecclesiastica**).

Nu dette er da, hvad Gud har givet mig i Sinde, af det mig ved hans milde Forsyn betroede, at legere til gudelig Brug, til det Kongelige Universitet og Wiborg Stift. Jeg priser HErren af ganske Hierte, der har givet mig, baade at ville og at kunde giøre dette lidet, som jeg haaber at blive til hans Velbehagelighed, og der hos har bevaret denne Velsignelse fra ald Uretferdighed; Jeg takker og i allerdybeste Underdanighed min Allernaadigste Arve Konge og Herre, som har givet mig Lov og Frihed til denne Disposition, som jeg allerunderdanigst holder mig forsikkret, Hans Kongelige Majest. selv Allernaadigst vil finde ikke at være misbrugt, men Christelig og vel anvent.

Til Slutning beder og anmoder jeg alle og enhver, under hvis Tilsyn og Administration ovenmelte Publico legerede Capitaler nu eller i fremtiden kan falde, paa det allerærbødigste og tienstligste, for Guds Æres, det Gemeene Bestes, deres egen Samvittigheds, ja den tilkommende store Dags Skyld, at de med lige saa got og villigt et Hierte ville *Vigilere* for disse Capitalers

---

*) Her opregnes 2. til 9. Poster, adskillige andre Legater til Kirker og til Wiborg Skole, Hospitaler og andre Fattige, etc. Hvor paa Testamentet sluttes med disse Ord: Nu dette er da, etc. (Hofmans Anm.)

baade Conservation og af mig intenderede christelige Brug, som de til nogen Hielp for Kirker, Skoler og Fattige, og alle tre Classers adskillige Sorter, ved denne min sidste Villie destineres; hvorfor da Gud selv, som de her udi giøre en behagelig Tieneste, i mit Sted vil være deres naadige Belønner, og paa den sidste Regnskabs Dag vil prise deres Trofasthed.

Wiborg, som paa min Døds-Dag, hvis Datum Gud allene er bekient.

Johannes Trellund.

(L. S.)

(Hofmans Fund. I. S. 277—279.)

Nr. 2. **Univ. og Skole-Direkt. Skr.** af 9 Marts 1839 til Konsistorium om at restituere det Trellundske Legat.

Ved Skrivelse af 23 f. M. har Konsistorium tilmeldt Direktionen, at Samme, efterat være af Universitetets nuværende Rektor gjort opmærksom paa, at et Legat paa 6000 Rdlr., som Biskop Trellund i sin Tid har skjænket til Universitetsbibliotheket, er udgaaet af Universitetskontorets Bøger, og heller ikke optaget paa den under 20 April 1837 allernaadigst approberede Fortegnelse over Legaterne, har angaaende denne Sag anstillet nærmere Undersøgelse, og at det af de i den Anledning tilvejebragte Oplysninger maa antages, at det Trellundske Legat er indbetalt til Universitetet i 11 Juni Termin 1736 med 6000 Rdlr. Kourant, og at der ikke er nogen Anledning til at formode, at Kapitalen igjen skulde være tabt, hvorimod Grunden til, at det ikke findes optaget i Kvæsturens Hovedbøger som særskilt Legat maa anses at være den, at det, da Renterne skulde anvendes til Indkjøb af Bøger for Universitetsbibliotheket, er blevet indbefattet under Bibliothekets Kapital, og Konsistorium har i Henhold hertil indstillet, at bemeldte Legat nu igjen maa restitueres, dog saaledes, at Beløbet af Legatets Renter, som bliver at udbetale til Bibliotheket, afkortes i det Tilskud, som den akademiske Fond ifølge Normalreglementet har at tilskyde til den hele for Bibliotheket normerede Sum af 3150 Rdlr. aarlig.

Da Direktionen maa være aldeles enig med D'Hrr. Rektor og Professorer i, at der ikke er nogensomhelst Grund til at antage, at det Trellundske Legat, som ifølge de indsendte Oplysninger med Vished vides at have existeret endnu i 1798 som indbefattet under „Bibliothekets Capital", senere skulde være gaaet tabt, idet der tværtimod haves positive Data for, at det ogsaa i den senere Tid har været at anse som indbefattet i bemeldte Bibliothekets Kapital, hvilken endnu existerede paa den Tid, Normalreglementet blev allernaadigst approberet, ved hvilket den netop blev inddraget i den akademiske Fond, bifalder Direktionen Consistorii Indstilling om, at dette Legat nu restitueres med dets oprindelige nominelle Beløb bestemt i Rigsbankpenge Sølv, og man har derfor under Dags Dato tilskrevet Kvæstor om af den akademiske Fonds Panteobligationer at udlægge 6000 Rdlr. Sølv for det Trellundske Legat, og lade samme optage i Legathovedbogen, samt dets Renter beregne Bibliotheket tilgode for at anvendes i Overensstemmelse med Fundatsen, dog saaledes, at bemeldte Renter i Overensstemmelse med Normalreglementet og Direktionens Skrivelse af 14de November 1837 blive at fradrage det Tilskud af 2320 Rdlr., som den akademiske Fond har aarlig at udrede til Bibliothekets normerede Indtægt.

(Univ. Arkiv.)

Uldalls Legat.

Badens Univ. Journal f. 1794 S. 158—159, Engelstofts Annaler f. 1812 S. 227, Scheels Koll. og Stip. S. 60.

Med Elers' Kollegium er forenet et af Justitsraad og Højesteretsadvokat Uldall, som Gjengjæld for den Understøttelse, han selv tidligere havde nydt af Kollegiet, ved Gavebrev af 16 Juli 1791 stiftet Legat. Renten af denne Kapital, der d. 6 Febr. 1792 indbetaltes til Universitetet med 300 Rdl. Kourant, skal tilfalde „Stiftelsens ældste

Alumno, som studerer Lovkyndighed, Politik eller Oeconomie". Forsaavidt det i Gavebrevet hedder, at Stipendiaten skal være „udnævnt af Salig Professor Sneedorffs Børn, og deres Efterkommere eller Arvinger", er denne Fordring opgivet af Giveren, jfr. dennes Skrivelse til Konsistorium af 3 Okt. 1791.

Kapitalen udgjorde d. 1 Jan. 1889 .... 600 Kr.
Stipendiet udbetales med 23 Kr. 24 Ø. aarlig.

Nr. 1. Gavebrev. *Bilag.*
Den Understøttelse, jeg i Aarene 1763 og 64 nød af Elersens Kollegium, var mig da saa overmaade vigtig, at jeg derfor skylder den varmeste Taknemmelighed, ej alleene mod Stiftelsen selv, men endog mod den værdige Mand, som dertil nævnte mig, Salig Professor Jens Schelderup Sneedorff. Til et lidet Beviis derpaa, og som Giengield for hvad jeg har oppebaaret, har jeg besluttet, at give bemeldte Stiftelse tree hundrede Rigsdaler dansk courant, til den Ende, at sammes aarlige Rente skal tilfalde Stiftelsens ældste *Alumno*, som studerer Lovkyndighed, Politik eller Oeconomie, og til Pladsen er udnævnt af Salig Professor Sneedorffs Børn, og deres Efterkommere eller Arvinger. Jeg giver mig derfor den Ære, herom at underrette Deres Velbaarenhed som nuværende *Rector Magnificus*, hengivenst bedende: De vilde have den Godhed at sørge for, at bemeldte Summa næstkommende 11te December kunde blive modtagen under samme Opsigt og Bestyrelse, som Stiftelsens øvrige Midler, og derefter giøres frugtbringende, samt anvendes til det oven nævnte Øjemærke.

Kiøbenhavn den 16de Julii 1791.
Uldall.

(Univ. Arkiv.)

Nr. 2. Skrivelse af 3 Oktbr. 1791 fra Justitsraad Uldall til Konsistorium.
Da jeg tilskrev Deres Velbaarenhed mit *pro Memoria* af 16 Juli sidstleden, stoed jeg i den Tanke, at salig Professor Sneedorfs *jus nominandi*, efter hans Død, var tilfalden hans Børn og Arvinger; men siden jeg ved Deres meget ærede af 10de *passato* underrettes om det modsatte, frafalder jeg bemeldte *Clausul* i mit Brev af 16de Juli, og er tilfreds med, at Renten af de legerede 300 rdl. tillægges den ældste *Alumno* paa *Elersens Collegio*, som studerer Lovkyndighed, Politik eller Oeconomie, uden Hensigt til, hvem der har udnævnt ham til Pladsen.

Kiøbenhavn d. 3die Octbr. 1791.
Uldall.

(Univ. Arkiv.)

Nr. 3. Kons. Skr. af 13 April 1844 til Kvæstor, hvorved denne anmodes om at træffe Foranstaltning til, at det Uldallske Stipendiums Kapital, der er forenet med Elers' Kollegium, skilles fra Kollegiets almindelige Kapital og gives sin egen Konto i Kvæsturens Legathovedbog*).

(Univ. Arkiv.)

O. S. Wads Legat.

(Urtekræmmer O. S. Wads Legat).

Lindes Medd. f. 1857—63 S. 567, Univ. Aarb. f. 1864—71 I. S. 545.

Urtekræmmer Ole Sørensen Wad skjænkede ved Testament af 29 Maj 1857 en Kapital paa 2500 Rdl. til det theologiske Fakultet som

---

*) Selmers Aarb. f. 1844 S. 64—66.

et Legat for theologiske Studerende, hvilken Kapital efter hans Død d. 22 Marts 1861 indbetaltes til Universitetet d. 5 Juli 1864. Efter Testamentet uddeles Renterne d. 10 August hvert Aar til 2 theologiske Studerende, som udnævnes af Fakultetet. Saafremt Nogen af Stifterens Familie skulde studere Theologien, skulle disse foretrækkes for Andre; men i modsat Fald tilfalder Legatet en theologisk Student fra Kjøbenhavns Skoler og en fra Aarhus Skole. Fundats er ikke udfærdiget. En Eforus for Legatet vælges af Fakultetet.

Kapitalen udgjorde d 1 Jan. 1889 .... 5093 Kr. 48 Ø. Hver Stipendiat erholder aarlig 97 Kr. 58 Ø.

Nr. 1. **Extrakt-Afskrift** af den under 22. Marts 1861 afdøde Urtekræmmer Ole Sørensen Wads Testament.

* * *

Underskrevne Ole Sørensen Wad, der ikke har været gift, erklærer

Nr. 2. **Stamtavle.**

Testators Slægt

Jens Jensen

Mads Wad † 1808
Forpagter paa Marselisborg ved Aarhus.

Jens † 1837
Ejer af Ullerupgaard i Thy.

Ditlev † 1842
Ejer af Boelsgaard ved Aalborg.

Ole Sørensen Wad,
Testator † ugift 1861.

Børn af Jens:

Dorthea †, g. m. Kjøbm. Bang i Thisted. — Flere Børn.

Christian, Ejer af Legindgaard i Thy. — Flere Børn.

Daniel, Ejer af Kragelund ved Mariager.

Madsine, g. m. Forpagter Nielsen. — Flere Børn.

Børn af Ditlev:

Mathias, Sognepræst i Korsør.

Carl, cand. theol.

Johanne, g. m. Propr. Neergaard, Breinholt ved Struer. — Flere Børn.

Elisabeth, ugift.

Anders, Kjøbm. i Nykjøbing (Mors).

Lars Peter, Landmand i Jylland.

Edvard, Brænderiejer i Aalborg. — Børn.

Mariane, g. m. Fuldmægtig Mun[...] Grenaa (?). — Flere Børn.

Børn af Mathias:

Jutta. Oline. Carl Ditlev. Christian. Gustav. Mathias. Elisabeth. Emmanuel.

herved som min sidste Villie, at have gjort følgende Bestemmelser med Hensyn til Anvendelsen af den Formue jeg efterlader mig:

. . . .

Det er min Villie, at mit Bo skal henstaae i 3 Aar fra min Dødsdag, for at Boets mulige udestaaende Fordringer kunne blive indkasserede paa en for Debitorerne lempelig Maade og til Boets Gavn.

. . . .

Fremdeles udredes af jydske Kjøbstads Creditforenings Obligationer ved Boets Slutning i Alt 9500rd saaledes:

. . . .

b. 2500rd er To Tusinde og Fem Hundrede Rigsdaler til det theologiske Facultet, hvornæst Renterne af disse under Navn af Urtekræmmer O. S. Wads Legat den 10de August hvert Aar skulde uddeles til 2 studiosi theologiæ, som af Fakultetet dertil maatte ansees værdige. Saafremt Nogen af min Familie skulde studere Theologien, skulle disse foretrækkes fremfor Andre, men i modsat Fald tilfalder Legatet en stud: theol: fra Kjøbenhavns Skoler og en stud. theol. fra Aarhuus Skole.

Til Bekræftelse har jeg ved fuldkomne Sindskræfter i Overværelse af Notarius publicus underskrevet dette Testament.

Kjøbenhavn den 29 Mai 1857.
O. S. Wad.

(Afskrift i Kvæsturens Arkiv.)

i Aaret 1866.

Wad †.

Maren Wad †, g. m. Proprietær Sørensen, Hevringholm i Jylland.

- Ole †, Præst i Hundstrup i Thy.
  - Lise, g. m. Kjøbmand Steenberg, Nykjøbing (Mors). — Flere Børn.
  - Line, g. m. Landmand Andersen ved Aalborg. — Flere Børn.
  - Kirstine, g. m. L. Sørensen til Irup. — Flere Børn.
  - Hedevig, g. m. Kaptejn Foss i Fredericia. — Ditlev.
- Jens †, Landmand.
  - Søren, Præst i Esbønderup og Nøddebo, † 1867. — Flere Børn.
- Anders †, Ejer af Irup i Thy.
  - Lars † 1866 Ejer af Irup. — Flere Børn.
- Peter †, Præst i Fyn (Barløse).
  - Peter.
- Hans Peter †, Kjøbmand i Randers.
  - Jens Juel, Urtekræmmer i Kjøbenhavn. — Flere Børn.
  - Christiane, g. m. Snedker Møller i Holstebro. — Flere Børn.
  - Marie, g. m. Kjøbm. Schellerup i Thisted. — Flere Børn.
- Stine †, g. m. Pastor Gjølby til Aarslev og Hørning (Aarhus St.).
  - Henrik Laurits Andrea, Kjøbm. i Aalborg. — En Søn.
- Mariane †, g. m. Pastor C. A. Ravn til Hjembæk og Svinninge.
  - Frederik, Præst paa Seierø.
  - Marie, g. m. Pastor H. Ussing til Uggerslev og Nørre Højrup (Fyn).
  - Jensine, g. m. Fajancefabrk. Sommer paa Bornholm. — Sophie.
  - Søren, Ejer af Nordentoftgaard ved Thisted. — Flere Børn.

(Eforiprot.)

Etatsraadinde Wads Legat.

Univ. Aarb. f. 1864—71 I. S. 508—509.

Etatsraadinde Nicoline Wad, f. Brünnich, skjænkede ved Testamente 300 Rdl. til „Kjøbenhavns Universitets Naturaliekabinet, siden kaldet det Moltkeske". Efterat Testatrix i Aaret 1864 var afgaaet ved Døden, blev Kapitalen i det følgende Aar, indbetalt til Universitetet. Med Hensyn til Anvendelsen af Renten har Ministeriet ved Skrivelser af 12 Febr. og 29 Maj 1866 fastsat, at denne tilfalder det zoologiske Museum, dog saaledes, at det overlades Bestyrerne af det zoologiske og det mineralogiske Museum aarlig at tage Bestemmelse om Anvendelsen. Det Beløb, der afgives til det sidstnævnte Museum, bliver da i dettes Regnskab at tage til Indtægt, medens det i det zoologiske Museums Regnskab føres til Udgift.

Legatets Kapital udgjorde d. 1. Jan. 1889 .... 600 Kr. Den disponible Rente er aarlig 23 Kr. 24 Ø.

Bilag. Nr. 1. **Underv. Min. Skr.** af 12 Febr. 1866 til Konsistorium, hvorved bifaldes, at Renterne af de 300 Rdl., som ved Etatsraadinde Wads Testament ere skjænkede til det Moltkeske Naturaliekabinet, fra 11 Juni 1865 og herefter som særlig Indtægt tilfalde de tvende Universitetsmuseer, som ere traadte i Stedet for det fornævnte Naturaliekabinet, nemlig det zoologiske og det mineralogiske, og saaledes, at Museerne i Forening erholde Renterne til lige Deling*).

(Univ. Arkiv.)

Nr. 2. **Underv. Min. Skr.** af 29 Maj 1866 til Konsistorium om Anvendelsen af Etatsraadinde Wads Legats Renter**).

Efterat Ministeriet i Skrivelse af 12 Febr. d. A. med Hensyn til Renterne af de 300 Rdl., som ved Etatsraadinde Wads Testament ere skjænkede til det Moltkeske Naturaliekabinet, havde resolveret, at disse skulle falde til lige Deling mellem Universitetets zoologiske og mineralogiske Museer, har Konsistorium i bhgl. Skrivelse af 24 Marts d. A., da denne Bestemmelse vilde være Museumsbestyrerne mindre velkommen, fordi de maa foretrække at have frie Hænder til efter indbyrdes Overenskomst at anvende Renterne efter Omstændighederne snart i det ene, snart i det andet Museums Tarv, andraget paa, at Udbetalingen maa ske til begge Museer i Forening, saaledes at disses Bestyrere hver Gang have at komme overens om Anvendelsen.

I denne Anledning skal Ministeriet herved tjenstligst tilbagemelde, at denne Indstilling ikke kan tages til Følge, da det vilde medføre Vanskeligheder med Hensyn til de Forklaringer, som Finanslovudkastet har at give om de Legatrenter, der udenfor Universitetets Tilskud tilfalde de enkelte Museer. Derimod kan Ministeriet ikke have Noget imod at imødekomme det af Museumsbestyrerne ytrede Ønske om at kunne efter Omstændighederne og fælles Overenskomst anvende Rentebeløbet snart i det ene, snart i det andet Museums Tarv; men Sagen maa da ordnes saaledes, at hele Legatrenten tilfalder det ene af de to Museer og stadig udbetales dette, og at det da overlades Bestyrerne aarlig at tage Bestemmelse om Anvendelsen, saaledes at, naar Renten anvendes i det Museum, der ikke er det, som i Finansloven anføres som rentenydende, det afgivne Beløb føres til Udgift i Bestyrerens Eforiregnskab som afgivet til det andet Museum, i hvis Eforiregnskab det tages til

*) Univ. Aarb. f. 1864—71 I. S. 508.
**) Univ. Aarb. f. 1864—71 I S. 508—509.

Indtægt. Ved at meddele Konsistorium Foranstaaende til bhgl. Efterretning og videre Bekjendtgjørelse, skal man tilføje, at man Dags Dato har tilskrevet Kvæstor, at hele Renten bliver at opføre som tilfaldende det zoologiske Museum.

(Univ. Arkiv.)

Vedel-Simonsens Legat.

(Det Vedel-Simonsenske Legat.)

Selmers Aarb. f. 1837 S. 118—120.

Professor, Dr. med & phil. Lauritz Schebye Vedel-Simonsen skjænkede ved Skrivelse til Konsistorium af 2 Juli 1836 „i taknemmelig Erindring af hvad han, med Hensyn til sin videnskabelige Dannelse, skylder det Kjøbenhavnske Universitetsbibliothek fra de Aar, da han gjorde Tjeneste ved samme“, til dette Bibliothek en Kapital af 2200 Rdl. Ifølge den af Konsistorium d. 26 Aug. 1837 udarbejdede Fundats, der d. 6 Sept. s. A. forsynedes med kgl. Konfirmation, er denne Kapital at betragte som et særskilt, Universitetsbibliotheket tilhørende Legat, under Navn af „det Vedel-Simonsenske Legat“, der holdes adskilt fra Bibliothekets øvrige Fonds og Indtægter. Legatets Renter deles i to lige Dele, af hvilke den ene tilfalder „den af Bibliothekets videnskabelige Embedsmænd, der nyder den ringeste Gage ved Bibliotheket“ (ɔ: Underbibliothekaren). Denne Del af Renten føres nu til Indtægt paa Universitetets Budget, Indtægtspost 5 (Renter af nogle Legater) med 85 Kr. 24 Ø. For den anden Del 85 Kr. 26 Ø. indkjøber Universitetsbibliothekaren „et større videnskabeligt Værk, der ansees for vigtigt for Bibliotheket, og hvis Priis i det ringeste udgjør ¼ Deel af Legatets aarlige Rente.“ Dog kunne ogsaa saadanne Værker anskaffes, der ville udfordre, at to Aars Indtægt lægges sammen, eller dog et Aars Indtægt overskrides. Kun maa intet Værk antages til saaledes sukcessive at anskaffes for Legatets Regning, naar det med Rimelighed kan forudses, at det vil koste mere end to Aars Indtægt. Den Bibliothekskommissionen ved Fundatsen tillagte Valgret med Hensyn til de Værker, der skulle anskaffes, maa efter Bibliothekets forandrede Organisationsforhold antages at være gaaet over paa Universitetsbibliothekaren, der er Legatets Efor. Valget er ikke bundet til noget Fag. Den Moltkeske naturhistoriske Bibliotheksafdeling konkurrerer, som særskilt Legatstiftelse, ikke. I Legatets Regnskabsprotokol indføres de for Legatet kjøbte Bøgers Navne.

Legatets Kapital udgjorde d. 1 Jan. 1889.............. 4400 Kr.

Fundats af 26 Aug. 1837, konf. 6 Sept. s. A., for det af Professor, Doctor medicinæ og philosophiæ Lauritz Schebye Vedel-Simonsen, Ridder af Dannebroge og Dannebrogsmand, for Universitetsbibliotheket stiftede Legat. *Bilag.*

Rector og Professorer ved Kjøbenhavns Universitet Gjøre vitterligt: at Professor og Doctor medicinæ og philosophiæ Lauritz Schebye Vedel-Simonsen, Ridder af Dannebroge og Dannebrogsmand, har ved Skrivelse til Konsistorium af 2den Juli 1836 „i taknemmelig Erindring“ — som han i denne Skrivelse udtrykker sig — „af hvad han, med Hensyn til sin videnskabelige Dannelse, skylder det Kjøbenhavnske Universitetsbibliothek, fra de Aar, da han gjorde Tjeneste ved samme“ skjænket til dette Bibliothek en Capital af 2200rbd Sølv i Kongelige 4 pro Cento Rentebærende Obligationer. For Anvendelsen og Bestyrelsen af denne Capital have vi, overeensstemmende med Giverens Bestemmelser, forfattet følgende:

Fundats.

1. Den af Professor Vedel-Simonsen skjenkede Capital 2200 Rbdlr. i Kongelige Obligationer overgives som et særskilt, Universitetsbibliotheket tilhørende Legat, under Navnet „Det vedel-simonsenske Legat“ til Universitetsqvæsturen, hos hvilken det faaer en særegen Konto og saaledes altid bliver adskilt fra Bibliothekets øvrige Fonds og Indtægter.

2. Commissionen for Universitetsbibliotheket har Bestyrelsen af Legatet, saaledes at Bibliothekaren paa dens Vegne ved de halvaarlige Terminer modtager Renterne og udbetaler dem efter nedenstaaende Bestemmelser. I en dertil indrettet Protocol, hvori de for Legatet kjøbte Bøgers Navne indføres, fører han Regnskab over Anvendelsen, hvilket, hvad Bogindkjøb angaaer, bliver at belægge med Commissionens Bevidnelse om, at Kjøbet er skeet efter dens Beslutning. Dette Regnskab revideres aarlig paa samme Maade, som de Legatregnskaber ved Universitetet, der aflægges af Ephorer.

3. Legatets Renter deles, efter Fradrag af det, der tilfalder Universitetscontoiret for Regnskabsførelsen, i to lige Dele. Den ene tilfalder den af Bibliothekets videnskabelige Embedsmænd, der nyder den ringeste Gage ved Bibliotheket, og udbetales ham hver Termin med det Halve.

4. For den anden Halvdeel indkjøbes aarlig et større videnskabeligt Værk, der ansees for vigtigt for Bibliotheket, og hvis Priis i det ringeste udgjør 1/4 Deel af Legatets aarlige Rente. Dog er det tilladt for Legatets Regning at anskaffe ogsaa saadanne Værker, der ville udfordre, at to Aars Indtægt lægges sammen, eller dog eet Aars Indtægt overskrides, hvad enten et Værk af denne Art udkommer og betales paa eengang, eller efterhaanden i flere Aar. Kun maa intet Værk antages til saaledes successive at anskaffes for Legatets Regning, naar det med Rimelighed kan forudsees, at det vil koste mere end to Aars Indtægt. I det Tilfælde, at der er disponeret paa længere Tid over en Deel af Legatet, bliver Resten at anvende overeensstemmende med den almindelige Bestemmelse.

5. Valget af de Værker, der skulle anskaffes, skeer saaledes, at Bibliothekaren gjør Forslag derom til Bibliothekscommissionen, hvilket Forslag følges, hvis det halve Antal af Commissionens øvrige Medlemmer erklærer sig derfor. Forkastes Bibliothekarens Forslag, gjør saavel han, som de fra ham afvigende Medlemmer, hver for sig nye Forslag, af hvilke det følges, der ved alle Medlemmers Votering faaer de fleste Stemmer. Ved lige Stemmer mellem to Værker deciderer Commissionens ældste Medlem. Valget er ikke bundet til noget Fag, og det overlades Bibliothekskommissionen uden ængstelig Beregning at fordele Gavens Anvendelse mellem de forskjellige Fag. Dog concurrerer den Moltkeske naturhistoriske Bibliotheksafdeling, som særskilt Legatstiftelse, ikke.

(Kvæsturens Arkiv.)

Wilkens' Legat.

I Anledning af Professor ved den polytekniske Læreanstalt Julius Frederik Christian Emil Wilkens' 50aarige Jubilæum som polyteknisk Kandidat, blev der i Begyndelsen af 1882 af ældre og

yngre Elever sammenskudt en Sum til at grunde et Legat, som skulde bære hans Navn. Denne Sum blev d. 5 Maj 1883 med Ministeriets Samtykke overgivet til Universitetskvæsturen med 800 Kr. i Nationalbankaktier og 166 Kr. 16 Ø. i Kontanter tilligemed Afskrift af en Skrivelse af 20 Febr. s. A. fra Prof. Wilkens til Bestyrelsen for den polytekniske Læreanstalt, i hvilken han udtaler sine Ønsker med Hensyn til Legatet. Herefter overtager Bestyrelsen for den polytekniske Læreanstalt Legatets Administration. Kapitalen skal foreløbig voxe ved sine Renter, saaledes at der, naar tilstrækkelige Midler hertil haves, indkjøbes Nationalbankaktier. Selv efterat Renterne ere blevne tilstrækkelige til en anselig Legatportion aarlig — i hvilken Henseende 200 Kr. nævnes som en passende Størrelse — bør der dog stadig oplægges Noget, ikke gjærne under 1/5 af Renten, og ialtfald derved, at Legatportioner altid udbetales i runde Summer. Legatportionerne skulle „tjene som en Opmuntring til at studere mekanisk Teknologi, naturligvis i dens hele ved Læreanstalten docerede Omfang, en Belønning for En — senere maaske Flere — der have lagt deres Dygtighed i Faget for Dagen ved Examen, en Hjælp, de maatte trænge til, det være under Aftjening af deres Værnepligt, eller til de kunne komme i en Plads". Det udtales som „uheldigt, om Legatet tilfaldt en Kandidat, der var bestemt til at blive Videnskabsmand eller til at indtræde i en anden Industrien uvedkommende Stilling". Der skal ikke være nogen absolut Forpligtelse til en aarlig Uddeling, selv om i et Aar ingen ny mekanisk eller kemisk Kandidat findes egnet til at modtage en Portion.

I Løbet af Aaret 1911 lader Bestyrelsen udarbejde en Fundats for Legatet med saa meget Hensyn til Stifterens Opfattelse, „som gaaer an under den Tids Forhold, og med saa megen Frihed i Anvendelsen, eller ialfald Lethed til at foretage Forandringer, at man ikke udsætter sig for at komme i Forlegenhed ved indtrufne Forandringer i Forholdene". Den første Legatportion udbetales d. 29 Febr. 1912, som er 100 Aars Dagen for Stifterens Fødsel. Saalænge Kandidatexamen holdes i Januar, kan Udbetalingen fremdeles hvert Aar finde Sted paa Øllegaards Dag, som i Skudaarene falder paa d. 29 Febr., i de andre Aar paa d. 28.

Legatets Kapital udgjorde d. 1 Jan. 1889 .... 1000 Kr.

Skrivelse af 20 Febr. 1883 fra Professor Wilkens. *Bilag.*

Det vil være om end ikke den højtærede Bestyrelse som saadan saa dog dens Medlemmer bekjendt, at der i Anledning af 50 Aars Dagen for min Kandidatexamen er indsamlet en Pengesum, hvormed skulde begrundes et Legat, der skulde bære mit Navn, og hvis Anvendelse blev overladt til min Bestemmelse. Denne Indsamling er sluttet, og da dens Kasserer, Fabrikant Mathiesen, ikke ønskede at beholde Pengene i sit Værge, har jeg, som den

nærmest Forpligtede, taget dem i Forvaring, og de ligge indtil Videre hos mig, anbragte dels i Nationalbankaktier til Beløb 800 Kroner, dels i en Bikubebog, der skal være opgivet at tilhøre „Professor Wilkens's Legat“.

Strax maa jeg her udtale, at jeg sidst af Alt ønsker at tage saaledes bindende Bestemmelser om enten Legatets Forvaltning eller dets Anvendelse, at man senere kunde finde sig hindret i Afvigelser fra Bestemmelser, der i Tidens Løb maatte ansees for at være blevne uforstandige. Jeg haaber, at man til en Begyndelse følger det af mig anviste Spor, men efterhaanden, som det maatte vise sig aabenbar uheldigt, bøder paa Fejlen ved hensigtsmæssige Forandringer.

Da Summen, der nu er voxet til henimod 1570 Kroner, foreløbig er aldeles utilstrækkelig til at udrette noget Klækkeligt med, mener jeg, at den foreløbig i en Del Aar bør voxe ved sine Renter, og da Pengene efterhaanden maa antages fremdeles at ville synke i Værdi, bør der vistnok altid sørges for, at Stammen kan voxe ikke altfor langsomt. Jeg har hidtil anbragt Pengene i Nationalbankaktier, fordi dette vistnok er et grundmuret solidt rentebærende Papir, der staaer noget lavere i Kurs i Forhold til Middeludbyttet, i Gjennemsnit for flere Aar, og til Kursen paa de kongelige danske Obligationer, fordi der blandt Enker, Faderløse og Andre, der fortrinsvis søge Sikkerhed, findes Mange, der maa søge at faae en bestemt aarlig Indtægt og derfor ubetinget foretrække de kongelige Obligationer.

Naar den Tid er kommen, at man kan uddele Legatportioner af saadan Størrelse, at Modtagerne ikke ere fristede til at opfatte dem som et Middel til at nyde sin Ungdom og sin Glæde over en vel overstaaet Examen, men kunne have en væsenlig Nytte af dem, er det mit Ønske, at de skulle tjene som en Opmuntring til at studere mekanisk Teknologi, naturligvis i dens hele ved Læreanstalten docerede Omfang, en Belønning for En — senere maaske Flere — der have lagt deres Dygtighed i Faget for Dagen ved Examen, en Hjælp, de maatte trænge til, det være under Aftjening af deres Værnepligt, eller til de kunne komme i en Plads. Jeg maa dog gjøre den Indskrænkning, at da jeg altid har betragtet det som Læreanstaltens Hovedopgave at uddanne dygtige Mænd for det praktiske industrielle Liv, og da mit Fag aabenbar nærmest er til Nytte for dem, vilde jeg finde det uheldigt, om Legatet tilfaldt en Kandidat, der var bestemt til at blive Videnskabsmand eller til at indtræde i en anden Industrien uvedkommende Stilling.

Jeg kan ikke antage, at Bestyrelsen kan have Noget imod at overtage Forvaltningen af dette Legat og under denne Forudsætning foreslaaer jeg Følgende:

1. Bestyrelsen tager Kapitalen i Forvaring og lader den foreløbig voxe ved sine Renter; saasnart dertil findes ophobet Tilstrækkeligt, indkjøbes Aktier i Nationalbanken.
2. Selv efter at Renterne ere blevne tilstrækkelige til en anselig Legatportion aarlig, bør der stadig oplægges noget, ikke gjerne under $^1/_5$ af Renten, og ialfald derved, at Legatportioner altid udbetales i runde Summer. For mig staaer nu for Tiden 200 Kr. som en passende Størrelse; men saavel Størrelsen som i Tiden Antallet af Portionerne overlades til Bestyrelsens Afgjørelse. Jeg mener, at der ikke heller burde hvile nogen absolut Forpligtelse til en aarlig Uddeling, selv om et Aar ingen ny mekanisk eller kemisk Kandidat fandtes egnet til at modtage en Portion.
3. I Løbet af Aaret 1911 lader Bestyrelsen udarbejde en Fundats for Legatet med saa meget Hensyn til min Opfattelse, som gaaer an under den Tids Forhold, og med saa megen Frihed i Anvendelsen, eller ialfald Lethed til at foretage Forandringer, at man ikke udsætter sig for at komme i Forlegenhed ved indtrufne Forandringer i Forholdene.
4. Den første Legatportion udbetales den 29de Februar 1912, som er 100 Aars Dagen for min Fødsel. Jeg antager, at man til den Tid vil kunne begynde og aarlig fortsætte Uddelingen med en Portion à 200 Kr.; men ialfald har jeg givet saa stor Elasticitet, at en anstændig Udbetaling

paa den Dag maa kunne finde Sted. Saa længe Kandidatexamen afholdes i Januar, kunde maaskee Udbetalingen ogsaa fremdeles hvert Aar finde Sted paa Ollgaards Dag, der Skudaarene falder paa den 29de Februar, de andre Aar paa den 28de.

Kjøbenhavn den 20de Februar 1883.

Ærbødigst

J. Wilkens.

Til
Bestyrelsen for den polytekniske Læreanstalt.

(Polyt. Læreanstalts Arkiv.)

Windings Legat.

Hofmans Fund. I. S. 206, Jansons Beskr. S. 26, Badens Univ. Journal f. 1793 S. 18, Nyerups Efterr. S. 37—39, Engelstofts Annaler f. 1807 II. S. 101—102, f. 1812 S. 228, Scheels Koll. og Stip. S. 41.

Professor ved Universitetet i Kjøbenhavn Povl Winding stiftede ved Gavebrev af 7 Marts 1694 et Legat paa 400 Rdl. til et Legat for „tvende schichelige og gudfrygtige Persohner Logerende tilsammen paa et af Værelserne“ i Regensen, „hvorfore de lius og Nødtørftig Ildebrand kand bekoste“. Efterat der senere er tillagt hvert Kammer Brænde af Kommunitetet, anvendes Renterne som et særskilt Legat, der bortgives af det theologiske Fakultet.

Kapitalen udgjorde d. 1 Jan. 1889 .... 515 Kr. 62 Ø.
Hver Stipendiat erholder aarlig 9 Kr. 99 Ø.

Nr. 1. Gavebrev. *Bilag.*

Kiendes ieg *Povl Winding Professor* paa det Kongl. *Wniversitet* her i Kiøbenhafn og hermed Vitterlig giør at Saasom nu værende *Magnificus Academiæ Rector* velædle *Dr Olaus Rømerus* tillige med *Nobilissimorum Dn Professorem*)* gode omsorg og anstalt ladet *Colegen Regentzianem**)* nu Saaledes *reparere* og forbædre at *studiosi* derudi schickeligen og bequæmmeligen kand *Logere*. Da Udi Heenseende til det meget gode ieg Self Hid indtil paa *Vniversitetet* Hafver opbaaren og Enu nest gudz hielp kand nyde gifver ieg af een Velmeent Hue til bemte *Collegium Regentzianum* aarlig 24 Rdlr. Som tvende schichelige og gudfrygtige Persohner *Logerende* tilsammen paa et af Værelserne j bemte *Colegio* til Hver *Michaelis* — Hos mig skal nyde Vdj reede penge Efter *Nobilitimo***) Dr Theologorum* anviisning, Hvorfore de lius og Nødtørftig Ildebrand kand bekoste, og vil jeg Samme 24 rdlr aarligen til Hver *Michaelis* Saaledes Vdgifve, Saalenge Gud Allermegtigste Vil gifve Lyche til ieg Samme penge kand Vddeele — og naar det behager gud Allermegtigste mig at bortkalde og mine Efterlatte midler det vil tilstede at mine arfvinger kunde Udreede *Capitalen* til Samme aarlig gafve Da Schal dertil 400 Rdlr. af min efterlatte midler Vdtages Hvor af Dend Aarlig rente til Saadanne *Personer* Siden Aarlig schal Vddeeles til Vitterlighed

Under min Haand og Zignet *Hafn:* d. 7 *Martj* 1694

(L. S.) *P. Winding.*

(Konsistoriums Kopibog 1687—1712. fol. 178.)

---

*) ɔ: Professorum
**) ɔ: Collegium Regentzianum.
***) ɔ: Nobilissimorum

Nr. 2. Univ. og Skole-Direkt. Skr. af 14 April 1846 findes trykt under Groths Legat.

Winstrup-Resens Rejsestipendium.

Hofmans Fund. I S. 143—155, IX S. 64—66, Jansons Beskr. S. 15, Nyerups Annaler S. 115—116, Engelstofts Annaler f. 1812 S. 212—214, Scheels Koll. og Stip. S. 124—125.

Dette Stipendium er sammensat af 3 forskjellige Gaver. Den første, stor 1000 Rdl. Sp., er ved Gavebrev, dateret Gregorii Dag Aar 1613, skjænket af Biskop i Sjælland og Professor i Theologien Peter Johannes Winstrup. Renterne ere bestemte for en fattig, i dette Rige ærlig født og skikkelig Student, som agtes værdig til titulus magisterii philosophici og til at lære i Kirken. Han skal forpligte sig til at være det theologiske Studium i Overensstemmelse med den Augsburgske Lære hengiven under sit Ophold ved tyske Universiteter, hvor denne Lære dyrkes, og trolig at udbrede den i Fædrelandet, naar han bliver kaldet til en Bestilling. Omsorgen for dette Stipendium er overdraget Biskopperne i Sjælland tilligemed de øvrige theologiske Professorer ved Universitetet, og disse have ved Uddelingen at foretrække Stifterens Slægtninge, naar nogen af dem søger Stipendiet. Det kan nydes i 4 Aar.

Den anden Gave grunder sig paa Biskop i Sjælland Hans Poulsen Resens Testament, dateret Pinsedag Aar 1634. Han har ved dette givet 1000 Rdl. Sp. i samme Øjemed, hvori Winstrups Stipendium er stiftet, og bestemt, at den samme Studerende skal have begge Stipendier. Han vil, at Stipendiarius især skal vælges blandt Studenter fra Kjøbenhavns Skole. Fordringen om, at han, førend han kommer til at oppebære Stipendiet, skal holde en latinsk Tale eller Disputats, er gaaet af Brug.

Den tredie Gave, ligeledes paa 1000 Rdl. Sp., er ved Testament af 10 Novbr. 1685 skjænket af Professor i Retsvidenskaben, Præsident i Kjøbenhavn Peder Johannes Resen, en Sønnesøn af Biskop Hans Poulsen Resen og en Dattersøn af Biskop Peter Johannes Winstrup. Renterne tilfalde den samme Studerende, som erholder Renterne af ovennævnte tvende Gaver. Han skal efter Testamentet have taget filosofisk Examen med Karakteren Laudabilis, og theologisk Examen ligeledes med Laudabilis, holde en Tale, førend han rejser, efter den forrige Fundats, og offentlig respondere under en af de theologiske Professorer. Disse sidste Forpligtelser gjøres ikke længer gjældende; Forpligtelsen til at respondere er efter Univ. Fund. 7 Maj 1788 Kap. I § 14 bortfaldet. Førend han oppebærer Noget af Stipendiet, skal han udstede sin Revers for, at han, dersom han efter sin Hjemkomst „blifver vdi verslig stand

til verslig bestilling befodret", vil tilbagebetale Alt, hvad han til sin Udenlandsrejse har modtaget af det Winstrup-Resenske Stipendium, dog uden Renter til den Tid, jfr. Univ. Fund. 7 Maj 1788 VI § 2 Nr. 8. Hvad der saaledes tilbagebetales, skal lægges til Kapitalen. Ifølge Univ. Dir. Skr. 30 Juli 1842 kan intet Embede, som staaer i Forbindelse med Kirken, Universitetet eller Skolen, blive at henføre til de i Fundatsen af 1685 nævnte verdslige Bestillinger.

Den samlede Kapital udgjorde d. 1 Jan. 1889.... 8056 Kr. 41 Ø. Som Rejseunderstøttelse kan aarlig uddeles 312 Kr. 18 Ø.

Nr. 1. Donatio Winstrupiana. *Bilag.*

[*Ego Petrus Ioannes Winstrupius,* Superintendens Sielandiæ & Professor publicus S. S. Theologiæ in Regia Academia Havniensi, omnibus notum facio, me sponte mea & consultó in testimonium debitæ gratitudinis erga Deum, ad ipsius sempiternam glo]riam in nomine Domini Jesu constituisse q[vod seqvitur,] ratum habendum perpetuó et inviolabiliter.

Qvi, qvandoqvidem Deus Clementissimus mea licet indigni opera uti voluerit tanto tempore in hoc regno ad docendam et regendam pro mea tenui parte, ipsius Sanctam Ecclesiam; mihiqve benedixerit interea gratiosé, grato animo, liberaliqve manu jam dono ac trado simul mille thalleros, integræ probatæqve monetæ, in hunc usum unicé.

I. Deligatur ex Domo Communitatis Regiæ perpetuó pauper studiosus, honesté natus in hoc regno, at ita educatus in bonis literis, ut dignus censeatur, qvi heic titulo Magisterii philosophici insigniatur, primo qvoqve tempore: qviqve præter mores honestissimos ad docendum in Ecclesia apud nos sit *διδακτικός* et donis necessariis instructus.

II. Conferantur ipsi, qvadriennio continuo, annuatim thalleri LX integri et probati, qvi ex dicta summa sev capitali perpetuó percipi possunt, juxta jam consveta in hoc regno, legitimé.

III. Caveat obligatione se non tantum ad studium Theologicum puræ religionis, juxta confessionem Augustana[m] Lutheri et philippi, strenué fore devinctum interea in Academiis Germaniæ, ubi talis doctrina synceré proponi-[tur, sed eandem etiam in patria fideliter propagaturum, ubicunqve ad aliqvam functionem ejusmodi legitimé vocatus fuerit; seqve hujus beneficii memorem futurum vicissim, qvantum facultates tulerint postmodum, ad nominis Divini gloriam, similiter.

Qvo autem hæc ita recté fiant, peto ab omnibus successoribus S]up[erinte]ndentibus in hoc loco, cum [collegis cæteris re]verendis D. D. Professoribus Theologicis in hac Regia [Aca]demia, ut id qvicqvid est, sic recté conservandum, collocandum, et ad usum perpetuum transferendum, in se sancté suscipiant, tum qvoad sortem, tum qvod ita ex ea proveniet qvotannis, tum stipendiarium ejusmodi, ex meis præ cæteris, si qvis petierit hoc beneficium: qvemadmodum ipsi officii recte administrati, Deo et Magistratui, si opus fuerit, rationem reddere velint: sicut decet in tali donatione pia præsenti, religionis causa, religiosé.

Et Deum oro simul ex animo, conservet patriæ benignissimé Ecclesiam Sanctam suam, cum verbo Evangelii puro, incorrupto, ad adventum usqve

---

*) Originaldokumentet til denne Fundats er meget medtaget af Tidens Tand. Lakunerne ere imidlertid udfyldte ved Hjælp af en (ogsaa i Legatprotokollen optaget) Afskrift, her betegnet ved [—].

filii sui Domini nostri Jesu Christi, propter nomen ipsius sanctissimum; Amen. Hafniæ dabantur, ipso die Gregorii Anno, M. DC, XIII.

L. S. Petrus Joannes Winstrup
S. S. mea manu
Scripsi volens

Anna Eisenbergs
Docter Peder Winstrups Hustru
Med Egen Haand.

(Originalen i Univ. Arkiv Nr. 83.)

Nr. 2. Donatio Reseniana*).

Ego Johannes Paul Resenius S. S. Pr. Th. & Can. R. In nomine D. Jesu, cum sancta gratiarum actione, ad Deum & Patrem per ipsum, pro gratia suâ multiplici erga me qvoqve indignissimum, ad gloriam nominis Divini sempiternam & ædificationem Ecclesiæ Christi vicissim in patria charissima continuam. Lego libens meritoqve mille unciales numos, seu thalleros imperiales, in specie, ut vocant, ad conditiones prorsus easdem, qvæ in liberali legato Winstrupiano sic jam geminato et penitius confirmato, expressæ sunt. Qvo pauper studiosus juvenis adeó idoneus, è patria, in-primis si talis fuerit inter Collegas Scholæ Havniensis, habita prius vel oratione seu concione latina memoriter, vel Disputatione publica, in præsentia Dominorum Theologorum Academiæ pro approbatione, Stipendiarius, idem Winstrupianus, idem Resenianus, ita jam satis contentus 110 uncialibus in annos singulos, et sacris literis, absqve aliis impedimentis, sic intentus in-primis Cal. IXbris vel aliàs, si qvid tunc impedimento fuerit, eam habeat orationem Theologicam anniversariam, ubicunqve vixerit interea, qvâ inter cætera, ex articulis veræ Religionis necessaria, gratias agat Deo maximas, de divinitus servata nostris Ecclesiis & Scholis hactenus sincera confessione puræ fidei, sub protectione divina singulari: Cum precibus seriis ardentissimisqve pro eadem deinceps qvoqve, sic conservanda perpetuo, juxta libros Lutheri & Philippi, qvi publicè commendantur nostratibus in R. ordinatione Ecclesiastica & Fundatione Academica, atqve ità cum verbo Dei sincerè intellecto, probé rectéqve conveniunt. Accipiet vero, memor, pro modo rerum suarum, erga alios vicissim suo tempore 50 unciales annuos, à Præside seu Oeconomo Scholæ Herlufsholmianæ, ad festum Pentecostes, juxta obligationem de eo perpetuam, ex summa prædicta: qvæ illic ita recté deposita est sub conditione sancta ejusmodi: Sicut illud per me qvoqve annis hisce prioribus procuratum est. Qvod Testamentum cum ultima voluntate sacra et religiosa, nemo qvisqvam faciat irritum aut mutet ullo modo, auspice Christo, vindice Christo. Hafniæ, isto die prænominato, Anno J. Ch. CIↃIↃCXXXIV.

Ioh: Paul: Resenius.
s. s. m. m.

(Afskrift i Univ. Arkiv Nr. 83.)

Nr. 3. Peder Resens Testament.

I. N. Ie.

Efftersom min Morfader *Dokt.* Peder Jensen Winstrup oc min Farfader *Dokt.* hans Povelsen Resen begge fordum *Superintendenter* ofver Sielands Stifft har gifvet til en *studiosi theologiæ* vden lands reyse to tusin Rixdler Capital, huis rente b^nte *studiosus* aarligen skal nyde effter tvende Fundatzers videre indhold, da har jeg oc min hustru i den herris Jesu naffn sluttet, at samme Capital skal effter begges voris døed aff de voris efftérlatte middeler forøyes med et tusin Rixdler Capital, *in specie*, oc at dens Rente skal aarligen opbæres aff den *studioso* som nyder forbemeldte to tusin Rxdler Capitals Rente: dog med

*) Originalmanuskriptet hertil er gaaet tabt, derimod er en Afskrift bevaret.

saadanne Vilckor oc paa saadan en maade oc maneer som ofvenb^mte fundatzer tilholder. Samme Fundatzer vil ieg haffue forbædret saaledes.

1. Dersom nogen nyder bemelte *stipendio Winstrupio Reseniano* uden lands, om end skønt hand er aff Familien oc hand effter hans hiemkomst blifver vdi verslig stand til verslig bestilling befodret, da skal hand giffue sin *Revers* paa at førend hand det maa nyde, hand den gandske *summam* Penge som hand hår oppebaaret aff b^mte *Stipendio Winstrupio-Reseniano* til sin vdenlands Reyse strax, dog uden Rente til den tid skal betale eller der paa giffue *Facultati theologicæ* sin haandskrift med nøyagtig forsickring oc Rente fra Breffuets dato; oc skal saa Capitalerne med Capitalen oc Renten i saa maade forøyes oc forbædris; huorpaa den, som da er *stipendiarius*, skal ligesom for det forige giffue nøyactig forsickring til velb^mte *Facult. Theologicam.*

2. Desforuden skal *Stipendiarius* holde en *oration* førend hand udreyser, effter forige fundatz, men endoc tilforne haffue taget *attestationem philosophicam* oc den *laudabilem* saa oc *attestationem theologicam* i lige maade *laudabilem*, oc der til med haffue *responderet publicé* under en af *theologis*, huor paa ombedes *Facultas theologica* paa det allertienstvilligste at de vbesverget vilde giffue deris *censur* huilcken tillige med forb^mte begge *attestationer oration* oc *Revers* motte bevares *in capsula stipendii Winstrupio-Reseniano.*

3. Huis oc nogen her effter enten aff forberørte Familier eller andre skulde blifve til sinds b^mte *stipendium* at forbædre, da stande det dem frit fore mine Forfædres og min Fundatz i saa maader at effter *stipendii* tiltagelse med høyre bædre oc strengere *conditioner* at befæstige, dog at de er lidelige, som kand vere Gud for alting til Ære, det algemene beste til befordring oc *Academiæ* saaledes til gaffn oc gode, saa at de kand vere icke alleniste *dogmatici* men endoc *polemici.* At dette ufeilbarligen oc vrøggeligen effter begge voris afgang her fra Verden holdes oc effterkommes skal, har vi denne voris villie med voris hænders undertegnelse bekræftiget. *Datum* Kiøbenhaffn *Martini Lutheri* dag, nemlig den 10 Novemb. 1685.

P. Resen

L. S. Anne Meyers

Peder Reisens

(Original paa Papir med paatrykt Segl i Univ. Arkiv Nr. 83.)

Nr. 4. **Univ. og Skole-Direkt. Skr.** af 30 Juli 1842 til Konsistorium om Forpligtelsen til Tilbagebetaling af det Winstrup-Resenske Rejsestipendium*).

Efterat have modtaget Konsistoriums Betænkning i Skrivelse af 2. d. M. i Anledning af det af Bogholder og Revisor, Justitsraad Bloch indgivne Andragende angaaende den med Oppebærelsen af det Winstrup-Resenske Rejsestipendium forbundne Forpligtelse for Stipendiarierne til, i Tilfælde af, at de nogensinde skulde forlade det theologiske Studium og paa anden Maade søge Befordring, da at refundere det Oppebaarne, samt i Anledning af den af Direktionen ligeledes forlangte Oplysning om, hvorvidt det i den senere Tid paases, at den ommeldte Bestemmelse ved det ovennævnte og mulig andre Legater tilbørlig bliver overholdt, skulde Direktionen tjenstlig melde,

at den aldeles maa bifalde den ogsaa af Konsistorium tiltraadte Mening, at rigtig Fortolkning af Fundatsen medfører, at intet Embede, som staaer i Forbindelse med Kirken, Universitetet eller Skolen, kan blive at henføre til de i Fundatsen af 1685 nævnte verdslige Bestillinger, og at man ligeledes maa anse det rettest, at den omhandlede Revers i Fremtiden affattes i de fundatsmæssige Udtryk, uden at disse tilføjes nogen nærmere Forklaring.

(Univ. Arkiv.)

Nr. 5. **Kons. Skr.** af 12 Marts 1881 til Eforus for Winstrup-Resens Rejsestipendium, hvori udtales, at en Stipendiat, der i 1878 var udnævnt til

*) Selmers Aarb. f. 1842 S. 80—83.

at nyde Stipendiet for 4 Aar, men efterat have nydt det i 2 Terminer kom tilbage hertil, ved en senere indtraadt Vakance maatte nyde Stipendiet for Resten af Tiden fra 11 Dec. 1880 at regne*).

(Univ. Arkiv.)

Nr. 6. Kons. Skr. af 12 Marts 1881 til Eforus for Winstrup-Resens Rejsestipendium, hvorved fastsættes, at en af Revisor fremsat Fordring om Tilbagebetaling af Stipendiet, fordi Stipendiaten, der havde nydt samme i Aarene 1836—38, var kommet i verdslig Stilling ikke kan gives Medhold, allerede af den Grund, at Kravet herpaa er forældet**).

(Univ. Arkiv.)

Wissings Legat.

(Legatum Wissingianum.)

Hofmanns Fund X. første Appendix S. 11—16, Badens Univ. Journal f. 1795 S. 11—17, Jansons Beskr. S. 20, Engelstofts Annaler f. 1812 S. 228—229, Scheels Koll. og Stip. S. 126—129.

Ejer af Herregaarden Odden i Vendsyssel Hans Wissing fastsatte ved Testament af 18 Jan. 1762, at 5000 Rdl. af hans efterladte Midler skulde anvendes dels til et Legat for Fruentimmer af hans Familie, dels til et Stipendium for 2 Studenter, ligeledes af hans Familie. Tillige anmodede han Professor i Theologi Peder Rosenstand Goiske om at forfatte en Fundats for dette Stipendium. I Henhold hertil forfattede da Professor Goiske under 13 Juni 1763 en Fundats, ifølge hvilken — idet bemærkes, at Halvdelen af ovennævnte Kapital, hvis Renter nydes af Fruentimmer af Stifterens Slægt, er under Bestyrelse af Biskoppen over Aalborg Stift — følgende Bestemmelser gjælde for Legatet.

Renten af 2500 Rdl. tildeles af Konsistorium 2 Studenter af Stifterens Familie, saadanne nemlig, „som ere Descendenter af dem, der kunde have arvet en Del af den Capital som tilhører dette Legato, om den ei dertil efter den Sal. Testators Villie skulde anvendes“. Disse bestemmes nærmere som dem, der „nedstamme af den Sal. Testators Halvsødskende paa Fæderne Side og af hans Sødskendebørn paa Moderne Side“, jfr. den efter Fundatsen aftrykte, af Professor Rosenstand Goiske meddelte Oplysning om Familien. Naar Ansogernes Kvalifikationer ere lige, vælges den, som er Testator nærmest beslægtet; „men naar der paa Competenternes Dygtighed eller Trang til dette Stipendium maatte findes nogen mærkelig Forskiel, bør den mere tages i Betragtning end nærmere Grad i Slægtskab“. Stipendiet kan oppebæres i 4 Aar, hvad enten Stipendiaten opholder sig ved Kjøbenhavns Universitet eller ved et fremmed Universitet. Den, som op-

*) Univ. Aarb. f. 1880—81 S. 1151.
**) Univ. Aarb. f. 1880—81 S. 1151—52.

holder sig ved Kjøbenhavns Universitet, maa ikke nyde Stipendiet, forsaavidt han „enten af Renter eller af andre Beneficiis“ har 100 Rdl. om Aaret; opholder han sig ved et fremmed Universitet, maa han ikke nyde det, dersom han foruden dette Stipendium har 200 Rdl. om Aaret. Den, som tidligere har haft saa store Indtægter, kan vel, naar de ophøre, erholde dette Stipendium, men maa dog ceteris paribus staae tilbage for Andre, „som intet Beneficium, eller dog ei noget saa anseeligt Beneficium som forommeldte har havt“. Disse Begrænsninger med Hensyn til Stipendiets Nydelse gjøres paa Grund af de forandrede Forhold ikke gjældende. En Student af Familien kan faae Stipendiet i det samme Aar, i hvilket han er blevet Student; men han skal da i det næste Aar tage den filosofiske Prøve med Anden Karakter idetmindste. Tager han ikke den nævnte Prøve i det paafølgende Aar med den angivne Karakter, fratages Stipendiet ham, og oplægges, hvorefter en ny Stipendiat udnævnes. Hvert femte Aar er et Hvileaar „som for Legato Fossiano“. Renterne i dette ligesaavel som, hvad der iøvrigt hjemfalder til Legatet, oplægges.

Af disse Oplæg dannes først en Fond paa 500 Rdl. under Navn af „Appendix Legati Wissingiani“. Renten af denne, som forlængst er dannet, tilfalder Universitetets Rektor, der er Legatets Efor, med 38 Kr. 74 Ø.

Oplægene fortsættes derpaa, indtil der er dannet en Fond paa 1000 Rdl., hvis Rente uddeles som Stipendium til en Student, der er Søn af en Professor. Han nyder det i 4 Aar. Hvert femte Aar er et Hvileaar.

De følgende Oplæg gaae ud paa at samle en saa stor Kapital, at Stipendiet for hver af Stipendiaterne, først Familiestipendiaterne og derefter Professorsønnen, kan udbetales med 100 Rdl. om Aaret, „men ei mere, hvormeget end Legati Capital i Fremtiden maatte voxe“.

Disse i Fundatsen nævnte Formaal ere naaede. Fonden for Vederlaget til Eforus er dannet, ligeledes Fonden for Stipendiet til Professorsønnen, hvorhos alle 3 Stipendier nu udbetales med 200 Kr. ÷ Administrationsgebyr = 193 Kr. 74 Ø. For det Tilfælde, at der nu i de Aar, der ej ere Hvileaar, ikke skulde melde sig nogen fundatsmæssig Stipendiat af Familien, giver Fundatsens Art. 11 den Regel, at Konsistorium maa paa et Aar udvælge en Stipendiat. Findes der heller ikke i det næste Aar nogen kvalificeret Student af Familien, oplægges Stipendiet, og saaledes afvexles hvert andet Aar med saadanne Portioners Uddeling paa et Aar og deres Oplæg, indtil det med Vished vides, at Familien er uddød.

Naar der af Oplægene er samlet en ny Kapital paa 1000 Rdl.,

dannes deraf et nyt Legat, som kaldes „Legatum Wissingianum Novum". Renten af dette tildeles en tredie Student af Familien under de samme Betingelser og paa samme Maaade som med Hensyn til de 2 første Stipendier. Melder sig ingen saadan, oplægges Renten, indtil ogsaa det tredie Stipendium udgjør 100 Rdl. om Aaret. Derefter uddeles det for 4 Aar til en Professorsøn eller i Mangel af en saadan til en anden Kvalificeret. Efter Hvileaarets Udløb uddeles det til en Student af Familien — findes ingen saadan, oplægges Renten — og det gives saaledes afvexlende til en Professorsøn og en Søn af Familien.

Er der af de følgende Oplæg atter dannet en Kapital paa 1000 Rdl., oprettes et nyt Legat „Legatum Wissingianum novum secundum", hvormed forholdes som med Legatum Wissingianum novum.

Naar da Kapitalen er voxet saaledes, at 4 Stipendiater hver kunne faae 100 Rdl., maa Renten af den følgende Tilvæxt paa 1000 Rdl., som skal kaldes „Legatum Wissingianum datum egenis Studiosis" uddeles til „Syge eller og yderlig fattige Studiosos i saa mange og saadanne Portioner", som Konsistorium finder rettest. Hvad der i et Aar ej bruges, kan enten overføres til det følgende Aar eller oplægges til denne Afdelings Forøgelse.

Af senere Forøgelser oprettes nye Stipendier efter Reglerne for Legatum Wissingianum novum.

Naar Stifterens Familie er ganske uddød, er det overladt Konsistorium at forfatte en ny Fundats, „som kan eragtes nyttig til Studenteres Bedste"; dog maa ingen Forandring gjøres med Hensyn til Afdelingen for syge Studenter, hvis den til den Tid er kommet i Stand.

Legatets Kapital udgjorde d. 1 Jan. 1889............ 16 600 Kr.

Bilag. Nr. 1. Fundats for det Wissingske Legat.

I. N. I.

Peder Rosenstand Goiske, S. S Theologiæ D. og *P. O.* ved Kjøbenhavns Universitet *p. p.* saa og *p. t. Rector Universitatis*, giør herved bekiendt: at min kiere Onkle, nu Sal. Hr. *Hans Wissing*, forhen Herre til Odden i Vendsyssel, har i sit Testament, dateret den 18de Januarii 1762 anordnet, at af hans efterladte Midler 5000 Rdlr. skulde anvendes til et Legatum, hvoraf tvende Fruentimmer, Enker eller Jomfruer, af hans Slægt paa Fæderne eller Møderne Side, samt tvende Studentere af hans Familie skal aarlig nyde Renten saaledes, at Enkerne saalænge de leve, og Jomfruerne indtil de sig i Egteskab begive, men Studenterne af Familien udi 4 Aar, om de sig enten i Kiøbenhavn opholde eller og ved Hielp af andre Stipendier reise udenlands, oppebærge Renten.

Velbemeldte Sal. Testator har i sit Testamentes 17de Post begiert, at Professor Goiske herom vil giøre og opsette en Fundats, da han om godt

synes, kan adskille Capitalerne, og lade den halve Deel blive under Academiets Direction og den anden halve Deel under Biskoppen af Aalborg hans Direction.

Altsaa haver jeg i Guds Navn efter saadan Begiering, med Overlæg og Hensigt til dette Legati Vedligeholdelse, Frugt og Vext i Fremtiden om den til de tvende Studentere destinerede halve Capitals Rente giort følgende Fundats.

Consistorium ombedes tienstærbødigst og formodes at ville under sin Omsorg og Direction indtage dette Legatum under Navn af *Legatum Wissingianum,* ligesom andre med deres Capitaler, der af Consistorio ere antagne. Naar Consistorium bevilger dette, skal der paa Legati Bekostning indrettes en Bog, hvori skal indføres 1) Fundatsen, 2) skal Stipendiariorum Navne og deres Qvittering for Pengene aarlig deri skrives, 3) i Fremtiden antegnes hvad der maatte falde at anmærke om Legati forhaabentlige Incrementis efter de Artikler som siden skal anføres.

Denne Bog leveres til hvert Aars *Rectorem Magnificum,* og af den ene *Rectore* til den succederende, da *Rector Universitatis* ærbødigst ombedes at ville modtage dette Legati Renter af *Qvæstore Universitatis* og dem til Stipendiarios uddele efter følgende Artiklers Indhold. Uddelings-Terminen kan være, naar Renterne saa betimelig ere indkomne, Dagen for St. Hans-Dag, som er den Sal. Testators Navnedag, da Dagen for St. Hans-Dag af ham selv er anordnet til Uddelingstid for nogle Renter af andre af hans christelige Stiftelser.

I Art. Da den Sal. Testator i sit Testaments 17de Post selv har anordnet, at de første Stipendiarii skal være en af Professor Goiskes og en af Hr. Hans Hemmers Sønner, saa blive disse efter den Sal. Testators egen Anordning de første Stipendiarii.

II Art. Stipendiarii ordinarii af den Sal. Testators Familie skal de Studentere anses at være, som ere Descendenter af dem, der kunde have arvet en Del af den Capital, som tilhører dette Legato, om den ei dertil efter den Sal. Testators Villie skulde anvendes. Saadanne Descendenter ere de, som nedstamme af den Sal. Testators Halvsødskende paa Fæderne Side og af hans Sødskendebørn paa Møderne Side.

III Art. Ingen maae nyde dette Stipendio, uden han opholder sig paa et Universitet, og ingen længere end 4 Aar.

IV Art. Naar der ere flere end tvende Studentere af Familien Competenter til dette Stipendium, da udvælger Rector og Consistorium *per plura* Stipendiarium, *cæteris paribus* den eller de af Competenterne, som ere den Sal. Testator nærmest beslægtede; men naar der paa Competenternes Dygtighed eller Trang til dette Stipendium maatte findes nogen mærkelig Forskiel, bør den mere tages i Betragtning end nærmere Grad i Slægtskab, hvilket kommer overeens med den Sal. Testators mig velbekiendte og ved andre hans Stiftelser viiste Tænkemaade.

V Art. Ingen maae nyde dette Stipendio, naar han enten af Renter eller af andre Beneficiis beviislig kan have 100 Rdlr. om Aaret og opholder sig ved dette Universitet; men dersom han reiser til udenlandske Universiteter i Tydskland eller længere fraliggende Lande, da maae han nyde det, naar han ei uden dette Legato beviislig kan have 200 Rdlr. aarlig Indtægt. Den, som af andre Beneficiis tilforn har havt ommeldte Indtægter, maae dog siden, naar de Beneficia ressere, nyde dette Stipendio. Den, som intet Beneficium, eller dog ei noget saa anseeligt Beneficium som forommeldte har havt, bør alligevel *(cæteris paribus)* foredrages den som tilforn har havt saa anseelige Beneficia.

VI Art. En Student af Familien maae (naar ingen anden er, som efter næstforegaaende 5te Art. kan faae dette Stipendium) nyde det udi det samme Aar han deponerer. Naar han betimelig hos *Rectorem Universitatis* anmelder sig, maae Stipendium reserveres ham, indtil han kan blive efter foregaaende Examen inscriberet; men dersom han ei inden næste Aars St. Hans-Dag tager Examen Philosophicum med Caractere *Laudabili* eller *Haud illaudabili,* maae han ei nyde Stipendium det 2^{det} Aar; dog maae det indeholdes og bie efter

ham til følgende Aars St. Hans-Dag, om han inden den Tid tager Examen Philosophicum med en af de ommeldte Caracterer. Skeer det ei, da uddeles ei det indeholdte Stipendium, men leveres *Quæstori* tilbage, for at legges til Capitalen, hvilket af *Rectore Universitatis* udi Legati Bog anmærkes. Den saaledes forsømmelige Stipendiarius udelukkes som uduelig, og en anden udvælges i hans Sted efter 5te Art. Indhold.

VII Art. Hvert 5te Aar bliver for dette Legato som for *Legato Fossiano*, Hvileaar, da Resterne indeholdes for at samle efterhaanden et Incrementum. Naar der i de Aar, som ei ere Hvileaar, ikke skulde findes ved Universitetet tvende Studentere, som efter 5te og 6te Art. maae nyde dette Legato, da indeholdes ligeledes Renterne af de 2 Portioner eller af den ene Portion, hvortil ingen fundatsmæssig Stipendiarius findes; og alle saaledes indeholdte Renter samles til et Incrementum.

VIII Art. Naar der af de efter 6te og 7de Art. indeholdte Renter kan blive en Fond paa 500 Rdlr. og den paa Rente blive udsat under Navn af *Appendix Legati Wissingiani,* nyder hvert Aars *Rector Universitatis* den Rente, som et lidet Emolumentum og en liden Belønning for sin Umage med Renternes Modtagelse, Udlevering etc.

IX Art. Naar der siden af de efter forommeldte 6te og 7de Artikler samlede Renter kan blive en udsat nye Fond paa 1000 Rdlr., saa nyder en *Filius Professoris* Renten af de 1000 Rdlr. Naar der siden paa forommeldte Maader samles en nye Fond saaledes, at hver af de tvende Stipendiariis i Familien kan faae 100 Rdlr. aarlig, maae hver af dem nyde saameget, men ei mere, hvormeget end Legati Capital i Fremtiden maatte voxe. Naar de tvende Stipendiariorum af Familien deres Portion er voxet til 100 Rdlr. for hver, maae ogsaa den tredie Portion for *Filio Professoris* ved oplagte Rente saaledes voxe til 100 Rdlr. og ei høiere.

X Art. Naar der videre i Fremtiden og Tidens Længde maatte efter 6te og 7de Artiklers Indhold blive samlet og paa Rente udsat en Capital paa 1000 Rdlr., saa giøres deraf et nyt Legatum, som skal kaldes *Legatum Wissingianum Novum.* Renterne af dette Legato maae den tredie Student af Familien, som sig ved Universitetet opholder, og efter II, V, VI Artikler kan nyde Stipendio, udi 4 Aar oppebærge; men skulde ingen Student af Familien dertil findes ved Universitetet, da oplægges Renterne indtil dette *Legatum Novum* ogsaa voxer saaledes, at denne tredie Stipendiarius kan faae 100 Rdlr. aarlig.

XI Art. Hvileaarene continuere saaledes for dem, som ere af Familien, saavelsom for *Professoris Filio,* hver 5te Aar, paa det at Legatum destomere kan voxe. Findes ingen fundatsmæssig Stipendiarius ved Univ. det Aar, der ei er Hvileaar, da maae Rector og Consistorium *per plura* udvælge Stipendiarios til de Portioner eller til den af dem, hvortil ingen af Familien findes; dog maae ingen saaledes uden for Familien udvalgt Stipendiarius faae Løvte paa det for mere end eet Aar af Gangen, paa det der kan altid være efter Testamentet Portioner for to Studentere af Familien, om nogen siden maatte melde sig, naar det første Aar er forbi. Dersom to Studentere af Familien i næstfølgende Aar ei findes til Legatum, indeholdes Renterne af de Portioner eller af den eene Portion (om der kun een Student af Familien til Legatum det Aar findes). De saaledes samlede Renter samles til et nyt Incrementum, og saa alterneres fremdeles med Renters Indsamling til Incrementum og deres Uddeelning til een paa den i denne Art. meldte Maade udvalgt Stipendiarius, hvert andet Aar, saalænge ingen Student af Familien indfinder sig, og der ei med fuld Vished vides, at Familien er uddød.

XII Art. Naar det i Xde Art. ommeldte nye Legatum naaer sin Vext til 100 Rdlrs. Rente, maae en *Professoris Filius* nyde det i 4 fulde Aar. Det 5te Aar bliver for det nye Legato Hvileaar. Findes der da i det 6te Aar nogen Student af Familien, maae han ligeledes nyde det i 4 Aar, og bliver da det 5te Aar igien Hvileaar. Men findes ingen Student af Familien, da oplegges og samles Renterne til nyt Incrementum i de 4 Aar, og saaledes alternerer dette nye Legati Renter imellem *Filium Professoris* og en Student

af Familien, eller Renternes Oplæggelse i de Aar, som en Student af Familien skulde have det. Skulde ingen *Professoris Filius* findes, som rettelig efter Vte og VIte Artikler kan nyde dette Legato, naar det efter Ordenen tilfalde en Professors Søn, saa maae Consistorium *per plura* vælge i hans Sted en anden Stipendiarius, som ogsaa i 4 Aar maae nyde det.

XIII Art. Naar der i Tidens Længde af de efter VI, XI og XII Artiklers Indhold samlede Renter kan blive et nyt Incrementum paa 1000 Rdlr., oprettes deraf et nyt Legatum, som skal kaldes *Legatum Wissingianum Novum Secundum,* hvormed der forholdes efter X, XI og XII Artikler, og saaledes continueres stedse i Fremtiden.

XIV Art. Men naar der i Tidens Længde skulde blive saa mange Incrementer, at 4 Stipendiarii kunde faae hver 100 Rdlr., maae det næste Incrementum paa 1000 Rdlr. anvendes dertil, at dets Renter aarlig uddeles til Syge eller og yderlig fattige Studiosos i saa mange og saadanne Portioner, som efter Rectoris og Consistorii gode Tykke bedst eragtes; hvad der af de Renter et Aar ei udgives, kan et andet Aar til samme Brug anvendes, og, om der fra de Udgivter overbliver i nogle Aar saameget, at det paa Rente kan udsettes, bliver det stedse nye Forøgelse af dette Legato, som skal kaldes *Legatum Wissingianum datum egenis Studiosis.*

XV Art. Naar Familien maatte vides gandske at være uddød, saa maae det daværende Consistorium om Brugen af dette Legati og Incrementorum Renter giøre *per plura* saadan en Fundats eller Anordning, som kan eragtes nyttig til Studenteres Bedste; men om det i XIV Art. ommeldte Legatum inden den Tid kommer i Stand, maae det til den deri meldte Brug blive uforanderlig bestemt. Og skal dette Legatum med alle sine Incrementis bære Navn af *Legato Wissingiano.*

XVI Art. En Stipendiarius maae vælge sig hvad for et lovligt Studium som han selv vil, men han skal hvert Aar, inden han faaer Stipendium, med Attest fra den Professor eller de Professoribus han haver hørt, for Rector beviise, at han i det Studio er duelig, og med en Attest fra sin *privato Præceptore,* at om hans Forhold intet uskikkeligt er *privato Præceptori* bekiendt. Denne Fundats er efter een tilforn imellem Consistoriales circulerende og approberet Concept saaledes indført i denne Protocol af

Peder Rosenstand Goiske.

Kiøbenhavn d. 13de Junii 1763.

Til Underretning for Fremtiden gives om den Sal. Testators Familie denne Oplysning.

Paa Fæderne Side havde den Sal. Testator Halvsødskende 1) Sal. Jens Wissing, Eiere af Aarhus Mølle; af hans Descendenter ere nu ingen, uden en Sønnedatter, Sal. Capitain Wissings Datter, der er, (saavidt jeg veed) ugift.

2) Sal. Hr. Lorentz Wissing, Præst i Sielland. Af hans Datter ere en Deel Descendenter: een som har Hr. Herfordt i Sengeløse, een som har Hr. Christensen i Lolland, een som har Hr. Troj i Norge: maaske ogsaa endnu flere, hvis Navne jeg ei veed; men alle de som kan beviise sig at nedstamme fra Sal. Lorentz Wissing, der ingen Sønner har efterladt sig, ere af den Sal. Testators Familie.

Hans Halvsøstre vare 1) Conferentsraadinde Benzon; af hendes Descendentere ere Hr. Oberstlieutenant Benzon ugift, og en Datter Sal. Justitsraad Jacobi's Enke, som har Børn.

1) Sal. Conferentsraad Junges første Frue; af hende ere ingen Descendenter uden Hr. Etatsraad Luxdorphs Frue.

3) Scoutbünachtinde Thomsen; hendes Datter er Sal. Justitsraad Fugledes Enke, som haver Børn; it. Frue Osten gift med en Major von Osten, Commendant et Sted i Norge; om hun haver Børn, veed jeg ei. Andre Descendenter fra Schoutbünachtinde Thomsen end de ommeldte tvende Fruer og deres Børn ere nu ei.

4) Frue Majorinde Schouw; efter hende er en Søn, som uden Tvivl er Regimentsqvarteermester, og en Datter Oberstlieutenant eller Major Hofs Enke; saavidt jeg veed, har ingen af dem Børn.

Sødskendebørn paa Fæderne Side havde den Sal. Testator ingen, saavidt jeg veed, uden Descendenter af Sal. Generalmajor Pfort, Commandant paa Cronborg; de ere alle nu, saavidt jeg veed, uddøde.

Paa Møderne Side havde den Sal. Testator Sødskendebørn, nemlig Børn af hans tvende Morbrødre og trende Mostre.

1) Hans ældste Morbroder M. Hans Fos har kuns efterladt sig en Datter, af hvilken ingen Børn ere.

2) Hans anden Morbroder M. Niels Fos, Sognepræst paa Føer*), havde nogle Børn, af hvilke der ere en Deel Descendenter, som jeg ei alle kiender.

En Søn af ham er Regimentsfeldtskierer Fos i Holsteen, af ham er een Søn i Live, som er hans eeneste Barn, saavidt jeg veed.

Af Sal. M. Niels Fosses Døttre ere der en Del Descendenter; blandt dem Hr. Fos i Gladsaxe, en Kiøbmand her i Byen Heining Fos, og vel flere, som jeg ei veed at nævne.

Den Sal. Testators ældste Moster var 1) Karen Fos, gift med Sal. Peder Rosenstand til Hessel; hendes ældste Datter er min Moder Bodil Margrethe Rosenstand; den af mine Sødskende som har Børn, er Maren Goiske, en Enke af Sal. Provst Friedenreich paa Møen; hendes Sønner ere M. Christopher Friedenreich i Farum, og Capitain Mauritz Friedenreich; hendes Døttre ere 1) Margrethe, gift med en Kiøbmand i Stege, Joh. Jensen, som har Børn, 2) Christiana, gift med Hr. Professor Wadskiær, som har Børn; trende ugifte Døttre, Cathrine, Adelphine og Ingeborg Friedenreich.

2) Sal. Karen Fosses anden Datter var Sal. Kirstine Malene Rosenstand, gift med Hr. Haverslev, Præst i Rødding tilsidst; efter hende er en Søn, Hr. Peder Rosenstand Haverslev, som har Børn og er Præst i sin Faders Kald Rødding udi Viborg Stift. Af ovenmeldte Sal. Kirstine Malene Rosenstands Børn i sit første Egteskab med Sal. Hr. Hans Lund, ogsaa Præst i Rødding, lever ingen uden Mette Marie Lund, Enke efter Sal. Seier Grønfeldt i Ebbeltoft; hun har Børn.

Min Mormoder havde ogsaa en Søn M. Tøger Rosenstand, men af ham ere nu ingen Descendenter.

Den Sal. Testators anden Moster var Drude Fos, gift med Sal. Cancellieraad Peder Benzon til Havnøe; af hendes Descendenter ere nu ingen, uden maaskee en Lieutenant Benzon, jeg veed ei om han endnu lever, ei heller om han har Børn.

Den Sal Testators tredie Moster var Sal. Søster Fos, gift med Sal. Raadmand Christopher Hemmer i Aalborg; af hende er ingen Descendenter som have Børn, uden Hr. Hans de Hemmer, Provst i Sønder-Herred, Sognepræst til Lyngbye og Alboge i Aarhuus Stift. Han har mange Børn, og det er een af hans Sønner, som efter Testamentet skal være een af de første Stipendiarii.

Det er den Oplysning, som jeg i den Materie kan give. Skiønt den ei er fuldstændig, saa kan den dog være efterrettelig: thi alle de, som kan efter Fundatsens V Art. ansees som Stipendiarii af Familien, skal nedstamme fra een af de i denne Efterretning anførte den Sal. Testators Slægtninge.

Peder Rosenstand Goiske.

Den 13de Junii 1763.

(Baden: Univ. Journal f 1795 pag. 11—16)

Nr. 2. **Decision** af 28 Marts 1843 til Regnskabet for Wissings Legat, at da Legatet, efter Fradrag af $^1/_4$ pCt. til Universitetskontoret, kun erholder en aarlig Rente af $3^3/_4$ pCt. af dets Kapital, saa vil som en Følge heraf den Eforus tillagte aarlige Rente af 500 Rdl. ogsaa blive at beregne med $3^3/_4$ pCt.

(Eforiprot.)

*) Skal formentlig være i Sorø.

Nr. 3. **Kons. Skr.** af 29 Aug. 1846 til Eforus for Wissings Legat, hvorved — i Anledning af, at denne havde henstillet til Konsistorium, om ikke Kand. N. N., som havde nydt dette Legat, men i Febr. 1846 havde forladt Byen for at tage mod en Huslærerplads paa Landet, kunde erholde udbetalt, for de 2 Maaneder fra 11 Dec. til 11 Febr., en Trediedel af Legatets halvaarlige Beløb — udtales, at det efter Omstændighederne ikke kan antage den paagjældende Kandidat for berettiget til nogen Del af Stipendiet for Juni Termin d. A.*)

(Univ. Arkiv.)

Nr. 4. **Kons. Skr.** af 14 Juni 1871 til Eforus for Wissings Legat om Forhøjelse af Lodderne for Studenter af Familien.**)

Af Renten af bemeldte Legat nyde 2 Stipendiater af Stifterens Slægt aarlig hver 48 Rdl. 42 Sk., ɔ: Renten af 1250 Rdl., med Fradrag af 1/8 % til Kvæsturen, altsaa begge Renten af 2500 Rdl., en Professorsøn aarlig 38 Rdl. 72 Sk., svarende til Kapital 1000 Rdl., og Eforus 19 Rdl. 36 Sk., svarende til Kapital 500 Rdl.; Resten oplægges, foruden hvert femte Aars (Hvileaarets) hele Renteindtægt, med Undtagelse af Efori Andel. Efter Fundatsens Art. 9 skal Tilvæxten først tjene til at forøge Stipendiet til de 2 Studenter af Familien, saaledes at hver aarlig kan faae 100 Rdl. Da Eforus, Konf. Madvig, havde gjort opmærksom paa, at Betingelsen for Forhøjelsen var indtraadt, idet Legatets Status tillod at henlægge til hver af de 2 Familiestipendiater Renten af 2500 Rdl., bifaldt Konsistorium,

at de 2 Lodder, der tilkomme Studenter af Familien, herefter udbetales med 96 Rdl. 84 Sk. aarlig, Halvdelen i hver Termin.

(Univ. Arkiv).

Nr. 5. **Kons. Skr.** af 1 Juli 1886 til Eforus for Wissings Legat, hvorved denne bemyndiges til — da det havde vist sig, at det aarlige Rentebeløb af Legatets Kapital allerede i 11 Juni Termin 1885 havde naaet en saadan Størrelse, at den Portion, der er tillagt en Professorsøn, efter Bestemmelserne i Legatets Fundats burde have været udbetalt med det fulde Beløb 100 Kr., med Fradrag af Administrationsomkostninger 3 Kr. 13 Ø, altsaa 96 Kr. 87 Ø — at udbetale vedkommende Professorsøn det ham for Juni og Dec. Terminer 1885 for lidet udbetalte Beløb, ialt 116 Kr. 24 Ø, samt for sidstafvigte Juni Termin 96 Kr. 87 Ø.***)

(Univ. Arkiv).

---

*) Selmers Aarb. f. 1846 S. 64.
**) Univ. Aarb. f. 1864—71 I S. 556—57.
***) Univ. Aarb. f. 1885—86 S. 92.

Ordnes de i det Foregaaende nævnte private Stiftelser og Legater til Universitetet efter det Tidspunkt, da Donationerne ere stiftede, bliver Rækkefølgen denne:

Fra det 16de Aarhundrede.

Friis's Legat	Fundats	af	24 Decbr.	1584
Valkendorfs Kollegium	—	-	16 Juli	1595

Fra det 17de Aarhundrede.

Winstrups Rejsestipendium	Gavebrev	Gregorii	Dag	1613
Fincks, Th., Legat	—	af	6 Jan.	1619
Rosenkrantz's Rejsestipendium	—	-	27 Decbr.	1622
Decollatæ virginis legatum			1623 eller	1624
Bartholins, Caspar, Legat	Fundats	-	23 Aug.	1629
Resens, H. P., Rejsestipendium	Testament	Pinsedag		1634
Brochmands, Jesper, Legat	Gavebrev	af	6 Febr.	1641
Longberigs Legat	—	-	1 Decbr.	1643
Skeels —	Fundats	-	12 Juni	1647
Brochmands Enkes Legat til Professorenker	—	-	17 Juli	1652
Brochmands, R. E., Legat	—	-	12 April	1654
Brochmands Enkes Legat til Studenter	Gavebrev	-	6 Maj	—
Fuirens, Th., Legat	Testament	-	1 Juni	1658
— , H., —	Fundats	-	18 Decbr.	1660
Medeanum legatum	—	-	11 Juni	1663
Skulesens Legat	Gavebrev	-	1 Juli	—
Mules —	Testament	-	18 Aug.	1669
Fuirens, D. —	Fundats	-	14 Juni	1674
Hopners —	Testament	-	15 April	1675
Finckes, A. —	Fundats	-	11 Juni	1679
Lassons Rejsestipendium — Legat til en Student fra Randers Skole	Testament	-	9 Decbr.	—
Nolds Legat	Gavebrev	-	1 Aug.	1683
Jostsøns —	—	-	11 Decbr.	—
Resens, P. J., Legat	Testament	-	10 Nov.	1685
Dalgaards —	Gavebrev	-	12 Nov.	1687
Mediceum Collegium	Fundats	-	29 Juli	1689
Borchs Legater	Testament	-	4 Okt.	—
Bartholins, Barth., Legat			før	1690
Elers' Kollegium Elers' Rejsestipendium	Fundats	-	29 Nov.	1691
Windings Legat	Gavebrev	-	7 Marts	1694
Bartholins, Erasmus, Legat	Testament	-	5 Decbr.	1696

Fra det 18de Aarhundrede.

Foss' Legat	Fundats	af	11 Juni	1701
Tonboes —	Testament	-	10 Maj	1710
Steenbucks Legat (J. Brochmands Stipendium med Tilvæxt)	Gavebrev	-	7 Juli	1713
Cosmianum legatum	Fundats	-	11 Juli	1715
Bochenhofers Legat			14 Decbr.	1716
Bircherods —	Testament	-	19 Aug.	1718
Grønbechs —	Gavebrev	-	16 April	1720
Julianum Stipendium	Testament	-	28 Febr.	1728
Arnæ Magnæi Stiftelse	—	-	6 Jan.	1730
Trellunds Legat	—	-	12 Juni	1735
Masio-Rostgardianum Stipendium	Fundats	-	12 Jan.	1736
Rostgaards Legater	Testament	-	18 Juni	—
Steenbucks Legat	Gavebrev			1740
Lautrup-Buchwalds Legat	Testament	-	8 Jan.	1744
Anonymi legatum	Fundats	-	11 April	1745
Griis' Legat	—	-	Febr.	1748
Bings —	Testament	-	11 Maj	1749
Rosencrones Kollegium	Erektionsakt	-	9 Sept.	—
Holbergs Legat	Testament	-	28 Decbr.	1753
Gluds —	Gavebrev	-	13 Marts	1755
Rosborgs —	Testament	-	11 Aug.	1756
Nannestads Gave	Gavebrev	-	9 Aug.	1760
Holms —	—	-	3 Sept.	—
Wissings Legat	Testament	-	18 Jan.	1762
Bartholins, Fru, Legat Bartholinianum & Roemerianum legatum	—	-	12 Okt.	—
Buchwalds Legat	—	-	17 Jan.	1763
Bangs, J. O., —	—	-	3 Okt.	—
Stipendium Carolino-Mechtildianum (Domus regiæ stipendium)	Fundats	-	8 Okt.	1766
Holms Legat	Gavebrev	-	10 —	—
Professorernes Enkekasse	Fundats	-	5 Juni	1767
Christian den Syvendes Legat	Reskript	-	3 Febr.	1769
Liliendahls —	Testament	-	23 Sept.	1773
Müllers, O. F., —	—	-	18 Maj	1774
Domus regiæ stipendium	Fundats	-	23 April	1777
v. Havens Legat	Kodicil	-		1778
Luxdorphs —	Testament	-		1783
Thotts Rejsestipendium	—	-	4 Juli	1783
Juliane Maries, Dronning, Legat				1787
Kratzensteins —	Testament	-	30 Jan.	1789
Elerts —	—	-	14 Maj	1790
Stampes Rejsestipendium	Fundats	-	27 Juli	—
— Legat til Valkendorfs Kollegium	Gavebrev	-	7 Aug.	—

Uldalls Legat	Gavebrev af	16 Juni	1791
Thottske Katalogers Stipendium	Skrivelse -	24 Febr.	1792
Kølpins Legat	Testament -	22 Okt.	1796
Obelitz's —	Gavebrev -	13 Febr	1797
Stampes — for Studenter	Kodicil -	24 Nov.	1798

Fra det 19de Aarhundrede.

Riisbrighs Legat	Testament af	18 Nov.	1805
Engelstofts —	Fundats -	31 Marts	1810
Bülows —	Gavebrev -	30 Maj	1812
Smiths — til Valkendorfs Kollegium	— -	6 Sept.	—
Eichels —	Testament -	1 Maj	1813
Meyers —	— -	6 Aug.	—
Mülertz's —	Gavebrev -	31 Decbr.	1814
Schou-Beckmanns Legat	Testament -	10 Marts	1818
Carstensens Rejsestipendium	— -	28 April	1820
Rottbølls Gave	— -	14 Sept.	1821
Hurtigkarls Legat	— -	13 Decbr.	—
Schous — til Universitetsbiblioteket	Gavebrev -	20 Febr.	1822
-- — - Collegium Mediceum	— -	14 April	1824
Müllers, H. F., Legat	Testament -	10 Marts	1828
Groths —	Gavebrev -	12 Jan.	1829
Mallings —	Fundats -	27 Jan.	—
Rahlffs —	Testament -	7 Sept.	1833
Ingestrup-Lunds —	— -	29 Jan.	1834
Eskildsens —	— -	28 Juni	1835
Estrups —			1836
Vedel-Simonsens —	Skrivelse -	2 Juli	—
Hobolts —	Testament -	29 Marts	1843
Neves —	— -	28 Juni	—
Moltkes —	Fundats -	7 Jan.	1845
Suhrs —	— -	31 Jan.	—
Alberts —	Testament -	20 Nov.	1846
Lunds —			1848
Smiths, J. L., —	Legat -	28 Aug.	—
Eibeschütz's —	Testament -	20 Juni	1853
Hammerichs —			1854
Alsingers, P. P., —	Testament -	16 Juli	—
Schiønnings —	— -	16 Maj	1855
Wads, O. S., — til Studerende	— -	29 Maj	1857
Skrikes —		Okt.	—
Starcks Rejsestipendium	Testament af	29 Maj	1858
Wads, Etatsraadinde, Legat til det zoologiske Museum	— -		1864
Gedes Legat	— -	23 Decbr.	1867
Gyldendal-Deichmanns Legat	— -	16 Decbr.	1870

Clausens Boglegat	Fundats	- 16 Oktbr.	1871
Aschlunds Legat	—	- 6 Nov.	1872
Fabricius' —	—	- 15 Sept.	1873
Høms —	Testament	- 27 Marts	1874
Brøchners —	—	- 30 Marts	—
Petersens, Frøken, Legat	—	- 4 Maj	—
Bangs Jubilæumslegat	Fundats	- 30 Marts	1875
Melchiors Legat	—	- 13 Marts	1876
Berggreens —	—	- 25 Nov.	—
Laubs —	Testament	- 19 Marts	1877
Levins, Frøken, Legat	—	- 24 Aug.	—
Ronges —	Fundats	- 21 Nov.	—
Scheels —	Gavebrev	- 27 Nov.	—
Scheels Stiftelse	Testament	- 13 Maj	1878
Steenstrups Legat	Fundats	- 18 April	1879
Hermansens —	Testament	- 27 Juni	—
Schultz's —	Gavebrev	- 1 Juli	—
Holsts, J., —	Testament	- 16 Septbr.	—
Madvigs —	Fundats	- 19 Decbr.	—
Gundelach-Møllers Legat	Testament	- 11 Aug.	1880
Schmidts —	Fundats	- 5 Febr.	1884
Hansens, H. C., —	—	- 2 Febr.	1886
Hassagers Kollegium	Testament	- 2 Novbr.	1888
Rovsings, Estrid, Legat	Fundats	- 22 Marts	1889
Rovsings, Marie, —	—	- 22 Marts	—
Lausens —	—	- 30 April	—
Albertis —	—	- 3 Maj	—
Lundholms —	—	- 25 Maj	—

Anvendelsen af Renterne

af de i det Foregaaaende S. 128—607 nævnte, i Virksomhed værende Legater deler sig paa følgende Maade:

A. Legater, hvis Renter tilfalde Studerende fra Kjøbenhavns Universitet;
B. — - - - Universitetet eller dettes videnskabelige Samlinger;
C. — - - - Universitetslærere;
D. — - - - Eforer;
E. — - - - Professorernes Distributs;
F. — - - - Enker eller Døtre efter Universitetsembedsmænd;
G. — - - - forskjellige offentlige Formaal;
H. — - - - Slægtninger af Fundatorerne, Husarme m. m.

A. Legater, hvis Renter tilfalde

Legatets Navn.	Understøttelsernes Antal og Størrelse.	I hvor lang Tid Legatet kan nydes.	Af hvem Legatet bortgives.
Albertis Legat.	1 Portion paa 77 Kr. 50 Ø.	Uddeles en Gang aarlig.	Eforus.
Anonymi Stipendium.	2 Portioner à 10 Kr. 56 Ø. aarlig.	3 Aar.	Eforus.
Aschlunds Legat.	1 Portion paa 42 Kr. 62 Ø. aarlig.	Sædvanlig 1 Aar.	Det theologiske Fakultet.
Bangs, J. O., Legat.	2 Portioner à 15 Kr. 27 Ø. aarlig.	Sædvanlig 3 Aar.	Det theologiske Fakultet.
Bangs, O., Jubilæums-legat.	1 Portion paa 131 Kr. 74 Ø.	1 Aar.	Det lægevidenskabelige Fakultet.
Bartholin-Finckes Legat.	1 Portion paa 23 Kr. 25 Ø. aarlig.	Saalænge Stipendiaten har Regens.	Eforus paa Konsistoriums Vegne.
Rømer-Bartholins Legat.	1 Portion paa 120 Kr. 54 Ø. aarlig.	Ej bestemt i Testamentet.	Konsistorium.
Bings Legater.	10 Portioner à 40 Kr. aarlig.	Saalænge Stipendiaten har Regens.	Eforus med Approbation af Konsistorium.
	4 Portioner à 60 Kr. aarlig.	3 Aar.	Konsistorium.
	Understøttelser af ubestemt Størrelse.		Eforus.

Studerende fra Kjøbenhavns Universitet.

For hvilke Studerende Understøttelsen er bestemt.	Fortrinsret for Familien eller Andre.	Øjemedet med Understøttelsen.
Juridiske Studerende paa Valkendorfs Kollegium.	Nej.	Til Bøgers Anskaffelse.
Theologiske Studerende paa Regensen.	Nej.	Til Studiers Fremme.
Theologiske Studerende i deres første Universitetsaar.	Slægtninge af Stifteren og hans Hustru have under lige Vilkaar Fortrin.	Ligeledes.
Theologiske Studerende paa Regensen.	Nej.	Ligeledes.
Medicinske Studerende.	Stifterens Slægtninge i nedstigende Linie have under lige Vilkaar Fortrin.	Ligeledes.
Regensalumner.	Nej.	Ligeledes.
Studerende, som dyrke Astronomien.	Nej.	Ligeledes.
Regensalumner.	Nej.	Til Studiers Fremme.
Studerende af alle Studiefag.	Nej.	Ligeledes.
Syge Studenter.	Nej.	Til Kur og Pleje.

Legatets Navn.	Understøttelsernes Antal og Størrelse.	I hvor lang Tid Legatet kan nydes.	Af hvem Legatet bortgives.
Bircherods Legater.	2 Portioner à 61 Kr. 26 Ø. aarlig.	4 Aar, eventuelt Forlængelse paa 2 Aar for en Stipendiat af Familien.	Konsistorium.
	1 Portion paa 18 Kr. 38 Ø. aarlig.	Uddeles 1 Gang aarlig.	Eforus.
	1 Portion paa 12 Kr. 25 Ø. aarlig.		
Borchs Legat.	2 Portioner à 24 Kr. 70 Ø. aarlig.	3 Aar (2 Aar ved Ribe Skole, 1 Aar ved Univ.)	Biskoppen over Ribe Stift og Rektor for Ribe Kathedralskole.
	41 Kr. 16 Ø. aarlig.	Uddeles en Gang aarlig.	Eforus.
Brochmands, J., Stipendium med Tilvæxt.	1 Portion paa 200 Kr. 90 Ø. aarlig.	4 Aar.	Biskoppen over Sjællands Stift og det theologiske Fakultet.
Brochmand-Mule-Fuirens Legater.	3 Portioner à 13 Kr. 46 Ø. aarlig.	Ej bestemt i Fundatsen.	Eforus paa Konsistoriums Vegne.
Brøchners Legat.	8 Portioner à 80 Kr. aarlig.	3 Aar.	Det theologiske Fakultet.
Buchwalds Legat.	1 Portion paa 150 Kr. aarlig.	3 Aar.	De 2 ældste Medlemmer af det lægevidensk. Fakultet samt Universitetets Rektor.
	1 Portion paa 600 Kr. aarlig.	2 Aar.	ligl.
Carstensens Rejsestipendium.	1 Portion = den disponible aarlige Rente.	3 Aar.	Det lægevidensk. Fakultet.

For hvilke Studerende Understøttelsen er bestemt.	Fortrinsret for Familien eller Andre.	Øjemedet med Understøttelsen.
Studerende af alle Studiefag.	Stifterens og hans Hustruers Slægt har Fortrin.	Til Studiers Fremme.
Syge Studenter.	Nej.	Til Kur og Pleje.
Studerende af alle Studiefag, dim. fra Ribe Skole.	Nej.	Til Studiers Fremme.
Principalt for syge Studenter, subsidiært for Studerende af alle Studiefag.	Nej.	Til Kur og Pleje. Til Studiers Fremme.
Theologiske Kandidater.	Stifterens og hans Hustrues Paarørende have under lige Vilkaar Fortrin.	Ligeledes. Stipendiet kan af Kjøbenhavns Universitets Studerende ogsaa nydes ved fremmede Universiteter.
Studerende af alle Studiefag.	De grønlandske Seminarister paa Regensen have Forret.	Til Studiers Fremme.
Theologiske Studerende.	Studerende af Testators Familie have under lige Vilkaar Fortrin.	Ligeledes.
Medicinske Studerende og medicinske Kandidater paa Frederiks Hospital.	Nej.	Ligeledes.
Medicinske Kandidater.	Nej.	Rejsestipendium.
Medicinske Kandidater.	Nej.	Rejsestipendium.

Legatets Navn.	Understøttelsernes Antal og Størrelse	I hvor lang Tid Legatet kan nydes.	Af hvem Legatet bortgives.
Clausens Boglegat.	4 Portioner à 100 Kr. aarlig. 3 Portioner à 50 Kr. aarlig.	Uddeles en Gang aarlig.	Eforus.
Cosmianum legatum	1 Portion paa 14 Kr. 96 Ø. aarlig.	3 Aar.	Konsistorium.
Dalgaards Legat.	1 Portion paa 22 Kr. 22 Ø. aarlig.	Saalænge Stipendiaten bor paa Regensen.	Konsistorium.
Decollatæ virginis stipendium.	2 Portioner à 18 Kr. 70 Ø. aarlig.	Er ikke bestemt.	Eforus.
Domus regiæ stipendium.	2 Portioner à 42 Kr. 24 (23) Ø. aarlig.	3 Aar.	Det theologiske Fakultet.
Eichels Legat.	2 Portioner à 1000 Kr. aarlig.	6 Aar.	Konsistorium.
	Subs. Portioner paa indtil 200 Kr. aarlig.		Konsistorium.
Elers' Rejsestipendium.	1 Portion paa 240 Kr. aarlig.	4 Aar.	Den Fornemste og Ældste skiftevis i Stifterens og hans Hustrues Familier.
Engelstofts Boglegat.	1 Portion paa 29 Kr. 10 Ø. aarlig.	Uddeles en Gang aarlig.	Konsistorium.
Estrups Legat.	2 Portioner à 60 Kr. aarlig.	3 Aar, men kan fornyes paa indtil 2 Aar.	Konsistorium.
Fabricius' Legat.	2 Portioner à 96 Kr. 87 Øre aarlig.	1 Aar, men kan fornyes 2 Gange.	Konsistorium.

For hvilke Studerende Understøttelsen er bestemt.	Fortrinsret for Familien eller Andre.	Øjemedet med Understøttelsen.
Theologiske Studerende.	Slægtninge af Stifteren og hans Hustru have under lige Vilkaar Fortrin.	Til Bøgers Anskaffelse.
Studerende af alle Studiefag.	Nej.	Til Studiers Fremme.
Regensalumner (fra Thisted, Aalborg eller Herlufsholm).	Nej.	Ligeledes
Studerende af alle Studiefag.	De grønlandske Seminarister paa Regensen have Fortrin.	Ligeledes.
Theologiske Studerende.	Nej.	Ligeledes.
Studerende af alle Studiefag af Stifterens Familie.	Familien udelukkende berettiget.	Ligeledes. Kan ogsaa af Kjøbenhavns Universitets Studerende nydes ved et fremmed Universitet.
Disciple af Stifterens Familie, der have bestaaet 4 Kls. Hovedexamen i en Skole med Dimissionsret til Universitetet.	Ligeledes	Til Undervisning i Skolen.
Kandidater af alle Studiefag.	Slægtninge af Stifteren og hans Hustru have Fortrin.	Rejsestipendium.
Studerende af alle Studiefag.	Nej.	Til Bøgers Anskaffelse.
Alumner paa Valkendorfs Kollegium.	Nej.	Til Studiers Fremme.
Regensalumner.	Nej.	Ligeledes.

Legatets Navn.	Understøttelsernes Antal og Størrelse.	I hvor lang Tid Legatet kan nydes.	Af hvem Legatet bortgives.
Fincks, Th., Legat.	1 Portion paa 306 Kr. 76 Ø. aarlig.	5 Aar.	f. T. det lægevidensk. Fakultet.
	9 Portioner à 14 Kr. aarlig.	5 Aar.	f. T. det lægevidensk. Fakultets Dekanus.
Foss' Legat.	9 delte Lodder à 200 Kr. aarlig.	4 Aar.	Konsistorium.
Friis' Legat.	11 Portioner à 47 Kr. 20 Ø. aarlig.	3 Aar.	Konsistorium.
Fuirens, H., Legat.	3 Portioner à 13 Kr. 54 Ø. aarlig.	Er ej bestemt i Fundatsen.	Konsistorium, efter Forslag fra Familien.
Fuirens, Th., Legat.	1 Portion paa 182 Kr. 50 Ø. aarlig.	5—6 Aar.	Det lægevidensk. Fakultet i Forbindelse med Dekanus for det filosofiske Fakultet.
Gluds Legat.	2 Portioner à 23 Kr. 46 Ø. aarlig.	Saalænge Stipendiaten har Regens.	Eforus.
Griis' Legat.	4 Portioner à 43 Kr. 04 Ø. aarlig.	2 Aar.	Konsistorium.
	14 Kr. 32 Ø. aarlig.	Uddeles en Gang aarlig.	Eforus.
Groths Legat.	1 Portion paa 46 Kr. 50 Ø. aarlig.	3 Aar, eventuelt Forlængelse paa 2 Aar.	Kommunitetets Stipendiebestyrelse.
Grønbechs Legat.	4 Portioner à 35 Kr. 18 Ø. aarlig.	5 Aar.	Konsistorium.

For hvilke Studerende Understøttelsen er bestemt.	Fortrinsret for Familien eller Andre.	Øjemedet med Understøttelsen.
Medicinske Kandidater.	Stifterens Slægtninge have Fortrin.	Rejsestipendium.
Studerende af alle Studiefag.	Nej.	Til Studiers Fremme.
Studerende af alle Studiefag; hver fjerde (fulde) Portion tildeles en Professorsøn med 600 Kr.	Familien har Fortrinsret.	Ligeledes. Kan ogsaa af Kjøbenhavns Universitets Studerende nydes ved fremmede Universiteter.
Studerende af alle Studiefag.	Nej.	Til Studiers Fremme.
Ligeledes.	Familien har Fortrinsret under lige Vilkaar.	Ligeledes.
Filologiske og medicinske Studerende eller Kandidater (1 Filolog for hver 2 Medicinere).	Ligeledes.	Rejsestipendium eller til Studiers Fremme.
Regensalumner.	Studenter fra Horsens Skole, som bo paa Regensen, have Forret.	Til Studiers Fremme.
Studerende af alle Studiefag.	Nej.	Ligeledes.
Syge Studenter.	Nej.	Til Kur og Pleje.
Studerende af alle Studiefag — fra Horsens eller Aarhus Skoler eller fra en af de kjøbenhavnske Skoler — der have Bolig paa Regensen.	Slægtninge af Stifterens Fader og Moder have Fortrin, selv om de ej ere Regensalumner og uden Hensyn til, fra hvilken Skole de ere dimitterede.	Til Studiers Fremme.
Studerende af alle Studiefag, dimitterede fra Metropolitanskolen.	Nej.	Ligeledes

Legatets Navn.	Understøttelsernes Antal og Størrelse.	I hvor lang Tid Legatet kan nydes	Af hvem Legatet bortgives.
Gundelach-Møllers Legat.	2 Portioner à 180 Kr. aarlig.	3 Aar.	De 2 normerede kirurgiske Docenter.
Gyldendal Deichmanns Legat.	2 Portioner à 212 Kr. 68 Ø. aarlig.	4 Aar.	Konsistorium.
Hammerichs Legat.	4 Portioner à 96 Kr 87 Ø. aarlig.	1 Aar, event. Fornyelse 2 Gange.	Konsistorium.
v. Havens Legat	1 Portion paa 70 Kr. 38 Ø. aarlig.	Er ej bestemt i Kodicillet.	Konsistorium.
Hobolts Legat.	3 Portioner à 38 Kr. 74 (75) Ø. aarlig.	1 Aar.	Det filosofiske Fakultets Dekanus.
Holms Legat.	2 Portioner à 14 Kr. 08 Ø. aarlig.	3 Aar.	Eforus.
Hopners Legat.	1 Portion paa 498 Kr. 46 Ø. aarlig. Stipendiet kan ogsaa deles i 2 Dele.	4 Aar udenlands, event. 1 Aar efter Hjemkomsten.	Konsistorium.
	Renten af 1930 Kr.		Mandatarius (Eforus.)
Hurtigkarls Legater.	6 Portioner à 124 Kr. aarlig.	3 Aar	Konsistorium.
	4 Portioner à 124 Kr aarlig.	3 Aar.	Konsistorium.
	1 Portion paa 1236 Kr. 10 Ø. aarlig.	2 Aar, i hvilke Stipendiaten nyder 3 Aars Rente.	Konsistorium.
	400 Kr. aarlig, der fordeles i Beløb af ubestemt Størrelse.	Uddeles til ubestemte Tider.	Konsistorium.
	826 Kr. 30 Ø. aarlig, der fordeles i Beløb af ubestemt Størrelse.	Uddeles en Gang hvert Halvaar.	Konsistorium.

For hvilke Studerende Understøttelsen er bestemt.	Fortrinsret for Familien eller Andre.	Øjemedet med Understøttelsen.
Lægevidenskabelige Kandidater og Studenter.	Kandidater have Fortrinsret.	Til Studiers Fremme.
Studerende af alle Studiefag.	Sønner af Boghandlere.	Ligeledes.
Studerende af alle Studiefag (indfødte Slesvigere).	Nej.	Ligeledes.
Studerende af alle Studiefag.	Familien har Fortrinsret	Ligeledes. Kan ogsaa nydes som Rejsestipendium.
Studerende af alle Studiefag.	Nej.	Til Studiers Fremme.
Theologiske Studerende paa Regensen.	Nej.	Ligeledes.
Theologiske og filologiske Kandidater.	Nej.	Rejsestipendium.
Syge Studerende, subs. andre Syge.	Nej.	Til Kur og Pleje.
Juridiske Studerende eller Kandidater.	Nej.	Til Studiers Fremme.
Studerende, som dyrke andre Videnskaber end Lovkyndighed.	Nej.	Ligeledes.
Juridiske Kandidater.	Nej.	Rejsestipendium.
Studerende af alle Studiefag.	Nej.	Til at afhjælpe værdige Studerendes Nød.
Juridiske Studerende.	Nej.	Til Bøgers Anskaffelse.

Legatets Navn.	Understøttelsernes Antal og Størrelse.	I hvor lang Tid Legatet kan nydes.	Af hvem Legatet bortgives.
Homs Legat.	1 Portion paa 200 Kr. aarlig.	2 Aar, men kan forlænges paa 2 Aar.	Professores ordinarii i det filosofiske Fakultet.
Ingestrup-Lunds Legat.	1 Portion paa 401 Kr. 84 Ø. aarlig.	4 Aar.	Det theologiske Fakultet.
Justinum Stipendium.	3 Portioner à 16 Kr. 62 Ø. aarlig.	Er ej bestemt i Gavebrevet.	Eforus.
Julianum Stipendium.	2 Portioner à 10 Kr. 56 Ø. aarlig.	Er ej bestemt i Testamentet.	Eforus.
Lassons Rejsestipendium.	1 Portion paa 1019 Kr. 66 Ø. aarlig.	3 Aar.	Konsistorium.
Lassons Legat.	1 Portion paa 36 Kr. 02 Ø. aarlig.	1 Aar.	Konsistorium.
Lautrup-Buchwalds Legat.	1 Portion paa 105 Kr. 56 Øre aarlig eller 2 à 52 Kr. 78 Ø. aarlig.	5 Aar.	Legatets Direktion.
Frøken Levins Legat.	1 Portion paa 400 Kr. aarlig.	1 Aar, men Legatet kan tildeles den samme Person ialt 3 Gange.	Konsistorium.
Stipendium Longomontanum.	1 Portion paa 42 Kr. 78 Ø. aarlig.	2—5 Aar.	Konsistorium.
Mallings Legat	1 Portion paa 164 Kr. 84 Ø. aarlig.	1 Aar.	Konsistorium.

For hvilke Studerende Understøttelsen er bestemt	Fortrinsret for Familien eller Andre.	Øjemedet med Understøttelsen.
Yngre Videnskabsmænd, der have taget Magisterkonferens i Historie eller Skoleembedsexamen med Historie som Hovedfag.	Nej.	Til Studiers Fremme.
Studerende af alle Studiefag.	Familien har Fortrinsret.	Ligeledes.
Studerende af alle Studiefag.	Grønlandske Seminarister paa Regensen have Fortrin.	Ligeledes.
Regensalumner.	Nej.	Ligeledes.
Kandidater af alle Studiefag.	Legatstifterens Paarørende have under lige Vilkaar Fortrin, dernæst Studerende, som ere fødte i Randers.	Rejsestipendium.
Studerende af alle Studiefag fra Randers Skole.	Legatstifterens Paarørende have under lige Vilkaar Fortrin.	Til Studiers Fremme.
Studerende af alle Studiefag af Familien, ellers en theologisk og en lægevidenskabelig Studerende.	Fundatorernes Familier have Fortrinsret, dernæst Studerende af „Professorum egne familler“.	Ligeledes.
Studerende af alle Studiefag, undtagen det theologiske.	Nej.	Ligeledes.
Principalt til en Discipel i Metropolitanskolen, født i Lemvig eller Omegn (3 Aar i Skolen + 2 Aar ved Universitetet), subs. til en Student fra Lemvig eller Omegn (2 Aar, event. indtil 5 Aar.)	Stifterens Slægt har under lige Vilkaar Fortrin.	Ligeledes.
Unge Studerende af alle Studiefag fra Viborg Skole.	Nej.	Ligeledes.

Legatets Navn.	Understøttelsernes Antal og Størrelse.	I hvor lang Tid Legatet kan nydes.	Af hvem Legatet bortgives.
Stipendium Masio-Rostgardianum.	4 Portioner à 9 Kr 38 Ø. aarlig:	Saalænge Stipendiaterne bo paa Regensen.	Den ældste theologiske Professor.
Det Medeanske Legat.	2 Portioner à 16 Kr. 76 Ø. aarlig.	Er ej fastsat i Fundatsen.	Konsistorium, efter Indstilling fra Familien.
Meyers Legat.	2 Portioner à 135 Kr. 64 Ø. aarlig.	5 Aar.	Det lægevidenskabelige Fakultet.
	2 Portioner à 135 Kr. 64 Ø. aarlig.	5 Aar.	Konsistorium.
Grev Moltkes Legater.	Understøttelser af ubestemt Størrelse.	En Gang for alle.	Ministeriet.
Müllers, H. F., Legat.	2 Portioner à 80 Kr. aarlig.	3 Aar.	Det lægevidenskabelige Fakultet.
Müllers, O. F, Legat.	1 Portion paa 14 Kr. 08 Ø. aarlig.	Saalænge Stipendiaten bor paa Regensen.	Kommunitetets Stipendiebestyrelse.
Nolds Legat.	2 Portioner à 22 Kr. 44 Ø. aarlig.	Saalænge Stipendiaten bor paa Regensen.	Eforus.
Obelitz's Legat.	1 Portion paa 7 Kr. 66 Ø. aarlig.	Saalænge Stipendiaten bor paa Valkendorfs Kollegium.	Se næste Rubrik.
Frøken Petersens Legat.	1 Portion paa 199 Kr. 64 Ø. aarlig.	1 Aar, men kan paany gives til den Samme.	Konsistorium.
Rahlffs Legat.	2 Portioner à 290 Kr. 62 Ø. aarlig.	3 Aar.	Det lægevidenskabelige Fakultet.

For hvilke Studerende Understøttelsen er bestemt.	Fortrinsret for Familien eller Andre.	Øjemedet med Understøttelsen.
Regensalumner.	Nej.	Til Studiers Fremme.
Studerende af alle Studiefag.	Stifterindens Slægtninge have under lige Vilkaar Fortrin.	Ligeledes.
Lægevidenskabelige Studerende.	Stifterens Beslægtede have under lige Vilkaar Fortrin.	Ligeledes.
Studerende af alle Studiefag.	Ligeledes.	Ligeledes.
Studerende, der dyrke de naturhistoriske Videnskaber.	Nej.	Ligeledes.
Lægevidenskabelige Studerende.	Nej.	Ligeledes.
Regensalumner.	Beslægtede af Testator og hans Enke komme særlig i Betragtning.	Ligeledes.
Regensalumner.	Nej.	Ligeledes.
Den ældste Alumnus paa Valkendorfs Kollegium.	Nej.	Ligeledes.
Danske Kvinder, som studere Medicin, subs. uddanne sig overhovedet i videnskabelig Retning.	Nej.	Ligeledes.
Lægevidenskabelige Studerende, fødte i Danmark eller noget af Hertugdømmerne.	Slægtninge af Stifteren samt Fehmeranere have Fortrin, ogsaa naar de ikke studere Medicin.	Ligeledes.

Legatets Navn.	Understøttelsernes Antal og Størrelse.	I hvor lang Tid Legatet kan nydes.	Af hvem Legatet bortgives.
Riisbrighs Legat.	2 Portioner à 12 Kr. 46 Ø. aarlig.	Saalænge Stipendiaterne bo paa Valkendorfs Kollegium.	Se næste Rubrik.
Ronges Legat.	1 Portion paa 200 Kr. aarlig.	3 Aar.	Konsistorium.
Rosborgs Legat.	8 Portioner à 47 Kr. 95 (96) Ø. aarlig.	3 Aar.	Det theologiske Fakultet.
Rosenkrantz's Rejsestipendium.	2 Portioner à 640 Kr. aarlig.	4 Aar.	Den Ældste af Stifterens Afkom paa Sværdsiden, under Approbation af Konsistorium.
	2 Portioner à 80 Kr. aarlig, som Tillæg for de Stipendiater, der have nydt Hovedstipendiet, at oppebære efter deres Hjemkomst.	Indtil 4 Aar.	
Rostgaards Legat.	4 Portioner à 27 Kr. 20 Ø. aarlig.	1 Aar.	Kommunitetets Stipendiebestyrelse.
	Et Beløb af 78 Kr. 28 Ø. aarlig.	Kan uddeles aarlig.	Konsistorium.
Rovsings, Estrid, Legat.	1 Portion = den disponible aarlige Rente.	3 Aar.	F. T. prakt. Læge i Fredensborg A. Rovsing.
Rovsings, Marie, Legat.	F. T. 2 Portioner à 116 Kr. 25 Ø. aarlig.	3 Aar.	F. T. prakt. Læge A. Rovsing, i Fredensborg.

For hvilke Studerende Understøttelsen er bestemt.	Fortrinsret for Familien eller Andre.	Øjemedet med Understøttelsen.
Den næstældste og den tredieældste af Alumnerne paa Valkendorfs Kollegium.	Nej.	Til Studiers Fremme.
Juridiske Studerende.	Slægtninge af Stifteren have under lige Vilkaar Fortrin.	Ligeledes.
Theologiske Studerende.	Slægtninge af Testatrix og hendes Mand have under lige Vilkaar Fortrin.	Ligeledes.
Theologiske Kandidater.	Nej.	Rejsestipendium.
Ligeledes.	Nej.	Rejsestipendium.
Regensalumner.	Regensalumner, som ere fødte paa Sjælland, særlig Alumner fra Helsingør og Omegn eller de, der ere dimittede fra Sorø Akademi, have Fortrin tilligemed islandske Studenter.	Til Studiers Fremme.
Disputantes.	Ligeledes.	Ligeledes.
Kvindelige lægevidenskabelige Studerende.	Descendenter af Legatstifterindens Forældre have under lige Vilkaar Fortrin.	Ligeledes.
Kvindelige Studerende af alle Studiefag.	Legatstifterindens og hendes Mands, Professor K. Rovsings Descendenter have Fortrin, Descendenterne af Legatstifterindens Sødskende kun under iøvrigt lige Vilkaar.	Ligeledes.

Legatets Navn.	Understøttelsernes Antal og Størrelse.	I hvor lang Tid Legatet kan nydes.	Af hvem Legatet bortgives
Scheels Stiftelse.	2 Portioner à 200 Kr. aarlig.	4 Aar.	Konsistorium.
Schiønnings Bog-legat.	C. 1200 Kr. kunne aarlig uddeles i Portioner af vexlende Størrelse.	Legatet uddeles en Gang aarlig, men kan flere Gange gives til den Samme.	Konsistorium.
Schmidts, L. H., Legat.	1 Portion paa 98 Kr. 32 Ø. aarlig.	Flere Aar, dog ikke længer, end til Stipendiaten er blevet Kandidat	Det theologiske Fakultet.
Schous Legat til Collegium Mediceum	4 Portioner à 31 Kr. aarlig.	Saalænge Stipendiaten er Alumnus paa Borchs Kollegium.	Konsistorium.
Schou-Beckmanns Legat.	1 Portion paa 80 Kr. aarlig.	2 eller 4 Aar efter Stipendiatens Examenskarakter.	Konsistorium.
	2 Portioner à 100 Kr. aarlig.	2 eller 3 Aar efter Stipendiatens Karakter til den filosofiske Prøve, 1 Aar længer, naar Stipendiaten er af Stifterens Familie.	Stiftelsens Direktører.
Skeels Legat.	23 ordinære Portioner à 80 Kr. aarlig.	4 Aar, event. med Forlængelse.	Legatets Patron.
	6 extraordinære Portioner à 20 Kr. halvaarlig.	Tildeles for en enkelt Termin.	
	Understøttelser af ubestemt Størrelse.	Uddeles til ubestemte Tider.	Konsistorium.

For hvilke Studerende Understøttelsen er bestemt.	Fortrinsret for Familien eller Andre.	Øjemedet med Understøttelsen.
Studerende af alle Studiefag.	Testators Slægtninge have Fortrin.	Til Studiers Fremme.
Studerende af alle Studiefag.	Nej.	Til Bøgers Anskaffelse.
Theologiske Studerende, særlig i de første Studieaar.	Nej.	Til Studiers Fremme.
Studerende af alle Studiefag, der ere Alumner paa Borchs Kollegium.	Nej.	Ligeledes.
Studerende af alle Studiefag. Legatet kan tildeles i det Aar, Stipendiaten er blevet Student.	Nej.	Ligeledes.
Ligeledes.	Nej.	Ligeledes.
Studerende af alle Studiefag.	Nej.	Ligeledes. De ordinære Portioner kunne ogsaa af Kjøbenhavns Universitets Studerende nydes til Studier ved fremmede Universiteter.
Disputantes af alle Studiefag.	Nej.	Til at fremme Disputereøvelser mellem de Studerende eller til Trykning af Disputatser.

Legatets Navn.	Understøttelsernes Antal og Størrelse.	I hvor lang Tid Legatet kan nydes.	Af hvem Legatet bortgives.
Skrikes Legat	1 Portion paa 116 Kr. 24 Ø. aarlig.	3 Aar.	Konsistorium.
Skulesens Legat	1 Portion paa 23 Kr. 24 Ø. aarlig.	4 Aar.	Konsistorium.
J. L. Smiths Legat.	7 Portioner à 1000 Kr. aarlig. 13 Portioner à 600 Kr. aarlig.	Tildeles første Gang paa 2 Aar, kan forlænges for den Samme paa 2—3 Aar.	Konsistorium.
	13 Portioner à 400 Kr. aarlig.	3 Aar, kan forlænges paa 1 Aar.	Konsistorium.
Smiths Legat til Valkendorfs Kollegium.	1 Portion paa 6 Kr. 84 Ø. aarlig.	Saalænge Stipendiaten bor paa Valkendorfs Kollegium og indtil han rykker op til de andre Stipendier, som ere tillagte ældre Alumner.	Eforus.
Stampes Legat til Valkendorfs Kollegium.	1 Portion paa 15 Kr. 50 Ø. aarlig.	Saalænge Stipendiaten er Inspektor paa Valkendorfs Kollegium.	Se næste Rubrik.
Stampes Legat for Studenter.	2 Portioner à 181 Kr. 50 Ø. aarlig.	5 Aar.	Stamherren til Nysø.
Stampes Rejsestipendium.	1 Portion = den aarlige Rente + den i 3 Aar opsamlede Rente.	3 Aar.	Den Ældste af Fundatorernes Familie.
Starcks Rejsestipendium.	1 Portion paa 1200 Kr. ialt.	Kun en Gang, naar 1200 Kr. af Renterne ere opsamlede.	Dekanus i det lægevidenskabelige Fakultet paa den Tid, da Opsamlingen sker
Steenbucks Legat	1 Portion paa 37 Kr. 40 Ø. aarlig.	1 Aar.	Den første theologiske Professor.

For hvilke Studerende Understøttelsen er bestemt.	Fortrinsret for Familien eller Andre.	Øjemedet med Understøttelsen.
Studerende under det rets- og statsvidenskabelige Fakultet.	Nej.	Til Studiers Fremme.
Islandske Studerende af alle Studiefag.	Nej.	Ligeledes.
Kandidater af alle Studiefag.	Nej.	Ligeledes.
Studerende af alle Studiefag.	Nej.	Ligeledes.
Lægevidenskabelige Studerende eller Kandidater paa Valkendorfs Kollegium, subs. de, der studere Fysik, Kemi og Mathematik; findes heller ikke saadanne, Studerende af alle Studiefag paa Valkendorfs Kollegium.	Nej.	Ligeledes
Inspektor paa Valkendorfs Kollegium.	Nej.	Ligeledes.
Studerende af alle Studiefag.	Gehejmeraad Stampes og Hustrus Familier have Fortrin.	Ligeledes.
Juridiske Kandidater.	Nej.	Rejsestipendium.
Lægevidenskabelige Kandidater.	Nej.	Ligeledes.
Theologiske Kandidater, dimitterede fra en kjøbenhavnsk Skole.	Nej.	Til Studiers Fremme.

Legatets Navn.	Understøttelsernes Antal og Størrelse.	I hvor lang Tid Legatet kan nydes.	Af hvem Legatet bortgives.
Steenstrups Legat.	1 eller 2 Portioner = den disponible Rente af 10 000 Kr.	Portionen kan tildeles samme Person flere Aar i Træk.	Særlig Bestyrelse.
Suhrs Legat.	2 Portioner à 50 Kr. aarlig.	4 Aar.	Konsistorium.
Thotts Legat.	2 Portioner à 529 Kr. 23 Ø. aarlig.	3 Aar.	Konsistorium.
De Thottske Katalogers Stipendium.	1 Portion paa 67 Kr. 80 Ø. aarlig.	For Livstid.	Konsistorium.
Tonboes Enkes Legat.	2 Portioner à 14 Kr. 08 Ø. aarlig.	Er ej bestemt i Testamentet.	Konsistorium.
Uldalls Legat.	1 Portion paa 23 Kr. 24 Ø. aarlig.	Saalænge Stipendiaten forbliver som Alumnus paa Elers' Kollegium.	Se næste Rubrik.
Wads, O. S. Legat.	2 Portioner à 97 Kr. 58 Ø. aarlig.	Er ej bestemt i Testamentet.	Det theologiske Fakultet.
Windings Legat.	2 Portioner à 9 Kr. 99 Ø. aarlig.	Saalænge Stipendiaten er Alumnus paa Regensen.	Eforus.
Winstrup-Resens Rejsestipendium.	1 Portion paa 312 Kr. 18 Ø. aarlig.	4 Aar.	Sjællands Biskop i Forbindelse med de theologiske Professorer.
Wissings Legat.	2 Portioner à 193 Kr. 74 Ø. aarlig.	4 Aar, for Stipendiater udenfor Familien 1 Aar.	Konsistorium.
	1 Portion paa 193 Kr. 74 Ø. aarlig.	4 Aar.	Konsistorium.

For hvilke Studerende Understøttelsen er bestemt.	Fortrinsret for Familien eller Andre.	Øjemedet med Understøttelsen.
Studerende (ogsaa ikke-akademiske Borgere), som dyrke naturhistoriske og oldkulturhistoriske Studier.	Nej.	Til Studiers Fremme. Kan ogsaa uddeles som Rejsestipendium.
Studerende af alle Studiefag fra Vordingborg.	Stifterens Beslægtede have under lige Vilkaar Fortrin.	Til Studiers Fremme.
Kandidater, der lægge sig efter de fysiske og økonomiske Videnskaber.	Nej.	Rejsestipendium.
En gammel fattig Student.	Nej.	Til Livets Ophold.
Studerende af alle Studiefag.	Nej.	Til Studiers Fremme.
Den ældste af de juridiske eller statsvidenskabelige Alumner paa Elers' Kollegium.	Nej.	Ligeledes.
Theologiske Studerende fra Kjøbenhavns og Aarhus Skoler.	Familien har Fortrinsret.	Ligeledes.
Studerende af alle Studiefag, der ere Regensalumner.	Nej.	Ligeledes.
Theologiske Kandidater.	Nej.	Rejsestipendium.
Studerende af alle Studiefag, der ere af Stifterens Familie (ogsaa i det første Universitetsaar.) Subs. andre Studerende.	Se forrige Rubrik.	Til Studiers Fremme. Kan ogsaa nydes ved et fremmed Universitet.
Studerende af alle Studiefag, der ere Sønner af Professorer.	Nej.	Til Studiers Fremme.

Legatets Navn.	Understøttelsernes Antal og Størrelse.	I hvor lang Tid Legatet kan nydes.	Af hvem Legatet bortgives
Hertil føjes endnu:			
Valkendorfs Kollegium.	Hver af de 21 Alumner, som have Fribolig paa Kollegiet, nyder et Pengestipendium af 48 Kr. aarlig og Adgang til Understøttelse af et Beløb af 1000 Kr., der af Kommunitetets Midler midlertidig er bestemt for Alumnerne.	Indtil 5 Aar.	Konsistorium.
Collegium Mediceum.	Hver af de 16 Alumner, som have Fribolig paa Kollegiet, nyder et Pengestipendium af 80 Kr. aarlig (÷ 24 Kr. til Portneren).	Indtil 5 Aar.	Konsistorium.

For hvilke Studerende Understøttelsen er bestemt.	Fortrinsret for Familien eller Andre.	Øjemedet med Understøttelsen.
Studerende af alle Studiefag.	Nej.	Til Studiers Fremme.
10 theologiske Studerende, 1 Kemiker, 1 Botaniker, 1 Mathematiker og 3 Filologer.	Nej.	Ligeledes.

B. Legater, hvis Renter tilfalde Universitetet eller dettes videnskabelige Samlinger.

Arnæ Magnæi legatum	til	Underbibliothekaren . .	Tages til Indtægt paa Universitetets Indtægtspost 5.	40	Kr.	„	Ø.
Bartholins, B.,	Legat -	Professorernes Husleje		148	-	74	-
Brochmand-Mule-Fuirens -	-	Underbibliothekaren . .		243	-	34	-
Hopners	- -	Samme		15	-	50	-
	- -	Professorernes Husleje		454	-	14	-
Juliane Maries	- -	Lønning for Professor artis obstetriciæ. . . .		651	-	48	-
Moltkes, Greve,	- -	det zoologisk-mineralogiske Museum (Lønning for Assistenter)		400	-	„	
	-	det zoologiske Museum (Lønning for en Konservator)		600	-	„	-
Rostgaards	- -	Lønning for Professor Rostgardianus.		1705	-	„	-
	-	Universitetsbibliotheka-ren.		7	-	76	-
Schous	- -	Samme (vexler)		30	-	22	-
Thotts	- -	Samme		290	-	64	-
Vedel-Simonsens	- -	Underbibliothekaren. . .		85	-	24	-

Bartholins, Fru,	Legat til	Universitetsbibliotheket	til Indtægt paa Universitetets Udgiftspost 3 a.	50	Kr.	54	Ø.
Brochmand-Mule-Fuirens -	-	Samme		20	-	22	-
Domus regiæ	- -	Samme		42	-	23	-
Hopners	- -	Samme		46	-	50	-
Kølpins	- -	Samme		216	-	„	-
Luxdorphs	- -	Samme		28	-	16	-
Rostgaards	- -	Samme		69	-	74	-
Schous	- -	Samme (vexler)		151	-	44	-
Trellunds	- -	Samme		465	-	„	-

Eibeschütz's	Legat til	Universitetsbibliotheket	anvendes umiddelbart til Bibliothekets Fornødenheder.	300	Kr.	„	Ø.
Elerts	- -	Samme		187	-	29	-
Moltkes	- -	Samme		1400	-	„	-
Schous	- -	Samme (vexler)		159	-	34	-
Vedel-Simonsens	- -	Samme		85	-	26	-

Bartholin-Finckes Legat til den botaniske Have	til Indtægt paa Univ. Udgiftspost 3 b.		93 Kr. „ Ø.
Bülows - - Samme (vexler)			103 - 12 -
		Resteu af Renten anvendes til botanisk Blomstertegning og Havens Bibliothek.	
Christian VII's - - Samme			390 - 60 -
Meyers - - Samme			232 - 50 -

Fuirens, Th., Legat til det zoologiske Museum .	til Indtægt paa Univ. Udgiftspost 3 c.	25 Kr. 74 Ø.
Wads - - Samme		23 - 24 -
Lunds - - Samme	føres til Udgift paa Univ. Udgiftspost 3 c.	720 - „ -
Moltkes - - Samme	anvendes umiddelbart til Museets Fornødenheder.	1078 - 56 -
- Samme		200 - „ -

Fuirens, Th., Legat til det mineralogiske Museum	til Indtægt paa Univ Udgiftspost 3 d.	19 Kr. 28 Ø.
Moltkes - - Samme	anvendes umiddelbart til Museets Fornødenheder.	1258 - 94 -
- Samme		200 - „ -

Brochmand-Mule-Fuirens Legater til det astronomiske Observatorium	til Indtægt paa Univ. Udgiftspost 3 f.	37 Kr. 38 Ø.
Rømer-Bartholins - - Samme		75 - 18 -

Meyers Legat til det normal-anatomiske Museum	til Indtægt paa Univ. Udgiftspost 3 h.	413 Kr. 86 Ø.

Meyers Legat til det pathologiske Museum	til Indtægt paa Univ. Udgiftspost 3 i.	413 Kr. 84 Ø.

Kratzensteins Legat til den fysiske Instrumentsamling . .	til Indtægt paa polyt. Læreanstalts Indtægtspost 2.	465 Kr. „ Ø.
Fuirens, Th., - - Samme		45 - 08 -

C. Legater, hvis Renter umiddelbart tilfalde Universitetsembedsmænd.

Fincks, Th.,	Legat til de to ældste Professorer i d. lægev. Fakultet, den ældste Professor i det filosofiske Fakultet, samt Dekanus i sidstnævnte Fakultet, hver 8 Kr.	32 Kr. „ Ø.

Fincks, Th., Legat til den, som har Cistam medicam i Gjemme	4	Kr.	„	Ø.
Kratzensteins - - Professor physices	465	-	„	-
Moltkes - - Professor zoologiæ og Professor mineralogiæ for holdte naturhistoriske Forelæsninger	400	-	„	-
Rostgaards - - Professor Rostgardianus (Huslejehjælp)	380	-	62	-
Mediceum Collegium - - Universitetspedellerne, hver 11 Kr. 32 Ø. for hver Alumnus				

D. Legater, hvis Renter tilfalde Eforer.

Arnæ Magnæi legatum	100	Kr.	„	Ø.
Bartholin-Finckes Legat	30	-	27	-
Bings -	100	-	„	-
Bircherods -	34	-	33	-
Brøchners -	18	-	66	-
Elerts -	40	-	„	-
Friis' -	37	-	08	-
Griis' -	28	-	56	-
Grønbechs -	35	-	18	-
Hopners -	74	-	78	-
Liliendahls -	77	-	50	-
Rostgaards -	40	-	„	-
Scheels Stiftelse	200	-	„	-
Skeels Legat	77	-	50	-
Smiths, J. L. -	200	-	„	-
Stampes -	15	-	50	-
Stampes Rejsestipendium	15	-	50	-
Wissings Legat	38	-	74	-
Mediceum Collegium	41	-	16	-
Elers' -	55	-	78	-

E. Legater, hvis Renter tilfalde Professorernes Distributs.

Bings Legat	160	Kr.	„	Ø.
Bochenhofers -	82	-	34	-
Griis' -	77	-	50	-
Liliendahls -	232	-	50	-
Rostgaards -	165	-	46	-
Holbergs -	77	-	50	-

Mediceum Collegium	82 Kr.	34 Ø.
+ Renten af Kollegiets Bikonto, f. 1889.	62 -	97 -
Elers' Kollegium	53 -	52 -

F. Legater, hvis Renter tilfalde Enker og Døtre efter Universitetsembedsmænd.

Bings	Legat for 3 Professorenker à 80 Kr..	240 Kr.	„ Ø.
	1 —	160 -	„ -
Brochmand-Mule-Fuirens -	- 1 —	40 -	38 -
Brochmands Enkes -	- 3 — à 26 Kr. 92 Ø.	80 -	76 -
Bartholin-Finckes -	- 1 —	16 -	14 -
Lautrup-Buchwalds -	subs. for Professsorenker, 4 à 35 Kr. 20 Ø.		
Professorernes Enkekasse	Enkepensioner paa 350 Kr. (fuld Portion)		
	Enkepensioner paa 175 Kr. (halv Portion)		
Scheels Stiftelse	for 2 Enker eller ugifte Døtre efter Universitetslærere à 300 Kr.	600 -	„ -
Scheels Legat -	Professorernes Enkekasse	38 -	74 -
Schultz's -	- — —	120 -	24 -
Gedes -	- 4 Enker eller Døtre efter Kvæsturembedsmænd à 80 Kr.	320 -	„ -

G. Legater, hvis Renter tilfalde forskjellige offentlige Formaal.

Arnæ-Magnæi legatum	til Udgivelsen af trykte Arbejder m. m. (derunder Lønning af 2 Stipendiarier), Kapitalens Rente efter Fradrag af de under litr. B og D nævnte Beløb		
Bartholins, Casp., Legat	til Metropolitanskolens Stipendiefond	8 Kr.	25 Ø.
Bircherods -	- de forenede Kirkeskoler	98 -	„ -
Eskildsens -	- Vedligeholdelse af Valkendorfs Kollegiums Have	38 -	75
Liliendahls -	- Helsingør Hospital	565 -	75 -
Moltkes, Greve -	- Kommunitetet, Refusion for Prismedailler for naturhistoriske Opgaver.		

H. Legater, hvis Renter tilfalde Slægtninge af Fundatorerne, Husarme m. m.

Bartholins, Casp., Legat til fattige Husarme i Kjøbenhavn . .	8 Kr.	25 Ø.
Bartholin-Finckes - - — — . .	77 -	50 -
		9 -	69 -
Berggreens - - Musikere, der have virket for Kirke- og Folkesangen den disponible aarlige Rente.		
Bings - - Husarme, 10 Lodder à 32 Kr. .	320 -	„ -
- 6 Vartovlemmer, hver 65 Ø. ugentlig		
- Slægtninge	1020 -	„ -
Bircherods Legat til Familien, 2 Lodder à 61 Kr. 26 Ø.	122 Kr.	52 Ø.
- Trinitatis Kirkes Fattige . .	100 -	48 -
Borchs - - Husarme i Kjøbenhavn . . .	41 -	16 -
Bartholin-Finckes - - Husarme	9 -	69 -
Holbergs - - Udstyr til Ægteskab, 2 Aars Rente.		
Hopners - - Husarme, Renten af 3860 Kr.		
Lautrup-Buchwalds - - 4 Trængende af Familien, à 35 Kr. 20 Ø.	140 -	80 -
Liliendahls - - Udstyr til Bønders Ægteskab, aarlig	1212 -	14 -
Scheels Stiftelse til Trængende af Testators Slægt, subs. Enker efter Embedsmænd, 16 Portioner à 300 Kr.	4800 -	„ -
Schou-Beckmanns Legat til en Discipel af Vordingborg Realskole	40 -	„ -
Skeels - - Sengeliggende og Husarme, Portioner paa 20, 40 og 60 Kr., Renten af 20000 Kr.		

Anden Afdeling.

Legater og Fonds, der have Forbindelse med Universitetet uden at være henlagte under dettes Styrelse.

1. Oplagspengene fra de lærde Skoler.

Af de Stipendier, som tildeles Elever i offentlige lærde Skoler, tilbageholdes ordentligvis en Del og oplægges for dem for at komme dem tilgode ved deres Afgang til Universitetet og i deres første akademiske Aar. To Trediedele af de oplagte Skolestipendier ere bestemte til Udbetaling ved Universitetet. Disse indbetales, for de Stipendiater, som ved Skolen have erholdt den ene Trediedel udbetalt, aarlig, saasnart Rektor af Inskriptionslisterne har erfaret, at de vedkommende ere indskrevne som akademiske Borgere, fra Skolerne til den almindelige Skolefond, hvis Midler ere henlagte under Universitetskvæsturens Bestyrelse, tilligemed Underretning om, hvilke Studerende de enkelte Oplagssummer tilkomme.

Berettiget til Udbetaling er Studenten, naar han ikke har gjort sig skyldig i noget Forhold, der bør medføre Stipendiets Fortabelse, og hensigtsmæssig har anvendt sin Tid i det første Aar ved Universitetet. Med Hensyn til den sidste Betingelse skjælnes der mellem de 2 for ham oplagte Trediedele. Den første Trediedel er Studenten berettiget til at erholde udbetalt efter Udløbet af det første akademiske Halvaar, naar han godtgjør akademisk Flid, saaledes som det med Hensyn til de egentlige Universitetsstipendier fordres, ɔ: at han har hørt c. 6 Timers Forelæsninger om Ugen. Den anden Trediedel er han berettiget til under samme Vilkaar at erholde udbetalt ved Udløbet af det andet Halvaar, medmindre han ved Udløbet af dette har indstillet sig til den filosofiske Examen med et slet Udfald. Konsistorium er bemyndiget til, naar i enkelte Tilfælde særdeles Omstændigheder maatte tale derfor, at bevilge en Stipendiat en større Andel af eller

vel endog det hele Oplæg udbetalt i Løbet af det første akademiske Aar. Ligeledes meddeles der Bevilling til at erholde Oplagspenge udbetalte, naar særegne Grunde gjøre det undskyldeligt, at akademisk Flid ikke kan oplyses paa sædvanlig Maade, men der dog ikke er Tvivl om, at dette ikke skyldes Dovenskab.

Efter den filosofiske Prøves nuværende Ordning, hvorefter kun 1 Karakter gives, er Rejektion ved Prøven den eneste absolute Hindring fra at faae den resterende Del af Oplagspengene udbetalt. Har han kun opnaaet den laveste Karakter til at bestaae, nemlig tg, anerkjendes vel intet Retskrav for Studenten paa Udbetalingen, men denne bliver i Regelen indrømmet.

Naar Konsistorium paa Grund af manglende akademisk Flid eller specielt af Hensyn til Udfaldet af den filosofiske Prøve har fundet Anledning til at nægte Oplagspengenes Udbetaling, kunne de endnu bevilges udbetalte til den Paagjældende paa Grund af særdeles Omstændigheder i Løbet af 3 Aar fra Afgangsexamen. Har dette ikke i Løbet af denne Tid fundet Sted, tilbagebetales de til den Skoles Stipendiefond, af hvilken Stipendiet i sin Tid er udredet. Et inddraget Beløb kan ikke igjen udbetales.

Udbetalingen af Oplagspengene foranstaltes i Almindelighed af den for disse af Konsistorium udnævnte Eforus, som har at meddele de paagjældende Stipendiater de fornødne Anvisninger paa Kvæsturen, naar han efter de for ham fremkomne Oplysninger ikke har nogen Tvivl om, at Udbetalingen kan finde Sted, hvorimod han bør indstille Sagen til Konsistorium, naar han antager, at Udbetalingen bør nægtes, eller dog finder Sagen tvivlsom. I Henhold hertil er Eforus blevet bemyndiget til i Regelen uden Indstilling at anvise resterende Oplagspenge til Udbetaling, naar Stipendiaten har bestaaet den filosofiske Prøve efter det andet Halvaar, selv om han kun har opnaaet Karakteren tg, samt naar Stipendiaten, efterat være blevet rejiceret ved den filosofiske Prøve, i Løbet af 1 Aar derefter bestaaer denne idetmindste med Karakteren g.

Bilag. Nr. 1. Forordning af 7 Novbr. 1809 ang. de lærde Skoler i Danmark og Norge.

§ 80. Naar en Stipendiats Fornødenheder, hvortil regnes Anskaffelsen af de uundværlige Skolebøger, tillade det, bliver kun en Del af det ham bevilgede Stipendium anvist til Udbetaling; det øvrige oplægges for ham. § 81. Af Stipendiatens Oplæg betales ham ved hans Dimission til Universitetet en Trediedel. Den anden Trediedel anvises ham af Direktionen til Udbetaling ved Enden af hans første akademiske Halvaar, og den sidste Trediedel ligeledes efter det andet Halvaars Forløb, efterat det ved indsendte Attester fra vedkommende Professorer, og ved de Prøver, han har været underkastet, er bevist, at han hensigtsmæssigen har anvendt sin Tid i begge Halvaar, og ført et anstændigt Levned.

(Schous Forordn.)

Nr. 2. **Kgl. Resol.** af 19 Novbr. 1830, hvorved bestemmes, at de i den almindelige Skolefond indestaaende Oplagspenge for Stipendiater fra de lærde Skoler, der ere dimitterede før Aaret 1828, til Beløb 228 Rdl. 55 Sk. rede Sølv og 1020 Rdl. 8. Sk. Repr., maa henlægges til en Fond, til hvilken de Oplagspenge, som ikke i Løbet af 3 Aar efter vedkommende Stipendiaters Dimission have kunnet udbetales disse, herefter skulle hjemfalde, og hvorover Regnskab bliver at føre under Regnskabet for den almindelige Skolefond, hvorhos det tillades, at Renterne af bemeldte Fond efter Direktionens Bestemmelse maa uddeles til Understøttelse for trængende og værdige Studerende ved Kjøbenhavns Universitet.

(Univ. Arkiv.)

Nr. 3. **Univ. og Skole-Direkt. Skr.** af 1 April 1843 til Konsistorium, ved hvilken den kgl. Resol af 25 Marts 1843 om, at det hidtil under Direktionen henlagte Regnskabs- og Kassevæsen for Sorø Akademis Depositum her i Staden og den almindelige Skolefond skal forenes med Universitetets Kvæstur, meddeles, fastsætter endvidere, at det bifaldes, at det herefter overdrages til Konsistorium for de Studerende, som efter Aflæggelsen af den filosofiske Examens Prøver have at oppebære Oplagspenge fra de lærde Skoler, at attestere deres Kvalifikation til at hæve bemeldte Oplagspenge*).

(Univ. Arkiv.)

Nr. 4. **Univ. og Skole-Direkt. Skr.** af 14 Oktbr. 1845 til Konsistorium, hvorved bestemmes: 1) at Konsistorium i alle Tilfælde er bemyndiget til at afgjøre de angaaende Udbetaling af Oplagspengene fra de lærde Skoler opstaaende Spørgsmaal, saavel i Henseende til Examens Udfald som til Overskridelse af den lovbestemte Tid, inden hvilken Examen philosophicum skal være absolveret, dog saaledes, at Bestemmelsen i kgl. Resol. 19. Nov. 1830 ikke tilsidesættes; 2) at Fremlæggelse af Konsistoriums Skrivelse desangaaende skal være tilstrækkelig Hjemmel for Oplagspengenes Udbetaling i de Tilfælde, som Konsistorium ikke har bemyndiget Eforus til at afgjøre, samt 3) at det Samme gjælder om de Anvisninger, hvilke Eforus af Konsistorium er bemyndiget til paa dets Vegne at meddele efter foregaaende Konference med Universitetets Rektor og i Henhold til de af Konsistorium vedtagne Regler. Direktionen har derhos tilføjet, at da den Kontrol, der med Hensyn til disse Oplagspenges Udbetaling paaligger Revisionen, saaledes ene vil gaae ud paa at undersøge, om de af Konsistorium eller Eforus anviste Beløb rigtig ere udbetalte, samt om deres Størrelse stemmer med det for de paagjældende Studerende fra Skolerne Indbetalte, kan Direktionen heller ikke fra sin Side finde Noget at erindre mod den af Konsistorium foreslaaede Foranstaltning, hvorefter Anvisningerne, istedetfor, som hidtil, at paategnes eller ledsages af Karaktersedlerne, blot skulle ske ved Udfyldning af trykte, særlig dertil indrettede Blanketter**).

(Univ. Arkiv.)

Nr. 5. **Univ. og Skole-Direkt. Skr.** af 4 Marts 1848 til Konsistorium, indeholdende de nærmere Regler for Udbetalingen af den for Disciple ved de lærde Skoler oplagte Del af de dem forundte Stipendier***).

Da de i Frd. 7 Nov. 1809 foreskrevne Regler om Udbetalingen af den for Disciple ved de lærde Skoler oplagte Del af de dem forundte Stipendier ikke længer ere ligefrem anvendelige, efterat den fuldstændige ved Skolerne selv afholdte Afgangsexamen og den ved Frd. 16 April 1817 paabudne filosofiske Examen ere traadte istedetfor den ældre Examen artium og anden Examen, saa har Direktionen, efterat have modtaget den ved Konsistoriums behagelige Skrivelse af 5 f. M. over dette Anliggende afgivne Betænkning, bestemt, at i denne Henseende, efterhaanden som den fuldstændige Afgangsexamen ved de lærde Skoler bliver indført, følgende Regler for Udbetalingen af Stipendieoplagene ville være at iagttage:

---

*) Selmers Aarb. f. 1843 S. 52.
**) Selmers Aarb. f. 1845 S. 39—40.
***) Lindes Medd. f. 1849—56 S. 866—69.

1) Af den for en Stipendiat under hans Skolegang oplagte Del af de ham forundte Stipendier bliver den ene Trediedel, naar han, efterat have absolveret Afgangsexamens anden Del forlader Skolen, til ham at udbetale efter Anvisning af Rektor; hvilken Anvisning dog kun meddeles under den Betingelse, at Stipendiaten inden det næste akademiske Semester lader sig inskribere som akademisk Borger ved Kjøbenhavns Universitet, og under Forudsætning af, at Rektor forøvrigt ingen Tvivl har om hans Adkomst til Stipendieoplagets Udbetaling, da han i modsat Tilfælde indstiller Sagen til Direktionens Afgjørelse, og bliver i saa Fald det hele Oplag at tilbageholde, indtil Direktionens Resolution er afgivet. 2) For de Stipendiater, som saaledes ved Skolen have erholdt den ene Trediedel af Stipendieoplaget udbetalt, blive de øvrige to Trediedele, saasnart Rektor af Inskriptionslisterne har erfaret, at de Vedkommende ere inskriberede som akademiske Borgere, ligesom hidtil at indsende til Universitetskvæsturen med den sædvanlige Underretning om, hvilke Studerende de enkelte Oplagssummer tilkomme. 3) De vedkommende Stipendiater kunne i Regelen erholde den ene Halvdel af de ved Universitetet beroende Oplagspenge udbetalt ved Udløbet af det første Semester, og den anden Halvdel ved Udløbet af det andet Semester, efterat de ere immatrikulerede ved Universitetet, naar de behørig oplyse deres akademiske Flid, saaledes som det med Hensyn til de egentlige Universitetsstipendier i Almindelighed fordres, og de derhos ikke have gjort sig skyldige i noget Forhold, der bør medføre Stipendiets Fortabelse. Dog skal Konsistorium være bemyndiget til, naar i enkelte Tilfælde særdeles Omstændigheder maatte tale derfor, at bevilge en Stipendiat en større Andel af eller vel endog det hele Oplag udbetalt i Løbet af det første akademiske Aar. Derimod vil et slet Udfald af den filosofiske Examen, saafremt en Stipendiat strax ved Udløbet af det andet Semester indstiller sig til denne, være til Hinder for Udbetalingen af den endnu resterende Del af Oplagspengene 4) Udbetalingen af Oplagspengene foranstaltes i Almindelighed af den for disse udnævnte Eforus, som har at meddele de vedkommende Stipendiater de fornødne Anvisninger paa Kvæsturen, naar han, efter de for ham fremkomne Oplysninger, ikke har nogen Tvivl om, at Udbetalingen kan finde Sted, hvorimod han bør indstille Sagen til Konsistorium, naar han antager at Udbetalingen bør nægtes, eller dog finder Sagen tvivlsom. 5) I de Tilfælde, hvor Konsistorium paa Grund af manglende akademisk Flid eller specielt af Hensyn til Udfaldet af den filosofiske Examen, har fundet Anledning til at nægte Oplagspengenes Udbetaling, ville disse dog ikke hjemfalde til den ved kgl. Resol. 19 Nov. 1830 stiftede Fond for hjemfaldne Oplagspenge førend efter Forløbet af 3 Aar, saafremt de ikke forinden paa Grund af særdeles Omstændigheder ere af Konsistorium bevilgede udbetalte til den Paagjældende.

(Univ. Arkiv.)

Nr. 6. **Underv. Min. Skr.** af 10 Febr. 1849 til Konsistorium, hvorved som yderligere Bestemmelse til de ved den forrige Universitets-Direktions Skrivelse af 4 Marts 1848 givne Regler fastsættes, at naar en Dimissus ikke lader sig inskribere ved Begyndelsen af det første akademiske Aar, efterat han har taget Afgangsexamens 2den Del ved Skolen, falde de for ham oplagte Stipendiebeløb strax tilbage til Skolens Stipendiefond, ligesom ogsaa det ham ved Afgangen fra Skolen udbetalte Stipendiebeløb strax bliver at søge tilbagebetalt, forsaavidt det ikke fra hans Side godtgjøres, at antagelig Hindring har været tilstede for hans betimelige Inskription ved Universitetet*).

(Univ. Arkiv.)

Nr. 7. **Kons. Skr.** af 23. Maj 1861 til Eforus for Oplagspengene fra de lærde Skoler om den i Univ.-Dir. Skr. 4 Marts 1848 § 3 indeholdte Betingelse for Udbetalingen af Oplagspengene**).

*) Lindes Medd. f. 1849—56 S. 869.
**) Lindes Medd. f. 1857—63 S. 605—6.

I Anledning af en, Konsistorium til Erklæring tilstillet Forespørgsel fra Rektoren for Odense Kathedralskole til Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet om Udstrækningen af den Forpligtelse til at godtgjøre akademisk Flid, som paahviler de fra de lærde Skoler dimitterede Studenter for at erholde de ved Universitetet beroende, for dem under deres Skolegang oplagte Stipendier udbetalte, havde Eforus for Oplagspengene, Prof Hermansen, efter Konsistoriums Opfordring nærmere udtalt sig i en Erklæring af 28 Febr. 1861. Eforus oplyste, at han havde fulgt som almindelig Regel, at Stipendiaten for at godtgjøre akademisk Flid maatte, foruden de filosofiske Forelæsninger, allerede i det første Universitetsaar have hørt en Forelæsning over det specielle Fag, for hvilket han havde bestemt sig. I Skrivelse af 23 Maj har Konsistorium derefter tilmeldt ham,

at den af ham saaledes opstillede Betingelse for Oplagspengenes Udbetaling efter dets Formening ikke har tilstrækkelig Hjemmel i Univ - og Skole-Dir. Skr. 4 Marts 1848. Naar det i dennes § 3 bestemmes, at Stipendiaterne kunne erholde de dem tillagte Oplagspenge udbetalte, „naar de behørig oplyse deres akademiske Flid, saaledes som det med Hensyn til de egentlige Universitetsstipendier i Almindelighed fordres, og de derhos ikke have gjort sig skyldige i noget Forhold, der bør medføre Stipendiets Fortabelse“, maa Meningen heraf utvivlsomt være, hvad ogsaa bestyrkes ved Bestemmelsen i dens 4de § om, at Udbetalingen i Almindelighed foranstaltes af vedkommende Eforus, at de Regler, som gjælde om akademisk Flid som Betingelse for den fortsatte Udbetaling af de egentlige Universitetsstipendier, ogsaa maa komme til Anvendelse paa Udbetalingen af Oplagspengene. Da det nu med Hensyn til de egentlige Universitetsstipendier er vedtaget som almindelig Regel, at de blive at udbetale Vedkommende, hvem de ere tillagte, naar Stipendiaterne oplyse i det paagjældende Semester at have hørt omtrent 6 Timers Forelæsning om Ugen, antager Konsistorium, at denne Regel ogsaa bør komme til Anvendelse, hvor der er Spørgsmaal om, hvad der kan fordres oplyst om den akademiske Flid som Betingelse for Oplagspengenes Udbetaling. Konsistorium har derfor meddelt Eforus, at den ovennævnte Passus i Univ.-Dir. Skriv. 4 Marts 1848 § 3 for Fremtiden vil være at anvende i Overensstemmelse hermed.

(Univ. Arkiv.)

Nr. 8. **Kons. Skr.** af 26 Marts 1864 til Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet, hvori udtales — i Anledning af et Andragende fra en Student, der i 1860 var dimitteret fra Ribe Kathedralskole, om at den inddragne sidste Trediedel af Oplagspengene maatte blive ham udbetalt, da han i Jan. 1864 havde taget den filosofiske Prøve — at da den ommeldte Trediedel af Ansøgerens Oplagspenge overensstemmende med Univ.-Dir Skr. af 4 Marts 1848 allerede i 1863 er tilfaldet den ved kgl. Resol. 19 Nov. 1830 stiftede Fond for hjemfaldne Oplagspenge, vil der formentlig ikke kunne være Spørgsmaal om, at Beløbet igjen skulde kunne uddrages af Fonden for at udbetales Ansøgeren. Derimod henstilles, med Hensyn til, at denne med et godt Udfald har bestaaet den filosofiske Prøve, om Ministeriet maatte finde sig foranlediget til af den ommeldte Fond at tilstaae ham en Understøttelse, omtrent af samme Størrelse som de inddragne Oplagspenge.*)

(Univ. Arkiv.)

Nr. 9. **Kgl. Resol.** af 14 April 1866, hvorved bifaldes, at den i kgl. Resol. 19 Nov. 1830 indeholdte Bestemmelse, at hjemfaldne Oplagspenge henlægges til en særlig Fond, forandres derhos, at de fra 1 April 1866 at regne tilbagebetales til den Skoles Stipendiefond, af hvilken Stipendiet i sin Tid er udredet**).

(Univ. Arkiv.)

---

*) Efterat Ministeriet herefter under 5 April havde tilskrevet Konsistorium, at det var enigt i, at Beløbet som allerede hjemfaldet til Fonden ikke kunde uddrages af denne, men at det Intet havde at erindre mod, efter Andragende derom fra Paagjældende, at tilstaae ham en Understøttelse af Fondens Renter, tilstod Konsistorium ham ved Skrivelse af 18 Juni en Understøttelse af samme Størrelse som det inddragne Beløb. Univ. Aarb. f. 1864—70 I S. 560.

**) Univ. Aarb. f. 1864—71 I. S. 561.

Nr. 10. Kgl. Resol. af 11 Aug. 1876 hvorved Ministeriet bemyndiges til, ved Siden af Anvendelsen af Renterne af hjemfaldne Oplagspenges Fond efter kgl. Resol. 19 Nov. 1830, tillige at benytte dem til at lette saadanne yngre Mennesker Vejen til Universitetet, hvis Skoledannelse oprindelig ikke derpaa har været beregnet, men som i en noget mere fremrykket Alder ere slaaede ind paa den studerende Bane.*)

(Ministeriets Arkiv.)

Nr. 11. Kons. Skr. af 10 Juni 1880 til Eforus for Oplagspengene fra de lærde Skoler, hvorved der meddeles denne Bemyndigelse til, uden derom at gjøre Indstilling til Konsistorium, at anvise Oplagspengene til Udbetaling, naar Stipendiaten har bestaaet den filosofiske Prøve, selv om han kun har opnaaet Karakteren tg, samt naar Stipendiaten, efterat være blevet rejiceret ved den filosofiske Prøve, i Løbet af 1 Aar derefter bestaaer denne idetmindste med Karakteren g. Konsistorium har derhos tilføjet, at da det ikke herved er Meningen at tillægge vedkommende Student et Retskrav, bliver det selvfølgelig Eforus uforment at henstille Afgjørelsen til Konsistorium, naar Forholdene undtagelsesvis maatte forekomme ham at frembyde særlige Tvivlsgrunde. I alle Tilfælde, hvor de ovennævnte Betingelser ikke ere opfyldte, kan Udbetalingen kun finde Sted, hvis Konsistorium efter indgiven Ansøgning finder, at særlige Omstændigheder tale derfor.**)

(Univ. Arkiv.)

2. Hjemfaldne Oplagspenges Fond.

Lindes Medd. om de lærde Skoler f. 1849—56 S. 291.

Denne Fond er oprindelig grundlagt ved saadanne i Skolefonden indestaaende Oplagspenge, som ikke have kunnet udbetales til de Vedkommende, enten formedelst Dødsfald eller paa Grund af Mangel paa de for Udbetalingen bestemte Betingelsers Opfyldelse, jfr. kgl. Resol. 19. Novbr. 1830. Efterat kgl. Resol. 14 April 1866 har fastsat, at hjemfaldne Oplagspenge fremtidig skulle tilbagebetales den Skoles Stipendiefond, af hvilken Stipendiet i sin Tid er udredet, har Fonden nu en konstant Størrelse, af hvis Renter Ministeriet kan uddele Understøttelser af vexlende Beløb til trængende og værdige Studerende ved Kjøbenhavns Universitet.

Bilag. Nr. 1. Kgl. Resol. af 19 Novbr. 1830 er aftrykt foran S. 643.

Nr. 2. Kgl. Resol. af 14 April 1866 er aftrykt foran S. 645—46.

3. De lærde Skolers Stipendieoverskudsfonds.

Lindes Medd. om de lærde Skoler f. 1849—56 S. 287—91, Asmussens Medd. ang. de lærde Skoler f. 1888—89 S. 169.

I Følge Frd. 7 Novbr. 1809 § 79 skal, naar en lærd Skoles Stipendiefonds Formue er forøget saameget, at den er istand til at ud-

*) Asmussens Medd. om d. lærde Skolev. f. 1857—78 S. 103.
**) Univ. Aarb. f. 1879—80 S. 916—17.

rede mere end de i samme Frds. § 74 bestemte Stipendiesummer, „det Overskydende", efter Direktionens nærmere Bestemmelse, anvendes „til overordentlig Understøttelse for Skolens udmærkede Disciple i deres Skole- og Universitetsaar". Ved Udsondring af Stipendiefondens Midler og Indtægter dannes da den saakaldte Stipendieoverskudsfond. Saadanne særlige Fonds ere hidtil kun dannede ved Odense og Horsens Skoler. Imidlertid har ogsaa Nykjøbing Skoles Stipendiefond Overskud, af hvilket Understøttelser kunne tildeles Studenter.

Understøttelserne tilstaaes af Ministeriet Studerende fra de paagjældende Skoler, navnlig i de 2 første Aar, for 1 Aar ad Gangen, med Beløb af forskjellig Størrelse.

Nr. 1. **Kgl. Resol.** af 4 Oktbr. 1803, hvorved i Hensyn til de forbedrede Latinskoler bifaldes: 1) at Overskudet, af den aarlige Stipendiesum saavelsom de Stipendier, der i de foreskrevne Tilfælde skulle tilbagebetales af afgaaende Stipendiater, samt de til Skolekassen hjemfaldende Oplag, skulle for Fremtiden udgjøre en egen fra Skolekassen afsondret Fond, hvorover en egen Konto føres; 2) at enhver fra en af de forbedrede Skoler dimitteret Student har, i de første 2 Aar af sit Ophold ved Akademiet, Fordring paa Understøttelse af denne hans Skoles Fond, saasnart han kan godtgjøre uforskyldt Trang, og ved gyldige Vidnesbyrd bevise, at han ved Flid i sine Studeringer og sædeligt Forhold fortjener en saadan Understøttelse; 3) at Beløbet af denne Understøttelse vil, i hvert enkelt Tilfælde, blive at bestemme af Skolens Overdirektion, efterat vedkommende Skoleraads Betænkning først er indhentet*).

(Fogtmanns Reskr. Saml.)

Nr. 2. **Forordning** af 7 Novbr. 1809 ang. de lærde Skoler i Danmark og Norge.

§ 79. Ledige Gratist- og Stipendiepladser, til hvilke ingen behørig kompetent Discipel melder sig, blive indtil videre ubesatte. Alle Besparelser af Stipendier, som derved eller ved indtræffende Vakancer i Skoleaarets Løb foranlediges, skal alene komme Skolens Stipendiefond tilgode, og anvendes til at forøge dets frugtbringende Kapital, indtil denne er istand til at udrede de i § 74 bestemte Stipendiesummer; men naar dette er Tilfældet, da anvendes det Overskydende, efter Direktionens foregaaende Bestemmelse, til overordentlig Understøttelse for Skolens udmærkede Disciple i deres Skole- og Universitetsaar.

(Schous Forordn.)

4. Grev Moltkes Legat for Studerende.

(Joachim Godske, Greve af Moltkes Fideikommis til Understøttelse for Embedsmænds Sønner, som fortsætte deres Studeringer ved Kjøbenhavns Universitet.)

Algreen Ussings Reskr. Saml. under 27 Decbr. 1822, Koll.-Tid. f. 1823 S. 2—6, Engelstofts Annaler f. 1823 S. 281—85, Scheels Koll. og Stip. S. 105.

Gehejmestatsminister Joachim Godske, Greve af Moltke til Grevskabet Bregentved fastsatte i levende Live, at der efter hans

---

*) Lindes Medd. om d. lærde Skolev. f. 1849—56 S. 287.

Død skulde oprettes et Legat paa 50 000 Rdl. til Understøttelse for Embedsmænds Sønner, som fortsætte deres Studeringer ved Universitetet. Han efterlod sig et Udkast til en Fundats, som efter hans Død af hans eneste Søn og Arving, Gehejmestatsminister Adam Wilhelm, Greve af Moltke til Grevskabet Bregentved blev endelig udfærdiget d. 28 Jan. 1822, hvorefter den under 27 Dec. s A. forsynedes med kgl. Stadfæstelse. Ifølge Fundatsen deles Renten af denne Kapital, der kaldes Joachim Godske, Greve af Moltkes Fideikommis til Understøttelse for Embedsmænds Sønner, som fortsætte deres Studeringer ved Kjøbenhavns Universitet, lige mellem 10 Sønner af kgl. Embedsmænd af alle Stænder. Understøttelsen tildeles dem, der have taget de befalede Forberedelses-Examina med bedste Karakter og have bestemt sig til det Fag, i hvilket de agte at tage Embedsexamen. Intet Fag har noget Fortrin for det andet, naar blot „de Studerende deri kunne tage Embedsexamen“, herunder dog ogsaa forstaaet den statsvidenskabelige Examen. Understøttelsen udbetales i de sædvanlige Terminer, efterat Stipendiaten har godtgjort, at han fortsætter sine Studeringer. Kan han ej tilvejebringe Attest herom, og Sygdom ikke bevislig har standset ham i Fortsættelsen af hans Studeringer, taber han Adgang til Renterne for den Termin, og dersom han ikke til næste Termin kan skaffe saadant Bevis, taber han Adgangen for bestandig. Stipendiet nydes i 3 Aar; tager Stipendiaten imidlertid sin Embedsexamen forinden, ophører hans Nydelse dermed, dog saaledes, at han endnu oppebærer Stipendiet i den første Termin efter Examen. Efter Udløbet af de 3 Aar, kan der tilstaaes den Stipendiat, som ikke har taget Embedsexamen, Stipendiet for et halvt Aar endnu, „dersom Sygdom eller anden Forhindring, som voldtes uden den Studerendes Forsømmelse, afholdt ham fra at tage Embeds-Examen“. Dersom den, der har taget Embedsexamen med bedste Karakter, beviser, „at han heldigen og med Flid studerer Mathematik, Naturlære og Chemie“, kan han ligeledes udnævnes til at nyde Stipendiet i 3 Aar. Han bør godtgjøre sin Flid og Duelighed, ligesom ovenfor er bestemt, og derhos før Udløbet af de 3 Aar „ved et eller andet nyttigt Skrivt, eller paa anden Maade, offentligen vise sin Kundskab og Duelighed i disse Videnskaber“. Befordres han til Embede før Udløbet af de 3 Aar, ophører Stipendiet.

Dersom en eller flere Portioner skulde være ledige, fordi ingen dertil Kvalificeeret har meldt sig, anvendes denne eller disse Portioner som Stipendium til Udenlandsrejse. De, som tidligere have nydt Understøttelse af Legatet, have særlig Adgang til at nyde dette Rejsestipendium, dog saaledes, at „den meest udmærkede“ har Fortrinet. Attraaer Ingen af disse det, maa det tilstaaes „andre dertil værdige“.

Legatets Bestyrer bestemmer Kandidatens Rejse og Ophold udenlands samt Rejsens Varighed; denne maa dog ikke gaae udover 3 Aar.

Bestyrelsen og Anvendelsen af Stipendiets Renter tilkommer Besidderen af Grevskabet Bregentved. Dog maa denne ved hvert Aars Begyndelse skriftlig underrette saavel Konsistorium som Ministeriet om, hvilke Studenter der i det forløbne Aar have nydt Understøttelse af Legatet. Er Lensbesidderen umyndig, træder Værgen i hans Sted. Dersom Lensbesidderen eller dennes Værge „mod Forventning, ligegyldigen behandlede Fidei-Commissets Renter, og ei uddeelte dem imellem de trængende Studerende", er Konsistorium berettiget og forpligtet til derom at gjøre Forestilling til Kongen.

Fundats af 28 Jan. 1822, konf. 27 Decbr. s. A. *Bilag.*

Jeg underskrevne Adam Wilhelm Greve af Moltke til Grevskabet Bregentved, Ridder af Dannebrogen, Kammerherre, Deputeret i det Kongel. Rentekammer og for Finantserne, samt Medlem af Directionen for Statsgjelden og den synkende Fond, som eneste Søn og Arving efter afdøde Geheime Statsminister Joachim Godske Greve af Moltke til Grevskabet Bregentved, Over Kammerherre, Ridder af Elephanten, Storkors af Dannebrogen og Dannebrogsmand, de Kgel. Ordeners Cantsler

gjør vitterligt: at da imellem min Salig Faders efterladte Documenter har været forefundet et, med foregaaende mundtlige Bestemmelser af min afdøde Fader overeensstemmende, i August Maaned 1815 forfattet Udkast, til en Fundation for et Legat til Understøttelse for Embedsmænds Sønner, som fortsætte deres Studeringer ved Kiøbenhavns Universitet, tilligemed nogle dertil hørende, tildeels af min Salig Fader selv egenhændigen gjorte Bemærkninger, hvilket alt dernæst er ordnet og sammendraget i en Fundation og er saa lydende:

„Da Statens rigtige Bestyrelse for en stor Deel beroer paa dens Embedsmænds Duelighed og Retskaffenhed, og jeg, uden at fornærme de andre Stænder, holder for, at det af flere Aarsager er rigtigst, at de gode Subjecter iblandt Embedsmændenes Sønner dannedes til i sin Tid at blive duelige Embedsmænd, saa har jeg besluttet, for at fremme denne min Hensigt, at bestemme følgende:

1. Jeg giver og skjænker herved en Capital, stor Halvtredsindstyve Tusinde Rigsbankdaler Sølv i Kongel. Obligationer, til det Øiemed, at 10 Embedsmænds Sønner kunne nyde Understøttelse af denne Capitals Renter, imedens de fortsætte deres Studeringer.

2. Denne Capital skal kaldes Joachim Godske Greve af Moltkes Fidei Commiss til Understøttelse for Embedsmænds Sønner, som fortsætte deres Studeringer ved Kiøbenhavns Universitet.

3. Sønner af Kongelige Embedsmænd af alle Stænder have Adgang til at nyde Deel i dette Fideicommisses Renter, dog maa ingen faae Deel i Renten, forinden at han har taget de nu befalede, eller herefter befalende Forberedelses Examina med bedste Caracteer, og har bestemt sig til det Fag, hvorudi han agter at tage Embeds Examen. Intet Fag har noget Fortrin for det andet, og ifald det allernaadigst maatte behage Kongen at fastsætte, at der oprettes særdeles Læerestole for Kammeral- og Finance-Faget, og at de Studerende deri kunne tage Embeds Examen, saa have disse Studentere lige Adgang, som for Tiden Theologer, Jurister, Medici og Philologer. Saasnart en Stipendiarius har faaet Embeds-Examen, nyder han ei videre Rente end den som falder paa hans Portion i den næste Rente-Termin efter Examen. Enhver Gang en Stipendiarius vil hæve Renten, maa han medbringe Attest fra vedkommende Professorer, i det af ham valgte Fag, om at han flittigen

har bivaanet deres Forelæsninger og Examinatorier eller paa anden Maade beviist for dem, at han fortsætter sine Studeringer.

Kan han ei tilveiebringe saadan Attest, og Sygdom ei beviisligen har standset ham i Fortsættelsen af hans (hans) Studeringer, saa taber han Adgang til Renterne for den Termin, og dersom han ei til næste Termin kan forskaffe Beviis fra Professorerne, taber han Adgangen for bestandig.

Ingen maa nyde Stipendiet i længere Tid end 3 Aar, og dersom han ikke i den Tid har taget sin Embeds Examen, saa ophører han at nyde videre Renter; dog maae Fideicommissets Bestyrere, engang for alle tillægge en Stipendiarius Renter for et halvt Aar endnu, dersom Sygdom eller anden Forhindring, som voldtes uden den Studerendes Forsømmelse, afholdt ham fra at tage Embeds-Examen. Dersom nogen som har taget Embeds-Examen med bedste Caracteer, beviser, at han heldigen og med Flid studerer Mathematik, Naturlære og Chemie, da maa han tilstedes Adgang til at nyde Deel i dette Fideicommisses Renter, ligesom andre dertil qvalificerede, i 3 paa hinanden følgende Aar. Befordres han til Embede, inden den Tid er forløben, ophører Stipendiet, og bør han under Nydelsen deraf fremvise Attester fra vedkommende Professorer, om sin Flid og Duelighed, ligesom forhen er bestemt, saa bør han og inden de 3 Aar ere forløbne ved et eller andet nyttigt Skrivt, eller paa anden Maade, offentligen vise sin Kundskab og Duelighed i disse Videnskaber.

4. Fideicommissets Renter udbetales hver 11 Junii og hver 11 Decbr. Termin til Stipendiarius. Enhver Stipendiarius erholder $^1/_{10}$ Deel af Fidei-Commissets Renter og ei videre.

5. Bestyrelsen og Anvendelsen af dette Fidei-Commisses Renter tilkommer ene og allene den Person som er Besidder af Grevskabet Bregentved; dog haver han ved ethvert Aars Begyndelse skrivtligen at underrette saavel Consistorium som det Kgl. danske Cancellie om, hvilke Studentere der i det forløbne Aar have nydt Renterne. Saafremt Lehnsbesidderen maatte være umyndig, saa tilfalder det hans Værger at bestemme imidlertid Anvendelsen af Renterne, og ere disse iøvrigt ansvarlige for denne Fidei-Commis Capitals Renter, ligesom for Bestyrelsen af Grevskabet Bregentved, og de øvrige dermed forbundne Capitaler.

Dersom nogen Lehnsbesidder eller dennes Værge, mod Forventning, ligegyldigen behandlede Fidei-Commissets Renter, og ei uddeelte dem imellem de trængende Studerende, saa er Consistorium berettiget og forpligtiget til, derom at gjøre allerunderdanigst Forestilling til Kongen.

6. Dersom det maatte indtræffe at en eller flere Portioner af Fidei-Commissets Renter vare ledige, fordi at ingen dertil meldte sig, som havde de heri bestemte Egenskaber, saa anvendes denne eller de Portioner som Stipendium til Udenlandsreise. De som forhen have nydt Deel i Fidei-Commissets Renter til Understøttelse i deres Studeringer, have fornemmeligen Adgang til at nyde dette Reise-Stipendium, dog saaledes, at den meest udmærkede har Fortrinnet, og skulde ingen af disse attraae det, saa maa det tilstaaes andre dertil værdige. Fidei-Commissets Bestyrer haver at bestemme Candidatens Reise og Ophold udenlands, og hvorlænge Reisen maa vare; dog maa den ingensinde overgaae 3 Aar.

7. Den fornævnte Capital 50 000 Rdl., som beroer i en Kongelig Obligation, forsynet med Paategning om, at den tilhører dette Fidei-Commis, og dens aarlige Rente, maa under intet Vilkaar og i intet Tilfælde forrykkes eller anvendes paa anden Maade eller til anden Hensigt, end den af mig foreskrevne. Dersom nogen Lehnsbesidder maatte ville anholde om, eller være istand til at bevirke Ophævelsen af denne Fidei-Commis-Capital, eller dens og dens Renters Anvendelse, til andet, enten privat eller offentligt Brug, end det hvortil jeg har bestemt samme, saa indsætter jeg herved enhver, ikke allene af min og min Salig Grevindes Descendentere, men endog enhver Person som maatte være beslægtet med os, til at være Universal-Arving til denne Capital: og skal den Person af Familien, der saaledes først indtaler Capitalen, være berettiget til at erhverve denne Capital.

Saafremt der ingen maatte findes af Familien som kunne eller ville indtale Capitalen til sin Fordeel, saa tilfalder Capitalen Fattigvæsenet i Staden Hamburg.

Dersom Universitetet maatte forlægges fra Kiøbenhavn til noget andet Sted i de danske Stater, saa følger Fidei-Commissets Renter det Universitet som træder istedet for det Kiøbenhavnske.

Saaledes overantvorder jeg denne Capital til mit Fædrenelands Tarv og til min Slægts samvittighedsfuldeste Varetægt. Denne vilde stedse mindes, at kun den Stat, hvor sand Oplysning og Retskaffenhed almindeligen findes hos Borgerne, kan være lykkelig, og at selv, naar uafvendelige Ulykker udvortes fra fremkaldes imod den, vil den finde Kraft hos sig selv til at reise sig igjen."
saa bestemmer jeg herved, i Kraft af den mig paaliggende hellige Forpligtelse, at opfylde hvad jeg veed at have været min Salig Faders Villie og Ønske, og som hans eneste Søn og Arving at foranførte Fundation skal være afg. Geheime Statsminister Joachim Godske Greve af Moltkes Fundats for Fidei Commisset, til Understøttelse for Embedsmænds Sønner, som fortsætte deres Studeringer ved Kiøbenhavns Universitet, og ansees ligesaa gyldig som om den egenhændigen af den Salige Fundator var udfærdiget, hvorefter samtlige efterkommende Lehnsgrever til Grevskabet Bregentved og andre Vedkommende sig have at rette, og samme i alle dens Ord Clausuler og Punkter nøyagtigen at efterleve, alt i Forhaabning af Hans Kongel. Mayestæts allernaadigste Confirmation.

Fidei-Commis-Capitalen indestaaer i en Kongel. Obligation dateret 17 Januarii 1816 under Nr. 16 paa 100 000 Rdlr. Sølv, hvoraf den anden halve Deel, efter Obligationens Indhold, tilhører Fundators Legat for Embedsmænds Døttre, og med sine Paategninger er saaledes lydende:

Nr. 16.

Vi Frederik den Sjette, af Guds Naade Konge til Danmark, de Venders og Gothers Hertug i Slesvig, Holsteen, Stormarn, Ditmarsken og Oldenborg, gjør vitterligt: at da Geheime-Statsminister Grev Joachim Godske Moltke har indleveret til Vore Finantser Kongel. Obligationer til Beløb 100 000 Rdlr. D. Cour., nemlig 80 000 Rdlr. i de af Vort Finants-Collegium for Prise Penge udstedte Obligationer og 20 000 Rdlr. i Obligationer udstedte af Directionen for Deposito Kassen, og derhos forlangt, at for denne Sum af 100 000 Rdlr., der ifølge Forordningen af 5 Januarii 1813 er overgaaet til uopsigelig Statsgjæld i Rigsbankpenge Sølv Værdie, Daler for Daler, maatte meddeles en Obligation lydende paa Geheime-Statsminister Grev Joachim Godske Moltkes Fidei-Commis, til Understøttelse for Kgl. Embedsmænds Sønner som studere, og Kongel. Embedsmænds ugivte Døttre, saa ville Vi herved meddele benævnte Fidei-Commis denne Vor allernaadigste Obligation, der paa samme Maade som de indleverede Obligationer er for bestandig uopsigelig, ligesom Vi ogsaa love og tilsige for Os og Vore Kongel. Arve-Successorer Konger i Danmark, at bemeldte Et Hundrede Tusinde Rigsbankdaler, saalænge samme indestaae i Vor Kasse skulde blive forrentede i Rigsbankpenge Sølv Værdie, med den for de indleverede Obligationer fastsatte Rente af Fire af Hundrede aarligen, dog efter de Bestemmelser Forordningen af 5te Januarii 1713 foreskriver. Denne Rente, der begynder fra 11 Decbr. 1815, udbetales uden videre foregaaende Ordre eller Befaling af Vor Zahlkasse i Kiøbenhavn, i de sædvanlige 11 Junii og 11 Decbr. Terminer, hver Gang med det Halve. Hvorefter de Vedkommende sig allerunderdanigst have at rette. Givet i Vor Kongel. Residents Stad Kiøbenhavn den 17. Januar 1816.

Under Vor Kongel. Haand og Segl
Frederik R.
(L. S. R.)

Møsting. Lange. Birck. Kirstein.

Fog.

Obligation
til Geheime-Stats-Minister Grev Joachim Godske Moltkes Fidei-Commis til Understøttelse for Kongl. Embedsmænds Sønner som studere, og Kongel. Embedsmænds ugivte Døttre paa 100 000 Rdlr. Sølv Værdie.

* * *

Denne Obligation, lydende paa Geheime Stats-Minister Grev Joachim Godske Moltkes Fidei-Commis til Understøttelse for Kongel. Embedsmænds Sønner, som studere, og Kongel. Embedsmænds ugivte Døttre, er aldeles udenfor Grevskabet Bregentveds Disposition, enten ved Salg, Pantsætning, Opsigelse, eller hvilkensomhelst anden Maade, dog at Lehnsbesidderen hæve Renterne, for at uddele samme efter Legatets Bestemmelse.

Det Kongelige danske Cancellie den 22. April 1819.

Kaas.

Cold. Ørsted. Berner. Lassen.
Hansen. Fischer.

Dets til Bekræftelse under min Haand og Forsegling.

Kiøbenhavn den 28. Januarii 1822.

Moltke.

Geheime-Stats-Minister Joachim Godske Greve af Moltkes Fundation for Fidei-Commisset, til Understøttelse for Embedsmænds Sønner som fortsætte deres Studeringer ved Kiøbenhavns Universitet.

(Afskrift i Kvæsturens Arkiv.)

5. Bogunderstøttelse, der tilstaaes af Justitsministeriet.

Ved de aarlige Finanslove meddeles der Justitsministeriet Bemyndigelse til at nedsætte Betalingen for sluttede Aargange af Lovtidenden, forsaavidt Forraad haves, til Abonnementspris, dels for Studerende, hvem der tildeles Bogunderstøttelse af de forskjellige, dertil anvendte Midler, dels for andre Studerende, der ere i Besiddelse af de sædvanlige Legatkvalifikationer.

Underv. Min. Skr. af 30. Maj 1882 til Konsistorium, hvorved meddeles, at der ved Finansloven for indeværende Finansaar er meddelt Justitsministeriet Bemyndigelse til at nedsætte Betalingen for sluttede Aargange af Lovtidenden, forsaavidt Forraad haves, til Abonnementspris, dels for Studenter, hvem der tildeles Bogunderstøttelse af de forskjellige dertil anvendte Midler, dels for andre Studenter, der ere i Besiddelse af de sædvanlige Legatkvalifikationer.*)

(Univ. Arkiv.)

*) Undervisningsministeriet havde derhos, efter Justitsministeriets Begjæring, forespurgt, om Forhandling af de Exemplarer, der saaledes kunde leveres til nedsat Pris, kunde ordnes saaledes, at Udleveringen kun skete til vedkommende Legatbestyrelse, eller om det ønskedes, at Udleveringen foregik til vedkommende Studenter selv, og i sidstnævnte Tilfælde, hvilken Legitimation Forhandlerne vilde kunne fordre af disse. Herpaa svarede Konsistorium i Skrivelse af 14 Juni 1882, at det ansaa det for rettest, at Forhandlingen sker gjennem Legatbestyrelserne, nemlig Eforus for Hurtigkarls Legat, Eforus for Schiønnings Legat samt, forsaavidt angaaer Bogunderstøttelserne af Kommunitetets Midler, den til enhver Tid værende Dekanus for det rets- og statsvidenskabelige Fakultet. Univ. Aarb. f. 1881—82 S. 183.

Tredie Afdeling.

Oversigt over Studielegater, der ere uden Forbindelse med Universitetet.

I de efterstaaende Tavler gives en Oversigt over Studielegater, som bestyres af Autoriteter eller særegne Bestyrelser udenfor Universitetet. Denne Oversigt gjør selvfølgelig ikke Krav paa at være fuldstændig, men tør dog antages at have en Del Interesse. Med den kan sammenholdes en i Selmers Aarb. f. 1845 S. 150 optagen Oversigt over Legater udenfor Universitetets Bestyrelse.

Legatets Navn.	Fundatsens eller Testamentets Datum.	Hvor Fundatsen eller Testamentet er trykt.	Kapitalens Størrelse.	Understøttelsesportionernes Tal og Størrelse.
1. Andersens, Oline Emilie, Legat til Philadelphia.	Fundats af 8 Aug. 1879, konf. 1 Maj 1880.	Ministerial-Tidende f. 1880 A. S. 67 ff.	6000 Kr.	f. T. 30 Kr. aarlig til Selskabet Philadelphia.
2. Baggers Legat.	Fundats af 23 Juni 1781, konf. 8 Aug. s. A.	Schacks Fund IV. S. 319 ff.	42 751 Kr. 40 Ø.	2 Portioner à 114 Kr. aarlig.
3. Det Beenfeldt-Lichtenbergske Fideikommis.	Testament af 25 Okt. 1800 (§ 2 Nr. 5), konf. 31 Juli 1807.	Efterretninger om Legater og Stiftelser i Skanderborg Amtsraadskreds 1874 S. 137 ff. Se Engelstofts Annaler f. 1807 II. S. 134 ff. og Selmers akad. Tid. f. 1835 S. 554.	Kapitalen er en Del af en større Legatkapital.	1 Portion paa 264 Kr. aarlig.
4. Bendtsenianum Stipendium.	Fundats af 4 Decbr. 1842, konf. 27 Jan. 1843.	Selmers Aarb. f. 1843 S. 60.	1860 Kr.	1 Portion paa 40 Kr. aarlig.
5. Bergs, Erich Johnsen, Garvermester, Legat.	Fundats af 27 Juli 1872, konf. 30 Okt. s. A.	Legater og Stiftelser under Bestyrelse af Kjøbenhavns Magistrat 1881 S. 22—23. Min. Tid for 1873 A. S. 267—68.	4400 Kr.	2 Portioner à 80 Kr. aarlig.

I hvor lang Tid Legatet kan nydes.	For hvilke Studerende Understøttelsen er bestemt.	Af hvem Legatet bortgives.	Fortrin for Familien eller Andre.	Anmærkninger.
I Regelen c. 1 Aar, i enkelte Tilfælde indtil 2 Aar.	Studerende af alle Studiefag.	Selskabet Philadelphias Bestyrelse.	Børn af forskjellige i Fundatsen nævnte Personer have Fortrin.	Legatet er kun delvis traadt i Kraft.
Udbetales kun 1 Gang, umiddelbart efter Dimissionen.	Dimissi fra Odense Skole, der ere barnefødte i Fyen.	Biskoppen over Fyens Stift.	Nej.	
3 Aar.	Trængende Præstesønnner fra Voer Herred i Aarhus Amt, som dimitteres fra Horsens Skole til Universitetet.	Borgmesteren i Horsens.	Nej.	
1 Aar, i Regelen det første akademiske Aar.	Studenter af alle Studiefag der ere dimitterede fra Frederiksborg Skole, mindst med 2den Karakter.	Særlig Bestyrelse af fordums Studenter fra Frederiksborg Skole, der leve i Hovedstaden.	Rektor B. Bendtsens Descendenter have under lige Vilkaar Fortrin, selv om de ere dimitterede fra en anden Skole.	
Fra den Tid, de Paagjældende tiltræde Universitetet, og indtil de have fyldt deres 24. Aar. Efter Magistratens Bestemmelse kan Legatnydelsen dog begynde senere og ende tidligere.	Studerende af alle Studiefag, der ere Sønner af trængende Haandværkere i Kjøbenhavn, eller af saadanne, som der ernære sig ved deres Hænders Arbejde.	Kjøbenhavns Magistrat.	Nej.	

Legatets Navn.	Fundatsens eller Testamentets Datum.	Hvor Fundatsen eller Testamentet er trykt.	Kapitalens Størrelse	Understøttelsesportionernes Tal og Størrelse.
6. Blochs, S., Jubilæumslegat.	Fundats af 10 Nov. 1847, konf. 3 Dec. s. A.	Selmers Aarb. f. 1847 S. 82—87.	2430 Kr. 77 Ø.	1 Portion = den fulde aarlige Rente.
7. Bornemann-Lassons Legat.	Fundats af 8 Marts 1780, jfr. Fund. 23 Juni 1711.	Ikke trykt. Fund. 23 Juni 1711 er trykt i Hofmans Fund. I. S. 200—203.	800 Kr.	1 Portion paa 40 Kr. aarlig.
8. Brock-Bredalske Legat.	Testament af 19 Febr. 1796 IV.	Se E. Jürgensen: De Brock-Bredalske Legater for Randers, 1886 S. 16 18 jfr. S. 69—71.	7170 Kr. 95 Ø.	En Portion paa 142 Kr. 84 Ø. aarlig, en Portion paa 144 Kr. aarlig.
9. Capellianum Stipendium.	Fundats af 3 Dec. 1785, konf. 23 Juni 1786.	Badens Univ. Journal f. 1798 S. 59—63.	27 000 Kr.	1 Portion = den fulde aarlige Rente.
10. Christensens, Lauritz Peter, Legatfond.	Fundats af 5 Oktbr. 1880, konf. 24 Nov. s. A.	Min.-Tid. f. 1880 A. S. 156—60.	Til Understøttelse for trængende Studerende er henlagt 1200 Kr. aarlig, af hvilket Beløb der hvert Halvaar uddeles Portioner, sædvanlig paa 100 Kr. Til Selskabet Philadelphia afgives heraf for Tiden aarlig 200 Kr.	

I hvor lang Tid Legatet kan nydes.	For hvilke Studerende Understøttelsen er bestemt.	Af hvem Legatet bortgives.	Fortrin for Familien eller Andre.	Anmærkninger.
3 Aar.	I første Linie de i Rubr. 9 nævnte Studenter af Familien, dernæst Studenter fra Roskilde Skole.	Legatets Eforus, for Tiden Rektor ved Metropolitanskolen Bloch.	Studenter ved Kjøbenhavns Universitet, som nedstamme fra Fundator gjennem den mandlige eller kvindelige Linie, have Fortrin.	Af Studiefag udelukkes de levende Sprog samt de mest praktiske eller materielle Fag (saasom Landøkonomi, Farmaci, bildende Kunster.)
Ej bestemt i Fundatsen; det ophører med Embedsexamen.	Studerende af alle Studiefag, der ere „byrtig" af Sjælland eller Jylland samt „venneløse og svage", „helst" Regensalumner.	Legatets Bestyrer Gehejmekonf. M. H. Rosenørn.	Arvinger efter og Paarørende til Biskop Bornemann, hans anden Hustru, Anne Würger, hans Sønner, Landsdommer Oluf Bornemann og Generalauditør Hieronymus Bornemann samt hans Svigersøn, Etatsraad Bendix Lasson til Aakjær, have Fortrin.	
Udbetales kun 1 Gang, umiddelbart efter Dimissionen fra Randers Skole.	Studerende af alle Studiefag.	Aarhus Stiftsøvrighed.	Nej.	
3 Aar.	Farmaceutiske eller lægevidenskabelige Kandidater, mindst med 2. Karakter.	Direktøren for Frederiks Hospital samt Fødsels- og Plejestiftelsen i Kjøbenhavn.	Nej.	Rejsestipendium. Stipendiaten skal lægge sig efter Kemi.
Ikke bestemt i Fundatsen, men sædvanlig nydes Understøttelserne ej udover 3 Aar.	Studerende af alle Studiefag	Særlig Bestyrelse.	Nej.	

Legatets Navn.	Fundatsens eller Testamentets Datum.	Hvor Fundatsen eller Testamentet er trykt.	Kapitalens Størrelse.	Understøttelsesportionernes Tal og Størrelse.
11. Classenske Fideikommis.				Af Fideikommissets Midler kan der tilstaaes Understøttelser til Studerende. Størrelsen af disse Understøttelser fastsættes af Direktionen.
12. Danneskjold-Samsøes, C. C. S., Lehnsgreve, Legat.	Fundats af 26 Aug. 1880, konf. 24 Sept. s. A.	Min.-Tid. f. 1880 A. S. 117–18.	100 000 Kr.	6 Portioner à 500 Kr. aarlig. 1 Portion paa 2000 Kr. aarlig
13. Davids Legat. (Legatet til Minde om Ludvig David, med Supplementslegat).	Gavebreve af 8 Maj 1866 og 20 Maj 1880	Ikke trykt.	Hovedlegatet 6000 Kr., Supplementslegatet 1953 Kr. 67 Ø.	Af Hovedlegatet 1 Portion = Kapitalens aarlige Rente. Af Supplementslegatet 1 Portion der ikke maa være større end Hovedlegatets Portion.
14. Dænkes, Andreas Arenholtz, Arvingers Legat.	Fundats af 12 Novbr. 1885, konf. 5 Marts 1886.	Min.-Tid. A. f. 1886 S. 46 ff.	26 805 Kr 80 Ø.	Renten kan uddeles i Portioner fra 100 Kr. til 200 Kr. aarlig.

I hvor lang Tid Legatet kan nydes.	For hvilke Studerende Understøttelsen er bestemt.	Af hvem Legatet bortgives.	Fortrin for Familien eller Andre.	Anmærkninger.
Varigheden beroer paa Direktionens Bestemmelse.	Studerende af alle Studiefag.	Fideikommissets Direktion.		
?ortionerne paa 500 ?r. ere ordentligvis ?taarige, men kunne fornyes. Portio?en paa 2000 Kr. ?ddeles som Rejsestipendium hvert andet Aar. Den ?ppebæres ordent?igvis kun en Gang ?f Studerende, der ?ave bestaaet theologisk, juridisk, ?ægevidenskabelig ?ller filologisk Embedsexamen eller ?fgangsexamen fra ?olyteknisk Lære?nstalt med 1. Karakter.	Theologiske, juridiske, lægevidenskabelige og filologiske Studerende med 1. Karakter til Afgangsexamen og den filosofiske Prøve.	Lehnsbesidderen.	Nej.	Portionen paa 2000 Kr. er Rejsestipendium.
?øjst (undtagelsesvis) i 2 Aar.	Studerende af alle Studiefag, fortrinsvis dog juridiske Studerende.	Særlig Bestyrelse	Nej.	
… Aar, dog ikke ?dover endt Uddannelse.	Legatets subsidiære Formaal er Understøttelse af unge, begavede Kvinder, der søge Uddannelse til selvstændige Livsstillinger.	Odense Byraad.	Dansk fødte Slægtninge af Tøjfabrikant Andreas Arenholtz Dænke have under lige Vilkaar Fortrin.	Som Studielegat kommer nærværende Legat kun i Betragtning efter sit subsidiære Formaal.

Legatets Navn.	Fundatsens eller Testamentets Datum.	Hvor Fundatsen eller Testamentet er trykt.	Kapitalens Størrelse.	Understøttelsespor tionernes Tal og Størrelse.
15. Eibeschütz's, Simon Aron, Justitsraad, Legat.	Testament af 20 Juni 1853.	Ikke trykt.	Kapitalen er en Del af en større Legatkapital.	2 Portioner à 300 Kr. aarlig
16. Ernsts, Frøken, Legat.	Fundats af 29 Decbr. 1784, konf. 1 April 1785.	Engelstofts Annaler f. 1808 II. S. 100–109.	28579 Kr. 56 Ø.	2 større Portioner (1/6 af Aarets Nettoind tægt, c. 215 Kr. 5 mindre (2/1 af samme, c. 17 Kr.). Udbetales ikke alle Portioner, anvende Halvdelen af de fremkomne Overskud til extraordinære Understøttelser for ældre Dimiss fra Odense Skol som studere ve Kjøbenhavns Universitet.
17. Det Fletscherske Legat.	Testament af 21 Jan. 1762 med Kodicil af 10 Febr. 1763.	Schacks Fund. III S. 374.	34 682 Kr. 51 Ø.	1 Portion paa 320 Kr. aarlig
18. Fogh-Wilsters Legat.	Fundats af 11 Decbr. 1738.	Hofmans Fund. III S. 167.	500 Kr.	1 Portion paa 20 Kr. aarlig
19. Fosies Legat.	Testament af 14 Marts 1792.	Engelstofts Annaler for 1811 II S. 86 jfr. Randers lærde Skoles Program 1833 S. 18—19.	260 Kr.	1 Portion paa 10 Kr. 16 Ø aarlig.

I hvor lang Tid Legatet kan nydes.	For hvilke Studerende Understøttelsen er bestemt.	Af hvem Legatet bortgives.	Fortrin for Familien eller Andre.	Anmærkninger.
4 Aar. Understøttelsen kan beholdes indtil 2 Terminer efter endt Examen.	Mosaiske Studerende af alle Studiefag. Ogsaa saadanne, der inden kort Tid skulle indskrives til akademiske Borgere, kunne vælges.	Repræsentanterne for det mosaiske Trossamfund.	Personer af Testators eller Hustrus Familie, som bekjende sig til den mosaiske Tro, have Fortrin.	
Legatet udbetales en Gang for alle, de ordinære Portioner umiddelbart efter Dimissionen fra Odense Skole. Den, som har faaet en ordinær Portion, er ikke udelukket fra senere extraordinær Understøttelse.	Se forrige Rubrik.	Biskoppen over Fyens Stift.	Nej.	
3 Aar.	Theologiske Studerende.	Biskoppen over Sjællands Stift.	Nej.	Rejsestipendium
Udbetales kun 1 Gang, umiddelbart efter Dimissionen.	Dimissi fra Aarhus Skole.	Ejeren af Ryomgaard.	Nej.	
Udbetales en Gang for alle.	Dimissi fra Randers Skole.	Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet.	Nej.	

Legatets Navn.	Fundatsens eller Testamentets Datum.	Hvor Fundatsen eller Testamentet er trykt.	Kapitalens Størrelse.	Understøttelsesportionernes Tal og Størrelse.
20. Frieses, Christiane Marie, Enkefru, Legat.	Testament af 16 Maj 1863 med Kodicil af 24 Aug. 1866, konf. 25 April 1871.	Legater og Stiftelser under Bestyrelse af Kjøbenhavns Magistrat 1881 S. 57-58, Min. Tid. f. 1871 A S. 84.	28 400 Kr.	For Tiden 3 Portioner à 200 Kr. aarlig.
21. Gersons, George, Hofraad, Legat.	Legatet er funderet ved Skrivelse til Repræsentanterne for det mosaiske Trossamfund af 28 Jan. 1827.	Ikke trykt.	10 000 Kr.	2 Portioner à 196 Kr. aarlig.
22. Goldschmidts, Hirsch Jacob, Legat.	Testament af 9 Aug. 1825, konf. 19 Maj 1829.	Selmers akad. Tidende f. 1835 S. 123—25.	4432 Kr. 07 Ø.	2 Portioner, hver = Halvdelen af den fulde aarlige Rente.
23. Herlovianersamfundet. (Herunder indbefattes Stud. jur. Johannes Brøchners Legat 2535 Kr. 27 Ø. og fhv. Oldfrue Frk. Martine Luthera Stenbergs Legat 1000 Kr				Understøttelse[illegible] Herlufsholm[illegible]
24. Herlufsholm Stiftelses to Universitetsstipendier.	Funderet ved Forstanderens Skrivelse til Skolens Rektor af 29 Maj 1873.	Herlufsholm Skoles Indbydelsesskrift for 1873 S. 34.	Legatportionerne udredes af Stiftelsens Midler.	2 Portioner à 300 Kr. aarlig.
25. Herslebs, Biskop, Legat.	Testament af 25 Marts 1755.	Ikke trykt.	1217 Kr. 41 Ø.	1 Portion paa 40 Kr. aarlig.
26. Heyman, Jacobine, Fru, født Meyers Mindelegat.	Fundats af 27 Jan. 1874.	Ikke trykt.	10 620 Kr. 37 Ø..	1 Portion paa 416 Kr. 32 Ø. aarlig.

I hvor lang Tid Legatet kan nydes.	For hvilke Studerende Understøttelsen er bestemt.	Af hvem Legatet bortgives.	Fortrin for Familien eller Andre.	Anmærkninger.
1 Aar, men kan efter ny Ansøgning tilstaaes den Samme.	Studerende af alle Studiefag.	Kjøbenhavns Magistrat.	Personer, der nedstamme fra Testatricis Søskende og hendes Forældres Søskende.	
3 Aar.	Mosaiske Studerende af alle Studiefag.	Repræsentanterne for det mosaiske Trossamfund.	Testators og Hustrus Familie have under lige Vilkaar Fortrin.	
5 Aar.	Mosaiske Studerende af alle Studiefag.	Repræsentanterne for det mosaiske Trossamfund i Kjøbenhavn.	Personer af Testators og Hustrus Familier have Fortrin.	
f ubestemt Størrelse til Studerende fra kole i de første Aar af deres akademiske Løbebane.				
3 Terminer.	Studerende af alle Studiefag, dimitterede fra Herlufsholm Skole.	Stiftelsens Forstander.	Nej.	
2 Aar.	Theologiske Studerende fra Throndhjem, subs. fra Island.	Sjællands Biskop.	Nej.	
Indtil 5 Aar.	Mosaiske Studerende af alle Studiefag, som have Indfødsret.	Repræsentanterne for det mosaiske Trossamfund i Kjøbenhavn.	Nej.	

Legatets Navn.	Fundatsens eller Testamentets Datum.	Hvor Fundatsen eller Testamentet er trykt.	Kapitalens Størrelse.	Understøttelsesportionernes Tal og Størrelse.
27. Den grevelige Hjelmstjerne-Rosencroneske Stiftelse.	Disposition af 30 Sept. 1809, Fundatser af 9 Nov. 1811 og 12 Jan. 1822.	Trykt som Manuskript i Aaret 1878.	Indtægten i Stiftelsens 4. Legat- ninger og Berigtigelser i Fædre- skabsmænds Dannelse og literær videnskabelige Opgaver, som Di-	
28. Islandske Finanslov.				Paa den island- støttelse til Kan-
29. Jessen, Rektorinde, født Ostenfeldts, Legat.	Gavebrev af 5 Maj 1792, konf. 9 Nov. s. A.	M R. Ursin: Stiftsstaden Viborg S. 198—99 og S. 257 samt Engelstofts Annaler f. 1813 S. 343—44.	Oprindelig Kapital 2000 Kr. Oplægskapital 920 Kr.	Af den oprindelige Kapital 1—3 Portioner à 25 Kr. 44 Øre aarlig, af Oplægskapitalen 2 Portioner à 18 Kr. 06 Ø. aarlig
30. De Juelers Stipendium.	Fundats af 20 Jan. 1604.	Hofmans Fund. III S. 280.	3834 Kr. 75 Ø.	1 eller 2 Portioner à 75 Kr. 16 Ø. aarlig.
31. Kabells, Kantor, Legat.	Testament af 7 Okt. 1845.	Aarhus Skoles Indbydelsesskrift for 1857 S. 40.	2000 Kr.	1 Portion paa 80 Kr. aarlig.
32. Kabells, A. L., Pastor, Legat.	Fundats, konf. 28 Maj 1859.	Asmussens Meddelelser ang. de lærde Skoler 1857—78 III S. 128—29.	2000 Kr.	1 Portion paa 80 Kr. aarlig.
33. Kolliins, Christian, Forvalter, Legat.	Testament af 19. Novbr 1784 jfr. Ministeriets Skrivelser af 31 Oktbr. 1862 og 31 Marts 1886.	Ikke trykt. De citerede Skrivelser ere trykte i Asmussens Meddelelser ang. de lærde Skoler 1886 S. 178—79	2520 Kr. 12 Ø.	1 Portion paa 106 Kr. 72 Ø. aarlig.

I hvor lang Tid Legatet kan nydes.	For hvilke Studerende Understøttelsen er bestemt.	Af hvem Legatet bortgives.	Fortrin for Familien eller Andre.	Anmærkninger.
klasse anvendes til a) at fremkalde videnskabelige Oplys- landets ældre og nyere Historie, b) unge talentfulde Viden- Rejser, samt til c) Uddeling af Præmier for Besvarelse af ektionen fremsætter. Understøttelsernes Tal og Størrelse fhænger af Direktionen.			Nej.	
ke Finanslov bevilges aarlig 300 Kr., som Rejseunder- lidater paa Lægeskolen i Reykjavik til at besøge Hospitaler i Kjøbenhavn.				
Af Slægtninge i deres Skoleaar og 3 Aar ved Universitetet, af Andre i deres Skoletid, fra de komme i Viborg Skoles 5. Lektie, og i 3 Aar ved Universitetet.	Studerende af alle Studiefag. De, der ikke ere af Slægten, maa være dimitterede fra Viborg Skole.	Biskoppen og Stiftsprovsten i Viborg.	Slægtninge af Testatrix og hendes Mand have Fortrin til det oprindelige Legat.	
Højst 5 Aar.	Studerende af alle Studiefag fra Viborg eller (subs.) Aalborg Skoler.	Biskoppen over Viborg Stift eller Patronen, som er et Medlem af den Juulske (Juelske) Familie.	Nej.	
Udbetales kun 1 Gang, umiddelbart efter Dimissionen.	Dimissi fra Aarhus Skole	Skolens Rektor og Lærere.	Nej.	
Udbetales kun 1 Gang, umiddelbart efter Dimissionen	Dimissi fra Aarhus Skole.	Skolens Rektor og øvrige faste Lærere.	Nej	Kan ogsaa tildeles en Realdiscipel, der gaaer over til den polytekniske Læreanstalt
3 Aar.	Studerende af alle Studiefag, der ere dimitterede fra Kolding Skole.	Ribe Stiftsøvrighed.	Slægtninge af Stifteren have Fortrin.	

Legatets Navn.	Fundatsens eller Testamentets Datum.	Hvor Fundatsen eller Testamentet er trykt.	Kapitalens Størrelse.	Understøttelsesportionernes Tal og Størrelse.
34. Larssens, K. A., og Hustru L. M Larssen, født ThodbergsLegat.	Fundats af 17 Maj 1884, konf. 31 s. M.	Min.-Tid. A for 1884 S. 117—121.	Kapitalen er en Del af en større Legatkapital	1 eller 2, efter Administrationens Bestemmelse, hver paa 400 Kr. aarlig.
35. Lerches (Kammerherre Christian Albrecht, Lensgreve) Familielegat.	Fundats af 23 Maj 1885.	Ej trykt.	60 000 Kr.	Aarlig 1 Portion paa 1000 Kr. 1 do. paa 800 Kr 1 do. - 600 - (eller 3 à 800 Kr eller 4 à 600 Kr
36. Leths, Albert, Overlærer, Legat.	Fundats af 31 Maj 1873.	Herlufsholm Skoles Indbydelsesskrift f. 1873 S. 35—37, Beretning om Herlovianersamfundets Virksomhed 1873 S. 22 –24.	2808 Kr. 91 Ø.	1 Portion = den fulde aarlige Rente.
37. Meldahls, Olavius, og Hustru Ingeborg Elise Meldahls Legat.	Testament af 27 Jan. 1866 med Kodicil af 9 Sept. 1870.	Ikke trykt.	Kapitalen er en Del af en større Legatkapital.	2 Portioner à 200 Kr. aarlig

I hvor lang Tid Legatet kan nydes.	For hvilke Studerende Understøttelsen er bestemt.	Af hvem Legatet bortgives.	Fortrin for Familien eller Andre.	Anmærkninger.
Saalænge Stipendiaterne holdes i latinsk Skole og indtil de ved uafbrudte og vedholdende Studeringer have absolveret Embedsexamen, dog ikke længere end 4 Aar, efterat de ere blevne Studenter.	Studerende af alle Studiefag fra Frederiksværk.	Legatets Administration.	Nej.	
5 Aar.	Uformuende Medlemmer af den Lercheske Familie, som bære dette Navn, og hovedsagelig saadanne yngre, men dog konfirmerede Medlemmer af samme, som skulle bane sig en Vej, eller som paa Grund af en dem overgaaet Ulykke ere ude af Stand hertil.	Besidderen af Grevskabet Lerchenborg.	Kun for Familien, se Rubrik 7.	
1 Aar, men kan paany tildeles den Samme.	Studerende af alle Studiefag fra Herlufsholm Skole.	Herlovianersamfundets Bestyrelse.	Nej.	
Saalænge Stipendiaten fortsætter Studeringerne, dog ikke udover 24 Aars Alderen. Herfra kan imidlertid gjøres Undtagelse.	Studerende af alle Studiefag, dog saaledes, at den ene Portion er bestemt for en Bondesøn af Holbæk Amt, den anden for en Søn af en Haandværker eller Arbejdsmand af Slagelse By.	Den ene Portion bortgives af Amtmanden over Holbæk Amt, den anden af Slagelse Kommunalbestyrelse.	Nej.	

Legatets Navn.	Fundatsens eller Testamentets Datum.	Hvor Fundatsen eller Testamentet er trykt.	Kapitalens Størrelse.	Understøttelsesportionernes Tal og Størrelse.
38. Michelsens, Hans, Biskop, Legat.	Fundats, dat. St. Hansdag 1651.	Hofmans Fund. VI. S. 168 ff. Schacks Fund. IV. S. 334 ff.	2535 Kr.	3 Portioner a 16 Kr. 65 Ø. halvaarlig.
39. Moltkes, Joachim Godske, Greve af, Legat	Fundats af 15 Febr. 1823, konf. 2 April s. A.	Algreen-Ussings Reskr. Saml. f. 1823 S. 92 - 99.	10 000 Kr.	Kapitalens fuld[e] Rente $3^1/_2$ pC. anvendes til 2 Portioner, elle[r] 1 større og 2 mindre Portione[r] af hvilke sidst[e] den ene dog under visse Betingelser kan henlægges til en Rejsestipendiefond
40. Müller - Nielsens Legat.	Fundats af 10 Jan. 1837.	Kjøbenhavns Borgerdydsskoles Program f. 1844 S. 36—39, Selmers Aarb. f. 1837 S. 116—18.	c. 7000 Kr.	Portioner fra 80 Kr. til 120 K[r] aarlig.
41. Møllers, Rasmus, Biskop, Legat.	Fundats af 6 Maj 1841, konf. 12 Juni s. A.	Selmers Aarb. f. 1845 S. 45 - 46.	3000 Kr.	1 Portion paa 120 Kr. aarlig
42. Nissens, Niss, Legat.	Fundats af 11 Septbr. 1851, konf. 2 Oktbr. s. A.	Lindes Medd. f. 1849—56 S. 305—8.		Hjemfaldne Op[-] dermed i de før[-] rende af all[e]

I hvor lang Tid Legatet kan nydes.	For hvilke Studerende Understøttelsen er bestemt.	Af hvem Legatet bortgives.	Fortrin for Familien eller Andre.	Anmærkninger.
3 Aar.	„Studenter af god Forhaabning for Kirkens eller Skolens Tjeneste“ i Fyens Stift fødte eller dog fra Odense Skole.	Biskoppen over Fyens Stift.	Nej.	
2 Aar.	Studenter, der ere Sønner af kgl. Embedsmænd og dimitterede fra Herlufsholm Skole, samt have taget den sproglig-historiske Examen.	Direktøren for Herlufsholm Skole.	Nej.	Kan under visse Betingelser for en Del uddeles som Rejsestipendium.
1, undtagelsesvis 2 Aar.	Studenter af alle Studiefag.	Særlig Bestyrelse.	Nej.	
3 Aar.	Studerende af alle Studiefag, mindst med 2. Kar. til Ex. artium, hvis Forældre bo i Lolland-Falsters Stift.	Lolland-Falsters Stifts Landemodes gejstlige Medlemmer i Forbindelse med de af Fundators mandlige Descendenter, som maatte være bosiddende i Stiftet.	Fundators Descendenter have under lige Vilkaar Fortrin, uden Hensyn til Forældrenes Opholdssted.	
gssummer af dette Legat anvendes til e Universitetsaar at understøtte Stude- udiefag fra Aalborg, Aarhus, Viborg, anders og Ribe Skoler.		Lærerkollegiet ved de paagjældende Skoler.	Nej.	

Legatets Navn.	Fundatsens eller Testamentets Datum.	Hvor Fundatsen eller Testamentet er trykt.	Kapitalens Størrelse.	Understøttelsesportionernes Tal og Størrelse.
43. Oehlenschläger-Tegnérs Stipendiefond.	Vedtægter af 1872, 4 Oktbr. 1876 og 4 Oktbr. 1879.	Ikke trykt.	c. 23 000 Kr.	2 Portioner à 500 Kr. aarlig.
Paghs, Mette, Legat, se Pontoppidans Legat.				
44. Philadelphia.	Love, vedtagne i 1874.	Ikke trykt.		Portioner paa indtil 30 Kr. maanedlig.
45. Pios, Jean, Prof., Legat.	Fundats af 6 April 1889, konf. 24 s. M.	Kjøbenhavns Borgerdydskoles Program f. 1889 S. 8—9.	c. 2500 Kr.	Renten uddeles i en eller flere Portioner.
46. von Plessens, Christian Ludvig, Gehejmeraad, Legat.	Fundats af 27 Maj 1737, konf. 28 Juni s. A., jfr. kgl. Resol. 15 Juni 1862.	Hofmans Fund. I. S. 347—55.	67 140 Kr.	4 Portioner à 400 Kr. aarlig
47. Pontoppidans Legat (Mette Pontoppidans, født Paghs Legat).	Fundats af 9 April 1782.	Engelstofts Annaler f. 1809 I. S. 278 - 82.	2000 Kr.	1 Portion paa 70 Kr. aarlig.
48. Den Raben-Levetzauske Fond.				Kan i visse Tilfælde støtte Studerendes re[illegible] videnskabelige Arbejder.

I hvor lang Tid Legatet kan nydes.	For hvilke Studerende Understøttelsen er bestemt.	Af hvem Legatet bortgives.	Fortrin for Familien eller Andre.	Anmærkninger.
1 Aar.	Studenter fra Kjøbenhavns og Lunds Universiteter for at sætte dem istand til at studere ved et andet af de nordiske Universiteter.	Fondens Kuratorer.	Nej.	Rejsestipendium.
Som Regel 1 Aar, i nogle Tilfælde længere, dog ikke udover 2 Aar.	Studerende af alle Studiefag.	Selskabets Bestyrelse	Nej.	
1 eller 2 Aar.	Studenter af alle Studiefag fra Borgerdydsskolen i Kjøbenhavn.	Bestyrelsen for det Müller-Nielsenske Legat.	Nej.	
5 Aar.	Studerende af alle Studiefag, som høre til den danske Adel, særlig de gamle Slægter, subs. saadanne, som høre til Familier, „der have illustreret deres Afkom med at giøre sig meriterede i Hans Kongel. Majestets Tieneste“.	Legatets Patron eller Direktør.	Nej.	To af Stipendiaterne erholde efter Udløbet af Stipendietiden Rejseunderstøttelse i 2 Aar.
1 Aar.	Studerende af alle Studiefag fra Fredericia Skole i de første Universitetsaar.	Skolens Inspektion.	Familien har Fortrinsret.	

Legatets Navn.	Fundatsens eller Testamentets Datum.	Hvor Fundatsen eller Testamentet er trykt.	Kapitalens Størrelse.	Understøttelsesportionernes Tal og Størrelse.
49. Ribers Legat.	Testament af 26 Septbr. 1835.	Schacks Fund. IV. S. 361 ff.	29 034 Kr. 68 Ø.	1 Portion paa indtil 600 Kr. aarlig.
50. Schoubyes, J. P., Pastor, Legat.	Fundats, konf. 18 Jan. 1866.	Asmussens Meddelelser ang. de lærde Skoler 1857—78 III. S. 130—31.	2000 Kr.	1 Portion paa 80 Kr. aarlig.
51. Sibberns, Arent, Overlærer, Legat.	Fundats af 11 Novbr. 1871, konf. 24 s. M.	Asmussens Meddelelser ang. Sorø Akademi f. 1857—78 III. S. 125—26.	1600 Kr.	1 Portion paa 64 Kr. aarlig.
52. Skeels, Otto, og Birgitte Lindenows Legat.	Gavebrev af 26 April 1612.	Hofmans Fund. IV. S. 308 (hvor det, formentlig fejlagtig, er angivet med Dato 20 April 1632.)	530 Kr. 04 Ø.	1 Portion paa 20 Kr. 72 Ø. aarlig.
53. Stampes Legat.	Fundats af 4 Febr. 1794, jfr. kgl. Resol. 14 Jan. 1853 og Min. Skr. 5 Okt 1885.	Schacks Fund. I. S. 273, Engelstofts Annaler f. 1807 II. S. 130—32 og Lindes Medd.ang. de lærde Skoler 1849—56 S. 313 og 1885 S. 207—8.	3022 Kr. 40 Ø.	1 Portion paa 100 Kr aarlig
54. Stougaards, Rektor, Legat.	Fundats af 29 Juli 1845.	Selmers Aarb. f. 1845 S. 45, Aarhus Skoles Indbydelsesskrift f. 1844—45.	400 Kr.	1 Portion paa 16 Kr. aarlig.

I hvor lang Tid Legatet kan nydes.	For hvilke Studerende Understøttelsen er bestemt	Af hvem Legatet bortgives.	Fortrin for Familien eller Andre.	Anmærkninger.
Højst 5 Aar.	Studerende af alle Studiefag fra Odense Skole, der have nydt Understøttelse som Disciple i samme Skole af samme Legat. Stipendiaten maa høre til Fyens Landalmue, hvortil henregnes Skolelærere.	Bestyrelsen for Lundegaards Stiftelse.	Nej.	
Udbetales kun 1 Gang ved Dimissionen jfr. dog Rubrik 9.	Dimissi fra Aarhus Skole.	Skolens Rektor og øvrige faste Lærere.	Testators og hans Hustrues Slægtninge have Fortrin og kunne nyde Legatet i 3—4 Aar.	
1 Aar.	Studerende af alle Studiefag, der mindst i 3 Aar have besøgt Sorø Skole.	Sorø Akademis lærdeSkoles Lærersamling.	Nej.	
3 Aar.	Theologiske Studerende fra Aalborg Skole.	Biskoppen over Aalborg Stift.	Nej.	
1 Aar.	Studerende af alle Studiefag, der have taget første Del af Afgangsexamen ved Rønne Skole, og anden Del ved samme eller en anden lærd Skole med 1. Karakter.	Sjællands Biskop.	Nej.	
Udbetales kun 1 Gang, umiddelbart efter Dimissionen.	Dimissi fra Aarhus Skole.	Stiftamtmanden og Biskoppen over Aarhus Stift.	Nej.	

Legatets Navn.	Fundatsens eller Testamentets Datum.	Hvor Fundatsen eller Testamentet er trykt.	Kapitalens Størrelse.	Understøttelsesportionernes Tal og Størrelse.
55. Taubers, E., Professor, Mindelegat.	Fundats, konf 18 Oktbr. 1836.	Ikke trykt.	3570 Kr. 41 Ø.	1 Portion paa 100 Kr. aarlig.
56. Det Thestrupske Familielegat.	Testament af 12 Aug. 1766.	Ikke trykt.	14 000 Kr.	Renten fordeles mellem 7 trængende Personer af Testators Familie. Hvis der blandt dem findes Studerende kunne disse nyd 2 Portioner.
57. Thuresens, Friederich, Stadsoberst, Legat.	Fundats af 14 Juni 1674.	Hofmans Fund. IV. S. 109 ff.	Inddraget under Aalborg Skoles Stipendiefond.	6 Portioner à 23 Kr. 45 Ø. aarlig.
58. Treschows Legat.	Fundats af 26 Marts 1859, konf. 25 April s. A.	Algr. Ussings Reskr. Saml. for 1863 Till. S. 359–61.	20 000 Kr.	4 Portioner à 200 Kr. aarlig
59. Treschows Legat.	Gavebrev af 15 Decbr. 1868.	Ikke trykt.	3000 Kr.	1 Portion paa 120 Kr. aarlig
60. Vahrs, Jens, Legat.	Fundats af 28 Aug. 1765.	Hofmans Fund. XI. S 504–10, Reskr. 14 Oktbr. 1808, Kanc. Skr. 2 Aug. 1836, Min. Skr. 3 og 26 Febr. 1855 og 9 Jan. 1865.	15 212 Kr. 33 Ø	1 Portion paa 300 Kr. aarlig

I hvor lang Tid Legatet kan nydes.	For hvilke Studerende Understøttelsen er bestemt.	Af hvem Legatet bortgives.	Fortrin for Familien eller Andre.	Anmærkninger.
1 Aar.	Studerende af alle Studiefag fra Aalborg Skole (mindst 2. Kar.), som til den filosofiske Prøve erholde Laud I Regelen tildeles det Studenten i hans andet akademiske Aar.	Særlig Bestyrelse.	Nej.	
Saalænge Stipendiaten studerer og „indtil han i godt Embede eller god Station kunde nyde tilstrækkelig Løn og Levebrød".	Studerende af alle Studiefag.	Legatets Direktører.	Kun for Familien, se Rubrik 5.	
Det første Aar ved Universitetet.	Studerende af alle Studiefag, som ere ægtefødte i Aalborg og dimitterede fra Skolen sammesteds.	Aalborg Kathedralskoles Rektor med Approbation af Magistraten.	Legatstifterens og Hustrus Slægt have under lige Vilkaar Fortrin.	
3, undtagelsesvis 4 Aar.	1 Portion for en theologisk, 1 for en juridisk, 1 for en medicinsk og 1 for en filologisk Studerende. Det kræves, at de Studerende have absolveret de forberedende Examina med første Karakter.	Legatets Bestyrelse.	Nej.	
3 Aar.	Theologiske Studerende.	Fundators Descendenter af Mandsstammen.	Nej.	
3 Aar.	Theologiske Kandidater mindst med Haud. illaud. til Embedsexamen til Uddannelse ved tyske lutherske Universiteter.	Biskoppen over Aalborg Stift.	Nej.	Rejsestipendium.

Legatets Navn.	Fundatsens eller Testamentets Datum.	Hvor Fundatsen eller Testamentet er trykt.	Kapitalens Størrelse.	Understøttelsesportionernes Tal og Størrelse.
61. **Wilsbeks, C. O.,** Provst, Legat.	Testament af 18 Juni 1753, konf. 3 Aug. s. A.	Hofmans Fund. VIII. S. 231.	2368 Kr. 66 Ø.	1 Portion paa 80 Kr. aarlig.
62. **Wulffs, Sophus Conradin Raphael,** Cand. phil., Legater.	Fundats af 23 Juni 1888, konf. 26 Juli s. A.	Min. Tid. f. 1888 A. S. 169 ff.	Selskabet Philadelphia oppebærer 3 % af Legaternes samlede aarlige Indtægt, hvilket i 1889 udgjorde 1392 Kr.	Understøttelserne uddeles efter Philadelphias Love med indtil 30 Kr. maanedlig.

Hertil kan endnu føjes:

63. **Scheels, Birgitte,** Frue, Legat til unge danske Herremænd (eller Gehejmeraadinde Krabbes Legat)*)	Fundation af 11 Juni 1737.	Badens Univ. Journal f. 1797 S. 26—29.	6000 Kr.	2 Portioner à 120 Kr. aarlig.

*) En med Familien Rosenkrantz indledet Brevvexling om dette Legat har endnu ikke fundet sin Afsl

I hvor lang Tid Legatet kan nydes.	For hvilke Studerende Understøttelsen er bestemt.	Af hvem Legatet bortgives.	Fortrin for Familien eller Andre.	Anmærkninger.
3 Aar.	Studerende af alle Studiefag fra Aalborg Skole, som ere Sønner af Præster eller Provster, særlig fra Horns og Vennebjerg Herreder.	Aalborg Stiftsøvrighed	Nej.	
I Regelen 1 Aar i enkelte Tilfælde indtil 2 Aar.	Studerende af alle Studiefag.	Selskabet Philadelphias Bestyrelse.	Nej.	
Indtil Stipendiaten bliver ansat i kgl. Tjeneste.	„Danske Adelsbørn af Mandkiøn“ „til nogen Hielp til deres skikkelige Opfødsel og Lærdom for at blive beqvemme til deres Kongel. Majestæts og Fædernelandets Tieneste“.	Legatets Patron eller Direktor, som er den ældste af Descendenterne efter Gehejmeraad Iver Rosenkrantz og hans Hustru Charlotta Amalia Scheel.	Paarørende af Gehejmeraad Otto Krabbe og Hustru Birgitte Scheel have Fortrin.	

ng. Det vides derfor ikke, om Legatets Kapital endnu har samme Størrelse, som da det blev stiftet.

Tillæg.

Tagea Rovsings Legat.

(Tagea Rovsings Legat for kvindelige Studenter.)

Til Minde om og ifølge Ønske af den d. 6 Juni 1882 afdøde Tagea Brandt, født Rovsing, Datter af Professor Rovsing, har hendes Mand, Klædefabrikant M. Vilh. Brandt, oprettet et Legat paa 20 000 Kr. under Navn af „Tagea Rovsings Legat for qvindelige Studenter". Ifølge Fundats af 29 Marts 1890, konf. d. 14 April s. A., uddeles Legatets aarlige Rente i 4 lige store Portioner til „trængende og værdige qvindelige Studenter, der, efterat have bestaaet den filosofiske Prøve — for de medicinske Studerendes Vedkommende tillige den lægevidenskabelige Forberedelsesexamen — agte at underkaste sig Embedsexamen her i Landet". Legatet nydes i 3 Aar, dog ikke udover den første Rentetermin efter Embedsexamen, eller efter at Legatnyderinden maatte have opgivet at underkaste sig Embedsexamen. Portioner, der ikke uddeles, tillægges Marie Rovsings Legats Fremvæxtkapital, jfr. foran S. 506. Stipendiaterne udnævnes af Stifterindens Broder, praktiserende Læge i Fredensborg A. Rovsing, og efter hans Død af hans Hustru, Julie Rovsing, f. Dithmer. Om Udnævnelsen meddeles der Konsistorium Underetning. Efter begges Død sker Udnævnelsen ved Konsistorium. Saafremt der under Universitetet maatte blive oprettet et Kollegium for kvindelige Studenter, kan Udnævnelsen af Stipendiaterne overgaae til dettes Bestyrelse, dog kun med Samtykke af Læge Rovsing eller Hustru, saalænge disse leve, og efter deres Død med Konsistoriums Samtykke. Eforus vælges af Konsistorium. Findes der blandt Universitetets faste Lærerkræfter Kvinder, overdrages Eforatet en af disse.

Bilag. Fundats af 29 Marts 1890, konf. 14 April s. A.

Til Minde om og ifølge Ønske af min d. 6te Juni 1882 afdøde Hustru Tagea Brandt, født Rovsing, Datter af Professor K. Rovsing og Hustru Marie

Rovsing, født Schack, oprettes herved et Legat paa 20 000 — er tyve Tusind — Kroner under Navn af

„Tagea Rovsings Legat
for qvindelige Studenter“.

Som nærmere Regler for Legatet bestemmes følgende:

§ 1. Legatcapitalen indbetales til Universitetsquæsturen og forvaltes af denne efter de samme Regler som Universitetets øvrige Legatmidler. Tilsyn med Legatet føres af Consistorium overeensstemmende med Universitetslovgivningens almindelige Regler.

§ 2. Renterne af Legatcapitalen udbetales aarlig med Halvdelen i Juni og Halvdelen i December Termin i fire ligestore Portioner til trængende og værdige qvindelige Studenter, der, efterat have bestaaet den filosofiske Prøve, — for de medicinske Studerendes Vedkommende tillige den lægevidenskabelige Forberedelsesexamen — agte at underkaste sig Embedsexamen her i Landet. Den, der opnaaer en Legatportion, beholder samme i 3 Aar, dog ikke udover den første Rentetermin, der indtræder efterat Embedsexamen er opnaaet eller Legatnyderinden maatte have opgivet at underkaste sig Embedsexamen.

§ 3. Portioner, der ikke uddeles af Mangel paa qualificerede Ansøgerinder eller af andre Grunde, tillægges Fremvæxtcapitalen i „Marie Rovsing f. Schacks Legat til studerende Qvinders Uddannelse“, hvilket ogsaa forvaltes af Universitetsquæsturen.

§ 4. Legatportionerne opslaaes ledige enten medio Mai eller medio November paa Universitetet og chirurgisk Akademi, og Bestemmelsen om dem tages saa betids, at Meddelelsen herom kan være i Universitetsquæsturen senest henholdsvis den 10de Juni og den 10de December, saaledes at de eventuelt ledige Portioner strax kunne blive overførte til Fremvæxtcapitalen i ovennævnte Legat, forat forrentes sammen med den.

§ 5. Ansøgninger om Legatportionerne indsendes inden den 1ste Juni eller 1ste December til practiserende Læge Asmund Rovsing i Fredensborg og efter hans Død til hans Hustru Julie Rovsing f. Dithmer. Disse udnævne dog Stipendiaterne med fuld Frihed, saavel med Hensyn til Valget af Personerne som Tiden, i hvilken de kunne nyde Stipendiet, ligesom de ogsaa ere berettigede til at tildele en Person flere Portioner eller istedetfor at uddele Stipendierne at beslutte, at de skulle oplægges paa den i § 3 nævnte Maade. Ansøgningerne med Bilag sendes derefter til Consistorium med Underretning om, hvem Legatportionerne ere tildelte og for hvormange Terminer.

Efter Begges Død sker Udnævnelsen af Consistorium, under Iagttagelse af de i §§ 2, 3 og 4 nævnte Regler, efter Indstilling af den af samme valgte Efor. Skulde der blandt Universitetets faste Lærerkræfter findes Qvinder, skal Eforatet overdrages en af disse.

§ 6. Saafremt der under Universitetet maatte blive oprettet et Collegium for qvindelige Studenter, kan Udnævnelsen af Stipendiaterne overgaae til dettes Bestyrelse, dog kun med pract. Læge A. Rovsings eller Hustru's Samtykke, saalænge disse leve, og efter deres Død med Consistoriums.

§ 7. Tillæg til og Forandringer i denne Fundats kunne efter pract. Læge A. Rovsings eller Hustru's, og, efter disses Død, efter Consistoriums eller den eventuelle Bestyrelses Indstilling skee med Regjeringens Stadfæstelse; dog maa Legatet aldrig anvendes til andet Formaal end til Qvinders Uddannelse til Selverhverv.

Odense den 29 Marts 1890.

M. Vilh. Brandt
Klædefabrikant.

